Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Postilla super totam Bibliam

https://hdl.handle.net/1874/344207

D. fo.
~~252~~
Kast 113
pl F, nº 12

F. 249 bevat bl. 263, 303–306 ontbreken

548. **Nicolaus** de Lyra, Postilla in bibliam cum expositionibus Guil. Britonis et additionibus Pauli Burgensis et correctoriis editis a Matthia Doringk. Dl. I, IV (in 2 stkn.) [Keulen, Ulr. Zell c. 1485]. 8°. 113. F. 10—12

Typen 2, 3. — Houtsneden (Schr. 4844). — HC* 10368. — Holtrop II 108 (IV, 1). — VK 833. — Bl. 1 (□) van dl. I ontbreekt. — Van dl. IV² is bl. 249 (sign. B 9) gedeeltelijk afgescheurd, en ontbreken bl. 263 (sig. D 4) en bl. 303—306 (sign. H 5—8).

Op bl. 2a: „Monasterii S. P. N. Augustini Mosae Trajecti". Op het schutbl. van dl. IV 1: „Iste liber post mortem mei Johannis Lateur erit apud Cartusienses extra traiectum et fuit quondam magistri petri de Sluysa pastoris Delffis". Deze Pt. van der Sluys was pastoor der Ursulakerk te Delft in 1455.

Incipit plœmium fratris Nicolai de Gorra ordis fratrum minorz i Epistolas pauli.

Ce descripsi eaz tibi triplicat pu-xrii. Qđ vbū de sapie descripcōe dr. Sapia pauli apli principalit cō fistit in cognicione dñi nri ihu xpi p redēpcōe hūani gnis passi. ppt qđ dr paul9 ad corin-ij. Nō iudicaui me aliqd scire int vos ñ tm ihz xpm a hūc crucifixū. Hāc aūt sapientiā descripsit triplicat. scz literis hebreis gręcis a latis. sic pfiguratuz fuerat i discripcōne tituli crucis q scriptus fuit hebraice gręce a latine sic hęt iohānis. xix. Per ꝺ ei q in tribz linguis facta fuit hec descriptio. figuratū fuit fidē xpi crucifixi p totū orbē fore gnaliť publicādā. qđ potissime ipletū fuit p doctrinā pauli apłi a scripturā. ppter qđ potuit dicē vbū passumptū. Ecce descripsiať. In q notant quatuor cause huiꝰ apłi doctrine. scz effectiua sōiectiua finalis a formalis. Circa primū ē notādū q ꝺ paul9 fuit scriptor huiꝰ doctrine qđ nōtur cū dicit Ecce descripsi ꝺ tn fuit ministeriat. xps aūt principaliť. ppt qđ dicē gal. i. Notū vob fatio frēs euā. xpi qđ euāgelisatū ē a me. q nō ē scōz hoiem neq ei ego ab hoie accepi illud neq didici sz p revelacōnez ihu xpi. Et iō q xpo revelāte a dictāte hāc doctrinā descripsit. quemēt dicere potuit vbū baruth qđ hętur ihe. xxxvi. Ex oē suo loqbat ad me qsi legēs in libro oēs smōes istos a ego scribebā in volumīe atramēto. Baruc q interpretat bñdictus figura fuit apli q psecutus ē mīaz a benedictōez dei. Jheremias vo q interpłat excelsus deo ibm xpz figurauit quē deꝰ pr exaltauit a dedit illi nomē qđ ē sup oē nomē. ut dicitur phili. ij. Et iō bene potuit dicē paulus apłs de xpo. Ex oe suo loqb ať ad me q. legēs in libro. i. distinctea apte m revelādo a ego scribebā scōz eiꝰ revelacōz in volūine atramēto. epłas ei suas saltē alis qs vel p alīq pte eaz manuppa cō scripsit. vñ i fine prię epistole cor. 8t salutacō mea manu pauli supple scripta ē. Hoc ei mō signabat epłas suas p nōrū discriptas. ne sub noie eiꝰ epistole a falsis apłis scripte a fidelibz reciperētur. Circa scōz sciēdū q sic in phia naturali corpꝰ mobile ē sbiectū sub rōne absoluta. a in pdicatibz libris sb rōnibz determinatis. ut corpꝰ mobile ad sitū in libro celi a mūdi a corpꝰ mobile ad formā i libro de gnacione a corrupcōe. Sic deꝰ sb racōe absoluta ē subiectū i sacra scriptura. in ptibz vo eiꝰ sb determiať rationibz. ut i veteri testamēto. sub ratione creacōis a gubernatōis. a in nouo sb racōe redēptōis in gnali. In epłis vo pauli sb ratiōe magť determinata scz sb rōne redēptōis p suā passiōez. Ideo ꝺ paulus ad corī. i. Predicam9 xpm crucifixū iudeis q dē scādalū gētibz ät stultitiā ipis aūt vocatis iudeis atz grecis filiū dei xpm dei vtutē a dei sapiaz. Hec igr sapietia doctrine pauli q ē causa sbiectiua tāgiť cū ꝺ eā de q ꝺ act. xiij. Nos vob eā ānūciam9 q ad prēs nros repromissio facta ē de xpo p salute mūdi passuro. Circa tertiū ꝛsiderandū. q causa finalis huiꝰ doctrine ē vtilitas totiꝰ eccie q notať cū dicit tibi. i. ad vtilitatē tuā q p hāc doctrinā

a. i.

intellecta a ope adipleta-hētur vi
ta grē in pñti a gle in futuro-De q̄
pt accipi qđ 8i pū-iij-Precep mea
cor tuū custodiāt-longitudīez ei die
rūa annos vite a pacē apponēt tibi
Dicit annos vite q̄tum ad vitā grē
a longitudinē diez quantū ad vitā
gle q̄ eternitatē includit a pte post
a pacē-v-quietē appetitus-qz de hōe
finis vltimi ē q̄ q̄etet totalr appeti
tū Circa quartū-s-cām formalē ē sci
endū q̄ duplex ē forma doctrine-s-
forma tractatus a forma tractandi
Fōr tractandi ē modꝰ agendi q̄ est
triplex apđ phos-s-diffinitiuꝰ diui
siuꝰ a pbatiuus-a ꝫ triplici mōvi
tur aliūde apls Vñ in epla ad hēb-
rios diffinit-d-Fides est sba rez sp
randaz argumꝫ nō apparentiū-Sicr-j-
coz-xij-grām diuidit-d-Diuisiōes
aūt grāz sunt-idē aūt spūs-Et sub
dit-alij quidē p spūm dat sermo sa
pie-Sicr-j-coz-xv-pbat resurre
ctionē mortuoz ēe futurā sic possibi
le ē in tali matia-Et hꝫ formatis cā
tangit cū 8i triplicit-De quo p̄t ac
cipi qđ dicit ecci-iij-Funiculus tri
plex difficile rumpit-Fōr vero tracta
tus in diuisione doctrine diuiditur
aūt tō doctrina ī tres ptes ꝑm q tri
bz preapuis gentibz scribit Primo
romanis q̄ precellebāt alias gētes
in pa Scđ greds q̄ precellebāt ali
as gentes sapīa Tercio hebreis qui
precellebāt in 8ime legī noticia-Rō
mis tm̄ scpsit vnā epla q̄ prio ex
ponet sicut ē prima respectu aliaz

ROmani cc-In ꝫ breui ꝓ
logo ad opendiosā maīe
stacōez dicendoz in subse
qñti epla tria breuiter tā
gūtur-qz primo describunt illi q̄bꝰ
epla ē destinata-a ꝫ in prīo plogi
cū dicit-romanis-Scđ ponit causa
finalis vel quare scpta est cā mota
ibi-hos vocat apls-Tercio tangit
locus a quo ē trāsmissa-ibi-scribēs
eis a corintho-Prima ps diuidit in
duas-qz ꝑmo describunt a regione
siue pīa-ibi-ptis ytalie-Scđ describi
bunt a religione falsa ibi-hij preuē
ti sunt a falsis aplis-vbi ꝛit decepti
onē tria tāguntꝰ Prio deceptoēs-ibi
a falsis aplis-Scđo fōr decepcōis ibi
sub noīe dñi nri ihu xpi-Tercio ma
teria in q̄ erāt decepti-ibi-qz in legē
a pbas erant inducti quantū-s-ad
obseruātiā legaliūa cerimoniaz le
gis quibz tm̄ xps finē imposuit-Cir
cām finalem duo tangit-qz primo
porrouōtio ab errore falsitatis-ibi-
Nos vouōt apls-Scđo inuitatio ad
cognicōz veritatis-ibi-ad verā euan
gelicā vitatē-Ex q̄ breui diuisione
satis patēt ptes plogi-Circa vo ter
dā ptem q̄ tāgit locū a q̄ trāsmissa
ē epla altricatio ē a doctoz saltē ver
balis otrauersia-Nā dicit haymo
qz ab athenis ciuitate grecoz fit trās
missa rōmis q̄s nō ipe nō petrꝰ vel a
liq̄s-xij-aplorum primū instruxit
sed quidā iudeoz credētiū q̄ fide xpi
ab aplis pcepta venientes romā vbi
pnceps orbis residebat q̄ apud ihe
rosolimā didicerāt rōmis euāgelisa
uerūt-Orige-vero dicit cā missaz a
corintho cui osonat finis pñtis plo
gi cū 8i-scribens eis a corintho-a p
isto inducit qđ scribit apls ca-vlt-
pñtis eple-Cōmendo vobis phebē
sororē nrām q̄ est in ministerio ecce
que ē cheucris Cheucris vo ut dic origi
nes locus 8i corintho vicinus im
mo portus ipsiꝰ corinthi-Harum au
toritatū oflictꝰ dissolui pōt ut dicat
paulū ptem eple scpsisse athenis-co
rinthi vero psecisse atq; eam inde ro
manis destinasse.

Capitulum Primum

DAulus seruꝰ ihu cc)
Hec epla diuiꝫ in tres
ptes-s-in salutacōem
narracōez a oduſiōez
Scđa ibi Primū gra
tias ago-Tercū ibi-
xvj-c-Ei aūt qui potēs est-Prima
adhuc in tres-qz primo describitur
psona salutans-Secundo ecclesia sa
lutata-ibi-Ommibz qui sunt rome-

tercō tō optata ibi-Grāz vob a pax
Prima ad hs ī duas-qr pmo po2 p
sone salutāt descripcō-Scdō cuius
dā dā declaratio ibi Qz añ pmise-
rat-Psona vo salutās p0 describi2
ex noīe cū 8r(paulo)p0 eiwocat9 fu
it saul9 act-viiī-h postea vocat9 ē
paulus a q̄dā ei9 nōbili facto-sc; a
cōuīōe pauli pcōsul act-xiij-fīt ia
cob vocatus fuit isrl ex eo q vidit
dñz-k potio ex eo q luctat9 cū āglo
ē ut dēm fuit plei9-Gñ-xxxij-Et
simō vocat9 ē petr9 ex confessiōe 8mi
tat ī xpō Mat-xvi-Scdō describit
ex eligiōe cū 8r(Seruꝰ ihu xpi)id
est verus xpian9-Tertio ex officij
dignitate cū 8r(Vocatus apls)Et
qr apl'atus est excellētior ecīe sta
tus ad quē null9 ascēdit recte n a
dō vocat9 Jō bñ 8r(vocat9 apls)
sc; a dō scōm iō hebr-v-c-nec q̄sq̄
assumit sibi hōrē h qui vocat a dō
tā q̄ aarō-Qñto ex mō vocacōnis
fuc cū 8r(Segregat9 ī euā-dei)p vbū
em spūs sancti fuit segregatus a
cetu apl'orū alioz̄q discipulorū
ad p̄dicādu; p orbē euā-xpi act-
xiij-Et tūc vocat9 fuit ad apl'atu;
pri9 tñ vocatus fuit ad fidē act-ix-
(Qs añ pmiserat)Hic oñr declār
duplex dēm-scōa ibi p quē acceepi
m9-Primū āt ē qr dixerat(segre-
gatus ī euāgl dei)idō declarat-q̄le
sit illud euangeliū-n-bonū nuncū
a dō p̄ibz veter' testa-pmissum-a
hs est qs 8t(qs ante pmiserat)sc;
de9 p̄(P ꝓphetas suas in scpturis
scis)fīt p; ihe-xpi-Ecce dies veni
unt 8t dñs:a feriā domui isrl a do
mui iuda fed9 nouū-nō aūt pactū
qs pepegi in die illa cū p̄ibz vīs q̄
apphendi manū eoz vt educerē eos
de tra egipti-h hs erit pactū qs feri
am cū domui isrl-Et seq̄tur-dabo
legē meā in visceribz eoz a in corde
eoz scribā eā-Ips ei legē nouā in
quan0 otentā nō tradidit scptura
h vbo suo a spūsco de celo misso im
pssit illā cordibz apl'oz a alioz dis
cipuloz-Sz ipsi postea scpserūt ad
memoriā futuroz-Et iō 8r ysa-xl
Consolamī osolamī popule meus
dicit dñs deus vester loquimī ad
cor ihrlm-qr fīt dēz ē lex noua scp
ta fuit sup hoīz corda-Scdō oñdt q̄
le sit euāgeliū ist0 ex sbiecto cū 8r
(de filio suo)q̄ ē vn9 deus cū p̄re ab
eterno a ver9 hō ex tempe-idō sub
dit(Qui fact9 ē ei ex semine dō se
cūdū carnē)Nō ei dei filio9 vel ipe
xp̄ pōt dici fact9 absolute-qr supa
positū filij ē et'nū fīt suppositū p̄is
pōt tñ dici fact9 cū determinacōe-sc;
hō scōz carnē-qr naturā hūana xp̄i
facta ēa ēvnita ad suppositū 8mū
a hs tempe(qui p̄destinat9 est filio9
dei in virtute)v-in equalitate potē
tie cū deo p̄re-Ad cuius itellēm sci
endū q p̄destinacō est ef'ua dei or
dinatio de agēdis in tempore per
gr̄iā ei9 ē ei ꝓpara0 gr̄e ī pūtia glo
rie ī futuro-ꝓpt' qs ipōrtat añcessio
nē resp cū p̄destinati-filio9 aūt in na
tura 8ma est coeternus patria sic
non potest dici p̄destinatus-Scdō ī
humana natura posterior patre q̄ f. humana nā
vnita ē deitati in tēpe-a hec vnio
facta ē ex dei p̄destinacōe alit' eius
deitati de nouo aliq̄d accideret qs ē
impossibile a ē ex eius mea gratia
ꝓpt' qs cadit sb p̄destinacōe 8ma
Et iō fīt h ꝓpositio hō fact9 est de
us ul' filio9 dei-ē vera-ita a hec xp̄s
scōz q hō p̄destinatus è eē filius dei
q ī 8ma natura equalis est patri
ī potētia(Scōz spūz iustificacōis) || sanctificacionis ||
Hoc refert ad iō qs p̄mitti2-Qui
factus ē ei ex semīe dō scōz carnē-
ne forte alīq̄s crederet q descēdisti
de dauid p vtutē gnatiuā nō alī
qs ē falsū-qr de eo descēdit tm scōz
corpulētā sbstātiā de vgie assump
tā a vtute actiua spūssā formatā.
que virginem sanctificauit a im-
pregnauit(Ex resurrectōe mortuo
rū)Hoc refert ab illud qs p̄dict2
q̄ p̄destinatus ē filius dei ī vtute-v-
ī eq̄litate potē ut dēz ē q apparuit
ī xo ex resurrectōe mortuoz ad quā
req̄rit potentia infinita p quam
a-ñ-

sea alios mortuos fuscitauit (Jhu xpi dñi nri) ⁊ a ihesu xpo dño nro· hic pomi² gemitiuus p ablto (p quē accepim⁹ a aplatum) Hic declat se cundū dictu⁹ s. qualit accept⁹ ē ad aplatum. s. p ihm xpm q̄ est media tor deia twim· a ideo dona spūssancti venīūt ad twes p ipsū· Dictū autē est supra q̄ hec vocatio fuit p spūm sanctū· Ex quo sequit q̄ mediante xpo aplatus ꝯcessus fuit paulo· idō dicit (P quē accepim⁹ grāz a aplatum) a iungit hec duo sil· q̄ natuā nō deficat in nātarijs ꝙ cū forma substātiali dat ꝓpetates q̄ sunt nātarie in operibz ꝯgruentibz ipsi forme· et multo magl actor nāe nō deficat ī ne cessarijs· ꝓpter qd ꝯcedes dignitatē aplicam sil dat grām ad exeqndū ꝯuenient officiū ptinēs ad illā dignitatē misi suscipiens obicē sibi ponat· (Ad obediendū fidei) ⁊ patus tus sū tōliter me exponē obsequo fidei (in oibus gentibz) ⁊ ut fides dilatetur in oibus gentibz (p noie ei⁹) ⁊ ad glam nois xpi (in q̄bz) s. fidelibz (estis a vos vōti ad fidē ihu x̄) ⁊ a ihu xpo a q̄ ē hec vocatio (Oi· q̄ sūt ro·) Hic ꝯnr exprimun² ꝓsone salutate cū ōr (oibus qui sunt rome) nō gnaliter sed fidelibz· ideo subdit (dilectis dei) ⁊ a dō vocatis (scis) ⁊ xpi anis q̄ sūt sanctificati p baptismū· (Grā vobis a pax) Hic exprimunt optata bona q̄ sunt bona simplicit· ꝓpter qd absolute possunt optari a lijs a sibi· a hec sunt grā in pnti· et glia in futuro· ideo subdit (Et pax) Appetitus em̄ twis non pōt tōliter quietari misi in glia (A deo pre nro) qui ē dator gratie a glie (a dño ihu xpo) qui est vnus deus cū ipso· a sic dator grē a glorie sicut ipe (Primū quidē grās ago deo meo)· Hic cōsequent ponit narratio in qua explicat intentio apli q̄ est ꝯmendare gr̄ tiā dei p quā rome erāt vocati ad fidem aliq̄ iudei a aliqui gentiles: ꝛon dendo q̄ vterq̄ ad salutē īdigebat grā dei· q̄ scia acquisita non sufficiebat gentibz ad salutē· nēq̄ observatio legis iudeis· Qd p; ex hijs q̄ isti a illi plapsi fuerāt in tribulia vida· ꝓpter qd egebāt xpi grā p quā saluarent Et primo hoc ondit aplus· Secdō instruit eos in moribz· ca· xij· Prima in duas q̄ primo aufert a ꝯmanis credentibz discordie materiā Secdō induit eos ad caritatē ꝯcordiam· v· c· Matia vero discordie erat· q̄ quersi de iudaismo preferebāt se gentilibz ex mosaice legis presūptione a ꝯnsuetudine gētiles iudeis de scie ac quisicōe· ꝓpter qd onī eos primo silr egere grā dei sine prerogatiua aliq̄ añ quersionē ad xpi fidē· secdō p⁹ quersionē· secunda incipit in· ij· ca· ante medīū· ibi· quid igit Prima in duas· Primo aplus affectū sue caritatis ad ipos onī· Secdō vida eoz arguit· ibi· Revelat· Prima adh in duas· primo em̄ ondit se hre caritatē ad eos grās agendo de eoz dō inchoatione· d· (Primū quidē)· ⁊ principaliter (grās ago deo meo) qui bonū bomis principaliter ē attribuendū (q̄ fides vrā amūda²) Civitas em̄ romana tunc toti mūdo dñabat ꝓpter qd de oibus mundi ptibz ibi veniebāt nū ei q̄ bona ꝯuersacōem fidei tūs rome exītiū referebāt in diūsis ptibz orbis· qd ad dilatacōem fidei a ad dei glam faciebāt quā aplus querebat (Testis ei mihi ē de⁹) Hic secdō onī idē p ipsis orando deuote· d· (Testis em̄ mihi ē deus)· freqnr em̄ p ipsis orabat secrete· ꝓpter qd testē de hoc nō habebat misi deū (Cui seruio in spū meo a ñ in observatijs legalibz (qd sine int missione ctē)· nō ē p hs intelligēdū q̄ aplus p ipsis oraēt ꝯtinue sz q̄ q̄tienscūq̄ orabat de ipsis meō riā habebat· (obsecrās)· ⁊ p vē sacrā de precās vt oro sit magl exaudibil· sicut cū dicim⁹ p crucea passionē tuā ti· nos do· (Si quo tandē aliunde p spem iter habeam ctē)· Hec forsitā fuit vna cā appellacōis ad cesarē· actu· xxv· ut sic videt fideles rome exītes (Desidero eos videre) Hic reddit cā

fui dicti sc; q̃re desiderabat venire ad romanos. Et assig̃t ad ꝟ tripli cē cāz. Pria ē ad augmētacōz fui meriti a coz p fuā p̄dicacōz a ꝟ est q̃ ꝺt (Desidero ei videꝫ vos ut ali q̃dwoꝫ ip dar gr̃e spūal') .i. ut p p̄ dicacōz mea efficiami deuocōres a fic īwoꝫ augeaf grā dei (ad cfirmā dos vos) īfide a vomis opibz (.i. simul cfolai īwoꝫ) q. d. p ꝟ hēbim9 adinuicē consolacōz p fidem mihi a woꝫ cmunē. Et de dilacōe fui ad uentus cñr se excusat dicēs (Nolo ei vos ignoraꝫ) a pz ex predās trā (g̃cis ac barbar') Hic assignatur scōa cā q̃ ē reddicō debiti dicēs (grecis ac barbar') .i. woībz ignote lingue cuiusmōi fūt oēs p̄ter iudeos g̃cos a latinos (sapiētibz) .i. īstructis īlegea phīa (a insipiētibz) .i. illiterat' woībz (debitor sum) ad p̄ dicādū eis euāg'. ex offitio apl'atus (ita q̃ ī me ꝓmptū est) ex pte aī licz hūerim a hēam īpedimētuz exequēdi (a woꝫ q̃ rome estis euangelisaꝫ) .i. p̄dicare euāgelium licet aūt reddere debitū fit necessitatis. tñ apls nō peccaut ī ꝟ q̃ oībz gētibz nō p̄dicauit q̃ hꝰ debiti red dicō cadit sꝰ p̄cepto affirmatiuo. q̃ nō obligat ad sēp ꝫ optunita te habita q̃ apls fecit (Nō erubesco eñ euāgeliū) Hic assig̃t rō a cā ex hōrabilitate officij dicēs (Nō eñ erubesco euāgeliū) .i. p̄dicacōnē euāgelij q̃ ꝟ ē hōrificū a sāctū. ideo a sꝰ dif' (Virtꝰ ei dei est) id est euāgeliū est dei virtutis ostentiuū (in salutē oī credēti) tñ quātū ad effectū p̄ficit solū credētibus (iudeo primū a greco) p ꝟ nō ē ītelligēs q̃ apud deū fit personaꝝ acceptioz ꝫ ꝟ ꝺz q̃ iudei p notitiā legis a ꝓphetaꝝ. a g̃ci p cog̃tionē creaturaꝝ q̃ ē q̃daz scala ad ascēdendū ad deum per cog̃tiōz a amorē hēbāt quādā dispoficōz p cetes gētibz ad susciꝑiēdū euāgelij veritatē. q̃ ostinet iustitiā p̄fectā. ꝓpt q̃ sꝰ dif' (iustitia ei dei ī eo revelaf') .i. ī euāgelio manifeste tradif' (ex fide ī fidē) .i. ex fide informi p tendēdo ad fidē formatā. lz ei fit idē habitꝰ. tñ ꝺz īformis fine caritate epistēs. et supuemēte caritate formatꝰ q̃ p ꝟ actꝰ eiꝰ efficiaf' meritoriꝰ vite bte. Et taf formata fides viuificat a iustificat p fcē sic̄ scriptū ē abac. iij. Justꝰ āt ex aē (Revelaf') Postquā apls affectū fuc caritatis erga romanos oñdit. ꝟ oñr vitia coꝛarguit. Et diuidit ī duas q̃ p̄mo arguit vitia gētiliū. ꝟ cōō iudeoꝝ. c. ij. Prima ī duas. pº arguit vitia eoꝝ. scōō oducitētū ibi. Qui cū iustitiā dei p̄mū aūt oñt p ꝟ q̃ romani vigebāt rōe ī dustria natuāli. vñ dicit vegeciꝰ libro de re militari. Q̃ roma mi q̃ fierūt dñiū totiꝰ t̄re a orbis ñ multitudīe ꝓpuli nec fortitudine coꝛpali. sed sapīa ꝺ salū a p̄uidentia militari ꝓpt q̃ ex cogmi cōe naturali sibi data poterāt cognoscere vnū solū deū veꝝ latria colēs. q̃ si fecissent tā q̃ de woīs naturalibz dō g̃ti dedisset eis cog̃cōz sui supnaturalē. quā necessariū ē hēre ad salutez sic̄ pz de cornelio act. x. Sic̄ ei corꝑe dispositio a orgamisato p naturā īfūdit a deo aīa. sic taf supnaturalis notitia woī dispositio p modum p̄dcm. Et sic̄ deficiēte natura ī orgamisacōe p̄dicta. nō īfūdit aīa sic woī īdispositio notitia fidei denegat Sic enī fuit de romanis q̃ de cogmitiōe naturāli dō īg̃ti supbierūt. a ex ꝺseqñti cecitatē mētis īcurrerūt a g̃ uia pcta ꝺmiserūt ꝓpt q̃ pūiēdi erāt ex iustitia ꝺma. a ꝟ ē q̃ ꝺz (Revelaf' ei) .i. certitudīaliter expectaf' (ira dei) .i. iustitia a vīdcā (sup oēz īpietatē) scz ꝺ deū. ē ei pietas cultꝰ dō exhibitꝰ ꝑz tuliū. a p oppoītū īpietas īportat dei ostēptū (et ī iustitia woīz) .i. pctm̄ ꝺ ꝓxim cū q̃ iuste ēvi uēdū (cor q̃ veritatē dei ī iniustitia detinēt) Veritas ei ꝺma q̃ntū ē ī se pata ē se manifestare sed malitia womis impedit ī eis hāc manifestacōz et sic quodāmodo detinent eam-

a. iij.

ficuit impediens cursū aque ꝺr ea⁊ detinē qꝫ declarat oñr dicēs (q⁊ qꝫ notū est ꝺei) ⁊ in ꝺictōmbꝫ ꝺ'nis p cōnē naturalē cognitis cuiusmo di sunt cētialia attributa ut sapi entia bonitas a filia (Manifestū ē in illis) ſ hoībus romanis (ꝺeꝰ em illis manifestauit) et subditur modꝫ manifestacōnis cū ꝺr (inuisi bilia ei ipsi⁹) ⁊ attributa dei essen tialia q̄ sunt nobis inuisibilia in p̄ senti sic a ea⁹ essentia eo q⁹ non co gnoscūtur cognicōe intuitiua (a creatura dei) ⁊ ab hoīe q̄ sic noiatur eo q⁹ hꝫ quandā fiducialē cū oī creatura. Hꝫ ei esse cū nō viuentibꝫ vi uē cū arboribꝫ sētire cū aīalibꝫ in telligē cū angelis ⁊ q⁹ oīs alia creatura sēsibil⁹ ꝓpter hōnē facta ē vt diffuse tractat gre omel⁹ rix (p ea q̄ facta sunt) ⁊ p creaturas (intellecta cōspiciunt) sicut cā p effectū a sic pbi cognouerūt deum (sēpiterna q⁹ virtus ei⁹) ⁊ posſ q̄ ē ꝺ'cās attributis (a deitas) ⁊ cētia diuina de q̄ p creaturas cognoscatur q⁹ est vna a simplex a infinita (ita ut sint inexcusabiles) de ꝺ'cēptu ipsi⁹ ideo sb'di² (q⁹ cū deū cognouissent) rōe nāli mō p̄ꝺcō (nō sic deū glorificauerūt) cogitātes q⁹ ip̄ꝓpoſcōnabilē excēdit cognicōnē nrām a p oñs super oīa glificādus (aut grās egerūt) de cognicōe nāli a dō sibi data (sed euanuerūt i cogitacōibꝫ suis) supbientes de ip̄a (a obscuātū ē insipiēs cor eoꝝ) iusto dei iudicō ꝓpter supbiā eoꝝ (dicētes se esse sapientes) in tē poralibꝫ (stulti facti sunt) in sp̄ūalibus (Et mutauerūt gl'am) Hic cō sequenter arguit pctī grauitatē ex cēitate seq̄ntē ſ p̄dolatriā q̄ ē maxi mū pctm̄ in genere q⁹ est ꝺ primū p̄ceptū prime tabule a nō solū vnā p̄dolatriā incurrerūt sed mul tiplicē. Audierunt ei q⁹ tēpe nabu godonosoꝛ regē assirioꝝ ip̄e incurre rat matiuolentiā a rebellionē sb'di toꝝ eo q⁹ oēs deos eoꝝ exterminā ri iusserat p holoferne. Judith p̄

ꝓpt⁹ q⁹ ad dilatacōnē sui imp̄ij sta tuerūt oēs deos diuisaꝝ gentiū coli Vñ dicit leo ꝑp̄ in ſmo apl'oꝝ petri a pauli q⁹ ciuitas rōna cū oibꝫ pe ne dñarer gentibus oīm seruiebat erroribꝫ a ꝺ'ns est q̄ꝺ ꝺr ꝺ' (Et muta uerunt gl'am incorruptibilis dei) ⁊ honorē soli deo debitū (in similitudi nē imaginis corruptibilis hoīs) q⁹ cultū latrie soli dō debitū exhibu erunt ioui hercule a plūbus alijs q̄ fuerunt hoīes corruptibiles (a vo luerē) ſm q⁹ ꝺr psa riñ q⁹ ali q̄ ado rabāt talpas a vesp̄tiliōes (a q̄ꝺru pedū) sicl egipti colebant bouez (a serpētū) sicl babilonij colebāt dra conez ꝺan xiiij a istas p̄dolatrias a multas alias receperāt rōm vt dictū ē (Propt⁹ q⁹) Hic oñr argu it p̄cta q̄ sunt in ꝓp̄iū subiectū in ter q̄ luxuria maxie inq̄nat q⁹ i cor pus redūdat a maxie vicia ꝺ' na tu rā q⁹ ē pessimū. C9tres sūt sp̄es in gñali. Prima ē mollicies q̄ alios p tactus ꝓprios polluit seip̄m a ꝺ' tāgi² cū dicit (ꝓpt⁹ q⁹) ⁊ ꝓpt⁹ p̄cm̄ p̄dolatrie incurſū (tradidit illos de us) ⁊ tradi p̄misit in penā p̄cēdēt peccati (in desideria cordis eoꝝ) ad sequendā totalē ꝓpriā ꝺcupiam (in immūdicā) ⁊ vsq; in imundicias maxias (ut ꝺ'cēlijs affligāt corpa sua) in ꝺ' ei valde vilip̄ꝺit nā (qui ꝺmutauerūt veritatē dei in mēdaciū) ⁊ in p̄dolū ip̄m colēdo sicl deū q ꝺ ꝓpter idolatriaꝝ cēiderūt i vilē imū dicā (a fuerūt creature) in idolis (potiꝰ q̄ creatori q̄ ē bñdcūs in se cula) ⁊ ab oīb⁹ sp̄ glificāꝺ⁹ (amē) cōfirmatio hꝰ dā est. Secūda sp̄es pcti ꝺtra naturā est zodomia q̄ trā sit in aliā p̄sonam i sexu tñ indebi to a hoc tāgit cū dicit (ꝓpterea tr̄ ꝺidit illos deus in passiones igno mimie) id est valde ignominiosas (nā fede eoꝝ mutauerūt nālem vsū) vna alterā polluendo) Sili ā at mas culi) vnꝰ alteꝝ polluendo (Exarse rūt in desideriis suis) Exvehemēti ei ardore luxurie talē vilitas p̄cedit

(a mercede) ⁊ punicõez (quã oportuit) ⁊ debuit (i semetipis recipientes) deo pmittẽte iudicõ suo iusto Tertia speties pcti ꝫ naturã ẽ qñ exercet i spetie aliena sc̃z coitus cũ bestijs ꝑt qꝫ vocat bestialitas ⁊ ẽ pessimũ ⁊ omũit virtitũ innoia bile ꝑt qꝫ apls tacz de ista spetie lz forte eã incurrisse fuerit duas alias pcedẽtes (Et sic nõ pbauert deum hre) Hic oñr arguit pctã coxi primũ. Et ꝑmo pctã omissiõis. Secõ obmissiõis ibi. Parentibz nõ obedietes. Circa primum tangit pecata operis dicẽs (Et sicut nõ pbauerũt deũ habere i notitiã) ⁊ non curauert de dei notitia (tradidit illos) id est tradi pmisit (in reprobum sẽsũ) ⁊ i pũsuz iudiciũ optũa iudicãdo q̃ ꝑm veritatẽ fuit pessima ⁊ hꝫ fit p malũ hitũ acq̃sitũ sic̃ gustꝫ male dispositꝫ amara iudicat dulcia a ecõuerso (vt faciãt ea q̃ ñ conuenit) sc̃z rõni recte q̃ hõ dz vtia q̃ sint illa ꝑmo explicat i gñali discẽs. (Repletos) oi iniq̃tate) ꝑt aúsionẽ a deo q̃ ẽ i oi pctõ (malicia) ꝑt oúsionẽ indebitã ad creaturã. Secõ magis explicat in speciali dicens (Fornicacõe) seq̃ndo cõupiscẽtiã carnis (auaritia) seq̃ndo oupiscẽtiã ocloz (neq̃tia) quãtũ ad supbiaz vite. Neq̃ ei dz a neq̃o. is Supbz ei qꝫ neq̃t attingẽ tõe sibi debita asseq̃ mitit ex supbia (Plenos inuidia) q̃ seq̃tur ex supbia. Est enim tristitia de bono alieno in quãtuz estimat ꝑ̃ bõi diminutiuũ (Homicidio otẽtiõe) q̃ ex inuidia oritur sic̃ p; de cain q̃ frem suũ per verba iniuriosa occidit ut dicm fuit. iiij. (Dolo maliq̃tate) talia pcurãtes qñ nõ audẽt facere manifeste. Secõ tãgt pctm̃ oris dicẽs (Susurrones) q̃ occulte mitũt p vba sua bonoz famã amicitiã separe. vñ eccle. xx viij. Susurro a bilinguis maledictꝫ turbauit ei pacẽ habẽtes (Detractores) occulte alicꝫ famã demigrãtes. differt ei susurro a detractor fine. qa vnꝫ intẽdit separe amicicã. alius demigre famã (Deo odibiles) ꝑt hꝫ vitia (Cõtumelioso) dicẽtes alijs obprobria (Superbos) de magis falso se iactãtes (Elatos) alios supprimẽtes (Inuentores malorũ) vb maka exẽplis alios corrũpẽtes (Parẽtibz inobedietes) hꝫ explicat pctã obmissiõis cũ dr parẽtibz inobedietes ad qꝫ tñ tenẽt parẽtibz carnalibz eo q hñt ab eis nutrimẽtũ a parẽtibz spũalibz eo q hñt ab eis regimẽ a documẽtũ (Infipientes) eo q ñ recipiũt a parẽtibz doctrinãtũ a ex oseq̃nti (Incõpositos) i actu hitua gestu (Sñ fedẽ) ⁊ sine fidelitate amicicie ad alios (Sine mia) ad paupes a afflictos (Qui cũ iustitiã dei) hꝫ apls oducit itẽtũ ex pdicis ex q̃ ei erãt sic culpabiles seq̃t q erãt dãnabiles ñ fuissent aduiti gr̃tia dei. iõ dr (Qui cũ iustitiã dei) ⁊ deũ esse iustũ (Cognouisset) racõe naturali. hꝫ ei oĩs mtelectus a natura clamant (Non intellexerũt) ꝑt cecitatẽ i eis causatã ex pctis ut pdicm ẽ (Quũc q̃ talia agũt) horribilia (Digni sunt morte) ñ solũ tẽpali sꝫ etiã etna (Nõ solũ q̃ faciunt ea) digni sunt hac pena (Sꝫ etiã q̃ osentiũt facientibz) Et isti sunt fauẽtes a pstãtes auxiliũ a illi q̃ tenẽt corrigere a tacẽt. Et hec correctio duplex ẽ. Vna fraterna ad quã omnes tenent. nõ tñ ad sep hꝫ pro tempe debito a loco a alijs circũstãtijs debit̃ ocurrẽtibz. Alia ẽ correctio punicõis ad quã tenẽt oẽs superiores ex offitio suscepto. Et hꝫ correctio nõ solũ ẽ ꝑt emẽdacõem peccãtis sꝫ magis ꝑt bonũ comune. ꝑt qꝫ nõ debet superior cessare a tali correctõe ꝑt obstinacõez seu peioracõez peccãtis. sicut fit i correctõe fraterna q̃ tãtuz ordinat ad emendationẽ fratris hꝫ puniẽ debz obstinatũ etiã morte si expediat p bono rei publice. Qm̃ dictũ ẽ in hoc caplõ q ꝑt peccatũ idolatrie tradidit deꝫ gẽtiles i pctã luxurie vilissima

a. iiij.

et plura alia detestabilia · ꝓpt qđ ad maiorē dictorū euitētiā · q̄itur vtꝝ vnū pctm̄ possit eē alteri⁹ pcti pena · Et arguit q̄ non · Primo · qr pene iuste sūt a deo utꝝ p aug̃ · li · lxxxiij · qōnū Pctm̄ aūt nō ē iustū nec a deo · g̃ ꝛc · Jtē pene sūt adducte ut p eas ꝙies adducant ad bonū virtutis · ut pz p phm̄ · x · ethi · sed p pctm̄ nō reducit hō ad bonū virtutis · sed magis ad oppositū · g̃ ꝛc Cōtrariū videt̄ ꝛm · Jn pena em̄ idolatrie gētilū inducta sūt alia peccata enormia Rñdeo · de pctō possum⁹ loqui dupl̄r · s · p sea p accidens P se vero cōsidera² pctm̄ ꝑm q̄ egre di² a voluntate · sic em̄ hz rōem culpe ꝓpter qđ si nullo mō ē voluntariū · nō ē pctm̄ · a cl̄ mō vnū pctm̄ non pōt eē pena alteri⁹ pcti · qr de rōe pene ē q̄ sit ꝑ voluntatē · a sic manifestū est q̄ p se loqñdo pctm̄ nō pōt esse pena pcti P accidēs aūt pctm̄ pōt esse pena pcti triplic̄r · Primo ex pte cause q̄ removet ꝓhibens · cause ei incliantes ad pctm̄ sūt passiones inordiate · tēptatio dyaboli a alia hmōi q̄ impediunt p dīnū auxiliū · qđ iuste subtrahit ꝓpt pctm̄ a talis subtractio est hi⁹ pcti pena a ē a deo q̄ iuste retrahit auxiliū suum ab ingrato · a sic pctm̄ sequēs ꝓpter subtractionē diuini auxilij p accidens dic̄t pena precedētis pcti a hoc mō loquit̄ apl̄s dicēs · Propter qđ tradidit eos de⁹ in desideria cordis eoꝝ ꝛc · q̄ subtrahendo suum auxiliū permittunt pctōres vinci a passionibz suis a demonū tēptationibz · Alio modo pōt esse pena ex pte ipsius actus pcti qui afflictionē inducit · a cl̄ siue sit actꝰ interior · utꝝ īra a inuidia q̄ nōbiliter affligūt ipsū iratū a inuidū · siue sit actꝰ exterior · sicut aliq̄ gravibz laboribz a dāmis opprimunt aliq̄n ut repleant actū pcti · ꝑm illud sap̄ · v · Lassati sum⁹ in via iniq̄tatis · Tertio ex pte effectꝰ ōntis a hijs duobus modis vltimis vnū pctm̄ ñ solū ē pena precedētis pcti · sed etiam sui ·

Ad primū pz q̄ procedit de pctō ꝑm se cōsiderato Ad scd̄m dicendū q̄ hmōi punitio q̄ aliq̄ permittunt a deo in alia pcta ruere · ad bonū virtutis ordinat a q̄nq̄ ad bonū peccantiū · scī post pctm̄ humiliores a cautiores resurgūt · semp ante ordinatur ad bonū alioꝝ qui videntes tales de peccato in pctm̄ sic ruere · magis re formidāt peccare ·

Capitulum Secūdum

Propter qđ inexcusabilis es) Postq̄ apl̄us arguit vida gentiliū · hic ōnr arguit vida iudeoꝝ · Et diuidit in tres · qr primo ondit eos in culpa a pena gētilibz similes · Secdō quo ad aliq̄d peiores ibi · tu autē si iude⁹ Tertio q̄ ad aliq̄d meliores in prin⁰ · iij · c · Prima adhuc in duas · qr primo circa ꝓpositū ont veritatē · secdō removet quorundā errorē · ibi · existimans Primū ondit dupliciter · Primo est · qr apud gentiles p dolatria reputabat meritoria · a fornicatio licita · ꝓpt qđ talia publice agebāt · iudei vero p legez a deo sp̄aliter sibi datā cognoscebāt ambo eē prohibita · ꝓpt qđ in manifesto a talibz abstinebant ne ꝑm legē puniren² · in occulto tñ hi⁹ opabant² · ꝓpter qđ in pctō erāt gentilibz similes · a iō ex fine prece · ca · vbi dixit apl̄s · quō q̄ talia agūt digni sūt morte · oclud̄t (Propt̄ qđ inexcusabilis es o hō) · tu iude⁹ gentiliter viues q̄ iudicas temerarie gētiles · a cā subdi² (Jn quo ei iudicas ꝛc) a pz īrā (Sam⁹ ei quō) Hic po² sciēda vō · licet em̄ inter pcta manifesta a occulta sit distinctio quantū ad hūanū iudiciū · p qđ tm̄ puniunt manifesta · tñ q̄ tū ad dīnū iudiciū ñ ē ibi distinctio qr punit secreta sic a manifesta · co q̄ ei nihil ē occultū · j · ẽg xxvi · Hō videt ea q̄ patēt · de⁹ āt intuet̄ cor a idō iudei q̄ filia pcta faciebāt in occulto erāt sibi puniēdi sic a gētiles

fatiētes talia ī maīfesto a fic hētur
ppoītū-scz q iudei fimiles gētilibz
erāt hui9 rōmis pomit vtutem di-
cēs (Scim9 aī qūo iudiciū dei ē fm
veitatē) v fm eq̄tatē iuſtitie (ī eos
qui talia agūt) publice vel occulte
(Exiſtimans aūt) Hic remouz aī
dicta duplicē errorez fm remouet
ibi nō eſt ei accepcō q̄z pm9 ē q̄a
aliq̄ ipūitatē attribuebāt ſibi ex di
latione pūicōmis 8ine quaſi cēnt
oblita pcta ſua. Hoc remouet tan
q̄z erroneū quia h̄z puenit ex dei pa
cientia q̄ occidit pctōribz tēpus pe
nitentie ut ſi nō peniteāt appareat
eoz odēnacō magis iuſta a fimilit
pſeu erantiū pmiatio in bono hāc
ſentētiā deducit aplūs diffuſe dicēs
(Exiſtimas aūt) h̄ erronee (Tu o
homo qui iudicas aī) v o tu iudex
q̄ iudicas gētiles temerarie ut di-
ctū ē (q̄a tu effugies iuditiū dei) v
ei9 pumicōem ppt pene dilacōnē q̄i
diceret nō ficerit z magt 3riū q̄a
tu abuteret tpe miſericordie tibi da
to ad penitēdū ī sb dif (An diui
tias) v habūdātiā (Domitat ei9)
q̄ a mal nō ſbtraht bō nature (Et
pacētie) q̄ differt illacōz pene (Lō
ganimitat) q̄ diu expectat cūſio-
nē hoīm a malo culpe (Cōtēpnis)
q d ſic ipunitatē tibi arrogando
(Ignoras qm̄ benignitas dei) te
tolerās (Ad penitētiam te addu-
cit) quātū ē in ſe q̄a īſtictos ſuos
ad bonū a malis nūq̄ aufert peni
tus q̄ diu ſunt ī via h̄z ipi repellūt
eos a ſic remanēt in fedbz ſuis. Jō
ſubdif S cōm autē duritiā tuā q̄a
nō cedis 8ino īſtictui durū em̄ in
corpalibz 8z qs nō cedit tangēti.
Et ad ſimilitudinē h9 8z coz durū
qs ñ obedit īſtigāti ad bonū (The
ſaurisas tibi iraz) v accumulas ti
bi penā (In die ire) v vltionis ex
treme (Et revelacōis iuſti iudicij
dei) tūc ei revelabūt ſecreta cordis
vīi (Qz redz vīcuiq̄ fm opa ſua)
ſcz bois pmia iō ſeq̄t (Hīs q̄dā q̄
fm pacaz bō opis) v illis q̄ paca

dei vſi ſunt ad bñ opandū (Glam
a honorē) recipient ei premiū p v
tute in q̄ ꝓſiſtit rō honoris q fm
pbm honor ē premiū virtut recī-
pient etiā hunc honorē corā multt
ſcz corā multitudīe angelox in q̄
rō glie ꝓſiſtit q̄ ē manifeſtatio ho
noris vnde gla 8z a claritate q̄i q̄
dā claria e mutata in g (Et ī corru
ptionē) qr electi reſurgēt ī vitā im
mōrlem a btām a qr malis p op-
poſitū red dunt tormēta idō ſubdit
(Hīs aūt q̄ ex cōtencōe) v pctōri
bz obduratis q̄z aīa ſp otēdit ut
8z viñ etb qr finderiſis ſeu dictaī
rōmis malo remurmurat a ſēſuali
tas ad ipſū indinat a ſic ē otētio
inter ptes aīe (Qui nō acq̄eſcunt
veritati) ſcz 8ine pulſanti ad oſtiū
cordis p ſe ad bonū inſtigādo a p
ſuos p̄dicatoēs mouendo (Credūt
aūt iniq̄tati) i dyabolo iniq̄tatē
ſuggerenti p ſe a p mīſtros ſuos
(Ira a indigt̄io) ſūmi iudicī (Tri
bulatio) in placōe ſine matb xxiñ
Ite maledcī ī ignē eternū (In oēm
aīaz hoīs aī) v ī oēm hoīnē malū-
noiat h̄ em̄ totū opoſitū a pre dig
nori fit̄ exodi pmo. Oēs aīe q̄ egſ
ſe fūt de ſemore iacob v omnes ho-
mines (Judei pmū a gra) Iſti em̄
p alīs gētilibus hēbāt auxilia di
uina ꝺ peccata iudei enī p legē gra
p ſapiētiā acq̄ſitā q̄a tūc phia vi
gebat ī greca ppt qs pcta iſtoz uz
magis erāt gūia a p oſeqns ma-
gis pumēda (Glā aūta honorat)
ex dictis patz h̄ littera) Nō ē em̄
acceptio pſonarū) Hic remouetur
error ſcōs. Et pmo ponit h̄ remo
tio ſcō cuiuſdā dicti declaratio i bi
cū ei gētes. Error aūt iſte erat ali
q̄z iudeōrū ipunitatē ſibi arrogan
tiū eo q̄ legē a deo receperant p̄ ce
tert gentibz fm qs 8z pſalmo. c.
xlvīj. Nō freat talit oī nacōiat h̄
igr remouet dicēs (Nō ē ei pſo. ac-
apd deū) dimittēdo p̄ ceteris ipuni
ta iudeoz pcta (Quicūq̄ ī ſine le-
ge peccauerūt) v legem ſcriptam

non hñtes quales fuerūt gētiles · (sine lege) ·ſ· scripta (Peribūt) qz hūerunt legē naturalē bonū a malum ostēdentē: ut postea declarabitur (Et quicūq; in lege peccauerīt) ·ꝛ· legē mosaycā hñtes cuiusmodi fuerīt iudei (p legē iudicabun²) ·ꝛ· pumient imquantū trālgressi sunt eā · Et subdit vō (Nō ei auditores legis iusti sunt apud deū) ·q·d· receptio legis mīi seq̄tur īpletio operis nō iustificat · a idō de illa accepcōe nō dz sibi aliq̄s impunitatē arrogare (Sz factores legis iustificabuntur) quicunq; sūt illi siue iudei siue gētiles (Cū ei gētes) Hic declarat q̄dam dictū ·ſ· q; gentiles hūerūt legē nālem: idō facientes ꝫ dictamē illi9 legis merebant punirī · et viuētes ſm ipsā premiari · ꝓpt q̄ obſ uatio legis nālis cū fide a cultu vnius dei · ad q̄ etiā inducit vō nālis aliquo mō suffecit ad salutē gentiliū vsq; ad publicacōez euangelij qz nō tenebant ad legē mosi Dic igit · (Cū ei gentes q̄ legē nō hñt) ·ſ· mosaicā (nāliter ea q̄ legis sunt faciunt) ·ꝛ· ex nāli dictamine rōnis (eiusmodi legē nō hñtes) ·ſ· mosaicā (ipsi sibi sunt lex) ·ꝛ· vō naturalē q̄ ē principatior ps hois · ꝓpter q̄ dicit totus hō ut dictū est ꝫ · ipsa q̄dem ē eis lex · qz lex scripta ꝫina vel hūana ē a lege nāli deriuata q̄ntū ad agibilia qz ꝑma principia agibiliū sūt impressa intellectui practico · ex quibz deriuant leges q̄si quedā cōclusiones · sic intellectui speculatiuo impressa sunt ꝑma principia speculabiliū ex quibz deriuant scie tātē quedā veritates cōclusē (q̄ oñdūt op9 legis scriptū in cordibz suis) · q̄ declarat p effectū · d · (Testimonium reddente illis cōscia ipsoꝝ) q̄ ex nāli dictamine rōis recalcitrat malo a cōsentit bono (a inter seinuicē cogitationū accusantiū aut etiā defendentiū) Dicunt āt cogitacōes accusantes malea defendētes bone q̄ examinant et declarant corā nāli iudicatorio hōis sic corā iudice p ꝑma principia opabiliū nāliter inserta · sicut ē illud · ꝫ faciaſ alij q̄ tibi vis fieri · a nō facias alti q̄ tibi nō vis fieri · a liz ꝫ iudicū fiat in pñti tñ multo dari9 fiat in die iudicij · Jō sequit (In die cū iudicabit ds̄ ſm euangeliū meū) Liz ei euangeliū sit soli9 xpi tanq̄ actoris: tñ ꝺz euan⁹ apli tanq̄ ei9 predicatoris · (p ihm xp̄m) Finale ei iudicū exercebit p eū (Si tu iude9 cognomīaris) Prius apli oñt iudeos a gentiles ī culpa a pena fuisse siles · hic oñt iudeos in aliq̄ peiores a ꝫ ē ex duobz · ſcōm ibi · Circūcisio · Pri⁹ aūt ē bñficiū legis acceptē p quā iudei pre ceteris gentibz a deo fuerūt sublimati: ſm q̄ dicit deutro · iij · Que ē em̄ alia gēs sic indita ut hē at cerimonias iustaq; iudicia a vniuersā legē · Et q̄to status altior tāto casus grauior · a idō pctm̄ iudeoꝝ grauio9 erat pctō gentiliū ī eodem gñe pcti · Dicat igit (Si aūt tu iude9 cognoīaris) · a dicat cognoīaris · qz primo noīati sunt hebrei ab heber in c9 familia māsit lingua hebraica q̄ prius erat oībus ꝺmunis geñ · xj · Erat aūt terra labij vnius tc̄ · postea noīati sunt israhelite a iacob q̄ noīatus est israel · geñ · xxxij a vltra iudei a tribu iuda nobiliori (Et nosci in lege) nō vagando p varios errores sic gentiles (a glaris in deo) ·ꝛ· in notia vni9 dei · (Et nosti voluntatē ei9) ·ꝛ· precēp in lege exp̄ssa (a pbas vtiliora) ·ꝛ· scis ehgē meliora (p legē instructi9) q̄ oñt oīa ista · a nō solū ad regimen ꝓpriū: ſ; etiā alioꝝ · idō subdit (Cōfidis teipsū) presumēdo ꝫ tali īstructōe (ducē cecoꝝ) q̄ ad fidē (Lumen coꝝ q̄ in tñbris sūt) · q̄tum ad mores (eruditorē infipietū) q̄tum ad maiores (Mgrm infantiū) q̄tum ad minores (Hñtez formā scie) in speculatiſ (a veritatē in lege) in practicē · ꝓpt q̄ ꝺcludit pcti grauitatē ꝺ · (Qui igit aliū docēs teipsū non

doces) a sic peccas intoip; (Qui p dicas nō furādū furaris) a sic peccas ī pmū p ocupiscētiā oculoz (Qui dicis ñ mechādū mechare) a sic peccas ī pmū p ocupiscētiaz carnis (Qui abhomīare idola) iudei em̄ p9 reditū captūtate babilonice nō dicūt idolatrasse-ñ aliqui pau ci machabeoz tpe a timore magis mortis quā amore idolatrie saltē p maiori pte-tñ fuert hoies valde cupidi-vt testāt etiā iudeia maxime circa tpa xpi pte qs alīq deputata ad cultū dīnū sacdotes a ministri tēpli suis vsibz applicabāt-iō sbdi tur (Sacrilegiū face) qs ē furtū sacre rei (Qui gloris ī lege) a dō tibi data (P uaricacōz legis deū ihonoras) quātū ē in te-Et ad hoc īducit aplūs scripturam ezechi-xxxvi-(Nomē ei dei pvos blasphemate) tota dic-P hoc ē q iudei q̄z gētibz dicebāt se eē populū peculārem dei p legē sibi dīmit9 datā a trāsgredi ebāt ea male viuēdo-ex hoc dabāt occasionē gētilibz blasphemādo deuz q̄ sibi elegerat talē populū a sic pctm̄ cor aggḡuabat-Scdō pte scā dalū fit scriptū est ezech-xxxvi-ut dēm ē hoc tñ ē fm trāslacōz-lxx-vbi trāslatio nrā hz-Ingressi sunt ad gētes a polluerūt nomē meū-a est eade sētentia (Circūcisio) hoc po2 fm ex q̄ iudei erāt deteriore oditiōis p acādēs tñ-Et pmo oñdit ppositū-scdō infert corrolariū ibi-Nō em̄-Circa primū sciēdum q circūcisio erat q̄dā ptestatio legis seruande gal-v-Testificor ōmi homī circūcidēti se q debitor sit vniūse legē Jgitur fit pfessio alicui religiose vegule multū valet pfitēti si eā ipleat ope-a si nō impleat magis ē sibi damnabilis sic circūcisio p acādēs erāt nociua iudeis īquātū erāt trāsgressores legē Et hoc ē qs dicit (Circūcisio ac) a patz lra vsq; ibi (Circūcisio tua ppūtiū facta est)-vt facta ē abhomīabilis deo-sic gētiles ppūtiū habētes erāt iudeis abhomīabiles intātū q dedignabāt cū eis cōmedere-Et p oppositū oducit apls q gētiles circūcisi opa legis facientes ex racōis natuāli deāmīe ut dictū ē supra-erāt deo accepti-Et hoc ē qs dicit (Si ig1 ppūtiū)-i-gētilis circūcisus (Legis iustitias custodiat) tñ ad p̄cepta moralia q̄ sunt de dictamine racōis (Nōne ppūtiū illi9 ī circūcisiōez reputabit)-vt tātū sibi valebit ficut circūcisio-q-d-sic (Et iudicabit ac) Hec lra ē ītricata a ostruat sic (Et ppūcāū)-vt gētilis circūcisus (Legē osūmās)-vopera legis ipsēs (qs ex natura ē)-i-qs fit ī eo ex naturali rōis iuditio (Judicabit te)-i-odēnabilē te oñdit (Qui p lram a circūcisionē puaricatoz legis es)-i-fcūs es trāsgressoris legis q̄ tñ hēs eā ī scpto a ecūcisiōez ī corpe tuo-q-d-sic odēnabilē te oñdz (Nō ei q̄ ī manifesto iudeus) Hic ex p̄dcis infert corrolariū scz q duplex ē circūcisio Vna spūalis q ē pscisio cultis Alia corpalis q ē pscisio pellicule coopiēte mēbrū virile-a pma melior ē scdā-qntū aīa melior ē corpe-Et fm hoc duplex ē iudeus-Vn9 spūal q̄ hz mētē circūcisā-Alius carnal hns carnē circūcisa a pmus melior ē sic a de circūcisione dēm ē-hoc ē qs dz (Nō ei q̄ ī manifesto)-i-circūcisus carne-q pōt hoī bz apparere (Judeus ē) scz tātū-Et simile dt de circūcisiōe carnis (Neq q̄ in manifesto ac-hoc q̄ in abscōdito iudeus ē) q̄ circūcisus ē mente soli dō visibili (Et circūcisio cordis ī spū) scz scō q̄ vida vescindit cōscz circūcisionis spūalis (Laus nō ex hoīb) q̄ solū videt exteriora (Sz ex dō ē q̄ videt interiora.

Capitulū Tertium

Vid g̃ aplus iudeus ē) Oñso ī q̄ iudei erāt peiores odicōmis quā alii Hic oñdit q̄ erant meliores-Et diuit ī duas ptes-q̄a pmo oñdit ppositum-Secundo removetur quoddam obiectum ibi

Quis ei- a ē sm̃a talis q̃ p̀mo mo
uet qōnem ex predictis-ꝺ- (Quid
igit̃ ampliꝰ iudeo ē)-ꝟ-meliꝰ q̃ gen
tili (et q̃ vtilitas circūcisionis) a dō
date patribꝫ scis cuius opa fūt p̄
fecta-deutro-xxxiij-a rñdet dicens-
(Multū p omnē modū) qꝫ oñdit
oñr dicens (Primū quidē q̃ tradi
ta fūt illis)-ꝟ-spāliter tradita (clo
quia dei) in lege a pphetis q̃ in deū
dirigunt a ad suscepcōē xp̄i dispo
nūt Gal-iij- Lex pedagogus nr̄ fu
it in xp̄o- Et de pphetis dicit rasa he
breꝰ q̃ non sunt locuti nisi ad dies
messie: qꝫ ē intelligēdū de p̄cipa
li intētione put dedarauī plenius
in ve-test- Rō aūt quare lex a pro
phete data sunt singulariť pp̄lo iu
daico hec ē- q̃ xp̄s scōm carnē erat
inde nasciturꝰ- ꝑpť qꝫ pre alijs po
puł decens erat ipsū pollē quada
spāli scītate- ad quā inducūt lex a
pphete (Quid ei) Hic remouet que
dā obiectio- a dicit- (Quid enī si q̃
dā illoꝝ nō crediderūt)-q-ꝺ- nō ob
stat predictis q̃ plures iudei fuerī
increduli- q̃ coꝝ incredulitas ñ ab
stulit in fidelitatē dei de implendo
qꝫ p̄miserat patribꝫ antiq̃s in da
tione legis a aduētu xp̄i- a hoc est
qꝫ dicit (Nunq̃d credulitas coꝝ fi
dem dei)-ꝟ-fidelitatē (euacuauit: ab
sit) a subdit nō (Est aūt deꝰ verax)
implendo p̄missū in hijs q̃ premit
tunť absolute cuiusmodi fūt predi
cta- si aūt aliud p̄mittať a deo sub
ꝺicōe- sicut psperitas tpalis fuit
p̄missa iuꝺis si fideliť seruirēt ei nō
tollit ꝺina veritas p aduśitates eꝰ
immissas qñ receſſerūt a dō- q̃ nō
stabat ꝺitio (Vis aūt hō mēdax)
Voluntas enī hūana mutabilis ēa
ideo p̄t esse mendax in p̄missis- nō
sic āt deꝰ cuius voluntas ē immuta
bilis- a ad ꝟ inducit exēplū de pro
missione fcā ipsi dauid absolute de
ꝺseruacōe regni sui a posteris eius
eꝰ implecio nō fuit impedita p pec
catū dauid cū bersabee- a ꝟ ē qꝫ ꝺr
(Sicut scriptū ē) ps̄- l- quē feat da

uid penitēs de dcō p̄cō: vt ibidē de
darauī (Vt iustificeriś etc) ibi p̄cit
tiť: tibi soli peccauī a malū coram te
feci a subintelliꝫ remitte mihi- (Vt
iustifi- in ser- tuis)-ꝟ-veritas sermo
nis tui appeat de ꝺseruacōe regni a
xp̄o nascituro de me sicut p̄mīsti-
(a vincas cū iudicaris) faciēdo oťē
riū qꝫ de te iudicať a multis- post
eī adulteriū dauid cū bersabee- a
occasionēvrie multi dicebant q̃ pp
ter ꝟ p̄missa dei facta dauid erāt re
tractata- qꝫ tñ ñ erat ver- q̃ facta
fuerāt absolute (Si aūt iniquitas
nra iustica dei) Hic circa predicta
remouet errorē incidentē- ex ꝟ ei q̃
ex pctis hoīm appet iustica dei cō
mēdabilis dixerūt alīq̃ q̃ pctā per
se faciūt ad gl̄am dei- qꝫ apls fal
sum oñt ducendo ex ꝟ ad triplex ī
conuenies- Primū ē q̃ deꝰ esset ini
quus inferendo penā pctōribꝫ: cuꝫ
śm ꝟ pctā p se faciāt ad gl̄am su
am- a ꝟ est qꝫ dicit (Si aūt iniqui
tas nra iustica dei ꝺmēdat)-ꝟ-ꝺmē
dabile facit- (Quid dicemꝰ) ad in
conuenies qꝫ sequiť (Nunq̃d ini
quꝰ ē deus q̃ infert irā)-ꝟ-penā pec
catoribꝫ- ꝟ enī sequiť ad dictū coꝝ
erroneū- iō subdi² (Secōm hoīem di
co)-ꝟ-scōm hoīes errātes dcō modo
(Absit)-ſ-deū esse iniquū- (alioq̃n
quō iudicabit hunc mundū) q-ꝺ-
nullo mō bene- Si enī esset iniquꝰ
nō posset esse bonꝰ iudex- nā eq̃tas
est optima ꝺitio iudicis- (Si ei ve
ritas dei)- Hic inferť secundū incō
uenies- si ei pctā facerēt ad gl̄am
dei: seq̃reť q̃ pctōr posset nullo mō
malus dici- q̃ nullus ꝟ malus fa
ciendo illud qꝫ ad gl̄am dei ordīa
tur- a ꝟ est qꝫ dicť (Si enī veritas
dei)-ꝟ-eiꝰ iustica (in meo mēdacio)
-ꝟ-p meū pctm̃ qꝫ est qꝫdam men
dacū (abundauit in gl̄am ipsiꝰ)
-ꝟ-dedarauit iustica eius gl̄osam
(Quid adhuc ego) a loq̃² apls in
psona pctōris tanq̃ pctōr (Judi
cor)-ſ-reus a ꝺēnandus ꝑpter pec
catum-q-ꝺ- nō esset hoc nōnabile

si illud dem est ver-a sic ex hoc in
cōuenīēti ꝯcludit eē falsū (Et nō si
cut) h infert tertiū incōuenīēs-qa
si pcta p se facerēt ad gla dei-eent
frequētanda-sic a opa vtutū-Hoc
aūt incōuenīēs infert implicando
dictū pseudo apl̄oꝝ qui diffamab
mitebāt veros apl̄os ut patz ī plu
ribz locis noui testamēti-a idō ex h
q paulus cōmēdans gratiā dei di
cit-Vbi habūdauit delictū supha
bundauit a gratia ꝛ-v-ca-a ex si
milibz verbis discipulorū aliorum
xpi dicebāt pseudo apl̄i q paul9 a
alīj xpi discipl̄i īducebāt populos
ad multiplicacōz pctī vt sic p mul
tiplicacōez malorꝝ venirēt bō a h ē
qđ dicit (Et nō sic blasphemam)
a pseudo apl̄is (Et sic aūt nos q
dā dicē) falso tñ (Faciam9 mala ut
veniāt bō) īponebāt ei veris apl̄is
q p̄dicabāt multiplicacōez pctōꝝ
(Quoꝝ ꝯdēnatio iusta ē) qa falsū
crimē apl̄is īponebāt-Ex h igr q
peccata nō sunt frequētanda a di
cere q sint frequētāda ē erroneū-
ꝯcludit falsitas illi9 dicti sz q pec
cata fatiūt p se ad gla dei Ad ma
iorē ītellectū p̄dictorū sciēdū q pec
catū siue malū culpe aūtit a dō per
se-a iō nō facit ad ei9 gla-m-h de9
ei9 ptās tanta ēa bonitas q de ma
lis elicit bō-ut ptz p augustinū ī
encheriđ-punitionē pctōꝝ p malū
pene ei9 ē actor ordinat ad declara
tionē sue iustitie p̄ter ītētionē pec
cātis-sic p̄ter intētionē tiramorū
declarauit patiētiā martiꝝ (Quid
igi2 dicem9) postq apl̄s oñdit iu
deos a gētiles fuit indiguisse grā
dei añ ꝯfionē p h q vtq in vida
boribilia fuit plapsi-Hic oñdit
eos eadē grā īdigere post ꝯfionē
p h q sine ipsa nō poterāt ꝛseq sa
lutē-Et h oñdit dupl̄r-Primo ex
legis impfectione Scdō ex fidei xpi
pfectione ibi-Nūc aūt-primū āt
p scripturā ostēdit a idō primo ip
saz allegat-secūdo ad ꝓpositū appli
cat ibi-Sam9-Circa primū dicit

ꝯtinuando se ad p̄cedētia (Quid q
dicem9) nos iudei de q̄bz erat apl̄s
(Precellim9 eos) scz gētiles (Neq
q̄) a sb̄d causā (Causati ei sum9)
r-rōnabilit ostēdimus (Judeos a
grecos omēs sub pctō esse) añ cō-
uersionem ut patz ex p̄dictis - Et
ide sequit post uersionem ñ assit
gratia dei quia fides informis non
sufficit ad salutē (Sic scptū ē) psal
mo-xiij-scō; trasiacōez-lxx (Quia
nō ē iust9 q̄sq̄) sine grā dei-loquen
do de iustitia pfecta que facit homi
nē dignū vita eterna pōt tamē ali-
quis esse iust9 iustitia pollicita p
obseruacōez legis natue-a iustitia le
gali p obseruacōem legis mosaice)
(Nō intelligēs) ratione supne bēi-
tudis (Nō ē requēs deū) p opa me
ritoria adb ei requitur grā-iō sb̄di-
(oēs declinauerūt) a via vere bētu
dis (simul inutiles facti sūt) defice-
tes a ꝛsecutione finis vltimi- Sic
medica 8r inutil-q deficit ab ītro-
ductione saītatis (Nō ē q̄ faciat bo-
nū ñ ē vsq; ad vnū) qa null9 pōt fa
cē bonum meritoriū sine gratia dei
a quo ipsa sb̄tracta homines ꝯmu
nit labūt in horribilia pcta-ideo
subditur (Sepulcrū patens ē gut-
tur eoꝝ) Ex sepulcro enī patēti fe-
tor exalat sic tales pferūt verba vi
lia a fetida-qa ex habūdātia cor
dis os loq̄t math-xij-(Linguis
suis dolose agebāt) pxim decipie-
do (Venenū aspidū sb̄ labijs eoꝝ)
occulte detrahēdo (Quoꝝ os male
dictōe) deū blasphemādo (Et ama
ritudie plenū) alīs malū psuaden
do (Veloces pedes eoꝝ ad effun dē
dū sāguinē) īnocētē (Cōtritio a ī
felicitas in vijs eoꝝ) qz finaliť ꝯterē-
a ad miseriā deducēt (Et viā pa
cis ñ ꝯgnouerūt) q̄ ducit ad vitā btā;
vbi ē pax pfecta-Et sb̄d-p̄dictoꝝ
eā (Non est timor dei) q̄ retrahit
a malo (Añ oculos eoꝝ) ꝓpt qđ sine
rūbaculo curruit ad malū (Sam9) h
scptūrā allegatā applicat ad ꝓpo-
tū dicēs (Sam9 qm̄ q̄cūq; lex loq̄-

hīs q̄ sub lege sūt loquit) Ex hoc dicunt alīq̄ expositores q̄ scriptuā allegata loquī² tm̄ de iudeis q̄ sub lege mosaica erāt sed scriptura immediate precedēs dissonat-vbi dr-Causati ei sum⁹ iudōs a grecos oēs sub pctō esse-sit subseqns immediate vbi dr-ut oē os obstruatur a subditus fiat oīs mund⁹ deo-Ex q̄ bus p; q̄ loquit de iudeis a gentilibz Nec obstat qđ dicit-hīs q̄ sub lege sunt loquī²-tū q̄ dr hic sub lege indefinite-Et sic iudei erāt sb̄ lege mopsi: ita gentiles erant sub lege nāli-indefinita vo vera eq̄pollet vlī-tū q̄ non dr hic de hīs q̄ in lege sunt: ꝫ de hīs q̄ sub lege sūt-licet autē liber ps̄-de quo accepta ē scīptura preallegata data fit iudeis sicī a alīj libri ve-test-nō tm̄ solū loquit de iudeis: ꝫ etiā de multis alīs gentibz-sicī declaratū fuit ibi a per singulos libros ve-test- Sciendū igit q̄ ps̄-xvīj- de q̄ assūpta est pre dicā scriptura scd̄m sensū trālem de nabugodonosor loquī²tge babilonis a eius exercitu ut dictū fuit ibi dem: tm̄ scd̄m sensū tropologicū cō uenīēter allega²de oībus pctōribz gnāliter-a hoc mō allegat eā apostolus hic-sicut-j-cor̄-x-scripturā exo-allegat in sensu allegorico-d- (Petra aūt erat xp̄s) Certū ē ei q̄ petra vī fluxerit aque in deserto nō erat xp̄s historialiter-sed tm̄ allegorice-q̄ ipsū figurabat-Dicit igitur apl̄s-(Nam⁹ em̄ qm̄ quecunq̄ lex)-s-mosayca sub q̄ ptinet liber psalmor̄ accipiendo legē gnāliter p oībus libris ve-tes-sicut frequēr accipiūt iudei (Hīs q̄ sub lege sūt loquit)-v-iudeis: nō tm̄ solū illis loquit sed etiā alīs gentibz-a sic p̄t intelligi auctis prius inducta-Vel alit-(hīs q̄ sb̄ lege sūt indefinite)-v-gentilibz q̄ erāt sub lege naturali-a iudeis q̄ erant sub lege mopsi ut predictū est (Vt oē os)-s-gentilis a iudei (obstruat²) ita q̄ nō h̄eat audaciā ꝺ deum loqnd̄i (a subditus fiat oīs mund⁹ deo) tanq̄ ei⁹ grā indigens ad ꝺsequendū salutē (Qr ex operibz legis) mosayca vel naturalis (Nō iustificabit oīs caro)-v-oīs hō-(corā illo)-v-ut sit acceptus deo p beatitudine ꝺseqnda (Per legē em̄ cognitio pcti) supple fit: nō tm̄ eius veritio: ꝫ p grām dei Sed cōtra hoc vide² qđ in leuitico frequēter dicit q̄ in oblacōe sacrificiī p pctō-s-orabit p eo sacerdos a dimitte²-ei Ad qđ dicendū q̄ vtute illi⁹ sacrificiī ꝑm se nō dimittebat p ctm̄-ꝑm q̄ dr hebre-x- Impossibile ē sanguine thaurorū auferri pctā: sed in quantū illud sacrificiū erat quedā ꝓtestatio xp̄i passuri quā ꝓtestationē cognoscebāt maiores magis explicite-minores vo implicite-et sic vtute fidei xp̄i grāz ꝺferēte eo q̄ eatē fides erat antiquorū a mo⁹no rū remittebat pctm̄-a nō vtute sacrificiī-a ꝫ satis oñditur ex mō loqñdi cum dr orabit p eo sacerdos a dimitte² ei-q̄ ex fide a deuocōe offerentiū remitteba² pctm̄ (Nūc aūt sine lege iustitia) Oñso q̄ ꝺsecutio salutis nō erat nisi p fidē xp̄i-a ꝫ ex legis impfectōne-ꝫ oñr ꝫ idē oñt ex fidei xp̄i pfectōe Et diui²in duo-q̄ primo ꝫ facit vō e- Scdō exēplo abr̄ he-c-iiij- Prima in duas q̄ primo oñditur ꝓpositū Scdō infert correlariū-ibi Vbi ē glīficatio- Prīa adl̄ in duas-q̄ primo oñdit modum iustificari p fidē xp̄i- scdō po²modus iustificandi-ibi- Omnis ei ctē- Circa primū fit talis vō- Illud ꝓpe iustificat qđ facit dignū vita eterna etiā sine lege mosayca: sed sic ē de fide xp̄i- q̄ gentilibz eā recipientibz dabat in signo visibili sp̄ūssanct⁹ ut p; actu-x- de cornelio a alīs gentilibz cū eo exñtibus-g ctē- Ip⁹ vō mis ponit minorē dicēs (Nūc aūt sine lege iustitia dei)-v-q̄ facit dō acceptū a vita eterna dignū (Manifesta ta ē) ī gētibz sp̄ūscm̄ recipientibz mō dicto q̄ tm̄ legē mopsi nō seruabāt (Testificata a lege)-v-a libs moisi

q̄ ꝑ̄ dicū lex ap̄ hebreos-a Ḡn-
xlix-dr de xp̄o-Nō auferet sceptrū
de iuda nec dux de femore ei⁹ donec
veiat q̄ mittēd⁹ ē-a ī trāslacōe cal
daica q̄ ap̄ hebreos ē autētica hēt
donec veniat messias-a ipē erit ex
pectacō gētiū-q̄a indifferēt iudeis
a gētilibz dedit sp̄m̄scīa ꝓphetias
ioelis scō-c-effundā de sp̄ū meo
sup oēm carnē-r-sup omnē homi-
nē iudeum siue gētilez-ideo ꝯcludit
(Justitia aūt dei-)-r-faciens deo ac
ceptū (Est p fidē iēu xp̄i sup oēs
a in oēs q̄ credūt in eū) a dicit (su
p oēs) quātū ad ap̄los a alios p̄o
credentes (Et in omnes) quātū ad
alios qui eadem fide receperūt a re
cipient p predicacōnem ap̄lorum
a successētiū doctor (Nō est enim
distinctio) inter iudeos a gentiles
quātum ad iustificationē p xp̄i fi
dem a loquit ap̄s de fide formata
caritate que iustificat (Oēs enī
peccauerūt) Hic ꝯsequēter ostēdit
modus iustificacōnis huiusmodi
p causam formalem efficientē a fi
nalez a tpis cōgruētiam-premitti
tur tñ h⁹ iustificacōnis nēcitas cū
dr (Oēs ei peccauerūt) tā iudei quā
gētiles (Et egent gl̄a dei)-r-gratia
sui p quā apparet gl̄osus-a sic di-
tur hui⁹ iustificacōis modus cū dr
(Justificati g̃ gr̃atis)-i-sine meritis
nr̄is (P gr̄az ip̄i⁹) forlit (a p redē
ptionē q̄ ē ī xp̄o iēu)-i-p passiōez
ei⁹ efficacē meritorie tñ (Quē ꝓpo
suit de⁹) q̄ ē cā efficiēs nr̄e iustifica
cōis p̄incipaliter (P fidez) nos deo cō
iūgētē (In sanguine ipsi⁹ ad ostē
sionē iustitie sue aē) scz finaliter-per
q̄ ei declarauit se iustū q̄ p̄cm̄ ade
totam naturā humanā inficiēs nō
veliqt ip̄unitū (In sustētatōez dei)
sustētauit ei p̄res ī libo fine p̄ea sē
sibiti (Ad oñsionem iustitie eius) ī
hoc tēpore scz gratie ī q̄ ostenditur
iustitia sua q̄ facit dignū vita eter
na (vt sit ipe iustus)-i-manifeste
appareat iustus (Et iustificans eū
q̄ ex fide ē iēu xp̄i)-i-quēcūq; cre-
dentē in xp̄o (Vbi ē g̃ gl̄atio tua)
h infert q̄d dā corrolariū-scdō sol-
uit obiectōez in ꝯtrariū ibi-legē g̃
declaratū ē q̄ iustitia dei eccl̄ie da
ba² cūctis ad fidē xp̄i de iudaismo a
gētilitate a iō cōcludit ap̄s q̄ iu-
dei ñ debebāt gētiles despicē gl̄an
do inanit de legē obseruatiōe-q̄d tñ
faciebāt in p̄mitiua eccia scd̄m q̄d
dicit act-vi-Factū ē murmur̄ greco
rū aduersus hebreos eo q̄d despice
rent ī ministerio q̄tidiano vidue
eor̄-ad h igit rep̄mēdū dicit ap̄s
(Vbi ē gl̄a tua) o iudee q̄ inaniter
gl̄aris de lege (Exclusa ē quātum
ad cerimonialia q̄ tpe legē noue ñ
sunt obseruanda-q̄ erāt mere figuā
lia-aduemēte vo veritate tpe xp̄i
cessat figura-iudicialia vo exclusa
sūt īquātū hēbāt vim obligādi ī
lege illa tñ possunt de nouo īstitui
in lege noua quātū ad illa q̄ regi-
mim xp̄ianorū videtur accomoda
mōdia vo manēt q̄a fuit de lege na
turē q̄ ē imutabil-Et sic dicit mod⁹
dēe exclusiōis cū q̄ritur (P quā le
ge) facta ē dicā exclusio (Factorū)
-i-p legē veterē q̄ ī obseruāc̄ias car-
nalibus existebat-q-d-ñ-(Sz p le
gē fidei)-i-p legē euāgelicā q̄ sp̄ū
alis ē-q̄d confirmat dicēs (An iudeor̄
deus tātū)-q-d-nō imo ē etiā deus
gentiū-finis ei correspōdet princi-
pio-a iō fit iudei a gētiles p̄cesse-
rūt a dō fit ab vno principio-ita re
ducunt ad ip̄m fit ad finē vnū q̄
reductio fit p mediatorē ih̄m xp̄m
iō subdit (Quīquidē vn⁹ de⁹ ē) scz
gētiliū a iudeor̄ (q̄ iustificat circū
cisionez)-i-iudeos circūcisos (Ex fi
de)-i-p fidē xp̄i a nō p circūcisiōez
(Et p̄putiū)-i-gētiles p̄putiū ha-
bētes (P fidē) scz eiusdez mediato
ris iēu xp̄i (Legez g̃ destruimus)
Hic ꝯsequent rndet ap̄s cuidam
obiectōi-q̄a p h verba a similia ī
ponebāt sibi iudei q̄ destruebat le
gē mosi p p̄dicationez fidei x̄ ut
hēt act-xxi-Hoc g̃ remouz dicens
(Legē g̃)-s-moisi (destruim⁹ p fidē

xpi)-⁊ p predicacōnē fidei xpi(ab=
sit ꝫ legē statuim9)-⁊ firmamus
Qñ ei aliq̄d est via a dispoſicō ad
aliud ad q̄ ordinat sicut ad finez
si cessꝫ fine habitoz ñ ꝓpter ꝫ ꝺr de=
strui ꝫ magis ꝺfirmari-qz virtuali
ter manet in alio melioꝛi-sic est de
motu ad formā:qz cessat forma in
troducta et ⁊tualr manet in ipsa.
lex autē vetus q̄dam fuit dispoſicō
ad nouā a ordinata ad ipam sicut
q̄dam impfectū ad pfectōem
vñ ꝺr ihere-xxi-Ecce dies veniūt di
cit dñs a feria3 domui isrl a domui
iuda fed9 nouū nō ſm pactū q̄ pe
pigi cū p̄ib9 vr̄is tpe-Et ſbdit-Et
ero eis in deū a ipsi erūt m̄i in ꝓpm
Et ideo lex vetus ñ destruit sed ma
gis statuit quantū ad id ī q̄ cessat
simplr:cuiusmodi sūt cerimonialia
Alia vero ñ sic cessant ut dēm est.
(Ad maiorē dictoꝝ a dicēdoꝝ ītel
ligētiā q̄rit hic:vtꝝ lex vetus suo
tēpore iustificaret-a arguitur ꝓmo
qz sic-nam leuiti-xviii-ꝺr-Custodi
te leges meas atq; iudicia q̄ facies
hō in eis viuet-sed vita spūal hōis
est per iusticiā-ergo tpe-Jtē p ar=
cūcisionem tollebat culpa origina
lis sicut mō p baptiſmū-sed culpa
nō aufertur nisi p lumen-g̊ circūcisio cō=
ferebat grā3 que iustificat simplr-
Jtē oēs moderni doctores tenēt qz
in circūcisione dabatur grā-g̊ ac̄-
Cons ad gal-ii-Si data essꝫ lex que
possꝫ iustificaē:seqꝝtur qz xp̄s gra
tis essꝫ mortuꝰ-⁊ fine cā-sed ꝫ est i=
conuenies-g̊ ac̄-a illud ex quo se=
quit qz lex vetus iustificaret (Cir̄
q̄ ꝑtermittende sunt quedā distiꝛ=
ctiones-Prima est de iustificacōne
q̄ pōt accipi dupliciter-Vno° ꝓpe:et sic
iustificacō est factio iustice-Alio°
magis large p significacōne iusti
cie:sic vrina ꝺr sana eo qz est sami=
tatis significatiua Secūda distinctō
ē de iustitia q̄ pōt ēt accipi dupliciter-⁊
vnomō pfecte ſm quā iustificatur
hō apud deū-Alio° impfecte:a sic
iustitia est virtus politica. Tercia
distinctō est de veteri lege:q̄ distiꝛ=
guitur ſm p̄cepta moralia:iudicia
lia a cerimonialia-Si igi2 loq̄mur
de iustitia pfecta-sic solus deꝰ iusti
ficat efficēter p habitum dinē gratie
que solꝰ infūdit-psal°-lxxxiiii-grā3
dabit dñs-ipsa vero grā iustificat
formalr-Si vero accipiat iustifica=
tio large sic tota lex vetus iustifica
bat qz gratia3 iustificantes p xp̄m
venturū3 significabat-totꝰ ei status
illi9 legis fuit noue figuratiuꝰ-p-
cor-x-ca-Hec enī in figura ꝺtinge
bāt illis-Si aūt accipiatur iustitia
impfecta:a lex vetꝰ quātū ad mo=
ralia a etiā iudicialia:sic iustifica=
bat effectiue mq̄ntū p opa legis q̄
iusta erāt acquirebat habitus iu=
stitie-et ille habitꝰ acq̄sitꝰ iustifica
bat forte iustitia tm̄ politica q̄ ñ fa=
cit dignū vita eterna-qz opa talr iu=
stitie sūt simplr opera hūana a per
dñs ad discretōem vite eterne ꝺpor=
tionata q̄ excedit facultatē hōis nā
le-ſm illꝰ psa-oculꝰ ñ vidit-ac̄-ꝓpter
q̄ ñ oꝝ qz talr ꝓpter cōveniat a deo p
habitū ad ꝫ spūalr ifusū-Sed tm̄ tm̄
qz moralia altr iustificabant politi
ce q̄ iudicialia qz moralia p̄cepta
erāt ꝺ opibꝫ ⁊tutū grialr a sic iusti
ficabāt iustitia p oīa⁊tute accepta-
Judicialia vo erāt ꝺ ordinibꝫ iustis
iter hōies a sic iustificabāt iustitia
minꝰ cōi-Sic vo accipia2 lex q̄nm ad
cerimonialia pue q̄ ñ ordinebāt aliq̄s iu
stū ſm se-ꝫ tm̄ ex lege dictatiōne sic
lex ñ instificabat ñ executiue a ꝓpr ꝫ
de cerimonialib9 ꝺr a doctoribꝫ qz ñ iu
stificabāt ñ inq̄ntuꝫ fiebāt ex obia
facētiū-Ad pm igi2 ꝺm qz p tāto
dicebā2 p̄cepta le-custodietes viuē
qz p ꝫ euadebāt penaꝫ mortis tēpalr
a corpalr q̄ p legē trāsgressoribꝫ in
ferebat i casib9 multis-vtꝫ ex decur
su illi9 legis-Ad secm ꝺm qz licꝫ in
circūcisiōe daret grā ꝫ tm̄ ñ erat ex circū
cisione-ꝫ ex fide xp̄i venturi quā ha=
buit abrahā e9 fidei signū fuit cir=
cūcisio-sic ꝺr sequēti ca-Et signuꝫ

cepit circūcisiōis signaculū fidei iu
stitie quā fidē ptestabat se cedpē
suscipiēs circumcisionē p se si erat
adultus-a p alīū si puerus Eadez
ei fides fuit ātiqz a modernoz fiē
dām ē s mō magis fit explicita-Et
s mō dicūt doctores gratiā fuisse da
tā i circūcisione-Aliz aūt dat mō i
baptismo q hz efficatiā a passiōe x
iā cpleta in effectu-ppt qs nō solū
ē signū grē i eo date s etiā cā effi
ciēs instrumentalē-qa sacra noue le
gis effitiūt qs figurāt a sic ptz ad
qstionē a ad argumēta-

Capitulum Quartū

Vid g dicemus) Ostēso p
racōez q lex vetus ñ sufficie
bat ad salutē-Hic oñr idē
oñdi2p exēpla abrahe prīarche Cir
ca qs oñr ꝑmo qd osecut9 sit p fi
dē xpi-scdō magtudo fue fidei ibi q
ō spē-Primo adhuc i tres qr ꝑmo
oñdit q ex fide osecutus ē grāz iu
stificātē-Scdō credētiū pmitatē ibi
a figuū-Tercō hēditatis pmissio
nē-ibi-Nō em̄ p legē-Primū aūt
oñr duplr-ꝑmo p scripturā-scdō
p racōez ibi-Ei aūt Circa primū 8r
(Quid ego dicem9 inuenisse apud
deū abrahā prēm nrm sc8z carnē)
scdm ei carnē apls descēderat ab a
brahā siē a ceteri iudei-sc8z enim
animā q ē p infusionē oēs im̄ediate
sunt a deo a rñdet ad qstionem di
cens-(Si ei abrahā ex opibz legis
veteꝛ iustificatus ē hz gloriā s ñ
apud deū) qr talis iustitia ē acqsi
ta a pollicita-a sic reddit habētē hō
rabilē inter hoies s nō apud deum
qa nō facit eū eterna vita diguū vt
s dictū ē-a ad s pbādū iducit scp
turā dicēs (Quid ei scptura dicit)
de abrahe iustificacōe (Credidit abr̄
hā deo a reputatū ē illi ad iustitiā
ex fide igr iustificatus ē a ñ ex opi
bus legis-Hoc āt i scriptura habet
Gñ-xv-(Ei aūt q opa2) Hic oñr
idē p rōnē a diuidit i duo-qa pri9
ponitur ratio-scdo tationis decla

ratio ibi siē a dauid Racō-n-talis
ē illi qs cōcredit alicui siē merces
opanti nō tradit p viā grē-s p vi
am debiti Justitia vo de q ē ꝑmo cō
credit p viā gratie g nō ꝑpter legis
opera-maioꝛ huiꝰ rationis po2 cū
8r (Ei aūt q opa2 merces nō imput
at scdm gratiā) a sb̄dit minoꝛ (Ei
vo q nō opat legi opa tñ credēti i
eū q iustificat) q fides facit dignuz
vita eternā) s ꝑpositū gratie dei) i
ꝑm ordinē gratie dei a nō ꝑm debiti
ordinē-Et ex hoc sb̄intelligit oclu
sio sequēs sc8z q p dcā iustitia nō est
opibz legis (Siē a dauid dicit bea
titudinē) Hic oseqūter po2 hoc rōis
declaratio-maioꝛ āt manifesta est
ideo nō īdiget declarecōe-s minoꝛ
declarat p scripturā a ꝑmo allega
tur scriptura-scdō adꝑpositū appli
cat ibi-btūtudo g-Circa ꝑmū scien
dū q btūtudo duplicit accipi2-Vno
mō in re a sic hēt in ꝑria-Alio mō
i spe ꝑut habe2 in via a sic accipi2
hoc cū 8r-(Siē a dauid 8t btūtudinē
hois) supple eē (cui deo accepto fert
iustitiā-i-acceptat eū advitā btāz
sine opibz quia opa hñana sūt ad
hoc īproportionata ut p dictū ē-a
subditur auctoritas dauid ad hoc
ps-xxxi-(Beati q̄r remisse sūt in
iq̄tates aē) qs nō pōt fieri p opa hu
mana-qa hō nō pōt p se resurgere
a pcto-ad s em̄ q tollat pctm̄ re
qrit illustracō 8ine gratie-sicut tur
pat ad āmotionē tenebre (Beati
tudo g hoc) hic scriptura allegata
ad ꝑpositū applicat p modū qstio
nis cū 8r (Beatitudo g hoc) q habet
in spe (In circūcisione tātū manz)
-i-dat ne tm̄ iudeis circūcisis) An
etiā in ꝑputio)-i-i gētilibz incircū
cisis-Et respōdet ad hāc qstionez
-d-(Dicim9 ei q reputata ē abra
hā fides iustitiā) siē habe2 Gñ-xv-
ut s allegatū ē-Quo ergo reputa
ta ē-a respōdet) nō ē i circūcisione s
i ꝑputio) qa abrahā nōdū erat cir
cūcisus qñ s dez fuit de eo s āt dez
fuit añ natiuitatem ismahelis gñ-

xv· a abrahā fuit circūcīsus ismaēl ele iā· xiij· annox exīte· utz gen· xvij· (Et signū accepit) Hic oñditur qz p fidē obtinuit cēdētiū pīmitatē· Circa qđ sciendū qz fil' abrahā habuit preceptuz circūcīsionis q̄ fuit signū a caracter siue fidei ī se a in seqntibz· vñ sic dissimil' Circūcīsio est signū vel caracter distīguens isr'l a gentibz· Ex hoc igit' formal' talis vō Qñcunqz in aliq̄ duo cōcurrūt· vnū ut signū tm̄· aliud ut res signata: pñcipalior ē ibi rēs signata q̄z signū· qz signū nō ē nisi ppter rem signatā· utz de circulo pendēte añ tabernā q̄ non ē ibi nisi ut significet vinū venale· Cū igitur in pīmitate abrahe respectu credentiū circūcīsio fuit ibi tm̄ ut signū· fides aūt ut res sīgta g̃ ob fidē obtinuit dictā pīmitatē· a hoc ē qđ đz (Et signū accepit)· s· abraham (circūcīsionis) in carne (signaculū iustīcie fidei)· s· ut hoc circūcīsio esset signaculū iustīcie fidei latētis in mēte (q̄ ē in prepucō)· v· q̄ iustīcia eāt ī abrahā añ circūcīsionē· (ut sit pī oīm credentiū p prepucīū)· v· oīm gentiliū ad fidē xpi venientiū absq̄ circūcīsione· (Vt reputet' a illis ad iustīcīā) sic' a abrahe reputata fuit fides ad iustīcīā antēq̄z circūcīdet' (a fit pī circūcīsionis)· s· spū alis q̄ ē rēdīvidoz· (nō hijs tm̄ q̄ sunt ex circūcīsione carnali) cuiꝰ modi fūt iudei (z hijs q̄ sectan² eiꝰ vestigia fidei q̄ ē in ꝓpucio pīis nīi abrahe)· v· quā iustīcīā p fidē hūit abrahā añ circūcīsionē (Non em̄) Hic oñdit qz p fidē obtinuit hereditatis pmissionē a nō p opa legꝭ utpote p circūcīsionē a hmōi· a ad hoc induc² duplex vō· sc̄da ibi· lex ei Nō prima talis ē· Qñ aliqđ pmissū reddit' alicui nō hīto respectū ad pmissionē: z ad opa seqntia: promissio illa frustra² a euacua² qz nō ppter illā sed ppt' aliud pmissū redd² pmissio vero hereditatis fcā fuit abrahe añ circūcīsionē· utz gn̄· xiij· g̃ si reddita ēppter circūcīsionē vel opa seqntia pmissio dei fuit frustrē toria· a fides abrahe de dcā pmissione fuit euacuata· Hoc aūt inconuenies ē dicere de deo in q̄ non pōt esse falsitas nec decepcio· g̃ a illud vñ sequi² qz pmissio hereditatis fit impleta· s· p legis opa a hoc ē qđ đz (Nō ei p legē pmissio abrahe)· s· ē facta (aut sei ei9 ut esset heres mūdi) Nō em̄ solū facta ē abrahe a sei eius pmissio de terra iudee: z etiaz de toto mūdo· qđ pz impletū in xo descendēte de abrahā ſm carnē· q̄ dicit matth· vlto· Data ē mihi oīs ptās in celo a in terra (Sed p iustīcīā fidei facta ē pmissio) ideo cōcludit (Si em̄ qui ex lege)· v· ex opibz legis (heredes sunt)· v· sequun² hereditatē (exinanita ē fides) q̄ abrahā credidit deo p̄mittenti (abolita ēpmissio)· s· dei· qz hereditas nō ē reddita hīto respectu ad pmissionē: z ad aliud qđ ē in cōuenies· g̃ ēt (Lex em̄ irā operatur)· Dom' sc̄da vō q̄ talis ē· Promissio cū sit de bono: nō inmitit rei que ē p uocatiua ire· qz nō haberz firmitatē aliquā tm̄ frequēter ppter irā pmissio facta prius retract' Lex aūt fuit puocatiua ire diuine dupl'· Vno mō qz lex dabat cognicionē z pcī dario rē q̄z ante· a ex hoc aggrauat' pctm̄ ſm dictū saluatoris Lu· xij· Seruꝰ qui cognouit voluntatē dñi sui: et nō feat vapulabit multis plagis· g̃ pmissio oīno nō inmitebat legi: cū esset ire dei puocatiua· a hoc ē qđ đz (Lex em̄ irā op a²)· v· puōt dictī modis (Vbi em̄ nō ē lex: nec p̄uaricatio) a hoc ē vez absolute de hijs q̄ erāt in dīa ante legē qz talia nō sunt mala nisi qz phibita cuiusmodi erāt cerimonialia saltēp magna pte· de hijs vo q̄ phibita sunt p legē eo qz erāt ſm se mala: nō ē intelligēdū simpl'r verbū apli: sed ſm quid· qz nō erant tā grauis p̄uaricationis añ legē sic' pꝰ ppter maiorē cogēcōez q̄ aggrauat pctm̄ a

ppt phibicōez q̄ erat tibi dinē i
otrariū Jst dtn nō puenit ex lege
scōm se q̄ fuit scā a tō-ꝫ ex hūana
malitia (Jō ex fide) hūit firmitatē
dina ꝓmissio (oī semi) scz abrahe
a q̄le fit semē istud subdi² (nō em̄
q̄ ex lege est solūz) ⁊ ipsis iudeis
(Sz ei q̄ ē ex fide abrhe) ⁊ gētilibz
i xp̄z credētibz fidē abrahe imitanti
bus (qui ē pat omniū nostrum)
in xp̄z credētiū (sic scriptum ē g n̄)
xvij-(q̄a p̄ez multaꝝ gētiū posui
te a nō solū iudeoꝝ añ deū) p iusti
cā gētiles iustificans p gratiam-
q̄ mortui erant p idolatriā (Et vo
cat ea q̄ nō sunt) ⁊ gētiles q̄ non
erāt alicꝰ ꝛputacōis corā iudeis (tā
ꝙ ea q̄ fūt) ⁊ sic iudeos q̄ dicebā²
apd deū ꝛputati p ceteris popul pp
ter acceptōez sine legē pō-cxlvij-
Nō fec talit oī nacōi ac̄ (Qui ostra
spē) Postquā apls oñdt quāta a-
brahā p fidē obtinuit-ß magtudi
nē siue fidei oñdit a diuidit i duas
ptes-prio declāt ꝓpositū-scdō ifert
correlariū ibi-iō- Circa p̄m sciēdū
quādo ꝓmissuz fuit semē abrhe de
sara-iā erat-xcix-ānoꝝ-a sara-xc-
gñ-xviij-a cū ß ipe erat debilis-a
tñ credidit ꝓmissiōi sine a non he
sitauit-iō dr (q̄ ō spem) scz nature
(in spē) sine gr̄tie (Credidit q̄ fie-
ret p̄ multaꝝ gētiū) fidē eiꝰ imitā
tiū (Scdz q̄ dēz ē ei) gñ-xv-sic erit
semen tuum sicut stelle celi ac̄) i-
in multitudine maxima sic p̄z im-
pletū i multitudie credētiū q̄ptaq̄
credunt fide formata caritate-a illi
cpant stellis-alij vo fide informi-
a illi cpantur arene maris (a non
infirmatꝰ ē in fide) cū tñ senes sint
pue spei ut dicit phūs scdō rethori
ce (Nec cōsideāt corpꝰ suū iā emor
tuū) i-ineptū ad gñandū p sene-
ctute-Sz ō ß videz q8 dr gñ-xv-q̄
abrahā accepit postea atiāv poez
noie cethurā q̄ pepit ei plures fili
os-Ad q8 dicēdū q̄ hec impossibi
litas ad gñandū intelligit de sara
q̄ erat sterilis a nonagenaia ꝫ nō
de iuuēcula q̄ ad cōcipiendū magꝭ ē
apta-q̄a ex tō dispoticōe virtutis
passiue facili⁹ fit cōceptō etiā a debi
li agēte (Et emortuam vuluā saē)
qz defierāt i ea fieri mulieba ut dr
gñ-xviij-(Jn ꝓpromissiōe ēt dei ñ
hesitauit diffidētia) ōtrariū vi² q̄a abr
hā dixit gñ-xviij-putas ne cētena
rio nascet puer-q-d-nō Ad q8 di-
cēdū q̄ id dbū ñ fuit dubitacōis ꝫ
āmiracōis de re tā īsolita fic tuc p
mo dixit maria-Quō fiet illud q̄a
vir nō cognosco ppt quod abrahā
nō fuit punit⁹ fic zacharias pr̄ io-
hānis eo q̄ dubitauit de ꝓmissiōe
dei tuc p̄mo (Sz cfortat⁹ ē fide dās
glaz deo) i-attribuens ꝓmissum
dine bonitati nō suis meritis (ple
nissime sciens ac̄) ēt p racōez natu
ralez p quā cōuit oīa posse deo pos
sibilia (Jō a ꝛputatū) ß cludi² cor
relariū scz q̄ fides abrhe ñ solū va
luit sibi ꝫ ēt nob̄ q̄ sum⁹ imitato ēs
fidei ipi⁹ a ß ē q8 dic̄ (iō a reputa-
tuz ē ei ac̄) a subdit (nō āt scriptuz
ppt ipz ꝫ ēt ppt nos) Ex q̄ p̄z q̄ fa
cta singularia p̄m ponū² sacra scri
ptura ut q̄dāv miūsalia-nō p p̄di-
catiōez ꝫ ēt p exēplaritatē hoc cā du
plici mō dr vmūsale sicut sol dr cā
vniuersal⁹ gñabiliū cetera patēt-

Capitulum Quintum.

Vstificati igr ex fide) Superi⁹ apls
abstulit a romanis credētibz discr
die materiā oñdēs q̄ nulla² hērēt
adiuicē p excellētiā- Hic cōseqnter
iducē eos ad vitatis cōcordiatē-oñ
dēs q̄ vtriq̄ iustificati ēnt p fidez
a grāz x̄ eis cmūez- Et diuiditur i
duo-q̄a prio oñdit vtutē fidei i cre
dētiū iustificacōe-scdō ei⁹ pfectōez
i veteris legis cessacōe ca-vij-pma
i duo-q̄a prio oñdt ꝓpositū-scdō re
mouz erroneū dēz ca-vi-pma adh
i-iij-pō oñt vtutē fidei i iustificacōe
credētiū-scdō h⁹ iustificacōis moti
uū-ibi ut q̄d ē ttio modū ibi-ꝓpa
terea-pria adhuc i duo q̄a primo
propositū ostendit ex consecutione

tomi-scdō tolerātia mali-ibi-¶Nō solum autē-Circa primū cōsiderādum q̄ iustificatio ē motus ad iusticiā: sicut albatio ē motus ad albedinē-a iste motus ad iustificacōē; p̄t accipi duplicit-Vno mō p modū simplicis gr̄ationis absq; accessu a termino impietatis-sicut adā fuit iustificatus in statu innocētie-Alio mō p modū mutacōis vel motꝰ q̄ induxit accessum a termino culpe-sicut iustificat hō tpe lapse nature-a hoc mō accipit hic iustificatio-veruntn̄ q̄a mutatio denoīa² a termino ad quē a nō a termino a quo-fit dealbatio ad albedinē ad quā termina² a nō a migredine seu medio colorem inchoat-sic iustificatio nō denoīatur a culpa vel impietate a q̄ incipit: ꝫ a grā ad quā termina² ita q̄ magis ꝺr iustificatio q̄ p̄cti remissio: licet vtrūq; includat¶Iste vero accessus ad grām ē p deū fit p agens principale-p hūanitatē vero xp̄i sicut per agēs instr̄ale cōiunctū tn̄-p fidē vel seu sacra fidei sicut p agens instr̄ale sepatū-sicut edificatio domus ē ab artifice principaliter: a manu eius sicut ab instr̄o ciuncto: a securi sicut ab instr̄o sepato-Et hoc tangit hic in iustificacōe cū dicit (¶Justificati ergo ex fide)-sicut ex instrumēto sepato ciunctū iudeis a gentilibus (¶Dacē habeamus)-vel concordiā-q-d-vnitas fidei a sacramentoꝝ debet esse causa cōcordie fideliū (Ad deū) qui ē causa p̄ncipalis nr̄ē iustificationis (¶Per dn̄m nr̄m ihesum xp̄m) qui ſm humanitatē est nr̄ē iustificationis instr̄m ciunctū (¶Per quē accessum habem⁹)-s-ad deū tanq̄ p mediatorē dei a hominū (in grām istā) q̄ iustificat formaliter (in q̄ stam⁹ in p̄nti-a qua ē arra gl̄e-idō subdit (a gl̄amur in spe gl̄e filioꝝ dei)-vel sanctoꝝ qui mō spe adepti dicunt² filij dei-qui nō solū sunt filij dei ꝑpter filiationē nature q̄ est in oībus hoībus-a filiationem gr̄ē q̄ ē in solis iustis: sed etiā ꝑpter similitudinē gl̄e que ē assimulatio p̄fecta-Dē-dn̄-Sciamus q̄ cū apparuerit filij erimus (¶Non solū aūt) Hic apl̄s oñdit iustificationis effectum quantū ad tolerantiā mali pene-a qui nullus malū appetit nisi ꝑpter bonum ciunctū-sicut potionē amaram ꝑpter sanitatē-idō apl̄s oñdit bona ciuncta malo pene si patienter tolerētur-quā tolerantiā facit iustificacō que ē p grām-ideo dicit (¶Nō solum aūt)-s-gl̄antur in adeptōe bonī (Sed etiā gl̄antur in tribulatōibus) que sunt mala penalia-a subdit cā (Scientes q̄ tribulatio patiam operat)-vel facit-sicut artē atharisandi facit frequēs atharisatio (¶Dacā ātpbationem)-vel purgationē p̄ctoꝝ-Sicut ei macula peccati auferet p cordis contritionē sic beatus pene p tribulationē patienter toleratā (¶Probatio vero spem)-vel certā expectacōem beatitudinis-q̄ remota culpa a pena: p̄t ibi accessus ad gl̄am (Spes aūt nō confundit)-vel tollit erubescentiā inquā tū ihō nō frustra² eo q̄ expectabat (q̄ caritas) q̄ est arra gl̄e (Diffusa ē in cordibus nr̄is) sicut liquor preciosus in vasis (P spm̄ scūm) q̄ caritatē infundit (Qui datus ē nobis-non solū in dono suo: ꝫ cē in seipō magnum p caritatē habetur in nobis nouo mō (Ut q̄d em̄)-Hic tangit apl̄us nr̄ē iustificacōis motiuū-a primo hoc motū excludit a nob-d-(Ut quid ei xp̄s cū adhuc infirmi essem⁹)-s-infirmitate p̄cti (Secōm tpus p nob mortuus ē)-vel p tps triū dieꝝ q̄ fuerunt int̄ eius mortē a resurrectōem tn̄ per sinodichen-q-d-mors xp̄i nos iustificans ex nr̄is meritis nō p̄cessit-q̄ ꝑbat oñr-d-(Vix em̄ p iusto quis moritur) vel opus hois quantūcunq; iusti vix meretur ut q̄s p eo velit mori a multo min⁹ p̄ctoꝝ hoc pōt mereri-iō ciudit q̄ p̄cessit ex caritate dei-d-(cōmēdat aūt)-vel commendabiliē oñdit (suā caritatē de⁹ in nobis) p ipsū iustificatis (Cūm si cū adhuc p̄ctores essem⁹ xp̄s p nobis mortuus ē) ex sua libera caritate (multo ig̃r magis

iustificati ī sāguine ipi9) ⁊ p pas sionē ai9 meritorie a p grāz forma liter (Salui erim9 ab ira) ⁊ ifermi pena (p ipsū) ꝙa maius ē pctō rem iustificare quā ipm a pena liberaē Et qz nō solū p mortē xpi sum9 li beāti a pena ꝫ etiā osequim gl̄am iō sb dif (si ei cū inimici essem9) p uaricacōez ade (Reconciliati sum9 deo) scz pri (P mortē filij ei9 mul tomagꝭ reconciliati) dō patri) Salui erim9 i vita ipi9) ⁊ in vita xpi glo sa-ad talē ai vitā resurrexit-Et ꝙa vite btē est in nobis q̄dā ichoatio p grām xpi mediatoris-iō sb dif (Nō solū aūt salui erim9) ī futuro (ꝫ a gl̄am in deo) etiā ī pñti (p do minū nr̄m ihm xp̄m p quē nūc re cōciliationē acceptim9) a p ons cer tā spē btitudis etne a future-Qm apls-Hic facit argumētū a maio ri qz si iustificati sum9 p mortē xpi multomagꝭ sic iustificati salui eri m9 p osecucōz btitudinis-Ex hoc pz intētio apli-qz magis ē ipi ū iusti ficare quā iustificatū gl̄ificare ei9 ratio ē qz ipius nō pōt mereri de cō digno sua iustificacōz-ꝙa nō opa tur misi ſm vtutē nature-q̄ ē ipro portionata respectu dni gr̄e-ꝫ iu stificat9 p grām mereri pōt de con digno vitā btām-scm illud apli ad thi-iiij-in reliq̄ reposita ē m corona iustitie quā redder m dns ī illā die iustus iudex nō solū mihi ꝫ a hijs q̄ diligūt aduētū ei9 aī-il lud aūt meref aliqs de condigno qz ei ſm viā iustitie ē redditū-Ratio aūt hui9 ē ꝙa valor opis meritorij nō solū attendit ſm qz p̄cedit ex li bero arbitrio-ꝙa sic nō ē meritori umvite btē-scm qz dicit apls ro vij-Nō sūt condigne passiones h9 tēpis ad futurā grām q̄ revelabit nob-ꝫ etiā attendit scōz qz p̄cedit a spū scō habitāte in homie iustifi cato per gratiā a mouēte ipsū ad opus meritoriū ꝙa se hz ad liberū arbitriū sic sessor ad equū-a scm hoc op9 meritorū inquātū ē a spū sancto-q̄ ē infiniti valoris meref de cōdigno bonū infinitū qđ ī bū titudine reddit obiectiue (Propter rea) Hic oñdit nr̄e iustificacōis mo dū a qm opponit iust se ponit magꝭ ēluceſcūt a medicina p opacōez ad morbū ē disponēda-iō bonū ꝫ nos iustificās tractat apls p opa cōez ad peccatū ade cui9 ē medicīa ei opposita-Et diuidit in duas p tes-ꝙa pmo opat vtrūq; ad diffe rētiā-scdō quātū ad quemētiā ibi-igit sicut-pma ī duo-prio describt pcti ade gnalitatem-scdō dom xp̄i maioritatē ibi ꝫ nō sic delictū-prīa adhuc in duas-ꝙa prio facit qđ di ctū ē-scdō removet obiectōez in ō riū ibi vsq; ad legē-Circa primū 8r (Sic p vnū homīez) scz adā (Intrauit peccatū in hunc mundū) qz peccatuz ai9 iputaf omnibz ab eo descēdētibz secūdū vī generatiuā qz sic fūt mēbra ei9 ppe qđ vocaf pctm originale (Et p pctm mors) in penā hui9 peccati-quāuis enī corp9 ade fuerit cōpositū ex otrarijs a fic naturaliter corruptibile-tñ p donū originalis iustitie sibi datuz a deo in sua ordine non poterat mori-qz si ipsū suaſſ mortē ñ incur riſſ-ꝫ quia ipso peccāte subtracta ē originalis iustitia ī penā sui pec cati p consequēs incurrit nēcitatē moriendi-q̄ licz ordeāto corpe hu mano ī se eſſ natuālis tñ ordeāto statu hois in sua pria ordine eſſ sibi penal (Et ita ī ones homines mors ptransiit) qz q̄lis fact9 ē p peccatū tales descēdūt ab eo p ge neracōz (In q̄) scz adā peccāte (oēs peccauerūt) q̄ futuri erāt mēbra ip si9 (Vsq; ad legē) Hic ēmouz quā dā obiectōz ī otrariū-quia posſ ali quis dicere-qz peccatuz nō fuit añ legē moisi-eo qz peccatū sic diffini tur qđ ē trāsgressio legꝭ dine-ñ po tuit autē ee ai9 trāsgressio añ datio nez ergo aī-Sz hoc nō valet ꝙa a prī cipio fuit lex īserta mentibz huma nis ut oñsū ē supra c-ij-ppe qđ ai9

ei9 trāſgreſſio fuit pctm̄ tñ p mul
tiplicacōez pctōz lex nāl fuit obſu
ſcata intātū q trāſgreſſionē rtli9 le
gis ñ reputabāt pcta erant tñ fm
veritatē q erāt ō vōis dictamē a ſ
ē q8 8r (vſq; ad legē pctm̄ erat in
mūdo) ⁊ toto tpe añ dacōnez legis
moſaice nec p legē delimit eē ppter
q8 ſ vſq; ñ facit expliones tpis fu
turi ſ ſolū excludit carētiā pcti añ
legē datā licz ñ reputaret iō ſ8di
(peccatū āt ñ imputabat cū lex nō
eſſ) ⁊ ñ reputaba2 ppt obſuſcacōez
legl nāl iō vna cā dādi legē moſa
icā aſſigtur a ſcis fuiſſe ppter legis
nāl obſuſcacōez. Q2 āt peccatū fue
rit añ dacōez legl oñdit p ei9 penā
q̄ eſt mors vt dēm ē d (S2 regnauit
mors ab ada vſq; ad moyſē) tñ ſ
vſq; ñ excludit peccatū futurū: ſ tñ
carētiā mortl añ dacōnez legis. ſic
dēz ē 8 pctō d (ecl ī eos q̄ ñ peccaue
rūt) ⁊ im puul q̄ ñ peccauerūt pec
cato actuali q̄ tñ fuit mortui (in ſi
militudinē p̄uaricacōis ade) ⁊ qz gña
ti fūt ſites ei. ſ. deſtituti originali iu
ſticia cū debito hñdi eā. (Q2) ſ (a
dā eſt forma futuri) ⁊ figura xp̄i q̄
futur9 erāt tpe adā. ñ āt tpe apli.
Scienm āt q adaz ñ erat figura xp̄i
inq̄ntū pctōr: ſ inq̄ntū p̄nciū hōm
i eē nature: ſic a xp̄s ē p̄nciū eoz in
eē gr̄e. a qz forte fuit de terra 8ima
⁊ tute. ſic a corp9 xp̄i ⁊ tute ſpūſſā
de ⁊gine maria. Jtē qz de late e9 for
mata ē eua. ſic de late xp̄i eccia: ex q̄
b9 regenerañ in eē gr̄e: ſicl ex adā
a eua gñatū eſt gen9 hūanū in eē
nature (S2 ñ ſic delictū). Hic oñdit
maioritatē dom̄i xp̄i a ſ in d. Pri9
qz pctm̄ ade fuit peccatū hōis puri: ſ
donū xp̄i ē donū hōis dei. a ſ eſt q8
dicit. (S2 ñ ſicut delictū ita a donū)
vō e dcā. iō ocludi2 vlteri9 (ſi ei vni
us delicto) ſ. ade. a accipit hic ſi p
quia quia (mortui ſunt multi) oēs
enim poſteri. (multo magis grā dei
a donum in gratia vni9 hōis ihesu
xp̄i) ⁊ per gratiā ſingularis homi
nis deitati vniti in pſona filij: ex q̄
vnione habet quandaz efficadam
meriti infiniti (in plures abūdauit)
⁊ magis excedit in bono q̄ peccatū
ade in malo. Secūdo oñditur maio
ritas in effectu. qz infectō nature p
pter peccatū ade ex vno peccato pro
ceſſit. a vnum ſolū peccatū in poſte
ros transfiſit. ſ. peccatū originale
q8 nō pōt multiplicari in vna per
ſona. ſ donū criſti iuſtificat a mul
tis peccatis. ſ. a peccato originali et
actuali quod quidē actuale multi
plicatur variis modis in eodez ho
mine. a hoc eſt q8 dicit (a nō ſicut
per vnū peccatū). ſ. ade inſti ſunt
alij (ita per donū) criſti iuſti conſti
tuti ſunt multi. ſed multo plenius
q8 probat cum 8r (nam iudicium
ex vno) ⁊ fīa (in condēnacōez alio
rum) ſcilicet ex vno peccato ade trā
ſijt in alios. a cauſans ſinguł pec
catū vnitū (Gratia aūt) ihesu criſti
(ex multis delictis in iuſtificacōz)
habet effectum: ſicut dictum eſt. a
quia gratia criſti non ſolum iuſti
ficat a multis delictis: ſed etiam in
ducit ad gl̄az. ideo cōcludit vlt̄r (Si
enim in vno delicto). ſ. ade (mors
regnauit) ⁊ potestatem habuit ſu
per poſteros (multo magis abundā
tiam gratie a donationis a iuſtitie
accipientes) a ihu xp̄o in baptiſmo
(in vita). ſ. btā (regnabunt p vnū
ſ. ihesū xp̄m per quē habem9 intro
itū ad celeſte regnū. dicit autē hec
grā baptiſmal (abūdātia gratie)
qz tollit penā a culpam (a donacō
nis (qz gratis data (a iuſtitie) quia
facit dignū vite eterne. Jgitur hic
apls ꝯcluendo oñdit pcti a dom̄i
xp̄i. a primo quātū ad peccatū ade
ſecūdo quantū ad peccatū ſup addi
tuz in lege ibi. Lex aūt. Primū āt
oñdit in duobz. pmū eſt qz ſicut p
delictū ade alij ſunt cōdēnati. ſic per
iuſtitiaz xp̄i oēs ſunt iuſtificati. a
hoc eſt q8 8r (Jgitur ſ.) a patz ex
dictis lr̄ā. nec valet contra dicta: ſi
dicatur q̄ nō omnes ſūt iuſtificati
per gratiā ihesu xp̄i. qz ſ ñ ꝓuenit

ex defectu gratie ꝫ ex defectu hoim
eā depellētiū Scdz ē ḡa fiē p iobedi
ētiā ade ꝫmedētis lignū vetitū po
steri facti sūt iniusti-sic p obediēti
am xpi in ligno crucis passi oēs
sunt iustificati quātū ad sufficiēti
az-Et ꝫ est qđ dr(Sic eñ p iobedi
entiā vnius aē) a patz ex dās hrā
(Lex aūt) ꝫ oñdit ꝛcientia dom
domī xpi a pcti tpe legis supadditi
ad dationē ei legis secuta ē multipli
cacō ꝓuaricacōis vt dictū ē supñ
tū ex pte legis-ꝫ hominū malitie-
que mititur in vetitum a quia cog
nitio pcti que fit p legē aggrauat
ipm a fiē sub lege habundauit de
lictū ita ex lege habundat ḡtia in
quātum xps sb lege natus ē scdm
qđ dicit aplꝰ gal-iiij-at vbi venit
plenitudo tpis misit deꝰ filiū suuz
natū ex muliere factuz sb lege aē-
etiā attulit nob plenitudinē ḡtie
Et ꝫ ē qđ dicz(Lex aūt sbintrauit)
post obfuscacōz legis naturaꝫ(ut
habūdaret delictū) li ut tenez hic
ꝛsecutiue trā p modū p dictū a nō
causaliꝫ(vbi aūt habūdauit de-
lictū) sb lege(superabūdat a gra-
tia) p xpm sb lege factum iō dr io-
iij-qz salus ex iudeis ē) Vt siē regꝫ
nauit peccatū in mortē-ꝛptātem
habuit dicēdi ad mortē eꝫnā(ita
a gratia regnet p iustitiā) potēter
nos iducēdo ivitā eꝫnā(p iēz xpz)
dei a hominū mediatorē-Ad maio
rē itelligētiā dictoꝝ de originali pec
cato-hic aliq breuiꝫ sūt notāda-
Primū ē quid sit originale pctm
a quia ꝓuatio ognoscꝫ p habitū
ideo ꝑmo vidēdū q̄d sit originalis
iustitia cui ꝓuatio ē originaꝫ culpa-
Est āt originaꝫ iustitia q̄dā hūane
nature rectitudo-p quā corpus eāt
aie sbditū a vires īferiores rationi
q̄diu aīa subdita essꝫ suo creatori
hec aūt rectitudo ñ erat ex prīcipijs
nature-cū corpꝰ hūanū sit natura
liꝫ corruptibile-ꝫ a deo data ī pri-
ma hois cōdicōe-fm qđ dr ec-vij-
b scio q a prīcipio fecit deus hoiem
rectū-Et q̄a iustitia ē quedā recti-
tudo-ꝑpter ꝫ talis rectitudo nature
hūane bene iustitia vocaꝫ-Et ori-
ginalis q̄a data ē humane nature
in sua ꝑma origie-a q̄a p originē
ī posteros fuisꝫ trāsfusa si ab adā
fuisꝫ fuata-ipso vo peccante iuste
fuit ab eo subtracta-Et q̄a carētia
pfectōis q̄ debz in eē culpabiliꝫ ē in
hoie cuiusmodi dicta fuit rectitudo
seu originalis iustitia-iō eius ca-
rētia cū debito eā habēdi dr pctm
originale ita q debitū habēdi est
ibi formale-Scdm ē qūo pctm ade
posterꝫ iputaꝫ-Et saltꝫ facilꝫ vide
tur q iputaz eis ad penā-filij eñ
frequēꝫ a iuste pūitum p pctis pa
rētuz-ꝫ difficiliꝰ ē videre q̄liꝫ ipu-
taꝫ eis ad culpā-de cuiꝰ racōe ē q
fit voluntaria aliꝫ nō essꝫ culpa-non
pōt aūt dici voluntaria volūtate po
steroꝝ-ꝑpter qđ sciēdū-q adā nō
solū ꝛsideraꝫ ut singulaꝫ psona-
ꝫ etiā vt todus hūane nature pri
cipiū a q̄ alij descēderēt tāq̄ a mouē
te p vī gnatiuā a effituꝫ eiꝰ mē-
bra-a iō siē homicidiū manu fm
dr voluntariū a volūtate q̄ ē ī mēte
sic suo mō carētia originaꝫ iustitie
ī posterꝫ dr voluntaria a voluntate
ade-Et q̄a acceptꝫ eā nō solū p se ꝫ
p tota posteritate iō oēs posteri p
vī gnatiuā ab eo descēdētes ī eo fu
erūt obligati ad debitū ha bēdi eā
Cū g carētia originaꝫ iustiꝫ cū debi-
to hñdi eā fit culpabiliꝫ ut dcz ē-a
iō merito posteris iputaꝫ ad culpā
Tertiū ē q̄liꝫ ꝛhiꝫ q̄a pctm solū ē
in aīa q̄ non est ex traduce-ꝫ est a
deo p creationē q̄ nō peccat eā infū-
dēdo-nec etiā parētes generando
nec pñt per consequens peccatum
originale traducere ut videtur ma
xime quando sūt baptisati-quia
nullꝰ dat alteri quod ñ habet ꝑpꝫ
qđ dicēdū q gnacō petit hoibz ꝫz
ee qđ hñt ab adā qđ est eē natue
corrupte ñ autem scdm esse gratie
qđ hñt p regnacōz baptismale-z-
gnansāt īquātū hmōi gnat sibi-

b -ij-

ideo adā generauit sibi filios in esse nature destituta origiali iustitia cū debito hñdi eā. a eadē ōne oēs posteri generāt sibi filios cū tali defectu: qr descendim9 ab adā fm carne; ñ fm aīa; q̄ est a deo īmediate. iō originale culpa a carne puenit in aīa sibi iuncta. sic tāqr bonū inficit ex corrupcōe vasis in q̄ pōit: sic a peccatū originale puenit ex carne causalr. tñ in aīa est sbiectiue a fortiori sic infirmitas ē in alio corrupto causalr tm̄ qr ñ ē infirmitatis susceptiuū. in corpe vero abato formalr ē a sbiectiue. Ex dās p; q̄ obiectō de parētibz baptisatī ñ valet. qr sicut dictuz est ñ generāt fm esse gē. ut sūt mēbra xp̄i. fm eē nature corrupte in q̄ sunt mēbra adē. Quartū est qualr pctm̄ originale p grām baptismi tollit. Circa qđ sciendū q̄ ñ est per hoc intelligēdū q̄ rectitudo q̄ fuit in adā per baptismū redatur. qr baptisati rebellionē corporis ad aīa. a sēsualitates ad rōnē in seipis experiūtur. fm per q̄ p gr̄iaz xp̄i tollit debitū hñdi dictā habitudinez. a sic carētia dicte rectitudinis ñ remanz ut ē culpa: quā formalr facit debitū hñdi illā rectitudinē vt dictū ē s. fm remanz tm̄ ut est pena: a vtutē exercēde materia ex trapassiōes sēsualitatis fortiter pugnando a infirmitates corpis patiēter tolerādo. in quibz adiuuat grā xp̄i i p̄nti ad augmentū meriti electoz. In resurrectōe vero finali reparabitur natura. qr resurrectō illa erit ad vitā imōrtalem per xp̄m. ñ immōrtalitatē q̄ fuit in statu innocentie q̄ hō nō poterat mori. fm ad immōrtalitatē glē qua ñ poterūt mori fm cū xp̄o viuent in eternū.

Capitulū Sextū.

Quid igitur dicem9) Hic determinat apls remouet errorē ab eo dictū. a primo remouet errorē. secūdo dictū suū confirmat per racōem ibi. Qui ei mortui. Circa p̄mū sciendū q̄ ex hīs qđ dixerat ca. p̄cedēti vbi abūdauit delictū: superabūdauit a grā. imponebāt ei pseudo apli qđ dicebat permanēdū esse in pctis sic dictū est. iij. ca. Hic autez remouet dubiū. d. (Quid ergo dicem9 p̄manebim9 in pctō ut grā superabūdet) sicut pseudo apli asserūt nos dicere (absit) qr pctm̄ ad grāz p se ñ dispōnit: fm magis aūtit. q̄ ātabūdātia gr̄ie sequit p̄ pctm̄. alias q̄ñ fm puenit ex bonitate dei q̄ elicit bō ex malo. ñ tm̄ fm elicit fm ad bonuz peccātis. sicut p; in dānacōne bonoz ex q̄ deo elicit augmēta glē electōrū. (Qui ei) Hic p̄bat dictū suū p rationē. oñdēs p̄mo q̄ in pctō ñ sit p manendū. secundo q̄ vtuose fit operandū a hec sūt due partes iustitie. s. declinare a malo et facere bonum. Secūda pars est ibi. libeāti ātem. Prima in. d. p̄mo ei p̄bat peccatū ee dimittendū. scdō docz dimittendi modū ibi. Rō ergo regnet. Circa p̄mū ponit duas rōnes ex parte. idō eas fm ponit et declarat. Ad cui9 euidētiā sciendū q̄ vita frequēter accipit pro operacōe vite. sic intelligēda scire dicūtur vite. a ex hoc ñr vita alicuius 8r operatio in q̄ p̄cipalr occupat: sic potare 8r vita ebriosi. a peccare vita pctōris. a agere iuste vita virtuosi hoīs. Itē gnatio vmi ōnis est corrupcō alterius a eo nūsō. Et ex hīs format duas racōes ad dimittēdum pcm̄ tōlit nos monētes. Prima ē q̄ p baptismū mortui sum9 pctō a sic de vita pcti mihil āplius dēt in nobis appere a fm qđ 8r (Si ei mortui sum9 pctō q̄mō adhuc viuem9 in illo) opa peccadi exercēdo. q. d. ñ dez. ñr oñdit nos mortuos ee peccato. d. (An ignoratis) q. d. non debetis ignorare (q̄ quicūq; baptisati sum9 in xp̄o ihesu) i. in fide xp̄i (in morte ipi9 baptisati sumus) i. per virtutē mortis huius aque baptismus habet efficaciā (consepulti ei sum9 cum illo per baptismū) id est assimilati cristo sepulto quia sicut

xps sepultus fuit in terra-sic bap
tisatus mergit in aq (in mortē)-v-
in similitudinē mortis vesp cū vite
peccatrice-Scđa rō ē qz mori pcto ē
nouevite inchoatio in q assimila-
mur xpō vesurgēti-a iō sic xps re-
surrexit ad vitā imortalē ita ⁊ vi
ta grē nō dz āpti9 int nos ĩterrūpi
p culpā a ⁊ ē qđ dicit (Et qūo re-
surrexit xps a mortuis p gl'az pa
tris)-v- p potentiā gl'osam (Ita a
nos in nouitate recte ābulem9) si-
ne intercupcōe mortis culpe (Si ē
cplantatia ē)-q-d-p morte xpi su
m9 cuulsi de pcto tāq de terra ma
la-a plātati in terra gratie tō au-
xpō (Scientes qz vetus hō nr)-v-cruci
fixus peccatoz (Simul crucifixus est)
ut vltra nō viuat tali vita-sic nec
xps vltra passibili vita vixit (Vt
destruat corp9 pcti)-v-cōgeries pec
catoz sicut math-vi-dr-Si oculus
tu9 fuerit neq totū corpus tuū te-
nebrosū erit-v-tota congeries opū tu
oz ut ibidē dt glosa (Vt vltra nō
seruam pcto nos ei sbiciēdo) Qui
ei mortu9 ē-v-cofiguratus morti xpi
p baptismū (Justificat9 ē a pcto)
qz baptismus delet penā a culpaz
(Si aūt mortui sum9 cū xpō)-v-ei9
morti cofigurati (credim9 qz simul
viuem9 cū eo) vita gratie qz corru
ptio vite veteris ē inchoatio noue
(Scientes qz xps vesurgēs a mor-
tuis iam nō moritur) qz surrexit ad
vitā imortalē (mors illi vltra non
dñabit) sic dñabit danatis mors
gehenne lz nō moriāt corpe (q āt
mortu9 ē) scz xps (peccato)-v-p pec
cato tollēdo (Mortu9 ē semel) vmi
ca ei mors xpi sufficit ad tollēdum
oīa pcta pterita psentia a futura
(q aūt viuit) scz xps viuit dō-v-vi
ta dina-inquātū em de9 vita dina
ē sibi naturalis a iquātū homo ē si
bi comunicata Jgr ex pdās cludit
(Itaq a vos existimate vos ipsos
mortuos quidē ee pcto) p totalē di
missionē culpe (Viuētes aūt deo)
i-vita grē (In xpo ihu dño nro)

i-p ihm xpz tāq p mediatorē no
strū (nō q) Postq induxit nos ad
dimittēdū pctm-Hic sequēt do-
cet dimittēdi modū-Et diuidit in
duo qz pmo describi2 modus hui9
dimissionis-scdō oñdit nob possi
bilis ibi-pctm ei-mod9 aūt vitan
di pctm ē p repssionē fomitis-idō
dicit (Nō q regnet peccatū in nro
mortali corpore) ita q ad eius im
pulsum statū moueami ad op9 pfi
ciēdū (ut obediatis concupiscētijs ei9)
idō em ē ordo puersus-qz appetit9
sensitiuus dz obedire rationi (⁊ neq
exhibeatis membra vestra arma)-i-nō
appetatis ea ad malū-sic em p fre-
quētē actū carpētādi qđā fit impss
sio artis in manu artificis aptā s
ea ad recte a facilit producēduz-sic
ex frequntacōe opis mali fit qđā ĩ-
pssio ī membris corpis aptās ea ad
male opandū a dt (imq tale) ppt
qđā pcta q sūt ō deū (a pcto) quā
tum ad ea q sūt in pximū vel ī sep
sum (sed exhibete vos deo)-i-apta
tevos ad fruendū ei (Et membra ve
stra arma iustitie)-v-instrumenta
ad iustide opa-p frequētationē ei
toni opis fit impssio ī membris cor
porē-p q redditur pmpte mobilia
ad op9 bonū (Pctm ei) hic cosequnt
oñditur dict9 mod9 nobis possibi
lis a diuidit ī duo-pmo ostēditur
ppositū-scdō soluit2 argumentū ad
ppositū ibi-qđ q-Circ pmū sciēduz
qz repssio fomitis ē nob possibilis
qz p grāz xpi possum9 vitare ōne
pctm mortale-carētibz āt hac grā
nō sic ē possibile-qz tiez nō sit neces
sariū eos peccare otinue tñ nō pnt
diu vitare pctm mōrle-Cuius ra-
tio est qz sicut existētes in grā nō
possunt oīno vitare pctm male-
co qz seusualitas in eis nō ē totali
ter sbdita rationi-sic in carētibz
grā nō ē sbiecta deo a idō non pnt
diu stare quin incidāt ī pctm mōr
le-maxime in repētinis m qbz agt
homo secundum habituma finem
preconceptum-gratia autez sic dō

cōtūgit. a inclinacōnē fomitis dī minuit q̄ hñs eā vitare p̄t omne pēm mōrle. a ꝟ est qđ dr (peccatus ei) ⁊ fomes ī clinās ad pēm (vobis nō dñabitur) sicꝫ dñaꝫ carētib9 g̃ tia vōne dcā. ī sb̄ditur (nō ei sb lege estis). s. mosaica q̄ grām nō ofe rebat (sed sb grā). s. xp̄i qui9 sac̄mē ta grām oferūt. (Quid g̃ peccabi mꝰ) Hic remouet quedā obiectō q̄ posꝫ fieri ꝺ illud dictū apl̄i. Nō su mus sb lege sed sb grā. peccatū em̄ est trāsgressio legis. Sine. si igit ab soluti sum9 a lege. p oēs ab e9 trās gressione ut videre² alicui. a sic ha bemus libertatē agēdi ꝺ legē. ꝟ est qđ dr (Quid g̃ peccabim9) agendo libere ctra legē (quia nō sum9 sub lege sed) et rñdit. d. (absit). q. d. ñ valet obiectō. qr tpe noue legis ma nent p̄cepta moralia. eo qđ sunt de dictamine racōnis rectē. ꝑ qđ nō sum9 absoluti ab eor obligatione ī sb̄di² (an nescitis). q. d. scire dētis (q̄m cui exhibeatis vos seruos ad o bediendū) ad ei9 nutū. (Serui estis eius) ꝟ est p se notum (siue pcti ad mortē). ⁊ cui9 seruit9 ducit ad mor tē gehēne. (siue obedicōnis) p̄cepti ꝺnis (ad iustitiā) hꝰ est ad obtinē dā. a in futuro vitā eternam. ī sb ditur (grās aūt deo q̄ fuistis serui pcti) q̄ mō nō estis. grē ei non agē de fūt ꝺ peccati omissione q̄ de eius dimissione. (Obedistis autē). Hic ponit tria de quibus laudabiliter reddi² obia. Primū q̄ fit p̄mpta cū dicit (obedistis) a ñ dicit obedietis. scdō qđ fit voluntaria. ī sb̄ditur (ex cor de) p cor ei qđ mouet alia mēbra in telligitur voluntas q̄ mouet alias vi res ad operationes suas. tercō q̄ fit discreta. ī sub̄ditur (in eā formam doctrine). s. catholice p xp̄m a apo stolos predicate. (Liberati) Postq̄ induxit apl̄s ad peccatū dimitten dū. hic ī ducit ad virtuose agendū a hoc ex duobꝫ. s. ex operis facilita te a ei9 vtilitate. secūdū est ibi. (Cū enim. Circa primū ꝺr cōtinuans se ad precedētia. (Liberati autē a pec cato) per ei9 dimissionē. (serui facti estis iustitie) ⁊ obligati ad iustiē operacōnē (humanū dico). q. d. hꝰ est facile. a cōsonū racōni per ofue tudinē em̄ talꝭ opacō ꝺlectabilis redditur. vt ad sensum. a h̄etur. ñ. ethico. ī ducit (sicut em̄ exhibuis tis mēbra vrā) ⁊ ea fecistis abilia ex ofuetudine mala (seruire immū ditie) ⁊ ad seruiendū peccatī carna libus (a iniq̄tati) ⁊ peccatis spūa libꝫ (ad iniquitatē) ⁊ ad mali vū ofūmacōꝫ ꝑm illꝺ apl̄i. xp̄ñ. q̄ ī cor ditꝫ est cordescat adhuc. (ita nūc) ⁊ tempe grē (exhibete mēbra vrā) per bonā ofuetudinē abilitātes ea (seruire iustitie). q. d. illud est leue. s. qđ nō plus laboris requiritur in seruitute dei. que ducit ad glam q̄ ī seruitute dyaboli que ducit ad ge hennā (in sanctificacōnem) ⁊ ad sā ctitatis ofūmacōnē. ꝑm illud apo. xp̄ñ. Iust9 sanctificetur adhuc. (Cū em̄ serui essetis) Hic ad idem indu cit ex virtuosi operis vtilitate. et ꝟ per oparacōnē ad dānū qđ ēi ope peccati. d. (Cū em̄ fui essetis peccati tibei fuistis iustitie) ⁊ spoliati a bo no iustitie qđ damnū est maximū ī sb̄dit (Quē g̃ fructū tunc habui stis) ⁊ quā vtilitatem (in quibus nūc erubescitis) post penitētiaꝫ. q. d. nullā vtilitatē habuistis. sed dā nū maximū. ī sb̄ditur (Naꝫ finis illorū) ⁊ peccato seruiētium (mors est). s. gehenne. a per oppositū con dudit vtilitatem vite virtuose. d. (Nunc vero liberati a peccato) per eius dimissionem (serui autē facti deo) per iustitie opacōnem (habetis fructū vestrū) qui duplex est. s. gra tia in p̄nti. ī sb (in sanctificacōe) et glā in futuro. ī sub̄ditur (finē vero aē) sed q̄ deus punit circa ꝺdignū ī sb̄dit (Stipēdia ei peccati mors) a p̄mia vltra ꝺdignū si ofideret op9 meitoriū inq̄ntū p̄cedit ab bōie ita q̄ grā ꝺcurrit cū iustitia ī sb̄di² (grā ãt dei aē. in xp̄o ihu dño nr̄o)

id ē p ihm mediatorē nrm.

Capitulū Septimū

AN ignoratis) Postq̄ apls oñdit virtutē fidei xpi ī pec catoꝝ dimissione hic idez ostēdit in legis cessatione. Et diui dit in duo. ꝑmo ostendit ꝓpositū scdō educit q̄ in xpō sit firmit̄ p manēdū ca. viij. Prima adhuc in duas. ꝑmo ostēdit legis cessacō ez scdō circa hꝫ remouet errorem ibi. Quid g̃ dicemus. ꝑma adhuc in duas. ꝑmo ꝓbat ꝓpositū. scdō declarat qdam suppositum ibi. Cū enim essemus. Circa ꝑmum scien dū q̄ lex mosaica fuit imꝑfecta re spectu noue legis. qz statꝰ illius po puli fuit q̄si status pueril gal. iij. Lex pedagogus nr̄ fuit in xpō. ad uenientē vo statu virili cessat pueri tis. ita aduenientē noua que ē pfe ctionis cessauit vetus quātū ad ce remonialia a iudicialia. dicē ergo (An ignoratis frēs). q. d. nō cui9 causā subdit (Scientibz enī legē lo quor) de romanis enī credentibz ali qui erāt conuersi de iudaismo a illi sciebāt legē mosaicā. aliq̄ de gētili bus a illi sciebāt legē ciuilem (q̄ lex in hoīe dominat quāto tēpe vi uit). vel scitis q̄ lex mosaica vel ciui lis habz virtutē cohercēdi quāto tpe in suo robore manet a ideo ip sa cessante ficē lex mosaica cessauit aduenientē lege noua nō ē āplius obligatoria a ad hꝫ inducit exem plū de muliere q̄ ē sub lege viri. q̄ obligatio cessat ꝑ mortē viri. vñ si vir resurgēt nō tenēt cū recipere misi de odecentia a cū hꝫ supuemen te nouo osensu a idē iudiciū ē devi ro resurgēte respcū vxoris. quia ī hoc ad paria iudicāt. a hꝫ ē qd dr. (Nā q̄ sub viro ē mulier aī) a pz littcā ex dās vsq; ibi (itaq;) vbi cō cludit ꝓpositum applicās ad hꝫ dictū exēm dicēs (Itaq; a vos frēs mei) ex eodem patre a mīe geniti scz ex xpō a ecīa (Mortificati estis legi) scz mosaice (Per corpus xpi). vꝑ incorpacōem cū xpo facti mēbra ipsius ꝑ baptismū qui ē generācō noue vite a spūal a ꝑ oñs est cor ruptio vite veteris a legalis. quia generatio vni9 ē corrupcō alteri9 (vt fitis alteri9). vxpi (qui surrexit ex mortuis) ī capiēdo nouā vitaz (ut fructificetis deo) opa noue vite faciendo (Cū ei essemus in carne) hic osequēt ꝓbat suppositū qd dā scz q̄ debēt fructificare dō. cui9 racō ē q̄ fructus sapit naturā terre ī q̄ plantat̄ arbor. conuersi vo ad fidem xpi ꝑ baptismū euellūtur de mala terra a plātātur in bona scz in xpō ut dictū est sup ca. vi. g̃ dñt fructi ficare xpo a hꝫ est qd dicit (Cū ei essemus in carne). vcarnaliter vi uētes añ conuersionē (Passiones pec catoꝝ). vconcupiscētie carnales que bene dicūt passiones. q̄ abiciūt a substantia nostra spoliādo nos g̃ tuitis a vulnerādo in naturalibus (q̄ ꝑ legē erāt) inquātū concupiscen tie ꝑ legez erāt occasionaliter excita te ut dicit infra eodē ca. (operabantur in mēbris nr̄is) inducendo illa ad ꝓpetr̄ cōz mali ut oculū ad ipu dicē aspiciēdū a manū ad īmūda tāgēdū a sic de alijs mēbris (ut fructificarēt morti). vopa morte dig facerēt. q̄ tūc plātati eram9 ī mala terra (Nūc aūt). vtēpe g̃tie a no ue legis (soluti sumus a lege mor tis). va lege mosaica que dr hꝫ lex mortis q̄ mortē īferebat corpalē trāsg̃ssoibz ī casibz multis ut ꝑz ex cursu illi9 legis a q̄ legalia ī passio ne illi9 ꝑ sūt mortua ꝑ oñs tūc solu ti sum9 a lege mortis (In q̄ detine bam̄) obligativsq; ad tēp9 xpi ꝑ quē ab eo9 obligacōe sum9 liberati ꝓpt̄ qd sb di. (Ita ut seruamus in nouitate spūs) scz scdz regulā noue legis (a nō īueterate lr̄e) scz scdz regulā legis veteris q̄ ē lex scripta Et hꝫ ē ītel ligēdū q̄ntū ad ea in q̄bz lex vet9 est ꝑ nouaz euacuata. de q̄bz plā9 dēm ē supra. Lex autez noua bene

dicitur nouitas spūs-qz nō fiat scrī
pta p xpm ꝫ impssa cordibz apło-
rū per spm̄scm̄ renouantē corda et
linguas eoz act-ij-De hac āt noui
tate legis noue a vetustate veteris
a inscripcōe vtriusqz 9z ibere-xxxj
Ecce dies veniūt dicit dns: a feria
domui isrl a domibz iuda fed9 nouū
ñ sm pactū qđ pepigi cū pūbz vris
tēpe-Et sbdi²-Dabo legē meā in vi-
sceribz eoz-a i corde eoz scribā eaz
a ñ in tabulis lapideis vel in cartis-
per ꝫ āt p dicit dns fed9 nouū vtē
tauit pri9 qđ fuit datū antiqs pri
b9 put deduci² ad hebre-viij-(Qd
ḡ dicem9) Hic remouz errorē occa
sione p̄dictoz incidentē-ex ꝫ em̄ p
apls legē vaterē vocauit legē mor
tis: posꝫ aliqs credere p nlla lex fuis
set mala fic̄ credidit manichē9-d-p
a dyabolo fuit data-a iō hūc erro-
rē remouet apls: oñdēs p̄mo p nō
fuit mala-secūdo p fuit bō ibi-Lex q̄
dē sancta-a tāo agit de lege fomit
occasione habita-ibi-video aliā le
gē-Prima adhuc in duo-p̄mo oñt
p lex nō ē causa mali-secūdo p est
ei9 aliqualr occasio ex pte nūc ibi-
occasione āt-Circ primū dic̄(Quid
ergo dicem9 lex pctm̄ est(-vsequi²
ne ex dās nris p lex sit cā pcti(ab
sit)-vñ sequit hoc qđ pbat-Ad c9
intellectū sciendū p peccatū nō vi-
tatur misi inquātū cognoscit malū
sm em̄ p dicit dyo-Null9 intēdēs
malū operat sed bonū-igitur illud
p qđ pctm̄ cognoscitur cē malū nō
ē per se causa peccādi ꝫ magis ē p
se causa vitādi pctm̄-lex aūt vetus
est hmōi-qz añ eius dacōnē ex con
suetudine peccādi lex naturalis i cor
dibus hominū sic erāt obfuscata p
multa reputabāt licita que tm̄ p se
erāt mala a maxie circa actꝰ interi
ores aīe ꝫpt qđ data fuit lex ad co
gnicōnē clariorē illi ꝫplo de q̄ xps
erat nasciturus-ꝫpter qđ erat p cē
teis instructōus-qz dēbat vigere spi
rituali sanctitate-Lex igitur nō est
causa peccati per se: huiꝰ deductōis
apls ponit virtutez-s-p lex dat pec
cati cognicōnē-d-(ꝫ pctm̄ ñ cogno
ui) esse malū saltē i multis ꝫpter ob
fuscacōnē legis naturalis a loquitur
apls in persona generis hūani sic
obfuscati(nisi per legē) q̄ fuit data
ad quādā legis naturalis renouacō
nē-a ponit exemplū de actu interio
ris pcti-d-(Nā concupiscentiam nesci
ebam) supple pctm̄ cē-licz ꝫ exp̄ma
tur i aliquibz libris: ñ tñ est de tex
tu nec ē in libris correctis-ꝫ q sic in
telligendū est aliq doctores posue
rūt illud in glosa interlineari: q̄ po
stea p ignorantiā scriptoz inserta
ē textui (nisi lex diceret ñ concupisces)-
exo-ij-in hoc p̄hibēs actū interiorē
respectu mali-(Occasione āt) Hic
oñr oñditur p lex aliqlr fuit occa
sio pcti ex parte nrā-vno° ab inte
riori: qz bō appetit libertatē a freqñ
ter in hoc deapit-credēs esse liberta
tē agere quecūq vult sine freno le
gis qđ tñ ē destructō libertatis sm
pbm-a iō bō mittitur inordinatū: ꝫpter
qđ ō legē concupiscentiā p̄hibentē cō
cupiscentia fuit in otrariū excitata
Alio° ab exteriori-demon em̄ p tē
ptacōez magis mittitur decere hoīes
qui sūt in statu sanctiori-ꝫpls aūt
isrl per suscepcōnē legis i statu san
ctiori fuit positꝰ deut-iij-q̄ est alia
gens sic indita-vt bēat cerimonias
iustaqz iudicia a vniuersā legē tēꝑ
ꝫpter qđ post legē data demon ma
gis conabat in eo concupiscentiā ex
citare-a hoc ē qđ dr-(Occasione āt
accepta) duobꝰ dās modis (pecca-
tū)-vconcupiscētia q̄ dr pctm̄-eo p ē
cā pcti-eo mō quo sol dr calidꝰ: qz
est cā caloris (per mandatū)-vper
legē q̄ freqñter mādatū dr eo p otūet
dei mandata (operata est in me om
nem cōcupiscētiam)-vaugmētabat
in me incessantiuū peccandi (nam pec
catum)-vcōcupiscentia (occasione
accepta) per mādatum modis dās
(seduxit me)-trahendo me ad consē
sum peccati mortalis-et per illud oc
cidit me inducendo ad opꝰ-(Itaqz

lex) Postq̄ apls oñdit legē nō eē malam. Hic oñdit eā eē bonā. a p mo facit ꝓpositū. scdō remouet ob iectionē ī otrariū ibi quid ḡ Circa ꝑmū dicit (Itaq; lex sācta) qđ sta tim declarat qz itenco legis ē bōies facere bonos. p. ethicor. Lex vetus ē hmōi. qz ordinabat bōies ad deū p p̄cepta cerimonialia idō sb dic (Et mādatū scm̄) illud enim sācti 8r qđ ad dei cultū ordinat. Jtē or dinabat iuste viuere ad ꝓximu p p̄cepta iudicialia ꝓt qđ sb dic (a iustū) itē ordinabat hominē ad seip̄m p moralia p̄cepta de q̄bz sb dit (a bonū Quid ergo) Hic ꝟse quēter remouz quādā obiectionez in otrariū. scdō ꝟfirmat suū ꝓpo situm ibi. Scimus aūt. ꝑmo ei facit obiectionē. posz em̄ aliquis dicere licet lex sit bona scdm se a absolu te. tñ mala ē etiaz p se homini lap so in quo ē carnis ad spm̄ rebellio que p legē exacerbat ut dictum ē. qz sicut licet vinū sit absolute bonū tñ malū ē febricitāti. a hoc est qđ dicitur (q̄d ergo bonū ē in se). s. lex (mihi factū ē mors) ꝟsequēter ꝺ remouet dicēs (absit) nō em̄ simi le ē de vino. qz vinū p se a directe augmētat calorē febrilēa sic ē ma lum febricitanti Lex aūt p se nō ē febricitatiua ꝟcupiscētie sz magis repssiua. ꝓpter qđ talis exacō p uenit ex bōis malitia a demōis ne q̄tia ut dictū ē ꝓpter qđ lex ex hoc nō pōt dici mala. fic aliqñ ex bono actu alicuius. alq̄ ex sua malicia scādalisat. nec ex ꝺ opans bonuz vel eius actꝰ peiorat misi faceret ī tētione alīū scādalisādi. tūc actꝰ eius ex tali intentione essz malus dicit igit (absit) sz legē eē malā p se bōi lapso (sz pctm̄). ꝟcupiscētia (ut appeat pc̄m) ꝟ ut appeat ma la (p bonū) ꝟ p legē qz opposita iuxꝫ m̄ mortē) ꝟ ipa ꝟcupiscētia ex ma litia bōis a neq̄tia demōis duxit me ad pc̄z mōle (ut fiat sup̄ mod̄ pec cās pctm̄) ꝟ ipa ꝟcupiscētia exacta ī ducēs ad pctm̄ (p mādatū) ꝟ p legē occasionaliť tñ solū ita qz cū 8r ꝺ ut fiat act̄li ut nō tenet cālik qz lex p se ñ exacerbat ꝟcupiscētiā sz ꝟsecutiue tm̄ qz ad vacōz legis secu ta ē ꝟcupiscētie exacerbacō p malicia bōis a neq̄tia demonis (scim9 em̄) Hic apls ꝟfirmat suū ꝓpositū p te stimoniū legis naturalis a ꝺ duplici ter. ꝑmo in malis. scdō in bonis ibi. inuenio igit. Ad euidētiā hꝰ sciendum qz lex scripta diuina vel hūana est q̄dā determinacō legis naturalis a ideo si est legi naturali ꝟsona bona ē. sicut cōclusio que p mis prīcipijs ꝟcordat. a minor p positio q̄ accipitur sb maiori bene accipiat. Jtē aduertēdū qz ī hoc ē duplex ps scz ratio a sensualitas que aliter nominant spiritus a ca ro a ꝺ interior a exterior. p ratio nē homo est ꝺ p quā distinguit tur a brutis primo methaphisice animalia imaginacōnibz a memo riꝫ viuūt. homo vo rōne a ītellectu ꝓt qđ illud qđ agit ꝺ vel vult scdm dictamē recte rōnis illud 8r ꝓprie agere vel velle qz illꝰ agit in quātū ꝺ. illud āt qđ agit vel vult seq̄ns ipulsū sēsualitat nō 8r ꝓpe agere vel velle qz nō ꝟcumit ei scdz qz ꝺ hꝰ ꝺput ꝟcuit cū brutis Istis igr suppositis sit talis ratio illa lex est bona q̄ phibet sequi ꝟcupiscentiaz carnalem seu sensualitatē qz ī hoc ē ꝟsona legi naturāli lex aūt mosai ca ē hmōi. d. nō cōcupisces ut dc̄z ē supra ergo ac̄. hāc aūt sentētiaz ponit apls intricate a diffuse dicēs (Scimus. n. qz lex spūalis ē) ꝟ or dinās bōiem ad sequē dum instin ctū spūs vel racōis (ego aūt car nal sum) ꝟ seq̄ns carnis seu sēsua litatis impulsū. Et loquit apostolus ut supra dictū ē in psona gene ris humani lapsi in q̄ plures sunt seq̄ntes impulsum sensualitatē q̄ꝑ rōis (Venūdat9 sb pcto) s. ꝓpter parētuz p q̄s gen9 hūanū incurrit

rebellionē carnis ad spm̄. iō sequit (quod ei operor) sēsualitatē seqns (nō itelligo) .i. intq̄ ñ lego cōsonās dictamini legis nātis ꝫ magt cōfi rians. (Nō ei qđ volo bonū) ꝫm vō mis dictamē (Hoc ago) ipedit9 sen sualitatt impulsu (ꝫ qđ odi) matū ꝫm vōnē (Illud facō) tract9 a sēsua litate (Si āt qđ nolo) ꝫm vōnē (Il lud facō) (tract9 p sensualitatē (Cō sentio legi qm̄ bō ē) qr phibet illud qđ ē odibile ꝫm dictamē vōnis rōē (Nūc āt ñ opor illd) qr ñ opor illd ꝫm qp bō ꝫ ꝫm qp brutū vt dictū ē s (Sz qp habitat in me pctm̄) .i. scu piscētia q̄ ꝺr pctm̄ mō supradictor qr impellit ad bꝰ operāduz (Scio ei) per expientiā rebellionis carnis ad spm̄ (Quia ñ habitat in me bꝰ est i carne mea bonū) .i. inclinacō ad bo nū ꝫ magis ad oppositū. a dicit in carne mea. s. corruptibili a corrup ta per pctm̄ ade. qr talꝭ inclinacō ma la ñ fuit in carne hūana p statu in nocētie. vel alr (i carne mea) .q. d. in alia parte mei. s. in vōne nō ē in clinacō ad malū ꝫ ad bonū Rō em̄ ad optima dep̄ cas. iō sb̄ditur (Nā velle) .s. bonū (adiacet mi) ꝫm vō rez (perficere āt bonū ñ inuenio) .ppt sensualitatē impedientē (Non em̄ qđ volo ꝯ.) exponas ut prio qr re peticō est ciusdē fm̄e ad maiorē as sercōnē (Inuenio igit legē) Hic oñ ditur idē per testimoniū legis nāt in bonis. cui cordat lex p̄apiendo illa q̄ bō vult a agit: sequēdo dicta men recte vōnis. vt deū colere. parē tes honorare a hmōi. a bꝰ est qđ ꝺr (Inuenio igit legē) .s. consonaz (mihi volenti facere bonū) ꝫm legis natu ralis dictamen (qm̄ m̄ malū adia cet) qr magis pmptus ē bō ad pfi ciendū malū in ope q̄ bonuz ꝓpter corrupcōnē nature (Cōdelector em̄ lege dei) .i. cordo (ꝫm interiorez ho minē) .i. naturale vōnis dictamen qr vō ꝺr bō interiorz a sensualitas ex teriorz (Video aūt aliam) Hic habi ta occasione ex dictis de lege natuā li a 8ma: determinat de lege fomi tis. Cuiꝰ primo materiā oñdit. Se cūdo ab ea liberaī petit ibi. Infelix ego bō. Circa primū oñdit ciꝰ mati diā per bꝰ qr ñ est lege naturali cōso na: sed magis cōfria Et iō ñ ꝺr lex misi p modū trāslacōnis. (Nā bō ad mala trāsferimꝰ. sicut ꝺr bonus la tro. v. metꝫ. Et hoc mō leges tiran norū leges dicūtur. a sic est de lege fomitt de q̄ dicit. (Video āt legē ali am in mēbris meis) .i. inclinacōnez q̄ ducit mēbra tanq̄ ligata ad ma la. a sic ꝺr lex a ligādo (repugnan tē legi mentis mee) .i. legi naturali q̄ impōssa est mēti. (Et captiuantē me in lege pcti) p cōsuetudinē peccā di q̄ tenet bōiē in pctō sicut capti uū in carcere (Infelix ego bō) Hic oñter petit liberaī dicens in psona generis hūani. (Infelix ego bō) p corrupcōnē nature (Quis me libe rabit de corpore mortꝭ huiꝰ) nō dic de corpore absolute. quia facit ad bti tudinem animez q̄ non erit perfecte beata donec fuerit suo corpori reuni ta. sed dicit. (de corpe mortꝭ huiꝰ) qr sancti resurgēt in corpore immōr li a rñdet apls. (Grā autē dei p ihe sum) qr in pñti liberāt a lege fomitt inquātū est culpa. Vñ et in renatt p baptismū primi motus ñ fiit cul pa sed sohī pena: a exercēde virtutt materia. in futuro vo liberabit etiā a lege fomitt inquātū ē pena qñ re formabit corpꝰ humilitatt nrē ofi guratū corpori claritatis sue. phil. iii. Ex p̄dās igit ꝯcludit (Igit9 ego ipē) i vita pñti (mēte seruio legi dei) .i. scōm inclinacōnez vōnis. (Carne autē) .i. sequendo carnis inclinacō nem (legi peccati)

Capitulū Octauū.

(Nihil ergo) Postq̄ apls oñ dit cessationez legis factā p cristū Hic oñr oñdit qr xpō sit totalt adherēdū Et diuiditur in duo. Primo facit qđ dictum est. Se cūdo ne videat iudeos tanq̄ exosos

velinqve ostēdit erga eos suū affectū ca-ix-Prima in-d-Quia ꝑmo oñdit huiꝰ adhesiōis fructū velocitatē-Scdō modū eius seu firmitatem ibi-Quis ꝙ nos sepabit-Prima adhꝫ in duas-Quia ꝑmo oñdit hmōi quātū ad euasionē mali-Secundo quātū ad ꝓsecucōnē bom ibi Quicūqꝫ em̄ spū dei agūtur-Prima adhuc in-d-ꝑmo ponit intentū-scdō declarat ipsū ibi-Nā qꝫ impossibile ac̄-Circa ꝑmū ꝺt(Nihil ergo nūc dānationis)-v-nulla dā nacōis causa(ē hīs q̄ in xpō ihu) sūt p fidē caitate formatā(q̄ n̄ ꝼm carnē ambulāt)-v-opantur ꝫ magis scd̄m spm̄ q̄ntū ad opa ex fide sequētia-qz fides sine opibz mortua ē iaco-ij-ca-Nullus em̄ dānatur n̄ p pctō originali actuali ꝼmōrti ꝼp pena p adā incursa p quē mors scī patres descēdebāt ad limbū infermi-q̄uis eēnt mūdati a libeā ab originali pctō a actuali-Fides autem xpi libeāt ab originali actuali a pena incursa p peccato ade-inquātū in baptismo q̄ ē sacramētū fidei ꝓmunicaꝫ tōliter vtus passionis xpi que abstulit impedimētū nature-iō dicit(Lex ā spūs vite i xpō ihu)Lex em̄ euāgelica. ꝺr lex spūs-qz impressa fuit cordibz apl̄oz p spm̄ sanctū-Et lex vite qz viuificat p grāz-quā ꝓferūt sacramēta noue legꝭ(Liberauit me a lege pcti)-v-ab obligacōe p peccato actualia mortali(Et mortis) qz tollit omnē penā debitā-Propter qꝺ sci nūc morientes statim euolāt ad gl̄am(Nā qꝺ impossibile) Hic ꝓsequēt declarat suū dictū sc̄z q̄liter lex xpi liberat-Et diuidit i duas ptes-qz ꝑmo declaraꝫ modꝰ huiꝰ liberacōis-scdō ponit distinctio ābulātiū ꝼm spm̄a ꝼm impetū carnis ibi-Qui ā ac̄-Circa ꝑmuz ꝓsideradū q ꝺcd̄m nullū tēpꝰ nullꝰ saluaꝫ nisi p xpm-act-iiij-Nec etiaz aliud nomē sub celo datū ē hoībus in quo oporteat saluos fieri.

Jsta aūt salus dupliciꝫ hoībz pōt applicari-Vno modo p fidē a sic p xpm saluabāꝫ pres veteris testasc̄z p fidē xpi vēturi-Aliqd ē ante q̄ fit in effectu bñ mouz ꝼm actū aīe sic̄ finis mouz agentē-Credere vo est actꝰ aīe-alio mō applicatur p sacramēta hoībz adhibita q̄ sūt nr̄e iustificacōis īstrumēta-separata tamē-Sic̄ em̄ edificacōis materialis artifex ē causa efficēs principalis-manꝰ instrumētaꝫ ꝺūcta securis vo separata sic in sc̄ificacōe p gratiā deitas ē cā principaꝫ hūanitas xpi sicut instrumentū ꝺūctuz sacramēta vero noue legis sic̄ īstrumenta separata recipiētia adꝺ vtutē a deo mediāte hūanitate xpi-sicut securis agit in edificacōez p motionē artificis mediāte manu q̄ est īstrumētū ꝺiunctū-talis aūt vtus dei seu actio nō fuit in sacramētis veteris legꝭ que nō poterāt habere virtutē talē ab hūanitate xpi ventura qz cā effectiua nō ē posterior suo effectu Et ꝺ ē qꝺ ꝺr (Nā qz impossibile erat legi)-v-sacramētis lēgalibz efficatia dicta carentibus (In q̄ infirmabaꝫ)sc̄z lex vetꝰ qz in hoc erat imperfecta-ꝑꝓt qꝺ sacramēta illiꝰ egena dicūtur a infirmagala-iiij-(p carnē)qz mundabat corpaliter tātū tollēs q̄sdaz irregularitates phibētes ingressuz tēpli ꝺtingētes ex tactu mortui a hmōi ꝑꝓt qꝺ dicunꝫ iustitie carnis hebre-vij-(Deus filiū suū mittēs in similitudinē carnis peccati)qz assumpsit carnē passibilē-tñ n̄ peccatricē(Et ꝺ pctō)i-ꝺ seipo fō hostia p pctō fic̄ ꝺr ose-iiij-Dctm̄ populi meꝰ ꝺmedēt-qz sacdotes p pctō hostias ꝺmedebāt(Dānabat pctz)-v-deleuꝫ p suā passiōz(i carne)-v-hoīe ꝫ illꝰ pñs-Recordatꝰ ē qz caro sūt (Vt iustificacō legꝭ)-v-ꝑmissa in lege q̄ grāz iustificātē pmittebat ꝫ n̄ ꝺferebat (Jmplēt ī nob)-v-renatiꝫ p baptismū grāz ꝺferētē p virtutē a ꝓdeceriuatā ut p ꝺcz ē(Qui n̄

scḋm carnē sed ſm ſpm̄ ambalāt) p tō opera-qz fides sine operib9 nō sufficit ad salutē cū sit mortua-(Qz ei ſm carnē) Hic po2 distinctō it ā bulātes ſm carnē a ſm ſpm̄-Et vi uidi2 i tres ptes-Prō po2 hꝰ distiº scḋō vmꝰ ptē imitaº ibi Vos āt-tcō iferē ɔduº ibi-ḡ frēs Prō ei po2 distinctō q̄ntū ad iudiciū cū ꝺr(Qz ei ſz carnē sūt)-ſ-ābulātes(q̄ carnis sūt sapiūt)-ı-carēlia tō iudicāt meliora ſpūalib9 tois:erronee tñ-sic li gua febricitātē infecta colera amara ea q̄ sūt dulcia iudicat amara q̄ē ei vnuſq̄sq; talē sis sibi vꝺr-ñ-etḃ-(Qui vo ſz ſpm̄-supple ābulat(q̄ sūt ſpūs sētiūt)ſpūalia tō carnalib9 p̄ponētes-sic ligua bñ dispo sita bñ iudicat de sapoib9-Secūdo po nitur distinctō inē eos quātū ad effectū-cū ꝺr(Nā prudētia carnis)q̄ q̄s tō carnalia caute scit inq̄rere et psequi(mors ē)-ı-mortē efficit culpe a gehēne-a aliq̄ nature-qz carnalē viuētes freq̄nter citꝰ alīs moriūtur-(Prudētia autē ſpūs)q̄ q̄s ſpūalia tō discrete q̄rit et psequit(vita a pax)-ı-meretur vitā grē i pñti-et pacē glorie in futuro-ibi ei est perfecta pax-eo qz appetitus tota quieta2(Qm̄ sapia carnis inimica est deo)rebellās ei mādatis iō ſbditur(Legi ei dei ñ est ſbiecta) a p oñs nec ipi deo(nec em̄ pōt)propter qꝺ dic̄ saluator matḃ-vj-Nemo potest duob9 dñs seruire-ſ-cōtrarijs-sic est in ꝓposito-(Vos autē in carne nō estis)Hic pomit vmus partē imitacō-ſ-ambulātiū ſm ſpm̄ cū ꝺr(vos aūt i carne ñ estis)-ı-esse nō dētis(sed in ſpū)quia renati estis per baptiſmū ex aqua a ſpū sancto-iohā-iij-(Si tñ ſpūs dei habitat in vobis)pseuerādo in grā per baptiſmū acceptā:qꝺ ꝺr ad excludendū eos qui post baptiſmum ad vomitū reuertūtur-de quib9 ſbditur-(Si q̄s autē ſpm̄ xp̄i nō hēt) qz cēdit a grā(hic ñ ē eius)-ſ-mēbruz meritō-licet aliq̄n fit:miror-(Si autē in vobis crist9 est)p grā tiaz(corpus quidē mortuū est propter peccatū)-ı-moriendi necessitati sbiectuz ꝓpter ade pctm̄-q-ꝺ-hec mōrtalitas nō impedit habitacōnem xp̄i in nobis per grām-quia hoc re paracō humane nature per cristuz facta sit sufficiēter quātū ad corpꝰ a aīmā:tamē ordinate nobis datur-quia sic̄ cristus habuit primo corpꝰ passibile-a post hoc surrexit ad vitā immōrtalē-ita a fideles qui sunt eius mēbr̄ sibi cōformātur per grāz iustificantē aīmā sed adhuc hñt corpꝰ passibile sed in ꝺfīmacōne finali induet immōrtalitatē glorie ex redūdantia glorie aīe ad corpus a ꝺ ē qꝺ ꝺr(Spiritus vero viuit propter iustificacōnē)per grām in presenti(qꝺ ſi ſpūs eiꝰ)-ı-dei pūs-(Qui suscitauit ihesū xp̄m a mortuis habitat in nobis)per grē perseuerantiam)qui suscitauit iēm xp̄m)-ı-similē suscitabit nos ad vitā immōrtalem-(Ergo fratres)Hic cōcludit intētum-ſ-q̄ fideles debēt obedire spiritui a ñ carn̄-a hoc ē qꝺ dicit(Ergo fratres cet̄-Et pz ex dictis hrā vsqz ibi-(Si autē ſpū facta carnis mortificaueritē)appetitū sensitiuū p rationē virtutē restringēdo(viuetē)vita grēa postea glē-(Quicūq; em̄) Postq̄ apls oñdit fructū adhesionis ad xp̄m quantū ad euasionem mali-hoc idē oñdit quantū ad cōsecutionē bōni Et diuidit in-ꝺ-Priº declarat hꝰ bōni magnitudinē-ſcḋō eiꝰ ētitudinē-ibi-Quid ḡ dicemus Prīa adhuc i-ꝺ-Primo oñdit magnitudinē hꝰ bōni q̄ntū ad hītū-secūdo q̄tū ad actū meritoriū ibi(Si autē)p̄mo in-ꝺ-Prō declarat ꝓpositū in habitu grē-scḋō in hītu glē-ibi Si āt filij-Circa primū sciēdū qz sic̄ deus p influxū generalē mouet creaturas ad pfectiones suas naturales:sic p influxuz ſpecialē mouet creaturā racōnalē ad bonū supernaturale:a talē influxꝰa doctoribꝰ vocāt istinctꝰ ꝺm̄ Et ista ē p̄ma ꝓparacō

ex pte dei ad habitū gre ꝛsequēdū
hūc ergo instinctū q̄ est q̄dā mo-
tio ⁊ina aliq̄ secunt-a sic accipiūt
gratiā alij aūt repellūt illū a sic ha
bitū gratie ñ ꝛsequū[t]-Quātū igr
ad recipiētes dicit(quicūq; ei spū
dei agūt)motionē dictā seq̄ndo a
in ꝟ regū[t] meliori pncipio quā sic
humana ratio ꝟm q̄ dicit philo-
ī simili de bene fortunato ca-de bō
fortuna(Hij filij dei sūt)⁊habitū
gratie ꝛsequūt per quē sūt filij dei
adoptiui-Et bene ⁊-Quicūq; spū
dei agūt ac Quia ⁊inus instinctus
nulli deficit in vita pñti a iō q̄ ha-
bitū gratie nō sequit sibi merito ī
putat-Quia ꝛsensus dicto instin
ctui ē vltima dispositio ad grām
habitualem q̄ facit dei filiationē-
Jdō subdit(Nō em̄ accepistis spi
ritū seruitutis iterū in timore)sicut ī
veteri lege que fuit lex timoris(ꝟ
accepistis spūm adoptōis filioꝝ)
p habitū gre(In q̄ damam⁹)id ē
deū vocare possum⁹(abba pr̄)duo
sūt noīa idem fignificātia-vnū he
braicū-alterū latinū ad designādū
duplicē dei paternitatē-Vna ꝛmu
nis tomis a matis q̄ pr̄ē ommū p
creationē-Alia ē spūalis qua pr̄ē
iustoꝝ p gratie adoptionē-de q̄ ad
huc sūbdit(ipe spūs)sc; scūs qui ē
terans in trinitate psona(Testio
nium reddit spūi nostro q̄ filij dei
sum⁹)licz em̄ nullus sciat via hu-
mana se ee filiū dei p gratie adop-
tionē-tñ hoc pōt scire p spūssancti
revelationē Et ꝟ mō sciebat apls
de se ipō a alijs-q̄bus facta ē simi
lis revelatio scūm q̄ dicit-vocat-ij-
Non accepim⁹ spūm hui⁹ mūdi-
ꝟ spm̄ q̄ ex deo ē ut sciam⁹ q̄ a deo
donata sūt nobis-Pōt ꝟ etiā alit
exponi q̄ spūssanctus signis a mi
racul reddit testimoniū de veritā
te catholice fidei-p quā efficim̄ filij
dei adoptiui(Si autē filij)Hic ꝛse
quēt oñdit q̄ p adhesionē ad xp̄z
habitum gre ꝛsequim̄ sub ꝛditione
tñ a iō p̀mo ꝟ oñdit-secō ad illam
ꝛditionē īducit ibi- Existimo Cir
ca p̀mū dicit(Si aūt filij)sc; adop-
tiui sum⁹ p habitū gratie(a here
des)p ꝛsequns enim⁹ p habitū glo
rie-hereditas ei stabilitatē īportat
fiūter a hītus maxie gre-tenet āt
dcā ōntia q̄ filio adoptiuo debetur
aliq̄ ps hēditat pr̄ne-Hec aūt he
reditas ē ipa beitas-q̄ ē bītudo ob
iectiue q̄ nō diuidi[t] p ptes ꝟ tō he[t]
a q̄libz tono nō tñ eq̄liter q̄vnus
ē alio beatioꝝ a ꝟ mō filij⁹ diuidi[t]
(coheredes aūt xp̄i)q̄ ē naturat filī
us dei-a sic ptingim⁹ ad gl̄az aīe
a corpis sicut ipse(Si tamē ꝛpati-
mur)tollerādo passiones vite p̄sē
tis sīc a ipse-idō sūbdit(ut a gl̄ifi-
cemur)ut ⁊r tuc-vlt-Oportuit pa
ti xp̄m a ita intrare in gl̄am suaz
(Existimo em̄)hic īducit nos ad
hāc ꝛditionē-p̀mo rōne-scō exē-
plo ibi-Sim⁹ ei-Ratio aūt ꝛsistit
in ꝟ q̄ p̀mū incōpabilit excedit
meritū nr̄m ī tollerātia passionum
ppt q⁹ pacēt sūt merito tollerāde
a ꝟ ē q̄ dicit (existio ei q⁹ ñ sūt cō
digne)⁊eq̄les(passiōes h⁹ tpis)
Sacēdū tñ q̄ passiōes iste duplicat
possunt ꝛsiderari-Vno mō ut accep
tan[t] a libero arbitrio a sic loq̄t hic
apls-Alio mō put spūssanct⁹ mo
uēs liber arbitriū ē h⁹ accepcōis
p̀ncipiū-a sic ē ibi meritū de ꝛdig
no-q̄ p̀ncipiū meriti ē eiusdē dig
nitatis cū p̄mio(Nā expectacō cre
ature)⁊oīs qui ⁊r oīs creatura-
mar-vlt-Predicate euāgeliū ōmi
creature-⁊omni homini-q̄ ꝛuenit
cū angelis p intelligere-cū anima
libz p sētire-p vegetari cū plantis
a p ee cū inanimatis-ut ⁊t gregō-
omel-xix-Et sic p similitudinē est
oīs creatura(reuelacōz filioꝝ dei ex
pectat)in bītudine celesti vbi de⁹
da[t]evi[t](expectat)pp pacaz(vanitati
ei)⁊passibilitati mortia īneracō
mi(creatura)⁊ hūana natura(sb-
iecta ē nō volēs)⁊p pcm̄ ade q̄ ñ
ē volūtari⁹ ī nob ppa volūtate(Sz
ppter eum q̄ subiecit eam)⁊ppter

deū patienter sustinenē (in spe) .s. resurrectōis future. (Quia a ipsa creatura) .i. hūana natura (Liberatur a seruitute corruptōis ītō) qñ in resurte tōne ex aīe glā fiet immōle corp9 (Sām9 enī). Hic inducit ad tolerantiā passionū exēplo duplicis Primū ē creaturaꝝ irracōnabiliuꝫ q̄ sunt in cōtinua trāsmutacōe quo usqꝫ tota natuā corpalis melioret cū hoīe a p oñs dēm9 sibi passiones tolerare patiēter. iō dicit (Sām9 ei q̄ oīs creatura ingemiscit a partuit) p hꝫ metha. mtelligi² trāsmutationis variacō. sic p oppositū .s. perisū prati ei9 floricō. Secū dū exemplū ē ipōꝝ apl̄oꝝ qui plenī9 cæteris credētibꝫ receperūt spm̄scm̄. a tñ patienter tolerabāt adūsa a vilacōe glē in spe resurrectōis future. Et hꝫ est q̄ dicit. (Nō so[m]āt illa) .s. itrationabil creatura ingemiscit a ptuit (sc̄ a nosipi) apl̄s (p̄micias spūs hñtes) .i. spm̄sanctū in maiori plenitudīe (Et ipi ītra nos gemim9) exñtes in tribulacōnibꝫ (adopcōnē filiorū dei expectantes) .i. p̄mū q̄ reseruat filiis adoptiuis (expectantes) patient (redēpcōe corpis nr̄i) q̄ tūc fiet corp9 immōle. a sic vedimetur a corrupcōe (Spe enī salui facti sum9) et nō re. q̄ diu sum9 ī hac vita. Q̄ p̄bat oñr dicēs. (Spes āt q̄ videt nō est) .q. d. ex quo nō videm9 deū clare: sum9 in dei expectacōe (Sic āt) Posteq̄ oñdit bonū q̄ cō sequūtur quantū ad habitū adhe rētis ipi xp̄o. Hic oñr idē oñdit qñ tū ad actū meritorium. Et p̄mo in actu intellcūs. secūdo ī actu affect9 ibi. Sām9 aūt (Circa primū scien dū q̄ oracō ē explīo desideriī. Et iō est actus intellcūs. p̄ posito tñ actu volūtatis. a q̄ incerte sūt puidētie nrē. sapie. ix. iō frequēter dīciam9 a petim9 q̄ tñ ñ sp expedit nobis. Vñ ec̄ paul9 petit amocōnē stimuli. ī. corē. xii. q̄ tñ nō expediebat sibi. p̄pter q̄ nō fuit exaudit9. adhērētes āt xp̄o dirigūtur in petēdis

a deo. a hꝫ est q̄ dic. (Sic aūt) .i. alīꝫ p̄decētibꝫ bonis q̄ hēm9 xp̄o adhere: hēm9 ec̄ ea q̄ sequūtur. (Spiritꝫ adiuuat infirmitatē nr̄am) nos dirigēdo si adheream9 xp̄o: q̄ qui adheret xp̄o vn9 spūs ē cū ipō. (Nam quid oremus sicut oz) .i. sic expediēs ad salutē (nescim9) p̄p̄a tute hꝫ fie quēter in hꝫ deficim9: hꝫ hūc defectuꝫ supplet spūscūs. iō sdi². (Sed ipse spūs postulat p nobis) .i. postulaē nos facit. sic gen̄. xxiī. dixit abrahe dñs. nūc cognoui q̄ timeas dīm .i. alios cognoscere feci (qui āt scrutatur corda) .s. de9 pī) scit quid desiderat) .i. desideraē facit. vna ē em̄ scā pūs a filiꝫ a spūssā. Alio° exponit ps ista d spū angelico nobis dato ad custodiā q̄ dirigit nos in orādo a in aliis actibꝫ bonis a sic expom² trā sic (Sic āt a spūs) angelic9 (adiuuat infirmitatē nostrā) nos dirigendo. quantū est ex se. q̄ sollicit9 est de nostra salute (Quid oremus sicut oz) ad salutē (nescimus) p̄pter intellectus nostri perplexitatem (Sed ipē spiritus postulat pro nobis) preces nrās offerēdo dō. thobie. xiī. quādo orabas cū lacrimis a sepeliebas mortuos ītō. sequitur Ego obtuli oracōnem tuaꝫ dño (gemitibus inenarrabilibus) p hoc d signatur desideriū angelorū de salute hominū q̄ est ienarrabile a nobis. eo q̄ nō est cognoscibile nobis pfecte (qui aūt scrutatur corda) .s. de9 (scit quid desideret spūs) .i. quia mens āgelica est sibi totalit manifesta (quia p̄m deū) .i. sanctea ordinate (pro sanctis postulat. Sām9 autē) Hic oñr ostendit bonū adherentiuꝫ cristo in actu volūtatis qui est diligere per queꝫ alia bona diriguntur in deum. Et sic dicit. (Scimus quoniaꝫ diligentibus deū) dilectōne caritatiua et perseuerantes (omnia coopantur ī bonū hīs qui p̄m p̄positū) .i. p̄destinacōnem (vocati sūt sācti) ī pūti p grāꝫ sāficātē Istis em̄ a p̄cta ī bonū puenīt q̄

fortiores a cautiores refurgūta eti
am ī gla ad bonū cor facat pctōz
memoria fīt cicatrices ad gla mi
litē q finaliť ī bello triūphaut Eis
vo q diligūt deū scz pīsetē iustitiā
tm pctō nō fic cedūt ad bonū cor-
Jō subdiť (Nā quos pīsciuit hos
a p̄destiauit) a ñ alios (ofōrmes fi
eri imagini filij ei9 qz filiatio adop
tiua dei ē qđā similitudo filiacōis
naturaľ sine ut ipē sit p̄mogenitus
in multis frib3) ⁊ fidelib3 qz ñ ofū
diť eos frēs noīare hebre ī. Scien
dū aūt q cū sīt sic q̄s p̄sciuit a pre
destiauit p̄sciētia nō accapiť hic p
ut opponiť p̄destinacōi fīt dānan
di dicūť p̄sciri ꝯ accipiť put ē pre
ambulū ad p̄destinacōe Electi ei
a deo p̄cognoscūť ab eo qz nō elī
git ignorās a casu tm nō ē ibi p
cessio misi rationis tm qz ad p̄de
stinacōe etnā sequunť alia bō q
p̄destinať in tēpe ofertūť idō sb di
tur (q̄s aūt p̄destinauit hos a vo ca
ut) ad fidē ad se libez arbitriū trhē
do (a q̄s vocauit hos a iustificaut)
p grām (q̄s aūt iustificauit illos a
magnificauit) p glam qz grā ē ar
ra aie (Quid q̄ dicem9) Postq̄ oñ
dit magnitudinē bom adherentiū
xpo Hic oñr ostēdit h9 bom certi
tudinē qz nō pōt ab electis amoue
ri p violētiā idō subdiť (Si de9 p
nobis) a accipiť hic si p qz quia
de9 ē p electis (q̄s ctra nos) q d
nullus qz nullus pōt resistere ptā
ti sine Et q fit p electis osequē
ter oñdit dicēs (q̄ pprio filio suo)
natuāli (nō pepcit ac) a maxie di
lectione ad electos (quo non ac)
argumētū est a maiori Jtē p̄dcm
bonū nō pōt tolli ab electis p accu
sationē Jdeo sb diť (Quis accusa
bit aduersus electos dei) in iudicō
finali q d null9 a subdi cā) de9 ē
q̄ iustificat) sētētiādo p electis iō
pars aduersa demonū nō audebit
mutare nō etiā p modū odēnacōis
idō sb di (q̄s ē qui odēnet q d nl
tus a subdiť ratio (xps ihs q̄ mor
tuus ē interpellat p nob apud pa
trē) oñendo latus a vulnera a fic
tolli oīs odemnacōis causa (Quis
ergo) postq̄ apls oñdit q xpo sit
adherendū Hic osequēter ostēdit
huius adherentie modū qui debz
ee firmus quā firmitatē oñdit du
pliciter primo ex pte corpis scdō
ex pte aīe ibi Certus sum Ex pte
vo corpis apparet firmitas adhe
sionis quādo quis p nulla passio
ne illata corpi sepať a xpo a pomit
apls septē passiones quaz maxia
est mors qz est vltimū terribiliū ī
vita presēti scom phīm iō ponitur
vltimo cū dr (an gladi9) Alie sunt
dispositiones ad mortē atique tm
ppinque a alie magis remote Jn
ter ppinquas ē pbabilitas mortis
īminētis que dupliciter accipitur
vno modo quātuz ē in re a quātū
ad hoc dr (an periculū) Alio mō quā
tum ē in apprehensione anime a quā
tuz ad hoc dr (An angustia) dr ei q̄s
angustiari qñ est in arto positus
Passiones vo magis remotea dispo
sicōes ad mortē ostingūt ppter sub
tractionē necessariī ad vitā scz ali
menti a tegumēti a quātū ad hec
duo dr (An fames an nuditas) vel
ostigūt ppter illacōez nocumēti q̄d
q̄dē nocumētū osiderať dupliciter
vno mō ut est ab hostea quātū ad
hoc dr (An persecūō) Alio modo iquā
tū recipiť in corpe pacētis a sic dr
(Tribulatio) apls aūt in scribēdo
nō curauit multū de tali ordine ar
tificiali ꝯ dimisit hoc expositoribus
Q d āt talia pateren sci oñdit ī du
cēs ad hoc auctoritatē p̄s xhij (Quī
ppt te mortificam) ⁊ ad mortē per
afflictōes a tormēta ducūñ sic ptz
ī martirib3 (Estimati sum9 sic oues
occisiōis) q̄z occisio reputa vtiť p
lana a carnib3 hūdis Sic tiranni
cō mātiz rapiebāt io xvi vēit hoā
ut oīs q̄ interficit vos arbitre obse
q̄uz se p̄staē dō (Cert9 sū) hoc oñr oñ
di firmitas ex pte aīe ī hoc q ñ ē se
pabiľa xp̄o p aliq̄d illatū sibi e9 mōi

est decepcõ q̃ aliqñ puenit ex parte illi9 q̃ decipit eo q̃ est in passione posit9 sicꝫ timẽs ad modicũ stre pitũ credit irruere hostes maxie vo passiones sũt timoꝛa amoꝛ vite a quantũ ad ista ꝺꝛ (Cert9 sũ q̃ neq; moꝛs) nec timoꝛ mortꝭ (neq; vita) nec amoꝛ vite. Aliqñ ꝺtingit decepcõ ex pte decipientꝭ eo q̃ multuꝫ creditur eius dãs a ꝺ̃ remouet ꝺ. (neq; angeli) q̃ sunt ꝺ̃ infimo ordine prime ierarchie (neq; pncipatus) q̃ sunt de tercõ ordie eiusdẽ ierarchie a ꝺ̃ istis intelligũtur archangeli q̃ sũt de medio ordine a dicũtur archãgeli q̃n pncipes angeli ab archos qꝺ est pncꝑs (neq; virtutes) angeli sũt de secũdo ordie medie ierarchie a ꝺ̃ istis intelligũtur ptãtes q̃ sũt de infimo ordie eiusdem ierarchie. Istos ãt angelos exꝑmit apls: qꝫ sunt de q̃nq; ordinibꝫ q̃ꝫ officia sonant in ministeriũ dꝺ̃ nos. Angeli vero de q̃tuoꝛ ordinibꝫ supioꝛious sũt assistẽs deo q ꝺ apls q̃ꝰ is angel9 qui mittit̃ in ministeriũ est multũ credendũ tñ nõ possent separare a caritate xp̃i p aliquã decepti onez. Nõ est aũt p ꝺ̃ intelligendũ q̃ angeli sciꝛelint nos decipe ꝺ̃ qꝺ si vellẽt ñ possent Aliq̃ exꝑpositõ cõ diciõnaꝭ vera est cui9 vtraq; ps est falsa a impossibilꝭ sicꝫ ista. Si hõ volat hẽt alas a sic est in ꝓpositõ a p talẽ mo[m] dic apls p. corꝭ. tic; nos aut ãgel9 de celo euãgelizet vobis p̃terq̃ qꝺ euãgeli sauim9 vobis: anathema sit (neq; instãtia) nec que cũq; pñtia ñ potuerũt nos sepaꝛe a caritate xp̃i de p̃terito ñ facit mentionẽ: qꝛ ñ faciũt in ꝺ̃ difficultatem Aliqñ vero ꝺtingit decepcõ p demonem qꝛ aliqñ decipit ptãte de q̃ ꝺ iob. xli. nõ ẽ ptãs sup terrã q̃ ꝺpa retur ei quã excludꝫ dicẽs (neq; fortitudo) aliqñ vero mẽdositate pmittẽdo maioꝛa q̃ꝰ possit facere: sicꝫ xp̃o homi mat. iiij. ꝺ̃ oia tibi dabo si cadẽs adoraueris me: qꝺ excludi[2] cuꝫ ꝺ̃ (neq; altitudo) a demone ꝓmissa

Aliqñ vero malicia occũlta: qꝺ excludit ibi (neq; ꝓfundũ) s. malicie demonis. Et ut oĩa gñaliꝛ excludat ꝺdit (neq; creatura alia poteit tẽ) Et loquit hic apls de p̃destinatis a quãtũ ad despacõnẽ finale: qꝛ licet peccẽt aliquando tñ ꝑ in caritate xp̃i moꝛiũtur.

Capitulũ Nonũ.

Veritatẽ dico. Postq̃ oñdit apls cassacõnẽ legis factã p xm̃ a q̃ ei est tõlit adhereꝺũ ne p ꝺ̃ videat iudeos velinq̃ tãq̃ exposos. Jõ oñr hic oñdit erga eos suũ affectũ a ꝺ̃ triplic. primo dolẽdo de eoꝝ obstinacõne. secũdo orãdo p eoꝝ sũsiõe. x. ca. tercõ ꝛpescendo gẽtiles ab eoꝝ insultacõne ca. xj. Prima in duo qꝛ primo oñdit suũ affectũ. secũdo remouet impẽs dubiũ. ibi. nõ ãt. Circa pmũ dicit (Veritatẽ ãt dico in xp̃o ihu) a est modꝰ iurãdi ad assercõnẽ sui dicti. Ex q̃ ꝑ q̃ iurare nõ est peccatũ viris perfectis ex causa racõnali sicꝫ erat in ꝓposito. qꝛ iudei de facili nõ credebãt sibi (in cõscientia mea) bñ ordinata (qñ tristicia m̃ est magna) q̃n tũ ad mentez. (a ꝛtinuus doloꝛ) ex aĩa redũdans ad carnẽ et supplendũ ẽ p iudeoꝝ infidelitate: qꝺ declarat. ꝺ. (optabaꝝ ego ipe anathema esse a xp̃o) nec sepatũ ab eo qꝺ duplic. põt intelligi. Vno° referẽdo ad tempꝰ in q̃ psequebaꝭ xp̃m in mẽbris act. viij. a ꝺ° ex zelo iudaice legis a sic optabat se eẽ seꝑatũ a xp̃o. Alio° referẽdo ad tẽpꝰ post suã conuersionẽ in quo p̃dicabat fidem catholicã. a tunc aliqñ optabat separari a xp̃o per dilacõez fue gle ad tẽpꝰ ut intẽderet conũsiom iudeoꝝ ad fidẽ xp̃i. vñ dicit philꝭ. p. desideriuꝫ hñs dissoluia eẽ cũ xp̃o. pmanere in carne necessariũ est ꝓpter vos (pro fratribꝰ meis). s. conũtendis (qui sũt cognati mei sc̃m carnẽ) fuit ei apls nacõne iudeus de tribu beniamin vt ipsemet dic infra. xj. a philꝭ.

-iij-(q̄z adoptio ē filioz)q̄a pōpu
lus ille sp̄ualit dc̄us ē filij dei exo-
-iij-filius meus p̄mogenitus isr̄l(a
gla)q̄ ei fœ fūt appariōnes 9ine
(a testamētū)quātū ad mādata
dei data populo p moisen(a legis-
latio)quātū ad p̄cepta decalogi a
dō data populo exo-ij-a obseq̄uz)
9ini cultus(a p̄missa)p̄phetaz de
xp̄o(Quoz p̄tes ex q̄bz ē xp̄us)ut
ptz matħ-p̄mo(sc̄om carnē)ħ 9z
ad oñendū q̄ ī xp̄o nō solū ē hūa
na natura f̄m quā descēdit a p̄ibz
veteris testa-ħ etiā 9ina sc̄z quā
p̄cedit a p̄re ideo sb̄dit(qui ē bene
dc̄us sup oīa de9)Ex q̄ maifeste pa
tet erroz arrij dicētis xp̄m eē purā
naturā(Nō aūt)hic arca p̄dicta
remouet dubiū-Ex ħ em̄ q̄ dicit
p̄missa de xp̄o facta iudeis q̄ tñ nō
receperūt eū-Posħ aliq̄s credere siu
stratū fuisse p̄missuz 9inū ideo hoc
remouet p duplex exēplū-f̄m po²
ibi-Nō solū Circa p̄mū 9t(Non
aūt)supple seq̄t(q̄ exciderit v̄buz
9inū)ab implecōe ex īfidelitate iu
deoz q̄a aliq̄ eoz ut apl̄s a plures
alij receperūt fidē xp̄i in q̄bz p̄mis
suz dei ē ipletū(nō ei oēs q̄ ex isr̄l)
-v-a iacob alio noīe dicto isr̄l geñ-
xxxij-descēderēt supple(Hij fūt isra
helite)p imitationē fidei eiꝰ qꝰ de-
clarat in filijs abrahe q̄ nō oēs dā
fūt semen eius-ħ illi tñ q̄ descēde-
rūt p isaac-Et ħ ē qꝰ 9z(Neq; q̄ se
mē fūt abr̄he)f̄m testimoniū scri
pture(Oēs filij)q̄ filij abrahe de a
gar a de cethura nō fūt dicti semē
eius qꝰ oñdit p scripturā geñ-xxi-
(ħ in isaac vocabit tibi semē)de a
lijs aūt filijs subdit(nō q̄ filij car
nis)-v-tute naturali geiti cuiusmōi
fuerūt ismahela a filij cethure(hij fi
lij dei)-v-ad eiꝰ cultū electi(ħ q̄ filij
fūt p̄missionis)sc̄z 9ine(Estimā
tur in semīe)sc̄z abrahe a qui sint
illi oñdit p scripturā-d-(p̄missio-
nis eiv̄bū ħ ē)qꝰ subdit(sc̄om ħ
tēpus)-v-anno revoluto(veniaz a
crit sare filius)geñ-xviij-Allega²
aūt hec auctoritas a alie sequētes
f̄m trāslacōnem-lxx-que tpe apl̄i
erāt multū autētica-9z āt ħ isaac
p̄missionis filiꝰ-quia virtute di-
uina natura iuuāte fuit genitꝰ q̄a
pater erat cētenariꝰ a mat̄ sterilis
a nonagenaria-igi² cū p̄missio fa
cta abrahe geñ-xv-q̄ semē suū esħ
futurū fit̄ stelle antēq̄ aliquē ha-
beret filiū ut ibidē 9z-a tñ ħ p̄mis
sio nō fuit īpleta in oībus eiꝰ filijs
ħ solū in isaac ut dictū ē-nec dicit
frustrata-Sic nec p̄missio p p̄phe-
tas de xp̄o frustrata ē-q̄uis ñ oēs
iudei ipsū receperūt p fidē ħ aliqui
ad hec electi(Non solū)hic indu-
d² aliud exēplū ad p̄positū-Et di-
uidit̄ in duas ptes-q̄a p̄mo po-
nit² exēplū-secō removet ex ħ dubiuz
ibi-quid q̄ dicem9 Est autē exem
plū ħ de filijs isaac q̄ licet esħ p̄mis
sionis filiꝰ ut dictū ē-a p eū īplen
da p̄missio 9ina de semine abrahe
non tñ impleta fuit in duobus fi-
lijs suis esau a iacob ħ in iacob tā
tum a tñ 9z firma a veraciter eē im
pleta Et eadez ratione p̄missio de
xp̄o-liez nō fuerit impleta in oībz
iudeis sed in aliq̄bz ad ħ sp̄aliter
electis-Dicit igit̄(Nō solū autez
illa)sc̄z sara habuit filiū ex adiu-
torio gr̄e(sed etiā rebecca)sc̄om q̄
9z gñ-xxv-Dep̄catusq; ē isaac dñz
p vxore sua eo q̄ esħ sterilis-q̄ ex
audiuit eū a dedit c̄ceptū r̄bece(ex
vno c̄ubitu hñs gemīos filios)ħ
ñ ē de textu-ħ sb̄intellig²-p̄t qꝰ fu
it positum p modum glose a po-
stea inf̄tū textui p sep̄toēs(cū em̄
nōdū nati fuissent)sc̄z esau a iacob
ut f̄m electōz-v-p̄destinacōz 9i liberā
(p̄positū dei māeret)-v-p̄missio dei
firma esħ a īplere²(ñ ex opibz)q̄a
nōdū nati erāt(s̄z ex vocāte)sc̄z ex
dō eiꝰ electō p̄cedit oīa ista(Dictū ē
ei)sc̄z rebece ge-xxv-(q̄a maioz)
sc̄z esau(f̄uiet mīoz)ħ fuit īpletū
tēpe 9ꝰ descendēte de iacob-q̄a idu
meā fecit sibi tributariam-ij-reg-
viij-a qz illa f̄probacō esau elctō

Iacob fuit signū reprobacōis a electiōis ad glam iō sb̄dit (sic̄ scriptū ē) malachie p̄. (iacob dilexi ēc̄) Circa ptē istā p b̄ q̄ dr b̄. C Cū nihil tom egissent aut mali. tolli² error ori genis q̄ dixit q̄ merita p̄decētia in alia vita istā p̄decētē fuit cā p̄destinacōis a reprobacōis dīme. q̄ sic esau a iacob in nulla vita aliq̄d tom a mali egissent: q̄ b̄ simplr excluditur. Jtē añ vitā huius mūdi ñ fuit aha. alr ñ incepiss mūdus simplr. sicut dr i pn̄cio geñ. Jtē si fuiss talis vita. merita tñ creatuē ibi frā ñ potuissent eē cā p̄destinacōis q̄ ē actus voluntatis dīme. q̄ tōpale ñ pōt eē cā eternī. b̄ igit repulso tā q̄ erroneo Alij dixer̄t q̄ p̄scia meritor q̄ etna est: est cā p̄destinacōis q̄ deus vult dare glam alicui. sic̄ rex dat militi equu; eo q̄ scit vel estimat ipsum bñ vsur. S; b̄ ñ valet. q̄ merita ut p̄scita: sūt ordinata ad glaz sic̄ ad finē. volens ā tē recte a ordinatē cuiusmodi est deus: qui nō pōt aliq̄d velle nisi recte a ordinate nullo modo vult finē: p̄pter ea q̄ sunt ad finem sed econuerso. a iō merita ut prescita a deo fine p̄scia meritor non pōt eē racō predestinacōis. s̄ p̄cedit ex mera liberalitatē dīna: ex qua aliquis eligit ad glam. et ex hoc añr puidet sibi dare grām p quā possit mereri. nec valet exemplū de rege a milite. q̄ tom vsus equi ñ est a rege causalr: sic meritum est a deo p̄napalr (Quid g̊ dicem⁹) Hic ex dās mouz dubiū. s. vtr ex b̄ q̄ duo b⁹ fratribz oīno eq̄libz ipē deus dicatur iniust⁹ vnū reprobādo aliū eligendo. a hoc ē q̄ dicit (Quid g̊ dicemus. nūquid iniq̄tas apud deū) reprobādo esau iacob elcō. (Absit) Hic soluit dubitacōnē. a diuidi² in d. p̄mo dubitacō soluit. secundo in cōfirmū obiect ibi. dicis itaq̄. Prima in duo s̄m duplicē modū soluē di ibi. dicit ei scriptura. Circa p̄mū sciendū q̄ in nullo q̄ alicui datur ex mera grā iniustitia nō tēt locū si ñ debet alteri. q̄ grā pōt vni fieri a ñ altri sine iniustitia. et b̄ manifeste dicit saluator matb. ij. de cultoribz vinee. amice nō facō tibi iniuriā. tolle q̄ tuū est. a vade. hāc sm̄am declarat aplus p autoritatē scripture exo. xxxiij. dicēs (Miserī cui dixit miserebor) dādo grām in tpe (cui⁹ miserebor) in eterna p̄destiacōne (a misericordiā prestabo (dando glam i effectu (cui⁹ miserebor (cōcedēdo nūc sibi grāz finalē. l; ei i effectib⁹ dīne predestiacōnis pus sit cā posteriōris p modū disponētis a posterius prioris p modum finis. sic̄ influio grē est p̄pter meritū sic̄ p̄pter finē. a op⁹ meritoriū p̄pter glam et gratia est p̄napiū operis meritorii. et opus meritoriū facit grā dignum: tñ toti⁹ predestiacōnis nō est alia causa nisi voluntas dīna. iō concludit aplus (Igit nō est volentis nec⁹ curr̄entis) s. hōis q̄ntū ad affectū vel effectū facere bonū meritoriū q̄ excedit hōis facultatē (s̄ miserātis est dei) qui sua mera liberalitate eternalr eligit ad glam (a tōpalr electis dat grām. (Dixit em̄) Hic añr idem oñdit ex malox punicōne. C Circa q̄ sciendū q̄ reprobacō aliquā do accipit large. et sic dicit simplicē negacōnē ad glaz. a sic nō tēt causā in re nec in dei prescientia. sic̄ nec electio seu predestiatio ei opposita. Alio⁹ p̄pe. a sic ordinacō alicui⁹ ad penā: q̄ ñ est iusta nec a deo volita nisi p̄pter culpā. a iō reprobacōnez sic dictā q̄ deus aliq̄s reprobat p̄cedit in deo s̄m racōez tm̄ presciā pctōx. Sic igi² ñ electi a deo i peccatū ruūt ñ p̄pter dei defectū cui nō deficiāt eis istincti⁹ dīni ad bonū. vt dēm ē s̄. s̄ p defectū liberi arbitrij ñ recipientis illos instictus. a sic eis grā iuste denegatur. a sic vlteri⁹ i peccatis īdurantur ex malicia sua per se sed p accidēs tm̄ a deo. q̄ remouet phibēs sb̄tr̄hēdo grāz q̄ nata ē cor hūanū mollificare. retrahit tñ cā iuste vt dictū est. a sic idurati ordinan²

ad penā-a sic pz q̄ in punicōe ītū
stoꝝa maloꝝ nulla ē iustitia apd
deū ad hāc sētētiā īducit aplūs scri
pturā dicēs (Dicit ei scriptura pha
raoni) ero-ix-loquēs in psona do
mini (Quia in hoc ipsū) r-p flagel
la sup te a populū tuū miraculose
inducta (Excitāte te) q̄a nata erant
te ad pniam īducere-hz quia illis
abusus ē pharao cor suū indurādo
io nō valuerūt ei-fuerūt tñ ad gl̄az
dei amūcādam p orbē sic videm⁹
adimpletū a hoc ē qđ dicit (vt oñdā
in te virtutē) p facta mirabilia (a
ut amūdet ac̄) ꝯcludit igr (Ergo
cui⁹ vult miseret) dādo ei gratiaz
finalēa gl̄az-a hoc ducāt ei p se (Et
quē vult īdurat) a hoc ducāt ei tātū
p accidēs a iuste ut p̄dictū ē (Dicet
itaq̄) Soluta dubitacōe-hz arguit
in ōrīū-a p̄mo argumētū po²-scdō
soluit ibi-O homo-Argumētū ta
le ē-Ex quo ex voluntate dei dep̄dz
induratio pctōris a vocatio iusti-
videret aliqui q̄ pctm̄ a iustitia nō
ēent īputanda hoī ad meritū ut de
meritū-q̄a volūtas dei nō p̄t supa
ri a hoc ē qđ ōz (Dicet itaq̄ m̄) r-ar-
guis ex dās mais ō me (qđ adhuc q̄
ri²) de p̄mio iustoꝝa pūicōe iniusto
rū (volūtati ei⁹ q̄s resistit)-q-d-
null⁹ a sic totū vide² deo īputādūa
p ꝯsequns iniustitia pctōꝝ vel irra
tionabilitas in punitione eoꝝ (O
homo) hz solui² argumētū a scdō de
claraf qđam dictū ibi-sic in osee
Prima in duo scm̄ duplicē solu-
tionē scda ibi-an nō hz-p̄mo igit
soluit oñendo argumentū irratio
nabile ex pte hōmis arguētis qui
ē arguit factū alic⁹ dz istud itelli
gere-aliter arguit irrationabilit
hz minimū op⁹ dei nō p̄t homo ad
plenū itelligere-vtpote de folio ar
boris-q̄re sit tāte quātitatis a tal
figure a sic de alijs cōditionibz-a
multominus itelligere p̄t maxia
opa eius de q̄bz fūt electio a repro
batio ergo ac̄-a hoc est quod ōz (O
homo tu qui es qui respōdeas dō)
facta eius arguendo (nunquid dī
cit figmētū ac̄)-q-d-nō quia non
intelligit modū nec rationē sue fic-
tionis-a sic est in ꝓposito (An nō
habet) Hic ponit scda solutio per
quā ostēditur argumētum nō va-
lere-quia nō cōcludit dei voluntā-
tem irratōnabilē ēē vel iniustam-
vult em̄ p̄mo a p se de⁹ suam gl̄o-
riā que sicut manifestaf p viam
mie in electis-qui vocantf ad gl̄az
ita p viā iustitie in reprobs qui re-
seruantur ad penā sicut gl̄a regis
terreni nō solū reducet in palatio
vbi honorantf milites-hz etiā i pati
bulo vbi puniuntur malefactoēs
sic igitf volūtas dīna rōnabilit eli
git aliqs ad būtudinē in q̄bz max
ime reducet sua mīa aliqs dimit
tit nō eligēdo-q̄ ex seipis ruūt i pec
catū a finaliter obdurantf-a sic iu-
ste a deo puniūtf q̄z punitio ꝯdit
ad gl̄am dei a electoꝝ a ad hanc
sentētiā inducit aplūs exemplū de
figulo q̄ rōnabilit ex eadē massa
format q̄dā vasa ad offitia hōrabi
lia-a q̄dā ad cōtēptibilia-d (an ñ
habet ptātē ac̄)-q-d-imo a multo
fortius de⁹ in hūana natura q̄ pl⁹
habet a deo a q̄ ē p creationem q̄p
tutū a figulo qđ nō ē creatū ab ipō
hz suppomit ipm̄ ī ope suo-iō sb dif
(q̄ si de⁹ volēs oñdē irā) r-vindicāz
sue iustitie (a notā facere potētiaz
suā) ī pūitioue pctoꝝ (sustinuit in
multa pacā vasa iē) r-pctōres q̄ di
cū² vasa ire q̄ ꝯtinēt dei offēsas su
stiet aūt de⁹ eos pacēt q̄a nō statī
ifert penā-hz expectat coꝝ pniaz-q̄
tñ expectacōe finaliter abutūtf a sic
iusti⁹ pumū² -iō sub dif (apta ī in
teritū) a q̄a ut dīz ē hoc ꝯdit ad dei
gl̄az a electoꝝ-iō subdi² (ut oñdēt
diuitias gl̄ie sue) r-abūdātiā eius
(i vasa mie)-s-electos (q̄s a vōut)
p̄mo ad fidē postea ad gl̄az (ñ solū
ex iudeis-hz ēē ex gētilibz) q̄a fides
xp̄i p̄dicata ē i oībz nacōibz (Sic ī
osee) hz ꝯsequnter declarat vltīo dīz
sez q̄ ex iudeis a gētilibus vocati

sunt electi-plres tñ ex gentibz-et vi
uidi² ī duo-ṗmo declarat apls hāc
vocacōez-secūdo assignt eo rōem ibi
Quis g̃-Primū āt declarat p scri
pturā-d-(sic ī osee dixt) ṗ-ca-(Vo
cabo nō plebē meā)-ꝛ-gentilitatē q̄
ṗmo dcā est ñ plebs dña-eo q̄ ñ
habuit legē a ꝓphetas sic habuit
plebs iudaica(plebē meā) ꝓt̃ dñ
sionē eo deuotā ad fidē catholicā(a
ñ dilectā)-ꝛ-gētilitate pri⁹ idolatrie
deditā q̄ deo ē odiosa(dilectā meaz)
p latrie susceptiōnez(a ñ mīaz ꝺsecu
tā) tēpe ve-testa(mīam ꝺsecutā) tē
pore noui-a ad idē facit qđ sb̄ditur
(Et erit ⁊c̄) et pz lrā q̄ loq̄tur de vo
cacōne gentiū q̄ plām sunt vocati-
ōñr inducit autoritas ysa-x-ca-lo
quētis de vocacōe iudeoꝝ qz pauci
sunt vocati-iō sb̄dit-(Si fuerit nu
merꝰ filioꝝ isrl tā q̄ arena maris)
ꝛ-m magno nūero valde(reliquie
salue fiēt ex eo)-ꝛ-pauci ꝺparatiue
ficut pt̃z in apl̄is a aliis credētibus
ex iudeis-Scīendū tñ q̄ ysaias lo
quitur de filiis isrl cuadētibus ma
nū regis assiriozꝝ regno isrl sb̄ osee
captiuato:q̄ postea venerunt ad re
gnuz iude tēpe sedechie vere ꝺuersi
ad dēū audito miraculo de p̄assiōe
exercit⁹ sēnacherib-sed qz illa ꝺsio
paucoꝝ fuit figura ꝺsionis apl̄o
rū a alioꝝ paucoꝝ de iudeis in ad
uentu xp̄i-iō ꝺ allegat ab apl̄o:si
cut sup̄ dictū ē de electōe iacob et re
probacōe esau tēpali: q̄ sunt signū
eterne-a sb̄ditur de vocacōe gētiuz
a iudeoꝝ ad fidē xp̄i(verbum ei ꝺsū
mās)-s-euangelū qđ est legis per
fectiuū (a abrenūās) qz rescindit le
galia q̄ nō ꝺuant ī lege noua(ī eq̄
tate) qz retinet moralia p̄cepta eq̄
tatē iurl naturāl ⁊tinētia a per nll⁹
verbū euangelicū vocati sūt cōiter
iudei a gētiles-ꝫ et qz pauci ꝺpara
tiue de iudeis crediderūt vt dictū est-
iō ad hoc itez inducitur autoritas
ysa-p̄-(nisi dñs sabaoth)-ꝛ-exerci
tuū p qđ āgeli designant(reliquis
set vobis semen)-ꝛ-aliq̄s vocatos
ad fidē de iudeis(quasi ꝺdoma fuil
sem⁹ ⁊c̄)-ꝛ-totalr a veritate sb̄uersi
(Quid g̃) Hic apl̄s reddit cām q̄
liter plures vocati sūt de gētib⁹ qđ
tñ viđr mirabile eo q̄ erāt idolatre:
a ꝺ est qđ dicit(quid g̃ dicem⁹) p̄
admiracōne hui⁹(qz gētes qui nō
sectabant iusticiaz) eo q̄ colebant
idola(apprehenderūt)-ꝛ-ꝺsecute sunt-
(iusticiā) per celerē ꝺuersionē ad fi
dē xp̄i videtes p apl̄os aliosq; di
scipl̄os in noīe ip̄i⁹ miracula fieri-
ficut pz in actibz apl̄oꝝ in p̄blo lo
cis(iusticiā aūt q̄ ex fide est) q̄ facit
dignū vita eterna qđ dr hic ad di
stincōnez iusticie q̄ erat ex opibz le
gis mosaice:q̄ ꝺ nō faciebat ut di
ctū ē s̄-iñ-ca-Si cm̄ abrahā ex ope
rib⁹ legl iustificatus ē:hēt gl̄am ꝫ
nō apud deū-(Isrl vero sectādo le
gē iusticie)p cultū vm⁹ dei(in lege
iusticie ñ puenit)-ꝛ-in lege fidei ca
tholice q̄ iustificat iusticia ifusa fa
cētē dignū vita eterna(qualiter)
supple ⁊tingit h°(quia nō ex fide)
-s-xp̄i q̄rebāt iustificari sine qua tñ
nūq̄ fuit salus-(Sed quasi ex ope
b⁹)-s-legis mosaice q̄rebant iustifi
cari:qđ tñ facere ñ poterāt opera rl
la sed fides ut declaratū ē s̄-iñ-ca-a
ex ꝺ repulerūt xp̄m-iō sb̄ditur-(of
fenderūt ei)-ꝛ-cām ruine acceperūt
(in lapidē offensionis)-ꝛ-ī xp̄m qui
sic noiat⁹ ē in sacra scriptura-ysa-
xxviij-Ecce ponā in sion lapidē ⁊c̄-
a sic ꝓbatū fuit ysai-xxviij-ꝺ au
toritas ad lrām intelligi² de xp̄o in
quē offenderēt p̄ncipes iudeoꝝ-p̄mo
blasphemātes eo hūanitatē dñtes
Ecce hō vorax a potator vini ⁊c̄-lu
ce-vij-a ꝺ dixerūt ex iudia-secundo
dicēdo blasphemias ꝺ eo ꝺmitatez-
Math-xij- In beelzebub p̄ncipe de
moniorꝝ eicit demonia-sic ei opa ꝺmi
tatē demonibz attribuebant(a oīs
q̄ credit ī eū) p fidē caritate formatā
(nō ꝺfūdetur) finalr sed magr hono
rabit ī gl̄a-ꝫ autoritas a alie alle
gātur ab apl̄o ꝑm trāslacōnē sep
tuagita-ī translacōe vero nrā ysa-

xpviiij-sic habet (Qui crediderit nō festinet) qđ duplicit pōt itelligi vt dcm fuit ibi-vno mō referendo ad tēp9 ysaie-ut sit sēsus (Qui credi derit) mee pphetie (nō festinet) credēs q xp̄s sit statī venturꝰ-qz inter isaiā a aduētū xp̄i pmū fuit lōgū tēp9 Alio mō referēdo ad tēp9 xp̄i loquētis de aduētu suo ad iudicīū a sic ē sensus (Qui crediderit) xp̄o p̄dicati (nō festinet) credēs q ato fit venturꝰ ad iudicīū-a sc̄z vtrūq; modū credens a nō festinās nō re portat ofusionē-iō-lxx-trāstulerūt ꝟ mō qz ñ sēp trāstulerūt ꝟbū ex ꝟto-ꝫ aliqñ sensū ex sēsu-

Capitulū Decimum

HRēs voluntas cordis) Hic oñr apl̄s oñdit affectū suū erga iudeos orādo p salute eoꝝ-a diuidit in-d-pmo ponit ora tionis sue modū sc̄dō motiuū ibi-testimoniū hrca pmū ꝺt (Fratres volūtas q̄dē cordis mei)-q-d-oro p ipis ñ solū oé ꝫ ē corde (Et obse cracō ad deū)-v-dep̄cacō ei9 p rē sa crā-a ꝫ mod9 orādi ē magł efficax ad īpetrādū-qz imitił merito rei sa cre que intpomit-ut cū ꝺr p passio nē tuā libera eos a hmōi a sic ora bat paulus p iudeis idō sb dif (Fit p illis) sc̄z a me (in salutē)-v-ut cō uertāt a salutē osequāt (Testimo niū em̄) Hic ponit orationis sue motiuū a diuidit ī duo-pmū dictū motiuū pomit-sc̄dō dictū suū deca rat ibi-Finis em̄ Motiuū āt apl̄i erat qz iudei p̄sequēdo fidē x̄ hēbāt zelū ꝺr īdiscretū tñ a talibz ē opacē dū-vñ a apl̄s q̄ pmo p̄secutus est eccīam dei ex tali zelo dicit de seipo pma thi-pmo mīaz osecutus sū qz ignorās feci-dicit igit (testimoni um ei phibeo illis) qz fuerat soc̄9 eoꝝ in facto (q emulacōez)-v-zelū (quiꝺ dei hñt ꝫ nō fm sc̄iēcīā) qđ declarat dicēs (Ignorātes ei dei iu stīcīā) que facit dignū vita eterna ut hēt ex fide xp̄i formata-ista tñ ignorātia nō excusat qz iuris ē (a suā q̄rentes statuere) qđ exponūt alīq̄ de sacdotibus a legisperitis qui irritū faciebāt mādatū dei pp̄t tra ditiones suas matb̄-xv-ꝫ b̄ nō vi detur ee vez-qz īmediate p̄mittitur q ex zelo dei mouebāt lz indiscre te-irritātes vo dei mādata pp̄t tra ditiones suas nō mouebāt ex zelo dei ꝫ ex zelo sui sc̄z pp̄t q̄stū vel glo riam tēpalē ut oñdit ibidē a ideo cū ꝺr (Et suā q̄rētes statuere) intel ligit de iustitia ex opibz legis que ꝺr hic sua tuz qz illa lex fuerat da data-tum qz legalia iā erāt mor tua-a sic nō erāt amplius ip sius dei ꝫ iudeoꝝ ea ptinaciter defendētiuz (Justię dei nō sūt subiecti)-v-iustię q̄ habet p fidē xp̄i cui repugnabāt ꝺicēdo (Finis em̄) hic apl̄s decla rat intētū sc̄z q iustitia facēs dig nū vita eterna nō erat ex lege sed ex fide xp̄i a diuidit in tres-pmo oñdit hui9 fidei vtilitatē-sc̄dō faci litatē ibi-sed q̄ dicit-iij-ex b̄ argu it nō credētiū īfidelitatē ibi-quo ꝺ Circa pmū sciēdū q pfectio nō cō sistit ī dispositione materie-ꝫ ī in troductione forme ad quā dispo sitio finaliter ordinat-ut p̄z in natu ralibus a artificialibz-Lex aūt ve tus ordīabat ad xp̄m fic īpfectū ad pfctm̄ vñ apl̄s gal-iij-d-Lex nr̄ pe dagogꝰ fuit in xp̄o-a ra-sa-hebreꝰ a alij plures doctores hebrei dicūt-q vniuersi pphete nō fūt locuti ñ ad dies messie-v-pter xp̄i tēp9 fi nalit-a ideo iustica q̄ facit dignū vita etna nō erat in lege que fuit impfecta-ꝫ ē ex fiꝺ xp̄i cui pfectio debet a hoc ē qđ ꝺr (Finis ei legł) sc̄z mosaice (xp̄s) supple ē qz ad ip sum ordinabat ut dictū ē (Ad iu stitiam) iustitia infusa (oī credēti) vñ p̄res veterł testamēti nō erant iustificati ex opibz legis-ꝫ ex fide xp̄i ut dictū ē s-iij-ca-a-iiij-a act-xv-dicit p dñm nr̄m ihm xp̄m cre dim9 saluari sicut a illi p̄res veterł testa-a ad hāc sētentiā inducitur

c.v.

scriptura cū 8r(mopses ei scripsit) leui-xviij-(qūo iustitiā q̄ ex lege ē q̄ fecerit hō viuet in ea) qz per ipletionē operū legis euadebatur mors corporalis q̄ trāsgressoribz infereba² in cabz multis ꝯ ñ viuificabat spiritualit vt dīm ē s ca-iij-(q̄ āt ex fide ē)-v-de iustitia q̄ per fidē xpi hēt dicit sic moyses deute-xxx-(ne dixeris in corde tuo q̄s ascēdet in celū)-negatiue accipi²(-v-xp̄m deducere)-s-de superioribz ad inferiora qz est negare xp̄m ascēdisse ad celestia(ā q̄s ascēdet ad abissū) negatiue accipit(ꝯ ē xp̄m a mortuis reuocare) qz ē negare descēdisse xp̄m ad lym bū ad aīas patrz inde liberandas-sic expomit glosa passū istū quā sequūtur expositores nīi cōiter-ꝯ qz exposicō ista ñ videt ꝛcordare in aliq̄ cū sīa deute-xxx-vñ accipit ꝯ scriptura-nec etiā cū lrā seqñ-vt; intuenti-iō alit p̄t expomi tñ sine p̄iudicio sic-nec dicas i corde tuo q̄s ascēdet in celū-negatiue-v-xp̄m deducere-v-dicere qz nō dū venit in mundū adductꝰ p obīam p̄is-aut quis descēdet p abissū-sīt negatiue-v-xp̄m a mortuis reuocare-v-dicere qz fuit ñ mortuꝰ-et nec p ꝛñs resurrexit a mortuis: vitā immōrlez inchoādo-vtrūq; ei dicebāt iudei tēpe apli-a adhuc dicūt negādo xp̄m venisse a p ꝛñs resurrexisse a mortuis. Hec āt exposicō ꝛsonat lrē seqñti cū 8r-Quia si ꝛfiteaꝛ in ore tuo dīm ihesū-s-venisse tāq̄ xp̄m p̄missū in lege-a in corde crediderit qz deꝰ suscitauit illū a mortuis salꝰ eris-sīt cō sonat sīe deute-xxx-vñ scriptuā ꝯ accipit-ne dixeris in corde tuo ꝛ̄r-hoc ei 8r ibi vt; manifeste ad excudendū excusacōnē q̄ possꝫ fieri de mosaice legis obseruacōe-qz ut ibidē 8r nō oz ascendere in celū vel mare trās fretaē vt inde apportet et sic habetur qz iam erat data illi pplo a scripta dei digito quantū ad p̄cepta decalogi-a per moysē quantū ad alia-p̄pter qs ibidē subdit(Juxta te est sermo in ore tuo ꝛ̄r-)deute-vero fuit figura noue legis ut dicit ihero-ad paulinū: ꝓpter qs scriptuā pre allegata figuratiue 8r ꝯ de noua lege ad cuiꝰ obseruacōnē tenen² oēs et maxie iudei quibꝰ specialit xp̄us prmissus fuit a personalit p̄dicauit a sic cū 8r hic-ne dixeris i corde tuo ꝛ̄r-tollitur excusacio de noue legis obseruātia q̄ per xp̄m iaz est data a spūsanctū in cordibz credentiū de scripta-iō sb̄dit-(ꝓpe ē verbū ꝛ̄r) a p xp̄m resurgentē vita spūalis a immōrlis inchoata q̄ lex facere nō poterāt(8r quid dicit) Hic oñditur iustitie q̄ est p fidē xp̄i facilitas cuz 8r(Sed quid dicit scriptura) de ista iustitia(ꝓpe est verbū in ore tuo et in corde tuo) hoc est dictu non exigitur nisi credere a confiteri-s-in casu mortis in quo tollitur facultas operādi(hoc est verbum fidei)-s-cristi: (qs predicamꝰ qz si ꝛfiteaꝛis in ore tuo dīm ihesū)-esseverꝫ cristum saluatorē nostrū(a i corde tuo credideris q̄ deꝰ suscitauit illū a mortuis) ad vita immōrlez(saluus eris) salute eterna-in credulitate ei istorū duoꝝ articulorꝝ fidei includūtur a intelligitur credulitas aliorꝝ-a adducitur scripture testimoniū cū dicit-(omnis ei qui credit in eū nō ꝛfūdetur) ysa-xxviij-qs ad lrām intelligitur de xp̄o ut dictū est i fine capi-p̄ cedētis(Nō ei ē distinctio iudei et greci) quantū ad iustitiaz q̄ est p fidē xp̄i-(nam idē dīs est oīm)-s-iudeoꝝ a gentiliuz ut dictū est ꝯ-iij-ca-(diues in oēs ꝛ̄r)-v-potens omnes exaudire-a in hoc inducit² auctoritas ioel-ij-cū 8r(omnes enim) (Quō ergo)-Hic ꝛñr arguitur infidelitas nō credentiū-a p̄mo generalit oīm-secūdo specialit indeoꝝ ibi Sed dico-Circa primū arguitur infidelitas oīm p ꝯ q̄ fides catholica publicata fuit per orbē tpe apliꝝ a qz imediate p̄dixerat apls (Oīs quicūq; inuocauerit nomē dīm salꝰ uus erit) iō continuādo sīaz dicit-

(Quo igit inuocabūt in quē non crediderūt) q. d. nullo mō qz oratio pfupponit fidē oratis (aut quo credēt ei quē ñ audierūt) qz fides pfupponit auditū a deo p reuelatiōnē. vel ab hoīe p pdicatōez. ideo sb dif (quo audierūt sine pdicante) Actus vero pdicādi pfupponit auctoritatez officij. ideo subdi² (Quo vero pdicabūt ñ mittāt) a deo fic pphete vel ab eccl̄o cū tenēte sic pdicatores alij. a ad hoc inducit scriptura psalmi. (qz speciosi pedes aē.) qđ itelligit de pdicatoribz euangelij. ut dēm fuit ibidē ideo subdit (sz nō oēs obediūt euāgelio) pdicacōnē eius rei pheto. ad qđ īducit auctoritas psalmi. vbi ad hām loqtur de xpo vt ibi fuit declaratuz (Dñe qs credidit auditui nro) qz psaias alij pphe audierūt a dō misteiū sz qđ ēdiderūt pauci. d iudeis spāliter iō subdit apls (g fides ex auditu aē) a pz ex dās smia (sz dico nūqd nō audierūt) vbi ne excusacōnē sue infidelitatis ppt defectū publicacōis q. d. ñ ad qđ īducit auctoritatē ps xvij. (a quid in ōnē terraz exiuit sonus eoz aē) a tpe ei apli pdicatū fuit euāgeliū p orbē vniuersū fit plenū oñdi scribēdo sup psalmū xviij. pt tñ hoc fuit ēpeti. apli nāqz ad publicādū euāgeliū p orbem exierūt de ihrlm q ē in medio climate tre hītabilis. a viuēte beato petro apło fuit pdicatū euāgelium p orbēdo vsus occidētē vsqz ad mare occeanū. vbi ē terminꝰ habitabilis terre scdm astrologos. scis eñ samman⁹ ī cītate tenosen si que tūc erat metropolis fratre edificauit eccl̄iaz petri quē audiēat iā passum. sz ognito postea qz ad huc viuebat. noīauit illā eccl̄iā bti petri viui. ī q pluries ego fui q hec oscripsi Et alij q cū scō samma no venerūt in frām ī alijs locis pdicauerūt vsqz ad occeanū a cadē racōne cuā. fuit publicatū ad oriētē meridiē a aq̄lonē respcū ihrlm qz xpi discipuli exierūt drcūq̄qz ad pdicandū (sz dico nunqd) hic oñr arguit incredulitatē iudeoz spāliter qz xpm pdicantē audierunt. a miracula eius viderūt. vñ dicit nicodem⁹ ī lege peritus io. iij. Sam⁹ qz a deo venisti magister. nemo ei pōt hec signa facere q tu facis nisi deus fuerit cū eo a sb ē qđ dr (sz dico nūquid isrl nō ognuit) qsi dicat imo plus qz alija illa ognitio fuit ī legi sperit excecata iudia ꝺ xpz eoqz cepit pdicaē otravida eoz. a fic quātum potuerūt auerterūt populū ab ipso ex quo secuta ē populi excecatio a gentilium illuminacō ad qs conuertendos transierunt apostoli relictis iudeis act. xiij. vobis oportebat pmū loqui vbū dei sz qz repellitis illud a indignos vos iudicatis eterne vite. ecce ouertim ad gētes a sb p dixit mopses deu. xxxij. (Ego ad emulacōez) v. ad inuidiā (Vos adducā) v. adducā pmittā ꝺ xpm ex deceptione dyaboli (in nō gētē) v. dimittēdo vos in incredulitate loco illiꝰ gētis q apud vos erat nullius reputacōis. iudei ei ñ reputabāt gētiles eē gentes sz vocabant eos canes sicut dēm fuit sup illud exo. xxij. sz picietē ea canibz (in irā vos mittā) v. in punitionē p vindictā meā qđ p romanos fuit ipletū occidēdo a captiuādo popnlū iudaicū inducit aūt ad hoc auctoritas isa. lxv. de illumiacōe gētiū cū dr (Inuētus sū a ñ q̄rentibz me) v. a gentilibus idolis seruiētibz qui p pdicacōz apłoz receperūt deuote a fic fuerūt illūiati a sbd f de iudōz excecacōe (Ad isrl dixt) ī psona dñi (Tō die expādi manꝰ meas ad tē) oferēdo bñficia toto tpe legis mosaice (ad populū ñ credentē) pphis pō. a postea xpō (a ꝺdicētē m̄) pō. repellēdo vbā pphetaz meoz. a eos occidēdo a postea mcipū ī psona ppa-

Capitulū Vndecimum

c. ij.

Dico ergo) Hic oñr ap'l's oñ dit affectū suū erga iudeos: ꝯ pscēdo gētiles ab eoꝝ īsultatione-p hoc em̄ causabat discordia ex parte gētiū qꝝ incredulitatē iudaicā etiā cōsis de iudaismo impetrabāt: qđ repmit apo-primo cōmib9 sūptis ex casu iudeoꝝ-secundo ex cōsideracōne dīmorū iudicōꝝ ibi-Nolo āt vos ignoā re- Circa p̄mū ponit tres cōes-p'ia cō est qꝝ casus iudeoꝝ ñ est vlis-secūda qꝝ ñ est inutil'-ibi-Dico g̃-tertia qꝝ ñ ē irrecuperabil': ibi-vobis ei dico-p̄ma adhuc i duo-p̄mo declarat p̄positū-secūdo ꝯcludit intētum ibi-Quid g̃-p̄imū āt declarat exē plo duplicā-a p̄mū est suiip'tus-dicit igit (Nūquid deꝰ repulit) gr̄aliter (p'plm suū)-s- iudaicū qui dicebatur p'l's peculiaris dei (absit naz a ego israhelita sū) q̄ tñ suꝝ vocat9 ñ sol'ū ad fidē xp̄i-sz ecl'ā ad ei9 apostolatū-iō ꝯcludit (Nō repulit deꝰ plebē suā quā p̄scīuit)-vp̄destinauit de iudeis-vtz in paulo a alīs apostol'-Secūdū exēplū est de helia-q̄ credebat totū p'plm ad ydolatriaz ꝯuersū a oēs alios p̄phas occisos-a tñ nō erat ita-a ꝟ est qđ ꝟ-(An nescatis quid dicit scriptua a helia) q-d-scire dētis (quēadmodū interpellat deū adūsū isr'l) nō zelo vindicte: sz amoꝛ iustic̄-iñ-vegł-ix- (Dñe p̄phas tuos occiderūt) ut ñ remaneant cultores dei (altaia tua fuffoderūt) vt ñ inueniaī locus te colēdi-(a ego relict9 sum sol9) sic em̄ credebat: qꝝ sp̄ūs ñ sp tāgit corda p̄phārū nec de oīb9-vñ dixit helizeꝰ-iñ-vegū-iñ-ꝟ sunamitez: aīa ei9 in amaritudine est-a dñs celauit a me (et querūt aīmā meā) ut mhil remaneat de cultu ꝟmo (sz quid dicit rūli rñsuz ꝟmū) ad repellendū ei9 dictū (reliqui m̄)-vcōseruaui) septē milia virorū) colentiū dñm-a iō nō ē solus-Conseqñr applicaī ad p̄positū-(Sic g̃ a im ꝟ tēpore)-s-legis no ue (tliquie sm̄ electōz grē dei saluē facte sūt)-vsp̄ealr aliqui ex iudeis ad hº elā ex grā dei salui facti sunt p fidē xp̄i-sicꝫ patz de ap'lis a alīs p̄mis credentib9 q̄ fere fuerūt oēs ꝟ iudeis (Si āt grā) salui facti sunt dicto mō (iaz ñ ex opib9)-s-legis q̄ ꝟ facē ñ poterāt vt ꝟ dictū ē-(alioqñ grā ñ est grā) qꝝ qđ reddit ex operib9 debitū est a nō grā (Quid g̃) Hic ꝯcludit intentū-s-qꝝ casus iudeoꝝ nō ē general'-dicat g̃ (quid g̃) supple sequi² ex dās (qꝝ q̄rebat israhel)-vmaioꝛ ps p'l's (hoc nō est ꝯsecutus)-s-iustidā p fidē xp̄i cui9 aduentū expectabāt iudei (electō aūt ꝯsecuta ē)-vap'l's a alīj ad ꝟ elā (ceteri vero excecati sūt) manētes in infidelitate (sicut scriptū est) psa-vij-(dedit illis deꝰ sp̄m̄ cp̄ūctōnis)-vñ vidie pungentis corda eoꝝ ex odio xp̄i a suoꝝ fideh ū ex q̄ ē secuta excecacōa obduacō iō ſbdi² (oculos ut nō videāt t̄t̄-Et dauid dicit) de eodē ps̄-cviij-(fiat mēsa eoꝝ)-vsacra scriptura in qua nutriti fuerunt iudei (coram ipsis in laqueū) ex odio enim xp̄i moti fuerī legisperiti ad deprauandum scripturas de xp̄o loquentes: sicut plenius ostendi in plurib9 locis veteris testamenti-a sic ipsi sequentes eos erroꝛib9 sunt illaqueati (a in capcōnem) per titū a vespasianū (a in scandalū) quia nobiles eorum fuerūt ducti ad tormenta ad infamandum populum de rebellione a infidelitate erga romanos-(a in retribucōnem illis) hec em̄ in vindictam mortis christi contigerūt eis-luce-xix-a quia ex predictis secuta est excecacō illorūa obduracō-iō ſbdi² (obscurētur oculi eoꝝ) quantū ad excecacōnez i tellcūs (a dorsū eoꝝ)-vvoluntas sic noīata-qꝝ dēt supportare oīa (sp̄ in curua) qꝝ per obduracōnē efficaī ꝟ tuosa-(Dico ergo) Hic oñditur qꝝ casus iudeoꝝ nō fuit inutil'-ex ꝟ em̄ occasionalr fēm ē qꝝ apli veliqntes iudeaz trāsierī ad ꝯtendū gētiles

p orbem act-xv-fic ia allegatu est
sup a ꝟ e qꝫ 8r(¶Nūquid sic offen
derūt)sc; iudei(ut caderēt)tm sc; a
nulla sequeret vtilitas(absit) qr
scom p dicit aug-in enchiridion
de9 adeo e omipotes a bonus p nō
pmitteret mala fieri ñ ex eis elice
ret maiora bō idō subdit(Sz illoꝝ
delicto salus e gētilibz)occasiona
lit mō pdicto(ut illos emulēt)-v-
imitent¶Iudei em q mō ꝺuertūtur
a multo magꝭ circa finē mūdi dete
cta falsitate antixpi-in ꝟ imitātur
a imitabūt gētiles ꝺuersos ad fidē
xpi(p si delictū illoꝝ)sc; iudōꝝ(di
uicie sūt mūdi)occasionalit mō di
cto(a diminutio eoꝝ)-v-pauci viri
simplices a illitterati- a q̄si nulliꝰ
reputatōnis q̄les sūt apli(Diuitie
sūt gētiū)qr fūdauerūt ecclias iter
gentes(quāto magꝭ plenitudo eoꝝ
ū)supple erit magnū bonū i fina
li cōsione eoꝝ(Vobis em)hic oñr
reprimit isultacōez gētiū p ꝟ p ca
sus iudeoꝝ nō e irrecupabilis - qꝫ
oñdo exēplo duplicā sc; patriarcha
rū a aplorꝝ q fuerunt iudei-ꝑ qꝫ
aplꝰ dicit se laboraturū ad ꝺuersio
nē eoꝝ dicit(Vobis ei dico gētibz)
ne insultetis iudeis(q̄ diu q̄dē ego
sū aplꝰ gētiū)gal-ii-ca-Creditz
e mihi eiā gētiū ꝑpucij sic a petro
circūcisionis(ministeriū meū bōri
ficabo)addēdo vltr debitū sc; labo
rādo p ꝺuersiōe iudeoꝝ cū tm ex of
fitio tenear solis gētibz pdicare(Si
quō ad emulādū)-v-ad imitādu
me(puo ce carnē meā)-v-iudeos de
quibz carnalit descendit ut dicit in
pncipio h9 capituli(a saluos fac
am aliqs ex illis)sciebat em aplꝰ
q nōdū erat tēpus ꝺuersiōis eoꝝ
ad plenū a qꝫ istud fit vtile a bo
nū ostēdit-ꝺ-(Si em amissio eoꝝ)
p infidelitatez(recōciliatō e mūdi)
occasionalit ut pdictū e(Que aſ
sumptō eoꝝ)ad fidē(ṽita ex mor
tuis)qr iudei sciētes scripturas cō
uersi ad fidē magis poterant pfice
re q̄ alij ut patz de paulo a appol
lo a pluribz alijs-Et ad ꝟ inducit
exēplū de aplis-ꝺ-(q si delibatio
e sancta)-v-apli q fuerūt q̄si q̄da
delibacō de massa iudaica(Et si ra
dix sca)-v-pncarche q fuerūt quasi
radices plebis iudaice p ꝟ intēdit
aplꝰ oñdere q iudei sūt abiles ad
bonū a quātū ad ꝟ tenet fīlitudo-a
sic eoꝝ casus nō est irrecupabilis
(Qꝫ si aliqui)Hic oñr aplꝰ repri
mit gētiles ab insultatione iudōꝝ
ratione sūpta ex ꝺuersione gētiū-
a pmo facit ꝓpositū-scdō remouet
obiectionē in ꝺtrariū ibi-Dicis q
Ratio aūt ꝺsistit in hoc q tiez mul
titudo iudeoꝝ ceciderit p infidelita
tez-tm p aliqs eoꝝ stātes in fide sc;
aplos a alios discipulos gētiles cō
uersi sūt a inſti arbori p cedenti p
fidē in imitatione pncharaꝝ-a ꝟ
e qꝫ 8r(q si aliq ex ramis)-v-ex iu
deis p cedentibz scdō carnē ex pncar
chis q fuerūt radix arboris(Fracti
sūt)p infidelitatē tuā(tu aūt cum
oliaster ees)-v-oliua siluestris ad
bonū fructū inabilis qr gētiles nō
habebāt legē a ꝓphetas nec etiam
cultū dei-ꝟ erāt idolatrie dediti(In
sertus es in illis)-v-in ramis stan
tibz qui sūt aplī a alij fideles iudei
(Et socius radicis factꝰ es)-v-fi dei
pncharaꝝ(a pinguedis oliue)-v-
xpi doctrine a gre(noli glari adū
sus ramos)-v-iudeos p infidelitatē
fractos(q si glaris)supple ꝟ e ig
nauiter(nō tu radicē portas aē)qr
gentiles bonū sue ꝺuersionis hūe
runt ex iudeis a nō econuerso(Di
cis q)Hic oñr remouz obiectionē-
scdō ifert ꝺclusiōz ibi-Vide q Circa
pmpomit obiectōz-ꝺ-(Dicꝫ)-v-tu
gētilis insertus ꝺcō mō argues sic
(Fracti sunt rami ut ego inserar)
a sic possuz glari ꝛ ramos fractos
ꝟ nō ꝺtra radicē-Hic oñr remouet
dubiū-ꝺ-(Bene ꝓpter incredulitatē
aē)-v-bñ dicis si dicas eos ee fra
ctos ꝓpter infidelitatē suā-nō aūt ꝓpter
tuā ipsiōz ñ occasiōaliter tm a ñ p se
(tu āt fide stas)Que ñ e a te-ꝟ est

donū dei ꝑpter qꝰ nō debes inde sup
bire ꝙ magis humiliari-iō sb̄dit-
(Noli altuz sapere ꝙ time) et sb̄dit
racō-(si eñ deꝰ naturalibz ramis)
⁊ iudeis superbientibz (ñ ꝑpercit)
eos grauit pumēdo-(forte nec tibi
parcat) si supbieris-nec ꝺr hic for
te ut ē nota dubꝝ ex parte dei ꝙ ver
tibilitatis liberi arbitrꝝ-(Vide ḡ)
Hic ex p̄dict̄ ꝺcludit qꝝ gentil cō
uersus h̄et materiā ex p̄dcis cōside
rādi in se ꝺinam bonitatē-per quā
stat i fide a grā xp̄i-a seueritatē iu
st.eꝰ iudeis exadētibz a fide xp̄i-a ꝙ
ē qꝰ dicat-(Vide ḡ cē) a pt̄z ex p̄di
ctis lrā vsqz ibi (Ꝺz a illi si ñ pmā
serūt in incredulitate inseruntur) q̄a
ramꝰ natural maiorē h̄et aptitudi
nē vt inseratur ceteris paribz q̄ ex
ttaneꝰ a radice ꝓpria-vtz ex dictis-
(Nolo autē) Hic apl̄s rep̄mit gē
tiles ab insultacōne iudeoꝝ vōne sū
pta ex ꝑsideracōne ꝺinoꝝ iudicōrū
Et diuidi² in tres-Primo oñdit iu
deoꝝ p̄ntē excecacōnē-et futurā illu
minacōnē-secūdo declarat vtriusqz
causā ibi-ꝑm euāgeliū-tercō ex di
ctis ꝺcludit diuine sapie ꝑfundita
tē ibi-O altitudo diuitiaꝝ-Circa p̄
mū dicat-(Nolo autē vos ignorare
fratres) ⁊ vos gentiles ꝺuersi ad fi
dē xp̄i a sic per fidē facti fratres mei
(mīsteriū hꝰ) ⁊ secretū diuinū (vt
ñ vobisipsis sapientes fit̄) ⁊ scōm
estimacōnē vrāz-a ꝙ dicat apl̄s ad
rep̄mendū coꝝp̄sumpcōnē-a quid
sit illud secretū oñdit dicēs-(qꝝ cec
itas ex parte) et nō ex toto (ctigit
i isr̄l) qꝝ apl̄i a credētes primide iu
deis fuerūt valde illuminati (donec
plenitudo gentiū intraret) fidē xp̄i
recipiēdo-Sciendū tñ qꝝ illud donec
ñ tenetur hic causal̄r-ꝙ tm̄ ꝺsecutīe
a occasional̄r-qꝝ iudeis excecatis a
pl̄i trāsierūt ad gētes ꝺuertēdas (et
sic oīs isr̄l saluus fieret) in fine mū
di detecta falsitate antixp̄i-qꝝ tunc
iudei ꝺstāter morte suscipient ꝑ fi
de xp̄i (sic̄ scriptū est) ps̄a-lix-(veni
et ex sion) ibi enim primo fuit fides
xp̄i p̄dicatā a inde ad oēs alios de
riuata de p̄terito-a derinā̄da in fu
turo-sic̄ dixi plenū ps̄a-lix-(ex hꝰ
ltis a me testamentum) ⁊ fides ca
tholica in nouo testamēto publica
ta-a in iudeis ꝑtūc oplēda-(cū ab
stulero peccata eoꝝ) ꝑ fidē iustificā
tem (Scōm euangeliū)-Hic oñter
oñdit vtriusqz causaz-a primo ex
cecacōnis: cuiꝰ ponitur duplex cā-
Vna est repulsio doctrine xp̄i q̄ tā
gitur cū ꝺr (scōm euāgelium quidē
inimici) alia ē inuidia de grā gen
tibus data: q̄ tāgitur ibi (Propter
vos) Cōsequēter ponit cām illumi
nacōnis cū ꝺr (scōm electionē autē ca
rissimi ꝓpter p̄rēs) ⁊ ꝓpter merita
patꝝ aliqui nūc sunt ad fidē elā-a
pl̄es eligētur in fine mundi-ad qꝰ
inducit vōem-ꝺ-(sine pēnia enī) ⁊
sine mutabilitate-qꝝ apud deuz ñ ē
trāsmutacō-iacob-p̄-ca-(sūt dona a
vocacō dei) ⁊ pmissa facta p̄ūbz de
donis eoꝝ semini fidēlis-a ideo im
plebūtur tēpore suo: et oñter indu
cit ad ꝙ congruētiā-quia sic̄ genti
les añ aduētuz xp̄i fuerūt sb̄ peccato
ydolatrie-ita a pꝰ aduētū iudei di
missi sūt ab infidelitatē pctō ꝑ maio
ri parte-a sic in istis et in illꝭ oñdi²
humana fragilitas in coꝝ peccatis-
a ꝺina bonitas in bñficō vocacōis-
Judei ei nūc dimissi finaliter vocabū²
ut dictū est-a ꝙ est qꝰ ꝺr (sic̄ ei ali
qñ cē-) a pt̄z ex dcis lrā (O altitudo
diuitiaꝝ) Hic vltimo ꝺcludit ex p̄
dictis p̄fūditas ꝺine sapiētie in fu
is iudicijs-a ꝙ duplex Primo enim
cōcluditur hoc ex dei eminētia-secū
do ex humana deficiētia ibi-Quis
enī-Circa primū dicat-(O altitudo
diuitiaꝝ sapie a scie dei) id ē pfūdi
tas vtriusqz-sic̄ dicatur iobis quar
to-Puteꝰ altus est-id ē pfūdꝰ-et
dicat sapie quātū ad diuina-et scie
quantū ad fidēda circa homines: q̄ꝝ
racōnes nō possunt a nobis attin
gi-ideo sb̄ditur (q̄ incōprehēsibilia
sūt aē-) qꝝ supra supacatatē nature
intellectual̄ sūt excessiua (Quis enī

cognouit) Hic idē onr ex nre cognitionis deficētia cū dr (Quis ei cognouit sensū dñi ac̄) q. d. nullꝰ qr oculus noster hz se ad dina sic̄ oculus noctue ad lucē solis. ij. metaphisice (ā qs p̄or dedr illiac̄) q. d. nullꝰ qr ts ē impossibile. qr oēm vtutē nō solū operandi sz etiā cogitādi a essendi ab ipo tēmꝰ qs declarat. d. (qm̄ ex ipo) quātū ad potētiā p̄ductiuā q patri appropriat (a p ipz) quātū ad sapiētiā exēplarē q appropriat filio (Et in ipō) sicut in fine a seruāte p voluntatē q spūi scō appropriatur. idō sb dif (ipi honor a gla in secula amē) aliq libri hñt inexpositas duas dictōes sz honor a secundoz. sz nō sūt de textu nec hñt in libris correctis.

Capitulum Duodecímum.

Obsecro vos) Postquā apls romanos ad ordiā reduxit. Hic osequēt eos in moribz instruit. a diuidit in duo. qr p mo facit ts verbo p̄dicacōnis scdō facit exēplo imitatiōis. rememorā do quasdā psonas eis imitabiles ca. xviij. Prima in duo. Primo instruit oēs cōiter. scdō existētes in aliqbz statibz p̄cipaliter a spāliter ca. xiij. p̄ma adts in duas qr p̄mo īstruit oēs omuniter in hijs q ad deū. scdō in hijs q ad p̄ximū ibi sic̄ ē in vno Prima adts in duo. p̄mo instruit oēs omuniter in ordine ad deū ex parte corpis. scdō ex pte aīe ibi Et nolite conformari Circa p̄mū dicit (Obsecro vos ac̄) fm qd dicit seneca. generosus ē vocis aīmꝰ a facilꝭ ducitur q̄ trahat. p̄pter qs apls magis vtile obsecracōnis vbo q̄ p̄cepti (p mīaz dei) peccata vel axātē (ut exhibeatē corpa vra) hic p ordinē tangit apls septē conditiones q macerationē carnis deo faciūt acceptā. Prima ē q fit voluntaria qs notat. cū dr (ut exhibeatē) scda q fit in carne p̄a. idō dr (corpa vra) non aliena. ꝛ illos q saluari credūt per pniam alioq. ctia q fit occupiscētie mortificatiua. idō dr (Hostiā) alit em̄ esset vana sic̄ medicina q̄ nō curat morbū. Quarta q fit honoruz operq̄ productiua ideo dicit (viuētē) viuēs ei dr qs hz ī se p̄cipiuz sui motꝰ. Quinta q fit ctinua sic̄ vita carnis ctinue pullulāt io dr (scām) a firmā. scm̄ ei ī vna eiꝰ significatōe idē ē q firmū. Sexta q fit bñ ordinata sz ad dei gl̄am a nō ad laudē p̄priam. io dicit (dō placētē) septima q fit rōnabilꝭ siue discreta. io dr (Rōnabile obsequiuz vēm) qs fit qñ caro sic macerat q natura suat a vita excludū. Sic ei ibi pōt ee defectꝰ sz qñ caro lasciuire p̄mittit ita a supabūdātia. s. qñ corpꝰ taddit̄ ineptū ad debita opa a officia exeqñda vñ dicit ihero. de rapīa holocaustū offert q̄ austeritate nimia corpꝰ suū īmoderate affligit. Adū tēdū tñ q nō eadē opa ouemūt oībus. a io alioq̄ abstinētia laudabilis ē in vno q tñ non ē laudabilis ī altero. sic̄ si iugatus tātam faciat abstinētiā q nō possit reddere debitū vxori tpe opetēti ñ ē laudabilis. ī religioso tñ q̄ nō hz ts debitū reddere laudabilis esset. Et fiat aliqua abstinentia laudabilis est in iuuenibus in quibus viget concupiscentia carnalis que in semibus sic nō esset laudabilis. quia nō sic in eis viget concupiscentia carnalis a posset esse alicuius bomi impeditiua. a de similibus simile iuditiuz habeatur (Et nolite) Hic osequēt instruit omnes cōmuniter quātū ad aīmā. Et p̄mo quātum ad effectum. scdo quātū ad ītētū ibi. dico ei. Et ē sciēdū q amor transformat amantē in amatum. vñ dicit aug. Si terrā diligis terra es si aut diligis aut es. a si deū diligis deꝰ es. s. ptic patiue fm illd ps. ego dixi dij estis a filij excelsi oēs. ideo dr (Et nolite cōformari huic seculo) a delectabilibz hmūdi (sz reformamī) imago ei dei ad quā sumꝰ formati

reformatur in nobis p̄ peccatū: sed per grām reformat (in nouitate sē sus nīs) sicut em̄ per p̄ctm̄ cogmcō obfuscat-sic per grām renouat-et q̄ hns affectū bn̄ ordinatū recte iu dicat-iō sb̄dit (vt probet) ⁊ experi ri possit per spm̄scm̄ habitātē in vobis (q̄ sit voluntas dei bō) quantū ad bō natūe ipa dāo (a bn̄placēs) quā ad bō grē (et perfecta) quā ad bō gloie-potest etiā alr fic expo mi (q̄ sit voluntas dei bō (quā ad in capiētes (a bn̄placēs) quā ad pfi dentes (a pfecta) quā ad peruemi entes-(Dico em̄) Hic oñr instruit oēs cōiter quā ad intellectū-vt-s-de pertinētib9 ad fidē nō inquirant curiose-d-(Dico em̄ per grām q̄ da ta est m̄) ⁊ per officiū apostolatus m̄ inūctū p̄ apio (omnib9 qui sunt inter vos) cuiuscūq; odicōmis á sta tus (nō plus sapere q̄ oz) q; qui per scrutator ē maiestatē oppimetur a gla-pū-xxv-(a vnicuiq; sicut deꝰ diuisit mensurā fidei) nō em̄ est in hoc eadē ommib9 mēsura-q; illi qui hñt fidē p̄dicare a ꝺ̄ infideles defen dere dñt circa ptinentia ad fidē p̄fū dius inq̄rere et studere (Sicut em̄ in vno corpore) Hic oñr instruit oēs in ordine ad primū-a primo in p mocōne bōm-secūdo in vitacōe mā li ibi-Nō alta sapiētes-Prima ad huc in duas-q; primo facit ꝓpoſm̄ i bono speciali-secūdo in cōi ibi-dile ctō sine fictacōne-Circa primū est sciendū q; aliq̄ bō dei dant aliqui b9 specialr-p-corr-xij-Alij quidē p spm̄ datur ſmo sapie-alij ſmo scie ār-dant tn̄ pro cōi vtilitate-sic in corpore hūano oculꝰ videt pro toto corpore-a pes ābulat-et sic de alijs a hoc est q̄ dicit (Sicut in vno cor pore aē-) a ptz ex dās hā vsq; ibi-(Singuli autē alter alterī mēbr̄) ⁊ cōicātes alijs dona data vobis si aut mēbra corpis adinuicez cōicāt officia sua mō dicto-et oñr magis applicat i speciali-d-(siue ꝓphetiā) quā ad noticiā occultoz ptinētiū ad salutē-iō sb̄dit (ſm̄ racōez fidei) que dirigit in salutē (siue in minis steriū) in adminiſtracōne sacramē toz q̄ pertinet ad sacerdotes (siue qui docet) q̄ pertinet ad doctores-(q̄ exhortat) quā ad p̄dicatōes-(in exhortādo)-s-nō tm̄ vbo sed etiā facto (q̄ tribuit) hns abundātiam facultatuz (in simplicitate)-⁊ ꝓpter deū dēt tribuere (qui preest) in spū alib9 vel tēporalib9: q̄ pertinz ad p̄latos a p̄ncipes (in sollicitudine) de adimplendo regimine sibi omiſ so (q̄ miseretur) miseriaz alteri9 re leuādo: q̄ pertinet ad potentes (in hilaritate) supple h̄ faciat ꝺ̄ illos q̄ austeritatez in vultu a verbis ostē dūt miseris añq̄ eos releuēt in ali quo-(Dilectō sine simulacōe) Hic apls instruit de cōicacōne oim bo nor-a diuidit in tres partes quia p̄mo instruit de cōicacōne in affcū secundo in effcū-ibi-honore-tercō in signo ibi-bn̄dicite-Circa primū sci endū q; amor ē desideriū bōm alte rius: q̄ dēt eē cōiter in oīb9 a amor iste pº dēt eē verꝰ-q; ſm p̄bm-viij-ethi-Illi q̄ falsificāt amicicā sunt magꝭ digni morte q̄ illi qui falsifi cāt pecuniā-iō dicit (Dilectō sine fi mulacōne) secūdo dēt eē discretus vt sic ametur naturā vt vicīū odio habe atur-io dicit (odientes malū) tercō dz eē firmꝰ-ita q; amor nō sit puerilꝭ-iō dicit (adherētes bono) adherētia em̄ firmitatē importat-quarto dēt eē cōis absq; accepcōne-iō dicit (cari tate fraternitatē) (Honore inuicē) Hic oñter instruit de cōmunicacōe bonorū m effectu-a primo quantū ad bonū reuerentie-d-(Honore in uicez p̄uenientes (q̄libet em̄ deficit in aliquo bono q̄ ē in altero-a sic p̄t eū desiderare vt melior ē se-a sic honorādo p̄uenie-secō instruit q̄ntū ad bonū obsequij-d-(sollicitudine nō pigri) p̄stādo humilitatē proxi mis in effectu (Spū feruētes) vt h̄ fiat ex bono affectu-(dño seruientes) vt hoc fiat principaliter ꝓpter deū-

fic ei exhibet obsequiū a p oēs ab eo expectatur pmiū idō sb dic (Spe gaudētes) a qr spes mercedis hūde facit pacēt sustinere - iō subditur (in tribulacōe pacētes) a h p oratioēz ipetrā² a ꝑuan²-iō subdi²(oratiōi insistētes) tercō instruit apls de cōmūicacōe bñficiī a pmo ad fimul ꝯmemoratiū-d-(nēcitatibz sācton ꝯmūicātes) scdō ad pegrinos trāseūtes-d-(hospitalitatē sectātes bñdicite) hic apls instruit de ꝯmunicacōe bonoꝝ i signo Primapale vo signū intē hoīes ē locucō q indicat mētis ꝯceptū-a quātū ad h dicit (Bñdicite pseqntibz vos) a multo magr bñfacētibz vob-figm āt secūdariū ē exterioꝝ gestus a marie facei in q pte magr relucet dispositio aīmi a sic dr (gaudete cū gaudētibz ac̄-idipsū inuicē sentiētes) aliter esh mēdaciū qd ē falsa figmificatio in voce vel in alio signo qd tenet vicē vocis (Nō alta sapiētes) Postq instruxit de ꝯmūicacōe bonis-h oēr īstruit de ꝯmūicacōe mali-a h duplr-pmo ut malū alteri nō inferat-scdō ut illatū ab altero eqmimit tolleret ibi - nō vosmetipsos Circa pmū adūtēdū q prio nocumētū īfert pximo nrā supbia q ē prīcipiū oīs pcti-iō h phibz-d-(Nō alta sapiētes) pximū ꝯculcādo (sh hūilibz cōsētiētes) cū eis hūilit ꝯuersando-scdō nocumētuz infert astutia nrā pxio malū machinādo qd phibet-d-(nolite ee prudentes ac̄) a accipit hic prudētia similitudinarie-qr vera prudētia nō ē nisi i bonis-h astutia in malis q prudētia dr eo q caute scit q̄rere vias nocēdi-Nā bonū ad mala trāsferim⁹ fic dicim⁹ prudēs vel bon⁹ latro-v-methaphorice a sic dr prudētia in ꝑposito-Tercio nocet prio nrā mala maīfesta ipz scādalisando-q d phibet-d-(Prouidētes bona ac̄-) quarto nocumētū infert psecutio apta-qd phibz-d-(q ex vob ē cū oībz hoībz pacē hntes nō vosmetipsos) Hic instruit de malo illato ut pacēter tollere²-d-(Nō vosmetipsos defendētes) a ad h indnit scriptura deu-xpūs (da mihi vindictā a ego retribuā ac̄) vbi trāslacō nrā habz mea ē vltio ac̄-a nō solū instruit ut malū ab adūsarijs illatū tollerēt-h etiā ut bonū eis ipendat dicēs (si esurierit inimicus tuus ac̄) a subdit ratio (hec em facies carbones ignis ꝯgeres sup caput eius) -v-occasiones a cēdēdi ignē dilectōmis i eo erga te-si tñ in malicia sua pseueraverit (noli vinci a malo)-v-indere in odiū eius (h vince in bono malū) scz tēptacōes impellētes te ad eius odiū Sedū tñ q illa q dicūtur hic nō vosmetipsos ac̄-nō fūt p̄cepta h ꝯsilia misi i casu-scz si ex defensioē videret probabilit malū magnū insurgere qd esset ꝯ bonoꝝ dei-Sedū āt q in alio casu nō expedit sic sustinere-scz qñ p h malis daf audatia malefaciēdi-vnde dicit gregorius in moralibz quida cum tpalia bona a nobis rapiunt fūt tollerādi quida vero observanda caritate phibēdi nō solum cūra ne nrā substrahāt-h ne rapiētes ñ sua seipos pdant -

Capitulū decimūtercium.

Omnis aīma) Postq apls de moribz īstruxit romanos gnalit- Hic oēr idem facit spealit Et prio īstruit mīores Scdō maioēs-ca-pmā diui² i tres - qr pmo oīdt q mīores dñ² superioribz subiectōz-scdō sbuētiōz ibi Idcq nēcitati-tcia dilectōz ibi-nemī q̄cq Prim pbat duplr p° ex dīna ordinacōe cui bonū ē obedirea malū re sistē Ex ordīacōe vo dīna ē q supioēs regāt īferioēs a īferioēs eis obediāt ut pz i natuā corpali i elemēt q̄ regū² ex īfluētia corpis celestis vñ dr pbs p° methe-q tō regio elemētar² stigua²latioī astroꝝ-vt oīs ptyei⁹in gubne² fiat h pz i natura spūali qr angli inferiores regūt a

rhūmanā p superiores-a ita dēt esse in roīb3-v ħs ē qđ dicit(Oīs aīa)-v oīs hō totū a pte digniori denoīan do(ptātib3 sblimioribz sbdita sit)-plat in spūalib3 a pnāpib3 terreis in tēpalib9-et sbdit racō-(Nō em̄ ptās ē ñ a deo)cessaa ordinata-cetera patēt ex dīs vsq3 ibi-(q āt re sistūt:ipi sibi acquirūt dānacōnē3 eternā)vñ dic̄ saluator lu-x-Qui vos spnit:me spnit-Aliqñ ecc tē porales qr puniūtur in corpe vel in reb9 Secūdo pbat ppositū ex officijs superior p q reprimun2 mala imqn tū ex punicōe malor alij terrēturr a fic a mal arcen2 a ħs ē qđ 8r(Nā pnāpes ñ sūt timori bonī opis)-v vōi bonī opis-qr sic per eor officia rep̄mūtur mali-ita pmouenā bonī Intentio em̄ eor dēt cē ut sbiectos faciāt bonos-cetera patēt vsq3 ibi (Nō em̄ sine cā gladiū portat)potestas ci secularis portat gladiū domini mālez-ptās ecciastica spūalē a sbdit cā(dei em̄ minister ē vīdex in iraz)-v in punicōnē(ei qui male agit)-(Jdeoq3 necessitati) Hic oñdit q inferiores dñt superioribz sb uencōnē ad necessaria ſm statū sui ordinē3-quia nemo militat suis stipendijs-a hoc est qđ 8r(Jdeoq3 necessitati)-s-superior3 p aurande(subditi estote)solvendo ratā vestrā debitā(nō solū ppter irā)-v punicōez vitādam(sed etiā ppter cscientiā) qr quilibet tenet reddere debitū-et explicat magis in spāli-d-(iō em̄ a tributa p̄statis)ad hoc em̄ pnā patet sunt instituta(ministri em̄ dei sunt)qr sunt executores siue iustitie (in hoipm seruientes)-s-a deo etiā hominibz rē publicaz cseruātes-iō cludit(Reddite ergo oībus debita cui tributū)-s-pnāpibz- Est em̄ tributuz qđ redditur pro tota patria-(cui vectigal)p uectōne verū cuiusmodi sunt pedagia-a hoc soluit a singulari pson-qr ñ oēs talia habēt soluere q̄ reddēda sunt pedigiarijs:q̄ cōiter hic accipiūt finem talē (cui timorē)-s-dīs (cui honorē)-s-virtuosis a in dignitatibz exītib9 qui sunt custodes virtut̄(Nemini quicq̄)Hi oñr oñdit q inferiores dñt superioribz dilectōnē-Et primo oñdit ppositū-secūdo qr tēpore noue legis hoc debitū ē maxie reddendum ibi-Et hs scientes-Circa primū dicit-(Nemini quicq̄ dēat nisi ut inuicē diligat̄)hoc em̄ hz speciale hō debitum-q quātūcūq reddat de preterito vel p̄senti:adhuc dētur reddendū in futuro(Qui em̄ diligt primū legē impleuit)omnia em̄ mādata decalogi ordinant ad actū diligendi-qr p̄cepta p̄me tabule ordināt ad diligēdū deū-a p̄cepta secūde tabule ad diligendū primū-per primū em̄ qđ est honora p̄rem tuū dic̄ p̄cipitur reddi debitū omni primo-per alia q̄ sunt negatiua p̄cipiē caueri ab eius nocumēto-iō sbditur-(dilectō proximi malū ñ opeātur)-v cauet iferre malū proximo-a sic cōcludi2(plenitudo g̃ legis)-v plenaia obſuacō ei9(ē dilectō)q̄ diligi2 dei sup oīa-a proxim9 sic̄ ipēmet diligēs(Et hoc scientes tēp9)-Hic oñr oñdit q hō debitū ē maxie reddēdū tēpe noue legis q̄ ē lex amoris-sic lex vetus fuit lex timoris-idō dic̄(et hō scientes tēp9)-v dicōnē tēpis legis noue(qr hā ē iā nos de somno surgē)-v de occō ad opa caritat̄-q̄a sic dic̄ qui-caritas opat̄ magn̄ si ē-si autē vēnuit operari:amor nō est (nūc aūt)-v tēpe gre(ppior ē nrā salus)-qr per xpm ianua salut̄ est aperta q̄ tēpore legis erāt clausa-iō sbdit-(q̄ cū credidimus)-s-pluscq̄ añ xpi aduentuz-tunc em̄ sciebant se prēs descensuros ad infernī timbū- Vñ dic̄ pūarcha gene-xxxvij-Descendā ad filiū meū lugens in infernū-a sanct9 iob-xvij-Jn profūdissimū infernī descendent oīa mea (nox preceſſit)-v obscuritas figura rū veteris legis-(dies autē appro pinquabit)-v claritas veritatis revelate in noua lege-(Abjciamus

ergo opa tenebraꝝ) ꝛ pcta que di
cunt tenebraꝝ opa eo q ī tenebris
fiunt io-iij-qui male agit odit lu
ce-a qr obtenebrat aiam scm qs
dicit phūs in libro ethicoꝝ-Igno
rat oīs malus a qr ducunt ad tene
bras exteriores scz gehenne(Et in
duamꝰ arma lucis) ꝛ virtutes que
dicūtur arma lucis qr otra pcti tene
bras munita qr ī luce fiūt io-iij-
qui facit veritatē venit ad lucē-a qr
illuminat aiama finaliter ducit ad
lucē eternā-idō subdit (Sicī in die)
scz iudicij (honeste ābulemꝰ) ꝛ ad
glam (nō in ꝯmessacōibz a ebrie
tatibz) vitādo pcta gule (nō ī cubi
libz a ipudicicijs) vitādo pcta lux
urie (nō in ꝯtentione a emulacōe)
quātū ad pcta spūalia q fuit ignio
ris culpe (sed induimini iesm xpm)
imitando sanctitatē ꝺuersacōis sue
(Et carnis curā ne feceritis in deſi
derijs) ꝛ superfluis ita qp p sē nō ex
cludit necessitas sed tm superfluitas

Capitulū Decimūquartū.

Infirmū aūt in fide) Postq̄ aplūs
oīa dit q̄liter maiores tenere se debeāt
ad superiores-hic instruit maiores
ut bñ se teneant ad minores- Et pri
mo in cuitacōe mali scdo ī opacōe
bni ca-xv-Prima adh in-d-qr p
mo hortat superiores ne inferiores
ꝯtēpnāt-scdō ne eos scādalisēt ibi
Nūc ḡ ampli9-Prima adhuc in
-d-qr pmo ꝓponit intētum-scdo in
ducit rationes ad h pbandēdū ibi-
Tu q es Circa pmū dicit (Infirmū
aūt in fide) scz de nouo conuersū-a de
lege catholica minꝰ sufficiēter īstru
ctu (Assumite) vos maiores ꝛ ad
vos sumite eū instruēdo dulciter a ca
ritatiue (Nō in disceptacōibz cogi
tationū) ꝛ nō iudicātes male de ip
so donec appareat manifeste (Alius
ei credit se māducare oīa) licitea il
le ē qui ē īstructus ī noua lege-q
scit cerimonialia mortificata ī xpi
passione a sic licite ꝯmedit abaria
phibita ī veteri lege (Qui aūt in
firmus ē) ꝛ cūsus de iudaismo a nō
pfecte instructꝰ de isto a sic dubi
tat adh an h sibi liceat (Olus māducet) ꝓpter scrupulū fuit scie-qr certꝰ
ē q olera māducare fuit licitū ōmi
tpe Circa qs scīēdū q legalia quā
tuz ad cerimonialia obseruāda fue
runt vsqz ad passionē xpi-vña xps
ea obseruauit a imminēte sua passio
ne agnū pascalē cū suis discipulis
ꝯmedit-pꝰ publicationē vo euāge
lij obscuatio eoꝝ ē mortifera-quia
h ē significare q veritas p ipsa sig
nificata nōdū p xpz ē īpleta Tēpe
vo int medio scz a passiōe vsqz ad
pblicacōz euāgelij licitū fuit ea ob
seruare maxie cūsis de iudaismo-dū
tamē ibi nō ponerēt fidē credēdo fir
miter q sine tali obscuacōe fides xpi
nō sufficerz ad salutēa h mō legū
apli in actibz aplorꝰ ea obseruasse
sm q declarat augē-in epla ad ihe-
diffuse-Et sm istū intellectū sb dit
(is q māducat) cabaria lege phi
bita instructꝰ q ista fuit sibi licita
(Nō māducātē ñ spernat) ēputās
eū rudē a ignaꝝ a stolidū fatuū a
melācolicū (Et q nō māducat) ab
stinēdo ex scia dubia (māducātez
ñ iudicet) tāq̄ mādati dñi trāsgs
sorē (deī illū) scz de nouo cūsuz a
adh īfirmū (assumpsit) ad fidē suā
potēs illū pficēa solidaē ꝛ firmaē
ꝓpter qs ñ ē ꝯtēnēdꝰ (Tu q es) Hic
cōr adducit q duplex rō ad ꝓpositū
pbandēdū-pma accipit ex pte illi9
q iudicat tāq̄ stolidꝰ-null9 ei iudi
cari dz ń ab eo q ē dñs ei9-q ē sol9
deī ꝓpositū h ē qs dr (tu q es q iu
dicas alienū fuū)-q-d-ad te non
spectat iudicare de latētibz in corde
cuiusmōi sūt ista-a iō tale iudiciū
ē vsurpatū qs ad solū deū ptinz q
corda ītuet-iō sb dit (dño suo stat a
cadit) ꝛ ad deū ptinz iudicare de ca
su eius a statione (stabit autem)
per dei gratiam (Potens est enim
deus statuere illum) id est perficere
vel confirmare (Nā alius iudicat)
Hic pt scda rō q accipit ex pte rei

de qua fit iudiciū .s. de cerimoniali-
um obseruacōe que tūc erat indēns
uersis de iudaismo mō supradcō-
a idō de talibz nō dz iudicari aliqs
trāsgressor vel stolidꝰ faciendo vel di
mittendo ex quo vtrūqz poterat fie
ri: ut predictū est .tñ ex causa racō
nabili .a hoc ē qꝰ dicit (Nā alꝰ iu
dicat diē inter diē) .v. ita instructꝰ
ē in fide catholica q̄ scit discernere
tps in quo cerimonialia nō obligāt
ab illo in q̄ obligabāt. (Alꝰ iudi-
cat oēm diē) .v. q̄ sūt obligant tpe
post passionē fiant añ .a sic dicit ab
stinendū a cibis vetitis in lege (vnꝰ
quisqz in suo sēsu abundet) .v. in hō
dimittat̄ ꝓpe sciens qz ad publica
cōez euāgelij peractā (Dz sapit diē)
mō predicto (dño sapit) .v. ad bonō
vē duimū .q. vtrūqz bene pōt fieri ex
cā rationabili .ideo subdit̄ (a q̄ mā
ducat) sciens ꝭ sibi esse licitū (dño
māducat) cuius ratio subdit̄ (Gra
tias em̄ agit dō) de liberacōe sua ab
onere legis a de ocessione suis victus.
(Et q̄ nō māducat) .v. abstinz a le
ge ꝓhibit̄ ex scia dubia .vel vt in
firmū nō scādaliset .ut ht̄ur .j. (do
mino nō māducat) .v. bñ abstinet
(a grās agit deo) q̄ sibi dedit grām
abstinēdi (Nemo em̄ nr̄m) Hic po
nit̄ tercia rō que acapi² ex pte eius
ad quē pt̄inet vere de talibz iudica
re .s. xp̄i q̄ est dñs vite a morte .a p
dñs iudex .a ꝭ ē qꝰ dz (Nemo ei no
strū sibi viuit) .v. ad ꝓpriā glām q̄
tota vita hōis ē ad xp̄i glām ordi-
nāda (a nemo sibi moritꝰ) .v. nemo
dz se morti exponē p laude ꝓpria: ꝫ p
glā xp̄i mors patient tolerāda ē.
sequi² (Siue em̄ viuim⁹ &c.) a pz ex
dictis hrā vsqz ibi (Ju ꝭ em̄ xp̄s mor
tuꝰ est) .v. ex morte sua ostensus ē .s.
ptātem sup oēm creaturā matth. vl
ti. Data est mihi oīs ptās in celo a
in terra .a p dñs iudiciariā ptātez
ideo nō ē ab alijs vsurpāda (Tu au
tem) Hic pon² quarta rō q̄ acapi²
ex pte eius q̄ iudicat temē .q. nul-
lus nr̄m habz officiū iudicādi acti
ue: sed tm̄ passiue .a ꝭ ē qꝰ dz (Tu
autē quid iudicas frēm tuū) .v. tu
qui abstines a lege ꝓhibit̄ quare
iudicas illū q̄ nō abstinet tūs gresso
rem (aut tu) q̄ nō abstines. (quare
spnis frēm tuū) reputādo eū stoliꝺ
eo q̄ abstinet .ut dictū est sup̄ (Om
nes em̄ stabim⁹ añ tribunal xp̄i)
.s. iudicādi ab eo .a ad hoc induc̄
sacrā scripturam q̄ habet̄ ysa. xlv.
(Viuo ego dicit dñs: q̄m mihi flec-
tet̄ omne genu) tanq̄ subditus iu
dicio meo .ꝓpter qꝰ odudi² (Itaqz
vnusquisqz nr̄m p se rationē reddet
deo) in finali iudicio .ꝓpt̄ qꝰ nullꝰ
iudicare dz temere de alio. Cōm pte
dcā videt̄ esse dictū saluatorē io. iij.
Qīs q̄ credit in eū nō iudicat̄ .ergo
solū infideles stabunt añ tribunal
xp̄i iudicādi passiue. Ad qꝰ dicen
dū q̄ ibi acapit̄ iudiciū odemnacō
nis quo soli mali iudicabunt̄ qui
dicunt̄ infideles .vel q̄ nō hūerunt
fidē .vel q̄ si hūerūt i morte tm̄ mor-
tificata fuit ex carētia caritat̄ a q̄
tie. Hic aūt acapit̄ iudiciū retribu
tionis per quē modū oēs gnāt̄ iu
dicabunt² mali ad penā .iusti āt ad
glām. (Non q̄ amplius) Postq̄ in
struxit superiores quales se ht̄eant ad
inferiores monēdo ne ipsos otēnāt
Hic añr idē facit monēdo ne eos scā
dalisēt Et diuidit̄ in duas ptes .q.
primo ꝓhibet eos a scādalisacōne
scdō monet eos p oppositū de infera
q̄ edificacōe .ibi (Itaq̄ Ad maio
rē intelligentiā dicendū hic breui
ter ēvidendū q̄ dimittenda sunt ꝓp
ter scandalū pusillorū. Et arguit p
mo q̄ bona spūalia sint dimittēda
Dicit em̄ aug⁹ ep̄la ꝓmemi-
ami .q. vbi scismatis periculū time² a
punicōe pctōq̄ cessandū ē: ꝫ talis
punitio ē bonū spūale q̄ est actus
iustitie .g. &c. Ꝓ hoc arguit² q̄ bona
tpalia sint dimittēda .q. tō minoā
sunt q̄ spūalia. Contrarium argu
itur .q. beatus thomas cantuari
ensis repetiuit res ecclesie cū scāda
lo regis anglie. Et ex ꝭ arguit² q̄ tō

spiritualia nō sint dimittēda cum sint corpalibz meliora. R. Qō ista nō ē ꝺ scādalo actiuo qꝺ ē dictum vel factū minus rectū pbens alteri occasionē ruine illud āt qꝺ deficit a debita rectitudīe nō ē agendū cū scādalo actiuo ꝫ questio itelligit de scādalo passiuo sc; q̄d sit dimittēdū ne alius īde scādalisē. Circa qꝺ sciēdū q̄ quedā sunt bō spūalia q̄dāvo tēpalia. Spiritualiavo que dā sūt de nēcitate salutis q̄ sine mortali pctō p̄termitti nō pñt. nullus aūt debz peccare mōrliť ut pctm̄ alteri9 impediat. q̄ sm ordinē caritatis magis dz diligē ꝓpam salutem q̄ alteri9. ꝓpť qꝺ talia nō sūt dimittēda ad vitādū alteri9 scādalum. Alia vo sūt bō spūalia q̄ nō sūt necessaria ad salutē. ut dare elemosinā extra casū nēcitatis. Et intalibz distinguēdū ē ꝺ scādalo q̄ si oriať ex malicia sicut cū alicq̄ volūt impedire bō spūalia suscitāt adhuc scādala a tale scādalum ē ptempnēdū. sic dom9 fecit matth. xv. de scādalo phariseorū. si aūt oriať ex īfirmitate vel ignorātia vocatur scandalū pusillorū. ꝓpť qꝺ hmōi bona sūt occultāda vel īterdū differēda q̄usq; reddita ratione hmōi scādalū cessꝫ si aūt post debitā huiusmodi ratione nē redditā scāḋalū duret iā videť ex malicia procedere. a sic ꝓpter ipsū nō sūt hmōi spūalia opa dimittēda. Circa vero tēpalia bona distinguēdum ē. q̄si nō sint nrā ꝫ p alīs ad seruandū nobis cōmissa. sic bona ecclie omittūtur p̄latis q̄bus seruatio taliū incumbit ex necessitate salutis. sic ē seruacō depositorū talia ñ sūt ꝓpť scādalū dimittēda sicut nec alia q̄ sūt de necessitate salutis. si vo sūt nostra sic dimittēda sūt ꝓpter scādalū vitādū si oriať ex infirmitate vel ignorātia. q̄usq; p admonitiōē; rationabilē cessꝫ scādalū. qꝺ si p ꝺ ñ cessat tūc iā procedit ex malicia. a sic ē ptempnēdū. maxime si p ꝺ alīs audacia detur malefaciēdi ut dictū ē ꝺ. Ad ꝑmū pt; respōsio. q̄ correctio ordīať ad emēdationē a idō ſ ꝓpter ipā; pbabilit appareat maius malū surgere ē dimittēda q̄usq; piculū illud trāsierit. Ad aliud p; ex dās in questione. Non ergo amplius. Hic apls monet superiores ad cuitādum scandalum pusillorū. Et diuidit ī duas ptes. quia ꝑmo facit ꝓpositū. scdō removet dubiū ibi. ñ ē regnū dei. Et ē sciēdū q̄ ptra caritatem fraternā videť esse q̄ aliqs nō dimittat ad tēpus hec que possunt licite dimitti ad vitandū scādalum simplicium qui opinantur illa illicita quousq; sup hoc plenius īformentur. de talibus aūt erat ei⁹ dubiū. lege phibitorū a tpe passionis xp̄i usq; ad publicacōnem factam euāgelij. ut dictū ē supra a scō. hoc dicit apls. Nō ergo amplius inuicē iudicem9. q̄ superiores ñ iudicēt inferiores stolidos si abstineāt a talibz dubis nec mīores iudicēt trāsgressores illos q̄ vtūť talibus. ꝫ ꝺ iudicate magis. supple sicendū. ne ponatis offendiculum fr̄i vz. īfirmis ignorať. Scio a ꝺño ihu q̄ nīl cōe. q̄ null9 dz immūd9 p ipm̄ q̄ oīa bō creauit gñ. ꝑ. vidť de9 cūcta q̄ fecerāt erāt valde bō. q̄ aūt postea p legē aliq̄ dubi phibiti sūt a sic facti illiciti. ꝺ fuit ad tēp9. ad signficādū aliud implendū p xp̄m. a q̄ phibitiōe absoluit xp̄s act. x. c. q̄ de9 purificauit tu ne cōmūe dixeris. (ñ a q̄ existimat q̄d cōmūe cē illi cōmūe ē). q̄ imūdū q̄ facē ꝺsciaz ꝺ tali cōmestōe sic leuaé festucā de ꝛra ꝺ ꝺsciaz peccatū ē durāte tali ꝺscia. iō sb̄di. Si ei ꝓpť dubiū. sc; tuū. (fr̄ tuus contristať). q̄ infirma. ī fide ex ꝺ dubitās de veritate catholica ut hē. ꝓť de te scādalisatur estimans te transgressorē. (iam nō secundum caritatem ambulas). spernendo eius scandalū. (noli dño tuo perdere illum). dando ei occasionem ruine preponendo

modicā delcātionē ibi ei9 ſ. ſaluti (nō g̃ blaſphemet bonū noſtr̄) ꝛ fama nrā vt ñ dem9 occaſionē ſimplicib3 reputādo nos trāſgreſſores (Nō ē regnū dei) Hic oñr remouet dubiū qr poſſ aliqs credere q̄ abſtinēa cibis ſanctificat p xp̄m eſſ dānabile. iō dicit apls. q̄ mihil depeit ei q̄ abſtinet ex cā rōnabili cuiuſmodi ē vitacō ſcādali ꝓt frēm. iō dic (Nō ē regnū dei eſca vel pot9) in cō edēdo dcā cibaria vel abſtinēdo (ſed iuſticia) p fidem formatā q̄ pcta remittit. (a pax) quātū ad q̄etē paſſionū mētē pturbantiū (a gaudiū in ſp̄m ſcm̄) q̄n̄ ad expectacōnē p̄miorū (q̄ em̄ in hꝭ fuit xp̄o) interi9 in mēte (placet dō) ꝛ hꝭ ſufficit ad ſalutez (Itaq; que pacis) Hic oñr monet apls ſupiores: ut edificēt iferiores pacifice a ſcē cū eis cōſando. d. (Itaq; q̄ pacis ſūt ſectem̄ur) (Noli ꝓt eſcā deſtruere op9 dei) ꝛ fidē infirmi q̄ ē donū dei (oīa q̄dē) ſ. cibaria (mūda ſūt) vt p dictū ē (hꝭ malū ē homi q̄ p offendiculū māducat) ſcādalizādo infirmū: ꝓpter qs̄ abſtinere ſic ē meritoriū. iō ſbdi. (Bonū ē ñ māducare) (In q̄ frater tuus offendit) ſ. qñ infirm9 ꝫ ſciētiā comedit ex ſocietate alteri9 (ā ſcādalizat) qñ cōedentē iudicat trāſgreſſorē (aut infirmat) dubitādo de veritate fidei catholice. ex hꝭ q̄ vid3 maiores ſic comedere qs̄ credit illicitum (tu fidē habes: penes temetipm habe) ꝛ ſufficit tibi ad ſalutē fides interior q̄ tenes oīa p xp̄m purificata. a ñ oz q̄ extēdas exteri9 cū ſcandalo alteri9 (btūs q̄ ñ iudicat ſemetipſū) ꝛ dānabilem reddit. (in eo q̄ pbat) ꝛ ſcit cē tibi licitū. tñ dimittit ex caritate fraternā: ꝓpter ſcandalū vitādū. (q̄ autē diſcernit talez ābū) credēs ñ cē licitū (Si māducauerit dānat9 ē: qr ñ ex fide) ꝛ ex ſcia facit hꝭ hꝭ ꝫ ſciaz a oē tale ē pctm̄ ſic leuaē feſtucā credēti q̄ hoc ſit pctm̄ mōrle.

Capitulū Decímūquītū.

DEbem9 autē) Poſtq̄ apls oñdit qualit̄ ſe debēt habere ad minores in cuitacōe mali. Hic oñr idem oñdit in p̄mocōne hom̄: circa qs̄ primo ponit ſuam inſtructōnē. ſecundo ſuā excuſacōnez. ibi. Certus ſū. Prima in. d. quia p̄mo hortatur maiores. vt infirmos ſuſtineant. ſecundo ut eos ad bonū promouent ibi. ꝓpter qs̄ ſuſcipite. Prima adhuc in. d. quia primo p̄mittit inſtructōnē. ſecūdo ſbdit oratiōnē ibi. Deus autē patiētie Prima adhuc in. d. q̄ primo ponit inſtructōnē. ſecūdo ex dictis ꝛcludit quādaz concluſionē ibi. Quecunq; ſcripta. Primū autē perſuadet duplr. Primo racōne. d. (Debem9 autem nos firmiores imbecillitates infirmoꝝ ſuſtinere) ſic ī corpre naturali mēbra firmiora. vt nerui a oſſa ſuſtinent alia debiliora (a ñ nobis placere) ꝛ ꝓpriaz voluntatē quere: re hꝭ magꝭ bonū cōe. iō ſbdit (vnuſquiſq; vīm ſuo primo placeat ī bonū ad edificacōnē) in mal autē nō dēmus q̄rere primis placere. Secūdo ad hoc inducit exēplū xp̄i dicēs. (Etenim xp̄s ñ ſibi placuit) ꝛ ꝓpriaz voluntatē ñ q̄ſiuit. Joh. vi. Deſcēdi de celo ut nō faciā voluntatē meaz (ſed ſic̄ ſcriptū eſt) ps̄. xlviii. (Improperia exprobrantiū tibi cecideruntſuper me) verba ſunt xp̄i loquentis ad p̄rem qui ut faceret p̄ns voluntatē ī proprio ſuſtinuit iudōꝝ dicētiū ſibi: ſamaritan9 es tu a dēmū hꝭ. joh. viii. Et ipi in cruce pendenti Vach q̄ deſtruis tēplū dei ac̄. mat. xxvii. a hec improperia redūdabāt ī deū patrē. iō ſic dicit xp̄s (Improperia improperātiū tibi cecideruntſup me) per illa ei improperia intē debāt iudei criſtū ꝫfūdē (Quecūq;) Hic ex p̄dict̄ infert quādā ꝛcluſionē. ſ. q̄ ea que ſūt in ſcriptura ſacra potiſſime de xp̄o ſūt ad nrāz vtilitatem: cui9 actō eſt nrā inſtructō. Et ponit ibi q̄druplex vtilitas nobis p̄uenīēs ex ſcriptuā. p̄ma ē daritas

intelligētie q̄ notat cū dr (quecūq; scripta sūt ad nostrā doctrinā scripta sūt) scdā ē solicitas tollerātie ibi (ut p patiētiā) tcia ē suauitas int̄ne letitie ibi (a ꝯsolacōz scripturarū) Quarta ē securitas optinēde gr̄e ibi (Spem h̄eam9) Est ei spes certa expectacō future bītudis ex grā a meritis puenīēs (de9 autez) Hic oñr adhūgit suā orationē ad p̄dictoz ꝯpletionēa dicit (De9 aūt patiētie solacij) v datoꝛ patiētie in aduersis a ꝯsolationis p9 tribulationē-cho-iij-Post lacrimacōnē a fletū gaudiū a exultacōez infūdis (det nob idipm sapere) v idē mecuz desiderātes mutuū pfectū (ɨm ihm xp̄m) v scdz doctrinā eius (ut vna mimes) quātū ad idēptitatē credulitatis (vno ore) quātuz ad idēptitatē ꝯfessionis quia ut dr̄m ē s̄-x-corde credit ad iustitiā ore aūt ꝯfessio fit ad salutē (h̄z ificet̄ deū aē-) quātū ad vnitatē opis-qz fides sine opibz mortua ē (spt̄ qs) Hic cō sequēt̄ monet fupiores ut iferiores ad bonū p̄moueāt-Circa qs p̄mo ponit suā exhortationē-scdō sb iungit suā orationē ibi-Deus aūt spei Circa p̄mū dicit (spter qs) fuscipite inuicē) p curādo caritatiue alteri9 bonū (sic a xp̄s acepit vos) in curā acipiēdo hūamitatē nostrā ōnibus ꝯmunē scz iudeis a gētibz-mē bra vero dr̄ ꝯformari capiti a iō q̄libet xp̄ian9 dz p curare bonū fratris sui-licz autē acceperit hūamitatē iudeis a gētibz ꝯmunē-tamē aliqñ diuersimode p curauit iudō rū a gētiliū salutē-qa iudeis p̄dicauit in p̄sona spria a qs amodo ex debito a ds ē qs dicit (Dico ei ibz xp̄m mīistrū fuisse circūcisionis) p̄dicando iudeis circūcisis ñ sic gētibus idō dicit matz-xv-Nō sum missus nisi ad oues q̄ pierūt dom9 isr̄l (spt̄ veritatē dei ad ꝯfirmādas promissiones patrū) lz ei salus iudō tuz a gētiū fit p viaz gr̄e simplr-tñ quātū ad iudeos ē ibi ratio debiti aliq̄lit inquātū adveritatē dei p tinet ip̄lere promissa patribz iudeoꝛ facta in lege a spheť-q̄ data fuerat solis p̄ribz iudeis ps̄-cxlvij-Nō fecit talit oī nationi-a iudicia sua ñ manifestauit eis-Et sic salus gētiuz magt̄ ē p viā mīe-qz licz lex a p phete loquebāt de eadē vocatione ad fidē xp̄i-tñ lex nō fuit data p̄ribus coꝛ nec spheti ut dictū ē-spt̄ qs subdit (Gentes autē sup mīa) diuinitus ei ꝯcessa (honorare deū) scz debent vbis aut factis (sic̄ scriptū est) ps̄-xv-spterea cōfitebor tibi in gētibz) v facā te ꝯfiteri ab illis credētibz a sūt vba filij ad p̄rem de deuocōe gētiū accipiēdo tñ mīsti ce inquātū dauid c9 ē vbū ut ibi ds dictū fuit erat figura xp̄i p fectius ip̄letū fuit ī xp̄o q̄ in dauid. Alie vero auctoritates hic allegate a vocatōe gētiū ad fidē xp̄i ɨm litteralē sēsū simplicit̄ intelligū. (Et iterū dr̄ ps̄a) xxxv-(Letamī aē) vbi trās̄latio nrā hz letabit̄ deserta a ī uia Et iterū ps̄-cxvi-(Laudate ōnes gētes dn̄m) scz deuocōe vrā (a rursū ps̄a-xi-eāt radix iesse) v xp̄s scdm carnē exiens de iesse (q̄ exurget) a mortuis (Regere gētes) tūc ei data ē ei ptās ī celo a ī tra matvlti-(ī eū gētes sperabūt) qr vocate ad fidē hñt spem ꝯsequēdi p ipsum vitā etnā (De9 aūt) Hic pōit suā orationē ad dictoꝛ ꝯpletionez dicens (Deus aūt spei) id ē datoꝛ spei (Repleat nos oī gaudio) spūali (Et pace) p q̄tē passionū q̄ turbāt animā in credēdo ds dicit qz fides formata ista facit (ut habūdet̄ in spe) per cumulum meritorū (Et virtute spiritussanct̄) cuius sunt principaliter opa meritoria-quia se habet ad liberum arbitrium sicut sessor ad equum (Certus sum) Hic ap̄s ponit suā excusacōez a p mo de ds qs romanis scribt-scdō q eos adhs nō corpalit visitauit ibi-Propt̄ qs-Cit̄ p̄mū p̄mo excludit falsā cāz quā posset aliquis opinai

de sua scriptuā-s-q̄ rēputaēt eos n̄ litteātos a simplices a sic sua scriptura nēcario idigētes quā remouz d-(Certꝰ sū āt frēs mei a egoipē de vobis qm̄ a ipi plem estis dilcōe) a b̄ sciebat p bñficētiā q̄ ē eꝰ dilecti oīs effectꝰ (repleti oī scia) ptinēte ad salutē (ita ut possīt alterutꝝ mnē) ⁊-n̄ solū ꝓpriāvitā regēt̄ ꝫ ēt aliorū-(Audaēr) Hic oñr expmitte rā cām sue scripture-s-debitū officij sui-q̄ erat aplis gētiū-Et diuidi² i d-q̄ pmo oñdit hꝰ officiuz-Secūdo eiꝰ effectū ibi (Hēo igit) Cir̄ pmuz dicit (Audaēr scripsi vobis ex pte) ⁊-breuiter a sucācte (tāq̄ in memoriā vos reducēs) de hijs q̄ scit̄ in hīs tu a n̄ in vobis aliqs ignotū docēs Propterea dixit s̄-vij-c-sciētibꝰ legē loquor (ꝓpt̄ grāz q̄ data ē m̄) ⁊-aplatꝰ (i gētibz scificās euāgeliū) ⁊-scm̄ oñdēs a p̄dicās (ut fiat oblatio gentiuz accepta) ⁊-oblacō quaz offert gentes p fidez xp̄i sit accepta dō p̄ū (in spūsco) ⁊-p grāz spūs sancti ficata a n̄ p legales obseruātias (Hēo igit) Hic oñr oñdit efficaciaz officij sibi impositi in ꝓposito-pō q̄ sua p̄dicacō ex autoritate xp̄i erat-a b̄ ē qs dicit-(Hēo igit gla in xpō ihu) ⁊-autoritatē officij a xº hēo (ad deū) ⁊-ordinatā ad honorē simū-Secūdo q̄ execucō sui officij n̄ solū erat p̄ verba sic̄ p̄dicacō pseudo aplorū-ꝫ ec̄ p miracula ⁊tute xp̄i facta ad cfirmacōez p̄dicacōis aplī iō dicit (Nō ei audeo q̄d loqui) sic̄ faciebāt pseudo aplī a xpō n̄ missi (⁊bo a facto) q̄ a xpō hēo verbū p̄dicacōnis-a factū miraculosū ⁊bi cfirmatū-iō sb̄dit (et) pid ē (⁊tute signoꝝ) quātū ad minora miracula-(Et p̄digioꝝ) quātū ad maiora miracula-Cōseq̄nter cōcludit efficaciā sue predicacōnis in effectū Et p̄mo expmit extēsiue-d-(Ita ut ab ihrlm per circuitū vsq; ad illiricuz) locus est in fine grecie vñ noiatur mare illiricū-Et secūdo intēsiue-q̄ p̄dicauit-vbi alij n̄ predicauerāt a sic fuit ibi maior labōr-q̄ maioā n̄ erāt dispositā p p̄dicacōnē aliorū-a b̄ ēqs dicit (sic āt predicaui nūc) a pz ex dictis hrā-Cōseq̄nr adducat ad ꝓpositū autoritatē psa-lij-(Quib9 ānūciatū n̄ est de eo videbūt)-s-gentiles-q̄ per predicacōnē pauli fuerūt illūinati p fidez xp̄i: q̄ de xpō n̄ audierunt p ꝓpbas sic̄ iudei-nec p alios aplos-sic̄ alij gētiles q̄bꝰ predicauerāt: sic̄ mathꝰ egiptijs p̄dicauit a alij alijs gētibz plūbus q̄bz iam predicauerāt (Propt̄ qs) Hic oñr excusat se aplis de b̄ q̄ romanos adhuc corporalr̄ n̄ visitauit Prīo 8 darās sui aduētꝰ impedimētū secūdo amoto impedimento p̄mittit suū aduentū ibi-Nunc vero-tercō ad hꝰ oplēda petit oracōnis suffragiū ibi-Obsecro igit̄-Circa primū dicit (Propter qs impediebar plūs venire ad vos) q̄ plūmo tēpe aplis fuit occupatꝰ in predicādo gētibz in partibz grecie q̄p magna pte erāt seducte a pbis ꝓphanis a a falsꝰ p phet̄ añ predicacōnē apli vel post sic̄ ptēbit-ꝫ-dño occēdēte i alijs epistol-(Nūc vero) Hic oñr p̄mittit suū aduētū-d-(Nūc vero vlteriꝰ locū n̄ hñs in hijs regionibz) ⁊-n̄ habēs necessitatē ibi manēdi amplꝰ-q̄ lz n̄ oēs eēnt cōsi-tñ p ciuitates a loca erāt per aplm epi a presbiteri ordinati: qui ad cuertēdū residuos a instruendum cuersos sufficiebant absq; pñtia apli-ꝓpter qs festinabat ad alia loca maiora: in q̄ bꝰ incūbebat predicādi necessitas-(cupiditatē autem hñs veniēdi ad vos) q̄ ciuitas romana totiꝰ orbis terraꝝ erat capitanea (cū hispamiā p̄ficisci cepero) sic̄ em̄ predicauerat in oriente-ita desiderat b̄ facere i occidēte vbi ē hispania-(spero q̄ preteriens videam vos) per hoc innuit q̄ n̄ intēdebat ibi diu morari-eo q̄ petrus aplis cum suis discipul erat rome-a sic p̄dicacō pauli n̄ erāt ibi sic nēcia-sic̄ in hyspania (a vobis deducar illuc) quia tunc hyspania

erat romanis sbiecta-ut pz prima
math-vij-(Sivob pmū expte frui
tus fuero)-v delectat9 ī ꝺuersacōe
a fide nostra a sic accipit hic frui
large(nūc āt)-v añꝫ vabā romā
(pficiscar ihrlm̄ mīstrare sāctis)
ꝺuersi em̄ ad fidē manētes ī ihrlm̄
ut essent pfectionis exēplū ceteris
abrenūciabāt oibz terremis quātū
ad pp̄etatē-ut pz act-iiij-ut tiberi9
orationi vacarēt a pdicacōi-pter
qđ vocāt hic sci-a apli solliciti fue
rūt ut alij ꝺuersi q̄ nō abrenūcia-
bāt suis bonis terremis sustētarēt
eos suis elemosinis a ꝟ negociū pe
trus a iohānes vecōmēdauerunt
paulo ut pz gal-ij-a ipē sollicite fe
cit ut ptz hic(pbauerūt)-v sense
rūt(macedones a achaij)-v ꝺuersi
de terris istis a p ꝟ intelligūt cō-
uersi de alijs locis(Collationē fa-
cere aliquā)-v ꝺonacōnē de bois su
is(in paupes scōz)-v q̄ desūt nu-
mero sāctoz(a debitores sūt)sc;vt
ꝟ faciant eis(Nā si spūaliū coz p
ticipes facte sunt gētes)qz pdica-
tio euāgelij exiuit a ihrlm̄ ut fre-
quēt dictū ē ꝫ-(dñta ī carnalibz)
-v nēcarijs ad vitā corpalez(Mini
strare eis)sic̄ em̄ platis debēt sup
tus ex debito nēcitatis eo qꝺ sūt pdi
catores ex offitio-ita alijs q̄ facūt
ꝟ ex gratia debito honestatis(Ho
igit cū cōsūmauero)assignādo eis
elemosinā p me missaz(pficiscar
p vos in hispamā)ita em̄ ꝓpone-
bat facere(Sdo aūt qñvemam ad
vos ī habūdātia bñdictionis xp̄i
vemā)-v in habūdātia bonoz spi
ritualiū-sic̄ ge-xxx-ꝺixit iacob ad
laban-Benedixit tibi de9 ad ītroi
tū meū de multiplicōe bonoz tēpa
liū a magis pp̄e bñdictio ꝺr hic de
multiplicacōe bonoz spūaliū-Cir
ca ptē istam duo sūt notāda pmū
ē sollicitudo apli circa eccleliā dei-
qz publicato cuāgelio in ptibz ori
entis festinabat ihrlm̄ ad mīstrā
ꝺū vite nēcaria scis a ide celerit vo
mā trāsiēs ad pdicādū-vbū dei in
ptibz occidētis-Ex q̄ nrā negligen
tia ostēdi2-vere vēhensibilis-Sc̄oz
ē qz ex dictis vide2 qꝺ paulus in his
pania pdicauit-cui9 ōriū videt di
cere decretū distic-xi-ca-qs nesciat
sc;z qꝺ de aplis sol9 petrus docuerit ī
hijs ꝓuincijs italia gallia hispa-
nia affrica a cicilia-Propt qđ dicūt
alij qꝺ paulus pdicare ꝓposuit in
hispania supposita dei volūtate sic̄
ꝺr hic ꝓpt qđ vez ꝺixit licet ibi nō
fuerit īpedimēto supuenīēte-Alij
vero dicūt qꝺ in hispania pdicauit
a hoc dicit isidorus in libro de ortu
a de obitu sanctoz a idēvidet dice
re ihēronim9 in libro illustriū vi-
roz-qꝺ paulus in ꝓma satisfactōe
a nerōe dimissus ī occidēt ptibz p
dicauit(Ad decretū aūt respōdet
ali qui qꝺ nō negat simplicit ī his
pania paulū a in alijs dictis puin
cijs pdicasse-ꝟ dicit qꝺ ꝟ nō legit
ꝫz ō ꝟ vide2 qđ ꝺr act-vi-paulū bi-
mio romā fuisse a ibiđ disputasse a
docuisse q̄ tñ ē ī italia-de q̄ loq̄t de
cretū sic̄ a de hispaīa-Propt qđ ali
ter pōt dici qꝺ ītēto dēcti ē qꝺ null9
pdicauit t̄ eccias ostituit ī dās pui
cijs ñ petr9 t̄ alij ex ordīacōe a ius
sione ipi9 a ꝟ mō paul9 ī italia a
hispania ñ pdicaut(Obsecro)hic
ꝓ ñr apls petit oracōnū suffragia
ut īpleāt pdcā-qz cūdo ihrlm̄ ab ī
fidijs iudeoz ei īmiebāt ī via a tmi
no multa pericula sic̄ hūit p revela
tiōz a patuit ex euētu-act-xx-ideo
ꝺr(obsecro āt vos frēs p dñz aē-)a
pz lra vsq; ibi(a obseq̄i mea obla
tio)-v elēosina p obseq̄uz meū agē
tibz oblata(Accepta fiat)sc;z dō ad
gt̄az(Et scis)paupibz ad coz indi
gētiā releuādā(ut vemā ad vos ī
gaudio)offitio dō pacto(a vesti
gerervobiscū)p vecepcōz spūalē bo-
noz p9 multas t̄bulatōes illatas
m̄(de9 aūt pac̄)confirmacō pdictoz.

Capitulū xvi

Ommendo autem vobis)
Postq̄ apostol9 instruxit

romanos in moribꝫ verbo p̄dicāc̄ōms. Hic oñr idē facit exēplo imitationis ꝓponēs eis quasdam personas imitabiles. Et diuidit in duo qꝝ ꝑmo ꝓponit exēpla ad imitādū. Secundo ad pseuerādū ibi. Salutat vos. Prīa in duas. qꝝ ꝑmo ꝓponit imitāda. secūdo vitāda. ut oppositā iuxta se posita magis eluceſcāt. secūda ibi. Rogo āt vos. Prīa adhuc īd. qꝝ ꝑmo noiat psonas sibi familiares. secūdo cōmunes ibi. Salutate appellen. Prīa in tres. qꝝ ꝑmo nominat psonas sibi familiares rōne bñficij. Secūdo rōne meriti ibi. Salutate ephenetū. tercō rōne sortis ibi. Salutate ampliatuꝫ. Prīa adhuc in. d. qꝝ ꝑmo salutat psonas sibi familiares rōne bñficij sibi a alijs fāc̄iter. secūdo sibi spēaliter ibi. Salutate priscā. Circa primū dicit (Cōmendo) .i. cōmēdabilē scribo (phebē sororē nrāꝫ) .s. religiōe xp̄iānitatis ñ cognacōe carnis (q̄ est in ministerio eccīe q̄ ē cenchris) ē ei cenchris portus maris ꝓpe corūthū vbi ista phebe eccīaꝫ edificauerat. a ibi dei ministros suis sūptibus sustētabat (ut eā suscipiat) erat ei pfectura ad curiā cesar. p suis negocijs. eo qꝝ illa puīcia erat sbiecta romanis a p eā scripsit epl̄aꝫ hāc apl̄s vt inuit glo. Hero. tñ dicit qꝝ apl̄s misit eā per thimotheū ad qđ cōcordādū pōt dici qꝝ thimothe⁹ iuit in societate hꝫ dñe. ambo fuerūt in legacōe. vel qꝝ apl̄s scripturā suā duplicauit ꝓpter picula mar. a vnā misit p phebē: p thimotheū alīā. (vigne sanctis) .i. vt dez sanctos (a assistat ei ꝛc̄) qꝝ int̄ cōsolos ad fidē rome aliqui erāt de familia impatois vñ philvlti. dr. Salutāt vos q̄ sūt de cesar. domo (Etem ipa astitit) adiuuādo a ministrādo (multe a mihiip̄i) bñficia. (Salutate p̄scam a aq̄lam) Erat āt prisca vxor aquile iudei cui ꝓmit ea⁊ apl̄s. qꝝ priꝫ credidit a ordo grē ꝓponendꝫ ē ordini nature: vel qꝝ erat magis famosa (adiutores meos i xp̄o ihu) hꝫ tēt̄ act. xviij. vbi hꝫ mulier noiat priscilla. sic iohanna a iohannita: dr. em̄ act. xviij. qꝝ paul⁹ māsit cū eis in corūtho cū fuisset expulsi ꝺ roma p claudiū imperatorē. a cū eodē paulo inde recesserūt mota sedicōe ꝺ paulū a iudeis (qui p aīa mea) .i. p vita mea seruāda (suas ceruices suppoſuerūt) exponēdo se piculo mortis nec hoc fuit ꝺ ordinem caritatis qꝝ sciebant vitā pauli magis necessari eccīdesie. Propter qđ eā fuę ꝓprie vite ꝓponebāt ex magna caritate. (quibꝫ nō solꝫ ego grās ago ꝛc̄) qꝝ fecerūt pro cōmuni vtilitate eccīdesie (a domesticā eoꝝ eccīaꝫ) .i. congregacōꝫ eoꝝ fideliū i domo eoꝝ (Salutate ephenetum) Hic oñr exprimit personas sibi familiares rōne meriti. Et primo ratione fidei qualis fuit ephenetus. ꝺ quo subditur (qui est primitiuꝫ aſie) .i. regeneratus (i xp̄o ihu) a sic fuit exēplar aliorū ad credendū. a qꝝ lr̄ātus erat romā iuerat ad alios instruēdū. Secūdo rōne meriti i opacōne ibi (Salutate mariā) Erat em̄ duis romanꝫ laborās ad cōmunē pacē cōuersoꝝ ad fidē. ideo sb̄ditur (que multū laborauit ꝓ nobis) Vñ a ipa dissensionē orientē inter eos eo qꝝ iudei p̄ferebant se gentiliꝫ a econūso. vt dictū est sup̄ ca. j. venūciauit apl̄o tāq̄ ei qui posſ ꝓdesse a vellet. Tercō racōne meriti in predicacōe dicens (Salutate andronicū a iuliā cognatos a cōcaptiuos meos) Erāt em̄ iudei nacōne a forte de tribu apl̄i a multas tribulacōnes sustinuerūt. sic ipē pro noīe xp̄i (qui sunt nobiles in apostol) erāt em̄ de septuaginta xp̄i discipul. iō sb̄ditur (qui a añ me fuerunt in cristo) quia priꝫ vocati ab eo. (Salutate ampliatū) Hic cōsequēter nominat psonas sibi familiares racōe cōsortij a noiat ꝫ tres

sed nō exp̄mit vbi assadauerūt eū
pz littera (Salutate appellen) ꝟ cō
sequēter ꝓponit exēpla psonaꝝ mi
nus sibi spātiū. a p̄mo quātū ad
exēpla in fide. scdō i vna opacōne
ibi (salutate triphenā) Tercō quā
tuz ad exēpla ocordie ibi (salutate
anfitrionē) Circa p̄mū ponit q̄tuor
exēpla de fide p̄mū ē p ea viriliter
pugnādo cū dicit (salutate appellē
pbū in xp̄o) v. pbatū in fide xp̄i p
tribulacōm tollerātiā. p̄m ē fideles
congregādo. dicēs (Salutate eos qui
sūt ex aristobuli domo) fecerat em̄
iste domū ad fideles paupes congre
gandū a in ista salutacōe p̄cipa
liter intelligit tāq̄ p̄cipalis in do
mo. teraz ē in fide p̄ficiēdo dicēs
(Salutate herodiōz ognatū meū)
natione a religione. Quartū ē cōg
gregatos i fide solidādo. d. (Salu
tate eos q̄ sūt de naarisci domo) iste
narissus fuit quidā p̄sbit̄ discur
rens p ciuitates a loca confirmando
credētes in fide a fideles paupes re
cipiebat hospitio. a sic salutat eos
in xp̄o. vel ut hic dicit glosa. tunc
erat absēs p confirmatione fideliū.
Propt̄ q̄ apls nō nominat ipm
ꝫ illos de domo sua (salutate triphe
nā) Hic cōsequit̄ ponit exēpla opa
tionis bone a p̄mo in administra
tione bonoꝝ corpaliū. a noīat hic
tres matronas q̄ talia exercebant
erat em̄ consuetudo apud matronas
deuotas ꝟ facere ut pz in actibz a i
alijs legēdis plurium scōꝝ verūtñ
q̄ tercia alias duas in ꝟ ope p̄cel
lebat. a iō dr de ipsa (Que multū
laborauit in dño) v. amore dñi (sa
lutate) Hic cōsequēt ponit exēpla
bone opationis. a p̄mo in āmini
stratione bonoꝝ spūaliū dicēs (Sa
lutate rufū) q̄ erat sacdos p̄mptus
ad ōima ministrāda (a mr̄em eiꝰ)
carnalē (a meā) spiritualē (Saluta
te anfitrionē) Hic ponit exēpla con
cordie nominās plures habitātes
a concordes caritate ad atioꝝ imita
tionē a cadē ratione salutat sequē
tes. d. (Salutate phisologū) Cōse
quēter oñdit q̄liter se debz hēre ad
alias fideles psonas q̄s nō noīat
. d. (Salutate inuicē i osculo sācto)
Iste modꝰ erat retinēdi fideles in
p̄mitiua ecclesia i signū concordie a
caritatis. Et bñ dicit (in osculo san
cto) ad excudēdū osculū adulato
riū q̄ absolon osculabat populuz
. ij. reg. xv. Et osculū simulatoriū
q̄ Joab osculatus fuit amasā. Re
gi. Et osculū p̄ditoriū q̄ iudas os
culatus fuit dñm matꝟ. xxvi. Et
osculū impudicū. puer. vij. de mu
liere adultera. Apprehēsumq̄ deos
culatꝰ iuuenē aī (Rogo aūt vos)
postq̄ apls ꝓposuit imitāda. Hic
oñr ꝓponit euitāda. Et diuiꝺ i duo
as q̄ p̄mo ponit suā exhortacōem
sc̄dō sūgit suā orōnē ibi Deꝰ aūt
pacis. p̄ma adꝟ i duas q̄ p̄mo pōit
exhortacōz rōne sūpta ex pte euita
tiōis. scdō ex pte deuitātiū ibi Vra
āt obīa. Circ̄ p̄mū ꝺt (Rogo āt vos
frēs ut obſuctē eos) diligēt̄ cōsiderā
do a euitādo (q̄ dissensiōes) v. declia
tiones a rectitudīe fidei (a offēdicula
faciūt p̄trēdo alijs occasiōez ruine)
Hoc āt faciebāt pseudo apli quos
apls monz euitare. Et oñr oñdit q̄li
ter possint cognosci. q̄ malū ñ euita
ꝝ ñ cognūa ꝟ oñdit ex tribz scz ex
fine q̄ p̄dicāt a docēt ꝓpt̄ bonū vti
le a delectabile. iō ꝺt (Hmōi em̄ xp̄o
dño nr̄o ñ seruiūt) ꝫ suo vētri. Scdo
ex mō loqñdi q̄ vitia maiorꝝ pal
pāt a eis adulāt. iō ꝺt (Et p dul
ces ꝑmones a bñdictiones aī) terdo
ex eis q̄bz loquiꝝ. iō ꝺr (Seducūt
corda innocētiū) q̄ simplices p̄mo
decipiūt q̄ talibz facili9 acq̄escunt
Et dicūt hic innocētū nō a purita
te scientie ꝫ a defectu industrie si
cut puer. xiij. innocēs credit oī vbo
(Vrā āt) hic oñr hortat eos ratiōe
sumpta ex pte ipoꝝ. q̄ romani do
minabant̄ toti mūdo a iō tō exē
pla eoꝝ deferebāt ad oēs ptes or
bis p nūcios de roma venientes pp
ter q̄ fideles rome manētes magt

debebant dedimare doctrinā a cōsortia malox vt bonū exemplū darēt alijs p mūdū-iō dicit-(Vrā āt obedientia) in fide euāgelij (in oēm locū diuulgata ē) mō dō (gaudeo igitur ī vobis) eo q bonitas vrā redūdat in alias ptes (ħ volovos sapiētes eē i bono)-s-cognoscendo a operādo (a simplices in malo)-s-opando ñ in cognoscēdo-q cognicō malī ut euitaf ñ solū ē bō ħ ecl necessaria ad salutem-(Deꝰ aūt) Hic oñr adūgit auxiliū siue oracōnis-a p̄mo in euitādis mal dicēs (Deꝰ pacis)-s-actor a ofuator (conteret sathanā)-v aduersariū nrē salutī-Et secūdo in bonis oseqñdis-iō sbdit-(Grā dñi ihū Salutat)-Sup posuit apls exempla ad imitādū in bono Hic oñr ponit exēpla ad pseuerandū in bono eox incepto-oñdens q multivalentes de eox bono gaudebant ꝓpter qđ magis pseuerare debebant-dic igif (Salutat vos thimothe) epheseox epūs (adiutor meus) in p̄dicacōe euāgelij (et lucas) qui fuit comes apli indiuidu⁹-vt dicit ihero-a pz ex act-aplox (a iason et sosipater cognati mei)-v natione iudei-de quibꝫ ħf in actibus (Saluto vos ego tercius) Non ē hic tercius nomen nūerale: ħ nomē psonale notariī pauli: de cui licentia iste posuit nomen suū in salutacōe (Salutat vos gaius) corinthiox epūs: cui iohēs scripsit epl̄am q̄ predicatores euāgelij recipiebat-a idō paulus qñ ibat illuc ad ip̄m dirigebat (a vniuersa ecclia) reginimi gaps sbiecta-(Salutat vos erastꝰ archarius ciuitatis)-v p̄nceps civ: a sic dicꝰ ab archos qđ est princeps-Vel alt a forte melius arcarius dr qr custos erat publice arche vbi scripta a acta ciuitatis reponebant vel vectigalia (et quartꝰ frat) nō sanguine ħ fidei religione-a ē bō q̄rtus nomē personale (grā dñi ihū) bō dr ad ofirmādū p̄dcā (Ei āt) Hec ē vltia ps epl̄e-s-ei⁹ oclusio q̄ diuisa fuit ō pro hemiū a nārācōem a p̄ncipio in q̄ oclusit apls epl̄am suā et dimax gratiax actōnē-a bō cōclusit ex duob⁹ -s-qr vocacō ad fidē ē p ip̄m a ei⁹ cō firmacō a ex bō q̄ misteriū xp̄i nūs tpibꝫ reuelauit qđ ab antiqs tēporibꝫ fuit desideratū a añ tēpa solī deo cognitū dicit igi² (Ei aūt qui potēs ē nos ofirmare)-s-deo vnī et trino sit supple (honor a gl̄a) qđ bō accipiē ex fine huiꝰ ptis-a item cōstruef cū seqñtibꝫ alijs (iuxta euāgeliū meū)-v p p̄dicacōnez qđ tñ ē xp̄i ut actoris-iō sbdi² (et) p id est -v (per p̄dicacōnē ihu xp̄i) quē predico actorē euangelij (ſm reuelacōnē misterij)-v sacri secreti redemptōnis nrē qđ est in euāgelio reseratū ꝓpter qđ septuagita interp̄tes vbi ysa-ix-hēt nrā trāslacō a vocabitur nomen ei⁹ admirabil⁹ ofiliar⁹-deꝰ fortis: pat futuri seculi-p̄nceps pacis: sic trāstulerūt-a vocabi² nomen ei⁹ magni ofilij āgel⁹ (tpibꝫ eternis tacitis) bonis-deo tñ cognito Dici² āt eternis tēpibꝫ: q̄ eternitas q̄ mensurat cognicō dīna ñ appl̄hendit a nobis-ñ p cōpacōnē ad tēpa infinitū (qđ nūc patefactū ē)-s-tpe noue legī (p scripturas ꝓphax) aplis reseratas-tūc vl-aperuit illis sensū ut intelligerent scripturas (ſm p̄ceptū eterni dei)-v ſm ordinē ei⁹-q̄ eternaliter disposuit fieda i tēpe (ad obedicōnē fidei i cūctis gētibꝫ)-v ut cuncte gētes obediāt fidei (cognito soli sapiēti deo) bō refert ad illud qđ p̄dicā tēporibꝫ eternis tacitis (per ihesū xp̄m) q̄ ē mediator nr̄ ad reducē dū nos in deū (cui)-s-xp̄o (honor) q̄ est reuerentia in testimoniū virtutis exhibita-in xp̄o em̄ bone fuit ocis vtutes a carismata (a gl̄a) q̄ ē honor exhibitus alicui corā multis-honor āt exhibef xp̄o hominī corā sanctis et āgelis (in secula seculox amē) v-eternaliter: cuius eterne gl̄e nos participes faciat qui cū patre a spiritusancto viuit a regnat in secula seculox Amen-

Paulus vocat⁹ apłs) Hic incipit scđa ps epłaz pauli apłi in q̄ incipit scribere grece. ī p̄cedēti ei epła p̄scripserat romanis latine Et diuidit in duas ptes. qz pmo scribit aliq̄bus eccīis. scđo spūalibus psonis scđa ps incipit ī pma epła ad thimotheū. pma diuidit in sex ptes. pmi nūez ecclesiaz. q̄ patebūt p̄seqñdo dño ꝯcedēte. Circa pmuz ꝯsiderādū q̄ apłs in epła p̄cedēti ꝯmēd auerat gratiā dei p quā iudei a gētiles in vna fūt ecclia ꝯiuncti. a p quā dñt caritatiue adinuicez colligari. Gratia vo ꝯfert in eccie sacramētis a iō p⁹ epłam ad romanos in q̄ fit pmo de xpi grā ꝯuemēter ponūtur epłe ad coz. in q̄bus apłs eos instruit de ipsis sacmētis Et diuidit in duas ptes scđm duas epłas. in prima apłs instruit chorinthios de eccīe sacmentis. in scđa de sacmētoz mīstris. In hac aūt epła pmo p̄mittit apłs salutationē scđo p̄seq̄tur suā intētionem ibi Grās ago. In salutacōe vo tria ponit. pmū ē psone salutantis dicēs (Paulus vocatus apłs) Ratio vo huiꝰ nominis pauli a modus siue vocationis ad apłatum ponūt supp pmo ca. ad romanos (p voluntatē dei) scz p voluntatem bnplacitū. mativero p̄lati fūt p eius voluntatē figmi. q̄ 8z pmissio in quātū a deo pmittūtur in tali offitio (Et sosthenes frat) hūc aūt apłs secū ponit ī salutacōne. qz detulerat ad eū defectus chorinthioz tāq̄ ad eū q̄p ꝯdesse poterat a nolebat ne corinthij crederēt ipsū sosthenē ꝯ fecisse nō ex caritate. sz alia causa. idō apłs posuit ipm in salutatione corinthioz tanq̄ optātez salutē coz. ut p ꝯ oñderet q̄ sosthenes caritate frat̄na motus detulerat ad ipsū defectꝰ chorī. Scđo pōit p̄sonas salutatas. d. (ecclesie dei) .i. gregacōne fideliū (q̄ ē chorinthi) quātū ad fideles in cīta te habitātes (vocat̄ sāctis) qz p gr̄ tiā 8ine vocacōnis venerāt ad sāctificatē (cū oībus qui inuocāt nomē dñi ac̄) quātū ad fideles hītātes ñ solū in ciuitate. sz etiā in tota diocesi. idō subdit (in omni loco ipsoz) .i. subiecto iurisdictōni epi a alioz illiꝰ ecclesie mīstroz (a nro) p ꝯ em̄ q̄ subiacebāt epo ciuitatis nō erāt exempti a ptāte apłi. Tertio ponit tō salutaria a optata. d. (grā vobis) ī p̄senti (a pax) .i. gła in futuro in q̄ pax p̄ficit. qz appetitus ibi terminat̄ siue q̄etat̄. Verū tamē qz ꝯ tō fūt a deo solo fīt actore. idō subdit (A deo p̄re nro) qz est p̄ oīm p creationē. sz fideliū tm̄ p gratie adoptionē (a dño ihu xp̄o) q̄ est mediatoz nre salutis (gratias ago) Hic ꝺnr p̄sequit apłs suā intētionē seu tractatū epłarem. in q̄ apłs pmo grās agit de vomis corinthioz ut libēti⁹ accapiāt eius correctionē. scđo p̄cedit ad coz īstructōz ibi. Obsecro autem vos. Circa primū 8t (Grās ago deo meo) ticz em̄ fit deus oīm. tm̄ 8i spāliter deꝰ vonoz p fidē a deuotionē (sēp) .i. ī oībus vōris mihi ad orādū ꝺgruis a deputatis (p vobis) sicut p filijs caissimis (in grā dei q̄ data ē vob) .i. ꝓpter gratiā vob datā (in ihesu xp̄o) .i. a plenitudīe gr̄e eius. sm qđ 8z. io. pmo. De plenitudīe eius oēs accepimꝰ (qz in oībz) scz p tinē tibz ad salutē (diuites facti estis) .i. abūdātes (in illo) .i. p illū (in oī verbo) qz linguis omnibus loq̄bātur. tūc em̄ baptisatis. p īpositiōz manuū apłoz dabat̄ donū līgua rū ut pz in actibus ī pluribus locis vel dicit (in ōmi ꝟbo) qz abūdabāt in verbis doctrine. sz qz ꝟbū non p fert nec ordinat̄ nisi p̄cedat ex habitu sciēcie. iō subdit (ī omni scientia) .i. intelligētia scripturaz ad salutē p̄tinētiū. ꝯ tñ intelligēdū est de maioribus illiꝰ eccīe ad q̄s spectabat docere (Sicut testimonium cristi) .i. scđm concordiam ad eius euāgeliuz qđ supple (cōfirmatum

est in vobis) .i. firmiter iudicatū. a liter nō esset recta sciētia si a xpi testimonio discordaret. (ita vt mihil deſit vobis īvlla grā) a ī ꝫ oñt grē pfectionē (exſpectātibꝫ revelatōem dñi nr̄i ihu xpi) ī die iudicij q̄ revelatio vnos faciet btōs ī re. ꝫ exſpectatio hꝫ revelatōis facit eos btōs in spe. psa. iij. Dū oñs q̄ expectāt eū. a ideo de tali exſpectatōe chorinthios apłs grās agit deo. a q̄ hec exſpectatio nō fit vana: ꝫ est auxiº dei firma. iō subdit (qui cōfirmabit vos vsqꝫ ad finē sine crimine) .i. sine pctō mortali. q̄ pctm̄ veniale ñ pōt etiā a pfectis oīno vitari (ī die aduētus dñi nr̄i ihu xpi) ꝫ dicit q̄ qui sine crimīe ī die mortis inuem² in die iudicij sine crimine pñtabi² a pdicta cōfirmat p fidelitatē dei. d. (Fidelis deꝫ p quē vocati estis) scz ad fidē. a sic nō deficietis vobis ī auxiliando vt puenīatis ad gloriā. Sz pōt hic queri. quō apłs de chorinthis tāta dicat pcōnia. cū statū pꝫ ea subdat q̄ int² eos erāt scismata Ad qd̄ dōm. q̄ illa scismata ñ erāt cōia ꝫ erāt ibi multi bonī. a īrāti ac caritate cōiuncti. in q̄bꝫ verificabat² dictum apłi vñ 8. ꝛ. q̄ aliq̄ chorinthiorum dicebāt. ego aūt sū xpi. a isti nō faciebāt cōtentionē ꝓpter baptistas. q̄ totā efficaciā baptismi cristo attribuebāt (obsecro) Hic cōr apłs incipit eos īstruere. a diui² in duas ptes. q̄ pº instruit eos de sacramētis. secūdo de quibusdā aliis xvj. c. Circa primū sciendū. q̄ ī sacramentis tria sūt. sicut in sacrīa res significata. a cōta q̄ est grā. a res significata. q̄ est resurrectōis glīa. a idō prīo agit de sacris. secūdo de gratiis xij. c. tertio de glīa resurrectōis. c. xv. Dīa adꝫ in tres. q̄ pº agit de ptinētibꝫ ad sacrīm baptismi. a cū ꝫ de mō docēdi eo q̄ scribi² mar. vlti. docete oēs gētes baptisātes eos aī. secūdo agit de sacramēto matrimonij. v. c. tertio de sacrō cuharistie vij. c. Circa primū sciendū. q̄ īter chorinthios erat dissensio ꝓpt̄ baptistas a doctores. q̄ baptisati ab vno apło pferebant se baptisatis ab alio. q. baptismꝫ hrēt efficaciā a ministro. alīq̄ etiā doctrinā pbo rum verbis ornatā reputabāt magis efficacē doctrina apłoꝝ talibꝫ carēte. a idō circa ꝫ duo facit apłs q̄ pº remouet apłs ostentionē. secūdo ostētionis cām. ca. iij. Prima in tres. q̄ pº ponit suā admonitionē secūdo aperit eius intentionē. ibi. si gnificatū est. tertio admonitōnis vōnem. ibi. Diuisus est xps. Circa primum admonet eos gratioſe vt eius admonitō magis recipiat̄ ad monet ei eos huiliter. d. (obsecro) a nō papio. a etiā caritatiue dicēs (frēs) q̄d est nomē amoris. a etiaꝫ reuerēter. d. (p nomē dñi nr̄i ihesu xpi) a etiā vtiliter. q̄ admonet eos de vnitate. a cordia seruanda īter eos de vita pariť. a doctrina. d. (vt idipm dicatis oēs) ita q̄ ī verbis. a factis vestris nō appeat aliqua discordia (sitis aūt perfecti in eodē sēsu) de agēdis (a eadē sciētia) de ostēplā dis (Significatū est) Hic cōr apostolus aperit sue monitōis intētionem. ad ꝫ em̄ monuerat eos de caritate. a cordia. vt ꝺuemētius arguret discordiā ipoꝝ auditā. ideo dicit. (Significatū est mihi de vob frēs mei) caritatis eos alloquit². vt correctio eius melīꝫ suscipiat̄. (ab hijs q̄ sūt de eis) ꝑm alīq̄s nomen ē matrone deote. ī cuius domo plures fideles manebāt. ꝑm alios ē nomen loci ꝓpe chorinthū vbi habitabant fideles de ostētōe chorīthioruꝫ dolētes. a si pº mō acipia² ꝑt̄ secūdo sostenes in illa societate. a qua fuit missus ex bono zelo ꝫ denūciare apostolo (q̄ ostētiones sūt inter vos (Cōsequenter expōit modum ostētōis d. (ꝫ āt dico) .i. refero (q̄ vnusq̄sqꝫ vīm dicit ego sū pauli aī) quilibet em̄ nominabat se ab illo a quo baptisatus erat quasi baptismum melīꝫ esset maioris efficacie q̄ alterīꝫ. cū

tamē oēs deberent se noiare a xpo q̄ solus baptisat interi9 scōm q̄ dr io. pmo sup quē videris spm̄sactū descendētē a manētē sup eū hic est q̄ baptisat in spūsācto. a ideo baptism9 ñ habz efficatiā a ministris ꝫ a solo xpo. ꝫpter q̄d ad cuitādū errorē chorinthior fuit introductū in grecia cui9 q̄dā ps ē achaia in qua ē chorintus ut baptisarē in hac forma sc; baptisarē suus ibu xpi ac̄. ꝫ cessante errore eccia omumit baptisauit sb hac forma. ego baptiso te ac̄. in q̄ melius exp̄mit forma baptismi a xpo tradita. marvlti. Docete oēs gētes baptisantes eos in noīe p̄ris ac̄. q̄ i forma eccie exp̄mitur psona baptisantis ministerialit cū dr ego baptiso ut videtur vba xpi sonare (Diuisus ē xps) Hic onr aplus ponit rationez siue monitionis sc; q̄ dissensiones nō dñt ee inter eos. a pmo oñdit ꝫ in baptismo. scdō i doctrina verbo ibi. Nō in sapia verbi. Prima ad huc in duas q̄ pmo ponit siue mōitionis rationē scdō excusat a se suspitionē ibi Grās ago. Circa pmū dicit (Diuisus ē xps). q. d. videt se qui ex vbis vestris q̄ maiorē efficatiā vnius baptiste q̄ baptismo alterius attribuit. q; sol9 xps baptisat interi9 ut dictū ē io si baptismatibz pluriū varias vtutes attribuitis. sequi2 q̄ xps sit diuisus alter opando in baptismatibz a diuisis ministris. Et ad maiorē intelligētiā sciēdū q̄ xps i baptismo duplicē hz vtutē ꝫpriā vna ē dina. q; cū p̄cea spūsco mūdat interi9 a pcto a ꝫ ptās nulli creatuē cōmūicari potuit sicut nec deitas. Alia cōpetit ei scōm naturā hūanaz que dr ptās excellētie in sacramētis Et cōsistit i ḡtuor. Primū ē q̄ solus de9 instituit sacramenta. Scōm q̄ effectum sacramēti q̄ ē caracter potuit cōferre sine sacramēto. si aūt de grā q̄ ē effect9 sacri loq̄m dat a solo dō p̄cipalit. a xpo vo hoīe ministralit tātū. tñ p̄cipalius ceteris mīstris. q; ē instrumētū deitati cōiunctum. Tertiū ē q̄ virtus passionis eius opat in baptismo a i aliis sacramētis Quarto q̄ ad eius īuocacōnē sacra cōferūt. hāc aūt ptātē excellētie maie quātū ad ꝫ vltimum potuit ministris cōferre sc; q̄ i eoz noībz cōferet baptismus ꝫ tñ cōicare noluit ne scisma fieret i eccia q̄ tot baptismata crederētur ee ministri. ꝫpt q̄d sb dit (Nūq̄d paulus crucifix9 ē p vobis). q. d. ñ q̄ baptism9 ñ hz efficaciā a passione alicui9 sci mi si solius xpi ꝫpt q̄d eius efficatia nō dz alteri attribui (aut i noīne pauli baptisati estis) quasi dicat nō. ꝫ tm̄ i noīe xpi. q̄ de xpo dr act. quarto. Nec ē aliud nomē est sub celo datū hoīmibz in q̄ oporteat nos saluos fieri Sz ostra sb vidēe illud q̄d dr matb. vlti. Docete ones gētes baptisantes eos i noīne p̄ris a filij a spūssancti. a sic ñ erāt hoīes baptisādi i noīe soli9 xpi ꝫ i noīe totius trinitatē. Ad q̄d dicendu q̄ i p̄mitiua ecclesia nomē xpi erat odiosū multis p curātibz sb iudeis in sua malitia obstiatē ꝫpt q̄d ut nomē xpi amabile a venerabile redderet. aplī baptisabāt in noīe x̄ ut hēt act. viij. a hoc fecerūt spāli ordinacione spūssancti. verūtamē in noīe xpi tō trinitas intelligitur. q̄ xps idē ē q̄ vnctus. a sic intelligitur p̄ vngens a spūssancto qui ē ipa vnctio. Postq̄ aūt nomē xpi factū ē magnū a celebre in gētibz eccā vti2 forma a xo instituta. baptisando in noīe p̄ris a filij a spiritus sancti. tñ illi q̄ sic ee baptizā2 i noīe x̄ baptizā2. q̄d nomē in noīe filij intelligit. igit q̄ xpi nomē a de9 passio a ñ alteri9 cōferūt efficaciā baptismo idō q̄ hāc efficaciā aliis tribuūt xpz diuidūt (Grās ago) Hic onr aplus excludit a se suspitionēne forte crederent aliq̄ hāc diuisiōz ex xo habuisse occasionē. d. (Grās ago dño meo q̄ neminez vestrum

d. ñ.

baptisaui nisi xpm⁹ &c.) paucos em̄ baptisauerat. a illos signāter nominat. qr de illr ñ erāt q illā diuisionem faciebāt (baptisaui aūt a stephane domū) ⁊ eiꝰ familiā (cetꝝ aūt &c.) ꝟ adiūgit ne forte alīqs alius cū istis ab eo fuisset baptisatus de q̄ nō adūteret. eo qꝺ mēoria hoīm labilis est. a sic falsitas ꝟbis eiꝰ imponeret a falsꝫ apls. Consequenter assignat cām q̄re paucos baptisauit. d. (Nō em̄ misit me christꝰ baptisare ꝫ euāgelisare) Sz cōtra ꝟ videt esse qꝺ dr mar. vltᵒ. Euntes in mundū vniuersū docete oēs gētes baptizātes eos &c. a sic apli a xpō missi fuerūt ad baptisandū sicut ad docendū. Ad qꝺ dm qꝺ lz xps miserit aplos aduersarios q̄ tamen principaliter ad docendū. a ideo per seipos p̄dicabāt. p ministros aūt inferiores vt frequentiꝰ baptisabāt. cuiꝰ vō est. qr ꝟtus vel sapīa baptisantis mīhil opa² in baptismo. xpi qꝺ nō refert p mīstꝝ maiorē vel minorē baptisari. ꝟtꝰ aūt sapīa p̄dicantis multū valde offert in p̄dicatione. a iō apls q̄ maiores erant circa p̄dicatores se magꝫ occupabāt exēplo xpi q̄ p seipm docebat a per suos discipulos baptisabat. vt hēt ioh. iiij. (Nō in sapiētia) Hic ost̄r reprobat ostentionē eloquentioruꝫ ex pte doctrine. qr eoꝝ alīq̄ doctrinā pseudo aplorū ornatā verbis a vōibꝫ hūane sapīe p̄ferebāt doctrine aplorꝫ xpi. q̄ nō erat in folijs verborum. ꝫ in virtute spūssancti. xpi. qꝺ apls p° oñdit modū illi nō ee ouenientē doctrine xpi. Secūdo declarat se nō habuisse vsū tali modo docendi ca. ij. Circa pm̄ ponit intentum. d. (nō m sapīa &c.) a ostendit cū p̄cedenti ītā sic. qr dixerat ñ misit me xps baptisare ꝫ euāgelizare ⁊ euangeliū p̄dicare (nō in sapīa verbi) ⁊ in sapīa mūdana. q̄ verbo ornatꝰ a vōibꝫ sūptis ex appentibus fm sensū inmitif. illa aūt q̄ sunt fidei exedūt hūanā vōem a sensū a iō ille modꝰ docēdi nō est cōuenies doctrine fidei. Sed ostra ꝟ videt esse qꝺ multi doctores catholici vt augꝰ a alij ī doctrina fidei vsi sūt vōibus hūanis a vbis ornatꝰ. Ad qꝺ dm qꝺ aliud est docere ī doctrina verbi a im hijs q̄ sūt fidei. qr docere in sapīa verbi est. qñ accipit hūana sapīa p principale radice doctrie. vt solū qs approbet qꝺ sapīa mūdana cōtinet. a ꝟ est fidei corruptiuū. vti āt sapīa verbi est suppositū fūdamētū fidei si q̄ vera ī dictis pꝺoꝝ fidei accōmoda reperiā² in obsequiū fidei assumere. a ꝟ est bonū a meritoriū. Vñ dicit augꝰ li. ij. de doctria xpīana. si q̄ vba nre fidei accōmoda phi dixerunt nō solū formidāda nō sunt sed etiā ab eis tanq̄ ab iniustis possessoribꝫ in nrm vsū vendicāda (Vt nō euacuet) Hic oñr manifestat propositū. a primo ex pte doctrie. secūdo ex pte docentiū. ibi. Videte. Prima in duas. qr primo ponit suā probationē. secūdo probatōis manifestationē. ibi. Quō iudei. Circa primū sciendū. qr idē modꝰ nō ocurrit oñi doctrie. vt dr. ij. methaphisicoꝝ. ethicoꝝ. modꝰ em̄ procedēdi p demōstratōes nō opetit rethoricē sed geometrie. a ecōuerso p̄suadere ñ opetit geometrie. ꝫ rethorice vt ibidē dr. Et fit̄ si aliquis in natura ītellectualī vt pote angelica demōstrationibus geometricis vti vellet incōuenienter procederet. qr non sūt applicabiles nisi materie corporali. Ex hijs formatur talis ratio. Ille modus docendi nō est ocuenies alicui doctrine p quā destruit id qꝺ est ī ea principale. sic est ī posito quia principale in doctrina fidei est sal⁹ p fidē christi crucifixi. propter quod apls dicit infra. ij. ca. Non iudicaui me aliquid scire ītervos nisi tm ihm hūc crucifixū. inmitiverꝺ principaliter sapīe ꝟbi est destruere salutē factā p crucē xpi. vt dicē² statim. a hoc est qꝺ dicit apls (Nō in sapīa ꝟbi) misit me xps euāgelizare

(ut ñ euacuet crux xpi) ⁊ passiōis
eius qz ptinet aliq̄ que vident hu
mane sapientie impossibilia ut qz
de⁹ moriat a ꝯsimilia a aliq̄ vide
tur huic sapiētie ꝯtraria ut qz alis
q̄s mortē a ꝯfusionē nō refugiat ꝯ
magt ad h̄ voluntarie se offerat a cō
similia ꝓpt qz sapiētibz mūdi stul
ta videt doctrina fidei a idō subdi
tur (verbū em̄ crucis) ⁊ p̄dicatio pas
sionis xpi (Pereuntibz quidē) ⁊ in
fidelibz scm mūdanā sapiētiā tā
tum sētiētibz (stultitia ē) rationibz
dictis (Hijs aūt qui salui fiunt)
⁊ fidelibz (virtus dei ē) qz p eruce ad
uersarius eoz dyabolus deuictus
est a qz experiūtur in se vtutē xpi ī
voluptatū carnaliū repressione a
sic impleta ē scriptura isa. xxix. (p
dā) ⁊ destruā (sapiētiā sapiētū) ⁊
stultā ostēdā sciētiā hūanitus iue
tā ad veritatē euāgelij ꝯpatā a di
cit (sapiētiā) quātū ad cognitionē
de speculabilibz (Et prudētiā) quā
tū ad noticiā de agibilibz ꝓpt qz
xps ad aplatum nō vocauit philo
sophos ꝯ simplices ne pfect⁹ fidei
xpiane ascriberet hūane sapientie
ꝯ diuine. iō sb di² (vbi sapiēs) qui
alta speculabilia scruta². qz refert
ad gētes sapiētie mūdane inmitē
tes (Vbi scriba) ⁊ peritus in lege.
qz refert ad doctores iudeoz (Vbi
inq̄sitor huius seculi) ⁊ psperitatuz
huius mundi. qz refert ad vtroszq
. q. d. null⁹ talis aut ratus ē in vo
catione fideliū xpi. h̄ aūt scriptura
ab illo loco. vbi sapiens ac. accep
ta ē de psa. xxxiij. ca. scm trāslacō
nē. lxx. vbi licz sint alia vba q̄ ꝯ in
trāslatione nrā. tñ ē eadē sētētia vt
patz intuēti. excepto tercio vbi di.
(vbi inq̄sitor h⁹ seculi) ꝓ q̄ in trāsl
latione nrā ponit. vbi doctor puu
lor. eadē tñ ē sentēcia. qz puuli so
lent instrui de hijs q̄ ptinēt ad mo
ralē vitā status p̄sentis. iō sb dif
(Nonne stultā fecit deus sapiētiā
huius mūdi) . q. d. sic qz demōstra
uit eā stultā faciēdo qd impossibile

iudicabat. a qz de sapiētibz huius
mūdi nullos aut paucos in pn̄ci
pio elegit p p̄dicacōe euāgelij. cr
ratio assignat cū dr (Nā qz ī dei sa
piētia) ⁊ ꝯgregracōne creaturaz q̄
sūt qd dā dei speculū (nō cognouit
mūdus) ⁊ sapiētes mūdi (p sapiē
tiā) scz mūdanā (dei) ī cui⁹ ꝯgmi cō
nē ducit speculū creaturaz scdz qd
dr ro. pmo. qui cū ꝯguissent eū nō
glificauerūt aut grās egerūt. sed
euanuerūt in cogitacōibz suis a ob
scuratū ē insipiēs cor eoz aē. iō (pla
cuit dō p stulticiā p̄dicacōis saluos
facē credētes) ⁊ p aliū modum qz
p sapiaz phōz scz p p̄dicatiōez cru
cis qd phi stultū reputabāt ꝓpt de
fectū intellect⁹ eoz. multo ei ē racō
nabili⁹ credē alicui ꝓpositōi ꝓpositę
p suscitacōz mortui vel aliqd hmōi
de q̄ certū ē qd nō pōt fieri ñ a dō q̄
ñ pōt ee testis vel ꝯfirmator falsita
tis. qz cuicunqz conclusiōi hūana
ratione ꝓbate q̄ pōt deficere. ī h̄ em̄
egit sicut doctor benivolus q̄ vidēs
discipulos nō capere veritatē ab ipō
ꝓpositā p vnā viam p̄cedit ad ali
az (Qm̄ a iudei) hic ꝯñr aplis ma
nifestat suā ꝓbationē scz qz inmiti
sapiē vbi ñ ꝯuenit doctrine fidei qz
euacuat salutē p crucē xpi. dr (Qm̄
a indei signa petūt) lex ei iudeoz da
ta fuit ī trone dine ptātis exo. ij. a
iō a q̄cūqz afferēte doctrinā aliquā
petebāt signa dine vtutis ad eius
ꝓbationē (a greci sapiētiā q̄runt)
erāt ei imbuti scīs philosophi
cis q̄ p racōes p̄cedūt. a iō nihil re
ꝓbare volebāt ñ rōne ꝓbaretur (nos
āt) xpiani (p̄dicam⁹ xp̄z crucifixū)
ē aūt xps nomē suppositi duplicē
naturā hēntis. dinā ab eterno a hu
manā ex tēpe. ꝓpt qd illud qd est
ꝓpriz cuilibz nature de isto supposi
to dr vē. ita qz ē ibi cōicacō idōma
tū. fic ei h̄ ē vera de xpō qz h̄ hō creā
uit stellas ita ista deus crucifix⁹ est
(iudeis q̄dez scādalū) ⁊ occasionē
ruine nō ex natura rei p̄dicate ꝯ ex
iudeoz malicia q̄ xpz expectabant a

d. iij.

adhuc exspectāt ventuꝝ ī maxima
ptāte-a idō ꝯsiderātes infirmitatē
carnis assūpte acceperīt occasionē
ruine- negātes ipm a manētes in
sua īfidelitate- a tñ ꝓphete eis decla
rauerūt vtrūq; ſ-potestatē a infir-
mitatē venturi xp̄i zach-ix Exulta
satk filia syon-iubila filia ihrlm-ec
ce rex tuus venit tibi iust9 a salua
tor a ipē paup-p ꝟ em̄ q; dr rex iu
stus a saluator oñr eius p tās-p ꝟ
aūt q; subdit a ipē paup oñr eius
assūpta infirmitas-fuit etiā multe
alie ꝓphetie q̄ loquunt² de aduentu
xp̄i cū ptāte magna-a alia de eius
aduētu in īfirmitate a passibilita-
te-a p̄mevt ī plūbz referunt² ad ad
uentū xp̄i ad iudiciū-secūdo vo ad
aduentū eius ī carnē-Verūtamen
a ī isto aduētu p° venit ī ptāte mi
raculorū q̄bz dedarata fuit eius di
uinitas - sicut p passibilitatē eius
carnis hūanitas-a sic cox scāda-
lum nō fuit datum sed acceptum -
Sciendū tñ q; hāc ruinā iudeox ex
ꝯsiderātē īfirmitatk xp̄i p̄cessit o-
diū a iuidia ꝯ xp̄m-eo q; publice p̄
dicabat ꝯ vicia cox -a sic cognitio
quā hēbāt de xp̄o p impletionē ꝓ-
phetax fuit in eis obscurata -a tūc
ceperūt scripturas pūse interp̄tari -
vt dr ſ-ij-c-a plenius dictū fuit ma
th-xxj-(gētibz āt stultitiā) stultū
em̄ videbak eis dicere deū mortuu
fuisse-q; nesciebāt vtrāq; naturā ī
vno supposito ꝯsiderare-q8 xp̄iani
credūt a ꝯsitē² tanq; veritatē op-
diuīs testificatā-a averk ꝓphetk p̄-
nunciatā-ī quibz ñ p̄t esse falsitas
iō subdit (ipsis aūt vocatk)-ſ-ad fi
dē xp̄i (Judeis atq; grecis)-vt iudeis
atq; gētibz indifferēter (xp̄m dei vir-
tutē) supple esse p̄dicam9 (a dei sa-
pientiā) maxia em̄ dei virtus a ei9 sa
pientia appet ī xp̄i crucifixione-nā
ꝟ mō ꝺuemētissime facta est hūa-
ni generk redēptio vt ille q̄ erat de-
bitor satisfaceret vōne hūanitatis
assūpte a redimeret q̄ poterat vōne
deitatk adiūcte iō subdi² (qr q8 stul
tū est dei)-vel dr de deo ſm errorē gē-
tiliū-vt dictū est (sapiētia est hoī-
bus)-vel ꝺtinet maiorē sapientiā q;
ab hoībz possit capi ad plenū (Et
q8 infirmū est dei)-vel q; videret īfir
mitatē attribuere deitati -vt q; de9
passus sit a mortu9 (Fortia est hoī
bus)-vel ꝺtinet maximā virtutē;-q;
deitas passa est mhil - ſ hūanitas
tm̄- cuius meritū vōne deitatis cui
adiuncta est- efficaciā habuit ad re
dimendū genus humanū q8 tota
hūana natura nō potuit facere (vi
dete) Hic oñr oñdit q; modus do-
cēdi p sapiētiā vbi nō cōuenit fidei
catholice vōne sūpta ex p̄te docētiū
mod9 em̄ docēdi dz ꝯfōrari sciētie
docētis -Primi vo doctoes vt apli
a alij xp̄i discipuli p maiori p̄te ca
rebāt hac scia ġratk-q; prīs debent
ceteri ꝯfōri-h9 ergo vōis p° p̄mit
minorē-secūdo defect9 mūdane sa-
pientie ī dictk doctoribz suppletōe;
ibi-Ex ipō-Cir-j-dicit-(Videte etc
mim vocationē vrām frēs)-vel diligē
ter ꝯsidrāte modū vocatōis vrē (q;
nō multi) vocantiū vos p suā p̄di
cationē (sapiētes)-vel p̄bick lrīs exer
citati-p maiōr p̄te erāt illrātia sim
plices vñ de petro a iohe dr ac-viij
Videtes aūt petri ꝯstantiā a iohis
apto q; hoīes essent sine lrīs a ideo
te admirabā² ac-(Nō multi potē-
tes) ſ paupes victū ꝓprijs manibz
acquirētes (nō multi nobiles) sed
rusticia de plebe humili-Dicit āt nō
multi q; aliq̄ de sapiētibz lrātk a no
bilibz a potētibz a p̄n° crediderunt
a fidem p̄dicauerūt-sicut michi de-
mus gamaliel-a manaē tetrarche
collactaneus- sicut em̄ p maiori p
te primi credentes fuerī simplices
a illitterati a impotentes- ne fides
humane attribuerek industrie vel
potentie- sic aliqui licet pauci com
paratiue fuerunt litterati a nobiles
ne fides asscriberek ignorātie a ru
ditati - sicut est de lege machometi
quā nullus sapiēs a lrātus a p̄nci
pio recepit: sed tm̄ homines rudes

a carnales. qbus ppositi carnalia
qbz hoies assentiūt de facilia fretus
multitudīe coegit ceteros ad recep
tionē siue legis. d. se missum a deo ī
armoz potētia a nō in miraculis
(Sz que sūt stulta mūdi elegt deꝰ)
v. homies illitteratos a simplices q̄
reputabāt idiote. ut dictum est de
petro a iohāne (ut confundat sapiē
tes) v. confundat eos confusibiles absco
dendo ab eis ppter superbiā suā cele
stia misteria que simplicibus reue
lauit (a infirma mūdi elegit deus)
v. homines impotētes scām mūdū
(Vt confundat fortia) v. fortes hui9
mūdi. ostēdendo q̄ p suā fortitudi
nē nō consecunt salutē (a ignobilia
mundi) v. hoīes de plebe humili
(Et ea que nō sunt) v. homies nul
lius reputationis (ut ea q̄ sunt) re
putationis magne in hō mūdo (de
strueret) v. ad hūilitatē reduceret
sicut patz in cōstātino impatore q̄
btō siluestro xp̄i vicario offitium
scratoris exhibuit (ut nō gl'ie' hois
caro) v. nullus homo eleuet p sup
biā in cōspectu eius hz magis humi
liet. ppter qs modꝰ docēdi in hūi
litate conuenīs est fidei doctrine (ex
ipso autē) Hic cōr ne p̄dicatores
euangelij vilipēdent ut abiecti oī
dit q̄ defectus sapiētie mūdane a
potētie suppleba' in ipsis. scz ex vir
tute dei. cuius īstrumēta erāt apli
a ideo totū attribuendū ē sibi sicut
p̄ncipali agēti a ē tāte potentie q̄
omnē defectū pōt supplere a hz ē qs
dz (Ex ipso autē) v. ex virtute ipi9
dei (vos estis in xp̄o ihesu) v. facta
xp̄i mēbra p fidē a caritatē (qui fa
ctus ē nobis sapiētia) a pōt supple
re omnē ignorantiā (a iustitia) ō
impotētia; (a sāctificatio a redemp
tio) extra ignobilitatē. quia p grāz
sāctificātē coniungimur deo. vbi est
maxima nobilitas. a p redēptionē
xp̄i liberamur a seruitute pcti que
est maxia vtilitas (Vt quēadmo
dum scriptū ē) ihere. ir. (Qui gla
tur in dño glorief) a nō in poten
tia vel sapiētia carnali a humana
q̄ p talia nō ē hominū vocatio ad
fidē a salutē hz p dei gr̄tiaz ut dōm ē.

Capitulū Secundum.

Et ego cū venissez) Dñso q̄s
sit modus venīēs fidei do
ctrine. Hic sequēter oīdt
se illo mo vti. Et diuidit in tres p
tes. q̄ pmo oīdit se nō fuisse vsuz
apud chorinthios aliqua excellen
tia sc̄ari. Scdō ost apud quos vte
batz mō docēdi ibi. Sapiaz loq̄mr.
Tercio assignat rō dicti ibi. Et ego
q̄ a loq̄mur. Circa primū dicit (Et
ego cuz venissem ad vos frēs) v. ad
predicādū fidē catholicā (Veni nō
i sblimitate sermonis) vtendo vbis
rethorice (aut sapie) vtendo verbis
philosophice. Et subdit cā (Non
enī iudicaui me scire aliq̄d ac̄) v.
non oīdi me scire nisi grossa a pla
na q̄ ptinēt ad salutē p crucez xp̄i
fcāz Cōsequēter ostēdit se non fuisse
vsum excellētia potētie. d. (Et ego
in infirmitate a tremore a timore
multo fui apud vos) a dicit (ī infir
mitate) quantū ad mētis sufferen
tiā tribulacōnū (Et timore) quātū
ad mētis cussionē ppt̄ maiora ma
la īminētia (a tremore) ppt̄ redun
dātiā interioris cussionis ad car
nē. Cōsequēter oīdit se nō fuisse vsū
excellētia eloquētie. d. (a sermo me
us) docēdo aliqs in secreto (a p̄dica
tio mea) docendo populū in publi
co (nō ē in psuasibilibz hūane sa
piētie verbis) v. rethorice loquendo
(hz in oīfione spūs) q̄ recipientes
p̄dicationē eiꝰ acapiebāt a deo spi
ritum scm̄ ī signo visibili. fit de pre
dicatione petri dz act. x. adhō loqñ
te petro verba hec. cecidit spūssan
ctus sup oēs q̄ audierūt vbū ac̄. a
q̄ spūssanctus in aplo loquebat
(Et vtutē) q̄ miracula faciebat vir
tute dīna ad cōfirmādā suā doctri
nā. a etiā q̄ vtuose viuēdo dabat
exēpla vtutis (ut fides nrā nō sit in
sapia hoīm) v. imitat sapie hūane

que est ruinosū fundamentū (sed in virtute dei) q̄ est fundamētū sta bile a firmū (sapientiā aūt). ℔ oñr oñdit aplūs apud q̄s vteba² excellē tia sapīe. a diui² in. d. qr p° oñdit ꝓpositū. secūdo q̄lis sit hꝫ sapīa dic̄ ibi Sapientiā vero. Circa primū di cit (Sapientiā aūt loquim̄ inter p fectos) Circa q℔ sciendū q̄ pfectio hoīs attendit in eo q℔ est supmū i ipō. s. intellectu a voluntate. a dr ex cellētissimū obiectū q℔ est ipe deꝰ a iō pfectus est ille q̄ hz mentē ele uatā sup corpalia ad intelligēdū diuīa a amandū. a talibz ꝓponen da sūt ardua fidei catholice. a sic fa cit aplūs (Sapientiā vo) hic oñr oñt q̄lis sit hꝫ sapīa. oñs p° q̄ sit i fidelibz occultata. secūdo q℔ est fide libus manifestata. ibi. Vocab āt Circa primū dicit (Sapientiā vero nō huiꝰ seculi). v. impfectos nō lo quimur sapīam mūdanā hūanis rōnibz pncipaliter inmitentē (neq; principū huiꝰ seculi.) v. potentū a quibz ortūa autoritatē habet sapi entia legū. vel pncipes hic dicū² sa cerdotes a scribe iudeoꝝ q̄ freq̄nter nominā² pncipes coꝝ i euāgelio a in actibz apl̄oruz. eo q̄ ꝓpl̄s p eos gubernaba² . a sapīa istorū fuit a adhuc reputaf inter iudeos volen tes scp̄turas ꝓpl̄aꝝ de xp̄o aliter i terp̄tari. a hunc secūde expositionē sonat magis lrā sequēs vt videbi tur (qui destruūtur) v. destruen² de ꝓpinquo. qr dic̄o post romani ihe rusalē a sacerdotes iudeoꝝ destrue rerūt ex ordinatōe diuīa īvindictā mortis xp̄i. vñ videf hic aplūs hoc ꝓpl̄etādo p̄dixisse. p ℔ autē q̄ dica² qui destruūtur excludi videf q̄ ab aliquibz dr. s. q̄ pncipes huiꝰ seculi hic dicū² demones. qr sūt īmortales. misi eorū destructio dicaf ℔ sue ptāf ablatio. q̄ ablata est ex pte p mortē xp̄i. a magis auferē² in iudiº finali. (Sed loquim̄ dei sapientiā) v. p̄dicamus dei filiū qui est virtus a sapīētia patris (in misterio que absc̄ondita est) id est i secreto incar nationis. quia nūc videmus tm̄ in enigmate. p ꝓphetā (quā p̄destinauit deus) v. ordiauit ab eterno. (in gloriā nostrā) quā ꝓsequimur p xp̄m dei sapientiā. a quia in ipō est obiective gloria nostra. qr bea ti reficiunf interius aspectu fue deitatis. a exterius i aspectu fue hūa nitatis. sicut dicit augf. sup iob̄em (quā nemo principū) v. peritoꝝ in lege iudeoꝝ (cognouit) eo q̄ paucꝝ coꝝ respective cognouerūt. sicut di citur nemo est i foro quādo pauci sūt ibi respectu multitudis que so lent cōuenire. de pncipibus em̄ iu deoꝝ plures crediderūt. licet pau ci ꝓpatiue respectu nō credentiū. si aut patz de michodemo qui credidit ioh̄. iij. a. xij. dicaf ex pncipibz mlti crediderūt in eū (Si em̄ cognouis sent nūq̄ dominū glorie crucifixis sent) Cōtra⁽¹⁾ āt hꝰ vide² math̄. xxi sup illud. agricole autē videntes fi lium dixerūt intra se. hic est heres venite occidā⁹ eū. vbi dr ihero. ma nifeste. dñs ꝓbat hīs vbis iudeoꝝ pncipes nō p ignorantiā sed p ī uidiam dei filiuz crucifixisse. de hoc plenius dixi sup. xxj. c. math̄. Et breuiter pōt repeti oduo. s. q̄ piti iudeoꝝ q̄ pncipes ℔ dicū² cognouerūt ihm nazarenū esse messiā in le ge a ꝓphetis ꝓmissū. qr videbāt ꝓphe tias de ipō impletas quantū ad tē pus a loca a alias circūstantias. ꝫ qr cepit p̄dicare ōvicia coꝝ publi ce. cognitio illa p odiū a inuidiā ō xp̄m īsurgentē fuit i eis obscurata a ceperūt ꝓpl̄ias alr interp̄tari. et sic dr (Si cognouissent dñm glie nūq̄ cruc.) nō em̄ cognouerūt tēpe crucifixionis licet añ cognouissent. Et ꝑm ℔ intelligif dictū ihero. allega tū. p ℔ aūt q̄ dr de pncipibz q̄ do minū crucifixerūt. videf q̄ nō dicū tur ℔ pncipes potētes hꝰ seculi dā tes leges gētibus. qr nō crucifixe runt xp̄z misi hoc referaf ad pplatū q℔ nō videf rōnabiliter dic. qr ñ feat

hoc misi ipulsus a pncipibz iudeoꝝ
nec erat ipator q leges cōdere potē
rat. Ad pbādam aūt dictam ig=
noratiā allegat scpturā isa. lxiiij.
qđ oculus nō vidit aē. ⁊ sapiētia
p̄dicta in mīsterio abscōdita nō su
it cognita cognitione sensitiua. q po
tissime hētur p visū a auditu. nec
etiā cognicōe intellectiua naturali
qꝝ excedit facultatē intellectꝰ. ppt
qđ sb dic (nec in cor hois ascēdit)
⁊ ppria vtute. p reuelacōnē tñ cog=
noscit ut cōsequēter dicat (q ip̄para=
uit deus hijs q diligunt illū) qꝝ ta
dix merendi ē dilectio caritatiua a
iō diligētibz ip̄arauit deus filiū su
uz habendū in via p fidē a caritatez
a in pria p darā visionē a pfectaz
fruitionem. (Nobis aūt) Hic oñr
oñt qꝝ dicta sapiētia ē fidelibz maī
festata. d. (Nobis aūt reuelauit p
spm̄ sāctū) q docet oēm veritatē io.
xvi. a qꝝ sit efficax ad hoc pbat p hoc
qđ subdit (spūs ei oīa scrutat etiā
pfūda dei) ⁊ ītima. qđ sic declarat
p simile cū dr. (Quis ei scit hoiz aē)
p eo ei qꝝ spūs hois ē sibi cōstāti
alis cognoscit oīa ei9 ītima a null9
ali9 nisi ipē de9. q ē intimior hoīm qꝝ
spūs ip̄us (sic spūs) dei q ē cōsubstā
tialis sibi cognoscit oīa ītima dei. a
p oñs p̄t ea reuelare qñ vult a ex=
pedit ecīe qđ fecit pncipaliter apl̄us
iō sb dic (nos aūt nō spm̄ hoc mun
di accepimꝰ) ⁊ noticiā mūdanā a
amorē q̄bz ipellit hō ad q̄rēdū a a=
mādū tpalia. spūs ei ip̄ortat quen
dā ipulsū vitalē p gredientē a cor=
de ī exteriora mēbr. ppt qđ noticia
a amor ipellētes ad aliquid agen
dū spūs similitudīarie noīant (q
spm̄ q ex dō est) ⁊ amorē inflāmā
tē ad ōia (ut sciamus q a deo do=
nata sūt nobis) scz grās gratis da
tas. ut pphetia a scripturaꝝ ītelli=
gētia aē. a hmōi de q̄bz agit .j. xij.
ca. a cognoscūt ab hōte qꝝ dātur
ad vtilitatē ecīe. pōt etiam dici qꝝ
apl̄s loquit de bonis future glie.
q donata sūt nobis in spe q nō ad
huc in re. (Que loq̄m) Hic ōñr red
dit rationē q̄re talia loq̄bat int̄ p
fectos tm̄. qꝝ illis tradēda sunt do=
cumēta q possunt ea capere nō alijs
qꝝ hoc esset frustra. ideo dr (q a loq̄=
mur nō in doctis humane sapiētie
vbis) scz rethoricē aut philosophi
cis (sed ī doctrina spūs) ⁊ sicut spūs
sāct9 nos īstruit ad loquēdū (spūa
libus) scz hoībz (spūalia cōparantes)
⁊ tradētes eis spūalia documēta eo
qꝝ possunt capere (aīalis hō) qui scz
hz intellectū a affectū depressos ad
sensibilia (Nō p̄cipit ea q sūt spūs
dei) ⁊ spūalia bona sic lingua febri
dātis infecta colera amara nō p=
cipit dulcia sed magis iudicat illa
amara. iō sb dic stultīcia ei ē illi) cū
tñ scōm veritatē sit ibi maxima sa
pientia. a subdit causa talis falsi
iudicij cū subdit (qꝝ spūaliter exa
minat) ⁊ vere cognoscit scz bonum
spūale. iudiciū eñ de supiori p id
qđ ē inferius nō hētur. sed magis
ecōuerso. iō subdit (Spūalis autē
iudicat oīa) scz bona put sūt in re.
qꝝ q̄lis vnusquisqz ē talis finis si=
bi videt. ppt qđ iudiciū verū acci=
piēdū ē scōm qꝝ iudicat bene dis=
positus. sic iudiciū verum de sapo
ribus accipiendū est p respectū ad
gustum sanū a nō ad infectum ut
dictū est de lingua febricitātis. spiri
tualis autē hō habz intellectū illu
stratū a affectū ordinatū. iō optīe
de spiritualibz iudicat nō autē aīa
lis qui hz intellectū a affectū recur
curuatos ad sēsibilia ideo sb dic de
spūali (a ipse a nemine iudicat)
⁊ a nullo hoīe aīali. Qđ pbat oñr
auctē scpture ysa. xl. (Quis ei cog
nouit sensū dñi aē) q̄. d. null9 nisi
ipse. a ideo illi q non hñt spūm dei
non pñt de diuinis iudicare. qꝝ oz
illa cognosci de quibz iudiciū fit.
Spirituales autē viri q hñt spiritū
dei ipsos illustrantē de ōnibz hoc pos
sunt. quales fuerunt apostoli. iō
subditur (Nos autem sensum xp̄i
habemus.

Capitulum Terciū

Et ego frēs tē) Postq̄ apls remouit chwūthioz otētionē. Hic oñr remouet otētionis cām q erat ex hoc q aliq̄bz ministris eccie minis attribuebāt a aliq̄s minis otēnebāt. p° g remouet p^m. secūdo secundū c. iiij. Pria i. d. q p° oñt dānū ex tali attributōne qđ patiebā^r. scdo remouet illā dubitationē ibi. Quid igit est apollo. Circa. j. oñt q ex tali attributō ne quā hēbāt inter se. adh aīales ā carnales erāt. ppt qđ doctrinā p^fectā fidei capere nō poterāt. a sic impediebā^r a otentōe magni boī. idō dicit (Et ego frēs nō potui vob loq̄ q̄si spūalibz) ppt dictā cām (h q̄si carnalibz tāq̄ parvulis i xpō tē) a annūciaui minora fidei fm vrāz capacitatē (ñ escā) a p^fectā doctrinā (nōdū em poterat) eā capere. q. d. nō subtraxi vob hāc doctrinā ex inuidia: h ex vrā impotētia (h nec nūc quidē potestis) q̄ diu i tali carnalitate manet. qđ em ca. p. ce. vocauit aīalitatē. h vocat carnalitatē. a q adh sint tales oñt. d. (Cuz em inter vos sit zelus) a inuidia (a cō tētio) oriēs ex ipa (nōne carnales estis) q. d. p: q fic. q h nō sūt mi si inter carnales. q̄ de bois corpalibz otēdunt. eo q a plūbz ītegre hī ñ possūt: h ex diuisione diminui^r ps vniuscuiusq;. a sic oriē otētio q q libet vult facere ptē suā meliorem Spūalia vo bona a plūbz p^fcē pñt possideri. immo p^fectius q̄ ab vno ppt qđ inter viros spūales q̄ tūa bō querūt nō est zelus nec otentio (a fm boiem ambulate). q. d. sic Modus em intelligēdi onaturat boi ē p reflectionē ad fantasmata. a volendi p uersionē ad appetitū sēsitiuū. a iō fm boiem ābulare est p modū aīalitatē. nisi spiritus bois a deo sursū eleuet qđ fit in spūalibz viris (Quid igit) Hic oñr remouz attributionē ex qua dictū dānum inaurebāt. a diui^r in tres ptes q primo oñt q̄d mīstri eccie oueit fm veritatē. secūdo excludit errorē. ibi Deo. iij. infert cōclusionē. ibi. Ita q nemo. Prima adh in duas. q̄a primo oñdit actionē ministrorū. secūdo mercedē eorū. ibi. Vnusq̄sq; autē. Circa p^m dicit (Quid igi^r est apollo q̄ vero paulus) vt p hoc intelligā^r alii eccie ministri. a rñdet ad questionē ppositā. d. (ministri eius cui credidistis) a xpi. q. d. ipi nō sūt p̄cipales doctores fidei vel opatores baptismi. sed solū ministri xpi inquantū ministeialr operantur exterius. xps autez docet a baptisat interi9. ppt qđ talia mīstris nō sunt attribuēda (a vnicui q; sicut dns dedit.) q. d. adh tale ministeriū nō est in eis ex vtute p pria: sed solū ex dei grā. q āt opentur solū exteri9 pbat oñr. d. (Ego plātaui) annunciādo vobis p° ea q̄ sūt fidei. (apollo rigauit) post me docēdo. (deus āt incrementū dedit) q. d. ego a ipē nihil egim9 ad salutēa fidē nostrā interi9 opādo: h solus de9 illuminādo vos p fidēa mū dādo p gratiāa sanctificando. nos autē solūmodo egimus exteri9 ministrādo. sicut plātator arbōris vel rigator nō facīūt eius radicatōem vel incrementū h virtus nature ppter qđ oducit. (Itaq; q̄ plātat nō est aliq̄d neq; q̄ rigat) s. operando interi9: sed solus de9. (q̄ plātat āt a rigat vnū sūt) s. oditōe nature a ministerij opatōe. ppter qđ vnus nō est p̄ferēdus a alter otēnēdus. (Vnusquisq;) Hic oñr oñt mercēdē mīstrorū ne forte crederet aliq̄s ipōs nō esse remunerādos. eo q̄ dixerat itaq; neq; q̄ plātat est aliq̄d neq; q̄ rigat. Et diui^r in tres ptes q p° declarat mīstroz mercedē. secūdo corvarietatē. ibi. Scōm grāz dei. Tercio īfert quandā oclusionē ibi. Nescitis. Circa p^m dicit (Vnusq̄sq; aūt) mīstroz eccie (ppriā mercedē accipiet fm suuz laborē) quia

ñ oñs equaliť laborant extenſiue nec ītenſiue (dei ei adiutores ſum9 aē) ⁊ q ⁊ dicz nō agam9 interi9 illu mīando vel iuſtificādo tñ agimus aliquid ad ꝟs exteri9 miniſterium adhibēdo qđ nō caret premio (Se cūdū grām) Hic oñr ponit variatio nē ⁊ (Scōm grām dei q̄ data ē mi) a nō ꝑpa virtute (ut ſapiēs archi tect9) ⁊ pncipalis int̄ mīſtros qđ nō dicit ad iactātiā ſ̄ ad dei gl̄am ꝑpt̄ qđ p̄miſit (Scōm dei grām fū damētū poſui) p̄ma initia vobis ſi dei annūtiādo (ali9 āt ſup edificat) ⁊ alij doctores poſt meos docētes docuerūt ſequētia (vnuſquiſq; āt videat) ⁊ diligenter attēdat (quō ſup edificet) ⁊ q̄liter doceat ut eius doctrina nō diſcrepet a fūdamento ꝟs magis ei ꝺueniat a q̄d ſit ꝟs fun dametū ſubdit (fūdamētū ei aliud aē) ⁊ ſolus xp̄s vel fides ip̄i9 ē fun damētū. Sz ō hoc videť apoca. xxi. vbi ꝺr q. x̄pi. apli fūt. x̄pi. fūdamē ta ciuitať dei p quā intelligi² eccia Ad qđ dicēdū q̄ fūdamentū dupli citer p̄t accipi ⁊ no mō ꝑpe ſcz illud qđ hz firmitatē a ſtabilitatē ex ſea ſic ſolus xp̄us ē fūdamentū eccie ⁊ Alio mō improp̄e a large. ſcz illud qđ adhereat p̄mo fūdamēto iā poſi to. fiť ſunt lapides p̄mar̄i fūdamē to inherentes. ⁊ ſic apli dicūť eē fū damēta. q̄a p̄mitus exhereſerūt xp̄o (Si q̄s aūt ſupedificat ſup̄ fūdam̄ tum hoc aurū argētum a lapides p̄ ciosos) p ꝟs intelligi² ſana doctrina fundamēto fidei recepte appoſita. p aurū doctrina circa amorē ꝺiuū p argētum doctrina p̄tinēs ad cō templationē ſpūaliū creaturaq; p quā aſcēdiť ad dei cognitionē. per lapides p̄ciosos doctria p̄tinēs ad alias virtutes aīam ornātes (lig na. fenū. ſtipulā) dixerūt aliq̄ q̄ p hoc intelligi² falſa doctrina cōbuſti one digna ſicut ſubdiť poſtea. ſ̄ ꝟs nō videť intētio apli. primo. q̄ di cit iſta fūdamēta fidei ſupaddi. fal ſa vero doctrina nō ſuperaddiť. ſ̄ magis p̄ eā fundamētū ꝟs deſtruiť ſcdō q̄ ſubdit q̄ licet tale op9 arſe rit. operans tñ finaliter ſalu9 erit qđ nō p̄ōt dici de doctoribz falſā do ctrinā hñtibus. Et iō dicēdū q̄ p iſta intelligiť vera doctrina curio ſa tamē a vana ſeu cupiditate que ſtus deprauata. nō in ſe ſed ex pte doc̄tis. ⁊ talis doctrina ſtat cum fundamēto doctor. tñ meretť penā purgatorij. ⁊ ſic finaliť ſaluať. ⁊ de vtraq; doctrina ſb̄ diť (Vniuſcuiuſ q; opus) ſcz doctoris boni a curioſi (manifeſtū erit) in die iudicij qui accipiť hic p̄ die mortis. q̄ quať vnuſquiſq; in die mortis inueniť ſcz in ſtatu ſaluando. vel dānādo. talis in die iudicij p̄ſētabiť. ideo ſubdiť (dies eñ dñi declarabit) ve mit eñ dñs ad iudicū cuiuſlibet ī ptīculari in die mortis ſue (q̄ī igne reuelabitur) ſcz purgatorij qui idem ē cū igne infernī. ſcōm eñ q̄ dicit gregorius. Sicut eñ in eodē ig ne aurū rutilat a palea fumat. ſic idez ignis purgat electos a dānat reprobos. ſed reprobis eſt ad sem per. electis tantum ad tēp9 ıō ſubdi² (a vniuſcuiuſq; opus) ſcz doctoris vtilis a inutilis eccleſie (quale ſit ignis probabit) ⁊ manifeſtabt (ſi cuius opus māſerit qđ ſupedi ficauit) ⁊ ſi edificauit doctrinā bonā ſanam a ſtabilē (mercedē accipi et) euolando ad patriā (ſi cuiꝰ op9 arſerit) eo q̄ eſt doctrina curioſa vť dicto mō deprauata (detrimentum patietur) q̄ ad tēp9 pena ſēſus a pena damni puniet tamē finaliť ſaluabitur. Aliqui vero exponunt hanc ſupedificationē de opibz ſup additis fūdamēto a in eodē hoīe q̄ ſi ſup illud fūdamētū in ſe accep tū ſupedificat facies bona opa per aur̄ argētū lapides p̄ciosos ſignificata euolet ad gl̄az. Si aūt ſupe dificet peccata venialia p lignum fenum ſtipulā ſignificata eo q̄ nō deſtruūt fūdam̄tū ꝟs ſtāt cū eo. ipē p̄uie² i purgatorio a finaliť ſaluabit

sed hec expositio sm litterā precedē tema subsequentē magr videt motalis ꝙ trātis (Nescit) Hic oñr ex pdictis infert oclusionē-s-ꝙ corrūpens fideles p falsā doctrinā meretur dānationē-a magr ꝙ ille ꝙ violat templū materiale quāto spūalia corpatibz pferun² dicit igit (nescitis)-q-d-scire debet (qr templū dei estis) spūale (a spūs dei habitat in vobis) p gratiā (si ꝙs autē templū violauerit) p falsā doctrinā-fundamēta fidei subuertēdo (disperdet illū deus) eternalr damnādo (Nemo) Ostēso ꝙd ociat ministrc eccie sm veritatē-hic oñr remouet ostraiū errorē-d-(Nēo seducat) sic ē i grec cod a i libr correctis-chorinthij ei semetipōs seducebāt-attribuēdo ministris eccie qō est ꝓpriū xpi-vt dictū est sup-ꝓpr qō aplus ꝟphibet d-(Nēo seducat) mō dicto (si quis inter vos videt sapiēs esse-) asserēs ostraiū hui⁹ doctrine p aliquā rationē apparentē-(stultus fiat)-vil lā estimationē deponat a hijs que sūt fidei huiliter se supponat (ut sit sapiēs) sapia ꝙ desursū est vñ dic² pū-xxx-Locutus est vir cū ꝙ deus erat a ꝙ deo secū ocmorante ocfortalr ait-stultissi⁹ sū vivor ꝛc-iō subditur rō de abiectōe mūdane sapiētie cū dr (sapia hui⁹ mūdi stultitia est apud deū) maxīmū em pncipiū errois est velle metiri diuia-a illa ꝙ totalr trāscendūt i tellectū hūanū p rōem humanā-Sile em est acsi noctua vellet iudicare de luce solis facultatē suivisus totalr excedente a ad ꝟ induct scptura iob-v-(Cō prehendā sapiētes i stultitia eor) p ꝟ em ophendū² ꝙ sapia eor falsa oñr-a fidr autoritate ps-lxxxiij (Dñs nouit cogitatiōes sapiētum qm vane sūt) applicate ad dīma ꝙ ipas trāscendūt-(Itaqꝫ nēo) Hic apls oclusionē cōcludit pncipalit intentā-s-ꝙ nō fit gloriādū de ministris eccie illo mō quo gl̄aban² chorinthij: sed de solo xpō-ideo dicit (Itaqꝫ nēo gloriet in hoībz) diuīa ministrātibz-a ideo subdit rō (oīa vrā sūt sive paulus ꝛc) a nomīat ministros maiores-p ꝟ intelligēs multo fortius minores-a oñs sūt ministri eccie et p oñs quodāmō subiecti fideliū cōitati-inquātū sūt missi a xpō p salute fideliū-de subiectis nō est gloriādū-ꝟ de principibus (sive mūdus)-v-creature-qr deseruiūt hoībz ad necessitatē hꝰ vite a instructōem-inquātū ex ipis accipit cognitio de creatore (sive vita)-s-pñs que deseruit hoī inquantū ordinat vt in ea tō mereat (sive mors) ꝙ fidr ei serunt si patiēter toleretur (sive pñtia)-v-dona a vtutes quibz in pñti iuuā² ad beatitudis ocsecutionē (sive futua)-v-bona eterna ꝙ sp eram⁹ a sic oīa creata ad fideles ordinā² ꝓpter eor gloriā vovinj-Diligētibz deū oīa coopantur in bonū hīs ꝙ secundū ꝓpositū vocati sūt sācti (vos autē xpi) qm fideles vlterius ordinā² ad xpm fit exercitus ad ducē-a mēbra ad caput-ꝓpter hoc de ipō solo fideles debent gloriari-a nō de ministrc infrioribz (christus autē dei)-v-sicut xps gloriat de patre-sapiētie quito-Gloriat se patrē habere deū-et iohānis-viij-Ego honorifico patrem a vos inhonoratis me-

Capitulum Quartū

Sic nos existimet homo aē) Postquā apostolus reprehendit chorinthios de hoc ꝙ aliquibus ministris nimis attribuebant-hic consequenter arguit eos de hoc-ꝙ aliquos minis contemnebāt-isti enim chorinthij qui gloriabātur de ministris philosophia imbutis: minus debito reputabāt alios mīstros talibus nō vtentes in docēdo-Et diuidi² in duas partes-quia primo eos redarguit-secundo correctiom eorum insistit-ibi-Non confundam vos-Circa primū sciendū ꝙ ꝑfūptuose

et temere eos iudicabant a iō p̄ō arguit iudiciū temeritatē. scdō p̄sūptionē ibi. Hoc aūt frēs. Circa primū sciēdū q̄ mīstri fideles ecclie sūt q̄ dīna mīstrāt et docēt ppl̄ dei gl̄am fideles āt q̄ ꝫ faciūt ppl̄ lucrū tpale vel ppriam laudē. talis aūt intētio ad secreta cordis ptinet. q̄ iudiciū ipsius dei est ppriū. scdm illud p̄mo reg. xvi. homo videt ea q̄ patent. deꝰ autē intuet cor. ppl̄ qđ p̄ sūptuosū est hoī de talibz iudicare et maxime circa mīstros ecclie q̄ nō sunt cōtemnēdi. ꝫ magis reuerēdi iō dicit apl̄s. Sic nos existimet homo ut mīstros xp̄i. q. d. lz ecclie mīstri non sint p̄cipales operarij tñ deo cooperant inquantū mīstrāt populo sacra et doctrinaz. iō subditur. (et dispēsatores mīsteriorū dei) ppter qđ sūt medij int deū et populū. hīc dispēsator domus int dñm et familiam. et q̄ chorinthij aliqs ministrorū non sic reuerebant. idō subdit. (hic iam q̄rit inter dispensatores ut fideles q̄s inueniat) q. d. inter vos sit dissensio a cōtēptu de facilitate mīstrorū. q. d. aliqs cōtemptis tāq̄ infideles. ꝫ q̄ viri sci tale iudiciū hūanū p̄ nihilo reputabant p̄ quāto eos tāgit lz doleāt p quātō malū ecclie inde puenit. idō subdit apl̄s. (mihi aūt p minimo ē vt a vobis iudicer) dicto mō. (aut ab hūano die) et ab hoībz q̄ iudicant in tpe p̄sēti. ꝫ neq̄ meipz iudico) licz ei hō iudicare se debeat iuditio discussionis ppria scie sīc infra. picea. dicēs. si nosmetipos diiudicaremus nō vtiq̄ iudicaremur. tñ nō dz se iudicare iuditio absolutōis a culpa inocētē omnino se reputando. q̄ dr ecclie. ix. Nescit hō vtr odio vel amore dignus sit. iō subdit (neq̄ meipsū iudico) hoc mō. Et multo minus dz hō iudicare de secretis cordis alterius. q. d. hoc ē ppriū dei. ppter qđ subdit (q̄ autē iudicat me dñs est) a q̄m eius iudiciū i q̄ manifestabūt oīa erit in fine mūdi. iō ꝫ dic (Itaq̄ nolite ante tēp9 iudicare) q. d. ꝫ ē temerariū (Hoc āt fratres) Hic ostendit apl̄s arguit p̄sūptionē chorinthiorū. q. mīstros aliquos ecclie contemnebāt. Et diuiditur in duas ptes. q. primo arguit hāc elationē. scdō declarat dicti cōtus causā ibi. Puto enī. Circa primū sciēdū q. cōtētio erat int chorinthios maxie ppter pseudo apl̄os in sapiētia verbi docētes. q. pluribz p̄ferebāt. averi apl̄i contemnebāt. Veruntñ apl̄s. scribēs corinthijs illorū noīa non exp̄ssit supra p̄mo capꝫ nomē suū a apollo ne videret ex inuidia contra alios loq̄. a hāc veritatē hic apit dicēs (ꝫ aūt frēs trāsfiguraui in me a apollo ppter vos) et ppter vrām instructionē (ut in nobis discatis ne supra id qđ scriptū est) sup in hac epla (vnꝰ aduertens alium inflet) contentione (p alio) et p quocūq̄ mīstro ecclie minus ei ascribendo vel alterū cōtēnendo (q̄s ei te discernit) et facit te eleuari super alios p sup biā. Et si dicat hoc est ppter aliquā gratiā specialē scientie vel facundie. hoc excludit. d. (Quid habes qđ ñ accepisti) quasi. d. nihil. q. totum est a deo. ideo excludit (q̄d ergo gl̄aris quasi nō acceperis) quasi. d. nō ē occasio superbiendi. ꝫ magis humiliādi vnde dicit gregoriꝰ. xxxi. tanto em̄ humilior a ad seruiendum deo ꝓmptior quisq̄ debz ex munere quāto obligatiorē se ee̊ ospicit in reddēda racōe. iō subdit (Jā saturati estis) id est repleti doctrina fidei. ironice loquitur ut ostendat p̄sumptionem eorum veritibilem (iam diuites facti estis) i carismatibus spiritualibus (sine nobis regnatis) id est in statu perfectionis estis scdm estimacionem vestram (a vtinam regnetis) scdm veritatem. hoc aūt dicit ut ostendat se caritatiue eos arguere (Puto enī) Hic assignat causam q̄re contemnabāt apl̄i veri sc̄z ppter miserias quas sustinebāt

in pñti de hoīs tpalibz nō curantes · ideo dicit · (puto enī) ⁊ putare me cogitℓ hāc esse vestrā estimatōnē (q̄ deꝰ nos aplos nouissimos) ⁊ abiectos (oñt tanq̄ morti destinatos) ⁊ morte dignos ꝑm hoīm iudiciū · iō subdi² (q̄ spectaculū facti sūꝰ huic mūdo) ad videndū enī oc casionē a psecutionē fidelīū in p̄mitiua eccīa ꝛuemebāt multi · diuersi more tñ moti · q̄ mūdani hoīes ꝛueniebāt ad ꝛtēnendū eos a psequē dū · iō dicit (mūdo) Angeli etiā alii qñ appebāt ad eos ꝛsolandū a roborandū · iō dicit (a angelis) a alique psone deuote ꝛueniebāt ad cōpatiendū a exīm patie acāpiendū · de q̄bz subdit (a hoībz) Et q̄ p talibus aplī veri ꝛtēnebā² vt dictū est iō subdit aplꝰ (Nos stulti ꝓpt̄ xp̄m ℓtℓ) ꝑm reputationē vestrā a infidelīū (vsq; in hāc horā ·) ⁊ cōtinue a tpe receptionis fidei catholice vsq; ad pñs (esurimus a sitimꝰ) veritatē enī p̄dicantes a vida arguētes incurrebāt odiū humanū · a sic patiebātur multiplicē defectū a etiā īfultū (a īstabiles sūꝰ ·) ⁊ nō hñtes domicilīū stabile (a laboramꝰ opātes manibz nr̄is) sicut dicit de paulo act · xviij · aliq̄n enī ℔ faciebāt · q̄a nō inueniebāt q̄ darēt eis necāria vite · a aliq̄n ne grauarēt fideles · aliq̄n ad dandū fidelibz exīm vitādi odiū · vt hē² · v · thessal · iij · (Maledicīm bñdicamus) ꝑm doctrinā xp̄i (blasphemam obsecraꝰ) orādo p blasphemātibz nos ꝑm dictū saluatorℓ mat℔ · v · orate p psequētibus a calūmiantibz vos (tāq̄ purgamēta hoīꝰ mūdi) ⁊ immūdicie infidētes mundū q̄ sūt amouēde · iudei enī a gētiles dicebāt mundū infidelitatē a doctrinā aplorū · a p cōsequēs ipsū debere purgari p mortē eorū (oīm peripsima) ⁊ optura pomia · peri q̄℔ est circū a sima q℔ est figura · reputabātur enī aplī removēdi ab hoībz sicut optura a fructu (Nō vt ꝛfundā) Hic añr īsistit corinthioꝝ correctōi · a pº simplicitℓ dicit (nō vt ꝛfundās hec scribo tibi) ⁊ nō quero ꝛfusionē vestrā sed emendationē vestrā · q̄ reputo vos (filios meos karissimos) q̄ fūdamentū fidei eis annūciauit · alīj vero instruxerūt eos de quibus dat minoribz ꝓpter q℔ vocat eos pedagogos · se autē patrē eoꝝ · iō sℬdit (Rogo ḡuos imitatores mei estote) sicut hoīm filiī · (sicut a ego xp̄i) cui obtpo sicut vero patri · Secundo corrigit eos nūdo ad ℬ p doneo · d · (ideo misi ad vos thimotheū tℓ) a ptz trā · Tercio flagello ꝛminatōis dicēs (tāq̄ nō venturus ꝑm ad vos sic īflati sūt quidaz) ꝛtēdentes ad inuicē vt supra declaratū est (veniā autē cito ad vos si dñs voluerit ·) ℬ addit · q̄ voluntas diuīa est in oībz p̄supponēda (vt cognoscā nō ꝑmonem eoꝝ qui inflati sūt) ⁊ ꝑmonē vtroꝝ de quo gloriant (ℨ virtutē) in opibz ℨ tuosis a miraculosis q · d · in hīs quidē sūt impotentes cū tñ p̄dicatio eā gelīj p talia deberet ꝛfirmari · vt habet mat℔ · vl · dño cooperāte a sermonē ꝛfirmāte sequētibz figmis · iō subdit (Nō ci in sermōe tℓ Quid vultℓ In virga veniā ad vos) ⁊ ad vos corrigēdos cū flagella si inuenero vos rebelles habebat enī aplꝰ ptātem tradēdo tales sathane crucīādos corpalit ad eoꝝ correctōez vt habet ℣ ca · sequēti (An in caritate ī spū māsuetudīs) si iuenero vos humiles a emū datos sāltē in pte · p ℬ aūt q℔ ℬ an in caritate · nō excludit caritas a correctōe aplī fienda cuz flagello q̄ si flagellaret caritatiue faceret · sed ℬ ad designandū q℔ correptus actu p flagellū nō ita sentit dulcedinem caritatis vllius q̄ corrigit sicut sentiret si p verba ꝛsolatoria ℬ faceret · tñ trāseunte flagello bene postea cognoscit caritas flagellātℓ

Capitulum Quintū

OMmino audiz) Postq̄ apls
istruxit chorīthios de bap
tismo p quē fit regeneracō
spūalis hic oñr instruit eos de ma
trimoio p qđ debite fit gnacō car
nalis. Et diuidit in .d. qz pmo vi
diū otrariū arguit. scđō de mrimo
nio instruit ca. vj. Prima ī duas
primo arguit vicīū formicationis
scđō quedā alia vicia q̄ erāt in eis
ca. vi. Prima adhuc ī duas. qz pmo
facit ꝓpositū. scđō remouet du
biū ibi. Scripsi vobis. Prima adhs
in tres. qz pmo arguit culpā. scđō
pdicit penā ibi. Ego quidē. tercio
reprehendit culpe radicē ibi. Nō est
bona glatio. Circa pmū sciēdū qz
in ꝓposito duplex erat culpa. vna
pticularis cuiusdā formicatorīs ige
niosi. a hs ē qđ dicit (Oīno audit
inter vos formicatio) a dicit oīno
qz hs erat publicū. a talis formica
tio erat tam horrēda q̄ nec īter gen
tes reputata fuit licita licet formi
catione simplicē licitam reputarēt
a q̄ fit illa subdit (ita ut vxorez pa
tris sui aliqs habeat) qđ a princi
pio mūdi fuit exclusū tāq̄ illicitum
ꝓpter em̄ reuerētiā naturalē q̄ debz
haberi ad patrē a matrez. iste due
psone a matrimonio sēp fuerūt ex
duse tāq̄ de dictamīe iuris natura
lis. vñ quedā aīalia talē cōcubitū
abhorrēt. sīc dicit de q̄dā elephā
te qui adductꝰ ad mīem ut p coi
tum eiꝰ cū ea hēret fetus talē coitū
oīno rēnuit. Postea vo reductꝰ ad
matrē optam pallio ī pte anterio
ri coiuit cū ea. quā postea discoop
tam cognoscens interfecit ductorē
suū. ē aūt elephas īter alia aīalia
multū disciplīabile ut dicit phūs ī
libris de aīalibz. Erat aūt circa hoc
alia culpa ꝛmunis scz illoz q̄ debe
bant hoc corrigere a negligebāt a
quātū ad hoc subdit (a vos infla
ti estis) ex otētionibz em̄ qs hēbāt
inter se hāc correctionē fīt alia ca
ritatis opa facere negligebāt. ideo
sb dit (a nō magis luctū habuistis)
de pctō filis dolendo a ad eius correc
tionē procedēdo. iō sb dit (ut tollat
de medio vīm) p excōmunicationē
q̄ hs opus fcat. ne pticipes ipsiꝰ cul
pe sitis (Ego q̄dē) Hic oñr determi
nat dicti formicatorīs punitionē. d.
(Ego q̄dem) hns autoritatē a dño
super vos (absens corpore presens
aūt spiritu) .v. caritatis effectu. vel
qz in spū sciebat q̄ agebāt inter chō
rinthios ach pūses essz. sīc helizeus
vidit giezi accipiētē mūera a naa
man. iiij. reg. v. (iā iudicam ut p
sens) modo dicto (eū qui sic operatꝰ
est) accipiēdo vxorē prīs sui (ī noīe
dñi nri ihu xpi congregatis vobis) tū
qz eis congregatio fideliū est fienda
in noīe xpi. tum qz crimīa publica
quale istud erat dīnt in publico pu
niri (a spū meo) qz notū erat modo
pdicto (tradere huiusmōi hoīes sa
thane) fīt em̄ apls a dño hēbāt po
testatē eiiciendi demōes de corpibz
obsessis. ita hēbāt potestatē traden
do eos demonibz affligēdos p enor
mibus pctis sic a in primitiua eccīa
affligebāt excōicati. ideo sb dit (in
interitū carnis) .v. ad eiꝰ afflictio
nē ut sic peiteat pena docēte culpā
(ut spiritus saluꝰ sit) .v. aīa saluet
(in die dñi nri ihu xpi) .v. ī die mor
tis vel iudicij extremi. p eodē em̄
die accipiūt. qz q̄lis q̄s inuenitur
in morte talis in iudicio presenta
bit (Non est bō) Hic oñr arguit
culpe radicē scz otētionē quā habe
bāt ad iuicē p quā correctionē ne
gligebāt. a sic nō solū peccāti. ꝫ cē
alīs imminebat periculū infectionis
ideo dicit (Nō ē bona glatio vra)
ex hs em̄ qz mimis gloriabāt de ali
quibz mīstris alios otēnendo pce
debat inter eos otētio a correctionis
omissio. a p oñs periculum infectio
nis in alīs. iō subdit (quia modi
cum fermētum totam massam cor
rumpit) Circa qz sciendum qz i fer
mēto duo sunt. scz sapor virtualit
inquātū vendit panē sapiduz. a sic
doctrina euāgelica ꝛpara fermēto

matb̃-xp̃iñ-Aliud est corruptio-a fic ꝺpaf pctō- Et b̃ mō accipit hic qꝝ ex uno pctō re alij inficiū²-nō sb̃ dit(Expurgate uetus fermētū ut si tis noua ꝺspho) p aspsionē aq̃ ba ptismatis(sicut estis)-ꝝ esse debet (azimi)-ꝝ sine fermēto pcti-qđ de darat p figurā re-tel-d- (etenī pa sca nostr̃ xp̃s) agnus enī pascalis de q̃ hr̃² exo-xp̃i-figura fuit immola tionis xp̃i-p quē liberāti fiū ꝺ a dēo mis ptāte- sicut filij israhel p sāgui nē agni paschalis ab āgelo deua stante- carnes aūt ullius agni cuꝝ azimis paībꝫ comedebā²- q̃bꝫ-vñ-diebꝫ filij ysrahel uebā²-a p b̃ sig ficaba²-qꝝ uita ꝑ xp̃iani ꝺz esse si ne fermēto mortal pcti-nō subdif- (Itaq; epulem) ꝝ uitā p̃tē tran seamus-(nō in fermēto ueteri)-ꝝ in pctō qđ aīam inueterascere facit spi ritualiter (neq; ī fermēto malicie et neq;cie)p b̃ intelligi¹ pctm̃ ex certa malicia a appositō factū- qđ ꝺtigit duplr̃- Uno mō ex hītu acq̃sito ex actibꝫ mal-qđ intelligit p fermen tū malicie-vñ ꝺz pū-j-q̃ letātur cū malefecerint a exultāt in rebꝫ pessi mis-Signū enī hītus gn̄ati est de lectatio in ope-ñ-ethi-Alio mō ex corruptōne nature fit aliq̃ ex mali cia ꝺplexionis indinā² ad aliqua q̃ ꝑm se fūt horrida- vt effusio san guinis hūanī-vicīū ꝺ naturā ma xime cū bestijs-a b̃ uocat b̃ fermē tū nequicie(q̃ ī azimis sinceritat) quantū ad puritatē affectus (a ue ritat) quantū ad puritatē intelle ctus (Scripsi uob) b̃ ꝺñr apl̃s remo uet quod ꝺā dubiū-scꝛ̃serat ei chꝛ inthijs ī quadā epla q̃ ī canone nō hr̃² qꝝ nō ꝺmiscerē²-formicatoibꝫ Circa qđ plēs dubitabāt-credētes qꝝ ītelligeret tm̃ de formicatōe spū ali q̃ est ydolatria-iō apl̃s b̃ remo uet oēs qꝝ ītellexit de oībꝫ crimino sis gn̄aliter ne inficerē² ex corū so cietate-a b̃ est qđ ꝺcit-(scripsi uo bis in epla) alia ab ista(ne cōmi scearnim formicarijs)-ꝝ cū crimio sis gn̄aliter q̃ formicanē a deo ꝑt qđ subꝺi¹(nō utiq; formicarijs hu ius mūdi) qui cōiter nominanē ri baldi(aut auaris) q̃ p uſurā a ali as malicias exq̃sitas subtrahunt bona alioꝝ-vñ ꝺz auarus q̃si aui dus eris(aut rapacibꝫ) q̃ bona ali orū accipiūt p uiolentiā-a p ista ī telligun² alia crimina q̃ nō sunt b̃ exp̃ssa-(alioquin debuerat ex hoc exisse mūdo)-q-d-melius esset uob mori q̃ ꝺmunicare taliū opibꝫ ma ligmis(nūc autē scripsi tē)-q-d- sic intelligendū est dictū meuꝝ ge neraliter-a applicat magr̃ in sp̃ea li de sepatione a talibꝫ crimino sis ꝺ-(si is qui frater noīatur)-ꝝ xp̃ia nus-ita q̃ accipit hic fratermitas religiois aliqui libri habent-(sup nominat)-ꝝ sup nomen p̃sone ha bet nomē religiois xp̃iane-a sic ē eadē sn̄a(a est formicatoꝝ) manife stus(aut maledicus)-ꝝ blasphē-(aut ebriosus)-ꝝ ebrietati assuet9 osus enī imptat plenitudinē-vnđ vsus-Osus plena notat-būdus si milat-bilis aptat (cū hmōi nec su mere cibū)a sic uere ꝺfundā²-a emē dentur(Quid enī mihi de hijs qui foris sūt) ꝝ de infidelibꝫ q̃ sūt extr̃ ecclesiā nūo a merito(iudicare)-q ꝺ-ad me nō ptinet-qr sūt extr̃ foꝝ ecclesie(nōne enī de hijs qui intus sūt)-ꝝ intra eccīam(vos iudicat)-ꝝ iudicare debet eoꝝ vicia pumen da(nā eos q̃ foris sūt deus iudica bit) b̃ addit apl̃s ne ex b̃ q̃ infide les dicū² hic exēpti a iudicio eccīe: credere² esse melioris ꝺditōis qđ ē falsū-qr p hoc nō effugiūt dei iudi cīū qđ est grauius-ideo ꝺduditvl deri9-(auferte malū ex uobisipis) a separate malos christianos per excōmunicationē vt sic corrigātur pena docente culpam-

Capitulū Sextum

Audet quis uestrum) Postq̃ alius redarguit chꝛ̃inthios de formicatōe ea negligentia

correctionis hic osequēt eos argu
it de q̄busdā alijs vicijs. Et diuidi
tur in duas ptes. qr̄ pmo facit ppo
sitū. scdō reuertit ad increpādum
fornicatōis viciū ibi. Corp9 autē.
Prima adhuc in duas. qr̄ pmo ar
guit eos de iudicijs corā quibz liti
gabāt. scdō ꝫ causis q̄s tr̄ebant ibi
Jā quidē. Circa pmū dicit (Audet
quis vestr̄ hñs negociū ad.) q. d.
male facit quicūq; vīm ꝫ attemp
tat (a non apud scōs) i. ppianos.
apud eos em̄ dz queri tale iudiciū
p hoc ē q̄ aliq̄ recurrebāt ad iudi
ces infideles dabāt eis occasionem
deprimendi pauperes fideles. p talem
etiā recursū videbā q̄ int̄ ppianos
nō est aliq̄s sufficiēs ad talia iudi
candū. qđ erat turpe i ignominio
sum (An nescitis) q. d. scire debet
(q̄m sci) i. fideles pfecti (de ꝫ mun
do iudicabūt) etūt ei assessores iu
dicis mathei. xix. ꝫ debitis sup se
des iudicātes ad.. (a fortiori vobis) i.
p vos (iudicabitur mundus ad) per
osequēs multomagis digni estis iu
dicare hmōi tēporalia negocia. que
sunt q̄dā mīma respectiue (Nesci
tis q̄m angelos iudicabimus) ap
probādo sententiā iudicis de puni
tione malor̄ angelor̄ a pmiacōe
bonor̄ quātū ad bonor̄ pmiū acci
dētale. licet em̄ angeli malia boni
haūerūt suū pncipale iudiciū a pn̄
cipio mundi. tamē de hoīb; q̄s ad
malū inātauerūt mali. a ad bonū
sci recipient penaz a pmiū. Et scdz
ꝫ dicuntur etiā iudicandi a sāctis
viris p approbationē sētētie iudi
cis a multomagis digni sūt hoīes
iudicare. ppt̄ qđ oducit (seculatia
iudicia si habueritis int̄ vos otēptibi
les qui sūt in ecclia) i. minoris re
putationis a valoris (illos ostitui
te ad iudicādū) frequēter em̄ otin
git q̄ illi q̄ paz scīūt de spūalibus
clarius vident in tēporalibz. ppter qđ
talibus sūt occupādi. ut sapiētes i
spūalibus doctrine vacent a otem
platiōi. sic em̄ fecerunt apli acti
vi. ostituētes diaconos circa tēpa
lia. ut pbiteri liberius vacarēt spūa
libus (ad verecundiā vestrā dico)
. q. d. ex facto vestro videt̄ q̄ non
sit inter vos aliquis fidelis suffici
ens ad iudicādū qđ deberet esse
vobis verecūdū. Jz istud apli dēm
videt̄ esse otra illud qđ dicitur pri
ma petri. iij. sbiecti estote oī creatuē
hūane ppter deū siue regi tāq̄ excel
lenti sive ducibz tanq̄ ab eo missis
ad.. Ad qđ dicendū q̄ apli nō phi
bet hic fideles sē principibz infide
libus ostitutos apparere coram eis
qñ vocātur. ꝫ em̄ eēt otra subiectō
nē que pncipibz debetur ꝫ phibet
ne voluntarie recurrāt ad iudices i
fideles in illis negocijs que determi
nari possunt p fideles (Jā quidē)
Hic oñr arguit corinthios de cau
sis quas int̄ se habebāt. a diuidit
in duas ptes. qr̄ pmo eos arguit
scdō circa ppositū errores eliat ibi.
Nolite errare. Circa pmū dicit (Jā
quidē oīno delictū est in vobis q̄
iudicia habetis) i. litigia p iudices
determīanda. licet em̄ cuilibz lici
tū sit rem suā in iudicio repetere ad
religiosis. ita tñ q̄ nō repetatur ut
ppa. eo q̄ nō licet eis hr̄e ppa. tam̄
repetere rem suā in iudicio pctm̄ ē
in aliq̄ casu utpote qñ de tali repe
titione surgit scandalū vel aliud
malū magnū ppter cuius vitationē
deberet exponi rem suā. a multo
magis nō petere ab alio iaz posses
sam. saltē q̄uisq; oñdat talē repeti
tionē sibi licere. a sic si post talē oñ
sionē adhuc remaneret scādalū vel
aliud malū magnū. iam videretur
ex malicia procedere ppt̄ qđ essz otē
nēdū. litigare ād ex malicia. a frau
de sēp ē pctm̄. Corinthij aūt vtrū
q̄ faciebāt. scz ꝫpetēdo res suas nō
debito. a cū scādalo actuo. a etiaz
aliq̄ p fraudē. a iniustitiā. cū tñ debe
rēt magis iniuriā. a fraudē pati q̄
ista facere iō sb̄dit (q̄re nō magis
ad.) a ptz hrā vsq; ibi (An nescitis)
. q. d. p effectum videt̄ q̄ nesciatis

(qr iiqui) qui facūt inequalitatē iustiē pris (regm dei ñ possidebūt) qr ab eo excludē² (Nolite errare) ꝟ remouet duos errores) arca pdcā-ꝫ ibi-Oia mihi licēt-Primus error est qr credebāt aliq fidē a bap-tismū sufficere ad salutē sine opibz bonis-a etiā cū opibz malis qđ fal-sū est-qr fides sine opibz mortua ē ille ē q fūt baptisati si reuertā² ad pristina vicia grauiꝰ peccāt q̄ an-qr vidē² o tēnere gratiā baptismalē ideo dicit (Nolite errare ttē-) a ptz lrā ex dictꝰ excepto (neq; molles) Est aūt mollicies quedā spēs pec cati ꝛ naturā-q aliqs seipm pollut p emissionē semis in seipō p curādo (Oia mihi) Hic remouet secundū errorē-Ex ꝟ em̄ qr dixerat res ñ ē repetēdas ī iudicio-posset aliquis credere qr ꝟ esset illicitū p oēm mo dū-ideo ꝟ excludit a secūdo cām red dit dicti-ibi-Escas vētri-Circa p̄mū dicit (oia mihi licēt) -v licitū ē oia mihi repetere ī iudicio cū nō sit p-hibitū diuīa lege-misi in casu vt p dictū est-vel illud dictū apli pōt re ferri ad potestatē acapiēdi fūpt⁹ ab illꝰ quibz p̄dicabat-vel etiā ad ptātē vtēdi cibis indifferēter-q-d-apls-licet oia ista sint mihi licita absolute loquēdo-tñ in casu fūt di mittēda-iō subdit (nō tñ oia expe diūt) Dic² āt expediēs qđ fine im pedimēto pōt fieri-Et nō expediēs qđ p̄stat impedimentū ad obsecutō nē finis intēti-p̄dicta vo fūt huius modi ī casu-vt qñ p ꝟ pturbatur pax ad primū-vel qñ dat occasio scādali infirmis vel malefactēdi-ali qñ etiā p ꝟ redigit hō sub alterius ptāte-vt qñ repetit res ī iudicō ꝟ mittit se iudici-a fm ꝟ subdit (sed ego sub nullius redigar ptāte) ma gis em̄ volebat sibi debitū dimittē (Escas vētri) Hic reddit cām quare p̄dicta q̄ibus sint licita ñ expedīūt p sile de vētre q̄ est locus escax in q̄ decoquit alimentū vt inde ad mem bra cetera deferat-a sic ptz qr esca debet vētri-a tñ aliquādo nō expe dit-s-quādo est nocumentū sanita tis-a sile est de p̄dictis-vt dictum est-qr p re corruptibili ñ ē sustinē dum detrimentū ī re incorruptibili dicit igit (Escas ventri) debet modo dicto (a venter escis) vt eas decoq̄t modo dicto (deus aūt hūca has de struet) qr licet post resurrectōē re-maneat vēter ꝟis quantū ad sub stantiā-nō tñ quantū ad officiū de coquendi escā-(Corpus aūt) Hic reuertit ad increpandū formicatio nis vicīū-de quo sup fecerat mētio nē-a ad hoc induxit quatuor cōes Prima sumit ex ordinatōe diuina aliqui em̄ de hoc vicio se excusāt di centes-qr vtunt corpore suo ad ac-tum institutū a naturā-qđ exclu-dit apls dicēs (Corpus aūt nō for nicationi) -v nō est ordinatum ad actū formicādi-sicut nec venter ad vtendū cibis indebito modo vt ad crapulā-nec corpus laxari debz ad formicatōē que est actꝰ inordinatꝰ (sed dño) -v finaliter ordinat ad ꝟ uiendū deo-qr corpꝰ est ꝓpter ani-mā-vt habē²-ij-de aīa-aia vero im mediate ordinat ad deū-a sic deus est finis corpis-a ideo subditur (a dñs corpis) mquantū ipm resuscī tabit gloriosū-qđ declarat p resur rectionē xpi que iā p̄cessit-d-(deus vero dñm)-sibm xpm (suscitauit) ī corpe gloso (a nos suscitabit) vt conformem̄ corpi claritatē ipius-sic mēbra capiti-formicatio vero statū huiꝰ incorruptōis īpedit qui-vl-q̄ seminat ī carne sua de carne me-tet corruptionē-ꝓpter qđ formica est vitāda (nescitis) Hic po²secūda vō q̄ acapi² ex affinitate corpis hu mani ad corpꝰ xpi-cuiꝰ fidele effi citur p baptismū mēbr-a idō ꝛvi-rendū est qr fiat mēbr meretricis p formicationē-que idē est actꝰ spē fm naturā cū actu mrimoniali per quē vir a mulier efficiū² vna caro geñ-ij-a ꝟ est qđ dt (Nescitis qr cor pora nra mēbra xpi sunt) p bapm

-q-d-scire debetis (tollēs ergo mēbra xpi) sb̄ trahens me ab ipso (faciam mēbra meretricis) p̄ dubitū carnalem (absit) q-d-b̄ est horrēdū (An nescitis) -q-d-scire debetis (qm̄ qui adhæret meretrici) p̄ fornicationis actū (vnū corpus efficit cū ea) -q-d-sic-q8 p̄bat per scripturā genesi- (erūt inquit duo i carne vna) q8 dicitur de actu matrimoniali-a similē ē de actu fornicarij i ptē ut dictū est tiez nō in toto (q aūt adhæret dō) p̄ fidē a amorē (vnus spūs ē) nō fm rem q̄ sēm affectionē (Fugite fornicationē) Hic ponit̄ tercia ratio q̄ accipit̄ ex corpis inq̄natione que nō sic ē in alijs vicijs-b̄ em̄ verū datvicū ad corpus p̄ aspectū impudicū-p̄ auditū a loqlā turpiū a postea p̄ totus corpis tactū imundū ꝓpter q8 fornicatio ēvitāda-h9 aūt rationis p̄mo ponit dusiones -d-(fugite fornicationē) q̄ b̄ vicū nō vincit̄ nisi p̄ fugam i alijs aūt quāto plus descendit hō ad cogitādū particulares ditiones-tāto plus inuenit vñ pctm̄ sibi displiceat a se retrahat-i fornicatione vo quāto plus descēdit ad cogitādū particulares delectationes in osculis in tactibz a cū similibz-tāto plus inualescit tēptatio-ꝓpt̄ q8 vicū b̄ vincitur occasiones fugiēdo a cogitationes a subdit̄ fugiēdi ratio cū dicit (Omne em̄ pctm̄ q8cunq; fecerit hō ex̄ corpus ē) alia em̄ pcta dimittēr inficiūt solā aiaz-q̄ nō pficiunt̄ in delectatōe corpis sic̄ auaricia odiū a inuidia a huiusmodi (ꝑ fornicatō) nō solū aiam (ꝑ etiā corpus inq̄nat) q̄ pficit̄ in delectatōne corpali intātū q̄ p̄ tūc absorbetur intellectus a efficitur hō quasi equus a mulus-gula vo tiez pficitur in delectatōe corpis-illa tamen delectatio nō est ita vehemēs-q̄ absorbeat intellectum-potest tn̄ dici q̄ cū apls-d-ōne pctm̄ ē ex̄ corpo ꝓter fornicationē -sb̄ fornicatio ē itelli² etiā gula eo q̄ gula ꝓparat luxurie materiā-sic̄ ab arte nauisa dicit̄ que ligna dolata dapaginat itelligitur ars dolatiua lignorum quia ꝓparat sibi materiā (An nescitis) Hic ponit̄ quarta ratio q̄ accipit̄ ex sanctispiritus dignitate-q̄ habitat in nobis p̄ grām baptis̄ malē a sic corpa eor̄ sūt q8 ammō spūssancti tēplū q̄ viuificātur ab aīa spūsancto inhabitata hoc est q8 dicit (An nescitis) a p̄z lra ex dictis vsq; ibi (a non estis vri) -vri iuris ꝑ xpi co racō sb̄ dit̄ (empti enim estis ptio magno) scz xpi sāgne p̄ cōso vos ei ēpta ptinz ad ius ēptoris ideo dudit (glificate ergo a portate deū in corpe vestro) q8 fit q̄n mandat̄ diuino obsequio sicut equus portat dominū suū q̄n eius obsequio mandatur-talis em̄ mādatio i diuinis obsequijs exigit mūdiciā castitatis a per consequens fugam fornicationis.

Capitulum Septimum.

De q̄bz aūt scripsistis) Postq̄ aplūs instruxit chorinthios devitādo fornicationis vicio-Hic incipit eos instruit de matrimonio et diuidit̄ in duas ptes q̄ p̄mo īstruit matrimoniū contrahentes-scdō ipm̄ p̄ meliori bono fugiētes ibi-De vīginibz aūt-Prima adhuc in duas-q̄ primo īstruit eos de matrimonio contrahēdo secdō d ipso nō dissoluēdo ibi-Hijs aūt-Circa p̄mū sciēdū q̄ aliqui zelū hntes ꝑ nō fm sciētiā-in detestationē fornicationis etiā matrimoniū cōtēnebant-Et aliq̄ faciebāt hoc ex ipo ceci ut magis eis tāq̄ scioribz credētur-a itē fiet circa finē mūdi-p̄ma thimo-iij-phibētiū nubere ac̄-b̄ ātvidebat duos fidelibz chorithijs iō sup̄ b̄ scripserāt aplo-ad q8 hic rñdēs-oñdit p̄mo q̄d sit pfectōis-secūdo q̄d nōcitatis ibi ꝓpt̄ fornicationē-Circa p̄mū rñdendo dixit (De q̄bus aūt scripsistis m̄) circa matrimoniū-(bonū ē homini) -v-pfectū

(mulierē nō tangere) ꝫ simplicit otinere. Circa qđ sciendū. q̄ sic vis nutriua ordinat ad seruatōnem indiuidui. ita vis generatiua ad cō seruationē spēi. a ideo sicut dicit nō pōt q̄ bonū sit boī quantū ad indiuiduū alimēto nō vti. ita nō pōt dici q̄ bonū sit boī ad spēciē mulierē nō tāgere. ꝫ ꝫ est bonū boī quātuz ad indiuiduū. a p̄o vōne aīe que p ꝫ eleuat ad cognitionē veritat. vñ dicit aug⁹. in. soliloquioz. nihil sic deiicit ab actu veritat cognoscēte sicut tactus iste corpoz sine q̄ vpoz haberi nō pōt q̄ tenet ei reddere debitū p actū carnis. ī q̄ absorbet intellectus. vñ a ꝑplo legē diuinā accepturo p̄ceptū fuit exo. ix. Ne appropinquet vxoribz vestr. Secūdo vō ne corpis. qđ p matrimoīm subiiciatur ꝑpetue seruituti cōiug⁹. vir em nō hz potestatē sui corpis sed vxor nec sibi vxor ꝫ vir. vt habet j. ad cor. ca. seruitus autez de se est amara. Tertio ex pte rez exterioz. quarū occupatōe a solicitudīe multū implicat matrimoīm. qz oportet pueri de necessarijs nō solū p se. ꝫ etiam p vxore a liber. (Propter fornicationē) Hic vltio oñt quid sit necessitat. a p̄o quantū ad matrimoīū tractū. secūdo quantū ad eius vsū. ibi. Vxori. Circa primū sciendū. q̄ vis generatiua ordinat ad seruationē spēi p filioz generatōnē. ad qđ opus mulier data est in adiutoriū viro. ꝑpter qđ prima necessitas instituendi matrimoīm fuit ꝑpter p̄ceptionem plis geñ. j. Masculū a feminā creauit eos bñdixit eis a ait Crescite a multiplicamini etc. sed hec necessitas fuit maxime circa institutōem generis hūani qñ oportebat multiplicari ꝑplm dei p gnationē carnalē. a ideo apls cōsiderans genꝰ humanū sic multiplicatū. a ꝑplm dei p regnationē spiritualem multiplicandū ioh. iij. Ni fi q̄s renatus fuerit ex aqua a spū sancto nō pōt introire in regnū dei ideo apls hic p̄termisit hāc necessitatē qua matrimoīm fuit institutū in subsidiū seu officiū nature. a ꝓmit secundā necessitatē qua īstitutum est in remediū culpe. Jn renatis em̄ p baptismū remanz adhuc concupiscētia carnis. a maxie ad actus venereos ꝓpter vehementiaz delectatōis. licet aūt maioris p̄fectionis sit hāc concupiscentiā supare totaliter p cōtinentiā. tñ hec p̄fectio nō pōt in oīb⁹ esse. sed m paucoribz ꝓpter ꝓmitatē ad sequendū concupiscentiā vñ dicit saluator. matħ. xix. Nō oīs capiūt verbū hoc. idō necesse est vt partū concupiscētie cedat a partū supere. qđ fit dū actꝰ gnationis ratōe ordinat. a sic tō nō totaliter concupiscētia ducit. ꝫ magis concupia subdit ratōni. Habet autē ꝫ ratio naturalis q̄ tō fit vta actu gnationis ꝓut cōuenit gnationi a educatōi filioz. vñ a ī brut aīalibz ꝫ inuen. q̄ ī illt spēbz aīatiuz in q̄bz sola femina nō sufficit ad educatōez pl. masculꝰ cū femina nutrit plē. ad ꝫ aūt req̄ri. q̄ masculꝰ ꝓncipiū plē cognoscat. ꝑt qđ ī oīb⁹ tūbz aīalibz naturalit est īdita mastuk solicitudo de ētitudine plis. vtz in turturibz a colūbis a hmōi. a sic in eis nō fit vagi cōcubitus ex q̄bz incertitudo plis seq̄tur. ꝫ determinat masculis determinate femine cōiungunt. saltē vsq̄ ad plis educatōez factā. Jn canibus aūt a hmōi vbi sola femina nutrit prolem fit concubitus vagi. Nūc aūt ita est q̄ ī spē hūana maxime req̄rit masculꝰ ad nutrimētū plis q̄ multo diutiꝰ ē ualida ad q̄rendū necāria q̄ ī alijs aīalibz. et nō solū ꝑt nutritionē filioz req̄rit masculꝰ ꝫ ēt ꝑt īstructōez ad quā adh̄ req̄ritur magnū tps. vñ hebr. ij. prēs quidē carnis nrē habuim⁹ eruditores etc. ꝑt qđ nō naturālis dictat q̄ in spē hūana non sint vagi concubitus a incerti cuiusmodi sūt concubitus fornicarij. sed sint determinati viri ad determinatā feminā a ꝫ

determiatio fit p matrimoniū legē
ideo dicit apls (Propt fornicatio-
nem aūt) scz vitādā i illis q̄ nō pos
sūt ꝯtinere (vnusquisq; suā vxorē
habeat) ad quā determinate accē
dat a ipa ad eū a sic tollūt ꝯcubi-
t9 vagi (Vxori) Hic oñr psequit
de vsu matrimoniū-a diuidit duas
ptes-qr pmo agit de debiti reddicō
ne-scdō de eius intermissione ibi-
Nolite Circa pmū dicit (Vxor ivir
debitū reddat) p carnalē copulam
a similiter ecōuerso-qr hic ē vsus
matrimoniū in q̄ vir a vxor ad pa
ria iudicantur-ꝓpter qd mulier de
latere viri formata fuit nō de capi
te nec de pedibz-qr nō dz eē dña nec
ancilla sed socia-a rōnē hui9 debiti
sdit-d-(mulier sui ptātez corpis
nō habz sed) qr vnus ꝯiugū nō pt
ꝯtinere altero īuito vel alteri se tra
dere ad gnationis actū-sed ad inui
cem dñt hēre vsū ꝓpriū corpis quā
tū ad hūc actū īpedimento legitti
mo cessante (Nolite) Hic oñr agit
de debiti intermissione a scdō de ei9
reiteratione ibi-Et itez-Circa pri
mū sciēdū qr actus ꝯiugalis bñ ē
aliquādo intermittēd9 maxime sa
cris tēpibz ut ꝯiuges meli9 vacēt
spūalibz a sed qd dicit (nolite frau
dari inuicē) subtrahēdo vsū corpis
ꝓpriū ei cui debet (nisi forte ex ꝯsen
su) vtriusq; (ad tēp9 ut vacet ora
tioni) que ē elevatio mētis in deū
mens aūt deprimit p carnalē actū
etiā in matrimonio (Et itez) Hic
oñr agit de reiteratione act9 ꝯiuga
lis-a diuidit in-d-qr pmo circa hoc
dat sibi documētū-scdō declarat qd
dā dictū ibi-Hoc dico-Circa pmū
dicit (Et itez reuertimini in idipm)
scz ad reddēdū debitū finito tempe
orationis scōm qr 8z eccle-iū-tēp9
amplexādi a tēpus longe fieri ab
āplexibz (ne tēptz vos sathanas)
de adulterio (ꝓpt incōtinētiā vrāz)
-vel pmitatē ad actū carnis (Hoc āt
dico) Hic manifestat dictū suū-a
pmo oñt in q̄ sensu accipi debeat-

scdō ad hoc rationē assignat ibi Volo
aūt-tercō exponit qd dixit ibi-Di-
co aūt-Circa pmū sciēdū qr aliqs
posset accipe dictum apli de reitera-
tione debiti tāq; necessariū ad salu
tē qd nō intellexit-iō dicit (Hoc āt
dico scōm indulgētiā a nō scōm im-
periū)-vel tradens sub p̄cepto tanq;
ad salutē necessariū-pnt eīm contin
ges de omni ꝯsensu simpliciter con
tinere-Sz videt apls hic impropē
loqui-d-hoc autē dico scōm indul
gētiā-qr īdulgētia nō ē misi de ma
lo-actu vo matrimonialis nō ē ma
lus-Ad qd dicēdū qr īdulgētia ac
cipit hic p pmissione-pmissio āt
fit dupliciter-vno mō de minori ma
lo ad vitādū maiꝰ malū-sic moy-
ses pmisit libellū repudij ad euitā
dū vxoricidiū mathei-xix-a talis p
missio nō fit in cuāgelio ꝓpter eius
pfectionē hebre-vij-ad pfectū fera
mur-in veteri lege facta fuit ex ei9
impfectione hebre-vij-nihil ad p
fectum eduxit lex-Alio mō fit de
minori bono p bs qr maiꝰ bonū non
p̄cipit sic ē īpposito-ex bs ei qr apls
vgimitatē nō p̄cepit indulget ma
trimoniū-Potest etiā aliter solui
put indulgētia respicit malū-Cir
ca qd sciēdum-qr actus cōiugalis
aliqñ est sine oī culpa-ut cū ordīa
tur ad plem procreandā ad cultum
dei-vel cū fit causa reddēdi debitum
qr pmo mō est act9 religionis-scdō
iustitie a si fiat ex caritate nō solū
ē sine culpa sz etiā meritorius-qr
oīs actus virtutis fact9 ex caritate
meritorio9 est-Si vero actus matri
monialis exerceat ad satisfaciēdum
concupiscentie-tūc hz culpā annexā
venialē qñ fisstit intra limites ma
trimoniales-mortalē vo qñ nō fi-
sstit-utpote qr vtitur vxore mō inde-
bito-vel qr eque libenter aliā cog
nosceret-pmo mō actus matrimo
nialis nō req̄rit indulgētiā sed p̄-
miū-scdō mō hz indulgētiā īquā
tū consentiēs concupiscētie i sua vxore
tñ nō i alia nō fit rep̄cti mortalis

c-i-

sed tñ venialis. tertio mō indulgē
tiā habz. qz vez est pcti mōtis (Vo
lo aūt) hic oñr apls assīgt rōez sui
dicti. a primo ei9 qđ dixerat. ¶Non
fm imperiū. scdō ei9 qđ dixerat fm
indulgētiā. ibi. Vnuscūsqz aūt. Cir
ca primū sciendū q null9 sapiēs p
cipit ō illud qđ vult. mīmomū au
tē otrahere avti otracto otraria² vir
ginitatis. misi otrahēs certificat9 fue
rit q act9 mīmonialis ab eo nō ex
igēt. sicut fuit de btā virgine. vgi
nitatē aūt volebat apls. iō bñ dic.
(Volo aūt oēs hoies esse sic meq
sū) . v oēs virgitatē seruaē. fuit aūt
apls virgo. vñ in e9 decollacōne in
testimoniū fuev gimitatis fluxit lac
de ei9 corpe. q. d. loqñs de mīnno°
a ei9 actu. ppt hanc volūtatē nō fu
it locut9 fm imperiū. ꝫ vide² q volū
tas apli nō fuerit ratōnabilis. q si
oēs a tpe eius fuissent cōtinētes. ex
tunc cessasset gñatio hoīm. a sic nō
fuisset opletus nūs electoꝝ. Ad h°
dicit aliqui q revelatū fuerāt apło
q si oēs sui tpis otinuissent adhuc
sufficerēt ad implendū nūm electo
rum. ¶Sed ꝫ dictū nullū habz scīa
vel ratōnis fundamentū. ppt qđ
apls volebat ꝫ volūtate añcedente
sed nō volūtate oseqñte. sicut. j. thi
mo. ij. ca. dic² q de9 vult oēs hoies
salvos fieri. s. voluntate añcedente
nō tñ oñes salvātur. q nō vult vo
luntate osequēte. Dicit autē volun
tas antecedēs qua aliquis vult ali
quid absolute a in generāli tanq̄m
meli9 simpliciter. Consequēs vero q̄
vult aliq̄d osideratis oditionibz ꝑ
prijs et circūstantijs. Primo modo
vult ꝫō merces suas seruaē. secūdo
mō nō vult eas seruare. qm in peri
culo positus ꝑijcit in mare. a ꝫ mō
cōsideratis meritꝭ a demeritis hoīm
de9 vult tm aliquos salvaia aliq̄s
dānari. licet velit omnes salvari in
quodā gñali. inq̄ntū sunt ad ima
ginē suam facti. a beatitudinis ca
paces. a eodez mō volebat paulus
apls hoies otinētes esse inquantuz
otinētia est maius bonū q̄ mīmo
miū osiderata tñ fragilitate hoīm vo
lebat aliquos mīmonio iungi. (V
nusquisqz autē). ¶Hic oñr assīgt ra
tionē quare de mīmonio occesso vi
xit fm indulgentiā. s. quilibet nō ē
tante virtutis q possit otinere. a ꝫ ē
qđ dicit (sed vnusqsqz habet hic ꝓ
prium donū ex deo. alius aūt sic). s. ut
posset otinere (alio vero sic). v. q pos
sit castitatē maritalem custodire. a
in eo deo seruire. Vnde Matꝫ. xxv.
dic² de xpō sub parabola hoīs peregre
proficiscētis. q vocatis seruis suis tē
didit illis bona. a vnicuiq̄ fm ꝓpri
am virtutē. (Dico autē) qđ obscure
dixerat magis declarat dicens (Dico
autē nō nuptis). v virginibz (et vi
duis bonū est illis si sic pmānserint
sicut ego). v otinēter viuendo (q̄ si
nō otinēt). v. si donū otinendi nō ac
ceperūt a deo (nubāt) mīmonium
otrahendo. (melio est nubere q̄ vri)
v. q̄ concupiscentia superari. Cō cupi
scentia em̄ quidā igms est. a ideo
qui ab ipsa impugnat² incalescit. q
autē superatur p concupiam vitat. Et cō
siderandū q apls hic vtit cōparatōe
abusiua. q concupia viri mali ē fm
plicit. nubere autē bonū. minus tñ
q̄ otinere. Est igit² sensus (melio est
tñ). v magis eligibile ē q homo mi
nus bonum habeat q̄ q malū incur
rat. (His autē). ¶Hic instruit eos q̄
mīmonio iuncti sūt de ipso nō dis
soluendo. Et diuidit in duas ptes
q primo facit ꝓpositū. scdō occasiōe
eius dat gñale documentū. ibi. Et
vnumquēq. ¶Prima adhuc in duas.
q primo agit de indissolubilitate
matrimonij. q̄n vterq̄ otugū est fi
delis. scdō q̄n alter est infidelis. ibi
Ceteris autē. ¶Prima adhuc in du
as. q primo docet eos de indissolu
bilitate matrimonij. secūdo quid fit
agendū q̄n otigit ipsū aliquo mo
do separari. ibi. Si discesserit. Circa
primū dicit. (His autē qui matri
monio iuncti sunt precipio. nō ego
sed dominꝰ). v. nō precipio instictu

ꝓprio-ꝫ auctoritate ꝺ̄ina (vxorē a viro nō discedere) sic̄ ei dictū ē supꝫ matrimoniū ꝑmo fuit institutū ad legittime plis ꝓcreacōꝫ in cuiꝰ nutritionem instructōe de moribꝫ reꝙrit magnū tēpꝰ ꝓpter qꝺ ratio dictat q̄ vir a vxor p totā vitā ī sepabiliter ꝯuīgāt. Et iō matrimoniū sic diffim̄. qꝺ ē psonaꝝ legittima-rum ꝯiunctio indiuiduā vitę ꝯsuetudinē retinēs. ꝓpt qꝺ nō discedere vxorē a viro cadit sub p̄cepto excepta causa fornicacōis quē casum excepit saluator matth. xix. a idē de discessu viri ab vxore ī ꝫ ei ad paria iudicāt. (Q2 si discesserit) Hic ꝯnr oñdit q̄d sit agēdū qñ aliq̄liter sepatur matrimoniū licet em̄ vinculū matrimonij ꝯsū mati sit in dissolubile misi p mortē alteriꝰ corpalē-tñ ex causa fornicationis ꝓbata pōt dissolui quātū ad thorꝝ a q̄ ad cohabitacōez. a sic dicit apl̄s (Q2 si discesserit) vxor a viro ī casu dicto (manere inuptā) supple p̄cipit dñs (aut viro suo reconciliari) sic ei poterat nō discedere a viro sub spe correctionis eiꝰ. ita pꝰ discessuꝫ pōt ei recōciliari. a etiā ꝺz si nō possit ꝯtinere. qꝫ nō pōt alteri nubere ipo viuēte (Rā ceteꝛ) Hic ꝯnr agit de dissolutione a solucōe matrimonij qñ alter ꝯiugu ē infidel. Et diuiꝺ in. ꝺ. ptes. qꝫ pō agit de recessu ex pte fidel scdō ex p te infidel. ibi. Q2 si infidel Circa p ri mū dicit (Rā ceteris) q̄ sūt dispar cultus (dico ego nō dñs). vꝺ ꝯsiliuz ꝫ nō est ad ꝫ ꝺ̄inū p̄ceptum (Si q̄s frat). vxpian9 (vxorē hz infidelem) utpote qñ vir ꝯsentit habitare cū illo) nō vxor (a hec ꝯsentit hītare cū illo) pacifice a fine ꝯtumelia fidei xpiane (nō dimittat illā) Et idē subdit de vxore fideli viz infidelē habente cū dicit (a si q̄ mulier aē) in ꝫ em̄ sūt ad paria. Et subdit ratio talis mās̄ionis fidelis cū infideli cū dicit (sāctificat9 ē em̄) vꝺ uersus ad fidē (vir infidelis p mulierē. fidelez) ipsū ad ꝫ inducētem ꝫ em̄ frequēter fiebat ī ꝓmitiua ecc̄ia. scz q̄ vxor fidelis ꝺuertebat virū infidelem a ecōuerso vir vxorez (Alioquin) Hic ponit ad idē scd̄a ratio ex pte plis q̄ p ꝯfusionē parētis infidelis mō dicto ꝺducebat ad fidē. si aūt fidelis ꝯiunx discederet. ples cū infideli remaneret. qꝫ tūc ps infideliū in talibꝫ pualebat. tū q̄ erāt pauci fideles a sub infidelibꝫ ꝯstituti. a ꝫ ē qꝺ dicit (Alioquin filij vrī inmūdi ēent) vꝺ in infidelitate remanerēt ratione dicta (nūc aūt mūdi sunt) vꝺ adducti ad fidē mō dicto. Videt aūt q̄ apl̄s dictū sit ꝯtra sacrā scripturā q̄ ꝓmo esdre. x. scūs ei esdras fecit abici vxores alienigenas cū filijs israhel fidelibꝫ. Jtē ꝯ sacros canones. qꝫ. xxviij. q̄stione pria. caiudei. dicit q̄ nō pt in eiꝰ ꝯuictōne ꝑmanere q̄ iam ī xp̄ianā trāslata ē fidē. Ad primū dicēdū. q̄ matrimonia illa erāt ꝯtracta ctr̄ dei phibitionē. q̄ ꝫtur deut. vij. iō nulla erant. qꝫ nullū matrimoniū cōtra dei ꝓhibitionē pt ee ratuꝫ. ꝓpt qꝺ esdras fecit illa separi a bene. Ad scd̄m dicendū. q̄ in ꝓmitiua ecclesia passim ꝯtebant aliqui de iudeis a similit de gētibus. a illo tēpe loquit apl̄s qꝫ tūc spes erat q̄ infidelis trahere ad fidē p fidelem psonā in matrimonio sibi iunctā. p̄ceden te vo tempe iudei fuerūt obstinati non sic aūt gentiles. a ideo fidelis ꝓmittebat habitare cū infideli de gentibus non tamen de iudeis. mō vero pari passu ambulabāt. quia vtriq; reputant obstinati. a sic nō ꝓmittitur fidelis habitare cū infideli de istis nec de illis. a ꝫ mō loq̄t decretum allegatū (Q2 si infidelis) Hic ꝯsequenter loquit de discessu infidelis cū dicitur (Q2 si infidelis discesserit) ī odiū fidei xp̄iane (discedat) q. ꝺ. liberatus est fidelis a ꝯuictō ne eius a pt alteri contrahere. Et subdit causa cū ꝺz (Nō ē ei fuituti obiectus frat aut soror). vxpianus

e. ij.

vel xpiana (in eiusmodi) ut teneat infidelem aliquo mō sequi · aut otē dere in iudicio vel alibi p eius cohabitacōe · a subdit causa · (In pace autē vocauit nos de9) nō m litigijs a otentionibz · Sed qz posset aliqs arguere in otrariū · s · qz teneret ħ facere: ut possit infidelem p cohabitationē ad fidē conuertere · ideo ħ remouet dicēs (Vñ em̄ scis mulier si viz saluū facies) q · d · nō pōt ħ sciri mīi p diuinā reuelacōem · ꝓpter qđ subditur · (misi vnicuiq; sicut diuisit de9) ꝛ ordinauit reuelari ꝑ mviā humanā: magis ꝓbabile videt qz infidelis subuerteret fidelem si sequetur eum discedentē ex odio fidei xpiane · (Et vnumquēq;) · Postq; apls egit de solucōe ea in diso tucōe mr̄imonij vbi dixerat qz fidelis debet manē cū infideli si pōt absq; cōtumelia xpi · Hic o seqñter ex incidēti dat gnale documentū standi: in statu in quo quis vocat ad fidē dicens (Et vnū quemq; sicut vocauit de9 ita ambulet) · quantū ad illa que nō repugnāt statui fidei · (a sic in oībus ecclesijs doceo) · q · d · nō solū vobis corinthijs: sed a alijs ħ dixi · qz doctrina fidei debet haberē vnitatē a maxime in ħ qz quilibet sic otētus de statu in quo vocatus ē ad fidē: misi impediat dei seruitutē · a explicat magis in speciali dicēs · (circūcisus aliquis vocatus ē: nō adducat prepuciū) ꝛ nō sequat ritū gentilitū: q ꝛp fuit illiciatus (In ꝓpucio aliquis vocatus ē nō circūcidat) · volens obseruare legalia: q cessauerūt in morte xpi: maxime quātū ad cerimonialia de quibz fuit circūcisio · cui succedit baptism9 in noua lege · ideo subdit (Circūcisio nihil est) ꝛ nihil facit ad salutē (sed obseruatio mādatoz dei) Matħ · ix · Si vis ad vitā ingredi serua mādata Sunt em̄ de dictamine iuris naturalis · ꝓpter qđ obligatio eoz ꝛp manet (Si seruus vocatus ē) ad fidē (nō sit tibi cure) ꝛ nō feras hāc odicōz molestē · nā in illa potes xpō seruire (Sed a si potes liber fieri) ex grā dī tui · vel alia via defacili (magis vtere) · s · seruitute q̄ ante seruiendo xpō in membris suis exemplo xpi · qz sicut minister erat cū discipulis a ꝓpter hoc papa seruū seruoz dei se vocat in lr̄is suis (qui em̄ in dño vocatus est seruus) · ostruat hic lrā (qui em̄ seruus) · exñs in odicōe (in dño vocatus ē) ꝛ vocatus ad fidē (liber est dī) ꝛ liber pōt deo seruire a equalis ē meriti apud deū · sicut ille qui ē vocat exñtes in libertate · Sic sic a ille q vocatus est seruilis oditionis exñs · Vnde dicit ambro · Apud deū vna seruitus a vna libertas equa lance appendunt a qz vterq; sit equalit seruus xpi: oñ ditur o seqñr cū dica · (precio empti estis) ꝛ sāguine xpi qui equalit est fusus est p vtroq; · emptus vero seruus efficit emptoris (Nolite fieri fui hoim) dimittēdo seruitutē dei p seruitute hoim · vtraq; ei pōt fit stare · vt cū quis ꝓpter deū humilit sustinet hoīs seruitutē (De virginibz autē) Postq; apls egit de mr̄imoō Hic oñr agit de fugientibz mr̄imoniū p meliori bono · a primo p cōtinētia virginali · scdō de fugientibz p otinētia viduali · ibi · Mr̄ alligata Prima in · d · qz prīo agit de vginibz · scdō de virginū custodibus · ibi · Quis autē turpē · Dña in tres · qz prīo declarat pfectōe; q ē in statu vginali · scdō quale possit ptiapari i statu oiugali · ibi · ħ itaq; tertiō qđ cit ħ magis dēat optari · ibi Volo aūt Prima adħ in du · qz prīo oñt qđ sit pfectū · scdō quid licitū ibi · Alligatus es · Circa primū dicit apls (De virginibz aūt preceptū dī nō hō) · s · qz predicē virginitatē esse necessariā ad salutē · qz tante altitudinis a pfectionis ē qz pauci pñt eaz attingere Vñ dicit saluator matħ · xix · Sūt eunuchi q castrauerūt seipsos ꝓpter regnū celoz · qui pōt capere capiat · q · d · pauci inueniunt ad ħ idonei (Cōsiliū aūt do) tēp de meliori

bono ꝑp̃t rōnes sup̃dictas eo dē ca-
(tanq̃ mīam ꝓsecutus a deo ut fim
fidelis) nō solū in ꝑp̃iaītat̃ statu-
ꝫ etiā in ap̃latus statu-p quē au-
toritatē a sc̃ietiā ꝓsulendi habeo.
ꝑp̃t qđ subdit suū ꝓsiliū-d-(Esti-
mo q̃ ꝫ bonū esse)-ꝛ simplr ꝓtinere
(ꝑpter ist̃ātē necessitatē)-ꝛ ad eui
tandū occupationē circa necessita-
tē vite p̃sentis-que īcumbit ꝓiuga
tis circa purionē vxoris a plis-p
quā tō retrahit a bono ꝓtēplacōis
a dīne dilectionis (Alligatus es)
Hic ꝓñr oñditur q̃ō sit licitū sc̃z ma
trimoniū ꝓtrahere a in ꝓtracto ma
nere-iō dicit (Alligat9 es vxori no
li q̃rere solutionē) qr̃ forsitan cade
res p incōtinētiam-expti ea delecta
tionē venereoꝝ in actu ꝓiugali reū
tunt ad eā de facili (solutus es ab
vxore noli querere vxorē) si potes
ꝓtinere-qđ est maius bonū iō non
ē dimittēdū p minori (si aūt acce
peris vxorē nō peccasti) qr ꝫ ē licitū
viro a etiā mulieri-ideo subdit (si
nupserit v̄go aē) ꝛbulationē tamē
carnis hēbūt huiusmodi sc̃z matri
monio iuncti-qr̃ īminet eis anxie-
tas mētis a labor corpis circa pui
tionē sue domus a plis-a qr̃ alter
ꝓiugū de facili suspicat fraudē ī al
tero de corpe a sic anxiat ī mente-
e9 anxietatis redundatio fit in car
ne (ego aūt vobis pco)-q-d-nō so
lum oñdo vobis viaz pfectionis q̃
difficilis est in obseruātia v̄gitatis
sed etiā matrimoniū ad qđ licitea
bñ declīare potestis (Hoc itaq̃) hic
ꝓsequēter oñdit q̃liter pfectio vir-
ginū possit hēri aliquo mō a ꝓiuga
tis sc̃z a licitis abstinēdo quātū fie
ri pōt bono mō a ad supna tendēdo
dicit igit̃ (Hoc itaq̃ dico fratres)
vos ad pfectionē īuitādo (tēp9 bre
ue ē) sc̃z vite hūane-ꝑpter qđ qui-
libet debet quātū pt ad pfectionem
conari q̃diu ht̃ tēpus merēdi-idō
subdit (reliquū ē ut q̃ habent vxo
res tanq̃ non hñtes sint) qđ fit du
plicīter vno mō qr̃ reddant debitū
nō tñ exigant-alio mō pfectius ut
vterq̃ ꝓiugum de ꝛmuni ꝓsensu in
dpiat ꝓtinē-ꝑp̃t maius bonuz adi
piscēdū-(a q̃ flent)-ꝛ tristitie mate
riā hñt-qđ frequēter ꝓtingit ī ma
trimonio ꝑpter varias cās ꝓtingē
tes circa plem a familiā (tāq̃ non
flētes) pacēt̃ sustinētes a ex spe re
tribucōnis ekne ꝓsolationē recipiē
do (a q̃ gaudent)-ꝛ materiā gaudē
di habēt ex aliq̃ tempali ꝑsperita
te circa se plem a familiā ꝓtingen
te (tāq̃ nō gaudentes) cogitādo q̃
nō multū ē gaudendū nisi de bonis
spūalibz a eternis-ꝑsperitas eñ
tēpalis frequēter vergit in nocuñ
tum (a q̃ emunt tanq̃ nō possiden-
tes) cogitando q̃ nō habem9 ht̃ ma
nentē ciuitatē ꝫ futurā inquirim9
hebre-xiñ-ca-(a q̃ vtūt ht̃ mundo)
-ꝛ possunt vti bonis huius mūdi
eo q̃ sint diuites a in corpore sani
(tanq̃ non vtantur) accipiendo de
bonis p̃sentibz quātum min9 pōt
fieri-salua tñ decēcia stat9 a psona
rū-Et qr̃ ht̃ fūt difficilia-ideo sb dif
ad hoc ratio motiua cū dicit (p̃teit
enī figura hui9 mūdi) qr̃ ē in conti
nua variabilitate-ꝑp̃t qđ pax au-
randū est de bonis p̃sentis vite qr̃
nihil ē stabile-vel hoc p̃t referri ad
finez mūdi appropinquātē tūc eñ
cessabit figura-ꝛ cursus hui9 mūdi
qr̃ tamē manebit eius substātia-s-
corpa celestia a elemēta iō non dr̃
p̃terit substātia h9 mundi ꝫ eius
figura (Volo aūt) Hic oñt ꝓñr q̃d
circa p̃dicta sit magł eligēdū quā
tū est de se-sc̃z ꝓtinētia virginalis
q̃ aufert mūdi sollicitudinēa aīam
eleuat ad cognicōez dei a eius dile
ctionē a ht̃ ē qđ dicit (Volo aūt vos
sine solicitudīe ee) loqñdo de solli-
citudine bona spiritualia īpedien-
te (qui aūt sine vxore est sollicit9
est que dominī sunt) id est habet
aptitudinem ut sollicitus sit de bo
nis spiritualibus a eternis (qui āt
cum vxore est sollicitus ē que sunt
mūdi) ad prouidendum necessaria

fibi faliica vxori (quō plāceat vxori) nō solū p dictā sollicitudinē: sed etiā p redditōz debiti (a diuisus ē) ptim seruiens mundo a ptim deo ꝙ tumcūqz bñ viuat in mrīmonio (a mulier innupta) qz idem est ex pte mulieꝛ sicut ex pte viriꝛ a pz ex dīs lrā (Porro h̄ adutilitatē vrāz dico) oñendo vobis id qđ ē melius a magis eligibile potētibz otinere (nō vt laqueū vobis mittā) qz nō dico hoc tanq̄ nēcariū ad salutē. hoc ei esset illaqueare infirmos q̄ nō pñt otinē (sed ad id qđ honestū ē) otinētia ei ē honestissima (a ꝙ facultatē prebeat sine impedimento dño obsecrādi) ꝛ sacre seruiēdi. quā facultatē p̄bet otinentia: auferēs impedimenta deo libere seruiendi. q̄ frequēr otingūt ex diuunctōe mrīmonij ꝓpter sollicitudinē amexā circa tpalia. a ptz p predicta (Si quis turpē) Hic seqñter apls agit de virginū custodibz qui in primitiua eccīa erāt patres carnales a prēs spūales ꝛ epi quibz a paventibz tradebant aliqñ virgines custodiende. igit si custos virgis postq̄ venerit ad etatē adultā videat p signa pbabilia ipsā voluntariaz de virginitate seruāda debet eā sic custodire. finautē nuptui tradere a h̄ est qđ dica (Si quis autē turpē) ꝛ male gratiosū (se videri existīat sup virgine sua) ꝛ sup virgine que ē i sua custodia (q̄ fit supadulta) ꝛ iā puenerit ad etatē nubilē (a ita oporteat fieri) qz cursus tpis a etatē nō pōt impediri. Pōt aūt custos talis virgīs male grōsus videri dupl̄r. Vno mō a virgine cui displicet a nuptijs retardari. Alio mō ab aljs q̄ timēt de lapsu virgīs cuius verecūdia in custodē reuerteret. idō subdit. (qđ vult) virgo custodita (faciat) mrīmoniū otrahendo. qz in hoc (nō peccat) nec eius custos peccat (Nā qui statuit firmꝰ) de custodia virgīs. (nō h̄ns nēcatatē) trahendi eā nuptui. tum qz nō vidit eā a d h̄ inclīari: nec timet de eiꝰ lapsu verecūdari (ptātem aūt h̄ns suę voluntatis) de custodia securā virgīs (a h̄ iudicauit in corde suo seruare virginē suā) absqz diuigio (bñ facit) seruans eā in statu pfectionis ꝓpter qđ oducit (Igit qui) a pz ilrā ex dictis (Mulier) Hic vltimo agit de viduis. d (Mulier alligata ē legi) ꝛ vinculo diuugali (q̄diu tp vir eius viuit) vita corpali (q̄ si dormierit vir eiꝰ) p mortē corpalem (liberata ē a lege) ꝛ a dicto vinculo (cui vult nubat tm in dño) ꝛ dū vir sit fidel qz nō pōt otrahere cū infideli. (beatior aūt erit si sic pmanserit: ꝑm meum ofiliū) ſ. in otinētia viduali. tū qz sic pmanendo liberiꝰ seruire pōt dño. tum qz sēse nuptie sunt signū incōtinentie (puto aūt q̄ ego spm̄ dei habeā) h̄ autē addit ad oñendō q̄ suo ofilio sit credendū. nec dīc puto dubitatiue. qz certus eāt p reuelationē spm̄ dei se habere: sed dicit hō ad tollendā aliquoz iactātiā: q̄ se asseruerūt presūptuose spūm dei se hīe. qz nescit hō vtrū amore vel odio dignꝰ sit. eccleſ. ix.

Capitulū Octauum

(De hīs autē) Postq̄ apls corinthios instruxit de mrīmonio. hic oñr eos instruit de eucaristie sacrō. Et diuidit in duas ptes. qz primo excludit vicīū cōtrariū qđ est ptīcipatio mense dolozq. secundo accedit ad ꝓpositū ostendendū ca. xj. Prima in duas. quia primo excludit ptīcipationis occasionē. secūdo ipsā ptīcipacōem. ca. x. Prima adhuc in duas qz primo excludit dictā occasionē. scdō inducit ad oppositā pfectionē. ca. ix. Circa primum sciendū q̄ inter corīthios erāt aliqui scioli cognoscētes q̄ carnes dolis immolate ex hoc nō consequunt aliquam ofecrationem ut gentiles credebant: nec aliquaz immundiciam ut iudei estimabāt et ideo indifferenter carnes immolātas dolis coram quibuscunqz

ɔmedebant in scādalū infirmoꝝ. a sic eoꝝ sciētia erat aliis occasio ruine. ppt qđ sic p̄cedit apls qz p̄mo declarat sciētiam nō valere nisi fit ordinata scđm caritatē. scdō de idolaticis oñdit veritatē ibi. De escis. tertiō arguit scādalizantium temeritatem ibi. Sed non. Circa p̄mum dicit. De his aūt q̄ sacrificātur scimꝰ. scz q̄ nullā ɔsecrationem aut īmūdiciā ɔtrahūt. qñ oīs sciētiā dei hꝫbem⁹. viz q̄ ēvnꝰ deus creator oīm a q̄ oīs creatura eius tō ē. Sciēdū tamē q̄ apls hic loq̄tur de chorintheis intelligētibz a nō de simplicibus ut patebit magis in cōseqñti bus. Et qz inter illos scientes aliq̄ hꝫbāt sciētiā caritate ordinatā. ati qui ꝥo nō. idō subdit. (sciētia īflat) ꝟ sciētia sine caritate facit supbire (caritas aūt edificat) ꝟ sciētia caritate ordīata ē ecclie edificatiua. Si quis aūt existimat se scire aliq̄d) ꝟ p̄sumēs de sua sciētia plus credit scire se q̄ sciat in veritate. (nondum ɔgnouit quō oportet eū scire) id ē de se sentire humilit a vti sua sciētia caritatiue a talis sciētia approbat a deo iō seq̄t (si q̄s aūt diligit deū) in cuiꝰ vera dilectione induit⁹ ppti mi dilectio. Hic cognitus ē ab eo) cognitione approbacois. De escis aūt. Hic ɔñr oñdit veritatē de sacrificiis idoloꝝ que dicūtur idolatica dicēs. De escis q̄ idolis īmolant scimꝰ. nos magis intelligētes (qz nihil idolum est in mūdo) materia aūt idoli ē aliq̄ res vtpote aur. gentū lapis vel lignū. hꝫ ppria ratō idoli est q̄ sit repsentatiuū dei. repsentat aūt falsum deū. a sic idolum nihil est. falsū ei a nō ens ɔuertit hꝫ vez a ens. qđ aūt nihil ē nullā īmūdiciā aut ɔsecrationē pōt dare vel īmolate. (a q̄ nullꝰ ē deꝰ ñ vnꝰ) qz natura ūna nō ē multiplicabilis (nā si fīt qui dicātur dii aī. q. d. hoc puenit ex deceptione hoīm no mē deitatis aliis a deo falso attribuentiū. (nobis tamē) in veritate fidei existentium (vnus deus pat ōniuꝫ p̄ creacōem. de q̄ sbdi². (ex q̄ oīa) fīt in effectu. (a nos in illo) nō solum scđm esse nature qđ ɔseua². ab illo hꝫ scđm eē grē. p qđ spūali mō creatura rōnabilis est ī illo. (a vnꝰ dñs ihs xps) scz vnitate p̄sone nō nature. qz naturā hꝫ ūinā ab eterno. a hūanā ex tempe. (p quē oīa) p̄ducta sunt a subsistūt scđm ūimtatem qz p verbum ūinū qđ est filiꝰ oīa sunt. io. p̄mo. Oīa p ipm sunt a in esse ɔseruant hebre. p̄mo. capitans oīa verbo ꝥutis sue. (a nos per ipm) sumus spūalit ɔstituti in esse grē. (Sz non) Hic ɔñr arguit te meritatē illoꝝ q̄ de sua sciētia p̄sumētes ɔmedebāt indifferēter idolatica qđ videntes fideles simplices potissime ɔuersi de gētibz credebāt eos ɔmedere ad modū gētiliū. scz in veneratione idoli. a exemplo eoꝝ īducebant ad sic ɔmedendū. a sic peccabant grauiter vtūtes ad ritū gētilium a p oñs illi qui sua sciētia abutētes simplices ad hꝫ īducebāt. Et hꝫ ē qđ dr (Sz nō ī oībz) scz fidelibz (ē scia) ɔgnoscēdi q̄ idolū mihil ē a q̄ nullā īmūdiciā aut ɔsecrationez dat carnibz īmolatis. a de istis simplicibz subdit (q̄dā aūt cū scientia idoli) ꝟ credētes q̄ idolum hꝫat aliq̄d numinis (vsq; quasi idolaticum māducāt) ꝟ quasi hñs aliq̄d ɔsecracōis ab idolo a reuerentia idoli (et ɔscia eoꝝ cū sit īfirma) ꝟ errōnea) polluit⁹ p pctm̄ (esca aūt nos nō ɔmēdat deo) ꝟ nō facit nos maioris meriti quātū ē de se vel demeriti. idō subdit (neq; em̄ si nō māducauerimus deficiem⁹ aī) ꝟ abstinētia a cibo īmolato idolis vel eius comestio non faciunt nos deficere a gratia vel proficere in ea. sed intentio et modus faciunt deficere a gratia sicut cum aliquis comedit intentione venerandi idolū prout faciebāt simplices cristiani vel modo indiscreto prout faciebāt scientes presumptuosi talia faciūt a gratia

deficere. a ℔ ē qđ dicit (Videte aūt) ꝛ diligēter attēdite vos scientes (ne forte hec licētia vrā) ꝛ scia q̄ cognoscit ydolatica esse licita ad māducandū quantū ex natura ē rei (offē diculū fiat infirmis) ꝛ offendere faciat infirmos vel ignorātes. a sub dit modū p quē faciebāt eos offendere. d (Si em̄ quis) simplex xp̄ia9 (viderit eū qui h3 sciam) predicta3 de ydolatic. (in ydolo recūbentē) ꝛ in loco vbi comedunt carnes ydol immolate (nonne conscia ei9 cū sit infirma) ꝛ ad cadendū pna (edificabit ad māducādū ydolatica) ꝛ ad māducandū in veneracōe3 ydoli trahetur. q. d. sic. q̄ credit sapientior ē ℔ mō comedere (peribit infirm9) quo dāmō idolatrando (in tua scia frat) ꝛ occasione tue scie (pp̄t quē xp̄us mortu9 ē) pter qđ salus ei9 nō est3 fic ꝺtēnenda (Sic aūt peccātes ⁊c) ꝛ tale pctm̄ nō est solū ꝺ primū: ℨ etiā ꝺ deū. pter qđ ꝺcludit aplus. (qua pter si esca ⁊c) ꝛ talis ei abstinentia ad euitandū scandalū infirmor ē meritoria a etiam nēcaria ad salutē: saltē quousq3 doceant infirmos q̄ tal comestio nō ē illicita

Capitulū Nonum

NOn sū liber) Postq̄ aplus ꝛe prehēdit aliquor indiscreti onē. hic ꝛñr inducit eos ad pfectionē. s. ut a licitis abstineāt ne infirmos scandalisēt. a etiā ut sibi a alijs magis pficiāt p virtutis exēplū. Et primo ad ℔ inducit ad pfectū sui exēplo. secō curentiū in stadio. ibi. Nescitis q̄ hij. Circa primū sciendū q̄ aplus se ponit alijs in exemplū in ℔ q̄ licet h3et ptātem accipiendi sūptus ab illis quib3 predicabat: tñ abstinebat victū quer̄s ex pp̄o labore: ut magis pficeret in p̄dicacōe. Ꝺ ℔ em̄ arbitrabat q̄ nō q̄rebat tpale lucrū: sed salutē aiarum Per ℔ etiā precludebat via falsis apīs qui predicabant cā tpalis lucri. sic ergo p̄cedit. q. primo declarat pp̄ositū. secō removet dubium. ibi Nō scriptū autē. Prima in tres q. primo declarat pp̄ositū auctoritate. secō rōe. ibi. Sivos nobis. tercio exemplo. ibi. nescitis q̄ hij. Primum autē declarat triplici auctē. s. officij aplici. usus publici. a auctē. ꝛ. tosta. scōa ibi. Quis militat. Tercia ibi. Nunq̄d scōm. Circa primū sciendū q̄ aliqui maligntes dicebāt paulū nō esse aplm: eo q̄ nō fuit cū dño ibu corporaliter sicut alij apli Ideo primo declarat se esse aplum. secō pbat intentū. ibi. Nunq̄. Circa primū dicit (Nō sū liber) ꝛ hñs liberā potestatē accipiendi sūptus p publicacōe euangelij. quasi dicit. immo habeo racōe officij de quo dicat (Nō sum aplus) q. d. immo q̄ sū a deo missus ad predicandū euāgelium. actu. xiij. segregate m̄ barnabā a saulū ⁊c. (Nonne vidi m̄ no strū ihm xp̄m vidi) quasi diceret. immo q̄ in via cū approprinquaret damasco: ut dicūt aliqui: licet non sit scriptū. actu. ix. sed solū q̄ audiuit eum loquentē q̄ nō omnia scripta sunt Vidit etiā in raptu q̄ fuit excellentior visio q̄libet aplor. q̄ vidit ipsū in gla sua ad dextrā patis sedentē. scōm q̄ dicit augl. q̄ vidit diuinā essentiā. Unde ij. cor. xij. ca. dicit se raptū fuisse vsq3 ad tertium celū. Probat etiā ulteri9 aplatum suum per effectū dicēs. (Nōne opus meū) ꝛ effectus mei aplatus (vos estis in dño) ꝛ principalit agēte deo. quasi diceret. immo q̄ a me habuistis inicia fidei. ideo dic (etsi alijs non sum aplus ⁊c) q̄si. d. etsi alij vellēt hoc negare: vos tñ nō potestis (Nam signacula aplatus mei ⁊c) ꝛ forma doctrine xp̄i per me vobis est impressa. sicut p alios apostolos impressa est illis quib3 predicauerūt. (mea defensio) ꝛ apostolatus mei probatio (apud eos qui de me interrogant) tanq̄m dubitātes de apostolatu meo (hec est) scilicet vestra conuersio ad verā fidem

p me (Nunq̄d) declarato officio sui
aplatus. Hic oñr oñdit se tēre po
testatē accipiendi sūptū ex cōsuetu
dine alioꝝ apostoloꝝ dicēs (Nun
quid nō tēmus ptātem māducan
di a bibendi) ꝛ viuendi de bonis ve
stris. q. d. imo fīē alij aplī de bis
illoꝝ quibꝫ illi p̄dicauerūt (Nun
q̄d nō habem9 ptātem sororē mu
lierem ꝛ matronā deuotā a fidelem
(circūducēdi) ad ministrādū nob
necessaria. q. d. imo. aliq̄ ei mulie
res deuote legunt secute fuisse xp̄m
p̄dicātes de suis facultatibꝫ ei mini
strantes. matth. xxvij. a luce. viij.
ca. vt sic etiā factū ē aliis aplis p9
afrensionē xp̄i iō subdit (Ceteri a
postoli a frēs dñi) ꝛ eius cognati
. s. iacobꝫ a iudas a thiq̄ (a cephas)
ꝛ petr9 sic noīatus a xp̄o io. p̄mo
(aut solus ego a barnabas ac̄) . q.
diceret nulla ratio ē q̄re p̄uem hac
ptāte quā hūerūt alij aplī (Quis
militat) hic oñr oñdit p̄positū au
ctoritate publici vsus a rōnabilis
dicens (quis militat suis stipēdijs
vnq̄) . q. d. nullus imo milites sti
pendia sumūt a populo terre quā
defendūt. Idem ostēdit in agricol
a gregum pastoribꝫ aplī vero fue
runt milites contra hereticos īsur
gētes. a ī vinea dñi cultores a gre
gis dñici pastores p̄ q8 a populo
sumptus eis debebāt (Nūquid) ꝫ
oñr ostēdit p̄positū auctoritate legī
diuine dicēs (Nūquid ſm hoīem)
id est ex autoritate consuetudinis
humane factum (hoc dico) scilicz q̄
p̄dicatores sumptus habere debe
ant a populo quasi diceret īmo hoc
cum autoritate diuine legis (scrip
tum ē enī) deutro. xxv. (nō alliga
bis os boui trituranti) ꝛ p̄dicatori la
boriāti in area dñi. Et q̄ sic debeat
p̄cipaliter intelligi oñdit dicens
(Nunq̄d ē cura deo de bobus) Cir
ca q8 sciendum q̄ licet diuina puide
tia gñaliter se extēdat ad oīa quan
tūcunq̄ mīma. tamen intellectual
natura speciali mō subiacet p̄uiden
tie diuine īquātū habet dñum sui
actus a capax est supne beatitudīs
a hoc mō non est cura deo de bobus
irrationabilibꝫ q̄ nō sunt huiꝰ fi
nis capaces. Lex autē diuina directi
ua est in bōtudinē supnaturalem
p̄pter q8 dicta veteris testamenti
sūt ad hoc referenda īmediate quā
tū ad illud quod directe loquūt de fu
tura beatitudine. vel mediate īquā
tum corpalia facta veteris testam̄.
sūt figura noui scīm q8 dicit ca. se
quēti oīa in figura ctingebāt illis
Et ꝫ mō illud p̄ceptū de ore bouis
triturantis nō alligandi fuit figu
ra de victu p̄dicatoris nō denegan
do ideo dicit (an p̄pter nos hoc vtiq̄
dicitur) quasi dicat īmo q̄ figura
est p̄p̄t ip̄m figuratū fīē circulus añ
tabernā pendēs est p̄pter vinū ī cel
lario existens (quō debet in spe ac̄)
ꝛ in securitate accipiendi sumptus
nō tñ dicit p̄p̄t spem q̄ premiū pre
dicatoris nō est sumptus tēporalis ꝫ
fructꝰ eterne bōtudinis cōp ac aūt
hic p̄dicator aranti in quātū aperit
corda hoīm ad fidē suscipiēdū fīē a
rans terrā apit ad seminū susscep
tionē. Et similit trituranti in quā
tū sua p̄dicatione segregāt hoīa a
malis sicut ḡna a paleis (Si nos)
hic ꝯsequēter p̄bat aplūs p̄positū
ratione triplicī p̄ma ē. rōabile em̄
est q̄ ꝺmuīcāti bona maiora cuiꝰ
modi sunt spūalia. amministrent
minora que sunt corpalia sic autē
ē ī p̄posito ḡāt. a ꝫ ē q8. d. (Si nos
vobis spūalia seminam9) a accipi
tur hic sīp q̄ (nō magnū ē si nos
vra carnalia metam9) ꝛ tō ad sus
stentationē carnis nēcaria. q. d. ñ
īmo ē modicū respū hoīm q8 vobis
mīstram9 (Si alij) hic ponit a d ꝫ
scīa ratio quia pseudo apostoli ac
cipiebant sumptus a multo magis
veri accipere poterant. ideo dicit (si
alij) ꝛ pseudo apostoli (potestatis
vestre) ꝛ honoruꝫ tēporalium in
potestate vestra existentium (p̄tici
pes sunt) inde viuendo (quare non

c. v.

nos potiꝰ) q-d-immo potiorē vōem hēmus (sed nō vsi sumꝰ hac ptāte) vōmibus suprapositis- Sed q; posꝫ aliquis dicere- Ideo apls sumptꝰ nō accepit-q; nō indiguit-iō remouet ꝫ dicēs (sed oīa sustinemꝰ)-ſ- penuriāa laborē ad victū acq̄rendū (ne q; offendiculū)-ꝟ impedimētū- (dem⁹ euāgelio xp̄i)-ꝟ predicacōm euāgeliꝫ- Ꝑ hoc em̄ predudebat vi a predicādi falsis apls predicātibus cā lucri tpalis: quoꝝ p̄dicatio erat in impedimentū veritatis euangelice-q; admiscebāt falsa veris-si mul tollebat impedimentū ex pte corinthioꝝ q̄ forte erāt auari: saltē multi ꝓpter qđ minꝰ libenter recepiſ sent predicacōem euāgeliꝫ: si sūptus ab eis accepisset (Nescit) Hic oñr ponit tercia ratio-habet em̄ ꝫ ratio naturalis vt inde quis viuat: circa qđ laborat-ideo dic̄ (nescit) q-d-scire debet immo-q; ꝫ est notoriū (q̄ mō qui in sacrario)-ꝟ in tēplo (operan²)-ſ-sacerdotes a mīstri (q̄ sacrario sūt edunt)-ꝟ hūt inde victū-hoc em̄ erat ꝯmune apud iudeos a gentiles (ita a dñs ordiauit cāp) ut ptz matt̄-v-vbi predicatoribz dicitur dignꝰ est operarius cibo suo- (Non scripsi) Hic oñr apls remouet dubiū- Posset em̄ aliq̄s credere q; predcā dixisset apls: eo q; vellet accipe sumptꝰ-ideo ꝫ remouet Et diuidi² in duas ptes q; prīo oñdit se nolle vti hac ptāte-secō q; vult magꝝ aliis seruire-ibi- Nam cū liber- Circa primū dicit- (Nō scripsi hec) de ptā te accipiendi sūptus (ut ita fiāt in me)-ꝟ ut accipiā-a subdit vōem dicens (bonum em̄ est mihi mori)-ꝟ minꝰ malū est hꝰ-minꝰ malū respectu maiorꝫ habet vōem eligibilis: a bom̄ (q̄ vt glam meā)-ꝟ mercedē quē expecto de predicacōe euangeliꝫ sine sumptu rationibz predictis- (Quis euacuet)-q-d-hoc est mihi malū maximū- (Nā etsi euāgelisa uero)-ꝟ euangeliū predicauero sūptus accipiendo (non est mihi glā)-ꝟ nō superogo: sed tm̄ impleo preceptū mihi iniunctū-idō subdit (necessitas mihi incumbit) ex p̄cepto dei (ve em̄ mihi est si nō euāgelisauero) ex omissione precepti (Si em̄ volens ꝫ ago: mercedē habeo) inq̄tum deo obedio (si autē inuitus) sic̄ balaā benedicebat ꝓpl̄o isr̄l̄ numeri xp̄iⁱ- (dispēsatio mihi credita ē) ꝟ pdicio aliꝫ sed nō mihi-sicut a ꝓphetie balaā pfecerūt aliꝫ sed non sibi (Que est ergo mea merces) sc; ex bono supervogacōnis a predicacōne euāgeliꝫ- Ꝓnōdet (ut euangeliū p̄dicās) sūptus nō accipiendo- (sine sūptu ponā euangeliū) p ꝫ predudens viā falsis apls: a cōdescentēs corinthiꝫ ut predictū est-ideo subdit (ut nō abutar ptāte mea)-aperiendo viā falsis apls a predudēdo corinthiꝫ si sūptus acciperē-q; tūc apli falsi audaciꝰ sumptꝰ accipent a frequentiꝰ predicarēt: immiscentes veris falsa qđ est abuti predicacōe euāgelica-a sic qđ dicit apls (vt non abutar) id est-ut non dem occasionē; aliꝫ abutendi-accipere em̄ sumptus erat licitū sibi-ut patz per predicta: sed abstinē erat supervogacōis (Nā cū liber) Hic ꝓsequēter oñdit se omnibus velle seruire a descendere: tamē absq; peccato: vt omnes posset inducere ad salutē dicens (nā cū liber essem in omnibz) ꝟ nullius ꝛis cura obligatus- (oīum me seruū feci) omnibz gratis predicando a eoꝝ infirmitatibz cōdescēdendo (a factus sum iudeꝰ iudeis) legalia obseruādo- utpote thimotheum circūcidendo- act-xvj- a in tēplo cū aliꝫ iudeis se purificando- actu-xxj- Circa obseruacōem vero legaliū distinguit augꝰ-tria tēpora- Primū a tempe legis date vsq; ad mortē xp̄isti- et tunc illa obseruaō cadebat sub precepto iudeis tamen quibus lex fuit data- Tercius est a tempe euangeliꝫ publicati: a deinceps- et extunc illa obseruatio fuit mortifera quia declarata est eorum

cessatio. Scōm vo tēpus fuit inter mediū a passione xp̃i vsq; ad publicationē euāgelij a illo tēpe poterant ceremoniaha obſuari a ouerfis de iudaismo. ita tamē q; nō ponerēt ibi fidē credēdo q; fine obſuatione fides xp̃i non ſufficeret ad ſalutē Et hoc mō paulus q̃ de iudaismo erat ꝯſuſus illo tēpe legalia legif obſeruaſſe (hijs q̃ ſub lege fuit) vel ſamaritanis a ſaduceis q̃ quinq; libros moiſi tm̃ recipiebāt q̃ ꝓprie dicunt lex apud hebreos (q̃ſi ſub lege eſſet) ꝛ deſcendēdo eis quātū poterant tantū in licitis (his qui ſine lege erant) vel gētibz q̃ legē ſcriptā nō hebant tanq; ſine lege eſſet) cōdeſcēdendo eis q; tm̃ abhoīabile videbaf iudeis legē tenētibz (cū tm̃ ſine lege dei nō eſſem) tenebat em̃ legē mopſi quātū ad moralia q̃ manēt in lege noua in q̃ erat paulus ideo ſubdit (ſ in lege eēm xp̃i aē) ſeqf (a factus infirmis ifirmus) abſtinēdo a cibis licitis ad vitādū ſcandalū i firmoz ut p; ex ſupdictis. a ut oēs ſtatus induat ſubdit (ōmibus oīa facto fum) oībz quātū licite poſſum ꝛ deſcendēdo a cauſā ad ſ motiuā oſtēdit dicēs (Oīa facio ꝓter euāgeliū (ut currat fine impedimēto (ut pticeps eius efficiar) vel p̃miſſionū eius ſcz gr̃ie in p̃ſenti a gr̃ie in futuro q̃ p̃mittūtur i euāgelio. itē pticeps eius vel meritoriū recipiētiū euāgelium p meā p̃dicationē (Neſcitis) poſtq; apls inſtruxit corinthios ad pfectionē fuii p̃i exemplo hic ꝛñr idē facit exemplo curretiū in ſtadio a agonizātium exercicio. qui oīa ſui curſus a agonis impeditiua ſollicite deuitāt. a oīa p̃motiua diligenter p̃curāt. vita vero p̃ſens ē q̃dam agonizacio ꝛtra inſultus tēptationū a quidaz curſus ad būtudinis brauiū. dicit igif (neſcitis). q. d. īmo. q; hoc eſt notoriū (ſ vnq; accipit brauiū). q. dicat ita a pauca de multis accipiūt brauiū eterne felicitatis. q̃ fideliter a pſeuerāt currūt p opa caritatis matth. xx. multi ſūt vocati pauci vero electi ꝓpter q̃s ꝛducit (Sic curritte) fideliter a pſeuerāt (ut cōprehēdatis) brauiū et ne vite. Cōſequēter ponit exēplū de agonizātibz. d. (oīs q̃ in agone ctēdit) ut habeat victoriā (ab oībus ſe abſtinet) q̃ i pediūt ipam (illi q̃dem corruptibile aē). q. d. ſi faciūt ſ ꝓpter tēpale p̃miū. multo magis dēm̃ ſ facere ꝓpter eternū abſtinēdo ab oībus impedimētis nre ſalutis a exercendo nos i oībz p̃motiuis. iō ꝛducit de ſeipo (ego aūt ſic curro) p viam caritatis (nō q̃ſi in ītertū) q; certus erat de ſua būtudine futura p diuinam reuelationē ſcā ad thimotheū. iii. repoſita ē mihi corona iuſtitie aē (ſic pugno) ctra tēptatiōes (nō quaſi aerē verberās) nō inaniter fit ille q̃ aerem p̃cutit (ſ caſtigo corp̃ meū) repmendo carnis ſtimulū (a i ſuitutē redigo) ſcz rationis recte cui vires ſēſitiue dñt obedire (ne forte aliis p̃dicauerim) eos i ducēdo ad opa p̃fectōis (ipē reprobz efficiar) p incautelā meā ctra tēptationes. ſz em̃ ſciret ſe de numero electoz ēe ut p̃dictū ē. tam̃ nō debebat omittere aliq̃d de ctingētibz ad ſalutē ꝛſequēdā. q; fit ſub dei p̃deſtinatiōe capit talem eſſe ſaluādū. ita etiaz cadūt media p q̃ ꝛſecuturus ē ſalutē ut q̃s fit p opa taliū virtutuz a huiuſmodi. ꝓpter q̃s dicit ſecunda pe. p̃mo ſatagite ut p vō opa certā vocationem veſtram a electionem facatis.

Capitulū Decimum.

Nolo em̃ vos ignorare frēs) poſtq; apoſtolus repreh̃endit corinthios circa participationē menſe idoloz datam ab aliq̃bus occaſionē. hic ꝛſequēter excudit ipam p̃ticipationē. Et diuidit in duas ptes. q; primo declarat punitionē p̃ticipātiū ſcō ex ſ cōducit ꝓpoſitum ibi ꝓpter quod. Circa

primū sciendū q̄ in exitu de egipto deꝰ multa bona cōtulit ppło isrł-ut pz in exo-a libro numeroꝝ a tñ mł ti tot beneficioꝝ ingrati: declīauerūt ad ptiāpacōem mense pdoloꝝ- utz exo-xxxij. ¶edit populus māducaē a bibere)-ſ-de sacrificatł vitulo ofla tili-a postea pdolo ptegoꝝ-numeri xxv-ꝓter quea alioꝝ peccata fue runt grauiter puniti-Sic ergo ꝓcedit apłs-q̄ pīo dicta beneficia re colit-sctō pumcōꝝ ingratoꝝ oñdit-ibi-¶ed nō in pluribꝫ-tetro ex dās cautos nos reddit-ibi-Itaq̄- Circa primū dicit (¶Nolo em̄ vos igno rare frēs) immo diligēter attendere (qm̄ prēs nostri) de egipto exeūtes (omnes) tā bom q̄ mali (sub nube fuerūt) eos ptegente ō estū per diē exo-xiij-(a oēs mare transierūt)-exo-xiij-(a oēs in mopsi)-v-in du catu mopsi (baptisati sunt in nube a mari) figuraliter tamē-q̄ trāsitꝰ ille maris a ptectio nubis figuā fu erūt sacramēti baptismalis (a oēs eandē escā spiritualez manducaue runt)-ſ-manna-exo-xxvj-que dic tur esca spiritualł-q̄ nō virtute na ture: sed diuine potētie fuit data-a q̄ fuit figura sacti eucaristie quod spūaliter nutrit (a oēs eundē potū spūalem biberūt)-ſ-aquā de petra adductā virtute diuina-exo-xxvij-ideo dicł potus spūalis cū dicł (bi bebant autē de spūali)-v-potum da tum spūali virtute (seqñte eos pe tra)-v-petra coꝝ desideriꝫ obsequē te: virtute tñ diuina hoc prestāte-Dicł autē spūalis-q̄ figurabat a quā grē per xp̄m danda-ideo sb di tur (¶etra autē erat xp̄s)-ſ-figura tiue: eo mō loq̄ndi quo imago her culis hercules noīnatur (¶ed nō in pluribꝫ) ¶Hic seqñr oñdit pumcōꝝ ingratoꝝ-d-(¶z nō in pluribꝫ coꝝ bñplacitū est deo) q-d-licet beneficia ista coꝝpalia fuerūt ommibꝫ omu nia: nō tñ iustificās grā-qđ declat p effectū dicēs (¶Nāpstrati sunt in deserto)-ſ-multi coꝝ horribili moꝝ te: in signū ire diuīe-ut pz de explo ratoribꝫ-numc-xxiiij-a de chorea si bi adherentibꝫ- numeri-xxvj (¶Hec aūt m figura facta sūt nr̄i)-ſ-q̄ sīlr a grauiꝰ puīemur: si de bñficijs dei in lege noua collatł ingrati fueriꝰ: ad pctā reuertētes-ideo subdi² (vt nō simus cupiscētes maloꝝ sic̄) a pz hrāvsq; ibi (q̄eadmodū est scri ptū) exo-xxxij-(¶edit populꝰ man ducare a bibere) inveneracōe vituli fabricati (a surrexerūt ludere)-v-pro latrare-q̄ inveneracōem vituli can tabāt in choro-(neq; formicemur si cut quidā ex ipsis) cum mulieribꝰ madiamitis-ut habef numeri-xxv (a cecideruntvna die-xxiij-mlia)-¶Nec hoc est otra illud qđ dicł nūe ri-xxv-q̄ cecderūt-xxiiij-milia-q̄ minoꝝ nūerus includiłr in maioꝝ-a ideo qđ vez est de maioꝝ: etiā vez ē de minoꝝ (neq; temptemꝰ xp̄m si cut quidā coꝝ temptauerūt) exo-xx vij-tēptantes em̄ deū tēptauerunt xp̄m ꝑm deitatē-qui sic fuit tpe ve tosta-a etiā ante secula-ꝓpter qđ a pl̄us dicit ad hebre-xiij-¶ihs xp̄s hyeria hodie-ſ-veteris testamenti ac noui testamenti tpe-a ipse in secu la-v-in etermitate (a a serpentibꝫ pe rierūt) nume-xxj-(neq; murmura uerit̄ otra deū sicut quidā murmu rauerūt)-ut pz in exo-a libro nume ri-a pluribꝫ locis (a perierūt ab ex terminatore)-v-ab angelo eos pa ciente extra terminos terre pmissi onis (¶Hec aūt oia in figura otinge bāt illis)-v-ad significandū q̄ sic ḡ uiꝰ fiet nobis si fuerimꝰ filles eis-iō subdiłr (scpta sunt aūt ad coꝝrectōꝝ nrām) Dicł em̄ vulgariłr q̄ pulch ter se castigat qui exo altreiꝰ se emē dat (in qs fines seculoꝝ deuenerūt) ¶Hoc dupłr pōt exponi-¶Vno mō q̄ ti quos referał ad hoīes no-tes-qđ tps dicł esse finis mūdi-q̄ nō suc cedet alia lex noue legi-a sic dicitur ꝑ-ioh-ij-ca-¶Nouissima hora ē-igi tur sēsus ē (scripta sunt aūt ad coꝝ rectionē nrām in quos fīes seculoꝝ

deuenerūt ⁊ in nos q̄ sumus ī vltīa etate seculi. ꝓpter qđ ex punitionibus p̄cedētibz debem⁹ corrigi. Alio mō ꝑt exponi ita q̄ si quos referatur ad tēp⁹ veteris testamēti a iūgat cū ꝫ noīe fines a fic ē sēsus (scripta aūt sūt ad correctionē nr̄ām) sc̄z ātiquoz pūitiones (in q̄s fines seculorū deuenerūt) ⁊ ut attendam⁹ q̄liter p diuīsa tēpa p̄cōres vitaz p̄sentē miserabiliter finierūt ꝓpt̄ p̄cā sua (Itaq;) hic ꝯsequenter ex p̄dictis cautos nos reddit dicens (Itaq; q̄ se existimat stare) ī deo ꝓpt̄ opa bona. a bene dicat existimat. q̄ nescit homo vtz amore vel odio dignus sit pōt tñ habere de ꝫ alīq; ꝯiecturā (Videat ne cadat) ad īpulsū tēptationis. a ꝓpt̄ defectū humane fragilitat̄. iō subditur (a tēptatio vos nō apprehendat) a nō ducat vos ī ꝯsensū a opationē. iō tēptari nō ē malū sed est virtutis exercitiū si tēptationi viriliter resistat̄ ꝓpt̄ qđ in psona viri pfecti dic. ps. xxv. proba me dñe a tempta me (nisi hūana) ⁊ illa tēptatiōe que nō pōt deuitari tōliter ab hoīe in vita p̄senti sc̄z de peccato venali. Q̄z aūt tēptationi ad p̄ctm̄ mortale ducēti valeat hō resistere cū adiutorio dei ostēdit dicens (fidelis aūt deus) in promissis implendis (qui nō patiet̄ vos tēptari vltra id qđ potestis) q̄z promisit adiutoriū ī tēptationibz positis si fideliter recurrāt ad ip̄m ideo subditur (sed faciet etiā cum tēptatione puentū) vos totaliter adiuuās ut ipa tēptatio vobis proficiat ad augmentum meriti p eius supationē. ⁊ tēptationibz ꝑualere (Propter qđ carissimi) hic oñr ex dictis ꝯcludit ꝓpositū sc̄z q̄ ꝑticipatio mense idoloz est fugienda. Et diuidit in duas ptes q̄z ꝓmo facit ꝓpositū sc̄ō ostēdit q̄liter īmolatis idolis fit vtē dū ibi oīa. Circa ꝓmū facit talē rationē illud p qđ sepamur a corpe xp̄i mistico a ꝯiungim̄ diabolo. est

summe fugiēdū. sed ꝑticipatio mēse idoloz est huiusmōi. ergo fugienda. huiꝰ rationis ꝓmo ponit cōclusionē dicens (fugite ab idoloz cultura) nō solū vitādo idolatrie actū ꝫ etiā eius occasiones (ut prudentibus) hic oñr ponit dicte rōnis virtutē ostēdens ꝓmo q̄ ꝑticipatio mēse dñi xp̄ō incorpamur. sc̄ō q̄ ꝑticipationē mense idoloz ab eo sepamur ibi. Quid ergo. tercio q̄ hoc penā merem̄ ibi. an emulamur. Circa ꝓmū captat benivolētiā audiētiū ut eius dicta meliꝰ recipiant. dicēs (ut prudētibz loq̄r) q̄ tales sciūt de dictis iudicare ideō subdit (vos ipi iudicate que dico) ⁊ aduertite veritatē eoz q̄ sequūt̄ (calix) hic accipit̄ ꝯtinens p ꝯtento in calice (bñdictōnis) tum q̄ ꝑ dei bñdictionem ꝯsecrat̄. tum q̄ ꝑ pientes eū deote bñdictionē dei p augmētū gr̄e ꝯsequūt̄ (cui benedicimus) nos sacerdotes q̄ licz ꝯsecratio ista fiat sola ꝺina virtute. tamen sacerdotes pferūt ꝯsecrationis ⁊ba a nō in psona ꝓpria ꝫ in psona dei a q̄ in ꝫ sūt eius mīstri. iō ꝓ tāto bñdicere dicunt seu ꝯsecrare (Nōne cōmunicatio sanguinis xp̄i ē) Circa qđ sciēdū q̄ eukaristie sacramētum ē qđam spūale nutrimētuz a ideo fit sub duplici specie sc̄z potus a cibi. q̄ vtrūq; requirit̄ ad rōnez nutrimenti pfecti. tñ istud nutrimentum spūale ⁊trario mō se hz ad nutrimētū corpale quātū ad ꝫ q̄ corporale nutrimētū ꝯuertit̄ in nutrimentum ꝫ hoc nutrimētū spūale ꝯuertit in se nutritū. vnde dicit augustin⁹ in psona huiꝰ sacrāmēti. cibus sum grādiū nō me mutabis in te sed tu mutaber̄ in me. q̄ huius sacramenti p̄ceptio p̄cipientez incorpat ip̄i xp̄o a ideo p̄ceptio hꝰ calic̄ ē cōiocatio sāguis xp̄i. Et idē ꝯdit de corpe (a panis quē frāgim⁹) ad vanū fidelibz. licet ei nō remaneat ibi ꝯstātia paīs ꝫ tm̄ diꝰ accīntia. noīna. tñ paīs ꝓpt̄ ei⁹ spēs remanētes

(Nonne ptĩcipatio corpis dñi) q̃si diceret sic mõ predicto. ideo subdit (qm̃ vnus panis vnũ corp9 multi sum9) p hõ em̃ q̃ xpõ incorpamur in hoc sacrõ: efficimur panis vn9 quo dãmodo a vnũ corpus in xpõ (Videte) Hic oseqũter declarat qđ dictum est p exemplũ de veteri testamento acceptũ: in quo sacerdotes de hostijs oblatis in altari viuentes vicebant ptĩcipes altaris. a hoc est qđ dicit (Videte israĥl scđm carnẽ) vel m obseruantiã veteris legis: que ut habetur ix. ca. dicuntur iustitie carnis (Nonne qui edũt hostias ptĩcipes sunt altaris) q. d. sic. a ex hoc cõdu ci2a simili q ꝓpientes corp9 a sãguinẽ xpi efficiunt ptĩcipes ipsius mõ dicto (Quid ergo) Hic cõseqũter ostendit q per ptĩcipacõem mẽse ydolox efficiuntur homines participes demoniox. a per osequens a deo sepantur. Dicit igit. (Quid ergo dico q ydolis immolatũ sit aliquid ?) vel q oblatũ ydolis ex hoc otrahit aliquã sanctificationẽ: vel immũditiã (ita q ydolũ fit aliqđ) q. d. nõ dico hoc: sed magis cõtrarium. ut patet ex supradictis. c. viij (sed que immolãt gentes ?) vel hõ dico q immolata ydolis a gentib9 (immolãt demonijs) tum q de mones ad hõ inducẽbãt. tum q in ydolis respõsa dabant (a nõ deo). s. vo. qđ tñ erronee gentiles estimabant. ydola colentes. ꝓpter qđ ydolum nihil est. ut ostensũ est supra. viij. c. licet materia ydoli sit res aliqua a etiã demon (Nolo autẽ vos fieri socios demoniox) ydolis immolãdo: vel ydolatica inveneracõem ydoli cõedẽdo vel etiam comedẽdo indiscrete infirmos fideles scandalisãdo ut supra dictũ est. viij. ca. vel etiã gentiles in errore suo p talem comestionem ofirmãdo. ut postea magis exp̃mitur (Nõ potestis calicẽ dñi bibere) scilicet digne: q̃vmitvos xpõ. (a calicẽ demoniox) aliquo dictox modox: in quibus est mortale peccatum sepans nos a xpõ. ideo subdit (Ideo nõ potestis mense dñi ptĩcipes esse). per augmentũ gratie qđ est effectus sacramenti eucaristie. (a mense demoniorũ) per cuius ptĩcipacõem incurritur mortale peccatum gratie corruptiuũ. (An emulamur) Hic osequenter pom2 huius ptĩcipacõnis pena cũ dicit (An emulamur) vel quo camus eũ ad irã p talẽ ptĩcipacõm. q. d. sic. q sepamur ab eo: a ojungimur eius aduersario. s. diabolo. qm̃ ira est appetitus vindicte: ideo per hoc incurrimus penam a deo inferendã. a si dica2: si poterimus eã euadere: hõ oseqũr excludit dicẽs (Nunqđ fortiores illo sumus) q. d. nõ. q virtute est infinite. a sic non poterimus ei resistere (Oia) Hic oñr ostendit qualiter immolatis ydolis sit vtendũ. Et diuidi2 in duas ptes. q primo facit qđ dictũ est. secundo quasdã odubiones inducit. ibi. Sine q̃. Prima adhuc in d. q primo oñt quales sit vtendũ cõrã infirmos fidelibus. scdõ cõra gentilibus. ibi. Si quis vocat. a sensus primi p: ex supradictis. ca. viij. Comedere ydolatica nõ est illicitũ de nã rei: tñ illicitũ est comedere cũ scandalo infirmorum. a hoc est qđ dicit apls (oia mihi licẽt) vel idolaticũ cõedere est mihi licitũ de se (sed nõ oia expediũt) mihi ad salutẽ: sed magis impediũt eã. ut pote si mãducavero idolatica: infirmũ scienter scãdalisãdo. q hõ inducit ad temptũ fraterne salutis qđ est õ caritatẽ ꝓximi (Oia mihi licent) vel dabatur in lege prohibita fuit mihi licita (sed nõ oia edificant). s. ꝓximũ: sed magis deedificãt aliquẽ. In primitiua eccã quidam de iudaismo a adhũc infirmi scãdalizabantur de tali comestione. ꝓpter qđ in eox pñtia saltẽ erat ad tpus abstinendũ. ideo subdit (nemo qđ suũ est q̃rat). s. qđ sibi placitũ est in talibus (sed qđ alterius) abstinẽdo a euitando scandalũ ipsius. a oñr oñt quales comedere ydolaticũ sit licitũ. d. (Oe qđ in macello venit) id est vendit

cōiter oībus (māducate) tanq̄ lice
tuz ex se·verūtñ pōt fieri illicitū ppt
scādatū infirmoz·iō subdit (nihil
interrogantes) scz vtz īmolatū sit
idolis aut nō (ppt cōscientiā) scz fris
astantis infirmi ut dicit glo·q̄ scā
dalizaretur ex tali cōmestione credē
do q̄ fieret in veneratione idoli si cō
mederet idolaticū p9 talē certifica
tionē·ſ q̄ añ posſit cōmedere licite
ꝓbat p psalmū·xxiij·(Dñi ē terra
a plenitudo eius)·v·aīalia terrā re
plentia p oēs de se sunt mūda·q̄
dñi nihil est īmūdū nec īmūdicia
otrahūt p idolum (Si q̄s) Hic oñr
ostēdit q̄liter vtēdū sit idolatic̄o
ram gentilibz·d·(Si q̄s vocat vos
īfideliū) ad cēnā ex aliqua familia
ritate a amicicia licita (a vultis ire)
·q·d·vobis licz·q̄ ñ p̄sumit q̄ ex
tali vocatione velit vos ad īfidelita
tē suā trahere·imo frequēt factuz ē
q̄ firmi in fide sic vocati trahebāt
vocātes ad fidē (oē q̄d vobis appo
nit māducate) tanq̄ vobis licitū
q̄ tñ pōt fieri p accidēs illicitū·ideo
subdit (nihil interrogātes ppt cō
scientiam) a cuiusmōi sit otscientia ex
ꝓmet postea (si quis aūt) scz gētilis
(dixerit ſ̄ īmolatū est idolis nolite
mād ucare ppter illū q̄ indicauit)
qui crederet vos omedere in vnera
tionē idoli fiē ipse (a ppter otsciam)
Et ostēdit cui? scz otscientiā·d·(otscē
tiā aūt dico nō tuā) q̄ tu scis abuz
de se licitū·loqui? em̄ apls talia sci
entibz vñ supra dixit·ut sapientibz
loquor aē (ſ̄ alterius) scz gentilis
iudicātis illud īmolatū esse idolis
vel assistētis iudicāti·q̄ videns pe
ritum in lege x̄piana talia omedere
gl'atur de sua superstitione a firma
bitur in illa magis q̄ ante·iō sub
di? (ut q̄d libertas mea iudicatur)
·q·d·nō ē rōnabile q̄ ego sic abu
tar libertate omedēdi talia q̄ p hoc
iudicer a gētibz fiē idolatr̄ (Si ego
cū grā ptcipo)·v·omedè possū talia
cū grā̄ actione in secreto (q̄d bla
sphemor)·v·quare expono me bla
sphemijs gētiliū iudicātiū me ido
latrā omedēdo corā eis (ꝓ eo q̄ gra
tias ago)·v·p omestione quā pos
sum licite facere cū dei grā̄ actione
ī eoz absētia·q·d·melito reprehēsibil̄
ēem si talibz iudicijs īfideliū a bla
sphemijs me exponerē (Siue ergo)
Hic ex p̄dictis īfert oclusiones du
as·p̄ma ē respectu dei cū dicit (siue
ergo māducatis siue bibatis) q̄d ī
mediate ptinet ad sustentationem
corpis (vel aliud facitis) q̄tum ad
alia negocia vos otingētia (oīa in
gl'az dei facite) tota em̄ creatura or
dinat̄ ad deū sicut exercitus ad du
cem·ut h̄etur·xij·methaphisi·exer
citus aūt bene ordinat9 ꝓmo a p̄n
cipaliter q̄rit gl'am ducis·q̄d est vi
ctoria·a eo dē mō oīs creatura a po
tissime rōnabiliter in oibz opibz suis
ꝓmo a p̄ncipaliter dz querere glo
riā oditoris·fiē etiā videm9 q̄ ma
nus naturaliter se exponit abscisio
ni p seruacōe capitis ꝓpōnēs a9
bonū ꝓprio bono suo (Sine offensio
ne) Hic ponit scd̄a oclusio que est
respectu p̄rimi·d·(Sine offensiōe
estote iudeis)·v·manētibz in iudaīs
mo (a gētilibus)·v·in gentilitate
existentibz (a ecclesie dei)·v·credēti
bus tam ex gētibus q̄ ex iudeis cō
descēdendo oībz q̄tum fieri pōt sine
pctō·q̄ p talem odescensionē ouer
ti ex istis vel illis in fide magis sta
biliun·a nō overti ad fidē attrahū
tur a ad hoc ꝓponit se in exēplo di
cens (sicā ego aē) a subdit rationē
dicens (nō q̄rēs q̄d vtile mihi ē)·v·
ꝓprium bonū sed cōmūe·q̄ q̄to bo
nū est omuni9 tanto d'imus a desi
derabili9·a maxime respectu vlti
mi finis osequēdi q̄d ē in ꝓposito·
idō sequi? (ut salui fiant eternaliter·

Capitulū Vndecimum

Imitatores mei estote) Postq̄ apls remouit a fidelibus
illud q̄d otrariū est eucha
ristie sacramēto scz participationē
mense idoloz·hic oñr eos instruit

de sacramento eucaristie. Circa qđ primo ponit preambulū. scdō accedit ad ppositum declarandū. ibi Volo autē. Prima in duas. qr primo ponit quandā generalem monicōz secūdo circa hoc ostēdit corinthioz dispositionē. ibi Laudo autē. Circa primum sciendū q̄ inferiora naturaliter imitant superiora. a in hoc consistit pfectio eoz. Primū autē exēplar imitationis verū est filius dei Joh. primo. Omnia per ipsū facta sunt. ppter qđ omniū perfectio cōsistit in imitacōe huius exēplaris. a qr nō poterat a nobis videri in sua deitate: factus est homo ut nobis hoīb⁹ humanū preberet exēplar visibile. a sicut deitatē ei⁹ exemplar imitantur primo angeli. a secūdo cetere creature: sic humanitatē exēplar primo prelatis ecclesie proponitur imitandū. Joh. xiii. Exemplū dedi vobis vt quemadmodū ego feci ita vos faciatis. Hoc em̄ dictū fuit apostolis quoruz successores sunt epi. xxj. di. ca. in nouo testamēto. Secūdo prelati xpi exemplo informati p̄ponūtur fidelibz in exemplū. ideo dicit apostolus (Imitatoēs mei estote) qui fuit verus apls. ut dictū est supra. ix. ca. (sicut a ego xpi) q̄ sūditi nō tenētur prelatis obedire imq̄tum deuiāt a xpō. (Laudo vos) Hic seqūter ponit disp ositio corinthioz circa dictā monitionē. inter q̄s erāt aliqui homines volentes de contēti omibz aliis. ut dictū ē supra. a sm hoc verbū apli intelligi² dictū serio se cū dicit. (Laudo autē vos frēs q̄ per oīa mei memores estis) exēpla mea fideliter imitādo (a sicut tradidi vobis precepta mea tenetis) huiliter obediēdo. Alii autē contentiosi a male ordinati. et sm̄ hūc verbū apli intelligit promice. cuius sensus litālis accipiēdus est p̄ contrariū. sic ē sensus patule p̄ sile. a sic ē sēsus. (laudo vos etc̄) i. vitupero. qr nec imitamini me exēplis. nec preceptis meis obeditis. a hoc secō modo exponit glo sa. sed sonare videt magis sequēs litā (Vobis autē) Hic seqūtur apls accedit ad ppositū docēdo corinthios de sacramēto eucaristie. Et diuidi² in tres ptes. qr primo redarguit errores eoz circa hui⁹ sacramēti celebritatē. secō declarat h⁹ sacrī dignitatē. ibi. Ego em̄. tercio docet ritus deuotionē. ibi. Itaq; frēs. Prima adhuc in tres. qr primo reprehendit errorē eoz circa habitū. secō circa usū. ibi. Hoc aūt precipio. tercio circa cibū. ibi. Cōuenientibz igit vob⁹ Prima adhuc i duas. qr primo ponit quoddā documentū ex quo reprehensio seqns sumitur. secō monitio subdit. ibi. Oīs autē vir. Circa primū potest triplicē exationē. Prima est hoīs ad xpm qui est caput hoīnū. ideo hoies exantur ad ipsū: sic mēbra ad caput. a h° quadruplicē. Prima accipit ex pfectione. qr sicut in capite sunt oēs sensus solo tactu existēte in alijs mēbris: sic in xpō est gratie plenitudo. Joh. prica. Vidim⁹ eum quasi vnigenitū a patre: plenū gratie a veritatis. In alijs aūt hoīb⁹ sunt gratie singulares. sicut dicit. ca. seqnti. Alii per spiritū datur sermo sapiētie. alii sermo scientie etc̄. Secunda accipit ex eminētia. qr sicut caput supereminet ceteris mēbris: sic etiā xps supereminet nō solum hominibz: sed etiā angelis. Ephe. j. cōstituens eū ad dexterā suā in celestibz sup omnem principatū a potestatē etc̄. Tercia accipit² ex influentia. qr sicut caput influit ceteris mēbris sensū et motū corpalem. sic xps influit ceteris mēbris ecclesie sensū a motū grē. Colo. ij. Caput ex quo totū corp⁹ p nexū a iunctōes subministratū est. Quē ta accipit ex conformitate in natura: quā habet caput ad mēbra. et sic xps hō ad homines. Philip. ij. In similitudinē hoīs factus etc̄. a h° ē qđ dicitur. (Volo autē vos scire frēs q̄ oīs viri caput xps est) qr sili modo (vir ē caput mulieris) primo ratiōe

pfectionis qr vir est pfectior ratione corpis femīa eñ ē mas occasionat9 ut dicit phūs libro de gñatione aīalū. Est etiā pfectior ratione aīe qr viuacitas prudētie magis viget in viro q̄ in muliere. Scdō ratione supeminētie vñ mulieri dr geñ. iñ. sub viri ptāte eris. tertō ratione īfluētie. tū qr vir regit mulierē. tū quia ī ope gñationis vir hz vtutem actiuā mulier vo passiuā. Quarto ratione ouemētie in natura. qr vir a mulier nō differūt spēcie. iō dr (caput aūt mulier vir) Tercia opatio ē xpi ad deū patrē. q̄ suo mō ē caput filij scdz deitatē. excepta pma ratione sūpta ex pfectō ne. nō eñ pat pfectior ē filio. verū tñ est pncipiū filij. a sic hz quādā eminētiam inq̄tum nō est ex alio influit etiā qs ammodo ī filiū inq̄tum q̄cq̄d hz filius hz a pre nascendo. fūt etiā nō solū similes in natura. sz etiā vnū distincti tātum in persona. Si vero accipiat opatio sm hūanitatē sic deus ē caput xpi suo modo scdm q̄tuor oditiones p̄miss. as. qr deus pfectionis est īfinite. xps inq̄tum hō finite. superminet etiā deus xpo inq̄tum hoī ut creatori creature influit etiā ci plenitudinē gr̄e. ē etiā ibi similitudo natuē ī q̄tuz hūana natura ē ad imaginē a similitudinez dei facta. geñ. pmo Faciam9 hoīem ad imaginē a. iō dicit (caput vero xpi deo. Dis āt) Premisso documēto. hic oñr sdicit monitio. cuius ratio sumit ex illo documēto. Et diuidit ī duas ptes qr pmo ponit monitio ex pte viri scdō ex pte mulieris ibi. Dis autē mulier Circa pmū ofiderādū qr vir assistens iudicij dz dignitatē suā p ferre. dō āt q̄ oīm iudex ē assistit hō dupliciter vno mō orando qr tunc hūana refert ad deū. Alio mō pphetando a tūc dina refert ad hoies. Et accipit hic pphetare put q̄s reuelata dimit9. aliis refert eccīe ad edificationē. vñ sup illud (pphetans) dicit glosa. scripturas referans. qđ est intelligēdum qñ hoc fit in psona eccīe a similiter dicēdū de orare Isti vero actus exerceri dñt capite nō velato qr p hoc designat q̄ exercens imediate subest deo. qr int̄ caput suū a celum nō ē velamentum mediū sicut nec iter eccīam a deū. iō dicitur (Omnis autē vir orans) in psona eccīe vt sacdos ofecrans (aut pphetans) epl̄am vel euāgeliū seu lectionē in choro referens vel aliq̄d huiusmōi (velato capite deturpat caput suū). vindecenter exercet tale actū sicut turpitudo corpis ofurgit ex inordinacōe mēbroz. nec ob stat p̄dictis q̄ aliq̄ decent orāt cooperto capite in secreto vel ut singulares psone. qr talis cooptio fit ad maiorē mētis q̄etudinē. apl̄s aūt hic loquit de oratione facta publice a in psona totius eccīe. Et eadez ratione ea q̄ dicunt in eccīa a tota multitudīe. sic̄ psalmi ouenienter p̄nt cātari velato capite. qr vbum apl̄i intelligitur quando aliq̄d ab vno cantat q̄si singulariter se deo p̄sentāte ī psona ecclesie. Similiter p̄dicās seu docēs in scolis refert sacrā scripturā. vt loquēs ī psona pphe. idō cooperto capite p̄nt ouenienter fieri talia (Dis aūt) hic osequēter ponit monitionē ex pte mulieris a diuidit in tres ptes. qr pmo facit qđ dictū est. scdō ad hoc pbationem inducit ibi. Vnū est. tertō iudicāū auditoribz omittit ibi. Vos ipi iudicate. Circa pmum dicit (Dis autē mulier orans aut pphetans nō velato capite deturpat caput suum). vindecēter exercet talē actū ut dictū ē de capitis deturpacōe. Sz ostra hoc videtur qđ dr pma thi. iñ. docere aūt mulieri nō permitto q̄d g̃ ptinet ad eā orare publice aut pphetare. Dicēdū q̄ apl̄s intelligit ibi de sermocinationibz a doctrinacōibz publicis hic vo de orationibz a informacōibz q̄s mulieres religiose ī suis collegijs faciūt q̄ fierēt idecēter

capite nō velato (Vnū est em̄) Hic ꝺseqūter ad ꝓbationē dicti induat triplicē rationē. Prima sumit̄ per ꝯpationē ad naturā humanā. Ad cuius euidentiā ꝯsiderandū q̄ natura ceteris aīalibꝫ ꝓuidit sufficiēter de auxilijs aduitā ꝯseruandā. de corijbꝫ a pennis a hmōi ad sui defensionē. de corio duro. pilis. plumis a hmōi. ꝺtra aeris intemperiē. Homi aūt nō potuit fieri ꝓpter cōplexionis tenerit̄dinē a q̄ natuā humana nō est determinata ad vnuꝫ sicut est natura brutoruꝫ. dedit sibi tm̄ talia impfecta p excogitacōem rationis. a p operationē manuū per fidenda. sicut natura dedit hōmini capillos ad tegimentū capitis. sed q̄ hoc tegimentū est insufficiēs. p artē perficit sibi addens sibi aliud tegimentū. Sic igit̄ ēadē ratio vide² de tegimento capit̄ naturali et artificiali. Naturale autē est mulieri q̄ comā nutriat. Habet eī ad hoc dispositionē em̄ ex humiditate nature. que maior est in mulieribꝫ q̄ viris. ꝓpt̄ q̄ quedā indigatio naturalis est in mulieribꝫ ad nutricōem. come. ꝓpter q̄ cōiter accidit. q̄ mulieres plus studēt ad hoc q̄ viri. Ex quo sequi² cōuenientius esse mulieres vti velamine capitis artificiali q̄ viros. ideo de turpat caput suū si nō velet. a hoc est q̄ dicit (Vnū est em̄ ac si decaluet) a eiusdē rationis ēt inconuenientis actiue velamine naturali priuate². q. d. si abijciat velamē artificiale. pari rōe abijciat naturale. Nec obstat q̄ sanctimoniales tondunt̄. hoc em̄ fit in signuꝫ q̄ immediate xpo despōsant̄ a a subiectōe viri liberantur. Conseqñr ꝺcludit ꝓpositū. ꝺ (Si vo mulieri turpe ē tondere aut decalua ri velet caput suū) q. d. q̄ hoc ē turpe nisi in illis q̄ xpo despōsant² ut dictū ē. ideo indecēs ē q̄ sit sine velamine capit̄ (Vir autē) Hic po² scdm̄ vō q̄ accipit ex ꝯpatione viri ad deū. a ē vō talis. Vir est gloria dei. mulier autem gla viri. gla dei est reuelanda

gla aūt hoīm occultanda ꝓpter q̄ decēs est caput in mulieribꝫ velari. nō aūt viri. Prima ps hꝫ mōis pmit̄ cū dicit² (Vir quidē nō debet velare caput suū q̄ imago ē a gla dei) Est em̄ imago dei imperfecta. tm̄ q̄ in alia natura sicut imago regis in cera vel in alia materia. filiꝫ autē regis ē imago eius pfecta. a filius solꝫ filiꝫ dei est imago eius pfecta. q̄ in eādē natura. vir autē impfecta. ꝓpter q̄ magis dicit̄ esse ad imaginē dei q̄ eius imago. Est etiā gla de gla aūt a caritate dicit̄ quasi que dā caritas. c mutata in g. Si igit̄ accipit̄ caritas dei. s. ut ab ipso deriuata sit. homo est gla dei. q̄ caritas intellectꝫ humani q̄ magis viget in viro q̄ in muliere. deriua² a caritate dei. ꝑm illud ps̄. iij. Signatū est sup nos lumen vultus tui dñe. Conseqñter ponit̄ secūda ps cū dicit² (Mulier autē est viri gla) nō dicit imago viri. ad designandū q̄ tā vir q̄ mulier imediate fuit ad imaginē dei ꝑm naturā intellectualem. vir tm̄ pfectius. ut dictū est. sed dicit q̄ ē gla viri. q̄ deriuata ē a viro. genē. ij. Hec vocabit̄ virago q̄ de viro suo sumpta ē. ideo subdit̄ (Nō em̄) Hic ꝺseqūter idē oñditur ex fine cū dicit² (etenim nō est creatus vir ꝓpter mulierē) sed econuerso q̄ facta ē in adiutoriū viri. gene. ij. et naturalit̄ subiecta viro. velamē autē capitis est signū subiectionis. ꝓpt̄ q̄ ꝺcludit (Ideo debet mulier etc̄) (Et ꝓpt̄ angelos) Hic oñr po² tertia vō. a scdō circa predicā remouet² dubitatio. ibi Veruntm̄. Hec tertia vō q̄ sumi² ex ꝯpatione ad angelos custodes fidelium assistentes. ꝑm illud ps̄ cxxxvij. In ꝺspectū angelorū psallam tibi. ꝓpt̄ q̄ viri a mulieres decēter se dnt̄ hīe pro reuerētia angelorū. Alio mō ꝑt exponi ut sacerdotes dicant² hic angeli. ꝑm id mal. ij. labia sacerdotū custodiūt sciam a legē ex

ōre eius requirāt. āgelus ei dñi ex
eratuum est. ꝓpt qđ mulieres dñt
orare velate. ne viri ex aspectu nō
velatay ad cōcupiscētiā puocētur
(Verūtamē) Hic remouet qđdaz
dubiū ex ꝟb em ꝙ dicit ꝙ vir ē gla
dei a mulier gla viri. posſ aliquis
credere ꝙ mulieres eēnt īptinentes
ad glam finalē. Jō ꝟb remouz p ꝟb
ꝙ finalis ꝟsūmatio q̄ est p grāma
glam correspondet ꝑme vez ꝑduc
tiom. ꝓpt qđ vira mulier simul p
tinent ad finalē ꝟsūmationē p glo
riā fiē ad ꝑmā vez ꝑductionē. Et
ꝟb ē qđ dr (Verūtñ neq; vir sine mu
liere) r. vterq; ptinent ad glam a
grāz q̄ sunt a dño. pſ. lxxxiij. Gra
tiā a glam dabit dñs (Nā fiē mu
lier de viro) ꝑmo facta est gen. ij.
(itaq; vir p mulierē) postea ꝓcessit
p gnationē naturalē. (oīa aūt ex
deo) scz ꝓcedūt tāq; ex pncipio effe
ctiuo. a in ipo q̄escūt fiē in fine vl
timo (Vos aūt) hic ōnr apls omit
tit iudiciū eius qđ dicit auditoibz
rationabilibz a diuidit in duas p
tes. qz ꝑmo facit qđ dictū est. scdō
otentiosos repmit ibi. si q̄s aūt Cir
ca ꝑmū dr (Vos aūt iudicate) fm
vectū iudiciū rōnis (an decet mulie
rē nō velatā orare deū). q. d. nō ideo
subdit (nec natura ipa docet vos)
ꝙ debeat sic orare. natura ꝟo est qđ
dā dei artificiatū. a iō ducit in cog
nitionē artis ꝟb̄ine. fiē artificiatum
ꝟbis ī cognitionē artis hūane. vi
demus ei ꝙ mulier hz inclinationē
naturalē ad comā nutriēdā. qz ad
ꝟb studet diligēter. non sic aūt viri
iō dicit (ꝙ vir si comā nutriat ig
nominia ē illi) p ꝟb em reputaī mol
lis a effemīatus. vñ dr ꝓpheta. ꝓpt
sint a vobis iuuenes a feia compti
(mulier ꝟo si comaz nutriat gla ē
illi) qz est illi data ad ornatū ideo
subdit (qm̄ capilli ei p velamine
dati sūt verūtñ qz ꝟb velamen ē im
pfectū. addit aliud p artificiū ut
supꝰ dictū est (Siquis) Hic ōnr repꝰ
mit supꝰvos. d. (Siqs aūt videt cō
tentiosus eē) sub clamore volens ꝫ
riū asserere. scz ꝙ mulieres sine ve
lamine debeāt orare. sufficit sibi di
cere qđ sequit (Nos) scz cōuersi de
iudeis (talez ꝟsuetudinē nō hem9)
ꝙ orant capite nō velato (neq; ec
clesia dei) scz gētilibz collecta. Et ꝟb
sufficere dz ne alīqs agat ꝫ ōmūez
ecīe ꝟsuetudinē. qz fiē dicit aug9.
ad casulianū in oībz ī q̄bus nihil
certi sacra scꝑtura diffinit nob̄ po
pulo dei instituta maioꝝ ꝙ lege sūt
hñda (Hoc aūt precipio) Postq̄
apls repḧendit chorinthios in ce
lebritate sacramēti eucaristie circa
hītum. hic ōnr eos repḧendit circa
ꝟuictū. nam in ꝟb aliq̄ se īordinate
hēbāt. dicit igit (Hoc aūt p̄cipio)
qđ sequit (nō laudās) ꝟb reprobās
(ꝙ nō in melius ꝟb in deteriꝰ ꝟuemi
tis) ad ecīam vbi dz esse ꝓceptio
sacmēti eucharistie. a hoc ē otra ra
tionē cuiuslibet ꝛgregacōis. vide
m9 em̄ ꝙ aīalia eiusdē speciei a eti
am aues ꝛgregātur ad inuicē ꝓpt
melius. scz ꝓpter maiorē securitatē
a ꝓlis educationē a mutuā ꝟsola
tionē. Similit ciuitas q̄ est hoīm cō
gregatio ē ꝓpter meliꝰ. scz ꝓpt secu
ritatē a indigētie mutue releuatio
nē p diuersa artificia. indiget ei hō
vestitu armis. doctrina a similibz
in quibz nō sufficit vnū artificiū.
ꝟb multa requirūt. Jō a similit cō
gregacō fidelīū in ecīa dz eē ꝓpter
meliꝰ in spūalibz. aliter esſ repro
banda ut dr isa. ꝑmo Jniq̄ sūt ce
tus vestri calēdas vestras a solle
nitates vrās odiuit aīa mea. ꝟb autē
erat in chorinthijs. iō subdit (Pri
mū q̄dē ꝛcientibz vob̄ a.) r. dissen
sio ē ꝑmū malū iter vos vñ oritur
otētio a alia mala (a ex pte credo)
dicit ex pte qz aliqui chorinthioꝝ
erāt ad ꝟb ꝑmi tñ non oēs (nā opti
hereses eē) r. vtile ē nō p se qz here
sis ē mala simplr. nec ex pte hoīm
ꝟb ex pte dei elicientis ex ꝟb bonū. qz
fiē dicit augustinꝰ ī enchiridiō. de
us adeo ommpotens est. a bonus

q̄ nō finēt mala fieri: nisi ex eis eli ceret maiora bona. sicut ex pscuti one tiranno⁹ elicuit patiam marti rū. sic est in ꝓposito. Hereses em̄ ex dei potētia dupliciter ordinant ad bonū. Primo ex hoc q̄ veritas fidei magis elucidat. nā argumenta hereticoꝝ fideles excitant ad scrutandū plenius illa q̄ sunt ad fidei defensiōem a ad querendū talia p oīōem a dō Secō q̄ p hereticoꝝ pscucōꝝ exami nātur a pbant fideles. sicut aurū in fornace. a hoc est q̄d dicit. (ut qui pbati sunt) .i. approbati a deo (ma nifesti fiāt in vobis) p distinctionē eoꝝ ab illis. Ex filiis dicit satua tor matth. xviij. nēce ē em̄ ut veniāt scāvala (Cōuenientibꝫ autē) Hic t̄ dio arguit apo. corinthios de his q̄ ma le se hębant circa sacramētum euca ristie quantū ad ābū. q̄ alii corū prāsi sumebāt corp⁹ xp̄i: sumentes argumentū ex his q̄ xp̄us post cenā hoc sacrām instituit a discipul⁹ dedit q̄d tunc fuit racōnabile. q̄ ibi debu it inchoari veritas vbi cessauit figu ra. Hui⁹ autē sacri figura fuit īmo latio agni paschalis a iō post illi⁹ agni esū: xp̄s rationabiliter instituit hoc sacrām. scdō ut ex loco h⁹ institu tionis sacri xp̄s iret ad passionem cuius memoriale ē his sacrām. Tercō ut ex his firmi⁹ maneret impressum cordibꝫ discipuloꝝ vltio tradebatur eis Postea vōnabiliter statuit eccā in reverentiā tanti sacri: q̄ nō sumat nisi a iciunis: nō solū iciunio eccē: sed etiā nature. q̄d solvit per omne illud q̄d sumit p modū cibi a pot⁹ siue p se nutrat ut corp⁹ mixtū. siue etiā cū alio. sicut aqua pura. Dies autē incipit a media nocte. a idō q̄ post mediā noctē aliquid sūpserit dicto mō: reddit imdone⁹ ad sumē dū hoc sacramentum. infirmi tñ ab his excusant Dicit igit (Cōuenientibꝫ ḡ vobis mvnū) ad ptinandum eu caristie sacrām (iā nō est dominicam cenā manducare) .i. nō iam licet vo bis: a subdit causa cū dicit. (Vnus quisq; ei suā cenā presumit ad mā ducandū) añ sumpcōem sacramēti. Prepabāt em̄ sibi sua cibaria a por tabāt ad ecclesiā comedētes antoq̄ sumerēt sacrām. et sic divites laute comedebāt a bibebāt. paupes aūt esuriebāt. ideo dicit. (Alius quidem esurit etc̄) in his erat etiā attempt⁹ ec clesie q̄ ꝓsecrata est divinis vsibꝫ p ter q̄d nō ē talibꝫ applicanda. ideo dicit. (Nūquid domos nō habetis ad māducandū et bibendū) .i. domos nō ꝓsecratas in quibꝫ dēt exercei ta lia ouiuia (aut ecclesiā dei attēnitis) ibi accipiat aut p certe. q. d. certitu dinaliter est in his attēptus eccē. (a ꝓfū ditis eos q̄ nō hnt) .s. paupes non hntes quid ꝓmederēt honeste corā tāta multitudīe (quid dicā vobis) super hoc factū (Laudo vos) interro gative. Et respōdet. (in hoc nō lau do) immo vituperoxminus dicendo plus significat. (Ego em̄) Postq̄ apostolus reprehendit corinthioꝝ errores circa eucaristie celebritatē. Hic ꝓsequit ostendit hui⁹ sacramē ti dignitatē. Et dividit in duas p tes. q. primo facit q̄d dictum est. se cundo fideles ad reverēter sumēdum hoc sacramentū inducit. ibi. Itaq; etc̄. Circa primum premittit autori tatē ei⁹. q̄d dicturus est. q. nō fāta sticevel hūana presūpcōe ꝓfectū est sed a dño relatū. a hoc est q̄d dicit (Ego em̄ accepi a dño) mihi revelā te (q̄d tradidi vobis) Consequ r oī dit institutionē quo ad corpus. d. (Qui dñs ibs) Circa q̄d sciendum q̄ sic invita corpali pūo ē ḡnatio scdō genīti nutritio: sic invita spūa li precedit baptism⁹: qui ē spūalis ḡnatio. a sequi² eucaristia que est spūalis nutritio. In ḡnacōne vero naturali ḡnans nō ꝓiūgit gemito sm sbam: sed sm virtutē. in nutrcōe vo alterꝫ ꝓiungit nutrito sm sbam a silr in vita spūali xp̄s in sacramēto baptismi solū est sm virtutē sed in sacrō eucaristie q̄d ē alimentū spūa le est sm substantiā. ꝓtinetur autē

ibi xp̄s sub specie panis a vimi-ne fidelibz esꝫ horribile si carnez hūa-nāa sāguinē sumerēt in ꝑpa specie a ne ifidelibz esꝫ derisibile ut me ritū augmēteꝝ hoīm credētiū q̄ sb speciebus panis a vimi corp9 xp̄i a sanguis otineaꝝ. Daꝝ etiā ꝫ sac̄ mētum sb duplici specie scz panis a vimi. ut p ꝫ pfecta spūalis refe-ctio designeꝝ. a q̄ est memoriale passionis xp̄i i q̄ sāguis fuit sepa tus a corpe. ꝑꝝ q8 ꝑmo tāgiꝝ isti tutio h9 sacramēti q̄tū ad corp9 fi ue carnē. scō q̄tum ad sāguinem ibi. Similika caliē. Circa ꝑmū di cit (qm̄ dñs noster ihs xp̄s) q̄ ē in stitutor sacramētor a nō alius (in q̄ nocte tradebaꝝ) ut sic p9 institu tionē hui9 sacramēti iret ad passio nē rōne p̄dicta (accepit panē) ut p ꝫ designare2 volūtarie se iret ad pas sionē cui9 ꝫ sacramētū ē memoria-le (grās agēs (ut doceret nos i ōmi bus deo grās agere (a fregit) non anteq̄ verba consecrationis ꝑferret ꝫ post. vñ cū dicit a fregit anticipā do di. q̄ consecrauit ut nos. nā sacerdos nō ꝑfert verba consecrationis i psona ꝑpria. sed in psona xp̄i. Matth. xxvi. di. Accepit panem a bñdixit xxvi. di. Accepit panem a bñdixit aē. de q̄ bñdictione apls mētionez nō facit q̄ matth. p illā nihil aliud intellexit q̄ ꝑplationē verꝫ scz ꝫ ē corpus meū. Sciēdū etiā q̄ cū sub dicit fregit nō ē intelligēdū q̄ corp9 suū fregit. q̄ nō ē in sacro frāgibili mō. ꝫ fregit species panis remanē tes (a dixit accipite a māducate) i hoc tangiꝝ vsus hui9 sacri q8 a fi delibz sumiꝝ ut xp̄o p augmētum gr̄e magis incorporēꝝ (ꝫ ē corpus meū) ista sūt consecrationis verba a ē sensus (ꝫ est corp9 meū). Notētum sub hijs speciebz panis est verꝫ cor pus meū. q8 fit virtute dina p uer sionē substātie panis in verꝫ corp9 xp̄i solis accidentibz remanētibus q8 si sumereꝝ ibi caro xp̄i sub ꝑpa specie videretur horrēdū si sic a fide libus sumereꝝ. Q̄ aūt virtus dina hoc agere possit declarat. Agētia cā creata q̄ materiam p̄supponūt sub stātia manēte trāsmutāt accidētia exteriora in acādētali mutatione. Similiter manēte materia trāsmu tāt substancialē formā in gnatio-ne. agēs vo dinū materiā nō p̄sup ponit cū sit eius effectus. ideo vnū cōpositū ex materia a forma substā ciali. ouertere pōt in aliud accidēti bus remanētibus dina virtute sub sistētiā eis dante. hoc aūt cōfio fit subito i fine plationis verbor. q̄ tūc hñt sensū pfectū a effectū. efficiunt ei q8 figurāt. vñ cōsiderādū q̄ hoc sacrm pficiꝫ in consecratione materie nō in vsu ipius. alia vo sacra non pficiunt in consecratōe materie ꝫ in vsu. sic baptism9 a confirmatio nō p ficiunt in bñdictione aq̄a crismatis ꝫ in ablutione a vnctōe cū determi natis verbor formis (ꝫ facte in me am cōmemoracōem) q̄ sacrm hoc ē memoriale dñice passionis (Sicut) Hic cōr agiꝫ de institutione sacri eukaristie q̄tū ad sāguinē q̄ sicut xp̄s ouertit panē i corpus suū. ita a vinū in sanguinē. vtrūq̄ eōm est de pfectōe h9 sacrāmēti. tū q̄ p vtrū q̄ simul exp̄miꝫ pfecte passio xp̄i cui9 ē memoriale. tū q̄ vtrūq̄ sig nificat pfectā refectionē. Nec ē itel ligēdū q̄ iste due cōsecrationes scz panis a vini mutuo se expectēt ut dixerīt aliq̄. q̄ post consecrationē pa nis imediate añ consectionē vini sac dos oñdit populo hostiā adorandā q8 nō fieret nisi verꝫ corp9 xp̄i ibi esꝫ. verūtamē nō ē ibi verꝫ corp9 xp̄i sine sanguine. q̄ corpus ē ibi ex vi consecrācōis. sanguis aūt ex concomi tantia realiter ē deitas et aīa. Si vo in triduo mortis xp̄i qm̄ sanguis erat effusus a corpe et aīa sepata. aliq̄s aplor consecrasꝫ. non ibi fuisꝫ tūc sanguis vel aīa. tm̄ fuisꝫ ibi dei tas q̄ sēp erat cū corpe. q̄ nūq̄ di misit q8 semel assumpsit. dicit ig2 apls (Sicut et caliē) vinū i ca-lice ostētum consecrauit i sanguinē suū

f. i.

(Postq̃ cenauit) in quo tãgit ordi
nis hora nõe supra dicã. d. (hoc
calix) .v. contentũ in hoc calice (nouũ
testamentũ est) vetus em̃ testamẽ
tũ pmittebat hõ spũalia. de q̃ pdixit
ihere. xxba. xxxj. Ecce dies vẽiet di
cit dñs a feriaz domui isrl a domui
iuda fed9 nouũ ñ sm pactũ q̃ pe
pigi cũ pribz vris ẽẽ. (a in meo sã
guine) vet9 em̃ testamentũ fuit cõ
firmatũ p aspsionẽ sanguinis victi
me brutal. vt hẽt exo. xxiiij. nouũ
vero testamẽtũ sanguinis xpi effu
sione. vt dicit apls ad hebre. ix. ca.
per hoc oñdit excellentiaz noui testa
mẽti. lucas vero eadẽ vba ordinis
sanguinis ponit. xxij. ca. misi q
addit q̃ p vobis fũdetur. fuit em̃ di
scipul9 pauli apli. a eũ secutus fut
scribẽdo euangeliũ Matth. xxvj. dz
Hic est sãguis me9 ẽẽ. Vñ dixerit
aliquis q̃ quecũq; verboz istoz i ca
none scriptoz pferãtur fit ordinis cõ
tñ melio dz q̃ illis sol verbis conse
cratio pficitur quibz vtitur ecclesia
ex traditõe apl̃oz instructa. Pau
lus em̃ a euangeliste intẽdebant re
citare vba quãtũ pertinẽt ad histo
rie cõnẽ. nõ autẽ sm q̃ pertinẽt ad
efficiendũ ordinis cõnez. sed eccia pri
mitiua illa hẽbat in occulto ppter i
fideles. sm q̃ dicit dyonisi9 vl. ca.
eccliastice ihrarchie (hoc facite ẽẽ)
per hoc inũgit ecclie hui9 sacramenti
vsus. dẽt autẽ appoi aq̃. q̃ pba
bile est q̃ dñs apposuit. in terra ei
illa ppter vini fortitudinẽ ordinis
est vinũ bibere cũ aqua (in meã cõ
memoracõnẽ) cõsecraco enim vini
spũalit repñtat effusionem sangui
nis xpi Cõq̃ter apls exponit vba
xpi. d. (Quotienscũq; em̃ mandu
cabitis panez hũc) dicit panẽ ppter
species panis remanentes (hũc) p
pter idẽ numero corpus xpi signifi
catũ a cõtentũ (mortẽ dñi ãnuncia
bitis) ipam repsentãdo p hoc sacr̃
mentũ (donec veniat) ad iudiciũ p
q̃ datur intelligi q̃ celebraco hui9
sacr̃menti ñ deficiat in ecclesia vsq;
ad finẽ mundi. vnde dicit saluato
matth. vl. Ecce vobiscũ sum oibz die
bus vsq; ad ordinacõnez seculi. q̃
in hoc sacramẽto est totus xps sm
humanitatẽ a deitatẽ vt; in p̃cedẽ
tib9 (Itaq;) Ondisa dignitate hui9
sacramenti. hic oñr apls induxit fi
deles ad debitã eius sumpcõnez. et
diuidit in duas. q̃ primo oñdit pe
riculũ indigne sumentiũ. secũdo ad
hibet remediũ ibi. Probet autem.
Circa primũ dicit. (Itaq; quicũq;
mãducauerit panẽ hũc ẽẽ). v. hoc sa
cramentũ in quo sb specie panis cõ
tinet vez corpus xpi. a sb specie vini
verus sanguis eius (indigne) que
indignitas triplr potest ordinari.
Vno. ex ipsa celebracõne. vt si q̃s
nõ obseruet ritũ a xpõ institutũ of
ferẽdo aliũ panẽ q̃ de tritico. a ali
ud vinũ q̃ de vite. a sic si ñ obser
uet instituta ecclesie circa eucaristie
cõsecracõnẽ. Alio. ex parte celebrã
tis vel sumentis hoc sacramentũ su
mendo. s. cũ voluntate peccandi mõ
liter de futuro. vel impenitẽs de pre
terito (reus erit corporis a sangui
nis dni) glosa penas mortis xpi exol
uet. v. punietur acsi xpm occiderit.
q̃ nõ est intelligendũ sm equali
tatẽ. sed sm quandã similitudinẽ.
Maius em̃ peccatũ est agẽdo cõtra
humanitatez xpi in spẽ ppria q̃ in
aliena. q. hoc est contẽptibilius a
horribilius. Itẽ quia iudei occiden
tes xpm moti fuerũt ex odio a inui
dia q̃ nõbis aggrauãt pctm̃. Alio
accipit indignitas ex pte sumẽtis ex
defaũ duoꝝ cõis. vtpote q. distracta
mẽte ex occupacõne tpaliũ accedit
ad hoc sacrmẽm. hituale tñ retinet de
bitã reuerẽtiã. a tal indignitas nõ
facit sumẽtẽ reũ corpis a sanguinis
dñi impedit tñ fructũ ei9 sacrmẽti saltũ
in pte. Cosñ dicta arguũt alios dicen
tes q̃ pctõres actu pñt accedere ad
hoc sacramẽm. fic infirm9 actu ad me
dicamẽtũ. Sz hoc ñ valet. q. fic bap
tisim9 da2 ad regnan̄m in vita spũali

fic eukaristia ad nutriēdū regnatū nihil aūt nutrit nisi viuū. ij. de ama. ppt qđ in sumētibz ħ sacrm re quirit vita grē (Probet aūt) Hic ondr adhibet remediū ꝫ dictū pcu tum a diuidit in duas ptes. qr pri mo facit ppositū. secō declarat qđdā dictū ibi. Jō Circa pmū dicit (Pro bet aūt seipm hō) ppam osciam di ligent examinādo a emundādo (a sic de pane illo edat aē). tunc fru ctuose pōt ħ sacramētu sumere. fit āt hic mētio de duplici specie. nā i pmitiua eccia sic dabat fidelibz. ħ ppt pcula effusiōis sāguinis mō dat tm sub specie panis. sacdos ta mē celebrās accipit sub vtraq spe cie nō tm p se ħ p alijs (Qui ē mā ducat a biberit indigne) mō supra dco (iudiciū sibi māducata bibit) . ad suā ordēnationē sumit (nō di iudieās corpꝰ dm̄). nō discernēs ab alijs cibis sumēs eodē mō sicut alios cibos. Sz otra ħ videt qđ dr io. viij. Qui māducat me viuit pp ter me. Ad qđ dicēdū q intelligit de digne māducātibus tm̄. Sden dū etiā q ex hoc vbo dicūt aliq q ħ sacrm ē frequēter sumend ad vi tam grē otinuandā a augmētan dā. Alij aūt attēdentes dignitatez sacmēti a indigne sumētiū pculū dicunt q rarō est sumēdū. Aug. aūt neutr vitupat. qr vtrūq pt fi eri. sic zacheus recepit hospitio suo dm̄ gaudēs luc. xix. a centurio re putat eū ab hospicio suo dicēs. Dne nō sū dignus ut intres sub tectum meū aē. matth. viij. Et vtrūq lau da. pmū em̄ precedit ex amore. scdz ex reuerētia a timore. amor āt sim pliciter ipomit timorē. iō frequēta tio huius sacmenti ē simplr melior verūtn̄ qđ ē simplr melius. melius nō ē sē per melius q̄tum ad aliquē ppter eius indispositionem. ppter quod quilibet debz diligēt considerare i seipo quē effectū hēat huius sacri fi quēs susceptio. qr si ex ħ crescit fer uor deuotionis a potentia resistēdi pctis frequētādū ē ħ sacrm. sinaūt rarius ē sumēdū (iō iter vos) Hic cō sequēter manifestat qđdā dēm sz q sumēs indigne iudiciū sibi man ducat a bibit. Ad cuius euidētiā sci endū. q si deus oīa mala p̄sentialr puniret nihil futuro iudicio relin qua ret. item. si nulla mala puniret i p̄ senti eius puidētia nulla hoībz vi dētur. neutr ē ouemēs. iō aliq ret uat futuro iudicio pumēda a aliq pumit i pñti. Et maxie circa prima piū legislationis videt ouemēs tal pumitio. ut ex terrore alij inducā ad obseruātiā. sic ex. xxij. dicit p le gislacōez imediate multa milia ho mīnū occisa fuerūt in vituli oflati tis adoratione. Et sitr in pmitiua eccia post lationē legis noue. p ppm anamias a saphira puniti fuerunt sbita morte p pctō furti a mēdacij ut ex terrore alij a osimilibz caue rent act. v. Et simili in pmitiua eccia fuerūt multi puniti terribiliter ex eadē causa ppt indignā susceptiōnē huius sacrī. a p ħ manifestat in diciū dei. ppt qđ dr (Jdō). ppt in dignā eucaristie sūptionē (int vos multi īfirm). punīti dr mlti infir mitate corpali (a ībecilles) longa ītualitudine laborantes (a dormiūt multi) somno mortē corpalis a deo subito interfecti (q si nosmetipos diiudicaremus) oscias ppias exa mīando a purgādo añ sūptionē sa cramēti (nō vtiq iudicarem̄). punirem̄ a dño p modū talē. Notan dū bo q apls in ħ iungit se alijs. non qr essz culpabilis. ħ oīdens se iunctū ee cū eis caritate (dū iudica mur aūt a dño). punīm̄ dicto mō (corripimur) quia tal pena ad cor rectionem inducitur. a ħ dupliciter vno modo ad correctionem nō pu nitor. qñ pūitio ē ad mortē corpa lē. Alio mō ad correctionē punito rū a etiā nō punitor. sz qñ puītio ē p infirmitatē a imbecillitatē (ut nō cū ħ mundo). cū hoībz munda neviuētibz (dānem̄) sz eternaliter

(Itaq;) Hic vltimo cōcludit aplūs intentū reducendo fideles ad debitū modū dicens. (Itaq; frēs mei cum conuenietis) in eccīa (ad māducādum) ⁊ sumendū hoc sacramentū (inuicē expectate) ut sit sumatis q; sacramētū ē eccīastice vsitatis (Si quis esurit) nō potens hīc expectare (domi māducet) dilos suos cōes postmodum tm eucaristiā nō sūpturus eodē die poterit tm in alia cōmunicabāt em̄ fideles cōiter q̄tidie in p̄mitiua eccīa (vt nō in iudiciū cōueniatis) ⁊ ad damnacōnē vestrā (cetera autem cū venero) ad vos (disponam) q; eccīa multa tenet ex ordinatione apostolor q̄ tm in sacra scriptuā nō habētur expresse: p̄ter qđ cōsequēs est cōsuetudo eccīastice.

Capitulum Duodecimum.

(De spūalibus autē) Postq; aplūs cōsecutus est de tribus sacm̄entis in quibz errabāt corinthij. s. baptismo. matrimonio eucaristia. Hic cōiter tractat de grē tia que cōtinetur in sacramētis. et diuiditur in duas ptes. q; primo p̄ponit intentū. secūdo p̄sequitur ibi. Scitis. Circa primū p̄ponit intentū d. (De spūalib9 autē) ⁊ de gratijs a deo datis (Nolo vos ignorare fratres) ⁊ intēdo vos instruere. quia sicut dicit seneca. Magnū ingratitudinis genꝰ est ignorare bñficia accepta (Scitis) Hic cōiter p̄sequitur intentū. a diuidit in. d. q; primo cōmendat dei grām in generali. secūdo p̄sequitur in speciali ibi. Diuisiones vero. Circa primū cōmendat dei grām ex tribꝰ. primo q; sine ea nō vitatur pctm̄ mōrale. a quātū ad hoc dicit. (Scitis em̄ cū gentes essetis) ⁊ gentilit viuentes absq; dei grā (ad simulacra muta) adorāda (prout ducebamini euntes) a dicit (ducebamini) instinctu demonū. vel p̄ pria inclinacōne. vel hōim mala p̄suasione. secūdo cōmēdat grāz dei q; p ipam vitat pctm̄ mōrale. a quām ad hoc sūdicit. (Jō notū vobis facō q; nemo in spū dei loqns dicit anathema ihū) ⁊ blasphemiā cōtra cristū ac apit hic blasphemia large p̄ oī peccato mōrali q̄ ē quedā blasphemia dei im̄ntū separat ab eo. nec p̄t hoc dictū sequit q; tō grāz hīs sit impetrabilis. q; n̄ necessitat ad vtēdū gr̄tia ac sic ex p̄te defectū pōt peccare mōrliter. a sic n̄ opat ex grā: p̄ter qđ nōbilit dicit aplūs. (Nemo in spū dei loquēs) ⁊ grā spūssāctus (dicat) verbo vel fcō (anathema ihū) ⁊ qđ cūq; sepatiuū a xpō. anathema em̄ separacōnē importat. Tercō cōmēdat grāz ex hoc q; nullus sine ea p̄t bonum meritoriū operari. a quām ad hoc sūdicit (a nemo pōt dicere dñs ihesus nisi in spū sancto) Hoc cōtra hoc vidit qđ dicit salua tor. matth. vij. nō omis q; dicit mihi dñe dñe intrabit regnū celoꝝ. grā vero ad illud introducit. q; potest q̄s dicere nomē ihesu absq; grā. Dicēdum q; aliq̄s pōt dicere in spūsancto aliquid duplr. Vno modo spūsācto mouēte. et nō habito. a hoc modo duplex est. Vna per generalē influxū. a hoc modo dicit ambrosius q; oē verū a quocūq; dicatur: a spūsancto ē. Alia p̄ influxū specialez a maxime in his q̄ excedunt facultatez nature. a hoc modo balam multa vera futura predixit. nūeri. xxiij. et caiphas p̄phetauit q; ibus moriturus erat p gente Joh. xi. Alio modo et aliq̄d in spūsācto ipō mouēte. a habito p grāz in mēte. a hoc modo intelligitur dictū aplī q; (nemo pōt dicere dñs ihūs). s. vere ita q; ihesus veraciter ipsius dñs a ipē seruꝰ dꝰ ē qđ n̄ p̄t eē sine spūsancto ipsū inhabitāte p grām. a mouente ipm saltē p influentiā generalez. a hoc modo requiritur in oī opere meritorio in quo facto se dicit hō seruū ihesu cristi: cum dñm veraciter cognoscēs. (Diuisiones) Hic cōseqnter aplūs p̄sequitur intentū de grātijs in spēali. a primo declarat gr̄az gr̄tis date. 2 dicōnē. 2 cōdō caritatē q; ite ē cū grā gratūfacīte. vel habet in-

sepabiliter eā amexā. pij. ca. ter
cio oparat grās gratē datas adin
uicē. piij. ca. Prima in duas quia
pmo distinguit grās gratē datas
in qdā gnali. scdō magis in spāli
ibi Vnicuiq; Circa pmū oſiderādū
q; grā gratū faciēs pncipaliē daſ
ppē bonū illi⁹ cui daſ. sc; ut eū dig
nū faciat vita btā. Grā vero gratē
data daſ pncipaliē ppē bonū eccie
a nō illius cui daſ. siē bonū ppetie
vel linguaꝝ a hmōi. q aliqñ danſ
nō habētib⁹ grām gf̄ū facientē. ad
talē vo vtilitatē req̄riē facultas lo
quēdi a opandi q daſ p bonū gf̄e
utpote p bonū liguaꝝ. ut possit ali
qs fidē p̄dicare gētib⁹ diuſoꝝ ideo
matū a p bonū miraculoꝝ ad fidē
ofirmandā. sic de alijs gf̄tijs gratis
datis q aliqñ dāſ hoīb⁹ malis ſm
q; dicit saluator matħ. vij. Multi
dicent m̄ in die illa dñe dñe ī noīe
tuo ppħauim⁹ a ī noīe tuo demoīa
eiecim⁹. a ī noīe tuo multas v̄tutes
fecimus a tūc ofitebor illis q nūq;
noui vos discedite a me q opamini
iniq̄tatē. Jgiē q̄tum ad illa dona
facultatē loq̄ndi vel opandi ad vti
litatē eccie p̄tentia dicit apl̄s (Di
uisiones vo grāꝝ sūt q; plures sūt
tales ut videbi⁹ infra (Idē āt spūs)
q; pfectiones q sūt in creaturis di
uisim in deo sūt oiunctim. Scdō re
quirit autoritas q habet p mīste
riū. ut p apl̄atū. sac̄dotiū a hmōi
a q̄tū ad ħ dicit (a diuisiones mi
strationū sunt idē aūt dñs) cui oīa
seruiūt. Tercō req̄rit opeꝝ executō
a q̄tū ad ħ ſb̄dit (et diuisiones opa
tionū sūt) in eodē em̄ offitio ut apo
stolatu a hmōi vn⁹ plus alio opa
tur. ut paul⁹ dixit de seipō plā cho
rin. xv. ampli⁹ illis oīb⁹ labora
ui. a similiter ī vna grā utpote ppħe
tia vel grā miraculoꝝ vn⁹ alio pl⁹
abūdat (Idē vo deus q opaꝫ oīa in
oīb⁹) effectus em̄ pme cause ne
cessario req̄ritur in oī effectu aliaꝝ
causaꝝ (Vnicuiq;) hic oñr accedit
ad distinctionē dictoꝝ magis ī spe
ciali. a pmo grāꝝ. scdō ministratō
nū ibi. Et quasdā q̄dem. pma ad
huc in duo. qz pmo ponit grāꝝ di
stinctionē. scdō adhibet similitudi
nē ibi. Sicē em̄ corpus. Circa pmū
dicit (vnicuiq; em̄ daſ manifesta
tio spūs). v. grā gratis data p quā
spūssanctus manifeste datur (ad
vtilitatē) sc; ecce ut p̄dictuꝫ ē (alij
q̄dē p spm̄ daꝫ. sermo sapiētie. aī) Cir
ca istā distinctionē oſiderādum q;
siē dictū ē gf̄e gratis date danſ ad
vtilitatē eccie q̄ potissime fit per
doctrinā q̄tum ad ea q̄ sūt fidei. ad
q̄ tria req̄rūſ. Primuꝫ ē cognicō
diuinoꝝ. scdm ofirmatio eoꝝ a terāū
debita platio verboꝝ. q̄tum ad pri
mū tria sūt nc̄caria. Primū ē ut pn̄
cipia sint certissima a q̄tū ad ħ po
nit (fides) q ē certitudo de reb⁹ inui
sibilib⁹ q supponūſ ut pncipia ca
tholice doctrine. vñ dicit hebre. xi.
Fides ē substātia sperādaꝝ rer. ar
gumētum nō apparētiū. a accipiſ
hic argumentum p certitudiē. Ex
q̄ patet q; nō accipitur hic certitu
do euidentie ſ adhērentie. vñ scds
philosoph⁹ diffinies fidē dixit. Fi
des est ignote rei miranda certitu
do. Scdm ē cognitio oclusionū prin
cipalium ex dictis pncipijs sequē
tium a q̄tum ad hoc dicit (ſmo sa
pientie) que est cognitio diuinoꝝ ex
articulis fidei sequētium. Tertium
ē ogtio effectuuꝫ. p q̄s iterduꝫ opor
tet causas manifestarea q̄tum ad
hoc ponitur (sermo scientie) que ē
cognitio rerū humanaꝝ. q; inuisi
bilia dei p ea que facta sunt intel
lecta cōspiciunt. Ro. primo. Circa
secūdum q ē cōfirmatio doctrine
catholice sciendum. q; in hijs que
subsunt rationi naturali ofirmacō
est per argumēta ex pncipijs cui
dentibus deducta. Jn hijs autē q̄
sunt supꝫ rationē diuinitus reuelata
ofirmacō ē p ea que sūt diuine v̄tu
tis ppria a ħ fit dupliciter. Vno mō q̄n
ad ofirmacōē fidei fit op⁹ miraculo
sū. a ħ siue fit ad salutē corporū. a

quātū ad hō pmiſ (grā ſanitatū) ſi
ue ordinē ad ſolā ōine ptātis ma
nifeſtacōnē-vt ſtacō ſol vel aliqd
hmōi-a quā ad hoc pmiſ (opera
tio virtutū) Alio° qñ ad confirmacō
nē fidei manifeſtatur aliqd occultū
qđ ſcire dei ſoli9 eſt ꝓphētū-ſicſ fūt cō
tingentia futura-a quantū ad hō po²
(ꝓphia) vel cordiū occulta ꝯz qđ ōz
p-cor. xvi. Hō videt ea q̄ patent-
de9 autē intuet cor-a quā ad hoc
ōz (diſcretcō ſpirituū) Circa tertium
q̄ eſt facultas pnūciādi alīs ea q̄
ſūt doctrine catholice duo requirū
tur-ſ-facultas ydeomat⁹-vt pronū
cians poſſit a quibuſcūq; intelligi
a ꝑm hō ōz (genera linguar⁹) a cog
nicō ſēſus eor⁹ q̄ pferēda ſunt a qñ
tū ad hō pmiſ (interptacō ꝑmonū)
dicit igi² apl̄s (alīq quidē dat ꝛc̄) a
pz lrā ex dās vſq; ibi-(Hec āt oia
operatur vn9 atq; idē ſpūs) per hō tol
litur error gentiliū q̄ diuſas gr̄tias
attribuebāt diuſis dīs-ut ſapīam
ioui-locucō; mercurio-a ſic de alīs
(diuidēs ſingul⁹)-per hō tollit error
eor⁹ qui dixerūt deū cognicōnē hīe
rerū in vā tm̄: a nō ſingulariū-(p
ut vult) per hoc tollitur error attri
buentiū diuſitatē donorū: fato vel
aſtellacōmbz-vel humano merito
a nō ōine voluntatis: ſicſ cauſe prime
(Sicut enī corp9) Hic manifeſtat
p̄dicta per ſimilitudinē corpis natuā
lis-a diuidi² in duas-q̄ primo po
nitur ſimilitudo in generali-ſecūdo exē
plificat magis m ſpeciali ibi-(Naz
a corp9-Similitudo āt eſt in hoc q̄
multa mēbra faciūt vnū corp9 na
turale-ſic a fideles in xpō regenera-
ti p baptiſmū facti ſunt mēbra xp̄i
a ſic faciūt hō capite xpō vn̄ corp9
miſticū-dicat igiſ (Sicut enī corp9
vnū eſt ꝛc̄) Iſta vnitas ñ eſt indi
uiſibilitatſ quat eſt vnitas pūcti-
nec otinuitatſ quat ē vnitas linee
ſed eſt vnitas perfectionis q̄ aliqđ
vnū pfectōne ex multis conſtituit-vt
h̄etur-v-metha-ita et xp̄s q̄ ē capt
noſtr⁹ vn9 ēt persona-a p oēs oēs
fideles ſibi iūcti p̄r fidē faciūt vnū
corpus miſticū: qđ dedarat onr-d-
(etenī in vno ſpū)-ſ-ſācto (omnes
nos in vnū corpus) miſticū (bapti
ſati ſum9) q̄ baptiſm9 ē ſpūal⁹ gr̄a
tio-(ſiue iudei ſiue gentiles)-q-d-
hāc vnitatē ñ impedit diuſitas gē
tis p̄cedens baptiſmū (ſiue ſerui ſi
ue libei)-q-d-diuſitas condicōis hāc
vnitatē nō ipedit-Vñ dicit ambro
ſi9-In dño nō ſeruit9 a nō libertas
equa lāc appendiſt (et oēs in vno
ſpū potati ſum9) in potu ſacmētali-
(Nā a corp9) Hic onr ſimilitudinem
applicat magis in ſpeciali-a quātuz
ad op9 naturale-ſecūdo quantū ad
miſticuz ibi-Vos āt-Prima in-d-
q̄ primo deſcribit corpis natural
integritatē-ſecūdo mēbroz habitu
dinē ibi-(Nō pōt Quātū ad primū
dicit (Nā a corp9 nō eſt vnū mem
brū ꝛc̄) q̄ oīa mēbra ocurrūt ad in
tegritatē vni9 corpis opoſiti et per
fecti ex multis organis ōſtuētibus
diuſis aīe potētiis-Vñ-ī-de aīa ōz
Anima eſt act9 corporis phiſici or-
ganici-iō ſbdit (Si dixerit pes qñ
nō ſum: manus ñ ſū de corpore ꝛc̄)
q-d-licet eñ mēbra ab inuicē diſti
guātur: ex illis tñ pficitur vnum
corp9 vnitate perfectionis-a ſic pōt
dici ōne ſinguł mēbris: qđ probat cō
quenter ducēdo ad duplex inconue-
niēs-Primū ē q̄ tollere² id qđ eſt
neceſſariū corpori-idō dicit (Si totū
corp9 oculus vbi audit9)-q-d-tol
lere² a cordē mō pōt dici de ſinguł
mēbris-q̄ ſicſ oculus eſt neceſſarius
corpori ad dirigēdū: ita manus ad
operādū-a pes ad ambulādū-a ſic
de alīs-iō ſbdit-(Nūc aūt poſuit
de9 mēbra)-v-ſic diſpoſuit ea in cor
pore q̄ vnūq̄q; q̄ deſuit toti corpi-
oculus ei videt p toto corpore-et pes
ſicſ ambulat-a ſic de alīs-a iō ſitu
anſ in vno corpe (Qz ſi cēnt)-Hic
ducit ad ſecūdū inconueniēs-q̄ tol
lere² integritas corpis ad quā nāio
requiſ diuſitas mēbroū vt p̄dictū
ē-iō dicit (Qz ſi cēnt oīa vnū mēbr⁹

vbi corpꝰ) scz organicū pfectibile
p aiam q d nusq; ppt qđ subdit
(Nūc aūt multa mēbra) ab iuicē
distincta (vnū aūt corpus) ex illis
ostitutū vnitate pfectōis (Nō pt)
Hic añr oñdit hītudinez mēbroꝝ
adinuicē a pmo q̄tū ad nēcitatē
scđo q̄tū ad cultū exteriorē ibi Et
q̄ putamus tercō q̄tū ad mutuam
sollicitudinē ibi Sz in idipm q̄tū
ad pmū dicit (Nō pōt dicere ocul⁹
manui opa tua nō indigeo aē) qz
sic man⁹ indiget directione oculi
ita oculꝰ ptectione manꝰ ne ledat
a lotione si fedet a sic de aliis (sed
multomagis q̄ videt mēbra corpis
infirmiora esse) sic q̄ facile ledūtur
(nēcariora sūt) directio ei oculi ē oī
bus aliis mēbris valde necessaria
a ex tali mutua necessitate apparet
manifeste oia mēbra de integrita
te vnⁱ⁹ corpis eē (Et que putam⁹)
Hic añr oparat iuicē mēbra q̄tuz
ad cultū exteriorē q magē adhibe
tur mēbris ignobilibz a h̄ ē qđ dr
(Et que putam⁹ ignobiliora mē
bra esse corpis) ut pudendaa ptes
egestioni deseruiētes ppt aliquā fe
ditatē (His honorē abūdantiorē
circūdam⁹) a ea diligēter tegim⁹
honesta aūt nrā nullius idigēt) scz
operimēti ut facies in q̄ vigēt oēs
sēsus (q̄ deꝰ tempauit corpꝰ) a sic
ordinauit q illa mēbra q̄ vident
inhonesta diligētius tegim⁹ ex in
stinctu nature c'est actor (ut ñ fit
scisma in corpe) a ut appareat ma
nifeste q oia mēbra sunt de vnius
corpis itegritate (Sz ī idipm) Hic
añr opat mēbra adinuicē q̄tū ad
mutuā sollicitudinē laborando vnū
p alterū a opatiēdo vnū alteri io
dicit (Sz in idipm pinuicē sollicita
sunt mēbra) sic man⁹ laborat pro
necessitate aliis ptibz ut ī tegumē
to defensione a similibz (a si quid
patit vnū mēbrū opacūt oia mē
bra) sic pz q̄ leso pede statī oculus
aspicit ad lesionē a manꝰ apponit
ad osolationē (siue glat vnū mem

bꝝ) ex aliq̄ osolacōe (ogaudēt oia
mēbra) inde osolata ex hiis oībus
patet q ptinēt advnū corpꝰ (Vos
āt) Hic aptat simílitudinē corpis
naturalis ad misticū d (Vos aūt
estis corpꝰ xpi) p oiunctionē cari
tatis a fidei adinuicē a ad xpm (a
mēbra de mēbro) a depēdētia vnū
ab altero a advnū ordinata huiꝰ
aūt corpis oculi sūt plati doctoes
q̄ hñt alios dirigere audit⁹ vo de
rid qui sūt corꝝ discipuli Odorat⁹
religiosi q̄ dñt respirare celestia cāt
pmo Jn odore vngētoꝝ tuoꝝ curri
mꝰ manꝰ aūt potentes laici q̄ hñt
defendere p potētiā deꝝ a īferioreꝝ
populū pedes vo vulgares hoīes
suo labore ut agricultura a huuis
mōi totū corpꝰ misticū sustentātes
a lz sint ignobiliora mēbra tñ sūt
valde nēcaria Videm⁹ etiā q nul
lus status p dictꝰ pōt ocuiēnt sta
re sine aliis ppt qđ dñt p inuicem
sollicitare de necessariis p cōmuni
vtilitate corpis mistici sua offida
exercentes (Et q̄sdā) Hic pꝰ distin
ctionē grāꝝ distinguit mīstratio
nes a diuidit ī tres ptes qz pmo
ponit distinctionē scđo manifesta
tionē eius ibi Nūq̄d oēs vos ter
cio circa mīsteriū ordinat hoīm af
fectionē ibi Emulamī Prima adh
in duas qz pmo distinguit mini
stracōes pncipales scđo minꝰ pnci
pales ibi Opitulacōes Maioēs āt
ecie mīstri sūt apli ad q̄rū offida
tria ptinent scz regimē populi do
ctrina a miraculoꝝ opatio p ofir
matione doctrine de hiis tribz dr tu
ce ix Cōuocatt āt xp̄s apls dedit
eis ptātem sup oia demoia a ut lā
guores curarent a misit illos p̄di
care regnū deiaē Jn ptātibz autē
ordinatt illud qđ ē supremū reser
uat supreme potētie alia aūt aliis
cōicant Regimē vo populi supre
mū ē in hiis tribz qz alia duo ordi
nant ad ipm io regimē ecie ppie
ē statꝰ apli q̄ ē supior statꝰ ecie
a post eum alij status per ordinem

et hoc est qđ dicit aplūs (Et quosdā quidē posuit deꝰ in eccīa) ⁊ disposuit ordiate (primo aplōs) quibꝰ est omissū ecclesie regimen huc-xpō. Ego dispono vobis sic disposuit m̄ pater meꝰ regnū cet̄. (Secūdo pphetas) accipiētes a deo immediate reuelacōnes. (Tercō doctores) q̄ reuelata alīs explanāt inferioribus de hīs duobꝫ gr̄adibꝫ 8r act. xiij. Erāt autē in eccīa que erat antiochie pphete a doctores. Nec ꝫ hoc est qđ 8r matth. xi. Lex a pphe vsq; ad iohannē. hoc em̄ 8r de pphet̄ p̄nunciantibꝫ aduentuꝫ xp̄i in carnē q̄ tūc cessauerunt. nō tñ cessauit pphetia simplr. Quartus gradꝰ est eoꝝ q̄bus cōicatur grā miraculoꝝ q̄ fuit omunicata alīs ab aplīs. a q̄ñtuꝫ ad hoc 8r. (virtutes) q̄ tū ad eos q̄ faciūt miracula i elemēt̄. (exinde ḡ tia curacōnū) q̄ñtū ad eos qui faciunt miracula in corporibꝫ humanis (Opitulacōnes) Hic oñter distinguit secūdarias administracōes. (Opitulacōes) q̄ tū ad illos q̄ ferūt opē maioribꝰ prelatis: cuiusmodi sunt decanī archidiani (gubernacōnes) q̄ tū ad parrochiales sacerdotes. (genēa linguaꝝ) q̄ tū ad illos qui varīs linguīs loquebāturi p̄ mūa ecclesia. ne pter defectū. p̄ romatis impediret euāgelica doctrina. (Interp̄tacōnes sermonū) q̄ tū ad illas qui occultas sīnas explanabāt. (Nūquid) Cōsequēter manifestat dictā distinctōnem per hoc q̄ extunc nō oēs administracōnes iste decebāt omnibus: sed diuise diuisis. sic distincta officia distinct̄ mēbris corporis. oculus em̄ videt: a pes ambulat. a sic de alīs. nō em̄ oīa omnibꝰ expediūt. iō 8r (Nūqđ em̄ oēs apī cet̄) q. d. non. a p; trā. (Emulamini) Hic oñr ordinat affectōnē hominū circa dicta mīsteria q̄ licet sint bō. a ecclesie necessaria. tñ nō sunt appetēda a fidēl: q̄ faciūt hominē vita eterna dignū. ñ sic āt dē mīsteria. iō dic aplūs. (Emulamini) ⁊ desiderāte (carismata meliora) ⁊ meliora scīspiritꝰ dona (a adhuc) p̄ter dcā mīsteria (excellentiorē vobis viā) eundi ad patriā celestē (demōstro) ca. se.

Capitulum Decimūtercium.

(Si linguis) Postq̄m aplūs docuit de gratīs gratis datis. Hic oñr tractat 8 caritate q̄ idem est cū grā gratūfaciente: vel i separabilr ei āneca. a diuiditur in tres p̄tes. q̄ primo oñdit eius excellentiā resp cū donoꝝ predictoꝝ q̄ tū ad eꝰ necessitatē. secō q̄ tū ad eꝰ vtilitatē. ibi. Caritas patiens ē. tercio quām ad eꝰ stabilitatē ibi. Caitas nūq̄ excidit. Cir̄ p̄mū oñdit pr.ᵒ q̄ sine caritate ñ valēt dona q̄ p̄tinēt ad locucōnē. secō q̄ nec ea q̄ p̄tinēt ad cognicōnē: ibi Si hūero. tcio q̄ nec ea q̄ p̄tinēt ad opacōnē ibi. Et si distribuero. a p hīc tria dona intelligit alia. dic igiꝫ (Si līguis loq̄r) ⁊ oīm (hoīm) p donū linguaꝝ (a āgelorꝫ) Cir̄ qđ sciēdū q̄ in āgelis ē duplex cognicō Vna q̄ videt dīna cētia. a de illa vnꝰ ñ docet aliū. q̄ omnes immediate videt eam. Alia vo cognicō est in eis de alīs. a hīc ē duplex. Vna de mīsteriis dīne pulchre exequēdis. a de hīs superiores loquūtur. a docēt inferiores: a non ecōuerso. Alia ē de conceptibꝰ proprīs. a sic etiā inferiores docēt superiores. a loquūtur eis. sicut ecōuerso. Cōsiderandū etiā q̄ in āgelis ē aliquid naturāliter notū alīs. a iō q̄ñ illud naturalr notum ab āgelo ordinatur ad manifestandū alteri id qđ est sibi occultuꝫ. tūc est āgelica locucō: que quidē ordinacō dep̄det ex voluntate āgeli. p̄ponēt̄ vel ordinātē. a sic pōt loqui vna ñ altera. Ptās igitur hoc faciēdi 8r āgeli lingua. p hīc intelligit q̄ donū locucōnis q̄ñtūcunq; excellens ñ valet sine caritate. iō sūdi² (Factus sū sicut es sonās ⁊ cimbalū tīniens) sonꝰ ei tantū quātūcūq; sit discretꝰ. ñ tamē ē

viuꝰ. sicut ãt corpꝰ viuit p aiaz q̃ carẽt es et ambalū. sic aia spualit viuit p caritatẽ. ꝑter qđ oĩs locutio que est sine caritate mortua ẽ. Es aũt eo q̃ est planum ex vna p cussione reddit simplicẽ sonum. iõ significat eos qui veritatẽ simpliciter ãnunciãt. ambalū eo q̃ est ocauum ex vna pcussione multiplicat sonum iõ significat eos qui veritatẽ multiplicãt ãnunciant adducendo plures similitudines et ehãdo multas cõdusiones et huiusmodi (Et si habuero) Hic ꝺsequẽter idẽ oñdit de domis ptinentibz ad ogtionez dicens (Et si habuero ꝓphetiã) p quã occulta diuinitꝰ reuelãt. iij. petri ꝑmo. nõ voluntate hũana allata est aliquãdo ꝓphecia. si spiritu scõ inspirati locuti sũt dei oĩes ac̃. (a si nouerim misteria oĩa) vel dcita tis occulta que ptinẽt ad sapiẽtiã supꝰ. ij. capitulo. Loquimur dei sapientiã in misterio que abscõdita est (a õnem scientiã) siue ꝺsitꝰ data tam ut apli hũerũt. siue hũanitus acquisitã ut phĩ (a si habuero õnẽ fidẽ) vel pfectaz (ita ut mõtes trãsferam) Ex hoc dicunt aliq̃ q̃ nulli sci habuerũt fidem pfectã. qz nõ legiz aliq̃s eoz mõtes trãstulisse. Sed hoc nõ valet. qz manifestatio spũs per miracula daꝺ ad vtilitatẽ ecclie ut supradictuz est. ꝓpt qđ sancti frequenter miracula put vtilitati ecclesie cõpetebat Et si ꝺpetẽs fuiss mõtes eque trãstulissent qz maiora fecerũt mortuos suscitãdo. cecos illuminando a hmõi. q̃ fieri nõ pñt nisi virtute ꝺina. trãslatio vo mõtiũ vtute demonũ poss fieri si dimittens ꝓpter vtuti (caritatẽ aũt nõ habuero mihil sũ) quãtũ ad esse gr̃e. Sciendũ etiã q̃ apls hic loq̃t de sapiẽtia a scientia put sũt gr̃e gratis date q̃ haberi pñt sine caritate. sic̃ ꝓphetia a fides. nõ aũt put sapientia a scientia ꝺputãtur mt̃ septem spũs sci dona. q̃ sunt insepabiliter caritati annexe (Et si distribuero)

Hic oñr idem facit de domis ptinentibus ad opationẽ. d. (Et si distribuero) vel pluribz diuisero qz pietas ad plura se extẽdit (oĩes facultates meas) p hoc tangitur pfecta pietas math. ix. Si vis pfectus ẽ vade a vende vmiúsa q̃ habes a da paupibus ac̃. Inter opa virtutis q̃ sunt ad pximũ p pncipali ponit opera pietatis qz sicut ꝺr ꝑma ad thi. iiij. Pietas ad oĩa vtilis ẽ ꝓmissionẽ hñs vite que nũc est a future (a si tradidero corpus meũ ad ac̃) int oĩa q̃ sustinet homo ꝓpt deũ martirium ẽ potissimũ. a maxie qñ quis offert se voluntarie. ꝓpter qđ hoc exꝑmitur cũ dicit (a si tradidero corpꝰ meum) offerendo voluntarie ꝓpt xp̃m (ita ut ardeã) qđ ẽ martirij genus acerbissimũ (caritatẽ aũt nõ hũero mihil mihi ꝓdest) ad ꝺsecutionẽ vite btẽ. qz caritas dirigit opa ad finẽ vltimũ. ꝓpt qđ ipsa sublata deficiunt ab illo fine (Caritas patiẽs est) Hic oñr oñditur eminẽtia caritatis quãtũ ad vtilitatẽ. qz ꝑ ipsã implent omnia vtutis opa. Et ꝑmo hoc oñditur in duobus actibz generalibus virtutis cum ꝺr (caritas patiens est) omnis em actus virtutis ꝺsistit in hoc q̃ aliquis bene sustinet sibi illata mala. vel ĩ hoc q̃ bene opatur bona. quãtũ ad primuz ꝺcitur (Caritas patiens est) quantum ad secundum (benigna est) id est facit patientẽ ĩ malis tolerandis. abemgnum ĩ bonis operandis. benigmitas em ꝺcitur q̃si bona igneitas. qđ fit quando ex igne caritatis aĩmus bõis sic liq̃scit q̃ bona hĩta nõ sibi soli retinet sed ad alios extẽdit (Nõ emulat) Cõsequent explicat magis in speciali opa vtutũ q̃ ꝑ caritatẽ efficiuntur a diuidit in duas ptes. quia ꝑmo oñdit q̃liter caritas facit vitare malum. secundo qualit facit agere bonũ ibi. Congaudet Circa primum sciendũ q̃ homo nõ agit malũ ꝺtra deũ sic q̃ ei noceat. hoc sibi a ꝓxio bñ

f. v.

nocet. Primo ergo oñdit q caritas facit vitare malū ꝫ proximū. a hoc malū vel est in affectu qñ quis dolz de bonis primi. a de malis eiꝰ gaudet: qđ fit per inuidiā quā remouet caritas q cōtrariatur ei directe. idō dicit. (Nō emulatur) .v. nō inuidet. hēt em̄ emulari plures significacōnes que otinentur in ꝫ versu. Emuloz inflatur amat inuidet ac imitaz vel malū ꝫ primū ē i effcū. a sic dicitur de caritate. (nō agit perperā) .v. est peruersē (Nō iflatur). Hic secūdo oñdit qualr caritas facit vitare malū bominis i seipm. primo q remouet inordinacōnez superbie q est primū oīs mali. d. (Nō iflatur) quia caitas excludit tumorem supbie. iflatus em̄ hēt magnitudinem apparentē: sed nō existentē. sicut superbꝰ videt sibi magnꝰ cū tñ nō sit ſm veritatē. a qñ ambicō est filia superbie. iō oñr dicit de caritati. (nō est ambicōsa) .v. facit ambicionē vitare. secūdo q remouet inordinacōnē cupiditatis. a quātū ad ꝫ 8ri (nō q̄rit que sua sunt) repetendo ea cū scandalo. tercō q remouet inordinacōnē ire. ideo 8ri (nō irritat) .v. nō prouocat ad iracūdiā. quarto remouet inordinacōnē elacōnis que est i mēte. iō 8ri (nō cogitat malū) .v. non permittit bominē cogitare qualr perficiat ope. (nō gaudet super iniq̄tate) .v. nō pmittit peccatē ex elacōne vel certa malicia: que faciunt de malo gaudere. proū. ij. Letātur cū malefeceūtz. a exultāt in rebus pessimis: ꝫ quibz caritas facit magis lugere (Cōgaudet). Hic cō sequēter oñdit qualr caritas facit operari bonū. a primo q ad primū cu 8ri (Cōgaudet autē veritati) .s. prīni que triplex est. s. veritas vite doctrine. a iustitie. (oīa suffert) infirmitates primi caritative suppoꝛtādo. secūdo facit opera tō erga deū: qđ fit per virtutes theologicas. iō 8ri (omnia credit) que tñ diuinitꝰ a ꝫ sunt tradita a quo nō pñt tradi falsa. cū sit prima regula veritatis credere vere omnia que trāsmittūtur ab homine leuitatē est. vñ proū. xiiij. Innocēs credit omni verbo. In hebre. hēt̄ur stolidus credit oī verbo. iō innocētia accipitur hic pro defectu sensus (oīa sperat) diuinitus pmissa. a ne spes frāgatur ꝫpter dilacōnem sbditur (oīa sustinet) per lōganimitatē patienter expectādo promissa (Caritas nūq̄ excidit). Hic cō sequēter oñdit excellentiā caritatis respū alioꝝ donoꝝ quantū ad permanentiā: a diuidit in duas ptes quia primo ꝫponit hanc permanentiam. secūdo pbat eam ibi. Expte Circa primū dicit. Caritas nūq̄ excidit) q aliqui male intelligentes dixerūt q caritas semel habita nō potest amitti: qđ est falsū. q dicit apoca. vj. Caritatē tuā primā relinquisti. iō sic intelligit dictū apli (caritas nūq̄ excidit) .v. vtēs caritate q sic bñs caritatē ñ peccat nec aūtitur a deo. a ꝫ mō intelligit illud ꝑ. iob. iij. Dies q natꝰ est ex deo nō peccat. s. in quātū natꝰ vel vtēs grā in hac natiuitate data. Itez dcā sīma illoꝝ ñ euemit intētioni apli. q nō loquit hic de cessacōne spūaliū donoꝝ p mōrle pctm̄. ꝫ de cessacōe donoꝝ ptinentiū ad hanc vitā p gloriā superuenientē. a ꝫ mō caritas ñ excidit. q sic est invita: sic pmanebit in patria cū augmēto (sive prophetie evacuabūtur) ꝫphia ei est de respectu futuri status autez patrie futuꝝ nō expectabit: sed erit ibi cōplementū ommiū. sic em̄ ꝫphetia ñ hēt ibi locū. Itē quia ꝫphetia ē cognicō enigmatica que cessat in patria vbi est clara cognicō (sive lingue cessabūt) qđ ñ est intelligēdū de corporalibꝰ linguis. q sancti resurgēt in integritate corpis. sitr hec cessacō nō est intelligenda quātuz ad vsuz linguaꝝ. quia ibi erit laus vocalis scđm q dicit glosa super illud psalmi. cxlix. Exultacōnes dei in gutture eoruz. sed intelligendū

est de dono linguaꝝ q̄ aliq̄ i p̄miti
ua ecc̄ia līguis var̄is loq̄bā² act-n̄-
ꝑter illos q̄ nō intelligebāt līguā
natiuā apl̄oꝝ q̄ tunc cessabunt-qz
q̄libz quācūqz linguā itelliget-ꝑ
ter qđ nō erit necessariū loq̄ var̄is
linguis In p̄mo etiā statu generꝫ
hūami erat vn9 populus a labiuz
vnū oīm gen̄-ri-a multomagꝫ vi-
detur qz sic fiet in vltimo statu ꝺsū
macōmis oīm (Siue scientia destruc
tur) scz scientia hic acq̄sita-nō quo
ad species itelligibiles vel q̄ ad ha
bitū-ꝫ q̄ ad actuz q̄ modo ē p ꝺfūsio
nem ad fantasmata-taliꝫo ꝺuersio
ne nō indiget aīa sepata (Ex pte)
Hic ꝺnr ꝓbat ꝓpositū scdō ꝺcludit
intentū ibi-Nūc aūt Circa p̄mum
facit talem rationē dicens-Adue-
niēte pfectione tollit ipfectio ei op
posita-status aūt glie pfectissim9
ē-ergo aduenīēte pfectione tollun
tur dona hītia ipfectōnē vel simpli
citer vel quātū ad id qđ ē ipfectio-
nis-oīa sūt hmōi pret caritatē que
est idē cū grā gratū faciēte-vel hz
eam inseparabilit annexā-ḡ in glo-
ria tollunt oīa simplicit vel secūdū
q̄d-In ista ratione sic p̄cedit qz p
mo ponit minorē-scdō maiorē cum
sua deductione ibi-Cū aūt venerit
tercio minoris ꝓbationē ibi-Vide
mus nūc-Circa p̄mū dicit (Ex pte
eñ cognoscim9)-z impfecta ē sciē
tia nrā que h̄etur in via-a maxime
illa que ē de deo-ad quē se hz intel-
lectus noster sic oculus nocte ad
lucē solis-n̄-methaphorice (a ex p
te ꝓphetamus)-z impfecta est cog
nitio ꝓphetica eo qz est enigmatica
Et p ista duo dona intelligūt alia
impfecta excludenda (Cū aūt) Hic
ponit maiorē-d-(Cum aūt venerit
qđ pfectū est)-z stat9 glie q̄ pfectis
sim9 est (euacuabi²-qđ ex pte ē)-z ī
pfectū-qđ declarat p simile de statu
puerili ipfecto-q̄ cessat aduenīēte
statu virili pfecto-d (cū essez puul9
loq̄bar ut puul9) scz balbucīēdo a
ipfecte (sapiebā ut puulus) ꝓpro
bādo aliq̄ q̄ magꝫ essent ꝓbāda
a similit reprobādo q̄ magꝫ essent
approbāda (cogitabam ut puul9)
scz vana a inutilia (cū aūt factus
sum vir euacuaui que erāt puuli)
scz p̄dicta a ꝺsimilia pfectioni viri
li nō ꝺuenīētia (Videm9 nūc) Hic
ponit minoris ꝓbationē-scilicet qz
alia dona a caritate sunt impfecta
(Videm9 nūc p speculū) sensibile
eñ cognoscit triplicit-vno mō per
sui p̄sentiā in sensu-sic lux videtur
que recipitur in oculo ꝓt sui dia-
phanitatē-Alio mō nō p sui p̄sen
tiā-ꝫ p speciē in sensu receptā-tamē
immediate a sensibili deriuatā sic
videtur color-Tercō mō p speciem
nō deriuatā īmediate a sensibili in
sensu ꝫ in alio-sic videt aliq̄d ī spe
culo-Consimiliter h̄et de deo triplex
cognitio natural-Vno mō p essen
tiā suā-que soli deo ꝺuenit-Alio mō
p similitudinē immediate a deo de
riuatā in cognoscente-a hec cogni
tio ꝺuenit angelo-cui9 essentia est
quedā dei similitudo p quā natura
liter cognoscit deū-Tercio mō cog
noscit a nobis q̄si ī speculo inḡtū
p creaturas a nob cognitas sic per
speculū ducimur in dei cognicōnē
ex ordine eñ creaturaꝝ a bonitate
venim9 in cognitionē sapiētiea bo
nitatis sine-iō dicit (Videm9 nūc)
scz deuz (p speculū a in enigmate)
qz hec similitudo creaturaꝝ ad deuz
obscura est a valde impfecta-a per
consequens nrā cognitio de deo in
via (tūc aūt)-z in p̄ria (facie ad fa
ciē) a dacta nudevidem9 diuinā essen
tiam (Nūc cognōsco deū ex pte)-z ob
scura ipfē (tūc āt sic cognōscā sicut
et cognitus sū) a dō
sic ei cognoscit essentiā nrāz-ita tūc
cognoscem9 suā-tñ sic non īportat
eq̄litatē cognitionis ꝫ similitudinē tm̄
lōginq̄ Si āt ex hīs arguaꝝ qz cari
tas sic alia dona euacuaf qz ē ipfcā
Dicēdū qz nō valet qz qñ ipfectio
ꝺuenit alicui p se tūc euacuaꝝ adue
niente pfectione-si autem insit per
accidens manet-sicut imperfectio

est de vone pueride-nō aūt de vone humanitat-a ideo aduenīte statu virili cessat pueritia-nō aūt humanitas: qui per acidēs opetit imperfectō inquātū-s-ē i puero- Imperfectio vero p se respicit scientiā nrāz a pphetiā vt p̄dictū est: pphē qs cuacuantur-caritati vero opetit imperfectio per acidēs-s-pter impfcōnem cogmicōnis adiūcte-caritati em̄ cōpetit per se in dēū tendere-ꝫ q nūc īperfcē tendit in eū est p acidēs propter cogmicōnis impfcōnē vt dīm est: pter qs manet aduemente cogmicōne perfcā-(Nūc aūt) Dic cōcludit oclusionē p̄ncipalē intentā -s-q caritas excellit oīa alia dona-(Nūc autē)-v-tēpore vie(manent fides spes et caritas tria hec)p istā fidē a spem intelliguntur ista dona de quibz nō expresse facit mencōnē que sūt euacuāda in patria(maior autē hoy ē caritas)fides em̄ a spes sunt excellentiora cetert domis euacuandis: q sūt virtutes theolop ce: q dantur nobis ad oiūgendū nos deo-alia vero dona sūt q̄dā dispositiones nobis date ut reddam̄ bene mobiles a spūsancto-a sic ordimātur ad virtutes theologicas ut ad fines-a ex ꝫ sequi² q exquo caitas ē maior fide a spe q sit etiā maior cetert domis-qs em̄ ē maius maior: ē maius minore-

Capitulum Decímumqrtū.

(Sectamini caitatē) Pupius aplꝰ determinauit grārū ḡtis datarū ocōnē-hic oñr circa eas ponit quandā oparacōnē oñdens q pphetia sit eminētior dono linguay-Et ad euidentiaz dicendoy ꝯsiderandū q ad pphetiā requiritur intellūale lumē ad intelligē dū visionis figmificatuz-pharao ci qui vidit spicas geñ-xli-a baltha sar manū scribentē-dam̄-v-lle dormiēs-iste vigilās-ñ fuerūt pphē pprie loquēdo-q ñ hūerūt intellectū visionū-ꝫ ioseph et dam̄el q̄ intellexerūt: veri pphētē fuert-sic igit acapiē ꝫ pphetare visiones sibi vel alijs factas per lumē intellūale sibi datū exponere: vñ 8r dam ca-x-Intelligētia op9 est in visione-Sciendum ecā q in p̄mitiua ecīa paucā erāt quib9 imminebat p̄dicare: propter qs de9 tūc dedit donū linguay multē de ilē vt sine impedimēto exercere possent officiū p̄dicacōnis corinthij vero tāq̄ curiosi magē volebāt hoc donū q̄ pphetie-a sic loqui lingua acapi² hic p locucōne ñ intellcā perfcē nec explanata-sicā gramatic9 purus potest loq̄ pbias in latino-ñ tñ exponē-a ꝑm hūc itellectū apls p̄fert pphetisare loqui linguis -a diuidit in duas ptes-q p̄mo hāc eminentiā oñdit-secūdo q̄liter sit vtendum vtroq dono ibi-Quid g̃-Primū oñdit duplē-p̄mo rōnibz sūptē ex parte fideliū-secūdo ex parte infideliū ibi-Frēs mei-Prima adhuc in-d-q p̄mo oñdit ppositū q̄ ad vsū linguay in p̄dicādo-secūdo in orādo ibi-Nā si orē-Prima adhuc in-d-q p̄mo probat pposituꝫ p rōnē-secūdo per exēpla ibi-Nūc ātCirē primū ostinuat se ad p̄cedentia d-(Sectamini caritatē)eo q dixerāt eaz p̄cellere cetera dona ca-p̄cedētiō ex illis q̄si odudēdo dicit q p̄ ceteris dñt caritatē seq̄-Verūtn q pphē ñ sūt alia dona ostemnēda -sb̄dit (Emulami spūalia)-v-desideāte seu amate alia dona ut pphetie donū et linguarū(magis āt)-s-desideāte(vt pphetet)q pbia p̄cellit dona linguay: qs oñr probat duplicā rōne-p̄ma pom² cū 8r(q̄ em̄ loqui² līgua)diūsa p deomata(ñ hōmibz loqui²)-v-ad vtilitatē hominū-sicā ci dictū est s̄ per loqui lingua siue linguis intelligit locucō ñ intellcā-sicā aliquis dicit horas canonicas ñ tñ intelligit vel explanat-sicā cū q̄s simplē itelligit tm̄ figmificata v hoy: ñ tñ p̄fcē locucōis sensū: q nescīet exponē-imo ad itelligēdū doctore indigēt-a iō donū lignarū ñ sufficiebat

ad exhortādū siue p̄dicandū-ꝫ tm̄ ad orādum idō subdit (sed deo) cū quo loq̄tur homo i orātōe (Nemo ei audit) ⁊ intelligit p talez locutiō nē sēsum interi9 latētem (spūs āt) sāct9 (loq̄t misteria) scz sēsus latē tes p donū pphecie reuelādo. a iō ta le donū sequit edificatō ecīe. iō sb dit (nā qui pphetat) ⁊ sibi vt alijs reuelata reserata explanat (hoīb9 lo quit) ⁊ ad vtilitatē hominū (ad edificacōez) incipiētiū (a exhortatiōnē) pficiētiū (a cōsolationē) iugen tiū seu pfectoꝝ. Exp̄dās forma3 tal racō. Illud q̄ē ad honorē dei a vti litatē p̄tinet ē meli9 illo q̄ē ad ho norē dei tm̄. pphecia ꝫo ē ad vtrūq; donū linguaꝝ ad honorē dei tm̄. vt pz ex dictis ꝑ aī (Qui loqui3) Hic ponit scd̄a ratio q̄ talis ē. Meli9 est illud q̄ aliq̄s pficit sibi a alijs cuius mōi ē pphetia. q̄ illud quo pficit si bi tm̄ fīt est donuz linguaꝝ p se tm̄ acceptū. q̄ per ꝫ ñ pōt alios īstru ere. a ꝫ est q̄ ꝫ st (qui loqui3 līgua scip̄m edificat) sibi pficiēdo scriptu ras veritās orādo vel studendo (q̄ āt pphetat) scripturas vel serādo vel ex planādo scriptis vel verb (ecīaz edi ficat) ⁊ congregationē fideliū. Et ne alīq̄s ex dictis crederet nō eē curan dū de dono linguaꝝ. iō remouet. d. (Volo aūt) ⁊ desidero (vos oēs lin guis loqui) tanq̄ aliq̄d bonū (ma gis aūt) scz volo vos (pphetare) q̄m meli9 est. iō subdi3 (nā maior ē ille) si tm̄ vtrūq; donū p se sumat. iō sb dit (nisi forte īterp̄tet) scripturas explanādo q̄ ptinet ad pphetiam a sic talis habz vtrūq; donū scz lin guaꝝ a pphetie. q̄ est meli9 q̄ ha bere alterū tm̄ ceteris paribz (Nūc aūt) Hic ostēdit positū p exem pla. a primo p exēplū suiipius. d. (Nūc aūt fr̄es si venero ad vos lin guis loquēs) ⁊ vtēs tātūmodo do no linguaꝝ q̄ habeo (q̄d vobis p dero nisi loquar vobis) ⁊ nisi vobis explanauero dicta. q. d. mihil. hec aūt explanatio pōt eē p̄mo circa di

uina hoīb9 occulta. que tm̄ scire ne cesse est vel expedit. a q̄tum ad ꝫ dicit (aut ī reuelacōe) secō circa hu mana quoꝝ cognitio ad salutē est vtilis vel necessaria. a q̄tum ad ꝫ subdit (aut in scientia) que pp̄e ac cipiendo ē de terrenis. tertiō circa fu tura ostingētia a q̄tum ad ꝫ sb dit (āt in pphetia) Quarto circa mora lia. a q̄tū ad ꝫ st (aut ī doctrina) (Tm̄ que) Hic ponit secūm exēplum in rebus inaīatis. scz in instrumē tis musicis. que si sonū ꝺfusū emit tant nescit q̄d cantet. ꝫ requirit de terminatō somi p variū tactū īstru menti. a ꝫ ē q̄ dicit (Tm̄ que sine aīa sunt vocem dantia) hic accipit vox similitudinarie tm̄. quia pprie loquendo sonus est in aīatis. vnde dic3. ī. de aīa. Vox est passio aeris inspirati ab aīa ad vocalem arteri am cū imagine significādi hic vox accipit p sono. cetera patent vsq; ibi (Etenim si incertā) vbi ponit ali ud exemplū de tuba que aliter so nat inuitando ad ꝺfliū. aliter vocan do ad festum. a aliter puocādo ad bellū. ut habet libro numeroꝝ. x. pter q̄ nullus pparat se ad bellū nisi sonat determiato modo ad hoc statuto. a similiter locutio lingua rū nō valet ad edificationē nisi sē sus explanet. et patet lr̄a vsq; ibi (Ita et vos p linguam) nō pficit ecīe (nisi manifestū sermonē dede rit) ⁊ explanatū modo p̄dicto q̄ ptinet ad pphetiam iō subdit (Eritis enim in aera loquētes) ⁊ inuanū (tā multa) scz ideomata (a nūl sine voce est) ⁊ sine significatione voc̄ significatiue et sensu locutiōnis ni hil est cognitū ad vtilitatem eccle sie. īmo deifibile ē. fīt loq̄ aliq̄s idō ma ignoranti. ideo subditur (Si er go nescivero virtutem vocis) id ē sig nificationem (ero cui loquor bar barus) id est extrance loquens. Si aut si aliquis sciens horas canoni cas et nō intelligens loq̄tur alteri similit ignoranti. ideo subdit (Sic

et vos) ne sit similes barbaris: q8 debet vitare. a vo sbditur cū dr (qm emulatores estis spirituū) v amatores donoz spūaliū (querite ut abūdetis) nō solū verbo: sed magis intellectū ad explanacōnē verbi: ppter q8 sbditur (a iō qui loquit) habēs donū linguaz (oret ut iterpretetur) v vt a deo pphetia sibi det. tāq3 melius donū (Nā si orem) Postq3 oñdit preeminentiā pphetie respectu oīm linguarū in p̄dicacōe. hic oñter idē oñdit in oracōe. a primo in oratione secreta. secūdo in publica ibi. Ceterū Circa primū facit talez vōnē Oracō que reficit intellēm et affectū vel nata est reficere. melior ē illa que reficit tm̄ affectū. sic est ppositio. q3 per donū linguaz precise proferri p̄t verba oracōis in q̄libet p deomate: sed nō intelliguntur fic cū lapc9 dicit oracōnē dominicā vel aliquid hmōi deuote. a tūc affectus eleuatur in deū. a sic reficit eius affectus. nō tm̄ intellectus. quia nō intelligit que dicit: sed qñ intelligit reficit eius affectus. a intellect9. igit intellectus locucōis qui pertinet ad pphetiā melior est dono linguarū. Hui9 vōnis ponit minorē. d. (Nā si orez lingua spūs meus orat) v affectus meus in deū eleuatur. spūs ei importat quandā vim motiuā. et ideo voluntas que est affectus intellectiuus vocat hic spirit9. q3 mouet alias anime potētias ad agendū. (mēs autē mea) v intellectus meus. (sine fructu) meo (est) q3 nō intelligit oracōis sēsū. iō cōcludit (Quid ḡ) est m̄ faciendū (orabo spū orabo a mente) v affectua intellectu (psallā et) psallere est orare cum melodia (Ceterū) Hic oñr idem oñdit in oracōe publica. q3 si pphs itelligat oracōnem seu bñdictōnē sacerdotis melius reducit in deū a deuoti9 respondet: amen. ideo dicit. (Ceterū si benedixeris) v tu sacerdos vel episcope (spū) v absq3 hoc q3 popul9 intelligat (quis supplz locū p̄deote) q. dicēret. quid p̄ficit pphs simplex et nō intelligēs. q. d. mihil aut modicum. q3 nescit se oformare tibi q̄ es minister ecclesie rñdendo: amen. propter q8 in primitiua ecclesia bñdictones et cetera omunia fiebant in vulgari. sed postq3 pphs multiplicatus fuit a cōsueuit se cōformare ministris ecclesie. vtpote stādo qñ dicitur euāgeliū: depposito capucō: ad orando eucaristiā. a similia fiūt in latino in ecclesia latina. a suffiat q3 clerus rñdeat p toto populo. expedit9 em̄ sit hoc mō q3 in vulgari. Cōsequēter aplus cōcludit intentū. s. q3 pphetia est melior dono linguaz d. (Grās ago deo meo qm̄ omniuz vestz lingua loquor) a hoc ē q8d dā donū a deo mihi datū. sed q3 donum pphetie melior est: sbdit. (sed in ecclesia volo) supple magis (quinq3 v̄ba loqui) v pauca sēsu meo ut intelligaz a ab hijs intelligar (et fic eos instruā q3 decē milia verboꝝ in lingua) v q3 maximā verboz copiā sine hmōi intellectu. Sciendū autē q3 aplus specialr hic dicit se velle loqui quinq3 verba. q3 p̄dicatores debent ānunciare quinq3 .s. credēda. agenda. vitāda. timenda. spanda. q3 predicacō dēt esse de hijs q̄ pertinēt ad fidez. a sic hētur primū. a de hijs q̄ ptinent ad mores. a sic hñ3 q̄tuor virtutes a vicia: pena et gloria. a q3 ista debēt p̄dicare cū brevitate sermois. iō dicit aplus. (qñq3 v̄ba) v pauca (Fratres mei) Post q3 aplus oñdit pphetiā p̄cellere dono linguaz vōnib9 fidelibus ex pte fidelium. hic oñr idē oñdit vōe sumpta ex parte infidelium. Circa q8 primo exigitat attencōem chrisinthiorū. d. (Nolite pueri effici sensibz) v in discrecōe vōm a mali. pueri em̄ frequēter p̄eligūt min9 bo'm maiori. hō ātidē dic aplus ne p̄eligā donū līguarū pphetie: q8 ē maius bonū (sz malicia puuli estote) v ñ cogitetis mali fic puuli deficiūt cogitādo talia (sēsibz āt perfci estote) v ea q̄ dicit

sic intelligatis pfecte ut possitis ali
os instruere·qđ ptinet ad gphciā
(In lege) Hic oñr facit suā rōnem
q talis ē q qñ aliq̄ duo ad finē ōr
dinant ullud ē melius qđ est efficā
dus ad finē illū sequēdū·donū āt
linguaz a donū gphetie ordinātur
ad uersionē infidelium ad quā effi
cacius ē donum gphetie ergo ac̄·mi
norē hz ratiōis pbat duplr·pmo
autoritate·d·(In lege qđ scriptū
est) nō accipit lex hic stricte·scz p
quinq̄ libus mopsi sz p toto·veteri
testamēto·qz qđ hic allegat scribi
tur isa·xxviij·pm trāslationē·lxx·
(qñ in alijs linguis a labijs alijs
populo loq̄r huic)·v·populo iudai
co qđ fuit impletū act·ij·qñ iudei
congregati in ierusalē de diuisis tris
audierūt credētes loquētes i oībus
linguis (a nec sic audient me dicit
dñs) licet eñ tūc aliqui ad xp̄z fue
rūt uersi·tñ plures manserūt ob
stinati·a uersi magis fuerūt per
vbū petri reserantis scp̄turas gphe
taz·qđ ptinz ad gphetiā q̄ p donū
linguaz·ut pz actu·ij·a sic patz q
donū gphcie plus valet ad cōfio
nē infideliū q̄ donū linguaz (itaq̄
lingue in signū sunt) sine vtutis
(nō fidelibz)·v·p fidelibz qui iā cre
dūt (sz infidelibz) ut p̄dicatōes cuā
gelij intelligi possint ab oībus hoī
bus singulaz linguaz a sic uerti
ad fidē xp̄i (gphetie aūt ñ infidelibz)
·v·gētilibus qui nō hūerunt legez
nec gphetas (sed fidelibus)·v·iudeis
vnū deū credentibz·de q̄bus fuerūt
apli aliq̄ xp̄i discipuli a alij credē
tes p̄mi fere oms·p q̄z p̄dicacōez
uersi sūt gētiles a gphetia plus va
luit ad uersionē infideliū q̄ donum
linguaz·sic ad īstructionē fideliuz
plus valet scia q̄ eloquētia (si q̄)
Hic scō declarat minorē facto·d·
(Si ergo uenerit vniūsa ecclesia)
causa oracōnis vel pcepcōis sacri
vel alt̄q̄ huiusmōi (a oms) fideles
(linguis loquāt intret aūt cum eis
idiota)·v·ignorās idioma (vel q̄s i
fidelis nōne dicet q̄d insanitis) qz
vos exputabit insanos·vñ apls sic
loqñtes reputati fuerūt ebrij·act·
ij·a sic in tali casu donū linguarū
est magis ad cōfusionē fideliū q̄ ad
uersionē infideliū Et sic etiā fuisset
actu·ij·nisi petrus p donū gphetie
oñdisset ostrariū p dicta gphetaz (si
aūt oms gphetent) nō simul sz suc
cessiue exponēdo scriptūras vel reve
lationes sibi vel alijs factas (a in
tret aliq̄s infidelis vel idiota conui
ctur aboībus) illis succesiue gphe
tantibz·in q̄tum oñdunt vitā gē
tiliū irracōnalē·a sic (diiudicat ab
oībz) a cōmēdabit oñdit (occulta
eñ cordis eius manifesta fiunt) i
q̄tum ex p̄dicatione tali vel exposi
tione tangūt multa ptinentia ad
fidem a mores·ex q̄z auditū uertit
ad cogitandū mala in corde suo
latentia·a ad pemitēduz cordea ex
tendū ore·pō t etiā alit intelligi·nā
in p̄mitiua eccia ad uersionē infi
deliū fuit pluribz fidelibz simit cō
cessuz secreta cordiū cognoscere ex q̄
rū revelacōe aliq̄ cōtebāt ab ifideli
tate·sic mulier samaritana credidit
i xp̄z ex revelacōe sui delicti·io·iiij·
(a ita cadēs i faciē) hūiliās se corā
deo ex dicta p̄dicacōe vel secreti re
uelacōe (adorabit ad deū) cōfus ad
ip̄m (pnūdās)·v·ore confitēs (q vere
deus i nob̄ sit) corde ei credit ad iusti
dā·ore āt confessio fit ad salutē ro
·x·(Quid g̃) Hic oñt apls q̄liter
fit vtenduz donis gphetica lingua
ruz et p̄mo facit i gñali·scōo magis
i spāti ibi·Siue lingua·Cui p̄mū dic
(Quid ergo est fratres) scz vobis
agendum scz qđ sequitur (cum ue
nitis) ad eccīam (vnusquisq; vr̄m
psalmuz hz) vel in se vel i alio de cō
gregacōne fideliū·q donū sibi datū
pt i alios refūdere·qz nō dātur sin
gulis oīa dona sz diuisim ut dictuz
ē sup·xij·ca·et idē intelligēduz ē de
alijs sequētibz·p psalmuz ho itelli
gi canticū ad laudāduz deū (doctri
nam habet)·v·gratiam predicandi

ad informacōnē mox (linguā hēt) ⁊ donū linguax) apocalipsim hēt) ⁊ reuelacōnez (interptacōnē hēt) ⁊ virtutē explanādi obscura (oia ad edificacōem fiant) quilibet em̄ debz grā sibi data vti ad edificacōem ec clesie (Siue lingua) Hic oñdit ppo situ magis in speciali a pmo quā tū ad donū linguax secūdo quātuz ad donū pphetie ibi. Prophete aūt Circa primū dicit q donū linguax nō est vtenduz a multꝫ sed sufficit a pauc̄ ꝓpter occupacōnem corpis iō dicit (Siue lingua q̄s loquatur fm duos aut tres hoīes aut ut mul tū) ⁊ ad pl9 fm q̄ dr deute. xxiij. In ore duox vel triū testiū stat oē vbū (a p ptes) ⁊ succesſiue vel (p ptes) ⁊ iteraſe vn9 post aliū vt p9 vnā partē locucōnis fiat ei9 expoſi tio. a post aliā filiz. a hoc mō fit expoſicō q̄n p̄dicatores predicāt p in terpretez hominibz ignote lingue. iō sb̄ditur (a vn9 interpretet) (Si autē nō fuerit interpres) ſ. ille qui loquitur linguis (taceat i ecclesia) dū ali9 interp̄tatur (sibi autē loq̄ tur a deo) oādo deū in secreto. in ec clesia vero seruatur dicta cōsuetudo de numero loquentiū. i missa vero rep̄sentat donū linguax per epl̄az a euāgeliū. a sic fm duos act9 ser uatur testimoniū. in matutinis ve ro triplex testimoniū rep̄sentat p triplicē nocturnū. a antiquit9 dice bātur diuisim fm tres vigilias no ctis (Prophete) Hic oñr oñdit q̄li ter sit vtendū dono pphetie. a pūo oñdi2 debit9 vsus. secūdo q̄d9 est p hibit9 ibi. Mulieres. Circa primū sciendū q vsus ꝓpbie hic accipitur pro ꝓponere verbū exhortacōis ad plebē sacras scripturas exponendo. in primtiua ecclesia vero plures ha bebant hoc donū. ꝓpter q̄s ne cōfu sio fieret. apl̄s ordinauit q exerce2 a duobz tm̄ vel tribz ad plus et suc cesſiue. a hoc est q̄s dr (pphete duo aut tres dicāt) scripturas exponen do nō simul. sed succesſiue (a ceteri diiudicēt) ⁊ attentē audiāt. vt sic possint discernere q̄ sint meli9 dcā a magis necessaria (quid si alij re uelatū fuerit sedēti) ⁊ si alicui de au ditoribz facta fuerit reuelacō p spi ritūsanctū de aliquo p edificatione tūc ꝓponēdo (prior taceat) dādo isti locū loq̄ndi. et sb̄ditur cā (potestis em̄ oēs) reuelacōnem spūssā hñtes (per singulos pphetisare) vn9 post aliū expetēti tēpore (vt oēs discāt) qui audiūt (a oēs exhortētur) ad ꝛ apti. ꝛ q̄ posſt aliquis dicere nō ē in ptāte loquentis sic tacere. quia loquit̄ ex spūssā mocōne. hoc mo uet. d. (a spūs pphetax pphetꝫ subi ecti sūt) hoc est in ptāte eox. Circa q̄d sciendū q duo sūt in pphetꝫ. ſ. il luminacō mentꝫ pphete. a hoc nō ē in ptāte eius. q̄ spūs pbie nō sēp adest pphetis. aliud est illumina cionis sibi facte pronunciacō. hoc ē in ptāte pphete. quia potest loqui a tacere prout expedit honori diui no a vtilitati ecclesie. a sic est in p posito. quia si plures simul loque rētur esset confusio. a vnus alterū impediret. ex quo sequeretur diui sio cuius de9 nō est actor. ideo sb̄di tur. (nō em̄ est dissensionis de9) Sciendū tm̄ q nō semp i ptāte pphe te est tacere. imo aliq̄n spūs mouz ipm ad loquendu cōm voluntatez suā. sicut p3 de balaā numeri. xxiij. a. xxiiij. q benedictōnez pphā israhel tacere n̄ potēat. hoc em̄ erat ad glo riā dei. nō sic aūt ē in ꝓposito. vt ex dās. (Mulieres) Hic oñr oñdit q̄ b9 psonis pphetādi act9 sit ꝓhibi tus. ſ. mulieribz. a pmo facit q̄d di ctū est. secūdo aliq̄x pternā exclu dit ibi. An a nobis Circa primū di cit. (Mulieres in ecclesia taceāt) ſ. cessando a doctrina. ñ tm̄ ab oracōe secreta. a sb̄ditur rō (Nō ei permit tit eis loqui) ⁊ docere. q̄d pertinet ad doctores siue plātos a superiores a iō repugnat sexui mulieb̄ri. tū p pter defectū itelligētie. tū q mulier nāl̄r debet eē subiecta viro. iō sb̄ditur

(sed subditas ee sic a lex dt) geñ-
-iñ-sb viri ptāte eris-pphetia tn ꝙ
tum ad illumiationē mentis nō re
pugnat serui mulierbri-a sic legū-
tur multe mulies pphetasse-nec so
lū excludūt ab actu docēdi in ecia
publice-sz etiā ab actu querēdi ibi
dē p modū disputationis-iō subdi
tur (Si qd aūt volūt discere domivi
vos suos interrogēt) ut de auditis
in ecīa plenius informētur-a causā
dicti silencij tangit-cū dicit (turpe e
aūt mulieri) v-indecens e sibi (i ec
clesia loq) a p oppoitū decēs e eā ta
cere in locis publicis-pp qđ in iu
re cautū e ne mulies exerceāt op9
aduocandi (An a nobis) Hic oñr
excludt aliquoꝝ pteritā-qr ouersi
de gētilitate possent dicere ꝙ ordi
natio apl̄i nō essz bona-eo ꝙ in tem
plis veneris a diane mulieres fortis
tan publice docebāt-qđ repellit a-
postolus-d-(An a nobis) gētibus
(sermo dei p̄cessit)-q-d-nō sz a iu-
deis q̄bus date sunt scripture legis
a pphetaꝝ-a iō modo a ordo doctri
ne magis deriuādus a iudeis ī gē-
tiles ꝙ econuerso (si qs aūt videtur
pphēta ee aut spūalis) qui pōt oīa
iudicare ut dictū e supra ca-ij-(ag
noscat q̄ scribo vobis qr dñi sūt mā
data) v-poterit cognoscere ꝙ ordi
natio nō solum p̄cessit a me sz a dō
(si quis aūt ignorat) ex negligen
tia vel malicia illa que scire tenet
(ignorabit) a deo (Itaq) Hic vlti
mo ponit conclusionē intentaz-sc; ꝙ
dona spūssancti sūt appetēda-a ꝙ
eis vtendū e ordinate a a psonis
qs decet vti-iō dicit (Itaq fratres
emulami pphetare) tanꝙ melius vo-
nū ꝙ loqui linguis ut pz ex supra
dictis-verūtn qr loqui linguis est
qđam bonū iō subdit (a loqui li
guis nolite phibere) sucessiue-sz
phibes simr loqñdo (oīa āt honeste)
id put decz vivos a mulies (a fz ordi
diez) ad vitā dū confusiōez (fiāt ivob)

Capitulum Decimūquintū

(Notū vobis facio) Postquā
apl̄s tractauit de sacrīs a de
gratia q̄ cōfert in eis-Hic
oñr tractat de gla resurrectōnis ad
quā finalit ordināt a diuidit in
duas-qr pmo resurrectionis xpi p
mittit tractatū-scdō pbat ex ls cō-
munē resurrectionē hoīm ibi-Si āt
xps-Prima adhuc in duas-qr pri-
mo cmēdat doctrinā euāgelicā in
comuni-scdō denūciat q̄ oz scire cir-
ca resurrectionē xpi ibi-Tradidi ei
Circa pmū dicit (Notū vob facio)
v-ad memoriā vobis reduco (euā-
geliū qđ p̄dicaui vobis) v-doctri-
nā euāgelicā-cui9 excellētiā oñdit
ex q̄tuor-Primo ex eius p̄dicatori
bz qui fuerūt apl̄i excellētes viri a
ls tāgit cū dr (qđ p̄dicaui) ego apo
stoli9 a alij similes mei-Scdō ex au
ditoribz q̄ comunit receperūt doctri
nā euangelicā p orbē qđ est signū
veritatis h9 doctrine-sc̄m ꝙ argu
it augl-qr si p vera miācula ē sic re
cepta comūit-certū ē eā esse verissi-
mā a sācissimā-eo ꝙ dns nō pt ee
testis falsitatis-q̄ testificatio sit ve
ris miraculis mar-vltimo-Illi āt
p̄fecti p̄dicauerūt vbiq dño cooperā
te et confirmāte seqñtibz sig-
nis-Si aūt dicat ꝙ sine miraculis
fuit sic recepta-ls reputādū ē maxi
mū miraculuz ꝙ tā ardua et inau
dita et sup sensū hūanū existencia
recepta sint tam comuniter-nō soluz
a simplicibz sz etiā a sapiētissimis
et potētissimis viris-Et si arguat
ꝺ ls de lege machometi falsa q̄ tn a
multis e recepta-Dicēduz ꝙ nō ē si
mile-qr vi armoꝝ pmo sibi multi
tudinē rudē sbiugauit et legē dedit
p̄mittens delicias et potētiaz obs
uatoribz ad q̄ boies sunt pni Fides
āt catholica p xpm a apl̄os p̄dica
ta-mō ꝺrio est recepta-scz a paupi
bus eā p̄dicātibz ad pauptatē et
austeritatez a mundi otēptū indu
centibz et iō nō fuisz recepta a sapi
entibz h9 mundi et potētibz sic vi-
demus impletū nisi ls fuisz virtute

signor. a hec recep̃ tangitur dum dicitur (qđ accepistis) vos a alij sapientes huius mũdi. tunc em̃ sapia maxime vigebat in grecia. Tercio omendat ex hoc q̃ eleuat ad superna ibi (In quo et stat) .s. surs̃ erecti ad deũ. Quarto ex hoc q̃ ipa sola ducit ad bẽtudinem; ibi (per qđ a saluamini) ad hoc tñ q̃ ad beatitudinẽ pducat duo requirũtur. Vnũ est q̃ teneat eo mõ quo ab aplis ẽ pdicata .s. ñ immẽdo principalit rationib9 humanis: ꝫ autoritate diuina. a miracul. iõ sb̃ditur (q̃ võne pdicauerim vobis si tenetis). q. d. pdicatõ mea nõ pcessit võe humana: sed dina. Secundũ est q̃ fides ñ sit vacua vobis operibz: sine quib9 est mortua a p oñs frustra. iõ sb̃ditur (nisi frustra credidistis). (Tradidi em̃) Hic oñr oñdit quid sit tenendũ de xp̃i resurrectione. a ponit quatuor de xp̃õ .s. eius mortẽ sepulturã. resurrectõnẽ. appicõnẽ que ptinent ad articulos fidei de incarnatione xp̃i. dicit igitur (Tradidi em̃ vobis in primis) .v. inter prima credenda. q̃ articuli fidei sunt p̃ncipia ex quibz alia credẽda deducũtur tã q̃ oclusiones ex eis elicite (qđ a accepi). q. d. hoc autoritate dei a que sunt ꝛlia sb̃dit (q̃m xp̃us mortu9 ẽ pro peccatis nostris) ñ suis psa. tij. pter zelus pple mei percussi eũ. iõ sb̃dit (ſm scripturas) .s. psa. a alio rũ pphax de spũsancto loquentiũ. sic mos ista fuit p pctis nũs a deo ordinata (a q̃ sepultus est) vtra veritas mortis eius probaret (a q̃ resurrexit tercia die) isti tñ dies accipiendi sũt p synodoche. quia pm9 a terci9 nõ fuerunt integri (a q̃ visus est) post resurrectionez; (cephe) .v. petro huic vlti. De apparicõib9 autẽ factis mulieribus nõ facit mentionẽ apls. q̃ inducit apparicõnes ad ofirmacõnez fidei de resurrectõe xp̃i. iõ tñ inducit que facte fuerũt psonis magis autẽticis (Et postea vndecim) .s. aplis que apparicõ fuit facta post dies octo fuit resurrectionis thoma p̃nte. ioh. xx. pri9 tñ apparuerat decẽ aplis thoma absente vt hẽtur ibidez. dicit .xj. q̃ iudas q̃ fuerat duodecim9 riaz mortu9 erat. a mathias nõdũ erat electus (deinde visus est plusq̃ quingẽtis fratrib9 simul) ista apparicõ fuit facta in galilea. matth. vl. in qua apparuit apostol. a multis aliis (ex quib9 multi manẽt vsq; adhuc) viuẽtes. hoc dicit ad maiorẽ assercõnẽ sui dicti. (quidã autẽ dormierũt) morte corporali. q̃ dicitur dormicõ. q̃ erant in spe resurrectõis future (deinde visus est iacobo) dicũt alij q̃ ista apparicõ fuit in die resurrectõnis. vouerat em̃ iacobus se nõ comesturũ panẽ donec videret xp̃m resurrexisse. a sic ly deinde nõ importat ordinem apparicõnis: alij dicũt q̃ iacob9 post apparicõnes p̃dictas habuit specialem apparicõnẽ ꝓpter specialez vouicõnẽ et fiducimẽ ad xp̃m (deinde aplis oib9) .s. in die ascẽsionis. mar. vl. (nouissime aũt oim) post ascensionẽ xp̃i in cetũ (tãq̃ abortiuo visus est a m̃) de qua visione dictũ est. ix. ca. vocat ãt se abortiuũ q̃ abortiu9 dr fetus q̃ nascitur extra tps debitũ. uł q̃ cũ violentia educi2 ab vtero. vel q̃ nõ pducitur ad debitã q̃titatẽ que tria de se sentit apls. q̃ alij venati fuerũt añ aduẽtũ spũs sancti. ipẽ aũt post. Jtez alij fuerũt ouersi sponte. ipẽ vero q̃si violent in actu pfessionis fidei act. ix. Jtẽ q̃ ñ reputat se puenisse ad pfectionez alioq̃ a ꝫ ex hũilitate. d. (Ego sum minim9 apostolorum) a q̃ ex humilitate non est minor eis iõ vificat dictum suum dicẽs. (qui non sum dignus vocari apls q̃m psecut9 sũ ecclaz dei) qđ alij ñ fecerũt. a ihs minor fuit aplus alijs licet ex dei gratia fuerit valde magnus. iõ sb̃ditur (gratia autem dei sum id qđ sum) ex me vo mihil misi psecutor a blasphemus. (a gratia eius in me vacua nõ fuit) .v. carens operibus

bomis (ꝫ abūdantiꝰ illis oībz laborauī) Nullus em̄ alioꝝ legit ī totterris p̄dicasse. nec p̄ suo victu sic ex ꝓphis mamibz laborasse. nec tot tribulacōes in terra a ī mari sustinuisse (nō ego aūt) ꝓpria vtute (ꝫ dei grā mecū) p̄cipaliť opante. q̄ se hz ad libeꝝ arbitriū siē sessor ad equū. iō subdit (siue em̄ ego siue illi sc̄z alīj ap̄li sic p̄dicauim9) spiritusſacto p̄cipaliter ī nob opante matb. x. ca. Nō em̄ vos estis q̄ loq̄mini. ꝫ spūs pr̄s vr̄ q̄ loquiť in vobis (a sic credidistis) sc̄z spūsan cto intertus vos mouēte ad credendū. io. vi. Nemo p̄t venire ad me ñ pať meꝰ q̄ mīsit me traxerit cū (Si āt xp̄s) Hic oñr ex resurrectōe xp̄i oñdit gr̄ialem resurrectionē futurā a diuidiť ī duas. q̄ p̄mo facit ꝓpositū sc̄ō declarat q̄litatē resurgētiū ibi. Sed dicit. Prima adhuc ī duas q̄ p̄mo oñdit ꝓpositum rōne sūpta ex xp̄i resurrectione. sc̄ō ex sc̄oꝝ cōuersacōe ibi. Alioquin Circa p̄mū facit talem rōnē. Si xp̄s resurrexita alīj mortui resurgēt. ꝫ xp̄s resurrexit ḡ aē. in hac ratione sic p̄cedit q̄ p̄mo ponit. 2dicō alē. sc̄ō p̄bat añcedens ibi. Si aūt resurrectio. tercio oñdit. 2ditionalem eē vrā ibi. Nūc aūt. Circa p̄mū dicit (Si aūt p̄dicatur q̄ resurrexit a mortuis) a acāpiť hic fi ꝓ quia. q. d. q̄ lz p̄dicaťa mea ab alīs ap̄lis (qūo quidam dicūt in vobis q̄m resurrectō mortuoꝝ nō est) ꝛ nō erit. q. d. male dicūt. q̄ si p̄mū ē vr̄ a sc̄m ut postea declarabiť (Si āt resurrectō) Hic p̄bat añcedēs. sc̄z q̄ xp̄s resurrexit. d. (Si aūt resurrectio mortuorū nō est) ꝛ nō erit in futuro tanq̄ impossibilis de p̄terito. q̄ ostēdit falsum ad duplex inc̄ueniēs ducēdo. Primū ē q̄ p̄dicatio ap̄loꝝ essꝫ vana. iō dicit (Si aūt xp̄s nō resurrexit inanis est p̄dicatio nr̄a) q̄ est impossibile cū sit opibus 8ine virtuť 2firmata. Sc̄ō inc̄ueniens est q̄ fides corinthioꝝ esset falsa iō subditur (inanis ē fides nr̄a) q̄ est impossibile eadē ratione q̄a p̄mum. Consequēter ostēdit consequentiā p̄mi inc̄ueniētis. d. (Inueniñ autē) nos p̄dicatores euangelīj (falsi testes dei) asserēdo q̄ nō fecit. q. asserim9 q̄ resuscitauit xp̄z ꝛ cū q̄ ñ ē vr̄ (si mortui nō resurgēt) ꝛ si impossibiť ē resurrectio mortuoꝝ. q. hūanitas xp̄i eiusdē speciei est cum alīs hominibus. vlterius p̄bat 2sequētiam alterius inc̄ueniētis dicens (q̄ si xp̄s nō resurrexit vana ē fides vra) sc̄z sine effcū bono. quia nulla falsitas purgat a p̄ctō. iō subdit (adhuc em̄ estis in p̄ctis vr̄is) a q̄bz nō estis mundati p fidē xp̄i si xp̄s nō resurrexit. a sic 2cluditvlteriꝰ (ergo a q̄ dormierūt) id est mortui sunt (in xp̄o) id est ī fide xp̄i (perierunt) q̄ tñ est inconueniens eo q̄ sanctissime vixerūt a omnis rationabiliť loquens dicit opa talis vite a deo remunerāda esse. Et maxime debebat esse inc̄ueniens corinthijs cū fidē catholicam susceperunt quibz scribebat apostolus. Sed q̄ posset aliq̄s dicere q̄ hec remuneratio fit in p̄senti vita a nō in alia. sic dixerunt amici iob ut ibidem fuit declaratū. ideo excludit hoc ap̄s dicens (si in hac vita tm̄ in xp̄o sperantes sumus) expectantes ab eo hic remunerari (miserabiliores sumus omnibus hominibz) qui ad minus p̄stituunť bonis huius vite. nos autē patim̄ mala. ī p̄mitiua ec̄cia fideles multa sustinebant aduersa. Sed 2trariū hꝰ posset argui de multť philosophis q̄ voluptates a diuicias hꝰ vite 2tēpserūt a cū hoc resurrectōe mortuoꝝ negabant. nec tñ dicūtur miserabiliores eē aliis hoībus. sed meliores. Dicēdū q̄ nō ē simile de ipīs a xp̄ianis. q. philosophi fecerunt bꝰ ꝓpť maiora bō 2sequēda sc̄z vtutes intellectuales in q̄bz 2sistit cognitio veritať a 2secuō politice felicitatis. hoc autē non potest dici

de xpianis qui ostentur xpm resurrexisse a mortuis: qđ falsū esset si resurrectō esset impossibilis falsitas autem est malū intellectus: sicut veritas est eius bonū. (Hūc autē) Hic apls pbat cōdicōnalem suprapositā esse verā. s. q si christ9 resurrexit et mortui resurgēt. Et diuidit in duptes. quia primo pbat apls ppositū. secūdo declarat quod dā adiūctū ibi. Deinde. Circa primū facit talez rōnem. Resurrectō xpi est sufficiēs causa effectiua nrē resurrectōis. posita autē causa efficiēti ponit ei9 effect9 de necessitate: si sit causa agēs de necessitate nature. si aūt sit agēs causa volūtarie sicut est in ppōito: ponit effect9 sm dispoicōnez volūtatis. a ideo resurrectio mortuoz erit in fine mūdi. sicut christ9 inquantū de9 disposuit ab eterno sua volūtate. ita exequit inquantū hō. q humanitas christi est instrumentū diuinitati cōiūctū p quā sicut instrumentū fiet resurrectō mortuoz. a h est qđ dr. (Nunc autem christus resurrexit a mortuis) virtute diuinitatis (primicie dr) nec obstat q aliqui vt lazarus. a aliqui alij prius fuerūt resuscitati. quia illa resurrectio fuit ad vitaz mortalem. ppter qđ postea fūt mortui. sed christ9 primus resurrexit ad vitā immōrtalem. ppter qđ illa fuit prima resurrectō. quia fuit in corpore immōrtali a glorioso. Si autē contrā obijciatur qđ mat. xvi. dr q passo xpō multa corpora sanctoz resurrexerūt dr. Dicē dū q hoc ibi pēr anticipacōnē dicit. quia illa resurrectō fuit post resurrectionē xpi. sicut pt; ibidē vbi sbdit Et exeūtes de monumēt. post resurrectōnē eius dr. Illud autē qđ est primū in aliquo genere. cē causa aliorū. sicut ignis qui est primū calidū formaliter causat caliditatez in alijs. a idō resurrectō xpi est causa resurrectionis alioz. nec potest dici q sit causa sufficiēs rōne deitatis. quia illa que est virtus infinita. a illa est causa principalis resurrectionis. humanitas autē instrumētalis inducta. iō sbditur (quomāquidē p hominē mors). s. per adaz (a per hominē resurrectō mortuoz) sicut enī mors inducta per hōinē primū. ita et oportuit vt natura humana reduceretur ad vitā p hominez xpm. cui9 humanitas est deitatis instrumentū inūctū. nō autē facit mētionē de eua. q p illā nō fuit mors inducta. misi tm suggerendo adē cōtionē tigni vetiti. vñ etsi adā steterit eua peccāte. pctm originale nō fuisset inductū. (Vnusq̄sq; autē) Hic apls declarat duplex adiūctū. primū est resurrectionis ordo. q tāgit cū dr. (Vnusq̄sq; aūt in suo ordine) supple resurget (primicie xps) resurrectio enī xpi prioris est tpe a dignitate. inter alios autē qui resurgēt in fine mūdi nō est ordo tpis. quia oēs simul resurgent sm qđ dr. s. eodem capīlo. in monumento in ictu oculi aīe. sed erit ibi ordo dignitatis. quia martir resurget ut martir. et apls ut apls. a sic de alijs. de quibus sbditur. (deinde). v. post xpm tempe et dignitatē. (hij q sūt xpi). v. mēbra ipsius per fidē caritate formatā (qui in aduentū ei9 crediderūt). v. primū quo venit in carnē. a sm quo veni et ad iudiciū. (Deinde). Hic declarat secūdū. s. resurrectōnis finē. a p mo quātū ad osecucōnē boni. secūdo quātū ad amocōnē mali ibi. Oportet āt. Quātū ad primū dicit (Deinde). v. post h (finis). s. resurrectōnis erit. a iste finis nō erit in h q viuāt vita corpali voluptuosa. vt iudei a saracenī fingūt. talis enī vita scōm pīm p. ethi. est vita pecudū. ppter qđ in ea osistere nō potest felicitas humana. sed in clara dei visione et fruicōne. q oculus homini sm illud qđ ē in eo sūmū. s. volūtatē. a intellectū. a respectu optimi obiecti. ideo sbditur (Cum tradiderit regnū deo patri). v. cū christus adduxerit fideles in quibus regnat ad clarum

aspectū sui creatore Et qr misteriū
angloz ordiat ad ꝟ vt fideles btī
tudīez osequaī. iō tūc cessabit illud
ministeriū ppt qđ sb dic (cū euacue
rit oēz pnāpatū ptātem a ẏtutē)
tñ remanebūt ordies angloz disti
cti ꝙtū ad eminentiā gre scōm ihe
rarchias a ordines Noīat āt istos
tres ordines qr sunt supiozes quā
tum ad illos qrū officia executionē
iportant circa hec iferioza. a sb pri
ncipatibz intelligūt archāgelia an
gelī custodie singuloz hoīm depu
tati (Oportet aūt) Hic declarat fi
nem resurrectionis quātū ad amo
tionē mali. tūc em amouebit malū
culpe p pumtionem iustā maloz
a quātū ad ꝟ dicit (Oz autē illum
regnare donec oēs inimicos ponat
sub pedibz eius) nō tñ tunc desinet
regnare. qr hic donec nō facit exclu
sionē futuri regni. sīc matꝟ. primo
ꝟ de ioseph a maria. q nō cognos
cebat eā donec pepit filiū suū pmo
genitū. tūc amouebit malū pene
ō subdi (Nouissime aūt inimica
destruet mors) qr resurrectō erit ad
vitā imortalē cui q nō pōt mors sta
re. ad declarationē pdictoz subdit
(oīa em subiecit sub pedibz eius) ꝟ
em scriptū est de xpō psalmo. viij.
ut ibi dē declaratū fuit. ppt qđ opoz
tet illud ipleri in ossūmatione fina
li (cū autē dicat oīa) aī. q. d. mihil
erit tūc exclusū a subiectione sb xpō
homine (pter eū qui subiecit) xps
em in q̄tum homo minoz est pre deo
ō subdit (tūc filꝰ subiectꝰ erit aī)
(ut sit deus oīa in oībus) r ut oībz
appareat q oīs ptās a dignitas oī
bus insit a deo in q̄ est ratio vltīe btī
tudīs (Alioquin) Hic ostr resurre
ctionē pbat p scōz vitā. a diuidit
i duas ptes. qr pmo ponit pbatio
nēa scdō q̄da monicōz ibi Nolite.
Primū exponit duplicit. Vno mō
dicunt alīq expositores q tunc erāt
alīq credentes q baptismus recep
tus ab aliquo viuēte valeret mor
tuo. a sic faciebant se pluries bap
tisari. semel p se a alias p amicis
suis defūctis. Et scōm hoc ꝟt apls
(Alioquin) r si resurrectio nō erit
(q̄d facient q̄ baptisātur p mortuis)
. q. d. mihil pficiet eis. ꝟ qr nō vi
det pbabile q apls in sua pbatio
ne pcedat ex aliquoz errore. qr nō
est pbatio simplicit. ꝟ tm ad illos
errantes ducendo illos ad illud qđ
ꝟbant p inconuemēti. Jdō alit ex
ponit qđ dicit hic (p mortuis) r p
ctis mortalibz q̄ sūt op a mortua
p q̄bus abluendis recipit baptis
mus. q tñ nō pficeret si nō esset resur
rectio. ad ꝟ ei recipit ut a pctis mū
dat9 sit vita btā dign9. Cōsequēt
ducit ad aliud inconuemēs. s. q xpi
ani q̄bus tūc scribebat frustra susti
nerent tribulationes h9 mūdi si nō
remunerent in alia vita. iō dicit (ut
q̄d a nos) scz xpiani (periclitamur
oī hora) tunc em xpiani frequēt du
cebāt ad tormēta (q̄tidie moior)
r pculis morte me expono (pter
gloriam vrām frēs) r ppt gloriam i vo
bis acq̄rendā (quā habeo in xpo)
scz in certa spe p tuelationē xpi. ij.
thi. iiij. reposita ē m corona iusti
ce. Vlterius ducit ad terciū incōue
niens. scz q hoīes current fine fre
no sīc bestie ad delectabilia h9 vite
qđ ē magnū inconuemēs dignitate
nature humane. si nō sit alia vita i
qua p bonis a malis reddāt pene
a pmia. Et scōm ꝟ dicit (si scdz hoī
nē) r scōm rationē q̄ differt hō a be
stijs (ad bestias pugnaui ephesi)
r ad homīes resurrectionē negan
tes. a p oēs bestialit viuentes (q̄d
mihi p̄dest si mortui nō resurgūt)
. q. d. mihil. ꝟ magis videret ee cur
rendū cum eis ad voluptates hui9
vite. dicēdo cum eis (Māducemus
a bibamus) r voluptuose viuam9
(cras em) r ato (moriem) r tōlitez
deficiemus sīc bestie. vñ in psona
talīū ꝟt sapīe. ij. Vmbre trāsitus ē
tēpus nīm aī. a sequitur. vemite ḡ a
fruam bonis h9 aī (Nolite) Hic ex
pdictis potest quādaz monitionē. a

primo quantū ad infirmos dicēs (Nolite seduci) a negātib9 resurrectionē-currendo cū eis ad vite voluptatem sine freno (corrūpūt bonos mores colloqua mala) a maxime q̄ inducūt hoies ad pñte vite delcābilia: ad q̄ promitatē hēt ex corruptione natiā humana-secūdo ponit monicōnē quātū ad pfectos dicēs- (Euigilate iusti) -vos pfecti sitis solliciti vitare pctm̄-nō solū in vobis: sed etiā in alijs q̄ sunt impfā-de quib9 sb̄di²-(Ignorātiā ei dei q̄ dā hñt) min9 recte sapiētes ꝺ resurrectōne (ad reuerentiā vobis loq̄r) -vad vrecūdiā vestraz ut per ꝺ fiāt magis solliciti-qz defect9 inferiorū redūdat in vrecūdiaz superiorz (Sz dicet) Postq̄ apls ex resurrectione xp̄i oñdt resurrectionē atiorz-hic cō sequēter oñdit qualitatē resurgēciū-Circa q8 sciendū q̄ alīq̄ ocetēres resurrectōnē futurā: dicebāt eā fore ad osiles act9 a vitā fict̄ ī pñti vita-vñ quidā pbi dixert-post annū magnū q̄ otinet-xxxvj-milia ānorum solarium plato resurget habitur9 easdez scolas quas habuit aliqñ athenis a eosdē scolaés-Alij vero-siudei a saracem licet in alīq̄ drñt-tñ ī ꝺ ouemūt q̄ dicūt resurrectōnē fore ad vitā animalē delcābilib9 carnis vtentem-ñ tñ oīno ad act9 osiles-qz tūc erit vita vtēs voluptatib9 carnis sine impedimēto Ex persona igit̄ talia dicentiū mouet apls qōem-d-(Sed dicet aliquis) male sentiēs de resurrectione (Quō resurgēt mortui)-ꝺ dicebāt illi qui reputabāt illā impossibilē (quali āt corpore veniēt)-vtēdo delicijs carnalibz: sic̄ nūc aut p alīū modū (Insipiēs) Hic oñter soluit vtrāq̄ qōem-a primo secūdā-scdō primaz: ibi-Ecce misteriū- Soluēdo p̄me qōnis stat in hoc q̄ resurget idē corp9 numero q̄ ad sbam-ꝺ hēbit aliā qualitatē-a diuiditur in duas partes-qz p̄mo oñdit ꝓpoſm̄ secūdo q̄ sit differētia q̄litatū ibi-Semināt̄-Prima adhuc in-d-nam intentū ꝺ darat duplr apls-primo per exempla-secūdo per rōez ibi- Sz est corp9-Prima adhuc in-d-qz p̄mo inducit exēpla ciusdē speciei-secūdo alteri9 speciei ibi-Nō oīs caro Circa primū ponit exemplū de ḡno seminato ex quo surgit aliud ḡnū ciusdē speciei-nō tñ eodē modo adornatū: quia primū ē nudū-secūdum palea opertū a per incrementū pullulat p̄cedēdo de herba ad perfectionē-et hoc est q8 dicit (Insipiēs q8 tu seminas nō) a pz hrā-Sciendum tñ q̄ apls non intēdit q̄ fit simile in resurrectione quātuz ad hoc fiat virtute nature fiē dicta pullulacō-sed in ho valet exemplū apli-quia si natura pōt idē spē reparare a subaltera ꝺicōne-multo fortiꝰ deus q̄ est virtutis infinite potest idē numero reparare quātū ad sbam mutata qualitate-et qz op9 nature ē op9 dei natura: dirigēti-iō sb̄di² de ḡmi pullulacōe (deꝰ āt dat illi corp9 sicut vult) ex ꝺ ei q̄ videm9 sagittā rēte dere ad signū q̄ tñ caret intellcū-arguim9 q̄ ab aliq̄ intelligēte dirigit̄ ita ex ꝺ q̄ naturā videm9 tēdere ad ēt̄uz finē quē ñ cogñscit-arguiꝰ q̄ dirigit̄ a deo cognoscēte (et vnicuiq̄ seminū ꝓpriū corp9) ī q̄ntitate a figuā a filtbz ſm determiatā nām spēi (Nō oīs) Hic oñr declarat ꝓpositū p exēpla diuersaz speciez a primo ꝺparādo corpora terrestria adinuicē secūdo celestia ad terrestria: ibi-Et corpa-tercō celestia adinuicē: ibi- Alia claritas- Circa primū dic (Nō oīs caro eadē caro) q̄ fūt diuersaꝝ speciez-vtz de carne hois pecois et auis-a tñ est eadē materia q̄ ē sub forma pecois vel auis fit per nutrimentū sb̄ forma hois-a ꝺ est q8 sz (Sed alia hominū alia) ex hoc conditur q̄ cū ꝺ fiet virtute nature: virtute dei poterit fieri q̄ caro morietis a resurgētis erit eadē ꝑtitate natuē-ꝺ alteri9 gle (Et corpora) Hic exēplificat cōparādo corpa celestia

ad terrestria que ꝺuemūt in ꝯtum corpa. ꝯtas em̄ est eiusdē ratio nis in hijs a in illis. tñ differūt in ꝯtatibus suis. Et ex hoc ꝺducit ꝙ eadē erūt corpa morientiū a rsur gētiū tñ alia ꝯtatū. a ptz hrā hs excepto (alia q̄dē celestiū gla) ⁊ de cora ornatꝰ corpoꝝ celestiū (a alia terrestriū) (Alia claritas) Hic exē plificat opando admiscem corpa celestia sc̄z stellas q̄ differūt in cla ritate. a tñ ꝺuemūt in hs qr oēs sūt celestis nature ꝑut distiguif cōtra clemētarē. a sūr corpa morietiū a resurgētiū erūt eiusdē nature hz al teriꝰ glie ꝑ hoc autē ꝙ dicit (Alia claritas sol) intelligit claritas xp̄i (alia lune) ⁊ virgis maie (alia stel larū) ⁊ alior scōr. Et qr scōm diuſa merita varie ptipabūt lumē glie subditur (stella em̄ a stella differt i claritate aē) Aduertēdū tñ ꝙ oia ista exempla posita deficiūt a ꝑposi to qr non hñt idemptitatē specificā vel numeralē ut ꝑz ex dictis. corpꝰ aūt resurgēs hz idemptitatē nume ralē ad ꝑus mortuū. exēpla ā non ponūf qr ita sint. hz ut sentiat q̄ ad discit. ut ꝑ exemplū sibi cogmitum manuducaf ad intelligēdū q̄liter idem corpꝰ numero resurget diffe rēs tñ scōz q̄litates (Semina) Hic ostr oñr oñdit differentiā corpis resur gētis a mortui q̄tum ad q̄tor do tes corpis glosi. ꝺ. (Seminaf i cor ruptione) ⁊ in terra sepelif corpus corruptibile (vel seminatur) ⁊ ꝑ naturā generaf (surget in icorrup tione) ⁊ corpus resurgēs hēbit in corruptibilitatē ꝑ dotem ipassibili tatis (seminaf in ignobilitate) ⁊ corpus obscur a vile (surget in no bilitate) ⁊ corpus hns dotē darita tis (seminaf in infirmitate) ⁊ corpꝰ ab aīa de difficili mobile. qr corpꝰ qs̄ corrumpif aggrauat aīaz sapi entie. ix. ca. (surget in ꝙtute) ⁊ mobile sc̄z scōm volūtatē aīe ꝑ do tem agilitatis (semīaf corpꝰ aīale) ⁊ grossuz ipotēs eē cū alio corpe n̄ glōso (surget corpus spūale) ⁊ po tens eē cū alio corpe nō glōso. siē suo mō spūs simul ē cum corpe. Et hs erit ꝑ dotē subtilitatis ut dicunt aliqui. alij vo dicūt qꝺ hs nō erit per dotē subtilitatis. hz ꝑ assistentiā di uine ⁊ tutis hs facētis. q̄ vero me lius dicūt ꝙtum ad hs diffusiꝰ habet tractari. iij. sētentia. In statu vo resurrectionis cessabūt opationes aīales. sc̄z gnatio nutritio a aug mētū a corpus absq; fatigacōe ser uiet aīe in spūalibz opibz. a scōz hs etiam pōt dici qꝺ corpꝰ qs̄ nūc ē aīa le ⁊ seruiens in opibz aīalibz. tūc erit spūale ⁊ seruiens i opibz spūa libus Sciēdū etiā ꝙ ꝙtuor dotes di cte nō insūt corpi glōso ex opposicō ne corpis celestis ut dixerūt aliq̄ hz ex gla aīe in corpꝰ redūdante. ꝓm ꝙ dicit augustinꝰ ad dioscor. Ex hoc aūt ꝙ aīa pficit corpꝰ videmus in pñti ꝙtuor puenire corpi. sc̄z eē oseruari a corruptōe. recrētē ei aīa corpus expirat a marcescit ꝑmo de aīa. pulchritudinē seu claritatez a etiā motū amittens. a ꝙto aīa ma gis pficit corpꝰ tanto ꝙtuor hec in sunt corpi pfectiꝰ In statu vo būtu dinis aīa pficiet corpus i supremo ꝑpter qs̄ dabit sibi eē spūale dicto mō a icorruptibilitatē claritatē a gilitatē (Si ē corpꝰ) Postq̄ declara uit apls idēptitatē corpoꝝ resurgē tiū ꝙtū ad naturā. a differendā ꝙ tū ad q̄litates ꝑ exēpla. hic oñr idē ostendit ꝑ rationem que talis est Duo sunt pncipia gnis humani vnū scōm vitā nature sc̄z adam. ali ud scōm vitā gre sc̄z xp̄s. si igif aīa litas a eam oñtia q̄ respiciūt vitaz nature deriuaf ad oēs ꝑ adā. mul to fortiꝰ spūalitas respiciēs vitam gre deriuabif ad oēs sufficienter ꝑ xp̄m. que spūalitas hic inchoaf ꝑ gratiā a i futuro ꝺfūmabif ꝑ glaz i corpus redundantē ꝑ quatuor do tes modo predicto a hoc est qs̄ dicit (Si est corpꝰ aīmale) a accipif sic ꝑ qr (est et corpus spirituale) qr iam

est in xpō qui resurrexit ī corpe glorioso: a in alijs in futuro erit (sicut scriptū est) geñ. ij. (factꝰ ē primus adā in aiam viuentē) .v. vitā an malem corpori dantē (nouissimus adā) .v. cristꝰ qui dicit nouissimus adā. quia post cristū nō erit aliud principiū vite humane (in spm̃ vi uificātem) quia sicꝫ adam ꝛsecutus est perfectōem sui esse per animam informantē. ita cristꝰ perfectōnem sui esse inq̃ntū hō p spūssancti ple nitudinē a quia anima ñ viuificat nisi ꝓpriū corpꝰ. ideo adā solum fa ctus ē in animā viuentē: sed nō vi uificātem alios. xp̃us autē in spm̃ viuentē a viuificātem: qui spūs ē q̃ viuificat cuius plenitudo fuit in xpō. nō solū ad sufficientiā p se: sed etiā per redūdātiā in alios. a quia ordo natuē ē pcedere ab impfecto ad perfectū in natura humana. idō ꝑ̄ditur (sed ñ priꝰ qđ spūale ē tc̄) Vñ ꝛmuniter in ātiquis primoge niti fuerunt animales. vtz de cayn et sau pmabel et multis alijs. Racō quare primꝰ hō factus est ī animā viuentē tm̃: ꝑ̄ditur cū dr (primus hō de terra) supple formatꝰ ē. gene. ij. (terrenꝰ) .v. animal. (secūdꝰ hō) .v. cristꝰ (de celo) supple formatus ē ñ qz habuerit corpꝰ celeste ut dixe rūt manichei. ꝫ qz deitas cui vnitū ē corpꝰ illud: de celo venit per effectū nouū. a priꝰ ē q̃ corpꝰ (qualis terre nꝰ tales a terrem) .v. ab adā car naliter deriuati fūt carnales. sed a xpō spūales. vita vro spūal ē vita ce lestis: ꝓpter qđ ꝛcludit (sic portaui mꝰ ymaginē terrestris) per pctm̃ qđ fecit nos filios ade transgressori (portemꝰ a ymaginē celestis) p vi tam grē xpō nos ꝛfirmātes. qz alr ñ possumꝰ ad bītudinē peruenire. p pter qđ ꝑ̄ditur. (hoc dico fratres) q. d. misi portetis ymaginē xp̄i per grām: que ē quedā inchoacō vite ce lestis nō poteritis ad regnū glorie peruenire (quia caro a sanguis) .v. homines de diuitijs a delicijs (regm̃ dei ñ possidebūt) qz nec ad illud in trabūt. apoc. xxi. (Nō intrabit in ea aliquid coinquinatum tc̄) (neq; corrupcō incorruptelam possidebit) qz corpꝰ qđ immōrale resurget vltr corruptioni nō subiacebit. ro. viij. Ipsa creatura ñ liberabit a seruitu te corrupcōis tc̄ (Ecce misterium) Hic ꝛñr solui² secūda qō. s. de resur rectōnis ordine a mō. a diuidit in tres ptes. quia primo pm² qōnis solucō. secūº solucōis ꝛfirmacō ibi. (Cū autē tercō vtr monicō ibi (Ita qz. Prima adhuc in tres. qz primo ponitur resurgentiū diuersitas. secūº tēporis vnitas ibi. (In momēto. ter cio resurrectōnis necessitas ibi. (Oportet autē. Circa primū sciēdū qz licet re surrectō sit ꝛmunis ommibꝫ: ñ tñ re surrectionis modꝰ siue terminꝰ. qz soli bōni resurgēt in corpe glorioso p dotes. a ꝫ est qđ dicit aplꝰ (Ecce misterium vobis dico) .v. rē grātes a difficilem ad capiēdū (oēs quidē resurgemꝰ) tā bōni q̃ mali (sed nō omnes immutabimur) de statu a nimalitatis ad statū spūalitatis p do tes corporis mō p̄dicto (In momē to) Hic ꝛñr ponit circa resurrectiō nem tēporis vnitas siue breuitas. Circa qđ sciēdū qz momentū dupli acāpit. Vno mō p nūc indiuisibi li. aliquando pro breui tēpore imp ceptibili. a ideꝫ ē dicēdū de ictu oc li. qz si acāpit p apertōe palpebre: fit ī tēpe valde breui. si āt p ipa vi sione: fit in istāti indiuisibili. a vtrū qz ꝛcurret in resurrectōe: qz collectō putuerit q̃ fiet in mīsterio āgelico p motū localē: fiet in tēpe q̃si imper ceptibili. ꝫ reformacō corpis. a vno aīe ad ipm̃ fiet virtute dīna a ī in stāti a ꝫ ē qđ dr (In momēto ī ictu oculi) fiet resurrectio dcō mō. per ꝫ excluditur error lactancij dicētis re surrectōnē ñ ee futurā ommiū simul sed martires añ alios resurgēt per mille ānos: a tūc xp̄s descēdet a pr fidebit cū eis corpale regnū ihrūm mille āmis (In nouissima tuba) .v.

id est voce xpi dicētis. surgite mor
tui ad iudiciū a dicit hic tuba ad
similitudinē tube veteris testamēti
cui⁹ vox erat ad q̄tuor. scz ad duo
cādū cōsiliū. ad pugnādū. ad solē
nizādum festū. ad castra mouēdū
ad vocem ā xpi tūc congregabūt oēs
ad iudiciū. creature iuitabūtur ad
pctōres ipugnāduz sapie. vi. pug
nabit p eo orbis terraz otra insen
satos. Et angeli ad solēnizanduz
gl̄e festū. Mouebunt tūc castra qz
mali ibunt i suppliciū a iusti i gau
diū ad vocem xpi dicentis impis.
Ite ac. a iustis. vomito. math. xxv.
Deitas tñ xpi erit resurrectōis cau
sa pncipalis. humanitas instrumē
talis. a qz posita causa sufficiēti po
nit effectū. iō subdit (Canet enim
tuba a mortui resurgēt incorrupti)
. sine diminutione mēbroz. q̄cq̄d
em ptinet ad integritatē nature oī
bus dabit ut omni⁹ sz. ꝫ qđ pti
net ad gl̄am dabit tm̄ electis. idō
subdit (a nos īmutabim̄) de statu
scz miserie ad statū gl̄e (Oz autē)
Hic ostr oñdit resurrectionis neces
sitas que accipit ex tribus. pmo ex
pfectione nature hūane q̄ nō esset p
fecta nisi aīa sit corpi iuncta. ꝫpt
qđ separi ē aīe p accidens. a ꝫ eius
naturalē ordinationē nullū āt tale
pōt eē ꝑpetuū. Secdō ex īpletione di
uine iustitie. scz ut corp⁹ simul pu
niat cū aīa a pmiser. sicut aīa pecca
uit in corpe a in eo meruit. Tertio
ex conformitate mēbroz ad capt xp̄i
scz q̄tum ad electos. q̄ resurrexit p
iteratā vnionē aīe ad corpus. Nec
obstat dictū philosophi. ñ. de gña
tiōe. scz p illa q̄rū substātia corrū
pit nō redit eadē numero ꝫ solum
specie. qz loquit de redeuntibz p mo
tum a viā nature. otra illos q̄ dice
bant eadē numero p naturaz posse
iterari. deo aūt ꝫ pōt cui⁹ vtus est
infinita. a pōt agere sine motu. dicit
igit apls (Oportet eū corruptibile
hoc induere incorruptionē). natu
ram humanā resurgere incorrupti

bilem rationibus dictis. a hoc erit
oībus comune (a mortale ꝫ induere
īmortalitatē). mutationē i me
li⁹. qđ erit speciale electis. Et dicit
induere qz sic vestimētū alicūde ad
uenit corpi. sic dicta incorruptio i
oībus. a īmortalitas in electis nō
erit ex pncipijs nature causata. Et
per hoc soluitur dictuz philosophi
. methaphisice. scz qđ corruptibi
bile a īcorruptibile gne differt a p
ns nō pt eē idez numero. verū em
cludit quando corruptio et incor
ruptio ad idem principium reducū
tur. sed nō est incōuenies qp idē nu
mero quod p naturam est corrup
tibile a dō fiet incorruptibile. sicut
idem liberū arbitrium quod modo ē
mutabile tunc erit confirmatum. per
dicta soluta est questio illoz qui q̄
rebant quomodo resurgent mortui
reputantes eam impossibilem (Cū
aūt) Hic conseqnter cōfirmat qđ di
ctum est in solutione de sanctoz im
mortalitate. a hoc p autoritatē sa
cre scripture osee. xiii. vbi nos hab
mus. ero mors tua o mors. trāsla
tio. lxx. hz. absorpta est mors invi
ctoria. qđ tunc implebit ut patz ex
pdictis. ꝫpter qđ apls cōgaudēs i
spū ꝫpter certā expectationē illius
status q̄si insultās morti dicit (vbi
ē mors victoria tua) q̄ psternebas
oēs. q. d. nō apparebit vltra (vbi ē
mors stimul⁹ tuus). peccatū per
qđ hūana natura morti adducta fu
it q̄si per stimulū. vo. v. p peccatuz
mors. iō subditur (stimul⁹ āt mor
tis pctm̄ est) Sz qz posset aliquis di
cere pctm̄ per legē fuisse oblatū. ꝫ
remouz. d. (vtus vo pcti lex). q. d.
pctm̄ magis viguit ex lege nō per
se a directe. ꝫ ex hūana malicia per
legē occasiōe accepta. eo qp hūana
malicia mitigat in vetitū. sic plenius
fuit declaratū. vo. vij. sup illud āt oc
casiōe accepta pctm̄ p māndatū ope
ratū ē i me oēz concupiscētiā. De hac
āt victoria p xp̄z īchoata a in fine
mūdi cōsumanda. gr̄e sunt agende

ideo sūbditur (deo autē gratias qui·)
a pz lrā (Itaq;) Hic vltimo ponit
vtil monitio ne corinthij corrūpā
tur a pseudo apostolis resurrectōnē
negātibz cū dr (Itaq; fratres mei)
nō carnali cognacōne: sed xpiana
religione (dilectissimi) caritatīa di
lectione (stabiles estote a immobi
les) in fide resurrectōis future (abū
dantes in oi opere dñi semper) qz si
des sine opēribz mortua est iaco·ij·
(Scientes qz labor vester nō est ina
nis in dño) sed tūc magnifice remu
neratur a dō·fīt dr sap·iiij· Bonoz
labox gl'osus ē fructꝰ·

Capitulū Decimūsextū·

(De collectis aūt) Postq̄ apo
stolꝰ instruxit corinthios de
bijs que pertinēt ad ecclesie
sacramenta· Hic cōsequēter instru
it eos de cōuersacōne debita a hone
sta· a primo qualit se habeant ad
extraneos· secūdo ad seipsos a vici
nos· ibi· Vigilate· tercō in fine epi
stole saluat eos ibi· Salutat vos·
Prima adhuc in tres· qz primo in
struit eos qualit se hēant erga colle
giū paupez absentiū· secūdo qualit
ad seipm ibi· Veniā autē· tercō qli
ter ad aliū xpi discipulū ibi· Si au
tē venerit· Circa primū sciendū qz ī
primitiua ecclesia in ihrlm congre
gata vēdebant omnes possessiones
suas a erant illis omnia cmunia·
vt hēt act·iiij· a ideo facta fama in
iudea· de q̄ hētur act·xj· Fideles qui
erant in ihrlm afflicti fuerunt pena
a penuria: ꝓpter qđ apl̄ statuerūt
ut fideles in alijs locis existētes iu
uarēt eos· a hoc negociū specialit fu
it cmissū paulo a barnabe· vt hēt
gal· Dextras dederunt mihi a bar
nabe societatis ut pauperū memo
res essem9· ideo apl̄s corinthios in
struit de collacōne talis elemosine·
a ei9 cōseruacōne a missione ei9 in
ihrlm·d· (De collectis autē q̄ fiunt
in sanctos) ·v· ꝓpter fideles in iheru
salem habitātes qui dicūtur sācti·
qz p̄ ceteris credentibz erant religi
osi abrenunciādo bonorū tēporaliū
ꝓprietati (sicut ordinaui in eccleſijs
galathie) nomen ē regionis in gre
cia a gallicis acquisita sub brēmo
ducem qua regione corinthꝰ ē me
tropolis (ita a vos facite) collām e
lemosinā p fidelibz qui sūt in iheru
salē (per vnā sabbati) ·v· prima die
ebdomade q̄ vocat sabbatū ī plūb9
loc' scriptuē· vñ luce· xviij· Jeiuno
bis in sabbato· ·v· in ebdomada· sili
vna accipit p prima· geñ·i· Factū
est mane et vespe dies vn9· ita em
cōsueuerāt fideles conuenire ad eccle
am dñica die: q̄ est ebdomade p̄ma
ꝓpter qđ dicte collē dabantur ma
gis apte· Cōsequēter magt instru
it de oseruacōne hui9 elemosine· d·
(vnusquisq; autē vestꝝ apud se re
ponat q̄d·) vt tollatur suspicō insi
delis oseruacōnis si cōmitteret al
tei (vt ñ cū venero) ad p̄dicādū (tūc
collē fiāt) qz possent dicere pseudo
apl̄i qz cā questꝰ venisset apl̄s· a sic
occasionez acciperēt questū q̄ rēdi·
Cōseqnr instruit eos de mō mitten
di· d· (Cū autē pñs fuero) vobiscuz
(quos pbauerit') ·fideles a aptos
ad hūc op9 (p epl̄as) vobis a me scri
ptas (hos mittā p ferre grām vrām)
·v· elemosinā a vobis grat' datā (in
ihrlm) fidelibz ibidē habitātibz (qz
si dignū fuerit ut ego eā) ·v· si nego
cium hoc requirit a deo placuerit (me
cū ibūt) ut per meaz pñtiaz de ipsis
tollatur suspicō· a p eoz presentiā
obloquēdi ō me a falsꝰ apl̄s q̄ aliter
possent dicē mēdacit qz illā pecuniā
applicarē meis vsibus (Veniā āt)
Hic ꝏnr instruit corinthios qualit
se hēant ad seipm· pmittēs eis suū
aduentū· d· (Veniā āt ad vos) sed
excusacōez de tēpis dilacōne sūdēs·
(cū macedoniā ptransiero) p quā ha
bebat ptrāsire ex ordinacōe dei p fi
deliū salute· ceteā patēt in lrā vsq;
ibi (hostiū ei apertū est ñ magnū)·
·v· multa corda hominū pata ad au
diendū euāgeliū xpi (a aduersarij
multi) ·v· infideles a pseudo apostoli

qui conātur ipedire pfectū Et p hoc
apls oñdit dilationē sui aduentus
ee necessariā ad tēp9 (Si aūt) Hic
oñt oñdit qualit se debeāt here ad
duplicē doctorē aliū. pm9 ē thimo
the9 de q scribit eis q si venerit chō
rinthū q recipiāt eū amicabiliter
.d. (ut sine timore sit apud vos) a
etiā reuerenter cū 8r (ne qs ergo il
lum spernat) a q oducat in securi
tate ibi (Deducite aūt illū ac̄) Sc̄s
ē appollo q recesserat a chorinthijs
pter otentiones eoz vadēs ad apo
stolū quē postea petierūt ab aplo
emitti chorinthū. de q scribit aplus
q ipm rogauerat sup hs nō tñ p̄ce
pit hz posh. qz magis viris nō de
bet de facili p̄ceptū ipmi. h magis
excusat eū. d. (veniet aūt cū ei vacu
um fuerit) .v. oportunuz (Vigilate)
Hic cōseqnter eos instruit qualit
se debeant adinuicē habere. a pmo
i omuni dicēs (Vigilate) in feruore
orationis a statu i fide resurrectōis
future (viriliter agite) in exercicio
bone opatiōis (a firmami i dño)
in spe eterne retributionis (a oia ve
stra) sc̄z opa (in caritate fiāt) sine q̄
nullū op9 ē meritoriū vere būtudi
nis (Obsecro vos) Hic instruit eos
de mō se habēdi ad aliqs personas
speciales int chorinthios existētes
q alias p̄cellebāt in fide vocōe et
opibz pietatis. pter qd apls mo
net chorinthios ut habeant erga il
los specialem amicicā reuerētiam
a honorē (qm̄ sunt primicie achaie)
.v. primi a principales in fide a opi
bus bonis (ut a vos sbditi fitis eius
modi) debitā ipis reuerenciam exhi
bendo (gaudeo in psentia stepha
ne ac̄) qz p presentiā eoz vos estis
meliorati i fidea moribus. ideo sub
ditur (qm̄ id quod vob deerat) ad
pfectionem bom (ipi supleuerūt)
a qz de hoc pfecto gaudebat apls.
subdit (refecerūt em̄ a meū spiritū)
gaudio spūali (a vestr̄) ex pfecto
boī. ideo cōcludit (cognoscite ergo
qui huismodi sūt) eos debite vene
rando (Salutant) Hic vltimo ponit
tur salutatio. a pmo ponit apls alio
rum salutationē. d. (Salutant vos
ac̄) a patet ex hijs exceptis (aqla
a priscа) recesserāt em̄ de chorintho
cum apostolo vt hetur act. xviij. pp
ter qs̄ i hac salutatione chorinthio
rū specialiter exp̄mūtur (salutate
inuicem in osculo sancto) exponat
sicut supra ro. vltio. Scdō ponit sa
lutationē suam. d. (Salutatio mea
manu pauli) hoc em̄ ponebat i fine
epistolaz suaz manu ppria scriptū
ne illi quibz scribebat deciperent a
falsis aplis sub noīe pauli malam
doctrinā scribentibz Vltimo impre
catur maledictionē obstinatis i ma
lo. d. (Si quis ñ amat dñm ihm sit
anathema) .v. excōmunicatus a a fi
delibus sepat9 (maran acha) sic ei
debet scribi. sunt em̄ due dictiones
a pma valet in latino dñs nr. scda
idē est q vemit. h pter ignorāciaz
ideomatis a longitudinem tempis
due dictiones iuncte sūt simul. et
vltima lra dictōis ē submota. ē igr
sensus (Si qs aūt amat dñm ihm
xpm) negādo eū ee vez deū celia fre
(sit anathema) et subdit cā (mara
nacha) qz dñs nr vemit. sc̄z ihs xps
vemit in mūdū q est verus de9 et do
minus oīm. Et videt apls hs spāli
ter dicere ꝫ iudeos obstiatos. q as
serūt vez xpm adhuc nō venisse. Con
seqnter apls impcat bñdictionez
vobis. d. (Grā dñi nri ihu xpi sit vo
biscū) vsqz in finē (caritas mea cuz
oībz vob) .v. eadē caritate vos inuicē
diligite q diligo vos Et qz hs dilctō
nō ē carnal hs spūal ex deo. iō sbdit
(i xpo ihu am̄) confirmacō ē dicte bñ
dictionis in xpo. cui ē honor et glo
ria in secula seculoz amē.

Scda epla Pauli ad Core.

Paulus apostolus) Post
quā apls scripsit chorin
thijs instruēs eos de sacris
ecclesie i epistola prima.
hic sequēter scribit eis de mīstris

ecclesie in epla secūda. Cuius ratio fuit. quia post predicacōnē apli re cepērāt pseudo aplos quos aliqui veris aplis pferebāt: ꝓpter qđ apostol⁹ scribit cōmendans veros apostolos a cor. doctrinā. et vituperās falsos a cor. falsitatē. Et diuiditur hec epla in duas ptes. s. in salutacōnez a narracōnē que incipit ibi. Benedict⁹. Circa primū primo ponuntur psone salutātes cū dicit. (Paulus aplis) exponatur sicut sup ad top. (per voluntatē dei) .v. electōnem. act. xiij. (a thimothe⁹ frater) hūc adiūgit apostol⁹ in salutacōne sua ne corinthij crederēt ipm retulisse aliqua mala de ipis aplo cū transiret per eos post primā apli epistolam missam. vt habetur in fine illius eple. Consequēter ponūtur psone salutate cū dicit. (ecclesie dei) .v. congregacōni fideliū (que est corinthi) .v. achaie metropoli. Tercio ponūtur optata bona ibi (Grātia vobis) in pñti que est principiū omnis bni meritorij (a pax) in futura felicitate que quietabit totaliter appetitum (a deo patre nostro) .v. a tota trinitate (a domino ihesu xpō) a tota trinitate prouenīunt dicta bona mediāte cristi incarnacōne (Benedictus) Premissa salutacōne. hic sequēter ponitur narratio epistole in qua sic procedit apostol⁹. qz primo excitat corinthiorū attencōnez secundo ponit excusacōem ibi. Et hꝝ cōfidentia. tercō suam psequitur intencōnem. iij. ca. Prima adhuc in. d. qz primo excitat attencōnem recitādo quedā in generali. secūdo magis in speciali ibi. Nō em̄ volum⁹. Circa primū sciendū qz ex benivolentia redduntur auditores attenti. ꝓpter qđ apostol⁹ captat eorū benivolentiā ondendo qz quicquid facit ad vtilitatē cor. facit. Et iō primo vtilitatē ex ipō eis puenīētē declarat secūdo vōnez huius allegat ibi. Qm̄ fīē abūdauit. dicit igit̄ (Benedictus de⁹) .v. grās ago sibi. dicere ei de⁹ e facere pō. xxxiij. qm̄ ipse dixit. a cā sunt. dicere vero nostrū n est facere. et iō qñ de⁹ benedicat nobis: aliqđ donū nobis tribuit. hꝝ qñ deo bñdicim⁹ nihil sibi accrescit. hꝝ solū sibi gratias agim⁹. dicit igit̄ (Bñdict⁹ deus) .v. tota trinitas (a pater) .v. persona pīs. (dm̄ nostri ihu xpi) in qꝝ expīmitur persona filij. a cōtelligit simul psona spūssancti cū sit ner⁹ amboꝝ. (pater misericordiaꝝ) auferēs a nobis oēm miseriā (a de⁹ totius ꝛsolacōnis) cōferēs nobis totaliter bonū quietatiuū mentē. s. seipm (qꝝ ꝛsolatur nos in omni tribulatione nrā) aliqñ eruendo a aliqñ premium ꝓmittēdo: a aliqñ pacias tribuēdo: qđ frequēter est melius a magis expediēs qꝝ erui a tribulacōe tēporali. sed qz talē ꝛsolacōnem dedit aplo nō solū pro se: sed etiā ꝓ aliorū vtilitate. sic dedit lumen soli nō solū ut ipē luceat: sed ecē ut alia illuminet. iō sb di² (vt possim⁹ a ipsi cōsolari) verbo a exēplo (eos qꝝ in omni pressura sunt ꝓ exhortacōez qua) .v. ꝓponēdo eis premiū eternū sicut a deo nobis ē ꝓpositū a exponēdo ꝙ scripturas inducētes ad tolerantiā passionū a deo sicut reuelate sūt nobis (Qm̄ sicut) Hic ꝛsequēter allegat sui dicti vōez. et hꝝ qđ ad duo. s. qꝝ ꝛsolacōnem a deo acceperat in suis tribulacōibus a qꝝ hoc cedebat ad vtilitatē fideliū. ideo primo per sua dicit primū. d. (Qm̄ sicut abūdant passiōes xpi) .v. tribulacōes qꝝ in capite xpō incepērt (in nobis) .v. aplis ad qs a capite derivate sūt (ita a ꝓ ihm xpm abūdat ꝛsolacō nrā) ꝓpter qđ dr psal°. xciij. Secōm multitudinē doloꝝ meoꝝ in corde meo ꝛsolacōnes tuas letificauerūt animā meā a hoc ē valde racōnabile. Cōseq sit psuadet sm dicēs (Siue autē tribulamur pro nrā exhortacōe a salute) .v. hꝝ cedit ad vtilitatē vestrā inquātū exēplo nostri ad tolerādū patiēter tribulacōes dētis aiari (siue ꝛsolamur) a hoc cedit ad ꝛsolacōem fīē vestrā

ingtum habetis eiusdē tomi pmis
sionem (siue exhortamur) a deo p̄
terna reuelationē (p vestra exhor-
tatione a salute) ex ꝭ em̄ vos magꝭ
instruim9 a ad opa salutis induci
mus. iō sequit (que opat) .v. q̄ ex-
hortatio a nob̄ ꝓposita supple vob̄
opatur (tolerātiā act̄) .v. reddit vos
fortiores ad tolerantiā passionum
earūdē (quas a nos patim̄) Exhor-
tatio em̄ que fit verbo a facto ē effi
catior. Et quia pacētia discipuli fir
mat spē magistri de stabilitate eo
in tono a osolacōe p̄mij. iō subdit
(ut spes nrā firma sit p vob̄) .q.d.
ex tolerātia em̄ vestra firmit̄ spera
mus q̄ p̄miū būtudis cōsequamī
ꝓpter q̄ subdit (Scientes) nō cer-
titudine euidēcie sed adhērētie (qm̄
sic̄ socij passionū estis) ī psenti (sic
eritis a osolationis) in futuro (Nō
em̄) Hic oñr captat eor benivolen
tiā recitando quedā in speciali. a p̄
mo recitat psecutionē quādā sibi ī
osolatione a deo factam. et scdō pse
q̄tur h9 causā ibi. Nā gla. Illaꝺo
tribulatio fuit exortata otra paulū
apud ephesum p quēdā argētariū
ut hētur act̄. xix. de q̄ 8r hic (Nō ei
vos volum9 ignorare fratres de tri
bulatione nrā) q̄r vobis erit patiē
tie materia (est facta in asia) in q̄ ē
ephesus (qm̄ supra modū grauati
sumus) .v. supra modū humanum
sup̄ vtutē supple naturalē. Sed otra
hoc videt ee q8 dicit p̄ma chorinthi
orū .x. Fidelis deus q̄ non patetur
vos tēptari sup̄ id q8 potestis. Di-
cendū q̄ duplex est vtus siue ptās
sez nature a grē. supra vtutē vo na
ture saltem de cōmuni cursu bñ per
mittit deꝰ aliqñdo fideles temptari
a tūc dat virtutē grē ad posse susti
nere. a sic loq̄tur apls p̄ma chorin-
thior. x. vñ ibidē statim subdit. fi
delis deus qui non patietur vos tēptari supra id quod potestis. Et
facit cū tēptacōe euentū ut possit
sustinere (ita tenet nos etiā viue
re) ꝓp̄ pōdus em̄ tribulationis ali
qñ plongatio vite reddet tediosa
ꝭ otra ꝭ videt q8 dicit iacob. p̄mo.

Omne gaudiū existimate vos fra
tres cum in tēptationes varias īci
deritis act̄. Dicēdū q̄ tribulacō fm
se ofiderata odibilis ē a odiosa. a sic
loq̄tur hic apls. in opatione tñ ad
finē est iocunda utpote ad osecucō
nē būtudinis ordinata mathei. v.
Bti q̄ psecutionem patiuntur ꝓpter
iusticiam qm̄ ipōr est regnū celo
rum. sic̄ medicina amara ꝓpter cō-
secutionem sanitat̄ est amanda (ꝭ
ipi in nobis ip̄is rnūz mort̄ habui
mus) .v. firmā opinionē moriendi
tūc (ut nō fim9 ofidētes in nobis)
.v. in vtute ꝓpria (ꝭ in deo q̄ suscitat
mortuos act̄). q.d. idem reputo ach
nos a mortuis suscitaꝭ (a adhūc eri
piet) in futuro (adiuuantibꝫ a vob̄
act̄) .v. nō solum fiet ꝭ ex merito nro
ꝭ etiā ex merito vestrar orationuz
p vobis (ut ex multar psonis facie
rū) .v. ex psonis multar oditionuz
fm etatē statūa sexū. q̄r ex ꝭ q̄ deꝰ
dat bñficiū alicui ad p̄ces multor
nō solū obligat ad grās agendas dō
ille q̄ bñficiū recepit. ꝭ etiā oñs p
q̄rū orationē hoc fit ꝓp̄ q8 deꝰ ali
quādo dat aliq̄d ad p̄ces multorū
ut oñs obligēt ad grār actiones.
q8 etiā credit in tonū oīm (eo q̄ ī no
bis donationis est act̄) .v. ut p bene
ficio nobis collato p̄abus multor
multi grās agant deo (Nam gla)
Hic oñr ponit causa dicte cōsolati
onis q̄ accipit ex pte osolati. Et di
uidit in duas ptes. nā hec causa p̄
mo ponit. scdō ad ꝭ testimoniū in
ducitur ibi. Nā alia scribim9. Cir
ca p̄mū sciendū. q̄ osolatio apli ofi
stebat in firma spe dīni auxilij ut
patet ex dictis. talis aūt spes cau-
sat in hoie ex eo q̄ viuit scdm dicta
men cōsciētie pure a recte. q8 facie-
bat apls. iō dicit (Nā gla act̄) q.d.
iō secure ofido de dīno auxilio. ꝓpter
testimoniū oscie ꝓprie q̄ remurmu
rat malo īterio a ogaudet bono. a
huic testimonio dz ꝭ magis credē de
ꝓpa boitate q̄ testimonio hoīm q̄ vi-
dēt tm̄ exteriora ꝫ illos q̄ reputāt se

g.v.

bonos ex hoc q ab alijs laudātur. (q in simplicitate (quātū ad rectitudinē intencōis (et sinceritate) qñ tū ad bonitatē opis in se: q duo requirunt ad bonitatē actꝰ. s. q fit bonū opꝰ ex genere. a ex finis intentione (dei) ꝫ additur q talia nō hēt bō a seipō ꝫ a deo: ad quē dēt ista referre (a nō in sapia carnali). v non in mitēdo terrenis sapiētijs: ꝫ gīe dīne (conūsati sumꝰ in hoc mūdo). v̄ iter homines (abūdantiꝰ autē ad vos) hoc dicit apls q illis predicauerat absq; hoc q accipet ab eis sūptus. ut hēt̄ur. xj. ca. quos tñ acceperat ab alijs. (Nō alia) Hic oñter inducit ad hoc testimoniū ipōrmet corinthioꝝ que per experiētiā scire poterant dictū apli vez esse ex sua cōsatione inter eos. a per epl̄am prius missaz. iō dicit. (Nō eñ alia scribimus vobis q̄ que legistis) in epla a me priꝰ missa (a cognouistis) experiendo conūsacōnē meam. (spero autē q vsq; in finez cognoscetis). v perfecte (sicut a nos cognouistis ex pte). v impfecte. hoc dicit q receperant pseudo aplos quos aliqui eorū vel aplis cōparabant. tñ aplis sperat de bono fine. s. q pfēc cognoscent simplicitatē a sinceritatē sua a alioꝝ vere xpi discipulorū eā approbādo. a falsitatē pseudo aplorū reprobando. a ad hoc sbdit racōnē dicēs. (Nā gla vestra sumꝰ) inqñ tū per predicacōnē nostrā cū aditorio dei ad glaz deducemi. (a vos nrā) q p pdicacōnē quā vobis fecimꝰ glē premiū expectamꝰ (in die dñi nri ihesu xpi). v in die iudicij q sua dī. q tūc voluntatē suam faciet oēs generalit iudicando. (Et ex hac cfidentia) Postq̄ aplis captauit corinthioꝝ benivolentiā ad exitandū eoꝝ attencōnez. hic oñter ponit suaz excusacōnē. a diuidit in duas partes. q primo excusacō sua ponitur. secūdo explicacō sbditur. ij. ca. Prima adhuc i tres q prio tetigit suā p missionē. secundo ponit sup ꝫ

sui accusacōnē ibi Cū aūt volui. tertio sbdit suā excusacōnez. ibi. Fidel deꝰ. Circa primū sciendū q in prima epla missa corinthijs ab aplo quā tñ nō hēmꝰ. promiserat aplis corinthijs eos visitare. anteqū intraret macedoniā. a iterꝫ per eos reuerti de macedonia. postmodū vero in secūda epla quā hēmꝰ. a est apud nos prima. vltio ca° scripsit q priꝰ iret macedoniā q̄ corinthū. a sic videbatur ꝑme pmissionī cōtrariare. ꝫ qꝫ dicit (Et ex hac cōfidentia). v q̄ fact puritatē conuersacōis mee cognouistis a gla meacstis in hoc in quā cfidēs. (volui ꝑmū venire ad vos) anteqū intrarē macedoniā (vt secundā grām haberetis) a me. s. grāz visitacōis paternal post grāz pdicationis tēpe vīe cōuīonis. hic ē ordo ꝑme pmissionis cui videt contrariꝰ ordo secūde (Cū aūt) Hic oñr ponit su p ꝫ accusacōnez corinthioꝝ ō se. q aliq dicebant ipm mutasse ꝓpositū circa dictū pmissū ex animi leuitate. alij vero q ꝫ fecerat ex carnali affectōe. ꝓpter qꝫ dic. (Cū g hoc voluissem nūquid leuitate vsus sū) mutādo ꝓpositū. vt m imponit (aut que cogito ꝑm carnē cogito). v ex affectu carnali vt sit apud me. est. a non). v duplicitas a falsitas ut aliq vīm estimāt (Fidel deꝰ) Hic oñr ponit suā excusacōnez. a diuidit in duas ptes. q primo ponit suā cām falsā secūdo asserit verā. ibi. Ego āt. Prima adhuc in. d. q duplicī rōne oñdit se ñ fuisse ex aliqua duplicitate seu falsitate motū. et acapit prima rō ex officō pdicādi sibi a deo impositō. cū quo nō stat tal duplicitas seu falsitas. sed requirit oīmoda veritas. q tale officiū imponit a deo qui est ipa veitas p essentiā. a hoc ē qꝫ dicit (Fidel deꝰ) a quo fū aplis institutꝰ (quia sermo noster q fuit apud vos) a ab ipō deriuat. (non fuit in illo est a ñ). v aliqua fallacia (dei enim filij ihūs cristꝰ) q est via veritas a vita. ioh. xiiij. (q in vobis pdicatꝰ

p nos ē) veracit (p me a filu anū) iste ē qui vocat filas act. xv. (a thi motheū. nō fuit in illo) scz in xpo (ē a nō) .v. aliq̄ duplicatas (ꝫ est ī illo fuit) qr oēs pmissiones patribz factas a deo fidelit adimpleuit (ideo a p ipsū dicim⁹ amē deo) .v. fideliter ofitēdo eius fidehtatē (ad gl'am vstrā) quā p ipm osecuturi estis certitudinaliter misi fuerit defect⁹ ī vobis (Qui aūt) Hic pomt scda racō que accipit ex vsu dicti officij. naz apl̄s p̄dicando loq̄bantur ex spāti motōe spūssancti matb. x. ca. Nō em̄ vos estis q̄ loq̄mini. ꝫ spūs patris vestri q̄ loquit in vobis a hoc mō nō p̄t hō mētiri. lz ꝫ possit qñ loquit ex seipo a ꝫ est q8 dicat (Qui aūt ofirmat nos vobiscū in xpo ihu) .v. spūssanctus q̄ ojungit mēbra ecclie adūticēa capiti (q̄vnxit vos) gr̄ā sua (a qui figuit vos) signo cru cis in baptismo a ofirmacōe (a dedit pignus spūs ī cordibz vestris) de ratione pignoris duo sūt. scilz q tātū valeat q̄tū res ipa cuius ē pignus secundo q̄ non detur res c⁹ ē pignus nisi in spe. a sic in p̄senti spūs factus est pignus in scis būtudis eterne. eq̄ls em̄ homitas ē rei quaz expectam⁹ in futuro que ē ipa trinitas. ea dē ei homitas ē in vna psona q̄ in tribz a supplendū ē q̄ hō loqns ex spūssancti habitatione a motione ut sic ñ pōt falsū dicere (Ego aūt testem (Hic oñr pomt causā verā q̄ te nō venerat scm̄ pmissi formam a ofirmat dēm suū duplici iuramēto. scz attestatiomis. d. (ego testem deū iuoco) a execratiomis ibi (ī aiaz meā) .v. in piculum aīe mee (q̄ parcēs vobis ñ veni vltra chorinthū) .v. postq̄ a vobis decessi. dicat aūt p cens vobis. sciebat em̄ eos ptunc male corrigibiles. a sic ex aduentu suo ad corrigēdū potuisset oriri ītereos seditio a maiꝰ piculum (nō qr dñamur aē) hoc dicit apl̄s q̄ posset aliqs de chorinthijs dicere q̄ apl̄s loqueret multum dñatiue dicēdo. pcens vobis iō hoc excludit. d. (nō qr dñam̄) .q. d. non dixi hoc ut dñs vester (ꝫ coadiutor gaudij vestri) q8 expectatis (qr fide statis) .v. immobiles in veritate catholica a nō ex coactione aliqua.

Capitulum Secundum.

Statui autē) postq̄ apl̄s potuit sua excusacōem. hic oñr explicat eā exp̄mendo duplicem cām ppt quā nō venerat chorinthū scm̄ formā p̄me pmissionis. scda po⁹ibi. Cū aūt venissem. Pria eā ē qr sic dcz ē tūebat ne ex suo aduētu peius eueiss. a sic tristiciā sine vtilitate hūiss quā explicat dupliciter. p̄mo in gn̄ali. scdō ī spāli ibi Si q̄s aūt. Circa p̄mū sciendū q̄ sic dictū est apl̄s timuit ne ei aduētus ess inutilis īmo nociuꝰ ratione dicta. a sic habuisset tristiciā sine vtilitate. ppt q8 disponit nō venire. ꝫ magis scribere epl̄am p̄missaz tuo catur⁹ eos ad penitētiā. ut sic cū venret eos ad correctionē dispositos inueniret. a sic materiā gaudij ex penitētia eoz haberet. p q8 patz q̄ dilatio sui aduētus fuit valde rationabilis. a hꝰ ē q8 dicat (Statui āt) .v. firmit disposui (hoc ap⁹ me) .v. tunc ad vos nō venire psonalit ꝫ magis scribere (ne iteꝝ ī tristicia) tam ex pte mea q̄ vestra (venirē ad vos) racōne p̄dicta (Si em̄ ego otristo vos) corripiēdo indispositos (a q̄s est qui me letificz) .q. d. existēs apud vos osolari nō possum misi a vobis. o tristat⁹ aūt nō pōt alīū letificare. iō subdit (misi q̄ otristat ex me) .v. vos p me otristati si tūt vellem q8 nō fieret ꝫ magis oppositus (a hoc p̄m scripsi vobis ut nō cū venero tristiciā sup tristiciā hēaz) fuit em̄ p̄mo otristat⁹ de pct̄o eoz. scdō magis otristat⁹ fuiss de īcorrigibilitate eoz (de quibus oportuerat me gaudere) inuenīdo vos penitētes (confidens ī omni vobis) a hꝰ vob scribo confidens q̄ sic vos disponetis

per pñam qp inde hēo gaudiū mate
riā. (qr gaudiū meū oim vīm ē) .v.
ofurget de bono oim vīm (nā ex mlt
ta tribulacōe ea angustia cordis) an
gustia vero ppe est in mente ex q̄ re
dundat tribulatio carnis in corpe
a vtrūq; otigerat apl̄o ex corinthi
or pctō. ideo subdit (scpsi vobis) re
uocās eos ad pñam (p multas la
crimas) a me fusas p expiacōe pec
cativī. Et qr aliqs posset credere qp
hoc scriberet ad cor. ofusionē a tristi
ciā. ideo hꝫ remouet. d. (ut nō otriste
mim) supp hec scripsi (sed ut sciatis
quā caritatē habeam erga oēs fideles
(abūdantiꝫ in vobis) qr illos ouer
terat ad fidē. ut pt; ex supradictis
ppter qꝺ magr zelabat p eis. a loq
tur sic apl̄s ut magr moueat amo
re qp timore (Si quis aūt) Hic oñr
ponit cā sue tristicie in speciali de q̄
dā qui cū cōtristauerat. s. ille enor
mis fornicator q vxorē patris sui ha
bebat. ut hēbatur pr. corī. v. Et diui
dit in duas ptes. qr primo oñt q̄li
ter cū otristauit. scdō de pena ei⁹ ait
ibi. Sufficiat illi. Circa primū dicat.
(Si quis autē otristauit me) a acci
pit sic p qr. qr ille nephari⁹ cōtrista
uerat cū (non me otristauit) .s. tōli
ter (sed ex pte) .v. fm quid. Est em
duplex tristicia. Vna q̄ absorbet et
deiicit ratiouē. a ista fm phūm nō
cadit in sapientē. nec fuit in apl̄o.
Alia q̄ aliqñ titulū turbat cōem: qñ
quis turbat de malo alic⁹. a hꝫ fuit
in apl̄o: tñ qr letabat de bonis alio
rū. ideo subdit (ut nō onerē omnes
vos) imponēdo vobis oībus hꝫ on⁹
.s. qp otristaueritme. nā multi vīm
me letificauerūt ex sua cōuersati
one. (Sufficit) Hic oñr apl̄s ait de
pena illi⁹. a qr pene mediante fuit ō
morbū peccati. ideo securi⁹ est de pe
na debita remittere qp ea aggraua
re. sicut securi⁹ est vt medicina debi
li q̄nimis forti. ppter qꝺ dicat phūs
v. ethico. qp epeykes ē diminutio
penar. a sic facit hic apl̄s. a alios
ad hoc inducat. d. (Sufficiat illi qui
hmōi est) .s. dicto fornicatori. (ob
iurgatio hec que fit a pluribz) .v. q̄
est tam manifesta sicut ē sepatio a
comunitate per excōicationē: quod
factū fuit de illo fornicatore. qr tra
ditus fuit sathane ad affligendū
ad horā. ut habeat pr. corinth. v. si
em duri⁹ corriget: posset desperare
qꝺ est pessimū Ideo subdit (ita ut
contrario magis deceatis aliqd remit
tendo de pena debita ppter periculū
desperacōnis (a deglutiamini) ingerē
do eor exēpla qui sustinēdo penā p
ctis suis patient: obsecuti sūt grā
dei: aliqñ maiorē qp hīent ante lap
sum (ne forte abundantiore tristicia
absorbeat) per desperacōem. ut di
ctū est (ppter qꝺ obsecro vos ut cō
firmetis in illū caritatē vrām) .oñtēn
do ei signa caritat. (ideo em̄ a scrip
si) supp. vobis (ista ut nunc cogno
scā experimentū vīm) .v. experienti
am factivī (an in oībus obedientes
sitis) .hꝫ dicat. qr prius mādauerat
ipsū punire: a obedierūt. a mō mā
dat aliqd de pena remitti. qꝺ si faci
ent: apparebit eor obīa perfecta. Et qr
dēant hoc facere: oñdit. d. (Cui aūt
aliqd donastis a ego) Qñ ei ipse re
miserūt aliquā penā debitā alicui
a rogauerāt etiā apl̄m qpē remit
teret: ipse acqeuit petitioni eor: tñ
cū discretōe. ideo subdit (in psona
xpi) qui nō pōt errare. Aliqñ em̄ re
mittere nō expedit bono ordi xpiane
clesie (ut nō circūueniamur a sathā
na) .v. ut nō decipiamur a diabolo.
q̄ aliqñ tēptat prelatos de mimi
sa correctōe sub spē zeli iusticie.
a aliqñ de minimis parua sub spē mi
sericordie. ideo subdi² (nō em̄ igno
ra⁹ cogitacōes ei⁹) .s. sathane. qꝺ in
telligendū ē in gñali. qr sp intēdit
bonis decipe. in spāli vero nō pōt sci
ri nisi a deo. a ab eo cui reuelauerit.
(Cum autē) Hic ponit scda causa
dilationis apli apud corinthios q̄
est ne fructus maior impediretur
apud alios. Circa quod ostendit
prio sui itineris processū. scdō processus

fructū ibi. Deo grās. Circa pmū dicit (Cum aūt venissem troadē ppter euāgelium xpi) ⁊ ppter pdicacōez euāgelij (a hostiū m aptū essz) ⁊ cor da deuotoz cū deuocōe pata (ī dño) ⁊ p dñm hoc dicit quia oz p pma ppara ad grāz fit a dō scōm p 8z tre iiij ca. Conūte nos dñe ad tra uertemur (nō habui requem spiritui meo) ⁊ voluntati mee in xpo firmate. qz videbā corda pata ad audiendūa pdicare nō poterā. Et h9 causam subdit cū dicit (eo p nō inuenirē titumaē) duo em imminebāt apło fienda. scz resistere hereticis a infidelibus. a pdicare volētibz audire. vtrūq vero p se sufficiēter facere nō poterat. sz si titū inuenissz p se restitissz adūsarijs ad qs equi maioz sciencia p titū pdicassz qui ad hs sufficiebat. a eāt magteloqs in lingua greca. licz em apls oms linguas sciret loqui tn magis facūdus erat in hebrea. a ppt hoc apls tūc nō pmānsit in troade. iō sb ditur (sz valefaciens eis) ⁊ fratribz xpia nis (pfect9 sum macedoniā) hs aūt scribit apls chorinthijs. qz tūc titg eāt apud eos ad sedandū eoz dissen siones. a sic erant in eā dilacōis aduentus apli ad eos (Deo āt grās) Hic sequēt apls ostendit itinerē sui fructuz. a diuidit in duas ptes. qz pmo fructū hunc oñdit. scdō ab hs fructu falsos apłos excludit. ibi Et ad hec. Circa pmū 8t (Deo autē gratias) nam oīs opacio bona pūa patiter deo est attribuenda (qui semp triumphat nos) ⁊ facit nos triumphare de hereticis p disputationē act. vi. Nō poterāt resistere sapiētie a spiritui q loqbatur. a de psecutoibz facit nos triūphare per patiencia scōm illud nobile vincendi genus est pacientia. vincit q patitur. fi vis vincere disce pati (a odore notīe sue maīfestat p nos) Notitia vero de deo habita p sciencias humanas solū illuminat itellectū ut p deus est vnus imutabilis eternus a huiusmodi. 6z notitia de deo p sacram scripturam habita ut p deus est redemptor glificator a huiusmodi inflāmat affectū. ppt qs ē odorifera cant. pmo. Currem9 ī odore vngentoruz tuoz (qz xpi bonus odor sumus) pdicando xpi doctrinā exemplo a verbo ad honorē dei. differenter tn homs a malis. iō subditur (alijs quidē) ⁊ malis (odor mortis in mortē) qz ex hs mouenf ad inuidiam a odiū otra nos. pdicātes que mortificant aīaz. gratiā auferentes. a ducunt ad mortē eternaz (alijs aūt) ⁊ bonis (odor vite ad vitam) qz p hs inducunf ad dei dilectionē qui viuificat hic p grām et ducit ad beatā vitam (Et ad hec) Hic sequēter ab hs fructu falsos apłos excludit. d. (Et ad hec) ⁊ ad pdicā dū hanc doctrinā tam scām et puram (quis tam idoneus) q. d. pseudo apli quos recepistis non sūt huiusmodi. sed veri apostoli ihesu xpi qs ppbat oñr. d. (Nō ei sumus) scz nos veri apli (sic plurimi) scz pseudo apli (adulterātes vbū dei) adultera ei 8r mulier q semē suscipit ab alio q a ppriovivo. semē āt est vbū dei luc. xviij. qs ppt dei glam et honorē suscipiēdū ē ad pdicādū. Et ideo q ppter questū vel vanā glām illud pdicant adulterāf. quod faciebant falsi apli (hs ex sinceritate) ⁊ pura intentione nos veri apostoli pdicam9. qs debet fieri ppter tria que subduntur cū dicit (sic ex deo) ⁊ sic missi a deo sumus coram quo nunc ⁊ a mīstri dñi esse puri leuit. xi. casancti eritis quoniā ego sāct9 sum a sic hetur pmū. scōm tangit cū dicitur (coram dō) ⁊ ipo vobis assistē te. ī cuius psētia oportet loqui pure et sancte. tercīū ibi (in xpo loquimur) ⁊ de xpo qui est purissimus. et sic patet qz pdicatio nra debet ee sincera ratione mittentis assistētis et materie pdicabilis.

Capitulum Tertium

Incipim⁹) Postq̄ apls pre
mauit aīmos auditor⁹. Hic
oñr psequit principale ppo
situ de ministris ecclesie ptractādo
Circa qđ sciendū q̄ pmo bonos cō
mendat. secdō malos vituperat. p. c.
Prima adhuc i duas. qr primo cō
mendat noui testamenti ministeri
um. secdō exhortat ad hmōi ministe
rij vsū. c. vij. Prima in tres. qr pmo
mendat ministeriū noui testamē
ti ex ei⁹ dignitate. secdō ex eius vsu
ca. iij. tercio ex fine. ca. v. Prima
adhuc in duas. qr primo remouet
quandā obiectionē. secdō ponit mi
nistror⁹ mendationē. ibi. Qr a ido
neos. Circa primū sciendū q̄ cum
paulus esset vn⁹ de ministris eccie
posset aliquis obijcere q̄ ipse vellet
se mendare a ppria laudē quereret
ministros eccē mendādo. hoc aūt
remouet apls duplr ostendēs pmo
q̄ talibz nō indigebat. secdō q̄ p eā
nō querebat. ibi. Fiduciā aūt. Dic
igit (Inapim⁹ igit nosmetipos cō
mendare). q. d. nō. sed ad manifesta
tionē veritatis. a reprehensionē falsi
tatis. hoc diam⁹ ad honorē dei. (aut
nunqđ egem⁹ sicut quidā). s. falsi a
postoli (cōmendaticijs epls). v. ad
nostrā mendacōz (ad vos). v. mis
sis ab alijs (aut exvobis) missis ad
alios. talibz em̄ epls impetrabāt
falsi apli ad magr extorquendu⁹ q̄
stū. quasi. d. apls talibz nō indige
m⁹. a subdit causā hui⁹ dicēs (epi
stola nrā). v. nr̄e dignitatis manifesta
tiua (vos estis) qui p me estis ouer
si ad fidē (scripta in cordibz nr̄is) q̄
recentē memoriā de ipo iugiter ha
bebat (que scit) inquantū notū est
ommibz q̄ a me estis instructi. (a le
gis) inquantū exemplo vr̄ō exhtan
tur ad bonū alij. a ad reuerentiam
vr̄ī. Sed q̄ cōuersio infideliū prin
palr est attribuenda dōz apls vero
ministerialiter tm̄. ideo subdit (ma
nifestati quomā epla estis xp̄i) tā
q̄ prindpalr opantis (ministrata
a nobis). q̄ ministerialiter coopa
ti sum⁹ (a scripta nō atramēto) qđ
est debile (sed spū dei viui). v. spūsco
uiuificante corda (nō in tabulis la
pideis) sicut lex mosi (sed in tabu
lis cordis). v. in cordibz p caritatē
dilatatis (carnalibz). v. tractabilibz
per obedientiā promptā. (Fiducia
autē). Oñso q̄ hoīm mendatione
apls nō indigebat. Hic osequr oñ
dit q̄ eā nō querebat per hoc q̄ quic
quid agebat homi nō sibi sz deo att
buebat. ideo dicit (Fiduciā autē ta
lem hēmus). v. audaciā sic loquēdi
(nō q̄ sum⁹ sufficientes cogitare).
qđ est min⁹ q̄ dicere vel facere. a p
oñs si istud qđ est minimū in hūa
nis actibz deo attribuit a illud qđ ē
maius (a nobis q̄si ex nobis) q. d.
licet agā per liberū arbitriū. nō tñ
ex me. q̄ liber⁹ arbitriū nō ē causa
sufficiēs homi opis sine diuina mo
tione. a sic liber⁹ arbitriū saluat cū
dicit (a nobis). a grām dei mendat
cū dicit (q̄si ex nobis). a sic tollitur
duplex error. v⁹ illor⁹ q̄ dixer̄t libe
rū arbitriū nihil agere in meritoio
operz totū ē a deo. q̄ nō est remūe
randū. Alij ē error pelagij dicentis q̄
inchoatio homi opis ē a nobis. cōsū
matio aūt a deo. q̄ tollit p hoc qđ dr
hic q̄ in hō cogitatiōe deo opat. pri
cipiū aūt homi opis ex pte nrā ē co
gitatio ipsa. motō aūt p̄mi mouen
tis requirit in mouētibz sedis q̄ dispo
mit oīa suauit. spr qđ mouet oīa
ad fines suos oñdos sm odicōz na
ture ipsor⁹. a iō illa quor⁹ nā est ut
sint libere voluntatr libere mouz ad
actus suos. s. creaturas rōales. alias
autē nō libere. a accipit hic libere a
nō libere put motus ē in creatuā. q̄
put a deo ē libere facit quicqđ facit
(Qr a ydoneos) Remota obiectōe.
hic oñr mendat ministros eccē a
prio qñtum ad officij dignitatē. secdō
quantū ad cognitiōis excellentiā.
ibi. Oñtes. Prima adhr in. d. q̄ p
mo oñdit noui testa. a veteris dīaz
secundo ex hoc arguit ministrorum
noui testamenti dignitatē. ibi. Si

ñ mīstratio. Dixit autē aplūs q̄ suf
ficētia nrā ex deo est. ideo ꝯtinuās
se dictis sbiungt (qui) sc̄z de⁹ (fecit
nos mīstros noui testamēti) de⁹ ei
dispomit oīa suauit. in q̄tū datum
cuiq; rei vtutē exequēdi gr̄iā opa
tionē ad ꝯsequēdū debitū finē. gr̄t
q̄ deus dedit aplīs spūssancti do⁹
nū ut eēnt idonei ad exequēdū suū
officiū. misi ponerēt impedimētū a
pte recipientiū. officiū aūt coꝝ fuit
mīsteriū noui testamēti. ad q̄ exe
quēdū illos idoneos fecit (nō lrā ꝫ
spū) q̄ nouū testamētū nō fuit da
tum aplīs p scripturā. ꝫ p infusio⁹
nē spūssancti illuminātis coꝛda co
rū in cognitione veritatis a iflāmā
tis affectū p ardorē caritatis. gr̄tem
q̄ dicit lex spūs. testamentū autē
vet⁹ lex lr̄e. q̄ scriptū fuit in libro a
sperſū sāguine. ut hēt exo. xxiiij.
a hec differēcia veteris a noui testa
mēti hētur ihe. xxxi. Ecce dies veni⁹
unt dicit dn̄s a feriā domui iuda fe
dus nouū. nō scd̄m pactū q̄ pepi
gi cū patribz vr̄is aē. a subdit cau
sa quare nouū testamē. dicit spūs
a vetus testamētū lex lr̄e cū dicitur
(lrā eī occidit) q̄ testamētū vet⁹.
cognitionē pcti dabat nō tñ grām
a sic augebat ꝛcupiscētiā occasio⁹
nalit. ex malicia hūana q̄ semp ni
tit. in vetitū a sic augmētabat pec
catū q̄ occidit ut plen⁹ dictū fuit
ro. vij. ca. (Spūs aūt viuificat) sc̄z
scūs in q̄ data est lex noua ut dēm
est. gr̄t q̄ fuit necessaria post legē
veterem (Q̄ si mīstratio) Hic ꝛñr
ex dictis arguit excellēciā a digni
tatē mīstroꝝ noui testamēti. quia
mīsteriū veteris testamēti q̄ fuit
min⁹ habuit glām a digmitatē an
nexā. fit p; in aaronā in filīs eius
ex decursu veteris testamēti. a mul
to magis mīsteriū noui testamēti
q̄ est maiꝰ hz glām amexāa dig
nitatē. h⁹ igit rōmis p̄mo ponit vir
tutē. scd̄o remouet obiectionez ibi.
Nec glificatū. Circa p̄mū dicit (Q̄
si mīmistratio mortis) ꝛ. mīsteriuz
ve. te. q̄ dicit mīstratio mortis oc
casionalit ratione dicta (lr̄is defor
mata in lapidibz) ꝛ. in tabulis la⁹
pideis moisi traditē (fuit in gloria)
ꝛ. ī reuerentia (ita ut ñ possent itēde
re in faciē moisi filiī isrl gr̄t glām
vultus eius) ꝛ. gr̄t claritatē vult⁹
eius. vbi ei nos habem⁹ sadem cor
nutā exo. xxxiiij. alia trāslacō hab⁹
faciē splendidā. apparebāt ei in fa⁹
cie moisi q̄dā radij p̄cedētes surſuz
in figurā cōmunū (q̄ euacuat) q̄ ve
tus testamentum cessat aduemēte
nouo q̄tū ad ceimomiahaa iudica
lia mō supi⁹ dcō. ro. iij. ca. a plen⁹
dicit in epla ad hebreos (qūo non
magis ministratio spūs) ꝛ. mīste
riū noue legis q̄ omissuz ē aplīs (ī
glia erit) ꝛ. in honore a reuerēcia. q̄
si diceret multo magis d⁹ ee. vñ ad
huc subditur (nā si mīstracō dāna
tionis) ꝛ. veteris testamēti q̄ dic⁹
dānatio occasionalit in q̄tum ma
licia hoīs mitit in vetitū a sic in trās
gressiōez p̄cepti q̄ est mors culpe a
ducit ad mortē ihēme. a hec mate
ria sc̄z quō lex erat occasio p̄cti fuit
p tractata diffuse ro. vi. ca. (multo
magis habūdat mīstracio iustic⁹)
ꝛ. no. te. in q̄ dat spiritussancti grā
iustificans (in glia). q. d. īmo plus
(Nā nec glificatum) Hic remouet
obiectionē que posꝫ fieri. q̄ possent
dicere q̄ licet no. te. sit excellētius
veteri. tñ hoc ē modicū. iō nō est de
serendnz gr̄t nouū. fit dicebāt illi
qui simul cū euāgelio legalia obſ⁹
uabant. iō ꝛñr oñdit q̄ nulla⁹ glo
riam habeat ve. te. in ꝛparacōe ad
nouum. d. (Nā nec glorificatū est
q̄ claruit) ꝛ. ve. te. q̄ transit (in
hac pte) ꝛ. in ꝛparatione ad nouū
q̄ est p̄s a hereditas nostra (gr̄t
excellentē glām) noui te. fit stella
licet habeat aliquā claritatem cō⁹
para tñ ad solez obscurata². Addu
at etiā ad h⁹ aliam rōnez. illud em̄
q̄ datur p modū trāseūtis nil ē re⁹
spectu sēp manētis. vet⁹ āt testam̄
tū trāsit sicut impfectū aduemēte

pfecto nouū autē sp manebit. qđ
melius est in via a pficitur in pūa. Lu
ce. xxj. Celū a terra trāsibūt. verba
aūt mea nō trāsibunt a ꝫ est qđ dr
(Si em̄ qđ euacuat) .s. ve. testa. (p
glam ē) .v. hns aliquā reuerētiā et
honorē (multo magis qđ manet) .sc;
nouū (in glā est) .v. debet esse (Hñ
tes igi²) Hic añr oñdit excellentiā
ministroꝝ ecīe quantū ad cognitiō
nē. Ad cui⁹ declarationē accipit il
lud qđ hētur exo. xxxiiij. .s. q̄ mop̄ses
velata facie ꝑlo loquebat: ad dem
gnandū q̄ veritas in ve. te. figuris
a emigmatibz erat velata. q̄ oīa ot̄
gebāt as in figura. j. cor. x. Aliq̄d
pōt velari dupl̄r. Vno mō ex pte ve
que debet videre .s. qñ sup eā ponit
velamē. Alio mō ex pte videntis .s.
qñ velamen ponit sup oculos ei⁹. a
vtroq; mō erat velamen in ve. test.
.s. ex pte rei. q̄ veritas erat velata fi
guris. ut dictum est. et ex parte iu
deorum: quorum malicia ut in plu
ribus impediebat a cognicōne veri
tatis quasi qđdam velamē oculoꝝ
mentis. Vñ sap̄. j. In maliuolā aī
mā nō intrabit sapia. Primū autē
velamen amotū est p xp̄m. q̄ per
xp̄m figure sunt expletea explana
te. in cuius signū velū templi scissū
fuit in passione ei⁹. Lu. xxiij. Secōm
do velamē adhr manet in iudeis ob
stinatis: sed in illis q̄ receperūt fidē
amotū est vtroq; mō. q̄ p grām spi
ritussc̄i illuīantē p̄nt cōtemplari li
bere veritatē. a ꝫ est qđ dicit (Hñ
tes igit talem spē) .s. q̄ glā noui te
stamēti manet in eternū. (multa fi
ducia vtimur) .v. nr̄m officiū exequi
mur nos ministri ecīe. (a nō sicut
mop̄ses tē) .a pte ex dictis trāvsq;
ibi. (Sed obtusi sūt sensus) .v. occu
mentales (vsq; in hodiernū die) q̄
tum ad iudeos obstiatos (idipsū ve
lamē in lectione ve. testa. manet nō
revelatū) .v. amotū a corde cor: licet
sit amotū ab ipa re p xp̄m vt dictū
ē. ideo subdi². (qñ in xp̄o) .v. p xp̄m
(euacua²) cetera patēt ex dās vsq;
ibi (Cū autē conuersus fuerit) .s. pp̄l
is irē drca finē mundi. (auferet vela
mē) de corde ipsoꝝ (dñs aūt spiritus
est) .v. spūssanct⁹ est liber et liberta
tis dñs. ideo subdit (vbi aūt spūs
dn̄i ibi libertas) .s. o templandi veri
tatē remoto velamine ab oculis mē
tis. ideo subdit (nos vero) .s. xp̄iani
a potissime ecīe ministri (revelata
facie) .v. mente: que dicit facies spū
alis inquantū ibi viget cognitio in
tellectualis. sicut oēs sensus in fa
cie corpali (glam dn̄i) .s. i hu xp̄i a
nō solū mop̄si (speculātes) .v. in spe
culo cōmis cognoscētes. a q̄ cogni
tio fit p assimilationē cognoscentis ad
cognitū. ideo sequit (In eandē ima
ginē trāsformamur a da ritate) sc;
naturalis cognicōis a grē (in clari
tatē) visionis btē (tanq̄a a dn̄i spū)
q̄ ꝫ nō inest fidelibz ꝑpria virtute
sed spūssancti eos ducentis. Ro. viij
Qr spū dei agunt⁹ hij filij dei sunt.

Capitulū Quartū.

Ideo hñtes) Postq̄ apls cō
mendauit nouū testa. mini
sterū. Hic osequit̄r ostēdit
hui⁹ ministerij vsum a primo quā
tum ad operationē boī. secō quantū
ad tolerantiā mali. ibi. Habemus
igit thesaur. Prima in duas. q̄ p
mo facit qđ dictū est. secō quandā
obiectionē excludit ibi. q̄ si operti
ē. Circa primū dicit (Ideo habētes
hanc ministrationē) .v. ministeriū
tante dignitatis ut predictū est (iux
ta quā misericordiā osecuti sum⁹)
nos ecclesie mīstri ad ꝫ p dei grām
vocati. (non defician⁹) ab vsu a
cutione ipsi⁹: sed prompte a debite
exequimur. (sed abdicam⁹) .v. abij
amus. (occulta dedecoris) .v. sordes
peccatoꝝ nō solū que exteri⁹ patēt
sed etiā que interi⁹ latent. (nō am
bulantes in astutia) .v. in simulatō
nea ꝓpositi. (neq; adulterātes ver
bum dei) exponat ut supradictum
est. ij. ca. (sed in manifestacōe veri
tatis) q. d. nō predicam⁹ ꝑpt̄ quesitu

vel ꝓpriā laudē. ꝫ ꝓpt manifestacō
nē ꝺine veritatis ad dei glām a fi
deliū salutē (ꝛmēdātes nosmetipōs
ad oēm ꝛscientiā ẖoīm) ⁊ nō ꝛmen
damus nos ⅴbis. ꝫ ex opationibꝫ
que facimꝰ ꝛmendabiles nos reddi
mus in ꝛsciencijs ẖoīm. ꝫ qm̄ ẖoīes
decipi possunt nō aūt deus qui itue
tur corda ⁊ reḡ. xvi. iō addit (corā
deo) Sic igit tria tangit hic q̄ facīūt
ad debitā execūtionē mīsterij eccle
siastici sc̄z exteriora a interiora mūdi
cia. recta itētio. doctrina sana (Qꝫ
si optum ē). Excludit obiectionē q̄
fieri posꝫ ꝛtra dicta. dixit em̄ se do
cere in manifestacōe veritatis. posꝫ
aliq̄s obicere in cōtrariū eo ꝙ mul
ti ꝛtradicebāt sibi a sic non erat in
dictis eiꝰ veritas manifesta. Ad ꝫ
rñdet apls ꝙ ꝫ nō ꝓueniebat ex p
te sue p̄dicationis ꝫ ex malicia ꝺi
centiū que impediebat eos cognosce
re veritatē. Vñ sap. ⁊ In malivolaz
aiam nō intrabit sapiētia. a hoc ē
qꝫ dicit (ꝙ si etiā optum ē auāgeli
um nr̄m) aliq̄bus eius veritatē nō
capiētibꝫ (in hijs q̄ pereūt ē optus)
⁊ ꝓcedit ex malicia eoꝝ (in q̄bꝫ de
us huiꝰ seculi) ꝫ exponit dupliciter
vno modo de creatore huiꝰ mūdi q̄
ex demcito taliū retrahit lumē sue
gr̄e ab eis. a iuste a sic ꝓ oñs exce
cant ex se. aliter de diabolo. quē imi
tant seculaiter viuētes. a sic p̄t dici
deus huiꝰ seculi fīē dicit principes
huiꝰ mūdi. io. xij. Nūc princeps hꝰ
mundi iciet foras (qui excecat) se
culariter viuētes auertēdo eos a veri
tate (ut nō fulgeat illuminatio eu
angelij gl̄ie xp̄i) in cordibꝫ eoꝝ (q̄)
sc̄z xp̄s (est imago dei) p̄ris a p oñs
est fōtalis plenitudo lumīnis. ꝫm
ꝙ dicit. hebre. ⁊ q̄ cum sit splendor
a figura substācie eiꝰ aī. Sz ꝙ supe
rius vocauit euāgeliū suū. a hic vo
cat euāgeliū xp̄i. posꝫ aliq̄s credē
re eē duplex euāgeliū. io hoc remo
uet p hoc ꝙ eiusdē euangelij xp̄us
est actor. apls aūt mīster tm̄ a p̄di
catoꝝ. d. (nō enim nosmetipos p̄di
camus) tanquam actores euāgelij
(ꝫ ihm̄ xp̄z dnm̄ nr̄m) tm̄ (nos āt
seruos vros p ihm̄) adminis tran
do vobis doctrinā xp̄i. qꝫ declarat p
ꝛsequēs dicens (qm̄ deus qui dixit
de tenebris lucē splēdescere) sc̄z lucē
corpalem creādo. a ipaz a tenebris
separando geñ. ⁊ (ipe illuxit in cordi
bus) ⁊ ꝛsimiliter lucē spūalem ifu
dit ad cognitionē euāgelice verita
tis. nō solum p nobis ꝫ etiā p alijs
iō subdit (ad illuminationē sciēcie
claritatis dei) ⁊ ad manifestationē
notīe ꝺine (i facie ihu xp̄i) ⁊ relu
cent in facie eius in q̄tum p no
ticiā ꝺinam q̄ tradit in euangelio
cognoscit ipe xp̄us (Habemꝰ aūt)
Hic ꝛnr agit de vsu mīsterij ec
clesie q̄tum ad tolerandā mala. Cir
ca qꝫ p̄mo oñdit pacientiā mīstroꝝ
ecīe. scdō causam huiꝰ pacientie ibi
Sep mortificationē. Tercō manife
stat vtrūq; ibi. Semp em̄ nos. Cir
ca p̄mū dicit ꝛtinuando se p̄dictis
(Habemꝰ aūt thesauꝝ) ⁊ illumina
tionē dei dictam (ivasis fictitibus)
q̄ i hoc mundo sumus ꝛtēptibiles
psone tribulacōibꝫ a angustijs ex
posite (ut sublimitas) ⁊ illud mag
nū qꝫ facimus in edificacōne eccle
sie a gentium ꝛuersione (sit virtu
tis dei aī) ⁊ deo totum attribuatur
a nō humane potentie diuicijs vel
sapiencie. qꝫ posset fieri si apli fuis
sent potētes diuites a honorati sīē
est de lege machometi. ꝫ ꝛtrarium
fuit in aplis. Ideo subdit (In ōmi
bus tribulacōnem patimur ꝫ non
angustiamur) Ille āgustiari dicit
proprie qui non videt sibi patere
aliquod remedium in tribulacōne
a sic ē de ꝛfidentibus i hꝰ mundo. pp
ter qꝫ angustiāt i tribulacōe qñ si
bi deficit mūdanū remediū. sed sci
nō angustiant. qꝫ i tribulacōibus
atē eis solacium ꝺinum (aporiam)
⁊ depaupamur. a ꝺr a poros grece
qꝫ ē paup latine (sed ñ destituim̄)
qꝫ sci paꝝ aurāt de sūbtractione diui
narꝝ tēporaliū cum sibi remaneant

diuitie spūales que nō pñt violen
ter amouei (Et psecucōz patimur)
fugiendo de ciuitate in ciuitatē (sed
nō derelinq̄mur) nā de9 est socius v
bicq itineris nīi (Humiliam̄) .v. cō
temnimur (sed nō ofūdimur) qr nō
sentim9 in nobis debitā causā cōfu
sionis. (deiectī) .v. ad periculū mor
tis impellimur. (sed nō perim9) qr
de9 sp liberat suos. aliqñ visibiliter
sic liberauit tres pueros de camīo
ignis. aliqñ inuisibiliter eos de pñ
ti miseria trāsferēs ad quietē. sap.
iiii. Visi sunt oculis insipientiū mo
ri. illi autē fuit in pace. (Sp mortifi
cacōez) Hic añr oñdit patie causā
a pño facit ꝓpositz. scdō manifestat
p effectū. ibi. ꝓpter. Ad euidentiā p
mi ofideraduz qr in xpō fuit duplex
status. Vn9 mortis: inquantū car
nē passibilē assumpsit: in q̄ penali
tates h9 vite a tandē mortē sustinuit
Alī9 est vite: in q̄ tum vita gl̄iosa q̄
viuebat occulte aīa sua a prim° oce
ptionis deriuata fuit ad corp9 in su
a resurrcōe. qr resurrexit in corpore
gl̄oso. Hec est igit causa patie scō
rum. Ex hīs em̄ qr sperāt firmit ofor
mari xpō resurgēti: patienter susti
nēt tribulacōes h9 mundi in quibz
oformant xpō patiēti. a hīs est qđ di
cit apl̄s (sp mortificacōez ihū xpi)
.v. oformacōez ipsi patiēti. (in corpe
nrō circūferentes) .v. vbiq tribula
cōes patient sustinentes. (a ut vita
ihū) gl̄iosa (in corpe nrō manifeste
tur) i futura resurrcōe in qua resur
get corp9 impassibile et incorrupti
bile (Sp em̄ etc̄) repetitio ē eiusdē sē
tentie ad maiorē assercōz. Et qr nō
solū sci patient tolerāt ꝓpter spem
future resurrcōis: sed etiā qr aīant
ad hīs exēplo xpi patient. iō subdit
apl̄s (ergo mors) .s. xpi. (in nobis
opatur) .aīando nos ad tolerantiā
passionis (vita autē in vobis) .v. vi
ta xpi opatur in vobis: oferēdo spē
resurrectionis. ideo subdit (Hñtes
eundē spm̄ fidei) sed mors xpi sic nō
opatur in vobis sicut in nobis. qa

nō estis in talibz tribulacōm̄ibz q̄
bus sum9 erit tñ saluati per eandē
fidē quā nos. qđ oseqñr ofirmat
p scripturā pīs. cxv. (Sicut scriptū
ē. credidi ꝓpter qđ etc̄) .a pz ex dictis
lrāvsqz ibi (Oia ei ꝓpter vos) .v. oīa
facim9 a sustinem9 ꝓpter vos: istru
endo exēplo a verbo (ut grā) .s. dei (a
bundās) a nob in vos. (p multū in
grārum actione abundet in gloriā
dei) .v. ut multi exurgāt ad grārum
actiones ad gl̄am dei. (Propt qđ)
Hic oseqñr manifestat qđ dixerat
de patia apl̄orum in psecucōe posi
toz. d. (ꝓpter qđ) .v. ꝓpter aīationē
exēplo xpi passi a ꝓpter spem resur
rectionis in corpe immortali (non
deficim9) in tribulationibz. q. d. ad
maiora sustinere pati sum9. (sed lici
is qui foris est nr̄ homo corrūpat)
.v. ipsa natuā sensitiua tendat ad cor
rupcōez exp cessu etat. a ponderе tri
bulacōis (tñ is qui int9 est) .s. intel
lectiua natura (renouat de die in di
em) p culpe purgacōez a ei9 sequele
(Id em̄ qđ est i pñti) .v. tribulatio
nes tpis presentis (momentaneu: ē
a leue) qr sunt breuis duracōis ex
pui ponderē respectu premii futuri
de quo subdit. (In sublimitate eis
num glorie pond9 operatur in nob)
expectantibz ipsū. a dic² (i sublimi
tate) racōe dignitat que ē in preio
(eternū) vōe duracōis infinite (pon
dus) vōe preciositat. qr preciosa co
mumi mō loqñdi dicunt magni pō
deris. vel aliter dic² (pond9) qr pre
miū gl̄e quietat totaliter appetitū in
deo. sicut pond9 quietat graue i cen
tro (nō ꝓtem plantibz nobis ea que
vident etc̄) .v. ista fiūt in nobis. qr
nō attendim9 ad bona tp alia a visi
bilia: sed ad inuisibilia p nūc que p
fidē a sanctis firmissime credunt. a
p spem certitudialiter expectant.

Capitulū quintū.

Scimus enim) Hic oseque
ter omendat ministeriū no
ui test. ex fide siue ex p̄mio.

Licet em̄ de hoc tetigerit cā. p̄ cedē
ti aliq̄liter. hic tñ tangit magl cō
plete. a diuidit in tres ptes. qr pri
mo tangit de hac p̄miatōe. scdō de
debita ad ip̄am p̄paratione ibi. Et
iō ostendim9. tertiō de causa vtriusq;
qr ibi. Qui aūt ex deo. Prima autē
adhuc in duas. qr p̄mo agit de hoc
p̄mio. scdō de ei9 desiderio ibi. naz a
in hoc ingemiscim9. Circa p̄mū sci
endū qr dixerat ī fine capituli p̄ce
dentis. qr ip̄i a alij apli nō attende
bāt ad bona trāsitoria ꝫ ad eterna
iō ostinuādo se ad dicta dicit (Scim9
aūt) vel certitudinē hem9 p fidē for
matā (qm̄ si terrestris dom9 nrā) vel
corp9 terrenū nr̄m q8 se hz ad aīaz
suo mō fiet dom9 ad inhabitātē (diſ
soluaf) p mortē (qr edificationē ha
bem9 ex (deo domū nō manufactā
ꝫ etnā in celis) qr aliq̄ exponūt de
corpe glōso in futura resurrectōne
hñdo. q8 dicitur hicnō manu factū
qr vtute nature nō erit glōsū a do
m9 eterna. qr ab etno a deo p̄ordi
nata. ꝫ qm̄ apls videf loqui de ꝫ
qr stati post mortē realiter hētur a sā
ctis a corpis īmortalitas habef tm̄
in spe et nō ī re. iō melius videt expoī
de glā aīe que statim habef a scis
oīno purgatis. a dicitur habitatio
p̄pter excellentiā ip̄ius ad aīe capa
citatem. io. xiiij. In domo p̄tris mei
māsiones multe sūt. 8z etiā domus
eterna et ñ manufacta. qr glā cele
stis obiectiue deus ē q̄ est in creat9
a eterno (nāa ī ꝫ) Hic oñr agit de
appetitu h9 p̄mij. a diuidit in duas
ptes. qr p̄mo circa hoc ponit appe
titus vari9 nature a gre. a q̄dā re
pugnancia. scdō vmi9 victoria ibi.
Audentes igit. Circa p̄mū sciendū
qr appetit9 ē inclinacio sequēs for
mā. est aūt in nobis duplex forma
scz naturalis a grā hītualis. a p cō
sequēs duplex appetitus scz nature
a gratie. appetitus aūt nature ēidi
nat ad seruādum vnionē aīe cum
corpe. a dissolutionē refugit a ab
horret. Appetitus aūt gre inclinat
ad secutionē glie. q̄ sistit in data
visiōe dei a ei9 fruitione. igit si aīa
posſ ꝫ seq̄ glam absq; dissolutione
corpis h9 mortalis. appetitus gre
tenderet in secutionē glie celestis
absq; retardatōe p appetitū natu
ralem. ꝫ qr ꝫ nō pōt fieri iō appeti
tus naturalis eo qr refugit natura
liter dissolutionē hanc. ī ꝫ q8am
modo repugnat appetitui gracie. a
ꝫ est q8 dicit (nam a ī ꝫ ingemisci
m9). vel ideram9 cū tedio dilacōis
(habitationē nrām que de celo ē)
vel secutionē gre (supindui) vesti
mēto glie. q8 nō dueāt ex p̄ncipijs
intrinsecis nature ꝫ a deo daf. ppt
q8 īdumētum dicī (cupientes) ap
petitu gratie (si tñ vestiti nō nudi
inueniam̄) vel si absq; dissolutione
corpis corruptibilis q̄ vtiq; aīa ut
vestimēto posſ supindui glā. tūc
absq; aliq̄ retardante appetit9 gra
de in ꝫ ferre. ꝫ qr ꝫ est īpossibile.
ideo retardaf p naturalē appetitū
dissolutionē corpis a aīe abhoren
tez. ppter q8 subdit (Dā a q̄ sum9
in ꝫ tabernaculo) vel ī ꝫ corpe mor
tali (ingemiscim9 grauati) de disso
lutione corpis a aīe (eo qr nolum9
expoliari ꝫ supuestiri) vel indui glo
rie vestimento. nō tñ ita qr mortali
tas corpis maneat cum glā aīme
qr ꝫ est impossibile nobis. ꝫ in so
lo xp̄o factum fuit p dispositionem
dei ad opus redēptionis nr̄e. iō sub
dit (ut absorbeaf q8 mortale est a
vita) vel ut mortalitas p glam sup
uenientē tollaf. corpis idemptita
te manēte q8 fiet in resurrectōe. ꝫ
quia oportet mortem interuenire
quam refugit appetitus naturalis
ideo est ibi repugnancia appetituū
veruntū quia vterq; appetitus est
a deo a quo ē natura a gratia. Id̄o
subditur (qui autem efficit hoc in
nosipsum) id est habentes vtrūq;
appetitum (deus est qui dedit) natu
ram ad quā talis inclinatio seq̄tur
similit a gracia p quā spūssanct9
hītat in nobis. idō sequit (q̄ dedit

nobis pignꝰ spūs)·est em̄ spūssanctus pignꝰ glorie vōe predcā ih̄·cahuiꝰ eple·(Audentes igit) Hic cō seqr̄ oñdit quis dictor appetituū vincat in scis hoibus·d·(Audētes igit)·v·absq; formidine mortis desideramus glam (scientes)·v·certitudinē hñtes (qm̄ dū sumꝰ in hoc corpore)·s·mōlī·(pegrinamur a deo)·v·oportet nos esse separatos ab eo (p fidē em̄ ambulamꝰ)·v·emigmatibꝫ tm̄ deū cognoscimꝰ (a nōp speciē)·v·clare facie ad faciē·ꝓpter qđ subdi² (Laudemꝰ autē) Circa qđ sciendū ꝙ ad fortitudiem politicā in periculis mortis sufficit nō tristari irrationabiliter·sed fortitudo infusa nō solū hoc facit·sed etiā facit aliqñ in talibꝫ delectari·Actu·v·ca·Jbant gaudentes a conspectu cōcilij·quomā digni habiti sunt pro nomine ihesu ꝯumelijā pati a hoc est qđ dicit aplus (Audemꝰ) sine trepidatōne (a bonā voluntatē habemus)·v·delectationē in mente (magis pegrinari a corpe)·v·dissolucōez huiꝰ corporis per mortē subire·(a presētes esse ad deū)·v·ut per hoc habeamꝰ clarā deivisionēa perfectā fruicōez·a sic appetitus gratie vincit in sanctis appetitū nature· Per hoc autē quod dicit aplus hic excludit errorem dicentiū aīas sanctas a corporibꝫ exutas avisione diuina retardaivsq; ad iudiciū·qz dicit apostolus voluntatē habemꝰ pegrinari a corpe per mortē·a presentes esse ad deum Ex quo patet intencōz eius esse·q; aīe sancte mihil hñtes purganduz exute corporibꝫ statī sunt deo presētes per aptam visionē·(Et ideo ꝯtēdimus)·Hic ꝟsequēter agit de preparacōe ad hoc premiū ꝟsequendū que prepatio triplex est·secunda ponit ibi· Scientes igit·tercia ibi· Itaq; nos· Prima autez prepatio per hoc est q hō querit placere deo·qui ē datoꝛ huiꝰ premij·a hoc est qđ dicit (a ideo)·v·ꝓpter ꝟsecutionē glorie (ꝯtendimꝰ)·v·cū quadā pugna

resistimꝰ mundi cārmis·a ꝺpatoli tēptacōibꝫ (siue absētes siue presētes)·q·d·ad hoc nitamur (siue absētes)·v·dum sumꝰ in pñti vita·(siue presentes) deo per glam sup̄ple ut poterimꝰ (placere illi) per dictā resistentiā·a ꝟbit huiꝰ resistētie causā dicēs·(oēs em̄ manifestari oꝛ añ tribunal xp̄i)·v·añ eius iudiciariā potestatez·Vñ tāguntur hꝫ quinq; ꝺdicōnes extremi iudicij·s· ei⁹ inevitabilitas ibi·oꝛ nos·generalitas·ibi·oēs·claritas ibi·manifestari·qz iudiciū apparebit oībus iustū·singuł videtibꝫ oia hō et mala alioꝛ·iudiciaria ptās·ibi·ante tribunal iudicis·sublītas ibi xp̄i·q·s·ē verus homo a verus deus ut recipiat vnusquisq; ·v·penam vel premiuz pro hijs que gesserit viuens corpore·et per hoc excluduntur a iudicio pueri qui mihil in ꝓprio corpore meruerunt vel demeruerūt·quia diiudicabūtur ꝑm ea que circa eos ab alijs sunt facta vel omissa inq̄ntum sunt ab alijs baptisati vel nō· (Scientes) Hic ponitur secūda prepara⁹ ad premiū que ē sollicitudo ꝙ salute proximorū·a diuiditur in duas · quia primo ponitur hec sollicitudo·secundo sollicitudinis racō ibi·caritas em̄ xp̄i·Circa primuz dicit apostolus· (Scientes ergo timorē dn̄i)·v·q valde timēdus ē domin⁹ qui oēs est iudicaturꝰ vt dictū est·(Suademꝰ hōimibus) fitē a moꝛes·qz vnicuiq; mandauit dn̄s de primo eccle·xvij·(deo autē manifesti sumꝰ) qui videt corda q talia nō p̄dicamus ꝓpter questū vel ꝓpriā laudem·sed intentione recta·(spero autē a in cōsciētijs vestris manifestos nos eē)·q·d·ita cōuersati sumꝰ inter vos q non potestis racōnabiliter iudicare p̄dicacōnez nostrā p cedere nisi ex ꝟscientie puritate·Sz qr posset aliquis dicē·q in hoc iactāter se ꝺmēdaret·iō hꝫ remouet·d·(Nō ea iteꝛ nos ꝺmēdamꝰ vobis)·a dicit iteꝛ qz iā s̄ dixeāt aliq

que videbant ad suā ꝯmēdacōnez
ēē (ꝫ occasionē dam⁹ vob gloriandi p nobis) ⁊tra pseudo aplos qui
dicebant se doctos a petro iacobo a
iohāne-qsi in ꝫ detrahētes aplī do
ctrine-poterāt igit ⁊ winthij ⁊tra
eos glari q erāt edocti a doctore p-
fecto-a vsq ad tercium celū rapto
(ut hēat ad eos) sc; pseudo aplos
repellēdos-de q̄bus subdit (q̄ in fa
de gloriant) ⁊ in apparēcia sāctita
tis exterius (a nō in corde) ⁊ in pu
ritate ꝺsciētie (siue eīm mēte excedi-
mus deo) p ⁊templationē ꝺi nob supᵖ
nos extasim pacīēdo (siue sobij sumus vob) nos humane ꝺuersacōni
ꝺformando-bria eīm mēsura dicīla
tine-aplī eīm medij erāt inter deū a
populū-a ideo eleuabant aliquan
do p excessum mētis accipiēdo diui
nas illuminacōes-a aliquādo ꝺfor
mabāt se hoīm fragilitati-ut ꝺuci-
endi⁹ traderent eis ꝺina sicut gen-
-xxviij-dicit q āgeli ascēdebant a
descendebant in scala iacob (Caritas aūt) Hic ponit oñr huiꝰ solli-
citudis ratio q̄ est caritas ad pxi-
mū ideo dicit (Caritas eīm xpi) q̄ se
extendit ad pximuz ꝓma io-iij-ꝫ
mandatū hēmus a deo ut q̄ diligit
deū diligat pximū fratrē suū-a vñ
puocet hec caritas oñdt-ꝺ-(Existi
mātes ꝫ qm̄ si vnus p oīb⁹ mortu
us est) sc; xps p salute oīm ad suffi
cientiā-Et accipit hic si p qz quia
ita est-ex quo ꝺcludi² (q̄ mortui sūt
oīs aē) ⁊ ita ꝺnt viuere ac si oīs
essent mortui sibi ipis-nil deꝓpijs de
sideriis curātes a sic viuūt xpo vitā
ꝓpam ordinātes ad eius honorem
vñ dicit aplus gal-ij-viuo iam non
ego viuit vo ī me xps (Itaq nos)
Hic ponit tercia ꝓparacō ad pmū
ꝺsequēdū que ē abdicacō carnaliū
affectuū-q̄ lz fit aliqliter tacta pte
p̄cedenti-tñ hic tāgit plenius-ideo
ꝺtinuando se imediate p̄cedētibz di
cit (Itaq et nos ex hoc neminē no
uimus sc̄m carnē) ⁊ cū nemine so
cietatem contraxim⁹ moti carnali
affectione-Sed q̄ postꝫ aliqs obice-
re q̄ aplī multū dilexerūt xpm etiā
sm p̄sentiā corpalem-ideo subdit
aplus ī ꝑsona aplorū qui cū xpo fue
rūt corpaliť (a si cognouim⁹ sm car
nē xpm) ⁊ affecti ei⁹ p̄sentia corpa
li (ꝫ nūc iam nō cognouim⁹) illo sc;
mō ꝫ meliori-vñ dixit aplus salua
tor io-xiij-Expedit vob ut ego va-
dam subtrahēdo vobis corpalē meā
p̄sentiā-q exponēs aug⁹-ꝺ-q aplī
adhuc carnales existētes affīcebā
tur ad xp̄z sicut hō carnalis ad ami
cum suū-ꝑť qđ ipediebāť assurge
re ad ꝑfectū a sublimiorē diligēdi
modum-Vñ dicit ibi saluator-si ei
nō abiero paditus nō veniet ad vos
Notādū q mamichei⁹ negās veraz
carnē ī xpo fuisse-ex hoc loco ꝺfirma
bat errorē suum-q dicit aplus (a si
cognouim⁹ sm carnē xpm aē) q ō eū
argueba² ex vbo aplī ro-primovbi
dicit de xpo q̄ factus est de semie da
uid sc̄m carnē-g verā carnē hūit
Ad qđ rñdebat-ꝺ-q aplus ꝑmo fu-
it opinionis illius a fic loq̄tur scri
bēs ad romanos-ꝫ posteavidēs hꝰ
opinionis falsitatē retractauit hic
eam-ꝺ-(a si cognouim⁹ sc̄m car-
nem xpm) ⁊ si fuim⁹ aliqñ hꝰ opi-
nionis sc; q xps hēret carnē ex se-
mine dauid (ꝫ nūc iā non cognoui
mus) ⁊ hāc opinionē tāq falsā m
mutauimus Sed ꝫ dictū mamichei
ꝓbat aug⁹-dupliciť-Primo q
res falsā nō pt cognosci-a iō si aplus
illā opinionē falsā reputaret-nō di
ceret cognouim⁹ sm carnem xpm
Sdō q ꝺt añ immediate-neminem
nouim⁹ sm carnē-ꝑť qđ ad. cūdez
sēsū dz referri-a sic aplus nullū cog
nouisset hēre verā carnē q ē falsuz-
Jō standū est expositōm ꝑme-ex q̄
ꝺcludit qđ subdit (si q̄ igit in xpo
noua creatura est) a accipit fiꝑ q
q̄ q̄cunq baptisatus in xpo factus
ē noua creatura p grām baptisma
lē q̄ datur p creationē (vetera trāsie-
runt) ⁊ affectus carnales debēt in eo
abire (a ecce noua facta sunt oīa)

p spiritūsanctū mentē renouantē a p oēs exteriorē actōez (Qia āt) Postq̄ aplūs egit de p̄mio a de p̄paratione ad ipsū Hic oēr agit de cā vtriusq; a p° p̄ponit intentū· scdō declarat p̄positū· ibi· Qm̄quidē Circa primū dicit· q̄ cā effectiua vtiusq; s· p̄m̄ja p̄paratōis ad ipsū ē ipe de⁹· ministriū ecclie solū coopant ministerialit exteri⁹· a ꝟ est q̄ dr (Qia autē ex deo)· s· p̄m̄ja p̄para° mis (qz reconciliauit nos sibi p xp̄m) ꝟ beneficiū cōe est oibz xp̄iānis (et dedit nobis ministeriū reconciliatō mis)· ꝟ offm̄ p̄dicādi hāc reconciliationē q̄ est sp̄eale ministeꝛ ecclesie (Qm̄quidē·) Hic oēr potit p̄positi declarationē· a secūdo subdit bona exhortationē ibi· Obsecram⁹· Circa primū declarat p̄mo q̄ dictū est de reconciliatōe facta p xp̄m· erat ei deus a ꝟ in vno suppositō· a sic de⁹ hāc reconciliationē fecit p hūanita tē tanq̄ p instrumētū sibi oīūctuz q̄ nulli alteri iunxit· a ꝟ est q̄ dic (Qm̄quidē deus erat in xp̄ō) nō solū p essentiā p̄sentiā a potentiā sic est ī alijs· ꝟ hūanitate assūptionē (mundū reconciliās) dicto mō· (nō reputās illis delicta ipōz) p q̄bus xp̄s ꝟ satisfecit Consequēter declarat beneficiū ministris ecclie spēalit datū· d· (a posuit ī nob̄ vbū reconciliatōnis) alijs p̄dicandū mar· vl· Cūtes in mundū vniuersuz docete oēs gētes ꝙt q̄ ꝺcludit (p xp̄ō g̃ legatōe fūgimur) īquātū missi sumus ad p̄dicandū euāgeliū xp̄i· (tanq̄ deo exhortāte·)· ꝟ p̄cipalit agēte (p nos) sicut p mīstros (obsecramus) ꝟ potī vtilē monitionē· d· (Obsecra⁹)· ꝟ deuote exhortam̄· (p xp̄ō)· ꝟ loco xp̄i cuius sū⁹ ministri (reconciliamini deo) licet em̄ reconciliauerit nos p passionē xp̄i vt dictū est· tñ ad ꝟ q̄ fim⁹ p̄cipes hui⁹ reconciliatōis requirit in nob̄ debita dispositio p baptismi debitā susceptionē· a post baptismū p penitentiā· q̄ est secūda tabula p⁹ naufragiū· Et ad ꝟ p̄potit inductiuum· d· (eū qui nō nouerat pctm̄) ꝟ xp̄m qui peccatū nō fecit p̄ma pe· ñ· (p nobis peccatū fecit de⁹)· ꝟ deus pater fecit p nob̄ euz hostiā p pctō· q̄ vocat pctm̄ in scptura ozee x· Peccata pp̄li mei comedēt· ꝟ p̄z peccato hostias oblatas (vt nos efficeremur iustitia dei)· ꝟ p̄fecte iustificati· iō dicit iustitia ī abstracto (in ipō)· ꝟ p ipsū· q· d· hoc debz nos inducere ad exhibendū corpa nrā hostiaz p peccatis nostris p opera penitentie·

Capitulum Septū

Diuuātes exhortam̄) Postq̄ apostolus ꝺmēdauit ministerium noui testamēti· Hic cōsequenter hortat alios ad execution̄ debitā huius ministeriū· Et diuidit in duas ptes· quia primo p̄mit exhortationē generalē secūdo specialem de quodā speciali naufragio fiēdo in iheruſalē· c· viij Prima adhuc in duas· quia p̄mo hortatur ad bona fiēda in futuro· secundo ꝺmēdat bona facta de p̄terito ca· viij· Prima in duas· quia primo hortat in quodā generali· secūdo magł explicat in spēali· ibi In multa patiētia· Circa primum dicit (Adiuuātes exhortam̄)· q· d· q̄ sumus adiutores dei· nō virtutē sibi attribuendo· sed sicut ministri eius mādata exequēdo· a iō exhortamur (ne inuacuū gratiā dei accipiatis) que dat ad bñ viuendū in presenti· a ad ꝺsequendū gratiaz in futuro· ꝙter q̄ hūc effectū non ꝺsequitur si inuacuū recipi²· sic̄ medicina ad quā sanitas nō sequitur Sed q̄ posset aliquis dicere recipe gratiā non est in mea ptātē· iō ꝟ remouet ostendens q̄ deus paratꝰ est dare autoritate scripture dicēs (ait em̄)· s· deus ysa· xlix· (tempore accepto) id est tempore nouelegis q̄ est tēpus gratie (exaudiui te) q̄ orōes fideliū exaudibiles sūt

p xp̄m (a in die salutis) ⁊ tēpe xp̄i q̄ opatus est salutē in medio terre (adiuui te) opa tua pficiēdo. a ad gl̄am p̄ducēdo. ad quā nō ītrabāt tēpe veteꝛ testamēti (Ecce nūc tē⸗ p⁹ acceptabile ac̄) ꝟ dicit apl̄s ap⸗ plicando autoꝛitatē isaie ad xp̄i tē p⁹ a p̄z ex dictis setētia (nemini dā tes vllā offensionē) ⁊ scandalū ex dictis vel factis minus rectis (ut nō vituperetur miniſteriuz nr̄m) quia mala subditoꝝ redūdāt in vitupe⸗ riū p̄latoꝝ (ꝛ ī oīb⁹) sc̄z p̄tinētibus ad salutē (exhibeam⁹ nosmetip̄os sic̄ dei mīstros) ipi xp̄o nos q̄tum possum⁹ ꝛformādo (In multa pa⸗ tiētia) Hic oñr explicat suaz exhoꝛ tationē in spāli. a diui² in tres. q̄ p̄mo declarat q̄liter sit vtēdum grā collata in exteꝛioꝛi cōfusione. scō in inteꝛioꝛi deuotione ibi. Os nr̄m tercio in īfidelīū vitatione ibi. Jugum ac̄. Circa p̄mum tria fa cit. scōm q̄ in tribꝫ scā cōuersacō exi stit. p̄mū ē tolerātia malo⁹. scōm opacō bonoꝝ ibi. In castitate. ter cīū ē ꝛpatio istoꝝ a illoꝝ ibi. Per ar ma. Circa p̄mū sciēdu⁹ q̄ in malis pene tolerandis. p̄mo pacīēda ē ne cessaia ī dicit (In multa pacīētia) a dicit multa ꝓp̄t multitudīem ma loꝝ supuemenciū (in tribulationi⸗ bus) ex aduersarioꝝ psecucōne (in necessitatibꝫ) ex defectu necessarioꝝ vite (in angustiis) ex euadendi dif ficultate seu īpossibitate (ī plagis) nobis illatis in coꝛpe (ī carceribꝫ) ne possem⁹ ad p̄dicandū discurrere (in seditionibꝫ) extra nos motis ab aduersariis veritatis (in laboꝛibꝫ) opando ꝓpriis manibꝫ. q̄ fecit apo stolus apud chorinthios ut q̄stuz falsis apl̄is p̄duderet (in vigiliis) ꝓp̄t instātiā oratiōis (ī ieiunīis) aliq̄n voluntarie assumptis ad re⸗ pressionē carnis a alioꝝ edificatiōez a aliq̄n ex dbi defectibꝫ patiēt tole ratis (In castitate) Hic oñr ponit ea que p̄tinēt ad opationē bonoꝝ⸗ in quibꝫ p̄mo fit q̄ p̄tinēt ad opa tionē coꝛdis a q̄tuz ad lꝫ dicit (In castitate) que dicit puritatē mētis redūdātē in coꝛpe (In sciētia) q̄tū ad cognicōez diuinoꝝ a hūanoꝝ ad salutē nēcariꝝ (ī longanimitate) padēt expectando diuina p̄missa (in suauitate) q̄ facit hoīez dulcē a sua uē p̄ioꝛ verbo a facto ex grē abūdā tia iō subdi² (ī spūscō) In caritate ñ ficta) ꝺ ipa caritas. Cōsequēt tāgit p⸗ fectionē oīs. d. (ī vbo veritatis) p̄di cādo a cū hoīb⁹ cōiter loq̄ndo. Et p fectionē opis (ī virtute dei) opa meri toꝛia faciendo. a doctrinā miracul̄ ꝛfirmādo (Per arma) Hic oñr oñdit q̄l̄t vtēdū sit grā d̄initus collata ī opacōe bonoꝝ a maloꝝ ⁊ int̄ hui⁹ mūdi p̄spera a adūsa nō deuiare a rectitudīe. p̄spera aūta adūsa tria respiciūt. sc̄z supbiā vite. ꝛcupiscen tiā carnis a ꝛcupiscētiā oculoꝝ. idō oñt ꝓpositū. p̄mo in p̄mo. scō ī scō ibi (Quasi morientes. terciō ī tercio ibi. Quasi egētes. ꝛia tñ ista perti nent ad veritatē iustitie cōiter acce pte. iō dicit (Per arma iustitie a de xtris) ⁊ ne in p̄speris p supbiā ele uemur (a a sinistris) ut ī aduersis a veritate nō deiciamur. a similiter ītelligēdū in seq̄ntibꝫ cū dic² (p glo riā et ignobilitatē) aliq̄n apl̄i fue⸗ runt ab hoīb⁹ reputati valde gl̄osi si cut dic̄t act. xiiij. q̄ hic omiste pau lo et barnabe volebant tanquam dijs sacrificare. et alibi incarcerati fuerūt ut viles et abiecti. sic̄ patet ex eodē libro (p ifamiam et bonam famā) quia ab aliquibꝫ dicebant̄ magi et deceptoꝛes. et ab alijs veri tatis predicatoꝛes. et idē p̄tinet q̄d subdif (ut seductoꝛes) reputati su mus a multis (a veraces) ab alijs (sic̄ qui ignoti) ⁊ reprobati a ma⸗ lis (et cognīti) ⁊ approbati a boīs et tñ in istis p̄speris et aduers sic apl̄i se habuerunt q̄ nō decebāt a veritate p supbiam eleuati: nec p pusillaīmitatē deiecti (Quasi mori en tes) Hic oñr poīt ea q̄ p̄tinēt ad cō cupiam carnis. et sūt tria. Primū

est vita que maxīe cupiscīt a q̄n
tū ad ꝟ dicit. (q̄si morientes) pcuꝛ
mortē exponit. (a ecce viuim⁹ deo)
p fidē a gratiā iustificati. ꝟ secūdus
est incolumitas vite. a quantū ad
ꝟ dicit (vt castigatio nō mortifica
ti). q. d. ꝛ a deo p flagella castige
mur tñ a morte p eū eripimur. ter
cū q̄ cupiscīt in vita pñti est io
cunditas. a quātū ad ꝟ dicit. (q̄si
tristes sp aūt gaudētes) ꝛ q̄uis ī
hīs q̄ ptinēt ad carnē patiamur
afflictionē. tñ p spm̄ maiorē cōseq̄
mur mētis cōsolationē ſm aliud act⁹
v. Jbāt apli gaudētes a cōspectu cō
lij. q̄m digni habiti sūt p nōie ihu
su cōtumelijs pati (Sicut egentes) ꝟ
cōr ponit ea q̄ ptinēt ad cupiam
oculorū (sicut egētes) ꝛ victūs ac
stitū ab alijs mēdicantes (multos
aūt locupletātes) ꝛ bona spūalia
ipīs cōicantes. q̄ tāto sūt meliora
quāto q̄ sūt aīe corpalibꝫ p̄ferunt
(tanq̄ mihi nil hñtes) nā apli oīa tē
poralia ppt̄ xp̄z dimiserūt matꝟ. xix
Ecce reliquim⁹ oīa et secuti sum⁹ te xp̄e
(a oīa possidētes) q̄ viuebāt xp̄o a
nō sibi ipīs. oīa autē erāt xp̄o sbiec
ta matꝟ. vl. Data est mihi oīs po
testas ī cē. a in t. ppt̄ q̄ꝟ apli xpm
tabāt oīa subiecta sibi in cui⁹ sig⁹ni
sēsibiles creature obediebāt eis
ad nutū. Notandū autē q̄ apl⁹
in p̄missis vario mō loq̄t ponendo
bonū tpale ꝺtra spūale. nā in tpa
libus addit dictionē ꝺditionalē. s.
q̄si vel tanq̄ vel sicut aut hmōi. nō
autē in spūalibꝫ. q̄ tpalia nō hñt
rationē; bonī vel mali ſm veritatē:
ſ tm̄ ſm bonī appentiā a ñ exīntiā
spūalia ꝺ ſm veritatē (Os nostr̄)
Hic cōr apl⁹ docet vsū grē collate
quantū ad interiorē deuotionē. et
diuī² in duas ptes. q̄ p⁹ circa ꝟ de
se veritatē cōndit. secūdo ad ꝟ chorī
thios īducit ibi. Nō angustiami.
Circa primū dicit. (Os nostrū ptz
ad vos o chorīthij) ꝛ illa q̄ dixim⁹
ex iactātia nō p tulimus: ꝟ ad vti
litatē vestrā ꝛt vigeat amicicia no
stra erga vos. apiēdo vobis corda
nrā. a ideo subdit deuotio sua cū ꝺt
(cor nostrū dilatatū est) ꝛ apertū
ad appetendū magna. s. bō celestia
ꝺr autē p oppositū cor bonis angu
stiari q̄n appetit terrena bona cele
stibus omissis. q̄a terrena sūt īfra
bonā a ipō minora (Nō angustia
mini.) Hic īducit chorinthios ad
fidē. d. (Nō angustiamini in nob
ꝭ.) q. d. si angustiamini minus
bona terrena appetēdo mō dicto. ꝟ
nō puenit ex ꝟ q̄ vidistis ī nobis
q̄ nō dedim⁹ vobis exē⁹ ꝟ faciēdi
sed puenit ex cupiditate vrā. ideo
subdit (angustiamini autē īterio
ribus vestris). q. d. ꝟ puenit ex defe
ctu vrē deuotōnis. iō subdit (eandē
autē hñtes remunerationē) vobis
p̄missam ī celestibꝫ sicut a nobis.
(tanq̄ filijs dico) quoꝝ salutē; su
me desideraꝝ (dilatamini a vos) ad
appetēda celestia vt habeat⁹ remu
neratiouē eandē quā expecto (No
lite ꝭ.) Hic cōr doctv sū collate
grē quantū ad ifideliū deuitationē
a diuidit in duas. q̄ p⁹ facit ppositū
sū. secūdo probat quod dā dictuꝝ. ibi
Nos em̄. Circa primū dicit (Noli
te iugū ducere cū infidelibꝫ.) ꝛ eis
cōiugi ī uersatōe seu familiaritate
iugū em̄ dic² a iūgendo. vñ caritas
ꝺr iugū xp̄i. iniq̄tas vero iugū dya
boli in quo iūgunt maligni. q̄ ät
fideles ab ifidelibꝫ debeāt separari de
darat multipl⁹. Primo rōne sump
ta ex habitu affectus. d. (que em̄
ptīcipatio iustīe) q̄ est in fidelibꝫ
volūtate (cū iniquitate) que est in
affectu infideliū. q. d. nulla. Secun
do ex habitu intellectus (que socie
tas lucis) ꝛ veritat̄ fidei que lucet
in mētibus fideliū. (ad tenebras)
id est errores in mentibus infideli
um existentes quasi diceret nulla.
immo debēt diuidi sicut ī prīa rerū
creatōe deus diuisit lucē a tenebris
gen. j. Tercio ratōe capit̄ fidelium
quod est xp̄s. a capit̄ infidelium
q̄ꝟ est dyabolus. de quibus dicit.

(que ꝺuentio xp̄i cum belial) q. ꝺ. nulla. a ideo fiē hec capita non hñt aliquā ꝺuēꝺionē adiuicē ita nec eo rū mēbra hñt. Quarto ex fine. ꝺ. (aut q̄ ps fidelis) .i. sors eterne hereditatis ab eo expectate (cum īfidelī) cui⁹ finis est mors etna. a sicut nulla conuenīēdia ē in fine. sic nec ī hijs q̄ ad finē. Quinto ex p̄sēti statu ī q̄ fidelis ē tēplū dei. iō ꝺt (Quis aūt ꝺsensus tēplo dei) .i. fidelis (cū idolis) .i. cū infidelitꝫ q̄ dicūtur ꝺo la eo q̄ colunt ip̄a. scōm illud p̄s. exiij. Similes illis fiāt q̄ faciūt ea aē. hoc aūt inducit apl̄s qz int̄ chorinthios erant aliq̄ sapiētes reputati qui tñ ꝺmerebāt idolatica ī scā datū alioq̄ fiē dictū fuit p̄ma chorī. vij. ca. p̄ter q̄ꝺ apl̄s loq̄t ad rep̄mendū hūc abusū (Vos ei) Hic ꝺsequēter p̄bat q̄ꝺam dictū. scz q̄ fideles fūt dei tēplū p autoritatē leuit. xxvij. vbi trāslatio nrā habz. Ponā tabernaculum meum ī medio vestri. loco cuius ꝺr hic (habitabo in illis) licet em̄ deꝰ sit in oībz p essentiā p̄sēciam a potētiā tñ ī fidelibus est modo spāli p grām (a ābulabo) inter eos dādo eis ꝝ tutē p̄cedi de bono in melꝰ (a eo illoq̄ deꝰ) p̄tegēs eos speciali puidētia (a ip si erūt mihi populꝰ) p exhibitiōem debiti cultus. p ꝫ aūt q̄ hic dicitur habitabo in illis in psona dei. hēturq̄ fideles fūt tēplum dei (Propt̄ qꝺ) Ex p̄dictis infert̄ monitio q̄ sumit̄ ex scriptura ysa. lvj. in q̄ tria tāgūt̄ que ꝺñt agere fideles erga īfideles Primū est q̄ eoq̄ p̄cta deseramus qꝺ notat̄ cū dicitur (Propt̄ qꝺ exite de medio eorum) Secundū est ut occasionē fugiamus p̄ctoq̄ ibi (Et separamini) Tertiū ne sustineamus eoq̄ mala. ꝫ potius arguamus cuz dicit̄ (a īmūdū ne tetigeritis) palpādo vida seu palliando. Et subdit̄ p̄miū hanc moītionē seruātibz reddendū cū ꝺr (Ego recipiā vos aē) ꝫ in p̄senti ad familiaritatē meā per gratiam et in futuro per assimilati

onem ad gloriam

Capitulum Septimum.

Has igit̄ hñtes) Postq̄ apl̄s monuit chorinthios de hijs agendis in futuro. hic ꝺñr ꝺmēdat eos de bono p̄terito. a diuiꝺitur in duas ptes. qz primo pomit̄ ad p̄dicta quedam ꝺtinuatio. scdō chorinthioq̄ cōmēdatio ibi. multa mihi fiducia. Prima adhꝫ in tres. qz p̄mo pomit̄ vtilis monitio. scdō induc̄tur exēplificacō ibi. Capite nos. tercō monitionis ītētio ibi. Nō in ꝺdēnationē. Circa p̄mū ꝺtinuādo se dictis dicit (Has igit̄ hñtes p̄missiones) scz de receptione fidelium ad grām ī p̄senti. a glaz in futuro. ut dictū ē ī fine capituli p̄cedētis (mūdemus nos ab oī inq̄namento carnis. a spūs) .i. a p̄ctis carnalibus. a spūalibz. qz mhil coinq̄natū intrabit in illā ciuitatē celestē apoc. xxi. (p̄ficientes) p scām ꝺuersacōnē (sāctificationē) in baptismo inchoatā (in timore dei) scz filiali q̄ hz caritatem annexā (Capite nos) Hic ad p̄positū inducit apl̄s suipi⁹ exēplū. ꝺ. (Capite nos) .i. accipite nos in exēplum. qz mūdeꝰ viuim⁹ ī ꝫ mūdo nulli nocumētū īferendo in p̄sona. qꝺ notat̄ cū ꝺr (neminē lesim⁹) nec etiā in fama. iō subdit̄ (neminē cōtemnim⁹) nec etiā ī re possessa. p̄pt̄ qꝺ seqūtur (neminē circūuenim⁹) .i. decepim⁹ ip̄m defraudādo (Nō ad ꝺdēnationē) Hic ꝺñr aperit sue monitionis intētionē. ꝺ. (Nō ad cōdēnacōm vestrā dico) ꝺrns vicijs vos vocādo tanq̄ obstinatos. tūc ei ad ꝺdēnationē alicui⁹ fit talis vocatio qñ reputat̄ obstinatus. ꝫ qñ fit sub spe correctōis tūc nō fit ad ꝺdemnationē ꝫ ad emendationē. a sic loq̄t apl̄s. ideo subdit (predixi ei q̄ ī cordibus nostris estis) cogitādo iugiter de vestra vtilitate. a salute ītātū q̄ p ea patus essem mori. iō subdit̄ (ad ꝺmoriendū. a ꝺuiuendum) vita gracie. a glorie quasi dicēret.

hāc vitā desidero vobis sicut a mihi· (Multa) Posita monitōe· Hic añr apls ponit suā ōmēdationē de uno chriīthio pterito· a diui² i duas ptes· qr pº poīt hāc ōmēdationē· secūdo eius expositionē ibi· Nā cū venissem· In ōmēdatōe vero chriīthioꝝ poīt quadruplicē affectū quē ōcepat de uois opibꝫ sicut a quibꝫ dꝫ de uois amicis ōcipe· Primus est affectꝰ fiducie· ex ꝟ em qꝫ vidꝫ eū bñ iāpe ōfidit qꝫ bñ pficiet a quantū ad ꝟ dicit (Multa mihi fiducia est apud vos) de pfectōe uoꝝ i chriīthio· Secūdꝰ est affectꝰ glīationis· nā amicꝰ est alter ipse ꝙpt qđ glīat de uois amicis sicut de suis iō subdit· (Multa mihi glīatio de vob) ꝛ de uīs opibꝫ uois· Teraꝰ ē affectꝰ ōsolatōis· nā oīs letitia est tristicie diminutiua· ꝙpt qđ unū amicꝰ cognitū est tristicie p̄cedentē diminutiuū a p ōñs ōsolatiuū· idō subdit (repletus sū ōsolatōe) Quī tus est affectꝰ exuberātē gaudij· sqñ unū amicꝰ nō solū minuit tristicias· ꝟ totaliter eiicit eā p gaudiuꝫ supuenīēs· iō subdit (superabūdo gaudio in oī tribulatōne vrā) ꝛ ex peccatis vīs illata mihi· q· d· gaudiū qđ ōcepi de uno vō supuenīēti totaliter supat tristitiā quā ōcepā de malo vō p̄cedente Aliqui dicūt qꝫ ꝟ est lrā (in oī tribulatōe nrā) a fic est sēsus qꝫ letitia quā ōcepat apls supauerāt tristitiā q̄ supuenerat ei ex tribulatōe mota ꝫ eū i macedonia· q̄ tangit² in pte seqnti· a iō lrā sequēs magis ōcordat huic expositioni· tñ exutroq; tristitiā habuerat· vt tāgit i sequētibꝫ (Nā cū venissem·) ꝟ añr apls expoīt dictaꝫ ōmendationē quātū ad duo q̄ dixerat i ea· secundū expoīt ibi· sed q̄ ōsolat· dixerāt aūt apls se fuisse tristatū cuiꝰ cām expoīt· d· (Nā cū venissemus macedoniā nullā requiē habuit caro nrā) nō dicit spūs nr· qr ōsolabat in mēte (ꝟ omnē tribulationē passi sū?) q̄ plenꝰ explicatur act· xvj· vbi dr qꝫ paul⁹ a filas uberatis carcerati fuerūt crudeliter a pedes eoꝝ dippo ostricti ex turbatione mota ctra eos· eo qꝫ paulus spūm phitonicū eiecerat de quadaꝫ puella q̄ magnū questuꝫ p̄stabat suis dñis diuinando (forte pugne) ab infidelibꝫ· (intꝰ uīores) a falsis fratribꝫ (ꝟ sed q̄ ōsolat) secūdo dixerat apls se fuisse ōsolatū· ꝟ expoꝰ apls pº ponēs ōsolatōis materiā· secūdo ꝟ dit ad ꝟ rationē· ibi· Cōtristati em estis· Tertio infert suā ōclusionē ibi· Igit a si scpsi· Materia vō sue ōsolatōis duplex fuit· Vna aduentus tyti ad ipsū q̄ erat sibi gratissimus· a hāc tāgit· d· (sed q̄ ōsolat huīles·) ꝛ afflictos· Alia fuit vera pnia chriīthioꝝ quā sibi retuleāt titꝰ sicut viderat· iō subdi² (ōsolatꝰ est in vob) ꝛ ex ōmēdatōe vestra p eū nob reuelata· iō subdit (referēs in vob vestꝝ desideriū) ꝛ ardorē pfiendi· sicut p otrariū fuerūt añ pigri (vestꝝ fletū) nōne delicti ōmissi (vestrā emulationē p me·) pseudo apls repellendo amore xpi a me (ita vt magis gauderē·) de pnia vrā q̄ꝫ pīꝰ doluerā de peccato cōmisso· Vel aliter apls prius correxāt eos dure i epla prima· a postea timēs ne ex hoc caderent in desperationē seu aliud malum· ad tps dolunt de scptura illa· sed postea vidēs bonuꝫ correctōis futuꝝ gauisus fuit· ideo dicit (q̄m a si ōtristaui vos i epla) dure vos corripiēdo (nō me pentꝫ mō (a si penituerat) prius ratiōe dicta· (videns qꝫ epistola illa a si ad horam contristauit vos) id est transitorie) nunc gaudeo non· quia cōtristati estis ꝛc·) sicut medicus nō gaudet de amaritudine quaꝫ infirmo propinauit· sed de sanitate per eam consecuta· (Contristati enim estis) Hic ōsequēter inducit rationem ꝙpter quā eorū tristitia fuit ei occasio gaudij siue materia· s· quia tristitia illa fuit scōm deum· Et diuiditur in duas partes· qr primo

facit ꝓpositum. scdō declarat qđ am dictū ibi. Ecce eñ. Circa pmū dicit (Cōtristati eñ estis scđm deū) Circa qđ sciēdū ꝙ ommis tristitia oriē ex amore. cū eñ aliqs tristat hoc ē qꝛ caret amato bono. vel qꝛ tūet eue nire aliqđ otrarīū boni amati. Est aūt duplex amor. scz amor dei a se culi. Ex amore vō dei oriē tristicia de pcō que ē scđm deū. q nullū af fert boi detrimētū ꝫ magł bonū fu ctū iō subdiē (ut in nullo detrimen tū patiamī ex nobis) ꝛ ex correctiō ne nrā. ꝫ magis bonū. iō subdiē (q eñ tristitia ē scđm deū penitētiā in salutē operatur) ꝛ inducit ad pemiten tiā de pctis q pnīa ducit ad salutē (stabilem) ꝛ eternā. Sz otra ꝫ ali qs obicere posꝫ. qꝛ tristicia de pctō est ipa pnīa. mihil aūt seipm indu cit. ergo nō. Dicēdū ꝙ penitētie tres sūt ptes scz otricio confessio a satissa ctio. tristicia vō de pctō ē prima ps peitentie a causat alias duas seqñ tes nō seipam. Tristicia vero seculi q oriē ex amore secularis boni īge dit detrimētū spūalis boni. iō subdi tur (seculi aūt tristitia opa. mortē) ꝛ pctm̄ iaco. iiij. ca. qui eñ voluē rit amicus ee ho seculi inimicus dei ostituī. (Ecce eñ) Hic oñr declarat qliter tristicia dei opaē penitentiā ī salutē. d. (Ecce ei hoc ipm ꝫm deū cō tristari vos) ꝛ tristicā quā vobis ī tulī q est ꝫm deū (q̄tū in vob opaē sollicitudīez) advitans malaa agē dū bona. in illis q̄ ꝓpus erāt ad ꝫ pi gri. a ñ solū ꝫ ꝫ ee q̄ sequūē (ꝫ etiā defensionē) scz mei ō pseudo apłos ipos repellēdos (ꝫ indignationē) otra pcā omissa nō solū a se. ꝫ etiaz ab alijs (sed timorē) de recidiuo (sed de fideriū) pficiendi ī melio (ꝫ emula tionē) imitādo bonos (ꝫ vindictā) puniēdo pcā ꝓpriaa etiā aliena po tissime qꝛ illū formicatorē nephari uz de q̄ hꝫtur epla ꝓma. ca. v. puni erāt. qui tñ prius mimis fouerant. iō subdiē (in oibz exhibuistis vos inocētamīatos in negocio) qꝛ sic su stinētes pctōrē ꝛ otaminā. sic puni entes emūdanē (Igitur) Hic īfert ꝛclusionē intētā. d. (Igiē a si scrip si vobis) de illo nephario puniendo a accapiē hic sīp qꝛ. qꝛ sic scripserat (nō ꝓpt eū qui fecit iniuriā) ma culando lectū prīs ut scz nō puniꝛ tur tm̄. ꝫ ut emūdarē a alijs ex al pena terrerent (nec ꝓpt eū q̄ passus est) dictā iniuriaz ut vindicarē ꝓ penam (ꝫ ad manifestādā sollicitu dinē nostram quā ꝓ vob hꝫem) ut in vobis extirpēē vicia a ꝛtutes au geanē (coꝛā deo) mod ē iurādi ad ꝛfirmationē dicti. ꝛ deo teste. Et qꝛ hec bona fiīt ꝛsecuta ex sua correctiō ne subdit (Iō a ꝛsolati sum in cō solatione vrā) ꝛ ex pfecto vīo vob dato (abundāti magis gauisi su mus) ꝛ postq̄ otristati sum ꝓus ex vīo delicto. Et secaz cām de gau dio Titi addit dicens (sup gaudio titi) de ꝛmēdatione vrā (qꝛ refectus est spūs ei ab oīb vobis) refidun tur ei plati de ꝓfectu subditoꝝ. gau dium eñ anīe sue erat ei materia gaudij. Vlterius addit tertiā racō nem. d. (a si quid ap ud illum glo riatus sū de vob aē) apłs eñ ꝛmen dauerat chorinthios erga titū qui inuenit eos tractabiles a obedien tes. a sic apłi verba inuenit ee vera ꝓpter qđ apłs nō fuit ꝛfusus de illa ꝛmēdatione. qꝛ ita inuentum est in veritate. a patet lra. Quartā etiaz rationē addit. d. (a viscera ei abū dancius in vobis sunt aē) quia tit videns eorum penitentiam a obedi enciam a reuerenciam ad ipsuz. hū it eos in visceribus caritatis magł q̄ ante. de quo gaudebat apłs. Vl teriꝰ qrtā rōnem addit. d. (gaudeo qꝛ ī oīb ꝛfido in vob) ex bono ei coꝛ inchoato ꝛfidebat ꝙ bñ de cetero se hērent qđ erat ratio gaudij. ::

Capitulū Octauum.

Notam aūt facimus) Postq̄ apłs īduxit chorinthios ad bonuz in generali. Hic oñr

hortat eos ad quotidiānū in pticulari · s · ad largitionē elēosine mittende in ihrlm · fideles em̄ ibidē hītantes vēdit oībz ponebāt pdia ad pedes aplorz vt diuiderē² singulis put opꝰ erat actuū · iiij · a quia ꝓpter christū fuerūt depauperati · di ſposuerūt sic apostoli q credentes de alijs ciuitatibz a terrā qui nō fic abrenūciabāt ꝓpijs iuuarēt illos suis elemosinis · a de hoc fuit rogatus paulꝰ a barnabas vt haberet act · a gal · ij · ꝓpter qđ paulꝰ circa hoc erat solliciatus · a ideo primo induxit chorinthios ad hāc elemosinā tribuendā · secūdo docet tribuēdi modū ca · ix · Primo adhuc in · q primo agit de huius elemosine datōe · secūdo de ministrā eius a collectione · ibi · Grās ago · Prima adhuc in · ij · q pō ad dandā elemosinā chorinthios induxit · secūdo excusationē excludit · ibi · Si em̄ voluntas · Prīa adhꝫ in tres ſm q induxit eos triplr · secūda · ibi · Hec em̄ · tercia ibi · Hoc em̄ vob vtile · Prīo autē modꝰ inducēdi chorinthios ad elemosine dicte datiōnē est per exemplū macedonū qui iā hoc fecerāt · ꝓpter qđ ponit pō eoz exemplū secūdo chorinthios inducit ad imitādū ibi · Itavt rogaverꝰ · Circa pmū dicit : (Notā aūt facꝫ vob frēs) vt imitemini (gr̄iā dei) · v opa bona q̄ puenīūt ex dei grā (que data est mihi) p mīsteriū meū (i ecclīs macedonie ·) Consequenter ponit gratiā illā · d · (q in multo exprimēto tribulationis) · v in multa tribulatōe eis supuenīēte · quā nō solū audiui : sed etiā exprimēto pbaui · (abūdātia gaudij ipoz fuit) q nō solū sustinuerūt patiēter qđ est vtutē politice : sed etiā gaudēter qđ est vtutis infuse actuū · v · Ibāt apli gaudentes ecē · Hoc aūt p mittit aplꝰ vt oīdat elemosinā macedom magis commendabilē · eo q in dicta tribulatione depauperati fuerāt · a tñ elēosinas mittē sanctis i ihrlm nō omiserāt · iō subdit aplꝰ · (a altissima pauptas eoz) · v valde cōmēdabilis (abūdauit) · v effectū abūdātie oīt (i diuitias simplicitatis eoz) · v puritatis sciētie · quā puritatē facit caritas · q̄ bona ꝓpa quantūcūq modica facit extēdere ad nēcitates ꝓximi releuādas (q ſm virtutē) id ē ꝓmptitudinē aī ad dandū (testimoniū illis reddo) nō solū ex auditu : sed etiā ex visu (qđ supꝫ virtutē) · v supꝫ facultatē (voluntarij fuerūt ad dandū) Circa qđ sciendū · q licet liberalitas politica hēat medium respiciendo ꝓprias facultates · liberalitas tñ infusa excedit hoc medium inquātū rescidit atiqđ de sibi necārijs ad dandū magis indigētibus ꝓpter deū · fit a temperantia ifusa nō solū rescidit carnis delcābilia put impediūt bonā dispositionē corpis a debitū vsū vōmis : sed vlteriꝰ vt corpꝰ in seruitutē aīe totalr redigat (cū multa exhortatōe obsecrātes nos) · v nō solū liberalr dātes : sed etiā nos obmixte togātes (vt acciperemus gratiā) · v elēosinā (a cōicationē) bonoz suoz fidē dā paupibz in ihrlm (a nō sic speravimus) · v nō quātū sperabāmus : sed plꝰ dederūt · iō subdit (sed semetipōs pō dederūt dño) totā vitam suā ad eius glorīā ordinando (deinde nobis) obediētiā p mittēdo (p voluntatē dei) · v ꝓpter deū nobis obediēdo · tūc em̄ ē obedīa recta qñ fit deo pō · deinde ministrīs ꝓpter deū (Itavt rogaverꝰ) Posito exēplō macedonū · Hic oñr exitat corīthios ad imitandū · d · (Ita) · s · moti fidē facto eoz (vt rogaveramus titū quēadmodū cepit) vos istruere in alijs opibz bonis a pfectos vos reddidit in illis (itavt pficiat in vobis istā gratiā) inducēdo vos ad huiꝰ elemosine magnificā largitionē nō solū sicut alij sed plus · cuiꝰ cā subditur (sed in oībz abundātis) p ceteris xpīanis (fide) qua credit ad iustidam (spe) qua in deū tendit · (a sermone) · v fidei cōfessione ad salutē (a sciētia) id est notitia scripturē

a hec ptinēt ad mētis affectōnē Cō
seqnter ponit q̄ ptinent ad exterio
rē opationē. d (a in oī solliciturie)
scz bene opandi (insup a caritate re
stra in nobis) .v. caritatē opibz no
bis ipensis (ut i hac grā abūdet)
.v. in hui9 elemosine largicōe p̄cel
latis alios siē p̄cellitis eos in alijs
gr̄cijs. Sz qr̄ possz aliqs credere apo
stolum ꝟ dicere p modū p̄cepti. idō
ꝟ remouet. d. (Nō q̄si impans di
co) scz ista (ꝟ p ationē solliciudinē)
.v. p macedonū exēplū q̄ dictā elēo
sinā fecerūt solicite (etiā vre carita
tis ingemū bonū approbās) .v. pro
pter hanc volens pmptudinē vestre ca
ritatis ad dictā elemosinā faciēdā
siē em̄ in speculabilibz ille dicit ho
mi ingenij q̄ cito capit ꝛba magī
sic in opabilibz ille methaforice di
cit ingenij homi q̄ alteri9 exēplo ci
to mouet ad opus bonū etiā in me
li9 p̄cedēdo (Satis) hic ponit scūs
mod9 inductōis scz p exēplū xp̄i cuz
dr (Satis em̄) .v. scire debetis ad inti
tandū (grām dn̄i nr̄i ihu xp̄i) q̄ sit
illa subdit (quō ꝓpt̄ vos egen9 fa
ctꝰ ē) nō necessitate ꝟ volūtate (Cū
essz diues) nō dicit fuisz ne crederet
p ꝟ celestes diuicias vel spūales di
misisse q̄ē falsū p̄. xlviij. simul i
nū diues a paup. sic ei fuit diues
in spūalibz. qr̄ simul paup fuit i tē
poralibz (ut ūli9 inopia) i tēporalibz
(diuites essetis) in spūalibz. oīa ei
penalia que sustinuit xp̄s iter q̄ re
posit pauptas fuerūt remedia cō
tra mala nr̄a p ea sumus restituti
vite spūali (a ꝯsiliū in ꝟ do) ut exē
plo xp̄i p largitione elemosine nō
formidetis minui in facultatibz ve
stris (Hoc em̄ vobis) Hic ꝯñr po
teri9 mod9 inductionis scz ratione
vtilitatis maioris q̄ puenit danti
elemosinā. qr̄ dat tm̄ bonū tempa
le a recipit spūle q̄ē maiꝰ. q̄to q̄
fuit aīe corpalibz p̄ferunt. idō dt (ꝟ
em̄ vobis vtile ē) scz magis qr̄ illis
qui recipiēt (q̄ non solū facere ꝟ et
velle cē). q. d. libēter debet ꝟ face

re exq̄ incepistis ꝟ velle a primo an
no uersionis vre ad fidē (Nūc vo
re facto p̄ficite) .v. illā bonā voluntā
tē ope adimplete. ut sic pmptitu
do aīmi appareat i ope (ex eo q̄ habe
tis) ꝟ addit apl̄s qr̄ discrete dz fie
ri elemosina ꝟm facultatē facientis
nisi in casu i q̄ qs vult statū muta
re utpote p ingressuz religionis. tūc
dī totuz paupibz erogādū ē. matꝟ.
xix. Si vis p̄fectus esse vade vende
oīa que habes a da paupibz a venia
sequere me. nō (Si em̄ voluntas) Hic
circa p̄dicta remouet duplicē excu
sationē. p̄ma est qr̄ possz aliqs dice
re qr̄ nō possz dare nisi valde modi
cū. a sic nulli9 aut modici meriti es
set apud dēū. ꝟ remouet dicēs (Si
em̄ voluntas pmpta ē) ad dandū
(scd̄m id q̄ habet) .v. accepto dīna ñ mē
suras ꝟm q̄ptitatē elemosine q̄ nō ē
in ptāte dantis. paup em̄ nō ꝓt da
re tantā elemosinā q̄ptā diues. sed
mensuras ꝟm pmptitudinē volun
tatis que statim exiret in actū hīta
facultate. ꝓpt̄ q̄ ipedimētum q̄ē
inuoluntariū mihil tollit de merito
Vñ mar. xij. ca. duo minuta q̄ pau
per vidua misit in gazophilacium
plus omendauit a saluatore q̄ mu
nera diuitū. q̄si incōpabiliter maio
ra. Scd̄a vero excusatō possz ee. qr̄ di
ceret aliqs q̄ fideles in ihr̄usalē hī
tātes p huiusmodi elemosinas ha
būdarent. a odio vacarēt. a dātes
depauparent. q̄ nō essz ꝟueniens
idō hoc remouet. d. (nō em̄ ut alijs
sit remissio) .v. ociositas vite (vobis
āt tribulatio) ex depaupacōe sup
ple dictas elemosinas hortatiue fieri
(sed ex eq̄litate in p̄senti) .v. ut fiat
q̄dā equalitas ꝓportionis iter vos
a ipsos. quia plus habundatis in
tempalibus q̄ ipi. a conuerso ipi
magis habundant in spiritualibz
q̄ vos. a sic fit q̄dam eq̄litas si per
vrām abūdanciā i tēporalibz eorum
indigētia supleatur q̄ minus est

a ecōuerso p eorū abundantiā in
spū ahtz supplear qđ mi9 est in vo
bis · vtz i trā (sicut scriptū est) exo
rvi · de colligētibz māna (q̄ multū)
supple collegit nō abūdauit) ·v· nō
inuemit misi mēsurā gomor p q̄libz
capite dom9 sue (Et q̄ modicū) scz
collegit (nō minorauit) ·v· nō inue
mit mi9 mensura gomor p singla
capita · a h̄ fuit figura h9 adeq̄tio
mis int' ecc̄ie p̄mitiue fideles (Grās
ago) Hic oñr agit de ministr' col
lectionis h9 elemosine · a diui2 in
duas · qr p° eos noīat · secūdo chor̄i
thijs eos recōmendat ibi · Ostēsio
nē · Prīa adh̄ i tres ſm q̄ tres mi
nistros noīat · Pri9 aūt est titus q̄
chor̄ithios iā añ instruxerat · vt p
dictū est · a ideo negociū istud fuit
sibi p̄cipaliter impositū · dic̄ igit'
apl's (Grās autē ago deo) a q̄ p̄ci
paliter est oñe bo'm op9 (q̄ dedit
eandē sollicitudinē) ad p̄curatōem
elēosine dicte (p vob) qr magn' cedet
ad vtilitatē vrāz q̄ recipiētibz ipsā
vt oñsum est ·ſ· qr redpiūt a vobis
bonū tpale · vos āt ab eis bo'm spū
ale qđ est meli9 (i corde titi) sicut i
corde meo (q̄m exhortationē q̄dem
suscepit t̄tus) cū induceret cū ad ſ ne
gociū suscipiens8 p̄mpte suscepit ·
nō solū p mea exhortatōe (sed etiā
ex sua bona voluntate p fect9 est ad
vos) p executōe sui negocij · (Misi
mus) Hic noīa2 secūdus q̄ ſm ati
q̄s fuit lucas · ſm alios vo barna
bas · vterq; em fuit comes pegrīa
tionis ap̄li discurrēdo p p̄dicatiōe
euāgelij · si tñ itelligat' de luca · tūc
illud qđ dr (aut laus est i euāge°)
exponendū est ab eo descripto · si āt
de barnaba exponēdū est ab eo p
dicatorq; qr seq2 (nō solū aūt t̄tus)
quemitvtriq; vt dictū est · (in hanc
gratiā) ·ſ· elēosine mittēde in ihr̄m
fāctis (misi9 eū) inquā cū tito (ad
dñi gloriā ·) ad quā ordinādū est
oñe op9 bo'm (a destinatā voluntā
tē nostrā) ·v· ad exequendū nrē vo
luntat' ordinatōez · Conseq̄nter do

dit cām q̄re tā solēnes mittebat vi
ros · d · (Cautantes ne q̄s vos vitu
pet in hac plenitudie q̄ mīstrat a
vobis) i larga elēosina a vob̄ dāda
deuita9 inquā ne vitupem̄ de negli
gētia ā de fraude aliq̄ · ppt' qđ misi
mus tales viros q̄ nō p̄nt notai de
aliq̄ tali · a cā huj9 sb̄dit' cū dr (p
uidem9 em̄ bō) ·ſ· agēda (nō solū co
rā deo) ex puritate intētionis (h̄ ēt
corā hoīb̄z) ad ex'm edificatōis (Mi
simus) Hic noīat' terci9 ·ſ· appollo
d · (Misi9 autē cū illis a frēm nēm
quē p bui9 in multē sepe sollicitus
ēē) ·ſ· p vrā salute · qr post apl'm p̄
mus chor̄ithijs p̄dicauit · j · chor̄ · ij
Ego plantaui appollo rigauit t̄tus
(nūc autē multo sollitiorē) ·ſ· de bo
no vro inuemi9 · Cui9 assignat' tri
plex cā · Prīa est q̄ chor̄inthij ege
rāt p̄mam de delictis · a sic magis cō
fidebat de p fectu eorū q̄ añ · a h̄ tā
gitur cū dr (ofidētia multa in vos)
·v· ppter ofidentiā magnā p defectu
vro · secūda cā est societas titi quē
diligebat · ppt' qđ hbēti9 cū eo pge
bat · a h̄ est qđ dr (siue p tito t̄tū)
Tercia est qr rogat9 erat de hoc ab
alijs apl's ·ſ· de elēosina p aurāda si
cut paul9 · iō dic2 (siue p frīb̄z nr̄is
apl's) (Ostēsionē) Hic vltiō vro
mendat dictos nūcios corinthijs
d · (Ostensionē ergo q̄ est caritat'
vestre a nrē glōe) ·v· suscipite eos ca
ritatiue qđ cedet etiā ad gloriā me
am · qr vos cōuerti ad fidē (in facie
ecc̄ie) ·v· vt alijs ecc̄ijs innotescat
caritas vrā ad edificatōez fideliū ·

Capitulū Nonū

Nam de ministerio quod fit
in sāctos) Postq̄ apostol9
induxit chor̄ithios ad bona
tionis actū · Hic cōsequenter doc;
donationis modū · Et diuiditur in
duas · qr primo quandā suspitio
nē excludit · secūdo ad ppositū acce
dit ibi · Misi9 autē · Circa primum
sciendū · q̄ eo q̄ nūcios suos sic re
cōmendauit in fine capi · p̄cedentē

posſ aliquis opinari q̄ de wæptio
ne eoꝝ curaret tm̄a ñ de elemosina
ī ihrusalē mittēda iō ſ remouz .d.
(Nā de ministerio qđ fit ī sāctos)
id ē de eleōsina ī ihrusalez mittēda
(ex habūdanti ē m̄ scribere vobis)
idest reputo superfluum scriberevl
tra illud quod supius vob̄ scripſi
cuius causaz subdit .d. (Scio enim
pmptū animū vr̄m) scz ad ſ facien
dū (p quo de vob̄ glorioz apud ma
cedones) ī gerens eis p exēplo hāc
pmptitudinem animi vestri (qm̄a
achaia) nomē regioīs ē cui9 metro
pol ē chorinth9 (parata ē ab anno
p̄terito) ad illi9 elemosine largitio
nē (a vr̄ā emulatio) .ſ. vr̄m studiū
bene faciēdi sāctis in ihrusalez (p
uocauit plurimos) ad similia opā
dum (Misim9 aūt) Hic oñr accedit
ad p̄positū ostēdens donādi modū
scz velociter habūdāt̄a hilarit̄ .ſm
ibi. Necessariū g̃. tertiū ibi. Vnus
quisq̄. Circa primū dicit (Misim9
autem fratres) id ē p̄dictos solem
nes nuncios a fideles (vt ne q̄ glo
riamur de vobis) laudando apud
macedones pmptitudinez vestram
ad dandū (Euacuet ī hac pte) si ei
misissem9 nūcios abiectos videret
q̄ ostenderem9 vos (ut quēadmodū
dixi) macedonibz vos omēdās) pa
rati fit̄ ad dādū (ne cū venerit ma
cedones mecū) apud vos a nō inue
nerint vos patos ad dādū (erubes
cam9 nos) q̄ſi dicat .ſi inuenirēt vos
īpātos ad dāduz qđ absit erubesce
remus .q. nō inuenire² vez qđ dixi
m9 eis de vob̄ (ut ñ dicam9 vos) scz
erubescere (ī hac sōstātia) .ſ. in da
tōe eleōsine ad sustētacōnē paupe
rū in ihrusalē .q.d. tal defect9 p̄pa
racōis nō solū esſ nob̄ ofusibilis .ſ
etiā vob̄ .ſ. si de nob̄ ñ exp̄ma9 fit̄ de
vob̄ (Necariū) Hic oñr monet eos
ad dādū abūdāt̄ .d. (Necariuz g̃)
.ſ. vtile p vobis a me (existimaui
rogare frēs) titū a alios p̄dcōs (ut
p̄uenīāt ad vos) añ aduētū meū cū
macedoīb̄ (p̄parēt repromissam
b̄ndictionē) .ſ. elemosine vr̄e grām
(a hāc patā ee fic q̄ſi b̄ndictionē)
.ſ. g̃tis a habūdāter datā (a nō q̄ſi
auaritiā) .ſ. mimis p̄ce datā .a. sub
dit rōnē .d. (q̄ parce semīat) .ſ. pau
dat (p̄ce a metet) .ſ. mimis in p̄mio
recipiet (a q̄ seminat ī b̄ndictōibz)
largit̄ dādo (de b̄ndictionibz a me
tet) .ſ. largit̄ recipiet in p̄mio ſco ī
dcā videſ. nā ī p̄mio celesti pax ñ
hēbit locū Dicēdū q̄ hz ibi nō sit pa
rū simplr a absolute .co q̄ cuilibz
sufficiet qđ hēbit tñ erit ibi respecti
ue in q̄tū vn9 maius p̄miuz hēbit
alio ſm diuſitatē meritoꝝ (Vnus
q̄sq̄) Hic oñr monet chorinthios
ad dand hilarit̄ .d. (Vnusquisq̄)
supple det (put destinauit ī corde suo)
.ſ. ordinauit ꝓpria voluntate (non
ex tristitia aut ex nēcitate) in ſ ex
cludit duplicē modū iuolūtarij scz
absolute qđ sit ex coactōne a q̄tū
ad hoc dicit (nō ex nēcitate) a iuolū
tarij mixti .ſ. fit̄ est p electio mercīū in
mari qđ hz tristitiā annexā .a. q̄tū
ad hoc dicit (Nō ex tristicia) .q.d.
nō detis q̄ſi coacti p̄cepto meo vel
timore ofusionis ducti .a. subdit ra
cōnē ad ſ .d. (hilarē .n. datorē dili
git de9) .ſ. approbata r̄munerat .q.
facit actū virtuosū .ſignū ei habit9
generati est delectatō ī ope .ij. ethi
corum (Potens est) Hic ad p̄dcā
inducit rationes .a. primo ex parte
dantis .secundo ex pte dei remune
rantis ibi. In omnibus. Circa pri
mū facit talem rationem .quicum
q̄ dat aliquid qđ sibi multiplica²
dz illud dare velocit̄ largit̄ .a. hilarit̄
sic ei hoies semināt eo q̄ recolligūt
illud multiplicatū .elemosine vero
redduntur dantibus multiplicate
ergo ac̄ .virtutem huius rationis
deduxit dicens (Potens est autem
deus omnem gratiam) id est volun
tatem faciendi elemosinam (habū
dare facere in vobis) ut sic non do
leatis de facto .sed magis gaudeatis
(ut in omnibus) temporalibus a
ſpūalibus (ſeper ōnez) ſufficiētiam

hñtes·) tā in voluntate interiori q̄ in facultate exteriori (abūdetis in oē opus bonū) ·v· in dationē elemosinarū sicut in aliis opibꝫ virtutū· (sicut scriptū est) pō·cxi· (Dispsit) nā elemosina pūbꝫ est facēda (dedit pauperibꝫ) nō hypstriomibꝫ a aliis mdi gnis (iustitia ei9) q̄ sic dat elemosinā (manet in seculū seculi) ·v· eternaliter· q̄ merces iustitie est eterna a confirmat p̄dicta p experimenta· d· (qui ātē āministrat semē seminā ti) ·s· de9 qui dat voluntatē a facultatē danti elemosinā (a panē ad māducandū p̄stabit) ·v· nec cāriavictus· hoc em̄ cōiter videt accidere q̄ dātes elēosinas magꝫ abundāt in tpalibꝫ bonis q̄ elēosinas paupibus indigētibꝫ denegātes· a si aliq̄n cōgit eos depaupari· de9 hō ordīat ad maius bonū spūale (a mltiplicabit semē vestꝝ) ·v· voluntatez a facultatē elemosinā facēdi· (Et augebit incremēta iustitie fruguz vrē) ·v· mercedē q̄ ex hīs in pūa colligetur· (Vt in oīb⁹) Hic cōfirmat assīgt nem ex pte dei sūptā· q̄ p dationē elēosine pmptā a hylarē acquirit in dāte puritas· a rectitudo intētōnis ad deū· Sitr recipiēs īsurget ad orandū deū p dāte· Videtes aūt hō insurgūt ad laudādū deū de tali bono togātes ipsūm vt talē voluntatez dādi a facultatē ctinuet in via· et remuneret in patria· a ista debēt monere ad dandū elemosinā abūdāter p mptā a hylariter· iō dicit (Vt in oīb⁹ locupletati) ·s· nō solū in tēporalibꝫ sz etiā in spūalibꝫ· idō di· (vt abūdetis) ·v· crescatis (in oēm simplicitatē) ·v· puritatez mētis· Aug· Hoc est simplex cor q̄ est mūdū cor ad rectitudinē intentionis· vnde sup illud luc· xi· c· Si oculus tuus fuerit simplex· glo· ·v· intētio tua recta (q̄ opat p nos gratiarūactōez deo) q̄ ·s· simplicitas vrā p ministeriū nostꝝ in elēosine vrē collectōe et missōe (opatur gratiarūactionē) ·v· facit bōes assurgere ad agendū gratias deo modo p̄dicto· p̄pter q̄d subdit· (qm̄ ministeriū officij huius) colligēdo elemosinā vestra; et mittēdo (nō solū supplet ea q̄ defūt sanctis) releuādo penuriā sanctoz in ihrlm habitantiū (sed etiā abūdat) id est crescit (per multas gratiarūactōnes in domino) qui hoc bonū videntes vel audiētes assurgūt ad diuīas laudes· vt predictū est· ideo subditur· (per pbationē ministerij huius) ·v· per eius approbatōnem (glorificātes deū in obedientia confessionis vestre in euāgelio xpi) ex collatōe em̄ elēosine talis confitemini factos vos obedire xpō (a simplicitate cōicationis vestre in illos) ·v· in puritate mētis a rectitudīe intentionis vestre· in elēosine largitōe· per quā comunicatis indigentibus bona vestra (a in ipsoz) id est recipiētium elemosinā (obsecratōne pro vobis) quia pro vobis orāt deum· (de siderantiū vos) habere socios in deo per gratiaz in presenti· a gloriam in futuro (propter eminentē gratiam dei in vobis) per opera vestra sancta exterius manifesta· a quia predicta bona ex ministerio apostoli pueniebant· ideo prorūpit in gratiarumactionem dicens (Gratias ago deo meo super menarrabili dono eius)

Capitulum Decimū

Ipse autē ego paulus) Postq̄ apostolus cōmendauit veros ecclesie ministros· Hic cōsequenter impugnat contra falsos· a diuidit in duas ptes· q̄ primo impugnat contra tales falsos· Secundo cōtra eis adherētes capitulo· xiii· Prima adhuc in duas q̄ primo excusat se de hīs que sibi a falsis apostolis imponebātur· secundo cōtra eos impugnat capitulo· xi· Prima in duas· q̄ p̄° se excusat per rationem· secundo per facti euidentiam· ibi· que secundum faciem sunt· Prima adhuc in duas· q̄a primo redarguit sibi ipsos ita

scō destruit ipsa ibi. ¶ In carne ei. Circa pmū sciēdū q falsi apli dicebāt paulū in vomis carnalitz ponē finē suū quod arguebāt ex hoc q scā sua ad hoc tēdere videbā⁹ ut dicebāt nā pntialit exns cū chorīthijs hūi lit ꝯsaba⁹. a blāde eis loqba⁹tā q eos timēs. absens vo dure increpabat p epla q si tūc extra piculum existēs. fiē vies carnales a timidi diuitibus ī pntia blādiūt ā ī absē cia dura dicūt. ¶ pt qđ apls vogat chorīthios ut hāc opinionē de ipo nō hēant. ne seueritatē correctionis sue p̄sencialiter senciāt dicēs (¶ Ipe aūt ego paulus) qui sū mīster xpi verus (obsecro vos p māsuetudinē a modestiaz dei) hec duo exp̄mit. q intendit se in illis ostēdere q de ostrarijs infamabat a falsis apls (qui ī facie q̄dē humil⁹ suz ītер vos). ꝟ p̄sens vobiscū ꝯuersat⁹ sum (absens autē ostido in vobis). ꝟ audacter dura scripsi vobis. tanq̄ vomo carnalis a timidus ut dicūt apli falsi (rogo āt vos) ne de me talia dicatis vel sencatis (ne p̄sens) ꝟ p̄sentialit apud vos exist̄s (audeam p eā ostidētiā). ꝟ audacter due corripiā (sic dicit me agere ī absentia in q̄sdā qui arbitrā⁹ nos ac̄) ꝟ exercendo vindictā asperā ī q̄sdā malos q̄ decepti a falsis aplis arbitrant nos agere carnalit a timide (¶ In carne ei) hic oñr remouet hāc impositionē falsā p rationē q̄ talis est. vies em̄ ābulātes carnalit et timide mumūt se q̄ tū p̄t diuicijs ac potētia tēpali. nos aūt talia nō querim⁹ q̄ scōm carnē non militamus. dicit igr (in carne em̄ ābulantes ac̄). ꝟ licet ī vita p̄seti viuam⁹ ī carne mōrali. tn̄ fz desideria carnis non viuim⁹ (nā arma militie nre). ꝟ vita que militia ē sup̄ traz. iob. ꝟ vñ. ca. (ñ carnalia sūt) Cuiusmodi sūt tēpalis potentia diuicie. a diuicie (sed potentia dei). ꝟ arma militie nostre sūt p virtutē dei nob assistentem. nobis dantem sapiētiam

a ostantiam ad loquēdū. a grātiā miraculoz ad ofirmāduz sermōes hec em̄ a cōsimilia erāt arma aplorum. iō subdi⁹ (ad destructionē munitionū). ꝟ rebellādū ostra ip̄m xp̄z q̄rū alīq̄ mumiunt se astucia ofitio rū p̄uoz. iō subdit (Cōsilia destruentes) aliqui vero supbia p̄p̄ij ingenij eleuati. a q̄tum ad hoc subditur (a ōnē altitudinē extollētē se adūsus scientiā dei) Et hic ē p̄im⁹ effectus armoz apli sc̄z infidelitū ofutatio. Scōs autem est ouersio infideliū ad fidē. a q̄tum ad hoc subdi⁹ (Et in captiuitatē redigētes ōnem ītellectū in obsequiū xp̄i) qđ fit quā do ouersus ad fidem trātus quicq̄d scit ministerio fidei supponit. sic̄ p̄t̄z de dionisio p paulum cōuerso a de multis alijs. Tertiꝰ effectus ē correctio peccātiū iam ouersoz de q̄ sic̄ dicitur (a in p̄mpto hāntes vlcisci ōnē inobediētiā) sicut patuit sup̄ de illo quē tradi iussit sathane pumēduz (cum impleta fuerit vestra obediēcia) ad deū p hoc q apli obediebāt dō in omnibus assistebat eis ꝺinavirtus ad libitū in punitione inobediētiū (Que autē) Hic oñr apls excusat se p euidētiam facti. a p̄mo p̄ponit intētum scō p̄sequitur p̄positum ibi. si q̄s. Circa p̄mū inducit ad ostiderationē operū suoz. facta em̄ sua erāt ita euidentia q̄ nullus debebat eū iudicare carnalit a timidū ideo dicit (q̄ scōm facie fiunt). ꝟ maīfesta p euidentiā facti in opibz meis (vi dete). ꝟ nūc videte de factis meis et pseudo aplorum. ¶ Nec dictū apli ē cōtra illud io. vñ. ca. ¶ Nolite iudicare fm faciem quia ibi accipitur facies p eo quod apparet tm̄ exterius cuius ostrarium latet interius. hic aūt accipitur facies p eo qđ verum apparet ex euidētia facti (Si q̄s) hoc p̄sequitur p̄positū. a diuidit in duas p̄tes. q̄ p̄mo facit qđ dicturz ē. scō rationē dicti assignat ibi. nō em̄ audem⁹. Circa p̄mū sciēdū q̄ pseudo apostoli decipiebāt chorinthios

a apostolū diffamabāt ex duobz· Primuz est quia quandā autoritatis magnitudinē falso ptendebāt dicētes se prius ꝺ̄sos ad fidē fuisse q̄ fuit paulus· a se remisse de ydea vbi īceperat fides xpristi· Secūdū ē q̄ duplicitatē īponebāt paulo· vt dictū est· Et iō vtrūq; remouet p euidentiā facti· p° primū· secundo secundū ibi· Vt autē nō existimet· Circa p^m dicit (Si q̄s)· s· falsor apl'or (ꝺ̄cidit se xp̄i esse)· v· ꝺ̄cidenter asseāt se vez ee xp̄i apl'm vō mibus p̄dictis (ꝫ cogitet itez apō se q̄ sicut ipē xp̄i est) mīster apparēter (ita a nos) vādit q̄ nullū donū hz sp̄ale a xpō q̄ care9 immo in ꝫ nos excedi9· iō subdit· (Nā a si ampli9 aliq̄d gl'iat9 fuero de potestate nr̄a tc̄) seq^2 (nō erubescā)· q̄ ꝫ inueniebat vez p facti euidentiā· que autē fuerit hec ptās dicūt aliqui q̄ sp̄eiat eius vocatio q̄ vocatus est a xpō sicut vas electōnis act· ix· a ei9 missio ad p̄dicandū a sp̄ūsancto act· xiij· Sed q̄ hꝫ ñ erāt chr̄ūthīs euidētia· iō meli9 videt q̄ dica^2 donū linguaz a grā miracu loz quoz effect9 erāt euidētes nec a falsis apl'is habebā^2· (Vt autē) Hic ꝺ̄ñr remouet secundū sibi impositū· s· duplicitatē· a p° remouet eā· secūdo assignat dicti sui ratōez ibi· nō em̄ aude9· duplicitas aūt ei imponeba^2 eo q̄ chr̄ūthīs p̄ñs et absens alt̄ loqueba^2 vt p̄dictū est a ꝫ remouet· ꝺ· (vt aūt nō existiet tanq̄ terrerem vos p epl'as) absens cū austeritatem potētia loqui (q̄m quidē epl'e vt inquiūt graues sūt) hoc dicebāt apl'i falsi de epl'is pauli (p̄ntia autē corpor̄) s· pauli (infirma) v· humilis (a sermo ꝺ̄temptibilis) ꝫ dicebāt apl'i falsi· eo q̄ p̄dicabat plana a grossa· (ꝫ cogitet q̄ ciusmodi est) v· qui p ꝫ de me asserit duplicitatē cogitet p euidentiā facti (q̄ quales sūm p epl'as verbo absētes) aspere corrigēdo (tales et p̄ntes in facto) scz sumus q̄m expedit· aliq̄n tn̄ nō expedit· vt quātō timef peior exitus de tali correctōe sicut fuerat in ꝓpositō· vtz ex p̄cedētibus· Similiter q̄ paul9 predicabat plana a grossa nō erat ex defectu sciētie: sed q̄ chr̄ūthīs erāt in fide noui a ad altiora capiēda īcepti sicut patet· i· chor· iij· tanq̄ puul' in xpō tc̄ (Nō em̄ audem9) Hic cō sequēter reddit rationē eius q̄ ꝺ̄cerat· s· se nō similē falsis apostol'is ꝫ eos excedentē in dei dom̄is dicēs· (nō em̄ audem9) nō hūano timoꝺ ducti: ꝫ veritat̄ amore (nos īserere) v· dicere de numero corū (aut cōparare) v· simules dicere (quibusdam qui seipōs ꝺmendant) v· falsi apl'is qui talibz studebāt ꝓpter questum q̄ autē paul9 aliq̄n aliqua dicebat ad sui ꝺmendationē· non erat ꝓpter questū vel vanā gloriā: ꝫ ꝓpter veritat̄ declarationē· cui p̄iudicabatur p hoc· q̄ ꝺ ab apl'is falsi ꝺtenebatur a diffamabat· sicut sāctus iob ꝺtra aduersarios suos disputans dixit· xiij· c· (Nō me reprehendit cor meū tc̄)· (sed ipsi in nob nosmetipōs metientes) v· mēsurantes ea que dicim9 de vobis ad ea q̄ sunt ꝼm veritatē in mētibz a opibz nostr̄· Et q̄ ita sit declarat dicēs· nos aūt nō in immensū gl'iabim̄) q̄ nō excedim9 debitā regulā p dei gratiā nobis datā· que excedi^2 duplicater· Vno mō q̄n quis gl'iat̄ de quo nō debz· a hoc remonet a se· ꝺ· (nō em̄ quasi non ptingentes ad vos supertēdimus nos) gloriato falsi de vrā ꝺuersione ad fidē· quia p ministeriū nostr̄ estis cōuersi· ideo subdit· (vsq; ad vos em̄ puemus in euāgelio xp̄i·) ipm vob p° p̄dicando· ex q̄ ꝺcludit (nō ī immē sum gloriātes in alienis laboribz) ꝫ de labore nr̄ō ī ꝺ̄sione vestra a hoc de p̄terito· fit̄ de futuro gloriamur in sp̄e p̄fectus vestri· ideo dicit· (habentes autē sp̄em crescentis fidei vestre tc̄) ex bono em̄ principio vestro rationabilit̄ de p̄fectu sperato

glamur a nō solūmō glamur vero bis fm debitā regulā-hꝫ etiā de alijs inꝑtum parati sum⁹ alijs euāgeli zare q̄bz non euāgelizatū ē ab alijs apl̄is a ꝑtū ad hoc subdit (etiā in illa) scz loca (q̄ vltra vos siūt) ad q̄ nō puenit adhuc euāgeliū-iō subdit (nō in aliena ꝛgula)-ꝛ alterius doctrina me p̄cēdēte-Alio mō exponit regula debite glandi qñ q̄s glatur in q̄ nō debz-bonū op⁹ sibi attribuendo-hꝫ aūt remouet apl̄s-d-(q̄ glatur in dño glief)-q-d-de bono ope non mihi glam attribuo hꝫ dō a q̄ōne bonū est fīc a p̄cipali agēte (nō em̄ q̄ seip̄m cōmēdat) ꝓpriam glaz q̄vens (illeꝓbatus ē)-ꝛ approbatus a deo (hꝫ quē deꝰ cōmēdat)-ꝛ cōmēdabilē facit vtutibz a figmis-ꝛ-

Capitulū Vndecimum

Vtinā) Postq̄ apl̄s excusauit se de falsi ipositōne p falsos apl̄os Hic oñr inuehit contra eos ā ut melius eos cōfutet-primo ponit suiipsius cōmēdationē in qua fit p̄cedit-q̄ p̄mo ponit huius cōmēdationis rōnem-secō ipam cōmēdationē ibi In q̄ q̄s audet-p̄ma in duas q̄ p̄mo ꝓponit intētuz suū secō p̄sequitur ꝓposituz-ibi-emulor-Circa p̄mū sciendū q̄ moralia ea q̄ sūt de agēdis q̄ sūt ptialaria sb vna cōmuni regula fic artari nō possunt quin aliq̄n oporteat agere p̄ter illā regulā ex rōabili causa-ꝓp̄ qđ bōies discreti hāc causā cōsiderātes nō reputāt hꝫ stultū neq̄ malū hꝫ bonū-indiscreti aūt nō cōsiderātes iudicāt ee malū-p̄cepta ei⁹ morale est ñ occides-tñ malos occidere nō est malū habita sup hꝫ ptāte-lz hoc aliq̄ stulti a hereticis dixerit ee malū lex aūt moralis dicit q̄ homo seip̄z nō cōmēdet puerbior-xxvij-laudet te alienꝰ a nō os tuū-tñ in aliq̄ casu bonū est hꝫ a necessariū ut dictū est ca-p̄cēdēti-utpote qñ taciturnitas ꝓprie laudis vergit in p̄iudiciū veritatis a in detrimētū salutis p̄xi

a hōis ōnī-multitudo tñ hoīz q̄ ēt discretoꝝ-ecclīastes primo-stultoꝝ infinit⁹ est numer⁹ reputat hꝫ īsipiencia-eo q̄ nescit aduertere causaz ut dictū ē-Casus autē necessari⁹ sep̄m cōmēdādi ꝓpter dictas causas īminebat apl̄o-iō rogat ut patienter ista cōmēdacio a chorinthijs sustineat hz aliq̄bus stulticia videat-d-(Vtinā sustineretis modicū q̄d insipiencie mee) scōm estimationē īdiscretoꝝ (hꝫ a supportate me)-q-diceret hꝫ debet⁹ spāliter facere eo q̄ suz p̄lat⁹ vester (Emulor) Hic cōñr exeq̄tur ꝓpositū-Et oñdit p̄mo causa cōmēdationis ee rōnabilē-ut fic appareat q̄ talis cōmēdatio nō ē in sipiētia Secō q̄ dz ab eis supportari etiā dato q̄ esset stulticia-ibi iterꝝ dico-p̄ma adhꝫ in duas q̄ p̄mo ponit dictā cām-secō removet chorinthioꝝ excusationē falsam ibi-Nā si is-Circa p̄mū sciēdū q̄ cā quare apl̄s cōmēdare semolebat-zelus erat de salute chorinthioꝝ-q̄ ne deciperētur a falsis apl̄is suggerētibz eis falsa voluit autoritatē suā oñdere-homitatē etiā vite sue a doctrine-hec aūt erat valde hō-ꝓpter q̄ cōmēdatio seq̄ēs nō erat īsipiētia q̄ nō eāt ad ꝓpriam iactātiā-hꝫ ad glam dei a filiōrū salutē-dicit igit (Emulor em̄ vos)-ꝛ feruēter diligo-hꝫ q̄ diligere pōt ee īordinatū a īmalum-iō subdit (dei emulacōe)-ꝛ caritatiue dilectione-a subdit cām hꝰ feruētis dilectionis-d-(despondi ei vos vni viro) scz xp̄o ut postea subdit-fuerat em̄ apl̄s paranimphꝰ matrimonij int chorīthios a xp̄m-p verā fidē-ideo subditur (Virgiem) ꝙtum ad fidei integritatem (castam) ꝙtuz ad fidei puritatē (exhibere xp̄o) q̄ solus est sponsus eccie a q̄ dilectio non solū est respectu hōis adipiscēdi īamico sed etiam mali vitandi-ideo sequitur (timeo autez ne sicut serpēs euā seduxit) persecutio enim tiranoꝝ in ecclesia primitiua cōparatur persecutioni leonis que est aperta seb

pſecutio pſeudo apl̄oꝝ q̄ fuit per a ſtutiā a eſt occulta ꝺpaſ ſeductōm primoꝝ pentū p ſerpentē-iō ſbꝺi² (ita corrūpant a sēſus veſtri)-ſ-mē tales q̄ freq̄nter nominā² a sēſibꝫ exteriorib⁹ magꝫ notꝫ (a excidāt) p̄ceptionē pſeudo apl̄oꝝ (a ſimplicitate q̄ eſt in xp̄o) qꝫ dicēbant neceſſariū eſſe ad ſalutē-legalia ſimul obſeruari cū euāgelio (Nā ſi is) Hic ꝺr̄ remouet chorinthio rū excuſationē-a p° ponit eā-ſecūdo excludit ibi-exiſtio em̄· Circa p̄mū ſcienꝺ· q̄ ſi pſeudo apl̄ꝰ dicerēt meliora q̄ apl̄ꝰ chorīthij haberent excuſationē recipiēdi eos-a hoc eſt qꝺ dicit-(Nam ſi is q̄ venit) ·v· pſeudo apl̄ꝰ q̄ venit ad p̄dicandū ꝓpria autoritate-nō miſſus a deo-(aliū xp̄m p̄dicat quē nō p̄dicaꝝ) ·v· melioꝝ q̄ nos p̄dicaꝝ vob (aut aliuꝫ ſpm̄ accipitꝭ) ·v· meliorem ab iſtis (quē nō recepiſtis a nob aut aliꝰ euāgeliū) ·v· aliā doctrinā melioꝝ q̄ a nobis (recte patieremini) id ē recte ſuſtineretꝭ eos vob p̄dicanteſ (Exiſtio em̄) Hic remouet dictam excuſationē-a diui² in duas p̄tes qꝫ p° oñt ſe nō mi⁹ feciſſe apoſtol maioribꝫ-ſecūdo q̄ fecit aliq̄ꝰ maius ibi aut nūquid-Circa p̄mꝫ dicit (Exiſtimo em̄ mihi me mi⁹ feciſſe) p vrā ꝺſionē (a magꝫ apl̄is) ·v· q̄ apl̄ꝰ magnip ilꝫ quos ꝺuerte rūt-Et dicunt petrꝰ iacobꝫ a ioēs q̄s pſeudo apl̄ꝰ dicēbāt eſſe maioēſ paulo-qꝫ fuerūt corpaliꝫ cuꝫ xp̄o ñ autē paul⁹-a ꝫ dicēbāt ad recipiē dū chorīthios-vt crederē² maioris autoritatꝭ q̄ paul⁹-qꝫ dicēbant ſe miſſos a dictꝭ apl̄is mēdaciter nō aūt paulū-Qꝫ aūt paulus nō fecerit mi⁹ q̄ apl̄ꝰ p̄dicti patet-nā eundē chriſtū p̄dicauit-a eundē ſpiritū ſanctū p impoſitionē manuū dedit a idē euangeliū p̄dicauit-a ſic eq̄ pando ſe magnis apl̄is ꝺſutat falſos dicēs-(Nā a ſi impitus ſū ſermone ſed nō ſciētia) hoc dicit ad repellendū dictū pſeudo apl̄oꝝ· qui ꝺtinebant eius doctrinā eo q̄ plana groſſa docebat· ideo dicit q̄ ꝫ nō faciebat ex defectu ſciētie: ſed qꝫ nō expediebat chorīthijs ptūc ſbtilia p̄dicare-ſicut plenius ꝺr̄ij-cor· iij·-(In oñibꝫ autē manifeſtus ſū vobis) hoc dicit· qꝫ p euidentiā facti hec apparebāt vera de ipſo (Aut nūquid) Hic ꝺſequēter oñdit· q̄ etiā aliquod maius fecit eis q̄ alij apl̄i ſui ꝺſūſis· a diui² in duas p̄tes qꝫ primo declarat veritatē· ſecūdo remouet quandā obiectōez ibi Quia nō diligo Circa primū dicit (Aut nūquid p̄ctm̄ feci vob) promica eſt locutio cuiꝰ ſēſus lrālis acceptiēdus eſt p oppoſitū· apl̄ꝰ em̄ fecit in hoc opꝰ valde meritoriū (qm̄ gratis euangeliū dei euāgelizauivobis) nō accipiēdo ſūptus a vobis) qꝺ tñ erat licitū· a alij apl̄i accipiebāt ab illis quibꝫ p̄dicauerant· Apostolus autē p̄dicans corinthijs abſtinuit· ꝺrō ꝓpt̄ eoꝝ auariciā· et ſic minus gratāter accepiſſent eius doctrinaz· Secundo vt tolleret a falſis apoſtol̄ predicandi occaſionem· qui ꝓpter queſtū tantūmodo predicabāt· ſed quia oportebat habere neceſſaria ab aliquo loco· ideō ꝺſequēter oſtēdit vnde habuit dicēs· (alias eccleſias exſpoliaui) nō quia vi acciperet: ſed quia voluntarie dabant habundāter (ad ministeriū veſtrū) id eſt ad procurationē veſtre ſalutis Vnde papa vel legatus viſitans vnam p̄uinciam poteſt accipere ſumptus ab alia· nam cum eccleſia ſit vnum corpus a prelato ex vna parte poteſt ſupleri indigentia alterius partē· ſicut natura defectum vnius mēbri: ſupplet ex alijs partibꝫ virtutem a ſpiritus ſubminiſtrando (a cum eſſem apud vos a egerem·) hoc dicit vt oſtendat· q̄ non dimiſit accipere· eo q̄ ſemper inter eos habūdaſſet (nulli) ſcilicet veſtrū (oneroſus fui·) quia durū fuiſſet eis dare ꝓpt̄ auariciā ſuā· ꝓpter quod apoſtol⁹

ꝓphis manibus lucrabat de nocte
opando qđ de die exp̄debat p̄dicā
do ut h̄etur act. xx. et quādo h̄ non
suffecit suppleuer̄t macedones q̄ eu
secuti fuerāt sibi mīstrādo iō sequi
(nam qđ m̄ deerat ac̄) a pz lrā (Est
veritas xp̄i in me) modꝰ ē iurādi a
ē sensus veritas xp̄i ē testis m̄ q̄ ve
ritatē dico (qm̄ h̄ gl̄acio) ꝛ h̄ factū
meū qđ est ad dei gl̄az (nō ifringet
in me) ꝛ nō minuet ꝓ me (in regio
nibz achaie) ī q̄bns metropolis est
chorinthus (Quare q̄) Hic oñr ꝙ
mouet q̄dā obiectionez falsā. dicē
bāt em̄ pseudo ap̄li. q̄ paulꝰ nō di
ligebat chorinthios nec intēdebat
eis ꝓficere de futuro. ꝓpter qđ nole
bat aliq̄d accipe ab eis. t̄mouz. d.
(Quare) n̄ accipio sūptus a vobis
(q̄ non diligo vos) ut dicūt pseudo
ap̄li (deꝰ scit) ꝛ sciꝰ ē mihi q̄ hec cā
nō ē vera. h̄ eā subdit dicēs (Qđ āt
facio a faciā) abstinēdo a sūptibz ꝙ
strīs h̄ ē vera cā (ut amputē occasi
onē eoz) ꝛ pseudo ap̄loz q̄ tm̄ p̄di
cabant ꝓpter tēpale lucꝝ (ut ī quo
gl̄ant) tales scz imitando veros a
postolos ut dicebāt (Inuenīā fic̄a
nos) ꝛ nihil accipiētes. qđ tm̄ resu
ltant de q̄bz subdit (Nā eiusmodi
pseudo ap̄li sūt operarij sb̄doli) ꝛ cal
lidi vulp̄m exteriꝰ tm̄ spez pietat
oñdentes (trāsfigurātes se ī ap̄los
xp̄i) ꝛ portātes exteriꝰ signa verozꝝ
ap̄loz (a n̄ mīz) q̄ deꝰ p̄mittit ma
iozem simulacionē. de q̄ subdit (ipē
em̄ sathanas trāsfigurat se in āge
lū lucis (Et h̄ duplic̄. Vno modo
corpꝰ visibilit̄ assumēdo fic̄ appuit
btō marco a multis alijs a multos
sic decepit Alio mō īuisibilit̄ formā
do voc̄ audibilez fic̄ btō fr̄ācisco vo
lēs eū trahere a pemitētie rigore Ali
quādo p̄tendo iudiciū sēsuū facē
do apparere qđ nō ē. a multis alijs
modis. ꝓpt̄ qđ dicit btūs ioh. p̄ma
ca. capitulo. iiij. p̄bate spūs vtrū
ex deo sint ꝓpt̄ qđ iosue. v. ca. dixit
angelo sibi apparēti ī cāpo iherich
noster es an aduersatorū. ꝓpt̄ qđ

ꝯdudit ap̄ls (Nō ē gr̄ magnuz) ꝛ
mirabile reputandū (si mīstri ei9)
ꝛ hoīes falsia mali cuiusmodi erāt
pseudo ap̄li (trāsfigurent̄ velut mi
nistri iustic̄e) ꝛ ut veri ap̄li (q̄z si
mis) scz pseudo ap̄loz (erit scōz opa
ip̄oz) erit em̄ malꝰ fic̄ opa eoz fūt
mala apo. xiiij. opa em̄ illoz secun
illos (Iterꝝ dico) Hic oñr oñt ap̄ls
q̄ ec̄ si se ꝯmēdaret īsipiēter tm̄ debe
ret a chorinthijs supportari. a ꝓmo
mit intentū. scdō p̄bat ꝓpositum
ibi Libēt. Circa p̄mū ꝯtinuādo se p̄
dictis dicit (Iterꝝ dico) ꝛ qđ dixi re
colo (ne quis putet me insipiētez)
q. d. ad h̄ em̄ oñdi cāz mee ꝯmēda
cōis ec̄ rōabilē (Alioqñ) ꝛ si ñ vul
tis eā recipe ut rōnabilē a me ꝑpu
tetis insipiēt̄ loq̄ (velut insipientē
suscipite me) ꝛ meā insipiētiā sup
portate (ut a ego modicū q̄d gl̄er)
hoc dicit. q̄ inferiꝰ se cōmēdabit de
gl̄a carnis que modica est. de qua
subditur (qđ loquor) de ꝯmēdacōe
mea tali (Non loquor scdm deum h̄
quasi ī insipiētia) scz si facio h̄ sine
causa rationabili vel necessaria. si ē
faciebant pseudo ap̄li de quibz sub
dit (Quoniā multi gl̄antur scdm
carnem) Dicebant em̄ se ec̄ iudeos
nationea de semine abraham descē
disse a p h̄ volebant alia dicta sua
falsa haberi ī reuerentia (a ego gl̄a
tor) vñ dicit infra hebrei sūt a ego
semem abrahe sunt ego. ꝑiendū tm̄
q̄ alio fine gloriabatur ap̄ls sic q̄
pseudo ap̄li hoc faciebaut. ut p hoc
in maiori auctoritate haberētur et
eoz false doctrine magis crederetur
Ap̄ls vero ut falsitatē eoz repelle
ret a maiorem fructum faceret ad
gloriam dei a fidelium salutem. ꝓ
ter quod sua gloriado erat virtuo
sa. illorū autem vidosa (Libenter)
Hic ofiquenter p̄bat ꝓpositum. scz
q̄ in hoc chorinthij debent ipsū sup
portare. nam ī hoc supportabant fal
sos apostolos qui tamen multa gr̄
uamina eis inferebant. apostolus
autem nullum. ꝓpter quod magis

debebat supportari in ꝫ ab ipis· et hoc est qđ dicit (libēter sufferetꝫ insipientes·) ⁊ falsos aplos de carne glonātes a malo mō (cū sitꝫ ipi sapientes) promce loq² ⁊ insipiētes· (sustinetꝫ em̄) ⁊ patiēter tolleratꝫ (si q̄s) pseudo aplox (vos i seruitutē redigit·) volebāt em̄ eos subīcē seruituti legꝫ dicētes eos debere seruare legalia cū euāgelio (Si quis deuorat) q̄ de vois chorinthiox viuebāt lautē· (Si q̄s accepit) vel vrā deapiēdo vos falsis v̄bis· (Si q̄s extollit) q̄ iactabāt se super chorinthios dicētes se filios abrahe· chorinthios autē filios gentiliū ydolatrie debitox a idolatrīa sox· (si q̄s in faciē vos cedit) ⁊ in pñtia vestra ꝯtūelias vobis infert· qđ faciebāt pseudo aplī imp̄operādo eis īmediate dicta a ꝯsilia ideo subdit (ꝑm ignobilitatē dico) q· d· talia mala sustinetꝫ ab eis tāq̄ ignobiliores ipis nō tñ a nob· q̄ nullū tale ītulimus vob (q̄si infirmi nos fuerim⁹ in hac pte) ⁊ deficētes ī ilꝫ de q̄bz gl̄ianꝫ falsi aplī qđ est falsū vtz ex p̄dictis a magꝫ ex seq̄ntibz appebit (In quo q̄s audet) Positꝫ vōibz cōmēdationis suę ꝫ incipit se ꝯmendare· Et p° se pseudo aplis adeq̄ndo· secūdo se eis p̄ferendo· ibi vt minus sapiēs· 3t igi² (In quo quis) illox (audet) seipsū ꝯmēdare (in īsipientia dico audeo a ego) q· d· hoc fit insipiētia seipsuz ꝯmēdare illo° quo pseudo aplī se ꝯmendāt· tamē audeo facere l; alr q̄ ipsi vt dictū ē a ideo ꝯmēdatio aplī nō erat insipientia ꝑm veritatez: ꝫ tñ ꝑm aliq̄x chorinthiox opinionē· nō obstāte tñ hac opinioē· aplis audebat se cōmendare falsis aplis se equādo vt sic eox iactantiā repellēt· d· (Hebrei sūt) ⁊ de līgua a natōe hebraica gl̄ian² (Et ego) ꝯ· s· sū fiē ipi (israhelite sūt) ⁊ gloziā² q̄ de p̄triarchaiacob descenderūt (a ego) sitꝫ descēdi (semē abrahe sūt) cui⁹ semini facte sūt p̄missiones (a ego sū) de scie a ideo de oībz istis possū gl̄iari· fiē a isti (ministri sūt xp̄i) tm̄ ꝑm apparentiā (a ego) sū ꝑm veritatē exñtiā· (Vt mn̄9) Dic ꝯnr eis se p̄ferta primo quātū ad mala p̄cessa· secundo quātū ad bñficia receptaxp̄i· Dīa in duas· q̄ prīo p̄fert se īmalis q̄ptulit· secūdo in hijs que euasit ibi· Damasci· Dīa adhuc ī tres· q̄ prīo se p̄fert quātū ad mala sibi illata· secūdo quantū ad vtilitatē assūpta· ibi· In itineribus terdo ꝯfirmat quedā dicta· ibi· Si gl̄iari· Circa primū dicit (Vt mn̄9 sapiēs dico) ⁊ si videor vob̄ īsipiēs me pseudo aplis adequādo· adhuc videor vobis mn̄9 sapiēs me eis p̄ferendo· (plus ego) ⁊ cū hoc faciaz me oñdo ministrū xp̄i plus esse q̄ ipsi· q̄ pla mala passus sū p̄ mīsteriū xp̄i· ideo subdit (In labo bus plūmis) ex iudeox p̄secutione ⁊ sui plus q̄ ipsi· a sic intelligi² de sequētibz· (In carceribz abundantius) p̄ p̄dicatōe euāgelij· (i plagꝫ supꝫ modū) inꝫ hoies ꝯsuetū (i mortibus freq̄nter) ⁊ in periculis mortꝫ a hoc oīa patēt ex act· aplorū· Cō sequēter applicat de plagꝫ sibi illatis dicēs· (A iudeis quīquies quadragenas vnanim⁹ accepi) deutexxv· cōmittit iudicibz q̄p minoribus culpis p q̄bz mors nō est inferenda· imponāt plagas a verberata tñ q̄ q̄dragenariū nūm ictuuz nō excedāt· Sapiētes vero iudeorū ad p̄tendendū pietatē ordīauerūt q̄ de illo nūo aliq̄d dimitterꝫ pl⁹ vel mn̄9 put cōnabiliter viderꝫ nē delictiv el ꝯditōis verberandi· a sic de alijs circūstantijs· Et q̄ paulus erat eis odiosus ꝯtrahebāt de dicto nūo minus qđ poterāt scilicz vnū ictū (ter virgis cesus sum q̄ actuū· xvj·) (Semel lapidatus sū) in ātate tuchaomio actu· xiiij· (ter naufragiū fec) ⁊ passus fui· de qꝫ habeꝫ act· xxvij· a de alijs tenēdū est q̄ nō omnia pauli pricula scpta sūt (nocte a die in profundo maris

fui) ⁊ p magnū tēp9 ad diuisas partes terre a insulas nauigando p p̄dicatōe euāgeliī ut ptz act. apo. in pluribus locis. Alij exponūt dicentes q̄ naufragiū passus sub aq̄ stetit p diem a noctē ōina vtute eum ptegēte (In itineribz) Hic oñr oñt ꝓpositū q̄tum ad mala voluntarie assumpta Et p̄mo de malis exterioribz. secō de interioribz ibi. p̄ter illa. Circa p̄mū dicit (In itineribz sepe) scz fuit p p̄dicatione euāgeliī. a sic ī telliga3 de sequētibz (piculis fluminū) iundāciū ī peme a sic fuit magna picula in trāsitu eox (piculis latronū) dyabolo eos īcitante ut p̄dicacōez ei9 impediret (piculis ex gne) ⁊ ex iudeis volentibz paulū occidere ut ptz ex actu. apo. in pluribz locis (piculis ex gētibz) ⁊ ex gētilibus mortē eius q̄rētibz q̄ extra idolatriam p̄dicabat a sic nec int̄ suos nec inter alios secur9 erat (a piculis in cītate) ꝯmota ꝯ me ut pz act. xviij. de eptēso (piculis ī solitudine) a desertis occurrentibz ut ptz de vipa eī mordēte act. xxviij. (piculis in mari) scz a piratis. q̄ picula ex maris uemētia sup̄ in naufragio expressa sunt (piculis ī falsis frībus) q̄s est piculosi9. q̄ nulla pestis efficatior ad nocēdū q̄ familiaris inimicus (In labōe) scz corpali opādo ꝓximis manibz de nocte. ut libere posſ p̄dicare de die. vñ dicit act. xx. ad ea q̄ opus mihi erant a hijs q̄ mecū sūt mīstrauerunt manu9iste (a ergūna) q̄ est lassitudo a defect9 oñs ad laborē (In vigilijs multis) ut vacare lectioni manuali ut dēm ē. a aliq̄n oratiom (In fame a siti) nā aliq̄n abz a pot9 deficiebat. a aliq̄n a cibis habitis abstinebat ad domandū carnēa ꝓpter alios exemplū. iō sequit (In ieunijs multis. ī frigore a nuditate) q̄ frequēt exponebat frigori nec tñ hēbat sufficiens tegumētū (Preter illa) Hic oñt ꝓpositū q̄tum ad mala assumpta in īteriobus dicens (Preter illa q̄ extrinsec9 sunt) ⁊ p̄ter mala iā enumerata q̄ me affligūt exteri9 sūt alia mala q̄ me affligūt interi9 de q̄bus subdit (īstā cia mea q̄tidiana aī) incūbebat eī sibi q̄tidie intēdere sollicite regimī eccīaz ī magna afflictione mētis iō subdit (quis) ī eccīa (infirmat) ī fide a moribz (a ego nō infirmor) dolēs de malo ei9. q. d. null9 (Quis scandaliza3) ruēs in p̄ctm exēplo alterius (Et ego nō vror) p cōpassionez. q. d. null9 (Si gl'ari) Hic oñr oñr mat q̄dā dicta p iuramētuz dicens (Si gl'ari oz) Et accipit hic si p q̄ q̄ oportebat eū sic facere. ad repellendū iactācias pseudo ap̄lox ut p dictū est (q̄ īfirmitatē mee sūt gloriabor) ⁊ q̄ptinēt ad infirmitates. ꝫ dicat ꝫ falsos ap̄los. q̄ de nobilitate generis a de filijs ad mūdanā gl'am ptientibz p̄cipalit gl'abantur. Et ofirmat dicta iuramēto. d. (deus pat dñi mei ihesu xp̄i q̄ ē bñ dictus in secula sat q̄ nō mentior) (Damasci) Hic oñr enumerat mala que euasit a hoc in quodā p̄ticulari. dū em̄ p geret damascū ad pse quēdū xp̄ianos miraculose fuit cōuersus a cōfundebat iudeos q̄ habitabant damasci. ꝓpt̄ q̄s fuaserunt ꝓposito ciuitatis ut caperet a occideret ut h̄et act. ix. a ꝫ ē q̄s ꝺi (custodiebat cītatē damascenoꝝ) ⁊ custodiri faciebat p hoīes armatos (ut me op̄hēderet) a traderet iudeis ad occidēdū (a p fenestrā) scz dom9 adherentis muro cītatis (in sporta dimissus fui) scz a xp̄ianis (a sic effugi manus eius) Sed ex hoc vide2 q̄ nō fuerit sufficienter confisus in domino qui potēt eum protegere Dicendum q̄ homo in periculo positus. nō debet ad diuinum auxilium fugere contēnendo humanum quia ꝫ est cōptare deū. iō dz uti auxilio humano q̄tū potest. a refidum cōmittere dīno q̄s apl̄s fecit in ꝓposito. Sed adh̄ obiect q̄ io. x. ꝺi mercenarius a q̄ nō est pastor. vidz lupum venientem a dimittit oues

a fugit·sic autē videt apls fecisse g̃ cēt·Dicendū q̃ aliq̃n querit psona plati tm̃ tūc dz curā omittē alte ria se absētare·maxie q̃n serua² ad maioā sic helyas fugit iesabel·iij regū·xix·a filr paulus sic mā9 ꝓpo siti·Et de tali psecutōe dr salvator math̃·x Cū autē psequēturvos in ciuitatevna fugite ī aliā·Aliq̃n vo queri² grex Et tūc plat̃us dz ꝓponē vtilitatē gregis saluti sui corpore·

Capitulum Duodecimū

SJ gl̃iari)Postq̃ apls p̃tu lit se pseudo apls in malis ꝓpssis·Hic oñr p̃fert se eis in bonis a deo sibi collatis·Et diui² in duas ptes·q̃ p° ponit sua omēdationē·secūdo subdit excusationē ibi·Facto sū insipiēs·Prīa ī duas q̃ p° declarat donuz dei collate sibi grē·secūdo remediū ꝑ piculū superbie ibi·Et ne magtudo·Prima in duas·q̃ p° ponit dei donū·secūdo de hoc q̃liter sit gloriādū·ibi·p huiusmodi gl̃iabor·Prīa adhuc ī·d·q̃ p° ponit donū ī gl̃iari·scdō magis ī spēali·ibi·scio hoiem·Circa p mū dicit(Si gl̃iari oz)·v·q̃ me gloriari oportet me omēdādo vōne p̃ocā ca·p̃cē·(nō expedit quidē)·v· ñ est bonū omēdare seipsū absolute·sed tm̃ ī casu nēcitatis ī q̃ casu erat apls vt sup̃ dictū est·ideō subdit·(venia autē)in omēdādo meipsū(ad visiones a revelatōnes dñi)Est ātvisio q̃n aliq̃ videt visione corpali l'imaginaria·q̃ tm̃ intellect9 est occultus·Revelatio vo·q̃n taliū apis intellectus·a ista duo aliq̃n sepant sicut balthasar vidit ma^m scribētē dañ·v·a pharo spicas geñ·xli Jl levigilās ille dormiēs tm̃ nō intellexerit·s̄z ioseph a daniel q̃ visiones exposuerūt·a ideo isti habuerūt visiones tm̃·isti vero revelatōes·Aliq̃n autē omūgunt q̃n vtrūq; fit vt sicut dañ·vij·c· vidit q̃tuor ascendētes de maria itellexit q̃d figurarēt·Jtez aduertendū·q̃ talia aliq̃n fiūt p spm̃ malig^m deo p̃mittē te fiē fiebāt ꝓphete baal·ꝓphete aūt sācte fiebāt p spm̃ sanctū·paulo vero vtrūq; factū est freq̃nter a spitu diuino·ideō dicit(advisiones)q̃ ad p^m (revelatōes)q̃ ad secundū·(dñi)q̃ ad tertiū(Scio hoiez)Hic oñr exē plificat magtin spēalia p° ponit tē pus visionis·d·(Scio hoiez in xpō·) v·vnitū xpō p fidez caritate fōrtā b̃ em̃ sciebat de se de q̃ quasi de alio loquebat p revelationē (añ ānos xiiij·)si q̃s videret iuenīet q̃ futur ca principiuz sue cōsionis q̃ cōsus fuit eode anno q̃ passus fuit xp̃s· vel dico post circa finē tiberij cesaris cui succesīt gaius impās·iij·annis·post quē claudi9 octo·cui succesīt nero cui9 tpe passus fuit apls Et sic int tiberiū a neronē fluxerūt xij·āni·a sic duob; āmis addit de tpe tiberij·q̃ nō statī mortuus fuit post cversionē pauli·q̃ ipauit annis·xxij·a sic fuerūt·xiij·āni·Jō satis pbabilr dicūt alij q̃ hāc excellentē visionē habuit ī damasco in illo triduo ī quo ñ vidit corpaliter nec māducauit neq; bibit·Cōmemorat autē apls h̃ tēpus q̃ si tantū placuit deo a principio cōsionis sue·adh̃ erat magis placēs eiꝑ multa bona opa q̃ fecerat interim·a h̃ totū est ad cōsutationez pseudo apl̃oz a ad declarationē fidei xp̃iane(siue ī corpe siue ex̃ corpus tm̃) licetem apls tūc sciuerat se fuisse i spū in celo empyreo a corpus suū in terra fuisse·tñ ne sciebat vtrū tē pore illi9 visionis separata fuerit aīa a corpe p mortez a reunita fuisset diuinitus corpi trāseunte visione vel si ꝑtunc fuisset vnita corpi sicut formā·tñ abvsu sensuū separata ꝑ raptum huiusmodi·Raptus ꝓprie importat quandā violentiā alicuius rei contra motum naturalem sibi·quod potest esse dupliciter·Vno modo quantum ad terminuz motus vt si lapis moueatur sursuz·Alio mō quātū ad modū motꝰ vt si

lapis per impulsū violentū ferat deorsum velocius q̄ natus ē moueri. aīa vero nata ē moueri in deū. tamē motus ꝯnaturalis ꝑm statū vite pītis ē. q̄ in cognitionē dīnā assūmat p cognitōnē sensibiliū. a fit vtens sensibilibz Et iō q̄n rapitur ad dīnor cognitionē a sēsibz abstractus est ibi quidā raptus mēt̄ū dī fit p̄ter motuz sibi ꝯnaturalez. Post resurrectionez vo qñ erit in corpore gl̄oso opus intelligētie nullo mō impediēte. raptus nō hēbit locum (vsq; ad tertiū cēlū). s. empireum (a scio hmōi hoīem) Dicūt aliq̄. q̄ apls hic tangit aliū raptū a ꝑmo dicētes q̄ bis fuit sic raptus. semel in p̄ncipio fue cōuersiōis a ad dī referūt qđ dictū est Et iterꝫ semel qñ erans in tēplo factus fuit in stupore mentis ut hēbat act. xxij. a ꝑt hoc ut dicūt. in hac visione dicatur q̄ raptus ē in paradisū. Jn pīti vo dr ad tertiū cēlū distinguēdo hanc ab illa. Dz dī dictū nō ē verisimile Nā illa visio que fuit in tēplo. fuit iminēte iam apli captione a ductione apud iomā. ipē vo iā añ scripserat ep̄lam hāc a troade ut patz ꝑ hieronimū in ꝓlogo hui9 epistole Propt qđ dicēdū q̄ nō loq̄tur hic de alia visione sz eādem ꝑsequit. Nec valet qđ obicit de paradiso. q̄ qđ prius noīauit tertiū cēlū hic nominat paradisū. cēlū ei empireū qđ ē locus btōr dicit tertiū cēlū respectu cēli cristallini a firmamenti. a dr empireū a pir qđ ē ignis ꝑt fulgidi nē claritatis. dr etiā paradisus a suauitate dulcedīs q̄ ibi hēbatur. a vtrūq; q̄ exptus fuit apls ꝑter qđ noīauit ipm ꝑmo tertiū cēluz. a postea paradisū. (a audiuit archana v̄ba) Hic ponit auditu9 ꝑ visū. fit aliq̄ fit ecōuerso in scriptura exo. xx. populus videbat voces t̄t. vidit enī paulus tunc nude dīnā essentiā fit dicit aug9. ad paulinū de videndo deo. dr etiaz illa visio hic auditio. q̄ paulus ibi fuit instructus de secretis dīnis que fuit incōprehēsibilia a p oēs inenarrabilia. iō sb̄ditur (a q̄ nō lz hoī loqui t̄t). (Pro huiusmodi) Hic ꝓpr oīdit apls qualit fit de hmōi gl̄andum. Circa qđ sciendū q̄ in hoie duo ꝓsiderāt. scz ipē homo a donū dei qđ ē in ipō. si g̃ gl̄etur de dono dei mēt̄um hz illud a deo tō est gl̄atio q̄ gloriatur in deo. Si aūt gl̄et de dono q̄si a se haberet mala ē gl̄atio. ideo dicit. i. cho. rin. iiij. quid aūt habes qđ nō accepisti. si aūt accepisti q̄d gl̄aris q̄si nō acceperis. iō dicit apls (p huiusmodi). s. visionibz a domīs m̄ a deo collatis (gl̄abor) i dño (p me ātem nihil). i. a me nullā habeo materiā gl̄andi (nisi in īfirmitatibz meis) i. a me tm̄ habeo infirmitatē a defectū. osee. xiij. Perditio tua isr̄l ex te ē. ex me tm̄modo auxiliū tuū (Nā si voluero gl̄ari de domīs a deo mihi collatis (nō ero īsipiēs) q̄ non facā dī iamt a fine cā (Parco āt) i. parce me laudo (ne q̄s existimet me) scz gl̄ari inamt (sup id qđ videt in me) i. in ꝓuersacōe mea (aut audit aliquid ex me) i. ex doctrīa mea. multa enī dei dona la tebāt m apl̄o que nō manifestabat. nisi p ut a q̄n ad dei gl̄am a fidelīū salutē expediebat (Et ne magnitudo) Posita magnitudīe collate sibi g̃tie. Hic ꝓpr declarat remediuz sibi datum ꝫ piculū supbie. Et diuidit in tres ptes q̄ ꝑmo ponit remedij cōtrā. scdō pomt amocōnis petitio. ibi ꝑter qđ. tcio dñm rogauit ibi. a dixit mihi Circa ꝑmū sciendū. q̄ fit me dicꝰ corpalis ꝑmittit vel ꝑcurat minorē lesionem ut curet maiorē. ita deus aliq̄n ꝑmittit sāctos corpaliter affligi vel temptari. a aliq̄n labi i pcā minora. ut a maioribz ꝑseruētur. q̄ sic humiliati recurrūt ad diuinū auxiliū de se vel suis meritis nullatenus confidentes. Supbia vo ē radix oīm malox ecclē. r. Jmmō oīs pcti supbia. cū frequēter ē occasio singularis excellēcia etiā in virtutibz.

sic autē erat in aplo: tum ꝓpter spe
cialem electionē actu ix vas electi
onis est mihi iste tum ꝓpter archa
nor dei cognitionē in raptu ut di-
ctū est tum ꝓpter integritatē virgi
nalem prima cor. vij. Volo autē
omnes hoīes esse sicut meipsū ꝯ ꝓpter alia dona plura ꝓpter quod
dns dedit ei remediū ⁊tra elevacōr
superbie de quo dicit. (Et ne mag
nitudo revelationū) diuinar (extol
lat me) superbiendo (datus est mihi
stimulus carnis mee) ut p infirmi
tatē corpis: ⁊seruet humilitas mē
tis. Dicit em ad litterā qr grauit su
it vexatus illicita passiōe vel stimu
lus carnis dicit temptatio pcti car
nalis: que fortis cōcupiscentiar mo
uebat post revelacōes q̄r antes dō p
mittentes: tñ ipsar refrenabat cū ad
iutorio diuīe grē (Angelus satha
nevt me colaphiset) illā passionem
illicitā ⁊tando vel carnis cōcupis
centiā suis temptationibz incendē
do (Propter qs) Hic ⁊sequēter po
nitur circa dictū remediū apost. pe
titio. Circa qs sciendū qr infirmus
ignorās medici pcessū: qñ imponit
sibi mordar emplastr rogat medi
cū vt removeat ipsū quē tñ medic9
nō exaudit ad nutū: lz exaudiat ip
sum ad vm suū: sciens infirmitatē
suā aliter nō posse curari. sic apo. se
tiēs passionē illicitā sibi grauē vel
temptacōr carnis sibi periculosam
petijt a sūmo medico ista removeri
a ꝟ est qs dicit (ꝓpter qs ter dnm ro
gaui) ⁊ pluries vel forte totiens pe
tijta nō plus (ut discederr a me) af
fligēs me corpalr vel tēptans vt p
dictū est (Et dixit) Hic oñr po² dñi
rñsio Et diuidit² in duas ptes. qr p
mo ponit dñi rñsionis act9. scdō e9
effect9. ibi. Libenter igi². Circa pri
mū dicit (Et dixit mihi) ⁊. dns (suf
ficit tibi grā mea) q. d. nō ē tibi ne
cessariū vel vtile qr a te discedat in
firmitas corpalis vel ſm alios tēp
tatio carnis. qr grā mea quā hēs ē
tibi ita vigorosa: vt absqr impatia

tolerari possita tēptatio superar: ut
sic infirmitas vel tēptatio tibi cedat
ad augmentū meritū. ideo subdit.
(Nā virt9 in infirmitate pfic²) qs
dupl pōt intelligi. Vno mō materi
aliter inquantū infirmitas ē mate
ria virtutē exercēde. s. hūilitatis. ut
dictū ē. a patiēa etiā tpantie. debi
litatē em viribz p infirmitatē lō tē
pantior reddit. Alio° occasionalr
nā infirmitas ē occasio puemendi
ad pfectionē. inqñtum lō ꝓpriā fra
gilitatem cognoscēs cautior redditr
ad precauendū a resistēdū pctis. a
p oñs exercitatior in bonis a sic for
tior efficit. ꝓpter qs a dns philiste
os a aliqs alios in terra pmissionis
reliqt ad exercitū istr (Libēter). hic
oñr po² dicte rñsionis effect9 q̄ ē du
plex. Vn9 gl̄ationis q̄ tangit cū 8r
(Libent gl̄abor in infirmitatibz me
is: ut inhitet i me virtus xpi). v. ut
per ꝟ pticeps efficiar virtutū xpi a
cformior sibi. Alius effect9 est gau
dij. q̄ tangi² ibi (ꝓpter qs placeo mi
in infirmitatibz meis). v. gaudeo in
malis penepuemētibz ab interiori
(in ꝛumelijs) m illatr ab exteriori
(in necessitatibz). quātū ad defectū
vict9 a vestitus. (in pseutionibz) a
malis hoībus (in angustijs p xpō)
v. m inflictis p xpō. tunc em dr esse
materia gaudij. matth. v. Bū q̄ yse
cucōr ctr (Cū em infirmor). v. cū h9
modi tribulacōes ꝓpter xpm inair
vo (tunc potēs sū) p diuinū auxiliū
m collatū (Fact9 sū) Postq̄ aplus
seipsū cmendauit. Hic oñr se excu
sat oñdens se ꝟ fraisse cpulsus nāi
tatē. a ꝟ primo ꝓpter lō a corinthi
is omissa. scdō ꝓpter mala ab eis cō
missa. ibi. Dia ꝓpter. Prima adh
in duas. qr primo facit qs dictū ē.
scdō removet quandā cauillacōem.
ibi. Sed esto Circa primū dicit (Fa
ctus sum insipiēs). s. ſm reputacōr
vrām o corinthij. qr me cmēdavi
(vos me coegistis). v. fuistis in cā
qr ipsi vouebāt. recepant ei pseudo
aplī detrahētes apo. i vita a doctria

qs cedebat ī p̄iuditiū euāgelice ve
ritatis quā ipe p̄dicauerat. a sic ne
esse habuit grās a deo sibi datas
enarrare q̄s pus tacuerat. ut veri
tas euangelij quā p̄dicauerat ma
gis ꝛfirmaret a impugnātium ora
clauderent (Ego em̄ a vob debui cō
mēdari) qs tñ omisistis a detracto
res meos sustinuistis. Qz aūt debu
issent ip̄m ꝛmēdare pbat p bona q̄
fecerat eis dicēs (mihil ei min9 feci)
vobis de bono (ab hijs q̄ fuit supra
modū apls) ⁊ petro iacobo a iohā
ne. q̄s p̄ferebant pseudo apli pau
lo. eo q̄ fuerāt corpaliter cū xp̄o. a
idō de ip̄is dicit apls. q̄ nō minus
fecit chorinthijs q̄ illi fecerāt cōtis
p eos. a p hoc q̄ dicit nō min9 ītel
ligit mai9. q̄ p̄dicauit eis nō acci
piendo sūptus (Et tñ si mihil sum)
respectu dictoꝝ aplorꝝ triū (signa
tñ aplat9 mei facta sūt supra vos)
⁊ ꝛfirmatio doctrine mee p ⁊tutes
a miracula (ī oi pacīa) Vñ dr pū
xit. doctrina viri p pacīam noscit
(in signis a p̄digijs a⁊tutibz) vir
tutes em̄ respiciūt opa miraculoꝝ
gñaliter. q̄ o me miracula fit dina
virtute. Signa vo a p̄digia magis
specialit. q̄ p̄digia dicū miracula
maiora. ut suscitacō mortuoꝝ a cli
q̄s hmōi Signa vero minora. ut sa
natio leprosi vel curatio febris ī
stanti (Quid em̄ est) Hic onr onr
q̄ plura bñficia fecit chorinthijs q̄
alij apli ꝛuersis p eos. q̄ p̄dicaut
eis nō accipiendo sūptus ab eis. q̄s
tñ acceperāt alij ab illis q̄bus p̄di
cauerāt. Jō dt (q̄d ei ē q̄ min9 hūi
liastis) s. a me (p ceteris ecīs) a suis
aplis (nisi q̄ ego ip̄e nō grauaui vos)
accipiēdo sūpt9 a vobis (donate m̄
hanc iniuriā) iromice loq̄t. fecerat
ei in h̄ eis magnā grāz. Et q̄ posset
dicē aliq̄s pseudo apls q̄ p9 abstu
lerat ab acceptōe ut p9 ea pl9 hau
iret Jō h̄ tmouz dicēs (ego tcō pa
tus sum venire ad vos) semel ei vene
rata itez patus fuit ad vemēdū ut
dictū ē supra p̄mo ca. Sz ipedimen
tū vemēdi fuit ex pte eoꝝ. a tdo eāt
paratus venire a vemit (a nō eroo
bis q̄uis) ⁊ nō accipiā a vob sūp
tus. sic nec a p̄ncipio. Cui9 subdit
cām dicēs (nō em̄ quero q̄ vrā sūt
h̄ vos). s. adducere mecū ad salutē.
Et ad h̄ īducit fīlitudinē (Nec ei fi
lij dēbt thesaurisare pētibz) thezauri
satio ei īportat puisionē in posterū
filij. aūt naturaliter supuiuunt pa
rētibz a nō econuerso. a iō naturalis
est indinatio ad puisionē filioꝝ a
nō econuerso. tñ filij de p̄cepto dei te
nent hōrare patrē a matrē nō solū
eis reuerētiā exhibēdo. h̄ etiā si īdi
geant nēcaria mīstrādo h̄ h̄ nō est
thesaurisatio. q̄ nō ē puisio ī poste
rū. q̄ aūt p̄ncipes dederāt magnas
diuicias p̄latis ecīe. q̄ sūt pres eo
rū spūales fuit p modū disp̄satio
nis ad dādū paupibz. a nō p mo
dū thesaurisacōis Conseqnter ad
aptat fīlitudinē ad ꝓpositū dicens
(Ego āt q̄ p euāgeliū vos genui)
ut dicit p̄ma corinth. iiij. ca. (liben
ter īpēdā) vob nō solū spūalia tō h̄
etiā tēpalia. sūptus m̄ debitos nō
accipiendo (h̄ sup īpendar ip̄e p aī
mabz vīs). q. d. p salute vrā p a
tus sū sustinere mortē. h̄ em̄ dr p̄la
tus facere suis subditis. vñ dictū ē
petro io. vl. ter Pasce oues. s. exem
plo. ⁊vo. tēpali subsidio (licet vos
plus diligēs) q̄ alias ecīas (min9
diligar) a vobis. a in h̄ onr eoꝝ in
gtitudinē (Sz ecce) Hic remouet ca
uillationē duplicē pseudo aplorꝝ ō
ip̄m. dicebāt em̄ eoꝝ aliq̄. q̄ caute
lose dimiserat sūptus accip̄e ut ma
gis eos decip̄et. h̄ p mīstros suos ī
tēdebat plus leuare in absēcia sua
a fine verecundia. a hoc est q̄d dicit
(h̄ ecce ego vos non grauaui) sum
ptus accipiendo (Sed cum esset astu
tus) id est cautelosus (dolo vos ce
pi) modo dicto ut imponunt mihi
pseudo apostoli. quod ostendit fal
sum dicens (Nunquid per aliquē
eoꝝ q̄s misi ad vos arcūuemi vos).
q. d. manifeste pt̄z q̄ non (rogaui

titũ) ut iret adwos p salutevrã. (et mſi cũ illo frem) .s. tucã. (Nunqd tit9 wos circũuemt) q.d. p effectum app̃et oĩbus q̃ nõ (Nõne eodẽ spũ ambulauim9) .s. ego a ipse. spũ em̃ scõ eos instigãte iuerũt ad predicã dũ corinthios (Nõne eisdẽ vestigiis) q.d. sic .s. xpi vestigia sectãde (Olim) Hic remouet secundã cauillacõem q̃ aliq̃ dixerũt ipsũ scp̃ fisse epl̃am se excusãs: falsis verbis a ficticiis vtẽ dos: hs remouet. d. (Olim putat) .p informationẽ falsoꝝ apl̃oꝝ (q̃ nos excusem9 apud vos) vtendo verbis mendacibꝫ qs̃ nõ est veꝝ. iõ subdit (corã deo) . cui9 ocul̃ nuda a aperta sunt oĩa. Hebre. niĩ. ca. (In xpõ loquimur) .v. in veritate q̃ xps est. a est mod9 asserendi veritatẽ. (Oĩa aũt) Hic apl̃s oñdit ncitatẽ sue cõmendacõis ꝓpter mala que corinthii omiserãt A cui9 euidentiã sciendũ q̃ post auersionẽ suã inciderãt i pcata carnalia occasione illi9 nephariĩ q̃ pũs vxorem hẽbat. de quibꝫ se correxerãt p primã epl̃am in pte hꝫ nõ totaliter Insup alia pcta spũalia omiserãt a falsis apl̃is decepti. ideo dicit (Oĩa autẽ carissimi) q̃ dixi ad meã omendationẽ (ꝓpter edificatõnẽ vestrã) hs fec̃ (timeo em̃) ꝓpt̃ pcata q̃ incurristis (ne forte cũ veniro adwos) pñtialiter (nõ quales volo inuemiãwos) .s. rebelles a incorrcõs (et ego inuemiar a vob̃ qualem nõ vult) .s. aſpe corripientẽa rebelles sathane tradentẽ in afflictionẽ carnis. a subdit causã. d. (ne forte cõtẽcões) de baptismis a baptisati ut hẽtur prima epl̃a. j. (Emulacões) .v. inuidie. (aĩositates) .v. voluptates nocendi alterutꝝ (dissensiones) .v. diuisiones animoꝝ: ex quibꝫ oriũtur predcã a etiã seq̃ntia (detractiones) detrigsido famã p̃imi manifesto (susurrones) occulte Dicit em̃ susurro ab aurĩ sono. q̃ loquit malũ in aure (inflacões) .s. sup bie (seditiones) .v. pturbacões ecclesie (sint intervos) ex falsoꝝ apl̃oꝝ receptione

(ne iterꝫ) reſumat timeo positũ sup̃ (ne iterꝫ cũ venero adwos humiliet me de9 ap̃d wos) .v. mentẽ meã affligi p̃mittat (Et lugeam multos ex hys q̃ añ peccauerũt) .v. ante scp̃tu ram hui9 epl̃e (a nõ egerãt p̃niam sup̃ immundicia) .v. pctõ ꝺ̃ naturã (a fornicacõe) simplicit: q̃ est solutũ cũ soluta. (a impudicicia) .v. violationevirginali Et dicit lugeã. q̃ si cut gl̃a pũs est filii9 sapiẽs. ita malicia ñtiorꝫ dat pũ materiã lugẽdi.

Capitulũ Decimumtercũ.

Ecce vemio tercio huc) Post q̃ apl̃s multa locut9 est cõtra falsos apl̃os. hic oñr m uehif̃ otra oplices suos Et diuidit in duas. q̃ primo vitupat falsos p phet̃l intxrẽtes. scdõ omendat inve ra doctrina p̃fistẽtes. ibi. Decetero frẽs. Prima in tres. q̃ primo omnia ꝑas sentẽtie seueritate. scdõ declarat suam iudiciariã potestatẽ. ibi. An experimentũ. tercio inducit eos ad correctionẽ. ibi. nosmetipsos. Circa primũ dicit. (Ecce vemio) .v. ato vemiã p̃sonaliter. (huc tercio ad vos) non q̃ bis ante fuisset: sed q̃ semel fuerat. a iterꝫ semel patus fuerat venire: sed impedimentum fuit ex pte ipsoꝝ (ut in ore duoꝝ tr̃iũ) .s. accusãtiũ vel testificantiũ. (stet omne verbũ) . ad puniendũ aciter sic uictos (predixi ei a predico) .v. moneo primo a secũdo. Debet em̃ monitio precedere fin̄am. ut per hoc reducan̄ peccatores ad veritatẽ. q̃ si monitio nõ sufficiat: feratur fin̄a ne mali magis insolescant (q̃m si veniero iterũ non p̃cam) Peccanti ei semel p̃cendũ est: sed si rediuiat: adhibetur pumitio: ne facilitas venie incẽtiuũ prebeat delinq̃ndi (An experimentũ) : q̃ posset aliquis querere qua autoitate sit pumiẽs. ideo oñr hic oñdit suã iudiciariã ptãtem a xpõ sibi omissam. d. (An experimentum q̃ritis xp̃i) q.d. sic q̃ndo q̃ expiri ptãtẽ xp̃i loq̃ntis in me. q̃

quicqd dico vel facio ad instructō
nē vel correctionē vrām autoritate
xpi facio (qui in vobis nō infirmatur
sed) ·q·d· hec vtus xpi in me existēs
satis declarata ē in vob̄ p miracula vo
bis exhibita (Nāa si crucifix9 ē) ·s·
xps (ex infirmitate) ex vob̄ assump
ta (z viuit) et naliter (ex vtute dei)
ē em̄ verus hō a ver9 de9 (Nāa nos)
q xpo conformam̄ (infirmi sum9 in illo)
·v· tribulationes sustinem9 ppt illū
(z viuem9 cū illo) ·s·m glā (ex vir
tute dei in vob̄) ·v· p quā vobiscū resur
gem9. Aliꝫ etiā exponit (nā a nos
infirmitē) ·v·l; sumus infirmi ex hu
mana ditione·tā ex virtute dei su
m9 potētes in ter vos p opationē mi
raculoꝝ (Vosmetipos) Hic īducit
eos ad correctōez· Et sēdō removet
quādā falsā suspitionē dicens ibi·
Oram9 dñm· Circa ꝑmū dicit (vos
metipōs tēptate) ·v· scā vrā examīa
te añq̄ veniā ad vos iudicāduz (si
em̄ estis in fide) xpi (ipi vos pba
te) ·q·d·z potestis facē· Jō subdit
(an nō cognoscitis vosmetipos qz
ihs xps in vob̄ ē) ·q·d· potestis cog
noscē si xps ē in vob̄ p verā fidē (nisi
forte reprobi estis) fide carēdo Sz ō
z obiciē· qz cū xps sit in hoīe p cari
tatē· videt̄ q aplus dicat q hō possit
se scire hēre caritatē ō illud q9 dicit
eccle·ix· Nemo scit vtz amore vel
odio dign9 sit· Dicēdū q xps ha
bitat in hoīe duplr· Vno mō q̄tuz
ad intellectū a sic hītat in eo p fidē
informē quā p̄t hō scire certitudinali
ter se hēre qz pōt scire se tenere illaz
fidē quā tenet ecclia· Alio mō habi
tat in hoīe q̄tū ad affectū a sic ē in
eo per caritatē de q̄ nō pōt scire certi
tudinaliter nisi p revelationē· pōt tn̄
cognoscere p directurā· Et sic dicen
dū q aplus sic loq̄tur hic de inhabi
tatione xpi p fidē informē si loq̄tur
de cognitione certa· vel directurali si
intelligat de inhabitatione p cari
tatē (sp̄ero aūt qz cognoscetis) p mi
racula facta p nos (qz n̄ sum9 ꝓpro
bi) ·v· do centes contraria veritati (Ora
mus dñm) hic removet falsā suspi
tionē· dixerat em̄ eos ee reprobos si
xps nō esz in eis· a hāc sētētiā sub
dubio relīqrat· idō possent opinari
q vellet eos esse reprobos· ut sic in
eis duri9 iudicū exerceret ad oīta
cōnē sue ptātis· qō removz· d· (Ora
m9 aūt dñm ut nihil mali faciatis)
·q·d· optam9 bonū vrām nō malū
(n̄ ut nos pbati) ·v· pfāa mag̃ (pa
ream9) ·v· appaream9 in punitione
malox vrox supple optātes (z ut
vos qō bonū est faciatis) ita q n̄l
punitū sit in vob̄ (Nos āt ut re
probi sum9) ·v· quasi amittētes po
testatē puniendi p vrām inno cen
tiā qvbi n̄ ē culpa punitio n̄ hz; lo
cū· ideo subdit (Nō em̄ possum9 ali
quid adūsus veritatē) punitō in
nocentes (gaudemus em̄ quō nos
infirmi sum9) ·v· non hītes ptātē
puniendi vos· nō ꝓpter defectū po
testatis a pte nrā· z ꝓpt innocētiā
vrām (z a oram9 vestrā reformatio
nem) ·v· beatitudinis vīe pfectionē
in qua totū desiderium hoīs consuma
tur· subdit aūt dicte innocētie vō ex
dicens (Ideo ea z absens scribo) ut
correctis vos añ aduētū meū (ut
nō pūs duri9 agam) aspere corrigē
do si qō absitvos incorrectos inuene
ro (Ceterō) Hic remēdat a desola
tur pfistētes in doctrina fidei a pri
mo ponit suam exhortationez· scdō
eox salutationē ibi· Salutate· Cir
ca ꝑmū dicit (Ceterō fres) in ve
ritate fidei pfistentes (gaudete) ad
vtuosum em̄ ptinet de vtutū opibz
gaudere (perfecti estote) ·v· ad pfectō
nē sequēdam hortat· qz sic nauis
in flumē posita p aque motū descē
dit nisi remigef in contrariuz· sic aīa
ex corruptione carnis a pmitate ad
malū continuo descēdit a pfectione n̄
conetur in contrarium (exhortami
mi inuicem) q̄tum ad illuminatio
nem intellectus (idem sapite) q̄tuz
ad bonitatē affectus· sic em̄ membra
mutuo se iuuant naturaliter p colli
gatiōz nature· sic fideles p colligātiā

caritatis dñt mutuo se iuuare (pacem hẽte) quã xps hereditate vobis obseruandã relãt. Joh. xiiij. Pacẽ meã do vobis (a deo pacis) v. dator a amator pacis (a dilcõis) qz caritas comitat verã pacẽ: eo qz p caritatẽ deus est in hoiem ipse in eo (erit vobiscũ) p grãm in pñti. a glaz in futuro (Salutate) hic vltõ ponit eoz salutacõez. d (Salutate inuicẽ in osculo scõ) osculũ em signũ ẽvnitatis fideles aũt dñt eẽvniti caritate. pter qd osculũ hoc vnitatis signũ dr scm ad excludendũ osculũ libidinosũ qd vnit ad immũdicã. ex hoc aũt apli dicto moleuit obseruatio in eccã vandi pacis osculũ in missa (Salutant vos oẽs sci) qz p eoz deuotia de vrã salute dicant vob eoz merita. Consequñr imprecat eis pleitudo bonoz spualiũ. d. (grã) p quã fit peccatoz remissio (dñi nri ihu xpi) v. q attribuit xpo. Jo. j. Grã a veritas p ihsũ xpm (a cautas) qvnit deo (dei) s. pris qui ẽ erga nos pncipium amoris. Joh. iij. Sic deus dilexit mundum ut filiũ suũ vnigenitũ (a coicatio sci spus) qz p ipsũ fit cõicatio oim donoz in eccã dei (sit cũ oibus vob. Amen)

Epla pauli ad galath. incipit.

Capitulũ Primum.

Paulus apls). Hec epla ad galath. in tres ptes diuidi. s. in salutacõez. pse cautionẽ a confirmacõz. sc̃a incipit ibi. Miror qz sic. tertia ibi. Videte qualibz lr̃is. ppe finẽ eple. Circa primũ ponunt primo p sone salutãtes cũ dr. (paulus) q̃ vocatus fuit saulus actu. viij. a vo mutacõ nis. hoc noĩs posita fuit vo. j. p oĩbz alijs epis (apls) officõ (nõ ab hoĩbz) cõstitutus. De ipso actu. xiij. dixit spiritus scus. segregate mihi barnabã et saulũ in opus ad qd sũpsi eos: (neqz p hoiem). s. pus (sed p ihsũ xpm) deũ patrem a hoiem (a deũ patrem) in diuisa em sunt opa trinitatis. a due psone ne exprimunt. s. pris a filius: a subintelligit spũs scus qui tacet hic. qz sufficient exprimit act. xiij. ut dictũ ẽ. vbi agit de institucõe pauli in apostatum: prius tñ vocatus fuerat ad fidẽ (qui suscitauit eũ a mortuis) qd exprimit apls ad oñendendũ dignitatẽ institucõis sue. Alij em apli instituti fuerũt a xpo adhuc exnte in corpe mortali. paulus autẽ ab eo in mortalitatẽ corpis assecuto a ad pñs dexterã exaltato. qd exprimit apls ppter falsos apos q doctrinã eius dãnare nitebant eo qz nõ fuerat ai xpo corp aliter ficuta alij apli (a q̃ mecũ sunt frẽs) vrãz salutẽ defiderates a deo vrã subũsione dolentes (Ecclesijs galathie) Hic secõ ponunt p sone salutate cũ dicitur (eccl̃ijs galathie) v. fidelibz in illa terra hitantibz. Est em galathia quedã regio grecie. Anno em artaxerxis regis. xvij. senones galli duce bienniũ ytaliã inuaserũt: a romã ceperũt: excepto capitolio: de cuius obsidione receserunt: accepto p recessu magno precio: quos rex bithinie hns guerrã importabilẽ: sibi vocauit in suũ auxiliũ. a habita victoria ptiti sũt ei eo regnũ. a illã ptem que cessit eis vocauit eis gallo gredã: que postea vocata ẽ galathia. (Grã vobis) Hic tertio ponunt optata bona cum dr (gratia vobis) in pñti (a pax) in futuro. Totũ em futura bn̄ notatur pax. qz quietat totaliter appetitũ (a deo pre nro) v. a tota trinitate. (a dño nro ihesu xpo) Deitas em q̃ ẽ vna in tribz psonis ẽ grẽa glorie cã efficiens principalis. hũanitas vero xpi cã instrumẽtalis vniuncta in psona filij (qui dedit semetipsum p pctis nr̃is) ex maxima em caritate ad nos a obediẽtia ad patrẽ seipsum obtulit ad mortẽ. (ut eriperet nos de presẽti seculo neqz) transferẽdo nos ad gloriã. Dicitur autẽ presens seculũ neqz: non ppter crimina taz substantiã: sed ppter mala que fiunt in hoc seculo. sicut dicit epla

-v-dies mali sūt-v-dicuntur-pter mala q̄ in eis sūt (Scom voluntatē dei) Jō dicit saluator ioh-vi-descendi de celo nō ut faciā voluntatē meā ꝫ voluntatē eius q̄ misit me (cui est glia) ex redēptione nrā-sm q̄ dicit phil-ij-ca-humiliauit seipm factus obediens vsq; ad mortē mortē aūt cruis-pter q8 a deo exaltauit illū a dedit illi nomē q8 ē sup oīe nomē-p passiōez eiꝰ suam meruit glaz corpis a exaltationē sui nōis (in secula sclorū)-v-eternaliter (Miror) Hic onr ponit epistole psecutio-Circa q8 sciendū q̄ galathe receperūt fidē xpi ad p̄dicationē apli ꝫ p deo eius discessum ab eis subuersi fuerūt a falsis aplis dicentes q̄ necesse erat eis ad salutem circūcidia legalia obsuare cū euangelio xpi q8 ē erroneū-pter q8 aplis in hac epla hūc errorē intēdit elimiare-Et diuidit in tres ptes q̄ p̄mo otra semnātes hūc errorē fert suā sētiā-secō declarat eā ee iustā ibi-Notum-tcio inducit ad eius obsuātiā ea-v-p̄ma adh̄ in tres q̄ p̄mo arguit hāc sentētiā ponit motiua racō Secō sētētie latio ibi-ꝫ lz-tercō tacte q̄stionis solutio ibi-modo ei-Rō ei motiua scribēdi hāc eplaz fuit sb uersio galathaꝝ per falsos aplos de q̄ admirās dt (Miror q̄ sic tam stati trāsferimi ab eo)-v-a dō (q̄ vos vocauti gratia xpi) p p̄dicacōz meā (i aliud euāgeliū)-v-i aliā doctriaz falsā-iō sb̄ditur (q8 nō est aliud) q̄ falsū a nō ens ouertūtur sic vez a ens-legalia ei cessauerūt i passione xpi ita q̄ extunc fuerūt mortua (nā sūt alīq)-s-falsi apli (q̄ vos cō turbant) psuadētes q̄ nō potestis saluari absq; legaliz obsuatione q8 erat duꝫ ouersis ex gētilitate-a volunt ouertere euāgeliū xpi in seruitutē legis mosayce (ꝫ lz) Hic onr fert suā sētētiā-d-(ꝫ licz nos) -q-d-nō solūz falsi apli nō sūt in h audiendi sed neq; etiā veri apli ne q̄ āgeli sancti si hoc p̄dicarent-idō dicit (ꝫ licet nos)-s-ego vel alij a postoli xpi (Aut angelus de celo) -v-angelꝰ sāctus (euāgelizet vobis p̄terq̄ q8 euāgelizauimꝰ) Et dicit (pret-tē)-v-aliud detrahēs vos a veritate euāgelij quā vob p̄dicauit-a nō dicit plus q̄ p̄dicauimꝰ-q̄ bñ poterāt alia p̄dicai que facerēt ad declarationē veritatis euangelij q̄ (anathema sit)-v-sepatus a omūicatione fidei a sāctoꝝ-Circa q8 sciē dū q̄ aliq̄ ppositio ditionalis p̄t ee vera cuiꝰ tñ vtraq; ps ē falsa aut impossibilis-sic est ista si hō volat homo hz alas q̄ est vera a tñ hoīez volare a alas habere falsa ē-Sic est ī ppōsito de vbo apo-Nam apli veri erant in grā confirmati-a adhuc magis āgeli sā-ppt q8 de vtriq; falsum est a impossibile-q̄ p̄dicarent ō veritatē euāgelij a q̄ essent anathematizati-a tñ dicōnalis ē vera-s-si h facerēt eēnt anathematizandi-(sic p̄dixi ac̄) repetitio est eiusdē sētentie ad maiorem assertionē (Modo aūt) Hic sequēt respōdet curiōse tacte questioni-q̄ posset quis q̄rere quare sententiat ita dure-Et tñ det q̄ hoc est quia nō querit hoīb placere ꝫ deo dicens (Modo āt suadeo hoīb)-v-ad honorem hoīm t deī Et q̄ querat honorē dei oñt dicēs-(An q̄ro hoīb placere)-q-d-nō ꝫ h intelligēduz est in hīs que eēnt otra beneplacitū dñi-iō sb̄ditur (si adhuc hoīb placerem)-s-im matis (xpi seruꝰ nō eēm)-(Notum) Hic consequenter ostendit p̄dictam sētētiam esse iustam-Et ostendit duplicīter-p̄mo ex pfectione legis an angelice-secundo ex impfectione legis mosayce-ca-iij-Prima adhuc ī duas-quia primo ostendit doctrinaz quā p̄dicauit scilicet euangelicam esse autenticam a pfectam-secūdo infert odusionez intētam ibi-Nos natura (Circa primum facit talem rationem-Illa doctrina est autentica a perfecta que est a deo inspirata a principalibus apostol

discussa a falsis aplis impugnata
a tñ stetit immobilis a post impu
gnationē ab ecclesia approbata· et
in sua sinceritate a claritate reposi
ta: sed euāgelica doctrina quā pre
dicauit est hmōi· igit ꝛc· maiorem
huiꝰ rationis suppomit tanꝙ mani
festeverā· minorē; declarat p singu
las ptes procedendo· q̄ patebunt in p
seqñdo· Primo igit declarat primā
ptem minoris· s· doctrina quā pre
dicauit fit a deo inspirata· et diuidi
tur in duas q̄ primo pom² intentū
scdō manifestat ꝓpositū· ibi· Audi
stis· Circa primū dicit (Notū ei vo
bis facio frēs euangeliū q̄s euāge
lizatū est a me· q̄ nō est fm hoiem)
·v· factū fm adinuentionē humanā
(neq; em ego ab hoie accepi illud)
·v· ab aliis apostolis qui cū xpō fue
runt corporaliter addiscēdo (sed per
reuelationē ihesu xpi)· immediate
factā mihi (Audistis) Hic ꝺseqñr
manifestat ꝓpositū· a oñdit primo
q̄ non habuit per viā humanā an
te suā conuersionē· scdo q̄ neq; etiam
post ipsā· ibi· Cū autē· Primū aūt
manifestat per hoc q̄ ante conuersionē
suā in quantū; poterat psequebat
euangelicā doctrinā· a obseruatōr
eiꝰ Ex quo p; q̄ tunc nō studuit eā
ad instruendū alios nec ad discen
dū eā ab aliis· a ista erāt nota illis
quibus scribebat· ideo dicit (audistis
em ꝛc) a p; lrā vsq; ibi (Emulatōr
existēs) ·v· zelatōr (paternaꝝ meaꝝ
traditionū)· Tunc autē apud iude
os erāt aliq̄ tradita patribus a mo
se· s· que scripta sunt a lege· a aliq̄
erant tradita a patribus aliis mino
ribus: que vocabaⁿ traditiones semi
oꝝ· ut p; Matth· xv· ca· a ambarum
erat aplis zelatōr ante suā cōuersio
nem (Cum autē) Hic ꝺseqñter ostē
dit q̄ nec post suam cōuersionē ha
buit p viam humanā· q̄ statim iuit
ad predicandū gentilibus fidē catho
licā; per tres annos: antoq̄ aplos
vel alios discipulos vidit qui pñt
cum docere de fide catholica· a hoc est
quod dicit (Cū autē placuit)· voca
tio em sua euidenter fuit ex diuino
placito· q̄ fidem xpi psequebatur
actualiter qñ fuit vocatus· ut pat;
actu· ix· (qui me segregauit ex vte
ro matris mee)·v· de medio finago
ge (otinuo nō acquieui carnis san
guini)·v· ad iudeos de quoꝝ sangui
ne ego sum nō accessi (neq; veni ihe
rosolimā) vbi erant apostoli a alii
discipuli in lege euangelica instru
cti (sed abii in arabiā) ad predican
dum gentilibus legē euangelicā: ad
qs eram vocatus: ut premittit (vt
euangelizarē illud in gentibus) Pre
dicatio autē presuppomit noticiam
Ex quo p; q̄ apls habuit noticiaꝫ
euāgelii nō per doctrinā hoīs: sed
per reuelationē ihesu xpi· q̄ nō est
mediū· q̄ si habuisset etiā p mmi
sterium angelicū: adhuc sequit q̄ hoc
fuisset a xpō principaliter (a iterum
reuersus sum damascū) vbi primo
disputauerat cōtra iudeos· (deinde
post annos tres ꝛc)·v· postq̄ tribus
annis predicauerā· a sic nō habu
noticiā euangelii a petro· (a manſi
apud eū di· xv·) q· d· si indiguisset
ab eo docere: tñ in tam paruo tēpe
nō potuisset me docere veritatē euā
gelii· (Aliū autē aplorum vidi ne
minē) a quibus possem doceri (nisi ia
cobū)· s· illa vice· q̄ postea vidit io
hannē· ut habet eo· ca· (frēm dñi)
hoc dicit ad dīam alius iacobi qui
fuit frater iobis· Dicit autē iste fra
ter dñi· q̄ erat sibi valde similis in
facies in omnibus lineamentis corpo
ris (Que autē scribo vobis ꝛc) in hoc
per iuramentū asserit etiā predicta
(Deinde veni in ptes syrie et cilicie)·
ad predicandū gentilibus (Erā autē
ignotus facie ecclesijs iudee)·v· q̄ in
iudea erant (facie) q̄ notus erat eis
per famam· ut p; ex littera seqñti

Capitulū Secundum·

(Deinde) hic ꝺnr declarat scda
ps predicte minoris· s· q̄ do
ctrina a pau· p̄dicata fuit cū

principalibz aplis discussa a approbata-a ꝟ ē qđ dicit (deinde p3 ānos ītuor deā iter) ſ-a cōfione sua (ascendi ihersolimā) nō ex curiosita te vel leuitate-iō sequit (ascēdi āt ſm reuelationē) ſ-dm-ad declaracō nē veritatē euāgeliī-iō sequit (a cō tuli cū illis euāgeliū) a onr oñt cuz quibz ꝛtulerit dicēs (secrſū aūt)-v ad ptē (hīs q̄ videbāt aliq̄d esse) q̄ſi dicat nō ꝛtuli corā cōitate cui3 maior ps est simpliciū-ꝟ cum illis tm̄ qui erāt principales a a deo īstructi-ſ-cū petro iacobo a iohāne-ut hē tur infra eo dē ca- (ne forte īuacuū currerē aut cucurrissez) p li forte ñ intelligit̄ q̄ aplis dubitaret se aliq̄ min9 vera vel dubia p̄dicasse-q̄ p reuelationē dī erat cert9 in veritate p̄dicacōnis sue-ꝟ li forte refert ad estimationē simpliciū q̄ possent de ꝟ dubitare-misi cū principalibz aplis ꝟ tuliss (Sz neq; tit9) Hic declaratur tercia ps p̄dicte minoris-scōm q̄ doctrina ab aplo p̄dicata stete ut īmobilis-q̄uis fuit a falsis apostolis īpugnata-q̄ conabāt īducere gētiles ad obseruādum legalia qđ oñt p ꝟ q̄ titus gētilis veniens cū paulo ihersolimā-n ō fuit ꝛpulsus a vere aplis circūcidi-cui ꝛmuī cauerūt sic paulo q̄uis ad ei9 circūcisionē interētur falsi aplī a ꝟ ē qđ ꝛt (Sz neq; tit9 q̄ mecū erat ī ihrlm cū esz gētilis) natōe ex vtro q̄ parē te (ꝛpulsus ē circūcidi) a vere aplis ꝟ indifferēter cōicauerūt ei sic a m vñ a petro satis cito p9 ascēsionem xpi-cōicauit cornelio centurioni a aliis incircūcisis qui erāt cū eo īdifferēter sic cū uidens-ut hētur act-x-a-pi-(ꝟ pter subintroductos ccc) q-d-nō restiti veris aplis nolenti bus titū circūcidi-ꝟ falsis aplis ad hoc conātibus (q̄ subintroierūt) ñ vocati a veris aplis-ꝟ fallacit̄ sub titulo fidei intrauerūt societatē fideliū-ad explorādū q̄liter possent fidem īpugnare-iō subdit (libertatē nrām) quia p xpm liberati sumus a iugo legis (ut nos in seruitutē redigerēt) in obseruatione legalium qđ onr īportabile ē-ut ꝛt act-xv-quibz neq; ad horā cessim9)-v-ī ſb iectione legaliū obſuādam (ut veritas euangeliī) p quā euacuata fuerūt legalia (maneat apud vos) ſine admixtione veteris fermēti (Ab hīs aūt) Cōsequēter declarat q̄rta ps suppposite minoris-ſ-q̄ doctrina pauli per principales aplos ī nullo fuit augmētata-ꝟ magis econuerso doctrina pauli valuit eis in tēpali subsidio-Jō dicit (ab hīs aūt q̄ videbant ee aliq̄d)-ſ-petro iacobo a iohanne supple mihil accepi q̄les ali q̄n fuerūt) scz añ vocacōz suā a xpō tūc em̄ fuerūt paupes illrāti a simplices-fit ptz ex euāgelio-paul9 āt añ vocationē suā fuit instruct9 ī lege a pphetis-a etiā potēs a nobilis (mihil mea interest)-v-nō ē necesse talia referre-cui9 cā subdit (de9 em̄ psonā nō accipit) vocādo ad fidē vel aplatum ꝓpt potentiā tēpalem nobilitatē gñis vel scientiā-ꝟ plures vocauit simplices a paupes-lz alias q̄s a principio lrātos vocauit ut dictū est de paulo Et idē pz de nathanaele a nicodemo (mihi em̄ q̄ videbant ee aliquid)-v-principales aplī (mihil ꝛtulerūt) ī notitia euāgeliī vel subsidio tēpali (ꝟ econtra) ꝛtuli eis qđ postea magis exꝑmit (cū vidissent q̄ creditū est m̄ euangeliū p̄pucīī)-v-officiū aplatus ad p̄dicādū euāgeliū gētilibz (sic a petro circūcisionis)-v-officiū aplatus ad p̄dicādū iudeis (qui ei opatus ē ad ee) ab eo dē em̄ vterq; vocatus ē ad fidē a ad aplatum (a cū cognouissent grām que data ē mihi) ꝟ autē cognouerunt per donum linguaz a opationez miraculoz a cetera dona ad apostolatum necessaria-q̄ ita eminēter erant in paulo sicut in istis (Ja cobz) frater dñi (a cephas)-v-petr9 ut patet ioh-primo (videbant columne esse) id est principales ī ecclesia iudeorum (dextras dederunt

i-v-

nr̄ē) modus ē ofirmandi fed9 amm
ade:dando mutuo manus dextras
(tantū)-s-rogauerūt nos- (ut pau
perū memores essem9)-i-fideliuz in
ihr̄m hitantiū:q̄ venditis possessi
onibz preda posuerūt ad pedes apo
stolor abrenūciātes ꝑpetati-ꝑter
q̄s postea egētes indigebāt per ali
os credētes: q̄ sic nō abrenūciabāt
in tomis tpalibz adiuuari (q̄ etiaz
solliciti fiu hoc facere) sicut ptz in p
cedentibz eplis-(Cū autē) Hic ozr
declarat vltima ps predicte mionis
suprapositē-s-q̄ veritas euangelica
p paulū predicata de cessacōe lega
liū in fine rerū tate sua reposita fuit q̄
uis petrus pncipatis aplis aliquo
mō palliasset ostrariū segregādo se a
omunione credentiū de gentilibz eo
q̄ erant incircūcisi: ne scādalisaret
credētes de iudeis-de quo reprehendit
eū manifeste paul9 ad declaracōem
euāgelice veritatis-a pz ex dictis trā
paucis exceptis que discutientur (ti
mēs eos)-s-scandalisare huic fictati
oni c9 intellect9 postea explanabit
magis ad veritatē euāgelij in mō ob
seruādi legalia: ut dicat plem9 (co
rā oibz) q̄ defect9 erat public9-(Si
tu cū iude9 fis gentiliter: a nō iudaice
viuis)-s-añ aduentū iudeoz (cogis
iudaisare) nō impio sed facto-q̄ ex
mō se hōdi in legalibz alię gētiles
credebāt eoz observacōz nēcariā ad
salutē-Ad maiorē tñ declarationez
h9 lrēa precedētis-Sciendū q̄ inter
a aug-viden2 varia sensisse de lega
liū cessacōe: maxie quo ad cerimo
nia: de quibz ē hic sermo-Ihero9-
eñ distinxit duo tpa tñ-Vnū ante
passionē xp̄i: in q̄ legalia hūerunt
vī obligatiuāa expiatiuā suo mō-
Aliud p9 passionē xp̄i: in q̄ legalia
fm ipsū statū erāt mortifera: ita q̄
seruātes ea mōrtiē peccarent-a oñr
habuit dicere q̄ apli p9 passionez
xp̄i nunq̄ seruauerūt ea fm veritatē
sed solū quadā pia fictacōe-s-ne scā
dalisarēt ouersos de iudeis a alioz
cōfusionē impedirēt-q̄ quidez fictatio
nō ē sic intelligēda q̄ act9 illos fm
se veritatē nō facerēt: sed q̄ nō face
bāt illos tanq̄ legē cerimonias ob
seruātes-sicut si quis pelliculā mem
brivirī abscinderet nō causa circū
cisionis seruāde: sed sanitatē recupe
rāde- Sed quō in decēs videt q̄ apli
ꝑter scandalū occultarēt ea q̄ perti
nēt ad veritatē vite a doctrine-et q̄
fictatione verterentur in hijs q̄ ptinēt
ad salutē fideliū-idō ouemēti9 disti
xit augt-tria tpa- Vnū añ passionez
xp̄i in quo legalia cursū suum hūe
runt-Aliud autē p9 diuulgacōz eu
angelij in q̄ legalia sunt mortua a
mortifera-Tertiū est tps mediū-s-
a passione xp̄i vsq; ad diuulgacōz
euāgelij: in quo legalia fuerūt mor
tua-q̄ nullā vim habebāt: nec ali
quis ea seruare teneba2: tñ nō erāt
mortifera-q̄ ouerti de iudaismo po
terāt illa licite seruare: dū tñ ñ pone
rēt in eis spem: reputantes illa sibi
nēcaria ad salutez: q̄si sine eis fides
xp̄i iustificare nō posset- Hec autez
licētia seruādi ad tps legalia fuit
ex instinctu spiritussā- q̄ si ouerti
de iudaismo ad statū fidei: fuisset in
hibitus legis ritus-sicut cōfis de gē
tilitate ydolatrie cult9 videre2 q̄ lex
sp fuisset mala: sic ydolatria nec per
oñs a deo data fuisset- Illis aūt q̄ cō
uertebant2 de gētilitate nō inerat cā
talis observātie-ꝑter q̄s paulus
circūcidit thimotheuz de mrē iudea
natū-actu-xvj-titū vero q̄ nat9 fuit
ex gētilibz noluit circūcidere ut pre
dictū ē-gētilibz tñ imposita fuit ad
tpus observatio aliquorū legaliū
ut hr̄etur act-xv-s-q̄ abstinerēt ab
immolatis simulacroz a sanḡne suf
focato nō tanq̄ nēcarijs ad salutē
sz ad amicabilē socictatē iudeorū a
gentiliū adinuicē-nā illo tpe iudei
abhorrebāt ista cōedere- sicut etiaz
freqnr otingit q̄ aliq̄s exñs in soci
etate alterius abstinet a cibis socio
suo abhoriabilibz-p cedēte vero tpe
cessante cā cessauit a effect9- igit a
pli ꝺ iudaismo cōsi tpe inf me°-s-a

passione xpi vsq; ad publicationē
euāgelij legūtur aliqñ fuasse lega
tia licite mō pdicto. ⁊ ō hoc videt
qđ hic dicit. q petrus fuit reprhen
sibilis ex tali obfuatione. Dicēdū
q nō peccauit ex facto qđ erat sibi
licitū ut dictū est. ⁊ ex modo faciēdi
qr in hs mimiā diligētiā adhibebat
ne iudeos offenderet. ita q ex hs seq̄
batr scādalū gētiliū. intm q alios i
ducebāt ad credēdū. q tale abstinē
tia dicebat in lege pphibitor esse nōca
tia ad salutē. Appt hs paulus q eāt
gentiliū apls ipm publice reprhen
dit. a petro audito piculo gētiliū
sibi acquirit. Appt qđ licet peccaverit
in mō obseruādi appt qđ vere reprhē
sibilis fuit ut scribit hic paulus in
scptura catholica i q nil ē falsū. fuit
tñ pctm veniale qđ bñ fuit p9 ofir
matō; spūssancti i aplis. vñ st io.
pma cano. pmo ca. Si dixerim9 q
pctm nō hemus nosmetipos sedu
cim9. a veritas i nob nō ē. (Nos
natura) Hic ex pdictis infert odu
sionē intētam. s. q legalia p doctri
nā euāgelicā quā pdicaut fuit eua
cuata nec vltri9 sunt fuanda. Et
pmo oñdit hs gñaliter. secō specia
liter. ibi. Si em Circa pmū facit talē
rationē. Iudei p fidē xpi otentaz in
euāgelio iustificati dimittūt lega
lia. ergo gētiles p eādē fidem iusti
ficati q̄les erāt galathe q̄bus scri
bebat multo magis debent dimitte
re. o sequētia pt; q lex fuit data iu
deis a nō gētilibz. añcedēs probat
apls p seipm a alios aplos dicēs
(Nos natuā iudei a ñ ex gētibz pec
catores) ⁊ nos qui sum9 natione
iudei a nō ex gētilibz nati fuimus
pctōres. fuple q̄ do iu fuim9 sb lege
ficaf homo ex opibus legis) ppter
fuam impfectionē (misi in fide ihesu
xpi) Vñ a prēs vete. testa. nō fuerit
iustificati nisi p fidē venturi (a nos
i xpo ihu credimus ut iustificemr)
per eandē em fidē iustificāf fideles
noui testamti. qr quē illi crediderāt

venturū. isti credūt venisse a rebēptō
mis misteriū oppleuisse. ⁊ qr pseudo
apli dicebāt. q fides xpi nō iustifi
cat sine legaliū obfuacōe. iō oñr hs
remouet dicēs (q si querētes iusti
ficari i xpo) ⁊ m fide xpi (inuēti su
mus a ipi pctōres) qđ ē si hec fides
nō iustificat absq; legalibz (nūq̄d
xps pcti minister ē). q. d. hs mcōue
niens seq̄tur. exq̄ tradidit fidē non
iustificantē (absit) q. d. hs p; falsū
ex pdictis qr supp pbatū est. q doc
trina euāgelica est a dō inspirata
a pfecta qđ ñ esset ni iustificaret. nā
in hoc ofistit legis pfectio (Si em).
Hic oñt ptialiter q legalia sint
abicienda suiip9 explo. d. (Si ea
qui destruxi) s. legalia q̄ do cui debe
re relinq̄ (hs iterū redificabo) ⁊ obs
uo tāq̄ necessaria ad salutē a alios
ad hoc induco (puaricatorē me ostī
tuo) ⁊ facto ofiteor me errasse absit
iō sb dit (ego em p legē) s. nouam
(legi) ⁊ veteri (mortuus sū) in q̄ tū
euacuat legalia fit dictum fuit. ihe
re. xxxi. Ecce dies venūt dicit dns
a feriaz domui isrl a domui iuda fe
d9 nouū nō scd̄m pactum qđ pepi
gi cū patribz vestris. p hoc em q di
citur nō scd̄m pactū p qđ intelligit
lex mosayca oñdit q p legē nouā
erat euacuanda (ut do viuā) p xpi
grām. ideo subditur (xpo crucifix9
sum cruci) p passionē a fidem p cedē
tem. iō sequitur (viuo aūt iaz non
ego) s. quatis fui sb lege (viuit ve
ro in me xps) habitās in me p gra
tiam viuificantē (q aūt nūc viuo)
per xpi gratiam (in carne) ⁊ adhs
existens in carne passibili (In fide
viuo filij dei) qui in resurrectōe da
bit m corp9 immortale (q̄ dilexit me)
Ex dilectione em maxia voluntarie
mortē subijt p salute nrā. a qr tan
ta grā ñ est negligēda ⁊ venerāda
iō sb dit (nō abicio grām dei) ⁊ ab
iectā nō reputo qđ tñ esset si absq;
legalibz non sufficeret ad salutē. iō
subdit (si em p legez iustitia) fuple
habet (xps ergo gratis mortuus

est)·v·sine causa: exquo sine hoc hē bat iustica q̄ facit voiem vignū vi ta eterna·galathe vero hēbant p in uemēti q̄ frustra fuiss̄ mors xp̄i·a per oēs dēbant incōuemēs repu tare illud ex quo sequebat·s·q̄ ob seruatio legaliū iustificaret vel ess̄ nēcaria ad salutē·

Capitulū Terciūm·

O Insensati) Postq̄ apls im pbauit errorē de legaliū ob seruacōe cū cuan° ex pfectōe legis euāgelice· Hic oñr idē facit ex impfectōe legis mosayce Jsta tñ di uisio nō ē preasa· q̄ in precedētib9 posita sunt ahq̄ de impfectōe legis mosayce·a econtrario in seqñtibz ali qua ponunt de pfectōe legis euāgeli ce: sed h̄ diuisio accipit scd̄m id q̄d̄ principali9 intelligi²·Et diuidi² in duas ptes· q̄ primo galathas in crepat·scdō ppositum declarat·ibi· Oz ergo·Prima adh̄ in du·q̄ pri° ppomit suā interpretacōem·scdō int erpretacōis rōem·ibi· Hoc solū· Cir̄ primū·d (O insēsati gala·quis vos fasciauit)·v·adulādo decept (nō obe dire veritati)·s·euāgelice: p quā le galia sūt exclusa· Licet em̄ apls sci ret eos ee decptos p pseudo apłos tñ querit (quis vos fasciauit) nō ig norās sed admirās eoz instabilita tē·sicut gen̄·iñ·dic²adā: vbi es nō ex ignorātia· Sciendū etiā q̄ fascia tio aliq̄n accipit p illusione sensuū qua aliq̄s nō aduertit ea que sunt ante ipsū: a sic erat de galathis·q̄ iniuriaz facta xp̄o per falsos apłos in pñtia eoz nō aduertebāt·iō sub dit (añ quoz oculos ihs xp̄s pscri ptus ē)·v·odēnatus p falsos apłos asserētes vobis q̄ fides e9 non suffi cit ad salutē sine legalibz·a sic odē nant cū tanq̄ impotentē ad saluā dū: cū tñ promittat de xp̄o venturo ip sum fore saluatorē·ut ptz p auto ritate·prece·e·inductā Lex ei freqūr accipit p ve·te·(in vobis euacuat9) p eos dē tanq̄ h̄ purus·hoc assere bāt a tpe iudicioz aliqui pseudo a pł̄i siue heretici·p̄ter q̄s ioh̄·in pn̄ cipio sui euāgeliq̄ opulsus fuit eius diuinitatē declarare·ut dicit ibero· in plogo sup ioh̄·(Hoc solū) Hic oñr ponit duplicē rōem increpatio nis·scd̄a ibi·Tāta·Circa primū sci endū q̄ in primitiua eccā baptisatis dabat spūssc̄us sub signo sensibli p impositionē manuū apłoz·sicut pz actu·viij·a pluribz alijs locis a sic datus fuerāt galathis in fide xp̄i baptisati·nō autē sic dabat obser uantibz legalia·a sic poterāt aduē tere q̄ legalia nō erāt ad salutē ne cessaria misi essent predcō mō fasciati a h̄ ē q̄d̄ d̄i·(Hoc solū volo a vob̄ dis cere)·v·audire ut decepti ora appe at ex vra rñsione (ex operibz spūs ac cepistis)·v·in signo visibili (an ex auditu fidei)·v·ex receptōe fidei per baptismū·q·d·manifeste pz p effe ctū q̄d̄ nō potestis negare vos ex fi de xp̄i recepisse·ideo oclusit eorū de ceptōz·d·(sic stulti estis: ut cū spū ceperit) de gētilitate recipientes im mediate doctrinā euangelicā q̄ spū alis ē·(nūc carne cōsummamini) sup cā volentes recipe legaliū observatō nē q̄ vicunq̄ iustitie carnis·hēb·ip· eo q̄ tollebāt quasdā immūdicias ex immūdoz tactu puenientes: ut ex tactu mortuoz mēstruate·a hmōi· ex quibz h̄ redebā²inabilis ad in gressū tēpli·(Tanta passi estis) Hic po²scd̄a rō q̄ vani detrimentū mag nū fine cā fuit ē· sic erat de gala· this: ppter q̄d̄ erāt increpādi sicut fatui a h̄ ē q̄d̄ dic̄ (tāta passi estis) q̄d̄ exponi²dupl̄r· Vno mō de perse cutionibz q̄s a xp̄o sustinuerāt· (si ne cā)·s·sine vtilitate puentes: im mo cū detrimento·min9 ei dicēdo pl9 sig̃ficat· Rō decptōem em̄ pseudo a pł̄oz dē sufferentie p̄diderāt meri tū a cū h̄ incurrebāt pctm̄·(si tū sic cā)·v·si pseuerit i errore·q·d·si ab ñdet errorē: recipiet itez grām h̄ mortificata reuiuificantem· Alio modo exponitur de expensis quas

fecerant p pseudo aplis-a sic passi fuerāt damnū ī tēpalibz a fine vti litate spūali imo cū detrimēto bono rū spūaliū-a ls videt sonare lrā cū dicit (tanta passi estis)-v-plura dā na ī tēpalibz a spūalibz bois (Qui ergo) post galathaz increpationez Hic oñr declarat aplūs cessationē le galiū ppter eoz īpfectionē-Et diui dit ī duas ptes-qz pmo ls declarat per rōnē-secō p similitudis adaptacō nē ea-q̄rto-Duma adls ī duas-p mo poz rō-secōsoluiz tacita q̄stio-ibi q̄d igit-Circa pmū facit talē ratio nē-Illa lex q nō iustificat nec bñ dictionē dei ofert nec hereditatē af fert-tanq̄ ipfecta cessat aduenīēte lege iustificāte bñdictōz dei oferē te a hereditatē etiā eternā afferēte ls sic se hz lex mosaica ad euāgelicā q̄ tēpe-In hac rōne fic p cedit q sup pomt maiorē tanq̄ manifestevērā a declarat minorē q̄tum ad tres eo ptes-primo pmā-secō secām-ibi-Puidens aūt-tercō tercīā-ibi-fīēs-Primum aūt declarat-s-q lex nō iu stificat ls fides xpi-d-(qui g tribuit vob spm̄ sāctū)-s-in signo sensibi li (a opaf virtutes in vobis)-v-mira cula videntibz vob-de quo certū est q ipē est deus qz talia fieri nō pōt ni an ex auditu fidei)-v-ex receptione fidei xpi-q-d-manifeste pt; p effectum q ls non ē ex merito legis ls ex merito fidei qz talia nō fiūt seruan tibz legē ls recipientibz fidē-Et cōfir mat p scripturā-d-(sic scriptū est) gen-xv-ca-(credidit abrahā deo a reputatū est sibi ad iustitiaz)a sic ex fide xpi venturi iustificat9 fuit et ñ ex opibz legis q̄ p magnū tēpus po stea fuit data-iō cōcludit (cognoscite g qz qui ex fide sūt) credentes p fi dē xpi iustificari (bñ sūt filij abra he)-v-imitatores fidei fue-a p ea iu stificati sic a ipe (Prouidēs autez) Hic declarat secā ps minoris-s-q bñdictio dei nō tribuitur ex lege ls ex fide-d-(Prouidēs aūt scriptura)-v-

deus auctor scripture (qz ex fide iusti ficat gētes deus) a nō ex lege ut p̄dic tū ē (pnūciauit abrahe) gen-xxii-añ dationē legis longo tēpe (qz bñ dicent inte oēs gētes) qđ ipletum ē in xp̄o ab abraha descendente sm carnē-in quē ab oibz gentibz aliq credūt-a plenus implebit circa fi nem mūdi (Igit qui ex fide sūt)-v-de numero fideliū (bñdicent cuz fi deli abrahā) qđ nō cōsequit legalia sanctificationis-idō subdit (q̄cūq enī ex opibz legis sūt) asserētes q sine il lis opibz nō est salus (sub maledi cto sūt) qz nō pōt illa implere-ppt qđ dicit petrus act-xv-hoc ē onus qđ nos nec pres nri portare potui mus-Sz otra ls videt esse hieronimus in expositione fidei sz illos maledi cēdos qui dicūt p̄cepisse deū aliqđ ī possibile-Dicendū q aliquid ē im possibile dupliciter-Vno mō simpliciter a absolute a sic loq̄t hiero9-Alio modo qz ñ ē bñ possibile-sic dicitur q nō potest bene sonare qñ male sonat-ut dicit-v-metha-a sic dicit q iudei nō poterāt seruare ppter difficultatē seruandi-qz non poterāt de facili seruare a idō multi erāt trāsgressores-q aūt tales sint maledicti-pbat p scripturā deut-xxvii-(Maledict9 oīs qui nō mā serit in oībus que scripta sūt in li bro legū ut faciat ea)-v-ope īpleat qđ tñ p̄dicti nō faciebāt-Et vlteri us ad pbandū q lex nō iustificet m fert scripturā abacuc-ii-ca-d-(Ju stus ex fide viuit) vita gre (lex āt nō est ex fide) li ex tenet hic mate rialiter sic ai ex ere fit statua-a p tanto dicit lex nō esse ex fide quia in lege veteri non fuerāt data p̄cep ta de credēdis hoc enī ptinet ad legē nouā in qua facta ē explicatio cre dendoz-ppt qđ ro-iii-lex vetus dici tur lex factoz-lex aūt noua dicitur lex fidei-Nec est p ls intelligendū q prēs ve-test-fuerūt sine fide sine q̄ īpossibile ē placere deo hebre-xi-Multi ei ipōz fuerūt sci a dō placētes

ā nō habuerūt fidē explicitā· sicu
prēs noui tes· in quo veritas apte ē
per xpm revelata (ꝫ qui fecerit ea)
·s· legē precepta (viuet in eis) qz nō
mairet penā mortis q̄ transgressō
ribz inferebaf· a ideo nō dicit abso
lute viuet sed (viuet in eis) vita cor
pali· vita vero spūalis datur p fidē
caritate formatā (xps nos redemit
de maledictiōe legis) id est de pena
transgressoribus legis debita nos
absoluēdo a debito saluandi eāz qz
fecit ꝫ per passionē suā per quā le
galia sunt euacuata· idō subdit (fa
ctū p nobis maledictū) ·v· sustinēs
p nobis penā mortis: sed nō culpā
que mors inferebaf maledictis in
lege ·s· per suspensionē in ligno (qz
scriptū est) deutro· xxi· (Maledict9
oīs qui pendet in ligno)· a qz p su
am passionē meruit promissionū scā
rum patribz implecōez· ideo subdi²
(ut in gentibz benedictio abrahe)·
·s· promissa (fiēt in ihū xpō) promissū
em erat abrahe q̄ in semine ei9 bñ
dicerenf oēs gentes· geñ: xxij· qd ī
pletū est in xpō descendēte ab abra
hā fm carnē (vt pollicitacōez) ·v· p
missionē (spūs) sci (accipiam9 per fi
dem) q̄ datur credētibz in xpm (Fra
tres) Hic declara² tercia ps minorē
suppositē ·s· q̄ hereditas eterna nō
daf per legē: sed p xpi fidē· qz promis
sio h9 hereditatē facta fuit abrahe p
longū tps añ legis dationē ut decla
rari plen9 geñ: xv· si igit daref ex
lege q̄ postea data ē: sequetur q̄ pro
missio illa p legē fuisset irritata· ex
quo nō daf ex promissione: ꝫ ex alia
cā Hoc autē ē inconueniēs dicere de
diuina promissione diuio iuramēto
firmata qualis fuit ista· fiē p; gñ·
xxij· vbi reperiē hec promissio a addi
tur· p memetipsū iurauī dicit dñs
ecē· Hanc aūt rōem deducit aplus
diffusea aliq̄tulū intricate· d (Fra
tres fm hoiem dico) ·v· p factū hūa
nū: oñendo ꝓpositū (tñ hoīs)· q· d·
Licet hō mihil sit respectu dei (tñ hoi
mis confirma² testa¹⁹)· in quo ordiat

de hereditate p filiꝫ (Nemo spmit)
immobilē tenet· antiq̄tus em hoiel
in suis testamētis ordinabāt de suc
cessione hereditatē a adꝫ fit in aliq̄
bz terris (Abrahe dē sunt promissio
nes) ·s· diuīe p modū testamēti fir
mati· ut postea ptēbit· iō fuit firme
(a sei eius) ·s· xpō: in q̄ implete fuit
a nō in alio· ideo dr (sei) in singulari
(ꝫ aūt dico testamentū) ·v· promissi
ones ille p modū testamēti sunt cō
firmate· qz iuramento dmo (q̄ p9 q̄
dringētos a· xl· amos) ostruenda
ē sic lrā· lex q̄ p9 quadringētos a q̄
dragita annos a tpe promissionis fa
cte abrahe facta ē· v· data in mōte si
nai (nō irritū facit ad euacuandā p
missionē) ·v· nō euacuat promissionē
abrahe factā q̄si irritā: qd tñ faceret
si daref ex lege· ideo subdit (Nā si
ex lege hereditas) supp· daf (iā nō
ex promissione) qz da² ex alia cā (abe
he aūt) p repromissionē) firmā (do
nauit de9) ergo nō ex lege· (Quid
igit²) Hic oñr aplꝰ rñdet tacite que
stioni· Ex ꝫ ei q̄ aplꝰ dixt qz ex le
ge nō ē iustitia: nec benedictio· nec
hereditatē ꝓsecutio: sed per fidē que
fuit etiā in pūbus ante legē· Ideo
posset aliq̄s querē· ad quid lex mo
ysi fuit data· qz videf ꝫ fuisse frustrā
a hoc ē qd dr (Quid igit lex) ·v· ad
quid fuit vtilis (ppt trāsgressionē)
Hic rñdet ad q̄onem oñens tripli
cem legū vtilitatē· Prima ē pum
peccato q̄· qz i lege determinanf cer
ta graues pene p determinatē pec
catis: quaz terrore cohibeban² hoi
nes a peccatis vsq; ad tps legis euan
gelice q̄ est lex amoris· a hoc ē qd
dr (ppter trāsgressionē) ·s· pumēdā
a reprimendā (a posita ē lex donec
veniret semē) ·v· xps de seie abrahe
(cui promiserat) ·v· in q̄ oplende erāt
promissiones diuine Consequēr dcit
aplꝰ ad oñendu; qualē fit lex da
ta dicens (Ordinata per angelos)
non em fuit data immediate a deo:
sed p angelum· ut habef actu· viij·
de moyse· hic est qui fuit in ecclesia

in sollitudine cū āgelo q̄ loq̄batur ei in mōte sinai-qz tñ ille angelus ī psona dei loq̄batur frequēter noīa tur deꝰ in exodo (in manu mediato ris) ⁊ in ptāte xp̄i ad imitādū eaz p voluntate sua tanq̄ dñs ad-vñ dr matth-xij-dñs ē filius hoīs etiaz sabbati (mediator aūt vnī nō est) ꝺ duoꝝ extremoꝝ que ꝺiūgit-Est ei xp̄s mediator dei a hoīm recōcilians hoīes dō p̄ī-ꝺ qz vnū extremū est simplr indiuisibile-s-deꝰ-Jō ſꝺ dif (deꝰ aūt ē vnus) hoīes aūt multi sati aūt tñ vnū extremū p vnitatē fidei (Lex g̃) Hic ponit scōa vtilitas q̄ ē hoīm ꝺclusio sub pcto-qz lex peccatum oñdebat nec tñ grām iustificantē ꝺferebat-a sic hoīes mouebātur ad desiderandū aduētum xp̄i p quē erāt iustificādi-dicit g̃ apls interrogatiue (Lex g̃ adūsus promissa dei)-q-d-nō qz sic deus irritaret sepm-Nec valet si obicia² de lege noua a deo data-q̄ tñ euacuat veterē qz non sic euacuaꝰ p nouā quī maneat in aliquo meliori-s-im re figurata que melior ē ipa figura-sic āt nō est ī ꝓpōsito-qz dei promissa de iustificatione a hereditatis ꝺsecutiōe nō figurabāt legem-ꝺ magis econuerso-qz lex figurabat impletionē promissoꝝ (si em̄ data essꝫ lex q̄ posꝫ iustificare) iustitia īfusa q̄ facit dignū vita eēna (vere ex lege essꝫ iustitia) a nō ex promissione abrahe facta a sic p legem essꝫ irritata (ꝺ ꝺclusit scriptura)-⁊ lex moisi q̄ est lex scripta (oīa sub pcto) inq̄tū pctm̄ oñdebat nec mundabat (ut promissio) de iustificatione-a p oñs de hereditate ꝺsecutione (ex fide iħu xp̄i)-⁊ p fidē eius (daret credētibz) fide formata q̄ tendere facit in deū (Puio āt) Hic pona² tercia vtilitas q̄ ē introductio hoīm ad fidē xp̄i ad quā lex vetus fuit quedā dispoſicio-inq̄tū lex illa fuit figura noue legis-a totꝰ ille statꝰ noui tes-fuit figuratiuꝰ p̄ma ꝺ-x-oīa in figura ꝺtingebāt illis figura vero ducit licet imperfecte in cognitionem rei figurate-a ħ ē q8 dicit (Prius aūt q̄ veniret fides)-s-revelata a explicata in euangelio (sub lege custodiebamur) p cultū vnī deī ꝺclusi in eā fidem que revelanda erat) ē em̄ eadē fides ī nouo a veteri testamento-ħ in veteri erat īplicita a figuris velata Jn nouo vero est explicita a revelata-ex q̄ ꝺcludit (Itaq̄ lex pedagogꝰ nō fuit in xp̄o) ⁊ dispōnes ad xp̄m fit pedagogꝰ disponit puer ad vtutē tempe futuro habendā-iō subdit (ut ex fide)-s-revelata (iustificem̄) iustida infusa (Vt vbi venit fides) ⁊ tempꝰ fidei revelate (iaz nō sumꝰ sub pedagogo) ⁊ sub obꝺuationi-bz legalibz-fit puer aduemēte etate adulta iam nō ē ſꝺ pedagogi disciplina-ħ sub supioris doctrina-et eadē vōne aduemēte euāgelio cessant legalia-Et sic in naturalibus cessat dispositio ad introductionem forme-iō subdit apls (Omnes em̄ filij dei estis (adoptiui p fidē caritate formatā (q̄cūq̄ ei ī xº baptisati estis xp̄m īduistis) ⁊ ei ꝺformes facti estis a sic nō estis in statu puerili imperfecto-ħ pfecto q̄tū ad grāz a vtutē-Nec in ħ ē distinctio vōne nacionis ꝺditionis aut sexꝰ-iō ſꝺbdit (nō ei iudeꝰ neq̄ grecꝰ tc̄)-(oēs em̄ vos vnū estis in xp̄o iħu) ⁊ incorporati sibi p fidē (ergo abrahe semē estis) sic xp̄s est semē eiꝰ (scōm promissionē) sibi factā (heredes) regni celestis-in promissione em̄ abrahe facta de promissiōis tra-intelligitur pncipaliter tra viuētiū promissa-put gen̄-xv-plemiꝰ declarauit.

Capitulum Quartum.

Dico āt) Postq̄ apls declarauit cessacōez legaliū p vōnē-Hic ꝺnr idē facit p similitudinē-Et diuiꝺ ī duas ptes-ſm duas similitudines-scōa ibi dicit m̄-Prima adħ in duas qz primo ponit a adaptat p mā similitudinez scōd arguit galathaz īgratitudinē-ibi-bz tūc

quidem. Hec filiatio accipit ex hūana consuetudine q̄ filius tenet seruire-sicut seruus: q̄diu puerus-factus autē adultus liberat ab illis modis seruitutis-status autē legis fuit q̄si status pueritiis-ut ī-dictū ē-iō fuit ibi seruitus sub multe obseruantiis legalibus-a quibus liberamur in no-tes-in q̄ ē status q̄si via p̄fectus-a ds est qs dicat (Dico autē)-v-p̄to p filiationē (q̄m to tpe heres puerus ē mihil differt a seruo) in statu vite a subiectionis mō (cū sit dns oim) in posp̄iqua-(s sub tutoribus a actoribus ē) ipsum castigantibus a rep̄imētibus fic seruū (vsq; ad p̄fimitū tps a p̄re)-v-vsq; ad etatē adultā (Ita a nos)-s-in dei-(cū essemus puuli)-v-in statu vete-(sub elementis hui mundi eramus) v-sub legalibus obseruātiis: q̄ dicū elemēsi-v-trē-q̄ sicut in addiscendo puer incipit ab istis elementis ut sciat ea noīa rea distingue-p̄cedente vo tpe dimissa hac occupacōe circa scias occupat: Ita legales obseruātie fuerūt q̄dā figue disponētes ad xp̄m-ut dictū ē-p̄t qs in ei⁹ aduētu sunt disse-iō subdi² (A tu bi venit pleitudo tpis)-v-tps xp̄i: in q̄ data ē plenitudo spūssā-vel alit (plenitudo tpis)-v-impletio tpis preteriti: a dō p̄re dissimiti (misit deus filiū suū factū ex mulie) quantū ad corp⁹ sūptū de virgie (factū sub lege)-q̄ voluit legalia seruare (ut eos q̄ sub lege erāt)-legalibus obseruātiis obligati (redimeret) per suā passionē p quā abstulit dictā obligacōe; (vt adopcōe filioy)-s-dei-(recaperem⁹) p xp̄m qui ē filius naturalis-Et hāc filiationē declarat ds̄r per effectū-d-(q̄m esset filii)-v-ut hec filiatio mō strauit-(misit deus spm̄ filii sui)-v-spūm sanctū qui dicit spūs filii sic et pūs: eo q̄ p̄cedit ab vtroq; (i corda vrā) per ergo infusionē (clamantē) v-clamare facētē per confessionē fidei Ro-x-Corde enī credit ad iusticiaz-ore autē confessio fit ad salutē-Vel a lit (clamantē)-v-signū sensibile oīs dentē-sicut gen̄-iii-dicit Vox sanguinis fris tui abel clamat ad me de terra In primitiua em̄ eccīa baptisat dabat spūssanctus in signo significāte gratiā infusā menti-a p oseqns filiationē adoptiuā a patre mitatē sibi correspondentē- (Abba pater) ostendo deū p̄rem Et ponūt hic due dcōes idē significātes-prima hebraycā vel potius siriaca: tūc ea omuniter vtunt hebrei-q̄ lingua sira hebrea sunt p̄pinq̄-secūda greca-licet ea vtant² latini ad significā dū q̄ deus p̄ uersos de iudaismo a gentilitate ad fidē vniuet: in fidei confessione- Et ex dictis infert oducionē-d (Itaq; iā nō ē seruus sed filius)-s-quicunq; confitent fideliter deū patrē (q̄ si filius) per adopcōem (a hēs per deū) ipsū adoptantē-Filio ei adoptiuo debet aliqua ps hereditatis sm leges (Sed tunc quidē) Hic arguit galathas ingratitudinē-Q filiationē ei dei adoptiuā erāt liberāti a seruitute legis: ut predictū ē-a idō magna erat ingratitudo hāc seruitutē recipe tanq̄ dei donū esset insufficiens ad salutē-a erat maior ingratitudo in gentibus uersis de ydolatria a sic nō erāt nutriti in obseruātiis legalibus: sic fuerāt uersi de iudeis Ideo dr (Sed tunc quidē)-s-añ uersionē vrāz (ignorātes deū) vel (his q̄ natura nō sunt dii) sed solū fictione hoīm-cuiusmodi sunt ydola (seruiebatis) colendo ipsa (nunc aūt) post vestrā uersionē (cū cognoueritis deū) per fidē (immo cognoriti sitis a deo) q̄ vocauit vos p suā gratiam (quō uertimini iterū ad infima et egena elemēta)-v-ad legales obseruātias: q̄ dicunt elemēta rōe predicta (a infimaa egena)-q̄ nō iustificabāt: nec gratiā ostinebāt: sic facerunt sacra no-le-Dicit autē (iterū) nō q̄ añ suā uersionē legalia seruassent ut predictū ē: sed q̄ tūc ydola coluerant: q̄ cultus erat illicitus Et similiter legaliū ritus ponendo ibi spem suam tanq̄ esset necarius

ad sabutē-qs galathe faciebāt Jō
subdit (dies obseruatis) apd iude
os celebres-ut dcimā diē mēsis p
mi ad acipiendū agnū pascalē a
hd mōi (a mēses) Jn pncipio ei mē
sis colebāt iudei neomeniā (a tpa)
ut tēpd egressionis de egipto mēse
pmo-a tēpus liberationis psaac-
mēse septimo sēt (a annos)-s-septi
mū annū q dicēbat remissiōis a qñ
qgesimū q dr iubileo- Et qr talis
obsuantia erat illis illicita subdit
(timeo ne forte sine causa)-r-inuti-
liter (laborauerim īvob) pdicando
vobis fidē catholicam q non pficit
dicto mō iudaizantibz- Jō subdit
(estote sicē ego) dimittētes legalia
sicē ego dimisi (qr a ego) ī errore sui
(sicē vos) fuistis-a iō sicē sum corre-
ctus ita a vos corrigat (Fratres)
pd galathas īcrepacōnē- Hic aplūs
ponit cor cōsolatoriā monitionem
mō bonī samaritani pd vinū mordi
catiuū infūdens oleū lenitiuū- Cir
ca qd sciēdū q aplūs magnas pse-
cutiones in corpe sustinuerat añq
galathis pdicaret-a hd erat eis no
tū a tñ nō respuerūt eū tāq dei
abiectū a passum sd valde reueren-
ter a caritatiue receperūt eū-de q cō
mēdat eos-d-(Frēs obsecro vos)
supple ne credatis ex odio me vos
increpasse-sd ex amore- Jō subdit
(mihi me lesistis) sd supple tō n fe
cistis ut postea exprmit (scitis qr p
infirmitatē carnis)-r-tribulacōes
qs sū passd ī corpe (euāgelizaui vob
ia pridē)-r-anteaa ē adubiū tēpis
(a tēptationē vrām ī carne mea n
spreuistis) Hic accipit tēptatio p
expentia-tēptare em ē exprmentuz
accipe- Est igit sensus (Nō spreui
stis me passuz in carne) licet hd no-
tum vobis fuerit p expientiā (neq
respuistis)-s-pdicationē meā (sd sicē
angelū dei) ppabolice loqt ad ma
iorē exprssionē reuerētie sibi facte-sd
qm retracti erāt a bono p falsos a-
postolos- Jō subdit (Vbi ē g būtu
dovrā)-r-bonū imaiū vrm q dicēba

mī btūa erat ī spe (testimoniū ei phi
beo vobis) ex visua auditu (qr si fie
ri possd) ocuiētēr tñ (oculos vōs
eruissetis) lz ei hd facere possent ab-
solute-nō tñ bñ-pōt etiā dici q est
ipbole ad magis exprmēdū carita
tis affectū quē sibi oñderāt-sd qr in
citati erāt ostra eū subdit (g imimi-
cus vobis fact9 sū vez dicēs vobis)
arguēdo de malis-q-d-nō me debet
ex hd min9 diligere sd magis- Et qr
inducēbāt ad hd p falsos aplos si-
mulātes ex galathas dilectōe- Jō
subdit (emulātur vos)-r-diligunt
(non bñ) sd simulatorie a ad malū
vrm- Jō sbdit (sd excludere vos vo
lunt) ab euāgelica veritate (ut illos
emulemī)-r-imitemini ī legalibus
obsuanciis (bonū āt emulamini)
-r-imitamī (a nō tñ cū pñs sū apd
vos)-r- sui qr tūc non erat pñs qñ
scripsit hāc epam- Et q feruēt p
fectū cor desideret oñdit-d-(Filioli
mei qs iterū pturio)-r-cū lacrimis a
dolore de errore vos reuoco sicē pius
reuocauiwos a gētilitate (donec for
mef xps in vob) p sinceritatē fidei
formate (vellem autem ee apd vos
modo) presentia corpali (a mutare
vocem meā) increpādo vos aspere
q modo verb suauitez vobis scribo a
subdit causa (qm confidor in vob)
-r-apud alios fideles confidor de vrā
subuersione (Dicite mihi) Hic po2
sēda similitudo ad ostendēdū cessa
tionē legatiū a accipitur de scriptu
ra gen-xvi-a-xxi- Et pmo ponit fi
gura-S cdō ad ppositū adaptat sibi
Nos aūt- Circa pmū dicit (Dicite
mihi q sub lege vultis esse) falsis
aplis acqescendo (legē n legistis)
-r-libros moisi q apud hebreos spe
lex dicunt-q-d-videt q nō legistis
vel si legistis nō itellexistis-(scrip
tum ē em) in locis pallegatis (qm
abrahā duos filios hūit) Duos
aūt habuit de cethura ut pz gen-
-xxv-sd istos duos hic tm exprmit
aplūs-qr de illis magis loquit scptu
ra aqr facti sūt adppositū nō aūt alij

(vnū de ancilla) ꝛ ismahelem (a vnū de libera) ꝛ ysaac. ¶ Sciendum tñ q̄ agar mr̄ ismahelis fuit vxor abr̄e. ut dictū est geñ. xvij. q̄ tñ zara erat vxor eiꝰ principalis. ideo agar hic retinuit nomē ancille. (sed q̄ de ancilla ſm carnez natus est) ꝛ per motū naturalem (qui autē de libera p repromissionē) ꝛ dei adiuuantis naturā. q̄ zara erat sterilis a cū hoc trāsierat in ea tpus concipiendi: qñ concepit isaac. erat em̄ tunc nona genaria. geñ. xvij. (que sunt p allegoriā dicta) ¶ Habet em̄ sacra scptura quadruplicē sensū. ꝛ historicū: q̄ pro rēs significat. a mysticū qui p rem significatā intelligi². a hic est triplex. ꝛ moralis: qñ intelligit q̄d agendū sit. allegoricus: qñ designatur quid credendū. anagogicꝰ qñ signat quid in pūa sperandū. a hec pñt videri in ꝺ noie ihrlm: qꝺ in sē su trāti signat ciuitatē tutee metropolim. in morali aiam fidelem. i allegorico ecclesiā militantē. in anagogico eccām triumphantē. Vnde ꝓsus. Lrā gesta docet. quid credas allegoria. Moralis q̄d agas. quo tendas anagogya. (Hec em̄ sunt duo testamēta). ſm sensū allegoricum (vnū quidē in monte sinai) q̄ re. test. fuit ibi datū a deo. cuius i hoc fuit abrahā figura (in seruitutē generās) ꝛ subiacēs hoies seruituti legaliū. qꝺ fuit onꝰ importabile. vt dictū est supra. iij. ca (que ē agar) ꝛ ꝛ significatiue. ¶ Fuit em̄ figura seruitutis legalis (Sina em̄ mons est i arabia) ꝛ licet sina ſm lrālem sensum multū distet a ihrlm (tñ ciuitas ē ei) ſm sensū allegoricū q̄ seruitus legis per montē sina figurata tunc vigebat in ihrlm vbi erat tē plū in quo offerebant sacrificia. a ex ercebant legalia. ¶ Rondū em̄ erat destructū per romānos. q̄ destructō illa fuit post passionē apli qui passus fuit sub neroñe. templū vero fuit destructū postea respasiani tēpe. (a seruit cū filijs suis) ꝛ cū iudeis i seruitute legis (illa aūt que furſū ē) ꝛ ecca que est ihrlm allegorice. q̄ dicit ſurſū. q̄ predicata p mittit ad na celestia (libera ē) a seruitute legis (que est mr̄ nrā). ¶ Q baptismū em regnati sumꝰ ex ea (Scriptū est ei) ysa. liiij. de hac generatōe secūda. (Letare sterilis q̄ nō paris) ꝛ ecca de gentibꝫ collecta: que tpe ꝛe. test. erat sterilis ab operibꝫ bonis. (erūpe) in laudē diuinā (a clama) corde a ore ex grārumactione (q̄ multi filij de serte) ꝛ de gentilitate ad fidem xpi uerse: que ante erat a deo dereicta. ꝓpter eius ydolatriā. (magis q̄ ea que habuit viri) ꝛ synagoge q̄ in monte sinay despōsata fuit deo in legislatione. (Nos) ¶ Hic oñr magis aduptat figura ad ꝓpositū cū dr. (Nos autē) ꝛ xpiani (ſm isaac) ꝛ ad similitudinē eius (promissionis filij sumꝰ) ꝛ gemiti p grām: nō p naturā. sic ismahel (sed quō tūc is q̄ ſm carnē natus fuerat) ꝛ ismahel. (psecutbat eū qui ſm spm) ꝛ ysaac qui natus erat ſm promissionē. spūs em̄ ē deꝰ. Jo. iiij. (psecutba²) de hac psecutōe dictū ē genē. xxj. qꝺ ſm expositores catholicos fuit corpal. nā ismahel q̄ erat maior corpe a fortior ysaac sibi spē ludi debebat cū malicioſe. ſz hebreos duo fuit spūal. q̄ inducebat ysaac ad aliq̄ q̄ sapiebāt ydolatriā. dicto hebraica ibidē posita ē eq̄uo ad ludū a ydolatriā. a dictū apli vide² esse magis sonū scde expositionem cū subdi² (Itaq nunc) q̄ pseudo apli suadebāt galathis iudaisare. qꝺ ē file ipsi ydolate pr euanm publicatū (sed q̄d dicit scptura) gñ. xxj. ej ce ancille ꝛ. a fic factū ē ad lrāz de agara ismahele filio eiꝰ. p qꝺ figuratū fuit q̄ legalis obseruantia cū obseruatoribꝫ suis a ecclia fidelū erat in aduētu xpi abiicēda. iō inducit apls. (Itaq fres nō sumꝰ ancille filij) ꝛ seruituti legaliū subiacē. (sed libere) ꝛ militātē ecce a talibꝫ libertate (q̄ libtate xpꝰ nos libauit) q̄ p suā pñdcāz passiōz legalia euacuauit.

Capitulum Quintum.

State ifidē) Postq̄ apls suā sētentiā de cessacōe legaliū oñdit multiplr esse iustaz-fuātiā-Et diuīs-d-ptes-qr p̄mo īducit ad ꝫ ex euasione mali-Secō ex secucōe tomi ibi-vos ī libertatē Primū aūt malū qđ euadit p sententiaz apli ē seruitꝰ q̄ ē mors diuis Jō dicit (State ī fide) catholica (a nolite iterꝝ iugo subiici teneri) legis em̄ seruitꝰ erat q̄si importabile onꝰ ut dictū ē supꝝ terdo ca-b ecū dū malū est amissio gracie xpi qđ tangit cū dicit (Ecce ego paulus) Et patz lrā-Terdū ē obligatio ad vnúsam legē faciēdam qr vix aut nūq̄ pōt quis facere qđ notat cum dicitur (testificor aūt etc̄) Sic ei ī suscepcione baptismi obligat recipiens ad fidē catholicā seruandā-sic in circūcisione obligabat ad legem mosaicā faciendā-qr sic lex mosay ea dicit lex factoꝝ-sic lex euāgelica dicit lex fidei vo-iii-Quartū malū est sepatio a xpo a hoc nōtur cū dr (eu euacuati estis a cristo qui in lege iustificamī)-v-in obseruātia legaliū q̄ritis iustificari-reputātes nō sufficere vobis fidē xpi ad salutem a p oñs blasphematis eū tanq̄ ipotentē (nos em̄ in spū)-v-p spm̄scm̄ (ex fide)-s-xpi (spem iustice expectamus)-v-etnam būtudinē que ē merces iustice p xp̄m date (Nā in xpo ihu neq̄ circūcisio etc̄)-v-ad salutē q̄ p xp̄m dat-circūcisio vel p̄putem operatur (ꝫ fides q̄ p caritatem operatur) fides enim sine operibus mortua est-ut dicit a-n-a iō nō sufficit ad salutē osequēdam ad quā req̄rit vita gr̄ie (Currebatis) Hic infert oclusionem ex dict-s-q galathe impediti erāt a pfectu iustice p falsos aplos-d (Currebat bene) ad bratiū salutis eterne (ꝫs vos ipedit)-s-abiecto curru supple docens vos (veritati nō obedire) nō querit ꝫ ex ignoratia-sciens q̄ hoc erat p falsos aplos-ꝫ ex admiratione sic̄ saluatoꝝ luce octauo quis me tetigit (psuasio hec)-s-seruandi legalia (nō ē ex eo qui vocat vos) qr nō ē ex īstictu xpi ꝫ diaboli (modicū fermentū etc̄) Bonū em̄ osistit ex oīb circūstāc̄is tomis-Malū aūt ex singulis defectib-ita q̄ vna sola circūstātia mala facit totū actuz malū-Et silr in congregacōe fidelium vnus puersus in fide corrūpit alios-qr tñ aplis osidebat de correctione galathaz subdit (ego confido ī vobis) q̄ ad monitionē meā vos corrigetis (in dño)-v-p adiutoriuz dei (ita q̄ nihil aliud sapietis) misi veritatē euangelij quā p̄di cauiꝰ (q̄ aūt conturbat vos) asserendo q̄ sine circūcisione saluari nō potestis (portabit iudiciū suū)-v-penā sibi debitā-Cessationē aūt circūcisionis oñdit p factū suū-erat ei nacione iudeus-a p oñs circūcisus-ꝑpt hoc nō ē credibile q̄ vellet odiū iudeoꝝ a psecutionē ab eis sustinere eo q̄ p̄dicabat cessacōnē circūcisiōis misi ita esꝫ ī veritate-Et hoc ē qđ dicit (Ego frēs si adhuc circūcisionē p̄dico) dicendo q̄ sit necessaria ad salutē (q̄d adhuc psecutionē patioꝝ)-q-d-nō debeo amplius pati qr p re alia non psequūtur me iudei-Ideo conclusit (ergo euacuatū est scandalū cruc̄) qr iudei nō scandalizabātur de paulo p̄dicante ihm nazarenū crucifixuz fuisse-ꝫ qr p̄dicabat cū vera xp̄m fuisse a circūcisionē euacuasse-Cuius oriū q̄tum ad cessationē circūcisionis falsi aplī asserebāt-Jō subdit de illis (vtinā abscindātur)-v-tōliter a vob̄ sepentur (q̄ vos conturbāt) dicētes q̄ circūcisio sit vobis nēcaria ad salutē (Vos aūt) Hic oñr in duc galathas addimissionē legalium ex osecutione tomi īde puenientis-Et diuidit in duas ptes-s-ī p̄tem p̄cipalem a in cōtalem que incipit ibi Manifesta sunt-Primū vo tonū seqñs ex cessatiōe legaliū

est libertas q̄ est summe desiderabi
lis intm̄ q̄ etiā bruta aīalia prepo
nūt eā sacietati ventris ut p; in aui
bz indusis. ideo di cit (Vos em̄ in li
bertatē) a legali seruitute q̄ ē maxi
ma (vocati estis frēs) per grām xp̄i
vos liberantē. veruntn̄ qz nō ē abu
tendū hac libertate. iō subdit. (tm̄
ne libertatē in occasionē carnis de=
tis). q. d. hoc tn̄ ēvob̄ nēcariū q̄ nō
laxetē vos ad sequendū carnis im=
pulsū: ecclētes q̄ sit vobis licitū. fic̄
dixerūt ahq̄ hereticī p libertatē spi
ritus oīa licere sibi (sed per caritatē
spūs seruite inuicē) in tpalibz a spi
ritualibz mutuo vos iuuādo. Scōm
bonū est vnūse legis facilis imple
tio. idō dicit (Dilis em̄ lex in vno ser
mone implet). s. in precepto caita
tis. qđ tn̄ duplicat inquantū dilcō
respicit deū a pximū. Vñ dicit salua
tor matb. xxij. In hijs duobz man
dat pendet tota lex a pphete. qz oīa
alia precepta nō sūt nisi quedā ex=
plicacōes mādati dei a primi. apli
tn̄ nō psequit hic nisi de dilcōe pxi
mi. d. (Diliges pximū tuū sicut te
ipsū) .v. in ordīe ad eandē beatitudi
nē oñdam. Et oñr remouet a trariū
dicēs (q̄ si inuicē mordetis) verbis
mal inuicem iniuriando. (a come
det) defraudādo. fic̄ de vsurario cō
ter dic² q̄ comedit illū cui tradt ad
vsurā (videte) .v. aduertere debetis
q̄ ad hoc sequit destructio vrā i cor
pea aīa Teraū bonū est seqla spūs
sancti per quā hō pficit in spūalibz
a retrahi ²a desideriis carnalibz Et
hoc ē qđ dicit. (Dico āt in xp̄ō) .v. ex
doctrina xp̄i (spū ambulate) sequē
tes instictū spūssancti quē nata est
mens humana seq̄. (a desideria car
mis nō perficietē) in op̄e licet insur
gāt motus carnal? accipie (Caro ei
cupiscit aduersus spm̄ ttē) sensua
litas a tra vō ema econūso. sic̄ expe
rimur in nobis. et hic accipit spūs
rationalis Idco subdit (Vt nō que
cunq̄ vultis) fm rationē (illa facia
tis) impediti motu sensualitatē. et
sic suo mō dissentiūt libertas spūs
a seruit9 legē. ideo subdit (q̄ si spiri
tu ducimini) seqñtes instictum spi
ritussc̄ (nō estis sub lege) .v. seruitu
ti legaliū alligati (Manifesta sūt)
Hec est scōa ps in dentalis i qua
distiguit opera carnis a spūs eo q̄
fecerat mentionē de vtroq̄. Et dui
di² in duas. qz primo pom² hec disti
cho. scdō apli monitio. ibi. Qui au
tē sunt xp̄i. Prima in duas. qz pri
mo distinguit opa carnis. scdō spi
rit9. ibi. Fruct9 autē. Circa primu;
sciēdū q̄ opa carnis dicunt illa ad
q̄ caro inclina². a hec sunt ppie ope
ra luxurie. gule. Primo ergo distī
guit opera luxurie. scdō gule. ibi. Eb
rietates. In operibz vero luxurie:
primo pomt q̄ ppie ptinēt ad luxu
riā. d. (Manifesta autē sunt opera
carnis) qz sūt sensibilia. (que sunt
fornicatio) quantū ad cōcubitū so
lutū cū soluta (immūdicia) quantū
ad vicīū cōtra naturā. (ipudicicia)
quantū ad exteriorē inhonestatē; i
aspectu. gressu. tactua hmōi. q̄ pce
dunt ex impudicicia cordis. Luxu
ria vero nomen ē gnīale ad oīa q̄ p
tinēt ad hoc vicīū a fic oīa alia que
nō sunt annūata per hoc includun
tur (Idolor) Hic scdō pomit alia q̄
seq̄ solent ad luxuriā. d. (Idolor fi
uitus). utz de salo. iij. Re. xj. q̄ ex ar
dore libidis cū mlieribz alicigemis
mot9 fuit ad oñdum dōs eor (vene
ficia) .v. sortilegia q̄ vōe libidinis so
lent fieri. In hac significacōe dic²
ps. lvij. Venefici incātantē sapient
(inimicicie) latētes i aīo fic̄. iij. Re.
xxij. absolō cepit odiuz ō amō: eo q̄
sororē suā violaūat (ctēcōes) vbis
clāorosis (emulacōes) in verb pugi
tiuis (ire) i vindicādi actu (dissensio
nes) qñ incipiūt fieri ptes (secte) qñ
sūt firte (iuidie) i aīo (boīcidia) i fo
hec āt oīa freqñr sequū² ad luxuriā
utz. a possent poī exēpla de oībz sp
pter plixitatē omitto (Ebrietates)
s ponū² opa carnis q̄tum ad vicīū
gule cū dr (ebri.) in q̄ nōt excessus

a quecūq; inordinatio circa potu;
Dicit ei ebrietas a bria q8 ē mēsu;
ra q̄si ex mēsurā tōis (omessatōes)
in quo nōtur oīs inordinatio circa
cibū (a hīs silla) ad q̄ caro ē pna
fīē mimia molliēs lector balneo;
rū a hmōi (q̄ p̄dico vobis) anteq̄ ve
niat dei iudiciū q; tūc penitere non
poteritis (qm̄ q̄ talia agunt regnū
dei nō ꝺsequētur) Et p b exclusif
error dicentiū q; dānati saluabun²
p̄ magn̄ curricula tēpor (Fructus)
Hic oñr enumerāt opa spūs q̄ di
cunt fructꝰ ad similitudinē fructꝰ ma
terialis q̄ p̄cedit de arbore a p̄api²
cuz q̄dā suauitate sic ista a spū scō
p̄cedūt a mētē delectāt q̄rū distin
ctio accipi² ꝑm q; mens hōis p̄p̄ea
sum spūs sācti nobis bñ disponit
in se a ad id q8 ē iuxt se-a ad id q8
est infra se-In se vero bñ disponit
qñ bñ se habz in bonis a ī mal-p̄;
mabo dispositio eius ad bonū est p
amorez qui ē p̄ma affectio a radix
aliaq; affectionū ꝓpter q; inter fru;
ctus spūs p̄mo po² (caritas) Ro-v-
caritas dei diffusa ē in cordibz nīis
p spm̄ sanctum qui da-ē nobis ad
quā sequit² (gaudiū) q8 est fructꝰ
secūdus - Dis ei amans gaudet ex
p̄sentia amati quā facit caritas p̄
ma-Joh-iiij-qui manet in carita;
te in deo manet-p̄fectio vo gaudij ē
(pax) q̄tum ad duo - p̄mo q̄tū ad
quietem ab exteriorib; ꝺturbatio;
nib; alias nō esz gaudiū p̄fectum
secō q̄tum ad sedationē defideriꝝ in
teriorīs-nō ei p̄fecte gaudet de ali;
quo cui nō sufficit illud- Hec autē
duo importat pax-iō ponit tercius
fructꝰ In malis autē bñ disponit
mens-p̄mo qñ nō p̄turbat ex īmi
nētia malor q8 ptinet (ad pacien
tiā (Secō ut nō p̄turbet ex dilacōe
bonor q8 ptinet (ad longanimita
tez) Nā carere bono hz cōnē mali
quinto ethi- Ad illud aūt q; ē iuxt
se sez ad p̄imū- bene se hz mēs ho
minis- primo quidē p voluntatē be
nefaciendi-q8 facit (bonitas) scō

p beneficiendie execucōnē - q8 facit
(benignitas) vñ dicuntur benigni
q̄s bonus ignis amoris feruere fa
cit ad benefaciēdū p̄imis-tercō p
b q; equanimit tolerant mala ab
eis illata q8 facit (māsuetudo) que
cohibet irā-quarto p b q; nō ifert
nocumentū p̄imo p fraudē vel do
lū q8 fact (fides) sic p fidelitate sumi
tur-si vero sumat p fide qua credi²
in deū-sic p eā bene disponit mens
ad id q8 est supr se subiciēdo deo su
um intellectū-Ad illud vero q8 ē in
fra se bene disponit mens hōis-pri
mo quidē in actōnib; (p modestiā)
que in dictis a factis debitum modū
obseruat-Secō in interioribz concu
piscenciis (p ꝺtinentiāa castitatē)
Diuersimode tñ q; ꝺtinens patitur
ꝺcupiscentias fortes sed nō vincit
castus vo non vincit nec patitur-
Et sic habēt duodecī fructꝰ spūs q̄
signant apō-vltimo extractꝰ p̄;
te flumis-tignū vite afferēs fructꝰ
duodecī (Qz aūt) Hic oñr po² apli
monitio duplex - scōa ponit in pn̄
cipio sexti capi-p̄ma vo est ad car
nis opa repmenda - a opa spūs p
sequēda-dz (qui aūt sunt xpi) id ē
imitatores eius (carnē suā crucifixe
runt cū vicijs a ꝺcupiscentijs) ita q;
concupiscentie a vicia carnis mor
tua sunt in eis (Si viuimus spū) b
accipit si pro q; spūs est qui vi
uificat-caro aūt non p̄dest qui cōp
Joh-vi-(spūa ambulem9) sequēdo
instinctuz spūssancti in opib; nīis
vel dictamie recte ratiois q̄ etiā di
cit spūs-Et q; bonū op9 frequēter
est occasio vane glie-Jō subditur
(nō efficiamur inanis glorie cupi;
di) que est principiuz aliorum ma
lorum-Ideo subditur (Inuicem p;
uocantes) verbis iniuriosis (inuicē
inuidentes) de bonis p̄riox dolētes-

Capitulū Sextum.

Frēs si p̄occupa) Hic oñr po
mi² apli scōa monitio-q; iduc
galath-ad mutuā supportationem

k-i-

et primo in malo culpe nō ipm fo-
uēdo ꝫ leuiter corripiēdo-ꝺ-(Si pre
occupatꝰ fuerit hō)per aliquā pas-
sionē insurgentē vel ignorantiā(in
aliq̄ delicto)ex eis perpetrīto(vos
qui spūales estis)-ꝟ-pfectōres scia
a vita(instruite hmōi)-ꝟ-ad bonuꝫ
reducite(i spū lenitatis)-peccates ei
ex certa malicia fūt magꝭ acrit cor-
rupiendi(cōsiderās teipm)-ꝟ-ppriaꝫ
fragilitateꝫ(nec a tu tēpteris)-a fic
ex passione laboris-a per oēs indige
as māsuetudine correctōmis-Secū-
do inducit ad supportacōeꝫ mali pe
ne-ꝺ-(Alter alteriꝰ onera portate)
id ē infirmitates mutuas a labores
mutuo sꝰuemēdo(a sic adimplebi
tis legē xpi)q̄ ē lex caritatis-Et ad
pdicta inducit nēm dicēs(nā si qs
se existimat se aliq̄d ee)-ꝟ-magnū
quid sentiēs de se(cū mihil sit)de se
misi vanitas a pctm-(Ipe se sedu
cit)qꝫ per hoc in cōtemptū fris a alia
pcta cadit-iō sꝰdi²(Opꝰ suū ꝓbet
vnuſq̄sqꝫ)-ꝟ-diligenter examiet(a
sic in semetipō gla habebit)-ſ-in
testimonio ꝓpe oscie(a nō in altero)
-ꝟ-falsa laude alteriꝰ cui ñ est credē
dū(vnuſq̄sqꝫ ei onꝰ suū portabit)-
-ꝟ-penā debitā p pctis ꝓpriis:ꝓpter
qꝺ sꝰdit-(cōicet āt is q̄ cathezizat
verbo)-ꝟ-instruiꝫ verbo doctrīe(ei q̄
se cathezizat i oibꝫ bonis)qꝫ ñ dēt ei
cōicaē in malis-math-xxiij-q̄ dicūt
facite:opa āt eoꝝ nolite facere(no-
lite erraē)credēdo qꝫ possīt ꝺfirma
ri eis in malꝫ licite:sicꝫ di cūt aliqui
q̄re ñ faciā hꝰ ex q̄ sacerdos meꝰ facit
(deꝰ ñ irridet)-ꝟ-talibꝰ ñ decipit(q̄
em seminauerit hō tēꝫ)-ꝟ-mercedeꝫ
recipiet ꝑm opa sua(qm̄ q̄ semiat i
carne sua)sequēdo impetus carnis
(de carnea metet corrupcōeꝫ)-ſ-cul
pe a gehene(q̄ āt seminat i spū)se
quēdo instinctuꝫ illiꝰ(de spū metet
vitaꝫ eternaꝫ)-ꝟ-virtute spūssancti
eum mouentē consequet vitā bea-
tā:ꝓpter qꝺ sꝰdit(bonū autē facie
tes ñ deficiamꝰ)cessando ab inchoa
to bono(tēpore em suo metemꝰ nō
deficientes)qꝫ merces illa est eterna
Et sic ꝺcludit(ergo dū tēpꝰ hēmꝰ)
-ſ-metēdi qꝺ est breue(operem bo-
nū ad oēs)generalit(maxime aūt
ad domesticos fidei)qꝫ sic ē caritas
ordiata(Videte) Hec ē vltima ps
huiꝰ epleꝫ q̄ est p̄cedentiū ꝺfirmacō
vt ei galathe certi eēnt qꝫ pñs epi-
stola essꝫ pauli:scripsit hāc vltimā
partē manu ppria-iō dic(Videte)
-ꝟ-attendite(qualibꝫ līis scripsi vo
bis manu mea)ppria-q-ꝺ-per cōsi
deracōnē lrāꝝ potestis hoc ꝓpen-
re-qꝫ cognoscebāt manū suam-Et
qm̄ intentio eiꝰ in hac epla erat re
probare obseruacōneꝫ legaliū-vtꝫ
ex precedētibꝫ Jō reuertitur ad pro
bandū legaliū obseruātiā-ꝺ-(qui
cūqꝫ ei voluīt placere)iudeis(in car
ne)-ꝟ-in legalibꝰ obseruantijs que
dicūt iustitie carnis-hebre-ix-(hij
cogūt vos circūcidi)-ꝟ-ad hꝰ vos idu
cunt(tm̄)supple hoc faciūt(ut cruce
xpi persecucōeꝫ patiātur)-ſ-a iudeis
persequētibus me et alios p̄dican
tes euacuacōeꝫ circūcisionis per cru
cē xpi-Falsi nāqꝫ apli querētes a-
pud xpianos questū:a apud iude
os quietē p̄dicabāt simul legalia
cū euāgelio esse necessaria ad salu
tē(neqꝫ em qui circūcidūtur)-ꝟ-fal-
si apli(legeꝫ custodiūt)qꝫ in multē
trāsgrediebātur(a voluīt vos circū
cidi vt in carne vestra glorient)-ꝟ-
de vestre circūcisione carnali se iactā
do qꝫ multos ꝓselitos legis fecerūt:
quā glam tāq̄ malaꝫ exclusit a se
apls-ꝺ-(Mihi autē absit gloriari
misi in cruce dñi)-ꝟ-in fidea p̄dicacō
ne xpi crucifixi(per quem m̄ mūdus
crucifixꝰ est)-ꝟ-cōcupia mūdi est m̄
mortua nulla virtutē hns in me(a
ego mūdo)qꝫ mihil mutanū ꝺcupi
sco(in xpō ei ihesu neqꝫ circūcisio a-
liq̄d valet neqꝫ prepucū)qꝫ neu-
trū aliq̄ꝺ facit ad consecucōneꝫ vite
btē que datur per cristū(sed nova
creatura)id ē regeneratio per bap-
tismū in qua datur gratia que est
per creacōnem a de nouo constituit

twiem in esse grē (Et quicūq; hanc regulā) ⁊ certā doctrinā (secuti fuerint) fide a ope (pax sup illos) id ē q̄es mētis (a mia) ⁊ remissio pctō rū que tōliter tollūtur p baptismū (a sup ist dei) ⁊ sup obſuātes legem intellectu spūali vo-ñ. Nō em̄ qui in maīfesto iudeꝰ ē neq; q̄ ī manifesto in carne ē circūcisio-ꝫ qui ī abscōdito iudeꝰ ē a circūcisio cordis in spū nō lrā (decetero nemo mihi molestꝰ sit) ⁊ o vos galathe nō debetis mihi decetero causam molestie recipiēdo doctrinā pseudo apl̄orum (ego em̄ stigmata) ⁊ signa milite xpi (in corpe meo porto) p tribulationes q̄s p ipo sustinui-q-d-ñ deberet mihi aliunde tribulatio inferri. Et satis p habilit pōt dici-q in eiꝰ corpe sensibiliter appebāt vestigia plagaꝝ a vbeꝝ p xpo ut vectū ē sup scda corinthꝫ-xi- (Grā dn̄ nr̄i) a nō seruitutis legalis (cū spū vestro frēs) q̄ quidē grā ē arra glie ad quā nos p̄ducat ihs xps amē.

Epla pau. ad Ephe. Ca. p̄m.

Paulus apl̄s ihu) Hic īcipit epla panli ad ephesios-q̄ diuidit in tres ptes scz in salutationē a narrationē ibi- Benedictꝰ deꝰ-a confirmacōnē ibi- Vt aūt a vos sciatis ꝑpe finē epistole- In salutacōne vo p̄mo ponit psona salutās ex noīe cū dicit (paulus) a q̄tum ad officiuz ibi- (Apl̄s ihu xpi) a q̄tū ad autoritatem officij cū dicit (p voluntatē dei) qui vocauit eū ad apl̄atū ut patet act-xiij- Secō ponit psone salutate cū dicit (sanctis oibz qui sūt ephesi) Ipsi em̄ accepto vbo veritatis pstiterūt in fide ut st ieromm9 in p logo- Jō noīat eos scōs ⁊ firmos in bono- Sanctū ei in vna significacōne idē est q firmū- Tercō ponūtur optata bona cū dicit (grā vobis) ī psenti (a pax) in futuro- vtuntuo em̄ quietat tōliter appetitū (a deo p̄re nostro) id ē a tota trinitate a qua

vat (a dño ihu xpo) p cuius meritum nobis donatur (Benedictꝰ) Hic onr ponit narratio ī q̄ p̄mo ad grām actionē ephe- inducit- Secō p eis orationē ad deū effundit ca-iij- Tercio in moribz eos instruit ca-iiij- p̄ma in duas- q̄ p̄mo īducit eos ad grārū actionē absolute- secō opatine ca-ij- Circa p̄mū sciendum q̄ efficador modꝰ īducēdo alios ad aliquid agendū ē p exēplū qđ magis mouet in moralibz q̄ verbū- Jdeo apl̄s ut magis moueat eph̄s ad gratiarū actionē simul grās agit de beneficijs dīms- a p̄mo recolendo bñficia omuia- d- (Benedictꝰ deꝰ a p̄ dn̄ nostri ihu xpi) a sic exp̄mūtur due psone a tercia exp̄mit cū dicit (qui bñdixit nos) hic accipit bñdictio p liberali dono sicut p̄mo vg- xpv- Accipe bñdictionem quā attulit tibi famula tua- sāctꝰ ät spūs est donū patris a filij- a in q̄ oīa dona donant- Jō subditur (In oi bñdictiōe spūali in celestibus) ⁊ q̄ finaliter habebitur ī celestibz (ī xpō) ⁊ p xpm p quē p̄uenit nob dona dīna tanq̄ per mediatorem deꝰ a hominū (sic elegit nos) ad ptic̄pacōnem sue bītudinis (in ipo) ⁊ in filio- Electio em̄ p̄supponit noticiaz electi- Illa vero que ptinent ad noticiā in dīms attribuūtur filio-q̄ ē sapientia p̄is (ante mūdi costitucōnem) Nā hec electio est ab eterno- effectus tn̄ eius est in tpe q̄ ē sāctificatio rōnalis creature- Jdō sbdit (ut essem9 sancti) per grām ī mēte (a immaculati) per puitatē ī ouersatione (in ospectu eius) a nō solu in ospectu hoīm sic sunt ipocrite (in caritate) sine qua nō p̄sunt alia dei dō- ut dictū est supra p̄ma corinthꝫ- xiij- Si linguis hoīm loq̄r et angelica (qui p̄destinauit nos in adoptionē filioꝝ) Predestinatio em̄ ē p̄paracō grē in p̄senti a glie in futuro P grām aūt adoptio dīna ichoatur per glam ocūmat (p ihz xm) qui est dei filius naturalis (in ipz)

k-ñ-

ipsū) qz filiacō adoptiua est q̄dā as
similacō ad filiacōnē natuālē (fm
ꝓpositū volūtatē suę) a q̄ depēdet ele
ctō a p̄destinacō-ñ ex meritē nr̄is-ñ
solū in ve ꝫ etiā in dei p̄missione (in
laudē gl'e gr̄e suę) ⁊ ad laudādā ei⁹
gl'am q̄ elās cōicatur p grām suā
(in q̄ gr̄tificauit nos) ⁊ fecit g̃tos
sibi (in dilecto filio suo) ⁊ per dl̄m
filiū suū (in q̄ hēm⁹ redēpcōnē) Et
q̄ fit rīa sb̄di² (remissionē pctōrū)
⁊ s totalē in sacm̄ēto baptismi in q̄
sue passiois effās plenarie nobis
cōicat (fm diuitias) ⁊ copiam gr̄ē
ei⁹ (Que superabūdat) Hic ost̄er
recolit bñficia dei specialia ecc̄ p̄mo
fcā ap̄lis secūdo ephesijs ibi Jn q̄
a vos. Cir̄ primū dicit (Que) s gr̄
tia dei (superabūdauit in nobis) ve
ris ap̄lis (in oi sapia) quātū ad cog
micōnē d̄inor⁹ (a prudētia) q̄ntum
ad noticiā hūanor⁹ necessariā ad
salutē (vt notū faceret nobis sacra
mētū) ⁊ sacrū secretū (vol̄tatē suę)
q̄ plem⁹ fuit velatū ap̄lis q̄ alijs
(fm bñplacitū ei⁹) q̄ totū dependet
ex bñplacito d̄ino-ñ ex hūano me
rito (q̄d ꝓposuit) ⁊ ab eterno facere
disposuit (in eo) ⁊ in filio q̄ ē sapia
p̄tis (i dispēsacōe plenitudis tpm)
⁊ i pleitudie tpis dispēsati a dō q̄d
ē tps gr̄ē q̄o fit sacm̄ētū ꝫ sb̄ditur
(instaurare) ⁊ ad debitū statū redu
cere (i xp̄o) ⁊ p xp̄m (oia q̄ i cel̄) ⁊
āgelos eor⁹ societates reparādo (a
q̄ i terra sūt) ⁊ hoies q̄ p pctm̄ dep̄
uati erāt in nouitatē gr̄ie reforman
do (in quo ec̄ a nos sorte) ⁊ electōe
d̄ina: q̄ dr̄ sors q̄ ñ accipit psonā si
cut nec sors (vocati sum⁹) ad ap̄la
tū (p̄destinati) ⁊ p̄ordiati ad ꝫ (fm
ꝓpositū ei⁹) ⁊ fm dispositōem ek̄nar
dei (q̄ operat̄ oia fm d̄siliū vol̄tatē
suę) q̄ nihil operā² a casu nec de ne
cessitate nature ꝫ puidens et tibere
(vt sim⁹ in laudē gl'e ei⁹) ⁊ ut per
nos alij laudēt deū qui per predicas
tionē nr̄am conuertūtur ad ipsū.
Jdeo sb̄ditur (nos qui ante speraui
m⁹ in xp̄o) quia añ credim⁹ in ip̄m

(Jn quo) Hic sequenter ꝓmit to
na ephesijs specialit data Et diuidi
tur in duas q̄ primo ꝓmit cor⁹ vo
cacōnem secūdo insurgit ex ꝫ ad gr̄
tiarūactōem ibi ꝓterea. Circa pri
mū dicit (Jn quo) ⁊ per quē s cri
stū (Et vos cū audisset verbū veri
tatis) a nobis (euangeliū salutē ve
stre) q̄ annunciat salutē audienti
bz a dat credentibz. Jdeo subditur
(Jn quo a credentes signati estis)
lumine gratie reformatā p magimē
reformāte (spiritu p̄missionis san
cto) q̄ sp̄ūssc̄us habitat i credētib⁹
per grām. Et dr̄ sp̄ūs promissionis
q̄ vracter p̄mittit vitā beatā Jō
sb̄dit (qui est pign⁹ hereditatē nr̄e)
De vōne pignoris est q̄ fit rei ñ ha
bite in p̄tia eiusdē valois cū ipa
sic est i ꝓposito. quia si ñ hētur actu
hereditas eterna que ꝓsistit in visi
one a fruicōe btā: tñ spiritussanc⁹
habitus in presēti per grām a fide
libus est eiusdē vomitatis in nume
ro cum būtudine obiectiua (in red̄
pcōnem acquisicōnis) ⁊ ut redēpti
acquirāt vitā beatā inamissibilez
(in laudez glorie ipsi⁹) nam ibi est
laus ⁊tinua. ps. lxxxiij. Beati qui
habitant in domo tua dñe in secula
seculor⁹ laudabūt te. (Propterea)
Hic ost̄er apostolus tā q̄ vom⁹ pa
ter grās agit deo de profectu ephes
or⁹-d. (Propterea et ego audiēs fi
dē vestrā) sincera: sine admixtione
alicuius erroris aut legalis obser
uacōnis (a dilectōem vestrā in om
nes scōs) ⁊ op a vīa caritatis erga
omnes fideles. (nō cesso grās agēs
pro vobis) de vonis preteritis (me
moriam vestri faciens) in oracōnis
bus meis deprecans ut magis pro
ficiatis in futuro (ut deꝰ dominꝰ no
stri ihesu cristi) scōm humanitatez
in qua est subiectus deo patri. (det
vobis spiritū sapiētie ⁊c̄) id ē aug
mentū in cognicōne diuinor⁹ a om
nū ad salutē expedientiū (vt scias
tis que sit spes vocacōis vīe) ⁊ res
sperata ad quā vocantur credentes

que ꝓto plus cognoscit tanto plꝰ desiderat (a diuitie glie hereditatꝫ) ⁊ hereditatis gloſe nā ibi nihil deficit (a q̄ sit supemmēs magtudo ⁊ tutis ei⁹ī nos) ⁊ ad nos ꝓmādū-ē ei infinita a sic supeminet oī qđ de ea pōt cogitari- qđ declarat vlteriꝰ p glationē hoīs xp̄i-d-(ſm opacō nē ⁊c) a ꝓmo exꝑmit ei⁹ suscitatio nē-d-(suscitās illū) sedō ei⁹ exaltacō nē ad p̄is dextram-d- (a ostituēs ⁊c) Et exꝑmit q̄tuor ordies ange los medios superiores de inferiori ierarchia cū ꝺr (supra oēm p̄ncipa tū) a tres de media ierarchia a p ꝟ tetur q̄ sit elevatꝰ sup duos ordines inferiores (a omē nomē) p hoc oñdit q̄ sit elevatus sup oēs ordines supme ierarchie-deꝰ ei ꝓpe ñ ē noiabilis a q̄uncq̄ creatura q̄ est ī cōp̄hensibilis ab ea-sic ei aliq̄d nomia⁹ put ab itellectu apꝓhēdi⁹ꝑmo piermenias- noīa sūt note earū pas sionū q̄ sunt ī aīa-ꝓpter qđ ꝺr-xp̄ī-ꝓpositione de causis-q̄ cā ꝑma est sup oē nomē q̄ noīatur (a oīa ſbie cit ſb pedibꝰ ei⁹) ut dixit Matħ-vl-post suā resurrectōez ē mihi oīs potestas in celo a in terra (a ipm dedit caput sup oēm eccīam) militātem a triūphātē (q̄ est corpꝰ ipius)-s-misticum (a pleitudo)-s-corpis mistici xp̄i (qui oīa aī) Junga⁹ sic ītā (plemitudo ei⁹ adimpleꝫ) ⁊ pficit supple p eū (qui erit oīa in oībꝰ) ⁊ bona in oībꝰ opatur-

Capitulū Secundum.

Et vos cum essetis) Hic oñr apls induit Ephes-ad grā tuā actionē opatiē- Oppositā ei iuxt se posita magis elucescūt- ꝓpter qđ apls opat dignitatē status ad quē ephesiī sūt vocati ad vilitatem status vñ sunt vocati ut ex hoc ꝺsideratione feruētius insurgāt ad grās agēdās deo- Et dividit in duas ptes ſm-d-opationes- sed a poꝰ ibi- Propt qđ Prima āt opacō est mortis a vite-qꝝ priꝰ fuerāt ī statu mortis culpe a dispositi ad mortem geheme-a vocati erāt advitā gratie q̄ disponit ad vitā glie- Et ꝟ de duat apls satis diffuse-d-(Et vos cū essetꝫ mortui) p culpā (ī delictꝫ) ꝓtū ad pcta omissiōis (a pctis vestris) ꝓtū ad pcta omissiōis (ī q̄bꝰ aliqñ ambulastis) p cedēdo de pctō in pctm (ſm seculū) ⁊ cōsuetudinē (mūdi hui⁹) ⁊ pctōꝝ hui⁹ mūdi si cut ioħ-ꝑmo- Mūdus eū nō ognouit (ſm p̄ncipē ptātis aeris hui⁹) ⁊ ſm voluntatem p̄ncipis demonū ī hoc aere caliginoso hītantiū (spūs qui nūc opatur in filios diffidētie) -q-d- princeps ipe est spūs supplemalignus (q̄ nūc opat) ⁊ facit voluntatē suā in illis qui nō ponunt fiducīā suā in celestibꝰ vomis-sed tm ī terrenis (in quibꝰ) ⁊ inter q̄s (a nos oēs aliqñ conversati sum⁹ in desideriis carnis nre) ea sequēdo- Et lz apls esſ virgo ut dictū ē supra prima corinthꝫ-vij-ca- tñ iungit se cuz eis ut melius recipiant verba sua- Et qꝝ añ cōfiōz secut⁹ ē aliq̄ carnis desideria- Jō ꝺr (facientes voluntatē carnis) ī pctis carnalibꝰ (a cogitationū) in pctis spūalibꝰ (a eram⁹ natuā filij ire) ⁊ nati in pctō origīali qđ ꝺr pctm naturale inq̄ntū ctrahit a parētibꝰ ex corrupcōe nature Cōsequēter oñdit grām vocantis dei-d-(Deus aūt dives est) ⁊ copiosus (in misericordia) quia ꝓprium eius est misereri a parcere (ꝓpt̄ magnam caritatem suā) a ñ ꝓpter merita nrā (cū essemus mortui pctis) modo p̄dicto (conviuificauit nos xp̄o) nos sibi p fidem formatā incorporando (cuius gratia estis salvati)-s-in spe (a cōresuscitauit) similit in spe quia t̄surrectio xp̄i est causa nrē resurrectionis future (a ꝺsedere facit) ī spe q̄ est certa expectatio future btī tudīs (ut oñderet seculis supvenīē tibus) id ē cruciatis annoꝝ vsq; ad iudicium (abūdātes diviciās ac̄) Hec ei omnia fuerūt ostensa in xp̄i

resurrectõne q̄ fuit argumēt multe declarata. Actu. p. In multis argumentis apparēs eis. a ei⁹ ascēsione oculi eē corpalibz ospecta. Et hꝫ oia itez fuerī declarata p aplōz doctrinā aptis miracul confirmatā. Jō sb dit (grā em̄ estis saluati) per fidē. s. xpi (a nō p legē mopsia tꝫ nō ex vobis) qz principiū credēdi a ois opis meritoriꝫ est a dō. Videntiū em̄ miraculū a audientiū eundē ꝑmonez vn⁹ credit motus a deo alter vero nō Jō dicit saluatoz ioh. vj. Nemo pt venire ad me nī pater qui misit me traxerit eū (vt ne quis gl'etur) deꝑ priꝫs meritis (ipsi⁹ em̄ sum⁹ factuā) in esse nature. (creati in xpō ihu) in eē grē (in opib⁹ bonis) vel ad opera bō facēda (q̄ ꝓparauit deꝰ) vel dispositi (vt in ill ambularem⁹) de virtute in virtutē ad bītudinē osequēdā (Propter qđ). Hic ponitur secūda cōpacō q̄ est exneitatis ad intranei tatē. Et pão pomᵗ hꝫ opacō. secūdo infert intēta oclusio ibi. Ergo iaz nō estis. Circa primū sciendū qz gentiles dicebant extranei tripliciter. s. qz a deo erāt sepati p ydolatriā a p oñs. secūdo a ꝓpło isrl quātuz ad oīuctōnem q̄ erat cultoz vm⁹ dei. et tercō a spe ꝓmissionū abrahe fcārū a semī ei⁹. p vocacōnē aūt ad fidez xpi fūt istis tribz incorpati. Et tꝫ ē qđ st apls (ꝓt qđ memores estote) tangꝫ gratī de bñficijs dei (qz alii qñ vos gētes) vel gentiles (eratis in carne) vel carnalit viuētes (qui dicebamini ꝓpucū) vel circūcisi (ab ea q̄ dr circūcisio ītꝫ) vel distincti a sepati a ꝓpło iudaico circūciso. (qui cātis in illo tēpe sine xpō) vel sine fide xpi nō sic autē iudei. qz eadē fides fuit patꝫ ve. te. q̄ a no. differēs tñ ꝑm implicitū a explicitū (alienati a conuersacōe isrl). Inhibitū em̄ erat ꝓpło isrl ostrahere cū gentib⁹ amicicias a connubia (a hospites testamētoꝝ) vel aduene extranei p testamēto noua ve. (a sine dō). s. vero nā erāt ydolatrie dediti (nūc aūt in xpō ihu) vel per xpm ihm (vos qui aliqñ cātis longe) a salute dicta triplici cōne. (facti estis ꝓpe in sanguine xpi) vel per passionē ipsi⁹ cuius efficacia in sacramēto baptismi vobis est plenarie cōicata. (ipe em̄ est pax nrā) s. effectiue (qui fecit vtraq; vnuz) ex iudeis a gentilibus faciens vnū ꝓplm cristianū (a meditū parietem materie soluens) vel huiꝰ vmitatis obstaculū removens. qz removit a gentib⁹ ydolatriā quā abhorrebāt iudei. a a iudeis circūcisionē quā detestabant gētiles. (Jnimicicias) q. d. p hoc abstulit inimicicias que erāt inter gētiles a iudeos (in carne sua) vel per immolacōnē sue carnis in cruce. p quā destructa est ydolatria a cessauerūt legalia (legē māndatoꝝ) vel legem mosaycā quantuz ad māndata cerimonialia a iudicialia (decretis). s. cuā gelicā (euacuās) removendo onꝰ cerimonialiū a tēpez rādo rigorē iudicialiū (vt duos). s. ꝓplos gētiles a iudeos (condat in semetipō) vel sibi iocirpet p fidē formatā (in vnū nouū hoiem) vel in vnuz nouū ꝓplm. ptic pacōe em̄ vm⁹ spe dei ples hoies sunt vn⁹ tō a cotem mō gentiles a iudei ptic pacōe vm⁹ nus noue legis dicuntur hic vn⁹ nouus hō (faciens pacez) mō predicto (vt reconciliet). Et iungatur sic trā (vt reconciliet ambos deo). s. pī. (in vno corpze) suo mistico (p crucem interficēs inimicicias). q̄ erāt inter deū a gen⁹ hūanū (in semetipō) vel ꝓpa passiōe (a mortuis) de morte ad vitā in sua resurrectōe (euangelizauit nobis) vel euāgelizare cēpit. d. matth. vl. Euntes ḡ docete oēs gētes baptizātes eos ītꝫ. (qui longe fuistis) vt supra dictū ē. (a pacez hīs qui ꝓpe). s. iudeis qm̄ lex erat dispositū ad cristū vt dictū est s̄ in epla ad gal. (qm̄ per ipsum). s. cristū (habemus accessū) ambo. s. iudei a gentiles (in vno spiritu). s. caritatis ad patrem omnium nostrū. Ergo hic infertur intenta conclusio scilicet de

redēptione gētiliū ad ꝛsortiuꝫ dei a
sāctoꝝ cū dicit (Ergo iam nō estis
hospites a aduene) a deo a scis eis
(ꝫ estis ciues scōꝝ) ⁊ de nūero eoꝝ
(a domestici dei) ⁊ ī ecclia receptī (su
pedificati) ⁊ īstructi (sup fūdamtū
aplorꝝ a pphetaꝝ) ⁊ sup doctrinaꝫ
no-ac-ve-te-supedificati īquā (ip
so fūmo angulari lapide xpō ihesu)
In edificacōe eiꝰ tēpli salomonis
ut dicit fuit q̄dā lapis qui pluries
fuit reiectus ab edificātibꝫ eo q̄ nō
conueniebat loco cui applicabatur-si
nalit optime sedit in fūmitate edi
ficij in āgulo duos parietes ꝛtūgē
te-Et fuit figura xpi iudeos a gēti
les tanq̄ duos parietes in vnā ec-
desiā ꝛiungētis-vñ dicit ps-xvij-
Lapidē quē reprobauerūt edifican
tes hic factus ē ī ca-ā-a dño factū
est ist̄ - a istā eādem figuraꝫ ponit
apls ut dēm ē (in q̄ oīs edificacō cō
structa) tā ex iudeis q̄ ex gentilibꝫ
(crescit) p augmētū virtutū (in tem
plū sāctū) ⁊ quousqꝫ fit tēplū diī
sāctū (in q̄a vos coedificamī) cum
aliis fidelibꝫ (ī spū sācto) ⁊ ipō opā
te fine q̄ nullū opus ē acceptū deo-

Capitulū Tercium.

Vius rei grā ego) Hic ꝛñr
apls p ephesios orat deuote
ut magis in bono pficiāt Et
diuidit in duas ptes-q̄ ꝑmo se di
spositū ad orādū ostēdit-scdō ora
cōez effundit ibi-Huiꝰ rei grā-Pri
mū oñdit ex tribꝫ scz ex sufficientia
obligatione a ofidētia-Et scdm ꝫ
diuidit in tres ptes scda ibi-Mihi
oim-tercia ibi-In q̄ tēmꝰ-Circa p
mū oñdit se sufficientē p ꝫ q̄ ipē a
aliis apls fuerūt p ceteris ꝺmitus il
lumiati-a p oēs cognouerūt causā
debitā a tēpꝰ a modū orandi-Pri
mo ergo ostinuit se p̄dictis-d-(Hu
ius rei grā) ⁊ ppt̄ hāc rem īmedia
te p̄dictā-s-ut coedificemī ī habita
culū dei (ego paulus vinctꝰ) ī carcē
re (xpi ihu) ⁊ pro xpo ihesu
(p vobis gētilibꝫ) ppt̄ hoc enī erat
vome vinctꝰ-q̄ p̄dicauerat xpꝫ ihe
sum gentilibꝫ (si tñ audistis) ⁊ ītel
lexistis (dispēsationē grē) ⁊ gratie
aplatus mihi a deo ꝛcesse (qm̄ ꝑm
uelationē ꝺmā notum factū ē mi
hi sacrm) ⁊ sacꝝ secretū redēp cōmis
facte p xpm (sicut supra scripsi in bre
ui) ꝑmo ca-hꝰ epistole vbi dicit ut
nobis notū faceret sacrm ecc̄ (put
potestis legētes intelligere ac̄) -q̄
d-hic; fit breuit dictū tñ p illud po
testis intelligere (prudētiam meaꝫ
in ministerio xpi) ⁊ scientiā meam
ad p̄sequēdū ministeriū aplatus
mei in p̄dicacōe euāgelij xpi genti
libꝫ (qd̄ aliis generationibus non
est agnitū ac̄) ⁊ añ tēpus aplorꝝ ñ
fuit expliate ꝛgnituꝫ-misi forte ali
quibꝫ paucis pphetis ve-te-qui tñ
nō cognouerūt ita dare sicut apli a
pphete noui tes-q̄ gētiles p xpm es
sent saluādi sicuta iudei q̄bꝫ erat p
missus-vñ a act-xi-dicit q̄ spiritu
sancto descēdente ī signo visibili su
per cornelīū a alios gētiles q̄ erāt
cū eo admirati sunt iudei qui vene
rāt cū petro-de hoc q̄ grā spūs san
cti ꝛmunicabat gentibꝫ sic a ipsis
Jdō subdi² (esse gentes coheredes)
⁊ hereditatis eterne sic a iudei ce-
dētes (a ꝛcorpales) ⁊ ꝛsimilit ī cor
porati xpō (a ꝛticipes promissiōis)
abrahe facte (ī xpo ihesu) ⁊ simple
te (per euāgelium) ⁊ p receptionez
euāgelice doctrine ptīcipant dicta
bona gentiles (cuius) scz euangelij
(factꝰ sum mīster) ⁊ p̄dicatoꝛ (ꝫm
donū gratie dei ac̄) a nō scdm ꝓpriū
sensum (scdm operationē ꝺ tutis eiꝰ)
in miraculis quibus apostolica do
ctrina confirmabatur-Math-vlti-
mo-Illi autem pfecti p̄dicauerūt
vbiq̄ dño cooperante a sermonē cō
firmante sequentibus signis Jdeo
dicit (Mihi autem) Postq̄ ostēdit
se sufficiētē ad orādum p ephesios-
Hic ꝛñr ostendit se ad hoc obliga
tū-quia erat apls a pat̄ eoꝝ spūa
lis-a iō obligatꝰ tenet² filiꝰ ī pmis
sione spūaliū bonoꝝ sic pī carnalis

puidere tenet in tpalibz homis Jō
dt (mihi āt oīm scōr) ſ. aplor (mi
mimo) ꝺ dixit ei ex hūilitate et qz p
seut⁹ fuit ecclesiā ñ alī (data ē grā
hꝫ) aplat⁹. (in gentib⁹ euāgelizare
in inuestigabiles diuitias xpi) q̄a
ñ pñt ab hōmib⁹ pfcē a exq̄site cog
nosci (a ihū inare omēs) p p̄dica
tionē meā (q̄ sit dispēsacō sacm̄ēti)
ꝟ vedēp cōis p xp̄m fcē q̄ dispēsabil
ē gentilib⁹ sicut a iudeis (absc̄ōditi
a seuł in dō) Nā hꝫ dispensacō ñ fu
it velata añ misi valde pauca ob
scure vt p̄dictū ē (ut inotescat p̄n
cipib⁹ a ptātib⁹ cł) ⁊ q. d. nō solu
hōmib⁹ fuit absconditū xp̄i miste
riū: a maxime de vocacōe gentiū: hꝫ
angeli sancti ñ cognouerūt ad ple
nū donec p̄dicātib⁹ aplis fuit iples
tū. qz añ hūerūt tm̄ simplicē notici
am q̄ p̄t dici abstractiua mq̄tuz est
vei ñ pñt. hꝫ qñ fuit impletū hūert
noticiā expimentalē siue intuitiuā
Sic astrolog⁹ p motū celi ét itudia
liter cog̊scit eclipsim futurā. tñ ad
huc pfecti⁹ cognoscit qñ videt eā a
ctu exñtē (p ecclesiā) ⁊ per aplos xp̄
dicacōnez. tñ li p ñ importat causa
litatē sic intelligēdo q̄ aplī docuerūt
angelos de xp̄i misteriis. hꝫ econō
so angeli docuerunt eos p quos di
uine revelacōes deferunt ad hōies.
Ꝫ; sic est intelligēdū q̄ aplis p̄dicā
tib⁹ viderūt actu ꝺuersionē gentiū
ad fidē: quā añ ñ sic viderāt intuitiue
sic autē nō est de dō: cui⁹ intuit⁹ ab
eterno fert sup p̄ntias rez eo q̄ ei⁹
cognicō mēsurat eternitate q̄ ꝛple
ctit² oē tps (multiformis sapīa dei)
licet sit vnita et simplicissima i dō
tñ ē in effectib⁹ multiformis. Dicit
etiā multiformis ꝓpter multa mini
steria in xp̄o adimpleta. Jō sb̄dit
(fm p̄fim̄icōem seculoz) ⁊ eternā
dispoſicōnē tēpe plenitudinis adī
pletaz (quā fecit in xp̄o) ⁊ adimple
uit in ipō (In q̄) Hic oñdit se dispo
situ ad orandū ex ꝺfidētia. Null⁹ ei
orat ñ aliquatł exaudiri confidat.
Habebat autē aplī hāc ꝺfidētiam
obtinendi p mediatorez dei a tēm
ipm xp̄m. Jō dt (In quo) ⁊ p quē
ſ. ipm xp̄m (hem⁹ ꝺfidētiaz a acces
sū) ad dū p̄iem in ꝺfidētia (p fidem
ei⁹) vere em̄ credentes in xp̄m exau
diūtur per ipsū. Vñ dicit Joh. xv.
Q̄d cūq; petieritł p̄iem in noie meo
dabit vobis (Propter q̄d) Dispoſi
tiōe premissa hic oñr aplī ad orā
dū p ephesijs accedit: a secundo de
totū attribuit ibi Ei autē. Circa p̄
mū in oracōe sua p°petit dari ephe
sijs a deo robur pacie in adūſis. d.
(Propter q̄d) ⁊ ꝓpter ꝺfidētiā quā
hō d xp̄o (peto ne deficiatł in tribu
lacōnib⁹ meis) id ē territi ꝓpter tri
bulacōes meas a bono deficiatł. (p
vobis) id ē q̄s sustineo eo q̄ p̄dicā
ui vobis. a vt p exēplū pacie dē vo
bis) q̄ est gł̄a vrā) si in tribulacōni
b⁹ ñ deficiatł (hui⁹ rei grā) ſ. vt nō
deficiatł in tribulacōib⁹ (flecto ges
nua mea ad p̄em dnz) ipsū vt vobis
deprecādo (ex quo oīs p̄ntas tē).
Nam illa paternitas ē prima Ois
em̄ emanacō creature a deo fm esse
nature: per quā dr pater omniū ge
neratł p creacōnez. a etiā emanacō
fm esse grē sēm quā dr hominū a
angelo⁹ pī p adopcōem ē posteior
emanacōe filij a prē: fm quā dicit
pater p naturalē a eternā emana
tiōez vel generacōez. ꝓpter q̄d ab ea
noiatur ois p̄ntas q̄ est in celo i
terra. Nā ab eo q̄d est principiū in
aliq̄ genere: cetera cē a noiari hñt
(vt det nobis fm diuitias gł̄e sue
virtutē) ſ. patientie in aduerſ. Jō
sb̄dit (corroborari per spm̄ ei⁹ in i
teriorē homine) licet em̄ in martiri
b⁹ caro que dicitur homo exteior la
ceratur. mēs tñ q̄ dr homo interior
fortificatur (Cristū) Hic secūdo pe
tit ephesijs augmentū noticie ra
sumatur illud q̄d predicitur (vt det
vobis xp̄m habitare per fidez in cor
dibus vestris) non solum firmiter
adherendo eis que sunt fidei. sed etī
am plen⁹ et clarī⁹ ea que pertinēt
ad articulos fidei cognoscendo (In

caritate) Hic terdo petit eis augm tum caritatis a p ois alioꝝ donoꝝ que caritati nectūt. Jdō dicit (In caritate radicati) q. d. ꝝ peto a dō ut sitis firmiter ī caritate radicati ad modū arboris q nō pōt euelli (a fundati) ad fitutudinē stabilis edi ficij (ut possitis ꝛpḧendere) nō solū speculatiue ꝫ etiā practice (q̄ sit la titudo) .s. caritatis ad oīs etiā im micos se extendentē (a longitudo) ip sius qꝫ caritas facit pacīē expecta re p̄miū in longinquū (a sublimi tas) qꝫ nō solū facit ascēdere in deuꝫ ꝫ etiā trāsformari qđammō ī ip̄m (a pfūdū) .s. hūilitatis a descēsio ms ad p̄imū. Vñ paulus postq̄ fuerat raptus ad tertiū celū p cari tatē sic ad p̄imū descendebat q ē de actu mīmoīati ordīabat. d. Vr orivir debitū reddat. a fitt vxori vo p̄ma coꝝ. vij. (Sive etiā ēē) Or dieꝫ sic lrā (Sive etiā caritatē xp̄i) .v. p quā vnimur xp̄o (supeminen tē scie) .v. noticie quā hēmus de ipō vbi em̄ sciētia foris stat dilectio in trat. ꝓpter qđ p̄ma chorꝝ rij. dicit Maior aūt horꝝ ē caritas (ut īpleaꝫ mī in oēm plenitudinē dei) .v. ut im pleamī dois a carismatibꝫ q̄ donan tur a deo cū caritate (Ei autē) Hic oñr apls attribuit deo totū a quo ē oīe bonū. Et ptz lrā vsq; ibi (Sm virtutē) .s. dīnā (q̄ opat in nobis) qꝫ vtus p̄me cause opat in oībꝫ se cūdis a gētibus (Ipsi gla) .v. laus (in ecīa a in xp̄o iesu) .s. congregata (in oēs gnationes ttē) .v. eternalit qꝫ eius gla maxie relucet ī ecclesia triūphātē. de q̄ dr ps̄. lxxxij. btū q̄ habitāt in domo tua dñe ī secula se culoꝝ laudabunt te.

Capitulum Quartum.

Obsecro itaq; vos) Postq̄ a postolus induxit ephes. ad grārū actionē. Et effudit p eis orationē. Hic oñr mformat eos ī moribꝫ Et p̄mo gnaliter. secō q̄ tū ad aliqs statꝰ spāliť ibi. Mulie res p̄ medīū .v. ca. ťcio redūtiť ad ī struēdū cmunit ibi. Decetero frēs circa medīū. vi. ca. Cīr p̄mū īstruit gnaliter p̄mo vbo. secō saluatoris exēplo in principio .v. ca. Circa pi mū sciendū q̄ hūilitas ē fundamē tū spūalis edificij. ꝓpter qđ primo fūdamētū istud collocat. secō supe dificat ibi. Sollicīti seruare Jgitur p̄mo instruit eos de hūilitate a q̄ busdā alijs vtutibꝫ sibi ꝓpinqs. d. (Obsecro itaq; vos ego vict̄) ī car cere (in dño) .v. ꝓpť dñm ut dictū ē supra (ut digne ambuletis) p̄cedēn do de virtute in vtutē (vocacōe qua vocati estis) ad fidē catholicā que requit vitā vtuosā (cū oī hūilitate) scz interiori q̄tū ad mentē a exterio ri q̄tū ad cōuersacōz. Et qm̄ hūilitas facit hoiem resilire in ꝓpriā puitatē hz mansuetudinē amexā q̄ reprimit motus ire. Jdō subdit (a man suetudine) Repssio aūt ire mducit ad pacīē tolerādū mala illata Jō subdit (cū pacīa supportātes inuicē) mutuos defectꝰ a labōes (ī caritate) scz xp̄i a nō intuitu tp alis cōmodi (Sollicīti) Hic oñr apls ephes. in struit de edificio vtutū sup fūdamē tū hūilitatis collocāduz. a q̄ q̄to bonū ē cōius tāto dīmꝰ. iō p̄mo cos inducit ad seruādā ecclīasticā vnitatē. secō ad habēdū morū honesta tē ibi Hoc g. p̄ma ītres q̄ p̄mo fa cit ꝓpositū. secō ad hꝫ iducit exēmibi Vnꝰ dñs. ťcio declarat qđdā dictū ibi. Vnicuiq. Circa p̄mū dr (Sollicīti) supple fitt (Suare vītatē spūs) .v. vnitatē ecīe quā facit spūssc̄us a p oppositū eiꝰ scisma facit diabolus (in vinculo pacis) Sic̄ ī vinculū corpale vnit ligata intra ip̄m sic pax a trāq̄llitas seruāt vnitatē credētiū (vnū corpꝰ) scz sitis qđ est corpus xp̄i misticū (a vnꝰ spūs) .v. vnꝰ voluntatis opandi bonū (sicut vocati estis ī vna spe) btūdīs eternē (vocacōis vrē) scz ad fidē catholi cā p quā hītt vitā eternā (vnꝰ dñs) Hic ad ꝓpositū īducit exemplum de

vnitate dñi fidei a baptismi vt magis moueat ad seruādū eccliasticaz vnitatē.d.(Vnus dñs) an fuit? Et iō scisma nō puenit ñ ex plalitate dñoz cōtria volentiū (vna fides) qz ly fuit articuli multi i fide catholica tñ oēs imitū² veritati sine ppt quā ei assētim⁹ q̄ ē vna (vm baptisma) licet em̄ fuit multi ministri baptizātes exteri⁹.tñ vn⁹ est q̄ baptizat in teri⁹.s.xps.Joh.p.Hic est q̄ baptizat (vn⁹ de⁹ a pī oim) p creacōnē (q̄ sup oēs) creatuas p excellentiaz (a p oia) p gnalē rez gubernacōez (a i oib⁹ nobis).s.fidelib⁹ im q̄b⁹ ē p grāz (Vnicuiq) Hic declarat qd dā p dictū.s.q̄lr oēs fideles sint vm corp⁹ xpi misticuz. Et diuidi² in.d. qz prio declarat h⁹ corpis distinctōez mēbroꝝ.secundo connexionē eoz ibi Veritatē. Prima adhuc in tres.qz prio ponī² dicta distinctō.secūdo distinctōnis condicō.ibi.Et ipē dedit tercō ei⁹ duracō ibi.Donec.Circa p mū dicit aplūs (Vnicuiq nostz).s. cristifidelū.(data est grā fm mensurā donacōnis xpi).r.prout voluit dare.r.plus a min⁹ scōm ordinem dispositōnis fue.cristo em̄ datus ē spūs ñ fm mensurā.Joh.iij. Ceteris autē datur in mēsurā.(propter qd dicit scriptura) ps.lxvij.(Ascendēs in altū).s.xps in sua ascensione (captiuā duxit captiuitatē).s.patres qui pri⁹ tenebant in lymbo.r.qui dicuntur hic captiuitas frequēter in sacra scriptura fit tal reduplicacō. vt cū dr vita viuet.morte morietur a cōsilia ad maiorē expressionē (dedit dona) spūs sancti (hominib⁹) in die penthē.visibiliter a quotidie inuisibilit.ps.lxvij.dr qz accepit dona hominib⁹.a eadē est sententia. Accepit em̄ dona a deo prē homini bus distribuenda.sicut expositum fuit ibidē. Quicquid em̄ hēt filius hēt a deo prē cui⁹ dona puenīt per filiū incarnatū.r.mediatorē dei a hominū. Et onr declarat modū ascensus dicēs.(Qd autez ascēdit quid ē).r.qualr est intelligēdū (nisi q̄ descendit primū) in sua morte (in inferiores ptes terre).s.ad limbū patrū in inferno qui dr ee sb terra.vel alr (nisi qz a descēdit primū) in sua incarnacōe (in inferiores ptes terre).r.in partes huj⁹ terre que fuit inferiores respectu aliaz partiū mūdi (qui descēdit ipē est) idē in persona (qui ascendit supēr oēs celos). Ascendere vel descendere xpō nō conuenīt ppriē fm veritatem que de necessitate pñs est vbiq; fm hūanā naturaz dr hic ascēdisse sup oēs celos nō sic intelligēdo qz ascenderit totalr sup celū empireū vbi nullus est locus nec creatura aliq̄ sed sic intelligēdo qz ascenderit ad digniorez partē empirei celi.q̄d est loc⁹ beatoz a celū supmuz (ut adimpleret oia) q̄ dr eo p ppheras erāt scripta q̄ñ solū ppheta uerāt de ei⁹ incarnacōe morte.resurrectōne.r sed ecā dr ei⁹ ascēsione (Et ipē). Hic onr ponī² dicte distinctōnis ordicō Sicut em̄ diuisis membris ecē data est ad mensurā grā plus a min⁹.ita cōstituta sunt in diuisis gradibz a officijs.sicut in corpe naturali distincta mēbra habēt distincta officia a hoc est qd dr (Et ipē dedit quosdā q̄dez aplos).s.duodecim ad ordinandū eccliaz et regēdū.(quosdā āt ppbas) ad fustura p dicēdū.vtz act.xij.a.xiij.(Alios āt euāgelistas).s.iiij.ad euāz scribēdū (alios āt pastoes) ad curā aiaz (a doctoes) ad ifōrnd i moibz ppīma b ex offio sibi iūncto ex omissiōe (ad ofūacōz scōz).r.pfcōez fidelitū i moibz a fide (i edificacōe corpis ē).s.misticī qd ē ecīa i q̄ aplūs succedūt epi.ppbis āt hñtes grāz scriptuaz scāz obscuā impūtādi euāgelistis.archidpacōi a dpacōi.pastoribz p q̄s itelligū².lxx.discipli.salr dotes.cuāti.doctoibz autem quicī qz exercentes debite actum docendi seu predicādi (Donec) Hic cōsequēter onī² dē distinctōis durationē.s.ad iudicū.tūc ei terminabit tps

merēdi-a p ois pmotio inferiorū
p superiores ad bonū-a sic cessabūt
bs officia-a hoc ē qđ dicit (donec aē)
-v dicta officia exercebū-t ecclia mili
tante (donec occurram9 oēs in vni
tatē fidei aē) -v qui sum9 vniti in fi
de a cognitione xpi (in virū pfectū) -v
occurram9 xpo venīti ad iudicium
qui est vir oīno pfect9 (in mēsurā
etatis plenitudīs xpi) oēs ei⁹ mēsur
gent i etate-xxxiij-annoꝝ q̄ ē etas
plene pfecta-a in q̄ xps passus su
it (ut nō iā fim9 puuli) nūc ci vari
anf hoīes sc̄m diuisas cogitatiōes
a actōes-a freqnter decipiūf a i er
roꝛē ducunf p maloꝝ psuasiōes q̄
tūc cessabūt-vñ subdi¹ (a circūfera
mur oī vēto ēē) -(veritatē) Ostēsa
circa corp9 xpi misticū distinctione
mēbroꝝ-hic ois oīdif onexio coꝝ-
sic em̄ in corpe naturali a capite fit
influxus ad alia mēbra causās sē-
sum a motū a onexionē mēbroꝝ-sic
a capite xpo i corp9 eius misticum
fit influx9 grē a vtutū facēs onexio
nē fideliū a mutuā subuētionē ad
ōne opus bonū iō dic¹ (veritatē āt)
-s-vitea iusticie a doctrine (facētes
in caritate crescam9 i illo) -v in xpo
qđ per opa bō caritas merē¹ augeri
ut aucta mereaf a pfid (ex quo) sc̄z
capite xpo (totū corp9 opactū) p vt
tutem fortitudīs (a onerū) p vtutē
caritatis (p oēm iunctura) -v amici
cia a coīcationē fideliū bonā (sōmi
nistratiōis) -v p quā vn9 cōicat al
teri bonū hz a xpo (fm opacōz vni9
cuiusq̄ mēbri) qđ fm grad9 mēbro
rū eccie opetūt diuisis diuersi actus
maiores a minores-fic epis sacdo-
tibz a religiosis ēē (augmētū corpo
ris facit) -s-influxus pdictus a xpo
capite (bs igif) postq̄ aplis reduxit
epheos-ad fuādū eccie vnitatē-hic
oīr eos induat ad habēdū mor bo
nestatē-a pmo respectu sui-scdo re
spectu p̄mi ibi-pter qđ-Circa p
mū induat eos ad puritatē mentis
et exteriorīs conuersatiōis p quam
bene disponif homo respectu sui-d-

(hoc igif dico) qđ seq̄f (ut iā nō am
buletis sic a gētes) fidē xpi nō ha-
bētes (ambulāt in vanitate sensus
sui) -v inmitētes sapiētie terrene q̄ ē
aīalis a diabolica ia-iij-(obscura
tū hītes intellectū) qz vicia a maxi
me carnis causāt ebetudinē mentis
(alienati a vita dei p ignorātiaꝫ) q̄
nō excusat bs magis aggrauat in q̄
tum est p priā malitiā acq̄sita (q̄
desperātes) se posse vicia dimittere
pter hītum prauū acquisitū a īdi
nātē p modū nature-ppf qđ tales
se exponūt sine freno carnalibz vi-
ciis-iō subdif (semetipōs tradide-
rūt īpudicie) q̄tū ad imō estatē
sensuū-ut aspectibz oculis tactibus
īpudicis (in opationē) q̄tū ad pre
pationē opis īmūdicie ois) sc̄z aīe
a corpis-Alif pōt expōi (Qui de-
sperātes aē) -s-de pmio in alia vita
(tradiderūt semetipōs īpudicie)
pter qđ in psona taliū dicif sapie
-ij-(Nos ex nihilo nati sum9 a post
bs erimus quasi nō fuerimus aē-ve
nite ergo a fruamur bis q̄ sūt aē-
sequif nullū pratū sit qz ñ pterāseat
luxuria nrā aē-qz pecunia mīstrat
materia; seu facultatē talibz vicis
Jō subdif (In auaricia) p quā illi
cite acquirif pecunia (vos aūt non
ita didicistis xpm) -v aiāgeliū xpi
qđ docet otrariū (si tamē illi audi-
stis) -v intellexistis (a si in illo edoc-
ti estis) nō solū speculatiue bs etiā
practice (sic est veritas in ibu) q̄ ex
pit facere a docere act-pmo- Jō sb
di¹ (deponite) vos (fm pristina; cō
uersacōnē) -v relinquite vita ī qui
bus fuistis tpe gētilitatis (veterez
hominē) -v adam qui dicif depom
qñ restituitur indiatiom carnis cor-
rupte ab adā otracte (qui corūpif
secūdū desideria carnis) -v licet dele
ctef secundum carnē corūpif ta-
men cum vicis secūdum mentem-
a etiam secundum carnem - deditis
enim carnalibus vicis ati⁹ mori
untur ceteris (renouamini autem
spiritu mentis vestre) idē in spiritu

que ē vita mētis vrē (a iduite nouū hoiem) ⁊ xp̄m p ipsū imitacōnez (q̄ fm deū creatū ē) fm hūanā naturā (in iustitia ⁊ sctate veritatis) qr ñ fuit in eo duplicitas aliq̄ vel ypocrisis ꝓ petri ñ q̄ pctm̄ ñ fecit nec inuentū ē dol⁹ in ore ei⁹ (Propt̄ qđ) Hic oñr aplūs informat de moribus ꝑtinentibus ad quē se bñ hz tō ꝑ veritatē in ore zelū bonū in corde largitatē in manu ⁊ benignitatez in affectu. Primū ponit. d. (Propter qđ deponētes mēdaciū) p qđ primū de fraudat (loq̄mini veritatē) p quaz cū eo rē viuit (qm̄ sumus inuicē mēbra) ꝓpter qđ dēmus nos mutuo iuuare. Cōseqūr ponit secūdū. d. (Irascimini) ira p zelū q̄ ñ ē ꝑ naturā ꝙ ꝑ eius vicū. ꝙ qm̄ in vs mēsurā vōis de facili excedit. ꝓpter qđ legit̄ de platone q̄ suū suū peccātē tradidit alteri puniēdū ne ipsā mēsurā vōis iātus excedēt. Jō sb̄di² (a nolite peccare) mēsurā vōis excedēdo (sol ñ occidat) q. d. si ira mēsurā vōis aliquādo excedat tñ cito trāseat. Tercīū āt ponit. d. (q̄ furabat) añ ouersionē de gētili errore (iā ñ furet²) xp̄iānitatis tēpe. (magis āt laboret) diligēter et strēnue (vt hēat ēt) ñ solū ad sufficiētiā suā sed etiā ad releuādū ꝓximi indigentiā (Qis fmo) Hic oñr ponit quartū. d. (Qis sermo malus) Ex abūdātia em̄ cordis os loquit. Matth. xij. a iō sermo malus nō ꝓcedit ꝙ corde benigno (ꝙ si q̄s) s. fmo exiat ꝙ ore vestro (bonus) supple sit (ad edificacōnē fidei) ⁊ fidelium. Jō sb̄di² (vt det grāz audiētibus) ⁊ ut sit eis gratus. Et qr dēt tō magis vitare offensā dei q̄ hoīm. Jō sb̄dit² (a nolite cōtristare spūm̄ scm̄ dei. (ipsū pctis vūs ad iracūdiā ꝓuocādo. (in quo signati estis) p sacrm̄ baptismi in q̄ caracter imp̄mit² (in die redēpcōnis) hz em̄ dies redēpcōis hūane generalis sit dies passionis xp̄i qr tñ in baptismo effectus hūs passionis applicat plenarie cuilibet baptizato specialit. Jō dr tūc (dies redēpcōis sue) Et qr baptism⁹ dr regnā⁹ nouā a ꝑ ōnis totius malignitatis ablacō. sb̄di tur (Omis amaritudo) q̄ tū ad rācorē a odiū (ira) q̄ tū ad vindicte appetitū (a indignatio) q̄ tū ad duriciaz facit (a clamor) q̄ tū ad ꝛtētionē ꝑ ꝓximū (a blasphemia) ꝑ deū (tollatur a vob) i xp̄o renouatis (cū oī malicia) ut fic generalit oē vicū excludat. Et p oppositū. d. ud¹ (Estote ād inuicē benigni) tō cōicādo (misericordes) mutuā indigētiā releuando a m malis ꝓpatiēdo (donātes inuicez) offensas remittēdo. (sic⁹ a deus in xp̄o) ⁊ p xp̄m (donauit vob) remissionez pctōz.

Capitulū Quintum.

Estote q̄ imitatores) Postq̄ q̄ apostol⁹ instruxit ephes. i moribus verbo. Hic oñr idē facit saluatoris exemplo. Et primo ꝓpōit exemplū imitabile. d. (Estote imitatores dei sicut filij carissimi) q. d. aliter essetis filij degeneres a per conseqūs a dō vepro bandi (Et ambulate). Hic ꝛsequēter inducit ephes. ad imitandū cristū qui ē exemplar verū. Et primo in feruoē caritatis. secundo in decore sanctitatis ibi. Fornicacō. tercō in splendoē cognitē veritatis ibi. Videte itaq̄. Circa primū dicit (Ambulate in dilectōne) p̄cedendo per bona opera ad augmentū caritatis. (sicut a cristus dilexit vos) h sicut nō importat eqlitatē sed quandā ꝛformitatem (a tradidit semetipm̄ ꝓ nobis). q. d. Ita debem⁹ in necessitate ꝓ salute fratrū animas ponere (oblationem a hostiam deo) in cruce (in odorē suauitatis) fuit em̄ illa oblatio deo acceptissima: qr ꝓcessit ex maxima caritate (Fornicacō) Hic cōsequēter inducit ad imitandum xp̄i mundiciā. secūdo circa hoc remouet errorē ibi. Nemo vos seducat. Circa primū dicit (Fornicacō āt) q̄ ē ꝛcubitus soluti cū soluta (a oīs immundicia) vt per hoc includantur

oīa ad vidū luxurie ptinētia (aut auaricia) ⁊ īmoderata ↄcupiscētia peccatū. Vñ dicit auarus. q̄i aliud9 eris (nec noīes in vobis) ⁊ sic a tabibus situs elongati q̄ nō possitis ī aliq̄ notari (sicut decet sāctos) id ē xp̄ianos qui dicūt sācti q̄si sāgui ne tincti quia xp̄i sanguine redēpti (aut turpitudo) in dissoluto gestu (aut stultiloquiū) in turpi affatu (aut scurilitas) ⁊ ioculanitas (que ad rē nō ptinet) ⁊ nihil valz ꝫ magis nocet. Si em̄ dicaf verbū ioco sum ꝑpt cām aliquā recreatiōis bo nestā ñ nocet ꝫ magis valet ad recreationē spiritū. vña. iiij. etħ. ar ca hoc pomf a philosoplo quedaz ⁊tus q̄ dr Eutropolia q̄ aliquis scit honestū (ꝫ magis grātumactio) dō seq̄ēter p̄dictoz vitioz̄ pomit cāz .d. (hoc ei scito te intelligentes) Et p̄z lra hoc exceptō (aut auarus q8 est idoloz seruitus) nō ꝑprie ꝫ similitudinarie. q̄ de cēsu facit deū suū ipm ceteris ꝑponēdo (Nemo) Hic ↄñr remouet errorē. Dixerī ei aliq̄ q̄ puidētia dei ñ se extēdat ad act9 hūanos. In ꝗz psona dr iob. xxij. circa cardines celi pambulat nec nostra cōsiderata p oñs nō pumt facta hoīm nec remunerat. hūc errorē remouet. d. (Nemo vos seducat in ambus vbis) Dicere em̄ q̄ puidentia dei nō se extēdat ad act9 humanos est multū inane. q̄ seq̄ref ipm multa ignorare q̄ nos scim9 q8 ē ī cōueniēs. fīt arguit phūs p̄mo de aīa ↄ empedoclem (ꝑpter ꝫ ei) q̄ alique credebāt deū facta hoīm nō punire nec remunerare (veīt ira dei) ⁊ sup illos qui diffidebāt de ītia remuneratione ut dictū ē. a tales videnf fuisse illi qui pierūt m dilutio (Nolite g̃ effici ptic̄pes eoz) in culpa ne sitis soc̄i in pena (eratis em̄ aliq̄n tenebre) ⁊ inuoluti ignorantia tpe gētilitat. Et dicat tenebre ī abstracto. ad designādū magnitudinem erroris. sic de hoīe multū largo dr q̄ ē ipa largitas. q. d. apls non ē mix si tūc eratis inuoluti enormibus pctis (nūc aūt) ⁊ p9 ↄuersiōez; vestrā ad xp̄z (estis lux in dño) p claritatē grē a notitie. Jō ↄcludit (ut filij lucis ābulate) p̄cedēdo de ⁊tute in ⁊tutē (fructū ei lucis) ⁊ ei9 opus (ē ī oī bonitate) q̄ ad scip̄m (a iusticia) q̄ ad p̄ximū (a veritate) quo ad deū fidelit ei seruiēdo. Jō sb dit (pbātes) ⁊ discernētes (q̄o sit bñplacitū deo) sui ei fideles diligēter inq̄runt ip̄lere bñplacitū dñoz (a nolite cōmunicare tīc) ⁊ pectare cū pctōribz ꝫ magis eos arguere (q̄ ei ī occulto fiunt ab eis turpe ē etiā dicere) ꝑpt q8 p̄dicātes ↄ vicia turpia nō exp̄mūt ea directe ꝫ p circūlocutiōez. q̄z aūt fideles q̄ sūt lux in dño ut dēm ē debeāt talia arguere oñt. d. (Oīa aūt q̄ arguūtur) tāq̄ reprobā (a lumine) vere doctrine (manifestātur) esse talia (omne ei q8 manifestatur lumē est) p tūpatiue inq̄tū pomf in tuce. a ad ħ arguūf vicia ut peccatores eoz turpitudinē cognoscētes refugiāt ab eis ut fiant lux ī dño (ꝑpt q8 dicit) scz spūssanctus p me (surge qui dormis) ī pctis marcescendo (a exurge a mortuis) ab infidelitatibz te sepando. q̄ dicunt mortui Matthei. vñ. Dimitte mortuos sepelire mor. suos (a illumīabit te xp̄s) p fidē caritate formatā (Videte) hic ↄñr apls īducit ephef. ad imitādū xp̄i sapientiā qui ē sapiētia dei patris ut dicitur p̄ma chorin. p̄mo. d. (Videte itaq; frēs quō caute ābulets) societates prauoz declinādo (ñ quasi insipientes) qui talibus se īmiscent distinguere nescientes bonū a malo (ꝫ quasi sapiētes) q̄ arca bona a mala optīe iudicant illa p̄sequēdo ista fugiēdo. Jn q̄ cūq; em̄ arte dr sapiēs q̄ bñ iudicat ī p̄sequēdis a vitandis scd̄m artem illam. Sic sapiēs miles ī arte militari dr q̄ scit bene iudicare de expediendis

ad psecutionē victoriea oppositē vitandis ttē. a eodē mō est ī moribz (redimētes tps) tomis operibz insistendo hita oportunitate tpis (qm dies mali sunt) ⁊ qr frequēter ex impuiso impedimēta supuemūt. (pp terea nolite fieri imprudentes) ⁊ de futurē nō puidentes. Dicit em prudens quasi paul videns ⁊ alonge sibi puidens añ factū. a p oppositum imprudens. veruntn qr hic accipi² prudēta in hjs q ptinēt ad salutē ideo subdi² (sed intelligētes que sit voluntas dei) a quo expectatis remunerari. Et qr vicia carnis obūbrāt intelligentiā. ideo subdit (a nolite inebriari vino) p viaū gule (ī quo) ⁊ per qđ (est luxuria). Vñ dicit ihe ro. Venter mero estuās: declinat cito ad libidiem venter em a gemitia sunt mēbra ppinq. a ex vicinitate membroz designat ppinq tas vicioz (ꝫ impleamini spūsco) q dat sobrijs a castis. (loqntes vobismet ipsis) ⁊ adiuicēa vnusq sq; sibjpsi (in psalmis a ymnis ttē) vñ dicit act. ij. qp repleti spūssancto ceperūt loq varijs linguis magnalia dei (a psallētes ī cordibz vrīs dño) ⁊ intē tionē huiꝰ laudis ad dñm dirigendo (grās agētes) qr gtitudo bñficij accepti dispoit ad receptōe; alteriꝰ (subiecti muicē ī tioze xpi.) q ē tioz castꝰ a caritati ānexꝰ (Mulieres). Postq aplꝰ īstruxit de moibz ephesios gnaliter. Hic oñr idē fac quātuz ad duīsos statꝰ spēaliter. qz ptes pertebunt pseqndo. Prio igit instruit psonas iūctas mrīmonio. a pº vxores. d. (mulieres viris suis sbdite sint) eis ī hoc obediendo. Naturaliter ei impfectiora subdū² regimī pfectorū. mulieres vo sūt ipfectiores virtq ntuz ad sexū. qr femīa est mas occasiōatus. a quātū ad itellectū deficiētes a viri in discretōe. iō sbdit (qm vir est caput mlieris) a capite em in q vigēt oīa sēsus derēdet regimē totius corpis. sic xps caput est ecīe que est eius corpꝰ mistica. (Viri diligite) Hic scdō instruit viros. d. (viri diligite vxores vras) pter ꝫ ei mulier facta ē de latere viri. qr dz esse sibi cōiūcta p fidelē dilcōez (sic⁊ xps dilexit ecīaz) cuiꝰ ē caput (⁊ seipz tradidit p ea) ex caritate maxima (vt illā sanificaēt) a pctis mūdādo sāguie suo (mūdans lauacro aque) in baptismo p quā coīcatur xpi passio q̄tū ad effectū. ut s dēm est (in vbo vite) nā accedēte vbo ad elemētū fit sacrm (ut exhiberet ipē sibi gloriosā ecīam) tāq spōsam claritate fidei a morū refulgētē. glia em a claritate dr quasi claria. c. mutata in. g. (nō hntē maculā neq rugam) ⁊ pctm mōrale patens nec latens. Vel aliter (Nō hntē) ttē id ē mūdā a simplicē sine ruga duplicitatis (ita a viri ttē) qr sunt vna cato. Ideo subdit (qui suā vxorez diligit seipsum diligit) quia sicut dicitur matth. xix. Itaq iam non sūt duo ꝫ vna caro (nemo ei) rōe vtis (carnē suaz vnq odio habuit) Nā a sanctꝰ macerās eaz nō facit ex eo odio. ꝫ amore ut sit sbiecta spūi. sicut dēt ee a sic resurgat cū spū imōtalis. Et sic vir dēt diligere vxorez. nā carnē secū existentē (sic⁊ xps ecīam) supple diligit (qr mēbra sumus corpis eius). s. mistica oēs fideles (de carne eiꝰ a de ossibz eiꝰ) nam alīq fideliū sunt mfirmiores. et isti dicūtur de carne eiꝰ q añ resurrectionez fuit passibil⁊ a infirma (a de ossibus eiꝰ) quantū ad fortiores qui xpō conformātur in tolerātia adiuersarioz. per ossa em in quibꝰ cōsistit robur corporis virtus fortitudinis designat (et pter hoc relinquet hō patrem a mrēm) s. quantū ad cohabitacōem. Istud fuit dictū genī. ii. de adam a eua. Conseqnr applicat ad xpm a ecclesiā mistice. ai dr (sacramentū) id est sacrum signuz. (in xpō a ecclesia) licet ei filiꝰ dei patrez nō reliquerit. quia semper est in fine pūis vt dicitur iob. p. tn sm qđ dā apparentiaz dicit prem reliqsse

iquātū apparuit in mūdo visibilis in forma hui ad diūgēdū sibi ecclaz p misteriū incarnationis a passionis hue sicut hōsā. Et ex hoc valerie ad hpositū. d. (Verūtn̄ cū) a pz (vt aūt timeat viz) timore casto.

Capitulū Sextum.

(Filijobedite parētibus) Hic dñr docet parentes a filios qualit se debeāt hēre adiuicem. Et primo instruit filios. d. (Filij obedite parētibz vris in dño) i li ātis a honestis (hoc enī iustū ē) qz si lij hñt a parētibz cē. nulle mētū. a documentū. hoc etiā phat p scriptura exo. xx. (honora prem tuū a mrem tuā) nō solū in valerētia exhibēda hz etiā in nēcarijs ministrādis tpe necessitatis (qđ ē mādatū pmū) ñ simplr qz mādata ad deū ordinan tia siūt priora. hz in istis non addit exprimēdo pmissionē remuneracō nis sicut in isto Jō subdi. (in pmis sione) q̄ seq̄tur (ut bene sit tibi aē.) Consequēter instruit prēs. d. (Et vos prēs nolite ad iracūdiā puocare filios vrōs) eos nimis aspere ca stigando ne frāgātur desperādo. sic baculus tortuosus qñ nimis flecti tur ad erigendū (a educate illos) nutrite (in disciplina a correctōe dñi) in moribz a timore (Serui) hic dñr instruit seruos a dños. a p mo seruos. d. (Serui obedite dñis hoies sunt liberi. hz q̄tū ad aiam oēs aliq̄ sunt liberi a aliqui seruit odi tionis (cū timore) valuerētia qđ ē opetit filijs (a tremore) qđ ē pprīū seruoz qz subsunt flagelli dñoz (in simplicitate cordis vīi) idest absq; fraude et dolo (sicut xpō) fuit⁹ ei in troducta ē p pctm. a sic ē pena pec cati. Deus enī actor est mali pene a pōt corrigere pctā sicut placz sibi p penā seruitutē vel aliā. Aliqñ eti am imittit alicui malū pene nō ppt expiacōz culpe hz ppt augmētū meri ti p exercitiū humilitatē a pacē. Ali qñ etiā ex caritate aliqs sibi accipt seruitutē voluntarie. Sic paulin⁹ no lens. eps in huitutē se tradidit tpe wandalox p filio cuiusdā vidue. Et oībus istis modis nō solū huit hoī sed etiā deo imō tū homo patien ter sustinet seruitutem sibi inflictā ex ordinatione dina vel assumptā voluntarie ppter deū (nō ad oculum seruientes) valim pntia dñorū tm hz etiā in absētia quasi hoibus pla centes tm (hz ut serui xpi) voluntarie sustinentes in hac ordīationē dei. Et subdit ratio cū dicit (scientes qñ vnusquisq; qđ cunq; fecerit bonum) s. meritorium (hoc recipiet) in mer cede (a dño) in cuius ptāte sunt dñi si cut serui. Jō subditur (sive seruus sive liber). Nā odium seruitutis re spectu vite btē nullū affert impedim tū. Unde. d. ambro. In dño bō seruitus a bona libertas eqlance appen dunt. Scdō istruit dños. d. (Et vos dñi eadem facite illis) supple seruis vtētes eox seruitute rōnabiliter a modeste. iō subdit (remittētes mi nas). q. d. nō solū remittētes hoc qñ peccant ex fragilitate vel ignorātia. hz etiā cōminationes a verba aspera. Et subditur ratio (scientes qm a illox a vr dns ē in celis) pfi dens eqliter dñis a seruis (a psona rū accepō nō est apud deū) Jta ā pumiet dñm sicut seruuz a etiā gra uiox ceteris paibz. qz quāto stat⁹ alti or tanto casus grauior ppt qđ dicitur sap. vi. Potētes potēt tormēta pa tientur (Decetero) Postq̄ apls in struit epos. i cōmūia postea psonas diūsox statuū in speciali. Hic vult tit ad instruēdū eos i gnali. Et di uidit in duas. qz pmo mouet eos ad sumendū arma virtutū genera liter. Secō describit hec arma specia lit ibi. State ergo. Circa pmū dicit (Decetero fres corroboramini i dño). q. d. Ex quo radicati estis i fide xpi debetis cōfidere de ipso. nā assistit fide libz suis in tēptacōibz a pssuris. ve rūtn̄ qz nō debet homo sic confidere

de assistentia dei q obmittat facere
qđ pōt·q hoc eēt tēptare deū·Ideo
sūditur(Induite vos armatura dei)
·v·virtutib9 q sūt arma militū xpi·
(ut possitis stare)absq; casu morta
lis pcti(adūsus insidias diaboli)
qm sicut dicit leo pp oim discutit mā
suetudines·vitiat curas structura
affcūs·a ibi q̄rit causas nocēdi vbi
quē viderit studiosi9 occupari(qm
n ē vobis colluctacō adūsus carnē
et sanguinē)·v·aduersus hoies qui
sunt caro a sāguis·a p oīs visibi·
les(ꝯ aduersus pncipes a ptātes)
·v·demones q̄ sūt hostes inuisibiles
Et dic (principes a ptātes) q āge
lox ordines nō solū sunt p grām ꝯ
ecc p naturā a sic de singulis ordini·
bz ceciderūt aliqui in quib9 natura
lia remāserūt integra vt dic dyo
si9·a inferiores obediūt superioribz:
ut magis possint nocere hoīb9·(et
p principes et ptātes)intelligūtur
alij ordines demonū(aduersus mū
di rectores)noīe mūdi nō intelligi
tur hic vniuersitas creaturax q̄ nō
regitur a demonib9·ꝯ a deo a ange
lis sanctis sibi ministrātib9·ꝯ intel
ligit vniūsitas hoīm malox·sic dr
ioh·p·Mūd9 eux n cognouit qui p
demones regi dicūtur inquātux per
eos ad pcta mouētur:pp ter qđ sub
ditur ad declaracōnē hui9 intellcūs
(tenebrax hax)·Dicūtur em mali
hoies tenebre·q sūt inuoluti tene
bre ignorātie a culpe(xtra spūalia
nequicia)·v·cōn spūs neq̄ siue ma
lignos·hoc ecc dr ad oñendū q p
rectores mūdi hic demones intelli
gūtur (in celestib9)·v·in ꝯ aere cali
ginoso qđ freqnter in scriptuā celū
noīat in q̄ dōnes habitabūt vsq;
ad iudiciū:ppt qđ aues celi noian
tur·Mathē·xiij·vbi dr q aues celi
comederūt semē qđ cecidit sec9 viax
(Propterea accipite armaturā dei)
·s·virtutū vt p̄dictū ē(vt possitis re
sistere)insultib9 demonum·(in die
mala)·v·in pñti vita vbi imminet tē
ptacōnū pugna(a in oīb9)·s·pspe

ris a aduersis·(p fecti stare)ita q ñ
frāgamini aduersis·nec eleuemini
pspes(State)Hic oñr aplūs descri
bit vtutū arma magis in speciali·d·
(State ergo succīti lūbos vestros)
angulo castitatis·Vñ grego·omel
xxxn·Lūbos p̄cingim9 cum carnis
luxuriā per otinentiā coherceam9(in
veritate)a ñ similatore tm sicut fa
ciūt ypocrite(a induti lorica iustic)
sicut em lorica opit corp9 vndiq; :
sic iustitia obitū vidit vnicuiq;(et
calciati pedes)·v·affcōnes(in pa
racōne euāgelij pacis)·v·vt sitis pa·
rati ad predicandū euangeliū xpi
qđ annūciat pacē eternā Ad figni
ficacōnē hui9 dicit marc9·vj·ca°·
missos ad p̄dicandū calciatos san
dalijs q̄b9 munūtur pedes ne ime
diate tāgant terram et nudi rema
nēt in pte superiori·q affcōes predi
catox ñ debēt ad terrena affici ꝯ ad
celestia·sic dr i glosa sup locū istū
(in oīb9)temptacōnū multib9(fu
mētes scutū fidei)q̄ est spa speran·
dax rex(in quo possitis oia tela nequ)
firma em fides de bonis celestib9 q
sperā² repellit ictꝰ dēonū q̄si scutū·
(a galeā salutis assumite)·s·carita
tē·q sic galea suppōnit tāq̄ ople
mētū a perfectō aliox armox·sic cari
tas est perfectō aliarum virtutū(a
gladium spiritus(id est datū a spi
sancto(qđ est verbū dei)Matth·x·
Nō em vos estis qui loquimini
ꝯ spūs pris vri q̄ lo·i vo·Dici² ātē
bū dei gladi9·q pcussus cū eo diui
dit a mūdo·Et qm hec armatura de
pendet ex dei grā·Jō sūditur(p om
nē oracōem)q̄ est simplex petitō a
dō (a obsecracōem)que est expres
siō dei facere per quā petitō fit gra
dibilis·vt cū dr Per passionē tuam
libera nos dne a hmōi(orātes om
ni tpe)ad ꝯ ordinato(in spū)·v·me·
te a ñ tm voce(a i ipō vigilātes)·v·
feruēter orādo a ñ remisse(cū oī in·
stātia)·v·pseuerāt(p oīb9 scis)vt
hēant arma p̄dcā gnaliter(a p me)
specialit(vt dcs m ꝑmo in aption·

onis mei) ⁊ ostantia p̄dicādi euangelīū xp̄i (p quo legacōne fungor in cathena) nūc detēt9 rome (ita vt ī ipo audeāt ⁊) ⁊ ut tribulationes ḡs fustineo in nullo me terreant a p̄dicatione retrahēdo (Vtaūt) Hec est vltima ps huiꝰ epistole. Et ē ofirmacō p̄cedētiū p hoc q̄ apls eā misit p dilectū discipulū ut plenꝰ posset significare statū apli ephesiis a eos ī deū osolari Et hoc ē qđ dicit apls (ut aūt) Et pz īrāvsq; ibi (Et fidelis miſter in dño) ⁊ in his que fūt ad dñm (a osolet corda vestra) vos in bono ofirmādo ad sacra hoꝛ tamēta (pax fratribz) ⁊ in xp̄m credentibz fuple fit (a caitas cū fide) Aliter fides esset mfoꝛmis (a dō prē nrō) qui est datoꝛ istoꝛ bonorū (a dño ihu xp̄o) p quē ad nos puemunt dei dō (grā cū ommbz) gñalit credentibz (in incoꝛruptione Amen) ⁊ fic maneāt in grā q̄ nō recedant ab ea ꝙ puemāt ad glaz q̄ est grā ofūmata Amē.

Epla Pauli ad phil. C. p̄m.

Paulus a thī Hic īcipit epla ad philippenſ. que diuidit in tres ptes. s. p̄fationē a p̄secucōz ibi. Gratias. a ofūmationē ppe finē ibi. Salutate. Cir̄ p̄mū p̄mo ponit psone salutātes cū dia² (paulus a thimotheus) hūc adiungit secū. q̄ missus erat ad eos p ipm̄ ut hꝫtur capitulo sequēti ut cū venīret ad eos reuerētius ac magis caritatiue reciperetur. scdō ponunt psone salutate cū dicit (oībz sāctis) ⁊ p baptismū sācificat (ī xo ihu) In p̄miua em̄ ecclia ut nomē xp̄i redderetur magis autēticū amabilea valeren dū apli baptisabāt in noīe xp̄i. in quo tñ intelligit tō trinitas. quia xp̄s grece vnctus latine dicit. a sic intelligit filius vncto. p̄ vngēs. a sp̄usscto vnctō (q̄ fūt philippis) nomē est ātatis in macedonia quā edificauit philipp9 rex pater alexādri magni. a a noīe suo eā benoīauit (cū episcopis a diacombz) p episcopos in plurali intelliguntur sacerdotes ut dicit hic glosa. q̄ plures epi nō p̄sunt vni ciuitati. Dō t etiā dici q̄ per epōs intelliguut sacerdotes cū pontifice ciuitatis. Episcop9 em̄ dicit ab epi qđ est supra a scopos intētio quasi supintēdēs sc; populo cui p̄est. Hoc aūt cōpetit tam epis q̄ p̄sbiteris curatis. Isti aūt ꝓpter specialem eminentiā sup populū erant specialiter exp̄mendi in salutatione apli. Ideo expressit illos specialiter post salutationē ōnium gñaliter. tercio ponuntur optata bona cum dicitur (gratia vob) in p̄senti (a pax) in gloria celesti q̄ quietat tōliter hominis appetitum (a deo p̄ nostro) qui est datoꝛ oī um bonoꝝ (a dño ihesu xp̄o) p quez tanq̄ p mediatorem nostꝝ nobis puemūt dicta bona (Gratias) Dremissa salutatione hic osequēter pmitur p̄secutio epistole in qua philippenses p̄mo redduntur benuoli Secundo docles. ca. ij. Tercio attēti. ca. iij Primū aūt facit apls duplicit. p̄mo p bonis eoꝝ gratias agē do. scdō tanq̄ amicis specialibz suū aīm aperiendo ibi. Scire autē volo. Circa primum dicit (Grās ago deo meo) quē deuote colo (ī ōmi memoria vestri semp) ⁊ quotienscūq; occurrit mihi memoria de vobis (cū gaudio) ⁊ gaudens de bono vestro (dep̄cationē faciens sup omunicatione vestra cir̄) ⁊ de eo q̄ mihi cōi castis fidei a op̄e (ī euangelio x̄) credentes a opantes fic a ego (a p̄ma die) uersionis vestre (vsq; nunc) in bono p̄seuerātes. nam in fide perstiterant nec falsos aplos receperūt ut 8t ieronimus in p̄logo. ꝓpt qđ apostolus de bona osummacōne cō fidebat. Ideo dicit (confidens hoc ip̄m quia qui cepit in vobis opus bonū perficet) quia sicut inchoatio opis meritoꝛij ē a deo ita otinuacō a ofū macō (vsq; in diē x̄i ihu) ī q̄ vult ad

iudiciū vestra remunerās tō (sicꝫ ē mihi iustū ꝫ sentire) ꝫ tā em̄ bono principio iustū ē sētire finē bonū: et maxime ēca dilcōs-qa dilectō facit opinari bonū de dilecto Jō fuditur (eo q̄ habeāvos in corde a in vinculis meis)-s-caritatē-(a in defensiōe et firmacōne euāgelij) Philippenses em̄ stanter certauerāt p̄ vita te euāgelij-vt h̄etur in fine huiꝰ capituli-(socios gaudij mei)-q-d-ex hoc iustū est m̄ sētiē q̄ erit socij cō solacōnis mee in patria sicꝫ estis socij tribulacōnis in pugna-(Testis em̄ m̄ est deꝰ ētē-) Cōfirmacō ē sue dilectionis erga eos-Jō ꝑbdit (a ꝯo ut caritas vīa magꝫ ac magis abūdet) q̄ caritas ꝙp̄ pōt crescere in via (in oī scia) nā crescente caritate crescit notiā que expedit ad salutē (vt p̄betꝫ potioā)-v-approbetꝫ ea sequēdo (vt sitꝫ sinceres)-v-pui a mūdi in vobis (a fine offensa) p̄mis (in diē p̄pi repleti aē-) ut in die iudicij appareatꝫ plenū bonis opibz a deo remunerādis (in laudē a glām dei) q̄ ī remuneracōe celestī ē laus iugis-ps-lxxxiij-Bti qui habitant in domo aē-(Scire autē) Hic ostēdit apls reddit philippēses benuolos amicabilē eis significās statū suū. Et diuidit in duas-s-p̄ncipalem et incidentalē: ibi-Quidā et-Circa p̄a mū dicit (Scire autē volo vos frēs) tanq̄ amicos meos speciales (q̄ q̄ circa me sūt) tribulacōes a vincula q̄ tome sustineo (magꝫ venerūt ad profectū euangelij)-nā ex hoc fuit magis publicatū ō intencōez me p̄sequentiū qui p incarceracōez meā credebāt extīguere euangeliū: nam in carcere p̄dicabat et miracula faciebat-ex quibz plures de incarceratis a custodibz cōuertebātur-a hec oīa ad diūsas ptes orbis referebātur-eo q̄ vomam toti mūdo dñabātur-a sic de omnibz ptibꝰ veniebāt aliq̄ a reuertebātur-Jō ꝑbdit (ita ut vincula mea manifesta fierēt in xpō)-v-manifestū fieret q̄ vincula cō stanter sustinebā ꝓptēr xp̄m (in oī p̄torio) Aliq̄n em̄ in p̄torio erāt tu dices minores a aliq̄n maiores-et aliq̄n cū eis p̄sidebat ipator a ī oī ꝯ bꝰ differētijs istis fuꝫ apls ī p̄torio adductꝰ a ita ostātꝫ se hūit q̄ plēs xp̄i discipulos animauit ad p̄dicandū publicē xp̄m q̄ priꝰ ꝯ facere nō audebāt-Jō ꝑbdit-(vt plēs ex fratribꝰ aē-) (Quidā) Hec ps inchoātis-qa p̄dixerāt immediate aliqs audaciā p̄dicādi assūpsisse ex vinculis suis-Jō inchoātꝫ ponit distinctōnē p̄dicantiū-Nā aliq̄ faciebāt hoc intencōe bō-Alij vero mala-Et diuidit in-d-nā primo ponit hanc diūsitatē-secūdo circa bm̄ suā caritatē ibi Qui em̄-Circa primū dic (Quidā a ꝓpter inuidiā a cōtencōnē)-v-inuidia a otencōne moti ō me eo q̄ p̄dicacō mea de preterito apparuit magis virtuosa-a ex bꝰ facta ē magꝫ famosa q̄ ipōr-ꝓpter qꝰ me incarcerato fortiꝰ p̄dicāt vt sapiētiores et famosiores appareāt (quidā āt ꝓpt bonā voluntatē xp̄m predicāt) non intendētes ex sua predicacōne oseq̄ ꝓpriā glām ꝙ honorē dei a salutē p̄ximi (quidaz ex caritate) ñ solū ad p̄ximū generaliꝫ ꝙ ecclām ad me specialiter (sciētes q̄m̄ in defensione euāgelij (positus sū)-s-in carcere-a ideo p̄dicādo supplent vicē meā qui ñ possū ad bm̄ faciendū discurrē (a reuelant famā meā) quā aliqui mituntur depmere vt dictū ē-(q̄dā āt ex otētione aē) Iste modꝰ male ānūciādi xp̄m differt a prīo-naz illi q̄rebāt depmē famā pauli: a suā eleuare-Isti vero q̄rebant penā sui carceris aggrauare-Jō ꝑbdi² (existimātes p̄ssurā se suscitare vinculis meis)-dicētes se esse pauli discipulos falsē tñ ut p bm̄ aptiꝰ pena aggrauaēt Sicꝫ torq̄tꝰ dicebat se eē discipl̄m sancti tiburcij ut a iudice grauiꝰ puniret: ꝓpter qꝰ isti nō videntur fuisse xp̄iani misi simulatorie-a huic osonat qꝰ dr annūciant non sincere-sed fīlatorie-Et

sic ptz q̄ apls ponit q̄tuor modos anūciātiū xp̄m. q̄rū primus a q̄rtus sunt mali quātū ē ex intentione denunciātium. nō tñ ex re denūciata tertiꝰ a scōs bonī sunt vtroq; modo (Quid ergo) Hic ostēdit apls declarat suā caritatē. a primo quātū ad dēcas p̄dicationes. scdō quātuz ad philibi. Coartor. Circa primū apparet caritas apli eo q̄ oēz modū denunciandi xp̄m ipe acceptat q̄uis alii q̄ sunt ad gl̄iam ē suū q̄ intēnit ppt̄ hōrē ꝯ sinū. Et hoc est q̄ dicit (Quo ā duz oīno tñ) q. d. de diminutione fame mee a aggl̄uatione corpaꝝ pene nō curo. dū tñ nom̄ xp̄i p̄dicet. imo de istis (gaudeo) i p̄senti a magis (gaudebo) in futuro. Et subdit causam. d. (scio enī q̄ hoc p̄ueniet ad salutē) vel ad augmētū meriti (p vrām orationē a submīstrationē spūs ihesu xp̄i) vel quia ipe xp̄s dabit mihi vires a ostantiā sustinendi p orationes vras ad deū per me fusas a fundendas (scdm expectacōnēa spem meā) bñtudinis obtinendē. cuius signū sbdit. d. (q̄ in nullo confundor) ex p̄secutione adūsātiū (hoc in oī fiducia) vel firma cōstantia (sic semp) supple fui de p̄terito a tē pore cōfessionis mee (a nūc). s. de p̄sēti a futuro (magnificabit xp̄s) vel honorabit (in corpe meo tm̄) q̄ sive uaz p̄dicabo nomē eiꝰ magnificē. sive moriar hoc erit p eius fide. a sic moriar in eiꝰ gl̄osa confessione (mihi ānt viuere xp̄s est) me viuificās p suā grāz (a moi) p eo (lucrū). s. ut sim a pfecte iunctꝰ p gl̄am. Et q̄ vtrū q̄ bonū est. nā sic viuere ē augmētare meritū. Jō dicit (q̄ si viuere in carne). s. mōrti a passibili (Hic m̄ fructus opis) vel augmētato meriti a supple statiz mori ē absq; dilacōe p̄mū osequi. Jō subdit (Et q̄d eligam ignoro Coartor) Hic ostēdit caritatē suā ad philippēs. Et p mo bñt. scdō eos ad martiriū tolerantiā induxit ibi. Tantum digne Primū aūt ondit p hoc q̄ pelegit bonū philippensiū acceleracōni siue glorie. d. (Coartor enī e duobz) vel moueor ad petēdū duo que nō possunt simul hēri (desiderium hns dissolui) p mortē corpalē (a ee cum xp̄o) in gl̄a (multo magis enī melius) videt p me (p manere aūt in carne) vel diuiꝰ viuere (necessariū ē ppter vos) ad vrām confirmationē in fide a moribz p doctrinā meā. Et ehgēs hanc ptē subdit (Et hoc confidēs) sciz bonū vestrū p me p mouēdū (scio q̄ manebo) in vita p̄senti ad vtilitatē vestrā. Jō subdit (Et p manebo oībz vobis ad p̄fectū vestrū) sciz in fide a moribz (a gaudiū fidei) vel fideliū (ut gratulacō vra abūdet in xp̄o ihu) q̄ ē gratulatio scā (in me p meū aduentū iterū ad vos) q̄ philippens. sume desiderabant. a apls hoc intendebat facere habita oportunitate ex diuina ordinacōe. Aliter enim nō asserit se venturum ut patet in ptē sequēti (Tātū digne) Hic ostēdit monitio de tollerantia martiriī ad quā tñ p̄exigit cōfessio sancta. Jō dicit (Tantū digne euāgelio xp̄i conuersamini) vel intm̄ conuersamini digne fm euāgeliī doctrinā (ut siue cū venero) ad vos si deꝰ voluerit (siue absens) si aliud de me ordīauerit audiā absens vel videā p̄sens (q̄ statis) firmit̄ (in vno spiritu) vel in spūsancto q̄ est vnꝰ (vna mimes) in corde (collaborātes) i ope (fidei euāgeliī) vel in his que ptinēt ad fidē euāgelicā (a i nullo terreami) ab aduersariis vos p̄seqñtibz (q̄) sciz p̄secutio (ē illis causa p̄dicōnis) gehenne (vobis aūt salutis eterne a hoc a deo) qui dat grām a gl̄am (q̄ vobis donatū est p xp̄m) vel p honore xp̄i (nō solū ut in eū credatis) ut infirmi fideles (sz etiā ut pro illo padami) ostāter sic fortes q̄ puenit ex speciali dono dei (idē certamē habentes) otra aduersaios fidei (q̄le a vidistis in me) q̄n fui apd vos flagellatus p p̄uātorē puelle phitonisse ut habetur act. xvi. (a nūc

audistis de me) q8 sum incarcerat⁹ tus pme-

Capitulū Secunm.

SI q̄ ꝙ ꝛsolacō) Postq̄ apl's reddidit benuolos philip- Hic oñr reddit eos docales i formando eos caritatiuea plene de moꝛib⁹ a fide- Et pūo pmittit quā dā pfacōnē- sedō sb̄dit suā informa tionē ibi- Vt idē- Circa primū scien dū q̄ cōsolacō ꝓprie videt esse anxi etatis terminacō- Solaciū vero cōso lacōnis ē diffusio- Societas aūt so laciꝫ cōicacō- Miseracō vero anxie tatis suppoꝛtacō- q̄ fit in coꝛpalibz duo simul tūcti ieuiꝫ poꝛtāt onꝫ q̄ vnꝫ solꝫ sic suo mō ꝛpatiens altei suppomit se cū eo suo oneri vt 8ꝛ-ij- rethoꝛice- a ls quartum p̄cedit alia tria vtz de se- Apls autē erat in car cere ꝓpter q8 istis q̄tuoꝛ indigebat a ista q̄tuoꝛ dicit se ꝛsequi si veraci ter obtēperēt sue monicōni- et ex ls debēt ad ls moueri- dicit igit- (Si q̄ q̄ ꝛsolacō in xp̄ō) ꝛ ordinata ad cri stū- q- d- si me vult ꝛsolari in anxi etatibz (a solaciū p̄bere a societatē spūs) q̄ societatē coꝛpalez exhibe re ñ poterāt (a p viscera miseicoꝛ die) ꝛpati lacrimis meis (iplete gau diū meū) p implecōnē mee monicō nis- vtz ex seq̄ntibz (Vt idē) Hic cō seq̄ntr ponit informacō apli- Et pri mo p seipm- secūdo p suū discipl'm ibi- Spero aūt- Prīa in tres- q̄ primo mouet eos de fidei vnitate- secūdo de vera humilitate- ibi- mihi p otētio nē- tercō de oīmoda scitate ibi- Ita q̄ carissimi- Circ primū dicit (Vt idez sapiatis) ꝛ implecō gaudiū mei ē ut idez sapiatis de fide- sapia enī ꝓpe cog nicō est de ōnis- fides āt h̄et deuz p obiecto sb̄ rōne fūmi veri et bōni sed q̄ fides sine caritate ē informis Jō sb̄dit (eandē caritatē hntes) ca ritas āt facit hoies vnīꝫ volūtatis- iō sb̄dit (vnanimes) a p oñs adꝫ uicē cōpati a ꝛgaudere- iō sb̄ditur- (idipm cōsentientes)- (Nihil) Hic oñr monet philippenses de vera hu militate- Et pūo facit ꝓpositū- secū do ad ls inducit exemplū ꝛ ibi- Hoc enī sētite- Circa primū dicit (Nihil) supple faciatis (p otētionē) sic faciūt supbi- pū- riij- Inter suptos sp̄ius gia fuit (neq; p manē gl'am) q̄ meri tū aufert Matb- v- Receperunt enī mercedē suā (sed in humilitate) ve ra (superiores sibiīuicē arbitrates) vere enī hūiles semetipsos iudicāt alios inferiores- Et sb̄dit cā- (nō q̄ sua sūt singuli ꝛsiderātes etc) q̄ ve re hūiles nō ꝛsiderāt ꝓprias excellē tias q̄ pñt eē occasio ꝓpe elacōnis- sed excellētias alioꝝ q̄ sunt occasio humiliacōnis ꝓprie et honoracōis aliene (Hoc enī) Hic oñr inducit ad ls exemplū s hūilitate xp̄i q8 ē efficacissimū- a primo ponit ei⁹ hūi liacōnē- secūdo oñdit ei⁹ exaltacōē ibi- ꝓpt q8- Circa primū dicit (Hoc enī sētite in vobis ac̄-) ꝛ hūilitatē xp̄i habete in coꝛde a ñ solū exteriꝫ sic ypocrite- (q̄ cū i forma dei esset) ꝛ vnꝫ in ēentia cū deo p̄ce ab eterno q̄ forma veritatis nullo mō ē multi plicabil' (nō rapinaꝝ arbitratꝫ ē eē se eq̄lē deo) s- in ptāte- Nam in deo ñ est quātitas mole ls vtutis- dixit enī ioh- v- ca- Quecūq; p̄ facit filit a fi liꝫ facit- a ls dicēdo ñ fuit rapina q̄ ñ vsurpauit sibi honorē alienū sed ꝓpriū- Et p ls elidit' error arrij dicē tis xp̄m esse creaturā- (ls semetipm exinaniuit) ꝛ maxie hūiliauit cuꝫ eēt tātꝫ a tal'- Veritn q̄ veritas in de nō fuit passa aliq8 detrimentuꝫ- iō sb̄ditur- (formā serui accipiens) ꝛ humanā naturā i vnitate suppo siti in qua apparuit humil'- (in fi militudinē hominū factꝫ) quantū ad naturā passibilē- ñ tn quātū ad culpā (a habitu inuētus ut homo) quia mal' homines duxit vitā cōem luc- vij- Venit filiꝫ hoīs mā ducās a bibēs ac̄- (hūiliauit semetipm)- ad dādū nobis exēm Jo- xiij- Exēm dedi vo- ac̄ (fās obediēs) dō p̄ri ñ so lū vsq; ad mortē a verbera- sed etiā

(vsq; ad mortē) a ñ q; cūcq; ꝫ vsq; (ad mortē crucis) ꝺ tēptibilissimā a aserbissimā (ꝑ qꝫ) Hic oñr oñt exaltacōnē xpi quā merut p dictā humiliationē-ꝺ-(ꝑ qꝫ a deꝰ exaltauit illū) in sua resurrectōnea ascē sione-glam eñ sui corpis a exaltationē eꝰ ad celos meruit p suā passionē-nō autē glam aie quā hūit ab instanti ꝺceptionis sue (a dona ut illi nomē qꝫ est sup oē nomē) sc; q; xps homo noietur deꝰ-lz ei ꝫ sibi datū fuit ab instāti sue icarnationis ꝑm rem- q; incarnacō facta fuit in suppositō ꝺino-nō tñ ꝑm manifestationē-ꝫ pꝰ resurrectōē; eius a ascensionē p missionē spūssancti a alia ꝺine vtutis opa declarata fuit eius ꝺinitas a tūc dicit nomē dei tatis sibi datū-eo mō loquēdi quo res fieri ꝺr qñ innotescit (ut ī noīe ihesu oñe genu flectat-cēl) ⸗ut oēs exhibeāt a reuerētiā angeli hoīes a ꝺemones (a oīs lingua) corpalis a spūalis (ostēdat q; dñs ihs xps in glā est dei pīris) q; scōm deitatē est vna glā dei pīris a filij (Itaq;) hic oñr apls instruit philippēs-ꝺe oīs moda sācitate-ꝺ-(Itaq; carissimi mei) licet ei paulꝰ diligerꝫ oēs fideles tñ istos diligebat dilectōe specialī (sic semp obedistis) mādatis a osilijs euāgelicis a tpe vrē ꝺuersionis (non in pīsentia tm aē) id ē melius opa mī in absentia mea q; fecistis in pīsētia attēdētes q; semp habetis deū pīsentē qui sūme timēdus a reuerēdus ē-iō subdit (cum metu) cordis (a tremoe) corpis-Timoꝛ eñ in corde facit tremoꝛē ī corpoē (vrām salutē opamī) p opa sā ctevite Et q; opꝰ meritoꝛiū expēdet a deo subdit (deꝰ ei ē q; opaf in vob velle)-s- opꝰ meitoꝛiū (a pficere) in ope (p bona voluntate) sc; sua nō p nrā mīsi ex oñti imq; tū sequimur instinctū voluntatis ꝺine-Cōsequēter oñt modū faciendi bonū (Oīa autē facite sine murmuracōnibz) ⸗tra de uma hoīes ꝫ magis dulcāt a deuote (a hesitationibz) nullo modo dubitātes de ꝺino subsidio vob assistente (ut sitis sine q̄rela) actiuea passiue ita patiēter p imitacōnē (a sine reprehensione) ⸗sic q; in bonis non appareat aliud reprehensibile-Et sb di² vna causa cū dica² (In medio nationis prauea puerse) ⸗infideliuꝫ quoꝫ plures ꝺuertebātur ad fidē ī pmitiua eccīa ex tō cōfusacōe fideliū inter eos existētiū-ideo subdi² (Inter quos lucetis sic lumīaria ī mūdo) vnde gen-xv-p stellas celi itelligūtur bona p pulueē terre malis ic ibidē plenꝰ fuit dictū (verbū vite ptinētes) ⸗doctrinā euāgelicā habētes in corde credēdo a in ore ꝺocendo a in ope adimplendo (ad glam meā in die xpi) ⸗ī die iudicij ī quo xps veniet ad iudicādū-nā merita discipuloꝛ ꝺedūt ad augmētū glorie doctoꝛ-ꝑpter qꝫ doctoribz debet aureola (q; nō inuaciū acquirī) ad terrā vrām p pdicatione fidei (nec īuanū laboꝛauī (quia securus ē ī vobis bonꝰ fructꝰ (ꝫ a si īmoloꝛ) deo p martiriū (sup sacrificiū a obsequiū fidei vrē) q; sibi sc; xpo ante obtuli vos ꝺuertēdo (gaudeo a congratuloꝛ oībus vobis) q; nō solū dīt ad gloriam meā ꝫ etiā redūdabit ī vobis (ī idipm) ⸗si tribulationes patiami martirij (congaudete mihi) q; nō solū ꝫ erit ad glam vrām-sed ad augmētū glorie mee (Spero autē) Postq; apls īstruxit philippenſ-p scīpm cū scripto-ꝫ oñr pmittit eis nuncium mittere qui ꝺoceat eos vto-Et diuidit in duas scōm dupticem nunciū-scōa ibi-Necessarium aūt-Primus aūt nuncius qui exp̄mitur hic fuit thimotheus quia fuit apl̄o amicabilis a ad ꝺocenduꝫ idoneꝰ-de q; dicit (Spero aūt) a pt; (ut ego bono aio sim) ⸗in dño oslatus (cognitis que circavos sunt) sc; bono statu vestro p eius relationē mihi cognito (neminē ei hēo taq; vnamimē) ⸗vnꝰ mētl mecū (q; fin cera affectōe p vobis sollicitus sit)

ut in bono ꝯfirmemꝫ a crescatꝫ (oēs
em̄ q̄runt q̄ sua sūt) ⁊ multi predi-
cādo q̄runt tpale lucrū ⁊ est pplo
lexicū ꝺr. Pēs de ciuitate vadūt
ad tale festū cū tñ plēs freq̄ter re
maneāt (ñ q̄ ibu xp̄i) ⁊ honorē di-
uinū ⁊ salutē aiaꝝ vt dictū ē ca. p̄-
cēdēti. ñ sic āt timotheꝰ (exp̄imētū
aūt eiꝰ cognoscite) ⁊ p experientiā
facti poterit videre q̄ ita sit (q̄m̄ fi
aut p̄ū filiꝰ mecū seruiuit in euāge-
lio) ⁊ euāgeliū predicauit se m̄ cō-
formando q̄ nō q̄siui vestra sed vos
(hūc g̃ spēo mittē ad vos) tāq̄ p̄ do
neū (mox vt videro q̄ circa me sūt)
⁊ cū videro oportūitatē mittēdi (cō
fido āt in dño q̄ē) ꝓtz ex hꝭ q̄ nō as-
seruit supra p̄ño capło itez se vētu
rū ad eos. sed q̄ hoc intēdebat sup-
ponit deiꝝ volūtate (Necessariū) Dic
exp̄imitur secūdꝰ nūcꝰ cū ꝺr. (Neces-
sariū autē existimaui) p vīa salutis
(epafroditū fratrē) religione x̄pia
nitatꝫ (a cooperatorē) in predicacō
ne euangelice veritatꝫ (a cōmilitonē
meū) tēpe aduersitatꝫ (vestꝝ autez
aplūs) ⁊ doctorē (a ministꝝ necessi
tatꝫ mee) q̄ m̄ ministrauit necessa
ria ī carcere (mittē ad vos) corrobo-
rādos a plenꝰ informādos (q̄m̄q̄dē
oēs vos desiderābat) videre a ꝺsolari
(a mestꝰ erat) de vestra tristicia (p
ptērea q̄ audierat illū infirmatū)
a sic fuit ī veritate (vsq; ad mortē)
⁊ periculū mortꝫ. (sed deꝰ miserus
est eiꝰ) cū sanādo (a etiā mei ne tri-
stīcia sup tristiciā habere) ſ. tristi-
cia de eiꝰ morte: sup tristicia de eius
infirmitate (festīmātiꝰ g̃ misi illuz)
ſ. ante thimotheū (vt viso eo iterū
gaudeatꝫ) q. ꝺ. priꝰ gauisi estis de
sue famitatꝫ auditu ⁊ itez gaudebi
tis de visu (exāpite itaq; illū) gau-
dēter a honorifice. (q̄m̄ ꝓpter opus
xp̄isti) ⁊ ut faceret opꝰ qꝫ xp̄istꝰ fec
a docuit qui venit ministrare et nō
ministrai Mathē xx. (vsq; ad mor
tē accessit) se mortꝫ piculꝫ exponēdo
a hoc volūtarie. Jō sb̄ditur (tradēs
aīmā suam) ⁊ vitā suā (ut imple

ret id qꝫ ī vobis deerat) q. ꝺ. mune
ra debistis p sustentacōne mea. sed
de vobis nō fuit qui ꝺferret m̄a mi
nistraret a ipē hoc adimpleuit.

Capitulū Terciū.

De cetero fratres mei) Hec ē
tercia ps principalꝫ ī qua a
postolꝰ reddit philippenses
cautos ꝺ deceptōnē pseudo aplorū
Et diuidi² in. ꝺ. partes. Nā primo
circa hoc philippenses hortatꝫ. secū-
do eos ꝺsolatur ca. quarto. Prima
in. ꝺ. qꝫ p̄mo premittit breuē profa
tionē. secūdo p̄sequit suā intencōez
ibi. Videte. Circa primū dicit. (De
cetero fratres mei) cristiana religi-
one (gaudete) de vīa ꝺfīōe ad deū
(eadē scribere vob̄) q̄. ſ. scripsi alijs
ecc̄ijs de cessacōne legatiū ad cauē
dū doctrinā pseudo aplorꝫ q̄ docent
cōtriū. De hoc em̄ scripserat alijs
vt ptz in precedētibz eplis. (mihi q̄
dē nō pigꝝ est) supple qꝫ solliciti
sum de vestra salute (vobis autem
necessariū) vt cauēatꝫ a deceptōni-
bus eoꝝ (Videte) Dic p̄sequit in-
tentū oñdens euacuacōnez legatiū
p̄ño vōe. secūdo exemplo ibi. Si q̄s
Circa primuz dicit. (Videte canes)
⁊ attēdite pseudo aplos quos no-
minat canes. eo q̄ ꝺ veros aplos ꝑ
bis detractorijs a mendacibz a mo-
dacibꝰ vtebātur (a in malos opera
rios) qꝫ per obseruacōnē legalium
quā asserebāt ad salutē euangelij
euertere nitebant² (videte concisio-
nē) ⁊ circumcisionē quā deisorie sic
nominat. eo q̄ ad nihilū valet sed
magis nocet. qꝫ nō est nisi violēta
abscisio pellicule. Et sb̄ditur causa
huiꝰ (nos em̄) cristiani (sumꝰ circū
cisio) ⁊ circumcisi circūcisione vera.
Circūcisio em̄ carnalꝫ fuit figura ei
cumcisionis spūalis: per quā aufe-
rūtur peccata q̄ est baptismꝰ aufer
rēs penā a culpam: ꝓpter qꝫ succes-
dit circūcisioni: sicꝫ perfectū ip̄fō. a
auferēs eā sicꝫ veritas vmbrā a fi
gurā. Jō sb̄ditꝫ (q̄ spū dō seruimꝰ) a

nō carne tm̄ (a gl̄amur in xp̄o ihe
su) cui sum⁹ incorpati p baptismū
(nō in carne) ⁊ in carnati circūcisio
ne (fiduciā hn̄tes) ꝯsequende salu⁊
tis p eaz sc̄z p circūcisionem sp̄ualē
(quanq̄) a ego habeā cōfidenciā in
carne) ⁊ fidere possez in carnali cir
cūcisione si de ea esset ꝯsidenduz eo q̄
sic circūcisus fū (Si quis) Hic ond
apl̄s ostēdit p̄positū exēplo. Et pri
mo sc̄z p̄omit in exēplū scdō philip
pēses inducit ad imitādū ibi. Imi
tatores mei. p̄ma adh̄ in duas q̄ p̄
mo exēplo sui cessationē legalīū de
darat. scdō de modo loquēdi se excu
sat ibi. Non q̄ iā. Circa primū oñ
dit apl̄s añ ouersiōez suā p legali⁊
bz multū sezelasse. a p⁹ ouersionez
eā viriliť ipugnasse. qđ nullo mō
facisset nisi euacuacōnē eoz p xp̄z cer
titudinaliť cognouisset. Dicat g̃
trā vsq; ibi (scdm legē phariseus)
⁊ de secta phariseoz. Erāt em̄ tunc
apud iudeos tres secte ut dicit iose
phus antiquitatū libro. xviij. s. sa
duceoz q̄ negabāt sp̄m̄ a angelum
a p ons resurrectionē. Et phariseo
rū qui ꝯfitebāť vtrūq;. Et essenoz
q̄ fiťe aīas hoīm imortales ꝯfitebā
tur. ⁊ iuētes q̄si religiosi hn̄tes oīa
in cmuni (Em emulationē) ⁊ zelu⁊
legis (p̄sequēs ecc̄am dei) ut p⁊ act.
viij. a. ix. (Em iusticiā que in lege
est) ⁊ que ē ipfecta. Nō em̄ iustifi
cabāt apud deu⁊ sed apud hoīes. fiē
iustida politica. fiē declaratū fuit
Ro. tercio a q̄sto (sine q̄rela) ⁊ sine
damore de me facto p legis trās̄g̃s
siōe (ꝓ q̄ mihi fuerāt lucra) Em esti
matione meā añ meā ꝯfusionē (hec
ter xp̄m detrimenta) ⁊ vtiť a grē
ipedimēta. q̄ dicere q̄ legalia hn̄t
adh̄ cursum suū est dicere xp̄m nō
dū venisse Nā figura cessat aduenie
te veritate (Verūtamen a existimo
oīa) illa legalia (detrimētū ee) salutť
ex alia causa q̄ subdiť cū dicit (p̄
ter eminentem sciētiā ihu xp̄i) id ē
p̄ euāgelicā doctrinā a xp̄o trādi
tam que supereminet oī doctrine al⁊
teri. Non solū philosophice ꝓ etiā
doctrine vete. cui opa² fiē pfectū i
pfecto. nec p̄t pure seruari cū lega
libus (p̄ter quē) s. xp̄m (oīa detri
mentū feci) ⁊ reputaui (a arbitroz
ut sterc̄ora) inquinātia p culpā si⁊
ne qua saluari nō p̄nt post publi⁊
cacōnē euāgelij (ut xp̄z lucrifaciā)
⁊ habeā ip̄m m p̄mū (a ut inuemi
ar in illo) incorpatus p fidē carita
te formatā (nō hn̄s illā meaz iusti
ciā que ex lege ē) quā ðt suā eo q̄
fuit nutritus i illa (ꝓ illā que ex fi⁊
de ē ihu xp̄i) q̄ facit dignū vita eter
na (ad cognoscēdū illū) in p̄senti p
speculūa i emigmatea i futuro faciē
ad faciē (a virtutē resurrectōis ei⁹)
ognoscēdo ea ut causā effectiuā nrē
resurrectionis future (a societatem
passionis illi⁹) i preseti ñ formidā
dā ꝓ magis ap lectēdā (ꝯfiguratus
morti eius) ⁊ assimiler ei i passiōe
a per ons associer ei in corpis a aie
gl̄ificacōe. Jō subdiť (si quo occur
rā ad resurrectionē q̄ ē ex mortuis)
q̄ erit ad vitā imortalem (Nō q̄) ⁊
Nm̄ apl̄s dixit plura de septinen⁊
tia ad excellētiā vite posť alīq̄s cre
dere q̄ diceret se tōliter pfectū quā
tū ad meritū qđ nō est verū. q̄ tō po
test semp̄ crescere in merito q̄ diu ē
in vita p̄senti. Vñ dicit hic glosa.
Nemo fidelium etsi multū p̄fecerit
dicat sufficit mihi. q̄ em̄ hoc ðt exit
de via ante finē. Jō apl̄s se excusā
do de mō loquēdi p̄misso ꝯfitetur se
nōdū pfectionē assecutu. d. (nō q̄
iā acceperim) pfectōez meti. ñ ei cō
uenienter p̄t intelligi de acceptione
p̄mij q̄ manifestū erat ad sensū q̄
erat in hac vita multis miseriis sū
iecta (sed aūt) ip̄z xp̄m p cedēdo ad
eū p meritū (si quo ꝯp̄hendā) ⁊ aliq̄
liť appropīquē ad pfectōnē meriti
put p̄t fieri i vita mōli (i q̄ ꝯp̄hēsū
fū) ⁊ p̄t quod ꝯprehensus sum ad
fidem fine qua impossibile est pla
cere deo hebre. xi. nec p consequens

l. ij.

attīgere ad pfectionē meriti (a xpō ihesu) qui me vocauit ad fidē ipsā a ctualit impugnantē. ꝓpter qđ hȳo catio dr oprehēsio hic. sicut oprehē dit adūsarius in bello a sibi subiici tur (Frēs ego me nō arbitror oprehendisse). ꝟ ad pfectionē meriti sim plr puenisse. (vnū autē) subp. ē qđ de me assero. (que retro sūt obliuiscēs) ꝟ legatia a terrena dimissi (ad ea vero q̄ priora sunt) ꝟ celestia tēp. q̄ sunt priora terrenis dignitate et duratōe. bonū em qđ expectā in celestibz est ipse dns. (extēdens me ip sū). p conatū liberi arbitrij in aug mentū meriti (ad destinatū pseq̄r) ꝟ ad premiū mihi a deo ordinatuz ad finalr osequendū. iō subdi (ad brauiū supne vocatōis in xpō ihu) ꝟ p ihesū xp̄m p quē tanq̄ p medi atorē vocamur ad celeste premiū. vel in xpō ihu. qr in ipso osistit bea titudo. Nā beati vidēt interius in aspū sue veritatr. a exterius in aspū sue hūanitatr. sm qđ dicit ang. sup ioh. (Quicūq; pfecti sumus) ꝟ i sta tu pfectōis. cuiusmodi erat paul9 a alij aplī a doctores a curati (hoc senti amus) ꝟ. p null9 nīm est simplr per fect9 in via (a si qđ aliter sapitis) hoc expomi duplr. Vno mō in malo sic Et si quid aliter sapitis: tenēdo cōtra riū (hoc nobis deus revelabit) ꝟ mani feste nobis oñdet nō ēvex in iudio vel antea p grām suā ab erroribus revocando. Alio mō in bono sic (a si quid aliter sapitis) ꝟ si quid aliud ptinens ad cultū dei. a ad pfectōis statū vos cognoscere otigerit. (a hoc deus vobis revelabit). q. d. sciatis q hoc nō puenit ex intelligētia vrā nec ex revelatōe diuina. a hec expositō videt magis osonare vbi seqñti cū dr (veruntn ad qđ puenim) ꝟ quantū ad veritatē quā circa predicā iā cog nouim supp. nōe est (ut idē sapia mus) in mente. (a in eadē pmanea regula) in operibus nullū sit scisma i corpe ecclē. (Imitatores mei) Post q̄ aplūs ꝓposuit se in exēplū. hic oñ ter induat philip. ad imitādū. d. (Imitatores mei estote) in predicās (a obseruate eos) ꝟ attēdite diligē ter utros eis oformetr (q̄ ābulant) devote in virtutē (sic hētis formā nrām) viuendi vobis tradita exo verbo a scripto (multi ei ambulāt via puersa (quos sepe dicebam vo bis) cū essem pns vobiscū (nunc āt a flens) p culpis eox (dico) supp ē (inimicos crucis xpi). qr otrariatur eox carnalitati (quox finis interit9) ꝟ eterno (quox deus venter ē) qr stu dent ei satisfacere in oibz (a glia) te tali carnalitate (in cōfusiōe ipsox) ꝟ erit eis ofusibilis (q̄ terrena sapi unt) tm̄modo a nō celestia (nra aūt ocūsatio in celis ē) p spē caritate for matā. qr sicut dicit augr. Aīa q̄ est pncipalior ps hoīs vbi9 ē vbi amat q̄ vbi aīat. a qm̄ p9 iudiciū sancti erūt in celis: nō solū in aīa sic mō: sed etiā in corpe gloso. ideo sequit (. vñ etiā saluatorē exspectam9) vē turū ad iudiciū (qui reformabit cor p9) in gnāli resurrcōne (humilitatis nre) nā mō nobis ē humiliationis occasio: eo q ē corruptibile a putre factibile. a corrodēt vermibus a in a neves reso luet (ofiguratū) tūc (cor pori claritatr sue). qr sci resurgēt in corpe gloso sicut a xps. Vna autē dos gloīe corpis ē claritas. sicut di ctū fuit prima cox. xv. a qm̄ hec re surrectio fiet virtute dei infinita: sic a creatione iō subdi (sm operatōem) ꝟ virtutē operandi (q̄ possit etiā sub iicere sibi oīa). Q creatione em oīa sibi sunt subiecta. qr de nihilo fcā a nisi seruarent a deo: oīa in nihilū redigerentur.

Capitulum Quartū.

Itaq; fratres mei carissimi) Postq̄ aplūs philippēn cau tos reddidit. Hic osequens ad cox osolationē se ouertit. Et vi ditur in duas partes. qr primo eos osolatur. secundo de cox liberali tate gratulatur. ibi. Gauisus sum.

ṗma adhuc in duas. qz ṗmo facit qđ dictū ē p seipm. scđo p amicum ibi. Etiā rogo. Sic em dictū fuit sup̄a ṗmo ca. phil. p xp̄o fuerant in tribulacōe. iō indigebāt exhortacōe quā eis exhibet apls ṗmo gñaliť. d. (Itaqz frēs mei carissimi) ↄ mihi iūcti dilectione speciali (a deside ratissimi) qz desiderabat eos videre apls corpaliter in via. a eternaliť in pria (gaudiū meū) de vō p̄fectu (a corona mea) Doctoribz em debetur glia spālis q̄ a sanctis 9r aureola (sic state) firmi exta tribulacōes huiꝰ mūdi (in dño) ita qz ab eo nullo mō euellami. Scđo exhortat duas psoas spāliť. d (Euchodiā rogo a sinthicē dep corr idipm sapere in dño) ↄ firmiter stare. Due erant matrone ne qs apls specialiť exhortat. tū ppť fragilitatez sexꝰ. tū qz mīstrauerāt nēcaia sibi a aliis p̄dicatoribz vt oñ deret se gratū (Etiā rogo) Hic oñr exhortat phil. p amicū. de hoc deuote rogās eū. d. (Etiā rogo a te germane) nomē ppriū est (compar) ↄ coadiutor meꝰ in p̄dicacōne (adiuua illas). s. mulieres dictas tuis exhortando (que mecū laborauerūt in euāgelio) ↄ in p̄dicacōe euāgelij necessaria mīstrādo. a nō solū mihi ẽ a sociis meis. De qbz sbdit (cū clemēte a ceteris coadiutoribz meis) in p̄dicacōe (qrum nomina sūt in libro vite) Est aūt liber vite idē qđ p̄destinatio 9ina. que dicit liber eo qđ in mēte 9ina nūmerꝰ electorū est firmiť descriptꝰ vel disp̄ositꝰ a hec ē descriptio simpliť. qđ āt illi ibi cēnt sic scripti fortitā apls habuit p diuinā reuelacōz. Alio mō dicit aliqs iustificā a qua tñ extingit aliqñ deuote. a hec ē descripcō exm qđ. Apls aūt p bona opa istoꝝ que videbat estimare debebat qđ cēnt in gratia a sic loquit in ꝓposito. misi p reuelationē habuerūt qđ essent simpliť scripti ī libro vite (Gaudete) Hic oñr inducit phū. ad spūalem leticiam.

Et scđo ad boni opis p̄seuerātiā exquibz orit hec letitia ibi. De cetero frēs. Circ ṗm dicit (Gaudete ī dño) nō ī mūdo (sēp) actu vel habitu (ite rū dico gaudete) ad maiorē inductionē (modestia vrā) in conuersacōe a vita (nota sit oībz hoībz) ut boni meliores fiant exēplo vestri. a mali ad bonū conuertāt (dñs ppe ē) ad vos remunerādū. Et qz minima sollicitudo tēpaliū impedit spūale gaudiū. iō subdit (nihil solliciti sitis) supflue. Nā oportet sollicitari de necessariis aliter videret tēptatio dei (ꝫ m oī oratione ctā) Hic ponunt q̄tuor orationis ptes. Oportet em in orādo ṗmo ad deū accedere p mentis eleuacōez. a hoc vocat orō que ē assensus mētis in deū. Scđo req̄rit determiate ꝓponere sal tēverbo mentali a hoc vocat petitio. ppť hoc dicitur hic (petitiones vre innotescant apud deū) aliqđ determiate ꝓponēs scđo qz ꝓponēs se disponat ut exaudiri mereat a hoc vocat grārū actō p ꝫ ei qz aliqs gr̄ā se oñt de bñficijs acceptē mereť recipe potiora. qrto qz exp̄mat illd p qđ oracō fit exaudibilis ex pte dei qđ ē eius scitas a ꝫ vocat obsecracō sic cū dicim9 p natiuitatē tuā. l. n. d. Et ppť ꝫ ī orōnibz eccie poꝰ in fine. p dñz nr̄m ihm xp̄z q̄ (a pax dei) ↄ deꝰ q̄ ē pax vel q̄es mētis (q̄ exuperat oēm sēsū) eo qz est ab oī intellectu creato in cōprehēsibilis (custodiat corda vra) ↄ voluntates vras ī bono q̄ dicit corda. qz sicut cor mouz alia corpis mēbra. sic voluntas mouet alias aie potentias ad actꝰ suos (in xp̄o ihu) ↄ p ihm xp̄m. qz aūt subdit in aliqbz libris dño nostro nō est de textu. nec hēť in libris correctis (De cetero) Hic īduit phil. ad boni cōtinuationem a augmentationē. d. (De cetero fratres q̄cūqz sūt vā) sine falsi admixtione (q̄cunqz pudica) sine lasciue dissolucōe (q̄cunqz iusta) erga ꝓximū (q̄cūqz scā) dīť cultū 9inū. q̄cunqz amabilia) dō a hoībz hoīs (q̄cūqz

l. iñ-

bone fame) ⁊ digna dom̄i nois (si q̄ virtꝰ) moāl a intellcūal (si q̄ laus discipline) ⁊ disciplina mox lauda bil (hec cogitate) freqñter meditādo (q̄a didicistis p doctrinā) p meam doctrinam (a accepistis) ⁊ acceptastis tāq̄ dignā tenēd a fuari (a audistis) ab alijs p̄dicatorib⁹ verl (et vidistis in me) q̄ nō solū verbo ꝫ ecl facto p̄dicaui vob. (Hec agite) a ñ som cogitate (a deꝰ pacꝭ) ⁊ dator ve re pacꝭ. sit ne et supne (eit vobiscū) per grām in pñti et gl̄az in futuro. (Gauisus) Hic oñr apls de liberalitate phil. gratula² magl tñ ppt eox meritū q̄ ppt vsū p̄riū. d. (Gauisus āt sū i dño vehemēter) ⁊ valde (q̄m tādē aliq̄n reflorunstis cēt) loquit de ipis p siltudinē arboꝝ q̄ videtur arida a postea reuiuiscit a floret ꝫm reuolucōnē tpis. Sic phil. p. mi strauerāt apl̄o necessaia. postea cessauerūt p tēpꝰ. a deinde iteꝝ sibi mi serūt exemū p suis necessitatibus. Cōseq̄ñr excusat cessacōnē interme diā. d. (Occupati āt erat) ⁊ impediti p uidere m̄ eo q̄ tribulacōez meu verāt (nō q̄si ppter penuriā). s. meaz (dico) q̄ gauisus sū vehemēter. Et sūdit cām (Ego em̄ didici) ⁊ sufficiens (in quib⁹ sū sufficiēs eē) ⁊ rlr q̄ hēo ateētus eē (Scio a hūiliari) q̄ ñ frāgor p impacia; (scio a abūdare) q̄ nde ñ erigor p supbiā (Ubiq; a im oib⁹). s. euētib⁹ (instituꝰ sū) ⁊ iformatꝰ a deo qualr debeaz me hīe (a satiai) supple scio sine excessu (a esu rire) sine impacie dfcū (a abūdai) sine supbie fastu (a penuriā pati) sine tristicie luctu (Omia possū) ⁊ oi fortuna bñ possū uti. vñ dr pbs p. etb. de virtuoso q̄ fortunas opti me ferat q̄ utiq; verꝰ dom̄ a thetra granꝰ sine vituperio. sicut ei corpꝰ thetraganū in quolibet latere bene sedet sic ⁊tuosus i q̄libet fortuna p spa vel adūsa bñ se hz. tñ ꝫ fit mul to melius p ⁊tutē a deo infusā q̄ p ⁊ tutē ex achib⁹ acquisitā. Jō subdit apls. (i eo q̄ me cfortat) ⁊ per ipm deū (Verūtñ bene feristis) m̄a vob. (cōicātes tribulacōm̄ mee) ⁊ mittē tes m̄ sūfidū tpale uetēto in carce re. (Scitl aūt a vos phil) p ea q̄ vi distis a audistis (q̄ in p̄ncipio euā gelij) ⁊ q̄n vobis p̄dicare euangeli um icepi (nulla mecuz ecclesia cōica uit in vōe dati et accepti) Rōnale ei; ē ut acapiētes spūalia a p̄dicatori; b⁹dēt eis tēpalia (misi vos soli) a m; hoc omēdat eox liberalitatē p cete ris (q̄ a thessalonicaz semel a bis) in vsū m̄ misistis). s. bō vrā in quis bus ego a predicatores alij tēmus q̄rere nō supfluū sed ad necessariuz vsū (Nō q̄ q̄ro datū ꝫ requiro fru ctū abūdantē in vōe vrā) ⁊ meritū ex pte vrā q̄ dr fructꝰ abundās. q̄ ducit ad vitā eternā (hēo āt oia) q̄ m̄sistis m̄ (a abūdo) ñ solū p m̄ ne cessarijs. ꝫ etiā p necessitatib⁹ alio rū (Repletꝰ sū. acceptis ab epafro dito) munerā (quē misistis) p eū (in odorē suauitatl cēt) nā elemosina ē hostia dō acceptissima. et q̄ de bñfi cio regratiādū ē bñfactori. Jō subi dit (Deꝰ āt impleat oē desideriū ve strū) sicl me repleuistis. ꝫm diuitia as i gl̄a sua. red dēdo vob p tpalib⁹ eterna (i xpō iesu) ⁊ p iesm xpm me diatorē dei a hoīma q̄ cuiuslib⁹ hoi deꝰ ē p̄ncipal actor. Jō oñr grās a git ei. d. (Deo āt a pī nrō gl̄a cēt) (Salutate) Hic vltō po² hꝰ epl̄e cō duso p salutacōem cū dr (Salutate oēm sanctū i xpō iesu) ⁊ omnem sanctificatuz per baptismum iesu xpi (Salutāt vos qui mecū sunt fra tres) mihi ministrātes a pro tēpo re predicātes (Salutant vos omēs sancti) ⁊ cristiam generāliter. mari me autē qui de domo cesarl sunt. p hoc innuit q̄ isti specialem affectū habebant ad philippenses (Gratia domini nostri iesu xpi cum spiritu vestro) supple sit a maneat semper (Amen)

Postilla Epl̄e ad Colosenses.

Paul⁹ apls) Incipit epla ad colosēses-q̄ diuidit in tres ptes in salutacōz a p secutōez ibi-Grās agim⁹ a ɔclusionē-iiij-ca- ibi- que dē me sunt-In ꝑma pte exp̄mūt p̄sone salutātes a scdō p̄sone salutate ibi- Hijs qui sūt colosis-a tō as optata ibi-Grā vobis ꝛc̄. Et patz sentē cia ex dictis pluries ī pncipijs alia rū epl̄az (Grās agim⁹) Hic incipit epistole p̄secutio-Circa quā sciēdū q̄ apls nō p̄dicauit colosēsibz p̄sonaliter ut ptz ī plogo ihꝛomimi sz p discipulos suos archippū a epafram-a postea inducebāt a pseudo apls ad recipiendū legatia cū cuā gelio-ppt q̄ apls q̄ ī ptibz illis erāt valde famosus:sepsit ds ipōs a legalibz vetralxēdo a moribz solidādo Et diuidit in tres ptes- q̄ ꝑmo inducit eos ad tenēdū firmit cuāgedo apl̄oz falsitatē ca-scdō-tercō ad otinuandū vite sācte ca-tercio-Pria in duas q̄ ꝑmo ut verba sua melius recipiant ondit se eis benuolū- Scdō inducit eos ad pure tenendū xp̄i cuāgelium ibi- Qui ē imago-Primū aūt facit duplr-s-agēdo gratias de bona eoz īchoacōne-scdō orando deuote p melioꝛi ꝛsūmatione ibi-Ideo a nos-Circa ꝑmū dicit (Grās agimus deo a patri dñi nr̄i ihu xp̄i semp) -vobis bre ad orādum deputatis (audientes) p epafram ut habet infra (fidē vrāz ī xp̄o ihesu) q̄ est fūdamētum spūalis edificij Et q̄ fides sine opibz mortua ē Jaco -ij- ideo sequit (a dilectione) quā hētis in sāctos oēs)-vopa caritatis que exercetis erga oēs fideles nō p omodo terreno sz celesti ꝑmio ideo sequit (ꝓpter spem) quā ausdistis ī verbo veritatis cuāgelij) qđ ñ ꝑmittit bona terrena sīc lex vet⁹ sz celestia- ut patz ex decursu ipius (qđ puenit ad vos) p p̄dicacōez discipulorū meoꝛ (sicut a in vniuerso mūdo est) Nā a tpe apl̄oz p̄dicatū fuit cuāgeliū p orbem terraꝝ-Sicut declaraui plen⁹ sup illd ps-xviij- In oēm terram exiuit sō-a breuius replicaui sup epl̄az ad ro-x-vbi hꝫ autoritas allegatur (a fructificat a crescit) in alijs gētibz (sīc in vobis) scz fructificat (ex ea die q̄ audistis) credēdo-Cetera patēt ex trā (Ideo a nos) Hic oñr apls oñt se benuolū colosensibz orando p eoz felici cōfirmatione-d-(idō a nos ex qua die audiuimus) vēm bonū ꝑncipium (nō cessamus p vobis orantes) mēte (postulātes) ore (ut impleamini agnōne voluntatis eius)-v-ut plen⁹ ꝺmā voluntatē cognoscatis (in oī sapiētia) q̄tū ad cognitionē rez advitam actuā ptinētiū (a ītellectu spiritali) q̄tū ad cognōnē spūaliū ad ɔtēplationē ptinentiū (ambuletis digne) p viā huius vite ad pri⁹ (dō p oīa placētes) in spēculabilibz et opabilibz (in oī opere bono fructificātes)-v-de bono in melius pficiētes q̄tū ad actiuā vitā (a crescētes ī scia dei) q̄tū ad ɔtēplatiuā (ī oī vtute) scz morali a intellectuali (cōfortati scdm potētiā claritatis ei⁹) hꝫ addit ad oñendū q̄ nō loquit de vtutibus politicis sz infusis-q̄ dantur a deo cū grā a per eū fit augmentātur (in oī pacā) per adūsarioꝝ tolerantiam (a longanimitate) p certā ꝑmoꝝ expectationē (grās agētes deo a patri qui dignos nos) gentiles a iudeos indifferēt (fecit) per gr̄am baptismalē (in ptē sortis sāctoꝝ ī lumīe) quia grā baptismalis dignū facit hereditate eēna-q̄ hr̄2 in dara deivisiōe (q̄ eripuit nos de ptāte tenebraꝝ)-v-de potestate inimici p mortē filij sui (a trāstulit) nos (in regnū filij) q̄a eripiendo nos de regno a potestate diaboli repōit nos ī regnū filij sui qui regnat hic in fidelibz per grām a in bīs per gl̄am (delectioms sue) per hꝫ nō ē intelligendū q̄ filius p̄cedat a spūsancto q̄ ē amor seu dilectio sz dicit filius dilectōis patris in q̄tum pater fūme

l-iiij-

diligit ipm et nos p eū (in q) v per
quē (hem⁹ redēpcōnē) a ptate dya
boli (et remissionē pctōr) per sacra
baptiſmi a pne q hnt efficaciaz a
passione xpi (Qz ē ymago) Postq
apls oñdit se beniuolū colosēsib⁹
hic oñr inducit eos ad tenendū fir
miter euāgeliū veritatē. Et diuidit
in tres ptes. qr pmo declarat autoi
tatē euāgeliī. secō iuitat ad firmit
adherēdū ei ibi. Et vos cū eēt. tercō
rñdet tacite qōm ibi. Cui⁹ fcūs sūz.
Autoritatē vo euāgeliī declarat per
excellētias autorē ipsius. s. xpi cui⁹
excellētias triplr declarat. pmo i cōz
paracōe ad prēz suū. secūdo ad totū
vniūsū ibi. Qm in ipō. tercio ad cor
p⁹ ei⁹ misticū ibi. Et ipē ē caput.
Qntū ad primū declarat duas ex
cellētias xpi. pma ē qs (est ymago
pūs) v exps sa substātia ipi⁹ fm data
tē. Sāē⁹ tñ qr ymago aliqui⁹ pt di
ci dupler. Vno⁰ nāliter. sic in hūanis
fili⁹ dr ymago pūs. qr procedit ab
eo p modū natuē a i eād spē. Alio⁰
artificialiter. sic ymago hercul⁹ ē in la
pide. pmo⁰ xps est ymago dei pūs
tñ in pdēptitate nūerali nature. qr
sīna natuā ñ ē multiplicabil⁹. creā
tura āt intellcūal⁹ ē ymago dei i na
tura aliena. a sic ñ ē ppria ei⁹ yma
go fm magē ad ei⁹ ymaginē (primo
genit⁹ oīs creatuē) v genit⁹ añ oēz
creaturā. qr gñacō filij a prē ē etna
Productio āt creature ē tpal⁹ q pōt
dici large generacō. eo mō q dr di
cit pī oīm p creacōnē (Qm in ipō)
Hic oñr ponit excellētias xpi q̄tuz
ad totū vniuersū. nā oīa p̄existunt
in eo sic⁹ in cā exēplari. Jō dr (Qm
in ipō ꝺdita fuit vniūsa) v ꝺdi dispo
sita Oēs em creature ꝺpanē ad deū
sic⁹ artificiata ad artificē. sap. vij.
Oīm em ē artifex. Artificiatū vero ē
pri⁹ in ꝺceptu artific⁹ q̄ in effū. Do
m⁹ ei⁹ ex̄ fit a domo intra. vij. metb.
Fili⁹ autē in dīnis est ꝺceptus et v
bū pūs. a iō creature i ipō p̄existūt
exēplariter ab eterno. qr nulla nos
uitas est in deo (visibilia) qntū ad
creaturas cōpales (inuisibilia) qtū
tū ad spūales (siue throni siue dña
tiones) exp̄mit q̄tuor ordines āge
lor. q̄z pm⁹ ē de supma ierarchia.
secūd⁹ a quart⁹ de media. tert⁹ vo
de ifima. Et p hoc intelligūtur alij
ordines qui oēs p̄existūt in dō sic i
exēplari. Et silr oīa preexistūt in eo
sic in cā efficiēte. a in eo quiescunt
sic in fine. pū. xvj. Vniuersa propter
semetipsū operatus ē dñs Jō sb̄dit.
(Oīa p ipm) iungatur sic lra (Oīa
p ipsū) supple creata sunt efficiēter
(a in ipō) supple quiescūt finaliter (et
ipse ē añ oēs) s. creaturas q̄s precē
dit duracōne a dignitate (et oīa in
ipō ꝺstant) qr p ipsū oīa ꝺseruātur
in eē. Sic de nihilo creata fuit. sic in
nihilū redigēntur. nñ p ipsū manu
tenerent⁹ (Et ipē ē caput). Hic oñr
ponūtur excellētie xpi q̄tum ad cor
p⁹ ei⁹ misticū cui dr (Et ipē ē caput
corpis eccīe) influēs sensū a motuz
fm vitā gie. Joh. p. De plenitudi
ne ei⁹ oēs nos accepim⁹ grām pro
(qui ē pncipiū pmogenit⁹ ex mor
tuis) licz em alicq resurrexerīt a mor
te añ xpm vt lazar⁹ a plēs alij. Illa
tñ nō fuit pfecta resurrectō. qr resur
rexerūt ad vitā mōrlem q̄ magis dr
mors q̄ vita qr est quedā tendētia
ad mortē. vñ a illi postea mortui
sunt fm crist⁹ pm⁹ surrexit ad vitaz
immōrlez que est pfecta resurrectio
a vera Et qr primo in aliquo gene
re est cā alioz. iō resurrectō xpi est
cā nrē resurrectōis. propter qd dicit
ꝺ (principiū primogenitus ex mor
tuis ut sit in ommbus ipe primatū
tenens) nō solū respectu hominū fm
etiā oīm angelor. tū propter plenitu
dinez gratie que data est ei non ad
mensurā Joh. iij. Angel⁹ autez ad
mēsurā data est. tū qr licet hūana
natura cristi fm se accepta sit infe
rior angelica. propter qd dicit Cri
st⁹ minoratus pa. viij. tū in quātū
ē vnita dīnitati in supposito filij ex
cellentior est effecta. Ideo subditur
(quia in ipso) homine christo com

placuit) toti trinitati (oēm plenitudinē) ſ. gre (inhabitare) Illa ei plenitudo data fuit a tō trinitate. ſcz excellētia aūt vnionis ſic exponit (qz in ipō) hoc xpo (placuit) filio dei (oēm plenitudinē inhabitare) vel ſcm pleitudinē ſue deitatis. qz ſolus filius eſt incarnat9. lz hāc incarnacōnē tō trinitas fecerit (a p eū reconciliari oia in ipō) deū prem (pacificās p ſāguinē cruc ei9) q fuit ſufficientiſſim9 ad ſatiſfaciendū p oibus. iō ſbdi2 (ſiue q in terra ſūt) qz tū ad hoies (ſiue q in celis) qz tū ad angelos Nō tn ſic itelligēdo qz pcea tū āgeli fuit finaliter remiſſibile p paſſionē xpi ut credidit origenes. Sz qz p paſſiōez xpi eoz ſocietas reſtauraf per hoc qz hoies ſācti p xpz redempti ibidē aſſumū2. Ex iſtis ātem excellēciis patz autoritas cuāgelij cui9 latoz eſt xps (Et vos) Hic incipit inducit coloſ. ad obſeruacōz ipius .d. (Et vos cū eſſetis aliqñ alienati) a dō per idolatriā (et immici ſenſu) vel ſenſibiliter et maiſeſte (in operibus malis) vel per opā mala ad ſē inuicē (nūc aūt) ſcz p9 vrām cōuerſionē (reconciliauit) ſupple vos (in corpore carnis ei9) vel in corpore ſuo paſſibili (p mortē quā ſuſtinuit ī corpe paſſibili) a p qua fum9 redempti (exhibere vos ſcōs) vel ſcificatoſ per baptiſmū in q nob plenarie cōmunicaf effectus paſſionis (et immaculatos) ī pſpis xpiis (a irreprehenſibiles) a primis (coram ipo) vel cū rectitudine itē cōmis et nō ſolum coram mūdo per fictionē ipocrite (ſi tn permanetis ī fide) ſ. xpi (fundati et ſtabiles) otr p ſuaſiones pſeudo apli tū (a imobiles) a ſpe euangelij q audiſtis ut ſcz ſperetis cōſequi vitā eternā per fidez xpi a eccie ſacra a nullo mō per legalia (qs p dicaf tū ē in vniuſa creatura) per vniuerſā creaturā itelligit ois hō. eo qz hz ſimilitudinē cū oi creatura ſcm qz dicat greg. omel. xix. Habz namqz omune ee cū lapidibz viuere cū arboribz ſentire cū aīalibz intelligere cum angel. Nō eſt ſic intelligendum qz euāgeliū extunc fuerat p dicatū ſingulis hoibz de toto mundo. ſz quia fuit tunc p dicatum ī oibus ptibz mundi in quibz habitabant hoies ex quibz aliqui crediderūt ſicut dictū ē ſupra (Cuius factus ſū) Hic apls reſpondz cuidā tacite que ſtioni qz poſſ aliqs dicere. qd pertinet ad paulū ita ſcribere coloſenſibus. cū tn eis ñ p dicāuerit ut dictū eſt ſup. nec etiā eos viderit ut habetur ca. ſequēti. Ad qs rndet qz ꝫ pertinebat ad eū eo qz erat apls gētiū ut dictū eſt ſupra gala. ij. qui operatus ē petro ad. de quoz numero erāt coloſ. Et hoc ē qs dicit (cuius) ſcz euāgelij (factus ſum ego paulus mīſter) vel p dicatoz ex aplatus officio (qui nūc gaudeo ī paſſiōibz) vel ī carcere quē patior (p vobis) gētilibus eo qz p dicauī euāgeliū gētilibz de q̄bus vos eſtis. dicz em non p dicauerit eis per ſeip m. p dicauit tn eis per ſuos diſcipulos ut p dictū eſt (et adimpleo ea que deſunt paſſionū xpi) Paſſiones autē xpi duplr dicūf. vno mō ī corpore eccl'e in quo ſuſtinuit famēa ſitim mortē. a ſic accipiēdo mihil erat ibi adimplendū. Alio mō put patif in membris ſuis q ſūt fideles ſz qz dr act. ix. Saule ſaule q̄d me perſeq̄ris a ſic loquif hic apls. iō ſubdit (in carne mea) et qz paſſiones ſāctoz ſunt ad bonū totius eccie cuius ſūt membra. iō ſubdi2 (p corpe eius qd eſt eccia. cuius) ſupple eccleſie (facta ſū ego mīſter) p lati em eccie nō ſūt dñi ſz mīſtri (ſz diſpēſacōz dei q data ē m ī vobis) in q tū a deo factus ſū apls gēcāū (ut īpleā verbū dei) annūciando vbo a ſcripto (miſteriū) vel ſacz ſecretū (qd abſcōditum fuit a ſeculis a gnacōibz) qz ante tēp9 xpi nō fuit cognitū ñ paucis ꝑphetis (nūc aūt) tēpore gre (manifeſtatus eſt ſcis eius) vel ſāctificatis per baptiſmū (q̄bz voluit de9) ex ſua mera

l. v.

grā-(notas facere diuitias glie sacramenti hui9)-v-copiosā glaz h9 sacri secreti(in gentibz) quaruz sum apls(qs)-s-sacrm secretū(est xps) q̄ est de9 incarnatus-passus a mortu9-suscitatus a ad dextrā dei eleuatus(in nobis spes glie)p ipsū cōsecutionē glie certitudinaliter expectando si tn in ea fideliter pmaneat(quē nos amundiam9)predicādo(corripientes oēm hoīem) a veritate euāgelij deuiantē-(a docentes oēm hoīnem in oi sapīa)ad salutē nēcaria-(ut exhibeam9 oēm hoīem pfectum in xpō iesu)Circa qs sciendū q pfectū dicit cui nihil deē-v-metha-qs dupliciter pōt intelligi-Vno mō-qz nihil deest de nēcarijs ad salutē-et de hac pfectione loquit hic apls Alio mō-qz nihil deē de hijs q̄ pñt inesse, pficientia ad salutē-a sic nō accipitur hic-qz talis pfectio nō hētur in via in q̄ pōt homo sp pficere-ut dictū est ō-phil-iij-(in quo)-v-pter qs-(a labore certādo)otra adūsarios fidei:nō solū verbis:sed operib9 miraculosis-iō subdit(fm operationē eius)-v-dei q̄ facit miracula(quā operatur in me)-v-p me(in vtute)scz tua a nō mea-

Capitulū Secūdum

Olo aūt)Hec est sēa pars principalis-in q̄ apls induc it colos-ad precauendum pseudo aploz falsitatē-Et diuidit in duas-qz prīo ponit motū-secō procedit ad ppositū-ibi Hoc autē dico. Motiuuz autē apli fuit sollicitudo, quā hēbat de salute colosen-a aliorum fideliū-a hs est qs dicit(Volo autē vos)a pz trāvsq; ibi(ut cōsolentur corda ipsoz)p spūmsanctū inhitantē qui ē cōsolator(instructi in caritate)-q̄ diffundit in cordibz nris, p spūmsanctū-Ro-v-(a in oēs diuitias plenitudinis intellect9)ut sic nō solus sint pfecti quantū ad affectū:sed etiā quantū ad intellectum, (in agnicōe misterij)-id est secreti(dei pris xpi ihu)cognoscēdo q̄ pris a filio sunt distincte psone a vno de9-(in quo)-s-ihu(sunt oēs thesauri sapiēcie abscōditi)nā in eo fm naturā diuinā ē sapīa diuina q̄ ē infinita-a fm naturā humanā hz plenitudinē scie ficā grē-cognoscēs oīa q̄ cognoscit verbū scia visiois-(Hoc autē dico)Hic accedit ad ppositū:inducēdo cōt-ad p̄cauendū deceptiōes falsoz aplōz-Circa qs sciēdū q̄ ad decipiēdū trahit conabant2 Vno° argumentū phicis-Nā aliq̄ cop in phia instructi erāt-Aho° ex auctē logis:eo q̄ data fuerat a deo-tercio°, ex fidacōe scitatis:q̄ frequēr simplices decipiū2-Prīo q̄ mouē ad cuntatiōz pmi-secō scdi-ibi-Et estis-tercio° tercij-ibi-Neōvos Circa primū dicit (Hoc aūt dico)de sollicitudine mea p vobis(ut neōvos seducat in sublimitate sermonū)-v-verbis phicis-(nā etsi corpe absens sum)a vobis-(sed spū vobiscū sum) sic spūs testificerat pñs cum gezi:qñ gezi accepit munera a naamā-ut 4o-iiij-Re-v-Videbat eīm apls in spū q̄ apud colo-ageban2(gaudēs a videns ordiem vīm)-v-gaudēs de hoc q̄ video vīm modū viuēdi, ordinatū(a firmamentū ei9 q̄ in xpō ē fides vre)-v-fidē vrā; de xpō firmā eē-(Sic igit accepi-dñm ihm xpm)-v-fidē ei9 (i ipō ābulate) de vtute in vtutē(radicati)i caritate (a superedificati)in xpō p alias vtutes(a confirmati fide sicā didicistis)a discipul9 meis(abundātes i illo in gratiarū actōe)-v-abūdant grās agēdo xpō de vra vocacōe(videte)cauendo diligent-(ne qs vos decipiat p philosamā manē fallaciā) vōes ei phice ꝫ fidē xpi sūt inānes a sophistice-pceduūt ei ex apparentijz sensui a applicāt ad materiā sensū totalr excedentē-educēdo q̄ de9 nō possit hūanari-vgo p ete-mortu9 resurgē a hmōi:sz nōvz-qz vtus dīna cū sit infinita pōt illa q̄ sunt nāe impossibilia-iō subdit (fm traditionē hoīm) q̄z doctrina ex apparentijz sēsui p̄cedit(sz elemēti

mūdi) ⁊ scōm curſū a ⁊tutē natuē (a nō scōm xp̄m) ⁊ virtutē xp̄i q̄ est infinita (qz i ipō habitat ōnis plenitudo ⁊initat̄) ⁊ ⁊imtas perfecta nō ſolū per essentiā p̄ſētiā a potētiā p quē modū est i oīb⁹ creaturis. vel p grāz p quē modū ē ſpāliter in ſcīs. ſ. etiā per vnionē in supposito ⁊bi (corpaliter) qz est a ⁊to assūpta scōm corpus. vña i triduo mort̄ xp̄i corp⁹ fuit vnitū ⁊imitati ꝑtis essē ab aīa sepatū (Et estis) hic oñr iducit ad p̄cauēdū ꝛz decepcōnis modū. qz grā xp̄i est suffice tissima ad tollēdū oē malū a ad cōferēdū ſalutē absqz obſuacōe lega liū. iō. d. (Et estis in illo) ⁊ p illū (repleti) grā (q̄ ē caput oīs p̄ncipatus) ⁊ nō ſolū hoīm ſ. etiā angelorū. ꝑt̄ qz sine legalibz pōt vos adducere ad corp⁹ ꝑfectiū iō subdi² (in quo) ⁊ p quē (et circūcisi estis circūcisiōe nō manufacta) ⁊ nō circūcisione carnali sicut iudei (in expoliacōe corpis carnis) ⁊ in amotōe pellicule ꝑtē generatiuā opientis (ſ. in circūcisiōe xp̄i) ⁊ p xp̄z data q̄ ē ſpūalis in amotōe p̄ctōz a p baptiſmū qui tōliter tollit p̄ctm̄. iō subditur (ſepulti ei in baptiſmo) ⁊ tōliter mortui p̄ctō (in q̄a ⁊ſurrexistis) ad vitā grē (p fidē opatōis dei) ⁊ quā deꝰ opatur (q̄ ſuſcitauit illū a mortuis) ad vitā imortalē vo. vi. xp̄ ⁊ſurgēs ex mortuis cēt̄ (a vos cū mortui eētis in delictis) ⁊ p̄ctis actualibz (a ꝑputio carnis vīe) sc̄z i origi nali p̄ctō qđ p originē ⁊trahi²) cōuiuificauit cū illo) vita grē (ꝺonās vob̄) ⁊ gr̄tis ⁊mittēs (oīa ꝺelicta) tā originale p̄ctm̄ q̄z supaꝺꝺita (ꝺelēs q̄đ aꝺuſus nos erāt) ſ. iudeos (ciroph̄ decreti) ⁊ obligacōz legis vetꝰtū ad cēmoīalia a iudicialia (qđ erat ⁊trariū nobis) eo p erat onus importabile nob̄ a p̄ibz nr̄is ut ꝺr. tur act. xv. (affigēs illd cruci) qz legalia mortificata sunt p passionez xp̄i (a expoliās p̄ncipat⁹ a potestates) ⁊ demones qui sic noīantur eo q̄ naturalia in eis remāserūt ite gra qui fuerāt ſpoliati qñ xp̄s eduxit de limbo p̄es ve. teſ. (trāduxit ⁊fidenter) ⁊ potēter ad celestia (triū phās illos) qđ dupl̄r pōt exponi. vno mō referēdo q̄ illos ad demones q̄s deiecit. alio mō referēdo ad p̄es q̄s sui triūphi fec̄ p̄ncipes ut sit sensus (triūphās illos) ⁊ trium phare facēs (in semetipō) ⁊ p ⁊tutē ꝑpriā a nō alienā. Ex p̄dictis igitur ꝺducit (Nemo g̃ vos iudicet) trāsgressores (i ꝺlo a potu) lege p hibito. ſi vtamī (ā in pte diei festi) a vobis nō celebrata ut pasce pentheostes ab mōi (aut neomenie) ⁊ p̄me diei mens. (aut sabbatoꝝ) ī fine ebdomade Isti em̄ dies i lege diuīt̄ celebres ſ. hec celebritas cessauit tanq̄ figuralis aduem̄ēte veritate p xp̄m. Ideo subdit (que sūt) ⁊ fuerūt tpe ve. te. (vmbra futuroꝝ) tpe xp̄i (corp⁹ aūt) ⁊ ſolidita veritatis huiꝰ vmbre (xp̄i) ⁊ pertinet ad xp̄z p quē est impleta (Nemo) hic oñr induc at ad p̄cauēdū deceptionis teraū modū qui ē per similacōez ſāctitatis. d. (Nemo vos seducat volens) ambulare (i hūilitate) ficta (a religione angelorꝝ) ⁊ oñdens se tāq̄ nunciuz a deo missū sic̄ angelus. qđ faciebāt alīq̄ pseudo apl̄i (ambulās frustra) ⁊ p̄dens quicq̄d ꝺoī agit (inflatus) ⁊ supbiens ex sui sens⁹ p̄ſūptione (a nō tenēs caput) ⁊ xp̄m per verā a sincerā ei⁹ fidē (ex quo) ⁊ ex cui⁹ influxu ſpūali (totū corpus ei⁹) misticū qđ est ecc̄ia (per nexꝰ a ꝺuctiones) fidelīū adinuicē (ſb̄ mīſtratū a cōſtructū) per officiuz supioꝝ ī inferiores ſm diuersos ecc̄ie status (creſcit in augmētum ⁊tutiz a meritoꝝ (ꝺei) ⁊ ad honorē diuinū. Exquo ꝺducit vlteriꝰ vitationē obſeruationū legaliū. d. (Si g̃ mortui estis cū xp̄o) ⁊ figurati morti eius a sepulture p baptiſmū in q̄ plenarie cōicatur ⁊t⁹ mort̄ ſue a p̄ns (ab elemēt̄ h⁹ mūdi) ſupple sepati. Et dicī² ꝺ

elementa ve-te-ſacramenta-qr cõſi
ſtebant in quibuſdã vbz corpali-
bus-ut in ablucõe aq̃ luſtracõis a
vnctionibz:in quibz nulla erat ſpũ
alis vtus:ꝓt ꝫ dicun² elemẽta ege
na a ifirma-gal'-iij-Jn ſacmentis
autẽ no-le-ẽ virtus ſpũalis ad ꝺ
fe
rendũ grãm (quod adh̃ tangẽ mun
do viuẽtes) a nõ ꝓ° (decernit) dicẽ
tes vn9 alteri (ne tetigeritis) immũ
da ſm legẽ-ut mortianũ vel aliq̃d
hmõi (neq; guſtaueritis) cibum i le
ge phibitũ-ut poculũ-l' aliq̃o hmõi
(neq; ꝺtractaueritis) vendẽdo vel emẽ
do talia-(q̃ ſunt oĩa)-⁊ q̃ oĩaa fitia
(ſunt in interitu)-⁊ m pcẽtiõ p9 pu-
blicationẽ euangelij (ipſo vſu)-⁊ ſi
quis vtat talibz obſeruãtijs ſm p̃
ceptaa doctrinas hoim-hoc dicit qr
illi qui erant ſupiores in ꝓpho iude
oꝝ ad cerimonias legis multa addi
derãt:de quoꝝ obſeruãtia erãt ma
gis diligẽtes q̃ de obſeruacõe diui
noꝝ preceptoꝝ-utz marci-vij-q8 re
pbat ſatua-ibidẽ-ꝺ-Jnvanũ autẽ
me colũt:docentes doctrinas a pre-
cepta hoim-relinq̃tes em̃ manda
tũ dei tenẽtes tradicões hoim (q̃
ſunt võem quidẽ hñtia ſapiẽ)-⁊ ſpe
cie ſapiẽ:ſed nõ ſm veritatẽ-iõ ſub
di² (In ſuperſticõne)-⁊ ſuperfluaa va
na religiõe ſupp̃ ſunt tales obſeruã
tie (a humilitate)-ſ. ficta-de q̃ ꝺr ecc̃-
xix-Eſt q̃ neq̃ter ſe humiliat:a inte
riora eiꝰ plena ſũt dolo-(a nõ ad p
cendũ corpi)-tales em̃ corã ſimpli
cibz ſe iactabãt ſibi nõ pcere a labo
re corpali ad pcurandũ ſalutẽ ꝑxi
mi a refugere honorẽ mundanũ et
lautũ victũ-tales em̃ ſiĝationes fic
q̃r decipiũt ſimplices:ꝓpter q8 a
pl's talia docet precauẽ-ſicꝫ ſatua
tor matth̃-vij-ꝺ- Attendite a falſis
ꝓphetis q̃ veniunt ad vos in veſtien
tis ouiũ tc̃-a eodẽ modo hereticꝫ de
cipiũt ſimplices-

Capitulũ Tercium-

(Siĉ ſi ꝛſurrexiſtis)- Poſtq̃ apl'us
induxit colo- ad tenendũ fidei veri
tatẽ a ad precauendũ pſeudo apl'o
rum falſitatẽ-Hic oñr inducit eos
ad ſeruãdũ vite ſcitatẽ: ipõs de mo
ribz informãdo Et diui² in duas-qr
primo facit h̃ gñal'r quo ad oĩes-
ſecõ ſpecial'r quo ad alios ſtatꝰ ſpe
ciales-ibi-Mortui-Circa primũ ſciẽ
dũ q̃ finis iponit nõcitatẽ hñs que
ſũt ad finẽ-a iõ ꝓ° iſtruit eos de ap
petitu finis-ſecõ de moribz ad hunc
finẽ ordiatis-ibi-Mortificate- Cir̃
primũ-ꝺ-ꝺudẽdo ex predcis (Si
ſi ꝛſurrexiſtis cũ xpõ) p fidẽ caritate
formatã (q̃ furſũ ſunt q̃rite)-⁊ hoĩ
celeſtia deſiderate (vbi xp̃s ẽ in dex
tra dei ſedẽs) Mẽbra em̃ dñi ſeq̃ ca
put-xp̃s aũt ẽ caput eccãe ut predi
ctũ ẽ-a iõ fideles q̃ ſunt mẽbra eiꝰ
dñi eũ ſeq̃ per deſideriũ:ut ſic ei iun
gant final'r in celeſtibz p premiũ
obtentũ (nõ q̃ ſup terrã) i hoĩs ter
renis ponendo finẽ-a ſubdit võem
ꝺ- (mortui ei eſtis) p baptiſmũ-et
ſic i terrenis ñ dẽtis ponẽ finẽ vltm̃ ꝫ i
hoĩs celeſtibz q̃ nõ appenti pñti-iõ
ſubdi² (a vita vrã)-ſ. ekna (abſcõdi
ta ẽ cũ xpõ in deo) in q̃ ꝛſiſtit obiecti
ue mviſiõe deitatis pnĉipal'r:a hu
manitatẽ xp̃i ſcõdario Jõ-di-ſatua-
ioh̃-xviij- Hec ẽ em̃ vita eꝝ-ut cogꝝ
te ſolũ deũ a quẽ miſi-ihm xp̃m (cũ
em̃ appuerit xp̃s) in iudicio finali-
(vita vrã) mõ dicto (tũc a vos appe
bitis cũ ipſo in gl'a) q-ꝺ-tunc vita
btã q̃ mõ ẽ vobis abſcõdita manife
ſte erit vob exhibita (Mortificate)
Hic oñr iſtruit eos de moribz ad de
atitudinẽ ordiatis-a pr̃io q̃ntũ ad
ꝺpoſicõz vicioꝝ-ſecõ q̃ tum ad acq̃
ſicõez virtutũ-ibi-Et induẽtes Pri
ma adh̃ in-ꝺ- qr pr̃io docet deponẽ
pcã carĩa-ſecõ ſpũalia-ibi Nunc
aũt- Cir̃ primũ-ꝺ- (Mortificate ẽ
mẽbra vrã q̃ ſunt ſup terrã)-⁊ q̃ p9
tinẽt ad pñtez vitã q̃ ſic ſũt mortifi
cãda p auſteritatẽ vite:ut nã fuer²
ad fruendũ deo a vida curẽ² q̃ impe
diũt ingreſſũ celeſtiũ:ſm q̃ ꝺr apo
ca-xxi-nõ intrabit i ea aliq̃d coinq̃
natũ-iõ ſubdi² (formi-) q̃ ẽ ocubitꝰ

soluti cū soluta ⁊ p ꝫ multo fortiꝰ intelligit adulteriū cē deponēdum (immūdiciā) ꝙtū ad pctm̄ ō natu rā (libidinē) ꝙtū ad oscula tactus i pudicos a similia (⁊ cupiscētiā ma lā) qr nō solū actus exteriores sunt refrenādi ꝫ etiā iteriores mētis (et auariciā) que ē imusta peccnie ac quisicō ⁊ vñ dicit auarus q auidꝰ eris ⁊ repomit aūt ꝫ int carnalia vi cia qr fomētū eis p̄stat qr p peccni az hñt abia potꝰ lecti molles a hu iusmodi ad luxuriā excitātes (q est idoloꝝ seruitꝰ) ⁊ similis idolatrie i ꝙtū auarus colit peccnia az suā stu diose (ppt que) vicia p̄dicta (venit ira dei) ⁊ eius vindicta (sup filios i credulitatis) qui vitā aliā non cre dūt ppt qs sine freno vite p̄sentis carnalitatibz se exponūt ppt qs in psona coꝝ dicit sap̄ scdō ⁊ mbre trā situs ē tēpus nr̄m a non ē reūsio si mis nūi ⁊ venite igit a fruamur loīs cr̄e (in qbz) ⁊ inter qs (a vos ābu lastis aliqñ) s añ ouersionē vestrā carnalit ⁊ viuēdo (Nūc aūt) hic oñr induit ad deponēdū vicia spūalia ⁊ (nūc aūt depomite a vos oīa) ⁊ nō solū vicia carnalia ꝫ etiā spūa lia (iram) ⁊ appetitū illicitū vīdicte (indignacōz) ⁊ ei⁹ signū i facie (ma liciā) ⁊ mali machinacōez in corde (blasphemiā) ō deū (turpē ⁊ monē) sez detractōis murmuracōnis a deri sionis a tra p̄ximū (nolite mentiri inuicē) vnꝰ alteri sic deapiendo (ex poliātes vos veterē hoīm) ⁊ statuz gētiles (cū actibz suis) matis ut sic deponant oīa pcta (Et induētes) ꝫ oñr induit ad virtutū acqsicōz que sunt mētis indumēta Et p̄mo poit Induite vos. Motuū aūt ē qr tō ē ad imaginē dei factꝰ scdm mentē q imago deformat p vicia a reforma tur p virtutez ppt qs dz tō moueri ad vtutis acqsicōz. iō ⁊ (a induen tes nouū) supple loīez qui renouaz tus est p baptismū (cui qui renoua tur) ⁊ i hac renouacōe p baptismū p fit (i agnicōe dei) ⁊ p augmētū fidei formate caritate (ꝫm imaginē eius cr̄e) ⁊ scdm ptē intellectiuā m q est ad dei imaginē factꝰ (vbi nō ē masculꝰ a fcia) qr distinctio sexꝰ nō ē exptē mēt ꝫ corpis. istꝰ tñ mas culus a fcia nō ē i libris correctis q sic habēt (vbi nō ē gētilis a iudeus at̄) a sic li vbi refert ad deū de q im mediate p̄dixerat q erauit cui. naz apud deū nō ē psonaꝝ accepcō ꝫ re apit oēm vemētē ad se p fidē ita q nulla diuisitas p̄iudicat. siue nacōis iō sbdit (gētilis a iudeꝰ) siue obser uacōis. iō seqt (circūcisio a ꝓpucii) siue lingue (barbarus a scita) siue ꝺditionis (seruꝰ a liber) a p hec intel ligūt alie diuisitates q̄cūq (ꝫ oīa i oībz xꝰ) ⁊ xps ē i oībz p grāz a oīa opa q̄z tō p̄cipatit opa². Jnduite) hic oñr p seqt imētū de vtutibz a p̄mo i opacōe ad p̄xim. scdō ad deum ibi. Et pax xpi. a pz ordo nā ex notionibz p̄cedit ad mnꝰ nota. Di cit q cōdutēdo ex p̄cedenti motiuo. (induite igit vos sic electi dei) ⁊ p̄ destinati ab eterno (sācti) ⁊ scificati p baptismū i tpe (a dilecti) p au gmētū grē (viscerā mie) ꝙtū ad pie tatis affectū (benignitatē) ꝙtū ad eius effectū Vñ ꝺr benignꝰ q̄si bene ignitꝰ ad bñfacēdū p̄prio in effectu (hūilitatē) q ē vtutū custos a fun damētū (modestiā) bñ vtendo p̄spe ris (pacām) bene se hñdo i aduerſ (supportātes inuicē) i infirmitatibz a oneribz ipositis (a donātes vobis metipis) offensas remittēdo qs est necessitatis a iniurias qs ē p̄fectio nis a supervogacōis. ideo subditur (sicut a dñs donauit vob at̄) (sup oīa aūt hec caritatem habete) q est maior alijs virtutibz p̄ma chorin. xiij. Maior aūt hoꝝ caritas (qs est vinculū p̄fectōis) qr fit vtutes pol litice connectūt in prudētia. sic infuse in caritate (Et pax) Hic ꝺsequēter indnit ad virtutes i opacōe ad deum. ap̄mo q ad p̄fectōez cordis. ꝺ. (Et pax xpi) ⁊ data a cōmendata

a dō (exultet) effectiue (in cordibus ve
stris) causādo ibi exultacōz ꝛ saltatio
nē spūs vī in deū: sic dr iob. nij. Fiet in eo fons aque salientis ꝛ saliens ad vitā eternā (in qua) ꝛ pace (a vocati estis in vno corpore) ecclesie sb capite xpō (et ḡti estote) de tāto bñficio. Secundo quo ad pfectōnē oris. d. Verbū xpi habitet in vobis abūdanter) ita ꝙ ñ sit solū in corde firmiter retinēdo: ꝫ ecclie fit p doctrinaz aliꝫ cōicādo. Jō sb di² (in oī sapia) ad salutē necessaria (docētes) sic etiā i ore vestro deū laudādo. Jō sb di² (ymouentes vos metipōs in psalmis ẏ̄ē.) ꝛ vos mutuo ad dīnas laudes excitādo (canticis) spūalib9 ita ꝙ nō sit tm laus oris sed ecclie spūs a cordis (In grā) ꝛ ꝺideracōne beneficioꝝ dei. Tercō inducit ad pfectōnē operis. d. (oñe qd cunq; facitis) seqtur. (oīa in noīe dñi) ꝛ oīa facite ad honorē dīni nominis. hōmtas eñ operis dependet ex rectitudine intentōis (grās agētes deo a pī p ipm) ꝙ fiet dona dei nob puemūt p xpm mediatorē nīm sic p xpm oracōnes nre a opacōes sūt exaudibiles. (Mulieres) Postq̄ a postol9 informauit de moribꝫ gñaliter colosen. sb idē facit q̄tū ad aliqs statꝰ spūalit. Circa qd prīo ponit eoꝝ informacōez. secūdo suā ꝓmēdationez ibi. oracōm. Prīa diuidit in tres ptes fm tres statꝰ quos tāgit secūda ibi. filij. tercia ibi. serui. Primꝰ statꝰ est ꝺiugatoꝝ. Circ̄ qd prīo d. (Mulieres sbdite estote viris) de bēt em̄ p eos regi. tū ꝙ femina est mas occasionatꝰ. tū ꝙ ratio magis viget in viris q̄ in mulieribꝫ vt diffinitꝰ dīm sūt epb. v. (Sic oz i dño) ꝛ licit a honestis tm. secūdo istruit viros. d. (Viri diligite vxores vestras) qr vir a vxor sūt vna caro. q̄ libet autē naturalit diligit suā carnē (a nolite amari eē ad illas) tractādo eas vt ancillas: ꝫ magis ut socias ꝓpter ꝫ eua ꝺ latere viri formata fuit ut cogḡscere² socia ñ ācilla. hiꝫ plenius dictū fuit epb. v. (Filij) Hec ē secūda ps i q̄ istruit prēs a filios d. (Filij obedite p oīa) licita a honesta (pūbz vūs) a q̄bz filij hñt eē instrumentū a documētū (ꝫ em̄ bñplacitū est dño) q̄ dedit p̄ceptū de honore pntū Exo. xx. Secūdo informat patres. d. (Prēs nolite ad indignacōnē) ꝛ ad impacīaz (filios vīos prouocare) ꝛ vōnabilit excitare. Et sbdit vō cū dr (vt ñ pusillo aīo fiant) ꝛ ut ñ p duriciā vrāz fracti: a vobis fugiāt. a sic carētes disciplina pīores fiāt (Serui) hꝫ ē tēa ps i q̄ docet dños a suos. prīo suos. secūo dños in pncio. hij. ca. Cir̄ prīm dicit (Serui obedite p omnia) licita a honesta (dñis carnalibꝫ) ꝛ in hijs q̄ ptinēt ad corpꝰ. In bijs āt que ptinēt ad animaz seruꝰ ñ ē sbiectꝰ dño: ꝫ dō a ecclie mīstris (ñ ad oculū seruientes) ꝛ tm̄ bñ i pītia dñoꝝ (q̄si hōmibꝰ placētes) illi ei ꝙ sic fuīt: placē hōmibꝰ tm̄ q̄rūt (ꝫ i simplicitate cordis) ꝛ sine plica simulacōis a dolositat (timētes dñz) a ñ hoīes tm̄ (q̄cūq; facitis ex aīo opami) ꝛ voluntarie (sic dño a ñ hōmibꝫ) s. pnalit ꝫ secūdario: a pnalit deo. debēt ei fui cogitare ꝙ deꝰ illoꝝ fuitutē ordinauit ad illoꝝ salutē p meritū sue hūiliacōis. a sic fuīt dō pīncipalit a hoī secūdario: ppt ipleconē dīne ordinacōis. Jō sb di² (Scientes ꝙ a dño recipietis retribucōnē hereditat) s. eterne resp cū cuiꝰ i nullo dicit ambro. In dño hō fuitus a hō pīudicat odicō fuitutē hūane. Vñ libertas eq̄ lance appenditur. (qui eñ iniuriā facit) siue seruꝰ sit dñm fraudādo. siue dñs seruū angariādo (recipiet q̄d inīq̄ gessit) p debitā penā ifligendā a deo. Et sbdit vō (a ñ ē psonaꝝ acceptō apd deū) p maioritate hōrādo vel eḡmōitate pcādo

Capitulum Quartū.

Omi. Hic oñt istruit dñs. d. (dñi q̄d iustū ēa equū suis p̄ stat) vtēdo suicō eorū vōnabilit a

modeste. a subdit ad hō (scientes qm̃ a vos dñm hētis ī cēlo) q̄ pumi et vos acrit si alit̄ fecerit. ſm illud sapie. vi. Potētes potēt tormenta patiētur (Oratiom) postq̄ apls in struxit psonas diuisor statuū. Hic ondr se vecō mēdat oracōibz eor dicēs (oratiom īstātes) p mētē subleuationē (Vigilātes in ea) p debitā itētionē (in grārū actione) ppt̄ bñficū dei receptionē (orātes simul) naz oratio multor est magt exaudibit̄ (p nob̄). v p mea socijs mis (ut de usapiat nob̄ ostiū ſmoms cū̄) v ut det nob̄ libertatē a facultatē p di cādi euāgeliū xpi (ppt̄ qd etiā vinctus sum) ī carcere ne possiz ad p di cādū discurrere (ut manifestē illud) hoc referē ad illud qd p̄mittit̄ api at nobis ostiū ſmomis sc; (ut manifestem illud). s. xpi misteriū. qd ad huc pluribz gētibz est occultū (ita) sc; ostātes a discrete (ut oz me loq̄) de tāto misterio. onr ont q̄ntt̄ se habeāt ad infideles dicēs (In sapien tia ambulate ad eos q̄ foris sūt). v extra eccām (redimētes tēp9). v diligēter q̄rētes oportunitatē p̄dicādi eis euāgelicā veritatē a subdit̄ modus debit9 cū dicit̄ (ſmo vī semp ī grā). v sit talis ut audiētibz sit g̃ tus Et q̄ h̄ p sapiam fit. iō subdit̄ (sale sit oditus) sapia em̃ sal nomat̄ eo q̄ est odimētū vbor. sic sal albor (ut sciatis qūo oporteat vos vnicui q̄ respōdere) ſm odicōnē siue psone aliter em̃ respōdendū ē sapiēti aliter simplici. a sic de aliis (Que circa me sūt) Hec est vltima ps hui9 pi apalis epistole. q̄ dic2 eius oclusio vel ofirmacō. a hoc dupl̄. p̄mo per nuncior missionē. scdō p spūalē salutacōz ibi. salutat vos. Circa p̄mū sciendū q̄ apls misit hāc epl̄am p certos nūcios ad certificādū colos. q̄ essz sua epla. a ad plenū eis dicē dū statū apli ut ofirmarēt eos in fide. a osolarēt̄ in tribulacōibz. q̄ eis supuenerāt ut dictū est s. p̄mo capt̄ et patz ex dictis sētētia vsq; ibi (q̄ est ex vob̄). v vobis valde cōiūctus caritate. a forte erat gētilis nacōe a de ptibz colos. fact9 tñ discipul9 pauli sicut a titus ex gētilitate oū sus ut dictū est s. gala. ij. (oīa q̄ h̄ agunt) circa mea alios fideles (Salutat) Hic ponit̄ ofirmacō p salutationē bonor. a p̄mo salutat colos. ex pte suor. scdō laodicenos. p ministeriū eor ibi. salutate. p̄ma adhuc in duas. qr p̄mo ponit socios natione iudeos. scdō gētiles oersos ibi. salutat vos. Circa p̄mum 8r (Salutat vos aristarc9 ocaptiu9 me9). v pticeps mei carceris a laboris (a marcus osobrin9 barnabe) De isto marco dicit̄ act. xv. q̄ recessit a paulo a barnaba ī panphilia ppt̄ q̄ postea paulus nolebat eū recipe ī societatem p̄dicacōis sue. a sic barnabas assumpto marco iut̄ p̄dicādū ī vna regione a paulus a silas ī alia. vi dēs tñ paul9 postea ex diuisiōe illa vtilitatē eccie secutā. recept dictum marcū in suā societatē. a mādauit colos. a alijs q̄bz erat min9 dilect9 ppt̄ dictū recessū q̄ si veniret ad eos caritatiue recaperēt eū. de q̄ mādato subdit̄ (de q̄ accepistis ac̄). (a ihs q̄ 8r iust9) Apud ci iudeos plures hoc noie vocabā2 (q̄ sūt ex circūcisione). v iudei nacōne (hī soli). s. iudei (sūt adiutores mei) p nūc (ī regno dei). s. p̄dicādo (q̄ mihi fuerūt solacio) me osolādo ī mea tribulacōe et supplendo vicē meaz in p̄dicatione (Salutat vos) hic exp̄mit socios suos de gētilitate oūsos dicens (Salutat vos epafras q̄ ex vobis ē). v caritate vobis spāt̄ oūct9 qr p̄dicauerat eis. ut dēm ē s. p̄mo ca. ppter qd magt afficieba2 ad eos. ē etiā ex eis. qr de gētilitate oūsus sic ipi. et fact9 discipul9 pauli. sic a tit9 a plures alij. cetā patēt vsq; ibi (sūt laodicie a q̄ ierapoli) q̄bz p̄dicauerat sic colos. (salutat vos lucas medicus) fuit ci medic9 corpal̄ (a carissim9) paulo qr fuit comes sue peg uinacōis vsq; ad mārtriū ut dt̄ ihc. in

prologo super lucā a anthiocensis nacōe (Salutate). Hic onr salutat laodicēses per misteriū colosēs.-d- (Salutate frēs qui sunt laodocie).- generalr (a niphan) specialr q̄ predicatoribz mīstrabat sūpt9 de suis facultatibus (a que in domo ei9 ē ecclesiā).-v-familiā ei9 xpianā (a cum lecta fuerit ap̄ vos epla) ista quā vobis mitto (facite vt ī laodicensiū ecclesia lega²) vt mea doctrina cōiz cata eis pficiat ad salutē a ecōuerz so.-epla tñ ad laodicenses ap̄ nos nō hētur (a diato archippo) q̄ receperat ministeriū sup ecclesiam colosēz ses.-(Vide) diligēr attendēdo (mīz steriū qđ accepisti in dño).-v-in diz uinis reb9 (vt id ipleas) ad honoz rē ōmū a salutē animar (salutacō mea manu pauli).-ħ scripsit paul9 manu ppria ad magis certificādū q̄ epla esſ ab eo missa.-eo q̄ pseuz do apl̄ aliq̄ scribebāt sb noīe vero rū apl̄oz ad magis decipiendū.-vt dictū est ē.-j.-cor.-vltō.-ca°.-(memoz res estote vinculoz meoz) m̄ opatiendo a etiaz in ħ si necesse fuerit me imitādo.-onr sb dit que sit sua salutatio.-d.-(Grā dñi nr̄i ihesu xp̄i vobiscū) supple sit que supplet omnez defectum.-(Amen)

Postilla ad Thessalonicēses.

Dautus a situan9 a thimothe9 Hic incipit epla p̄ma ad thessalonicenses q̄ diuiditur ī tres ptes.-s.-salutacōem a pfecucōnē ibi.-Grās agim9.-a odusionē ppe finē epl̄e ibi Frēs orate.-In prima ponūt psone salutātes cū ōr.-(Paul9 et situan9) Iste ē qui vocat silas act.-xv-quē accepit paul9 in socīū vt ōr ibi dē (a thimothe9).-isti duo tūgūtur paulo in salutacōne qr cū eo laborauerūt in thessalonicēsiū ouersione.-secūdo ponunt psone salutate cū ōr (ecclesie thessalonicēsiū) supple congregata (ī deo prē) a sic ē autē thessalonica ētas metropol̄ in macedonia que ē quedā ps grecie.-tercō ponūtur bō optata ibi (Grā vobis) impti (a pax) in futuro vbi totaliter quietabit appetit9 (Grās) Hic incipit epl̄e pfecucō in qua prīo reddit apl̄s thessalonicēses benuolos.-secundo docīles.-iij.-ca°.-tercō cautos.-v.-ca. Circa primū reddit illos benuolos duplr.-prīo de bonis eoz gr̄tias agēdo.-secūdo in adūsis eos cōsolādo.-ij.-ca.-prīa ī duas.-qr primo grās agit de bō eoz inchoacōne.-secūdo de bonitatr hui9 diffusione ibia vos.-Cir primū ponit duplex motiuū hui9 grārūactōis.-primus est bō eoz ouersio.-d.-(Grās agim9 bō sp).-v-omnibz horr ad orandū determinatis vel sp in habitu a si ñ sp in actu.-qr ñ sp potest bō actualr orare (memoriā vestri) specialez a expresam (facētes in oracōnib9 nr̄is sine intermissione) exponar duplr.-haut dictū ē de sp (meōres opis fidei vīe) a qr fides sine opib9 mortua ē.-sb dit (a labor) in his que ptinēt ad pcuracōnez fidei (a caritatr) dei a pximi (a sustinētie spei).-v-tolerantie tribulacōnū q̄s patienter sustinuistis (in spe) recipiendę mercedis.-(a dño ihesu xp̄o añ dñm).-v-ita ostanter vos habuistis ac si deū presētez viderit (Scētes) Hic onr p9 secōm motiuū ad grās agēdū qđ accipit ex pte dei eo q̄ specialē dilectōez oñdit thessal.-vocādo eos ad fidē ñ solū ad p̄dicacōnē sz etiā p multā miraculoz opacōez.-a ħ est qđ ōt (Scientes frēs dilectissimi a deo vōc.).-vos scētes electōem vrāz tāq̄ specialiter electoz a deo supple hēm9 materiā grās agēdi (qr euāz nr̄m).-v-p̄dicacō nrā (nō fuit ad vos in sermone tñ sed in virtute).-v-in miraculr ōma virtute sacr (a in spūsancto).-v-dacōe spūssancti in signo visibili.-(a in plenitudine multa).-scarismatū a donoz dei (sicr scitr) qa vidistis (quales fuerim9 ī vobis p vtervos).-q.-d.-talia miracula p nos non fecit deus inter vos pro nobis:

qꝛ iā ante eram⁹ ī xp̄o firmati ꝫ ꝓp
terwos ut credētes a ī fide solidi esse
tis a ita fuit qꝛ in fide pstiterūt nec
falsos ap̄los r̄ceperūt ut dicit ihero
nim⁹ ī plogo (a wos) hic oñr ap̄ls
grās agit de woītatis eoꝝ diffusiōe
nā exemplo eoꝝ alīj pfecerūt m fi
de a opibz bois a ꝫ est qꝫ dicit (Et
wos imitatores nr̄i facti estis) in fi
de a moribz (a dn̄i) ſ. iesu xp̄i q̄tuz
ad eius vitā nō q̄tum ad eius fidē
que in eo loc̄ nō hūit-eo qꝛ nō htz
obscuritatē amexaz-ꝫ ab instanti
ceptionis hūit darā visionē (exci
pientes verbū ī tribulacōe multa)
i p̄ncipio em̄ cū ſionis habuerūt
psecutionē etiā a ciuibz suis-ut hēt
in fine-ī-ca (cū gaudio spūssancti)
a in hoc oformabāt ap̄ls de quibz
dicit act-v-qꝛ ibant gaudētes a cō
spectu osiliī r̄ct (Ita ut facti sitis for
ma) v exemplar vtutis (Vibus cre
dentibz in macedonia a in achaia)
putāde fūt gr̄ce (a wobis aūt dif
famatus ē sermo dn̄i) v occasione
diuulgatū est vbū dei-qꝛ multi pri
us tacētes timore exemplo vrō cō
stāter effecti p̄dicauerūt publice a
in pluribz locis-iō subdit (nō solū
in macedonia a ī achaia ꝫ in oī lo
cō) regionū circūiacētiū (fides vrā q̄
est ad deū) ſ. est ordīata (pfecta ē)
v pcessit vltra (ita qꝛ nō sit nobis
necesse quicq̄ loqui) ſ. de wobis ad
alios in cātādū p vīm exemplū. Et
dāt) vos ꝛmēdādo (q̄lē itroitū hūe
rim⁹ ad vos) v q̄ gaudēt a pmptc
fidē suscepistis ad p̄dicacōz nrāz-ñ
formidātes insurgētē tribulacōnē
(a quō cuersi estis ad deū) eligen
tes ei seruire idolatria relicta (a exs
pectare filiū eius de celis) vētur ad
t⁹ ē a wob ī celū sic veiet r̄ct (q̄ eripu
it nos de ira vētura) v a ielēne pēa-ꝫ

Capitulum Secūdū.

Am ipi scitis) Postq̄ ap̄ls
reddidit thessalonicēs. be
muolos de wōis eoꝝ grās agēdo.
Hic oñr idē facit in aduersis eos cō
solādo. Et diuidit in duas ptes-qꝛ
p̄mo facit ꝫ p oformitatē ad ipsuz
scdō p de oformitatē ad eccīā ihero
solimoꝝ ibi-wos em̄ Circa p̄mū dicit
lē vōez-null⁹ dz desolari ꝫ magt cō
solari oformitate ad ipz magistꝝ-
qꝛ ī ꝫ oistit ci⁹ pfectō luc̄-vi-pfect⁹
oīs erit si sit fidē mgr̄ eius. ego vo q̄
sum magister a doctor vē sustinui
multas tribulacōes a sustineo-ꝓp
ter qꝫ debetis in tribulacōibz osola
ri-qꝛ in ꝫ oformamī mihi-ī hac āt
vōne sic p̄cedit qꝛ p̄mo declarat mi
norē h⁹ vōmis p tribulacōes q̄s su
stinuit ad eos veniendo-scdō p has
q̄s sustinuit cū eis manēdo ibi-me
mores ei-p̄ma adꝫ in-d-qꝛ p̄mo po
mit suā declaracōz-scdō remouz mul
tiplicē obiectionem ibi-exhortacō.
Circa p̄mū dicit (Nā a ipi scitis fra
tres introitū nostꝝ ad vos) v moz
dū introeūdi qꝛ nō fuit inanis v le
uis a facilis ꝫ valde grauis (ꝫ añ
passi) ḡuia vbera (a otum eius affe
cti) p vba aspera (sic scitis) qꝛ ꝫ nō
fuit longe a ciuitate vrā-iō subdit
(in philippis) que ē ciuitas m ace
donie-ut hētur act-xvi-ibi em̄ pau
lus a silas fuerunt grauiter virgis
cesi-a incarcerati-ut hē ibidē (fidu
cīā habuim⁹ ī dn̄o nrō loq̄ ad vos
cc̄) q-d-ex illis tribulacōibz nō fui
mus territi-ꝫ in dn̄o confidētes veni
m⁹ ad p̄dicādū wob (euāgeliū dei)
a circa ꝫ fuim⁹ valde solliciti-q-d-
ꝓpter qꝫ in tribulacōibz debetis cō
solari tanquā nob oformes effecti
(Exhortatio) hic oñr remouz mlti
plicē obiectōnē-possꝫ ei q̄s dicē qꝛ ñ
essꝫ consonabile pauli dict̄ oformari
eo qꝛ essꝫ defectuosus in vita a doctri
na-sic̄ dicebāt pseudo ap̄lꝫ ꝓpter qꝫ
ꝫ remouet excludēdo illa p que pos
sent impingi in eius doctrina a vi
ta dicēs (exhortatio em̄ nrā nō de er
rore) circa fidem qualis erat hereti
coꝝ doctria-ꝫ de veritate mera (neq
de inmundicia (sicut erat doctrina

epidurox qui tūc vigebat. vt hētile actu. xvij (neq; in dolo) sic docebāt falsi xpiam qui aliqñ docebāt vera de fide catholica ut deprehenderen² catholici. sic de torquato legit in legē da sci tiburcij. (sz sicut pbati sum9 a deo) .r. approbati a baptismo (vt crederetur nobis) tāq; fidelibz ministris (euangeliū) .r. pdicationē eiā gelij (Itaq; loquim̄) fideliter pdi= cādo (q̄entes) dei bñplacitū et ñ hō minū (sicut scitis) ex visu a auditu. (neq; in occasione auaricie) pdicā= do pter questuz. nec pt vane gle fastū. sic predicabant pseudo apli. (cū possem9 vobis oneri ee) accipiē do sumptū a vobis: a ec honorē (ut xpi apli) veri quib9 talia debentur (sz facti sum9 puuli in medio vīm) inter vos humilr: ouersādo: a nō so tū humilr: sz etiā caritatiue ac dulcr (tāq; si nutrix foueat filios suos). lacte a nutrimēto corpali (Ita desi derātes vos) a nō vīa (cupide) .r. in tense desiderātes vestrā salutē (vole bam9 tradere ñ solū euangeliū dei) qđ ē spūale nutrimentū (sz etiā ani mas nras) .r. vitas nras parati su m9 p salute vrā exponē (qm̄ carissi mi facti estis no.) maiorē ei caritatē neō hz vt animā suā ponat q̄s pro amicis suis (Memores em̄) Postq̄ apls oñdit se passū tribulacōes ad thessalonicēses veniēdo. hz idē oñdit cū eis manēdo. d. (Memores em̄ fā estis frēs) .q.d. nō ē diu q̄ vidistis a sic ñ estis obliti (laboris nī) in cor de (a fatigacōis) pter excessū labo ris (nocte a die opantes) manualr opis accepti. qđ9 intēdebāt pdicatiō mi vel oratōi. ut ipēa sui viuerēt de pro labore (ne quē vīm gravem9) accipiēdo sūpt9 a vobis (pdicamus vobis euāgeliū dei) gratis: cū tñ sūpt9 de iure possem9 accipere (vos te stis estis) quātū ad exteriora (a do min9) q̄ntū ad interiora (q̄ sce) er= ga deū (a iuste) erga pximū. ita q̄ null9 poterat acqri de vobis. (q̄liter vnūquēq; vīm sic pī filios suos do

p̄cantes) .r. pīno affectū inducentes vos ad bonū (a desolātes) si q̄s vīm sueāt desolat9 pter pcta omissa vel alia de cā (testificati sum9) .r. sb te= stimonio scōr vos adiurauim9 (ut ambularet digne dō) de vita ute in vi tutē pcedēdo (q̄ vocauit vos i regnū suū) .r. ut esset de regno ei9. p grā in pñti a gla sua in futuro. a q̄ fe cerūt sic thessalonicēses. ideo grās agēs dō. subdit (iō a nos grās agi m9 dō sine ītermissione) .r. oīb9 hoc ad h apte (qm̄ cū accepistis a nob) p pdicationez nrām (verbū auditi dei) .r. verbū euāgelicū nobis hūmi= t9 revelatū (accepistis illud ñ ut hu bū hoim) sic ē doctrina pphetica (sz sicut ē vere verbū dei) .r. recepistis h uote sic recipi dēt verbuz habitū ex hūna revelatiōe (qui opat in nobis) docēdo interi9. hoies ei solū mouent auditū exteri9 iō dr xps apls ioh. xx. sine me nil po. fa. (Vos ei frēs) Postq̄ apls desolat9 ē thessa. p con formitatē ad seip̄m. hz idē facit p cō formitatē ad ecclias ihero solimitas. In ihrlm ei pri° cepit eccia put dis stingui² ō synagogā vt; act. i. a ii. de pūo deiuata ē ad alia iudee loca a ille eccie dstāt sustinuert psecutiō nes a iudeis q̄ xm occiderāt a pphas. a ii hz eccia thessal. erat eis deformis q̄ psecutiones sustinuerat a ciuib9 suis q̄ debebat sibi ee desolatiōis mā. pt deformitatez ad eccias p̄mitiuā. a hz ē q̄ dr. (Vos ei frēs imitatores fā estis) a p; Irā vsq; ibi (phibentes nos gētibz loq̄) .r. euāgeliū xpi (ut salue fiāt) .s. gētiles. (vt impleāt) .r. augeāt (pcta sua sp) .s. iudei i sua pfidia obstinati deo p̄mittēte: a dya bolo p̄curāte (puenit em̄ ira dei sup̄ illos) q̄ sb traxit iuste grās suā ab eis (vsq; in finē) .r. vsq; vltius ñ nē mundi: tūc em̄ fūt a fide dūtens di sicut dictū est s frequēter: potest etiā aliter exponi (vsq; in finē) iō ē eternaliter quantū ad illos qui in sua perfidia moriuntur. (Ipse au tem) Postq̄ apostolus cōsolatus

ē thessalonicenſ-scripto- ħ solaſ eos nūcio-a p̄mo scribit mittēdi vō nē-sc̄dō ip̄az missionē in p̄incipio tercij capituli-vō aūt osistit ī ħ-qr desiderauerat ire thessalonicā a ec-clesiā p̄sonaliť solari-ſ ħūit ipe dimētū-ꝓpter qđ ad ħ misit nūciū dicit igiť (nos āt frēs desolati a vobis ad tēpus) ∿ desolati ꝓpť qr vobiscū nō eram9 (ore a aspectu ñ corde) ∿ lz nō possemus vobis loq nec vos videre-tñ hēbam9 vos in corde ∿ disposuim9 festinanť-venire ad vos ad vrām solacō; (ego q̄dē paulus) cū socijs meis (ſ impediuit nos sathanas) tacz aūt modū ipedien-di a simiľ glosa nec ego volo in ħ deuiare- C̄ōseqūter subdit rationē quare desiderabat videre eos a solari ī dño que ē augmētatio sui me-rcedis a p̄mij dicēs (que ē ei nrā spes) in p̄senti de augmēto meritī a p̄mij (aut gaudiuz) spūale (aut corona glorie) ∿ racō oseqñdi p̄miū aureo-le que doctoribz debeť (nonne vos) ē-q-d- sic qr ouerterat eos ad fidem iō sequiť (vos ei estis gloria a gaudiū) sc̄z materialiť qr sic hēbat materiam gloriandi in dño a gaudendi de eoz ouersione a tō ouersacōe-

Capitulum Terciu.

Propter qđ) Posita ratione mittendi nūciū-Hic oñr eū mittit- a diuidiť in duas p tes-qr p̄mo describit hec missio sc̄dō pauli dep̄catio ibi-ipē aūt de9-prima adh̄ in duas-qr p̄mo pomiť vtilitas missiōis- sc̄dō reuersionis ibi Nūc aūt- Circa p̄mū otinuando se p̄cedentibz dicit (ꝓpter qđ) ∿ qr glia ampliꝰ) ∿ nō expectantes vltra sc̄ re certius statū vrm (placuit nob) solis) ∿ fine thimotheo qui ē frat9 ī salutatione posit9 ut dicit hic glo-sa ſ qr nō est osuetū qr nūc9 epistole ponatur in ci9 salutatione- cū vadit p̄sonaliť ad salutatos-iō videť alijs qr iste thimotheus q̄ dicť hic missus cū subdiť (a misim9 thimotheum) est ali9 a p̄dicto-qr plures erāt eiusdē noīs (frēm nrm) religione xp̄iana (mīstr̄z dei in euangelio xp̄i) ∿ ī p̄dicatione euāgelij (ad cō firmādos vos) In oī bono (a exhortādos p fidem vrā) stabiliēda (ut nemo moueať ab ea ī tribulacōibus istis) q̄ nobis a vobis supuenerūt a fidei aduersarijs (ipi em̄ scitis qr ī hoc positi sum9) ∿ dispositi a xp̄o dicēte io-xvi-ca- venit hora ut oīs qui interficit vos arbitreť obsequium se p̄stare deo a subdit q̄re debebāt hoc scire dicēs (Nā t̄c̄) a patz (fic̄ a factū est) in vobis a (scitis)- etiā de vobis (ꝓptera a ego nō amplius sustinēs) aliquā dilacō; (misi ad cognoscēdū fidē vrām) p̄ certū nunciū a fidelem (ne forte tēptauerit vos is qui tēptat) ∿ diabol9 qui semp nititur p tēptacōes suas bonos subuertere (a inanis fiat labor noster) si vos subuerterit qđ absit (Nūc aūt) Hic oñr pomiť vtilitas reuersionis cū dicit (nūc āt veniente thimotheo ad vos a nobis) expleto suo mīsterio (a adnūciante nobis fidē vrām) stabilem (a caritatē) accēsam ad p̄ficiendū in melius (et qr memoriā nostri hētis bonā) orando p nobis (semp desiderātes t̄c̄) eo q̄ ista supple speramus audire ī reditu ei9 (iō solati sum9) iam in spe (in vobis) ∿ p bono qđ speramus audire de vob (In oī necessitate nr̄a) Ita q̄ oīs tribulatio a angustia ī nobis supuenīēs diminuiť ꝓpť bonū fidei vestre qđ speramus audire (qm̄ nūc viuim9) ∿ q̄si de morte ad vitā suscitati sum9 (si vos statis in dño) īmobiles a firmi nec sufficeremus ad reddēdū grās dō de tāto bono-ideo subdiť (quā ei grāruactionē ac̄) et patet l rā vsq; ibi (a opleamus q̄ desunt fidei vrē) lz hēret noticiā fidei q̄tū ad ea q̄ siūt ad salutē nc̄aria-tñ ad mḡnū eoz

pfectū ederet si apls venire posset ad magr explicādū aliqua q̄ non potuit eis ad plenū dicē. qñ fuit p̄sens cū eis. qr fuit ꝛpulsus exire p̄ ꝛtor ꝛmotōez cūtatē. vt hr² ac. xvij (Ipe aūt) h̄ oñr po² apli depcatio p thessy. vt dey sua grā suppleat qđ ipe facere ñ poterat. iō dt (ipe autē dey) oīm p creationē (a pī nr̄) .s. filio deinde spealr p grē adoptionē (a dominus nr̄ ihs xps) q̄ est mediator dei a hoīz (dirigat viā nrā ad vos) remouēdo impedimēta a sathana parata (Vos āt multiplicet) nūo a merito (a abūdare faciat caritatē) q̄ crescēte crescūt alie vtutes infuse (in inuicē) caritatīe mutue sb uemēdo (a nos) abunday caritate (ad ꝛfirmāda corda vrā) ī moribz a ī fidē vt sit (sine q̄rela) .v. sine rep hēsione alīq̄ (ī sāctitate añ deū) .v. ī sāctitate vera a nō fita q̄ est corā hoībz tm̄ (In aduētu dñi nr̄i ihū) .v. in aduētu eius ad finale iudiū sit de nūo a ꝛsortio sāctoꝝ a subditur. (Amen) ad ꝛfirmationē p̄cedeñ.

Capitulum Quartū.

(Ceterꝛ) Hic mapit tercia ps pnāpalis ī qua redit thessy. docēs eos de moribz informādo a de defectibz corrigēdo. Licz em̄ cōitas eoꝝ esset sancta. tñ ibi erāt aliqui de fidē corrigēdi. a spealr de q̄tuor. a ꝑm h̄ pñs ca. iiii quatuor ptes diui² q̄ patebūt pse quēdo. Circa primū sciēdꝫ q̄ gētiles ꝛputabāt fornicacōez simplicē esse licitā. a iō ꝑpl ꝛsuetudinē pristina. atq̄ de gētilitate ꝛsi erant adh̄ fornicari ꝑpl qđ apls corrigit h̄ vicīū ad vtutē oppositā inducēdo d. (Deceterꝛ q̄ frēs rogitay a obsecramꝰ) .v. p rē sacrā adiuray qđ dr plus vos mouē q̄ simplex depcatō nrā (ut quēadmodū accepistis a nobis) vbo a exo (quō opteat vos ambulare) ī via moꝝ (a placē deo) mūdo a caste viuēdo (sic ābulet vt magis abūdet) ī hīs spāliacēdo (scitis em̄) .v. scire debetis (q̄ p̄cepta deterimus vob̄ p ihm xp̄m.) .v. de mādato ipi⁹ cui simplr est obediēdū (h̄ est em̄ vo. dei) eius mādato exp̄ssa (sāctificatio vrā) .v. emūdatio a carnalibz pctis (vt abstineatis vos a fornicatōne) tāq̄ a deo phibita. ad eā em̄ sequit incertitudo pris ex vago cōabitu q̄ est directe ꝛtra bonū hūane nature. p̄ em̄ dr filiis nutrimentū a documentū. alr nō p̄nt bñ stare. nullꝰ autē sollicitus est de talibus circa plē sibi incertā (vt sciat vnusquisq; vas suū) .v. corpus ꝑpriū qđ vas dr. eo q̄ ī ipō formato p naturā. aīa a deo infundit p creationē (possidere) p manēter (in sāctificatione a honore) corpꝰ em̄ ī fornicationē deditū deh̄onorat. q̄ bestiale. efficit. ps. xlviij. hō cū in honoꝝ esset nō intellexit etc. (Nō ī passione desiderij) .v. nō sequēdo passionē cupiscētie venereoꝝ q̄ est mimis vehemēs (sicut gētes q̄ ignorāt deū) supple sequunt ea credētes fornicationē simplicē ee licitā. (Et ne q̄s) Hic mapit ps secūda in q̄ corrigit cupiditatē vicīū inducēs ad oppositū. a ꝑo poit hāc inductionē. scandalo quandā excusationē. ibi. de caritate. Circa p̄m dicit. (Et ne q̄s supgrediat) opprimēdo p xp̄m vt ab eo extorqueat iniuste possessionē suā vel vē aliā (neq; circūuemiat) ipsum decipiēdo vel illaqueādo debite p vsuras vel p mercatōes malas a ꝛsilia (q̄m vindex est dñs de hīs oībus) grauit pumēdo. (sicut p̄dixim⁹ vobis) apud vos exñtes (a testificati sumus) .v. p testimoniū scripturaꝝ oñdimus (nō em̄ vocauit nos deus in immundiciā) .v. vt seruiam⁹ im mundicie peccati cuiuscūq;. (sed in sanctificatione) .v. vt viuam⁹ sancte. (Itaq; q̄ h̄ spernit) q̄ p̄dixi (nō hō mīnē spernit) tm̄ (sed deū) cuius sūt mādata (qui etiā dedit spūm sanctū in nobis) in adiutoriū ipletionis mādatoꝝ suoꝝ (De caritate āt fraternitatē) hic pot excusatō ez sua scribēdi

scz thessalonicēs- de opibz pietatis dicēs (de caritate fraternitatis) id ē de opibus pietatis ad paupes fide les (ñ necessarie hūmus scribere cēt) qz thessa- diligēter exercœbāt talia ¶ Nec istud obuiat ei qđ p̄dictuz est de correctōne pietatis- qz frequēter inuenīt aliqui exercētes vsuras a mercacōes malas q̄ tñ erga paupe res faciūt opa pietatis (Rogamus aūt) ¶ Hec ē tercia ps p̄ncipalis hi9 capituli in q̄ corrigit ociosos a va gabūdos dicēs (rogam9 āt frēs vt habūdetis magis) ī opibz bonis (a opam detis) -v- diligētiā adhibeat (ut quieti sitis) a ñ vagabūdi- qz tales solent cadere in alia vicia cu riositatis a carnalitat (a vēm ne gligētes depaupant -a qz volūt te nere modū viuēdi ɔsuetū- a p ɔñs latrones a raptores efficiūt (a opa mī maiōz vris) ad cuitādū ociosita tem q̄ est sētina oīm vicō9- a ad cō seruādū samitatem quā facit labor moderatus (a ut honeste ābuletis ad eos qui foris sūt) -v- ad infideles ut ex bona vrā ɔuersacōe ouertāt ad fidē ¶ In moralibz em̄ magt mouent exēpla q̄ vba (a nullī9 aliq̄d debe de vetis) ita qz ñ solū caueatis a malo actu exteriori ꝫ eā ītenōi (¶ Nolū9) ¶ Hec ē qrta ps p̄ncipalis ī q̄ corrigt aliq̄s īmoderate lugētes mortuos- a diuidit ī tres ptes- qz p̄mo argu it hūc luctū- scđō ponit occasionali ter future resurrectōis modū ibi- ꝫ em̄- tercō ɔcludit intētū ibi- ¶ Itaq̄ arca p̄mū dicit (notum9 āt vos ig norare frēs de dormiētibz) -v- defun ctis qui dormiūt somno mortis a q̄ exitabūt tpe resurrectōnis (ut nō ɔtristemī) mcō solabilit (sīc a ceteri qui spē nō hñt) -s- future resurrectō nis- a sic credūt aliqui aīcos defun ctos periisse tōliter a ad sēp- a ppt ꝫ hñt occasionē lugendi eos q̄si in cō solabilit nō sic aūt xp̄iani q̄ hñt spem resurgēdi -ppter qđ vicōsum est eis īmoderate mortuos lugere-

qz in hoc assimulātur īfidelibz futu re resurrectōis spē nō hñtibz luge re tñ defūctos moderate ē opus pie tatis- qz āt resurrectio mortuoz fit mox futura oñdit dicēs (si em̄ credi m9 qz ihs mortuus ē) accipit hic fi qz- ¶ Rā ad articulos fidei ptinet cre dere ihm vere mortuū fuisse a resur rexisse (ita a dē) qui suscitauit ihm (Eos qui dormierūt) somno mortis (p ihm) tāq̄ p mediatorē dei a hoīz (adducet cū eo) advitā īmortalez resuscitādo (¶ Hoc aūt) qz locutus ē apls de resurrectōe futura- ī hoc cō sequēter declarat modū resurrectio nis- A cui9 intelligētiā sciendū qz aliq̄ dixerūt qz xp̄s veniēte ad iudi ciū aliqui hoīes repient viui q̄ trās ferētur ad statū īmortalitatis sine morte ītermedia- sic exponētes qđ hic dicit (dein de nos qui viuim9 q̄ relinquim̄) -s- viui in aduentū xp̄i (simul rapiem̄ cū illis) -v- cū mortu is resuscitat (obuiā xp̄ō) descēdenti ad iudiciū- a dicūt qz apls se cōnu merat eis eo qz ptinet ad idez corp9 eccē- ꝫ hec expositiō p̄mo deficit ī hoc qz dicit aliq̄s sine morte ad immor talitatē trāsire qz oēs descēdētes ab adā p̄ter xp̄m incurrerūt originale pctm̄ cuius pena est mors- idō oēs soluēt debitū mortis- ppter qđ alij dixerūt qz illi q̄ ī aduētu xp̄i repiēt viui in raptu illo obuiādo xp̄o subi to morient a statī resurgēt Sz adhuc videt mcōuenīēt dictū qz flagra cōis ignis purgās elemēta a īane rās corpa miſ p̄cedet aduētū xp̄i ad iudiciū -a sic nulli hoīes repien tur viui qui obuient xp̄ō veniēti- ni de resurgētibz post ignē dictū- ¶ Pre terea qz apls ɔnumeret se p̄dās eo qz ptinet ad idē corp9 eccē cū eis nō videt vōnabilit dictū nā eadē vōne dicere de oībz fidelibz p̄teritis p̄sen tibz a futuris- ¶ Propt qđ saluo me liori iudicio- videt mihi verba apo stoli aliter exponēda cū dicit (hoc em̄ vobis dicim9) de mō future resurre ctionis (in vbo dñi) -v- sīc revelauit

m -i-

nobis (qr nos q̄ viui9 q̄ reſidui ſu
mus) ī ꝟb mūdo a p̄ib⁹ defūct'. (nō
p̄uenie9) in reſurrectōe futura (eoſ
q̄ dormierūt) dti9 reſurgēdo ill' qui
iā añ diu mortui fūt. qr reſurrectio
fiet ⁊ tute diuīa q̄ fiet ī iſtanti. iō ſꝟ
ditur (qm ipē dñs ibs xp̄s ī iuſſu)
dicēdo ſurgite mortui ad iudi^m (a
īvoce archāgeli) .ſ. michael q̄ eſt
p̄ceps ecīe ſub q̄ intelligū^r āgeli
alij q̄ miniſteriū adhibebūt in re
ſurrectōe colligēdo electos. a mag
nū ſonū facīūt tāq̄ iudic' p̄cones.
Pōt etiā alr exponi vt illud dictū
ſurgite mortui ad iudi^m. ſit archā
geli michael executiē. a xp̄i īpati
ue. cui9 virtute īfirmita fiet reſurre
ctio. a ſic cū dic^r (ī iuſſu) referr' ad
xp̄m. a q̄ ſubdit (a īvoce archan
geli) ad michaelē archangl'm (a ī
tuba dei) iſta tuba ñ eſt aliud niſi
vox p̄dicta q̄ ꝟ tuba ꝑpr' ſilr tuba inē
tube materiall' re. teſ. q̄ fiebat voca
tio ad cōciliū. a ꝑparatio ad bellū a
īuitatio ad feſtū. qr tūc oēs cōgre
bunr' ī iudicio. a armabit' creatuā
īvltionē īimicoꝝ. a īuitabū^r iuſti
ad feſtū angl'oꝝ (deſcēdet de cœlo)
nā iudicabit ī fōr hūana apparēs
ſm q̄ ꝟ act. j. ꝟ ibs q̄ aſſūpt9 eſt
a vob. ſ. ī fōr hūanitat' ſic veniet. ſ. ad
iudi^m (a mortui q̄ ī xp̄o fūt reſur
gēt p̄mi deīde nos tr̄) iſta p̄ioritas
a poſteriozitas n̄ pōt r̄ferri ad actū
reſurgēdi. ita q̄ alīq̄ reſurgēt pri9
alijs p̄ioritate tp̄is. nā oēs r̄ſurgēt
ī eodē iſtanti. ſm q̄ ꝟ .j. chor'. xv.
oēs q̄dē reſurge9. a ſubdi^r ī momē
to ī ictu oculi nec pōt ꝟ acīpi p̄ori
tas dig̃tat'. qr p̄ēs ve. teſ. ī reſurre
ctione ñ erūt dig̃ores apl'is q̄ erūt
aſſeſſores iudic' matꝟ. xix. ſedebit'
ſup ſedes. xij. tr̄. de q̄bz ꝟ ꝟ apl'is
(deīde nos) ꝑpr' q̄ ſaluo melioi iu
dicio videt' mihi q̄ iſta prioritas a
poſteriozitas ſit referēda ad quie
tē ī xp̄o p lōnā mortē. a ſic tūgēdo
lrām ꝟ (a mortui q̄ ī xp̄o fūt) .ſ. q̄e
ſcūt ī fide ei9 mortui (p̄mi) reſpectu
nr̄i q̄ adh̄ viui9 (reſurgēt) cū poſte
ris (deīde nos q̄ viui9) ſupple q̄eſce
mus ī xp̄o ī ei9 fide morietēdo (fil' ra
piemur cū ill') iā reſuſcitati cū ipis
(obuiā xp̄o) venīēti ad iudiciū (in
aera.) vbi pfert ſm̄am iudicij ſup
vallē ioſaphat vt dictū fuit ioelis
iij. (a ſic ſp cū dño eri9) qui electi a
xp̄o nō ſepabū^r āpli9 h̄ ſp erūt ſibi
cōiūcti. nō ſolū ī aīa h̄ etiā in corpe
(Itaq̄) ꝟ ex p̄dictis coduxit inten
tū. ſ. q̄ fideles ñ debēt īmoderate tu
gere mortuos. nz̄ de ipis cōſolari ex
quo fūt ad vitā immortalē a felicē
reſuſcitandi. a ꝟ eſt q̄ dicit (itaq̄
cōſolamini inuicē īverbis iſtis.) de
reſurrectōe fideliū p̄dictis

Capitulum Quintū

De tpibz. Poſtq̄ apl's red
dit theſſal'. benuolos a do
ciles. Dic oñr oñt eos cau
tos. Circa q̄ ſciend' q̄ cautela ma
xime requiri^r circa illa de q̄bz certū
eſt q̄ venīēt. cū tñ hora venīēdi eſt
ſimpl'r ignota. ſic aūt eſt de die iu
dicij. ſm q̄ ꝟ matꝟ. xxiiij. de die
illa et hora nēo ſcit neq̄ angeli ī cē
lo. ꝓpter q̄ apl's circa hāc reddit
theſſal'. cautos. Et diui^r in duas p
tes. qr p^o eius incertitudinē oñdit
ſecundo theſſal'. cautos reddit. ibi.
Vos aūt. Circa p^m ſciendū q̄ dies
iudicij dupl'r acīpitur in ſcīptura.
Vno mō p ipa die iudicij p tiala
ris q̄ eſt dies mortis cuiuſlibet hois
nā in illo ſtatu ī iudicio finali pñ
tabitur ī quo ī morte inuenīt'. Inten
tio vero apl'i videt' ꝟ magr' eē de die
mortis. qr ipē ſciebat die iudicij fi
nalis multū diſtare. vt ꝫ in epla ſe
quēti. ipē aūt ꝟ vult' theſſal'. vt
ſint cauti ne repente veniat ſup eos
dies dñica inuenīā^r impāti. Verū
tñ vtroq̄ mō lrā exponet'. a p^o de
die finali iudicij cū ꝟ (de tpibz aūt
a momēt') p tinētibz ad die finalis
iudicij (nō indigetis ſcriba^r vob)
qr talia ſcire ad vos nō p tinet. ſm
q̄ dicit' act. j. non eſt veſtr' noſſe
tpa r̄t' (ipi em diligēter) ſcīpturas

supp-ꝯsiderādo (scilt qꝛ dies dn̄i) ⁊ dies iudicij qui 8ꝛ dies dn̄i qꝛ tunc xp̄s apparebit ut dn̄s q̄ in pmo ad uētu appuit ut fuꝰ (sic fur i nocte) nō p hoc itelligēdū ē qꝛ dn̄s uiturꝰ fit ad iudiciū tēpe noctis ꝙ magis clara die sic in cetū ascēdit act-pº-tt-ꝙ qꝛ ueniet subito hoibz hoc nō puidētibz (cū em̄ dixerint pax a securitas tt) glosa sup locū istū dicit qꝛ intelligit de socijs añxpi q̄ post mortē eius credētes se eē in pace et securitate faciētes festa a ouiuia exercētes p diuisa loca-S; istud nō videt ꝯuenīt dictū qꝛ glosa pmittit qꝛ añxp̄s fulminabitur a maxia ps sui exercitꝰ pibit cū eo -ppt qꝰ nō est verisimile qꝛ remanētes esse debeant i tāta securitatea iocūdita te ꝙ magis i timore a sic videt glosa fibiipi repugnare- Jtē videt eē ō dictū ꝯmūe doctoꝝ a scōꝝ qui dicūt cōiter qꝛ mortuo añxpō a falsita te eius maifeste detecta - oēs gētes ꝯuertēt ad xp̄m -a sic nō remanebūt aliqui i secta añxpi- Rec p̄t dici fustinēdo glosā p̄missaz qꝛ illi q̄ fuerāt de secta añxpi p̄dicta festa a ouiuia faciāt eo qꝛ sint ꝯsi ad fidē xp̄i-qꝛ de ipis dicētibz pax a securitas subdit apl's (tūc repētinus eis supueniet interitꝰ tt) qꝰ nō p̄t expoñ de bn̄ gaudētibz -ppt qꝰ melius videt reduci ad tēpus dn̄a cōis añxpi -qñ obtēta cātate a tēplo oñdit se tanq̄ sit deꝰ -ut 8ꝛ epla sequē ti-a tūc satellites eiꝰ gaudebunt de ptāte dn̄i sui-ꝙ repētinus supueniet eis interitus qꝛ cito fulmīabit añxp̄s cū maxia pte sui exercitus - Rec obuiat huic expoſicōi qꝛ dña tio añxpi a eius fulmīatio p̄cedent die iudicij de q̄ loquit apl's añ ime diate qꝛ frequēter priꝰ facta: posteriꝰ narāt - Sedō exponēda ē lra de die mortis sic (de tēpibz āt a momēt) i quibz debeat mors venire (non indigetis ut scribam9 vobis) q-d-nō scribere vob̄ nisi illud qꝰ iam scitis scz qꝰ ē tōlit' incertū idō sb̄dit (ipi em̄ scitis) p experiēcia q̄tidie videtes (qꝛ dies dn̄i) ⁊ mortis q̄ 8ꝛ dies dn̄i -qꝛ tūc venit ad ptiulare iudiciū ipiꝰ morientis vōne supradicta (sic fur i nocte) ⁊ venit repētea ex i prouiso-iō sb̄dit (cū ci dixerint hoīnes) mūdam̄ (pax a securitas) credētes diu viuere i delicijs tēpalibz et tēpali pace (repētinꝰ supueniet interitus) -s- mortis corpalis (sic dolor in vtero hn̄tis) q̄ tū ad penā ifermi (a nō effugient) qꝛ in īferno nulla tt-D e hoc pōt exēm saluator hui-xp̄i-de illo qui dicebat aie sue- aīa mea habes multa bō reposita i multos ānos q̄esce ꝯmedea bibe a epulare-a dixit ad illū dn̄s-stulte-hac nocte repetēt aīam tuā a te-q̄ aūt ꝯgregasti cuius erūt (Vos āt) Dic ꝯnr apl's reddit thessa-cautos ꝯtra die iudicij gn̄alis-qꝛ sic dictū est q̄ lis quis in morte iuenitur -s- iustꝰ aut iniustus-tūs in iudicio p̄sentabit-Cautela vo ad ꝙ ē-ut hoīes sēper sint pati per bonā vitā ad ēapiendū mortē - ꝙ aūt sit p ꝙ qꝛ bn̄ ad seipm se hz ad primū-a ad deū ppt qꝰ adꝙ tria inducit apl's a fm ꝙ diuidit in tres ptes que pseqñdo patebūt- Jgit ad primū inducit dicēs (vos āt frēs nō estis i tenebris) -s- erroris sicut fuit infideles (ut vos dies illa) -s- mortis (tāq̄ fur vos cōphendat) ⁊ impātos (oēs em̄ vos filij estis lucis) -ꝛ xp̄i q̄ est lux vēa illumīans oēm hoīem ioh̄-p̄mo-cº estis filij p baptismū (a filij die) ⁊ noui testa-qꝰ 8ꝛ dies ro-xiij- Rox p̄cessit dies āt appropīquabit (non sumꝰ noctis) scz mosaice obscuritatis (neq; tenebraꝝ) ⁊ diuisoꝝ erroꝝ gētiliū (Jgit nō dormiamus) in pctis (sic a cetera) q̄ fuit incredulitas (ꝙ vigilemus) p attēcōez mētis ad ea que sunt salut' (a sobrij simus) ex parte corpis vtētes tēpalibus ad nature sustētacōez a ad bonā sensuū; dispoſicōz (qui em̄ dormiūt) īvoluptatibz a pctis (nocte dormiunt)

m-ij-

sc; ignorãtie· Nã ignorat oĩs ma
lus· fm q; dicit pbus· in; etb· (a q̃
ebrin fiit) imo dãte vtẽtes boĩs cor
palibz· vñ dr ebrius a bria qđ est
mẽsura quasi extra mensurã posi
tus (nocte ebrin fiit)· s· ignorãtie võ
ne dicta (nos aũt) a pz ex dictis sẽ
tentia (induti lorica fidei) sicut emñ
lorica efficax ex pbis tũcturis inui
cem se oplectẽtibz· sic fides integra
tur ex pbis articulis adinuicẽ one
xis (a caritate) q̃ est forma fidei si
cut autẽ lorica ptegit corpus sic fi
des caritate formata ptegit aiaz a
demonũ insultibz (a galeã spẽ salu
tis) sicut ei galea munit caput qđ
est superior ps ipi9 corpis· sic spes
superẽ ptẽ aie ipam ad celestia e
leuando· (qm̃ nõ posuit nos deus i
irã)· v· dãnationẽ eternã (ꝫ in acq̃
sitionẽ salutis)· v· ut acq̃ramus vitã
beatã ex opibz meritorijs· (p dñm
nostz)· v· sine cui9 adiutorio nullũ
op9 põt esse meritoriũ (ut siue vigi
lemus) corpaliter viuẽdo (siue dormi
amus) morte corpali somno (simul
cũ illo viuãm) vita gre q̃ est in aĩa
immõrtli (pter qđ osolamĩ inuicẽ) ĩ
laboribz vite pñtis (a edificate alter
trũ) vbis bonis a exẽplis (hĩc a fa
citis) sp tñ pficiẽdo in istis (Rogam9
autẽ) Hec est secũda ps in qua in
ducit thessal'· ad ꝫ q; bñ se habeãt
ad primũ· a p°· ad pfectos eos hor
tãdo· d· (rogãm9 autẽ vos frẽs vt no
u eritis) vt ostẽdendo p effectũ vos
nosse platos debite eos honorãdo
tã võne vite q; võne doctrine· iõ sb
ditur (a monẽt vos) iõ fuit p̃ceptũ
diligẽdi qm̃ spũalia corpalibz p̃
ferunt (pter op9 illor) ad vrãm sa
lutẽ ordinatũ (pacẽ habete cũ eis)
obediẽdo eis hũiliter a deuote· secũ
do hortat eos vt bñ se habeãt ad ĩ
pfectos· d· (rogam9 autẽ vos frẽs cor
ripite) caritatiue (inq̃etos)· v· giro
uagos a otẽtiosos· (osolamĩ pusil
lanimes)· v· in tribulatõibz deficien
tes (suscipite infirmos) mente a cor
pore infirmitates corp quãtũ fm deũ

põt fieri supportãdo· qm̃ em̃ ex tali
supportatõe insolescũt· eos ñ expe
dit supportare· q; ꝫ esset malũ nu
trire (Dati ẽtes estote ad oẽs) non
solũ fideles· ꝫ etiã infideles· Et in
telligit ista patia quantũ ad actũ
animi interiorẽ· quantũ aũt ad ex
teriorẽ· s· defendẽdi seu vel sua· aut re
petendi vel iniuriã a iudice ñ sp
expedit· vtpote si ex ꝫ audacia ma
lefaciendi tribuat· nisi ex tali sup
portatione maius malũ· vtpote gñ
ue scandalũ oriret· (Videte ne qs
malũ p malo alicui reddat) hoc em̃
est vindicare seipsũ qđ sp est malũ
cũ nullus sit iudex ĩ sua cã si tñ ali
quis nõ habeat superiorẽ iudicez· si
bi iniuriã factã dz vel põt punire· ñ
tñ tuendo vindicte sed zelo iustitie·
(ꝫ sp qđ est bonũ sectamĩ inuicẽ)
v· fideles ad fideles (a in oĩs) id ẽ
etiã erga infideles (sp gaudete in do
mino) etsi ñ ĩ actu quẽ oportet ali
qñ interrũpi saltẽ in somno· tñ in
habitu· a eodẽ mõ intelligit qđ sb
ditur (Et sine intermissione orate)·
vel ꝫ referendus est ad horas ad ꝫ
aptas vel destitutas· quarũ nulla ẽ
ĩtermittẽda a (ĩ oĩbz) pspis a adúf
(grãs agite dõ) q; adúsa ordĩat ad
salutẽ vestrã hĩc a pspa· a ꝫ p meri
tũ· hĩc pz de scõ iob· a sb dit cãm (ꝫ
ẽ eccl) cui ẽ ĩ oĩbz obtpãdũ (spm̃)
Hec ẽ tda ps in q̃ horta² eos bñ se
hre erga deũ· d· (spm̃)· s· deuotõis
erga deũ (nolite extinguere) p ĩmode
ratã curã vel tpaliũ (pphias)· v· ex
positõe scpturar sacrar (nolite de
spicere) qr frequenter reuelat intellec
simplicĩ q; occultat prudẽti mat· xj
Abscõdisti hec a sapiẽtibz a prudẽti
bz a reuelasti ea puul· veritatẽ qr ex
positores aliqñ deficiũt· iõ subdit·
(oĩa ãt pbate)· v· dcã corp discutite
(qđ bonũ est tenete) ꝫ multos q; ĩ
locutõibz a pdicatõibz mala dicta
melio9 retinẽt q; vtilia (ab oi spẽ ma
la abstinete vos) ñ solũ ei abstinẽs
ẽ a malo ꝫ cẽ ab eo qđ hz appentiã
mali pter scãdalũ vitã q; saltẽ qusq;

declarez q illd ē iudicū (ipē ät dnī pa
cis) ⁊ actor a dator pacis (sanctificet
vos p oīa) ad corpꝰ a aīam ptinen
tia (ut integer spūs vī a aīa ⁊c) a
dicit spūs q̄tū ad superiorē aīe ptez
a aīa q̄tū ad inferiorē (in aduentu
dñi) ad iudiciū (seruet) a q istud
fit sperādū subdit (fidelis ē q vo ca
uit vos) ad fidē scz dei (qui etiā fa
ciet) q nulli deficiat q̄tū ē ex se (Fra
tres) hec ē vltia ps q ē oclusio eple
in qua ponit sui recōmēdacōa atio
nū salutatio. iō dicit (frēs orate ī os
culo sancto) nō hibitoso nec ꝓdito
rio. sic plenꝰ fuit expositū. to. vlti
vbi idē a sub eisdē verb ponit (ad
iuro vos p dñm) ⁊ imiūgo vobis p
ipm (ut legat epla hꝫ oibz sanctis fra
tribz) ⁊ baptismate scificat (Grā
dñi nri ihesu xpi vobiscū) supple sit
i psenti a gla in futuro (Amē)
Explicit epla pauli ad thessa. pria

Epla pauli secunda ad thessa lonicenses Incipit.

Paulus a siluanus) Hic ī
cipit scda epla ad thessa
Et diuidit in tres ptes scz
in salutationē a psecucōz
ibi. grās agere. a cōclusionē ibi. sa
lutatio mea in fine eple. sīna ꝑme
ptis patet ex dictis in pncipio pre
cedētis eple (Grās agere) Hic ind
pit epla psecutio que diuidit ī tres
ptes. Naz ꝑmo apls reddit thessa
lonicenses. scdō cautos ca. scdō. ex do
ctiles siue doctos ibi. nos ät. ꝑmū
facit duplē scz gratias agēdo de bo
na eoz psuersacōe. a orando p meli
ori cōsummatione ibi In q etiā ora
mus. Circa ꝑmū dicit (Gratias age
re debemus deo) a quo est oē bonum
(semp) scilicz actu vel habitu t (sē
per) ⁊ oībus horis ad hoc ordinatē
(ꝙ vobis fratres) q bonū discipu
lor redundat in magistrum (ita ut
dignum est) q. d. dignī estis ut hꝫ
agamus (qm̄ supercrescit fides vra)
Intensiue firmiꝰ hīs que sūt fidei
adherendo. a etiā extensiue ea que
sunt fidei magis explicite cognoscē
do et ea verbo a exēplo ad alios de
riuando (a habundat caritas) ī af
fectu interiora ope exteriori (ita ut
nosipi in vos glemur) ⁊ ī vob (In
ecclesijs dei) ꝓponēdo alijs ecclesijs
vitā vrām ꝑ exēplo. iō subdit (ꝑ pa
tientia vra) solida (a fide) firma (su
stinetis in exēplū iusti iudicij dei) ⁊
ꝑ hꝫ sensibilit apparebit iudicū dei
esse iustū pacientiā vestram p̄mian
do. ideo subdit (ut digni habeami
mi ⁊c) a persecutores vros puniēn
do. ideo subdit (si tñ iustū est) a ac
cipitur hic si ꝑ qz. qz iustum est (de
um retribuere retribucōnē) ⁊ iclxen
ne penā (hijs qui vos tribulāt) ꝑ
sequēdo (a vobis qui tribulamini)
pacienter sustinendo (Requiem no
biscum) qui similiter tribulamur.
a iō subditur retribucōis tēpus cū
dicitur (In revelacōe dñi ihu de ce
lo) ⁊ qñ manifeste apparebit veni
ens ad iudiciū sic dr matꝫ. xxiiij. si
cut fulgur exit ab oriente a appaet
vsq ad occidentem. ita erit aduen
tus filij hominis (cum angelis vir
tutis eius) qui erunt executores di
uini iudicij (in flāma ignis dantis
vindictā) ⁊ facientis (Hijs qui nō
nouerunt deū) ⁊ fidem eius non re
ceperunt. sicut sunt pagani a iudei
obstinati (Et qui nō obediunt euā
gelio) ipm ope adimplendo. sicut
sunt mali xpiani habētes fidē sine
operibus que mortua est (q̄ penas
dabunt) ⁊ soluent siue sustinebūt
(a facie dñi) id est per sententiam
ab ore eius egredientez qñ dicet re
probis ite maledicti in ignem eter
num ⁊c. matꝫ. xxv. a electis. veni
te benedicti patris mei. a ideo subdi
tur (Cum venerit glorificari in san
ctis suis) ⁊ dare eis gloriam suam
mirabilem nam excedit intellectus
creati capacitatem. primo corinthꝫ
ij. oculus nō vidit nec auris audi
uit ⁊c. (quia creditum est testimo
nium nostrum super vos) id est q

credidistis illud qđ testificati sūm· vobis p̄dicādo (in die illo) ·v· de die illo gl̄ificatōis scōr·ita q̄ ti in te· netur ħ materiale·sicut cū dr ima· go heraul est ī lapide· (Jn q̄) ħ oñr reddit thessal'·benuolos orando p eor felicē assūmatōe·d·(ī quo) ·v· p quo·s·die gl̄ificatōis obtinēdo (O ramus sp̄ p vobis)·Exponat' ti sp vt sup̄ (vt digne² vos) ·v· faciat vos dignos (vocatōe sua) ad gloriā·si ut vocauit ad fidē·iō subdi²(a im pleat oēm sue bonitat' voluntatē) tūc em̄ implebit oñe desideriū ele ctor (a opus fidei) qđ est ostās cō fessio vo·r·corde credit ad iustician ore·aūt confessio fit ad salutē (Jnui· tute)·v·ī ostātia martiriī p fidē (im pleat) p vob in p̄ntiv t sic nō solu· beatis aureolā scōr oīm omunē·sz etiā aureolā q̄ est ppria mātir (vt darificet nomē dñi nr̄i ihu xp̄i in vo bis) ī palma martiriī vīi ħ em̄ mō dr ioħ·vlt'·de petri martirio aut ātsenuerit extendes manꝰ tuas ttt·a subdit euāgelista exponēdo·ħ aūt dixit significās q̄ morte esset dari ficaturus deū (a vos ī illo) ipsum in patria dare videndo·

Capitulum Secundū

Rogamus aūt vos) ħ oñr a postolus reddit thesſ·cau· tos·Circa qđ sciendū q̄ ali qui thesſ·credebāt diē iudicii ee p pinquā·tūpter tribulatōes q̄s su stinebāt·q̄ xp̄s ī euāgelio dixerat ecclesiā maxie tribulari appropin quāte die iudicii·vt; math·xxiiii· ppt' qđ timebāt adhr maiores pse cutiones iaurere·tū q̄ apl's dixerat ī epla p̄ce·ca·iiii·nos q̄ viui qui relinquim ttt·Obuiā xp̄o·s·ad iu dicū venīēti vt dictus fuit q̄ aliqui thesſ·male itelligētes credebāt nr· lā obuiatōem tpe pauli futurā·eo q̄ dixerat·nos q̄ viui fiat rapiem· ttt·ppt' qđ asseurat eos de diei iu dicii lōga distātia reddēs eos cau· tos·vt ñ decipiā²·circa ħ ex auctoris·

q̄ doctria·Et diui²in·d·ptes·q̄ p̄o remouet errorē·secūdo docet veritā tē·ibi·Quo mō·Circa p̄m̄ dr (Ro gam⁹ vos frēs p aduentū dñi) ad iudicū (a nrē congregatōis ī ip̄m· tūc ei electi congregabū² ad eū math xxiiii·vbicūq̄ fuerit corp⁹ illuc cōg gabūtur aq̄le (vt non cito moueā mini a vrō sensu)·v·a vero intellec (neq̄ terream ī) q̄ īstat tribulatio maxia q̄ p̄dicta est fore ppe die iu dicii (neq̄ p spm̄)·s·matignū trās figuratū in anglīn tuck a asserente· vobis otrariū·s·q̄ dies iudicii sit p pinqua (neq̄ p sermonē) alicuius pseudo apl̄i (neq̄ p epl̄am tanq̄ p nos missam) nā aliqñ falsi apl̄i et hereticī mittebāt epl̄as ſb noīe vo tū apl̄or xp̄i ad fidelū deceptōem vt sup̄ dictū est·alio mō sic·(neq̄ p epl̄am ttt) nram p̄cedentē (q̄si in stet dies dñi·) eo q̄ ibi dixīt venie nos q̄vi·ttt·a q̄ ñ fuit intellectus nē q̄ dies iudicii essz ppinq̄· vt ibi fuit dictū (neq̄ vos seducat vllo⁹) ħ addit ad excludendū oēm decep tionis mos dē materiā istā (quō) Dic oñr docet dē die iudicii veritā tē de q̄ dicit q̄ duo nōbrlia p̄cedent p̄m̄ po² cū dicit (qñ misit venerit dis cessio·p̄m̄) qđ exponunt aliq̄ de dis cessione a romano impio qđ flore bat tpe pauli a q̄ iā decesserūt q̄si oīa regna negātia ei subiecta·a ro ditionē tributi iā a multē annis·il lud etiaz impiū caruit impeatore plūbz annis·a tūc nō venit adhr an tixp̄s·q̄ tūc venire opleta illa dis cessione vt vide² apl's dicē·s·a tūc re uelabit ille iniquꝰ ttt·ppt' qđ alii exponūt de recessu ab obedictia ec clesie rōne a q̄ iā diu est q̄ recessit grecia Sz saluo meliori iudicio mihi videt melius intelligēdū de recessu a fide catholica·sicut exponūt aliq̄·ñ tūc itelligēdo q̄ oēs sint a fide catho lica sic exponūt aliq̄ recessui·q̄ du rabit ī aliq̄bz vsq; ad finē mūdi ħ q̄ maior ps credēm̄ discedet ab ea·q̄ sm̄ dē; salua·ma·xxiiii·appiqnte

añxpi tpe habūdabit iniq̃tas a fri
gescet caritas multoꝝ-a per oñs fi
des vera deficiet in multis-a tūc ve
niet añxps facta dispoſicōe ad vere
pōez ipi9 Huic etiā dicto occurrat
dictū apli infra-prima ad thi-iiij-
vbi dicit q̃ in nouissimis tpibz dis
cedēt quidā a fide attendentes spiritu
bz erroris-a scda ad cūdē-iiij-In no
uissimis diebz instabūt tēpa picu
losa a erūt hoīes seipos amātes cēq̃-
prohibi circa fidē (Et vaclatus fuerit)
Hic ponit scm notabile q8 p̄cedz
die iudicij sez aduēt9 añxpi-cui9 p
mo pot supbie excessus-scdō tps ve
nēdi a eius casus ibi-Et tūc revela
bit-tāo demonis effectū ibi-Cui9 ē
aduētus Excessus vo supbie erit q̃
faciet se sicut deū adorari-8t ig2 (Et
cū revelatus fuerit) vmanifeste oñ
sus (homo pcti) vtōlit debit9 pctō-
sicut hō debit9 agricultuē 8i hō agri
(filij9 pdicōis) vdign9 pdicōne-sic
scdō vo-xij-dicit filij9 mortis q̃ dig
nus morte (q̃ aduersat a extollit2)
loquit de futuro p modū pñtis-pp
ter certitudinē pphetie- loq̃t enī de
añxpō pphetice (sup oē q8 dic2 de9)
q̃tum ad deos gētiliū-q̃ dicūt oīa ſ
nō sūt (aut q8 colit) q̃tū ad sāctā
trinitatē que colit ut vn9 ver9 de9-
oēm enī talē cultū extermīare cona
bit-ut ipē sol9 tāq̃ de9 ab hoībz ado
ret-Similē 8i Judith-iij-de nabu
godonosoꝝ qui p̄cepit exterminare
oēs deos terre ut ipē solus de9 vice-
redificato ab ipō a iudeis sibi adhe
rētibz-Alij exponūt (in tēplo) vsic
ſe oñz ac ſi ipē sit tēplū dei eo mō q̃
hūamtas xpi ē dei tēplū (nō retine
tis cēq̃)-q-d-nō deberet elabi a me
rozia vtā (a nūc q̃d detineat) vq̃
sit causa morte ipi9 (scit) sciebāt ei
q̃ oīa futura a deo sūt disposita det
minatis tpibz vētura-iō subdit2 (ut
revelet̃ in suo tpe) a dō disposito-lz
aūt añxps sit vēturus psonalit-re
mit tñ figuralit-sic dictū fuit de an-

thiocho illustri dañ-xi-q8 fuit figu
ra antexpi- Et eodē mō 8i de nero-
ne qui tūc īperabat a primus de ro
manis pncipibz mouit psecucōz ec
clesie cū 8i (nā misteriū) io ē figura
(iniquitatis) vañxpi q̃ dicit miq̃
tas ī abstracto-ppt excessuz sue ma
licie-sic hō multū liberalis 8i libera
litas (iā opat) in nerone eccia; pse
quēte (tñ) supple restat (ut q̃ tenet
nūc)-s-romanū īperiū- ut exponūt
alij (teneat donec de medio fiat) v
donec deficiat romanū īperiū p dis-
cessuz ab obīa ipius-8z mihi vide
tur melius exponi de discessione a
fide eccie romane supra dcā sic (tñ)
supple restat (ut qui tenet nūc) fidē
catholicā (teneat) eā firmit̃ ī psecu
cōe neronis a alioꝝ tirānoꝝ sequē
tiū (donec de medio fiat) vdonec de
ficiat mō supradicto (Et tūc cēq̃) q̃
sic supradictū ē deficiēte sic fide ap
parebit añxps-idō dicit (a tūc reve
labit̃ ille iniquus) sic antonomati
ce dictus (quē dñs ihūs interficiet spū
oris sui) q̃ de mādato eius fulmia
bit̃ p ministeriū michahelis archā
geli (a destruet) ī aīa a corpe (illus-
tracōe aduēt9 sui) vī aduētu suo
claro (Cuius) Hic oñr circa añxpz
ponit demonis effectus-hēbit ei añ
xps demonē priuatū qui a dō p̄mis
sus faciet multa miracula ad ei9nu
tū p sbūsione fideliū-a 8 est q8 di
cit (cuius ē aduētus scm opacōez
sathane in oī virtute) vtēpali ptāte
(in signis a prodigijs mēdacibz) nā
alīq̃ fient p illusiōez sensuū a demo
ne-q̃ videbūt esse a nō erūt-a alīq̃
erūt res vere- sicut demon sup oues
iob fecit igneꝝ vez descēdē-dicūt tñ
signa mendacia q̃ fient ad assercō
nē mendacij (a in omni seductione
iniquitatis) utpote mimis a p̄mis-
sis a alijs modis exquisitis (hijs q̃
pereunt) Inde ēm habebit decep-
tio eius effectum (eo q̃ caritatē veri
tatis nō receperunt) vq̃ veritatem
euāgelicam q̃ est lex amoris (non
receperūt) credēdo (ut salui fierent)

m-iij-

qz extra veritatē euāgelicā nō ē sa
lus (Ideo) ⁊ ppt eoz demeita (mit
tet illis de9) ⁊ mitti pmittet (opa
tionē errois) ⁊ ducentē in errorē
modis dictis (vt credāt mēdacio)
qui repulerūt veritatē (a iudicent
oīs) .s. iudicio dēnationis (Nos
aūt) Hec est tercia ps ī qua ēdit
thessal. do ales. eos ī moribz infor
mādo. a pō quātū ad opationē vo
mi. secūdo quātū ad cuitationē ma
li. ibi. Denūciam9. Prima in tres
qz pmo de eoz bono pnō grās agit
secūdo ad pseuerandū eos induat
ibi. Itaqz frēs. tercio orōnes eorū
petit in pnō tercij ca. Circa primuz
dicit (Nos autē debem9 grās agere)
qz bonū discipuloz redūdat in ma
gistrū (qz elegeit vos de9) sua grā
(primicias in salutē) fuerūt em de
primis credētibz ex gētilitate (ī sā
ctificatōe spūs) p baptismū ī quo
da² grā spūssancti sanctificās (a fi
de veritatis) ⁊ ī fide catholica q̄ sola
est vera (ī qua) .s. fide. (a vocat vos
p euangeliū nr̄m.) ⁊ p nrām p̄di
catōem euāgelij (ī acquisitōez gl̄ie
ds̄) ⁊ vt p hs gloriā acq̄rat. (Itaq;)
Hic oīr ad pseuerandū eos ī
duat. d. (Itaqz frēs state.) firmi ī
moribz a fide (a tenete traditōnes
q̄s didicistis) a nob (siue p sermo
nē) vos p̄cipaliter docēdo. (siue p
epl̄am nostrā) quā absētes vobis
misimus vos docēdo. Et qz ad pse
uerandū ī bono indiget dō adiuto
rio diuīo. ideo subdit dēp candō. d.
(ipē aūt de9 ds̄) a patet l rā.

Capitulū Tercīū

Ceetero) Hic oīr apls pe
tit a thessal. orationuz suf
fragia. qz caitas est reap̄o
ca. dicit igi² (Deetero frēs orate p
nobis) instanter a deuoto (vt s̄mo
dei) ⁊ p̄dicatio euāgelij (currat) si
ne impedimēto ad alias gētes (a
clarificet) p miracula veritatē eius
declarātia (sic a apō vos) iā factū ē
vt liberem ab īportunis) ⁊ a pseu
do aplis inopportune falsa igerenti
bus (a a malis hoīb) p̄dicatōez euā
gelij qualitercūq; īpedientib. (Nō
em oīm est fides) ⁊ nondū acceper
rūt oēs fidē p me q̄ fuit eā acceptu
ri (fidel autē de9) in p̄missis adim
plendis (q̄ confirmabit vos) ꝫ recep
tiones pseudo aplōz (a custodiet)
a malo. s. impatie in psecutoibz ty
rānoz (cfidi9 autē de vob in dño) ⁊
de vrā dō obedietia ad deū (qm̄ q̄ p
cepimus facitis a facietis) qz non p̄
cepimus ancte ppa sz diuīa. iō subdit
(dns autē dirigat cor da vrā) adi
plendū sua mādata. (In caritate
dei) erga hoīes (a patia xpi) erga p
secutores vros (Denūciam9) hs oīr
īformat eos ad cuitationē mali. a
pō facit ppositū. secūdo remouet fal
sum itellectū ibi. vos autē. Circ p̄m
dicit. (Denūcia9 autē vob frēs in no
mine dñi) ⁊ ex eius autoritate (vt
subtrahatis vos ab oi frē ambulāte i
ordinate) dedimādo ab ordie legis
nature a legis scpte. qz dr pō. xvii.
Cū puerso pūteris (a nō s̄m tradi
tionē quā acceperūt a nob) facto a
vbo (ipsi em̄ scitis) p expientiā opis
(quēadmodū opteat imitari nos)
in opibz vris (qm̄ nō inquieti fuim9
inter vos) ⁊ vagabūdia oīm (neq;
gratis māducauim9 panē) petentes
nobis ministrari ab aliq̄ vestru
(sed ī labore a fatigatōe) corporali
(nocte a die opātes) ad acq̄rendū
victū nostr. exceptis hoc ad oran
dū a docendū aptis (non q̄si nō ha
buerim9 ptātē) accipiēdi sup tuis a
vobis s̄m formā euāgelicā tuc. p
vbi dr p̄dicatoribz. debētes a biben
tes q̄ apud illos fuit. dign9 est em
operarius mercede sua (sz vt nosmetip
sos formā darem9 vob ad. d.) qz si nos
hntes ptātē accipiēdi sup t9 absti
nuim9 ab hs. viuētes de nrō labore
multo magis alij q̄ ñ hnt talē ptātē
debēt de labore suo viue. a dei patet
vsq; ibi (Hijs autē qui hmōi sunt
denūcia9 vt cū silētio opātes) ⁊ de
tia nō vagabundi (suum panē) in

est ꝓprio labozé acq̄sitū (mādūcent) a nō alienū (Vos āt) Hic remouet circa dicta falsū intellectū. qz posset aliquis credere q paupibz laborare nō potentibz: a occupatis negocijs spūalibz. ñ cēnt ammīstrādi neces sariꝰ sumptꝰ. iō hoc remouet dicēs (vos āt frēs) facultatē hītes (noli te deficere bñfacientes) .v. nolite de fistere a bñfaciēdo talibus psonis (q si quis nō obedierit verbo nrō p epla hūc notate) in scribendo ut possim eū corripere (a nō ꝛmiscea mi cū illo) societatē eiꝰ vitando (ut ꝛfūdat) a sic resipiscat a malo suo (a nolite quasi inimicū existimare) qz si vicū odiendū sit natura tamē est diligēda (Ipē aūt deus pacis) auctor a dator (det vobis pacē) sem piternā (in oī loco) .v. in terra a ī ce lo (dñs sit cū oībus vobis) in pñti per grām a glam in futuro (Salu tatio) Hec evltīa ps eple q ē ꝛclu sio vel ꝛfirmacō p signū ī fine ple scriptū de manu pauli. qđ ei suppo situm ē scriptū eāt p manū notarij sed istd vltimū de manu pauli eāt scriptū. a sūiter faciebat ī alijs epi stolis. ad certificādū illos q̄bz mit tebantur q eēnt a paulo directe. et ad excludēdū ples a pseudo aplis sub noīe pauli scriptas. In q̄bus finis nō erat scriptus de manu pau li. a bijs dictis pz lra.

Explicit postilla super epistolam pauli secundaz ad thessalonicēses.

Postilla sup epl̄az pauli p̄mā ad Thimothēū Ca. primum.

Paulus apls ihu xpi) Hic incipit epla prima ad thi mothēum. que diuiditur in duas ptes. scz ī salutaciōnē a psecucōnem. scdm ibi. Sicē rogaui. In p̄ma pte ponit psona salutās. a exponit q̄tum ad tria scz q̄tum ad nomē ꝓprīū ibi. (pau lus) q̄tum ad officiū ibi (apls ihu xpi) a q̄tū ad auctem officij ibi cui dicitur (scdm imperiū dei) sic patz act. xiij. dixit spūssanctꝰ segregate mihi barnabā a paulū in opus ad qđ assumpsi eos. opa vero trimita tis sunt īdiuisa. ꝓpter qđ idem est imperium trium psonaꝝ a iō vna expressa alie sūintelligunt (a xpi ihu spi nostre) id est in quē spera mus obtinere glam. scdō ponit per sona salutata cū dicit (thimotheo filio dilecto ī fide) ad oñdēdū q eāt filij eius spūalis a nō carnalis. ter cio ponunt bona optata cui dicitur (gratia misericordia a pax). (mise ricordia) ī remissiōe pctōꝝ (gratia) in ampliatione meritoꝝ (a pax) in cōsecutione p̄mioꝝ (a deo patre) q̄ ē dator a auctor istorum (In xpō ihe su) qui q̄tum ad deitatem est eade principalis causa cum patre a spū sancto. a q̄tum ad humanitatem est causa instrumentalis cōiuncta sicut manus est organum ꝛiunctū artificis securis aūt sepatum. a hoc modo alie creature sunt īstrumenta dei sepata (Sicē rogaui) Hic incipit huius epistole ꝓsecutio. Circa qđ sciendū q apostolus ordinauit thi motheū epm eccie ephesiue. Et ideo in hac epistola instruit eum de hijs q̄ ptinent ad epi officiū. Ad qđ spe ctant sex actus specialiter Et scdm hoc ꝓsecutio huius epistole diuidi tur in sex ptes que patebūt ꝓseqñ do. Primus autem actus ptinens ad epm est extirpatio falsē doctri ne. sicut impedimenti remocō prioꝝ est in aliquo opere. ad hoc aūt apo stolus induxit thimotheum in hoc capitulo primo. Qđ in tres partes diuiditur. naz primo ad hūc actū ꝛduxit. secundo ꝛdenter deo gra tias agit. tercio ad ꝓpositum redit ibi. ꝙ ꝓceptum. Prima adhuc in tres. q primo ꝛduxit thimotheum ad falsitatis extirpationem. secun do ad ꝙ assignat rationē ibi. finis. ter cio remouet obiectionem ibi. scimꝰ autē. Circa primum. dicit (Sicut

m. v.

rogauit te·) o thimothee supple sic facias· a q̄d fit illud de q̄ rogauit oñt dicēs (vt remearet ephesi) pro regimīe eccie (vt denūciares q̄busd̄ā) pseudo apl̄is (ne alr̄ docerent) q̄ tradidi ephesis·volebat em̄ isti falsi apl̄i inducere ephesios ad ob seruationē legaliū traditōes iu deoꝝ tanq̄ necārias ad satutē· (ne q̄ intenderēt fāb·) ·v· vt denūciares auditoribz vt nō intenderēt talibz friuol errozibz·iō subdit (fabul et genealogijs interminatis) dicunt aūt fabule illa q̄bz nō subest vitas cuiusmodi erat obseruatō legaliū q̄ tota fuit figuralis·figurādo notes·statū·a iō isto cpleto cessat illa obseruatio·et dicere q̄ maneat ē dicere q̄ status figural̄ adh̄ duāt a p oñs q̄ xp̄i misteriū nō est impletū adh̄ q̄ nō solū est falsū ꝫ ē erroneū·Dicunt etiā ꝫ fabule traditōes iudeoꝝ q̄bz irritū faciebant diuinū mandatū·ſm q̄ impropperat eis saluator matħ·xv· tāq̄ falsum euidēs otinentes·Genealogie vero ideterminate·ſm aliq̄s h̄ dicunt gn̄atōes ade de alia vxore q̄ eua·ex qua aliq̄ iudei genealogias multiplicabāt· Bz q̄ gloſe iudeoꝝ de ista secūda vxore nō loquūt·idō vide² melius dicendū q̄ aliqui iudei falso genealogisabāt generatōes a dauid descēdentes·vt p hoc excludерēt ihm nazarenū a dauid descēdisse·a p oseq̄ns oduderēt ipz verū messiā nō fuisse·quē scpture dicūt a dauid descēdere·Et dicū² interminate·q̄ nō terminā² ad aliq̄d certū a nob (q̄ questiōes magis p̄stāt) ·v·lites a otētiones int̄ disputātes (q̄ edificationē dei) ·v· edificiū spūale virtutū (q̄ est ī fide) ·v· cuius edificij est fides stabilimentū in q̄ dicta nō ostruūt ꝫ destruūt edifiū spūale (Finis autē) Hic de p̄dict̄ subdit apl̄s rationē·s·q̄re nō fit attendendū legalibz obseruātijs a genealogijs interminatis·q̄ ñ faciūt ad īpletionē legis diuine ꝫ magis ad oppositū·q̄ lex ordīat ad diligeꝝ dū deū a pxi⁹· ad q̄ p̄dicta nō faciūt ꝫ magis impediūt·iō dicit (finis autē p̄cepti est caritas) q̄ p̄z q̄ p̄cepta prime tabule ordināt finaliter ad dilectionē dei·p̄cepta vo secunde tabule ad dilectionē pxi·vtz exo· xx·alia vo p̄cepta q̄cunq̄ sūt ñ sūt misi q̄dā explicatōes istoꝝ a oduſiones ab eis deriuate·nō tñ eos mō q̄ aliq̄ sequun² de necitate·aliq̄ vo nō·Et ex h̄ seq̄² q̄ aliq̄ de hmōi p̄ceptis sp manent vt moralia·alia vo tm̄ ad tps vt iudicialia a cerimonialia (de corde puro) q̄⁹ ad appetitū q̄ dr ꝫ cor·nā voluntas q̄ est appetit⁹ intellectual̄ mouz alias ale potentias ad agēdū fīē cor mēbra corpis ad opandū (et oscia bō) q̄n tū ad intellectū bonū· est em̄ oscia applicatio scie ad aliq̄d pticulare a gibile·a iō q̄n scia rē applicat ad bonū opabile dr h̄ō·ecōtrario vero mala (et fide nō ficta) ·v· vera a non ficta·quā bēbant aliq̄ subdoli·fingentes se ē xp̄ianos vt simplices deciperēt a alios facerēt capi·haut dr de torquato ī legēda sci tiburcij ·v· dicit (a q̄bz quidam aberrātes) ·v· deuiātes (oūsi sūt ī vaniloquiū) assentendo de legalibz p̄dictis a traditō mibz q̄ necāriuz sit ea obseruari p̄ adūentū xp̄i (volētes ē legis doctores) cū nō fuerit adh̄ sufficiētes discipuli·iō subdi² (nō intelligentes neq̄ q̄ loquū² cōtēnunt) nō intelligētes oduſiones de q̄bz loquun², nec scripturas p q̄s p̄bare mītū² (Scimus) Hic oñr remouz obiectionē· q̄ posset aliq̄s obijcē de legalibz q̄ fuerūt a deo instituta·vtz in exo· et leuit·a p oñs bona a seruāda·Ad h̄ vo rñdet·Ad cuius intelligētiā sciendū q̄ lex hz vim duplicē·s·regulatiuā a coactiuā·p⁹ igit̄ solui obiectionē q̄⁹ ad primū·secūdo quā tū ad secundū·ibi·scientes h̄·Vis aūt regulatiua legis ordīat hoies ī bonū·hoīs autē bonū pōt aliquid dici dupl̄r·vno modo simpliciter a

scdm oē temp9. a sic vetus lex q̄tū ad p̄cepta moralia ordinabat hoī nes ad bonū. ꝓpter qđ oī tēpe sunt seruāda. Alio mō dicit aliquid hoī mis bonū ſm aliquod tēp9 determinatū. sicut vti leuitis vestimētis bonū est hoī tempe estiuali. nō autē hiemali. ꝓpter qđ vestimēta ꝓhibita dimittū². a alia accipiū². Et ꝟ modo lex vetus q̄tū ad p̄cepta cerimonialia ordīabat hoīes ad bonū ꝑ tēpe vete. test. erant ei mstituta ad figurādū xp̄i misteriū venturū. ꝓpt qđ ille cerimonie cessant xp̄i misterio adimpleto. a alie sunt institute. vel bi grā. īter cerimonialia vetert legis ꝑncipalia erāt oblacōes. a sacrificia. quę figurabāt xp̄z ī cruce offerēdū. a imolādū. ꝓpter qđ ipō iam oblato. a imolato offerre dictas oblacōes. a sacrificia. a maxie post publicatū euangeliū est sigmficare q̄ oblacō xp̄i in cruce. a eius īmolacō nōdū fit īpleta qđ est falsū. ꝓpt qđ oportuit aliud sacrificiū instituī. qđ essꝫ figmficatiuū oblacōis xp̄i iam oplete. a sic xp̄s instituit sacrificiū eukaristie qđ est memoriale passionis dominice. huī. xp̄ī. ꝟ est corp9 meū. qđ ꝑ vobis tradet ꝟ facite in meā ꝛmemoratiōnē. a sic de alijs cerimonialibz suo mō. Quātū āt ad iudicialia p̄cepta lex nō ordīabat ad aliquid figurādū ꝑ se. a directe ꝟ ad modū seruādi iusticiam inter hōines. ꝓpt qđ aduemēte xp̄o ñ fuit euacuata ut mortifeā sīē cerimonialia. q̄ pñt seruari dū tñ nō seruant ut obligātia ex lege illa. q̄ fuerūt īstituta ad seruādū iusticiā int hoī nes ꝑ statu veteris testamēti. qui ē totus figuralis respectu statꝰ noue legis ꝑma cor. x. Pīa ꝛtingebāt illis ī figura. ꝓpt qđ p̄cepta iudicialia ꝑ accidens fuerūt figuratiua. a idō seruare illa ex obligacōe vetert legis. est sigmficare facto q̄ statꝰ illi⁹ populi adhuc durat qđ est falsū. possunt tñ seruari ex vōne aliacui alicꝰ vel hmōi. sic igr̄ ꝟ apl's (scimꝰ āt q̄ bona ē lex si q̄s ea legit time vtaf) scz moralibus ꝑ sēp. cerimonialibz vsqz ad passionē xp̄i. extūc em̄ fuert mortua q̄ non obligabant vltra. poterāt tñ seruari dū tñ nō ponere² spes ī eis. a ꝟ vsqz ad publicacōz euāgeliī. ꝟ extūc fuerūt mortifera. sicē supꝑ plem9 dēm est in epla ad galathas. a ī epla ad ro. Judicatibz āt tēpe vete. tāq̄ ex lege obligātibz. tpe vo noui testamēti ex alia obligacōe ut dictū ē (Gaudentes) Hic ꝛñr soluit obiectionē ꝑ dictā q̄tū ad vim legis coactiuā q̄ ꝑ penas cohibz a malis. a q̄tuz ad ꝟ dicit (sciētes q̄ lex iusto nō ē posita) q̄tū ad vim coactiuā q̄ iustus nō cohibet timore pene a malis. ꝟ virtutis amore. a sic eiꝰ voluntas ē legi ꝛsona. ꝓpt qđ ꝑ legem nō cogit̄ q̄ coactio violentā importat. ꝟ sic lex posita est hoīz malis. ꝓpter qđ subdi² (ꝟ iniustis) vel imq̄ agentibz ꝛtra ꝓxim (a nō subdit̄) vel rebellibz supiorib⁹ suis (ipīs) agētibz ꝛtē deū. sicē a ꝑ oppositū pietas vno mō accepta itē ē qđ cultꝰ dinꝰ (a pctōribz) ex īfirmitate delinqñtibz (scelerātis) q̄ peccāt ex certa malicia (a ꝛtamiatis) pctis carnalibz gn̄aliť. cetera patēt vsqz ibi (plagiarijs) vel assuetis plagas. vel vbera alijs īferre (mēdacibz) mēdacio pnicioso (a si q̄d aliud sane doctrie aduſa²) oē tale ē per legē pumēdū (q̄) scz sana doctrina (ē ꝟ euāgeliū) cui ꝛcordat oīs veritas (glē bn̄ dei) q̄ ꝑdicauit hāc gl̄am (qđ). s. euāgeliū (creditū ē m̄) tāq̄ ipi⁹ fideli ꝑdicatori. (Gratias) Quia fecit mētionē de euāgelio sibi credito Jō inducēť grās agit deo de sua vocacōe ad fidē. a apl̄atū dicēs (Grās ago ei q̄ me ꝛfortauit ī xp̄o ihu) ſm q̄ ꝟ act. ix. saul⁹ aūt multo magꝭ ꝛualescebat. a ꝛfundebat iudeos tūť (q̄ fidelē me exstiaut) vel iudicauit (ponens ī mīnisterio) apl̄atus (qui prius blasphemus fui) contra ꝑsonam xp̄i (a ꝑsecutor

a ꝺtumeliosus) ꝺ mēbra eius. (pse
cutor) ī factis (ꝺtumeliosus) ī verb̄
(sed mīam dei cōsecut9 sum) ⁊ remi
sionē pctōꝝ (qr ignorās fcā) Q8 ei
ignoranter committitur: facilius
ignosc̄tur: ꝙ quod ex certa mali
cia ꝓcedit (mīcredulitate) ⁊ falsc
credes bñ agere (sup abūdauit aūt
grā dñi) q. d. nō solū fui consecutus
ab eo remissionē pctōꝝ: sed etiā col
lationē donoꝝ suoꝝ. ideo subdit (cū
fide a dilcōe) Fidei em̄ p caritatē for
mate ꝺnectunt alia dona p gratiā
gratū facientē ptinētia. (fidelis ser
mo) ⁊ verus (a oi acceptōe dign9)
qr ēvtilis audientibꝫ a quis sit ille
subdit (qr xp̄s vēit in hūc mundū)
in carne passibili. (pctōres salvos
facere) sua benedcā passione. cuius
effect9 in baptismo cōicatur. (quo
rū primus ego fui) nō ordie tpis: ꝙ
magnitudie miq̄tatis. ut exponit
glo. Sed qr multi grauiꝫ peccauerūt
in xp̄m ipsū in psona ꝓpria neq̄ter
pseqñdo. Ideo dicendū videt melꝫ
ꝙ cū dr quoꝝ primꝫ ego fui sic itelli
ga². s. int̄ illos q̄ de pctō ad grāz re
uocan². qr ꝙ reuocatio fuit ī paulo
valde mirabilis ꝓpt̄ q8 in eccā solē
nisa². a sic ꝫ primꝫ excellētiā notat
vocacōis hꝫ. a huic cōordat irā se
qñs cū dic² (a ī me primo) ⁊ pñi
pale (ibs xp̄s oēm patiam) ⁊ perfe
ctā patiam oñderet: me miserabilit
reuocādo cum essem ī actu pseqñdo
eū in mēbris suis (ad informacōez
eoꝝ q̄ credituri sunt) ut nullꝫ ꝓter
enormitatez pcti sui desp̄et cōsequi
mīam xp̄i a vlteriꝫ vitā eternā. Ideo
ꝺcudit vlteriꝫ (regi aūt seculoꝝ) ⁊
trinitati eīne. Eternitas aūt q̄ sim
plr ē indiuisibilis nō ꝺprehēdi² nisi
p ꝺpationē ad tps infinitū. q8 desi
gnat noie seculorum (immōrtli) ad
dīaz iouis a saturnia hmōi q̄ fuerūt
twies mōrles. (inuisibili) ad dīam
ꝑdoloꝝ q̄ sunt de materia sensibili.
(soli deo) p ꝫ em̄ nō fignificat̄ deo
solitudo cū ī eo sint tres psone sed p
hoc fit exclusio oīs alteriꝫ a cultu dei
debito. iō subdit (a honora glaīā
Hoc preceptū) hic apls vedit ad p
positū: inducēdo thimotheū ad reſi
stendū doctoribꝫ falsitat̄. d. (Hoc
p̄ceptū ꝺmendo tibi) tanq̄ fidelt ad
implendū (fm precedētes vite ꝓphe
tias) ⁊ fm illud q8 spūssanct9 reue
lauit mihi de te futuꝝ anteq̄ ordia
ri te epm̄ (ut milites in illis) ⁊ ꝫ il
los. s. pseudo apl̄os (militiā bonā)
eis viriliter resistēdo a eoꝝ falsitatē cō
futādo (hñs fidē). s. rectā a firmā (a
sciaz bonā) ita qꝺ vita tua sit doctri
ne ꝺformatiꝫ (quā). s. sciam bonā
(quidā repellētes) scient malū agē
tes (circa fidē naufragauerūt) ⁊ pe
rierūt. abissus ei abissū inuōt. a dr
(naufragauerūt) qr fidē nauta pati
ens naufragiū perit a alīq̄ cū ꝺsci
tales a fide cadētes īducūt alios ad
infidelitatē. (ex quibꝫ ē hymeneꝰ a
lexāder) noīa sunt ꝓpa twim (q8 tra
didi sathane) eos excōicando a etiā
vexatiōi dēonis subdēdo. dem̄ones
ei in iferno executores sūt diuine iu
stitie a etiā aliq̄n in hꝫ mundo. siue
dr ps. lxxvij. Misit irā indignatio
nis suez indignacōez a irā a tribula
tionū imissionē p angelos malos
(ut discāt nō blasphemare) correcti
p experientiā pene. excōicatio eīus
talis afflictio medicinalis ē.

Capitulū Secūdum.

Obsecro ḡ primū) Hec ē scda
ps hꝫ epl̄e. in q̄ pom² actus
scōs ptinēs ad epm̄: q̄ ē ob
lacōes oronū offerre dō. s; qꝺ dr. hꝫ
v. Cōis pontifex ex twibꝫ assūpt9 ꝙ
twibꝫ ostitui² in hīs q̄ sūt ad deūz. Ḡr
offerat dona a sacrificia p pctis. Ḡr
prio instruit thimo. de actu orādi.
scdō ꝓpm̄ subiectū sibi. ibi. Volo ḡ
Dnā adhūc in. d. qr primo instruit
eū de actu orandi. scdō reddit cēm
sui dicti. ibi. Hoc em̄. Prima adhūc
ī. d. qr prio docet orādi modū. scdō
pro quibus sit orandum. ibi. Pro
ommibus. Circa primam sciendū
qꝺ ad actum orandi tria requirunt

Primū est accessus orantis ad deū q̃ ora[t]-a ꝟ fit p eleuacōz mētis ī deū z qđ fit p orōnē q̃ ſz damascenū ē ascēsus mētis ī deū-a ſm hoc dicit apl̃s (Obsecro p̃mū oīm fieri orōes) ſm ē ꝓpoſicō eius q̃ in oracōe petit[ur]-qđ fit duplr̃-Vno mō in gñali-ut dicit deꝰ adiuua me-a q̃tū ad ꝟ dicit (peticōes) Alio mō in pticula ri-ut cū petit assecucō alicuꝰ bonī ꝑ euasio mali determiati-a sic ꝟ (postulacōes) tertiū qđ requirit ē illd p qđ oratio sit exaudibilis-a ꝟ est duplex-vnū ē ex pte dei-qđ ē eius sāctitas-vel aliud ab eo scificatū-sic cū dicit p scām resurrectōez tuā libera nos-vel aliq̃d hmōi-a sic ꝟt (obsecracōes)-v̄ p sacras dep̃cacōes-ꝓp ibm xp̃m dñm nr̄m-aliud ē ex pte oraīs qđ ē gr̃a tuū dono de bñficijs acceptis Ille ei q̃ de bñficō accepto oñdit se gratū dignus efficit ut aliud ficōe dep̃det bonū cōmune-ió subditur (ut q̃etā a trāq̃llāvitā agam9) sub regimīe eoꝝ (in oī pietate) id ē cultu dei debito ut dictū ē capitulo p̃cedēti (a castitate) mētis q̃ ē inter gritas fidei a corpis q̃ cōsistit in resurrōne carnalis cupiscētie-Et nō tādū est p nō solū p p̃cipibz xp̃i ams est oādū-ꝟ etiā p infidelibz ꝟ ꝟ q̃etē seruiē-sic em̄ īformabat ihere micā ductos-dicēs ex pte dñi q̃ite pacē ciuitatis ad quā trāsmigrare vos fec-a oratꝰ p ea dñm-qr ī pace illoꝝ erit parvitā (Hoc em̄) Hic oñr dedit cōnē dicti-s-q̃re dicto mō fit oādū-sed̄ō declarat dictū suuz ibi-vn9 em̄-Circa p̃mū dicit (hoc ei bonū est)-v-vtile vobis tēpaliter-ut ostensiuz ē (a acceptū corā saluatore nr̄ō deo)-v-meritoriū apud ip̃z vite eterne (qui oēs hoīes vult saluos fieri ꝛc̃)-ꝟ cū oēs nō saluēt videt[ur] ex hoc q̃ voluntas eius sit inefficax-ut dictū apl̃i minus vere-ꝓpt qđ ꝟ dictum apl̃i tribus modis exponit-Vno mō ut sit ibi distributio acōmodata-ut sit sēsus-deus vult saluos fieri oēs hoīes qui saluāntur-qr nullus sit saluus quē nō velit saluū fieri-Secūdo mō ut sit ibi distributio p generibz singuloꝝ a nō p singulis generū-sicut cū dicit-oē aīal fuit ī archa noe-qr de oībz generibz aīaliū fuerūt ibi aliq̃ individua-a sic deus de oībz statibz hoīz vult aliquos saluos fieri a saluat-Tertio mō ut intelligat dictū apl̃i de voluntate dei añcedēte ꝟ nō cōsequēte-Et dicit voluntas antecedēs q̃ q̃s vult aliq̃d absolute Cōsequēs aūt quando vult aliquid cōsideratis circūstāciis a cōditōmibz particularibz-primo mō vult iudex ciuitatis oēs ciues viuere in q̃tū sūt mēbra cōitatis-a sub ista cōsideracōe ꝟ est bonū-si aūt cōsideretur aliq̃s ut fur vel homicida-sic nō vult eū viuere-qr nō ē bonū ꝟ mori eo q̃ turbat bonū cōmune-a ꝟ mō deus vult oēs hoīes saluos fieri in q̃tū sūt hoīes ipōns capaces p cognitionē a amorē-cōsideratis tñ cōditionibz particularibz-ſm q̃s aliq̃ sūt iusti aliq̃ pctōres-sic vult scōm ordinē siue iustiē aliquos saluos fieri a aliq̃s dānari-Scēdū tñ q̃ voluntas ferē in res scōm q̃ in se sunt-a iō vult illud simplr̃ qđ vult put exist̃it ī re ſm suas cōdicōes a circūstātias-iō voluntas cōis ē voluntas simplr̃ dicta-añcedēs vo scōm q̃d-ꝓpt qđ ab aliq̃bz velleitas noīat (a ad agnicōz veritatis) euāgelice (veritate) p fidē formatā caritate (Vn9 ei) Hic oñr declarat dictū suū-s-q̃ deus vult oēs saluos fieri mō p̃dicto-d-(vn9 ei deus) creatoꝛ oīz hoīz ad suā similitudinē vn9 a mediatoꝛ dei a hoīz) qui passus est p salute oīm

quantū ad ſuffidentiā nō tñ q̄ntū ad efficadā qđ ꝓuenit ex defectu a liquor-q̄bz ꝓpt̄ eor-demerita nō ꝓ fiat paſſio xp̄i-quātū ad effectum (cuius)-ſ-mediatorꝭ (teſtimoꝝ tē-poribz ſuis ꝯfirmatū eſt) q̄ tpe ve-teſ-ꝯfirmatū eſt ꝓ ꝓphas eius ad-uentū denundātes-a tpe noui per ipſius p̄dicationē miracul ꝯfirma tū-a p apl̄os p̄dicātes-a in noīe xp̄i multa miracula facientes (in q̄) ſcz teſtimonio p̄dicādo (poſitus ſum ego a p̄dicatora apl̄s) Eſt āt apoſtolus nomē dignitatꝭ ſiue ſtatus p̄dicatoꝝ vero nomē actꝰ inuenīt ſtatui illi (veritatē dico a non mentior) in aliq̄ (doctor genᵗⁱˡ) ad quē ſpectat verū dicere-doctor inquā (in fide a veritate)-v-in hijs q̄ ptinēt ad fidē a mores i q̄bz ꝯſiſtit veritas vite (Volo g̃) Hic ꝯñr docet orandi modū quātū ad ꝓpm epō ſubiectū-et ꝓ° quātū ad viros-d-(volo g̃ viros orare in oī loco) a nō ſolū in ecclēſia-ꝫ etiā alibi optimitate hīta (leuātes puras maȝ-) a dicit-puras ab opibz iniq̄s-et leuantes vt p ꝫ deſignet̄ eleuatio mētis i deū-motus em̄ aīe interiȝ vidēdat i cor pus exteriȝ (ſine ira) ad p̄ximū-q̄ orās dz hrē cor quietū (et diſceptatione)-v-hēſitatōe ad deū-nō dubitans de eiȝ auditōne-dūmō tñ oret pie p̄ſeuerāter a p ſe-q̄ ſi nō ſtatī exaudiat² in effectu-exaudiet tñ tē pore ꝯpetēti- Secūdo quātū ad mulieres-d-(ſiliter a mulies) ſupple ora re volo (in habitu ornatu)-v-decēti et honeſto (cū verecūdia)-q̄ eſt pre dicti ornamētū in frōte mulieris-quo caret frōs meretricū-ihere-inf frōs mulier meretricū facta eſt tibi notuiſti erubeſcē (Et ſobietate) geſtȝ decētis (ornātes ſe) nō curioſe-iō ſubdit (nō in tortis crinibz) id eſt criſpatis a capitibz nō velatis (aut auro) id ē aureis ornamētis-(aut margaritis) affixis auro vel argēto-vel i veſtibz cōſutis dī cōlū a maȝ (aut in veſte p̄ciosa) et iſta ſūt intelligēda vltrā moꝺ ſtatus a p̄sone-q̄ ſūt curioſitatis a matāt in pctīs luxurie (ſed qđ decet mulies)-ſ-hrē veſtes ſimplices et honeſtas (p̄mittētes pietatē) p tō opa-ita q̄ pecūa nō expendat in talibz vanis a curioſ-ꝫ i opibz pietatis q̄ debēt eſſe ornamēta mulieris (mulier i ſilentio diſcat)-ſ-a p dicatore i eccīa a a viro ſuo i domo (cū oī ſubiectōe)-v-hnilitate (docē autē mulieri nō p̄mitto) q̄ docere eſt opꝰ ſapiētis-ſapīa vo nō viget in mlieribz de cōi curſu (nec dñari i viȝ)-ſ-ſuū (ꝫ eē in ſilencio) ei nō ꝺ dicēdo ꝫ i lidtis a bōēſtis ei obediēdo-qđ declarat p p̄imū bōiem a femīnā-d-(adā em̄ p̄imū) id ē p̄ius (formatꝰ eſt) genī-j-(deinde eua)-genī-ij-a ꝫ de coſta ade ad oñendē q̄ vir eſt p̄nᵗⁱˡ mulier qđ p̄ferē ei qđ eſt ex p̄n° (Et adā nō eſt ſeductus)-ſ-in ꝫ q̄ crederet eſſe vex ſerpentis dictū eritis fīē diȝ-fuit tñ ſeductus in ꝫ-q̄ ad exhortatōez mulieris cōedit de ūg̃ vetito ne ꝺtriſtaret eā-et q̄ credit illā trāſgreſſionē ñ fic eſſe puniendā (mulier āt ſeducta in p̄uaricatōe fuit) q̄ dictū ſerpentis vex eē credidit-iſta tñ-ij-ſatētīaȝ diffuſiȝ ptractā² (ſaluabit̄ tñ p filioȝ gn̄ationē)-q-d-l; ñ ſaluet̄ p doctrinā quā ſibi non ꝺcēdo-ſaluabit̄ tñ p educatōem p̄ ad veſeruitutē qđ decet ſibi in meritū vite eterne (ſi p̄māſerit i fide) erga deum (et dilectōe) erga viȝ (a ſcifica tione a ſobietate) dī ꝓpriū ſubiectū

Capitulū Tercīū

Hec (uelis ſermo) Hec eſt tā ps in q̄ inſtruit² thimotheū de tercio actu ad ep̄m p̄tinēte-qui eſt ordīare gradus eccīe Et diuid² in duas ptes-q̄ p° pmit² hic inſtructio-ſecūdo inſtructōis vō-ibi-hec tibi ſcribo- Prima adh in duas-q̄ p̄mo pmit̄ inſtructio de maiori g̃du-ſecūdo de mīori-ibi de⁹ aconos-Circ̄ p̄m ȝt (fidel ſ̄mo)-

id ē verus· Et subdi2ī aliq̄bz libris (a oī accepcōe plen9) nō est ī libris correctis (si q̄s ep̄atuz desiderat bo nū op9 desiderat) q̄si dicat nō ē desi derād9 p̄pter officij dignitatē ꝗ p̄p ter amenū laborē qui ē ordīat9 ad tōiē dei a p̄xīmi salutē vñ 8i ab epi q8 est supra a scopos ītētio q̄ debz supītēdere saluti plebis sibi cōmis se· dicit aūt hic aliq̄ q̄ p epatū in telligit sacerdotiū q8 ē etiā officiuz intēdendi saluti populi sibi cōmissi· q̄ īmediate post agit de statu diaco mi ut p2 in ītā· a non ē verisile q̄ scribendo de statu epi statū trāsiret ad statū diacōm sacerdocō p̄termis so· Alij dicūt q̄ thimotheus erat sa dt9 p2imas eo q̄ eccīa ephesiua erat p̄ncipal totiꝰ p̄uincie ī q̄ erāt mul q8 ap̄ls instruit eū qualis sit instituēdi p̄pter tuend9 ī ep̄z dicēs (oz ergo ep̄z etc̄) pōt tñ q̄uenīēter dīa q̄ instruit euz de vtroq̄ sub noīe epi sacerdotis of ficiū p̄uelādens q̄ sīē est dictū ad populo magl tñ extēsiue ad officiū epi· si tō dpoceſi sua· ad officiū so lis sit instituēdus īvtroq̄ officio di cēs (oportz g̃ ep̄z irrep̄hensibilē ē) ·sm e notabiū defectua integre fa me· Ista tñ additio a alie sequētes magis reluceret dñt in ipo epo q̄ī sacerdote curato (vnīus vxoris vir) ·s· post baptismū si ei añ baptismū habuit vxorē a mortua fuerit non p̄iudicat ei quin p9 baptismū pos sit accipe vnā aliā· q̄ baptism9 tol lit illā irregularitatē ut dicit etiaz in glosa (sobriū) ī cibis a potibz (or natū) in moribz (prudētē) in agibi libus (pudicū) ·v· honestū in exteri ori gestu (hospitalez) ī pietatē actu (doctorē) ·v· habilē ad docēdū vōne scientie a facūdie (nō vinolentū) ·v· potacōi vīni assuetū (nō p̄ussorē) ex iracūdia (ꝗ modestū) p̄ repsīōē ex passionū (nō litigiosū) ita q̄ nō so bū ex ira nō p̄cutiat aliquē ut dictū ē ꝗ nec etiā vbis iniuriosis cōtēdat (nō cupidū) q̄ victꝰ a vestit9 debēt eē diuide xp̄ianoꝝ a maxie epoꝝ a sacerdotū ·v· hītes alimēta a q̄bus tegam̄ hīs otēti sim9 (sue domui hñ p̄positū) ·v· diligētē de hō p̄uisio ne domus sue a maxie circa plem in moribz īformādam· iō sūbdit (filios hītē sūditos) ·v· reuerētes a obe dientes (cū oī castitate) a nō sint sīc filij belp qui dormiebāt euz mulieri bz q̄ excusabāt ad ostiū tabernacu li· negū· ij· (si q̄s āt domui sue p̄ē nescit) negligēter se hīs circa eam (quo eccīe da diligētiā bēbit)· q· d· nō ē verisile q̄ q̄libet naturaliter ī dinat circa p̄uisionē vxoris a filio rū· vñ bruta aīalia naturali instīm ctu circa hmōi curā sūt sollicita (nō neophitū) ·v· de nouo cōuersum ad fidē a dicit a neos q8 ē nouū a phitos q8 est fides (ne in superbiā elatꝰ) ex sua p̄mocōe festina (in iudiciū) dia boli (incidat) ·v· deiacat a statu grē a dignitatis p̄pter suam superbiā sīē dyabolꝰ p̄pt suā superbiā fuit deiect9 (oz aūt illū a testimoniū hēre bo nū ab hīs q̄ foris sūt) ·v· ab infidelis bz (ut nō in obprobriū incidat) ·v· m dētū nō solū sue p̄sone ꝗ etiaz ec clesie in quā vedūcat dētus pecca ris eius (a laqueum dyaboli) id ē ī odiū a rācōrez ꝑ illos a quibz p̄ci pit se dētī (Diaconos) hic incipit in struit thimotheū de statu minoꝝ a p̄mo de diacōis scīs de mulieribz ibi· mulieres· Circa p̄mū dicit (diaconos sitis) supp· oz eē (pudicos) ·v· maturos a honestos in aspectua ex teriori gestu (nō bilingues) q̄ p lꝰ suscitāt in eccīa dissenſiones (nō multo vino deditos) q̄ p hoc auferet sē sus discretiōis q̄ requirit in eccīe mini stris (nō turpe lucꝝ sectātes) hñdo occultū magis ad tēpale bonū q̄ ad spūale misteriū (hītes misteriū fi dei) ·v· cognoscētes cū fidez illud q8 est simpliciꝰ laicis occultū ut pos sint eos docē (ī scia pura) in tali do ctria q̄stū non attendendo ꝗ honorem

dñiminū (hñ aūt probē² primū cq) ⁊ antecp applicē² misterio pben² de moribz a fide (nullū crimē hntes) qr debēt esse ītegre fame alr cop m famia ī dece9 eccie redūdaret (Mulieres) h instruit cū de mlieribz· d· (mulieres filr) supple oz esse (pudicas) ⁊ nō solū castas interi9 h etiā honestas ī sēsibz exteriorib· h em ꝑpe ip tat pudicicia (ñ detrabētes) qđ frequnter ocūgit mlieribz· h vxores mīstro ecclie debēt p cēteras moi bus pollē (sobrias) in dño a potu a vestitu (fideles ī oīb) ſ· ꝟbis a factis· Et reūtr ad opacões· d· (opacones vm9 vxoris sūt viri) expona² vt sup (q̄ filijs suis bñ pfint) eos ī moribz informādo (a suis domibz) vxorēa familiā debite regēdo (qui em bñ mīstrauerint) ī gradu opa conj (gradū bonū sibi acq̄rent) ⁊ merebunt qp fiāt sacerdotes vel epi (a multā fiduciā) ſ· hñdi finaliter vi tā beatā (ī fide) ⁊ p fidē (ihu xpi) · (Hec tibi) posita instructōe de gra dibus eccie· Hic oñr po² instructio mis rō· cū 9i (hñ tibi scribo) qđ sbdi² (fili thimothee) nō est de textu h ē glo· īterlineart īserta textui p scp tores (sperās me cito venire ad me) · q· d· si alr de9 disposuerit ita qp nō possim te docere ꝟbo de ordinatōe eccie do ceam te saltē h scpto (vt scias quō oportet te ī domo dei cōuersari ē) ⁊ ec desiā ouemēter regēa ordiare· (co lūna) recta a fortt ad sustinēdū (et firmamentū veritatis·) ſ· euāgelice quā eccia sustinuit firmr etiā ī p secutōibz maxis· (a maifeste magnū est pietatis sacrm) ⁊ sacp secretū ſ· ī carnatio ꝟbi diuī· qđ 9i sacrm pietatis ex maxia em pietatea occul ta pūis pcessit incarnatio filij vt es set hostia īmolata p salute mundi (qđ manifestatū ē ī carne) ſ· assūpta p h em qp xps tactu sue man9 saluabat leprosos a ꝟbo suscitabat mortuos a īpatiue tāq̄ pa ꝟbi tute· appebat qđ ꝟbus diuītatis sub cāne latebat (iustificatū est ī spū) ⁊ per

spm̄ sanctū iustitiā xpi testificāte; ſm qp 9i job· xvi· cū venerit spūs ve ritatis ille arguet mūdū de pcōa de iustitia a de iudicio· a sbdi² de iusti tia vera· qr ad prēm vado· tūc ei cāt mittēd9 spūs scūs ī fig̃ visibili· ſ· p9 ascensionē xpi job· vij· nondū em erat spūs datus· qr nōdū erat ihs glificat9· spūs autē scūs appens ī fig̃ visibili fuit testio¹ⁿ euāgēs iusti cie xpi a qp erat vn9 de9 cū prēsentr dixerat qđ tūc declarauit petr9 vtq act· ij· ꝑpt qđ crediderūt tūc ea mi tia (appuit angel) h em añ cōgue rint xpi misteriū· tū ipō opleto i ef fectu cōgnouerunt nouo mō· ſ· notitia exp imētali seu ītuītiua vt declarati fuit diffusi9 ē epb· ij (p̄dicatus est gētibz) p aplos vt spēaltr p paulū q̄ spēaliter fuit aplis gēm gal· ij· qui opatus est petro ī aplatū circūcisi omis opat9 est mihi int gētes cē· (creditū est ī mūdo) nā a tpe aplo rū in oīb mūdi ptib p̄dicatū fuit xpi misteriū a ab aliq̄bz creditū vt declaratū fuit ſ pleri9q· ſ (assūptū est ī glia) qr xps ī corpe gloso re surrexit a sic in celū ascendit vt ha betur actuū primo·

Capitulum Quartum

Spiritus autē manifeste) h est q̄rta ps p̄cipalis in q̄ instruit thym̄· de alio actu ptinēte ad epm q̄ est docere pplm· Et diuidit in duas ptes· qr p̄o ex dudit modū docēdi erroneū· secūdo ponit rect ibi· h ponēs Circa p̄mū dicit (spirit9 autē) ſ· scūs (manifeste 9t) ⁊ reuelat mihi a alijs put hi bi placet· dicit manifeste qr reuela tiones diuīe certe fiūt ultis q̄bz fiūt (qr in nouissimis tpibz) potissime circa tpa antixpi (discedēt quidā) ⁊ alique notabiles pfone· (a fide) ⁊ alique notabiles pfone· (a fide) ficut plen9 fuit dictū ē secūdo thes salonicenſ· ij· sup illud ꝟbum qm̄ nisi venerit discessio p̄mum ad (Attendētes spiritibz) ſ· malignis (et erroris) ⁊ ducētibz hoies ī errorē· (et

doctrinis demoniorū) in falsis ꝓphetis loquētiū-sic em̄ fatuator p̄mittit discipulos in oēm ātatē a locū q̄ ipē erat vēturꝰ ut hē tuc-x-a illi loquebāt in ꝑsūsācto-sic a antixp̄s p̄mittet ꝓphetas suos loq̄ntes sp̄ū dyabolico (in ypocrisi) ⁊ in sācticate simulata (loquētiū mēdaciū) ut ꝓpt̄ sceleratis simulacōr facilis credat mēdacijs eius (a cauteriatā) ⁊ obstinatā in ardore sue malicie a occupiscēcie-est em̄ cauteriū ferrū ignitū q̄ vrit carnē-a p duriciā ferri intelligit obstinacō in malo a p ei ignitatē ardorē malignitatis a occupiscēcie (p̄hibēntiū nubere) q̄si hoc fit malū p se cū deꝰ nupcias fecerit tāq̄ bonas genitē-a eas approbauerit matth-v-dimittere tñ nupcias ꝓpter otinēciaꝝ seruādā ut liberiꝰ deo seruiat ē dimittere minꝰ bonū ꝓpt̄ malus (abstinē a cibis) tāq̄ ab īmūdis p sēa ulcatis-q8 tñ ē falsū cū sint dei creature ois aūt creatura dei p se bō ē-postest tñ fieri aliq̄s cibꝰ malus alicui p accidēs ut q̄ p̄hibet sibi a supiori-a sic alīq̄ cibi fuerūt illicati iudeis ve-te-q̄ in lege p̄hibiti ꝛ q̄ talis abstinētia ptinet ad cerimonialia q̄ cessant in noua lege ut dictū fuit sup̄ p̄mo capi-ideō talis obseruacō nō est licita vt obligās ex veteri lege-postest tñ hō ab ulis vel ab aliq̄bꝰ corporalibus cerimōnē sue carnis vel ꝓpt̄ observationē sue salutis (q̄s deꝰ creauit ad gaudiū) ⁊ ad vtens (cū grātarum actione) de bñficio dei (fidelibꝰ a p) ⁊ (his q̄ cognouerūt veritatē) scz quib gratia p quā legalia cessauerūt (q̄ oīs crē) a p̄z ex dās-a subditur ideō cū ꝛ (sācificat em̄ p verbū dei) ⁊ grās agūt de alio a dō sibi p̄stito pis ꝙ etiā aīe (Hec ꝓponēs) Exclusō mō docēdi erroneo-hic oñr ꝓsequi turve docēdi modū a p̄mo q̄tum ad oēs gñaliter-scdō q̄tuz ad aliq̄s ꝓsonas sp̄aliter ibi-Seniores Doce te vo suppōnit vitā virtuosā a sciam fine quibꝰ actꝰ docēdi nō ē efficax-iō apls p̄mo īducit timotheū ad docēdi actū-scdō ad virtutis exercitiū ibi-et exerce teipsum-tercō ad sacre scripture studiū ibi-dū venio-Circa p̄mū dicit (hec ꝓponēs) scz q̄ nupcie sūt bonea ubi liati ut p̄dō ē (fidelibꝰ ⁊ fidelibꝰ (bonꝰ eis mīster iesu x̄pi) exequēs eius doctrinā et bonitatē (enutritus verbis fidei) catholice (a bone doctrine) aplice (quā assecutus es) p gradū episcopalē-nā epi sūt sue cessores aplorū ut dicit in decretis ⁊ xpi-di-ca-in nouo testa-(ieptas aūt a aīles fabulas) ⁊ q̄s anus solet narrare a que p nihilo sūt opus tāde (deuita) talia cū in doctrina fidei nō sūt ꝓponēda (Et exerce) Hic oñr inducit timotheū ad virtutis exercitiū dicēs (et exerce teipm ad pietatē) a accipit hic pietas duplr-vno mō put pietas est idē q̄ cultus diuinus in quo debꝰ exercerī eps-alio modo put pietas importat odescentionē ad p̄imū q8 etiā ptinet ad epm tā in corpalibꝰ q̄ in spūalibꝰ a subdit rōtionē huiꝰ exercitij dicēs (nā exercitacō corpalis) in ieuniis et vigiliis a huiusmodi (ad modicū utilis ē)-s-ad repssionē concupiscē de carnis q̄ fit in eo exercitat q8 modicū in thimotheo valebat-cuiꝰ caro sufficiēter ē repressa tam ex infirmitate corpis ut h̄e capitulo seqñti q̄ ex bono virtutis exercitio (pietas āt ad oīa utilis ē) q8 ptz ex dictis cū bene disponat hoīem ad deū a ad p̄im (promissiōr hñs vite que nūc ē)-s-grē (a future) scz glē-iō dicit apls (fidelis sermo) ⁊ verus (et oī acceptione dignus) q̄ credēti p̄ficiens (in hoc em̄ laboramꝰ a maledicimur) ⁊ obprobria sustinēꝰ (q̄ speramus in deū viuū) q̄ fidelis ē vel dē do p̄mū-iō sbdit (q̄ ē saluator hoīm nū) q̄tū ad sufficiētiam ex parte sui (maxie fidelium) ꝛ maxie q̄ corpis est saluator q̄tū ad sufficiētiā et efficaciā (p̄cipe hec) ut habens auctorem

(a doce) vt hñs scientiã (nẽo adole/scentiã tuã ꝺẽnat) ¶ licet sis iu/uenis etate tñ sis senex ĩ moribꝫ vt nullꝫ ꝯeat occasionẽ te ꝺtẽnendi· ideo subdit (ꝫ exm esto fidelium/bo) sane doctrine (in ꝺsatõe) sãcte vite (ĩ caritate) quãtũ ad pfectõez affectꝫ (ĩ fide) quãtũ ad pfectõem intellꝰ·ꝫ aũt caitas a fides sint interiꝫ ĩ mẽte tñ reducẽt exterius ĩ ope·iõ subdit (ĩ castitate) ¶ ĩ mũ dicta corpis a aĩe (Ꝺuemo)· ¶ Hic ꝺñr ĩducit thimotheũ ad sacre scꝑ ture studiũ·ꝺ· (attẽde lectõi) legis ꝓpꝫaꝝa euãgeliꝫ·a qꝫ illud qꝰ ac ꝯcipitur ĩ studio ꝺz refũdi p exhoꝛ/tationẽa doctrinã ĩ ꝓpło·iõ subdi² (exhoꝛtatõi) quantũ ad agẽda (a doctrũe) quãtũ ad credẽda (noli ne/gligere gratiã q̃ est ĩ te) ne de talẽ to abscõdito arguar (q̃ data est ti/bi p ꝓphetiã) anteqũ em ordiaretur ep̃s reuelatũ fuit paulo ꝯnũ futu rũ ecclie ex eius ordinatõne·a sic p ꝓphetiã fuit ordiatus (cũ impositõ ne manuũ pbiterij) ¶ Est aũt pbi teriũ digtas vel officiũ pbiteri· a accipit ꝫ pbiteriũ p epatu sic ecõ uerso sub noĩe epi vel epatus ꝯue hendit pbiter seu pbiteratꝰ vt in pn° ca·pce·a dicit manuũ ĩ phati qꝫ ĩ ꝺsecratõe epi ptes veq̃run² alij epi (ꝫ meditare)·s·sacrã lectionẽ vt p̃dictũ est·a officij tui digmitatẽ· (In hñs esto) ĩ ope exequẽdo p doctrinã sanã a alia ptinẽtia ad digtatẽ epale (vt pfectus tuꝰ manife/stus sit oĩbz) ita q̃ oẽs papiant te pficere nõ solum tibi ꝛsed etiam ec clesie (·attende tibi) qualr̃ viuas· (a doctrine·) qualr̃ doceas sic xps p̃cepit facere a post doce (insta ĩ o/lis) diligẽr exeq̃ndo (ꝫ autẽ facẽs q̃ꝫ) ptz ex dictis sñia (¶ Semote) p̃/misso actu docẽdi gñalr̃ q̃ ad oñs ¶ Hic ꝺñr po² docẽdi modus q̃ ad p sonas spẽales·nã fiat dicit gregi ĩ pastorali fm qualitatẽ audito rum ꝺz formari fmo doctoꝛ· ¶ Scien dũ etiã q̃ corripe aliquẽ verbo est eũ docere·dicit igit (semotẽ ne in/crepaueris) arguẽdo eũ verbis dure sed obsecra vt patrẽ) vt caueat ab inꝺcẽtibz siue senectuti·ꝫ tñ nõ est intelligendũ de senibz obstiate in sua malicia q̃ sũt acriter arguẽdi· sicut daniel dure corã oĩbz increpa uit senes impudicos·ꝺañ·xiij·(iu/uenes vt frẽs) vt papiẽtes affectu dilectõis facili⁹ corrigã² (anus vt mres) vt honorifico ꝯbo ad honum magꝫ moueã² (iuuenculas vt sozo/res) vt mãsuetudie corrigã² fm il lud ps·lxxxix·qm̃ supueniet man suetudo vt corripiem̃· veꝝtñ qꝫ tal mãsuetudo nõ ꝺz eẽ mimis alliciẽs iõ sbdit (ĩ o ĩ castitate) vt nec aliq̃ fiġ nec ꝯbo possit aliq̃s ep̃z nõre/ aliqua leuitate erga iuuenculas·

Capitulum Quintũ

Ꝺuas honoã) ¶ Hec est q̃n/ta ps huiꝰ epłe ĩ qua thy/motheũ ĩstruit de q̃nto actu ad ep̃m ptinẽte·q̃ est hona ecclesie fideliꝫ diſpẽsare q̃ diſpẽsanda sunt ministrꝫ ecclie a paupibz·nã epus pater est paupez· ¶ Inter paupes autẽ vidẽ² maxie esse ꝺpatiens⁹ pau peribz viduis·a iõ p° instruit thy motheũ de viduis·secũdo de ecclesie ministrꝫ ibi· Qui vñ p̃sunt· ¶ Tria in duas·qꝫ p° ꝓponit intentũ ĩ genera li·secũdo p seq̃² magis ĩ speciali·ibi· Si qua· ¶ Circa p̃m sciendũ q̃ honor duplr̃ accipit ĩ scriptura· ¶ Vno mõ p reuerẽtie exhibitõne· ¶ Alio mõ p necãrioꝝ amministratõe· vñ dicit saluator matth·vij·q̃ illi q̃ sub spẽ religionis faciebãt oblationẽ de ꝫ vñ parẽtes debebãt sustẽtari· erãt trãsgressores diuĩ p̃cepti de honoꝛe parentũ· ¶ Sciendũ etiã q̃ vidue/ue sũt ĩ duplici gradu·qꝫ alię sunt diuites·a illę debent honor p° mõ di ctus alię vo paupes q̃bz debẽ² honor secũdo mõ dictꝰ·a sic ĩtelligendũ ẽ verbũ apli cũ dicit (Viduas hono/ra) ꝫ modo vel illo fm eaꝝ ꝺditõem (que vere vidue sunt) hoc dicit ad

exclud̄ēdū illas q̄ meritū viduitat̄ ꝓdunt (Si qua aūt) Hic ꝓsequit̄ intētū magis ī spāli .a. oñt ꝓmo q̄ sūt vere vidue noiande. scdō q̄liter sint sustētāde ibi Si q̄s fidelis. Dri ma in duas. q̄ ꝓmo oñdit q̄ sūt vere vidue vōe mor. scdō vōne amor ibi. Vidua eligat̄. Prima adh̄ in duas. q̄ ꝓmo ponit quādā distinctōnē. scdō vm̄ mēbri vōnez ibi. Si q̄s aūt. Distinctio ei ē de vidu is diuitibz a paupibz. a q̄ dñt esse mores vtrarūq̄ (et q̄tū ad diuites potes hi) indigētes sua educacōne (discat ꝓmū domū suā r̄gere) fami liā suā gubernādo a im moribz ifor mādo (a mutuā vicē reddere paren tibz) eis reuerētiā exhibēdo a nēcas ria mīstrādo si indiguerint sicut ali ta fuit ab eis (hoc em̄ acceptū ē co ram deo) qui placēt opa pietatis. Cō sequēter dicit de paupibz (que aūt vere vidua a desolata) .v. destituta bo in deū) q̄ p̄ p̄fessionē eccie hēbit suf ficiētē victū (a instet oracōibz a ob secracōibz noctea die) .v. oībus horis ad hoc oportunis. q̄lit̄ aūt differāt oracōes a obsecracōes dēm ē supra in p̄ncipio scdi capituli (q̄ ātī delic cijs est viuēs) mollit̄ iacēdo a ora cōes p̄termittēdo (mortua ē) .v. ꝓpter qua morti spūali. q̄ delicie dedūcāt ad actū luxurie. iō sb̄dit (a hoc p̄ce pe) tam diuitibz viduis q̄ paupibz (ut sint irrep̄hensibiles) .v. absq; de fectu notabili vñ possint aliq̄ cōna bilit̄ scādalizari (Si q̄s) Hic reddit cōz ꝓmi mēbri ī q̄ dr̄ ē q̄ vidue di uites dñt ee sollicite de nutricōe fi lioz nepotū a parētū. hic reddit cōz dicti. d. (Si q̄s āt suoz) .v. attinē tiū sibi quomōcunq̄ curā nō habz cos negligēdo (a maxīe domesticoz nacōe sua (fidē negauit) .v. fidelita tē quā debz hēre ad psonas dictas quā negauit facto. debituz auxiliū eis subtrahēdo (a ē infideli deterioz) .v. in h̄ peccat grauiꝰ q̄ pagan⁹ fidē xp̄i nō hñs. nā q̄to status ē altioz tāto casus est grauioz (Vidua) Hic ostendit q̄ sunt vere vidue vōe ānoz a oñdit ꝓmo q̄ tres sunt hoiande. scdō q̄ alie sūt vitāde ibi. adolescentiores. Circa ꝓmū dicit (Vidua eligatur) tāq̄ honorabilis mō supra dicto (nō minꝰ .lx. annoz) tūc em̄ fomes libidinis ē refrigeratꝰ (q̄ fuerit vm̄ viri vxoris) nā scdm nupcie significū videt̄ incōtinēcie sūt tūc ligate (ī opibz bonis testimoniū hñs) nam ee dñt integre fame (si filios) sibi derelictos (educauit) bñ a scē ꝑm suā possibilitatē. a silr q̄ sb̄di² (si hospitio q̄q̄. si scōz pedes lauit) .v. discat rētiū p̄ p̄dicacōe (si tribulationem patiētibz) .v. incarceratis a infirmis (subministrabit) scdm subtilitatē suā. utpote victū si fuerint diues. l̄ aliqꝫ obsequiū si paup (Si oē opꝰ bonū subsecuta ē) ꝑm possibilitatē a decēcia sui statꝰ (Adolescēciores) Hic ostendit q̄ vidue sūt vitāde. d. (Adolescēciores aūt viduas) ī q̄bz viget adh̄ ignis concupiscētie carnalis (deuita) q̄ societas earū familiaritas ē periculosa etiā viro quātūcunq̄ casto. vñ dicit isidorꝰ soliloquioz libro. ij. Sivis a fornicatiōe ee tutꝰ. esto amulier corpe a visione discretus. circa serpētē em̄ nō eris diu illesus. ante ignē dormiēs a p̄ximus periculo diu tutus nō eris. licet ferreꝰ si s aliqñ tū dissoluer̄s (cū ei luxuriate fuerint) frāgēdo continētiā vidualē (in xp̄o nubere volūt habētes dānationē) ex h̄ p̄z q̄ loq̄tur de illis que fecerūt votū continēcie vidualis. quibz nō solū nubere ꝯ etiā velle nubere dānabile ē. si em̄ votū nō fecissent de hac obꝯuātia licituz esꝫ eis velle nubere a etiā nubere (q̄ p̄ mā fidē) facta deo p votū de continentia viduali (irritā fecerūt) p casum luxurie (simul āt a ociose) a bonis opibz (discūt circuire domos) ad audiēdū fabulas a videndum inhonesta spectacula (ꝯ a vtiose) cū tū deberēt

esse taciturne(a diose-)investitu dissoluto(loqntes q̄ nō oz)-s-scurri lia q̄ nō decēt statū vidualē- ꝑter qđ oducit(volo ḡ iuniores nube- re)ꝑt formcatōis picul̄ -(filios procreare) ad seruiendū deo ī fide ca tholica (mrēssaihas esse) vt occu pate circa curā dom9 a familiā im pediant a discurso vago a curioso- (nullā occasionē dare adūsario-) -v- ifideli(maledicti grā) -v- maledi cendi grā-querunt em̄ ifideles vñ possint mordere vitā fidelīū (iā em̄ quedā cōuse sūt retro) voto otinen tie vidualis fracto(post sathanā) eius suggestionē osentiēdo-a iō ta les nō sūt oputāde inter viduas ec desie(Si q̄s) Ondso q̄ vere vidue sūt dicēde-Hic oñr oñr qualr sint su- stimēde-qz si alīq̄ sūt paupes habē tes alīq̄s ꝑpinq̄s a notabiles viros a diuites-bom est q̄ sustentē²ab il lis-vt sic alīs ñ hñtibz tales ami cos possint meli9 puidei-a absq; cō munitatr grauamīe Et hoc est qđ dr (Si q̄s fidel) in potētia a honestate notabilis (hz viduas) ī domo vel co gnatōe sua (submīstret ilr) necā ria-cetera patēt ex dictis (q̄ bene) Hic oñr īstruit de mīstroꝝ ecīe p uisione-d-(q̄ bñ pfunt pīsbiteri) fa ciendo deuote diuīa officia- a āmi mīstrādo subditr ecīastica sacramē ta (duplici honore digni habeā²-) a hoc est duplex vt eis exhibeatr ve- uerētia-a ammimīstrē² necāria vt supꝰ dictū est (maxie q̄ laborāt in- bo) īstruēdo alios ī fide (a doctūa) de moribz-Conquēter ꝓbat p scri pturā q̄ necāria sint eis ammīstrā da-a p° p scripturā ve-tes-deut-xxv (Nō refrenabis os bouī triturāti) p hoc figuratr pceptū fuit q̄ ñ negē tur necāria pdicatori q̄ triturat in area dñi-secūdo p scripturā no-tes- (Dign9 est operari9 mercede sua) qđ dr de pdicatoribz iuc̄-x-(Adūsus) Hec est sexta ps pncipalis h9 epi stole- in qua īstruit thimotheū de actu iudicādi a puniēdi subditos in foro exteriori qđ ptinet ad epm a prio instruit eū quātū ad accusa tionē a testificationē-d-(Adūsus pīsbiterꝝ noli accusationē recipe) qz otra psonā tāti status nō est leuit credendū(nisi cū duobz vel tribz te stibus) pdoneis a ad hoc ꝓbatis in ve tate- Secūdo īstruit eū de punitōne d-(Peccātes coram oībz argue) vt ti cut pctm̄ est notū ita a punitō(vt a ceteri timorē habeāt) a fic a ma lo retrahā² ne simīlē punitionē in currāt- Tertio instruit eū de īquisi tione diligēti q̄ dz p̄cedere iudiciū a punitionē-d-(testor coram deo) mo dus est iurādi-ad monēdū thi motheū efficaci9 (vt hoc custodias) q̄ dicta sūta etiā que sequū²-(sine p̄iudicio)-v- sine examinatōne dili genti p̄cedente(nihil facies) mar- im punitōibz (ī alīā ptē declinādo) a rectitudīe iustitie ꝓpr defectū exa minatōis debite-iō subdit(mani- acto nemini īpositer) ipm̄ p̄cipitā ter puniēdo(neq; cōicaueris peccatis alienis)-s- illoꝝ q̄ male eū accusa uerūt-Aliq̄ aūt exponūt hoc de ordi natōe nimis festina alicui9 insuffi cientis-a sic eps cōicat pctis ipso indigne ministrāti(ideo m) Hec ē ps īcidentalis in q̄ monet thymo- theum de suo ꝓpri9 custodia diligēti eo q̄ īstruxerat eū de punitōe alioꝝ a iudex iust9 dz eē immunis ab il lis q̄ punit ī alios-Et diuidi²in-d- ptes-qz ꝓ° facit ꝓpositū-secundo de clarat quod dā supi9 dictū ibi-quo rundā-Circa primū dicit-(Teipsū castū custodi) id est mundū a pec trū a fine reprehensione- a qz thymo theus p custodia castitatis minis affligebat corp9 suū-iō sbdit(No li adhuc aquā bibe) cū9 pot9 nōbilit noctu stōacho lāguētia eī tāto cor- pori-hoc vinū modicū ñ noctu castita ti-a valtu ad saitatē huādā-q̄ necīa ē ad exercen^m offi^m epi(Q̄rundū) hoc oñr declarat qđdā supi9 dictū-dix rat eī q̄ thymo-mihil ageret sine di ligēti examīatōe p̄uia-iō dcāt q̄

sūt illa que indigēt tali discussione a q̄ nō-d-(Quorūdā ꝙz pcta manifesta sūt) ex euidētia facti-a talia nō indigēt accusatione testificacōe seu examiacō e-ideo subdit (p̄ceden tia ad iudiciū)-ꝛ ad examiacōnem q̄ sunt p se notoria-a sic pumenda sunt sine discussione (q̄rūdā autez subsequūt)-ꝛ sūt latētia ita q̄ non apparēt pumēda nisi post discussio nē (similit a facta bona) supple alia q̄rū (manifesta sūt) ex euidētia vera sic non indigēt discussione ad ap pbacōez sui (a que alit se hñt) sic q̄ nō sūt ita manifeste bona (absco di ñ pñt)-ꝛ ñ absco dūt de facili ha bita de eis examiacōe diligēti- ꝓpt qđ talia sūt discutiēda añq̄ appro bent-dicūt āt talia absco di ñ posse illo mō ipossibilitatē q̄ aliq̄d dicāt ipossibile fieri eo q̄ difficile ē fieri -v-methaphisice-vel alit (absco di nō pñt)-ꝛ nō absco dūt dino iudi cio-lz absco di pñt hūano-

Capitulum Sextum

Vicūq̄) Hec est vltima ps pncipalis ī qua thimothꝫ induc̄ ad actū custodiendi q̄ maxime ptinet ad pōtificē-a dīdi tur in tres ptes - q̄ pmo īduc̄ ad custodiā-pauperū-scdō diuitū-ibi- thimothee-maxie vo pauperes sunt serui-q̄ q̄cq̄d hñt vel acq̄runt to tum ē dñoꝝ suoꝝ-bene vo custodiū tur q̄ñ ad seruiēdū dñs fideliter a hūiliter induc̄-igit thiothꝫ in struit pmo de hac custodia-scdō re probat doctrina ctraria ibi- Si q̄s aliter-Circa pmū dt apls (Quicū q̄ sūt sub iugo seruitutis) etiā infide lūū ut dicit ꝟ glosa (dnos suos ꝙz nore dignos arbitrēt) hūiliter eis obediēdo ī licitis a honestis-vña sā ctus paulin9 nolens eps infideli re prehendi-fuit p filio cuiusdā viduc hu militer a deuote (ne nomē a doctri na dn blasphemet) si em̄ seruꝰ alii quꝰ infidelis eo q̄ efficit̄ xp̄ianus subtrahit dño debitā seruitutē posset dici ab infidelibus q̄ doctrina xp̄i non esset bona-que p̄cēderet inuito dño subtrahere alienū (qui āt hñt fideles dnos nō ptēnāt) eis denegā do debitā seruitutē (q̄ frēs sūt)-ꝛ ā- bo xp̄iani-hoc asserebant aliq̄ eo q̄ non habeat īperiū par in paré-Sed ista paritas intelligenda ē ī spūali bus scdm̄ q̄ dicit ābrosi9-Apud do minū tō seruit9 a bona libertas eq̄ lancē appēdunt nō aūt ī corpalibꝫ de quibꝫ est seruit9 (ꝫ magis seruiant eis q̄ fideles sūt) q̄bꝫ fidel magis tenet q̄ infidelibꝫ (a dilecti) deo (q̄ bñficij)-s-dīm (ptiapes sūt) cū suis p sacrm baptismi (ꝫ doce) ig norātes (a exhortaē) scientes ad opl̄e dū ī ope (Si q̄s) Hic oñr remouet doctria ītia-a diuidit ī duas ptes -s-ī ptē pncipalē ia dētalē ibi- Est aūt quest9- Circa pmuꝫ dicit apls (Si quis aliter docet) q̄ dictū ē de ser uis xp̄iais (a nō acq̄escit sanis ser monibꝫ dn̄i) Exquo pꝫ q̄ apls nō dicit p̄dicta institutu ppio ꝫ diuino (supbꝫ est) supple talis doctor-ex su pbia em̄ p̄cedit asserere noua que sūt dubia-a multomagis q̄ sūt fal sa (nihil sciens) q̄ de talibꝫ nō ē scīē tia (ꝫ tāquens circa q̄stiones) q̄ tē dit ad mortē spūalē p discessuꝫ a fi de (ex quibꝫ) scz q̄stionibꝫ inutilibꝫ a verbosis (oriūt inuidie) ī corde (cō tencōes) in ore a ī p̄sentia (blasphe mie)-ꝛ detractōes ī absētia (a suspi ciones male) nā inuidētes abinui cē facta mutua pessime interp̄tant (a fictacōes ꝙz mēte corruptoꝝ) scz falsoꝝ p̄dicatoꝝ ttē illos (a q̄ veritate ꝓuati sunt) scz a veritate tri plici vite iustie a doctrine (existimā tiū questū eē pietatē)-ꝛ p̄dicacōez que ē opus pietatis exercētiuꝫ ꝓpt tēpale lucꝝ (Est aūt quest9) Hec ē ps indētalis ī qua occasiōe ha bita ex questu falsoꝝ p̄dicatoꝝ ex ducit a veris p̄dicatoribꝫ talē q̄stū a pmo ab oīb9 gnāliť-scdō a thio thꝛo spāliter ibi-Tu aūt-Cir̄ pmū

dicit (Est autē questus magnus) nā p ipsū acquisit vita btā (pietas) ⁊ op9 predicacōis (cū sufficiā) nēcarij victꝰ ⁊ vestitus q̄ dñt sufficere veris predicatorib⁹ sicut ꝺr postea. hñtes aūt alimenta ꝛc (Nā q̄ volunt diuites fieri) loquit⁹ de predicatorib⁹ euāgelij qui dñt ee a terremis cupiditatib⁹ expediti. Esse vo diuitē nō e malū bñ vtentib⁹ diuitijs. Vñ dicit ambrosi⁹ sup lucā. Sicut diuitie impedimēta sunt rep̄obis: ita p̄obis sunt adiumenta ad tutis: nec per oēs velle esse diuitē ad bñ vtendu⁹ e malū nisi pter impedimentū maioris tom. Magna em̄ cura dr illa impedit actū predicacōis. ppt q̄ ꝺ apls curā tpaliū dimiserūt alijs: dicētes act. vj. Non e equū nos derelinq̄re verbū ꝺi a ministrare mēsis Considerate g̃ frēs ꝛc. a subdi². q̄s ostituam⁹ sup hoc op9. Vel pōt dici a magl ad intētionē apli vt vide² q̄ cū dicit (Qui volūt diuites fieri ꝛc) loquit de falsis aplis q̄ predicabāt ex cupiditate lucri tp̄alis a fic velle diuites fieri accipit p inordinata diuitiaꝝ appetitu q̄ sp e malus. iō sb dit (in tēptationē) p interiorē sensū (a laqueū ꝺ patolia desideria multa) q̄ diuitie p̄stāt viaꝝ a fomentū ad oīa vicia (q̄ mergunt hoīes in interitū) ⁊ in p̄fundū vidorum (a p̄ditionē) ⁊ gehēne penam (Radix oīm malox e cupiditas) q̄ sicut radix p̄stat fomentu⁹ oīb⁹ arbor: sic diuitie oīb⁹ peccatis ut dictū e (quā quidā appetētes) ⁊ cupiditatē q̄ hic accipit p pecunijs ex cupiditate aggregatis (errauerūt a fide) Abissus ei abissū inuocat: a sic abissus cupiditatis trahit abissū infidelitatis (a inseruerūt se doloribus multis) mali ei hoīes q̄si cōtinue sentiūt mentis dolores. ppt q̄ ꝺr aug. q̄ malus anim9 e sibi pena. a cum ꝺ se obligāt ad doloēs inferni intolerabiles) Tu aūt Hic oñr excludit hanc cupiditatē siue questū a thimotheo. a p̄mo exhortādo. scdō precipiendo. ibi. Precipio. Circ̄ primū dicit (Tu aūt o hō dei) ⁊ deputatus obsequio diuino (ꝺ fuge) Et oñdit oñr quales diuitias ꝺz q̄rere dicēs (Sectare vero iustidā) erga p̄rimū (pietatē fidē caritatē) erga deū (fidē) qua credit (caritatē) qua diligitur (pietatē) qua colit. Est em̄ pietas vno mō sūpta idē q̄ cultus diuin⁹ (pacīam) erga p̄secutores (mansuetudinē) erga oēs (certa bonū certamen) fidei: falsis aplis resistēdo (apprehende vitā eternā) ⁊ p ꝺ apphendens eā (in quā vocat⁹ es) p grām in p̄nti que e arra vite beate (a cōfessū bonā cōfessionē corā multis testib⁹) a hoc e in ordinacōe tua a etiā in p̄dicatione (Precipio tibi) Hic induc it thimotheū precipiendo dicens. (Precipio tibi corā deo) qui p̄nia liter est vbiq̄ (qui viuificat omīa) inquantū dat oībus ee a cōseruat. (in xp̄o ihesu) ⁊ corā ihesu xp̄o (qui testimoniū reddidit sub pontio pilato) Cui dixit ioh. xviii. Jn ꝺ natꝰ sū: a ad ꝺ veni in mundū ut testimoniū p̄hibeā veritati. q̄ fecit verbo a facto. in doctrina a miraculis. tēpe quo pontiꝰ pilatus erat p̄ses iudee a hec sunt hō cōfessio. (ut serues mandatū sine macula) ⁊ mandatū euāgelicū sanctū a purum. in quo precatoribus ad predicandū missis dicit q̄ expediti sint a cupiditatibus ⁊ terremis. (vsq; in aduentu⁹ dñi) ⁊ vsq; ad mortē tuā in qua dñs veni a ad te g̃ificand⁹ (quē suis tp̄ib⁹) ⁊ in tpe iudicij (oñdet) in fōr hūanitatis gloſa (beatus a solus potēs ꝛc) ⁊ trinitas beata cuius opa sūt indiuisa. a idō illā oñsionē facit to ta trinitas (q̄ solꝰ ꝺz immōrtalitatē) Sola em̄ trinitas ꝺz ex se nāe esse. a ꝺ vocat hic immōrtalitas large loquendo de immōrtalitate. Omnis creatura eo q̄ est de nihilo: vertibilis est in nihilum quantū est de se (Et tucē habitat in accessibilē) q̄ non pōt ꝓprehendi ab alīq̄ creatura ppt q̄ infinitatē a ꝺ incōprehēsibilitas

vocat hic inaccessibilitas (quā nul
lus homo vidit) sc; purus hō exīs
a corpis sensibz vtēs · qr xps hō vi
dit ginā essentiā a vtēs sensibz · de
mopse etiā a paulo dicit aug9 q vi
dit ginā eēntiā tm in raptu (Diui
tibz) Postq apls docuit thimothe
um de custodia pauper · hic oīr in
struit eum de custodia diuitū q tūc
a plato bene custodiūtur qn in hu
militate a pietate opibz nutriūtur
a hoc est qđ dicit (Diuitibz hi9 secu
li pcipe nō sublime sapere) · vp sup
bia nō erigi · sed in hūilitate teneri
(neq sperare in īcerto diuitiaz) po
nēdo ibi finē suū (sc in deo viuo) ad
differēdam idolor que nō viuūt (q
pstat nob oīa habūde ad fruēdū)
qr non solū i pñti dat tpalia bona
qbus hoīes vtūtur · sc etiā celestia q
bus bñ fruuntur (bñ agere) supple
pcipe diuitibz (diuites fieri in opibz
hoīs) qr iste sūt vere diuitie qs nul
lus pōt violenter auferre (cōmuni
care) bona sua indigētibus (thesau
rizare sibi) ēē · matb · xix · da paupe
ribus a habebis thesaurū in celo
(O thimothee) Hec est vltīa pars
in q̄ mducit thimotheū ad custodi
am oīm subditorū suor gñaliter ·
v · (O thimothee depositū custodi)
· v · gregez tue fidelitati omissū (deui
tās pphanas vocum nouitates) a
dicit vocum a non vez · qr nō sbē eis
veritas ideo dicūt pphane · id ē paul
dia (a oppositiōes falsi nois sciēcie)
· v · sciende falso noīe noīate (quaz)
sc; sciendā apparētem tm a non exi
stētez; (quidā pmittētes) vbis phi
losophicis a vetboricis inuitentes
(circa fidē exciderūt) sic arrius a mul
tia dei tecum amē)

Epla pauli ad Thioth scda

Paulus apls) Hic incipit
scda epla ad thimotheū ·
que diuidit in tres ptes
sc; in salutationē · a pscu
tionē ibi · Grās ago · a oclusiōez ibi
Ego iam deliboz · iiij · ca · circa medi
um · In pte prima ponit pmo pso
na salutans ibi (Paul9 ēē) a pso
na salutata ibi (thimothee) a opta
ta hō ibi (Gratia) a pz ex dict i pn
cipio pcedētis eple sma · b excepto
(scom promissionē vite que est i xpo
ibu) · v · vite eterne que ē in xpo ob
iectiue · qr bū reficiūt interi9 i aspe
ctu sue deitatis · a exteri9 in aspectu
sue humanitatis scom q dicit au
gustin9 · exponēs illud iob · x · Ing
diet a egredietur a pascua inueniet
(Gratias ago) Hic incipit h9 eple
psecutio · Circa quā sciendū q pau
lus in spū videns suam passionem
appropinquare · et qr extūc nō posz
euangeliū pdicare scripsit thimo
theo suo discipulo pdilecto ut ostāt
a efficaciter fidē catholicā pdicaēt
non territus etiā i aliq timore mor
tis imminētis cum glorioſū sit trā
sire p martirium de statu vite psen
tis · Et diuidit in duas ptes · qr pmo
dilectionem suā erga thimothe
um exprimit ut monitionē suaz me
lius recipiat · scdō multipliciter auz
ad predicta inducat ibi · Propt quā
causam · Circa primuz dicit (Grās
ago deo cui seruio a pgenitoribus
meis) id est abrahaz ysaaca iacob
qui fuerūt veri cultores dei · a similiter
gamaliel qui nutriuit paulum et i
lege docuit ppter quod dicatur eius
pgenitor eo modo loquendi quo di
cit apostolus prima cor · iiij · In xpo
ihesu per euangeliū ego vos genui
(in conscientia pura) non sicut fal
si apostoli qui seruiebant deo tm i
exterioꝛi apparentia (q sine inter
missione ēē) id est quotiens scūq m
vacat tempus orandi (habeo me
moriā) specialez tui (memor lacri
mā tuarū) flauit ei thīothe9 a paulo
dimissus · qr pat9 erat ire cū eo ad
oīa pericula (ut gaudio īplear) q · d ·
ad hoc desidero te videē ut ēplear gau
dio ex tua pfectōne (recordationem
accipiens) id est habens (ei9 fidei)

ñ fidelitatis erga deū a meipsū (q̄ ē in te nō ficta) sed vera a firma (q̄) ſ. fides firma (hītauit primū in auia tua) q. d. nō ē dubitandū q̄ nō est in te firma fides: exquo fuit in auia a mrē tua: q̄ tñ erant fragilis sexꝰ. (Propter quā) Hic añr ponit suā moītionē: in q̄ multiplr induc thimotheū ad predicandū ostant euāgeliū. Et dundit in septē ptes: ſm septē motiua q̄ inducunt ad suū p positū: q̄ patebunt psequendo. Primū vero motiuū est pontifical dignitas: q̄ mouere debet thimotheū pontificē ad predicandū cōstanter a primo motiuū hic ponit. secūdo ad hoc exēplū inducit ibi. Ob quā causā. Circa primū dicit apls (Propter quā cām) ſ. q̄ scio te hīe fidē firmā (admoneo te) cum securitate (ut resuscites grām dei tē) ñ grām pontifical dignitatis: que resuscitari dicit q̄n in actū predicandi magnꝰ feruor a insolitus ex eap gredi videt. a. q̄ sic dēat esse: oñdit. d. (Nō em̄ dedit nobis deus spm̄ timoris) ut p timorē humanū dimittamus predicādi actū (sed virtutis) ñ cōstātie ꝫ aduersariū (a dilcōis) erga deum: quo timere postpposito faciunt predicare euanm̄ (a sobrietatis) hoc addit ne q̄s crederet q̄ tal feruor i aliq̄ faceret excedere debitū modū. (Noli itaq̄ erubescē testim̄ dñi) ñ euāgeliū: qđ est ei⁹ testiomiū (neq̄ me vinctū ei⁹) ñ amore ipsi⁹. q. d. hec nō sūt erubescibilia: sed magtho notabilia (ſ collaborā) euāgelio. ſ. predicādo sicē ego laborauī (ſm virtutē dei) datā tibi (q̄ nos liberauit) a seruitute culpe (a vocauit vocacōe sua scā) ad statū grē (nō ſm opera nrā) ñ nō ex merite nrīs. (sed ſm p positū suū a grām) ñ ſm voluntatē suā grōsa: (q̄ data ē nobis ī xpō ihe su) ñ dispōsita a data p ihm (ante tpa sclaria) nā ab eterno ē hec dispositio. Liz em̄ hec executio facta sit in tpe. ppter qđ subdit (manifesta ē autē nunc) ñ tpe grē (p illuīatio nē saluatoris nrī) sua vita a doctrina mūdū illuīantis (q̄ destruc. q̄. mor) a mortuis resurgēdo. (illuīauit āt) ñ in lucē posuit a fecit esse cogmitā (vitā a mortrupcōem) ad celos ascē dendo (p euanm̄) in q̄ ista otinent (in q̄) ſ. euanº (positus sū ego prdi cator) nō actor (a apls) Est āt pdicator nomē actꝰ. apls nomē offi ciꝫ vel statꝰ (Ob quā cām) hic añr cōfirmat predcā p exemplū sui qui erat incarcerat⁹ ppter ostantiā predicādi. a ꝫ est qđ dicit (Ob quam causā) ñ ppt euāgeliꝫ predicacōem (hec etiā patior a nō ofundor) ſ ma gis gl̄ior. a subdit vōem hꝰ gl̄atio nis. d. (Scio ei) tungat sic trā. (scio em̄a certus sū) certitudie adherent (qr) supp̄ ille (cui credidi potēs est) tā q̄ verus deꝰ (depositū meū) ñ pre miū meū qđ p fidē reposui apud ip sū secuandū (in illū diē) ñ vsq; ad diē tūitus mei quantū ad gl̄az aie m̄ tunc reddendā in die iudicij q̄ tum ad gl̄az corpis (Formā habe) Hic pr̄ scdm motiuū qđ ē predicā tiū pauctas. (Rā discipuli pauli q̄ erāt in asia q̄si oēs a fide recesserāt. a ꝫ debebat mouere thimotheū ad feruentiꝰ predicandū eo q̄ alij in ꝫ deficiebāt. Dicit igit (Formā habe sanoꝝ verboꝝ) talia dñt ee verba p dicatorē (q̄ audisti a me in fide a di lectōe) ñ de fide a dilcōe (ihu xpi lo nū depositū custodi) ñ aias tibi cōmissas q̄ sūt predioriores q̄ unq̄ re corpali (p spm̄scūm) supp̄ sunt tibi amisse. a subdit de predicātiū pau citate aī dr (scis ꝫ q̄ aūsi sunt a me oēs q̄ in asia sunt) ñ illi q̄ sūt ibi p maiorī pte. ita q̄ dr oēs ad denotā dū pluralitatē recedentiū. sicut dr. Oēs de ciuitate vadunt ad tale spe ctaculū vel festū: q̄uis multi rema neāt (ex quibꝰ ē phiretus a ꝫmoꝝ nes) Fisti ei duo fiīate se iunxerant paulo: ut inuenirēt vñ sibi columnā facerēt: sed p̄cipientes q̄ eoꝝ mali dia essꝫ paulo maīfestata recesserūt ab eo ut dr glo. ppt qđ apls exprit

eos noiatiz ut thiothe9 caueat ab eis sicut ab aduersariis veritatis. Et qm̄ opposita iuxta se posita magis elucescūt. ideo sequēter collaudat vnū de asia sibi fidelem cū familia sua. d. (det mīaz dñs honosiphoi do mui). ꝛ sibi a fidelibz cuz eo exñtibz (qz sepe me refrigeraut) mīstrādo ne cessaria (a cathenā meā). ꝛ me ica thenatū sic hoiez malū (ñ erubuit) sciens iusticiā meā (sz cuz romāve misz) de asia cū labore magno a sūp tibz (solicite me q̄siuit) diligēter i quirēs vias a modos quibus licet ei ad me ingredi (a inuenit) per suā diligentiā ꝓpter qđ subdit apo stolus (det illi dñs) pater (inuenire misericordiā a dño) ꝛ a filio q̄ ē do min9 de dño sic deus de deo fm qđ di cit ps. cix. Dixit dñs dño meo etc. (in illo die) scz mortis siue vel iudi cij generalis (a q̄ta epheſi mīstra uit mihi) a sociis meis (tu melius nosti) qui tunc mecū cuz aliis pſēs fuisti.

Capitulum Secūdum.

V fili) Hec est tercia ps ī qua pmit teraū motiuū ex similitudīe aliquox q̄ solēt ee multū solliciti de execucōne siu of icij. a hoc debz mouere thimotheuz ut sit sollicitus de officio p̄dicādi a alios ad h idoneos inducēdi. dicit igit (Tu ergo fili mi confortare) ostā aā magnā p̄dicandi acapiēdo a q audisti a me p multos testes) sup ple confirmata. scz p legē a ꝓphetas a agiographa (hec commēda fidelibz hoibus) ꝛ sane fidei qui idonei erūt etiā alios docere vōne siue vite. scie simílitudīnē. d. (laboza) in p̄dican do sollicite (sic bon9 miles ihu xpi) Milites ei regis tēpalis in acie po tiniēda. a multo fortiq̄ milites xpi debent ee solliciti de fide p̄dicanda. per qđ acquirit corona eterna. Et qz p̄dicacō p solliciudinē tēpaliū impedi². ut dictū ē vltimo ca. p cētē tis epla. ideo sbdit (Nemo militās deo) sollicite in p̄dicacōis ope (ipli cat se secularibz negociis) si aūt im plicet a supiori cū opellente ꝓpter necessitatē ecclesie. sustinēdū ē sal tē ad horā ꝓpter caritatē necessitatē vnde dicit aug⁹. Oīū scīm q̄dt cari tas hz negociū iustū suscipit necessi tas caritatis. quā sarcinā si nullus impmit otēplāde veritati vacādū est. si aūt impmit suscipienda est ꝓpter caitatis nēcitatē (nā q̄ certat ī agone) corpali (nō coronabit) co rona victoie (nisi legittime certaue rit) simlit p̄dicator euāgelic9 non coronabit corona gle nisi ostanter a intrepide p̄dicauerit. Cōsequēter pōit scā. similitudinē. d. (Laborā tē agricolā oz) ꝛ iustū est (pmū de fructibz pcipere) qz plus alijs labo rauit. simlit p̄dicator laborans in agro dñico pl9 ceteris ꝓportat de me rito (ītellige q̄ dico) ꝛ sistas pabo las cē d cās p p̄dicatoē ostātia opo so. hz qz ītellect9 veritatē a dō. iō sub di². (dabit ei tibi dñs etc.) (Memor esto) Hec ē. iūn. ps ī q̄ po² qrtū moti uū. s. p missio gle celestis p̄dicatori bz vere. ad hāc ei gla. hēm9 accessū p xpm a mortuis resurgētē. iō de h fadt p⁹ mēcōz. d. (Memor esto dñz nrm ihm xpz resurrexisse) qz p ipm fit resurgem9 (fm euāgeliū meū) p̄dicacōe nō tn actōe. sic ei solū ē p (ī q̄ labore vsq; ad vincula) erat ei ī carcere at9 paul9 p p̄dicacōe euā ge lij (q̄si male operās) cū tn bñ egerī (hz tn vbū dei nō ē alligatū) qz do ce bat vbo īcarceātos cū eo a carcere cu stodes a plures cox cōtit ad xpz fit absentes docebat scripto epas eis mittēdo (Jō oīa) adúsa (fustico pa tiēt (ppt electos ut a ipi salutē ose q̄nt) ex cox ei salute p̄mū pauli do ctor augeba². ppt qđ oduc (fidel fmo) ꝛ ver9 (nā sic omortui sum9) ꝛ cū x⁹ mortui ppt p̄dicacōz sui euā gelij (cuiuem9) s. cū eo vita plēni (si fustiebim9) pōere tribulacōnū

n. ij.

depressi. (a regnabim9) in gla celesti (si negauerim9) xpm verbo vel facto (ille negabit nos) corā patre suo. (si nō credidim9) ab eo pumri ptter magnitudinē sue mīe. sic dicunt alīq de mīa eiꝰ minis presumētes a fine timore peccātes (ille fidel pmanet) in veritate iustīe (negare seipsū nō pt) negaret āt seipsū si negaret suā iustiā. qr iustīa diuīa a deꝰ idē sunt (hī amoue) in feruenti predicacōe (testificās corā dō) .i. ipsum in testē inuocans inducēdo verba sua de scpturis diuīs: a opa sua in figmis apdigns. (Noli verbis) Hec ē quinta ps in q̄ po² quintum motiuuz. s. loq̄tas falsoꝝ predicatoꝝ. qr si fuerūt solliciti de suis falsitatibz asserēdis: multo magꝭ predicatores euāgelica sunt predicanda. et diuidit in duas ptes. qr primo ponit suā inductionē. secō soluit tacitā q̄stionē. ibi. In magna domo. Circa primū sciēdum q̄ liz doctor euāgelicus ferues esse dēat de veritate predicanda: veruntā verbositas ē vitanda. ideo dr (noli verbis ostendere) .i. multiplicacōe vbꝝ cū falsis predicatoribz (nihil vtile ē) sic ostēdere (nā ad subuersionē audientiū) qr simplices assistētes credunt magꝭ loq̄ces eē magꝭ intelligētes. qđ ē flmnāvbi vba sūt plūma. ubi freq̄ter egestas. pū. xiiij. ptt qđ prēs antiq̄ cū hereticꝭ magꝭ disceptabāt virtutibz a figmis q̄ vbis Vñ in hist. triptita dr q̄ quibusdā pbis cū alexādro astātino epō disputare volentibz iussit impator ut certamē acciperet. q̄ quis esset simplex: suscipiēs iussit oēs pretā vnū tenere silentiū. cui dixit. in noīe dñi nri ihu xpi impo tibi in primis ne loq̄ris. q̄ statī mutꝭ factꝰ ē. (sollicite cura teipsū p babilē) .i. teipsum approbabilē seu laudabilē (exhibē deo) a ñ voluntē qđ q̄runt ppocaite (operariū inconfusibilē) .i. sic q̄ opa tua sint talia q̄ de ipsis erubescē nō dēas sed magis in dño gl̄ari (recte tractantē verba veritatis) apponēdo singul verba cōpetētia: utpote sapiētibz altiora. simplicibz magꝭ plana. (apphana autē) .i. heresū verba vel doctrinā suspectam sapīa (a vaniloq̄a) .i. inutilia a cui osa (vanita) qr vba predicatorū sunt eē examinata (multū em̄ pficiunt) .i. efficacia sunt (ad impietatē) .i. dei cultū (a fmo eoꝝ) .i. hereticoꝝ falsoꝝ predicatoꝝ (ut cancer serpit) .i. paulati tendit ad corrupcōez veritatis (ex quibz) .s. hereticꝭ vel predicatoribz falsis. (ē philetus a himeneꝰ qui a veritate) fidei catholice (exciderūt dicentes resurrectionē iam factā) .i. qđ duplr exponit. Vno modo qr dicit Matth. xxvij. Multa corpa q̄ dormierūt surrexerūt. Dicit aliq̄ q̄ iste philetus a himeneꝰ ex hoc accperūt occasionē errandi dicentes qr in illis resurrectio iā est facta. et nō est alia in fine mūdi expectāda Sed hoc nō videt pbabile dictū. qr illi de quibz loquit matheꝰ sunt boni et eiusdē spei cū aliis. propter qđ eoꝝ resurrectio nō inducit ad negandum resurrectionē alioꝝ in fine mūdi futurā: sed magꝭ ad cōtrariū. qr de filibus debet esse fidē iudiciū. Ideo aliq̄ dicūta melius ut videt qr isti accepert occasionē errādi ex verbis dñi ioh. v. Qui credit ei q̄ trnsit me hz vitā etnā et in iudicium nō venit: hoc transit de morte ad vitā. vbi loquit saluator de resurrcōe spūali quā isti ostendebātur. et vocat ē iam factā. et negabant resurrcōez corpoꝝ futurā qđ ē falsū. sicut et saducei. actu. xxiij. (a subuertērūt quoꝝdā fidē) p suā suasionē (sed firmū dei fundamentū stat) .i. fides resurrcōis stat in electis (hīs signaculū hoc) qđ subdit. (cognouit dñs) p eternā predestinacōem (q̄ sunt eius) .qr sūt scripti a figuati i libro vite indelibiliter. (a discedat ab iniq̄tate) q̄ negat resurrcō futurā (ois q̄ invocat nomē dñi. In magna) Hic ostendit tacite qōm ex predicatoribz. et primo solvit aplō qōnem

scđō reuertit ad thīothi monitōē ibi. Juuemilia. Ex hoc aūt q̄ p̄dixit philetū a himeneū a veritate fidei exidisse. a alios puertisse. posset aliqs querē q̄re dns p̄mittit talia fieri. Ad qđ rñdet apls q̄ hoc to tū cedit ad gl̄az dei. nā sic in electis reluceat eius mīa. ita i reprobis eiꝰ iustitia. a ponit exēplū de domo magni p̄ncipis. dicit. igit (In domo āt magna) .i. i domo p̄ncipis magni (nō solū sūt vasa aurea a argētea) que applicāt officijs hōrabilibz (ꝫ a ligna a fictilia) que applicant ex ercicijs vilibz. a totū cedit ad p̄fectionē domꝰ a hōiē dñi. domus āt dei tūc est r̄mūsū. in q̄ electi sunt vasa glē applicata. reprobi vero vasa cōtumelie depntata. verūtñ q̄ hereticī p̄ñt dū viuūt ad veritatē redire. iō subdit (Siqs ergo emundauerit se ab istis) .i. a p̄dictis erroribz a filibus. (erit vas in honorē scificatum) .i. ad cultui applicatū (a vtile dominio) .i. vtile ad acq̄rēdū alios dño. sīc p̄z de paulo qui post puersionē suā multos acq̄siuit dño. q̄ erat añ fideliū p̄secutor (Juuenilia) Hic reuertit ad īstructionē thīmothi. de carnis delectabilia (fuge) aliter non reuincunt (sectare vo iusticiā) erga p̄ximū (fidem) erga deū (caritatē) erga vtrūq̄ scz deū et p̄ximū (pacē) .i. cū fidelibz maxie ly cū oībus sit sectāda q̄tū p̄t fieri bono mō (Stultas) .i. irrationabiles (et sine disciplīa qōnes) .i. inutiles ad fidēa mores (vanita) a sb di² cā (scies q̄ generāt lites) int̄ vane opinātes (seruū aūt dñi nō oz litigare) nec p ons se talibus īplicare (ꝫ māsuetū ee ad oēs) etiā ad infideles vt per ꝫ trahātur ad fidē sīc de btō demēte legit. q̄ p̄ter suā māsuetudinē nō solū erat acceptus xp̄ianis. ꝫ etiaz gentilibz a iudeis. a multos ex eis ad fidē conuertit (docibilem) .i. ad docendū abilē. q̄ abilitas duplr accipit. vno mō actiue ita q̄ abilis doc

fit vōe vite scīe a facūdie. alio modo passiue a sic abilis doceri acq̄escendo īformacōi bonoꝝ de veritate cīē factū aliqđ. aliter nō posset bñ iudicare de p̄positis sibi (patiētē) in aduersis (cū modestia corripiētē tc̄) nā si īmoderate corripet obstīatos i malo maiꝰ malū facet. sīc īmoderāte dicētes ligna tortuosa frāgūt ipa iō sb di² (ne qñ deꝰ det illis p̄niam tc̄) .i. ne p īmoderatā correctōē impediatur veritꝰ eoꝝ ad veritatē (a resipiscāt a dyabolī laq̄is a q̄ captiui tenentur) in laqueis erroris (ad ipiꝰ voluntatē) .s. seq̄ndā i carnalibz et spūalibz pctis.

Capitulum Tercium

Hoc aūt scio) Hec ē sexta ps in qua po² sextū motiuū qđ ē multiplicatio falsorū p̄dicatoꝝ. qđ debebat mouere thīothē um ad veritatē efficaciꝰ p̄dicādū. a diuidit i duas ptes. q̄ p̄mo po² multiplicacōē. scđō thīmothi monitio ibi. Tu aūt. Prima adh̄ i duas q̄ p° p̄dica² multiplicacō malorum hoīz futuā. scđō oñdit² iā īchoata. ibi Et hos deuita. Cui p̄m dt (In nouissimis diebz) ꝫ ei potissime erit añ tē pa añtixp̄i (īstabūt tpa piculosa) ppt̄ multiplicacōz seductoꝝ de q̄bz sb di² (a cērt hoīes seipōs amātes) .s. q̄tū ad ptē hois sēsitiuā q̄ dr hō exterior. ñ. corp. iñ. ex ꝫ seq̄ndo carnis delectabilia qđ ē malū. amaē g̃ ses ipz fm ptē itellectiuā supiorē q̄ dr hō interior seq̄ndo dictamē vōis laudabile ē a tuosū (cupidi) pecūiaꝝ (elati) .i. ābicōsi hōrū (superbi) i deprsiōe elatioꝝ (blasphemi) ō deū (pētibz ñ obediētes) .i. eis rebelles ut potē parētibz spūalibz in doctria catholica. a carnalibz i cúsacōe domestica (ingrati) de bñficijs acceptis (scelesti) .i. assueti crimīb⁹ magis q̄ sceleratī² (sine affectōe) hō iterꝰ (sine pace) exterius (crimīatores) .i. crimīa iustis imponentes (incōtinētes) .i. omni luxurie se exponētes (īmitos)

n. iij.

crudelitatē exercētes. (sine benignitate) ⁊ bona ignoratione qua quis accendit ad benefaciendū primo. p hoc intelligat oppositū. s. malignitas q̄ quis accendit ad nocendum iusto (p̄ditores) reuelando alterius obstiū (p̄tumi) ⁊ effrontes in maledictis. (tumidi) ⁊ inflati in cordibus sui. (voluptatū amatores magis q̄ dei) ⁊ deliciis carnalibus spūalibz preponentes (hñtes quidē speciem pietatis) ⁊ appentiā religionis ut facilius decipiant (virtutē autē eius abnegātes) q̄ obstitit in operibz tuosis (et hos) Dic aūr ondit multiplicatio iam inchoata Vñ prima ioh. iij. Nūc antixpi multi facti sunt. Ideo dicit aplūs (Et hos deuita) q. d. Jā inuenti sunt esse tales aliqui. qūs declarat. d (ex hijs ei sunt q̄ penetrāt domos) ⁊ qui intrāt sub pretextu religionis penetralia a loca secreta in quibus mulieres cōiugate vel alie hītabāt illo tpe aspectui hoīm refugientes a in talibz locis pūt mulieres citius decipi in hijs q̄ ptinēt ad fidē. a etiam in hijs q̄ ptinent ad carnē. idō subdit (a captiuas ducūt) ⁊ seducunt (mulierculas) q̄ppter defectū rōis citius decipiunt. ideo subdi². (q̄ ducūtur variis desideriis) mēs mulieris est de facili mutabilis (sp discētes) illud refert ad id qūd predicatur. Ex hijs em̄ sunt q̄ti. Tales em̄ seductores querūt sp discere noua. q. simplices quoz est maior multitudo p mi sūt ad credendū talia. (quemadmodū iamnes a mābres) isti fuerūt magi p falsa signa volentes resistē moysi. exo. vij Roia vero istoz magoz nō habuit aplūs ex sacra scriptura. sed ex alijs libris hebreoz. ut dicit hic glo. sed q. ioseph⁹ a ra. salo. de hac materia loq̄ntes mihi dicunt de istis noibz. ideo videt michi dicendū q. habuit p reuelacōem. sicut a moyses mundi creationē (ita a isti resistūt veritati). freq̄nter occultea aliq̄n manifeste. (hoīes corrupti mēte) ⁊ in moribz (reprobi circa fidē) in credibilibz (sed vltra) s. tps a deo ordinatū (nō proficient) alios seducēdo (Insipīa em̄ eoz manifesta erit in oibus). hoc potissimū impletū est antixpi tēpe. q̄n detecta falsitate oēs finaliter ad xp̄m conuertent. a iam impletū ē in multē hereticis. a pdoloz sacerdotibz per scōs predicatores a doctores de falsitate suorum a sic ab eis decepti. multotiēs ad veritatē sūt reducti (Tu aūt) Dic aūr pomi. thimothei monitio. ut firmiter stet in veritate fidei catholice. a cauē alijs astanter preponat predictis falsitatibz resistēdo. a ad hoc duplex nō. Prīa accipit ex pte pauli qui de hoc thimotheū docuerat verbo a exemplo. qūd facere dēbat. a hoc ē q̄d dicit (tu aūt assecutus es doctrinā meā) intelligēdo eā a retinēdo (a institutionē) meā. nā te ep̄m instituit (apositū) de astāti p̄dicatiōe fidei (fidē) articulorū (longanimitatē) in expectatiōe p̄missoz (dilectiōem) dei a p̄simi (patientiam) in adūsis (p̄secutiones. passiones) dīnt fiē actiones passio. q. viam passiones ut ab alio inferunt passiones put in corpe ppo recipiunt (q̄lia mihi facta sunt ticī) de p̄secutibz sibi factis i pconio i listris. ut hoc actū. xiij. (et oēs q̄ pie viuere volūt. in xp̄o p̄secutiōnē patiē). s. a malū hoīb quoz malitiatēs. Si vo aliq̄ pie viuētes hoc nō patient liz raro aūgit ppt q̄d hic nō computā. sed grauiter dicit. q. q̄d movi cū ē q̄si mihi reputa in phisicū (malū āt hoies a seductores proficiēt). q. secq̄nr tales mūdana p̄spitate florētes. veruntamen q. hoc cedit finaliter ad malū eoz. io subdi. (In pemis tēpe) q. p hoc hñt facultatē multiplicādi mala i sea in alijs. Aliter pt expom (proficiēt) ⁊ in malicia sua vltra procedēt. a accipit hic p fectu trāslatiue. sm q. dicit metha. q. bonū ad mala tūm ferimo sicut dicit bonus latro q̄ cauit procedit in suis latrocinijs (tu vo p manē i hijs q̄ didicisti) a me (a credita tibi) ⁊ omissa tue fidelitati ad p̄sens cādū

alijs ostat a intrepide (scies a q di
dixeris) ut eu in vbis a factis imi
teris (Et qr) Hic po2 scda vo accep
ex pte thimothei. q fuit filij mulie
ris hebree ut hetur. act. xvj. a sic fe
cit eu instrui a puericia i scriptura
legis a pphetaz. q valet ad pdica
du veritate a ad resistendu falsitati-
bus a hs est qd dicit (qr ab infatia sacs
ras nosti) mo dicto (q te pnt istru
ere ad salute) ekna. ad qua ordina
tur tota sacra scriptura (q e in xpo
ihesu) cui testimoniu phibet lex et
pphete (Dis em scriptura dimit9 in
spirata) a sic immediate deriuat a
veritate pma (utilis e ad docendu)
veritate (ad arguendu) falsitate (ad
corripiendu) deliquetes (ad erudie-
du) pficietes (in iustida) scz legali
que e ois vtus. v. ethicoz (ut pfe
ctus sit hō dei) v ad dimu officiu or
dinatus qlis es tu (ad omne op9 bo
nu instructus) p sepm faciendo a ad hs
ahos inducendo.

Capitulum Quartum

Testificoz) Hec e ps septia i
q pom2 septimu motiuu qd
acipit ex multiplicacoe fu
ra malox auditoru. fit a pcedes
ex multiplicacoe malox doctox qd
dz monere thimotheu a alios docto
res ad efficaciter docendu añq veni
at tēp9 in q n recipie2 doctrina eox
dicat igit apls (Testificoz) v a u
vo te thimothee a p ons alios epos
in te (cora deo pie a xpo ihu) q fut
testes hui9 adiuracois (ap aduetu
ipi9) in iudiciu (a regnu eius) qd e
ekn (pdica vbu) aiageliaz (ista)
v instater facias hs (opportune) v il
lis qui desiderat audire (importune) v
illis q n recipiut gratiose. qz aliqn
est ibi pfect9 magn9. fit st augl-
broso curiositate motus a no utili
tate. cuq intenderet q pulchre dicet
me inuito itrauit qz vex dicebat. q
sic uersus ad fide multu pfecit in
ecca dei (argue) peccates ex ignoza
tia (obsecra) peccates ex infirmitate
ut abstineat ppt reuerentia dei sacre-
sz onie passionis eis i baptismo
omunicate (increpa) verbis duris
peccates ex certa malicia (in oi pa-
tiētia) ad ppugnates (a doctrina)
ad recipietes ipos diligēt instruendo
a subdit no huj admonicois. d.
(erit em tps cu sana doctrina n sus-
tinebut) q. d. ppt hs instadu e do
ctrine veritat q diu fuit aliq volen-
tes audire a añq veniat tps i quo
sana doctrina no sustinebit (z scom
sua desideria congeruabunt sibi ma
gistros) loquetes tm modo placen
tia (pruritetes auribz) v desiderates
ab istis doctoribz audire (a a veri-
te quide) v a doctoribz veritat (au-
ditu autent) reputates eox doctri-
na mimis dura jo. vj. dixert aliq de
sermone xpi. durus e hic fmo a qs
pot eu audie (ad fabulas conuertet)
v ad doctrina humanitus ofictam
a veritate carente (tu vero vigila)
sup gregi dna custodia (i oibz la
boza) v opera da ut oibz modis in
struā2 de tomis (op9 fac euageliste)
v impleas ope qd pdicas ore (mi
nisteriu tuu) s. epatus (imple) scz
scientia vita a doctria (sobri9 esto)
i oibus modu debitu tenendo (Ego
em) Hec est vltia ps principal hui9
eple q dicit eius oduco. i qua tria
facit apls. qr pmo martiriu suu ee
ppinquu thimotheo denudat. scdo
eius aduentu flagitat ibi. Festina
terdo p eu amicos salutat ibi. Sa-
luta priscā. Circa pmu dicit (Ego
em iam deliboz) v imoloz p effusio
ne sanguinis mei. libare em e deo of
ferre sacrificiu de liquis. vn a talia
sacrificia i te. test. i multis locis di
cit libamēta a libamina. hs at apo
stol9 dicebat eo qd suu martiriu ap
ppinquabat. vn hdi2 (a tps resolucois
mis mee) v sepacois ate a corpe (in
stat) v ppe est (bonu certame certa
un) otra aduersarios fidei (cursu9 osu
mau) v pdicationis iniucte mihi
(fidem) id est fidelitatem (seruaui)

n. v.

xpō dño meo. (in reliquo) .i. in futuro. (repposita mi, est corona iustice) quā null9 mihi auferret. qr repposita ē apud illū qui est ops (quā red det mihi dns in die illa) scz mortis mee (nō solū aūt mihi sed etiā hijs q̄ diligūt aduentū ei9) .s. iustis quibus aduentus xpi ad iudiciū debz esse desiderabilis. qr tūc recipiēt integrū premiū: bīūtudinē. s. corpis a aīe. pter qđ saluator loqns de signis precedentibz iudiciū dicit Luce xxi. Hijs autē fieri incipientibz: respicite a leuate capita vrā. .i. exhilerate corda vrā ut exponit gwg. Vñ ibi dr. qm̄ appropinq̄t redēptio vra (Festia). Hic onr aduentū thimotha flagitat. Et diuidit in duas ptes. s. in pncipalem a incidētalem. q̄ incipit ibi Alexāder. Circa primū dicit (Festia ad me venire cito) erat em̄ discipulus ei9 predilect9 ppt qđ volebat eū videre añ mortē suam: quā sciebat ee ppinquā Assignat ee aliā cām. s. qr socij sui erāt ad alia loca dispsi. a ß est qđ dicit (demas em̄) ppriū nomen ē (me deseruit) tē pe adūsitatis. (diligēs ß seculū) .i. vitā pntem. timebat em̄ forte ut pter societatē pauli incarceār et a tādem ad martiriū duceretur (a abijt thessalonicā) q̄rens ibi maiorē securitatē (crescēs) ppriū nomē ē (in galathiā) Iste abijt de voluntate apli ad vtilitatē ecce. a filr (titus in dalmadā) filr vōe (lucas ē mihi sol9) Iste est lucas euangla qui fuit comes indiuidu9 pegrinacōis pauli ut dicit ihero. in li. illustriū virorū. a satis pz ex actibz aplorū. (marcū assume a adduc tecū) a subdit cā. (est em̄ mihi vtilis in ministeriū) nccarior (titū aūt misi ep hesū) filr p bono illi9 ecce (penulā quā reliq̄ troade) nomen ē ciuitatis (apud carpū) .i. nomen ē viri apud quē dimiserat. Est aūt penula ut dr in glo. vestis ostulāris q̄ a romanis data fuit pō pauli in signū amicicie cū ipso. a q̄ essē fact9 romān9 ciuis: quā

rebuauerat paul9 ob memoriā patris a in signū q̄ essē fact9 romān9 ciuis. Si nccitas incūberet ß oñendi Vña pluries legit ß allegasse in actibz aplorū. Alijs vero dicūt q̄ penula hic accipit p volumine legis: sed primū videt melius. qr de libris subdit (a libros). s. q̄s ego tibi dimisi apud babilonē videl q̄ essent libri hebraycā legis a pphetarū (marie aūta mēbranas) ad scribendū ibi epas suas. qr nō poterat discurrē ad predicandū volebat absētes docere p scptūras (Alexand9) Hec ē ps incidētalis. qr dixerat. demas ei me reliq̄t. iō occasione ei9 facit mentionē de alio. qr non solū cum dereliq̄rit: sed etiā impugnauit. d. (Alexāder eramus) .i. iste ē ille quē apls tradidit sathānē. ut dicit in glo. epla precedēti. i. ca. ut dicit in glo. (multa mala mihi oñt) .i. fecit (reddet illi dns) .s. penā debitā: nec ēt ei bū imprecātis illi malū sed predicēdo tis futurū. iō nō dicit reddat: sed reddet. Consequēr subdit de alijs cuz dimittētibz sed nō impugntibz. d. (in prima mea defensiōe) .s. q̄n fui pō pntatus corā cudelissimō nerone (nemo m̄ affuit tūc) .s. sed qr hoc nō fuit ex malicia ß ex timore. iō subdit orā do (nō illis imputet) .s. a dño (dns aūt m̄ astitit) qr ppriū ē diuinitatis assistere in cabz nccitatis. (a confortauit me) deficiēte hūana cōsolacōe (ut p me p̄dicatio ipleret) .s. in pnibz occadētibz i quibz p̄dicauit apls p9 dimissionē a carcē neronis. ut ē dictū ē. ro. xv. vña subdit (a liberatus sū de ore leonis) .i. neronis qui tus sū de ore leonis. Saeno vocat ppt crudelitatē leonē. Saeno tñ q̄ apls nō loquit p tpe q̄ scpsit hanc eplam qr tūc erat iter in carcere neronis: ß loquit p tpe pterito in q̄ dissus fuāt a nerone. qđ āt subdit (liberauit me dns ab oi opere malo) refert ad tps detētionis scde qñ scpsit hāc eplam. a qr mihil ipedit a cōsecucōe regni celestis in morte ni pcm̄ iō subdit (a saluū faciet i regnū suū celeste cui) Saluta) Hic vltio

p thimotheum amicos salutat·d· (Saluta priscā a aquilāc) Erat ei aquila vir prisce·a cū illis manſit apls·ut h̄e² act·xviij· (a one ſipho ri domū)·v·eius familiā (erast⁹ aūt remāſit corinthi t̄c) Istos aūt du os noīat: ut thimotheꝰ veniens to mā eos vſitet in trāſitu ſuo a ſtatū eoꝝ nūciet apl̄o ut dicit glosa· p̄ot etiā addi alia cā·ſ·ut thimotheꝰ ci tius veniat ad apl̄um: ſciens eum ſic ee ſolitariū· ideo ſubdit (Feſtia añ hyemē venire) aliter ꝓpt̄ impor tunitatē tp̄is poſſ; iteꝝ ſuum mimiſ retardare· Et q̄ magna ps vie eſt p mare in q̄ nō ē tutū in hyeme na uigare· Vltimo ſalutat thimotheū a primo ex pte amicoꝝ·d· (ſalutāt te eubolus a pudeꝰ t̄c) Scdō ex pte ſui dicit· (Dominꝰ ih̄s xp̄s cū ſpū tuo) q̄ eſt aīe vita effectiue tñ (grā) dei q̄ eſt aīe vita formalit̄ (vobiſcum Amen)

Epla pauli ad titum · C·p̄m·

Paulus ſeruꝰ dei) Hic incipit epla pauli ad tm tū Que diuidi² in tres ptes·ſcz in ſalutationē a p̄ſecutionē·ibi Huiꝰ rei grā·a ꝯdulionē·ibi· Saluitāt te in fine epl̄e· In prima pte p̄mo po nit p̄ſona ſalutans quantū ad no men cū dicit (Paulus) et vō hꝰ no minis dcā fuit in p̄ncipio epl̄e ad romanos·et quātū ad religionē cū dicit (ſeruꝰ dei)·v·fidelis xp̄ianus· 8z (apl̄s aūt ih̄u xp̄i ſcdm fidē)·v· ad predicandū fidē (a agnicoꝝ veri tatis dei) Hoc dicit ad excludenduꝫ ſcias humanitus inuentas· in qui bus fūt aliq̄ falſitates admixte·ut pt; per arestotulē qui licet verius a ins ſcripſerit: aliq̄ tñ falſa admiſcu it·ut de eternitate mundi a ꝺ nūero intelligentiaꝝ a hmōi (que ſm pi etatē ē)·v·ad voꝝ dei cultū ordinata (ad ſpem vite eterne) p hec ꝺſequēde (quam p̄miſit qui non mentit² deꝰ) cū ſit ipſa veritas· (ante tēpora ſecū laria)·v·ab eterno· Et accipi² p̄miſ ſio hic p̄ predeſtinatione dei: qua ab eterno dare electis ordinauit gratiā a gl̄am· Sed q̄ effectus huiꝰ prede ſtinationis ē in tpe· Ideo ſubdit· (Manifeſtauit autē tpib⁹ ſuis)·v· ab eo diſpoſitis a ordinatꝫ (verbuꝫ ſuū)·v·filiū incarnatū (in predicati one)·v·p predicationē·ſ·xp̄i a diſci: pulos ſuoꝝ· Ideo ſubdit (que credita ē mihi) tanq̄ fidei predicatori (ſcdm preceptū ſaluatoris nr̄i dei) ut p; actu·xviij· Sepate mihi barñ bam et ſaulū· Scdō ponit p̄ſona ſa lutata cū dicit (Tyto dilcō filio ſm ꝺmunē fidē)·v·catholicā· Catholicō em̄ grece latine ſignat ꝺmune vel v miuerſale a dicit apl̄s filio ſm ꝺmu nem fidē ad oñendū q̄ tytus non erat filiꝰ eius carnalis: ſed ſp̄ualis Tercio ponunt² optata bona cū dici² (grā) in p̄ti (a pax) in futuro· Nā beatitudo quietat totalit̄ hoīs appe titū (a deo p̄ce) qui eſt grēa beatitu dinis cauſa p̄ncipalis effectiua: tñ cū filio a ſp̄ūſancto·nā opera tri nitatis ſunt indiuiſa (et xp̄o ih̄u) q̄ eiꝰ būamitas ē cā inſtrālis ꝺmu cta (Huiꝰ rei) Hic incipit epl̄e ſecuꝰ Que diuidi² in duas ptes·in p̄ma pte titū inſtruit de ordinacōe eccle ſie· Scdō de informacōe plebis ſibi ꝑmiſſe ibi·ca· Primū ponit in duas q̄ primo ponit ſuā inſtructionē·ſe cūdo cautiſdā dicti vōem·ibi· Sūt ei multi· Circa p̄mū inſtruit eū de ord dinacōe ecē quantū ad epōs a pte ſbiteros· Inſtituerat em̄ eū paul⁹ cretē̄ſem archiep̄m·a ſic ad eū p̄ti: nebat ordinatio toti⁹ p̄uincie Sci dum etiā q̄ ſub noīe preſbiteꝝ intelligit etiā epōs· et econūſo ſub noīe epōrum intelligit preſbros: ſic dictū fuit plenꝰ ſupra·j·thimo·iij Dicit igit (Huiꝰ rei grā)·v·p̄t̄ predi cationē fidei catholice· (Reliq̄ te cre te) inſtituēs te ibi archiep̄m (ut ea q̄ deſunt) de bona diſpoſitione eccle ſie (corrigas) ī meliꝰ reformādo (Et

stituas p ciuitates presbiros) .f. m exigentiā pfessoꝝ (sicut a ego disposui te) in forma q̄ sequi² (si quis sine crimine est) . Ille em̄ qui cōstituitur presbr vel epūs debet esse integre fame fidei . Ista autē oditio a ahe se qntes debēt esse excellentis in epō q̄ m sacerdote cuāto (vm⁹ vroris viz) .s. p⁹ baptismū . ut dictū est supra . j . thimo . iij . (si filios hns fideles) . licet nō oporteat ipm habere filios q̄ poterat otinere . tñ si habet . oportet q̄ sint fideles . v sane fidei . (nō in accusacōe luxurie) . v accusabiles de luxuria . sicut filij help . j . Re . ij . (aut nō subditos) . v rebelles (Oportet ei q̄ē) iam expositū ē . (ut disp ensatores dei) in tomis spūalibz : vbi req̄rit maior fidelitas a diligētia q̄ in dispoicōe tonoꝝ tpaliū (nō superbum) alios supcilitādo . (nō iracū dū) in aio . supbi em̄ de facili irascūtur . (non violentū) . v in potu vini excessiuū . q̄ p hoc impedit diserō : q̄ requirit m dei ministro . (nō paussorē) qs vidū oritur freqnr ex excessiua vini potacōe (nō cupidum turpis lucri) . v secularis q̄ est p mercacōem a talia : q̄ nō decēt ministros ecc̄e (sz hospitalē) oportet eū esse ad pegrinos (benignū) ad oēs (prudētē) in agibilibz . (sobriū) . v tenentē sobriā mensurā in omnibz (iustū) formalr q̄ tū ad seipm . a effectiue q̄ tum ad pximū sibi sbditū : in quo debet facere iustidiā a seruare . (scm) erga deū (otinentē) . v firmit se tenētem ō temptacōis impetū . (amplectentē eū q̄ē) . v diligēter studentez in sacra scriptura (ut potēs sit exhortari) . s. fideles ad bonū (in doctrina sana) . absq; admixtōe alic⁹ erroris (a ō dicentes arguere) eos efficacit refellēdo (Sunt em̄) Hic oñr reddit rōem vltimi dicti . s. quare debz esse potēs in obediētes vel otradicentes arguē : dicēs (Sunt em̄ multi inobedientes) . v veritati euāgelice cōtradicētes . (vaniloq̄) ex multiloquio fluo mētes simpliciū pturbātes . iō subdi² . (a seductores) p mendacia colorata (maxie autē) supp sūt tles (q̄ de circūcisione sunt) . Isti erāt falsi apli de iudaismo oñi : nō tñ rōne cū obseruacōe euāgelij volebāt observationē legaliū intoducere . ut hētur .f. eo . ca . (quos oportet redargui) . q̄ legalia mortua fuerūt in passione xp̄i . a mortifera p⁹publicacōz euangelij : put sup declarātū sunt diffuse . to . iij . a gal . ij . a p . thi . v . (q̄ vniūsas domos) fidelium (subuūtunt) . v subuūtere mtun² (docētes q̄ nō oz) . v nō sana sed pestifera (turpis lucri grā) . v ppt̄ questū . et sic in duobz peccabāt . s. in doctrina . a in itencōe docēdi . a declarat ppositū per dictū cuiusdā doctoris illius gentil . v . (Dixit quidā ex illis ppr⁹ ipsoꝝ pphā) . p ꝫ aūt q̄ nō sz pphā absolute sed pphā ipsoꝝ dat intelligi q̄ nō fuit vere pphā loq̄ns spū vino : sed humano . sicut exptus fuit viuēs int eos . dixit tñ pphā largendo ptic patē : in q̄ tum vere dixit . sicut a pphe vera loquunt . et subdit eius dictū cū dic² (cretēses sp mēdaces) . v assueti mendaciis . (male bestie) . v mordaces verbis . (ventr pigri) . v gulosi . Ille em̄ q̄ hz ventrē mimsimpletū non pōt ire expedite : ꝫ tardea pigre (quā ob causā) a q̄ sunt talibus viciis assueti (increpa illos dure) a nō mollit . sicut p . Rege . ij . Vñ ihero . help p filioꝝ suoꝝ imāgte dānatus ē . corripuit quidē eos sz leuitate pūs a nō aucte pontificis . (ut sani sint ī fide) catholica (non intendentes fabul iudaicis) de obsua cōe legaliū q̄ mortua fuerūt ī passione xp̄i . a ideo quicq̄d dr de nāaia obseruacōe eoꝝ totū est fabulosū a falsū (a mandatis hoīm aduersātū a veritate) . Fecerāt em̄ iudei multa statuta p quoꝝ obseruacōes irritabant² precepta diuina : sm q̄ ipse operat eis saluator mat . xv . d . Quare irritū fecistis māda . dei ppt̄ tradi . vrām (oia) abaria (mūda) supp sūt . (mūdis) . v p bapm scificatis (coinq̄nate

autē a infidelibz mihil mūdū) a ꝑb
dif causa cū dr (Gz coinquinate sūt
eoꝝ mēs a cscīetia) ꝓpter qđ dt sal-
uator matth. xv. d. Nō qđ intrat ī
os coiq̄nat hoiez sc̄z cibz ꝙ qđ ꝓce
dt ex ore ꝙ coiq̄nat hoiez. s. detractō
nes a blasphemie a hmōi. q̄ ꝑmo
ꝓcedūt ex corde malo a cscīetia coī
quinata (cōfitē²se nosse deū) dicētes
se eē xp̄ianos falsē tn. iō subdi² (fa
ctis aūt negāt cū sint abhominati)
deo (a mœcebibiles) .i. increduli (a ad
oē op9 bonū reprobi) qr nullū op9
ꝑt eē bonū mercedie sine fide heb. xi.
sine fide impossibile ē placere deo.

Capitulum Secūdum.

Tu aūt) Postq̄ apls instru
xit titū de ordīacōe mīstroꝝ
eccīe. hic cōfr instruit eū de ī
formacōe plebis sibi cōmisse a ꝑmo
q̄tū ad atiq̄s spāliter. scdō q̄tū ad
oēs gnāliter. nj. ca. Prima in tres
scōm tres gradus hoīm. ptes pate
būt ꝓsequēdo. In ꝑma ꝑte docz eū
q̄tū ad eos q̄ sunt ī statu semi. d.
(Tu aūt loquere) īformādo populū
(que decēt sanā doctrinā) ī moribz
(senes ut sobrij sint) .i. moderati ī
actibz suis. qđ exigit matuitas eta
tis (pudici) .i. casti. qr ōniū ē valde
detestabile ī antiq̄s. eo q̄ in eis fri
gescit calor naturalis (prudētes) ī
agibilibz. qđ dz esse ī eis acq̄situz ꝑ
expientiā longi tēpis (sanī m fide)
absq; admixtione erroris (ī dilectō
ne) que ē forma fidei (in patīa) fir-
mā ī aduersis (Anus sint m habitu
sācto) .i. religioso a honesto supple
sint (nō crimiatrices) .i. īponētes de
facti crīmīa inuēcutis (nō multo vi
no seruientes) nā potatio vīm excel
siua inducit ad fractionē castitatis
uidual (bene docētes) nō m publi-
ce. ꝙ ī secreto iuniores mulies (Ad
lescentulas) Hec ē scda ps in qua
īstruit eū de psonis exītibz in statu
iuuenili. d. (Adolescētulas) supple
admone (ut viros suos ament) fīc
seipas. qr vir a vxor sūt vna caro
(filios suos diligāt) nō solū q̄tum
ad corpus eos nutriēdo. ꝙ etiā q̄tū
ad aīaz eos ī moribz īformādo (pru
dētes) supple eē in gubernacōne do-
mus a familie (castas) castitate cō
iugali (sobrias) in cibo a potu. qđ
multū facit ad castitatē seruādam
(domꝰ siue curā hītes) a nō ꝑ alie-
nas domos vagātes (benignas) er
ga oēs (subditas viris suis) ut nō
nobilitate vel diuicijs elate nolint
eis obedire (ut nō blasphemet² vbū)
.i. doctrina euāgelica. a refert hoc
ad oīa ꝑdicta. a etiā sequētia. tūc
em̄ habitabāt xp̄iani ī ter infideles
a ideo si fuissent īcōpositi moribus
īfideles fidē catholicā deridērēt (Ju
uenes simr exhortare ut sobrij sint)
qr iuuentꝰ impellit ad seqñdū īpe
tus passionū maxime cupiscentie
carnalis. ꝓpt qđ retinēda ē in freno
sobrietat. a qm̄ turpe ē doctori cui
culpa ꝺarguit ipz a ī moralibz ma
gis monēt fcā q̄ vba. Jō cōfr infor
mat titū. d. (In oībus teipz prebe
exēplū bonoꝝ operū) informādo sū-
ditos fās (ī doctria) īformando eos
vbis sacris (in integritate) .i. purita
te mētis a corpis (ī grauitate) ge
stus exteriores (vbū sanū irreprhen
sibile) supp. sit (ut is q̄ aduersus ē)
.i. adūsarius fidei (vereat) .i. cōfusus
ad seipm reuertat² (mihil hīs malū
dicere de nob) a sic tādem ad fidē cō
uertat (Seruos) Hec ē tercia ps in
q̄ titum instruit de hīs qui sūt ī cō
dicōe seruili. a ꝑmo pmīt īstructō
scdō īstructionis vō ibi. appuit em̄
Circa primū dr apls (Seruos) sup
ple docē (dīis suis subditos eē) cis
debitā reuerētiā a obsequiū exhibē
do. a ꝙ siue sint bonī siue mali. fide-
les ā īfideles (in oīb placētes) nō
contradicētes. Et ꝙ itelligēdū ē de li
cat tm̄a hō estis (n̄ fraudātes) dn̄os
ī rebus vel obsequijs debitis (ꝙ in
oībus fidem) .i. fidelitatem (bonam
ostēdentes) verb. a fās (a doctrina
saluatois nostri ornent ī ommbz)

a hoc suis vōmis moribz. Hoc ei faciendo scūs paulin9 seruiēs regi infideli sic fidē suaz moribz ornauit q̄ liberationē sui a seruitute a oīm auium suox meruit apud regē infidelē (Appuit) Hic pmīt dōē mstructiomis ratiōz q̄ accapi² ex saluatorē exº q̄ dedit semetipsū p nobis a subiectē se seruitutiz ut nos redimeret a seruitute dyaboli. ꝓpter qđ nō debz eē duz seruis fidelibz dmīs suis infidelibz subiūci. ꝓpter qđ dicit. (Appuit em grā dei.z saluatoris dm nrī) incarnep nobis assumpta (erudiens nos) vbis a exēplis (ut abnegātes impietatē) v pdolatriā. sic p oppositū pietas ꝺr cultus diuin9 (a sclaria desideria) q̄ tendūt ad diuitias (sobrie) in nobis (a iuste) ad pxim (a pie) ad deū. (viuam9 in hīs sclō) fragilia tūsitorio. ideo subdi² (expectantes beatā spē) v glam eternaz a nobis sperata (a aduentū glorie magni dei ē̄) nā in primo aduētu venit in humilitate a subiectōe. in scō veniet in glā a ptāte. a subdit de primo aduētu (q̄ dedit semetipm p nobis) in huīlitate facto obediēs vsq; ad mortē crucis (ut nos redimeret ab oi iniq̄tate) .s. originalia actuali (a mundaret) p sacrm baptismi quo dele² pctm originale actuale (sibi ꝓpm acceptabilē) p grām baptismalē. (sectationē bonox operū) ita q̄ grā baptismat nō det in vacuū sed ad bñ opandū (hīs loquere) ignorātes docēdo. (a exhortare) iā scientes ad melio inducēdo (a argue) delinqñtes. (cū oī imperio) v auctē pontificali (nemo te ꝺspnat) prelato em mimis mollis ꝺceptibit reddit suis subditis.

Capitulū Tercium.

Admone) Postq̄ apls titum instruxit de informacōe pp li fm gradus spāles. hic ōnr instruit eū de informacōe gnaliter quo ad oēs. Primo qualr se deant hāe erga principes. scō erga hereticos hoīes ibi. Hereticū. Prima in d. q̄ primo pom² instructio. scō instructionis vō. ibi. Eram9 em. Circa primū dicit. (Admone illos) v subditos tuos gnalr (principibz a ptātibz) secularibz (subditos esse) tales em ptātes p cedunt ex dei ordinacōe. q̄ fm voluntatē suā trāsfert regna atq; ostituit. dan. ii. a ideo q̄ tali ptāti resistit. ordinacōi dei resistit. Ro. xiii. (deo) .s. ptātis. (obedire) in licite. ideo subdit. (ad oē opus bonū paratos esse) In hīs em nō solum obedi² hoīz. sed deo cui minister est in rē fiue ptās. ut ꝺr Ro. xiii. (Neminē blasphēare) etiā iniuriantē. hī patient tolerare. aut vōnabilr obuiare. io subdit (nō litigiosos esse sed modestos) mensurā debite vōis seruando. nā aliq̄n expectando re iniuriantibz iustitiā q̄rere. ut pte q̄n ex tolerantia nutrit iniuriātibz audacia malefaciendi (oēz oñentes mā suetudinē) fm vōmis dictamē. aliter non esset mansuetudo. sed magis pusillanimitas (ad omneshoīes) tam fideles q̄ infideles. (Eramus) Hic ꝺsequñr pomīt dicte instructiomis ratio. a est duplex. Prima accipit ex pte status ouersox ad fidē catholicā. q̄z añ ouersionē. in quo statu erant malia defectuosa. a idō dñt defectuosis hoībus a infidelibz cōdescendere p mansuetudiem. quantū pōt fieri bono mō fm vōmis dictamē. io dicit. (Eram9 et nos aliq̄n insipientes) v fine sapia vera q̄ est xp̄us. q̄uis tunc alīq̄ essent phi mundana practici sapia (incredduli) in hīs q̄ sunt supra vō em cuiusmodi sunt ea que sūt fidei (errātes) in moribz. (seruientes desideriis ē̄) v passionū sectantes in malicia. (a inuidia agentes) quantū ad illos q̄ peccabant ex certa malicia. a q̄ hī ē valde detestabile. io subdit (odibiles) .s. deo. (odientes inuicē) q̄ mali hoīes nō habent amicicias ad alios nec etiā ad sapientes. ut declarat phūs. viii. ethicox. (Cū autē) Hic pomīt sēd a vō dicte

instructionis-a scdō ex dictis īferē quedā ɔdusio ibi-Fidelis-Ratio'bo accipiē ex credētiū statu post suā cō uersionē ad quē vocati sunt vt sint heredes vite eē nea ꝑ ex vera dei grā a benigtate-ꝑpt qđ benigni alīs etiā infidelibz dñt esse-maxīe pnci pibz ꝙtum pōt fieri scdm deū-a hoc est qđ dicit (Cū aūt benignitas et hūanitas appuit ꝛc̄) hūanitas i ei9 natiuitate benigtas aūt ī sua ɔuer sacōne (nō ex opibz iustīe q̄ fecim9 nos) cū essemus pctōres (ꝑ fm suā mīaz saluos nos fecit) salus ei eter na excedit totaliē facultatē nature hūane-ꝑpt qđ nō pōt eā attingere nisi ex largitate dine mīe (per lauacrū regnacōis) ꝟ baptismi-q̄ ē spiritus tuē generacō joh̄-iij-Nisi quis re natus fuerit ex aq̄ et spū nō pōt in troire ī regnū dei (a renouacōis spi ritussc̄) spūs em̄ sāct9 ī baptismo datus terminat vitā veterē q̄ fuit sub pctō-a īchoat nouā q̄ ē in grā (quē effudit in nos habūde) ad vele itēm xp̄m) ex cuius passiōe hz efficaciam baptismi sacrm (ut iustificati grā ipi9) qui facit nos dei filios ad optiuos-a p ons (heredes fim9 ꝑ spē vite eterne) in pnti-a ī futuro ermus scdm vem (Fidelis) Hic ex dictis īferē ɔdusio-s-q̄ titus de hac spe vite eterne informet suos sbditos-a doceat doctrinā inutilē a curiosā ꝋ igit (Fidelis fmo ē)-s-q̄ fi lius heredes fm spē vite eē ne (a de bīs volo te ɔfirmare) subditos tu os-ē em̄ spes ista āchora aīe tenēs eā īmobilē in bono sic anchora ma terialis nauē in mari-ꝑ m ꝑ ē diffe rūtia q̄ anchora materiale figi2 deor ī celo-ideo dr hebre-vi-Fortissimū solaciū habeamus qui ɔfugimus ad tenēdā ꝓpositā spē quā sic āchorā habemus aīe tutā ac firmā-a ingi dētē psq; ad interiora velaminis ubi ē ad secreta celestia q̄ fuit nobis vela ta (ut curēt homs opibz p̄ee) ꝟ vt

sint de ꝑmis ī opibz homis (hec) scz documēta (sunt bō ꝛc̄) (stultas aūt q̄stiones) ꝟ iracōabiles (a genealogias) scz falsas p q̄s pseudo apli mitebā2 oñdere ibz nazarenū de da uid nō descendisse-sic dē m̄ ē supra ꝑma ad thi-ꝑmo (a ɔtētiones) ver bosas (a pugnas legē) inutiles p quas aliq̄ mitebāt falsū itellectum ꝓducere-iō subdit (sūt ei iutiles) ꝟ sine fructu (a vane) ꝟ false (Hereticū) hic oñdit qualit titus a sui sbditi se debeāt hēre erga hereticos-d- (hereticū hoīez) qui recepit fidez catholicā a postea corrupit eā (postnā) ꝟ ꝑmā eo mō loquendi q̄ dr gen̄-primo-Factū ē vespere a ma ne dies vnus ꝟ primus (a scdaz correctionē data) a facias ab alīs de uitari-ne p eū īfidā2 alīq̄ (sciēs qr sb uersus ē) ābsq; ēditu a ꝑ de ɔmuni cursu (cū sit ꝓprio iudicio ɔdēnatus) nā fidē quā recepit ut veram-īpugnat ut falsā (Cū misero) Hec ē vlti ma ꝑs hui9 eple que dicit ɔdusio eius-in qua p tito mādata eū salutat-d-(Cū misero artemā ad te â titicū) ad regēdū ī absentia tua po pulū tuū (festina ad me venire mi copolim ꝛc̄) qr ꝓponebat ibi mane re p aliq̄ spaciū tēpis-ideo p tito mādabat ut illo tpis spacio posset eū plenius īformare de ecclastica disciplina (zenā legis peritū a apollo sollicite p̄mitte)-ꝟ priusq̄ ad me venias remitte ita sollicite puiden do eis de nēcarijs (ut nihil defit eis) in via-eāt ei apollo eps chorīthio rū ꝑ ꝓpt sedicōez adūsū se cōdatā per pseudo apostolos discesserat cū zena socio suo-venies ad titum cre tēsem epm-sed sedatis chorinthijs p epistolas pauli-mandauit tito ut priusq̄ veniret nicopolim ad eū remitteret eos decenter-Qz aūt ꝑus nominat zenam-a dicit eum legis peritū-non est ex eo q̄ esset maior vel peritior-sed qr dignitas epalis ipius apollo a eius scia erāt note a famose-ñ sic āt alteri9-iō ꝑus ipm

noiauita peritū expressit: ne cura p uisioms arca eū negligeret: a si q ratur vnde fieret ista puisio: rñdet d-(Discant aut& a vr̄i)-s-actenses: vobis subditi (tomis operibz p rec&) ⁊ ministere-s- ministrādo doctoribz (ad vsus n&ar̄os) nō supfluos (ut nō sint infructuosi) a sic exadan?a in ignē mittant-sicut arbor infructū osa-matb-vij-Dis arbor q nō facit fructū bonū exadet a in ignē mitte tur (Salutāt te)-Consequr salutat eū ex pte socior-d-(Salutāt te qui mecū sunt oēs) quor noia tacet p ter breuitatē (Saluta eos q nos a māt in fide) ⁊ fidelit a nō ficte-Con sequr salutat eos gñaliter-d-(grā dei) q est arravite btē-(cū ommbz vobis) supp fit (Amen)

Postilla ad philomenē

PAulus vinctus) Hic inci pit ep̄la ad philomenē-q diuidit in tres ptes-s-i salutacōem a p̄secutionē-ibi-Grās ago-a odusionē-ibi-Cō fidēs-In prima pte ponunt p̄sone salutātes cū dicit (Paulus vinct9 ihu xp̄i) ⁊ incarceratus p fide ihu xp̄i-Hic nō noiat se ap̄lm-qz ē no men dignitatis: sed vinctū pro ihu xp̄ō-qz est expressiuū pietatis: eo q intendebat mouē philomenē ad pietatē erga onesimū p quo scp̄sit hanc ep̄lam philomeni-ut ptōbit p̄seqñdo (a thimothe9 frat)-hunc ad iūgit in salutacōe qm eāt dilcūs philomeni-ut sic petitio fit magis exaudibilis: nō solū pro reuerētia pauli: sed etiā p amore thimothei-sc̄dō ponunt p̄sone salutate cū dic& (philomeni dilco a adiutori nrō) in ope predicacōis (a appie sorori ca rissime) hec ut 8t glo-erat vxor phi lomenis-iō ponit eā in salutatione ut inducat philomenē ad peticōnis exauditionē (a archippo cōmilitoni nrō) in milicia xp̄i resistendo virilit adūsarijs fidei-a iste noiatur eadē

nōe qua a appia (a ecclesie) ⁊ cōgre gationi fidelū (que in domo sua e) nam cū eo plures habitabant fide les- Tercio ponunt optata bona ei dicitur (Gratia vobis &c) exponit ficut in principio epistole precedēns (Gratias ago) Hic sequenter po nitur huius epistole p̄secutio-Et di uidit in duas ptes-qz primo pau lus captat philomenis benuolen tiam-sc̄dō formal suam petitionē ibi-Propter quod-Circa primū ve rit-(Gratias ago deo meo semp) ac tu vel habitu-vel (semp) ⁊ omnibz temporibz ad hoc decentibz-(memo riā tui faciens)-grās agendo de lo mis tuis preteritis: a p̄cando de futuris-(audiens caritatē tuā a fe dem) ⁊ omendationē tue caritatis a referētibus mihi (quā habes in do mino ihesu) qui seruis fideliter (a in omnes sanctos) quibz bona tua cō municas misericorditer-(ut omuni catio &c)-ꝟ refer? ad id quod supi dicit (memoriā tui faciens in oratī onibz meis) ⁊ orando (ut omunica tio fidei tue) in effectu q seruis xp̄o fideliter a sanctis ei9 ministras mi sericorditer (ad dēs fiat) p receptio nē premij (in agnicōe eis bonī) ⁊ claravisione dei: in quo est omne bo nū (in xp̄ō ihesu) ⁊ per xp̄m ihm tā q̄ p mediatorē nūm-vel dicit-(In xp̄ō ihesu)-qz beati reficiunt intuē in aspectu fue deitatis-a exter9 in aspectu ei9 humanitatis (Gaudiū ē magnū habui)-qz bonū discipuli redūdat in bonū magistru (qz visce ra sanctor requieuerūt p te frater) Cōsolatus em fuerat eos verba eri am necaria ministrādo Hanc aut& omendationēa cō similes non face bat ap̄ls ad adulandū: sed ut pro cavet ad maius bonū-qz virtus lau data crescat (Propter qđ) Hic oñt ap̄ls formal petitionē-a sc̄dō remo uet excusacōz-ibi-Forsitā em-Circa primū dic& (p̄t qđ) ⁊ p̄t caritatē de se auditā (fiducia hns i xp̄o ihu) ⁊ pro amore xp̄i ihesu (imperandi

tibi qđ ad vē ptinet) ⁊ qđ est decēs
a vōnabile (ꝓpter caritatē) int̄ me
a te mutuā (magis obsecro cū sis
talis) vita a etate (ut paul⁹ sener)
ꝓpter qđ magis volo vti dēpcacōe
q̄ imperio. Vña scribēs thimotheo
dicit ꝑma epla. iñ. ca. Semiorē ne
īcepaueris ꝫ obsecra ut pīez (nūc
aūt vinct⁹ ihu xp̄i) q. d. mea sene
ctus a incarceracō monere te debēt
ad acquiescēdū mee dēpcacōi que
subdit cū dr (obsecro te p meo filio)
spūali (quē genui) in fide (in vincu
lis) existens ꝓpter q̄ teneri⁹ ip̄z di
ligo (q̄ tibi aliqñ inutilis fuit) tua
tollēdo qñ erat infidelis (nūc aūt)
regeneratus in xpō (a mihi a tibi
vtilis) seruiendo fidelit̄ a mihi a ti
bi (quē ℓmisi tibi) melioratū (tu āt
ihū ut mea viscera suscipe) ⁊ ut fili
um meum caissimū ac si suiss̄ gemi
tus ex meis visceribz (quē ego volue
ram mecū detinere ut p te) qui filio
meo es iam diu (mihi mīstraret) cū
fit seru⁹ tuus. a sic mihi mīstrares
per ip̄m (in vinculis euāgelij) ⁊ q̄
gelij (sine āt cōsilio tuo) ⁊ sine assen
su tuo (mihil volui facere) de ei⁹ vtē
tione (ut ne velut ex nēcitate bonū
tuū ess̄ ꝛc̄) ⁊ ne bonū mīsteriū qđ
fieret mihi p aim qđ ſm veritatem
debet dici tuū. eo q̄ est seru⁹ tu⁹. vi
deretur magis coactū q̄ voluntariū
ex pte tua (Forsitan) Hic oñr ℓmo
uel dupliē excusacōz quā poss̄ iste
philomē facere. ꝑma ē q̄ onesim⁹
ab eo recesserat ipō nesciēte. ꝓpt̄ qđ
nō debebat ab eo itez recipi gratio
se hoc autē excludit apl̄s p ih̄s q̄ rlle
cessus cedit ad bonū philomems
dicēs (Forsitā aūt discessit ad hꝛām
a te) ⁊ modico tēpe qđ quasi mihil
reputādū est. ñ. phificoꝛ (ut īeter
nū illū reciperes) ⁊ non solū in pñti
ad tuū seruicīū paratū ꝫ etiā in fu
turo tecū ad celi glām ordīatū. Jō
subdit (iaz nō vt seruū ꝫ p seruo ca
rissimum fratrē) religione xp̄iana
(maxie mihi) sc̄z carissimū eo q̄ in
fide genui. cum ut p̄dictū ē. quanto
autē magis tibi) supple dꝛ eē carus
magis q̄ ante ꝛcessū ip̄ius (a ī car
ne) q. seruus tu⁹ est ad seruiēdum
tibi corpaliter (a in dño) q. fact⁹ ē
fidelis ad regnādū tecū et natiꝛ. iō
cōcludit (si ergo habes me socīū) ti
bi verissima caritate cōiunctū a acci
pitur ſ̄p q. (suscipe illū sicē me) id ē
dulciter a benigne (Si autem) Hic
remouet scđa excusacō. q. poss̄ phi
lomen dicere q̄ onesimus recedendo
intulit sibi damnū in psonis vel in
suis rebus. hoc remouet p hoc q̄ ob
ligat se ad satisfaciendū. d. (si aūt
aliquid nocuit tibi) in psona tua ā
in familia (aut debet) ex obligacōe
aliqua (imputa mihi) tanq̄ debi
tori (Ego paul⁹ scripsi manu mea)
ꝫ dicit ad maiorē certitudinē (ego
reddā) ⁊ satisfaciā ipi dño qui est
supior oīm. ideo subdi² (ut nō dicā
tibi) cuius subditur ratio cū dicitur
(qđ a te ꝛc̄) ⁊ q. etiam teip̄m mi
hi debes. eo q̄ es creatura mea in fi
de catholica a instructione euange
lica. q. d. minus exigo a te q̄ mihi
debeas (Ita frat̄ ego fruar te ī dño)
⁊ gaudebo de te in deo si feceris que
peto (refice viscera mea) ꝛplendo de
fiderium meū in ih̄ū q̄ postulo (ī dño)
⁊ ꝓpter dñm principalit̄. a ꝓpt̄ me
secūdario (Confidēs) Hec est vltīa
ps vel epl̄e ꝛcluſio. ī qua p̄mo dicit
se scripsisse philomeni ꝛfidēs de p̄m
ptitudine sue obedientie. d. (ꝛfidēs
ꝛc̄) a patet. secundo mādat sibi ho
spicīū parari ex amicicia specialī. d.
(simul aūt) Tercio salutat cū ex p̄
te socioꝝ suoꝝm. d. (salutat te epa
phras ꝛc̄) Et vltīo bñdicit cū alīs
simil dicens (Gratia domini nostri
ihesu cristi) que est arra vite beate
(cum spiritu vestro) supple sit p̄se
ueranter (Amen)

Sequit̄ Prohœmium ī epl̄a pauli apostoli ad hebreos.

Qvm venerit qđ pfectū est
euacuabi² qđ ex pte est. j
cor. iiij. In primūa eccā
illi q̄ de iudaismo conuerte
bant ad fidē xp̄i zelabāt mmis a in
discrete p lege mopsi mouebantur
fm q̄ scribit in li. actu. apl̄oz. In
quo quidē libro texit historia nas-
centis eccīe. ut dicit ihero⁹. in epl̄a
ad paulinū. ibi enī. xx. c. introdu-
cuntur verba bti iacobi to q̄ntis ad
paulū apl̄m de zelo conversoz ad fidē
xp̄i p lege mopsi sic dicentē. Vides
frater q̄t milia sūt in iudeis q̄ credi
derūt xp̄o a oēs sunt emulatores le
gis t̄c. a intantuz p lege mopsi ze
labāt q̄ dicebant nō cariū ad salutē
ipsā observari. ut h̄tur actu. xv. q̄
dā descendētes de iudea. s. in anthio
chiā vbi erat eccīa fidelīū inchoata:
dicebāt. frēs q̄ nisi circūcidamini
fm morē mopsi nō potestis salui fi
eri. inde orta fuit hęresis nazareoꝝ
dicentiū observationē oīm legaliū
esse nēcariam ad salutē. ut dicit au
g⁹. de hęresibz. Paulus igr² a deo do
ctus nō solū in cetus p inspiracōez
fiē ceteri apl̄i: sed etiā in cetis p ap
tam visionē in raptu. sicut scribit au
gr. ad paulinū de videndo deo videndū
esse ꝫ veritatē euangelij: scripsit hāc
epl̄am hebreis ad fidē xp̄i cōfir-
ca manifeste oñdens imperfectōz legis
respectū euāgelij a p oñs ei⁹ cessatio
nē in tpe pfectionis q̄ē tpus xp̄i
Et ex hoc p̄z q̄ ista epl̄a inter epl̄as
pauli prima ē in ordine doctrine: li-
tra vltima scribendi tpe q̄ p̄z ex du
obz. Primo ex mō scribendi. q̄ hāc
epl̄am scripsit apl̄s hebraice ut ma
gis videbit. ꝫ Scriptura aūt hebrai
ca antiquoꝝ ē int oēs. fm q̄ dicit pfi-
j. ethimo. Vna alia lr̄ē deriuan² ab
hebraicis a quantū ad sonūa quā
tum ad noiationē q̄ p̄z de lr̄is gre
cis. Prima enī lr̄a hebraica dicitur
aleph. scđa beth. p̄ma in greco vr
alpha. scđa bethaa fic de alijs saltē
in pluribz. Vñ p̄z q̄ lr̄ē grece sūt de
riuate ab hebraicis. a nō ē dubiū
q̄ latine deriuate sūt a grecis: sic de
oma latinū ab ideomate grecoa sic
p̄z ꝓpositū. Secđo hoc p̄z ex fīa. q̄ in
hac epl̄a veritas legis euāgelicoa
ei⁹ pfectio oñditur. in alijs aūt epl̄is
paul⁹ apl̄s ad observantiā euāgeli-
lī fideles hortat. primus ē autē legis
veritatē agnoscē q̄ ipsā veritatē ob
seruare. Ptz igit q̄ hec epl̄a prior ē
ordine doctrine. Inverto igit pncipa-
sūpto tria designant ad cuidentiā
h⁹ epl̄e. Primū ē impfectō legis mo-
saycē. secōm ē pfectio legis euāgelice
tertiū ē ordo vtriusq̄. Primū tāgit
cū dr. Qđ ex pte ē. fm cū dr. q̄ pfe
ctū ē. tertiū cū dr. venerit t̄c. q̄. ad
uentē euan°. lex euacuabi² ut ma
gis videbi² in seqnti. Primo igr² in vlo
passūpto tangit impfectō mosaycē
legis cū dr. q̄ ex pte est. Ps em h⁹
tum hz vōez pfecti. fm q̄ dr. iij. phi.
fi. totūa pfectū idem sunt. a ideo im
pfectio legis mosaycē bñ designa² cū
dr. ex pte. Ad cui⁹ cuidentiā nōnūl
derāda. Primū ē fides vni⁹ dei. q̄ē
quid primū ad suscepcōez legis vi
uine. q̄ p fidē ꝓpls adiuuat² ad lex
datur. q̄ lex nō dat nisi ꝓpō aliq̄
mō adunato. Secōm est ipsa lex. vel
corp⁹ legis. q̄ dr. christit m ipsi⁹ māda
tis vel monit. Tertiū est ei⁹ finis. fi
nis aut̄ legis diuine ē būtudo eter
na. sicut finis legis politicoa hūane
ē felicitas politica. In istis tribus
lex mosaycā inuenit impfecta. q̄
p̄z de primo viz de fide. q̄ licet q̄ m
illa lege fuerit noticia aliq̄lis vni⁹
dei. a etiā xp̄i i quodā generalitā
nō fuit ibi noticia explicita trinita
tis psonarū in vnitate essentie. nec
per ꝺseqns incarnationis. cui⁹ ra
est. q̄ sicut cognitio naturalis pce
dit de impfecto ad pfectū: ut dicit
pri. phisi. Vñ a pueritia cāt primo
omnes viros prēs. a omnes feminas
mrēs. postea distinguūt vnūquod
q̄ ita similiter supernaturalis cog
nitio minoꝝ fuit in veteri lege q̄m

in noua in qua p xp̃m veritas luce de ẽ revelata. ꝓpter qđ dic̃ saluator ioh̃. xvij. Pr̃ manifestaui nomẽ tuum hoĩbus q̃s dedisti m̃ ẽ. In figñ hꝫ moyses loq̃batr ad ꝓpl̃m vela ta faciem ẽ hẽtur exo. xxxiiij. qr misteria fidei nrẽ erant figurꝫ a enigmatibꝫ velata. ꝓpter qđ prẽs ve. testatorẽt dicere illud qđ scribi. j. ad ebreos. xij. Ex pte cognoscimꝫ a ex pte pphetamꝫ. Similr lex mosayca fuit imp̃fecta quantũ ad sc̃m: qđ ẽ legis corpꝫ siue mãdata ipsiꝫ. Ad cuius euidentiã ꝛsiderandũ qꝫ mãdata legis in tria distinguunt gñaqr quedã sunt preceꝑ moralia cuiꝫ modi sunt illa q̃ sunt de dictamine rõnis etiãsi nulla lex esꝫ posita. fiẽ ẽ illud mandatũ qđ scribit exo. xx. Honora prẽma mrẽm ẽ. a similr illud qđ p modũ monicõis scribi. leui. xix. Coram cano capite ꝛsurge a honora psonã senis a fiha. Quedã aũt sũt iudicialia preceꝑ q̃ sũt determinacões q̃dã moraliũ preceptoꝝ in ordine ad pximũ: fiẽ de dictamine rõnis nãlis ẽ qꝫ maleficꝰ moriaꝫ ꝓpt̃ qđ preceptũ illud morale ẽ. qđ hẽtur exo. xxij. Maleficos nõ patieris viuẽre: sed modꝫ mortis ut qꝫ lapidentr seu decapitẽtur a hmõi ptinꝫ ad determinacõem legis a determinaꝫ in iudicialibꝫ p̃ceptis. Quedã aũt sunt cerimonialia a sũt determinacões p ceptoꝝ moraliũ in ordĩe ad deũ. fiẽ de dictamine rõnis nãlis ẽ: qꝫ deus honoraꝫ a idõ daf de hꝫ preceptũ morale exo. xx. Memẽto ut diẽ sabbati sanctifices. modꝫ tñ honorãdi deũ ut ptalia. vel talia sacrificia. vel talibꝫ tpibus a hmõi ptinet ad determinacõem legis. a hꝫ determinaꝫ in cerimonialibꝫ preceptis. ꝓpt qđ preceptũ exo. xxix. memẽto ut diẽ sabbati sanctifices quãtũ ad determinacõem tpis. s. diei sabbati cerimoniale ẽ morale autẽ in quantũ ibi precipiꝫ qꝫ hõ vacet diuinis. Ista aũt tria predcã gña p̃ceptoꝝ in lege mosi fuerũt imp̃fecta a hꝫ declaratr p̃ho de moralibꝫ p̃ceptis duplicr rõne. Prima võ ẽ ista qꝫ moralia p̃cepta in lege mosi ordinabãt actꝰ hoĩm ex tiores tm̃. ꝓpter qđ apls in epl̃a ad ro. iij. vocat legẽ mosi legẽ factoꝝ. de actibꝫ aũt intioribꝫ in quibꝫ p̃cipaliꝰ ꝛsistit bonũ moris nihil ordinabãt ã pax. Sed ꝫ hoc vidꝫ eẽ illud qđ hẽt exo. xx. vbi ꝓcupĩa phibet nõ ꝓcupisces vxorẽ ꝓximi tui ẽ. Dicendũ ẽ ꝑm autiquos doctoꝝ q talis ꝓcupĩa nõ phibet inquantũ ẽ oĩo latẽs in cordẽ. ꝫ put prumpebat ex tus p aliq̃ signa ut p verba scurrilia. tactus a osculaa hmõi. a ideo sic exponunt. non ꝓcupisces. s. fiẽ cõcupiscentr nõ facies. Vñ phil. iij. dicit glo. qꝫ lex vetus phibebat manũ nõ aĩm. Vel ꝑm alios dicendũ qꝫ liꝫ lex vetus phiberet ꝓcupĩam oĩno latentẽ: hoc tñ erat in pauc. s. in mechiaa furto. Item in istis insufficienr phibebat ꝓcupĩam qr nõ puniebat transgressores. a sic pz qꝫ lex mosayca insufficienr ordĩabat actꝰ intiores. Scõa võ est. qꝫ lex mosaica etiã actꝰ extiores insufficienr ordinabat. fiẽ deutro. xxxiij. vbi dr. Nõ fenerabis fri tuo ad vsurã pecuniam. nec fruges. nec aliquã aliã rẽ: sed alieno. Ubi ei ꝓmittit vsura cũ ẽndis personis qđ ẽ illicitũ a contra dictamen recte rõnis. Sic deutro. xxiij. ꝓmitti. vi rodare vxori libellũ repudij a ex eã indebita. Unde ibidẽ dicit. Si acceperit hõ vxorem a odio hꝫ eam a nõ inuenerit gr̃am in oculis eius ꝓpt̃ aliquã feditatẽ: scribet libellũ repudij a dabit in manu eius a dimittet de domo sua. indiuisibilitas aũt cõiugũ p totã vitã est de dictamine rõnis naturalr ut alias declaraui sup̃ math. a sic pz qꝫ lex vetus imp̃fecta fuit in moralibꝫ. ꝓpter hanc autez imp̃fectionẽ lex mosayca dr pedagogꝰ nr̃. gal. iij. a regula puerorꝝ et imp̃fectorꝝ. in quibꝫ nõ q̃ritur p̃fectio intioꝝ sed ab extioribꝫ inhonestis timore disciplineꝫ reprimunt: a ẽ extioribꝫ actibꝫ multa dis ꝓmittũt

que nō ꝓmittere² viris pfectis-ꝑꝓ qđ aug⁹-libro de spū a lrā exponēs illud-ñ-coꝝ-iñ-lrā occidit ẽcl'-dicit ꝫ cē itelligēdū nōtm de ceremonialibꝫ-ꝙ etiā de moralibꝫ veteris legis; nō ꝓhibebāt aliq̄ que de se sunt mortifera ut ptꝫ ex p̄dictis-ꝑꝓ qđ ꝺr ad ro-iñ-Ex opibꝫ legis nō iust' ificat' oīs caro-Secundo oñdit' ꝙ ceremonialia fuert impfecta-Ad c⁹ euidētiā ꝛideradū ꝙ ceremonie veteris legis sūt in q̄druplici differētia-quedā ptinēt ad sacra-q̄dā ad sacrificia-quedā ad obseruacōꝫ-a q̄ dā ad sacra-sacra aūt a obſuacōes ordināt' ad sacrificia a sacra-ꝙ sacra dicūt' vasa a loca et hmōi q̄bus vtebant' in sacrificijs a ritu colēdi-obſuacōes dicū² q̄dā modi religiosi viuēdi q̄bꝫ vtebāt' iudei qui erāt populus peculiaris ipi⁹ dī-utpote ꝙ custodirent se ab aliq̄bꝫ abarijs a potibꝫ a vestibꝫ a ꝛfimilibꝫ-a hec ꝙ erant populus dō ꝛsecētus p sanctimētum arcūdatiōis a alia sacra-nūc aūt ita est ꝙ ex fine acapit' ratiō eo rū que sūt ad finē-a iō si oñdat' ꝙ sacrificia a sacra erant impfecta-sufficiēter erit oñsum ꝙ sacra a obseruacōes erāt ipfecta-ꝙ ordinabāt' ad duo p̄dicta sicut ad finē ut p̄dictū est-Q̄ aūt sacrificia veteris legis essent ipfecta oñdi² ꝙ q̄dā erāt sacrificia ꝑ pctō oblata a hec erant impfecta-ꝙ nō poterāt auferre peccata-ꝑꝓ qđ dicit apl's ad hebre-x. Impossibile ē sāguine hircoꝝ a tauroꝝ auferri pctā-a itez ibidē-Ois q̄ dē sacdos sc; veteris legis p̄sto ē q̄ti die mīstrans-ut eadē offerēs hostias q̄s que nō p̄nt auferre pctā a ꝫ idē hētur ꝙa-xl-liban⁹ non sufficiet ad succēdēdū a aīalia nō sufficiēt ad holocaustū-liban⁹ aūt hic vocat' primū tēplū qđ fēm fuit de libani tignis-aīalia aūt ibi oblata a q̄tum ad ptē ꝺcemata nō sufficiebāt ad amotiōꝫ pcti-Alia erāt sacrificia pacifica-ex deuocōe oblata ad grām dei impetrandā seu alīq̄d beneficiū dīnū-a illa erant impfecta-ꝙ grā dīna seu bñficiū dīnū nō ipetrabat' vōne oblati muneris-ꝫ aliq̄n dare² ꝑter deuotionē a fidē offerētis-a ꝫ est qđ dicat apl's ad hebre-ix-tabernaculū factū ē ꝓmū cl'-a sequitur que ē parabola instātis tpis iuxt' quā muneraa hostie offerūt'-que n̄ p̄nt scōm ꝛsciētiā pfectū facere seruiētez pfectio ꝛsciētie est p donū grē-a sic p; ꝑpositum q̄tū ad legis sacrificia-Similiter sacra veteris legis erant impfecta-Ad cui⁹ euidētiā ꝛideranduū ꝙ illa sacramēta erāt ordinata ad faciēdū hoīes idoneos ad cultū dīnū-a idō de eis aliqua erāt cōmunia toti popnlo tā viris q̄ mulieribus-ut purificacōes aliquę a tactu īmundi vel mortui-que purificationes fiebāt p aſperſiōez aque expiatōis-de qua hētur numeri-xix-a ꝛfi milia-Aliq̄ erāt sacra solis viris cōuenientia sicut arcūdatio-aliqua sacerdotibus sicut ꝛsecratio a vnctō sacerdotū a ꝛfimilia-Cuius ratio ē-ꝙ sacerdotes spāli mō applicabāt' ad cultū dei-Ista tñ sacramēta p̄dicta erant impfecta-ꝙ non conferebāt gratiam sine qua non efficiuntur hoīes idonei ad cultū dīnū-idō sacra legalia dicūt' egena a infirma gal--iñj-vbi dicit' sic-Nūc aūt cū cogn⁹ noueritis deū īmo cogniti estis a dō quō ꝺuertimī itez ad egena et īfirma elementa-dicūt' aūt infirma ꝙ nō ꝛferebāt aliq̄ ptātē spūalē sicut ꝛferebāt sacramēta noue legis-sicut dicunt' egena-ꝙ nō cōferebant grām q̄ necessaria ē ad bñ vtēdū illa ptātē-Ꝫ ō hoc videt' ꝙ in exo-cle leuit'-q̄fiubiq̄ ꝺr-ꝙ illa sacra rebant hoīes idoneos ad cultū dīnum Dicēdū ꝙ talis idoneitas erat p quā dā mundiciā et expiacōz corpalem sicut in noua lege aliquis ꝺr mepatus ad mīstrādū vel celebrādū ꝑter īmūdiciā manuū a lotio manuū; redd' eū aptū ꝫ hec aptitudo ē tñ corpal'-sic eāt de aptitudie q̄ babatur per sacramenta veteris legis ꝑꝓ

hoc dicunt ista sacra emundacōis carnis ut habetur hebre.ix.vbi dr sic Sanguis hircoz q̄.s.offerebatur in sacracōe sacerdotū a dimis vitule as pfus quo oēs mundaban² a tactu morticinivel immundi ut dictuz ē. Inq̄natos scificat ad emundacōz carnis.v.corpis.q̄ ut dictū ē talia nō oferebant grām: ꝫ auferebant quedā impedienta a irregularitatez impediētes a tabernaculi ingressu fic in noua lege pz p exemplū. Qñ ei p prelatos dispensa² cū aliquo nl legitime natovel priuato vno oclo vel hmōi: nō oferf ex hoc sibi grā: ꝫ tm irregularitas tollit. Sed ō hoc dr q̄ fm doctrinā scōrum dr cūcisio tollebat pctm originale. et p oēs oferebat grām. ut cōiter tenet. Dicendū fm antiquā opinionē q̄ tollebat pctm originale: nō tn grām oferebat. Hec em erat ptās circūcisionis ut tenet a multis a magis quoz cōnes hic ꝓpt plixitatē omittō. a in hoc differebat a baptismo: q̄ non solū aufert pctm originale: ꝫ cōfert grām. Aliter pōt dici q̄ si in circūcisione oferebatur grā hoc non erat in virtute illi⁹ sacramēti sed ex fide xpi venturi quē ptestaba² ille q̄ circūcidebat si adultus erat. vel alius p eo si puerus erat. a hoc est q̄ dr omunit q̄ valebat ex fide suscipiēti um. non autē ex ope operato. p quē modū valent sacramēta noue legis. Dz igit² q̄ cerimonialia precepta legis erant imperfecta. Circūcio oīno q̄ iudicialia erant imperfecta. q̄ dr ex duobz. Primo ex mō inducendi hoīes ad observationē iustitie. ad q̄ ordinabātur iudicialia precepta. Secō ex ipsis preceptis. Primū pz sic. Propriū est imperfectoz hoīm ut inducant ad iustitiaz ob spē mercedis. Sed timoz pene. Vnde dicit oratius libro epistarum. Oderūt peccare boni vtile timore pene. Oderūt peccare mali formidine pene. Hoc etiā declarat ratiōne. q̄ illud q̄ cū timore fit pena est ea nō delectabile. Vnde dicit. p. ioh. iiii. Timoz pena hz. operari aūt virtuose non ē penale. vtuose a perfecto: sed magis delectabile. ꝓpt q̄ dr ij. ethicoruz. q̄ signū hūus gñati ē delectatio in ope: sed lex mosayca inducebat hoīes ad iustitiā observandā per timorē penaz. ꝓpter q̄ dr lex timoris. a in signū hui⁹ lex data fuit in terroribz. ut exo. xix. Jā aduenit dies terci⁹ in quo. s. data ē lex. Sequitur. a ceperunt audiri toni trua. a micare fulgura. a nubes dē fissima operire montē. dāgoroq̄ bucine vehementi⁹ pstrepebat. tremuitq̄ ꝑplus qui erat in castris. Et silr eadē ratiōe facies mopsi apparuit corruta: qñ scō apparuit legē in tabulis descriptā. a timuerūt filij isrl. ut habetur exo. xxiiij. In corporibz ei illis designaf terror a feritas atq̄ seueritas legis. Dz igit primū viz imperfectio iudicialiū preceptoruz ex mō inducēdi ad opa iustitie p timorez pene. Secō idē pt ex ipsis iudicialibz preceptis: q̄ aliqñ infligebāt penā innocēti a aliqñ culpabilē nō puīebāt. Primū pz p illud q̄ habet nūe. xxxv. de hoīcidio oīno casuali. vbi dr sic Talis q̄ fortuitu a absq̄ odio ē inimicus cui⁹ interficiebat proximū de ber: fugē ad aliquā ciuitatē refugij a ibi manēt vsq̄ ad mortē summi sacerdotis. q̄ aliqñ erat per magnū tps a p oēs talis q̄ erat innocēs cū homicidiū fuiss oīo casuale a inuoluntariū: sine culpa puniebaf grui pena q̄ oportebat eū exulē ē p magnū tps a sua ciuitate: a sua possessione. Secm pz vbi subdit de tali fugitiuo innocente: q̄ si ex fines vrbiū inuenit⁹ fuerit a proximus ab eo. q̄ vltor ē sanḡnis absq̄ noxa erit q̄ eū occiderit. debuerat ei p fugū vsq̄ ad mortē summi pontifics ī vrbe residere. a sic pz q̄ interfectio innocētis in casu tali remanebat sine pena: q̄ tn ē grauis culpa. talis āt imperfectio legis docebat imperfectionē ppt q̄ erat pn⁹ ad effusionē sanḡnis. a ideo si interfector casu remaneret in sua ciuitate

inter amicos interfecti esset in periculo mortis q̄uis innocēs: a sic de facili possent in ꝓpłō homicidia multiplicari: a idō ad hꝫ mala euitāda data ē lex predcā de eiꝰ fuga q̄uis essꝫ innocēs: a eatē vō excedit lex. Si aliq̄s amicus mortui interficeret eum extra fines ciuitatis refugiū: ut sic cogeret in vrbe remanē nō ex sua culpa: sed ꝓpter homicidia euitāda ad q̄ ꝓpłs tanq̄ impfectus erat pnꝰ Exē plū ad hꝫ idoneū ponit pł̄s. v. ethicox dicēs q̄ aliq̄ leges sunt similes regulā plūbea. quibꝫ vtunt artifices in lesbia ad dolandū lapides. q̄ lapides alicuius regionis sunt male dolabiles. idō vtūtur artifices regulis plumbeis ut possint tortuositati lapidū applicari. sic in ve. testa. date sunt leges aliquam impfectionē nō habentes ꝓpter impfectionē alicuius ꝓpłe. Dz igit ex predictis q̄ legis preceptū tam cerimoialia q̄ moralia q̄ etiā iudicialia erāt impfecta. ꝓpter qđ dicit dñs ezech. xx. Dedi eis preceptā nō bōa iudicia in quibꝫ non viuēt. a pollui eos in muneribꝫ suis Dicit preceptū quantū ad moralia q̄ dicūtur nō bō. ñ ꝓpter hꝫ q̄ ibi aliqđ malū precipieba: sed q̄ p ipsa actꝰ interiores ipsoꝝ impfecte ordiabant: ut visū est s. dicit iudicia in quibꝰ nō viuēt quantū ad iudicialia p q̄ regebat iste ꝓpłs timore pene: in q̄ nō ꝟsistit vita aīe: hꝫ magis in amore. Dicit vltius. a pollui eos in muneribꝫ suis. i. pollutos oñdi quantū ad cerimonialia. q̄ p alia q̄ offereban: ꝓ pctis polluti oñdebant. a tñ non mūdaban: ut visū ē s. Dz igr q̄ lex mosayca erat impfecta si cōsideret ipsū corpꝰ legis Tercio lex mosayca erat impfecta si ꝟsideret eiꝰ finis Sic̄ ei finis legis hūane ē felicitas politica: ita finis legis diuine ē felicitas etna: nō solū legis noue: sed etiā vet. ꝓpter qđ dicit apłs vo. x. Finis legis xp̄s in q̄ ꝟsistit būtudo obiectie. sm q̄ dicit Jo. xvij. Hec ē vita etna ut cognoscāt te solū deū: a quē misisti ihm xp̄m. Hunc āt finē nō ꝟsequi: misi p grām. sm q̄ dr ro. xj. grā dei vita etna. lex aūt mosayca nō poterat grām ꝟferre ut visū ē. a p ons nō potat ad hunc finē introducere ꝓpter qđ prēs ve. testa. quantūcunq̄ iusti dñdebant in infernū ad libus pīm. ꝓpter qđ dixit scūs iob. xvij In profundissimū infernī dñdebāt omnia mea ꝓpter qđ felicitas etna nō permitteba: in lege manifeste: hꝫ tm ꝑ figura ꝑsperitatis terrene. etsi alt ꝑmittit hoc ē raro et obscure. ꝓpter qđ dicit apłs ad heb. x. Vmbrā habēs lex futurox bonox nō ipsā imagines rex. q̄ nō manifeste hꝫ obscure futura bō q̄ sunt bō celestia ꝑmittebat. Dz igit ex p̄dictis impfectio legis q̄tum ad tria predcā viz quantū ad id qđ ē legis preceptū. a q̄tum ad legis cerimonialia q̄tum ad finē ipsius. ꝓpter qđ dicit apłus heb. vij. Nihil ad pfectū adduxit lex. a hꝫ impfectio designatur aī dr in vbo prīo ꝓposito ex pte ut predictū ē. propter qđ de hꝫ pōt exponi illud qđ dr iob. xxvj. Ecce hec ex parte dicā sunt viarū dei. Vie em̄ deducēbant ad deū sunt vet. a nouū testamētum sed ea que in ve. testa. dicta sunt imperfecta sunt ex parte. q̄ sunt impfecta ut per dicta Secdō principaliter tangitur verbo ꝓposito pfectio legis cuāgelii cū dicit id qđ pfectum ē. a pz eius pfectio cōpando eam ad legis impfectionem. q̄ pfecta est respectu cerimonialium fidei: a respectu preceptorum a respectu finis. in quibus lex mosayca erat impfecta. Dz autē cerimonialis dei pfecte fit in lege noua ꝓper illud qđ habet Joh. xvij. Pater manifestaui nomen tuū In figura autē huius velum templi fuit scissum i. xpi passione: ad ostendendū q̄ res darata a manifestata erant que ꝓ us latebāt sub velamine. ꝓpter qđ ipsa lex noua tanq̄ pfecta in cōparatione ē donū pfectum descendēs a patre luminū. ut dr iac. j. Similiter lex noua perfecta ē quantū ad ipsū cultū p legis. s. quantū ad moralia ꝑcepta. a quantū ad sacra. a quantū

ad sacrificia. Primo pz ꝫ de preceptis moralib9 qꝫ lex noua pfē ordinat hūanos actꝰ ñ solū exteriores: ꝫ etiā interiores. a in ꝫ impfectionē legis supplet. ꝑpł qꝫ dicit saluator matꝫ. v. impfectionē legł adiplendo. audistis qꝫ dictū ē antiqs. non occides. q aūt occiderit reꝰ erit iudiº Ego aūt dico vob. qꝫ oīs q irascł frī suo reꝰ erit iudicio in q ordinat motū animi interiorē. utz. Sic lex noua actꝰ exteriores ordīat nullū malum pmittendo. ꝑpł qꝫ dicit saluator matꝫ. xij. Dico aūt vobis. qꝫ oē vbū ociosū qꝫ locuti fuerint hoīes sup terrā reddāt rōez in die iudicij Si aūt hic phibet verbū ociosū: per oīs verbū nociuū. a multo fortius oēm actū malū ꝑpł qꝫ matꝫ. v. pꝰ supplecōz pceptoꝝ moraliū veteris legł ꝛcludit pfectionē euangelij. dicens. Estote q pfecti ꝛc. Pfecit aūt xpc moralia preceꝑ legł eis ꝛfitia euangelica sup addēdo. ꝑpł qꝫ mat. xix. dicit iuuenī dicēti se custodisse mādata legł a q̄renti vlteriꝰ viā pfecti omis: dic saluator. adhꝫ vnū tibi deest. vade vende oīa q hꝫs a da pauperi. a hēbis thesaurū celo. veni a seqre me. Scdō dico qꝫ lex noua pfecta ē quantū ad sacramenta. qꝫ ꝛferunt grām. qꝫ nō faciebāt sacramēta veteris legł. ꝑpł qꝫ dicit ioh. j. Lex p moysen data est. grā a veritas p ihm xpm. ꝑpter hoc de ioh baptista q per suā predicationē a baptismū suuz disponebat ꝑpm ad xpi baptismū. a p ꝛfis ad alia sacramēta: cū baptismus sit ianua sacrōrum. Luce. j. dicit. Ipse p ibit ante illuz in spū a virtute helie parare dño plebem pfectā. Tertio lex noua pfecta ē quantū ad sacrificia qꝫ in ipsa ē vnū sacrificiū perfectissimū. s. eucharistia q nō est tm sacrm: sed ē sacrificiū. qꝫ ibi xps q̄dāmō īmolat. a fructꝰ suc benedicte passionis a ꝑplo ꝓpitur. tm istud sacrificiū tanꝫ vnū a pfectū fuit in lege figuratū p multa sacrificia avaria-

ficut pfectū per impfectū Eius aūt pfectio appet in duob3. Prīo qꝫ tollit pcta qꝫ nō poterāt facere legł sacrificia. ꝑpter qꝫ iohā. j. dicit. Ecce agnꝰ dei. ecce q tollit pcta mundi. pcta oīs fidelis a infidelis. ꝝm qꝫ ꝛ ioh. iij. ca. prima canonica Ipse ē ꝑpiatio p pcis nris. nō pro nris tm: sed etiam p totiꝰ mundi. Secundo appet eius pfectio. qꝫ augmētat grām. ꝝm qꝫ ꝛ ioh. vj. Qui mādducat me viuit ꝑpter me p augmentū. s. grē Devtroq aūt effectu hꝰ sacrificij dicit hebre. x. Hic aūt vnā pro pcis hostiā offerens. s. semetipsū sedet in dexr dei pāis. Sequit. vna em oblacōe ꝛsūmauit in sempiternum sanctificatos. amotio culpe oñdit cum ꝛ in auctoritate. Vnā p pcis hostiam offerēs. collatio. a augmentatio grē cū ꝛ. ꝛsūmauit in sempiternū sanctificatos. a sic pfectio euāgelij ptz ex pfectione sacrificij. propt qꝫ ꝛ hebre. ix. Xps assistens pontifex futurox bonox pamplꝰ a pfectiꝰ ꝛc. Tercio oñditur perfectō legis euangelice quantū ad iudiciaria. qꝫ inducit ad obseruantiā legis non pertimorē pene: ꝫ p amorē iustitie qꝫ est ꝑpium perfectox ut supradictū ē ꝑpter qꝫ lex noua dicit pfecta. ꝝm qꝫ dicit iaco. pri. Qui autē pspexerit in legē pfē libertatis ꝛc. Item qꝫ nullū innocentē puit. nec aliqꝫ malū impunitū relinqt. qꝫ etiā verba ociosa puienda ostendit ut supradictū ē. a nō solūmō verba ociosa: ꝫ etiā malas cogitacōes. ꝝm qꝫ ꝛ matꝫ. v. Ego aūt dico vobis: q quicūq viderit mulierē ad ꝛcupiscēdā eā: iā mechatꝰ ē in corde suo. ꝑpter qꝫ lex noua ē perfēa. de qua ꝑt exponi illud cantīc. vj. Vna ē colūba mea. pfēa mea. Dicit em lex noua colūba metaphorice. qꝫ ē sine felle amaritudinis nullū innoxiū pmittens. a sic appet pfectō legł euāgelice quantū ad legł corpꝰ qꝫ obtinet mādata. Sic lex noua pfecta ē

qñtū ad finē legis. qui quidē finis
est vita beata: ad quē finez immedi
ate introducit lex euāgelica qđ nō
poterat lex vetus nisi tm̄ in figura
ppter qđ dicit apłs hebre. xij. Non
accessistis ad tractabilē ignez: & cor
poralem visibilē sicut accessērt iu
dei in mōte sinai. sed accessistis vos
s. credētes in xpō ad siō mōtē ciuitatē
dei viuentis celestē ierlm̄. & multoz
miliū angeloz frequntiā & ecclesiā p
mitiuoz qui descripti sūt in celis &
iudicē oim̄ deū & spiritū sanctoz per
fectoz. ppter qđ apłs hebreos. viij.
postq̄ dixerat. mihil ad perfectū ad
duxit lex. s. lex vetus: addūxit. Intro
ductio vero melioris spei p quā ppri
amus ad deū. s. m lege noua. Patz
igit ex predictis q lex noua perfecta
est. & quantū ad cognitiōz fidei legi
preuiā. & q̄tum ad ipsū corpus legis
& quantū ad eius finē Ista autē per
fectio legis figurata ē. iij. Re. vj. vbi dr
sic. Perfecta est domus dñi in ope suo
Lex em̄ noua pōt cōuenient dici do
mus dñi. qz hec domus ipse ē edificatio
qz lex noua data ē ab eo imediate nō
lex vetus. sm̄ q dr hebre. j. Multifarie
multisq; modis olim̄ deus loquēs pribz
in ppbis: nouissime diebz istis locu
tus est nobis in filio suo cōstituit et
coeterno. ut ibidē subdit. Dicit eti
am lex noua domus dñi. qz ipse ē hz
domus inhabitatoz qz in sacramen
to & in sacrificio noue legis. s. eucari
stie otinet totus xpus realiter. Be
ne igit dicit. perfecta est domus dñi in
oi ope suo. qz perfecta est lex noua i
cognitiōe fidei. in preceptis morali
bus. in sacrificijs. in sacris & iudici
alibz. & perfecte introducit ad finē le
gis. s. vitā beatā que ē finis diuine
legis. & sic pz scđm principale. Ter
cio principalit oñditur in verbo pre
assūpto ordo vtriusq; s. legis & euā
gelij cū dr. Cū venerit tz euacuabit
illud in q̄ aduenīte euan° lex oñdi
tur euacuari. vbi oñditur triplex or
do legis & euāgelij. s. ordo tpis. digni
tatis & virtutis. Prioritate vero tpis

lex vetus prior ē q̄ noua. qz erat di
spositio ad ipsā inquantū p eā hoi
nes retrahebant ab ydolatria. & te
nebāt sub cultu vni9 dei. & sic dispo
nebant ad suscepcōez euāgelij. & hz
ē qđ dicit apłs gal. iij. Priusq̄ ve
niret fides. s. lex euāgelica. vbi hētur
fides explicata sb lege custodieba
mur oclusi in eā fidē q̄ reuelāda erat
Prioritate vo dignitatis ē econuerso
ppter qđ apo. gal. iiij. dicit duo te
stamēta duobz filijs abrahe. quoz
primo origine scm̄ carnē natus est
scđs aūt. s. ysaac p repromissionē
scm̄ q̄ fuit prior dignitate. Sic lex
noua prior est vete. testa. ordie effi
cacia virtutis. qz obligatio alicui9 le
gis cessat aduenīte euāgelio. scm̄
qđ dicit ad gal. iij. vbi venit fides
iam non sum9 sub pedagogo. s. sub
lege. que erat pedagog9 nr̄i in xpō.
ut ibidē dicit. qz lex euacuat aduei
ente euāgelio Considerādū tm̄ q vi
uersimode euacuant̄ precepta moā
lia legis & cerimonialia & iudicialia
Ad cuius intellectuz sciendū q q̄n
fit mutatio a cōtrario in contrariū: oport
terminū a q̄ totalit euacuari. sic q̄n
ex albo fit nigrū: albedo totalit tolli
tur. q̄n aūt ex imperfecto fit perfectū
nō tollit totalit terminus a q̄: sed tm̄
eius imperfectiō. s. q̄n ex minus albo fit
magis albū nō tollit albedo preces
dens: sed tm̄ eius imperfectio Vlterius
considerandū q̄ q̄n corrūpit terminus
a quo p accidēs: illud qđ ē ei adiū
ctū corrumpit. pōt tm̄ manere cū ter
mino ad quē si nō hēat ad ipsū cōtra
etatē: nō tm̄ manet nūc: hz specie tm̄
sicut q̄n de aere fit ignis manet q̄li
tas similis Cerimoīalia igr euacu
ant̄ primo mō q̄ cōtrariant̄ nouę legi
cultui. Ad cuius intellectū sciendū q̄ ce
rimonie sicut dictū ē ordinant̄ ad cul
tū diuinū. scm̄ q̄ dr augs. in enche
rid. iij. Deus colit spe. fide & caritate. lo
q̄ndo de cultu interiori. igr cerimonie
q̄ sūt q̄dā protestacōes cultus interioris
dñt cōordare cultui interiori. qui ē
per fidē & caritatē. Est autē triplex

status hois Vn9 ē in quo hē² fides a spes de homis celestibz a de hijs p q̄ ad ipsa introducim̄ s. de misterijs xp̄i a de vtrisq; sic de futuris a hic ē status tus vete testa. Alius ē status hois in quo hētur fides de hois celestibz sicut de futuris: sed dē hijs p q̄ introducimur ad celestia s. de misterijs xp̄i hētur fides sic de pñtibus vel p teritis a hic status ē noue legis. Terci9 status ē in quo vtrq; hñtur tanq̄ pñtia a euidētia a nihil credit: a hic ē status p̄ie celestis. In hoc aūt statu tercio vbi nihil credit: nihil ē cerimoiale vel figurale ad cultum ptinens. sm q̄ dr apoc xxi. Templū nō vidi in ea. dns deus ops templū illi9 est. Dari igr vō e adueniēte statu scdo sc; noue legis: cerimonie p̄mi status a legis veteris cessare debuerūt a induci alie q̄ quemadmodum statui noue legis in quo hō celestia expectant de futuro: hijs beneficia xp̄i hita sunt de preterito a iō q̄ cerimonie veteris legis significabāt xp̄m venturū: dignū est q̄ euacuent in noua lege in q̄ misteriū xp̄i iā ē pretitum. a hinc est q̄d dicit aplus hebr. ix. Trāslato sacerdotio nēce est ut legis trāslatio fiat sc; quantū ad cerimonialia: thurificacōe trī accepta. q̄a nō figurificabat misteriū xp̄i venturi dirē: sed deuocōem ppli ad xp̄m Nō aūt dz ee minor deuo ad xp̄z iā pñtialē exhibitū q̄ tūc eāt ad ipsū venturū. ppt q̄d in noua lege manet thurificatio p quā designatur ministroy ecīe a ipsi9 ppli deuotio. Moralia aūt precep euacuant trīmodo sm q̄d sc; quantū ad impfcōem. Cui9 cō est q̄ sunt de dictamine recte rōnis. a iō manent quantū ad sbam precepti: remota trī impfcōe. sic ē pz matth. v. vbi posit precepte moralia dz addit pfectio q̄ nō intelligebat a iudeis ee sub precepto. Vñ ibidē dr audistis q̄ dictū ē antiq̄s. non occides etc. a supplet illud q̄d sequit. Ego aūt dico vob q̄ oīs q̄ irascit fri suo etc. a eo dē mō in phibicōne mechie posito precepto: addit phibitio inflictionis cupie. Vñ ibidē dicit. Audistis q̄ dictū ē antiq̄s. nō mechabere. a subdit. Ego aūt dico vobis. quicūq; viderit mulierē ad cōcupiscendū eā iā mechatus ē in corde suo. a simili intelligendū est de aliis. a sic pz q̄ moralia precepta veteris legis nō euacuant quantū ad sbam legis: hijs solū quantū ad impfectionē ppter q̄d dicit aplus. j. cho. xiij. Cū factus sū vir euacuaui que erant puuli. Status autē veteris legis comparatur puero sm q̄ hētur gal. iij. Lex pedagogus ur fuit. pedagogus autē est ductor pueri. Status noue legis comparat viro pfecto. a ideo sicut manet idē hō quantū ad sbam in pueritia a virili etate: remota trī impfectione pueritie. sic ē de moralibus preceptorū euacuacōe. Judicialia autē precepta euacuā² tercio mō q̄ aduenīente lege gratie cessat eorum obligatio. posset trī aliq̄s princeps ordinare q̄ seruarent² in regno suo. ita trī q̄ nō reputaret ea ee obligatoria ex lege mosi. Nō autē p dicti ē. q̄ iudicialia precepta p se a dirē nō erant ordīata ad signādū aliq̄d futurū. sic erant cerimonialia: sed erāt ordinata p se a dirē ad cō seruandū ordinē iustitie in ppl̄o iudaico. Qr trī status illius ppli erat totus figuralis respectū xp̄i. ut dicit aplus prima chor. x. In figura cotingebāt illis: p consequēs a iudicialia precepta illi9 ppli erant figuralia nō dirē sed ex cōsequēti. a ideo si aliq̄s seruaēt ea ex hoc q̄ tunc fuerūt statuta: nō esset dicere q̄ status ille adhuc durat. q̄d ē erroneū a illicitū. si trī aliq̄s princeps vellz ea de nouo statuē: posset licite. Considerandū trī q̄ in lege noua iudicialia trāsierunt quantū ad eoy rigorē q̄ sunt magis obseruāda ex amore & tutis q̄ timore. q̄ lex noua ē lex amoris ppt q̄d dr prima ioh. iiij. perfecta caritas foras mittit timorē. Et sic patet ex predictis q̄ omīa legis precepta aliq̄

mō p euangeliū euacuant. ꝓpt qđ dicit apls ad ro. iij. alloqns iudōs in lege glantes. Vbi ē gllatio tua tu iudee q̄ in lege glaris ut sup premiserat ro. iij. ca. Exclusa ē. euacuata. Sequit. p quā legē factor ōs. d. non Legē autē factor vocat legē ve. testa. Nulla aūt res excludit se ipsā vel euacuat. Sequit. Sed p legē fidei Legē fidē vocat le. nouā: sic ei euacuata excludit veterē. Patēt igit tria predcā in verbo pīo nō. s. impfectio legis mosayce. pfectō legis euangelicē ordo vtriusq; Ad maiorē aūt seqntium a predcōrum euidētiā querit vtr hec epla sit pauli apli. Et arguit primo q̄ nō. qr ī hac epla non tenet modꝰ scribendi qui ē in alijs eplis pauli: ꝓponēdo nomen suū a sui aplatus officiū ut pz. ğ ētē. Itē qr elegantior ē stilus in hac epla q̄ in alijs. Ad otrariū ē vsus a ꝯsuetudo ecīe in qua allegatur ista epla tanq̄ ab aplo scripta. Rñdeo dicendo q̄ ꝓpter cōnes predcās ab aliquibz fuit opinatus q̄ hec epla non esset pauli. Propt qđ aliq̄ dicebant q̄ essꝫ epla clemētis pape martiris Et mouebātur ad hoc. qr ipse scripsit athemēsibus eplam p oīa ꝯsilem. Alij aūt dicebāt q̄ erat tertulliani q̄ erat p. pinquꝰ aplorum tempi. sed mō in dubitāter tenet q̄ ē epla pauli qđ pbat multiplicā cōe. Primo auctē ecīe cuius ē talia dubia determinare In sinodo autē nicena recepit ecīa istam eplas tanq̄ ab aplo scriptā Secō hoc idē pbat p auctem antiq̄ doctor a potissime beati dyomisij: q̄ fuit discipulus bī pauli. Iste autē in scriptis suis allegat dicta huius eple tanq̄ dicta pauli mgrī sui Tercio hoc pbatur ex autoritate ꝯsosto mi sup eplam istā dicentis q̄ paulus eā scripsit rome exñs Postq̄m exī biennio rome fuerat ꝓpter appellationē factam ad cesarē. de qua hō tur in actibz aplorum: habuit licē tiā transeundi in hispamiā. a iudeos ibividit. a postea romā rediens de illo loco hanc epla eis scripsit ut dicit crisostomꝰ. Quarto pz pro positū ex his̄ que dicunt vltimo c. huiꝰ eple. viz q̄ missa fuit hec epla p thimotheū qui fuit filius spūalis pauli apli. Quinto hoc idē arguit ex zelo apli ad salutē iudeorū. de q̄ zelo dicit ad roma. ix. Optabā ana thema esse p fratribz meis qui sunt cognati mei: ex quibz xp̄us fm car nē. ad ro. ij. Qđ diu fuit aplis genti um misteriū meū hōrificabo si quō puocē ad emulandū carnē meā. v. iudeos ut saluuz faciā aliq̄s ex eis. iō non ē aliq̄ mō pbabile qđ paulꝰ scripsit iudeis ad eor salutē: q̄ tot a lia scripsit alijs gētibz p salute earū dē. Nulla aūt alia epla pauli dicit scripta hebreis nisi ista. ğ ētē. Sexo pbat ꝓpositū ex zelo pauli apli ad euangelicā veritatē. ex quo zelo re prehēdit petrū manifeste. ut hz. ga. la. ij. Nunc aūt ita ē q̄ sicut nāturi um fuit ecīam nāturā veritatē predicari ad conuersionē fideliū sic nāturiū fuit eā scribi ad ꝯsutacōez hereticōrū gentiū. ꝓpt qđ ioh. euangeliū suū incipit a nūtate xp̄i eterna. qr vide bat heresim hebionitaꝝ insurgē q̄ vi cunt xp̄m añ mariā non fuisse. pau lus aūt apls vidit tēpe suo heresim nazareoꝝ insurgē q̄ dicūt ee nāturā um ad salutē seruare legē veterē. a mimiū inualuit ꝟ dictū: ita q̄ etiaz petrus aliq̄ mō offendit in obsua tione legaliū. ꝓpt qđ paulꝰ ei resti tit in facie ut dictū est. idō nō ē veri sile quin paulus apls aliq̄d scribe ret ꝯuersis de iudaismo ad ꝯsutatio nē hꝰ errozis. ꝟ aūt fit in hac epla ut ptēbit vño occidente. a iō tenēdū ē indiscusse q̄ ista epla fuit a pau lo apło scpta. Ad primū argumē tum pz solutio in plogo. Nō ā erat apls iudeoꝝ sed gētiū: fm qđ ipē dr ad gal. ij. Creditū ē m euangelium

pucip: ficut a petro crucifiomis &c. a io non scripsit in hac epla q̄ diu gebatur iudeis nomē sui officij. sicc nec nomē pone. qz ipē eāt odiosus iudeis. utz in actibz aplox ī multis locis. ppt qđ epla fuisset minor recepta ab eis si nomē pauli esset ibi ppositū. Ad scđm dicendū q̄ stilus est elegātior. qz quilibz eleganti loq̄tur linguā ppriā q̄ alienā. ipē autē paulus scripsit hāc eplam solā hebraice. a idō loq̄tur magis ornate. Sed ꝫ insurgit vnū dubiū. qz per infusionē spūssc̄ habuit donū linguaꝝ. sm q̄ dr̄ j. cho. xiij. Grās ago dō meo q̄ omnīm lingua loq̄r. Dona autē spūssancti pfecta fuit. g̃ ita pfecte loq̄batur alia ideomata sicut hebraicū. Dicēdū q̄ donū linguarū datū ē aplis ad predicādū fidē xp̄i oibus ppls. a io datū est illis donū a plis. put faciebat ad efficaciā predicacōis. ad qđ nō multū facit ornatus verboꝝ. sed aliqñ magis impedit. ut pz p aplm. j. cho. xiij. Sermo meus a predicatio mea nō in psuasibilibz humane sapie verbis &c. a io nō ē mirū si paulus aplus habuit aliquē ornatum verboꝝ in hebraica lingua ex hūana cognatione quē nō habuit in aliis. habuit tñ oīa ideōta inquantū valent ad efficaciā predicandi

Epla pauli ad hebreos. C. p̄.

QVltifarie &c.) Sic predcūz ē aplus hāc eplam scripsit aliqbus ouersis ad fidē xp̄i de iudaismo volentibz seruare legalia cū euangelio. si nō sufficēt ad salutē grā xp̄i. a io in hac epla oñt eminentiā noui testamēti respectu veteris. ostendens q̄ vetus ordinatio ad formā. a sic imperfectū ad pfectū. qđ cuacuat et cessat aduenīēte pfecto. ut dr̄. j. cho. xiij. Diuidit aūt hec epla in duas ptes principales. in prīa ponit. Qui cū sit splendor. In scđa ponit. Multifarie. Circa prīam duo facit. primo ponit. secundo probat. ibi. Ad quem autē dixit aliquando. Circa prīam duo facit. primo ponit. secundo exponit. ibi. Multifarie. Circa prīam duo facit. primo ponit. secundo ostendit. ibi. Qui cū sit splendor

ut crescerent hoies in cognicõne mi
sterioꝝ incarnacõis a veritatis q̄ p
xp̄m facta ē ut dicit ioh̄. j. (Dīibꝫ
in pphetis) .i. quibꝫ angeli revelabāt
occulta divina .a ipsi vltreius pphe
denunciabant (Novissime diebus
istis) .i. tempe grē a veritatis reve
late (locutus est nobis in filio) .i. p
filiū incarnatū (quē cstituit hered̄
vniuersoꝝ quantū ad naturā assūp
tam. eo em̄ ipso q̄ natura hūana
a verbo assūpta est in vnitate suppo
siti: eo ipso cstituta ē sup omnē crea
turā (p quem fecit a secula) quantū
ad naturā divinā Dī em̄ opatur p
filiū sicut p artē. q̄ scōm aug̃. filius
est ars oīpotentis dei plena rati
onibꝫ oīm viuentiū (secula) sunt re
uolucões a spacia tpm q̄ a patre p
filiū non solū facta sunt incorrupti
bilia a eterna a pte post: sed etiam
corruptibilia (Qui cū sit splendor)
Hic ponit executio in qua declarat
illud q̄ premissū est .s. eminentia
noui testa. respectu veteris. a q̄ dīa
vtriusq; testamenti ex parte tpis
manifesta ē. idō hoc dimittit tanq̄
manifestū. Sed scōm p̄bat a declat
.s. eminentiā ex pte legislatoris a p
oseqñs alia eminētia erit declarata
que ē ex mō tradendi. Jgit executō
huiꝰ ep̄le dividit in duas ptes. q̄
primo oñditur eminētia latoris no
ui testamenti. Scdō oñditur quali
tera p que adherendū ē ip̄i legisla
tori a noue legi. Scda pars incipit
in principio .xj. ca. ibi. Est autē fi
des &c̄ Circa primū aduertendū q̄
vetus testamentū traditū ē p ange
los ipsi mopsi. a p mopsē sacerdoti
bꝫ. a p sacerdotes ipsi pphoꝝ. a igit̄ p
mo oñditur eminētia xp̄i legislato
ris resp̄ angeloꝝ. scdō resp̄ mo
psi. tercio resp̄ sacerdotū ve. tes.
Scda ps incipit .iij. ca. Vnde facty
tercia .v. ca. Oīs pontifex. Prīa ad
huc in duas ptes dividit. q̄ p̄mo
profert ipse xp̄s angelis. Scdō ex hīs
ocludit quāta reverētia sit exhiben
da doctrine noue legi. Scda incipit
.ij. ca. Propterea abundāti. Prima
adhuc dividit in duas ptes. q̄ p̄mo
ponit excellētia xp̄i. et oñdit q̄
ab ea deficiūt angeli. scdō probatur
trūq; p scripturā ve. tes. ibi Cui em̄
dixit aliq̄n angeloꝝ. Excellētia ār
xp̄i tangit in q̄tuoꝝ Primo q̄ ē pa
tri coeterni. Scdō q̄ cōsubstātialis
Tercio q̄ ecclis ē ei in ptāte. Quar
to q̄a ecclis ē ei in dignitate. ab istis
aūt deficiunt angeli. Coeternitas ār
tangit ibi (Qui cū sit splendor) Fili
us em̄ p̄cedit a prē vt splendor a so
le: qui splendor ē coevus: a esset eter
nus si sol esset eternus: sed non solus
filiꝰ dicit splendor: sed splendor glē
q̄ glā ē clara noticia cū laude. Fili
us aūt p̄cedit a prē: sicut noticia de
noticia. q̄ filius ē sapīa genita. a iō
dicit splendor glorie. Consubstantias
autē filij ad prēm tangit ibi (figurā
sbe eius) a accipit hic figura p ima
gine. Filiꝰ em̄ ē imago naturalis ip
sius p̄is. hō aūt ē quasi imago artis
ficialis ppter q̄ magis dicit ad imagi
nē dei q̄ ei imago. sicut aliter ē ima
go regis in filio suo naturalia in se
nario seu statua. Filius igit̄ in divi
nis ē imago naturalis. a ideo dicit
imago (vel figura substātie) .i. eius
dem sbe cum prē. et q̄ illa ē indivi
sibilis: per oseqñs est eadē sba nūe
ro in patre a filio. non sic autē in se
gea eius filio. q̄ ē eadem specie tm̄
Equalitas autē potētie tangit ibi.
potātas oīa &c̄ Potētia em̄ dei pat
apparet in duobꝫ. Primo in creatura
rum productione a conservacõe. subtra
cta em̄ ei⁹ influentia in nihilū red
gētur. a q̄ p̄ a filiꝰ sunt vna causa
creature: igit̄ ē causa conservans crea
ture sicut et p̄. a hīs ē q̄ dicitur (Por
tans omnia) .i. sustentās a conservās
in esse (verbo virtutis sue) .i. suo im
perio virtuoso q̄ suum dicere ē face
re. Secundo apparet dei potentia in iu
stificacõe impioꝝ. q̄ non minus ē
iustificare impiū: q̄ creare celūa ter
ram sm̄ augus. In hīs autē filiꝰ ē eq̄
lis patri. a hoc est quod subditur.

purgationē peccatorū faciens) Eq̄
litas aūt dignitatē tangit cū subdi
tur (sedet ad dexterā maiestatē in ex
celsis) qr si hō referat ad diuinā na
turā: eadē dignitas est pīs et filij
ei eadē natura. Si autē referat ad
humanā naturā: sic nō est ibi eq̄li
tas. qr fm illā est minor pīe. Dici
tur tn etiā scōm hō filius sedēs ad dex
terā pīis p modū cuiusdā associacō
nis in q̄tum hūana natura ē verbo
diuincta. a sic eadē veneracō eveneā
tur. vel aliter dicit (sedere ad dextras
eius) .i. in potioribus bonis. Et qr a q̄
tuor predictis excellētijs angeli defi
ciunt. iō ꝯcludit de xpō (tanto meli
or angelis effectus: q̄nto p illis no
mē hereditauit). qr ipse dicit verus
deus a dñs ꝯsubstātialis pīi. Ipsi āt
dicitur serui (Cui em̄ dixit aliq̄n)
Hic ꝯsequēter pbat de xpō quatuor
ꝯditiones predcās excludēdo eas ab
angelis. a primo pbat hoc de ꝯsub
stātialitate. secūdo de eq̄litate po tē
tie. ibi. Et tu dñe in prīcipio. tercio
de coeternitate. ibi. Ipsi peribūt. qr
to de dignitate eq̄litate. ibi. Ad quez
autē Primū autē pbat p quatuor
auctoritates ve. testa. sed a pmi. ibi
Et rursum. tercia ibi Et cū iterum.
quarta ibi. Ad filiū aūt. Ad cui
dentiā primi aduertēdū q ea q̄ fiūt
fidei non pñt efficaciter per hōem pro
bari. qr excedunt facultatē intellēs
nīi. a ideo pbatio in talibus dz fieri p
auctem diuinā que nō pōt ostendi fal
sitatē. a ideo p ipsam ē efficax pba
tio illis q̄ recipiūt eā ut diuinā Ju
dei aūt recipiūt vetus testamentū si
cut a deo datū a ideo pbatio apli ef
ficax ē. qr p̄cedit p auctes veteris te
stamenti. Vltius ꝯsiderandū. qr liz
sacra scriptura hēat multiplicē sen
sum: non tn habet efficax argumē
tum nisi p sensū litalem. ut dicit au
gustinus in epla ad vincentiū dona
tistā. qr in argumēto semp est fal
lacia eq̄uocationis vel amphibolo
gie. pter sensuū multiplicitatē. Ingit
ad oñendum qr auctes ab apło in
ducta intelligit ad litam de xpō. qz
pz p illud qz dicitur act. iiij. ca. vbi
apli qui hūerunt intelligētiā scrip
turaz a reuelacōz spūssā exponūt il
lum pz. Quare fremuerūt etc de xpō
predictū. sicut pz litaz ituēti. a p cō
sequēs hec auctes q̄ hic induc ab
apło de illo pz. ē intelligēda ad lit
teram de xpō Hoc etiā pz p pz. qr ibi
dicit ego hodie genui te. qz nō pōt
de dauid intelligi: sed de filio dei cu
ius gnatio nō transit in preteritum.
Itē p hoc qr ibidē subdit. dabo gēn
tes hereditatē tuā t̄minos terre. qz
nō pōt intelligi de dauid. cuius reg
nū non se extēdebat ad gentes: sed
ad iudeos tm̄. Itez regnū ei⁹ nō se
extēdebat ad t̄minos terre ꝙ tm̄ in
iudeā q̄ est pua terra. Hoc etiā di
cunt alīq doctores hebreoz sup pz.
istū qr ē de xpō intelligēdū. qz plei
us declarauī sup libros psalmorū.
Hoc igit supponēs apls tanq̄ mā
festū illi quibz scribebat q̄ erāt edo
cti in lege a pphetis dicit (Cui ei dixit
aliq̄n angelorū filius meus es tu ego
hodie genui te) q̄si dicat. nunq̄. qr
angeli nō sunt eiusdē nature cū deo
a p ois nō pōt dici ei⁹ filius pprie lo
quēdo. sīc nec artificiū dr filius artifi
cis. Itē liz eoz creatio possit dici q̄dā
gnatio large: tn de ipsa non pōt ex
primi illud qz dicit ego hodie genui
te. qr eoz creatio fuit a primo mūdi.
a iō trāsierat in preteritum. a iō non
pōt dici verbuz predictū nisi de dei fi
lio cuius gnatio nō transit in preteri
tum. a sic pbata ē ꝯsubstātialitas
pīs ad filiū inquantū naturalit et
eternalit ab eo gignit a genitus ē
Ex quo idēptitas nature in vtroq
saltē in spē argui⁹ a p ois idempti
tas numeralis. qr natura diuina
non est multiplicabilis (Et rursū)
Hoc idem pbat hic per aliā scriptu
ram pri. parali. xxij. que licet sit di
cta de salomone: tn dicit de eo put
fuit figura xpi. a iō de xpō intelligi
tur ad litam Ad cuius intellectū sci
endum q̄ nihil pōt esse figura alicuius

o. v.

mifi in fe fit res aliq̃. Illud ei q8 mi
hi ẽ nõ põt aliquid figurare. a idõ
res q̃ eſt figura vel fignũ alicui9 põt
tripl̃r ꝯſiderari. Vno mõ ut res tm̃.
alio modo vt fignũ tm̃. tercõ mõdo vt
res a fignũ fimł. ut circulus pendẽs
añ tabernã põt ꝯſiderari. put ẽ corp9
rotundũ tm̃. ſecõ ut ẽ fignũ venditi
onis vim tm̃. tercio vtroq; mõ. Eo
dẽ mõ dicendũ ẽ de ſalomone q̃ fuit
figura xp̃i. qz aliq̃ cõuemũt ipſi ſa
lomoni ꝑm ſe. a talia exponẽda ſũt
de ipſo ad lr̃am. a nullo mõ de xp̃o.
ut q9 deputatus p mulieꝛ fact9 ẽ ido
latra. a filia. Aliqua autẽ dicunt de
ſalomone. put fuit figura xp̃i tm̃. a
talia ſunt exponẽda de ſolo xp̃o ad
lr̃am. ſicut illud q8 hẽtur ps̃. lxxj. et
dñabit2 a mari vſq; ad mare. a a fluie
vſq; ad t̃minos orbis terraꝝ. q8
nõ põt verificari de ſalo. cui9 regnuz
fuit ſatis puum. ſed tm̃ de reg̃ xp̃i.
q̃ ẽ lapis abſciſus de mõte ſine ma
nibz. a implebit vniu;ſaz terrã dañ
ñ. a ideo in ps̃. predcõ ſub noĩne ſa
lomonis deſcribit monarchia xp̃i.
Hoc etiã p; p illud q8 ſequit in eo
dẽ ps̃. Añ ſolem pmanet nomẽ ei9.
a illud q8 ibidẽ 8r. Adorabũt de ip
ſo ſp;q̃ ſoli xp̃o inuenũt. a nõ ſalo.
Aliq̃ autẽ dicunt in ſcptura ſacra de
ſalomone vtroq; mõ. viz ꝑm ſe. ut
fuit figura xp̃i. a talia ſũt illa q̃ im
pleta ſũt in vtroq; ad lr̃am. in xp̃o
tm̃ pfectius. a in ſalomone min9 pfe
cte. a talia exponunt2 ad lr̃am nõ ſo
lum de ſalomone. ſed etiã de xp̃o. a p
fecti9 q̃ de ipſo ſalomone. Hmõi ãt
auct̃s ẽ predcã. j. pal̃. xxij. qz salo
mõ fuit filiꝰ dei adoptiuꝰ p grãz ſal
tem in prinº regni ſui. ꝓpter q8 na
than ꝓphãa vocauit eũ amabilẽ dño
Xp̃s autẽ filiꝰ dei ẽ naturalis q̃ eſt fi
liatio pfectior. a iõ p hanc filiacõz
ꝓbat apł̃s eſſentialitatẽ filii ad prẽm
cũ dicit (Ego ero illi in prẽm ẽc.)
Dato etiã q̃ hec auct̃s nõ poſſ̃ expo
ni ad lr̃am de xp̃o ſed tm̃ ꝑm ſenſũ mi
ſticũ. tñ eã bñ inducit apł̃s ad ſuũ
ꝓpoſitũ. Licet ei argumentũ efficax

nõ hẽtur in ſcptura p ſenſũ miſticũ
ut ſupradictũ ẽ. ꝓpter q8 ex ſolo ſẽ
ſu miſtico nõ ẽ arguendũ tm̃ ſi pri9
hẽtur auct̃s in ſenſu lr̃ali ad ꝓban
dum ꝓpoſitũ. bene põt alia auct̃s ad
iungi in ſenſu miſtico ad idẽ decla
randũ de ꝛgruo. a h̃ eſt q8 dicit au
guſtinus in epla ad vincentiũ donatiſtã.
Quis autẽ imprudẽtiſſime nõ vita
tur aliq̃d in allegoria poſitum ꝓ ſe
adducere miſi hẽata manifeſte teſti
monia quoꝝ tuĩe illuſtrent obſcuã
Sic g̃ auct̃s predcã induxit ab apł̃o
cõuenient ad ſuũ ꝓpoſitũ. Sed ꝑ hõ
videt qz ibi loquit ꝑ modũ futuri.
ego ero illi in prẽm ẽc. Gñatio eiꝰ
filij eterna ẽ. a ꝑ oñs nõ ſpectat ali
q8 futuꝝ ſicnec trãſit in preteritũ.
ſicut ſupradictũ ẽ. Dicendũ q; loq̃
in futuro ꝓpter incarnacõz ꝓtunc fu
turã ꝑ quaz natura hũana erat ad
filiationẽ eternã aſſumẽda. Et q; hꝰ
aſſũptio facta ẽ ꝑ tute ꝺ imitatis. idõ
bñ dicit (Ego ero illi ẽc.) q. d. ꝑtu
te mea fiet hꝰ (Et cũ iterꝝ) Hic ad p
poſitũ oñendũ inducit aliã ſcriptu
rã de illo ps̃. Dñs regnauit exultet
ẽc. Ad cuius euidẽtiã ꝛſiderãdum
eſt q; mgr̃ dicit ĩ gloſa q; dauid fe
cit hunc ps̃ qñ reſtitutũ ẽ ei regnũ
poſt mortẽ abſolon. a dicit hunc eẽ
titulus pſalmi. Ps̃. dauid qñ terra
eius reſtituta ẽ ei. a ꝑm hoc eſſet ex
ponẽdus ad lr̃am de dauid. ſed dictũ
mgr̃i non videt vez. primo qz in he
braico iſte ps̃ ẽ ſine titulo. ſecõ titu
li ſunt q̃ſi claues ad intelligẽdum
ea q̃ in pſalmo dicunt. pſalmus ãt
nõ loquit de regno dauid. ſed ſoluz
de regno xp̃i qñ pfecte ei oĩa ſubiẽa
cent q8 erit in iudicio. a iõ hic pſal
mus ad lr̃am ẽ exponẽdus de regno
xp̃i. a hoc ẽ q8 dicit paulus (Et cũ
introducit primogenitum in orbem
terre predicat. a adorẽt eum ẽc.) vi
ſcripturã ſacrã ipſũ introducẽdum
ad regnũ p orbẽ terre predicat. Ex q̃
p; q; ex ſcriptura nõ loquit de adue
tu xp̃i primo. qz tunc venit cũ huz
militate. a iõ dixit tunc. Regnũ meuz

nō est de hoc mundo. Job. xvi. Si lo quif hic de secō aduentu: qñ veniet cum gla in nubibz a maiestate: cuz dr matth. xxiiij. a vanie. vij. Ecce in nubibz celi quasi filiꝰ hoīs vēiebat: avsqz ad antiquū dierū puenit. a sequif. Et dedit ei ptātem a honorē a regnū. ptās eius ptās etna. que nō auferet ꝛc. a ideo de ipso in tali honore ostituto dicit pī (Et adorēt eum oēs angeli ꝛc) Sed nrā trā fic habet. Adorate eū oēs angeli eius. Apli nō sēp curauerūt allegare scp turā de verbo ad verbū: sed sufficē eis accipe sensū. Ex hac aūt scriptura oñditur sufficienf q in xpō sit diui na natura. qr nulla natura adoraf a tota natura angelica ut supior ñ diuina. a iō ex quo scptura dr oñdit q filius ē ab oībus angelis adorā dus: per oēs oñdit q ipse sit deꝰ. a per oēs oñditur deo pī osbalis. qr natura diuina ē indiuisibilis scōm q dicf exo. xx. Audi isrl. dñs deus tuus deꝰ vnus ē. Sequif (Et ad an gelos quidez dicit) ꝛ quid ptineat ad naturā angelox exprimit p scp turā. d. (Qui facit āgelos suos spi ritus a ministros suos flammā ig nis) q. d. Licz angeli tāte excellētie sint q sint spūalis nāe: nō tñ sunt iōs q deꝰ sic filiꝰ sed sūt serui a mini stri nō solū ipsū adorādo: dr etiā no bis ppt ipsū quodāmō ministrādo verūtñ qr suū ministeriū in deū re ferūt. iō m dr dicunf sic flāma ignis q sp ascēdit in altū (Ad filiū autē) Hic adducit terciā auctem ad pbā dū suū ppositū q accipif de ps. liij. mi tudi ne cogātur recogscere dimi tatē xpi: exponūt hunc ps de assue to a dicūt q iste ps. factꝰ ē a mardo cheo. sed dr pz falsū primo q ps titu lū. qr nō intitulaf a mardocheo sic a liq ps intitulāf ab asaph q cos fe cit. utz in titulo ps. xlix. a in pluri bz aliis locis. Iste aūt ps intitulaf a dauid. utz in hebreo. Hoc etiā pz p trām psalmi seqntem. qr iste vex de q est ps. dr tanq deꝰ adorādꝰ sm q ibidē dicit. Cū inducet vex de orbē tuū: qñ ipse ē dñs deꝰ tuus: et adorabūt eū. a tñslatio ihero. sic hz Et adora eū. Si aūt ista verba dicā tur de assuero rege: sequif q mardo cheus induceret totū ppm a potiss mā ipsā hester ad quā dirigūf ver ba pmissa sm exposicōz eox ad ado randū assuex sic deū. qd manifeste pz falsū. qr in eodē libro dicif q no luit genua flectere coram aman ne honorē dei trāsferret in hoīez. dr etiā pz p trāslacōz caldaicā sup ps istū q autētica ē apud hebreos. vbi eñ in dr ps hēmus sic. Speciosus forma pre filiis hoīm. diffusa ē grā in labi is tuis. caldaycū sic hz. Pulchꝰ tudo tua messia maior ē q̄ filiorū hoīm. datus ē spūs pphetie in labiis tuis Sic igiꝫ pz ex predictis q aucs q hic inducif de illo psal. intelligēda ē ad lrām de xpō. Hoc āt supposito pba tur p hoc ipsi xpi dignitas. a p oēs osbalitas eius ad prēm. a distinctio in psona. qr ibi dicif (thron9 tuus deꝰ in seculū seculi ꝛc. p terca vnxit te deꝰ deꝰ tuus) a sic ptz q xps ēvn dꝰ deus a deo vngēte. qr filius dei in humana natura vnctꝰ ē plenitudīe gratie. a cū nō pūt esse pluēs diuꝫ vt supradictū ē: ex dr sequiꝫ cōsbalitas patris a filij. Cetera q sūt ex autori tate patent (Et tu dñe in pncipio) Hic cōsequent pbat equalitatē po tētie in filio a in prē. et breuiter trā sit. qr pbato q xps scōm naturā di uinam est cōsubstātialis patri per osequens sunt pbate alie tres cōdi tiones. s. equalitas potestatis. dig nitatis a duratōnis. Potētia autē dei relucet potissime in creatiōe rex de nihilo a eaꝝ oseruatiōe. et hoc nō solū cōuenit deo patri: sed etiā eius filio qui est eiusdē nature cū ipso a iō dicit pphet. (Et tu dñe in pncipio terrā fundasti: et opa manuuz tuaꝝ) ꝛ tu dñe pater fundasti terram de nihilo a oseruās in stabilitate. a dr exprimif p dr qd dicꝫ fundasti. a

qz nulla creatura īferior ē ipsa trā-
sīt ī domo illud dicit fundamentū:
qđ ē infimū. sed qz ī hoc ope omnī
cat filiꝰ cū pīe tanꝯ ciusdē potētie
idō dicit (in pncipio) .v. ī filio siue p
filiū p quē opat sicut per artē suā:
ut supradictū ē. Qz autē filiꝰ dicat
pncipiū: pz ioh. viij. vbi xps iude
is querentibz ab eo qs es. Rñt. ego
pncipiū quia loquor vobis (a ope
ra manuū tuaꝝ sunt celi) Manꝰ au
tē diuīe potētie metaphorice dicun
tur. Virtus siue potētie notatur hic
celū a terra q̄ sunt extrema ī creatu
turis: ut p hoc intelligat creatuē me
die. qz oīs creatuā a pīea filio fiat
ē producta a conseruata. a sic pz equali
tas potētie (Ipsi peribūt) Hic oñr
aplūs pbat filiū patri coetnum Ad
cꝰ euidentiā sciendū qz sicut tps seq̄
tur motū a mutacōz ita etnitas im
mutationē. solus autē deus immu
tabilis ē p omnē modū: idō ipse so
lus mensurat etnitate: eo mō quo
pōt ibi dica mensura. Qz em̄ in omī
creatura sit aliq̄ mutabilitas: pz. qz
angeli sunt mutabiles scōm actū ī
telligēdi a volendi: loqñdo de cogi
tione affectione naturali. fuit etiam
mutabiles de ē ad nō esse si dimit-
tan² a diuīa conseruacōne. Silr celi su
periores hō mō sūt mutabiles. a fm
hoc mutāt quantū ad situ. celi aūt
inferiores. signis a aer cū istis mo
dis mutationū sūt mutabiles quā
tū ad alterationēa gnacōz a p oñs
alia elemēta: a mixta ex eis. In oī
aūt motu a mutacōe ē aliq̄ corrup
tio fm phūm. iiij. phisi. et etiā fm
augt. status aūt mūdi immutabi²
in fine. qz celū cessabt a motu ople
to nūo electoꝝ ad quē nūm finaliť
ordinat a p oñs altatio a generaō
in elemētis: que etiā elemēta p ig
nē conflagracōis purgabunt. a iō si
cut dictū est tā in celesti corpe: qm̄ ī
elementē erit mutatio. et sic p oñs
peribūt quodammō a statu: ī quo
mō sūt. a hō ē qđ dic (Ipsi peribūt)
.s. celi superiores a īferiores. a qz nō
corrumpēť quantū ad sbam. iō sub
dit (a velut amictū mutabis eos) hic
ei cessante frigore muta² vestis que
erat ō frigus nāturia nō quidē tunc
mutat sic vestis q corrūpat. sed qz
frigꝰ cessat. sic celia elemēta dicun
tur mutari. qz motꝰ celia altatio ele
mentoꝝ q̄ sūt ppt gnationē: ut scil;
implea² nūs electoꝝ. q̄ impleto cessa
būt: manēte tn̄ sba elemētoꝝ a co
loꝝ. Deꝰ aūt solus ē oīo immutabi
lis ut iam dictū est. iō cōcludit (Tu
autē idē ipse es) .v. per omnē modū
immutabilis a p oñs (anni tui nō
deficiēt) .v. duratio tua: nō qz ī dura
tione diuīa fit aliq̄ succession: hic est
in annis sz qz etnitas diuīa ī se sim
plicissima nō pōt apphendi a nobis
nisi ex cpatione ad tps a p oñs ex
ppetate tpm eā repimꝰ. Ex hō pz qđ
etnitas filij ad prēm. qz exquo sūt
vmꝰ substātie ut supra pbatū ē. se
quit qđ ipsis ēvnū cēa eadē immu
tabilitas .a per oñs etnitas. (Ad
quē aūt) Hic oñr pbat aplūs equa
litatē dignitatis in xpō p auctē: pī
centesimino mī. qui pī. de xpō ē ītel
ligēdus ad lrām. Ad cuius euidēti
am cōsiderādū q̄ iudei moderni ali;
qui dicunt ipsū debere intelligi de a
brahā a qz eleazar cꝰ disp̄ēsatōr fo
cit illū pī. ad reddendū grās deo de
victoria quā habuit abrahā cētra
illos reges qui captiuauerūt loth
nepotē suum fm qz lētur gen. xvi.
Sed hoc pz falsū ex titulo pī. qz nō
intitulat ab ipso eleazar: sed a dā.
Ideo dicūt alij qđ ē pī factus a dā.
uid. a non loquit de ipso: ħ de ange
lo suo. ut sit sensus. Dixit dñs dño
meo xp̄ .v. deus celi angelo me austo
rienti. Hoc pz falsū. qz infra dicit
Tu es sacerdos in eternū xp̄. qđ nō
ē intelligendū de angelo dauid. qz
sacerdotiū non cōpetit angelis. Et
ideo dicendū qđ ad lrām ē pī. factus
a dauid loquēs de xpō. a hoc pt; p
trāslationē caldaycā. qz vbi habet
Dixit dñs domino meo caldaicū sic
hz. Dixit dñs verbo suo xp̄. Ite per

illud qđ sequit. Exvtero ante luci fer genui te. ꝛ ex sba mea añ omnē creaturā. hoc aūt nō pt opetere nisi soli dei filio: qui ē verbū dei. Ex hoc igit suppositō pz qp apls bñ induc̄ auctem hꝫ pñs. ad pbandū equalitatē dignitatis in xpō q ē in deo patre: introducens verbū dei pat̄s ad filiū dicens sibi (sede a dextris meis) ꝛ ad equalitatē dignitat̄ mee. sic em̄ refert ad xpm ꝑm diuinā naturam. sicut ꝑ. expositū ē eo dē. ca. Seq̄tur (Donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuo.) Hoc aūt erit in iudicio futuro: qñ oīa subiicient̄ executiōi pfecte ipsi xpō. Dico aūt q̄tum ad executionē. qz quātū ad auctem oīa iā sunt ei subiecta: sed de hꝰ plenius videbit. Sed insurgit hꝰ dubiū. qz vi. qp xps nō debuit sedere ad dextrā dei pris in eternū sed tm̄ vsq; ad tpus determinatū in quo oīa sibi sūt subiicienda. qđ videt importari p hꝰ adūbiū donec. Dicendū q hꝰ adūbiū donec aliqñ tenet infinite: qñ. ſ. significat determinū illi cui adiūgit. sicut cū dicit. sede hic donec veniā: sēsus ē qp in aduētu meo terminet sessio tua. Aliqñ tenet determinate. tūc non hoc significat talē determinationē. sicut cū dicit. iste nō peniuit de pctis suis: donec vixit. sēsus ē qp nunq̄ peniuit: nec penitebit. qz p mortē nō est locus pñe. Isto sedō mō pot hic adūbiū cū dicit. Sede a dextris meis donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorū. a. idō sēsus ē qp nunq̄ cessabit sedere ad eq̄litatē dei pris. Hec āt equalitas nō petit angelis. iō subdit apls (Nōne oēs sunt administratorii spūs) q. d. sic. Sicut ei in artificialibz videm̄ qp aliq̄ precipiūt in operibz. ſ. architectonici et principales. Aliq̄ exequunt imperata: sic inferiores artifices materiā preparantes: tm̄ oēs isti dicunt artifices. ut hētur. ſ. metha. sic in angelis aliq̄ dicunt assistere. aliq̄ aut̄ exeq̄ imperata: tm̄ oēs dicūtur administratores (vel administratorii spūs) ꝛ spūales sbe in ministerīū missi. superiores ei angeli mittūt̄ tm̄ missione inferiori medios a inferiores illuīando ordine ierarchico. Inferiores aut̄ mittunt̄ ad aliq̄ circa nos exeq̄nda. a sic mittunt̄ missione exteriori. a sic pz qp oēs sunt in ministerīū missi: licet diuisimode. Ist̄ aūt ministeriū exercēt angeli ꝓpt̄ salutē electorū: ut natuā hūana q ē inferior: inducā ad deū p angelicā tanq̄ p superiorē. ꝓpt̄ hꝰ subdit (ꝓpt̄ eos q capiūt hereditatē salutis) Scōm ei dō. hec ē lex ōmitatis vt infima p media reducant̄ in suprema.

Capitulum Secundum

Propterea abundantiꝰ) Post q̄ apls in cap. precedenti declarauit eminentiā xpi. hic añr ex hoc oñdit quanta reuerētia sit exhibenda legi noue ab ipso data. Et circa hoc duo facit. qz primo ponit quandā cōsequentiā. a secundo confirmat ipsam. ibi. Non em̄ angelis. Consequētia talis est. Lex vetus fuit data immediate p angl̄os ut dictū est. ca. precedenti. a tm̄ fuit suscepta a ꝓplo isto cū reuēntia magna. scōm q exo. xix. vbi dr̄ qp ꝓpls ante susceptionē legis p duos dies vestimenta lauit. a a ꝑnis vxoribz otinuit: ut esset paratus die tercio ad legē reuerenter suscipiendā. similit̄ illa lex fuit diligēter obseruata. qz eius transgressores puniebant̄ morte. q̄ multo fortiꝰ lex noua que data est apls immediate a xpō qui ē dñs angelorū ia mediātibz apostol̄ in mundo diuulgata ē p predicatōnem a confirmationē miraculoꝝ suscipienda est cū reuerentia a diligētez obseruanda: a trāsgressores magis punient̄. a hꝰ est igit qđ cōcludit a pls (ꝓpterea) ꝛ ꝓpter excellentiā legis noue a xpō date (Abundātius oportet obseruare nos) xpianos (ea q audiuim9) a xpo. ſ. a apls (ne forte pereffluam9) Fluit ei lō p penā corpalem: scōm q dicit Re. ñ. xiiij. quasi aque dilabimur in terram q

non receperunt sed vlteri9 effluit per culpā: ꝫ peffluit ꝛ pfecte fluit p eā damnationē qđ ptingit nō obs uantibz xpi legē. iō bene dicit aplꝰ (Ne forte peffluam9) ꝛ eternā dā nationē incurram9. qđ pbat ꝯnr p legez veterē: q̄ ē minoris auctis. d. (qui ei p angelos dictus ē sermo) ꝛ vetus lex que data ē p angelū in monte moysi ut predictū ē. i. ea (factus est firm9) ꝛ firmiter inuncti9 ad custodiendū (Et oīs preuaricatio) ꝛ transgressio legis p pcām cōmissionis. qđ est ptra preceꝑ negatiua (a inobedientia) ꝛ pcām omissionis qđ est ptra preceꝑ affirmatiua (Acceptā iustā retributionē mercedis) ꝛ penā debitam scđm quātitatē a qualitatē arimimis. ut pz in veteri testamento in multis locis. si ergo ita ē (quō nos) .s. catholici (effugiem9) penā debitā (si tantā negligerimus salutē) ꝛ si inobediētes fuerim9 legi noue in qua sola ē salus vite eterne. quasi dicat. nullo mō. Et ꝯnr oñdit aplꝰ qualiter hec lex noua a xpō primo data est aplis a per aplos publicata: dicēs. (que) sc̄z lex noua (cū initiū accepisset enārari per dñm) qui aplis in principiō eam dedit (ab eis q̄ audierūt) a xpō ꝛ ab ipsis apostolꝰ a aliis discipulꝰ (in nos ꝯfirmata ē) p predicatōem ipsoꝝ (testante deo) ꝛ ꝯfirmāte eorum predicationē p miracula varia a multa. sicut dicit marc. vltimo: dño coopante a sermonē ꝯfirmāte sequentibz signis. Sicut em̄ ea que subsūt vōi cōfirmant p hoc q̄ ad principia p se nota reducunt ita fixe est que excedunt facultatē intellēs humani. huiusmodi sunt credibilia sufficient ꝯfirmant qñ ad testimoniū talis doctrine miracula facultatem totiꝰ nature create excedentia a deo ꝑpetrant. q̄ cū deꝰ non pōt esse testis falsitatis: p ꝫ sufficient oñdit q̄ talis doctrina merā ꝯtinet veritatē. a ꝫ est qđ dicit (In nos ꝯfirmata ē) .s. lex euangelica (testātē dō) ꝛ ꝯfirmante ipsam (signis a ꝓdigiis) ꝛ variis miracul. Ad cuius euidentiā sciendū ē q̄ miracula p que cō firmata ē ista doctrina euangelica sunt in triplici dīa. q̄ aliq̄ sūt que possūt fieri p naturā q̄tum ad substantiā factiꝰ nō tn̄ q̄ntum ad modū fiendi. sicut sanatō febris aliq̄n fit virtute nature. aliq̄n virtute medicine ipsā naturā adiuuātes a tūc nō ē miraculū. q̄ hz causam nālem: sanatio tn̄ facta isto mō fit in tpe. q̄ natura nō pōt opari in instanti. Sic aūt sanatō febris p̄fecta in instanti fiat: ꝫ nō pōt esse n̄ virtute dīna. sicut socrus petri sanata ē in febrib9 a xpō. ut pz matth. viii. Et talia miracula vocant hic signa. Alia autē sunt q̄ non pñt fieri p naturā. nec q̄tum ad sbam factiꝰ nec quātum ad modū fiendi. sic est illuīatio cēci. a sanatio leprosi. a talia dicunt hic ꝓdigia. a dicit ꝓdigitū q̄si paul a digito. ꝛ aliq̄d remotū ab oñsione vel cognitiōne hūana. qđ ē supra naturā humanā. a quantū ad sbam sic. a quantū ad modū fiendi. Alia aūt sunt q̄ non solū excedūt naturā humanā: sed etiā videnteꝰ ēe ꝫ naturā. sicut q̄ vgo manens virgo pariat. et q̄ hōs vez corpoꝝ corpa absq̄ corp diuisione trāseat. sic ipse xps intrauit ad discipulos ianuis clausis. a ꝯsilia. a talia dicunt portēta. a dicitur portentū q̄si in longinquū tendit vel extensū ad denotandū rei magnitudinē. talibz aūt ꝯfirmata est fides catholica. ut hic dic̄ (signis a ꝓdigiis tm̄) a nō solū istis: ꝫ etiā (variis ꝟtutibz a spūssī distributis omibz) Virtutes ꝫ dicunt fides spes caritas. q̄s virtutes dedit deꝰ predicatoribz noue legis. distributiones spūssī sunt diuisiones grāꝝ q̄ sunt date aplis ad edificatōem ecc̄e. sicut donū linguaꝝ a ꝑphetie a ꝯsilia. De quibz loquit aplꝰ primo chor. xij. Ista autē non dant predicatoribz ecc̄e ex suis meritis ꝫ ex dīna liberalitate. iō subdit (ꝑm voluntatē

ſuā. Non em̄ angelis) Hic oñr cō firmat apls dictā cōsequentiā. ſ. q̄ magt̄ ē obediendū legi noue date a xp̄o q̄ legi veteri date per angelos q̄ dñum xp̄i maius ē q̄ dñum angelo. Igit̄ arca ſ duo facit. q̄ primo oñdit dñum xp̄i eē maiꝰ dño angelorū p scripturā. Scdō eā exponit de xp̄o. ibi. eū aūt. Ad euidentiā primi nōndū q̄ duplex ē status or bis. Vnꝰ qui primꝰ ē ſm gnationē; a corruptionē ad electos p ductō ē; Aliꝰ status erit pꝰ iudiciū in q̄ cessabit oīs talis trāſmutacō. nunc aūt ita ē q̄ licz ſit idē orbis quantū ad ſbam nunca pꝰ iudiciū: tn̄ nō ē idē status ut visū ē. a iō orbis quodā mō duplicat ſm istā diuſitatē status: ita q̄ ſ. orbis p̄ns ſm statū q̄ currit vsq; ad iudiciū. Dicit aūt orbis futurus ſm statū q̄ erit pꝰ iudiciū. Orbis aūt ſm statū p̄ntem ſb iectꝰ ē quodāmō ipſis angelis. q̄ ministerio eorū mouent corpa celeſtia. a p oñs trāſmutant ista inferiora p ipsos. a illuīant hoīes de diuinis. oīa aūt cessabūt in iudicio. et iō orbis futurꝰ nō erit angelis ſubiectus: ſed ipſi xp̄o. q̄ tūc oīa erūt ei plene ſubicā nō ſolū quantū ad diuinitatē: ſed etiā qñtum ad hūanitatē ut magꝰ videbit. Dicit igr (nō enim angelis ſubiecit deꝰ orbē terre futurū) . ſcdm futurū ſtatū de quo loq̄mur. q̄ de hoc statu apls intendit loq̄. Q̄ aūt orbis ſm illū statū ſubiacat xp̄o p bat p scripturā. d (testatus ē in quodā loco) . in p̄s. q. d. ſic loq̄mur in cōi. q̄ scriptura hec nō erat illis quibꝰ scribebat ſiue scriptor eoꝝ (Quid ē hō q̄ memor es eiꝰ etc̄) verba ſunt ipſiꝰ dō admirātis exaltationē hūane nature in ipsa incarnatione. a idō dicit (Quid ē hō etc̄) q. d. modicū a quaſi nihil ſpcū natiue diuinea angelicea tñ (memor es eiꝰ) ipſū mirabiliter visitādo a tibi veniendo in incarnacōe. sequitur (Minuisti eū paulomin9 ab angelis) q̄ natuā hūana ſic exaltata in ipsa incarnacōe fuit postea minorata ab angelis in ipsa passione. q̄a angeli nō ſunt passibiles nec. ſeq̄t (Gl̄a & honore coronasti eū) q̄ per meritū passionis obtinuit gl̄az corpis: q̄ aīa passionē resurrectionē nō fuit gl̄osum: ſed passibilea mōrle ad implendū nr̄ rēdēptōis ministeriū a q̄ extunc auctiue ſunt ei oīa ſubiecta. ſm q̄ dicit matth. vl. dicens apls post resurrectionē ſuā data est m̄ oīs ptās in celo a in terra. Jō seq̄t (a constituisti eū ſup opa manuū tuaꝝ. oīa ſubie. ſub pe. eiꝰ) veruntn̄ q̄ nō oīa ſūt ei ſubicā exercitiue: ſed ꝫ oplebit pfcē in iudicio ſe. (Nunc aūt) . vtpe moderno. q̄ durat vsq; ad iudiciū (necdū videꝰ oīa ſubiecta ei) . ſ. quantū ad executionē (Eū aūt q̄ in modico) Hic oñr exponit predictā scripturā de xp̄o Et diuidit in duas ptes. q̄ primo ponit expoſitiōē; ſuā. ſcdō remouet circa ꝫ quandā dubitacōē; ibi. decebat ei Exponit g̃ primo auctem predcām eo mō quo ē expoſita in pte precedēti. d. (Eū q̄ in modico ꝯp angeli minoratus ē) . vſm xp̄m: qui plus ꝯp angeli minoratꝰ ē in passiōe: ut dictū ē (Videmꝰ ihm) ſic minoratū (propter passionē mortis) . ex merito passionis (gl̄a & honore coronatū) Differt em̄ honora gl̄a. q̄ honor ē exaltatio vniꝰ in testimoniū vtutis q̄ ſi fiat in secreto vel cōrā paucis ſz honor: ſed gl̄a ꝓprie dicit talis hōr exhibitꝰ cōrā multis. Vnde ſm ambro. Gl̄a ē data notida cū laude. iō dicit (Videmꝰ ihm gl̄a & honore coronatū) q̄ per fidē tenemꝰ ipſū exaltatū cōrā multitudīe diuiū supnoꝝ a ꝫ ex merito passionis vt dictū ē. a q̄ hoc nō ſunt factū ex nr̄is meritis ꝫ ex diuina grā a liberalitate: iō seq̄t (ut grā dei p oīs gustaret mortē) a dicit p oībus. q̄ hoc eiꝰ efficacia non se extēdat nisi ad iustos: eius tamen ſufficientia extendit se ad omnes (Decebat eum ꝓpter quem) Hic cōsequenter remouet q̄dam

dubiū ex predictis ortū. Dixerat ei pri-ca- q xps preeminet angelis: sic dns seruis suis -a in h ca- dixit q in passione fuit minoratꝰ ab angelis -a sic illud scd̄m vide² repugʒre p̄mo dicto- q- remouēs hanc repugnantiā appentē ostēdit q xps q̄uis sit maior angelis a actor nre salutis tñ cōuenient passus ē- Et h ostēdit triplici rōne- Prima accipi² ex pte dei p̄is passionē filij ordinātis- Scda ex pte filij p redēptione nrā passionē sustinentis- ibi- Qui ei sāctificat- Tercia ex pte nature hūane redēptione indigētis- ibi - nusq̄ angelos Prima rō talis ē- Deus p̄ē cā efficāes a finalis oīm a p ons hz puidētiam de omnibus ea deducendo ad finem debituz: sed speciali modo habet puidētiā de electis q̄ deducūt ad bītudinē supnaturalē- ppt q8 predestinatio q̄ est respcū electoꝝ tñz 8z quedā ps spālis ipius diuine puidētie- utz-j-sm̄arum- igr cū deb p̄ oīa suauiter- ut dicit sap̄- viij- p cōseqns redēptio elcōꝝ p quā ipsi deducunt ad gl̄am suemētissime fcā ē Modꝰ aūt suemētissimꝰ ē ut xps qui ē verus h̄o a verus deꝰ in hūana natura passus ē- ut sic nō remanēt debitꝰ culpe sine debore iustitie a q̄ culpam auersus a deo fuerat reducerēt p penā- Conuemētissimū em̄ erat q hāc penā sustinēt ille q̄ ē deus a h̄o- ut sic puniret h̄o qui peccauerat- a satisfaceret deꝰ q̄ potēat qꝛ offensa primi h̄is quandā infinitatē ptinebat- Hāc aūt sm̄am bre uit tangit apls- d- (Decebat eū) -v- deū p̄ez (ppt quē oīa) sūt finaliter ut dictū ē (et p quē oīa) sunt efficient (qui multos filios in gl̄am adducēt) -v- ad gl̄am adducere ab eterno disposuerat- a loquit hic de effectu predestiationis que nō pōt falli Decebat em̄ deū prēm (sūmare) -v- ad finē nre redēptionis adducere (auctorē salutis eoꝝ) -v- ihesū xp̄m qui est auctor salutis elcōrum (per passionē) qꝛ passio sua fuit cōuenies modus nrē redēptionis vt visū ē (Qui ei sāctificat) Hic poꝛ scd̄a cā q̄ accipit ex pte xp̄i passionē sustientis- Et ē talis- Xps ei sm̄ humanā naturā ē eiusdē spēi nobiscū- a p cōseqns caro nrā a frater nr̄ a ideo fit cōmunicat in natura passibili nobis cū- ita debuiens fuit ut cōmunicāret nobiscū in passionibz carnis- ut p hoc impassibilitatē nobis donaret Hoc ē igr q8 dicit hic (Qꝛ em̄ sāctificat) -v- xps (a qui sāctificat) -v- ppius catholicꝰ (ex vno oēs) -v- ex vno pr̄o tiōet diuisim de- qꝛ ipse ē filiꝰ dei naturalis- nos aūt filij sumꝰ adoptiui (ppter quā causā) -v- ppter cōsecratio nē in natura a filiacōe predcā (non ꝛfundi²) -v- erubescit (frēs eos vōc) -v- ipsos fideles q̄s vocat frēs: dicēs ps̄- xxj (nūciabo nomē tuū fratribz meis &c̄) Ille ei ps̄- loquit² de passione xp̄i vnde ibidē premittit², foderūt manꝰ meas a pedes meos- q8 nō pt intelligi de dauid- nec de mardocheo de q̄ dicunt iudei moderni illū ps̄ dicere intelligi- Ex quo pt̄z eoꝝ falsitas- qꝛ nec dauid nec mardocheꝰ sue rūt sic ꝛfossi- a ideō scriptura ad trāz intelligenda est de xp̄o ad trām- q̄ post passionē suā resurgēs a mortuis nunciauit nomen dei patris fratribus suis -v- apostolis (Et in medio ecclesie laudauit) qñ in medio apostoloꝝ a aliorꝝ discipuloꝝ stetit a p quadragita dies de lege dei docuit ut habet actu- pri- sequit (Et iterū ego ero fidelis in eū) Hec scriptura loquit de certa expectacōne resurrectionis sue- quam expectabat xps a deo patre (Et iterū) Hic ꝛsequenter ponit aliā autoritatē que hēbat psa- viij- ad idē p bandū- scz q xps debuit ptic̄pare nobiscū in passionibz carnis- q̄a vocat nos pueros sibi os -a p oēs eiusdē nature passibilis cū ipso- Qꝛ autē illa auctas psa- intelligat de x p̄o: pt̄z per illud q8 ibi premittit² dnm exercituū ipsū sacrificate in lapidē offensionis a petram

scandali duabz domibz isrl-qz gentibz recipientibz xpm:iudei ex magna pte scādalisati sunt a execrati a sequi2 bidē-liga testm-signa legē in discipulis meis-a qz lex euāgelica data est a xpō ipsis aplis a alijs discipulis-a tunc sequi2 illud qđ h̄ po2 (Et ecce ego a pueri mei qs dedit mihi dñs) pueri hic vocan2 fideles catholici dati ipsi filio a deo pze sm qz ipsemet dixit iob-xvij-Manifestaui nomē tuū hoībus qs dedisti mihi erāta eos dedisti mi-Hoc igitur suppositio arguit aplus-d (Quia g̃ pueri coicauerūt carnia sanguim)-v-si deles coicauerūt xpō in nā passibili (Et ipse sīlr̄ ptic̄pauit eisdē) per passionē carnis-h̄ ei fuit decēs (ut p mortē destruxit eū q̄ h̄bat mortis imperiū)-v-dyabolū-h̄bat em̄ dyabolus mortis imperiū:inq̄tum ex p suasione sua nā hūana ducta ē ad mortē culpe:a ex ōñti nāe-qz p cui pā nā hūana incurrit moriēdi nēcitatē (Et liberaret)-s-ipse xp̄s a seruitute legis (eos q̄ timore mortis)-v-p legē veterē q̄ dura fuit qz erat lex timoris-Dicit em̄ timor mortis qz pena mortis ifligebat (p totā vitā obnoxii)-v-obligati (erāt seruituti)-ab hac ei seruitute cui eram9 obligati p legē liberauit nos xp̄s p suā mortē. (Nusq̄ an-) Hic po2tera vō q̄ accipit ex pte nāe redēpcōe indigētis. Nā indigēs redēpcōe nā ē intellectualis subiacēs pctō remediabili Cui9 vō ē-qz nā carens intellectu nō pōt peccare-a p ōñs nō indiget redēptione-Sicut nā humana añ lapsū nō subiacebat pctō-a ideo redēptione nō indigebat licet indigeret pduci ad bītudinē duce supnatuāli. Nā etiā angelica p9 lapsū liz sb iacebat pctō: tñ nō indigebat redē pcōe qz illud pctm̄ ē irremediabile Nūc autē ita ē qnatura hūana assūptibilis ē a verbo ad op9 redēptionis:ut satisfaciat natura q̄ peccauit a ideo hūana natura assūpta ē a v̄bo nō angelica-a hoc ē qđ dicit h̄ aplus-(Nusq̄ angelos apprehendit) -v-nullo loco sacre scripture inuem2 qz nā angelica a suppositio diuīo assūma2 (h̄ semē abrahe apprendit)-v-naturā humanā sibi vnit sicut s̄ pbatū ē p scripturā-v-testa-pter h̄ sequit (vñā debuit)-s-ipse xp̄us (p oīa fratribz fīlari) h̄ ē quātū ad oes ppietates nature passibilis-qz talia faciūt ad op9 nrē redēptionis nō aūt debuit assīlari eis quātum ad defectū culpe-qz h̄ nō valeret ad opus redēptionis nrē: s̄ magis impediret-sequit (ut misericors fiat) p h̄ em̄ qz ipse habuit naturā passibilē habuit quandā aptitudinez ad ꝑpatiēdū nobis (a fidēl pontifex ad deū) seipsū misericordit a caritatiue offerēdo p nobis-(ut repropiciaret delicta ppli) p eis satisfaciēdo-(in eo em̄ in q̄ passus ē ipē)-v-naturaī q̄ passus ē q̄ est natura hūana (a tēptatus) primo a dēone in deserto-postea ab hoībz in sua passione (potēs esta eis q̄ temptātur auxiliari)-v-ex natura in q̄ passus ē a tēptatus h̄z quandā aptitudinē a pmptitudinē ad referendū nobis auxiliū in passionibz:a temptationibz nūs-Ad euidētiam hui9 qđ dictū ē in hoc-ca-a in precedēti-Queritur-vtrū oīa sint subīcienda xp̄o sm humanitatē in futuro seculo-Et arguitur primo qz nō-qz creatura intellectualis subīcit xp̄o per ꝯformitatē voluntatis ad ipsū: sed hoīes dānati a angeli nunq̄ ei sic ꝯformabuntur-qz habebūt voluntatē resistentem ei quātum potērūt: ergo nūq̄ ei subīcient-Item si angeli sint a subiecti: aut hoc erit racōe nature: aut ratione gratie-nō racōe nature qz natura humana in xp̄o inferior est angelica natura-qz xp̄us secm qz homo fuit eius dē specie nobiscū: nec ratiōe gratie-quia homis angelis data est gratia:secm ꝑticōem naturaliū:secm qz diffusiū tractat secūdo sīmarum-et per cōsequēs in eis est maior gratia q̄m in xp̄o homine

qz xps fm humanā naturā infeior ē angelis ut dictū ēa fm hāc naturam ē receptiuꝫ grēa nō fm diuinā ḡ ttē. Cōtrariū videt in trā. qz dictū ē q xpō ihū subiecit omīa. Rñdeo In hac qōne sunt errores ctrarij. Vnus est origenis q̄ posuit q oīa fic subiecient xpō :q demones a ihū nes dānati subiecient xpō scōm conformitatē voluntatis. qz posuit q p aliqđ tps certū pꝫ iudiciū dēmōes et dānati recipient ad pemitētiā. et vltriꝫ ad glam. Sed hic error dānat p illud qđ hētur matth. xxv. vz bi vnifozmit describi. et mitas pene dānatoꝝ a glē beatoꝝ. fm q ibidē dr. Ibunt hij in supplicū eternuꝫ iusti autē invitā eternā. a ideo pariōne q̄ dānati dicunt redire a pena cadē vōne diceret q bū possent cadere a glā. Alius ē error negantiū ipsum eē verꝫ ihūem. qz ad h̄ sequit q xpō nihil subiacet quantū ad hūanitatē. Si ei vera hūanitas nō fuit in xpō: nihil subiacet ei inqsitum hō. Hoc aūt sequit ad dictū arrij q̄ posuit q verbū assūpsit solā carnē humanā ꝫ nō assūpsit aiam. qz verbū supplebat locū aie. Et obstabat illud p dictū qđ hētur iob. j. ca. verbū caro factū ē. Ad h aūt sequit q xpus nō sit hō. qz q aliqs sit hō non hns aiam ē implicatio ōdictionis cū aima sit forma ihūis. nec vꝫ si dicat q verbū supplet locū aie qz nō pt supplere vicē cāe formalis materiā p ficient. Modꝫ autē dicēdi destruit seipsū. qz caro nō pt hze spēm carnis misi p animā. a iō dicere q verbū assūpsit carnē a nō aiam hūanā: ē implicare ctradictionē. Ad istđ in cōuemēs euadendū dixit aliꝫ hereticus. s. apollinaris a sui seq̄ces q verbū assūpsit aiaz sēsitiuā a ñ intellectuā q verbū supplebat vicē ipsiꝫ intellectiue. Et ad istā sicut ad primā seq̄t q xps non sit hō qz hō repomitur in spēcie hūana p animā intellectiuā Hō ei p intellectū dīt ab aliis speciebꝫ. ut hētur. j. metha. Similit hec opinio destruit seipsā. qz dato q p aiam sensitiuā xps habuiſſ carnē nō tñ posset dici q hīet carnē hūana: ꝫ tm brutalē. qz caro nō pōt dici hūana misi ab aia intellectia q ē ihūis forma. Itē vtrūq; dictū. s. arrij a appollinaris ē manifeste ɔ cathōlicā veritatē a etiā ctra ve. testa. scriptura vbi expresse fit mentō de xpi hūanitate vera. qđ esſ impossibile fm cozdicta Itē vtraq; scptura dicit xpm eē verꝫ filiū virginis: fm q hētur matth. j. Ysa. vij. Ecce vgo concipiet a pariet filiū ttē. Hoc aūt nō esſ verꝫ misi xps esſ ciusdē spēi cum virgie. a p ons verus hō. Multe etiam alijs vijs possent impugnari predicte hereses: ꝫ ppt plixitatē vitādā pnūc omitto Supponēdo igr fz veritatē fidei catholice q xps fit verꝫ hō a verus deꝰ. Dico ad qōnem q oīa sūt subiecienda ipsi xpō etiā fm humanitatē. qz q sint subiecta fm divinitatē non ē dubiū. Propositū aūt oñdit triplici via. Prīa accipit ōe vniomis. Quīto em aliq̄ natura creata ē ppinquioꝝ ipsi primo principio tato ē sublimioꝝ: sic corpa celestia presūt quodāmō ipsis gñabilibꝫ a corruptibilibꝫ a ista gñabilia a corruptibilia sunt eis subiecta. ppt qđ dicit. pri. methe. q elementa cōtinguā superioribꝫ lationibꝫ. ut oīs ꝫ tus corꝫ gubernet inferioꝝ. Ꝫ autē ista inferiora magꝫ distent a primo principio. pꝫ p phūm. ij. de gñatiōe. vbi dicit q ista inferiora: corruptibilia sunt ppt longe distare a primo principio Dꝫ igit assūpta ppositio in corruptibilibꝫ sc. quāto aliq̄ sūt ppinquiora primo primo: tanto alia sūt eis magꝫ subiecta. Et eadē vōe nā angelica precē ipsis corpalibꝫ scōm q dicit aug. ij. de trim. Nunc aūt ita ē q natura hūana in xpō ē ppinquioꝝ q natura aliq̄ angelica q̄ etiā ipsi deo: non solū p vnionē opacōnis sicut angeli beati sed fm eē ppostaticū. qz in vnitate suppositi. ꝫ tota natura angelica ē sibi subiecta a

per ons oia alia. Seda ratio accipit ex merito siue passioīs qđ fuit ꝗsi infinite efficacie ratione suppositi. qr actiones sunt suppositoꝝ. Et iō licet natura humana essꝫ ratio tolerādi passionē a merendi: illud tñ meritū erat suppositi diuini. Nūc autē ita ē ꝙ p illā passionē meruit suā exaltationē. et p ons meruit exaltari super oēm creaturā. Hanc aūt vōem tangit apls. ij. ad phil. Humiliauit semetipsū factꝰ obediēs vsqz ad mortē. mor. aūt cru. ppt qđ a deo exaltauit illū a donauit illi nomē qđ ē sup oē nomen ut in noīe ihesu oē genu flectat celestiū. terrestriū a infernoꝝ.

Tercia ratio accipit ex pte statꝰ future beatitudinis qui respicit ordinē gratie magꝭ ꝙ nature. Et iō vbi est maior grā: p̄ sequens a dignitas seu excellētia sublimior. In xpō aūt hoīe est grā maxia nō solū vnionis: sed etiā psone singularis fm qđ dicit Io. i. ꝙ spūs datus ē ei nō ad mensurā. a p ons est excellētior a sublimior oībus angelis: etiā fm humanitatē. Et hanc vōem tangit ioh. i. ca. Vidimꝰ eū quasi vnigeniti a prē. plenū grā a veritate. vnigenitū dicit. qr ipe solꝰ ē naturali filius a principalis. Oēs autē alii beati fiūt tm̄ modo filii adoptiui a ptcipatiue dicti. a p ons ei subiecti. Ad cōfirmandū tñ ppter solutionem argumentorū ꝙ ista excellentiā a dignitatē habuit xps fm ꝙ hō ab instāti illi⁹ vnionis nature hūane in diuino suppositō: ꝙ hō fuit tm̄ auctiue ꝙ illa natura adhꝫ erat passibilis a passionibz subiecta: sed pꝰ resurrectionē suā habuit eā executiue in tantum illa natura fuit plene glosa. et oībus angelis ꝓposita. iō tunc dixit apls matth. vl. Data ē m̄ oīs ptās in celo a in terra: sed plenarie eā hē bit pꝰ iudiciū: qñ volūtas ei⁹ a fīa adiplebit in oībus tā bonis ꝙ vānatis. p hoc pz ad argum. Ad primū dicendū ꝙ licet vānati nunc ꝙ sint futuri volūtatē xpō ꝓformē: erūt tñ sibi plene subiecti inquātū fīa sue sapīe a voluntatis ꝓplebit in eis ꝙ penam debite. Ad fm dicendū ꝙ angeli sunt ei subiecti vōe grē duplicis vnionis a psone singularis: ut dictū est. a talis ordo subiectōis cōpetit statui beatitudinis. Qz aūt dicit qr angeli receperūt grām fm ꝓportionē naturalē a sic vbi ē dignior natura: ibi ē maior grā. Dicēdū ꝙ verū ē si ꝙ petatur natura angelorū ad inuicē qr excellētiores in nātibz fortiꝰ uersi sunt ad deū. a sic receperūt maiorē grām ꝛ non ē verū si ꝙ petatur natura angelica ad naturā hūanā xpi. qr grā ñ ē data ipsi xpō hoī fm conatū liberi arbitrij ipsiꝰ in deū. qr nō accepit grāz p talē modū ꝛ ab īstāti creatōis illiꝰ aīe a vnionis in psona diuīa. qr fuit idē instās vtriusqz: recepit aīa xpi plenitudinē grē fm mensurā voluntatis diuīe a potentiā obedientialē ipsiꝰ aīe. a sic lz anīa xpi fit inferior fm gradū nāe tñ recepit maius donū grē

Capitulum Tercium.

(Vnde frēs sancti etc.) Postq̄ apls declarauit excellentiaz noui test. respectu veteris p hoc qđ preeminet xps angelis. Hic oñr oñdit hꝰ idē p hoc qđ excellit mosen. Et diuidit in duas ptes. qm̄ primo oñt ꝓpositū. a secō ex hꝰ odurit qñtū sit xpō obediens. ibi. Qua ppter etc. Prima adhꝫ in duas. qr p mo declarat quandā fiditudinez. et secō oñdit ipsius xpi respectu mosi excellentiā. ibi. Amplioris enim glorie. (Circa primū aduertendū ꝙ dulciter alloquit illos quibz scribebat ut animos eoꝝ ad intelligēdum sequentia magꝭ allicat dicēs (Vnde frēs sancti) Vocat ei eos frēs ppter nimiā caritatē. sanctos ppter eoꝝ purā a innocentē ꝏsationē. qr talia dñt refulgere in xpi fidelibus (vocatōnis celestis ptcipes) qr de iudaismo erāt vocati ad fidē catholicā ad quā nullꝰ pōt efficaciter et

meritorie puenié misi pr celestis eū
traxerit tractu grē-fm q dic2 ioh-
vi-Nemo pōt venire ad me: misi pr
meus q misit me traxerit eū (Consi
derate aplm a pontificē cōfessionis
nrē ihm) Dic2 aūt pontifex q̄si pon
tem facēs-qz p passionē suā fec no
bis pōtes ut possem9 transire ad be
atitudinē-Dicit etiā pontifex cfessi
onis nrē-qz nō sufficit corde credere
tm: sed oz etiā cfiteri ore-fm q dic
aplis roma-x-Corde creditur ad iusti
tiā-ore aūt cfessio fit ad salutē (q fi
delis ē ei q̄ facit vtū) v ipsā humani
tatē xpi-Dicit etiā fidelis dō pri-qz
in oībus q̄rebat gl'am pris a nō su
am-fm q ipsemet dicit iohā-viii-
Ego gl'am meā non q̄ro et̄ (sicut a
moyses) fidel' fuit (In oi domo ei9)
in congregacōe fideliū q̄ est dom9 ipsi
us dei quā inhabitat p grām-Qz aūt
moyses fuerit in hac domo nō que
rens gl'am pp'am sed gl'am dei: ptz
penthateucon inspicienti (Amplio
ris) Hic cōr oñt xpm excellentiorē
moyse-qz liz vterq; fuerit fidelis in
domo dei q̄ est congregatio fideliū pn̄
cipatior tñ in hac domo est xps q̄
moyses qz ille q̄ fabricat aliquā do
mūa eā inhabitat ut pp'am: excellenti
or ē ille: q̄ ille q̄ habitat in ea sic in a
liena-Ips āt inhabitat in hac domo
sicl dñs a fabricator ipsi9-qz voles
nō pñt congregari in fide: misi ipō dō
fs facente-Moyses aūt habitauit in
hac domo sic seru9-g̃ in hac domo
pncipatior ē ipse xps-a fs ē qs dic
aplis (Amplioris ei gle) v maioris
dignitatis (iste) v xps (p moyse dig
nus habit̄ ē) Qs pbat cōr dicens-
(Qñto ampliorē honorē hz dom9)
v in domo ille (q̄ fabricat illā) v edi
ficauit illā tanq̄ suā pp'riā-qs verū
ē de xpo a nō de moyse ut dictū ē Et
pbat fs cōr-(Omis nāq; dom9 fabri
cat) v capagina2 (ab aliq̄) Sicut ei
ptes dom9 materialis non ciungun2
adinuicē misi p aliquē artificē eas
immediate vmentez-Ita filt dom9
ecce nō capagina2 ex vnlis gentibz
sciudeis a gentilibz misi p ipsū xp̄z
q̄ pōt vnire corda fideliū-ppter qs
dicit ioh-x Alias oues hēo q nō sūt
ex hac ouili: a illas oz me adducē vt
fiat vnū ouile a vn9 pastor Qz autē
talis congregatio nō pōt fieri ni a deo
pbat cōr cū dicit (Qui aūt creauit
oīa deus) Ciusdē aūt potētie ē creare
mundū a recreare voles p fidē a gra
tiā-ppter hoc dr Jaco-j-Volūtarie ge
genuit nos verbo veritatis vt sim9 in
dū aliq̄s creatue ei9 Deus aūt p̄ oīa
opa2 p filiū qz in diuisa sūt opa tri
nitatis-et p cōs fabricauit domū ec
clesie-nō autē sic moyses-a fs ē qs
dicit (Et moyses quidē fidel' erat in
tō domo eius) s-dei (tanq̄ famulus
in testimoniū eor q̄ dicēda erāt) v le
gis dande pp'lo isrl' (Xps vo tanq̄
filius in domo sua) v in ecīa habitat (q
dom9 sum9 nos) qz ecīa nō ē pars
tes materiales sz fideles xpi-qz sic in
domo materiali req̄rit firmitas: sic et̄
in fidelibz xpi ad fs qz sint dom9 pri
capalis dei req̄rit stabilitas fidei-pp
ter qs subdit istā cditionē (Si fidu
ciā a gl'am spei vsq; ad finē firmā
retinearm9-Quapropt̄) Hic cōr cō
cludit ex predict̄ qz xpō firmit̄ est
obediendū-Et dr fs tria facit-Pmo
ad fs inducit auctem scripture fs ex
hortantē-scdō exponit illā scriptura-
ibi-Videte frēs-tercio ex auctē a ex
positōe pbat suā intentionē-ibi-ri
meam9 ergo frēs in principio seqñ
tis-ca-Prima in duas-qz in auctē
scripture quā adducit primo que-
dā monitio ponit-scdō ad fs indu
cit exemplū-ibi Sicut in exacerba-
tione Dicē g̃ primo sic-qz xps excellētior ē
moyse ut dictū est-ideo quasi cdu
dendo a admonendo p scripturā sa-
cram-d-(Quapropt̄ sicut dicit spūs
sanct9) loquens p os ps (Hodie
si vocē ei9 audieritis) v
in tpe grē in quo veritas ē revelata
qz tps legis fuit quasi tempus no
ctis-fm q dicit aplis ad roma-xiii-
Nox precessit-dies autē appropin
quauit (Si vocē eius audieritis) v
ipsius xpi-a hic ponit si pro qz-qz

vox ipsius xpi audita ē in euange
lio in natura hūana assūpta Inve
teri testa-autē audita ē vox ꝓpheta
rum eius-sm q dicit augt-li-de ser
mone dñi in monte exponēs illud
matth-v- Et aperiens os suū doce-
bat eos-Tunc em ille aperit os suū
q invetoi lege aperiebat ora ꝓpheta
rum-(Nolite obdurare corda vīa)
p inobedientiā-hō ei inobediēs deo
se auertit-a p oīs deus iuste grām
ei subtrahit-a q grā dei cor molli-
ficat per oīs sequi2 ipsi9 hois obdu
ratio fit plen9 videbit(sic in era
cerbacōe) Hic pon2 exemplū de ob
duracōe antiquor iudeor-qs hēt
nume-xiij-a-xvi- vbi dr q exploā
tores q missi fuerāt ad considerandū
terrā filijs isrl promissam: terruerūt
corda ppli-a tunc incredulis dño: q
tot signa a mirabilia eis oīderat i
deserto voluerūt reuerti in terrā egi
pti ꝓpt qd dñs iratus voluit eos de
cussio ppli- Veruntn p q̄draginta
annos impeditus ē ꝓplis ab ingres
su terre promissionis: quousq; oīs
q egressi fuerāt de egipto a viginti
annis a supra mortui sūt in deser-
to nec intrauerūt terrā promissionis ꝓp
ter eor incredulitatē: duobz tn exce
ptis-s-iosue filio nū-a caleph filio
iephone: q ingressi sunt terrā promis
sionis ꝓpt eor obedientiā a fidelita
te. Hoc ē igit qd dicit hic(Nolite
obdurare corda vīa sic in exacerba
cōe sm diem tēptationis in deser-
to) Dicit ei illud pcm exacerbatio per
tus ad dñm-a opponit maturo-ita
mis q fit dictū ē erāt incredeuli dño
visis tot mirabilibz a signis-a idō
nolunt totaliter placari eis ut dictū ē
fit fructꝰ acerbz nō acceptaⁿ sed deij
dr-sequit(Sm diem tēptacōis)
q plures in deserto tēptauerūt deū
ut p; in decursu ve-testa-Jō sequit
(vbi tēptauerūt me prēs vestri)-du
bitādo de diuina existentia i eis: a q

rendo sup hīs importune signa a mo
yse: cū tn viderūt dei mirabilia qua
si oī die a longo tpe-s-xl-annis qui
bz fuerūt in deserto a hīs ē qd dicit(p
bauerūt a viderūt opa mea quadra
gīta annis) a iō grauiꝰ erat pcm
incredulitatē eor a magt puniendū
Ideo sequit(ꝓpter qd offensus fui
gnationi huic) Jn ps-pmit proxi
mus fui gnationi huic: primꝰ sc
ad punicōem infidelitatis ipsor a in
idē reuertit-sequit(Et dixi semp hij
errāt corde-tis) Iste error procedebat
i eis ex malicia-q viderāt frequētis
sime dei mirabilē virtutē-a iō dubi
tare de ea a eam nescire nō potrat ex
simplici ignorātia procedere sed ex ai
obstinatione in otrariū- Et talis er
ror nō excusat: sed magt aggrauat
pcm-ꝓpt qd sequit(Quibz iurauī
in ira mea)-v firmit decreuit irreuo
cabilit punire eos- Dicit ei dꝰ irat9
metaphorice qñ punit q ad modū
irati se hz- Que autē fuerit illa pu
nitio: subdit-(si introibūt i requiē
meā)-v nō intrabūt promissionis ter
rā-q dicit rōes-q i illa requieuerīt
filij isrl postea: vnusquisq; sb vite
sue a sb ficulnea sua sm q hētur-iij
a-iiij-Rz-in pluribz locis-et iterū q
p illā requiē signata ē requies oscī
entie qua hō requiescit i deo p grām
a requies siue cōmis et ne q rōnescit
in deo per gtam Rz aūt in requiē p
missionis nō intrauerīt filij isrl qui
egressi sunt de egipto pz ex predās
q mortui sūt i deserto ꝓpt pcm ex
acerbacōis(Videte fres) Hic oseqñ
ter exponit predictā autoritatē- Et
q in predca aucte tria premiserat
-s-exhortacōem ad bonū operandum-
culpā maloꝝ ad cuitādū-a penā p
ea inflictā ad timendū-iō hꝫ tria fa
cit- Et primo exponit qd ptinet ad
exhortationē-secdō qd ptinet ad ma
loꝝ culpā-ibi- Quida ei audiētes-
Tercio qd ptinet ad penā inflictam
ibi- Quibz aūt- Primū dicit(Vide
te fres) v diligent cōsideāte quibz
i seipso et etiā in primo suo-q sm

p-j-

q̄ dr ecci-xxvij-vnicuiq; mādauit
deꝰ de pximo suo (ne forte sit in aliq̄
vstr malū) sicut em̄ ex corde oriť
sesus motꝰ in alijs mēbr-ita uolū
tas mouet oēs aīe potētias ad a
gendū (incredulitatē) lz em̄ incredu
litas sit in ītellectu sicut ī subiecto
sicut a fides q̄ est eiꝰ oppositū-tñ cre
dere est actꝰ ipius intellcūs moti
a uolūtate-a p oēs discredere- dic̄
em̄ augť-sup ioh̄-q̄ nullꝰ credit ni
si uolēs (discedēdi a dō uiuo) sicut ei
bonū aīe est adherē deo p fidē fōrtā
ita malū aīe est recedere ab eo p in
credulitatē-sequiť (sed exhortami
vosmetipos p singlos dies) ctinue
cscias ꝓpas discutiēdo (donec hodie
cognoīať)-ꝛ q̄diu durat tps grē-
qꝫ cognoīať dies p quandā fictu
dinē ꝓpter noticiā veritatis reuelate-
qꝫ nō erat tpe legť-vt s dictū est-
(ut nō obdurē quis ex uobis falla
cia pcti) h̄ autē dicit q̄ lz obduraꝰ
sit aliq̄ mō a deo-tñ p̄nm eius est a
libero ārbitrio inclināte se ad pctm
vt videbi² (ptcipes xpi effecti sum)
q̄ recipiētes fidē eiꝰ de plenitudine
eius accepi (si tñ initiū sbe eiꝰ vsq;
in finē firmiť tenea-) q̄ em̄ in xpō
baptizať suscipit quandā nouam
naturā p fidē formatā- q̄ fides est
sba sperādarū rez-vt dr̄-xi-c-a-h̄
vocať h̄ initiū sbe qꝫ debeꝰ vsq; in
finē firmiter retinendū dr (hodie)
-ꝛ tpe grē- (si uocē eius audieritis
cē) h̄ totū est sup expositū (Quid
em̄ audientes) Hic oñr h̄ exponit
qꝫ in autoritate p̄dicta dixerat de
culpa exacerbatōis p̄dicta dicens
(quidā em̄ audiētes exacerbauerunt)
q̄ ꝓphs ysrl audiēs verba ex
ploratorū incredulus dño-voluit in
egiptū reuertī vt p̄dictū est (sed nō
omēs qui pfecti sunt ab egipto p
moysen) h̄ dicit ꝓpť calepha ioshue
qui nō exacerbauerūt dñm cū a
lijs: sed fideles a obedientes dño p
manserūt a sic ptz-q̄ peccauerūt a
qui nō (Quibus autē) Hic expoit de
pena ꝓpť culpā p̄dictā inflicta-a h̄
est qꝫ dicit (quibꝫ autē offensus ē
xl-annis) ipē-s-deꝰ pumēs eos (nō
ne illis q̄ peccauerūt) q-d-fica nō
alijs qꝫ p ꝛ p sequentē effectū cū dr
(quoꝝ cadauera pstrata sūt in de
serto) in penā p̄dicti pcti (quibus
autē iurauit)-ꝛ decreuit (nō intro
ire in requiē eius)-ꝛ in terrā promis
sionis (nisi illis q̄ incredituli fuerūt)
q-d-alijs nō iurauit- q̄ caleph et
iosue q̄ fuerūt credituli ipi introierūt
a ideo ꝯcludit (a videꝰ)-ꝛ p effectū
p̄dictū (q̄ nō introire potuerūt ꝓ
ter incredulitatē) p̄dictam - Ad
euidentiā p̄dictorū- Querit-vtrū
obduraꝰ cordis sit attribuēda ui
Et arguit primo q̄ nō- q̄ illud qꝫ
est ꝓprium dei nō est attribuendū ho
mini-obduratio cordis est hmōi-
ergo ꝛ-maior ꝑz-minor ꝓbať-p
illud qꝫ habe² ad oppositū- Cuiꝰ vult
miserē a quē vult indurat- Item
idē p sui p̄sentiā a absentiā est cā
contrariorū- ſm q̄ dr-ī-phi- Nauta
em̄ p sui presentiā est causa salutis
nauis-a p sui absentiā est cā pdi
tionis eiusdē- sed deꝰ p sui p̄sen
tiam est cā mollificatōis cordis-q̄
p sui absentiā est cā obduratōis
Contrariū ptz p illud qꝫ dr in ps̄-
nisi em̄ obduratio cordis esset ab
hoīe frustra admoneret apls dicēs
Nolite obdurare ꝛ- Respō Hic
Dicendū q̄ nō est incōuenies vnū
a eundē effectū attribui diuersis cau
sis diuersimode tñ - obduratio ei cor
dis est obstinatio hoīs in peccatū-
dicť em̄ cor duꝝ methaphorice-ad
similitudinē corpis duri-corpus
em̄ dr durum qꝫ nō cedit tangēti
sed ꝛsistit-vt habe² quarto metho
rum- a ad similitudinē-cor ho
minis dicť duꝝ a uoluntas-q̄ cor
hic accipiť p uolūtate vt dictū est-
qñ nō cedit vel obedit monitōi ad
bonū: ꝯ magis resistit-talis aūt obdu
ratio est ab hoīe inchoatiua tamen
tonie inquantū p liberū arbitrium
adheret pcto a p oseqns auertit a
deo q̄ntū ī se est a sic demerē² q̄ deꝰ

subtrahat sibi grām suā-sicut si ip se sol matiatis ulnāret hs inferiora p cognicōm a arbitrij libertatē-iu ste retrahēt lumen suū ab eo qui si vellet inq̄tum in se esset ab eius luīe retrahere-Deus autē beneficiū grē dat hoībus ex cognicōe a mera lib tate-a idō iuste eā retrahit ab eo q̄ semp p pctm̄ auertit a deo-Cor āt humanū p grām dei mollificat-et sic ptz quare obduratio diuīnio de deo a hoī attribuit-qr attribuit hoī inquantū ē culpa-dō autē inquantū est pena iuste inflicta-a sic ex p dictis ptz ad qōnem a argumēta ex vtraq; pte inducta-

Capitulum Quartum

Timeam9 ergo) Postq̄ apls adduxit auctem scripture a exposicōnē illi9 ad oñendū q̄ xpō ē firmiter obediendū-hic ex autoritate predicta a exposicōe ei9 arguit ad ppositū-Et diuidit in duas ptes-Qr primo oñdit q̄ nobis imminet sollicitudo intrādi in req̄em celestē que p ingressū terre promissionis figurata ē-scdō ex hs oclu dit q̄ dēmus ad hs festinare-ibi-festi mo arguit ppositū-scdō ptbat qd vā qd in argumēto erat suppositū-ibi Et quidē operibz-Virtus aūt argumēti fui in hoc consistit-sic patribz promissa ē requies tpalis in terra promissionis-ita figurale nobis promissa ē requies etne būtu dimis q̄ oīa in figura ptingebāt illis-ut dicit a pls ad hebr-x-Sed illi q̄ fuerūt sol liciti seruare deo fidē a obedientiaz introierūt in requiē illā terrenā-ut ptz ex predīs a nō alij-ergo filij israhel introierūt in requiē celestē-dēmus esse solliciti-dicit igit (Timeamus ergo) a solliciti sim9 q̄ timor sollicitudinē inducit (ne forte relicta pollicitacōe) a promissiōe diuīna (introeūtibus in requiē ei9) a requiē celestē (existimet aliq̄s ex vobis deesse) Hoc dicit-q̄ illa cpletō promissionis diuīne nulli deficit: misi ipse deficiat (Etenim nobis nunciatū ē de requie) s-et na (quēadmodū a illis) q̄ fuerūt in veteri testa-fuit primo nunciatum de requie terrena (hebrēis non p fuit sermo audit9 nō admixt9 fidei) qr licz illa promissio fuerit ōmibus facta tñ illi soli qui fuerunt credituli perceperunt illius promissionis effectum-a iō cludit (Ingrediemur enī in req̄em) s-celestē (qui credim9) ipsi xpō (quēadmodū dixit ipsis) s-icredul (Sicut iurauī in ira mea) ptz exposi° p predcā-qr sic fideles admittunt ad requiē celestē: ita incredituli excludū² (Et quidē operibz) Hic ptbat illud qd suppositū ē in argumēto viz q̄ req̄es celestis sit figurata p requiē terre promissiōis-Et diui² in duas ptes fm q̄ ptbat dupler p scripturā-scdā ibi-Et in isto rursū-Prīa ptba° tal ē-pductis oībus creaturis in principio mūdi-dicit scriptura q̄ de9 req̄euit die septimo-ista aūt req̄es non pōt intelligi requies terre promissionis: hec magis req̄es p quā de9 requiescit in seipō-a hec ē req̄es beatoz-qr mēs hūana nō pt quiescē misi i deo a ista figura² p requiē terre promissionis sic pfectū p impfectū a veritas p vmbrā-hoc ē igr qd dicit aplus-(Et quidē operibz ab institucōe mūdi pfās) in suis sp̄ēbz a naturē (dixit in q̄dā loco) s-gñ-j-loq²tñ sic in gñali-qr illa scptura erat nota a famosa illis quibz scribebat (de die septīo sic) scz loquit predcā scriptura (Et req̄euit de9 die septimo ab omnibz operibz suis) i seipso quiescēdo a in hs stat virtus vōis predicte-qr p hoc habe² q̄ est alia requies vera a pfecta a requie data filijs israhel i terra promissionis-a p osequens figurata p illā ut dictū ē-(Et i isto) Hic ponit aliā scripturā ad pbandum hoc idē-Et ēpbatio talis-David rex fuit p magnū tps post q̄ filij israel obtinuerūt terrā promissiōis sub iosue a i ea quieuerant-a tñ ip se determinat quendā nouū modū

p-ij-

intrādi in requiē dicens (Hodie si
voc̄ eius audieritis nolite obdurāre
corda vrā)-ne priuemini requie p-
missa: sicut prēs vīa ppter suā incre
dulitatē-Dz igr ex dicto dauid q̄ē
alia req̄es pfecta q̄ ē requies beato
rum figurata p quietē filioz isrl in
terra promissionis-q̄ si iosue dedisset
filijs isrl pfectā quietē a vltimata;
dr̄ qui p magnū tps post eum fuit
nō hortaretur fideles de nouo ad in
grediendū requiē-Hoc ē igi² qr̄ di
cit apls (Et in isto rursū) vbi ē in hoc
loco scpture ipsi⁹ dauid iā allegate
(si introibūt in requiē meā) pz ꝓpo
situ-iō sequi² (Quōm g̃ superest introire
quosdā in illā)-v in requiē pfectaz-
de q̄ loquit dauid (a hijs quibz p̄or
tz nunciatū ē de req̄e) in terra promis
sionis q̄ fuit figura h⁹ (nō introie-
rūt) ꝓpt illorū incredulitatē-utz ex
dict̄-ideo (itez determinat)-v determi
nat sacra scptura (die quendā) hoc
ē tps aliud ingrediēdi requiē pfec
tā (dicēdo in dr̄)-v per ipsū dauid-
(hodie p⁹ tantū tpis sic̄ suprādictū
ē)-v p⁹ tps multū post q̄ filij isrl sb
iosue hūerūt requiē in terra promis
sionis-Dicit dr̄ (hodie si voc̄ e⁹ audi
erit vt̄)-v si in tpe isto qr̄ vocat ho
die respectu ve-testa-Ex hoc ptz q̄
eis loquit de alia req̄e q̄ fuerit req̄
es in terra promissionis-ꝓpter qr̄ se
qui² (Nam si eis)-v filijs isrl (ihs)
-v iosue (requiē prestitisset)-v requi
em pfectam a vltimatā dedisset in ter
ra promissionis eas introducendo (nū
q̄ de alia requie loquet̄ur)-v ipē da
uid nō loquet̄ur de alia requie: vel
de alio tpe intrādi in requiē (Post
hanc diē)-v post illud tps-in quo
iosue dedit filijs isrl requiē in terra
promissionis-Ex quo oducit (ergo
relinqui² sabbatismus ppl̄o dei)-v
requies pfecta beatoz vbi dei popu
lus reapie²-que quidē quies p qui
etē terre promissionis figurat-a illa
quies pfecte ostitit in fine vltimato
pfecta p̄ntialit apphenso a ꝟ ē qr̄
dicit (Qui ei ingressus ē in requiez
eius: a ipse req̄auit ab opibus suis
sicut a a suis de⁹) Hoc ē dictū-q̄ si
cut post rez ꝓductōnē de⁹ requiauit
in seipso: sic beati q̄ quiescūt a labo
ribz suis hñt quietē in deo ipso per
fruēdo-Licet em̄ alia bītudo sit de
et beatoz loq̄ndo formaliter: q̄ alius
ē act⁹ videndi a amādi hic a ibi: itā
ē eadē bītudo obiectiue loq̄ndo-q̄a
idē est obiectū beatitudinis dei a sco
rum-Considerādum tn̄ q̄ bī non q̄
escunt ab oīb⁹ operibz gr̄iali⁹ lo-
quendo-q̄ otinuea eternaliter vidēt
amanta laudant deū: sed req̄escunt
ab operibz laboriosis-scd̄m q̄ dicit
apocalipsi-xiiij Ammō iā dicit spi
ritus vt req̄escāt a laboribz suis (Fe
stinem⁹ g̃)-Oñso q̄ dēmus ce solli
cīti de ingressu ad requiē celestem-
Hic osequent⁹ oducit q̄ debem⁹ fe-
stinare ad ipsam-Et diuidit in duo
as ptes-q̄ primo hortatur nos ad
istā festinacōem-Secō adducit ad
hoc rōnem-ibi-Viuus ē em̄ sermo
Primo igit̄ dicit sic (Festinem⁹ g̃)-q̄
d- ex quo ita ē q̄ nobis inualebit sol
licitudo de ingressu req̄ei celestis (Fe
stinem⁹ ingredi in illā requiē) q̄ fe
stiatio est p fidē a dilectōnē opan
tez (ne quis in idipsū incidat incre
dulitatis exemplū)-v ne incidamus
in ostem penā in quā ceciderūt incre
dulivetis legis-q̄ ꝓpt̄ incredulitatē
suā fuerūt exclusi a req̄ie terre pro
missionis a pena eoz data ē nobis
in exemplū ne ostimilit̄ priuemur re
quie celesti si fuerim⁹ tardi et pigri
ad ingrediendū (Viuus em̄) Postq̄
posuit suā ammonitionē-hic osequi
ter ponit sue monitionis rōem-Et
diuidit² in duas ptes scd̄m duas rō
nes quas facit-secūda pon²t ibi-hīs
tes ergo pontificē Prima vō pcedit
ex xp̄i excellentia in natura diuini
tatis-a talis est Ei qui habet excel
lentiā diuīe nature a virtutis infini
te gr̄iatis cognitionis a sup̄me au
toritatis: ceteōdū ē de implecōe sue
promissionis a p oñs secuē ē festinā
dū ad ipsā obtinendū: sed xp̄us in

natura diuina habet quatuor pre
dicta-g ꝛc. In ista võe fic pcedit a
pbs q maiorẽ ꝓpoficõem suppomit
tanq manifestã-minorẽ ponit a de
darat eã dicẽs (Viuus ẽ sermo dei)
In quo tangit primũ scz excellẽtia
diuĩe nãe in xpõ-qz sermo hic accꝑ
pverbo. Vña in greco sic hꝫ logos
qđ significat idẽ q verbũ-verbũ ãt
in diuinis ẽ ciusdẽ natuẽ cũ eo cuiꝰ
ẽverbũ-cum igit xpus sit verbũ dei
ꝑm q hꝫtur io-j. Verbũ caro factũ
ẽ-sequit q in eo sit excellẽtia diuĩe
nature. Et bene dr (Viuꝰ ẽ sermo)-
qz dei verbũ viuit vita nobilissima-
qz eius viuẽ est diuinũ intelligere
qđ ẽ vesp cũ obiecti nobilissimi-ꝓpt
qđ ꝛcludit pbs-ij-metha-q pmuz
ens siue deꝰ: viuit vita nobilissima
a optima-a sic pz primũ. Conseqñ
ter declarat scdm-s-q in ipso sit effi
cacia virtutũ infinite cũ subdit (a ef
ficax) tãta ẽ eꝰ efficacia q se extẽ-
dit ad oĩa-ꝑm q dicit sap-vij. Om
niũ ẽ eꝰ artifex: oĩm hñs virtutez
ꝛc. Sed cõsiderãdũ est q vtus atio
rum artificũ attingit tm̃mõ rei facti-
bilis exteriꝰ: hꝫ virtus dei ẽ tanta q
attingit cuiusq rei intima-qz est cã
eiꝰ dans eẽ a ꝛseruãs-a pncipia rei
cuiuscũqz vmĩes a cõiungẽs-ꝓpt qđ
vicinior ẽ ipsi rei q ipsa res sit sibi
ipsi-a ad hꝫ denõndũ dicit (Et pene
trabilior oĩ gladio anceps) vbũti
acutiẽ extraq ptea sic ñ ipedit eꝰ
penetrabilitas ex aliq pte Sile ẽ de
vtute xpi q a nullo põt impediri: q
ptingit ad intima rei a ad maiorẽ
bꝰ expressionẽ dicit (a ptingens vsq
q ad diuisionẽ aĩea spũs ꝛc). Aĩe
dicit ꝓpter potẽtias eius aĩmales q
sunt aĩe et corpis cões. Spũs dicit
ꝓpt potẽtias aĩe abstractas: quibz
ꝛcuenit cũ substãtijs pure spũalibz
Q hꝫ vult dicẽ q vtus xpi attigit rei
intima qsitumcũqz subtilia sint-se
qui (ꝛpagũ q̃a medullarũ) Cõpa
ges sũt corpis iuncture neruis illis
gate-medulle sũt intra ossa ꝛcluse-
ꝑ hꝫ vult dicẽ q vtus xpi attigit oĩa
qsitumcũqz sint ligata a incluſa-et
sic pz scdm-s-efficacia virtutis xpi-
Conseqñr declarat tertiuz scz gñali
tatẽ siue cogtionis q se extẽdt ad oĩ
a etiaz in pticulari qsitumcũqz sint
occulta-a hꝫ ẽ qđ dicit (Et discretor
cogitationũ) q soli deo cognite sũt:
ꝑm cmunẽ opinionẽ doctoꝝ-a hoc
videt ꝑ illud qđ dicit-j-Reg-xvj-De
us autẽ intuet cor. Considerãdũ ẽ
q hiz aliqui doctores dicant ipsã co
gitacõem nrãm eẽ cognoscibilẽ pu
ris substãtijs spũalibz: tñ de intẽti
one cogitacõis ipsi ꝛcordant a cõce
dunt q ẽ cognoscibilis soli deo-ver
bi grã. si cogitẽ de mulie dicũt q hꝫ
põt cognoscẽ angelꝰ tonꝰ siue malꝰ
etiã ex naturalibz: sed si cogitem de
mulie intẽtione decipiẽdi: vel ad bo
nũ informãdi: cognoscit solus deꝰ
Et ꝓpt hoc subdit apls (Et intẽtio
nũ cordis) q cogmitio xpi nõ solũ
se extendit ad ipsas cogitacões sed
etiã extendit ad intẽtiones cogita
tionũ. Ex dict pz q xps cogscit ea
q̃ sunt ad cognoscendũ difficilima
Ex q ꝛcludit vltrioꝰ q cognoscit oĩa
alia-d-(a nõ ẽ villa creatuã inuisibi
lis in ꝛspcũ eiꝰ) a q nõ solum videt
res in superficie-sic nos cũ videꝰ vel
vestitũ non vt homꝰ ea q̃ latẽt sub ve
ste: hꝫ ipse oĩa videt in pfundo. Ideo
subdi (oĩa nuda aa apta sũt oculis
eiꝰ) a sic pz tertiũ. Conseqñr ponit
quartũ scz excellẽtiã aucãis in xpõ-
cũ dicit (ad quẽ nobis sermo. Ipse
ei ꝛstitutus ẽ ex viuoꝝ a mortuoꝝ)
ideo hẽmus sermonẽ ad ipsũ-q oz
nos reddere rõez deo de oĩbus factis
nãis a cogitatis-a sic pz quartũ-et
p ꝛsequens pz minor premisse rati
onis quãtũ ad eius quatuor ptes-
scz q in xpõ ratione diuinitatis ẽ ex
cellentia nature-efficacie-a cogtio
nis a autoritatis-a p oñs debem
festiare ad id qđ nobis preapit et
pmittit-scz ingredi requiẽ celestẽ-
(Habentes ergo pontificẽ) Hic po
nit scda ratio ad idẽ oñendũ-a ac
cipit ex magnitudie hũanitatis xpi

ꝑ-iij-

a est vō talis. Xps in sua hūanitate hz magnitudinē p quā pōt nos adiuuaē. Hz etiā pietatis teneritudinē p quā est patus ad nobis cōpatia ondere. g̃ secure festinemus ingredi in requiē celestē: ofisi de ea adiutorio tpe oportuno qđ ē tpus pñs. qz ē tpus grē. In ista ratione fic p̃cedit aplus. qz primo declarat xpi magnitudinē etiā fm suā hūanitatez. Dicebaf ei pontifex in lege magn9. qz semel in anno intrauit in scūmsanctoz in sanguine alieno g̃ multofortiz xpus dz dici pontifex magn9 q̃ intrauit cetū in sanguine ꝓpo. Itē dicebaf pontifex legis magnus. qz erat de filiis aarō. a multo fortiz dz dici xps magn9 q̃ ē naturalis dei filius. nec pōt dici filius dei adoptiuus etiā fm hūanitatē. a hz ē qđ dicit aplus (Hūtes g̃ pontificē magm qui penetrauit celos ihm filiū dei) Igit exq̃ est ita magn9. (teneam9 ofessionē) orē a ope ei9 magnitudinē ofitendo a ei obediēdo. Conseqñr oñdit pietatis teneritudinē in xpō ei dicit (Nō em̃). Xps em̃ in carne passibili assūpta p nobis passus ē in cruce a tēptatus in deserto a demone. a iō ex tali expientia hz quāda aptitudinē ad opatiendū ifirmitati nrē. a hz est qđ dicit (nō ei hemus pontificē q̃ non possit opati infirmitatibz nris temptatū aūt p oia) Cōsiderādū tn̄ q̃ dicet xps tēptat9 fuit in carne passibili sic a nos: tn̄ alio mō. qz ex tēptationibz freqñr in delectationē pctia osensū inclinamus. ipse aūt nullo mō. a iō ei9 tēptatio fuit tm̃ exteri9 a hz est qđ dic aplus (p similitudine absq; pcto). qz in sili carne temptat9 sed nō sili mō. a qz xps hz ptātem nos adiuuādi ad aptitudinē ad hz pietatē teneritudinē. iō oncludit aplus (Adeam9 g̃). p dilectionē opantē (cum fiducia) de xpi ptāte a mia (ad thronū grē eius vt misericordiā oseq̃mur) ingrediēdo requiē celestē (Et grām inuenia9) sine qua nō possum9 ingredi in illā (In auxilio oportuno) hoc ē motivo tpe qñ est tps grē. Ad cuius tiā maiorē eoz que dicta sunt circa pncipiū h9 capituli queritur vtz requies beatoz fuit figurata p requiē filiorū isrl in terra pmissionis. Et arguit primo q̃ nō. qz status beatoz figuraf ꝓpe p nouū testa. qz nouus testa. medium ē inter statū veteris. g̃ requies beatoz. a iō sic ea q̃ fuerunt in veteri lege sunt figuā eoz q̃ sūt in noua. ita fcā no. test. sūt figuā eoz q̃ sūt in gla celesti: hz i. qđ ē ꝓpriū noui test. nō ē attribuendū veteri: g̃ requies filioz isrl in terra pmissionis nō fuit figura req̃i celestis. Itē si requies beatoz fuit figurata in veteri lege ibi p̃mittere aliquo mō: sed hz ē falsū. qz lex vetus non potuit illam requiē dare. ut ptz ex predictis. a sic p̃mittēt illud qđ esse sibi impossibile. g̃ tē. Itē figuā debet correspondere figuāto: sed moses legislatoz veteris legis requiē terre pmissionis nō intrauit. ergo nec lex vetus requiē celestē figurauit. Contrariū patet in trā. Respō deo. Hic duo sunt videnda. Primus est. que sit req̃es beatoz. Secundus qualit figurata fuit p requiē in terra pmissionis. Circa primū ofiderādū q̃ req̃es non accipit hic put opponit motui a lassitudini corpali. a hoc duplici de causa. Primo. qz talis requies pōt haberi in vita presenti: sed beatitudo non pōt haberi in vita presenti. Secundo qz requies beatorum idez est realit q̃ beatitudo ipsorum. beatitudo aūt ista ē p̃fectio ai me scdm partē superiorē. videlicet scdm voluntatē a intellectū: vbi req̃es que opponit motui corpali a fatigationi nō habet locū. Et ideo quies beatorū accipit put opponit motui in spūalibus q̃ mouētur ad aliqđ p desideriū. sic em̃ moueñt amoribz. sicut corpa ponderibz. fm q̃ dicit augt. in li. ofessi. Amor meus pondus meū. ego feror q̃cunq; feror. a sic q̃es btoz ofistit in hz q̃ appetitus eoz

totalr quietalr p adeptionē summi bonī potētis quietare appetitū-ppt qđ dicit aug⁹-in li-confes-Inquietū ē dñe cor meū: donec requiescat in te-Ex p̄dictis p̄z q̄ eadē ē vita quies beata beatoꝝ-Si tñ accipia² quies obiective q̄ idē ē obiectū beatitudinis vtriusq; Si autē accipiat formaliter differūt sicut creatūa increatū-sicut de beatitudine sanctorū dictū ē-a sic p̄z primū Circa scđm considerandū q̄ illud qđ ē figura alicuius p̄t accipi tripliciter-Vno mō put est res tm̄-Alio modo ut ē figura tm̄-Tercio mō ut ē res a figura simul Isto mō triplicia inuenit in scriptura aliqđ dictū de requie terre p̄missionis-q̄ aliqñ aliquid dicit de ipsa scđm se a hoc mō non p̄t dici figura requi beatoꝝ-sic aut ē illud qđ scribit deu-xxxi-In crastatus ē die sexto a recreatione sua ab omnibus operibus suis-Ex q̄ requies in abundātia illi⁹ terre fuit occasio ydolatrie-Inuenit etiā aliqđ scriptū de ipsa inquantū est in figura tm̄ sicut ē illud qđ habet ezech-xliii-Filii hois loc⁹ soliū mei-et loc⁹ vestigioꝝ pedū meoꝝ vbi habitabo in medio filioꝝ israel in eternū-et sic sē sus trālis h⁹ auctis est tm̄modo de requie celesti-Inuenit etiaz aliqđ scriptū de requie p̄dicta inquātū eāt res a figura sic-sicut ē omne illud vbi p̄mittit requies in terra p̄missionis filius israel in premiū obtuose operationis-q̄ p̄miū debet excedere meritū-si aut finis melior ē his q̄ sunt ad finē-nunc autē ita ē q̄ operatio obtutis melior ē: q̄m fuerat quies illa corporalis-et io q̄es illa corpalis nō potuit ee p̄cipale p̄miū obtutis: fuit qđ dam bonū minus sensibile tm̄ eis p̄missum-et sub hoc intelligitur p̄missa p̄cipalit quies beatoꝝ-Ista aut quies beatoꝝ hic inchoat p grām sm qđ dicit hu-ñ-In terra pax hoīb⁹ bone voluntatis-et cōsumat per gl̄am-vtrūq; autē dat nobis p ip-

sum xp̄m q̄ est auctor noui testamenti-et sic p̄z q̄ quies terre p̄missionis fuit figura req̄i celestis: ut exhibet de nobis p xp̄m-et sic nō fuit figura ipsi⁹ immediate: sed mediante statu noui testamenti-et sic p̄t scđm-Ad argumenta p̄z p p̄dicta-q̄ nō oportuit nisi q̄ requies terre p̄missionis nō fuit figura immediata req̄i celestis: ut p̄z intuenti

Capitulum Quintum

OMnis nāq; pontifex) Postq̄ apl̄s ost excellētiaz noui testa-respectu veteris p hoc q̄ xp̄s p̄eminet angelis a etiam moysi p q̄s data ē lex vetus-hic ost hoc idē p hoc q̄ sacerdotiū xp̄i p̄eminet sacerdotio aaron-Et circa h̄ duo facit q̄ primo ost xp̄m eē pontificē-scđo ostendit ipsum esse excellentioꝝ pontificem veteste-scđa ps incipit in primo septimi ca-ibi-Hic em̄ melchisedech-Circa primū duo facit-q̄ primo ost xp̄m esse pontificē-scđo p̄parat aios auditoꝝ respectu sequētiū-scđa ibi De quo nobis grādis sermo-Prima adhuc in duas-q̄ primo ondit quid requiri² in pontifice-scđo declarat ea in xp̄o fuisse-scđa ibi-sic a p̄z Prima adh̄ in tres-q̄ primo describit pontificis status-scđo sui officij debit⁹ vsus-ibi-qui condolere possit-tercō debit⁹ secucōis modus ibi-nec quisq̄-Circa primū confirmādū q̄ iste qui institui' pontifex debet eē tō nō angelus-q̄ debet esse talis nāe q̄ subdi ti possint ad eū familiarit et facilit accedere-a h̄ est qđ dicit apl̄s (Omnis namq; pontifex ex hoīb⁹) vel de numero hoīm debet esse-Veruntñ licet filius sit alius in natura: tñ debet eos excedere in gradu dignitatis a in vita-ideo sequit (assūptus) vel ex omni statu hoīm sup alios eleuatus-a q̄ non debet querere p̄priū commodū vel honorē: sed subditoꝝ salutē-idō sequitur (p hoīb⁹ ostituit) et q̄ nō instituit ut presit in spūalibus: sed magis in spūalibus-io sequit (Jn his

p-iii-

que sūt ad deū.)ī spūalibꝫ a diuīs a qr talia debēt exerceri libere non coacte nec mercenarie.iō subdi².(vt offerat dona).v.voluntarie oblata ñ violent extorta.(a sacrificia p pec catis.s.ppli(Qui ꝺolere possit)ꝫ ꝺñr describit modꝰ debitꝰ vtēdi of ficio pōtificali.qr cū sit vicariꝰ ipsi us dei cuiꝰ ppriū est parcere a mise reri.iō ꝺꝛ peccantiū miserei a ꝫ est qꝫ ꝺr (q ꝺolere possit hīs q ignorāt).v.qui peccāt ex ignorātia.(et errāt).v.de hīs q peccāt ex infirmi tate vel quocūqꝫ alio errore qr īfir mitas passionis pūtit iudiciū cōmis.Debet autē pōtifex moueri ad misericordiā circa tales ex ꝺsideratione ppe fragilitatē.Vñ ꝺñs p mi sit beatū petꝝ cauere in pctm̄ vt sci ret alīs ꝺpati ex ꝺsideratōe ppriꝰ de licti.pter ꝫ sequit (q̄m a ipē arcū datus est īfirmitate pter ea debꝫ a quē admodū p ppło ita a p semet ipō offerre dona p peccatē).Vñ a in ve.lege determinat ppriū sacrifiᵐ p pctō pontificū.a ī noua le.dicit sacerdos ī canone misse.nobꝭ q̄ꝫ pec catoribꝰ cōfidentibꝰ ppriū pctꝰ in cognitōe sui pcti.p q offerat sacri ficiū sicut a p pctō ppriū.(Nec q̄sq̄)Hic ꝺñr oñr debitꝰ modꝰ assequē di pōtificale officiū.qr ꝫ nō ꝺꝛ sibi ipi assumē violētia.p̄ce.p̄ꝺoa fila tione.ꝫ si sibi ipona² p utilitate po puli debꝫ cū fiore suscipe.Vñ augt xir.de ci.dei.Odiū sanctū q̄rit cari tas.negociū suscipit nēcitas caita tis quā sanānā si nullꝰ imponit cō tēplande veritati vacandū est.a ꝫ est qꝫ ꝺt apls (nec q̄sq̄ sūit hic ho norē ꝺ q̄ vocat a deo tāq̄ aaron).ille em̄ a deo vocat² q mō debito institui tur (sica xp̄s).Oñso q̄d req̄rit ad pontificē.Hic ꝺñr oñt illud xpō cō uenire.Et diui².in.d.ptes.qr prīo declarat ppositū.secūdo ex ꝫ ꝺcludit intentū ibi Appellatꝰ est a deo.Circ̄ primū sic p̄cedit.Quia ipē p° oñt xp̄m cē factū pontificē a deo.secūdo agit de eius officio.ibi.Qui in die

bus carnis sue.terꝺo de pietatē ex eratio.ibi.Et quidē cū essꝫ filiꝰ de.Prima ī duas.qr p° pbat xp̄i pō tificatū esse a deo prē p duplicē au toritatē scripture.secūda ibi.quēad modū a ī alio loco.Circa primū ꝺt otinuās sm̄am hr̄ē immediate p̄ce denti (sica xp̄s non semetipm clari ficauit vt pōtifex fieret) sicut ambi ꝺosi a ppōēte.vt possint ad dignita tes eccliasticas ascēdere (ꝫ q̄ locuꝰ est ad eū).v.deꝰ p̄ clarificauit ipm xp̄m.et ꝫ est intelligendū sm na turā humanā.qr ī diuīa natuā hꝫ eandē claritatē a gloriā cū prē.Po test etiā intelligi sm diuinā natu rā nō sic qꝫ deꝰ p̄ filio aliquā clari tatē vel gl̄iam de nouo dederit.ꝫ in quantū diuinitatē quā ab eterno habuit in tpe p̄ manifestauit.ppriē qꝫ petebat saluatoꝛ ioh.ij.Clarifica me p̄ apud temetipm claritate priusq̄ mūꝺꝰ fieret.hāc aūt clari tatē filij declarat p̄.ꝺ.qꝫ sequitur (Filius meꝰ es tu ego hodie genui te) et ꝫ expositū est sup.j.c.(Quē admodū a ī alio loco.)Hic ꝺñr in ducit apls aliā auctoritatē psalmi ad ppandū sacerdotiū xp̄i ēe a deo qr est verbū patrē ad filiū dicentē (Tu es sacerdos in eternū sm ordinē melchi.)Dicit autē ieternū ad drām ipius sacerdotij.ve.legis.Quia illud tm̄ erat tpale a figura le.sacerdotiū autē xp̄i est eternū.vel qr nos ītroducit ad claram visio nem in vita eterna qꝫ nō poterāt sa cerdotiū ve.legꝫ.Addi²etiā a lia ꝺif ferentia.p ꝫ qꝫ ꝺicit (sm ordinē melchisedech).qr sacerdotiū vetꝰ fu it sm sacerdotiū aaronicū seu leui ticū.sacerdoᵐ autē xp̄i sm ordinē supiorē q̄ figuralr tāgit ea ꝺr.sm ordinē melchisedech.sm qꝫ infert diffuse determinat apls.vij.ca.a ibidē plenꝰ expoꝫ verbū.(Qui ī ꝺie bus).Hic ꝺñr agit de officio pōtifi catus xp̄i.Primo declarās tps debi tum ꝺicēs (Qui ī ꝺiebꝰ cārnis sue).v.passibilitatē.qr ad resurrectionem

habuit carnē passibilē: sed non pec
cabilē. ⁊ illud tps fuit tps debitus
vtēdi officio pontifice offerētis pro
nobis sacrificiū. scdō tangit modus
deuotū offerēdi p nobis sacrificium
ēē cū dicit (p̄ces supplicacōes q̄z) di
at (p̄ces) q̄ apud p̄m̄ fecit peticō
nes cū dicit (supplicacōes) q̄ in orā
do hūit modū humilē ⁊ deuotū (ad
cū) ⁊ ad p̄m̄ (q̄ posset eū saluare a
morte) faciēdo q̄ nō moreret sed
sed tñ noluit ꝓpt̄ redēptionē nostrā
adīplendā q̄ per mortē xp̄i ꝺuemē
tissime impleta ē. saluauit aut tñ a
morte alio mō. s. eū a mortuis resus
citādo. (cū clamore valido ⁊ lacrimis
offerēs) scz corp9 suum cū p̄cordz in
cruce. Q̄z āt mortis valide clamauc
rit dicūt euangl̄e: ꝯ q̄ ibi lacrimat9
fuerit non h̄etur de euāo exp̄sse: pe
tñ hūp fide q̄ ioh. xj. dicit q̄ xp̄s
in morte lazari lacrimatus ē ex pieta
te. Et magt̄ p̄babile ē q̄ lacrimat9
fuerit in cruce p totū humani gñis
redēptione. Dicit etiā ioh. vl. q̄ mlt
ta fecit ihs signa q̄ nō sunt scripta
Et ideo cū apls dicat ipsū tunc lac
matū fuisse tenendū est ꝯ tanq̄ cer
tum q̄uis in euāo nō sit scriptū. ⁊
p̄z ex predictis q̄ oblatio ⁊ orō xp̄i
fuit facta humili mō deuoto ⁊ feruē
ti. iō merito fuit exaudibilis et acce
pta. ⁊ ꝯ ē q8 subdit (⁊ exauditus
ē p sua reuēntia) ⁊ q̄ vtendo officio
pontificē. scz orando p ꝓpl̄o ⁊ offerē
do suū sacrificiū habuit modū deuo
tum ⁊ reuerētissimū (Et q8) Hic cō
seq̄t oñdit q̄ in xp̄o fuit maxima
mia que debz ēē in pontifice. q̄ cum
esset deus ab ēterno in qua natuā pa
ti non poterat: ex sua pietate ⁊ mia
qua visitauit nos oriens ex alto as
sumpsit naturā humanā passibilē
in qua p nobis pateret. ⁊ ex passi
onis experiētia ad ꝑpatiendū nob
quodāmō aptior reddēt̄ur. Et ꝯ ē
q8 dicit apls (Et quidē cū esset filius
dei) ⁊ ab ēterno exns in natuā diuīa
(Didicit) ex tpe in natura humana
(ex his q̄ passus ē obedientiā) sed
hoc fuit tm̄ noticia experimentali q̄
in noticia hītuali non p̄fecit: sed eā
totā ab instāti ꝯceptionis habuit
Et q̄ p suā passionē meruit gl̄am
sui corpis ⁊ exaltacōez. ⁊ oñr alioz
glificacōem. Ideo seq̄t (Et ꝯsum
matus factus in breui) q̄ in resurrcō
ne habuit gl̄am ꝯsummatā in cor
pe q̄ prius erat perfecta tm̄ ex pte
aīe. (factus ē obtpantibz sibi) p̄uerā
fidē (cā salutis ēterne) Videm9 em̄ in
naturalibz q̄ illud q8 ē p̄fectiz pōt
facere alteri sibi simile. Sic xp̄s ī glo
ria p̄fectissim9: est aliis cā glorie: i
quantū deꝰ per modū p̄ncipalis ef
fect9. ⁊ inquantū hō p modū merē
tis ⁊ instrumēti p modū ꝯiunct̄ tñ
in vnitate suppositi. Alij autē sci se
hūt ad deū p modū instrumenti se
pati. sic manus artifics alit̄ est in
strumentū eius ⁊ alit̄ secuis (Appel
latus). Ostēso q̄ xp̄s habuit p̄fecte
illa q̄ debēt esse in pontifice. Hic cō
sequent̄ ꝯcludit ꝓpositū p̄ncipale. s.
q̄ xp̄s ē appellatus realit̄ pontifex
a vere dicēs. (Appellatus ē a deo pō
tifex ſm ordinē melchisedech) hoc
autē addit. q̄ sacerdotiū xp̄i nō cō
sistit in oblacōe brutoz aīalium. si
cut ꝯsistebat sacerdotiū leuiticū: sed
ꝯsistit in oblacōe corpis ⁊ sanḡnis
ihesu xp̄i sub spē panis ⁊ vini. sicut
melchisedech q̄ erat sacerdos dei al
tissimi obtulit panē ⁊ vinū. ut h̄et
gene. xiiij. ca. (De quo nobis ſmo
grādis) Ostēso q̄ xp̄s sit vere ponti
fex. hic oñr ꝓparat animos audiē
tiū ad resp̄ū sequentiū. Et diuidit in
tres ptes. q̄ primo ꝛddit auditōes
attentos. scdō docales in p̄ncipio se
quent̄. ca. ibi. quapropt̄. tercio be
niuolos. ibi. et ih̄s q8. Circa primū
sciendū q̄ anim9 auditoris exata²
ad attencōez: q̄n doctor ei insinuat
dicendoꝝ difficultatē que quidē dif
ficultas pōt ꝯtingere dupliciter. Vno
mō ꝓpter materie arduitatē. Alio
propt̄ audientis imbecillitatez ad
capiēdum ⁊ tarditatē. vtrūq̄ ꝯtin
git in ꝓposito. q̄ materia incarnōis

p. v.

de qua loquebat aplūs ē valde ardua
ad dicendū: ꝙ ꝓpter assuefactionē ad ȝri
um. a hoc est de quo dicat aplūs (de
quo) .s. pontifice nrō ihesu xpō (est
nobis grādis sermo a int̄pretabil
ad discendū) .i. int̄p̄tatione indi
gens ꝙt mateie difficultatē Et ite
rū alia cā ē (qm̄ ībeciles facti estis
ad audiendū) .i. ad intelligendu
de quo eos rep̄hendit dicēs (Etem̄
cū debetis mgri esse ꝓpter tps) .i. ꝓ
pter diurnitatē tpis. Hoc aūt dic̄
aplūs. qz ipsi fuerāt instructi a iuuē
tute in legea ꝓphis (rursus indige
tis ut vos doceamini q̄ sint elemeñ
exordiū sermonū dei) In gramatica
elemēta dicunt lr̄ē quas pueri prio
addiscūt. ad fabricandū hoc dicunt ele
menta illa q̄ sunt prima a cōia in fi
de q̄ quilibz debet scire. Considerans
dū tm̄ qz aplūs nō dicit qz velit eos ꝙ
talibz instruē. ut in ca. sequenti pz
sed ut sic loqñdo possit eos melius ex
citare. ꝓpter qđ etiā sbdit (Et facti
estis quibz lacte opꝰ sit nō solido ci
bo) sicut em̄ puulis dant lac qđ est ci
bus de facili conuertibilis a nō dant
eis carnes vel pisces vel aliq̄ cibz du
re digestionis. ita fit nouicijs in fi
de a simplicibz nō sunt ꝓponēda dif
ficilia fidei: sed ea tm̄ que pñt de fa
cili capi. ꝓt qđ sequit (Oēs em̄ q̄
lacte est pticeps) .i. indigēs doctri
na facili (exps est sermonis iusti
cie) .i. ineptus ad capiendū diffici
lia q̄ tm̄ ꝓponenda sunt pfectis. cui
vō subdit (Puulus ē em̄) .i. nouel
lus a impotēs ad talia (pfectoꝝ āt
ē solidus cibz) .i. doctrina subtilis ī
hijs q̄ ad fidē ptinent est tm̄ ꝓponē
da pfectis. Et q̄ sint tales oñdit cōr
dicens (Eoꝝ qui p ipsā cōsuetudie)
in exercicio scripturaꝝ (exercitatos
hñt sensus) .i. virtutes intellectua
les que p sensus aliqñ designātur
sicut aliqñ aliqu dicit. vides tu hō
.i. intelligis. Et ad quid valeat ta
le exerciciū subdit dicēs (Ad discre
tionem bonia mali) .i. veria falsi in
hijs q̄ sunt fidei. qr̄ꝝ ē bonū intel
lectꝰ a falsū ē malū ipsius Ad cui
dentiā maiorē huiꝰ ptis vltime q̄si
tur vtꝝ misteria a subtilia fidei sint
oībus indīnter ꝓponēda. Et argui
tur primo qz sic. qz dicit matħ. vlti
mo. predicate euangeliū oi creature
sed in euangelio cōtinent oīa miste
ria fidei: g̃ cet. Jt̄ credere articulos
fidei explicite ē de nēcitate salutis ꝙ
tum ad oēs: sed non pñt talia credere
nisi eis ꝓponant: ergo articuli fi
dei cōtinent misteria a difficilia: ergo
cet Contra p illud qđ dēbetur ī tex
tu. et facti estis quibz opus sit non
solido cibo. Respōdeo Misteria fidei
pñt dupliciter ꝓponi. Vno modo ut
credenda simpliciter p simplicē assen
sum. Alio mō ꝓponunt ut aliqliter
intelligenda p rationē. put pōt ha
beri in tali materia. Loquendo igr
de primo mō ꝓponendi. dicēdum q
fidei misteria nō sunt ommibz ꝓpone
da. qz non debēt ꝓponi infidelibz ob
stantis. qz ex ꝫ non sequit eoꝝ conuer
sio: sed tm̄ fidei derisio a ꝓponentiuꝫ
mors siue occasio. Et hoc ē qđ dicit
saluator matħ. vij. Nolite sanctū da
re canibz: neq; mittatis margaritas
vre vestras ante porcos. ne forte conculcent eas pedi
bus suis: et conuersi disrumpant
vos. Ꝑ sanctū a p margaritas intel
ligit hec doctrina sca a preciosa. a p
canes a porcos intelliguntur obstanti
in infidelitate a immūdicia a suas: sed
fidelibz a credere volentibz. a illis de
quibz speratur conuersio ꝓponēda est fi
dei doctrina. Aduertēdum tm̄ qz ī do
ctria fidei aliq̄ sunt oībus cōmunia
qz omnes tenentur illa credere explici
te. sicut ē misteriū incarnacōis xpi
et passionis a resurrectionis a cetera
que cōmuniter predicantur in ecclesia
et talia sunt oībus ꝓponēda etiam
simpliciter: nō tm̄ subtiliter sed p grossa
sa exēpla ab eis capibilia qz aliter va
lent eis occasio errādi. Alia sunt in
doctria fidei que sequuntur ex articulis
fidei ad q̄ credenda explicite nō tenēr

simplices: sed tm illi qui sunt in ecclesia supiores. a talia nō sunt simplicib⁹ proponēda: misi pbabiliter ostenderet q in talib⁹ essent male informati de hereticis. Jn tali em casu sunt de talib⁹ instruendi. qz plidia hereticis nō tm attingit in errore circa articulos: sed etiā ex errore eoruz q sequunt ex articulis. Sicut em hereticū est dicere q deꝰ nō sit incarnatꝰ Jta hereticū ē dicere q nō assūpsit ea que sunt de veritate hūane nature. a idō manichęꝰ cōdemnatus ē ut hereticus: qui dixit dei filiū assūpsisse carnē fantasticā. a filē multi alij q negauerūt in xpō ee aliqua q pertinēt ad naturā humanā. Si autē loquamur de scdō mō ꝓponēdi ea q sunt fidei. s. inquantuz sūt per vō emtelligēda: sic tm modo ꝓponenda sunt hoibus intelligētib⁹ a exercitatis in scptura q pnt capere talia. nō aūt simplicib⁹ a capere nō potētibus qz ⁊ pnt eis esse erroris matia. Argumēta patēt p predicta.

Capitulum Sextum

Quapropt inermittentes ꝛc. Jn pte immediate precedēti apls reddit auditores attētos oñendo dicendoz difficultatē. Hic oñz reddit eos docīles oñendo eoz ordinē. qz oñt ea q sūt dimittē da a que pseqñda. Illi em quibus scribebat erāt exercitati in scpturis a ideo dicit q intēdit dimittere ea q solent dici noviciis: sed intēdit pse qui ea q solent dici pfectis a ⁊ ē qz dicit (quapropt inermittētes inchoationis xpi sermonē). s. factia a q⁹ bus imapit fidei doctrina (ad pfectionē feramur). r. ad doctrinā pfectorum. Et q sint illa que intēdit dimittere breuit tangit. Et sūt sex. Primū ē pnia a pctis pteritis. Sic ei i motu naturali prior ē recessus a termino a quo: ꝙ accessus ad tminū ad quē. ita in pcessu grē que pficit naturā primū ē pnie sacrm qz ē quiz regressus a pctis. a hoc tangit cum dicit (Nō rursum iacētes fundamentum pnie ab operib⁹ mortuis) id ē peccatis q sunt opa mortua. Dicit aūt penitētia fundamētū qz ē illud qz ē primū in pcessu grē ut dictū ē Sicut fundamētum ē illud qz ē primū in edificatōne. Secundū qz est dimittēdum est fides simplicium per quā fit accessus ad deū. scdm q dicitur. j. xj. ca. Accedentē oz credere qz ē ꝛc. Et hoc tangit ibi (a fidei). Tertiū est baptisma qz est quedā spūalis generatio. a hoc tangit ibi (baptismatū doctrine) a dicit in plurali. qz triplex ē baptisma. s. fluis. flamimis a sanguimis: veruntm habēt tm virtutē vnius baptismi. Et iō dicit apls epte. iij. Vna fides. vnū baptisma. Quartū est sacramentū confirmationis. in q da⁹ spūssanct⁹ ad roborē: sic in baptismo dat ad osequē dū esse spūale. a hoc notat ibi. (impositōis q manuū). Quintū a sex⁹ ptinēt ad terminū spūalis pcessus. Expectam⁹ ei resurrōz corpoz futurā. qz ⁊ amoto inanis esset fides nrā ut dicit. j. ad chor. xv. a hoc tangitur ibi (ac resurrectōnis mortuoz) q est quintū. Expectam⁹ etiā remunerationē nobis fiendā i iudicio extremo. a hoc ē sextū: qz notat ibi (a iudicio eterni). Dicit aūt iudiciū et num. qz sma ibi data in eternū durabit. Jsta sex predcā nō intendit apls psequi mō qz sunt quedā fidei rudimēta de quib⁹ fidei noviciis sunt instruēdi. Et de talib⁹ instruebantur i primitiua ecīa. ut p; act. xvij. a i pluribus alijs locis (Et hoc quidē faciemus). Hic oseqñr apls reddit auditores benivolos ad oñendum eis sue doctrine possibilitatē a utilitatē. Et divisit in tres ptes. qz primo ꝓponit i gñali q sua doctrina ē ꝓficiens a possibilis. scdō ostendit i spāli quibus impossibilis est. ibi. Jmpossibile est em. tertio quibus est possibilis. ibi. Confidimus autē. Circa primū sciendū q apls in principio huius ca. dixit se velle

istruē illos quibz scribebat de hijs
q̄ ptinēt ad pfectionē doctrine xp̄i-
et q̄uis illud sit difficile: tñ ꝟ ē bñ
possibile cū adiutorio dei- et ꝟ ē qđ
dicat apl̄s (a ꝟ quidē fac̄ dem⁹ siq̄dē
pmiserit deus) ⁊ adiuuerit- Min⁹
em̄ dixit a plus sig̃nificat- (Impos
sibile ē em̄) Hic oñdit quibz sua do
ctrina ē impossibilis- Et diuidit in
duas ptes- q̄ primo oñdit ꝓpositū
ꝫcto ad ꝟ induxit exemplū- ibi Ter
ra em̄- Dicit igit q̄ sua doctrina est
inutilis illis: q̄ post multa bñficia
diuīa recepta p ingratitudiē; labū
tur de pct̄o in pct̄m- q̄ de se resurgē
non p̄nt- a iuste a deo p̄mittunt de
p̄ssi onere pct̄orū- talibz sic in pct̄o
p̄fundatis- a p oñs quodām̄ ob
stiatis- ſm q̄ scribit̄ puer- xvj- im
pius cū in p̄fundū pct̄orum venerit:
ꝛtemnit- inutilis ē doctrina aposto
li- q̄ non recipiūt humanā psuasi
onē- a hoc ē qđ dicat apl̄s (Impossi
bile ē ei eos qui semel illuīati sunt)
recipiētes baptismi sacramentū qđ
dicit sacramentū fidei- q̄ illuīat per
fidē- a bene semel dic²- q̄ hoc sacra
mentū non p̄t adhiberi ꝟī mīsi se
mel cū nō sit iterabile (gustauerūt
etiā donū celeste) q̄ in sacrō baptis
mi ꝛfert grā q̄ de celo daf- (a ptici
pes fā sunt spūssanch) q̄ varia dō
spūssā dan² cū grā- q̄ quidē dona fu
erūt in xp̄o pfecte- ut h̄etur ps̄a- xj-
a in nobis sūt ptialiter (gustaue
rūt nihilominus dei verbū) q̄ a
xp̄o recep⁹ min⁹ non solū donoꝝ spūs
sancti largitione; sed etiā spūalem
nutritionē p suā doctrinā- nō in so
lo pane viuit hō: sed in oī verbo qđ
p̄cedit de ore dei- math- iiij- (Virtu
tes q; fc̄li venturi) virtutes iste sunt
dotes aīe ea corpis- dotes aīe aperta
deivi sio firma tentio q̄ hñtur in pa
tria pfecte: ꝟ hic a vius pfectis hñ
tur inchoatiue: s. in spe ea caritate qui
bz succedūt ille dotes- Hñtur etiā a
liqñ in spāli grā ex q̄dā diuīe dul
cedis expientia q̄ ꝛcedit aliqñ vic
ſcis in via- Dotes ⁊o corpis non hñ
tur hic ñ in spe- et q̄ magꝝ ingrati
tudo ē post tāta diuīa bñficia cadē
a fidea grā- iō seq̄tur (a plapsi sūt)
sc; illi q̄ p̄dc̄ā p̄cepert (rursus re
nouari ad p̄nam) ē impossibile qđ
ꝟ refert illud impossibile qđ tñ hic
accipit̄ p difficili- sic̄ dicim⁹ de dau
do q̄ nō p̄t ambulare q̄ malea dif
ficile ambulat- sic p̄dā cadētes de
difficili resurgūt: nō tñ ē impossibile
simplr̄ q̄ diu sūt in via- Seq̄t. (Rur
sum crucifigētes sibimetipis filiū
dei)- q̄ quantum ē in ipis reiterāt
cām sue crucifixionis (a oñtui habē
tes) q̄ p ꝟ viden² irridere mortē xp̄i
quasi in modico eā hñtes- Alit ex
po² illa lrā ab aliquibz ab illo loco
a plapsi sūt- Et dicūt q̄ apl̄s remo
uet hic errorē quorundā q̄ de iuda
ismo erāt conuersi ad fidē catholicā a
ideo fiē apud iudeos abluciones a ba
ptismata freq̄nter fiebant- fiunt p
ex cuan⁹ in pluribz locis- ita opina
ban² baptisma xp̄i pluries posse re
iterari circa eundē hoīem: ad delēda
eius pcta- ꝟ ꝟ remouet apl̄s dicēs
(q̄ impossibile ē q̄ semel illuminati
sunt) p baptismū qui ē fidei sacrm
(rursū renouari ad p̄nam si lapsi
fuerint) q̄ p p̄nam sequentē non
p̄nt redire ad renouationē baptis;
malem- q̄ baptismus ē lauacr̄ re
generationis a renouacōis- ut hē
ad titū- iij- Et iō non ꝫt apl̄s q̄ sit
impossibile penitere: ꝟ renouari p;
dicto mō- q̄ sacramentū baptismi
non ē iterabile- sequi² (Rursū cruci
figētes sibimetipis filiū dei) In ba
ptismo em̄ figuram̄ mortis sepul
ture xp̄i- ut h̄etur ro- xvj- Quicūq;
baptisati sum⁹ in xp̄o iesu in morte
ipsi⁹ baptisati sum⁹ sepulti sumus
cū illo p baptismū ꝛc̄ a p oñs vicē
tes baptismū reiterāt dicit quodā
mō mortē xp̄i iterabilēa sic teneāt
eā- p̄pter qđ sequi² (Et oñtui hab̄
tes) Licet aūt hec expositio sit subti
lis: prima tñ magl vi² ꝛcedere hē
(Terra ei)- Quia in pte p̄cedenti
dixit q̄ illi q̄ p̄pter ingratitudiem

diuinoꝝ bñficioꝝ labunt in pctm quoddam̄ fūt ipossibles ad ēsur gendū. Ideo ℔ añr inducit ad hoc qđam exm̄ de terra q̄ multo labore cultа est a irrigata. si faciat fructꝰ bonos bñdicit. si autē spinas a tribulos maledictꝰ magℓ q̄ꝑ si nō fuisset ita diligēter exculta sic est impossibile de hoie diuīa bñficia recipiente. Et iō in fine inducit (cuius summa obiectionē) q̄ tales ingrati finaliter reducūt ad gehennā. alia trā p; ex dictis (Cōfidimꝰ autē) Hic añr oñt aplꝰ q̄bus sua doctrina fit suemes a util. Et diuꝰ in. d. q̄ pꝰ ꝓpoit intentū. secūdo ꝓpositū ꝓbat ibi. Nō em̄ iniustꝰ. Circa pm̄ sciendū. q̄ ex p̄dictis ℔bis aplꝰ possent illi q̄bꝫ scribebat opiari q̄ ipi essent tales put immediate p̄dixerata p̄ sequēs doctrinā eius inutilis esset. Iō aplꝰ ℔ remouet. d. (Cōfidimꝰ autē de vob̄ dilectissimi) a p añs re putabat eos esse aptos ad capiendū pfectionē; doctrine xp̄i. ꝓt q̄ꝫ subdit (meliora a vicinora saluti) .s. confidimus de vob̄ (tāetsi ita loquimur). q. d. nō locutus sū in p̄cēdentibus eo q̄ tles sint. s. ingrati a ad doctrinā xp̄i ieptꝫ ad cautelā sui ipoꝝ ne efficiamī tles p casū (Nō em̄ iniustꝰ) Hic ꝓbat ꝓpositū p̄ꝝ ex eoꝝ oñsatione. a secūdo ex abrahe p̄missione ibi. Abrahe nāq̄. Inpūa igit̄ pte dicit sic vōnabile sic dicām subdit. d. (non em̄ iniustus est deꝰ vt obliuiscat opis vr̄i) .v. sācte uersatōis vr̄ē (a dilectionē quem oñdistis in noīe ipi9) a q̄ sit ista dilectio oñt ex facto. d. (q̄ ministratis sanctis) .v. xp̄i fidelibꝫ necāria p̄bendo (a ministrat) op9 caritat̄ otinuādo. Et q̄ virtꝰ laudata crescit. Ideo post cōmēdationē hortaꝫ eos ad virtut̄ otinuationē a augmentationē. d. (cupimꝰ em̄ vnumquēq̄ vestꝝ eandē pensare sollicitudinē) .v. mōstrare p effectū euidētē (ad expletionē spei vsq̄ in finem) q̄ p otinuatōe; boni opis vsq̄ in finē exple² spes q̄ est certa expectaº future bītudinis inquātū ꝛsequit² actuat̄ gr̄ie p̄miū. iō subdit (ut ñ segnes efficiamī) .v. pigri: ℔ vt uosi in bono pficientes sicut fuerūt prēs sancti. a ℔ est qđ dicit (vel) p sed (imitatores eoꝝ q̄ fide a patīa hereditabūt p̄missiones) .s. hereditatis celestis (abrahe nāq̄) Hic añr idē pbat p p̄missionē abrahe factam. Et diuiditur in tres partes. quia primo ꝓponit illam promissionem secūdo oñt ei9 infallibilitatē. ibi. homines em̄. tercio ex ℔ ꝛcludit veritatē intentā. ibi. Vt p duas res. Circa primū sciendū. q̄ abrahe facta est p̄missio de bonis tpalibꝫ a etiā celestibꝫ. ꝓpter ℔ dictū est ei. q̄ semen eius erat futurꝫ sicut arena maris a sicut stelle celi a p̄missionē nō firmauit iuramento. a ℔ est qđ dicit (abrahe nāq̄ p̄mittētes deꝰ) bona terrena celestia. Et ad confirmationē huiꝰ p̄missionis iurauit p semetip̄m (qm̄ neminē) .v. nullā rem (habuit p quā iuraret maiorē) a q̄ iurauerit subdit. d. (ñ bñdicēs benedicā te) a subintelligitur vbi dicit veritas mea nisi fiat sic. (a sic longanimit̄ ferens) .v. abrahā patiēter exspectās (adeptus est repromissionē.) q̄ tandē ꝛsecutus est gloriā (Hoīes em̄) Hic añr oñdit huiꝰ p̄missionis infallibilitatē Ad cuius euidentiā sciendū. q̄ dispositio dei eterna immutabilit̄ est. q̄ est idē qđ eius ꝛsilium. Et ideo q̄n in sacra scr̄ptura aliq̄d denunciat̄ put ht̄ esse in diuīo cōsilio immutabile est nec retractat̄. Et hoc modo. j. regℓ. xv. 8i de saul obiectōe. Dorco triūphatoꝝ pstit. ideo nō paret nec penitudie flectet̄. q̄n autē aliquid denunciat̄ in sac̄ scr̄ptura ꝑm exigentiā meritoꝝ. nō tñ put ht̄ diuinū ꝛsilium sicut subuersio niniue tarū. jone. iij. ℔ bñ retractat̄ sicut subuersio niniuitaꝝ a dño p̄dicā ppt̄ pn̄az eorū fuit retractata. a ℔ est qđ

dicit ihere-xviij-Repete loquar ad uersus gentes a diuisus regnū a era dice a destruā: a disperdā illud- Si penitentiā egerit gens illa a malo suo: agam et ego pnām sup malo qđ cogitaui vt facerē ei- Et qz talis ominatio dicit fma dei- Ideo dixert doctores nostri qsentētia dei muta tur: non tn eius ofiliū- Nunc autē ita ē qz quantūcunqz in sacra scrip tura aliqđ denunciat sub iuramen to a deo illud pcedit ex diuino ofilio a ideo pmissio facta abrahe patz in fallibilis ex duobz- Primo vōne di uini ofilij ex quo pcedit- qđ nō mu tat a ex addicōe iuramenti diuini p qđ ofirmatur- His visis attendē dum ē ad lrām (Homines em p maio rē sui iurant) qz ofirmatio alicui nō ē misi p aliqđ certi9 a stabili9- pter qđ dicit pbus pri-metha- qz antiqui posuerūt aquā principiuz oim- qz dixert ipsā esse iuramentū deoz (Et omnis ctrauersie eorū fi nis ē iuramentū) qz facta homim sūt fallibilia- a ideo ad ofirmacōz oportet recurrē ad diuinā veritatē infalli bilē q in iuramento vocat in testē- (In quo) -vel in iuramēto abrahe fa cto (abundanti9 volens deo ondere pollicitacōes hereditz suis) qz facta ē abrahe p se a hereditz suis (immo bilitatē ofilij sui intēposuit iusiurā dū) p hoc ex abundāti eā immobi lem oñdit- Erat em firma ex hīs qz p cedebat ex diuino ofilio- a ideo iura mentū additū firmauit eā ex abun danti: qñ pmissiones prius fcē ipsi abrahe fuit additū- ut hē2 genī- xpij (Vt per duas res) Hic ex predās a phs oducit intentū: viz qz illi q sūt de seie abrahe si fuerint imitatores fidei ipsi9 certitudinaliter cōsequntur p missionē abrahe factam predcō mō firmatā a hoc ē qđ dz hic (Vt p duas res immobiles)-s- diuinū ofiliū a ei9 iuramentū (quibz impossibile ē mentiri deū fortissimū solaciū hēa mus) -vel securi sim9 de obtinenda p missione- qz sum9 imitatores abra

he- ppe qđ sequit (Qui cōfugim9) suppleq baptismū ad xpm p quez adimplet pmissio abrahe fcā- ideo sequtur (Ad tenendā ppositā spē) -vel certā glie expectationē (quā sicut an chorā hēmus aie tutā a firmā)- Sicut ei anchora matialis tenet nauē im mobilē int fluct9 maris: ita spes te net aias imobiles int fluct9 vaiea multiplicē tēptationis- Veritū ip sa spes hz ōniū modū firmitatis re spū anchore matialis- qz anchora matialis p hoc qz figit in terra vat firmitatē naui- aie aūt nrē nō pōt in terra stabiliri- ideo oz qz anchorā fidei firmet in loco ōnio-s- in celo- et hīs ē qđ subdit (et intrantē vsq; ad intioza velaminis) -vel ad secreta ce lestia q sunt nobis velata- ad quez locū ascēdit xp9us ibi figēt anchorā nrām- qz p hīs hēmus firmā spēm exten dendi ad glam- a hoc ē qđ subditur (vbi p̄cursor ihs p nobis introiit facto9 pontifex in eternū ām ordinē melchisedech) Hoc aūt aplus subdit qz prius locut9 fuerāt de pontificatu xpi a int posuit aliq ad exhortationez audientiū- a sic oñr reuerti2 ad suū ppositū-s- ad loquendū de pontifica tu xpi de q adhuc loquit ca-seqnti (Ad euidentiā maiorē cuiusdā dā in hoc ca- querit- Vtz in cadentibz post baptismū pna hēat locū- Et arguit2 qz nō- qz sicut baptism9 hz ef ficaciā a passione xpi: ita a pna: baptism9 non pōt iterari- g ttē- Ille spūalis curatio q fit p pnām figu rata est p curationes corpales: qs xps opatus est- sed xps non legit aliquē bis curasse- g ttē- Contra cle- ij- dicit- scōm magnitudinem eius sica misericordia illi9: sed ma gnitudo dei infinita ē: g a misericor dia a p oñs nō tm sek: ħ totiēs quo tiens recipit reuertentē ad pnām: etiā post baptismū Rñdeo In hac questione sunt hereses otrarie occa sione illius qđ dictū est in hoc ca- Impossibile ē eos q semel illumia ti sūt: p qđ intelligit baptismus vt

dictū est sup̄-seq̄tur-a prolapsi sūt
rursus renouari ad pñaz vixit qui
dā presbr romanus: noīe nouatus
q̄ nullus pōt resurgē ad pñam p9
baptismū-sed hoc ē falsūa erroneū
scōm q̄ dicit athanasi9 in epla ad
serapionēa p̄bat p scripturā p illū
corinthiū incestuosū de quo loquit
apls prima chor-v qui tante enor
mitatis erat q̄ vxorē p̄is sui habe
bat-p̄pter q8 apls iussit eū tradere
sathane ad affligendū:ut spūs ei9
salu9 fieret in die dñi nostri ihu xp̄i
ut ibidē dicitur-q8 nō esset rez nisi
pña in eo hāret locū-Itez de illo eo
dem scribit-in-chor-ij-q̄ de manda
to apli fuerit itez receptus ad cmu
nicacōez fideliū-p q8 p3 q̄ pña hz
locū in cadētibz post baptismū-Itē
paulus apls scribēs galath-q̄ post
receptionē fidei a baptismi fuerāt de
cepti a falsis aplis-dicit galat-iiij-
Filioli mei quos itez pturio doloz
formet xp̄s in vobis Ex quo p3 q̄
recepit eos ad pñam p9 baptismū
Posz etiā error nouati p vōem im
pugnari-sed ꝝ dimitto-q ꝝ tracta
ri hz in-iiij-sentētiaz-Error aūt cō
trarius fuit errori origenis q̄ nimis
laxauit pñam sic nouatus nimis
restrinxit dicens q̄ non solū habet
locū penitētia totiens quotiens in
vita p̄nti:sed habet locū in futuro-
q̄ dic̄ demones a dānatos post ali
q8 tpus ad grām a glām reuerti-
Sed hoc ē contra vōem scripturā-Ea
dem eñ vōe videre2 q̄ btī possent ca
dere a bfitudīe-a q̄ dānati reuertā
tur a dānatione Primū aūt ē erro
neū:ergo a secundū-Itē scriptuā eo
dem mō loquit de duracōe dānatio
nis a beatitudinis-Matth-xxv-Et
ibunt hi in suppliciū eternū-iusti
aūt in vitā eternā-Multa etiaz ab
surda alia ostinen2 in errore origeis
q̄ dimitto ꝑpter plixitatē-a q̄ suffi
cienter tractat a doctoribz-in-a-iiij-sē
tentiaz Fides aūt catholica int2 du
os errores predcōs tenz medīū-s-q̄
in vita p̄nti etiā post baptismū pt
pña totiens quotiens iteārī-a idō
verbuz apli sup̄ inductū q8 mouit
nouatū ad dicendū contrariū exponē
dū est sicut sup̄ exposui-Sed cōtra er
rorez origenis tenet fides catholica
q̄ post vitā istā non hz locū pñam-
q̄ amplius nō sūt in via sed in ter
mino-Ad argumentū primū in cō
trariū dicēdū q̄ nō est simile de ba
ptismo qui imprimit caracterez in
aīa-qui quidē caracter ē indelibilis
a iō baptism9 nō ē iterabilis-pñam
aūt caracterē nō imprimit ergo nō
Ad scōm dicendū q̄ nō oz oīmodā
similitudīem esse inter figurā a figura
tum-Et iō si curatio corpis nō fuit
relata a xp̄o circa eundē hoīem-ꝑpter
hoc non sequit pñam esse irreitera
bilē-preterea licet nō legat xp̄um cu
rasse eundē hoīem pluries:nō ꝑpter
hoc habet quī fecit factū-q̄ multa
xp̄us fecit que nō sūt scripta ut ha
betur ioh̄-vltimo-

Capitulum Septimum

Hic ei melchisedech) Aliq̄b9
interpositis ad exhortationez
audientiū redit-Hic apls re
uertit ad suum ꝓpositū-s-ad p̄bandū
excellentiā sacerdotij xp̄i-Et diuidi
tur in duas ptes-q̄ primo ost̄dit ex
cellentiā h9 sacerdotij respectu sacer
dotij leuitici-secūdo oñdit q̄ fideles de
bent huic sacerdotio reuerenter sub
di-Secūa ps incipit in me9-ca-x-ibi-
Habentes itaq̄ fratres fiduciā Circa
primū sic procedit-q̄ primo ostēdit
excellentiam sacerdotij xp̄i respectu
leuitici ex pte psone sacerdotis-se-
cundo ex pte sui ministerij-secūda
incipit in principio-viij-ca-ibi-Ca
pitulum autē etc Adhuc primo oñ
dit excellentiā sacerdotij xp̄i per au
toritatē diuinā-secundo ostēdit hu
ius sacerdotij necessitatē-ibi-Talis
eñ decebat-Circa primū aduertē
dum q̄ apls probat ꝓpositum suū
per autoritatez psalmi-centesi
mino-Jurauit dñs a non pen̄ti
bit eū etc Vnde tria oñdit ad suum

ꝓpositum ꝓbandū. Primū est illud qđ in auctē ista ponit ꝑm ordinem melchisedech. Scđm ē illud qđ ibi dicit. Jurauit dñs ⁊c. Tertiū est illud qđ sequit. tu es sacerdos in eternū. Et diuidit in tres ptes: in quibus apls tria predcā ꝓsequit. scđa incipit ibi. et quātū ē nō fine. tertia ibi. a alij quidē plures ⁊c. Circa primū tria facit. qr ꝓmo declarat fitudinē ipsius melchisedech ad xpm: cuius figura fuit. Secđo ondit excellentiā ipsius melchisedech ibi. Intuemini aūt. tertio ex hoc cōcludit ꝓncipale intentū. s. excellentiā sacerdotij xpi respū sacerdotij leuitici. ibi. Si g osummatio. Prima adhuc in duas. qr ꝓmo ponit odicōes melchisedech. scđo ꝓ hoc oducit fitudinem ad xpm. Circa figure ad figuratū. ibi. assimilatus aūt. Prima in duas. qr ꝓmo ponit ipsius melchisedech multiplicē oditionē. scđo ponit eoꝝ interpretacōem. ibi. primū quidē. Circa primū describendo odicōes melchisedech ꝓmo ponit regiā dignitatē. d. (Hic em melchisedech rex salē). Dicūt aūt hebrei qr ipe fuit se filius noe ꝓmogenitus. a erat tūc. ccc. xx. annoꝝ. Salē aūt ꝑm quosdā idē ē qr ihrlm. qr illā ciuitatē ipemet ꝓmo edificauit. a in ea regnāuit ut dicit ysidorus. xv. ethi. Scđm alios ē idē qđ salim vbi baptizabat ioh. ut hr. Joh. iij. Scđo ondit apls ei⁹ dignitatē sacerdotalē. d. (Sacerdos dei sūmi). a addit. h. s. dei sūmi ad ondendū qnō erat sacdos ydoloruꝝ. qr ydolatria tunc tpis vigebat p totū mundū. et ad ipsū ptinebat deo offerre sacrificia. a offerre ꝓpło spūalia. ideo occurrit abrahe de victoria reuertēti: ut bñdiceret ei. a h ē qđ subdit (Et obuiauit abrahe regresso a cede regum: a bñdixit ei). a hoc hētur gñ. xiiij. a qr ille qui offert ꝓpło spūalia debz de ipso accipe tpalia: ideo abrahā dedit ei decimas de preda. a h est qđ dicit. (Cuia decimas diuisit abrahā). ꝑ hoc em ondit se imperfectuꝝ respectu melchisedech. qr ei dabat decimam ptem. q̄ significat perfectionē: eo qr nūs denarius perfectus ē. sibi aūt retinebat nouē ptes q̄ significāt imperfectōnes (Primū quidē). Hic ondit apls interpretatē qđdaꝝ dictū de melchisedech. d. qr nomē eius interpretatur rex iustice. Melchos em idē est qr rex. sedech autē idē qđ iustitia. Salem autē interpretatē pax. Et idō per hoc nomina predcā intelligit qr melchisedech regnabat in pace iustitia. Iste em duo se comitantur secđm qđ dicit. psa. xxxiij. Et erit opus iustitie pax. h est qđ dicit (Primū quidē quidē ꝙ interpretatē rex iustice). hoc ꝓpter nomina (Deinde aūt rex salem qđ ē rex pacis) qđ designat ex loco sui regnis. quif (sine pre. sine mre. sine genealogia. neq; initiū dierū neq; finem vite hns). per h non ē intelligendū qr melchisedech istis caruerit: sed qa de istis scriptura mentōem nō facit. qr non loquif de pre eius: nec mre. nec de prim⁹ vite ei⁹ vel fine. Sed p h videf qr dictū hebreoꝝ sit falsū qui dicunt ipsuꝝ fuisse sem filiū noe. qr scriptura describit prēma mrēm ipsius sema ei⁹ genealogiā. Sed ad hoc posset dici qr scptuā de predictis nō loquif. hoc noīe melchisedech: de q̄ arguit a facit apls mentionē. a hoc sufficit ad rationē figure que frequēter deficit a figurato in pluribz (Assimilatus autē) Ex predictis dicit apls ipsum melchisedech fuisse similem xpō. a eius figurā. Primo quidē ne noīs. qđ interpretatur rex iustice. secūdo ex loco regis. qr sc. rex salem. rex pacis. et ista duo pfecte cōueniunt xpō. sm qđ dicit. ps. lxxi. orief in diebz ei⁹ iustitia. a abundātia pacis donec auferatur luna. qđ nō potest intelligi de pace facta tpe sacramentis. qr illa parum duravit ut habef. iij. Re. sed intelligit de pace. a iustitia data per xpm. similiter ea que sequunf de melchisedech fine pre. fine matre ⁊c. pfecte conueniunt xpō. qr fine pre est in natura humana.

a fine mrē in natura diuīa-Similr fine pncipio-fine fine dieruz-a fine genealogia-Et qz xpi gnatio ī natura diuīa eterna ē:a enarrari non pōt sm q dicī psa-liij-Gnationem eius qs enarrabit-ideo dicit aplus (assumptus āt filio dei) melch-s-(manet sacerdos ineternū) Non qz melchisedech sacerdotiuz fuit ppetuum simplr:sed qz scriptura nō loquī de pncipio a fine sui sacerdotij-nec de successore eiº-a p hoc prefigurauit xpi sacerdotiū qđ est simplr ppetuum (Intuemim) Descpta fuit die ipsiº melchisedech ad xpm-Hic cō sequr aplus pbat sacerdotiū melchisedech fuisse excellentiº q sacerdotium leuiticū-Et diuī in duas ptes-qz primo pbat ppositū-scdō remouz qđam dubiū-ibi-a ita ut dictū sit Prima ī tres sm q ppositū pbat p tres cōes-scda ibi-a hunc q hēbat tercia ibi-a q quidē decimas-Pria cō talis ē Ille q accipit decimas ab alio maior ē illo-qz sicut dictū ē ia ille q dat decimas p hoc p fitē se im pfectū respectu illiº qui accipit decimas-sed melchisedech accepit decimas ab abrahā:g fuit maior abrahā-a p cōs eius sacerdotiū fuit maius q sacerdotiū leuiticū-qz leui dñ dit ab abrahā-a fuit minor eo-qđ autē ē maius maior:ē maiº minore-a hoc ē qđ dicit (Intuemini āt) v-diligēter cōsiderate (quātus sit hic) v-melchisedech (cui a decimas dedit de precipuis abrahā pziarcha) idē pncēps patrum-a p cōs melchisedech fuit maior q leui a q q cūcq a liij prēs ab abrahā descendētes Sed videref alicui q istud argumentuz nō valeat-qz si aliquis ē maior pze epi:nō ppter hoc sequit q sit maior ipso epō-sic autē arguit in pposito q dicit-Dicendū q in lege noua sacerdotiū hz dignitatē a xpō:a nō ex dignitate pēna-a iō ille qui ē maior pze epi:non ppter hoc ē maior epō: sed dignitas sacerdotij leuitici pcedebat ex dignitate pēna-ppter hoc nullus alteriº tribz admittebat-a idō bñ sequī argumentū Et cōfirmatur argum p illud qđ sequ (Et q dem de filijs leui dicit) Ad cuidētiā sciendū q leuite gnaliter recipiebāt decimas a reliq pplo isrl-Inter leuitas aūt illi q erant maiores illius tribz vidicet sacerdotes sūmi filij aaron-nō solū a cipiebant decimā auz leuitis a pplo sed etiā de pte leuitaz recipiebāt decimā q vocabat decima decimarum-Numer-xviij-in signū q sacerdotes erant maiores simplicibz leuitis-a pari cōe melchisedech maior fuit abrahā a quo accepit decimas a p cōs maior ipso leui qui descendit ab eo-a sic idē qđ prius-a hoc ē qđ dicit (Et quidē de filijs leui) generalit acceptis (sacerdotiū accipiētes) a p cōs erāt maiores (mandatum habent decimas sumere a pplo scdm legē) a q noīe pplī non solum intelligan:atie tribz:sed cū hoc etiā simplices leuite-exponēdo subdit-v a fratribz suis (q q ipsi exierunt de lumbis abrahe) sc melchisedech (cui gnatio non annumerat in eis)-qz scptura nō facit mentionē de prē et matre a genealogia eius:ut supra dictū ē (Decimas sumpsit ab abrahā) sicut maior a minore (Et hūc) Hic expomi:secunda cō que talis ē Benedicens maior ē eo cui benedicit-qz benedictōes medius ē inter deuz et illū qui benedictionez ab eo recipit sc melchisedech benedixit ipsū abraham ut hētur genes-xiiij-ergo fuit maior eo a in hoc p magna excellētia ipsiº melchi-q benedixit cū qui facta erat repromissio de xpō-a hoc ē qđ dr (a hinc)-v-abrahā (q hēbat repromissiones benedixit)-s-ipē melchisedech (Sine vlla aūt contradictione)-v-gnaliter est recp (qđ minº ē a meliore benedicatur)-v-a maiore qz in his q sunt qlitate magna:idē est esse maius qđ a melius (Et hic quidē) Hic ponit tercia cō que talis ē-Ille q sp viuit maior ē eo q moritur:sc abrahā mortuº ē:a sacerdotes

veteris testamenti erāt mortales-
non sic aūt melchisedech - ḡ maior
ē ipso abrahā- et sacerdotiū cōm a
ius sacdotio leuitico a ꝫ est qđ sub
dit (Et ꝫ quidē) ꝟ in statu legꝭ mo
isi (morientes hoīes decimas accipi
unt) ꝟ sacerdotes q̄ sunt mortales-
(Ibi aūt) ꝟ ī ipō melchisedech (cō
testat) sc̄z scriptura- (qꝝ viuit) p p̄
dicta non ē intelligendū fīc intelle
rēt aliqui hereticī q̄ ipse melchi
sedech fuerit immōrtis- Sed ꝫ dic²
qꝝ scriptura nō facit mentionem de
morte cōm fīc de morte abrahe- a sac
dotiū ꝟe- testa- a ꝫ sufficit ad vōnem
figure q̄ debet a figurato deficere: si
aut vmbra a veritate- Et iō intellēs
melchisedech p hoc q̄ de morte cōm
nō fit mentō in scptura sufficienter
fuit figura xp̄i sacerdotē noui testa
mēti q̄ viuit in eternū (Et ita) Hic
remouet qđ dā dubiū ār̄ predcā- qꝝ
rōnes sue p cesserūt ex ꝫ q̄ abrahā
dedit decimas ipsi melchisedech Et
posset aliqs dicere- licet abrahā fu
erit decimat9: non tñ sequit q̄ leui
decimat9 fuerit- Hoc remouet aplꝰ
d- q̄ immo sequit q̄ leuia oēs q̄ de
abrahā descenderūt adh̄ erāt in lūbis abrahe qñ dedit decimas melchi
sedech- a idō leui in abrahā decima
tus ē- a ꝫ est qđ dicit (Et ita ut di
ctū sit) ꝟ sequit ex dictis- (qꝝ p abr̄
hā a ipse leui decimatus ē qui decī
mas accepit) qꝝ illi de tribu leui ac
cepēt decimas a reliquo ppl̄o isr̄l-
(Adhuc em̄ in lumbis patris erāt)
ꝟ abrahe a quo accepit decimas- si
autē aliqs ex dictis arguat q̄ xp̄s
decimatus fuit in abr̄ham- qꝝ descē
dit de eo- Dicēdum q̄ non valet- qꝝ
descendit de abr̄hā sc̄m corpulen-
tam substantiā tm̄: sed non ꝺm vōz
scialem- a iō non fuit decimatus in
eo- qꝝ non fuit cōceptus ex semine
virili: sed virtute sp̄ūssancti a ꝫ ha
bet diffusi9 tractari- in- sm̄arum- pp
ter qđ ad p̄ñs dimitto- (Si ergo cō
summatio)- Hic ex predās p bat a
plꝰ sacdotium xp̄i cē excellenti9 sac
dotio leuitico a cuacūare ip̄ū p hoc
q̄ ē ꝺm ordinē melchisedech- sc̄m
q̄ dicit p̄s- centesimonono vbi dic
tur de xp̄ō- tu es sacdos in et- ꝺm or
melchisedech- ut supradictū ē- i- c-
Et diuidit in duas ptes ꝺm duas
vōnes- sc̄da incipit ibi- a amplius-
Ad euidētiam p̄me vōnis notādū
q̄ sacerdos non ē sine lege- sc̄m q̄
dic² in glosa- ppt̄ qđ a lex vetus ad
ministrata fuit ppl̄o p sacdotes ve
teris testamenti- a firmit̄ lex noua
p sacdotium xp̄i- a idō lex a sacdoti
um sese comitant- ita q̄ mutato
no: a aliud muta². Ex quo p; q̄ aū
scriptura dicit p̄s- cētesimonono q̄
sacdotiū xp̄i dēbat surgē ꝺm ordinē
melchisedech q̄ ē alī9 ab ordie leui
tico: eo q̄ sacdotiū leuiticū fuit im-
p̄fectū: aliter nō esset nāe immo super
fluū surgere sacdotiū nouū ꝺm ali
um ordiem- a ideo sacdotiū leuiticū
cessat aduenīēte sacdotio xp̄i: sicut
vmbra aduenīēte veritate a imp̄se
ctū aduenīēte p fecto- a eo dē mō ve
tus lex aduenīēte noua q̄ lex a sac
dotiū pari passu currūt- a ꝫ ē qđ di
(Si ḡ cōsummatio) ꝟ p fectio (p sac
dotiū leuiticū cāt) supple nō esset nes
cessariū aliud sacrificiū- Cōcā sub
di² (Populus em̄ sub ipso) ꝟ sacer
dotio leuitico (legē accepit) in mon
te sinay- ut p; exo- xx- si ergo illud
sacrificiū fuisset p fectū (q̄d adh̄ nāa
tium fuit ꝺm ordinē melchisedech
aliū surgere sacdotē a nō ꝺm ordiē
aaron dic) ꝟ q̄ nō dicere² sacerdos
ꝺm ordinē aaron: sed ꝺm aliū ordi
nē- quasi dicat- nō fuisset nāe- a iō
cum ꝫ nāe appeat ex scriptura p̄s-
cētesimononi- q̄ dicit surgere sacdo
tiū xp̄i ꝺm ordinē melchisedech- p
hoc manifeste p; q̄ sacdotiū leuiti
cū a aaronicū qđ idem ē cuacuat p
sacdotium xp̄i- a p consequēs lex ve-
tus q̄ illud sacdotiū comitat- a ꝫ
est qđ subdit (Trāslato autē sacer
dotio: nāe ē ut legis trāslatio fiat)
Dr̄ āt sacdotiū veteris legis fit trāsl
latū: declarat aplꝰ vlterius per hoc

q̄ xp̄s a quo incepit sacerdotiū nostri testamēti-nō fuit de tribu leui de qua erāt sacerdotes isti-sed ꝺ tribu iuda de qua loquit̄ pl̄s-et h̄ est q̄ꝺ dicit (Jn quo em̄ hec dicūtur)-i. in xp̄o de quo p̄dcā scriptura impleri ꝺr (de alia tribu)-i. ꝺ tribu iuda (de q̄ nullꝰ altarío p̄sto fuit) ad mīstrās deū ut sacꝺos (Manifestū ē ād̄) pz lrā. (Et amplius) Hic ponit̄ secūda ō q̄ est tale. Necesse ē surgere aliū sacerdotem vt̄z per nōnē predictā-g necesse fuit surgere aliā legē-q̄ sacerdotiū a lex pari passu currūt Vñ a sic̄ sacerdotiū illud ꝺsistebat in q̄ busdā sacrificijs carnalibz-sic a lex vet⁹ p̄mittebat ō carnalia Lex āt noua p̄mittit ō spūalia a eterna. Et iō lex vetus a ei⁹ sacerdotiū euacuātur: sic̄ quedā imp̄fecta a infirma-et h̄ est q̄ꝺ ꝺ apl̄s (Et amplius adhuc manifestū est)-i. alia vō e p̄ apositū-(si ꝑm similitudinē melchisedech exurgat alius sacerdos qui non sēm legē māḍati carnal̄ fūs est)-i. institutus-sic̄ erat institucō sacerdotij veter̄ legis (q̄ ꝑm v̄tutē vite insolubil̄)-i. eternē: q̄ꝺ declarat p scripturā-ꝺ- (Cōtestat em̄) scriptura de xp̄o (tu es sacerdos imeternū)-ꝑter q̄ꝺ sequit̄ (Reprobacō q̄dē)-i. euacuacō (fit precedētis māḍati)-i. veter̄ legis que prior fuit noua ordine tēporis-nō tñ ordine dignitat̄-q̄ imp̄fecta precedūt p̄fecta in tēpe Et sūḍit cām euacuacōnis (ꝑter infirmitatē ei⁹)-i. mutilitatē Dicit̄ em̄ lex vetus infirma-q̄ non poterat inducere ad vltimū finē que ē finis legis ꝺme Dicit̄ ecc̄ iustit̄-q̄ ñ ꝺferebat grās-h̄ebat tñ vtilitatem inquātū retrahebat ab ydolatria a disponebat ad xp̄m sic̄ ei⁹ figura. Et ꝑter h̄ sūḍit (Nihil em̄ ad perfectū adduxit lex) q̄ ñ cōferebat p factōez grē a gl̄e-sed h̄ seruabat̄ p factōm legis noue q̄ cōfert vtrūq̄. a h̄ est q̄ꝺ sūḍitur-(Introductō ō melioris spei per quā p̄ximam⁹ ad deū) (a quātū ē) Oñsa excellentia sacerdotis xp̄i ad sacerdotiū leuiticū per illud q̄ꝺ in autoritate premissa ꝺr-scꝺm ordinez melchisedech. Hic ꝺñr h̄ idē oñdit ꝑ hoc q̄ ibidē ꝺicit Jurauit ꝺñs. Et arguit sic-illꝰ q̄ꝺ statuit̄ sine iuramēto firmius est q̄ꝑ illud q̄ꝺ statuitur sine iuāmēto. Vñ a iuramentū diuinū signū est certissimū sui ꝺsilij: q̄ꝺ est immutabile. vt dictū est ca. vj. sacerdotiū autē xp̄i institutū est a deo a sine iuāmēto. vt̄z per scripturaz. p̄s. cix. Jurauit dominus a ñ penitebit eum tu es sacerdos in eternū. Sacerdotiū autē leuiticū sine iuramento institutū ē a deo. vt̄z exo. xxviij. vbi ꝺr sic. Applica fratrē tuū aarō cuz suis filijs de medio filiorum isr̄l vt sacerdotio fūgantur mihi ac̄. ibi nullū interpōt iuramentū diuinū. ergo sacerdotiū christi firmius a excellentius est sacerdotio leuitico. et hoc est q̄ꝺ ꝺicit h̄. (a quantū est hoc nō sine iureiurādo)-quasi ꝺicat: magnū est valde q̄ sacerdotiū cristi nō est institutū sine iuramento diuino. quia nō sic factum est de sacerdocō veteris legis ꝑter q̄ꝺ sequitur. (Alij quidē sine iuramento sacerdotes facti sunt)-s. in veteri lege (Hic autē ihūs)-i. cristus (cum iureiurādo) institutus est (per eū)-i. per p̄m (qui dixit ad illū. Jurauit ꝺñs ac̄)-a q̄ sacerdos medius est inter deum a pplm referēs pplm i deū-a beneficia ad pplm. Jō quanto melius est sacerdotiū cristi: tanto meliora beneficia pronūciantur populo. Et hoc est quod subdit (Intantū melioris testamenti)-i. melioꝝ bonoꝝ. s. et noꝝ. q̄ noīe testamēti designatur aliq̄ bonū: q̄ꝺ datur per testamentū. Testamentū autem nouū p̄mittit ō celestia et eterna: q̄ꝺ ꝑ̄ie est testamentū cristi. Ideo sequitur (Sponsor factus est ihēsus) Jn veteri autē testamento nō promittebātur nisi tēporalia carnalia que mentē hominis ñ quietāt (Et alij quidē) Hic cōsequēter probat sacerdotiū cristi excellē sacerdotiuz

leuiticū. p hoc qđ dicit in autorita te pſ. premissa. tu es sacerdos inet nū. Et diuidit in duas. qz ꝑmo sa at qđ dictū est. scđō ex hoc cōcludit efficaciā sacerdotij xp̄i. ibi. Vnde et saluare. Circa primū sciendū q illa q̄ sunt corruptibilia in corpalibus multiplicant in eadem spē sicut pz ad sensū. Ista autē q̄ sunt incorru ptibilia nō sic multiplicant. sīc pz q ēvnicus sola vnica luna. In sa cerdotio aūt leuitico fuerūt plures sūmi sacerdotes sibīnuicē succeden tes. qz eleazar successit aaronī. a phi nees ipsi eleazaro. et sic de alīs. In sacerdotio aūt xp̄i est vnicus tm̄ sū mus sacerdos. Alij aūt oēs non sūt nisi ministri. ſm q dicit apls pri cho. iij. Sic nos existimet hō ut mi nistros xp̄i. Ex quibz pz q sac dotiū leuiticū fuit corruptibile a trā sitoriū. sacerdotiū vero xp̄i incorru ptibile ēa eternū. Eternū aūt excellē tius ē corruptibili. g̃ t̄. a ß est qđ dicit (Et alij quidē plures facti sūt sacerdotes) in lege veti. a cā subdit (Idcirco) v. ꝓpt hoc (q morte phi beren. ꝑmanere) cū eēnt corruptibi les (hic āt) v. xp̄s (eo q maneat in eternum sempiternum hz sacerdotiuz. Vnde a saluare). Hic ex predcās cō cludit efficaciā sacdotij xp̄i. effectꝰ em̄ eternus non pōt induci a cā tpa li: sed tm̄ a causa eterna. a idō xp̄us qui ē sacerdos in eternū pōt dare sa lutē eternam. a ß est qđ dicit (Vñ a saluare impetuū pt) Modꝰ aūt p quē hoc facit ē nature excellētia. et pietatis abundātia. Primū pz. qz li cet hēat naturā humanā p quaz di stat a pīe: ē tñ vnita nature diuine p quā indistans ē ab eo. a ß tāgit cū dicit (Accedēs p semetipsū ad de um) Accedere em̄ ad aliquē nō con uenit nisi ei qui aliquo mō distat ab eo. Xp̄us aūt distat a pīe ſm natu rā humanā tm̄. a ß mō ꝛpetit ei ac cedere ad prēm. Veruntñ qz hz ean dem naturā cū pīe: iō accepit per se metipsū. hoc aūt non pōt cōpetē ali cui pure creature. Et qz in xp̄o ē ex cellētia nature diuīe: sequit q̄ sem pviuit qz semp vita diuina ē eterna. Et hoc ē qđ dicit (semp viuens) ex cellētia autē pietatis tangit ei dia (ad intpellandū p nobis) qz hz tā te excellētie sit sicut dictū ē: tñ ex pi etate sua ē nr̄ aduocatus. ſm q dr prima io. j. Aduocatū hem9 apud prēm ihesū xp̄m. intpellat em̄ p no bis in corpe qđ p nobis assumpsit ipsū patri repñtando. similr in aīa p ipsū naturale deſideriū de nrā sa lute exprimēdo (Talis em̄) Postq̄ oñdit sacerdotij xp̄i excellentiā. hic oñr oñdit eius nēcitatē. Pfectū em̄ nēcarium ē ad excusionē imppfectō mis. sacerdotiū autē leuiticū fuit im pfectū. a iō nēcarium fuit sacerdoti um xp̄i qđ est pfectū. Et idō oñdit primo q quicq̄d pfectionis fuit in sacerdocō leuitico totū ē in xp̄o. scđō qz ab eo excludit quicq̄d erat imp fectionis. ibi. Qui hz nēcitatē. Cir ca primū sciendū q in sacerdotio ve teris testamēti req̄rebat sanctitas. ut habet leuitici. xxi. Panes dei sui offerūt: idō sancti erūt. Req̄rebatur etiā innocētia. leui. xxij. Custodiet precepta mea ut nō subiacēat pcō. Innocētia em̄ ē puritas a pcō. Re quirebat etiā impollutio. leui. xxi. Nō de scie aaron sacerdotē q̄ habu it maculā nō accedat offerre t̄. Ite req̄rebat segregatio a cōiūnctis. leui. xxi. Nō cōmisceat stirpē gene ris sui vulgo gentē suę. Ista autē p fectissime erāt in xp̄o. et hoc ē qđ dr (Talis em̄ decebat ut nobis esset pō tifex scūs) qz xp̄s ab instanti ꝛceptō nis fuit scūs sanctoz. Sanctū ei idē ē qđ applicatuz ad diuina. ꝛpter qđ etiā res inaiate si ad diuinū cultuz applicent dicunt sancte sicut calix altaria ꝛ similia. Humanitas vero xp̄i ab instanti ꝛceptionis fuit appli cata deo in vnitate suppositi: que ē maxima applicatiō. (Innocēs) hoc etiā maxime cōpetit xp̄o: qui pcm̄ non fecit. nec inuentus ē dolꝰ in ore

eius ut hēatur pri-petri-ñ (Impollutus)-r-sine corpali deformitate-qz talis deformitas cātur:vel a cā intrinseca sc; a defectu virtutis formati ue-vel ex defectu materie: p quē modū cōtingūt monstra in natura humana:sed nautrū habuit locum in xpō-qz corp9 eius fuit formatū-virtute spūssancti q̄ ē infinita- matia āt fuit corpis fuit purissim9 sanḡs btē virginis-Aliter cātur deformitas a cā extrinseca-s-q aliqs ꝓpter peccatū suū priue' maū vel pede vel oculo-aut qz malo regie aliquis ꝓdit manū-oculū vel pedē:qđ in xpō non hūit locū-utz(Segregatus a pctōribus)Et ꝑm hūc videt falsū de xpō-qđ dicit Matth-ix-Discūbente ihesu in domo:ecce multi publicani et pctōres venientes discūbebāt cū ihū a discipulis suis-Dicendū q xps venit tanq̄ medic9 pctōz a iō non debuit segregari a pctōribz quantū ad cohitacōem-Et ideo legit cū pctōribz comedisse a bibisse a tanq̄ pissim9 medic9 descendisse ꝓpt eoz salutē: fuit tñ segregatus a pctōribz q̄ntū ad ptiāpacōez cū eis in pctō-qz talis segregatio erat virtuosa a salutari nrē accōmoda-non sic aūt segregatio prima(a excellētiori cētis factus)-qz ꝑm naturā diuinā excellit oēm creaturā(Qui nō hz nēcitatē)Hic añr excludit a xpō impfectiones q̄ erant in sacerdotibz veteris testamenti-erat ei impfectionis eo q sac̄ dos ve-testa-non solū offerebat sac̄ficiū p peccatis ꝓpīs in die expiationis: sed etiā cū hoc offerebat vitulū pro pctis ꝓpriis-Itē impfectionis erat eo q hoc fiebat ñ tm̄ semel:sz pluries-qz oblatio non sufficiebat p oibus pctis ꝓpter sui impfectōz-xps aūt vnā tm̄ obtulit hostiā sc; corp9 suū in cruce:nō tm̄ p pctis ꝓpriis:sz p alienis-a hoc ē qđ dr hic(Qui nō hz quotidie nēcitatē tc̄)a pz ira vs qz ibi (Lex ei homines ostituit sacerdotes infirmitatē hñtes)-r-pmitatez ad peccandū-a sic peccaban' aliqñ sicut alij homines-nō sic autē xps-ꝓpt qđ subdit (Sermo aūt iurisiurādi q̄ post legē ē filiū in eternū pfectū)-r-verbū diuinū loqns de sacerdotio xpi ostituti p iuramentū diuinū ut supradictū ē oñdit qz filius dei ē cōstitutus sacerdos no-testa-qđ ē p9 legez mopsi ordine tpis:sz nō ordine dignitatis-Ad maiorē euidentiā vitius verbi qđ hītum est in hac ca-qđ min9 est a maiore benedicit Videt qz nō sit verū grialiter Primo qz papa ordinat ab epō hostiē-a tñ ꝓp maiorē ē ex ipsa sua electione:etiā ante q̄z ordinet-a archiepūs cōsecrat a suffraganeus ipso minoribz-In cōtrariū est autoritas apli-qz dicit illud esse verū sine vlla traditione-Dicendum q circa hoc errauerūt quidā heretici qui noiant paupes de lugduno-Qui ei quilibz iustus maior ē quocunq pctōre-Ideo dixerit q sacerdos pctōr non pōt benedicere iusto etiā puro laico:sed cōsideret quilibet iustus etiā purus laic9 ē sacerdos verus:a null9 alius-Sed hic error ē nimis pniciosus-qz si sanctitas ministri sit de nēcitate sacramēti nulla erit certitudo in sacris cētis qz null9 scit certitudinaliter se esse in statu grē a multo min9 pōt hoc scire de alio a per oēs de nullo scire' vtz esset baptisatus vel non-nec de quocunq alio sacramēto essz aliq̄ certitudo-Et ideo dicitur q q̄n aliquis agit in virtute ꝓpria:tunc queri' de ipso quis vel q̄lis sit qz eius homitas vel malicia variat solū actionē ꝓpriam:sed q̄n solū agit in virtute alterius nō variat-bona ei elemosina datur a bono p malū seruū a eo dē mō deus offert bonū a vel sacramentū p malos ministros-Ideo dictum apostoli vez ē sc; qz minor a maiori bñdicit-qz quilibet institutus mīster xpi maior ē quocūq alio inq̄ntū ē homo vel pctōr-Sed adhuc vna obiectio est de sacerdote corpus xpi cōsecrante-a nō videt qz sacerdos sit a tiq̄ mō maior ipō-Dicēdū q sacerdos

q-j-

ofecrat ipsā materiā qua maior est
Xps aūt in q̄tum de⁹ ofecrat corp⁹
suū · a sic p3 ppositū · Ad argumēta
dicendū q̄ patēt ex dictis · Electꝰ ei
in papā submittit se voluntarie in q̄
tum ē hō epō hostien̄ · inquantū est
miſter dei · a eodē mō archiepꝰ suis
suffraganeis

Capitulum Octauum

Capitulū aūt sup ea q̄ dicun
tur) Postq̄ apls supius oñ
dit eminētiā sacerdotij xpi:
respectu sacerdotij leuitici a hō nē
psone sacerdotis · Hic autē idē oñt
nōe officij sacerdotalis · Et diuidit
in duas ptes · q̄ primo oñdit h̄ in
gñali · secō magis in spāli · secda in
cipit in pncipio ca · ix · ibi · Habuit
quidē ⁊c̄ · Prīa in duas · q̄ p̄mo p3
ponit intentū · secūdo pbat · ibi · oīs
ei pontifex Jn p̄ma p te pponit intē
tum suū q̄ntum ad duo Primū est
mod⁹ dicēdi dicēs q̄ intendit pcede
re hic sūmarie · a hoc ē q̄ dic² (Ca
pitulū aūt ⁊c̄ ·) Capitulū em̄ dic̄t a
capite · q̄ sic in capite virtualit̄ oti
net quicq̄d est in corpe · non tñ for
maliter explicite · ita declarato pticu
laris seu capitulariē dic̄t q̄n aliq̄
ibi summatī tractant · Secūm ī quo
mō suā intētio ē respectu dicēdoꝝ
q̄ intēdit dicere de dignitate huj⁹
pontificis ex⁹ dignitas ostitit in nāe
excellētia in q̄ est equalis p̄i · a hō
est q̄ subdit (Talem hēmus pon
tificē qui ocedit in dextra sedis ma
gnitudinis) · v · p̄is cui appropriat
magnitudo a potētia in diuinis · se
dere em̄ ad dexterā pat̄s importat
equalitatē filij ad prēm ut supradi
ctū est j · ca · Et q̄ officiū pontificis
ē custodire sacra · ideo sequi² (sancto
rum miniſter) Xps ei inquantum
hō ē miniſter sacerdoꝝ sed in q̄tum de
us ē actor ipsoꝝ · Jsta aūt sac̄ sunt
grā in pntia glā in futuro · q̄ nō po
terāt administrari in tabernaculo ve
te · testa · sed tm̄ prefigurari · ppt̄ q̄ s
sequit (a tabernaculi vel q̄ fixit de
us a nō hō) de quo tabernaculo dr ps̄
xviij · Dñe quis hītabit in tab · tuo ·
Jstud tabernaculū nō ē factum ab
hoīe sic fuit tabernaculū moysi · q̄ s
fecit bezeleel · utz in exo · (Oīs ei pō
tifex) Hic oñr pbat ppositū · Et di
uidit in tres · q̄ primo oñt q̄ xps ē
miniſter aliquoꝝ sacerdoꝝ · secō q̄nō
ē miniſter sacerdoꝝ ve · test · ibi · si q̄ es
set · Tercio oñdit q̄ ē miniſter meli
oꝝ sacerdoꝝ ibi · nūc aūt melioꝝ Jn p̄
ma p te arguit sic · Oīs pontifex est
miniſter aliquoꝝ sacerdoꝝ · q̄ s p3 hoc
q̄ ostituit ut offerat sacrificia ad sa
crificandū ppl̄m placandū deū ut
ē · declaratū ē · ca · v · xps aūt ē ponti
fex ut ibidē dictū fuit · q̄ ē miniſter
aliquoꝝ sacerdoꝝ · a hoc ē q̄ s · Oīs
pontifex ⁊c̄ ·) a p3 trā (Si q̄ esset) Hic
oñr oñdit q̄ xps nō ē miniſter ali
quoꝝ sacerdoꝝ ve · testa · aliter nō esset
necessariuꝫ sacerdotiū suum · q̄ illa
p̄nt per alios miniſtrari · s · per sacer
dotes ve · testa · ad quoꝝ officiū per
tinet administrare talia · a hoc ē q̄ s di
citur (Si ergo esset sup terram) · v · si
cerdotū (ipē
sacrum ptīnēs ad xp̄i miniſteriū
nō esset sacerdos) · v · eius sacerdotiū
nō esset nēcarium · (cū essent qui of
ferrent sēm legē munera) · s · sacer
dotes ve · legis (q̄ exemplaria · vmbē
deseruiūt cēlestium) Dicunt ei sacra
ve · le · in quibꝫ deseruiebāt sacerdo
tes vmbra cēlestiū in q̄ntum imper
fecte · a obscure illa repñtabant · sicut
vmbra corpis hūani imperfecte eꝝ
figurā repñtat · Dicitur etiā exem
plar cēlestiū · in q̄tum erāt ducētia
in cognicōez ipsoꝝ · De vōe ei exem
plaris ē prioritas respectu exēplati
Sed prius aliq̄d dic̄t dupl̄r · Uno
mō sm̄ cognicōez nrām · a sic sacra
ve · le · dicunt exēplaria cēlestiuꝫ ut
dictū ē · Alio mō dr aliq̄d prius alte
ro simplicit · a sic ē econtra · q̄ ipsa
cēlestia fuit exemplar eoꝝ que fa
cta sunt in tabernaculo moysi · q̄ s
fuit factū ad exemplar cēlestium · a
hoc est q̄ subditur (Sicut responsū
ē moysi · Nūc autē melioꝝ sortitꝰ ē)

Hic ꝛñr oñdit q̄ xp̄s miníster est melioꝛ sacꝛoꝛ. Et diuidit in duas ptes. q̄ primo oñdit ꝓpoſituꝫ. ſcdō reddit cauſā dicti. ibi (Quāto melio ris. Jn prima igit̄ pte ꝛcludit ex p̄ dictis q̄ xp̄s ſit miníster meliꝛ sacꝛoꝛ. q̄ oñſum eſt q̄ ipſe ſit miníster aliquoꝛ sacꝛoꝛ. Jtē oñſum eſt q̄ ipſe nō ſit miníster sacꝛoꝛ ve. le. ex quo ſeq̄t̄ q̄ ipſe ſit miníster me lioꝛ sacꝛoꝛ: ſicut a ſuū ſacerdotium meliꝰ a pfectius ē. a ꝟ̄ ē qꝰ dicꝫ (Nūc aūt meliꝰ ſoꝛtit̄ ē miſteriū) ꝛ. melioꝛ sacꝛoꝛ a hoc fuit offerēdo carnē ſuā in cruce q̄ fuit oblatō op tima a ꝛcellentiſſima ſaluti nrē. q̄ oblata fuit ex maxima caritate de uocōe. Sed ꝫ ꝟ̄ videt̄ eſſe illud qꝰ ē predictū. ſ. q̄ miníſteriū xp̄i nō eſt circa aliqꝰ terrenū. caro aūt xp̄i de terra ē. g̃ terr̄. Dicēdū q̄ licet caro x̄ abſolute ſūpta ſit de terra: nō tñ ꝺꝛ tatꝫ mita. Sēdo q̄ vtute ſp̄ūſā foꝛ mata. a ꝓpter ꝟ̄ dicit̄ ioh. iij. qui de terra ē de t̄ra loquit̄ qui aūt de celo venit ſup oēs ē (Quāto melioris) Hic reddit cām dicti vi. q̄re ſit me liꝰ miníſteriū xp̄i. Circa qꝰ ſciēd q̄ miníſteriū ſacerdotl̄ ē educere po pulū in deū: admīſtrando legē diui nā ꝓpło. q̄ ē mediatoꝛ dei a ꝓp̄li. et ideo quanto melioris teſtamēti me diatoꝛ ē: tanto meliꝰ hꝫ miníſteriū q̄ aūt teſta. nouū meliꝰ ſit cuiꝰ ad miníſtratoꝛ eſt xp̄s ꝓbat duplicit̄ Scḋa ꝓbatio ponit̄ ibi. Nā ſi illud. Prima ꝓbatio talis ē. Jllud teſta mentū qꝰ ꝓmittit meliora meliꝰ ē: ſed teſtamētū nouū ꝓmittit melio ra q̄ teſta. vetus: q̄ ꝓmittit hō ſpū alia a eterna. ut ꝓꝫ matth. v. a ī mꝫ tis aliis locis. vetus āt ꝓmittebat terrena. ut ꝓꝫ yſa. j. Si audieritis me bona terre comedetis. a ꝟ̄ eſt qꝰ dici tur hic q̄ xp̄s hꝫ meliꝰ miníſteriū (quanto a melioris teſtamēti me diatoꝛ ē qꝰ in melioribꝫ repromiſ ſionibꝫ ſanctitū ē) ꝛ. firmatū (Nam ſi illud). Hic ponit̄ ſcḋa ꝓbatio ad idē. Et diuidit̄ in duas q̄ primo in ducit ſuā ꝓbationē. Scḋo ex dictis cōcludit p̄ncipalem intētionē. ibi. dicendo nouū. Circa primū duo fa cit. q̄ ꝑmo ponit ſuā cōem. ſcḋo pro bat minoꝛē illiꝰ cōis p ſcripturam ibi. vituperans. ſcō ſua talis ē. Per fectū a fine defectu meliꝰ ē q̄ imper fectū a defectuoſū. teſtamentū autē nouū pfectū ē a fine defectu. vetꝰ āt imꝑfectū a defectuoſū ſicut multipl̄r declarauī in principio hꝰ opis. a ꝓp ter ꝟ̄ nēcarium fuit teſtamentū no uū ad tollendū vetis teſta. impfe ctionē a ꝟ̄ eſt qꝰ dicit (Nā ſi primus illud a culpa vacaſſet) ꝛ. ſine defectū fuiſſet. Non pōt hic accipi culpa p pctō. q̄ dicit̄ coma. vñ. Mandatū ſanctū a iuſtū (Non vtiq; ſecundi) ꝛ. teſtamēti noui (locꝰ inquiꝛeꝛe) q̄ non fuiſſet nēcarium ſi primū fu iſſet ſine defectu (Vituperans) Hic p bat minoꝛē. ſ. q̄ ꝓp̄ imꝑfectionem primi teſtamēti nēcariū fuit dari ſe cundū p autoritatē q̄ tētur ihere. x xxj. licet verba ſint aliquo mō mu tata. q̄ apl̄s allegat ipſā ſm tranſ lationē. lxx. a in illa autoritate pri mo tangit̄ cōditio ve. teſta. Et ſcḋo ꝺditio nouī. ibi. Hoc ē teſtamentū Dicit igit̄ primo ſic (vituperans eos di cit) ꝛ. dñs imꝓperando eis q̄ erāt ſubvenī teſtamētoꝛ: loquit̄ per ihere miā id qꝰ ſequit̄ (Ecce dies venīt a ꝛſūmabo) ꝛ. pficiam. q̄ no. teſ. tinet pfectionē ut ſupra declaratū eſt multipl̄r in principio hꝰ operis (Sup domū iſrahel a ſup domuꝫ iu da) q̄ ad eos venit xp̄us in ꝓpria p ſona. ſm q̄ ipſemet dicit matth. v. (Non ſum miſſus niſi ad oues que perierunt domꝰ iſrahel (Teſtamen tum nouū: non ſm teſtamentū qꝰ dedi patribus eoꝝ) q̄ aliq̄ vetꝰ teſta. ſunt caſſata p nouū. ſc̄z cerimo nialia a iudicialia. diuiſimo de tñ ut ſupradictū eſt in principio hꝰ opis (Jn die q̄ apprehendi manū illoꝝ ut ducerē eos de terra egipti) q̄ ſic̄ puer per ſe non pōt ire a ꝓp̄hendi. q. ij.

per manū · sic filij isrl educti sunt de egipto virtute diuina · qz nō poterāt p se ire · sequif (qm̄ nō pmanserūt in testamento meo) qz statū p9 publicacōez mandatoz verbi diuini fecerūt sibi vitulū oflatilem · utz exo · (Et ego eos neglexi dicit dñs) · qz ꝑt pctm̄ vituli alioq̄ fuerūt occasi · a alijs pmissi sunt cadere in alia pcta propt̄ q̄ perierūt in solitudie coruz cadauera · a sic dicit eos neglexisse inq̄tum dimisit eos sic perire · sicut res negligi 9z q̄ piri pmittitur (Qz hoc ē testamentū) Hic tangit3 odicō no · tes · Et ꝑmo quantū ad a9 datō nē · qz datū ē principalit iudeis quibus xp̄s predicauit · a ꝟ ē qđ dicit (qz hoc ē testamentū qđ disponam domui isrl) hoc̄t ei gentiles sint admissi ad no · te · hoc tm̄ factū ē sicut in serif oleaster in bonā oliuā · sm qđ dicit apl̄s ro · ix · Scdō tangit3 oditio no · test · quantū ad tps datiois cū 9z (D9 dies illos dicit dñs) · · p9 aut sum ve · tes · sicut pfectū ē posterius tpe q̄ ipsū imp̄fectū · a sic mgr̄ datur post pedagogū · Lex ei pedagogus nr̄ fuit in xp̄o · ut dicit gal · iij · Tercio tangit3 oditio no · te · quantū ad modū dandi cū 9z (Dabo leges meas in mentes eoz) fidē inspirando (a in corda eoz suprscribā eas) p caritatē formando · qui modus ē ꝑpus ipsi9 dei · s · intrius illuīando · et sic data ē lex noua apl̄s qñ xp̄s aperuit eis sensū ut intelligēnt scripturas · a qñ misit eis sp̄m̄ sanctū · Hō aūt pōt aliū docere formādo extrius signa sēsibilia a voces a ofitia · a hō mō data ē lex vetus vt h̄etur exo · xx Cunct9 aūt ꝑpl̄s videbat voces a tam pades ect̄ · Dicit aūt leges meas in plurali · qz liz lex no · sit vna · tm̄ ibi sunt plura precep̄ · a ofitia a spiritu inspirata · Quarto tangit no · te · efficacia cū 9z (a ero eis in deū · a ipsi erunt mihi in pplum) qz lex noua ē lex amoris · qz diuidit filios regni a filijs pdicois (Et nō docebit vnus quisq; p̄rimū suū) Hoc ꝑt intelli

gi dupl̄r · Vno mō de cognicōe vie · a sic istud verbū refert ad apl̄os q̄ oēs instructi fuerūt imediate a xp̄o a nō vn9 ab alio · Vña paulus qui fuit posterior dicit gal · i · Notū vob facio frēs euangeliū qđ euangelizatum ē a me · qz non ē sc̄m hoiem neq; ei ab hoīe accepi illud neq; didici sed revelacōe ihu xp̄i · Alio mō pōt intelligi de cognicōe pāie · a tunc refert ad oēs beatos sp̄aliter post iudiciū futurū · qz nō angeli supiores illuīant inferiores de hijs q̄ ptinēt ad explenda mīsteria ꝑpt̄ electos ꝟ pacto iudicio cessabit talis illuīnatio · a hꝰ expositio vltima magr̄ cōcordat hr̄ · Sed qz efficacia no · te · non solū se extēdit ad cognicōez · ꝟ etiā ad pctōz purgacōez · iō sequit (qz propiab9 ero iniquitatibz eoz) remittēdo in pñti (a pctōz eoz nō memorabor) ad puniendū in futuro (Dicendo) Hic ex predcis cōcludit pñapale intētum · Exq̄ ei dñs p ihēre · võluit te · no · c9 xp̄us ē mediator · ut p predcā · sequif p oseqns qz precedes test · dicat vetus · qz nouū dicit relpectu vet̄is · a hoc est qđ dicit · (dicendo nouū) de testamēto xp̄i (vetauit p us) · v · oñdit qz testamentū precedēs debeat dici vetus · qđ autē veterasc̄at ꝑprie mensuratur tpe · a omne tale defect in tpe ut habet2 quarto phisi coz · ideo sequif qz ve · tes · fit euacuatum p nouū · a hoc ē quod subdit (Qđ autē antiquat a senescit ꝑpe teritū est) Ad euidentiā maioz̄ huiꝰ qđ dictum est in pte precedēti immediate queri2 · vtz lex noua debuit dari a xp̄o in scriptis · Et arguit2 primo qz sic · qz scriptura deseruit memorie in futuz · ꝟ lex xp̄i esset duratura vsq; in finē mundi · sm illud huī · xxi · Celū a terra transibūt verba āt mea nō transibūt · ergo videt qz xp̄us debuit doctrinā suā scribere · Jtē lex vetus fuit figura noue ut h̄etur in hoc ca · sed lex ve · fuit scripta a deo · sc̄m qđ h̄etur exo · xxiij · Dabo tibi duas tablas lapideas

legem a mādata q̄ scripsi-ergo lex noua debuit scribi a xpō-qz figura dz correñdere figurato-Contra-si xp̄s aliq̄d scripsisset: illud potissime dz esse in canone sed tale nihil ibi habetur: ergo cet̄-Rñdeo-Dicendū qz doctrina xp̄i nō debuit ab eo describi qz excellētissimus modus docendi dē tur excellentissime doctrine-nūc āt ita ē qz efficacior ē modus docendi vō: bo qz scripto-qz scriptura non ē nisi vox mortua-Ēt iō xp̄s qui ē doctor excellentissimus nō nouerat modū docendi p scripturā qui ē imperfectus sed solus modus docendi per verbū q̄ est perfectissimus-Discipulis aūt suis recedētibus a tanta perfectione noverat doctrinā xp̄i scribere-pter qđ scripserūt euāgelia et alios libros noui testa- tinentes doctrinā xp̄i-Simile h9 inuenit apud antiquos philos-qz aliqui inter eos excellētissimi: pitagoras a socrates dicunt nihil scripsisse tñ discipuli eorum dicunt multa scripsisse-Sed nō qz nō ē cōueniens illū doctorē scribē ex doctrina nō pōt trāsgredi-talis fuit xp̄s sm qđ dicit ioh-vlti-Sunt aūt alia multa q̄ fecit ihs: q̄ si scriban² per singula nec ipsum mundū arbitror capere eos q̄ scribendi sunt libros-Qđ exponēs aug-dicit qz nō ē intelligē dū pter excessū quantitatē motis: sed vtutis-Ēt iō xp̄s non debuit doctrinā suā scribere-q̄ si eā scripsisset: crederet qz illa doctrina nō plus cōtineret qz qđ illa scriptura pretēderet-nō sic aūt credit p doctrinā suoz discipulorum-et maxie qz p̄fitent se nō scripsisse ad plenū doctrinā xp̄i utz per verbū ioh-prealegatū Considerandū tñ qz licet xp̄s nō scripserit doctrinā suā in carta mortua scripsit tñ eā in carta viua-s-in cordibus suoz discipulorum ut predictū ē-a sic erat p̄phetatū p ihere-ut p3 in trā-a iste fuit modus optimus scribēdi hāc doctriā3 q̄ induct efficaciā ad vitā et nā-a idō debuit scribi p̄mo in aīa intellāua q̄ hz immōbilitatē-pter qđ dicit apls ij-chor-iiij-qz hꝫ epla scripta sit in tabulis cordis Ad primū p3 ex predictis qz scriptura discipulorum xp̄i sufficiat ad memoriam doctrine eius Ad scd̄m dicēdū qz figura a figuratū nō oino assimilant²: immo oportet qz figura deficiat a figurato a iō lex vetus q̄ erat imperfectior a qua stebat in sensibilibus signis fuit primo descripta in tabulis lapideis-Lex autē noua tanqz perfectior fuit primo descripta nō atramento: sed spū dei viui in tabulis cordis: ut dicit apls ij-ad chor-iij-

Capitulum Nonum

Habuit quidē)-Postqz apls ostēdit dignitatē sacerdotij xp̄i respectū sacerdotij vetus-in generali-Hic ondit declarat hꝫ idē applicando magis in spāli-Et diuidit in duas partes-qz primo declarat p̄positū-Secdō p̄bat qđdam in suo processu suppositū in prin°-x-c-ibi-Vmbrā hñs lex-Prima adhuc diuidit in tres-qz primo tangit ea q̄ fuerūt circa vetustā-secdō ondit eoz signatū ibi-hꝫ signante-Tertio ex hꝫ arguit ad p̄positū-ibi-a ideo no-test-Prīa adhuc in duas-qz primo tangit ea q̄ fuerūt in vetere-i gñali-secdō ondit ea magis in speciali-ibi-tabernaculū ēm-Ad euidentiā primi considerāduz qz oīa que sunt in nouo a veteri testamento ordinata sunt ad cultū diuinū-Ad talem vō cultū reddit hō ineptus simpliciter per peccatū: aptus p grām-sm quidvero p̄ immūdiciā corpalem-Ēt iō sacra no-leque offerūt grām a auferunt pctm reddunt hominē simpliciter aptuz ad cultū diuinū-Illa autē q̄ erant in vetere-grām non offerebant: hꝫ tñ quasdā irregularitates seu immundicias corpales tollebāt-pter qs phibebant hoies accedere ad locuz diuinum cultus: a ad ectum fidelium-si aut erat tactus mortui vel alicuius immundi-ex quibz redderetur homo ineptus ad accedēdū locū cultꝫ

q-iij-

diuinū-talia autē auferebant p sa
cramēta ve-le-licet p ipa grā nō cō
ferēt sicut diffusi⁹ declaratū est ī pn̄
cipio hȳ opis-a ꝫ est qđ dicit hic-
(habuit quidē a prius) -v-ve-post-
(Justificatōes culture) -v-sacramē
ta auferētia diuī cultus impedimē
ta mō p̄dicto - Verūtn̄ iustificant
fm q̄d-iō subdit (a sanctū seculaē)
-v-emūdationē corpalē q̄ dr̄ secula
ris-qz pn̄s seculū in corpalibz cōsi
stita qz sacramēta illa nō erāt dua
tura misi ad tps (Tabernaculū ei)
Hic ponit p̄dicta magis in spēali a
diui²in duas-qz p° tāgit ī spēciali
ea q̄ ptinent ad tabernaculi mopsi
dispositōem-secūdo ea q̄ ptinēt ad
sacerdotū ministratōez-ibi-hȳs vo
Ad intellectū p̄mi cōsiderandū q̄ ta
bernaculū mopsi sic erat dispositū
Parietes em̄ de quibusdā asseribz
coopti auro-Tectuz vo tabernaculi
erat quedā cortina q̄tuor coloribȳ
depicta-Altitudo tabnaculi erat-x
cubitoz-a latitudo-x-Lōgitudo vo
ei⁹ triginta-a erat quedā cortina in
terius diuidēs longitudinē ī ptes ī
equales-qz exvna pte cortine erāt
x-cubiti tm̄-a dicebaf illa ps tab
naculi sanctūsāctoz-in alia em̄ p
te erāt-xx-cubiti-a dicēba²illa ps
sancta absolute vel etiā sanctū a sic
distinguebā²due ptes tabnaculi-
sic in ecclīs nostris chorus a nauis
ñ q̄ oppositio mō erāt site qz chorꝰ ī
ecclīs nr̄is est vsus orientē-In tab
naculo vo mopsi sanctūsanctoz cāt
versus occidentē-Ulteriꝰ cōsiderādū
q̄ ī sāctasanctoz erant tria-archa
testamēti-duo cherubin-a propicia
toriū-Apls aūt addit quartū-s-q
ibi erat thuribulū-qđ exponūt alii
q̄ dicētes-q̄ p ꝫ intelligit altaē in
censi Sz ꝫ ptz falsū p textū exo-vl-
vbi dr̄ altare incēsi erat in alia pte
tabernaculi-ꝫ etiā dicūt iosephus
a ihero-Et iō dīm q̄ thuribulū nō
intelligit aliud z misi q̄ ibi erat in
censoriū in quo sūmꝰ sacdos intrās
sanctūsanctoz ponebat incensū vt
nebula īde orsurgēs impediret alio
rū aspectū q̄ erāt in alia pte taber
naculi neviderēt ea que erāt intra
sanctūsanctoz-Sicut in alia pte ta
bernaculi q̄ dicebaf sāncta erāt tria
mēsa p̄positōis in latere aq̄lonari-
a candelabz aureū ī latere austra
li-a altare thimiamatis in medio ī
diuidentē sanctū a sanctūsanctoꝝ
Predictoz autez assignaf duplex
rō-Una trālis a alia mistica-Trā
lis est ista-Tabernaculū em̄ istud
erat ordinatū ad cultū veri dei ecca
torū totiꝰ mūdi-in q̄ sūt due ptes-
una nobis inuisibilis viz illud qđ ē
vltra cēlū siderū vbi est habitatō
spūaliū sīay-a ꝫ figurabā²p illā
ptē tabernaculi q̄ dicebaf sanctuz
sāctoz ī qua erāt cherubin repūtā
tia angelicā naturā-a archa testa
menti clausa ad designandū q̄ nō
nes coz q̄ sūt in ꝫ seculo visibili cō
tinenf clausa nob occulte ī illo se
culo supiori-sicut nōnes effectuum
in causis a artificiatorū in artifice
otinen² quodāmō clause-a ꝫ p ta
in archa otēta-s-tabulas q̄ repsen
tant sapientiā qua dirigū²tes hu
mane-a vga aaron q̄ designaf po-
testas regimīs p quā coherceñ²ho
mines a mal-a māna p qđ designa
vita hūana-p ppiciatoriū vero qđ
erat q̄si locꝰ dei-a qz īde rndebat sū
mo sacerdoti-p ꝫ designaf ipe veul
gi⁹ populus a sīlimis p̄sidens omnib
creaturē-a sic pz quō p sanctūsan
ctoz designā²ea q̄ sūt s̄ cēlū siderū
nobis inuisibilia Ꝑ alia vero ptem
tabernaculi q̄ dicēba² sanctū absq
tute designabaf alia ps mūdi-Ꝑ
tectū em̄ tabernaculi qđ erat q̄dra
cortina varijs coloribz distincta-de
signabaf cēlū siderū varijs stellis
ornatū-Per candelabz in q̄ erant
septez lucerne-designabant orbes
septē planetaꝝ ppter ꝫ erat positū
in pte australi-qz cursus planeta
rum in emisperio nr̄o semp est ad
austrū-Per mēsam vero vbi erant
panes suppositi designabā²elemēta

ex quibz ostituit a nutri2 hoim vita
qz ex eisdē sumus a nutrim-ut dica2
ñ-de gñatione- Designabat etiā il
la mensa p illi qui in altari deserui
ebāt creatori vniuerse creatué de al
tario dñt viuere-hō autē allegoriz
ca predictoz est qz p illā ptē taber
naculi que dicebat sancta designa
tur-re-testa-in qua veritas diuino
rum erat latēs sub velaminibz figu
raz sic aspectus eoz qui erāt intra
sāctum scōz erat interclusus p corti
nā mediā inter vtrāq; tabernaculi
ptem ut dictū ē- Per illā vero taber
naculi ptem que dicebat sanctū sā
ctoz in qua erāt illa q̄ repñtabant
spūalia a diuīa ut dictū est: figmisi
cabat no-testa-m quo velata est
veritas diuinoz-pter qđ in passi
one dñi in qua cōsummatū ē nouū
test-scissa fuit illa cortina que phi
bebat aspectū eoz qui erāt intra sā
ctasanctoz-ut hētur luc-xxiij- Hāc
aūt expoficōez secundā psequi2 apo
stolus ut ptēbit ex sequētibz- Hijs
visis accedendū ē ad ām q̄ tangit
tabernaculi dispoficōez dicēs (Tab
naculū enī factū ē primū)- Taberna
culū primū dicit illa ps tabernacu
li q̄ dicebat sca-qz ab illa erat ings
sus tēpli (in q̄ erāt candelabra) Di
cit candelabra in plurali qz liz esset
vnū candelabz tm̄: tñ hēbat septē
lucernas q̄ hec dicūtur candelabra
(Et mensa a ppositio panū)- qz sep
tē panes erāt positi sup mensā illā
Terciū autē qđ erat ibi-s- altare in
censi omittit apls-qz scōm q̄ sequi
tur-nō intēdebat de istis dicere p
singula-seq̄tur (q̄ dica2 sca) ꝟ refert
ad tabernaculū primū-qz sic dictū
ē illa ps pria tabnaculi in q̄ erant
ista dicebat sca absolute (post vela
mentū aūt)-i- p9 cortinā intermedi
am (erat fm tabernaculū)-i- secūda
ps tabernaculi (qđ dicit sanctū san
ctoz aureū hns thuribulū a archā
testamenti circumtectā ex oī pte au
ro) qz erat de ligmis sethim operta
auro int9 a extra-ut hētur exo-xxv

(In qua erat vrna aurea hns man
na) scōm q̄ dicit exo-xvj- (Et v̄ga
aaron q̄ fronduerat) scōm qđ hētur
nume-xvij (Et tabule testamenti)
ista erāt inclusa in archa ut predi-
ctū ē- (sup qz eam cherubin glē)-i-
glose facta-vel potiꝰ qz erāt glē dei
cui deseruiunt angeli p cherubin sig̃
ficatiua- Vñ sequit (obūbrantia p
piatoriū) qđ repñtabat locū diui
nū ut dictū ē (de quibz nō ē mō dicē
dū p singula) qz aplus psequi2 illa
breuiter-a fm sensū allegoricū tm̄
ut dictū est (Hijs vo) Hic apls de-
scribit ministeriū sacerdotū in tab
naculo mosi- Ad cuius intellectū
sciendū q̄ intra scūm scōz solus sū
mus sacerdos introibat in festo ex
piacōis tm̄ In alia autē pte taber
naculi q̄ dicebat sca absolute alij sa
cerdotes intrabāt bis q̄libet die ad
ptiandū sacrificia-immolatio em̄
sacrificioz a oblatio eoz fiebant ex
tra tabnaculū sub diuo in altari ho
locaustoz: ꝟ ostimatio sacrificij fie
bat in tabnaculo p cremacōz incēsi
in altari incēsi-qz sacrificia illa non
erāt accep̄ ex sez ꝟ tm̄ ex fide a deuo
cōe offerētiū-q̄ fides et deuotio sig̃fi
cant p incensū-a ꝟ ē qđ dr (hijs vo
ita ꝓpositis)-i- dispoficē mō predcō
(In priori quidē tabernaculo)-i-ī
pte tabnaculi q̄ dicebat sca (semp)
-i- quotidie- (intrabāt sacdotes sac
ficioz) officia ostimātes p cremacōz
incēsi- (In secūdo autē)-i- intra san
ctumscōz- (semel in anno solus pō
tifex) supple introibat- Glo- dicit ꝟ
qz pluies intrabat in anno: tñ sine
sanḡne- Hoc nō inuem2 scp̄tū in le
ge nisi solū qñ mouēda erāt castra
tunc ei aaron a filij ei9 intrabant ut
inuoluerēt ea q̄ erāt intra scā scōz a
disponerēt leuitarū onera-alias āt
nō legi2 intrasse aliqs nisi sūm9 sac
dos ī festo expiacōis ad offerendū
ibi corā ppiatorio de sanḡne hostie
īmolate p pcto ppria p pcto ppo- et
ꝟ ē qđ dicit (Nō sine sanḡne qui)-
(Hoc signāte) Hic oñt q̄d sig̃bāt

q-iiij-

predicta Et primo quantū ad vet9 test-scdō quantū ad no-ibi-xp̄s assistens-Jn prima pte dicit sic(Hō signante spūsancto nō ꝓpalatū esse sanctoꝝ viā) qz sicut dictū ē p hoc qz nō patebat accessus sacerdotibz ad scūmsanctoꝝ designabaꝫ qz via veniendi ad celestia nō erat patefacta: sīc ē in no-tes-a qz ve-test-adhꝫ habebat cursū suū qđ significabaꝫ p primā ptem tabernaculi ut dictū ē a hoc est qđ subdiꝫ (adhuc priore tabernaculo)-v-ve-testa-(habente statū que parabola)-v-figura(est tēporis instātis) qz ve-testa-fuit figura noui(iuxta quā)-s-parabolā (munera a hostie offerunt q non pñt iuxta scientiā pfectū facere) qz in ve-testa-qđ fuit figura noui: munera oblata nō auferebant pctā ut predictū est Et causa subdiꝫ (seruientes solummō in cibis a potibz) qđ dicat qz obseruacōes legaliū in pte cōsistunt in abstinentia a quibusdaꝫ cibis a potibz in lege phibitis (Et variis baptismatibz)-v-ablutionibz que fiebāt in emūdatione leprosi a in obsūbus-oīa enī ista erant q̄dam pure corpalia-a idō non potuerant mundare sciam: sed tm̄ tollē quandā immundiciā corpalez vel irregularitatē q̄ dicūtur iustide carnis: a hꝫ ē qđ diꝫ (Et iusticijs carnis vsqz ad tps correptionis īpositis)-v-vsqz ad tps noue legis q̄ corrigit veterē nō a malo in bonū reducendo-qz lex vetus fuit tō a iustavt hētur vo-vij-sed ab imperfecto ad perfectū reducendo-qz sīc puero q̄diu ē sub pedagogo imponūt aliq̄ opa bona ad assuefactionez ẏ tutis: q̄ tm̄ mutant aduenīēte etate virili in q̄ perfectiora opa ei imponunt-ita per legē mosi fuerūt imposita legalia ꝑpl̄o iudaico ut exercerēt in cultu vni9 dei-qz tm̄ erāt imperfecta-iō per legē xp̄i ad perfectionē sūt reducta-ꝑter qđ aplūs gal-iij-dicat legē mosi pedagogo sub cui9 disciplina tenet puer q̄diu ē puulus ut plenius declarātū ē in prin° hui9 opis (xp̄us aūt assistēs) Hic oñr exponit illud qđ predictū fuit de tabernaculo mosi in q̄tum fuit figura no-le-Circa qđ aplūs duo facit-qz p̄mo declarat ꝑpositū-scdō probat qđ diꝫ supositū ibi-Si ei figmis-Circa primū quinqz tangit-Primo dignitatē loci qz illa ps q̄ figurabat no-testa-vocabaf sanctūscōꝝ-Scdō dignitatē ministri-qz solus sūmus pontifex intrabat illuc-Tercio modū intrādi qz cū sanguine ītrabat-Quarto tēpus intrādi-qz tm̄ semel in anno-Quīto ad q̄d intrabat-s-ad placandū sibi deū a ꝑpl̄o-a ista fignificāt ea q̄ sunt in no-testa-qz xp̄s qui ē summ9 pontifex intrauit celū qđ designabaf p scūmsanctoꝝ ut s dictū ē: a p ꝑpriū sanguinē ad placandū nobis prēm-a hoc ē qđ diꝫ (xp̄s autē) Sciendū tm̄ qz in hꝫ-c-destructo ē multū suspensiua-a iō ut clarius a breui9 pcedā ego exponā ītām nō sm̄ qz iacet in lib roꝫ sed sm̄ ordinem(xp̄s autē assistens) Hic tangit dignitas ministri no-tes-qz q̄ ē nomen supositi exītis in natura duplici-s-diuina a hūana (Pontifex) Hic tangit nomē officij qz xp̄s ē pn̄ceps alioꝝ pastoꝝ: sm̄ qz dicit prima pe-v-Cū appuerit princeps pastoꝝ tūc (Assistens)-v-semp paratus ad suū officiū-s-ad impellādū nos ꝑ impugnacōes hostis (intrauit in scā)-v-in celū: ut patebit ẏ qđ quidē celū (est tabernaculū pamplius)-v-valde amplū ꝑpter imminentiā honoruꝫ celestium (Et pfectius) q̄ fuit tabernaculuꝫ mosi quod fuit mobile a portabile de loco ad locuꝫ Jstud est immobile a eternū sēm q̄ per ysaiā fuit predictū-xxiij-oat li tui videbant ihrusalem quietē opulentā tabernaculum quod neq̄ q̄ transferri poterat-Jbi ei loquit de ihrlm̄ celesti(Non manufactū)-v-non p hominē-sicut fuit tabernaculum mosi p manū bezeleel-Et hoc

est qđ subdit apls exponẽdo verbũ predictũ (a nõ hỹ creationis) ·v· humane factionis· Tangit etiã tpus intrandi ibi (semel) qz totũ tps nõ ẽ nisi vnus amỹ respectu pontificatus xp̃i ·a· ideo exq̃ semel intrauit: semp ẽ ibi· Tangit etiã modỹ intrãdi cũ dicit (Neq; p sãguinẽ hircoz aut vitulorũ: sic intrabat pontifex ve·le· (Sed p ꝓpriũ sanguinẽ) ·qui p nobis fuit effusus in cruce· Tãgitur etiã ad quid intrauit cũ dicitur (Eternã redẽptione inuenta) ·qz p đ hẽmus eternã redẽptionẽ p modũ scientissimũ a xp̃o inuentũ: inq̃ntum satisfecit· quia poterat inquãtum deꝰ· ·a· soluit q̃ dẽbat inq̃ntum hõ (Si ei sanguis) Hic ꝓbat qđam suppositũ circa vltimũ dictũ·s·q sãguis xp̃i fuit efficax ad nrãm redẽptionẽ etnã· ·a· fac talẽ võez· Sanguis xp̃i ex vnione ad suppositũ diuinũ hz virtutẽ maiorẽ ad emundacõez aie q̃ sãguis hircoz a vituloz a aq̃ lustracõis ad tollendũ immunditiã corpalem seu impedimentũ irregularitatis· de quo predictũ ẽ Veritas hỹ ꝓpositionis ptz· qz sanguis xp̃i ex eỹ vnione ad suppositũ diuinũ hz virtutẽ quandã infinitatẽ virtutis sed predcã in ve·le· tollebãt immũditiã corpalẽ ·tractã ex tactu alicỹ immũdi: ·a· a diuino cultu impediẽtem· ut pz nũ· xix· q̃ multo fortiỹ sãguis xp̃i mundat aiam a reddit eã acceptã ad salutẽ eternã· et đ ẽ qđ đr (Si ei sãguis bircoz a thauroz) đ fiebat in festo expiacõis (a dmis vituli aspsus) ·qz in aq̃ lustracõis q̃ dẽbant immũdi aspgi ponebãt aneus vitule ·buste ut đr nu· xix· (Inq̃natos scificat ad emundacõez carnis) qz aia; mundare nõ potat· (qñtomagis sãguis xp̃i emũdabat ·sciam nrãm ab operibz mortuis) ·v· pđis q̃ mortificãt aia; morte culpa morte gehẽne (ad seruiendum deo viuenti) đ dicit ad đzam illorũ q̃ putabãt dñi: sed fuit mortui: ut iupiter· hercules a hmõi· Tangit autez tria p q̃ sanguis xp̃i hz efficaciam ad predcã· Primũ ẽ ipse offerẽs·s· xp̃s cuius meritũ ẽ efficacie infinite ꝓpt ꝓiunctionẽ ad đinitatẽ· a đ tãgit cũ đr (semetipsũ obtulit) Scdm ẽ munꝰ oblatũ qđ fuit scissimũ· Jõ đr (immaculatũ) Terciũ ẽ modꝰ offerendi q̃ ꝓcessit ex maxia caritate qđ nõtur cũ dicit (p spm̃scm) Cui autẽ facta sit talis oblatõ oñditur cũ dicit (deo) scilz pri (Et no·testa)· Hic oñr ex predicto q̃ ptinẽt ad vetestamẽ· ·a· ex positione eorũ arguit ad pncipale intentũ sz qz no·testfit excellentiỹ a efficaciỹ veteri· Et dividit in duas ptes qz ꝑmo facit qđ dictũ ẽ· scdõ ꝓbat qđam suppositũ in sua rõe· ibi· Vbi ei testamentũ ẽ Circa primũ ꝛsiderandũ qz immediate predixit qz xp̃us p ꝓpriũ sanguinẽ intrauit celũ· ·a· sic inuenit nrãz redẽptionẽ eternã· hoc aũt nõ poterat fieri in ve·testa· Ex q̃ sequit qz illud testamentũ factũ ẽ p xp̃m· ·a· p oñs dz dicit no·test· qz illud qđ seq̃tur precedẽs dicit nouũ respectu illius· ·a· hoc ẽ qđ ꝛcludit apls (Et idõ noui testa· mediator ẽ) sz ipe xp̃s p quẽ autẽ modũ fit mediator sđ dit (a morte intercedente) ·v· xp̃i morte intueniente· p quã eỹ testamentum ẽ ꝛfirmatũ (In redẽptionẽ earũ preuaricationũ q̃ erãt sub priori testamento) ·v· quas vetꝰ testa· nõ poterat auferre: sed p mortẽ xp̃i sunt ablate (repromissionẽ eterne hereditatis accipiant) p efficaciã passionis (qui vocati sunt) ad ptcipandũ ipsũ perverã fidẽ a sacramento q̃ no·le· suscepcõez· ·a· sic pz qz no·testẽ efficaciỹ veteri· qz mundat aiam: ·a· ꝛfert glam· ve· aũt test· tm̃ extius mundabat ·a· tpalem hereditatẽ ꝓmittebat· (Vbi em̃ testamentũ) Hic ꝓbat qđ suppositum sz qz testa·no·sit ꝛfirmatũ p mortẽ xp̃i ·a· hoc probat dupliciter· primo p legem humanã· scdõ per legẽ diuinã· ibi· Vnde nec primũ Circa primũ ꝛsiderãdũ qz ꝑm leges hũanas· duiles

q·v·

a canonicas testamentū nō habet robur q̄diuviuit testator· q̄ tunc pōt semp mutari: cū fit vltima volū tas vite p̄ntis: sed in morte ꝯfirma tur· Ita similit testa·no·qđ est ꝓpe testa·xp̄i in sua morte fuit robora tum· ꝓpt hoc tunc dixit· ꝯsummatū ē ut h̄etur ioh·ix· a hoc ē qđ dicitur hic (vbi testa·ē mors nēce est ut in tercedat) ꝙ intueniat· (testatoris q̄) p; irā (Vnde nec primū) Hic p bat idē p legē diuinā· in qua p ba tione primo ponit no·testa· ꝯuenientiā cū veteri· scđō eoꝝ differentiā· ibi·nēce est ergo Circa primū scien dū q̄ vetus testa·qđ fuit figura nostri fuit ꝯsummatū p asperſionē san guinis·ut h̄etur exo·xxiiij· a sic p; p legē diuinā q̄ testa·no·p effusi onē sanguinis debuit ꝯformari ut figuratū ꝯrñderet figure· Et hoc ē quod dicit (Vñ nec primū quidē) ꝙ vetus testa·qđ fuit primū (dedi catū est) ꝙ cōfirmatū (Sine sangui ne· Lecto ei oī mandato legis a mo yse ꝑ miuersos ꝑplo isrl) hoc habetur exo·xxiiij· vbi dicit q̄ popul9 testa mentū ꝛcepita obligauit se ad obe diendū· a tunc moyses ad ꝯfirma tionē hmōi aspsit sanguinē· et ꝺ ē qđ dicit (accipiēs sanguinē vitulo rūa hircoꝝ cū aq̄a lana cocci· a ysso ꝓ) Sed ꝯtra ꝺ posset alīq̄s dicere· q̄ exo·xxiiij· nō fit mentio nisi de sāg uine vituloꝝ· Dicendū q̄ aplūs fu it instructꝰ legea ex vsu a cōsuetu dine sciebat qualit talia fiebāt· s· p mixtionē sanguinis hirci et aq̄· ut sanguis esset dulcior· lana vero cocci· nea a ysopus erant ibi quasi aspersoriū ad sāguinē aspergēdum· Et ꝓpter hoc moyses tacuit ista· q̄ nō erāt principalia tm̄ credēdū ē aplo q̄ fuerit ita ut describit· nō em̄ oīa in exo· fuit scripta· sequitur (ipsū q̄ libꝝ) ·s· legē (a ꝓpm oēm) qui legē fuisse pat (asperſit· d· hic ē sāguis testa menti) ꝙ ꝯfirmatiuꝰ testamēti (qđ mandauit ad vos deꝰ etiā tabnacu lū) nō q̄ aspersit tunc tabernaculū q̄ nondū erat: sed postea illud sāg uine aspsit qñ illud ꝺsecrauit (a oī a vasa mīsterij) quibꝫ vtebant i ta bernaculo moisi (sanḡne fiēt asper sit· a oīa pene mūdant in sanḡne) ꝙ p aspersionē sāguinis (ꝛm legeꝫ mundātur) Dicit pene· q̄ aliq̄ mū· dabant p ignē· s· illa q̄ poterāt ignē fustiere· ut h̄etur nume· xxj· expia· tiō p pctō nō fiebat sine effusiōe sā guinis· a hoc ē qđ dicit (a sine san guinis effusione nō fit remissio) q̄ aīalia sacrificabant p pctis· quoꝝ effundeba² sanguis: in signū q̄ per effusionē sanḡnis xp̄i fieda erat re missio pctoꝝ q̄ nō potat sāguine aī matiū fieri: sed tm̄ figurificari (Nēce est g̃) Posita cōuenientia no·testa· ꝛ· test· quantū ad ꝯfirmacōem· Hic oñr ponit dām emūdacōem· Hic oñr ponit dām oñendo primo q̄ emūdatio no· te sta· sit melioꝝ· scđo q̄ ē p fectioꝝ ibi (Necꝛ vt sepe· Circa primā ptem di cit sic (Nēce est ergo exēplaria qui dē celestiū hīs mūdari) ꝙ taberna culū vet· testa·qđ fuit quodāmodo exemplar celestium: ut declaratum est· viij·ca· debuit mundari talibꝫ tostīs que fiebāt in aīalibus bru tis (Ipsa vero celestia melioribꝫ ho stīs q̄ istis) supple debuerūt mun dari· a idō mūdati fuit sāguine xp̄i Sed dicetes· quō intelligūtur mun dari celestia: vbi nulla fit macula· Dicendū q̄ sicut dicebat emūdari tabernaculū: non q̄ h̄eret aliquā in se maculā seu immūdiciā: ꝫ q̄ tol lebant quedā irregularitates quibꝫ impediebant hoīes accedere ad sā ariū· ita dicun² mūdari celestia per xp̄i sanguinē a p sacra no·le· ex eo dem sāguine hōtia efficaciā inquā tum purgāt pctā que impediūt ab ingressu celestiū· et ideo dicit hosti is in plurali· q̄ licꝫ sanguis xp̄i sit vna hostia: tm̄ eius efficacia nobis cōicatur p varia no·le· sacra· Et q̄ tabernaculū sāguine xp̄i mūdatiꝫ fit melius tabernaculo moysi: decla rat dicens (Non em̄ in manufacta

ibs introiuit) quale fuit tabernaculū mopsi ab hoīe factū. qđ fuit figura tabernaculi celestis ut predictū est: ideo subdit (exemplaria verorū in celō introiuit ibs ut appeat nūc vultui dei p nobis) sicut ē pontifex legis intrabat scās scōrum vt appeiret corā ꝓpiatorio qđ erat quasi sedile dei. sic xp̄s quātū ad hūanitatē intrauit celū nō ad hoc q̄ videret faciem dei p̄is de nouo. q̄ vidit eaz ab instāti ꝯceptionis. sed q̄ ei9 hūanitas de nouo trāslata fuit ad celum vbi facies dei clare videt a beatis ut p hoc corā deo p̄ē p nobis interpellet repreſētando humanitatē quaz assumpsit p nobis (Neq; vt sepe offerat) Hic ꝯsequēter oñdit q̄ emūdatio noui testa. pfectior est. Et dividit in duas. q̄ primo ostendit p positū. 2 deō ex hoc adducit sibi. Et quemadmodū. In prima parte facit talem rationē. Illa emūdatio q̄ nō reiterat q̄ semel facta sufficit: pfectior est q̄ illa que reiterat pluries ꝓter sui imp fectionē: hm illa emūdatio q̄ fiebat a pōtifice xp̄o in festo expiacōis quotibz anno reiterabat: expiatio facta p xp̄m sel tm facta ē. q̄ ei9 vnica passio sufficit ad deletionē oīm pc̄ōrū. ergo ē pfectior. a hoc est qđ dicit. (neq; a se ipe offerat semetipsū) v. xp̄s pontifex (quēadmodū pōtifex) xp̄e. (intrabat scā p singulos āos in sāguine alieno) q̄ aliter seqret mōuiēs. s. q̄ xp̄s pluries debuiss pati a p̄incipio mūdi: sicut a sacerdos xp̄e intrabat p singulos annos scm̄ scōrum p expiacōe pc̄i ꝓpli israhel (Nūc autē ita ē q̄ sicut pontifex xp̄e intrabat scās scōrum p pc̄ō popli israhelitici ita xp̄s passus est pro salute totius mundi: q̄ incepit a principio creacōis. sicut ꝓphe israhel a datione legis. a ideo si xp̄i oblatio esset iterabilis: debuisset freq̄nr pati ab origine mūdi. sicut pontifex legit q̄libet anno intrabat scā a datōe legis. a hoc ē qđ dicit (Alioquī oportebat eū freq̄nr pati ab origie mūdi) a q̄ hoc esset inconueniēs: ideō subdit apls. (Nūc autē) v. tpe grē (semel in ꝯsummacōe seculoz) v. in vltima etate in qua ꝯsūmat ministriū xp̄i (ad destitutionē pc̄i p hostiam suā apparuit) seipsū in cōspectu oīm offerendo i cruce (Et quemadmodū) Hic adducit sibi ad suū ꝓpositū. s. q̄ ex pc̄ō primi pentis statutum est ex diuina sīa: q̄ hoīes sel moriant. a postea in iudicio diuino manifeste p̄tabunt. sic xp̄s p salute hoīm in cruce mortuus postea apparebit in iudicio nō iudicād9: sed magt p suū iudiciū fidelibz suis etnā salutē reddit9. a hoc ē qđ dr (et quēadmodū statutū ē hoībz sel mori) vōe originalis pc̄i (p9 hoc āt iudiciū). s. extremū (sic a xp̄s sel obla tus ē) in cruce nō ex ꝯdicōe originalis pc̄i qđ nō ꝯtraxit: sed ex ꝯditione mōtalis nāe quā voluntarie assūpsit (ad multoz exhauriēda pc̄a) qđ dicit. q̄ liz passio xp̄i se extēdat ad delendū oīa pc̄a q̄ntum ē ex se: tñ alīq̄ se reddūt indignos. a iō dicit multoz. a nō oīm. sequit (sed ō fine pc̄ō appebit) q̄ in sc̄ō aduētu xp̄s appebit in forma gl̄osa a fine siluitudine pc̄i Jn primo aūt aduētu appuit in forma hoīs mortalis: hñs similitudinem pc̄i. hm q̄ dicit a pl̄s ro. viii (Ad maiorē euidentiā dictoz in hoc ca. queritur. vtz sanguis xp̄i fuit oblatio deo acceptissima. Et arguit primo q̄ nō. q̄ effusio sanḡnis innocētis ē corā deo abhoīnabilis. xp̄s aūt fuit innocētissimus. ḡ. Jte illud qđ hz similitudinē cū sacrificijs gentiliū nō ē deo acceptū: hoc oblatio sāguinis innocentis ē hmōi. hm q̄ dr in ps. effuderūt sanguinē innocentē sanguinē filiorū suoz a filiaz suaz quas sacrificauerūt sculptilibz chanaā. ḡ. Cōtra illud est qđ dicit in hra. Quantomagis sanguis xp̄i qui p sp̄m scm̄ seipsū obtulit immaculatū deo emūdabit ꝯsciam nrām. Rñdeo. nō ē

hic intelligendū q̄ solus sanguis
xp̄i fuerit oblatus p̄ nobis: immo
tō hūanitas eius-a ꝟ p̄z ex autori
tate inducta in q̄ dicit-Obtulit se
metipsū: fit tñ mentio in hac obla
tione segregatū de sanguine xp̄i in
quātū fuit sepatus a corpe tñ trū
q̄ ē de oblacōnis integritate-ppt̄ qđ
in sacro altaris qđ ē memoriale ip
si⁹ oblacōis ostendit fit caro a sang
uis: tñ sub spēbus diuisis sic̄ in illa
oblacōe fuit sanguis sepatus a car
ne-Sicut aīa xp̄i fuit p̄ nobis obla
ta inquātū p̄ passionē fuit a corpe
sepata ad satisfaciendū pro nobis
Jo-x-Aīam meā pono p̄ ouibz me
is-a sic p̄z q̄ tō hūanitas ptinz ad
xp̄i oblacōez seu sacrificiū-Qz autē
hic dicat pfecte vōem oblacōis vel sa
crificij ptz-q̄ sacrificiū in lege fiebat
triplic̄ de cā-Primo ad tollendū
pctm̄-ppt̄ ꝟ in lege dicebant aliq̄
sacrificia p̄ pctō-Secō ad grāz obser
uandā-ppt̄ ꝟ in lege dicebant ali
q̄ hostie pacifice Tercō ad ꝟ q̄ mēs
hoīs pfecte deo vniret̄ p̄ amorē-ppt̄
ꝟ in lege offerebat holocaustū: qđ
totū incēdebatur ad honorē diuinū
Jsta aūt tria apuemūt nobis a deo
mediante hūanitate xp̄i p̄ nos ob
lata-q̄ p̄ ꝟ pctā nrā sunt deleta-a
pcē-j-Dilexit nos a lauit nos a pec
catis nr̄is in sanguine suo a grā col
lata-Jo-j-grā a veritas p̄ ihm xp̄z
facta ē-a porta glie apta in q̄ sit hoī
mis ad deū vnio pfecta-propt̄ ꝟ hz
ad-x-ca-hēmus fiduciā p̄ sanguinē
ei⁹ in introitu scōz-a sic p̄z q̄ sacrifi
ciū xp̄i fuit pfectissimū-q̄ obtinet in
se pfectissime virtutē ommiū scōrum
sicut pfectio diuina obtinet in se vni
uersa eminētius pfectiones ommiū
creaturarū-Ad primū dicendū q̄
effusio sanguinis xp̄i p̄t referri ad
duplex principiū-Vno mō ad ipōs
effundētes-a sic fuit deo abhominabi
lis a sic fuit pctm̄ grauissimū Alio
mō ad voluntatē ipsi⁹ xp̄i patientē
q̄ voluntarie se obtulit passioni ex ca
ritate maxia-a sic fuit deo acceptissi
ma-a ꝟ secō mō habuit vōnem ob
lacōis a sacrificij-nō aūt p̄mo mō-
Ad secūm p̄z ex dictis q̄ oblatio sā
guinis innocētis in sacrificijs gēti
liū hz similitudinem cū illis qui occi
derunt xp̄m-a hoc mō nō hz vōem sa
crificij ut dictū est-a iō non est simi
le tudo sacrificij xp̄i ad sacrificia illoz

Capitulum decimum.

Cōmbrā em̄ hñs tē) In capi
tulo precedenti p̄bauit apls
eminentiā noui testamenti
a impbatione sua dixit q̄ vetus te
stamentū nō auferebat pctm̄-ideo
illud qđ ibi supposuit: hic añr pro
bat-Et diuidit in duas ptes-q̄ p̄
mo facit qđ dictū est-secō ibi-pat sac
dotē noui test-ad sacerdotē vetis te
sta-ibi-Oīs quidē sacdos-Primū
p̄bat dupl̄r-Primo per vōem-secō
p̄ scripturā-ibi-Ideo ingrediens-
Prima adhuc ī duas ꝑtes duas vō
nes quas ponit-secūa ibi-Impossi
bile em̄-Ad euidentiā primę vōnis
considerandū q̄ dīnt vmbra a imago
in hoc q̄ vmbra ē longinqua similitu
do rei-imago autē est p̄p inquaā ex
pressa rei similitudo-Et iō sacrificia ve
tē-legis habuerūt rationē vmbre
respectu bonoz glorie-q̄ nō p̄mit
tebant illa expresse sed sub velamie
p̄speritatis terrene-Sacrificiū aūt
noue legis hz rationē imaginis q̄
immediate inducit ad bona glorie
celestis-ꝟ autē nō potant facere sa
crificia ve-legis-qđ p̄z ex mō offerē
di ipsa-q̄ quolibet anno reiterabā
tur-qđ nō fieret si p̄ ipsa offerētes
mundarent̄-q̄ tunc talis iteratio
essz frustra-a nō ē dicendū q̄ aliq̄
frustra precipetur in lege diuina q̄
nō auferebant pctā-a ꝟ est qđ dic
tur hic (Vmbrā em̄ hñs lex futuro
rum bonoz)-v-bonoz glorie que ex
pectant̄ in futuz: que in lege p̄mit
tebant confuse per modū vmbre et
nō expresse-ideo sequit (Nō ipsam
imaginē rei p̄ singulos annos cis
dē ipsi hostijs q̄s offert indefinent̄)

sacerdotes ve-le- (nunq̄ pōt) lex ve
tus p talia (Accedētes pfectos face
re) ⁊ mundatos a culpa a dignos
gla (alioquin cessassent offerri) p9
primā cor̄ oblacōz (ideo q̄ nullam
hēnt vltra cōscientiā peccati cultō=
res semel mundati) Et ideo cōcludit
q̄ fiebant illa sacrificia ad pctōz re
cordationē: inquantū p talia offe=
rentes oñebant se hīe pcti cōsciam
a hoc est q̄ dicit (sed in ipsis ome
moratio ipsoz pctōrum p singlos
annos fit) Deletio aūt pctōz expe
ctabat fienda p xp̄m. Sed videt q̄
nō apl̄s nō valeat. q̄ posset dici q̄ il
la sacrificia mundabāt a pctis pre
teritis: nō aūt a futuris. et q̄ itera
bantur pcta: p cōs a sacrificia erāt
iterāda ñ frustra ut arguit apl̄us:
sed ad deletionē pcti iterū ip̄etrati=
Dicendū q̄ apl̄us ex mō loquendi
excludit hoc dictu. Dixit em̄ q̄ lex
tm̄ hēbat vmbrā celestiū. nūc aūt
ita ē q̄ pctm̄ opponit celestibus q̄
excludit ab ipsis. Et ideo illud q̄
emūdat pctm̄ oportet q̄ sit celeste
⁊ spūale. ⁊ istud q̄ est tale habet
efficaciā ip̄etuā a p cōs nō ē reitrā
bile. sic aūt est dicendū de oblacōe
xp̄i in cruce vō deitatis adiūcte Et
ideo nō reiteratur q̄ semel facta suffi=
cit ad delendū oīa pcta cōmissa a cō
mittenda. Sed adhuc diceres sacra
mentuz altaris quotidie offeret in
ecclesia. ergo ꝛc. Dicēdū q̄ non est
ibi sacrificiū reiteratiōz: vm̄ sacrifi
cij in cruce oblati quotidiana cōme
moratio. ip̄ter hoc dr̄ matħ. xxvj.
Hoc facite in meā cōmemoracōz: q̄
idē offert q̄ ipse obtulit (Impossi
bile aī ē) Hic ponit sēda vō ad idez
q̄ principaliz sacrificiū q̄ fiebat m
legez: fiebat in die expiacōis de hir
co a vitulo ꝙ illud nō potat auferre
pctm̄ cū essz q̄d pure corporeum q̄
nō attigit ad aīam. ⁊ multo minz
alia legis sacrificia poterāt auferre
pcta. Hoc vōmis ponit minorē dicēs
(Impossibile ē aī sanguine hircoz
⁊ thaurorz auferri pcta) Si aūt hic
arguat de sacrīs no-le- q̄ cōsistūt in
quibusdā rebz corpalibus tm̄ a tm̄
mundauit aīam. Dicendū q̄ non ē
sile. q̄ in ipsis diuina vtus operat-
a iō operant ad grām p modum in=
strū. non sic aūt erat in sacrīs ve-le
gis: ut plenius dicam in fine hui9 ca-
(Ideō ingrediens) Hic p̄bat p scri
pturā ps̄. xxxix. q̄ loquit̄ de aduen
tu xp̄i ip̄ter imp̄fectionē sacrificioz
ve-le- supplendā p suū sacrificiū Et
facit talem vōem. Illud q̄ aufert
pctm̄ oportet q̄ sit deo acceptū. sac
ficiū aūt ve-le- nō erat deo acceptuz
utz per scripturā ps̄. inductā. q̄ ꝛc
Et hoc ē q̄ dicit. (Ideo ingrediēs
mundū) p carnis assūpcōez. (Di
cit) q̄ illa scriptuā loquit̄ in eius p
sona (Hostiā) In hoc tangit sacrifi
cia que fiebant de rebz aīatis (a ob
latōnē) ⁊ sacrificia de inaīatis (Ho
luist.) ⁊ nō acceptasti. a sunt verba
filij ad p̄rem. Et intēpomit sacrificiū
patri acceptū q̄ de corpore xp̄i fuit
factū dicit (Corpus aūt aptasti m̄) ⁊
corpus passibile aptū immolationi
a q̄ fuit formatū a aptatū sola vir
tute dei absq; seie virili) Holocau=
stomata) que totalit incēdeban² (a
p pctō) ⁊ sacrificia que p pctis offe
rebant: quoz vna ps mcendebat.
Altera erat sacerdotis. a sic apl̄s te
tigit gña sacrificioz veteris legis oñ
dens q̄ nō fuerūt deo accepta. q̄ de
talibz subdi² (Non tibi placuerūt)
Et cōr oñditur in serie scripture q̄
sacrificium noui test. sit acceptū cū
sequit̄ de xp̄o (tunc dixi: ecce vemio)
p carmis assumptionē (In capite
libri scriptū est de me ut faciam vo=
luntatē tuam deus meus) Liber iste
est notitia predestinationis diuīe.
Caput hui9 libri dicit illud quod ī
diuina predestinatione principaliz
tinetur. hoc aūt est misterium in
carnacōnis xp̄i p q̄ ad bītudinē
ptingūt oēs electi (Supius dicens
ꝛc) Istud q̄ sequit̄ ē verbū apl̄i
exponentis auctem ps̄. de exclusiōe
ve-le- sacrificioz p sacrificiū xp̄i a pz

trā p predicta Vnde concludit (Au fert primū) .s. sacrificiū legis (ut se quens statuat) .v. confirmat sacrificiū xpi acceptū deo pīi. (In q̄ voluntate scificati sum9 etc̄) qz p hoc qz xpus impleuit voluntatē pīis seipsū offe rendo nos scificauit (Et oīs quidez sacerdos) Hic opat sacerdotē no-te sta-aw-adiuicē Et diui2 i duas p tes-qz primo facit qđ dictū ē-Scdō declarat p scripturā-ibi-Contesta2 aūt nos-Ad euidentiā primi cōside randū q in lege erat duplex sacrifi ciū solemne-vnū erat in die expia tionis qđ solū fiebat p summū sac dotē ut frequēter dictū ē-Aliud erat iuge sacrificiū qđ repētabat etimi tatē xpi scdm diuimitatē. Et idō di cebaf iuge-qz quotidie offerebaf mane et vespere-Et istud sacrificiū nō solū offerebaf p summū sacerdo tē: sed etiā p alios inferiores sacdo tes-a de isto sacrificio loqui2 hic-d- (a oīs quidē sacerdos) .s. ve-le (pre sto ē quotidie ministrās) qz quoti die offerebaf iuge sacrificiū (a easd̄ sepe offerēs hostias) .s. in spē: nō in núo (q̄ non pñt auferre pctā) ut p; p predicta-a magf ptēbit infra (Hic autē) .v. xp̄us (vnam p pctis offerēs hostiā) q̄ sufficit ad delendū oēm culpā omissam a committendā- (In sempiternū sedet ad dextrā pa tris) ut dñs-a in ħ pt; dīa ipsi9 ad sacerdotē ve-le-quē oportebat conti nue stare ut ministrū- xp̄s aūt nō fuit minister nisi in vnica oblacōe q̄ pacta sedet in dextra pīis ut dñs (deceteto expectās donec ponan2 imi mici e9 scabellū pedū eius) a ħ ople bit in finali iudicio hīc expositū est supra-j-c- (Vna em̄ oblacōe osum mauit) .v. ad pfectū adduxit- (in sē piternū scificatos) qz hostia xpi h; virtutē eternā scificandi-appter ħ illa pacta nō habuit amplius nccita tem ministrādi sicut hēbat sacdos ve-le- (Contestaf aūt) Hic adduc ad pbandū idez auctem ihere- xxxi q̄ supra exposita ē-viij-ca-a in fine illi9 pmiſſ (Et pctōrum a iniquita tum eoz nō recordabor amplius) qz ad talem remissionē se extēdit effi cacia oblationis xpi que ē oblatio le-no-Et ideo p hoc p; qz xps nō h; nccitatē stare ut minister ad pluēs offerendū-a ħ ē qđ subdit (vbi aūt hoz remissio ē) .s. pctōrum ommiū- (Jam nō oblatio p pctō) qz frustē fieret-Matħ-x- Non ē opus valen tibz medicus- Cetera patēt ex dās viij-ca- (Hñtes itaq; frēs) Superi us apls oñdit eminentiā sacerdotē xpi Hic oñr oñdit qz tēmus si vult vent obedire-Et diuidit in tres- qz primo ponit apls allectiua ad h9 subiectionē-scdō oñdit subiectōis modū a ordinē-ibi-Accedamus co corde-Tercio subdit ipsi9 subiectio-nis cām em-ibi-voluntarie em̄ Circa primū ꝯsiderandū qz duo sunt que dñt nos allicere ad ħ ut sacerdotio xpi subdam̄ humilia deuote-Pri-mū est h9 sacerdotij efficacia- qz p ipsū introducamur ad celestia-a ħ ē qđ dicit (Hñtes itaq; frēs fiduci am in introitu scōrum) .v. celestiū- (in sanguine xpi) qui ē oblatio h9 sacerdotij (qui inicauit nobis viam nouā) qz nullus ante xp̄m ascēdit in celū (Et viuentē) Dicit hec via vi uens effectiue-qz ducit ad vitā eter nā- qualiter aūt xps inchoauit vi am istā oñt dicēs (p velamen .v. car nem suā)-qz caro xpi oblata in cau ce erat qđam velamentū naturē vi uine-Secundū aūt qđ debet nos at trahere subiectiom predcē ē potētia h9 sacerdotij-qz xps non h; solū po testatē sup vnam gentē: hīc sacdos legalis sup gentē suam: sed h; po testatē sup totā eccām militantēa triūphantē-a hoc ē qđ tangit-Et hñtes supple (sacerdotē magnū su p domū dei-Accedam9) Hic osequē ter oñdit modū subijciendi nos sa cerdotio xpi-qz talis mod9 ē p̄mo p verā fidē-Et hoc tangit cū dicit (ac cedamus cū vero corde) absq; ficho ne (in plenitudīe fidei) qz nō sufficit

credere aliquos articulos fidei: sed
oportet credere q̄cquid credit ecc̄ia.
Secūdo p susceptionē baptismi xp̄i
in q̄ profitet se tō seruū xp̄i. Et istud
tāgit ibi (aspersi corda a conscientia
mala & abluti corpo aqua mūda.)
q̄ baptismo nō solū lauat exterius
corpo. sicut faciebāt ablutōes vete-
le. Sed etiā lauat aīam interiō Ter
cio subiūgit xp̄ō p spem firmā. & ſ
est q̄ dī (teneam⁹ spei nrē confessionē
indeclinabilē) ita q̄ nō declinemus
ab ea in p̄sperā nec ī adūsis. & sub
dit cām huius firmitatis. d. (Fidelis
em̄ est qui repromisit.) s. deo q̄ nō
pōt mētiri. & ideo spes nrā dī ei fir-
miter vniri. Quarto debeo xp̄ō sub
iūgi p caritatē. ſ autē caritas primo
dī patiter subiūgit deo tm̄ manifesta
tur p dilectionē p̄xi ſm q̄ dī p̄ma
ioh. iiij. qui nō diligit fratrē suum
quē videt deū quē nō videt quō pōt
diligere. Ideo apls loquēs de cari
tate p quā debeo xp̄ō subiūgi tangit
dilectionē p̄ximi p quā manifesta
tur dilectio dei. d. (Et consideremus in-
uicem) & sollicite simus q̄libz de p̄xio
(in puocatione caritatis & bonoruz
operū) quantū ad p̄motionē in bo-
no (Nō deserētes collectionē nrāz)
& cetū fideliū in p̄ssura tribulatōis
q̄ in ſ tangit sublcuationē a malo
q̄a deserētes eos in talibz nō sūt re
di xp̄iani de quibz subdit (sicut est
consuetū quibusdā) & fictis xp̄ianis
deserētibz p̄ximos in p̄ssura tribu
lationis (Sz consolātes) oppōsitos debe
tis esse (a tāto magis quāto videritis
appropinquantē diē) s. equitatis
vel iudicij. Cuius cō est. q̄ grā pfi-
natura mot⁹ autē naturalis fortior
est ī fine a fine dī esse. de motu cari
tatis a grē (Volūtarie em̄) Hic cō
sequēter ponit h⁹ obiectōis vōem.
Et diuidit in duas. q̄ p° ponit vōem
deterrentē. secūdo demulcentē. ibi.
rememoramini. Dīa in duas. q̄a
p° inducit terrorē vōne subtracti o
mis auxilij. secūdo vōne discretōis
diuī iudicij ibi. Terribilis nāq̄. Cir̄

p̄m⁹ considerandū q̄ glo. ſ distinguit
inter illū q̄ peccat volēs & volūtarie
q̄ ille qui consentit pctō ex passione
peccat volēs. Ille autē q̄ ex ma-
cia & habitu inclinātē voluntatē cō
sentit pctō peccat volūtarie & p̄ter
ſ iste nō penitet. q̄ operatio p̄cedēs
ex habitu est delectabilis. Primus
autē penitet transeunte passione.
Auxiliū vō diuīe grē nō da⁹ nisi pe
nitētibz. Et iō subtrahit volūtarie
peccātibz. q̄ nō penitēt. vt dictū ē
& ſ est q̄ dī (volūtarie em̄ peccā-
tibus vobis) Aliter pōt exponi trā. et
magis vt videt ſm intentionē apli.
Ad cuius intellectū considerandū q̄
ſm sīam augi. & alios scōs tēpe
nature lapse libez arbitriū nō pōt
diuitare pctm̄ mortale antequā re
paret p gratiā. Postq̄ vero repa-
tū est pōt vitare oīe pctm̄ morta
le. Et iō magis volūtarie cadit ī pec
catū repatus p gratiā q̄ nō repa-
tus gp̄t q̄ nō repatur adhibet effica
cius remediū ad tollendū pctm̄. s.
baptismo q̄ aufert oēm culpā & pe
nā. ſ si post repationē baptisma-
lem aliq̄s cadat in pctm̄ iā nō ad
hibet sibi tale remediū. q̄ nō ē ite
rabile sacrm̄. & ſ est q̄ dī (Volun
tarie em̄ peccātibz vobis post acce
ptam noticiā veritatis.) & post bap
tismū q̄ est fidei sacrm̄ (iā ñ relinq⁹
p̄ peccatis hostia.) & mors christi
nobis cōmunicāda ſm totū effectū
sicut sit p baptismū qui delet totū
eo q̄ in ipō figuram̄ totaliter morti
xp̄i ſm q̄ dī ioh. vj. sepulti sum⁹
cū illo p baptismū in mortem ei⁹.
(Terribilis.) Hic ponit ad hoc vō
nem ex districtōe diuī iudicij q̄ ē
valde terribile transgredientibus le
gem xp̄i. & ſ est q̄ dicit (Terribi
lis aūt expectatio iudicij) p̄ter se
tentie irretractabilitatē. & p̄ter pe
ne acerbitatē tangit cū dicitur (et
ignis emulatio) & pena ignis est
emulatione. & zelo diuine iustitie
infligenda (que cōsūptura est adū
sarios) eos eternaliter cruciādo. Et

firmat hoc p similē de lege moysi
cuius trāsgressores puniunt mortē
ut p; ex decursu vesta. a multo g
uius puniet trāsgressor legis xpi. q
quāto ē sanctior tanto or eā magis
obseruari. a hoc ē qđ dicit (Irritā
qs faciēs ꝛc) pt; vsq; ibi (q filiū dei
calcauerit) mādata eius tenendo.
(a sanguine testamenti pollutū du
xerit in q sanctificatus ē) qđ faciūt illi
q post baptismū reuertunt ad vomi
tū (a spū gre tumeliā fecerit). ab
iudendo ipsū. Aliter pt exponi de illis
q dicebant legalia ee necaria ad sa
lutē post baptismū. a sic quodam
mō calcabant dei filiū dicentes ip
sū impotentē ad saluandū nos per
seipsū. a sanguine eius quodāmō di
cebāt pollutū: erq per se nō sufficie
bat ad emundationē pctōr. a per
hoc faciebāt tumeliā gre no. tes-
tr aūt predā mereant a deo puniri
pbat p scripturā dicentē in psona
dei (Mihi vindictā: a ego retribuā
ꝛc) qr etsi iudices vindicēt. hoc tn nō
ouenit eis nisi inquantum sunt dei mi
nistri. a qr vindicta deo reseruat q ē
fortissimus ad infligendū: a iustissi
mus ita q non pōt a iustitia flecti:
iō adiudit. (Horrendū ē incidere in
manus dei viuentis) Ex hoc arguit. qr
dauid preelegit incidē in manus dei
plusq in manus hoim. Dicēdum q
melius ē incidere peccantē in manus
dei añ iudicū finale qñ ē pr miar.
a sic dauid preelegit: sed horrendū
ē incidere pr iudicū vel in iudicio:
qñ aget ut deus vltionē (Rememora
mini) Postq declarauit adhereduz
xpō p hōes deterrētes. hic inducit
ad hoc p hōes de mulcētes ad moduz
hoīs medicū: q pr sectionē vulneris
appōit vnguēta mitigātia. qr ad
hoc agendū multū puocat memo
ratio de hoc gestis. Ihō primo hō eo
rū memorat. Secō hortat ad iplen
dū qđ restat. ibi. (Nolite itaq. In
pma igr pte. d. sic. (Rememorami
aūt pristinos dies) vel primā cōuersa
tionē vram laudabilē a scā; tpe ve
stre uersacōis ad fidē (In quibus il
luminati) p fidē a baptismū (magnum
certamē) passionē (sustinuistis) a hoc
duplicit exponit. Vno mō in ppria
psona oppressiones a uerisiones sus
tinendo a hoc ē qđ dicit (Et in altero
quidē) vel vno mō certamē sustinui
stis (obprobriis a tribulacōibus spe
ctaculū facti) Alio mō in qntum aīa
eoz talia sustinuert. a sic ipsi p cō-
passionē afflicti fuerūt. et hoc ē qđ
dicit (In altero aūt socij talr uer
santiū effecti) qđ specificat magis in
specialī dicēs (Nā avinctis compas
estis a rapinā bonoz vestrorum cum
gaudio suscepistis) a qr talia non
sunt ppr se appetēda sed tm ppr pre
miū tolerāda. sic medicina amara
ppter sanitatē. iō sequit (Cognoscē
tes vos hre meliorē a manētē substā
tiā vel diuitias celi q sunt meliores. qr
satiant appetitū. a manentē qr nō
pōt auferri (Nolite) Hic añr hortā
tur ad implendū qđ restat. Et diui
dit in duas. qr primo facit qđ dictū
ē. Secundo ad hoc inducit autoritatē
scripture. ibi. Adhuc enim. In pma
pte hortat eos. qr ex bonis precedē
tibz dñt moueri ad pseuerandū in
bono ne amittāt bonū preteritū. et
hoc ē qđ dicit (Nolite itaq amitte
re confidentiā vrām) vel firmā perseue-
rantiā. (q magnā hz remuneratio
nē) qr qui pseuerauerit vsq; in finē
hic saluus erit Matth. xxiiii. Modo
autē pseuerandi tangit cū subdit.
(Patientia enim nobis necaria ē) re
spectu malorū illatorū: a respectu ho
norū dilatorū (ut facientes voluntatē
dei) vel eius mandata. (reportetis re
promissionē) vel rem promissam: que
ē beatitudo eterna (Adhuc) Hic adp
positū adducit autoritatē scripture.
cuius principium hꝫtur aggei. iii. et sic
mis abbacuc. iii. q iungit aplūs ut
oīndat eos vno spū locutos fuisse.
Loquit aūt agge de aduentu xpi
in mundū: tn aplūs accipit dictū eius
in sensu mistico de aduentu eius ad
iudicū. a sic xps venit duplr. Vno

mō gñaliter respectu oīm. Et licet a tpe aggei vsq; ad gñale iudiciū fuerit tēpus magnū: tñ dicit modicum respectu eternitatis. Alio mō venit xp̄s pticulariť ad iudiciū hoc ē in morte cuiuslibet hoīs. qz quaľ in morte inuenieť: talis in iudicio p̄tabitur. a vsq; ad talem xp̄i aduentū est tps simpliciť modicū. qz breues dies hoīs. et hoc ē qđ dr hic (Adhuc em̄ aliq̄tulū) .v. valde breue (qui venturus ē) in finali iudicio ad iudicandū (vēcta nō tardabit) qz qualem reperiet hoīem in morte q̄ de p̄mo imminet talem ipsū in iudicio p̄tabit. Et qz soli iusti remunerabunť: ideo seq̄tur (Justus ät ex fide viuit) p fidē ei aīa primo vnitur deo. a idō p ipsā dicit viuere sicut a corp̄s viuit p illud qđ p̄mo vnit aīe. Et sicut corp̄s sepatum ab aīma morit morte nāe: sic aīa p sepacōez a deo. iō subdit (Qz si subtraxit se) a dō. p culpā (nō placebit aīe mee) .v. voluntati mee. qz cecidit a grā dei Sciendū tñ qđ apls allegat hic auctoritatē abbacuc sm trāslacōez lxx. Ibero. aūt trāstulit sic. Sī cō erit aīa ei⁹ recta in eo. a ē eadē sīa. qz voluntas diuina ē regula recta huāno tum actuū. Igit̄ q̄ se subtrahit ab illa cū sit regula recta: p oēs hz aiam nō rectā Conseqñr educit intē tū dicens (Nos aūt nō sum⁹ filij subtractionis) .v. subtractio predcā nō dz dñari in nobis. qz videť aliqs filius ei⁹ qđ dñatur in ipso. sicut dicitur aliqs filius mortis: eo qđ meritur mortis dñatur in ipso (In pdicōez aīe) qđ ad subtractōez predictā seq̄tur mors aīe (ex fidei) supp̄ filij sum⁹ renati p fidē a sacra. a ideo fides formata dz dñari in nobis ad quā sequit aīe salus. iō sequit (in acq̄sicōz aīe) Ad maiorē euidentiā eorum q̄ dcā sūt in p̄ncipio hui⁹ ca. queritur. Vtrū sacramenta a sacrificia .v. iustificarēt Et arguit̄ primo qđ sic per illud qđ legitur leui. viij. Cumq; sciscitatus moyses .v. aaron a filios eius de quorum ordinacōe loquit̄ Ex quo patz qđ sacramenta .v. sanctificabant a p oēs iustificabant. qđ idem est sācti ficare a iustificare. ergo rōn. Jtē sm doctores sanctos in circūcisione ofrebat grata. qđ mundabat ab originali culpa Circūcisio autē erat sacramētū .v. ergo sacramēta .v. ofrebant grām. et p oēs iustificabant. Contrariū dicit in trā. Jm possibile ē em̄ sanguine hircorum et thaurorum auferre pcta. Rñdeo. Dicē dū qđ iustificatio p̄ de dicta de qua hic ē questio ē p grām gratū facientē. q̄ aufert culpā a facit dignū vita eterna. Talis āt iustificatio ē a solo dō sicut a cā principali agēte. sm illd ps. Grāma gl̄am dabit dñs. a idō si aliq̄d ad ad iustificacōz opat hoc est tm̄ p modū instrumēti Instrumentū vero dei ē vnū ciunctū. aliud sepatum. sic in artificibz pz. Man⁹ em̄ artificis ē instrumentū ei⁹ ciunctū: inq̄tum mēbra sunt quedā aīe organa siue instra. securis aūt vel dolabra ē eius instrumentū sepatum Et patz ordo h⁹ duplicis instrumenti. qđ instrumentū sepatum nō applicat ad opus nisi p realē motionē instrūi ciuncti. Humanitas aūt xp̄i se hz ad deitatē sicut instrumentum ciunctū. p̄pter qđ damascē. vocat ipsā organū diuinitatis. a idō opatur ad iustificacōez p modū instrumenti ciuncti. sacramenta aūt non p̄nt ad hoc coopari nisi p modū instrūi sepati inquantū recipiūt virtutē a passione xp̄i vbi ei⁹ hūanitas ďmitati ad nrām iustificationē fuit applicata scōm qđ dicit ioh. j. Ecce agn⁹ dei qui tollit pcta mundi. qđ p hui⁹ agni immolacōez fit nr⁹ nrām iustificacōez. Receptio āt h⁹ virtutis non pōt opetere sacramētis .v. sed tm̄modo sacramentis nō. Cui⁹ ratio est. qđ receptio talis est p realem motionē instrumēti ciuncti ut dictū est. mihi aūt potest moueri realiter antēq̄ fit in actu Et ideo sacramenta veteris .l. q̄

preceſſerūt incarnacōē ꝛ passionē
xp̄i nō poterāt recipe ab ipso vtutē
coopandi inſtrāliť ad iuſtificacōē
ſed ſacra no-le-q̄ ſequunť ipsā ta-
lem virtutē acapiūt-a ideo ſunt in
ſtra iuſtificacōis hūane Conſiderā
dū tñ q̄ licꝛ nunq̄ poſſit aliq̄d mo
uere p modū efficientē a p realē mo
tionē anteq̄ ſit in actu vt dictū ē p̄t
tñ mouere p modū finis et p appre
henſionē-ſicť ſanitas appĥenſa cau
ſat ſuñpſiō deſideriū: anteq̄ ſit in ef
fectu-a hoc mō paſſio xp̄i ſiue meri
tum incarnacōis iuſtificat prēs ve
te-le-inquantū erat ab eis credita
a deſiderata-q̄ p fidē mediatorē ſal
uati ſunt-ſacra aūt ve-le-erāt que
dam p teſta cōes fidei ipsoꝝ a iō fig
nificabant tñ fidē per quā hoīes
ſaluabanť ſed nō otinebāt aliquā
virtutē iuſtificantē ſicť otinebāt ſa
cra no-le-niſi acapiať iuſtificatio
large put importat amocōē ꝛ exīo
rum impedimētoꝝ q̄ otrahebant in
ve-le-ſ-q̄ ex otactu mortui vel aīať
ĩmundi per q̄ reddeba-lō ineptus
ad intrādū locū cultus dīmi-ſic ſac
menta ve-le-iuſtificabāt q̄ tres im
mūdicias amouebāt-p̄t q̄ aplš
vocat cerimonias legis iuſticias car
nis ut ſupradictū ē-c-ix-a ſic dictū
ē de ſacris ve-le-ita intelligendū ē
de oblatōibꝰ a ſacrificijs illiꝰ tpis
p̄t q̄ ſācti dicūt q̄ ſacrificia ve-le-
erāt accepta deo ex fide a deuotione
offerentiū tñmodo a non ex re ipa
Sacrificia aūt noue legis ſūt ex re ip
ſa deo acceptā-Ad primū dicendū q̄
illa ſcificatio nō erat niſi quedā exti
oꝝ applicatio ad diuinū cultū q̄ nō
oferebat grām: licet fides illorū ap
plicatoꝝ oferret-Ad ſcm dicendū
q̄ in circūcīſione oferebať grā nō p
ipsā circūcīſionē: ſed per ipsā fidē eꝰ
erat ſignū- ſm q̄ dic aplš ro-iiij-
q̄ abrahā accepit ſignū circūcīſio-
nis iuſticie fidei-ſacra aūt no-le-cō
ferūt grām ex re opata-Ad tertiū
dicēdū q̄ oblacōes a ſacrificia ve-le-
ſi auferebāt pcta: ſed fides a deuocō
offerentiū-a ꝺ̄ pz in ve-le-ex mō lo
quendi-in oblacōe eñ holocauſto
rum p pcto iā mentione facta de ſa
crificio ꝺ̄i-a orabit ſacerdos p eoꝝa
dimitteť-q̄-d-q̄ pctm̄ dimitteba
tur nō p̄t ipſū ſacrificiū ſed p̄t fidē
ipsoꝝ offerentiū-

Capitulum Vndecimum.

Est aūt fides ꝛc̄ Supius am
monuit aplš fideles ſubia
xpō-a oñt q̄ talis ſubiectio
eſt p fidē-Jō hic incipit omendaē
ipsam fidē vt ea q̄ ſunt fidei libentꝰ
amplectam̄-Et diuidi-in tres ptes
q̄ primo deſcribit ipsam fidē-ſecō
ponit diuſa exempla circa ipsā-ibi
Jn hac eñ teſtimonū-Tercio ad
ea q̄ ſunt fidei hortaťplebē catholicā
in primo-xij-ca-ibi-Jdeo q̄-Jn pri
ma pte ponit diffimiōē ꝛ fidei dicēs
(Fides ē ſba ꝛc̄)-Ad cuius intelle
ctum ſciendū q̄ habitus cognoſcū
tur p actus a actus p obiecta-fides
aūt ē hītus quidā infuſus-a idō ꝺ̄
diffimiri p p̄ma actū in ꝓpacōe ad
p̄ma obiectū Actus autē fidei ē cre
dere qui ē actus intellēs aſſentiēs
p̄cedens ex volūtať imperio-q̄ nō
tus credit niſi volens ſm q̄ ꝺ̄ au
guſ-ſup ioh̄em-Et idō actus fidei q̄ ē
credere nō ſolū ĥ ordinē ad obiēm
intellectus q̄ eſt verum: ſed etiam
ad obiectū voluntatis q̄ eſt finis
ſeu bonum-Habitudo igitur actus
fidei ad obiectū voluntatis deſigna
tur in diffimitione apoſtoli cū dicť
(Eſt autē fides ſubſtantia ſperāda
rum rer̄)-Res eñ ſperāde otinentur
in ipsa beatitudine cū ſit ſtatus om
nīū bonoꝝ aggregatione pfectus-
ut dicit boeti9-iij- de ꝺ̄ſola-Dicitur
autē fides ſubſtantia rerum ſperan
darū: inquantū ē quedā inchoatio
future beatitudinis - q̄ fides ē p̄ma
virtus infuſa: ſicť a in alijs rebꝰ pri
ma ps rei dic-quodāmodo ſubſtā
tia eius-et maxie q̄n virtualiť aliq̄
modo otinet alia-ſicut ē in p̄poſito-
Jn ĥ eñ ſperamus beatificari - q̄a

videbim9 dare illud cui p fidē nunc
inhęrem9 in emigmate-hītudo autē
act9 fidei ad obiectū intellect9 defig
tur cū dicit (argumentū nō appen-
tiū) q obiectū fidei ēvērita nō visa
cui firmit adhęret fides nō ex rei cui
dentia: sed ex autoritate diuīa ac sic
p; diffinitio predicta q data est p
biaudinē actus fidei ad obiectuz in
tellect9 a voluntatis. Si quis autez
velit predictā formā diffinicōis re-
ducere: pōt sic dicere- Fides ē hītus
mentis quo inchoat vita eterna in
nobis: facies intellectum assentiē nō
apparentibz. Confiderādū etiā q p-
ba apli predcā distinguit fides ab
oībus alijs q ptinēt ad intellectū-
p hoc ei q dr (argumentū) firma
adhesio distinguit fides ab opinio
ne. suspicōnea dubitacōe. in quibz
nō est firma adhesio intellect9. per
hoc aūt q8 dicit (nō apparentiū) di
stinguit fides a scīa a intellectu. p q̄
fit aliq8 apparens. p hoc aūt q8 di
citur (spa sperandaz rez) distingui
tur fides a fide ꝯmuniter sumpta: q̄
non ordinat ad būtudinē sperata.
Et p hoc etiā appet predicta diffio
fidei bona. q facit diffinitum differ
re ab oībus alijs (In hac ei) Posi
ta diffinicōe fidei. hic ondr ponit apo
stolus exēpla de fide Et primo facit
hoc in gnali. secō in speciali. ibi. Fi
de intelligim9. Jn pma igit pte di
cit q prēs veteꝛ testa. habuerūt te
stimoniū bonitatis a deo ppt meri
tum siue fidei. Vnde gen. xvj. dicit.
Abrahā credidit deo a reputatū est
ei ad iustitiā. a bz ē q8 dicit aplus.
(In hac ei fide testimoniū obtenti sūt
senes). vel antiqui prēs (Fide intelli-
gim9) Hic ondr ponit exēpla patrū
specialiū in speciali. Et diuidit in tres
ptes. q primo ponit exēpla de hijs
q crediderūt a deo acceperūt Secō de hijs
q ex fide fecerūt. ibi. fide abel. Tercō
de hijs q ppter fidē passi sunt. ibi A
lij distēti sunt. Circa primū ofiderā
dū q doctrina ve. test. duplex fuit.
Vna manifesta. s. de vnitate dei a cre
atione mundi. Alia occulta sub ve
lamine figuraz. s. de incarnacōe ver
bi. a q scribebat oībus hębreis ad
fidē conuersis. iō primā tanq̄ oībz cō
munē tāgit dicens (Fide intelligi9
aptata ee sēcula verbo dei) q. d. sicut
antiqui crediderūt oīa esse p deum
a dispositā p verbū dei. ut hētur ge
ne. j. dixit deus fiat. a factū ē. ita et
nos credim9. p ductio eī creaturarū
a ordinatio eo mō quo de bz loquit
scriptuā. utpote q tali tpe a nō añ
fuit p ducta: est articulus fidei. q̄ ñ
pōt demōrāri: licet p ductio mūdi ab
solute sumpta posset pbari (ut ex bz
inuisibilibz visibilia fierent) Cōmu
nis aūt cōceptio pbōrum fuit ex ni
hilo nihil fieri. Et idō anaxagoras
posuit latitacōez formaz in materia
Auicenna aūt effluxionē formarū
a datrice intelligētia. Plato autez
posuit formas sm ee sepatas a ma
teria: a quibz p cedebāt materialia
Sā aūt ponūt ydeas in mēte diuīa
q̄ sunt inuisibiles formea tñ p oce
dunt ab ipsis oīa visibilia. sic arti
ficiata visibilia ab exēplari inuisibi
li q8 est in mente artificū. Boe. iij.
de ꝯso. Tu cūcta supno ducis ab ex
emplo. pulchz pulchrim9 ipse mū
dum mente gerēs siluaq̄ imagie for
mans. et hoc ē q8 dicit apls. ut ex
inuisibilibz ac (Fide) Hic osequent
oñdit quid prēs ex fide fecerūt. Et
diuidit in tres ptes. q primo bz ostē
dit de patribz qui fuerunt añ diluu-
uiū. Secundo de illis qui fuerūt p̄
diluuiū: tñ ante legē datam. ibi. fi
de qui vocat abrahā Tercio de hijs
qui fuerunt sub lege data. ibi. fide
mopsi. Ante diluuiū tres prēs spe
alit ꝯmendant de fide. s. abel. enoch
a noe Et secm hoc prima diuiditur
in tres ptes: secm exempla que po
nunt de istis tribz. Secunda incipit
ibi. Fide enoch. tercia ibi. Fide noe
Circa primū ofiderandū q ex mag
nitudine fidei abel pcessit q̄ de meli
oribus primicias deo obtulit: ut hē
tur gene. iiij. Et bz est quod dicitur

hic (Fide plurimam) ꝟ meliorē (hoſtiā abel q̄ cayn obtulit deo p quā ꝓſecutus ē eſſe iuſtus) qz fides p dilectionē opans iuſtificat (teſtimoniū phibente muneribꝫ eiꝰ deo) qz ignis deſcēdit de cēlo ſup hoſtiā eiꝰ in ſignū acceptacōis diuīe. Vnde a gen. iiij. Reſpexit dñs ad abel ad munera eiꝰ Trāslatio theodo. ſic hz Inflāmauit deꝰ ſup abel a munera eiꝰ (a p illā defunctꝰ adhuc loquit) inquantū factū ſuū monet nos ad fidē et deuotionē. Pōt etiā ꝟ referri ad illud qđ dicit gene. iiij. Eccevox ſāguinis fris tui abel da. ad me de ter. ꝟ oñdit fidelis innocētis mortē dignā eē vindicā (Fide enoch) Hic ponit exemplū de fide enoch. Et diuidit in duas ptes. qz primo ponit intentū. a ſcdō pbat. ibi. Ante trāslationē. Dicit g̈ q fides enoch pz p ꝟ q fuit a pctōribꝫ ſegregatus a in padiſū trāſlatus. a ꝟ ē qđ dicit. (fide) ꝟ ꝓpt meritū fidei (Enoch translatus ē ne videret mortē) ahoꝫ. ſ. in diluuioa etiā ſuā. qz nō ē mortuꝰ. moriet tñ in fine mūdi qz oēs ſunt debitores mortē ex trāſgreſſione ꝑmi pentis (a nō inueniebat) inter hoīes pctōres (qz tulit illū dñs) ad padiſū terreſtrē vbi ꝓſeruat vita eius vſqz ad finē mundi Rō aūt hꝰ eſt. qz vetus teſt. ordinat ad nouū teſta. ꝓmiſſionē. In nouo autē teſta. exp reſſe ꝓmittit vita eterna. a iō ut in ve. teſta. dare² ſpes vite et ne. mors enoch dilata ē tēpe legis nature. a mors helie tpe legis date. ut hētur. iiij. Re. ij. totū aūt vetus teſta. decurrit p iſta duo tpa (Añ trāſlacōez) Hic oñr pbat q enoch trāſlatus fuerit ꝓpter meritū fidei Et ſatat talem vōem Nullus pōt placere deo ſine fide. ſed añ trāſlacōz enoch placuit deo. ut habe² gñ. v. Enoch cū deo ambulauit. ideo habuit fidē ꝓpter quā translatus ē. ꝓpt hoc ibi dem ſubdit gen. v. Tulit eū dñs. a ꝟ eſt qđ dicit hic. (añ translationē ſuā) pz ītā ex dictis (Credere enim)

Probat oñr q nullꝰ placeat dō miſi p fidez. qz ad ꝟ q alīqs placeat deo opus ē q accedat ad ipſū Iſte aūt accēſſus eſt p fidē. g̈ tēp. Vlteri⁹ oſtendendum q in oī motu vel accēſſu vō abili mobile duo intēdit. ſ. termi nū motus a cauſā quare mouet. In accēſſu āt ad deū q̄ eſt p fidē termi nus ē ipſe deꝰ. a quantū ad ꝟ dicit (Credere ei oportet accedentē ad deū qz eſt vnꝰ) ꝟ et nus ꝓpter hoc dicit exo. iiij. qui ē miſit me ad vos. Cauſa aūt quare dō mouet p fidē in deū ē ſpes remuneracōis eterne. a quā tum ad ꝟ dicit (Et inq̄rentibꝫ ſe remuneratoꝛ ſit) Iſta em̄ duo credere ſcz deitatē a eiꝰ remuneracōz eternā fuit nēcariuꝫ ad ſalutē ſemp apud gentiles. nec plus req̄reba² ad ſalutem gentiliū qui nullā legē recepe runt a deo niſi legē nature. Sz ōtra hoc videt dictum aug⁹. libro de cōſe dionea grā. vbi dica² ſic. Illa fides ſana eſt qua credim⁹ nullū hoīnem ſiue maioris ſiue pue etatis liberā a ōtagio mortis a obligacōe pecca ti niſi p mediatorē dei a hoīm ihesū xp̄m. ergo credere miſteriū incarnā oīs fuit ſemp nēcarium ad ſalutē oībus etiā gētilibꝫ. Dicendū q mi ſteriū incarnatōis p̄t credi dupli cater. Vno mō explicite a fic tenebā tur credere illi quibꝫ facta ē de hoc re uelatio. ſicē iudei in ve. le. tñ ſacerdo tes ſcp̄turas intelligētes tenebant magis cognoſcēa credere q̄ alij. a ad huc in noua lege tenen² magis ad hoc xp̄iani in q̄ perfecte explicatū ē miſteriū xp̄i. Alio mō p̄t credi miſteriū incarnacōis implicite. a ad hoc ſolū teneban² gentiles qz non erāt obligati ad legē moyſi. Talisqz fi des implicita de miſterio incarnā tionis ōtinet in duobꝫ predictis. qz q̄ credit vnū deū remuneratorē inquiē tiū ipſū. credit ipſū habere puni tiā de ſalute dō num. tiez modū hꝰ puidētie explicite nō cognoſcat Modus autē per quē deus puidit ſaluti hominū eſt per incarnationis

misteriū. Ex quo pz q fides incarnationis implicite cōtinet in predicta credulitate gentiliū. Videt etiā aliqui q deū ee: non sit credituz. qz a pbis est demōstratum Dicendū q multitudo hoim non capit tales demōstrationes: sed pauci. Et ideo liz non sit credibile simplr. qz nō est credibile oibus: est tn credibile pluribz: apostolus autē loquit de fide inquātū respicit immunitatē hoim (Fide noe) Hic ponit exemplū de fide ipsi noe de quo dicit q ex fide quinq; fecit. Primū ē de futurr. cū gētibz credidit Cum enī oraret pro pplo habuit responsū p reuelationē a deo q mundus periret p diluuiū in futuro. et quantū ad hoc dicit. (Fide noe rēsolto accepto de hijs q adhuc nō videbāt) Sed m ē q credēs adimpleri divinū dei timuit. a hoc ē qd subdit (metuens) Tertiū est. qz ad mandatuz dei implendū fecit archā. et hoc ē qd dicit. (aptauit archā) vel aptā fecit ad hītationē hoim. aīaliuma auiū ꝑ. vi. Quartū est qz p eūtibz alijs saluari cū domo sua sperauit. a hoc ē qd dicit (In salutē sue dom9) Quintū tangit cū dicit (p quā dānauit mūdū) vel mundo nos dānabiles ondit p salutē suā inquantū solus cuz suis saluatus ē. Et onr ont quid cōsequutus ē ex hijs que p fidē fecit cū dr (et iustic̄ē q p fidē est hres ē institutus) qz in diluuio totus mund9 reliquus periit. Et iō iustic̄ia in ipso a filijs ei9 trāsmodo remansit. (Fide qui vocat) Hic onr ponit exēpla de fide in patribz qui fuerūt p9 diluuiū tn ante legē datā. Et diuidit̄ quatuor ptes. qz primo ponit exēplū de abrahā. secō de ysaac. ibi. Fide ea futuris. Tertio de iacob. ibi. Fide iacob. Quarto de ioseph. ibi. Fide ioseph. Isti autē quatuor spāliter fuerūt prēs iudeoz. Tres aūt p̄ gentiliū. Prima diuidit in duas qz primo onditur fides abrahe qñ

tum ad humanā conuersacōem. secō quantū ad diuinā obedientiā. ibi. Fide obtulit Prima adhuc in tres Qz primo onditur quid abrahaz ex fide fecerit quantū ad inhītationē secō quantū ad gnationē. ibi Fide ipsa zara Tertio quantū ad conversacōez suā. ibi. Juxta fidē defuncti. Circa primū onsiderandū q magnitudo fidei abrahe ex hoc pz q statim ad verbū dñi iuit ad terrā alienaz sibi a deo promissaz ut hītur. geñ. xii. a p totā vitā suā hītauit in illa ut pegrin9 a aduena. qz ut dicit actuū. vii. de9 nō dedit ei hereditatē nec passum pedis. a tn semp firmit̄ credidit diuinā promissionē implendā. a hoc est qd dicit hic (Fide qui vocatur abrahā obediuit) ipsi deo (In locū exire quē acceptur⁹ erat) et exiit nesciēs quo iret. qz illā terrā alias nō viderat (fide demorat⁹ ē in terra promissionis tanq; in aliena). Et q in illa māserit ut aduena patz. qz nō manfit ibi in domo firma: sed in casulis a tabernaculis q̄ sunt māsiones mobiles a hoc ē qd dicit (In casulis hītando cū ysaac a iacob coheredibz repromissionis eiusdē) qz ipsis promissa ē terra sicc a ipsi abrahe ut pz geñ. xxv. a. xxvi. Qz āt abrahā hītauerit cū ysaac pz. qz ipsum genuit a nutriuit Qz aūt hītauerit cū iacob nepote suo pba: sic. qz abē hā vixit. dxxv. annis. ut hītur gene. xxxi. a. C. anno vite sue genuit ysaac. qñ. xxxi. Ysaac aūt fuit sex agenarius qñ natus fuit iacob. ut hītur geñ. xxv. a sic pz q abrahaz vixit cū iacob. xv. annis. Vlterius reddit cām quare sic hītabant vt aduene. qz nihil reputabāt aliqd qd esset sup terrā: sed expectabant mansionē celestē. a hoc est qd dicit (Expectabant enī) ipse abrahā cū heredibz suis (ciuitatē) mansio enī celestis ꝓprie dicit ciuitas. vel ciuiū vnitas ꝓpter p lenitudinē pacis (hñtem fundamēta) Hoc dicit ꝓpt̄ ei9 immobilitatē. sm qd dicit̄ psa. cxiii.

r. j.

Oculi tui videbunt ihrlm ciuitatez opulentā tabernaculū qđ nequaq̄ vltra trāsferri poterit (c9 artifex et ꝺditor ẽ deus)·Vñ a ab ipso nomẽ accepit·ſm q̄ dicit ezech·vlti· Nomen ciuitatis dñs ibidē ſic roma a romulo noīatur (Fide a ipsa zara)· Hic ꝺnr oñditur fides abrahe quā tū ad gñationez· fuit ei gñatio zaé difficilis ꝓpt̄ duo· Primo q̄ erat ſterilis·ut hꝫt geñ·xj· Scđo q̄ erat eꝫ tps ꝺcipiendi· deſierāt em̄ zare fieri muliebria·ut hꝫtur geñ·xviij·a tñ abrahā credidit in prima ꝓmiſſione firmit̄ filiū ex ea hꝫe· ex quo pz magnitudo fidei ſue a hoc eſt qđ ꝺr (Fide)·ſ·abrahe (a ipsa zara ſterilit̄) a tuitute (virtutē in ꝺcepcōe ſeis accepit) a dō miraculoſe (Etiā pter tps etatis) a iō fuit ibi duplex miraculū (qm̄ fidelem credidit eū q̄ repromiſerat)· Qz aūt iſtud ſit fm̄ ꝓpter fidē abrahe a nō ꝓpt̄ fidē zare· ꝓbat̄ ſic·q̄ zara audiēs nunciū de ſuo ꝺceptu nō credidit· ſed magꝭ ſtr uolū reputauit a iō ſicut de re ſtrua la riſū emiſit·ꝓpter qđ angelus eā reprehendit·ut pz gene·xviij· Qz aūt abrahā audito ꝺceptu zaé riſit nō fuit ex diffidētia· ſꝫ ex gaudio p cebēte ex diuina ꝓmiſſione·a iō nō fuit repḥenſus ſicut zara·ideo ſequitur (ꝓpt̄ qđ ab vno)·v·ab abrahā· (a đ emortuo) q̄ iā erat vetulus a ad generādū fere ineptus· Dico āt fere·q̄ poſtea gēuit filios de cethura·ut hꝫtur geñ·xxv·q̄ aliq̄n ꝺtingit q̄ ille qui ꝓpter ſenectutē factus ẽ ineptus ad gñandū· generat tñ ꝓpt̄ tonā aptitudinez mulieris ad ꝺcipiendū (orti ſunt tanq̄ ſidera cēli in multitudinē·a ſic̄ arena que ẽ ad orā maris innūabilis)·de abrahā em̄ orti ſunt multi toni a multi mati·a ꝓpter đ opantur multitudini ſtellaꝝ quantū ad tonos·a mlt̄itudini arene quantū ad malos· (Iuxta fidē) Hic ꝺnr oñdit quid abrahā cū iſaac a iacob p fidē fecerit q̄ iſti ita laudabilit̄ ꝺſati ſūt q̄ vſq̄ ad mortē in vera fide ꝓmanſerūt· a đ ē q đ dicit (iuxta fidē) q̄ſi habē tes fidē ſocīā (defuncti ſunt oēs iſti nō adept̄ repromiſſionibꝫ) ex quo pz firmitas fidei ipsoꝝ·đ; otra đ vi det eſſe illud qđ ſcribit ezech·xxviij· Vnđ erat abrahā a ipſe hereditate poſſedit terrā· Dicendū q̄ ſic ꝺr intelligi·poſſedit·v· poſſidēdi primus ꝓmiſſionē acceptꝫ· nō tñ actu poſſedit·q̄ nō habuit in ea paſſū pedis ut đ act·vij· ꝓpter hoc ſequit̄ (ſed alonge eas aſpicientes a ſalutātes a ꝺfitētes·q̄ pegrini a hoſpites ſūt ſup terrā) loquit̄ ad ſilitudinē nauta ꝝ· qui exñtes in mari alonge vi dentes portū gaudēt a ſalutant·ſic prēs ve·teſta·videntes alonge ipſe tionē miſterij xpi gaudebāt·ꝓpter qđ dicit ioh·viij· Abrahā pīvī eꝫ ultauit vt videret diē meū t̄c̄· Et q̄ longe erāt a tpe xpi· ideo ꝺfitebantur ſe eſſe aduenas a pegrinos·ꝓpt đ abrahā dixit geñ·xxxij· Aduena a pegrinus ſū apud vos· Et iacob dixit geñ·xlvij· Dies pegrinacōis vite mee t̄c̄· a ꝓ đ oñdebant celeſtē gl̄az tāq̄ ſuā pīaz· ꝓpriā inq̄rere· a hoc eſt qđ dicit (Qui em̄ đ dicunt ſignificāt ſe patriā inq̄rere) q̄ poſſ atiq̄s dicere q̄ ꝓpter đ cōfitebant ſe pegrinos·q̄ ꝛpierunt de caldea vel meſopotamia quas terras reputa bant pīam ſuā·a ideo excludit ꝺ apl̄us ꝺcens (Et ſiquidē ipſi memor mimiſſent de qua ꝛpierāt habebāt vtiq̄ tpus reuertēdi) q̄ non tñ di ſtabant a meſopotamia vel caldea vnde ꝛpierāt· quin de facili poſſent illuc reuerti·a ideo nō loquebat de illa pīa·q̄ ex precepto dñi ꝛpierāt ꝓpter quod abrahā dixit ſeruo ſuo gene·xlviij· Caue ne q̄n filium meū reducas illuc a licet iacob in meſopotamiā iuerit· hoc tñ non fuit ad manēdū· ſed ad tpus ꝓpter odium fratris ſedandū a ad querendū vx orē· Et ideo ꝺcludit apl̄s q̄ nō loq bantur de patria terreſtri· ſed celeſti ·ꝺ· (Nūc āt meliorē appetūt id

est celestē) et qz in terra adhuc po
siti reputab ãt se de pria celesti mo
rib⁹ a actu fidei Jō deus voluit noīa
ri de⁹ ipsoꝝ ex amore a fide spāti-a
hoc ē qđ dicit (Ideo non ꝓfundi² de
us vocari de⁹ eoꝝ) Hoc habet exo-
iñ-vbi dñs loquēs mopsi dixit Ego
sum de⁹ abrahā-deus ysaac- et de⁹
iacob-Sicut ei rex denoīatur a ciui
tate sua ꝑncipali q̃uis regnū se ex
tendat ad alias-sic̄ in scptura dic²
rex ihrlm-rex babilonis vel hmōi-
sic de⁹ ab istis voluit noīari qz̄ vbis
a factis oñdebāt se eē de ciuitate ce
lesti ut dictū ē-iō sequi² (pauit eñ
illis ciuitatē)-s-celestez-(Fide obtu
lit) Hic oñr oñditur quid abrahā
ex fide fecit quātū ad obedientiā di
uinā-Dñs ei ꝓmiserat ei multipli
cationē seis p ysaac gñ-xx-a-xxj-
a tñ ad ꝓceptū dñ voluit eū imo
lare-Ex quo p⁹ magnitudo fidei abra
he-qz firmit² credebat ꝓmissionē dei
implendā de multiplicacōe seimis
sui p ysaac et ipō imolato nō vesta
bat alit⁹ modus nisi p resuscitacōez
e⁹ Ex quo p⁹ qz abrahā credidit re
surrcōez mortuoꝝ in q̃ ꝓfistit vn⁹ de
maioribz articul² fidei: a nō solū cre
didit resurrcōz grialem futurā in fi
ne mūdi: sed cū hoc spālem resurre
ctionē filij sui ad implecōez diuini
ꝓmissi-a ideo ē qđ dr-(Fide obtulit a
brahā ysaac)-v-offert voluit sed di
uinit⁹ impedit⁹ fuit (cū temptare²)
Tēptat eñ dyabolus-hō a deus sed
diuersimode-qz dyabolus temptat
ut decipiat-hō vt cognoscat deus vt
cognoscē faciat-a hoc mō tēptauit
de⁹ abrahā ut fides ei⁹ et obediētia
notificaren²nobis ad exemplū imi
tationis (vnigenitū)-Hoc videt
falsū-qz hēbat iam aliū filiū: ꝙ sol
uit ꝑ lrām sequentē (in q̃ suscepat
ꝓmissiones tē) qz ꝓmissū fuerat a
brahe qz semen ei⁹ vocaret ꝑ ysaac
tñ-a ideo erat vnigenitus quantū
ad istā ꝓditionē-vel ideo dr vnige-
nitus vō e mīs q̃ non habuit aliū
(arbitrans)-v-iudicās vel credens

(qz et a mortuis suscitare potens ē
dñs) Et ideo oblacō ysaac fuit figu
ra mortis a oblacōis xp̄i Sicut eñ
aries herens int² spinas cornibz im
molatus ē ysaac liberato: sic hūa-
nitas adherēs eius occisa ē: dimita
te impassibili exñte-a hoc ē qđ dr-
(vna cū in parabolā accepit)-v-abra
hā oblationē filij sui figurā passio
nis xp̄i intellexit (Fide et de futur²)
Hic ponit exemplū de fide ysaac q̃
ex fide futuroꝝ bñdixit filijs suis-a
hoc ē qđ dicit (Fidea de futur² bene
dixit ysaac iacob a esau) Hoc hētur
gen-xxvij-vbi dr qz ī benedcōe sua
prepposuit iacob ipsi esau: dicēs- do
minū tuū illū ꝙstitui-a ysaac vidit
in spū hanc benedcōz hīe efficaciā
in futuro-qz nō habuit effectū in p
sonis duoꝝ fratrū-qz esau nunq̃ ꝑ
uiuit iacob: sed habuit effectū ī du
obz ꝑplis exeuntibz ex ipsis-qz ydu
mea filijs isrl² seruierūt tpe dauid-
ut hē²-iij-re-viij- (Fide iacob) Hic
ponit exēplū de fide ipsi⁹ iacob q̃ be
nedicēdo filios: ioseph prepposuit ef
fraim q̃ erat iunior manasse- gen-
xlviij-qz per revelationē dignitatē
regiā habuit ad effrai debere transi
re-a ꝙ fuit impletū ꝑ ieroboam: ut
hētur iij-re-xij-a hūplecōis iacob
hūit fidē firmā-a ꝙ ē qđ dr (Fide ia
cob moriens per singulos filios io
seph benedixit) Habuit etiā iacob
fidē de sepultura a resurrcōne xp̄i fi
enda in terra ꝓmissionis-ꝓpter qđ
adiurauit ioseph: ut facēt illuc cor
pus suū deferri-post iuramentū gr̄ā
tias agens adorauit dñm ꝟsus
ad caput lectuli scd̄m translacōem
ihero-ut p⁹ gene-xlvij-transla° in
terpretū-lxx-hz ut hic allegat (Et
adorauit fastigiū virge eius) a vtrū
qz est verz qz adorauit versus caput
lectuli qđ eāt ad occidentē ad quā
ptem adorāt iudei- et qz erat senex
hēbat baculū super cuius sūmitatē
niteba²in adorando deū-vñ nō est
intelligendum qz adorauerit sum-
mitatē virge vel baculi: ꝙ adorauit

r-ij-

deū innixus sup baculū · Alr expo nit de baculo ioseph · q portabat sceptr̄ ī signū ptātē sibi date super egiptū a ds sceptr̄ accepit iacob qñ ioseph cepit iurare · et postq̄ iura uerat añq̄ redderet sceptrū ipsi io seph adorauit deū innixꝰ sūmitati illiꝰ sceptri Alr expo² magr ꝓpe īrāz qr adorauit sceptr̄ ioseph nō in se a absolutēz ī quantū erat signuz a figura ptātis xp̄i · sicut a nos adoramꝰ crucē in quātū est signū cru cifixi (Fide ioseph) Dic po² exm de fi de ioseph qr moriēs ex fide fec mēo riā de exitu filioz̄ pfr̄ de egipto · vt hē² geñ · j · a ds est qđ dr (fide ioseph moriēs de pfectōe filiorū pfr̄ mēo ratus est) habuit etiā fidē de sepul tura a resurrectōe xp̄i in tra promissi onis oplēda · et iō mādauit portari ibi ossa sua vt essz pticeps illiꝰ resur rectōis · qr xp̄o resurgēte multi scī prēs cū resurrexerūt · vt hē² math · xxvij · a ds est qđ dr (de ossibz suis mā dauit) Sz q̄rit quare ñ p̄cepit stari post mortē suā illuc portari · Dm q̄ ad ds duplex nō assignat Vna ē qr fres sui nō habēbāt tantā ptātem sicut ipe · a iō nō poterāt facē de ipō sic ipe fecerat de prē suo · Secūda nō est · qr p reuelationē sciebat filios pfr̄ multa dura passuros ī tra egi pti · Et iō ad solatōem eoz voluit ibidē ad tps sepeliri · vel potiꝰ repo ni · vt ibidem dicatur qr p hoc habe bāt spē exeūdi ex ꝓphia ioseph vña moises educēs filios pfr̄ de egipto tulit secū ossa ioseph vt hē² exo · xiij (Fide mopses) Dic añr pt exēpla patr̄ q̄ fuerūt tpe legis q̄ sb mopse data est · vt dr ioh · j · lex p mopsen data est · xp̄s aūt tps distinguitur in tria Primū autē tps fuit ante exitū de egipto · secundū ī exitu · tertiū post exitū · Primo g̃ ponit exēpla de ds qđ factū est añ exitū · secūdo de ds qđ in exitu · ibi · Fide reliqt egiptū · tercio q̄do de ds factū est post exitū in terra promissionis · ibi · quid adhuc dicā · Prīa in duas · qr p° oñr q̄do factuz est ex fide ī natiuitate moisi · secun do quid ipse fecerit · ibi · Fide mop ses grādis · Circa primū sciēdum · q filij pfr̄ ex ꝓphia ioseph firmit credebāt liberari de afflictōe egipti p alīq; de ꝓpho suo cū dr adiutorio Et idō parētes mopsi videtes ipm elegantē puez ptter sotitū motum iudicauerūt virtutez dei esse in illo ad liberatōnem ppli · a ex hac fide seruauerūt eū otra legis edictū exp nentes se piculo psonaz suaz a ds est qđ dicit · (Fide mopses natꝰ oc cultatus est mēsibz tribz a parenti bus suis) ex fide em parentū factū est ds nō ex fide mopsi · qui adhuc nō habebat iudiciū vōis · Et cau sa subdit (eo q̄ vidissent elegantē infantē ·) v · aptū ad liberandū po pulū deo hoc eis inspirāte (a non ti muerūt regis edictū) qui p̄cepat omnes masculos pnīa in flumine · vt habet exo · j · Sed hoc videtur fal sum · quia dicit exo · ij · q̄ parentes mopsi timore regis posuerunt eum ī flumine · a sic exposuerūt eū morti Dicendū q̄ hoc nō fecerunt ad ipz interficiendū sicut p̄cepat rex · sed quia nō poterant ipm amplius ce lare timebāt pbabiliter ne aufere retur ab eis · Et ideo in tali casu tu tius iudicauerūt ipsū exponere vi ine custodie in fistella bitumina ta credentes ex eadē fide q̄ deus ser uaret q̄ vbi deficiebat hūana pro uidentia qui in talibz nō deficit (Fi de mopses) Dic añr ostendit quid ex fide mopses fecerit quia adopta tus a filia pharaonis · vt hē² exo · ij · Et adultus factꝰ visitauit filios pf rahel a videns virū egiptiū pugnātē vnū de filijs pfrahel interfecit eu · Et sic p hoc factū negauit se esse fi lium filie pharaonis · a hoc ꝓcessit ex magnitudīe fidei ei⁹ qr de filijs pfra hel credebat xp̄m nascitur · a ds est qđ dicit · (fide) v · p fidem (Mopses grandis effectus est ·) v · adultus · (negauit se ee filiū filie pharao ·) interficiendo egiptiū · Et subūgit

duo difficilia ad sustinendum q̄ pre
elegit sustinē ex fide. Primū est qz
magr voluit affligi corpaliter cum
dei cultoribus q̄ 10 cūdari cū ydolatris
a ꝫ̄ ē quod dic² (magr eligēs affli
gi cū pplo dei) ⁊ cū filijs isrl qui co
lebant deū (q̄ talis pcti hīe iocū
ditatē) ⁊ pspectatē egiptioꝝ. Se
cundū est q̄ preelegit pauptatē su
stiere magis q̄ diuitias egiptiorū
cum pctō possidere. a ꝫ̄ est qđ dic²
(maiores diuitias estimās impro
perū xp̄i) ⁊ pauperatē vel vitupe
riū p fide xp̄i vēturi sustiere (thesau
ro egiptiorū) ⁊ q̄ thesaurum hmōi
possidere. Et reddit cām quare mo
ses tam dura patient sustinebat
dicens (Aspiciebat em̄) oculis cor
dis (in remunerationē) future beati
tudinis. sic amara potio sumi² libē
ter: non pp̄ter se: sed hūdo oculū ad
sanitatē futurā (Fide reliqt) Hic cō
seqr oñditur quid factū sit ex fide
in exitu de egipto Et diuidi² in tres
ptes. qz primo oñdit q̄d ex fide fa
ctū est in prepacōe exitus. scdō q̄d
in mō exeundi. ibi. fide celebrauit.
Tercio quid factū sit in exitu de egi
pto ingrediendo terrā pmissionis
ibi. fide muri iherico. Circa primum
cōsiderādū q̄ moyses bis exiuit de
egipto. Primo exiuit occiso egiptō
et de isto exitu nō loquit hic. qz ex
timore regis tunc exiuit. ut hē exo.
ij. Scdō exiuit egiptū ducendo secū
oēs filios isrl. a de isto exitu loqui²
hic. qz tunc nō timuit regē eos pse
quentē. ut hētur exo. xiiij. qz tūc di
xit filijs isrl. nolite timere &c. a hoc ē
qđ dicit (Fide reliqt egiptū nō veri
tus aīo fitatē regis) Et reddit cām
quare nō timuit dicēs. (Inuisibilē
sustinuit) ⁊ deū q̄ inuisibilis ē fidu
cialr expectauit (tanq̄ vidēs) in spi
ritu auxiliū ei⁹ mirabilr affuturū pp
ter qđ dixit pplo. State a videte ma
gnalia dei q̄ factur⁹ ē hodie. exo. xii
ij. a ꝫ̄ totū p cessit ex fide: q̄ ē ex nō
visis (Fide celebrauit) Hic oñr oñ
dit quid factuz ē ex fide in mō exeū
di. Et diuidit in duas ptes. qz pri
mo oñditur quid factū sit in dispo
sicōe exeundi. Scdō quid in actu tā
scendi. ibi. fide mare. Circa primū
cōsiderādū q̄ dispositio exitus filioꝝ
isrl de egipto fuit agni paschalis im
molatio. cuius sanḡne limita fuerunt
superliminaria a postes domoꝝ filio
rum isrl: ne interficerent ab angelo
percutienti p̄mogenita egiptiorū ut
hētur exo. xij. a ꝫ̄ ē qđ dic² (Fide cele
brauit paschā) ⁊ immolacōz agni
paschalis q̄ fuit figura īmolacōis
xp̄i in cruce. sm q̄ dicit. j. cho. v.
Pascha nr̄m immolatus ē xp̄s. p
cuius mortē a sanḡnis effusionē sum⁹
liberati a ptāte dyaboli. fit filij isrl
p immolacōz agni paschalis. a effu
sionē sanḡnis in postibz a superli
naribz domoꝝ fuerūt liberati ab an
gelo percutienti p̄mogenita egiptio
rū. a ꝫ̄ ē qđ dic² (ne q̄vastabat p̄cu
genita egiptioꝝ tangēt eos) (Fide
trāsierūt) Hic tangit modū exēcūdi
vbi ex fide ostigerūt duo miracula.
Vnū ē q̄ mare sicco pede trāsierūt.
a ꝫ̄ ē qđ dicit (Fide trāsierūt mare
rubr̄ tanq̄ p aridā terrā) Scdm fu
it qz aq̄ erat eis p muro a dextris
a sinistris vt hētur exo. xiiij. a pz p
hoc q̄ egiptij eos seqntes submersi
sunt. a ꝫ̄ est qđ dicit (qđ expti egi
ptij devorati fuit) Talia aūt ostinge
bant ex fide. qz operatio miraculorū
asscribi² fidei. sm q̄ hētur matꝫ. xvij.
Si habueritis fidē sicut granū
sinapis dicetis huic monti trāsi hīc
a trāsibit. a nihil impossibile erit vo
bis (Fide muri) Hic oñdit quid fa
ctū sit p fidē ī exitu de egipto ingre
diendo terrā p̄missionis. Et diuidi
tur in duas ptes. qz primo oñt q̄d
factū sit p fidē p̄pli isrl. scdō quid fa
ctū sit per fidē raab. ibi. fide raab.
Circa primū sciendū q̄ in ruina ciui
tatis iherico aliqđ fuit ex pte p̄pli.
scilicet circuitus ciuitatis septē die
bus. ut hētur iosue. vj. qz ex māda
to dei hoc fecerunt iudei credētes fir
mit̄ p̄missū dei ipleri de miraculosa

r iij.

captione ciuitat-aliqd fuit ex pte ipsi9 dei viz q muri iherico diuina vtute corruerūt-a hoc est qđ dr (fide muri iherico corruerunt circuitu diebus septem) per hoc factum signatum fuit-q impedimēta mundi eadunt p otinuā predicationē-cuius otinuitas p septenariū figura2-vñ dr-in-ad choz-x-Arma militie nrē nō sunt carnalia:sed potñ dei ad destructionē munitionū (fide raab) Hic oñditur quid factū sit ex fide ipsius raab q ex auditu miraculoz in trā situ filioz isrl p mare rubrū in aliis mirabilibz q̄ eis acciderāt credit firmit ciuitatē iherico tradēdā virtute dei in manu pp̄ū isrl-a iō nūc dos isrl ex eadē fide cōseruauit: ex q̄ meruit liberari a morte cū ofangnitate sua-ut hēbat iosue-vj- et h̄ est qđ dicit (fide raab meretrix) sic em̄ cognoīata est (nō perijt cū incredulis)-v-cū alijs ciuibz iherico q̄ credebāt ciuitatē posse defendere ō deū israhel (exapiēs exploratores cum pace) q eos saluauit ut dictū est- De ista raab dicūt aliq̄ q ad trām eāt meretrix-a idō exploratores melius potuerūt ingredi domū ei9 vsp̄ere q tales mulies indīnter recipiūt oēs a ipsi in nāitate positi poterāt licite ad eā ire-nō pp̄ter luxuriā exercēdā:sed ad vitā pp̄riā oseruandā Ipsa ei min9 poterat culpari in receptione cor q̄ alī de ciuitate:cū ipa indīnt oēs recipet-a sal9 explorator nō dēbat p̄cauari p mortē alterius ideo intrauerūt domū istius q̄ius esset meretrix-Sed h̄ nō videt̄ p̄babile q tales mētrices pax hñt de fidelitate-a iō nō vide2 p̄babile q exploratores filioz isrl qui erāt hoīnes sapientes ofiderēt in tali multere de oseruacōe evite p̄pe-Jō dicunt aliq̄ q tunc nō erat meretx:sed añ fuerat pp̄t qđ tale cognomē sibi remāserat- Sed h̄ nō videt̄ vez-q tales meretrices q̄ius penitrāt:reputant tñ in cōi plebe p̄sone viles-Et ideo si fuiss̄ meretrix: nō fuisset oīm

cta in mīmonio ipsi salmon q̄ eāt nobilior in toto pp̄lo isrl cū ess̄ principes nobiliorū tribz-s-tribz iude q̄ nobiles iudei abhoīaban2 talibz per somis in mīmonio oiungi-a idō videt̄ melius q nō fuerit mētrix nec eāt sed tm̄modo tale cognomē hēbat- Multi em̄ cognoīant aliq̄ cognoīe cuius p̄prietatē nō hūerunt in re-sicut aliq̄n aliquis paup cognoīat vel comes vel aliq̄d hmōi-Je a liter pōt dici melius ut credo-Ad ō intellectū sciendū q iosue-ij-vbi agit de raab dictio hebraica fibi adiūcta sonat sic-quidesa-a figficat p̄mptā p̄prie a q meretx p̄mpta ē ad offerendū corp9 suū-iō h̄ nomē tractū ē ad designādū meretricē a fisse q mulier hospitalaria ad trāseuntes ēp̄mpta trahēbos ad hospitium suū-tractū ē idē nomē ad stāvium p hospitalaria Vñ iosue-ij-vbi tñs latio nrā hz ingressi sunt domū mulieris meretricis:trāslatio valde aia hz domū mulieris hospitalaie-a tal fuit raab-p̄pter qđ exploratores dinauerūt ad domū suā ad hospitandū-Ad auctem vero ihero-q dicit sup math-q ponit in genealogia saluatoris sic mulier reprehensibilis solui diffusi9 sup math-Pōt etiam breuit dici q hoc dicit ihero-nō p̄p viciū meretrīj: sed q fuit alienigena de ydolatris nata-sic etiā dicit naa de ydolatris nata-sic etiā dicit de ipsa ruth: q tñ fuit mulier magne virtutis a fame-ut dicit ruth-in fine Sat oīs p̄ls q hītat vrbis mee populus mulierē te esse virtutē (Et quid dicā) Hic ponunt exēpla de fide p9 exitū de egipto in terra p̄missionis iam obtēta-a dicit- (Et quid adhuc dicā) q-d-multa p̄nt dici exēpla de fide patrū ad que ordināda nō sufficeret tps vite mee-a hoc ē qđ dicitur (deficiet em̄ tpus me enarrāte) -v-anteqū possem enarrare p singla (De gedeon) qui credens p̄missō dei cum tricentis hominibz ofidēter pugnauit otra exercitum maximū ip si9 madiā-ut h̄et iudi-vj (Barath)

qui credens pphetie bellore iuit cum pplo inermi ad pugnandū otra si sarā-iudi-iiij-Sampson q̄ philiste os grauiter et multiplicē afflixit-Judic-xiiij-xv-a xvj-cc̄q a plures moriens q̄ viuus īmfecit (Jepte) qui ex fide iuit ad pugnandū cōtra filios amon-iudi-xj-Vnde ibidē di cē Factus est ergo sup iepte spūs dn̄i q̄ autē postea filiā suam indis crete a crudeliter occidit ut dicit au gl-Credendū ē q̄ ipse penituerit-q̄ pomif in cathalogo scōrum-hebrei tn̄ dicūt q̄ nō occidit eā:sed sacrifi cauit eā dño p obseruātiā virgini tatis fm cōsiliū sapientū illi9 tpis sicut plen9 dixi iudi-xj-a eodē mō dicendus ē de gedeone q̄ fecit ephot otra preceptū dn̄i vt hētur iud-viij s-q̄ penituerit añ mortē vt dic2 cōi ter-tn̄ aliter p̄t dici pbabiliter-s-q nō fecit ꝫ preceptū dn̄i in illo ephot fuē plen9 dixi iudi-viij (Dauid) q̄ ex fide adhuc iuuenis pugnauit in ermis ꝫ goliath (Et samuel) q̄ pp̄t fidelitatē suā obtinuit pphetie spūz vnctionē regis a multa alia-(Et alīs pbis)-s-ysa-a ihere-a oseē (qui p fidē vicerūt regna) In q̄ tā gif act9 fortitudinis (opati sunt iu sticiā) in quo tangit act9 iustitie et virtut-Isti ei sunt act9 precipui in ter act9 virtutū moraliū-q̄ oser uāt cōe bonū ut hētur-v-ethic-Et q̄ vtutes onere sunt:idō p istos a chus intelligunt act9 aliaꝝ virtutū (Accepti sunt repromissiones) Sed ꝫ videt esse ꝫ illud q̄d dictū ē cod̄ ca-Juxta fidē defuncti fuit oēs non adepti pmissionibz Dicendū q̄ tri plex pmissio facta ē antiquis Vna fuit pmissio terre scē:sed hāc nō ac ceperūt abrahā ysaac a iacob in se a de ꝫ loquit apls ꝫ cū dicit-Non adepti pmissionibz aliq̄ acceperūt tn̄ eā in successoribz suis-Alia ē pmissio spūalis qua pmittit scis vita btā tū-Alia ē pmissio singularis q̄ pro missū ē cuilibz aliq̄s bonū pticulaē

sic dō pmissū fuit regnū-ezechie sa nitas a sic de alīs-a istas pmissio nes osecuti sunt-a de istis loq̄t hic (Obturauerūt ora leonū) Hoc hz veritatē de damiele vt hētur dañ-vj Et de dauid:ut p3-j-Re-xvij-Et de sāpsone iudi-xiiij-Et in ꝫ oñditur victoria scōrum de aīalibz brutis (Extinxerūt impetū ignis) ꝫ p3 in tribz puerꝫ posit̄ ī caīno dañ-iij-et de moysea aaron nume-xj-a-xvj-a in ꝫ oñditur victoria sanctorū de rebz inaīatis (effugauerūt aciē gla dij)-v-aciē hostium hñtium gladi os acutos-ꝫ freq̄ter fecit iosue ge deona dauid -ut p3 in libris iosue iudicū a regū (a quauerūt de infir mitate) Hoc spāliter p3 de ezechia ysa-xxxviij-q̄ mīraculose ex fide sa natus ē a de pluribz alīs ꝫ credēs ē-q̄ loquit in plurali-(fortes facti sunt in bello:castra vertēt exterox) -v-alienigenaꝝ Hoc ptz de multis: spāliť aūt de iosue dauid a macha beis (acceperūt mulieꝫ de resurrōe mortuos suos) aliq̄ hoc male expo nētes dixerūt q̄ mulieres acceperūt viros suos resuscitatos dicentes q̄ mīrimonū nō dissoluaf̄ p mortē:a iō tenebanť illos vacare:sed ꝫ est ꝫ aplūm ro-vij-vbi loquit̄ de mulie ꝛiugata si mortu9 fuerit vir ei9 solu ta ē a lege viri-Ꝫo sciendū q̄ aliq̄ sunt sacra q̄ imprimūt caracterē a talia nō reiteran2-sic resuscitat9 nō dz iterꝫ baptizari-q̄ caracter ꝑpetu us manz in aīa q̄ incorruptibilis ē Aliq̄ sunt sacra q̄ nō imprimūt ca racterē a talia reiteran2 utz de pma q̄ si interrūpaf̄ per pctm̄ mortale nēce ē ipsū iterare-matrimonū aūt nō imprimit caracterē-a ideo si sol uaf̄ per mortē viri:mulier nō debet eū admittē si resuscitet̄:misi int̄ eos mīrimonū iterꝫ ꝛtrahaf̄ Ideo sic de bet exponi (mulieres)-v-mrēs (acce perūt de resurrectōe mortuos suos) -v-filios suos resuscitatos p fidem a orationē sanctoꝝ pphetaꝝ-sicut pa tet de muliere sareptana q̄ ab helia

r-iiij-

recepit filiū suū resuscitatū .iij. Re. xvij. a de mulie funamite q̄ filiū suum resuscitatū recepit ab heliseo .ii. ij. Re. iiij. (Alij aūt distenti) Oñso quid scī prēs per fidē fecerūt hic cō seqñr oñditur quid p fide sustinue runt. Et diuidit in duas ptes. qr p mo oñditur quid passi sint p fide scdō quare p missiones sūt eis dilate ibi. et hij oēs. Prima adhuc in duas. qr primo tanguntr mala ab alijs illata. scdō mala voluntarie assū pta ibi. Circuierūt in melotis. Dicit igit qd p fidē vni9 veri dei. (alij distē ti sunt) .v. in tormētis extēti. ut pz p. macha. a .ij. de septē fratribz. et de puer adv̄bera matrū suspensis ij. macha. vj. (Nō suscipiētes redē ptionē) .v. liberacōz a pñti pena (ut melioré inuenirēt resurrcōez) in fu tura gla (Alij ludibria expti) sicut pz de sampsone. iudi. xv. et de tho bia. thob. xx. a de iob. xxix (a verbe ra) Hoc pz de michea p̄pha quē per cussit sedechias .iij. Re. vl. a de ꝓpo sitis filioz isral q̄ flagellati fuerunt ab exactoribz pharaonis. exo. v. (in sup a vinculaa carceres) hō pz de ihere. xxix. a. xxxvij. de michea .iij. re gū vl. (lapidati sūt) hō pz de naboth iij. Re. xxxj. a de zach. filio ioiade .ij. pali. xxiiij (secti sūt) pz de ysa. q̄ ex precepto regis manasse sect9 fuit cū serra lignea. eo q̄ reprehendebat ei9 facinora a de septē fratribz macha beis q̄ secti sūt in mamibz. a in alijs corpis ptibz. utz. ij. mach. vij (tēp tati sūt) ut ad ydolatriā indimarē sicut pz de matathia a filijs eius. j. mach. ij. a de eleazaro. ij. mach. vj a de septē fribus ibidē. vij. (In oc asione gladij mortui sunt) qr nolē tes consentire ydolatrie gladio p cussi sunt. ut pz. ij. mach. v. a. vj (Circu ierūt in melotis) Hic oñr oñdit q̄d passi sunt p̄pt fidē in malis voluta rie assumptis. a reducit ad tria. scz ad exteriorē cultū. a quantū ad hoc dicit (Circuierūt in melotis) Melota autē est vestis facta de pelle taxi: q̄ hirsuta ēt deformis. a in tali hītu quantū ad aliq̄d describit helias. ij. Re. j. a. ioh. bap. matth. iij. Scdō reducunt ad psone statū. a quātuz ad hoc dicit (egentes) q̄ spāliter pz in helia q̄ in nēcitate pastus ē a co uis. a a mulie vidua. iij. Re. xvij. (Angustiati) hoc pz de helia fugien te iezabel. iij. Re. xx. a de dauid fu giente saul. j. Re. xxj. Et. ſ. vsq; ad finē p̄mi libri. a absolon. ij. Re. xv (Afflicti) labore corpali. ut hētur de helia q̄ lassus obdormiuit subter iu nipez. iij. Re. xix. quibz nō erat di gn9 mund9) Hoc hō em̄ q̄ fugiebāt a societate alioz pz q̄ boies mūdani nō erāt digni societate illoz p̄pt aul pā mundialē. Tercio reducunt ad locū. a quantū ad hoc dicit (In solli citudinibz errātes in montibz a spe luncis. a in cauernis terre) Spelūca ē fossa facta p artē. cauernaz vo p naturā vel ex aliq̄ accidēte fiē de cor rosione aquaz vel hmōi. talia aūt loca inhītabant prēs antiquit et sēt in loco apto diuine cōtemplationi ꝓpter q̄s phs primo politicoz die. postq̄ p̄hauerat boiem ee aīal ciui le. subtūxit q̄ ille q̄ refugit comunē hītationē boim. vel ē bestia vel meli or boie. qr si hō refugiat hec p̄pt ma liciā suā nō potēs cū alijs cohitare p̄pt defectuz suū in moribz. cadit a dignitate humana invitā bestialē si autē refugiat comunitatē boim vt liberi9 vacet cōtemplationi diuine. ex cedit comunē statū boim. a est qui dam de9 inter alios boies sm phm (Et hij omnes) Hic oñr oñt aplus quō a quare p missiones sunt dila te dicens (Et hij oēs testimonio p bati) ut pz p predicta exempla) nō acceperūt repromissiones glorie et ne) a subdit causā dicens (deo pro nobis melius aliquid prudente ut non consummarent) .v. ad p fectionez gloie ducerētur (sine nobis) ex hō em̄ q̄ prēs vetis testamenti in lim bo existentes simul venerūt ad glo riam p xp̄um cū aliquibz adiouū

testa-ptinentibz fuit maius gaudi
um vtorūqz-Notandū qz alīq ex
hoc loco acceperūt occasionē errandi
dicētes qz null9 intrab it ad glam
nisi post finalē resurrcōez: sed hoc est
contra aplum dicentē-ij-chor-v-Sa
mus ēm quē si terrestris dom9 nra
h9 habitationis dissoluat9 qz edificati
onē hemus ex dō domū nō manufa
ctā:sed eternā in cēlis-Ex quo ptz
qz aīa a corpe sepata statū recipi2 in
gla nisi ppter debitū alic9 pene tpa
lis retardet-ppter qd consūmatio
glē de qua loqui2 hic aplus pt refer
ri ad premiū cēntiale-a sic nō hūe
runt eā prēs ve-test-sine nobis-qz
non hūerunt eā ante no-testa-vel
pōt referri ad corpis stolā que non
datur gnaliter nisi p9 vniuersalez
resurrectionē: qnuis alīqbz data sit
ante ex speciali priuilegio-a hoc mō
prēs ve-test-nō cōsummāt9 in gla si
ne nobis-qz sc̄i ve-testa-a no-simul
acapient glam corpis-

Capitulum Duodecimū

Deoqz ac̄ Postqz aplus omē
daut fidē p quā mēbra vni
un2 capiti-a posuit multa ex
empla fidei-Hic cōr hortat9 ad ostē
dendū fidē per opa exterius que ten
nen2 in corde interius-Et diuidit in
duas ptes-qz primo oñdit qualit9
se dñt hīe circa mala-secō qualiter
circa bona ca-xiij-ibi-caritas frat9
nitatis-Circa primū sciendū qz du
plex ē malū-s-culpa pene-et ideo p
mo oñdit qualit9 se debent hīe circa
mala pene tolerāda-secō qualiter
circa mala vitanda-ibi-ppter qd re
missas Prima in tres-qz primo in
ducit ad tolerandū malū pene exē
plo antiquorum-secō exemplo xp̄i
ibi Aspicientes-tertio aucte scriptu
re-ibi-Et obliti estis-Circa primū
sciendū qz sancti dicunt testes dei-
qz facto et verbo glificat deus ppter
eos-sec̄m qd dicit ysay-xliij-Vere
vos estis testes mei dicit dñs-Con
gregatio etiam sanctoz dicit nubes

ppter vite fastigiuz a doctrine stilli
dium a capiscente refrigeriū-ppt
qd dicatur ysai-xv-Qui sunt hij q
ut nubes volāt-ppt qd apl̄s de scis
patribz p exempla virtutis nos mo
uentibz ad tolerantiā malor ut pz
per predicta dicit sic (Ideoqz a nos
posteriores habētes tantā nubē im
positā testium) a cōgregationē fide
liū sanctor exēplo suo nos exhortā
tiū (deponentes omne pond9) quā
tum ad pctm̄ ppetratū (a circūstās
nos pctm̄) quantuz ad occasiones
peccandi (p patientiā curram9) nō
solū mala illata sustiendo:sed etiā
voluntarie assumendo (ad ppositum
nobis certamen) hoc certamen ē iu
stitia dei-de q̄ scribit eccle-iiij-Vsqz
ad mortē certa p iustitia (Aspicē
tes) Hic induit ad idē exēplo xp̄i
qd dz magr nos mouē ad pacām-
qz ipse agn9 innocēs p nob passus
ē Dic igr (Aspicētes) oculo cordis
attēte cōsiderādo (In actorē fidei a cō
summatorē ihm) Dicit2 ei actor fidei
inq̄tum d9 ipsā fidē infundēdo Dic
tur etiā actor fidei inquātū hō ipsā
fidez predicando-Dicit etiā cōsūma
tor ipsi9 fidē p miracula cōfirmādo a
fidei premiū reddendo (Qui ppositō
sibi gaudio sustinuit cruc̄)-Gaude
bat ēm in superiori pte aīe ppt im
plecōez voluntatis pīne-a ex fideli
um retēptione a ex sui corpis ppinq̄
glificatione (cōfusione contēpta) qz
mortē maxime cōfusibilē voluntarie
sustinuit-Confusio autē app et ex q̄
tuor-Primo ex loco-qz in ciuitate
celebri Secūdo ex tpe-qz passus est
in festo paschali:qñ omnes de terra
conuenieb āt in ihrlm-Tertio ratō
ne societatis-qz inter latrones pas
sus est-Quarto ratione precedentis
honoris Oppositā enim iuxta se po
sita maiora a minora vident9 ut dic
tur primo elenchor-Et iō ex honore
qui ei exhibitus fuerat in ihrusalē
in die palmar maior fuit cōfus passi
onis quasi immediate sequentis Et
qz qui se humiliat exaltabit:ideo

r-v-

sequi² (atq; in dextra sedis dei sedz) a qr ꝯsideratio dñice passionis non solū vz ad patiam in adūsis: sed ē ad pseuerantiā q̄ plus oñt qr respi cit diuturnitatē malia dilationē to mpmissi-iō dicit (Recogitate eū q̄ talem a pctōribz sustinuit adūsus se metipsū ꝺdictionē) in vobis stumeli fis-fm qr h̄etur math-xj-Ecce h̄o vora potatorvinū ⁊c̄. a iterq; math-xvij-Vach q̄ destruis tēplū dei ⁊c̄. Subdit cām ad q̄d valet ista ꝯsideratio-d-(Vt nō fatigemini aīmis vr̄is deficētes) ꝓpter qd dicat gre-Si passio xp̄i ad memoriā reuocet mihi tā dur est qd nō equo aīo to lerē-a reddit causā h9dicēs (Nō dū ei vsq; ad sanguinē restitistis)-vel vsq; ad sangms effusionē-(adū sus pctm̄ repugnātes-Et obliti)-Hic oñr induat ad tolerandū ma lum pene p auctem scripture-Et di uidit in tres-qr primo ponit autoi tatē-secō sensū ipsi9ibi-In disципli na-tercio ex istis arguit-ibi Si ex tra disciplinā-Circa primū arguit eos-qr videbant obliuisci scripturā ve-te-in q̄ erant nutriti-d-(a obli ti estis ꝺsolationis dei)-vel ꝺsolantis a ē emphatica locutio (que nobis tanq̄ filiis loquit) dicēs-puer-iñ-mutant tñ aliq̄tulum verba: sed ē eadē sīa (Fili mi noli negligere di sciplinā dm̄) Negligētes dicunt q̄ si non eligentes-a ideo ille disципli nā dm̄ negligit q̄ eā tanq̄ nō bonā eligit: sed magis ut malā refugit (ne q; fatigeris) p impatiam (dū ab eo argueris)-a subdit cām (Quē em̄ diligit dñs castigat) retrahēdo a cō cupia (flagellat em̄ omnē filiū quē recipit)-Q flagellū em̄ retrahit ho mo a psecutōne ꝺcupie (In disципli na) Hic ponit sensū predicte autoi tatis-In ipsa em̄ dixerat-noli neg ligere disciplinā-a iteruz-neq; fati geris-a hec significant patiam a p seuerantiā in flagellis-Ideo dicit-(In disciplina pseuerate: tanq̄m fi liis vobis se offert deꝰ) qñ vos corri pit-qd oñdit ꝺsequēter p similе-d-(Quis em̄ filiꝰ quem nō corripiat pater) quasi dicat nullꝰ: loquendo de filio vero a dilecto (Si extra dis ciplinā) Hic arguit ex predictis-et diuidit in tres-qr primo arguit ad inconueniēs ducendo-secō p exēplū experientie inducēdo-ibi-Deinde pa tres-Tercio vtilitatē ꝺsequēter on-dendo-ibi-Dis autē disciplina-In prima pte facit talem rationē Oēs veri filij dei facti sunt p triapes disci pline ipsi9 per tolerantiā flagellor ergo si ab ipsa estis absoluti: nō es tis veri filij dei: sed adulterini: filij mundi a dyaboli-a h̄ est qd dicit-(qr si extra disciplinā estis ⁊c̄.) a pi trā (Deinde prēs) hic arguit ad idē p exemplū expientie- Circa qd sciē dū q̄ duplex est dīa inter prēs car nalem a spūalem q̄ est ipse deꝰ Pri ma est-qr pī carnalis nō generat aīam: sed deꝰ eā infundit Et ideo pī naturaliter dicit pī carnis-deꝰ aūt dic it pī spūs-a p oēs veri9 h; nōem pūs-qr ille dicit verus pī qui dat formā-a idō disciplina dei tanq̄ pa tris verissimi ē maxime tolerāda-qr p hoc ꝺseua² spūalis vita-a h̄ ē qd dic² (Deinde quidē prēs carnis nrē habuim9 eruditores) qr pī dz h tio documentū a nutrimentū (Et re uerebam̄ eos) acceptando eoꝝ disci plinā (nā multo magis obtpabimꝰ pri spūum a viuentiū) q-d-sic debz esse-Scīa dīa inter deū a prēm car nalem ē-qr pī carnalis instruit filiū a castigat ad aliq̄d trāsitoriuz ꝺad honeste cōuersandū in hac vi ta q̄ breuis ē-instruit etiā fm regu lam voluntatis sue que falli pōt-deꝰ autē erudit filios suos ad eternaz vitā recipiendā-Instruit etiā p re gulā voluntatis sue q̄ infallibilis ē Et ideo ad9 disciplina ē maxime rec pienda a acceptāda-a h̄ ē qd dicit hic (Et illi quidē) vel prēs carnales (in tpe paucoꝝ dierū) vel presentis vite (scīm voluntatē suā) q̄ falli pōt (erudiebant nos) quoꝝ disciplinā

recepim9. (Hic autē) s. de9 (ad id
qđ iāvtile ē) v ad beatā vitā. qz mi
hil melio9 erudit nos. (m reapiendo
scificationē ei9) v grām scificantē
que ducit advitā beatā. (Dis disci
plina) Hic arguit ad ppositū exvti
litate cōsequēda. Ad cui9 intellectuz
cōsiderandū q9 malū pene quedā me
dicina ē. Medicina autē liz sit ama
ra horribilis ad sumendū tm sen
absolutez tñ ex cōsideracōe ei9 finis v
future sanitatis sit acceptabilis. a
ita debet esse de penis in pñti ex cō
deracōe futuri premij. a hoc ē qđ dr
(Dis autē disciplina in pñti quidē
videt non esse gaudij sed meroris)
Et bene dicit (vide2) qz nō sic ē tm
in veritatē: licet sic videat carnalibz
hoibus qui nō cōsiderāt misi vitā car
nalem. ideo sequit (Postea aūt) v
in futuro (fructū pacatissimū) v bti
tudinē que quietat totaliter appetitū
(exercitatis per eā reddit iustitie) dr
additur. qz per iustitiā homo beati
tudinē meretur. thimoth. iiij. Repo
sita est mihi corona iustitie (pter
qđ manj). Hic cōr oñdit apls ēqli
ter se debēt habere ad mala culpevi
tanda. Et diuidit in duas ptes. qz
primo ponit suā mocōem. scdō mo
nitionis vōnem. ibi. Rō em̄ acceſſi
stis. Prima adhuc in duas. qz pri
mo monet hoiem peccantez. scdō nō
peccātē. ibi. Pacē seqmini. Primo
igit monet ipsū hoiem pctōrem pec
catū vitare omissionis. qđ cōsistit in
duobz. Primo in odio respectū homi ope
rādi. a quantū ad dr dicit (pter qđ
remissas manj erigite) ad bonū opan
dū. manj em̄ ē organū organorū
ut ptz. iij. de aīa. a iō manj remissa
significat gnaliter odū. Secdō cōsistit
in debilitate respectū mali tolerādi:
ēq significat p solutionē genuū. qz
sup genua innitit totū pondj a qđ
tum ad dr dicit (genua soluta erigi
te) v fortificate ad laborē debitū su
stinēdum. Monet etiā apls vitare
pctm̄ omissionis. d (gressus facite
rectos pedibz vrīs). Rectū em̄ ē cui9
medium nō exit ab extremis. obli
quū aūt qđ exit ab extremis. et iō
Opj rectū est qđ nō exit a limitibz
recte vōnis. obliquū autē qđ exit.
Et sic tibia q exit regulā potentie
gressiue claudicat in gressibz. sic o
perās ex limites vōnis recte claudi
cat in moribz a errat. ideo sequi2 (ne
quis claudicās erret: magis autē sa
net2) Hoc aūt ostingit qñ actj ad or
dinē vōnis reducunt. qz fit infirmi
tas corpis cātur ex inordīacōe hūo
rū sic infirmitas aīe ex inordīacōe
actuū a affectionū (Pacē seqmini)
Hic aūt monet hoiem innocētez ut
sollicite caueat ne pctm̄ in ad at. et
diuidi2 in duas. qz prio monet vita
re pctā spūalia. scdō carnalia. ibi.
Ne qs fornicator Circa primū scīē
dū q9 pctā spūalia corrūpunt pacē
ad primū a scimoniā ad deū. iō dic
(Pacē seqmini). cauētes pctm̄ in
iustitie. odij a hmōi. (a scimoniā)
cauētes pctā q sunt ꝺ diuinā reuēn
tiam (sine q̄) s. pacea scimonia (ne
mo videbit deū) in celesti glā pter
qđ dicit de pace matth. v. Btī pacifi
ci: qm̄ filij dei vocabunt. a de scimo
nia. apoc. xxj. Nō intrabit in illā a
liqđ coinqnatū. et qz fine pacea sā
ctimonia nullj hz grām in pñti. ideo
sequit (contemplantes ne qs desit grē
dei) Grā em̄ dei nulli deest. qz dej pa
tus est eā dare: sed hō peccās deest
ipsi grē: subtrahens se ab ipsa: per
contrariū pacis a scimonie. Et qz nō
solū vitanda ē discordia sed etiā ej
occasio. Ideo sequit. (ne q radix a
maritudis sursū germinās impedi
at) v contemplantes ne aliq radix o
dij a rancoris a corde germinet sur
sum in ope q impediat pacē (a p il
lā inqnent multi) qz ad conturbacōz
pacis sequitur inqnatio multitudis.
(Ne quis fornicator) Hic cōr mo
net vitare pctā carnalia: que sunt
duo potissime. s. luxuria a gula q p
ficiunt in delectātione carnali. iō dic
(ne quis fornicator) v contemplate
diligēter ne qs vīm sit luxurio sus (a

pphanus)-v-paul a phano Iste est
gulosus q̃ de ventre suo facit deus et
de coquina templ̃i-a qr ex gula ali
qñ incidit hō in maiora pcā-Ideo
sequit (Vt esau q̃ pptervnā escā vē
didit primūa sua) hꝫ habet genes
xxv-Jus aūt p̄mogenite tūc tem
poris habuit annexū sacerdotiū ppe
qđ primogeniti hebant vestes spē
les q̃bꝫ induebant diebꝫ festiuis in
sacrificij oblacōea mēse bñdictione
et in paterne bñdictionis receptōe
ficut ibi bī de vestibꝫ esau valde bo
nis q̃s rebecca habebat-a iō esau ex
gula cecidit in simoniā vendēdo spū
ale iacob aūt nō emit pp̄e hꝫ retinē
rationē suā scīēs qr ius p̄mogenitu
re suū erat qr de hꝫ a mrē edoct9 fue
rat q̃ hꝫ p reuelationē diuinā hūerat
vt bī geñ-xxv- et iō esau merito fuit
reprobatus-vñ sequit (Scitote em̃
q̃m a postea cupiēs hereditare bene
dictionē reprobatus est) Isaac em̃
in admiratōe extasis factus vt ha
betur geñ-xxvij-p reuelationē hūit
qđ a deo factū erat de trāslatōe bene
dictionis ad jacob ideo ipām nō re
uocauit hꝫ magis cōfirmauit ta esau
ipsi subiugauit vtꝫ ibidē-vñ sequi²
(Nō em̃ inuenit penitētie locū) ad
sequendū ius primogenite (Qz
q̃ cū lacrimis inquisiss eā) lacrime
em̃ iste nō p̄cedēbāt ex dolore culpe
omisse sed solū pp̄ter damnū tpale
ideo nō erat vera penitētia (Nō em̃
accessistis) Superi9 advitandū ma
lum culpe apls posuit suā monitio
nem-Hic sequēter ponit monitio
nis rōnem-Ratio aūt huius sumi²
ex oratione no-a vet-testa-Et ideo
illa oratio primo po²-secūdo ex illa
ad ppositū arguit-ibi-videte ne re
cusetis-Prima adhuc i duas quia
Primo ponit ea q̃ ptinēt ad ve-tes-
Secūdo ea q̃ ptinēt ad no-testa-ibi-
Hꝫ accessistis Circa primū oīderan
dum qr lex fuit pedagogus noster
vtꝫ gal-iij-a iō fuit oneriōs puul
et imperfectis-qr a pedagogo terrori
bus inducunt ad operā virtutis-Et
ideo sm hoc qđ dicit hic apls-a ha
betur exo-xix-a-xx-Lex data fuit in
terroribꝫ-Et ideo apostolus primo
describit illa que fuerūt terribilia po
pulo legē recipiti-Secūdo ondit qđ
fuit difficile ipsi legislatori-s-moysi
ibi-Moyses dixit-Circa primū apo
stolus ponit tria terribilia-Aliqua
erāt em̃ terribilia visu-s-igmis qui
debatur i mōte-a caligo tenebrosa
ex nubis densitate vt habet exo-xix
Et hoc est qđ dicit (Non em̃ accessi
stis ad tractabilē a accessibilē igne
et turbinēa caliginē) Igmis ei qui
videbat in mōte erat corporalis a p
sequens tractabilis i deo tactu co
gnoscibilis-erat etiam in loco deter
minata p consequens accessibilis
tamen ad ipm non accedunt fusci
pientes no-testa-sicut accesserūt re
capientes ve-testa-nō tamen imme
diate ad ipm-sed qr breui spacō di
stabant-ita q vocē loquētis de me
dio igmis intelligebāt Aliqua etiā
erāt terribilia auditu-s-procellaventi
q̃ audieba² in aere a sono tube a vo
angeli loq̃ntis in psona dei-Et q̃m
ad hꝫ dicit (a procellā a tube sonū a vo
cē verbor) āgeli loq̃ntis (quā q̃ audie
runt excusauerūt se ne eis fieret verbū)
vt habe² exo-xx-vbi dr qr filij ysra
hel terrore causi dixerūt moysi-Lo
quere tu nob a audiem̃ no loqua²no
bis dñs ne forte moriam̃-Et causa
huius subdit (Non em̃ portabāt qđ
dicebā²)-i-nō poterāt sustinere p ti
more-Aliqua etiaꝫ erāt ibi tribilia
ex ominacōis actu-qr ibi fuit dictū
qr si bō vel bestia trāsiret terminū cō
stitutū interficeret vtꝫ exo-xix-apls
aūt hꝫ tm resumit de bestia d-(Et be
stia si tetigerit montē lapidabitur)
Et ideo odndit ex p̄dictis (Et ita ter
bile erat qđ videbat) Notandū qr
omnia illis cōtingebant in figura vt
dicit-j-cho v-x-Et ideo ista tribilia
in datione legis aliqđ designabāt-
qr igmis significabat feuicitatem di
uine iustie ad puniendū legis trās
gressores Vñ dr deut-iiij-Deus tuꝰ

sumens ē turbo austeritatē pena tum q̄ erant in lege caligo velamē legis qz oīa erāt sub figuraz velaminibz p̄cella terroꝛē omnationū q̄ erāt in vele sonꝰ tube grauitatē p̄ceptoꝝ vocꝭ verboꝝ multitudinē ipsoꝝ ominatio occasionis p̄iculū trāsgressionis (Moyses dixit) Hic ōnr agit de timoꝛe legislatoꝛis mo psi p̄ hꝫ oñditur q̄ lex illa fuit terribilis nō solū hoīb imp fectis sz p̄fectis qz oñdebat culpāa non dabat grām ꝯtr̄ qđ ꝺr actu xv Hoc est onꝰ qđ nec nos nec p̄res nr̄i portare potuimꝰ timoꝛ aūt mopsi nō t̄netur exo xx vbi agit de dacōe legis sed exo iij invisiōe rubi a hꝫ est qđ ꝺr hic (Moyses dixit) vfacto oñdit (Et ritus fuꝛa tremebundꝰ) qz ex timoꝛe facē absconditut ibi dicit (Sed accessistis) Hic ōnr ꝓit apostolus ꝺicōes no testa in quo nobis tria ꝓmittunt Primū est sp̄es gr̄e q̄ gr̄a ꝺsistit invisione data q̄ tum ad intellectū a quantū ad hꝰ dicit (sz accessistis ad montē syon) vos q̄ estis ēnati p fidē catholicā accessistis in certa sp̄e ad altitudinē sp̄eculacōis ꝺine syon ei sp̄eculatiue ꝓtat Cōsistit etiā in fruicōe p fecta q̄ tum ad affectū qz ibi quietaꝰ affectꝰ a quantū ad hꝫ dicit (a ci uitatē dei viuentis ihrlm celestem) Ihrlm ei intꝑpretaturvisio pacis ꝺsistit etiā gr̄a in societate iocūda qñ tū ad decorē ꝯplementū a quātū ad hꝫ dicit (Multoꝝmiliū angeloꝝ frequentiā) Scōm qđ nobis ꝓmittit ēi no testa ē ptic̄patio ecc̄e in aplis fūdata a hꝫ ē magnū bonū sc̄ē ptipē talū a quantū ad hꝫ dicit (Et ecc̄iam primitiuoꝝ) vaplorum qui fuerūt primi fructꝰ ecc̄e a ꝓmi fundatores eꝰ post xp̄m (qui ꝺscripti sūt in celis) vin libro vite Terciū qđ nobis ꝓmittit in no testa est fruitas trinitatis btē a quantū ad hꝫ dicit (a ad iudicē oīm deū) vad p̄tēz eꝰ ꝓpriū ē iudicare qz si filiꝰ iudicat hoc hz a p̄rē ut dicit ioh v

Pr̄ omne iudiciū dedit filio ad ipsum inquā accessistis p fidē (a sp̄iritū iustoꝝ p̄fectoꝝ) in quo tangit familiaritas sp̄ūssancti q̄ facit iustos p̄fectos Familiaritas āt filij erga nos tangit cū subdit (a ad no testmediatorē ih̄m) q̄ per effusionē sui sanguinis ꝺsiūxit no testa sicut su pradictū est ca ix ad hāc aūt effusionē accedim9 p baptismū in q̄ nobis cōicatur efficacia passionis xp̄i delendo culpāa penā a quantū ad hꝫ dicit (a sanguinis effusionē melius loqñtem q̄ abel) qz sangs abel loquit vindictā ut t̄netur gene iiij sanguis xp̄i loquit vemiā qz in effusione sangnis orauit p trāsgressoribz fit fuerat predictū psa liij a p trāsgressoribz orauit (Videte ne recusetis) Posita ꝺicōe no avt test ex hꝫ ōnr aplus arguit ad ꝓpositū Et diuit in tres ptes qz ꝓmo intētionē suā p̄mittit scdō ad ꝓpositū arguit ibi si em illi Tercio intentū ꝺducit ibi ita regnū In prima pte ꝺt sic (Videte ne recusetis loquentē) Dixerat ei q̄ sanguis xp̄i melioꝰ loquit q̄ abel Jdō intēdit aplus inducē ad obediendū huic locutioni Loq̄tur ei nobis ꝓmo ꝺmemoratio bñficiū sue passionis ihesu iij Recordare pauptatis t̄ue Scdō loquit exhortādo ad exēplū imitacōis j pe ij xp̄s p nobis passus ē relinquēs nobis exemplū (Si ei) Hic arguit ad ꝓpositū q̄ sermoni xp̄i sit obediendū Et diuidit in duas ptes qz primo arguit scdō qꝺam suppoñ in arguendo pbat ibi Nunc aūt Circa p̄mū facit talem rōem Magꝭ obediē dū ē voci illiꝰ qui mouet cetū q̄ voci illiꝰ qui mouet terrā angelus aūt q̄ loq̄bat in monte sinay mouit terrā qz exo xix diat q̄ mons tremebat xp̄s aut̄ mouet cetūa terrā q̄ magis est ei obediendū a hꝫ est qđ dicit (Si em illi nō effugerūt recusātes eum q̄ sup terrā loquebat) qz iudei inobedientes angelo loquente in monte sinay fuerunt grauit

puniti ut pz ex vcalrsuo-test-(mlt tomagr nos q̄ de celis nobis loqñ tem adutimus)q-d-nos q̄ scimus xp̄m sedē ad dextrā p̄is merito pu menñ si fuerim9 inobedientes(cuius vox mouit terrā tūc)-v- vox angeli loqñtis in monte sinay ut dictuz ē sed vox xp̄i mouet celū Alr expomr de xp̄o(cui9 vox terrā mouit)-v-vox xp̄i-qr angelus loq̄bar in monte si nay in psona dei:a p oñs in psona xp̄i-qr xp̄s deus ē sicut verbū preco mis dicr verbū regis (¶Nūc autez) Hic pbat qr xp̄us moueat celū qđ erat suppositū Et pbat hō p auctem aggei-ñ-Et loquit ibi pbā de p̄io xp̄i aduentu:ut manifeste pz-tunc em̄ xp̄s mouit celū cū stellā nouaz appere fecit:vel potiꝰ cuz hūanitati eiꝰ ascendēti celū patuit a hō ē qđ dr (¶Nunc aūt repromisit)-v-p tpe no ui testa-qr licet pphetia aggei fuerit data tpe ve-testa-erat tñ impleta tpe nou:in q̄ xp̄s mouit terraz in sua passione-a celū in sua ascēsiōe et hō ē qđ dr(adhuc semel ego moue bo non solū terrā:sed etiā celū) Et dicit semel-qr vltra non dabo2 adi tus celi sicr antea dabebar-a per hō designar amotio legaliū q̄ per sui impfectionē non introducebāt ad celestia-a hō ē qđ dicr (Qz autē adhuc semel dicit declarat mobiliū translacōem tanq̄ factoz)-v-tanq̄ amotionē legaliū q̄ erant ad tpus instituta (ut manēat ea q̄ sunt im mobilia-)-v-lex noua q̄ ē duratura vsq; ad finē mundi-¶ hoc etiaz in telligit glā celestis q̄ est simplicit immobilis ad quā lex no-immedi ate introducit-(¶taq; regnū) ¶Hic oñr ex predictis oducit oclusionez principalr intentā-multiplr em̄ de claratū ē per predcā q̄ xp̄us in no-test-promittit hō immobilia a et na-nos aūt sum9 participes no-test-idō hec hō hīe possum9 si hīe velumus-qr xp̄s nō deficit promissa soluendo: misi deficiam9 in accipiendo-a hoc ē qđ dic2 (¶taq; regnū immobile su

scipientes)a subdit p q̄d possum9 susape-d(¶Hēmus grām)-v-de faci li hīe possum9-qr grā a veritas per ihm xp̄m facta ē ¶Joh-j-(p quā sez uiam9 placentes deo cū metu a reue rentia)a subdit cām(etem̄ deus nē ignis consumens ē)respectu reprobo rum:sed ē ignis purgās respectu ele ctoz-Dicit aūt hic de9 ignis cālit-qr ignis inferni agit ut instrm diz unne iustice purgās electos:a pumi ens reprobos-sic ei in eode igne au rum rutilata palea fumat:sic in eo dem igne electi purgant a eternali ter reprobi crucian fm gregr-inj- dpalogoz:

Capitulum Decimūtercium.

Caritas fraternitatis)Supius apls hortat9 ē eos quibz scri bebat ad mala pferēda-hic oñr hortatur eos ad bona opanda- Et diuidit in duas-qr prio hortat ad bonū Secdō cōfort eis fue orōnis suffragiū-ibi-de9 aūt pacis-Prīa i tres-qr primo hortat eos ad bonuz opandū erga pximos-secdō erga se ipsos-ibi ¶Honorabile omnibus-ter cio erga plātos-ibi Memētote pō fitoz Cir primū osiderādū q̄ nullū opus ē meritoriū fine caritate vt hō tur-j-choz-xij-idō dicit(Caritas fr mitatis maneat in vob)si aūt sit ve ra dz oñdi in ope-Et ideo oñr tāgit tria in quibz debet oñdi caritas ve ra Primū est receptio hospitū-a q̄ tum ad hoc dicit (Et hospitalitatem nolite obliuisci)a sbdit cām dicēs (Per hanc placuerūt quidam an gelis hospicio receptis)¶Hoc patet de abraham a loth-gene-xviij-et xix-Angelos em̄ apparentes in spe cie hominū receperūt hospicio ceō tes primo eos esse hoīes:sed in fine scierūt eos esse angelos in psona dei loquentes-Secdm in quo dz cari tas oñdia opassio oppressoz a quā tum ad hoc dicit(Memento te vin ctoz tanq̄ simul vincti)-v-laboīte pro illoz redemptione a liberacōne

tanq̃ pvrã Terañ in quo debet oñ di caritas ẽ subleuatio pauperũ et infirmoꝝ-a ꝟ ẽ qꝫ dicit (a laborã tiũ) supp̃ memẽto te (tanq̃ a ipsi in corpe morãtes) a expientia defectu um mvio corde dz vos ad subuẽtio nẽ alioꝝ mouẽ-ꝑm q dicit ecclę-pp ꝑi-Intelligę q̃ sunt ꝓmi tui ex te ipso (Honorabile onubiũ) hic hor ta eos apls ad bonũ q̃tum ad seip sos-a ꝟ in duobz-Primo in vepsñ one luxurie-scdõ in cuitacõe auari die-ibi-sint mores sine auaicia-Cir ca primũ ꝯsiderãdũ q luxuria quã tum ad cõitatẽ hoim repmit p cõti nentiã ꝯiugalem-a ꝟ est qꝫ dicit (honorabile onubiũ in oĩbus) ꝟ q̃ tũ ad hoim multitudinẽ (a thoꝝ im maculatꝰ) p ꝟ exclusi² errꝛ dicẽti um q ad⁹ mrĩmoniahs sp ẽ in pre cato-p ꝟ aũt qꝫ subdi² (fornicato res aũ a adulteros iudicabit deus) ꝟ ꝺẽnabit-p ꝟ excludit errꝛ dicẽ tiũ q fornicaº simplex nõ ẽ pctũ mõile-q nullꝰ ꝺemna²a deo nisi p mõti pctõ (Sint mores) Hic hor ta tur eos ad cuitacõez auaricie q̃ ẽ ra diz oĩm maloꝝ dicẽs (sint mores si ne auaicia ꝺtenti pñtibz) auarꝰ aĩ dicit q̃si eris auidꝰ q ẽ mimis solli citus de cumulandis tpalibz-Et ꝯ dit eãm quare ꝟ nõ debeat fieri-d (Ipse em̃ dixit)-s-dñs iosue-j-(nõ te deseram neq; derelinquã) quin tibi necaria administre-a ex ꝟ debet in nobis ꝺsurgere fiducia-a ꝟ est qꝫ dicit (Itavt ꝺfidẽter dicam⁹-Dñs mihi adiutor: nõ timebo q̃d faciet mihi hõ-Memẽto te) Hic oñt qua liter debent opari bonũ ad platos Et diuidit in duas-q primo oñdt qualiter se debent hẽ ad prelatos mortuos-scdõ ad viuos-ibi-Obedi te ꝓpositis-Prima in duas-q pri mo ostẽdit qualiter se dñt hẽ ad bonos-scdõ qualr ad malos ibi-do ctrinis variis-In prima g̃ pte dic fic (Memẽto te prepositorum vꝛoꝝ) aplorꝝ a alioꝝ xpi discipulorꝝ (qui vobis locuti sunt verbũ dei-Et q ñ

solũ ꝺsiderãda ẽ eoꝝ doctrina: ꝟ etiam virtutẽ exẽpla-Idõ sequi² (quo rum intuẽtes exitũ ꝺuersacõis imi tamini fidẽ) Et si dicat-nõ ẽ fidẽ de ipsis a de nobis-q xpõ seruierẽt pñ cialiter- nos aũt nõ-Rñdet q imo q xps eternalr est scdm diuinita tẽ- eternitas aũt assistit oĩ tẽpe-a ꝟ ẽ qꝫ dicit² (Xps ihs heri) ꝟ in tpe pterito (a hodie) ꝟ in pñti tpe (ipẽ a in secula) ꝟ in futuro-Et nõ solũ ꝟ vltimũ verum est võe diuinitatis sed etiã alio modo võe humanitatẽ que licet fit in celo: est tñ nobiscuꝫ presẽtialiter in altaris sacramẽto- ꝓpter qꝫ dicitur math̃-vltimo-Ec ce vobiscũ sum omĩbz diebz vsq; ad ꝺsũmatõnẽ seculi (Doctris variis) Hic oñr oñdit qualiter se debẽt ha bere ad prelatos malos-s-fugiendo eoꝝ malam doctrinã-Et diuidit in duas ptes-q primo ponit suã mo nitionẽ-secũdo monitionis rationẽ ibi-Habem⁹ altarẽ-In prima ergo pte-d-(Doctrinis variis a pegrinis nolite abduci) ꝟ extra veritatẽ duci-Doctrine varie dicunt errores et hereses- q sicꝫ a puncto ad punctũ nõ ẽ misi vna recta linea- multe ãt tortuose-sic veritas fidei est vna sed hereses ab ea deuiantes sunt multe Dicunt aũt tales doctrine pegrine- q faciunt hoĩnem a sua pria-s-cele sti elongari-Contra aũt istos erro res dat remediũ dicens (Optimuꝫ ẽ grã stabilire cor) q ẽ sicut ancho ra firma tenens aiam immobilẽ a in veritate stabilẽ-Hoc aũt nõ faci ebat obseruatio legaliũ q̃ grãz nõ ꝺferebat-ꝓpter ꝟ dicit (Nõ escis q̃ non pfuerunt ambulantibz in eis) Escas hic vocat obseruãtias legaliũ- q ibi pohibebat vsus aliquoꝝ diboꝝ-talis aũt obseruatio legaliũ fuit mortua a tpe passionis xpi: ꝟ mortifera p⁹ predicacõez euãgeliꝫ a iõ bñ dicẽ apls q nõ pfuit ambu lantibz in eis-a ꝟ-d-apls ꝫ illos q̃ cũ euangelio volebãt obseruare le galia (Hẽm⁹ altare) Hic reddt sue

monitionis rõem. Et diuidit in duas. qz pmo facit qđ dictũ ẽ. scdõ cõcludit quasdã cõclusiones ex dictis ibi. Exeamꝰ igit. Circa primũ cõsiderãduz qz võ apl̃s subtiliter sumit exve. testa. Ad cuius intellectũ sciendũ qz in festo expiacõis offerebat solẽne sacrificiũ qđ fuit figura immolationis xp̃i ut supradictuz ẽ. Offerebat aũt vitulꝰ a hircus quoz sanguis a sũmo sacerdote inferebat intra scũm sanctoz ut supdictũ ẽ. ix. c. Carnes aũt nõ comedebant ab offerẽtibz. qz erat hostia p pcõ sacerdotũ. ꝓpter qđ carnes ex castra cõburebant. hircus ãt a vitulꝰ figurabãt xp̃um ꝓpter fragilitudinẽ carnis pctis aguis coz illatꝰ intra scũm scõz figmificabat qz p sanguinẽ ẽ pateret nobis ingressus ad cœtũ. Cõbustio hostie ex castra fignificabat passiõ ex xp̃i futurã ex portas ihrlm. Qz aũt sacerdotes legales nõ comedebant hostiã illã fignificabat qz observãtes legalia cũ euanꝰ non hñt in effectu passionis xp̃i ptem. sm qz dr galv. Si arcũ dimittit xp̃us vobis mhil pderit. a ls ẽ qđ dic apls (Hẽmꝰ altaꝛ) v caucẽ in q̃ oblatus ẽ (de q̃ edere ñ hñt ptãtem q̃ tabernaculo deseruiũt) qz illi q̃ legalia custodiũt qđ designat in seruitute tabernaculi nõ hñt ptem in efficacia passionis ẽ. a subdit figurã ls designantem. d. (Quoz ei aiãliũ infert sanguis p pcõ in scã per pontificẽ) v vituli a hirci q̃ immolabant in die expiationis (quoz corpa cremant ex castr̃) qz offerebant pro pctis sacerdotũ a pplõ (qz qđ) v ut figuratũ rñderet figure (a ibs ut scificaret p suũ sanguinẽ pplm ex porta passus e) qz locus caluarie vbi crucifixus fuit erat tunc ex ciuitatẽ ihrlm. ut hẽtur io. ix. (Exeamꝰ) Hic oñr cõcludit ex p dictis duas cõclusiones. scda ponitur ibi. p ipsũ. Qz ergo in pte precedẽti dictũ ẽ qz legalia nõ ꝓfuerũt obseruantibz ea. in cuius figura xp̃s passus ẽ ex porta. iõ cõcludit. d. (Exeamus igit ex castra ad eũ) v ex obstinationes legis (Improperiũ eius portantes) Improperatũ a fuit xp̃o a tutor qz nõ custodiebat legẽ. sm qz dr io. ix. Nõ ẽ hic ds a deo q̃ sabbatũ nõ custodit. a simile fuit improperatũ paulo a cius seq̃acibz in primitiua ecclesia vt hẽtur actu. xxi. Audierãt enim te. qz dissensionẽ doceas a moise. Et subdit cãm q̃re a legalibz sit excidũ. d. (Nõ hẽmus hic manentẽ ciuitatẽ) v stabilẽ mãsionẽ in legalibz observationibz. qz fuerũt impsite solũ ad tps ut dictũ ẽ s̃ ca. ix. (sed futurã) v glaz celestẽ ad quã introducit lex no. ut ptz p supradcã (p ipsũ) Hic põit scdam cõclusionẽ. Dictũ ẽ ei q̃ sacrificia ve. le. nõ erãt dõ accepta. qz erãt carnalia. iõ cõcludit qz deo ẽ offerendũ spũale sacrificiũ p ihm xp̃m qui ẽ sacerdos nr. a hoc ẽ qđ dicit (p ipsũ g̃ad ẽ) nõ qz sit cõtinue orandũ. sz qz ad sacrificia vetle. nõ ẽ recurrendũ. Oñdit etiã vltra. qđ sacrificiũ a dẽ deo offerẽdũ. s. eleemosinã i sustentacõz indigẽtiũ dicõs (Hñficenti e aũt tẽ) Et accipit hic cõmunio p cõicatione bonoz in nãtate. Et subdit q̃re tales hostie sint deo offerende. d. (Talibz ei hostijs p meret deus) nõ aũt sacrificijs legalibz (Obedite). Hic oñr oñt q̃liter se debent habere ad prelatos viuentes. Et diuidit in duas. qz primo oñdit qualiter se dñt hẽ ad alios prelatos. scdõ qualiter ad ipsũ paulum scribentẽ. ibi. orate p nobis. Circa primũ sciendũ qz corpa iferioza q̃ regunt p superioza subiecta sunt eis in duobz. s. in situ a motu. qz elemẽta vnoquodq; motu orbis. q̃situm ad illã ptem q̃ excedit altitudinẽ montiuz. ut hẽtur. j. methe. eodẽ mõ bõies inferiores supioribz dñt obedientiã. ut ad eoz imperiũ moueant a reuerentiã eis exhibeãt. a hoc ẽ qđ dicit (Obedite prepositis tẽ) Et subdit ad hoc dupliciter cãm. Prima accipit ex nobilitate officij qz prelati presunt in spũalibus q̃

corpalibz pferunt quato aia meli or est corpe-a ꝫ est qꝫ dr(Jpi em̄ pugilāt ꝛc) Secūda vō accipit ex mō exercēdi officiū-qz qñ iferiores bene obediūt- officiū platōis dicā bile est superioribz a vtile iferioribz Si autē male obediūt ctrariuz accidit-a ꝫ est qꝫ dicit (vt cū gaudio ꝛc) ꝫ em̄ nō expedit vobis- ꝫ pz p exm̄ ctrarea sociox eiꝰ qui rebellāti bus mopsi a terra fuerūt absorpti nūi-xpj-(Orate p nobis) Hic oñ dit qualr se debēt hr̄ erga ipsum paulū-nō em̄ erat aplꝰ iudeorū-a iō nō petit ab eis talez obediētiam sed petit ab eis aliud qꝫ tenent respectu oim̄ fideliū-s-orōmis suffragium-d-(orate p nobis) a sic ꝫ pe tebat paulꝰ qui de grā dei erat certus-multo fortiꝰ dz ꝫ petere quicū qꝫ aliꝰ quantūcunqz sit sanctꝰ Sed quia possent dicere illi quibz scribebat-nō debeꝫ p te orare qz tibi non valeret cum doceas discessionē a legalibz-iō ꝫ remouet-d-(Confidi9 em̄ ꝛc) p dicta docēdo (in oibz bene ꝛc) v desiderātes bonā conversatōez oim̄-Subdit aliā cām quare petit orōmis suffragiū-d-(amplius autē ꝛc) v p me orare (quo celerius restituar vob̄) qz ab ihrlm fuerat ad ductus romā vinctꝰ vt hr̄ac-xxvj Vel alr si liberatꝰ esset a carcere intendebat itez visitare iudeos q̄ erāt in hyspania q̄bz hanc epl̄am scribebat ꝑm alios-vt dictū est in pri cipio huiꝰ opis (deꝰ autē pacis) hic vltimo aplꝰ ofert ipsis suc orōmis beneficiū-Et diuidit in duas ptes qz p̄o ponit suā orōnem-a secundo formal suā petitionē ibi-Rogo au tē vos-In prima pte optat eis beatitudinē que nō daꝫ nisi a deo mediante grā que hominez aptat ad beatidinē-a ꝫ est qꝫ dr(Deꝰ autez pacis) quia ppriū dei est vnire corda cū sit vnitas p̄ma (qui eduxit ꝛc-) a ꝫ in resurrectōe (pastorē magnū ouiū) id est simplicū a innocentū qui ppie sunt de grege xpi-(In sā guine) id est p sanguinē- qz xpus meruit suā resurrectōez a exaltatōez p suā passionē (testamēti eterni) v tes-no-qꝫ confirmatū ē sāguīe xpi-a dr eterm̄ qz ei na promittit (aptet vos in omni bono aē-) sicut em̄ aptitudo potentie ad bñ operandū polliti ce est p habitus virtutū politicaz sic aptitudo aīe ad opa meritoria ē p habitū grē a virtutū infusaz q̄s deꝰ operatur in nobis-ideo sequitur-(faciēs in nobis aē) quia per ipsum rōne diuinitatis osequimur gratiaz sicut p causā primā pal agētē-Rō nec̄o hūanitatē sicut p cām instrumētalem coniunctā (Rogo) Hic formal suā petitōez-Et diui2 in duas qz primo facit qꝫ dictū est-secūdo cplet epl̄am-ibi-salutate oēs-Circa primū duo petit-Vnū p se dicens (Rogo autē aē) v patiēter portet si aliqua scripsi vobis increpādo-qz hoc fuit ad correctionē a bonū-a iō magꝫ debuꝫ esse ad soladū-ppt hoc subdit (verbū solatij-(Excusat etiam se de scripture brevitate-qz breuis est ista epl̄a respectu materie cōtente cū ibi oia miristeria re-legi breuit tangā2 vtez ex p̄dictis-a ꝫ ē qꝫ dr(etem̄ p pauc̄) v valde pauc̄s vobis (scripsi vob̄) scribebat em̄ hoc mirabꝫ scientibz legē-a iō nō oportebat eis oia explicare- Aliud petit aplꝰ p nūcio epl̄e-d-(Cognoscite thimotheū) v grōsea amicabl̄r recipite illū (dimissū) v a me missuz p vtilitate vrā-(cūq̄ si celeriꝰ venerit videbo vos-) ꝫ em̄ disponebat a postolus suppositā diuīa pmissione Notāꝫ qz thym̄ erat circūcisus a ex mr̄e iudea vtez ac-xvj-iō p ipz misit aplꝰ epl̄az ipl̄ iudeis-vt essꝫ magꝫ grōsa ipl̄- a p hoīez gētilē a incircūcisū noluit ea mittē qz indei osorm̄ gētiliū abhorrebāt vt hr̄ac-x-a-xj-(Salutate) ꝫ aplꝰ cplet suam epl̄az q̄ dz r̄mouari i salutatōe iō dr(salutate oēs ꝑpositos vrōs) v aplos q̄z aliq̄ supuiuebāt- Vel pōm qz ꝑpositos hꝫocat epōs q̄ fuit

succēsores apl̃orum in ecc̃ia dei-ut h̃etur in glo-lu-p-a in decre-pri-d-ca-in no-te- (Et oēs scōs) -v-alios ecc̃ie ministros-istos nō intēdebat apl̃s instruē-qz nō indigebāt:sed salutat eos p illos quibz scribebat ex pte uersoz ad fidē q̃ erāt in italia dicēs (Salutāt vos ꝛc̃) Et in fie quasi p sigillo ponit (Grā dei cū oīb⁹ vobis Amen) -v-confirme²in pñti a in futuro ꝛc̃

Postilla fris nicolai de lira super epl̃as pauli finit-

Additiones venerabilis pauli burgen̄-epi sup easdē incipiunt- Et p mo sup epl̃as pauli ad Romanos

In ca-j-vbi dr in postilla Segregat⁹ in euangeliū dei- Additio-

OVpliciter legitur apl̃s fuisse segregatus- Vno mō ab vtero finagoge seu doctrina phariseoz corpe a mente-de quo legi²illud gal̃-j-ca- Qui me segregauit ab vtero mat̃s mee-v-sinagoge-Alio mō segregatus legit ab aliis apl̃is nō mente: sed corpe-Vñ actu-xiij- Segregate mihi barnabā a paulū in opꝰ: ad quod assūpsi eos ꝛc̃

In eodē -ca-j-vbi dr in postilla- Ideo declarat quale sit istud euangelium- Additio-

EVangeliū fuit pluribz exp̄sse p̃missū p̃sa-xlj-vbi dicit Primus ad syon dicet-Ecce assū-a ihe rusalem euangelistā dabo put fuit ibidē in addicōe declaratū ꝛc̃-

In eodē ca-vbi dicit in postilla- Ad obediendū fidei- Additio

HOc qz dicit hic ad obediendū fidei:videt cōtinuari cū precedētibz a sequentibz sic intelligēdo Accepim⁹ apl̃atum in oībus gentibz ad obediendū fidei-v-ut faciam⁹ gētes obedire fidei-

In eodē ca-vbi dicit in postilla- Nō ei erubesco euāgeliū Additio

Hoc p dicit Non enī erubesco euangeliū:videt scōm glo-increpare illos q̃ crucē xp̃i putant ignominiam- Vnde de cruce confundebant re q̃ potius gl̃ari deberēt cū apl̃o- Et sequit ratio cū subdit- Virtus dei ē-v- virtutē dei amūciat ñ infirmitatē sapiam non insipiam-ꝟ in glosa

In eodē ca-j-vbi dicit in postilla Justicia enī dei in eo revelat-

Additio-

IVstica dei revelat in euan⁹ ex fide in fidē-s-ex fide dei p̃mittentis in fidē dei p̃missa implenti-Sic fiant antiqui iustificati fuerūt ex fide qua crediderūt deo p̃mittenti salutē futurā per xp̃m-sic moderni iustificant²in fide qua credunt deū impleuisse p xp̃m p̃missionē predictā- qz pbat p abbacuc dicēs-Justus aūt ex fide viuit:indīnter loquens de p̃terita fide siue de p̃senti ꝛc̃-

In eodē ca-vbi dicit in postilla- vtq vnū pctm̄ eē possit ꝛc̃ Addio

HEc questio moue²a scō thoma in prima scē-q-xlvij-a solvitur ibi eodē mō sub eisdē verbis-

In ca-ij-vbi dic²in postilla Quo primo noiati sunt hebrei ab hebr-

Additio-

HEbrei nō noiantur ab heber p ut in postilla- nec etiā ab abrahā: sed vñ hꝫ denoiatio derivat oñditur matth-xxj-in addicōe ꝛc̃-

In eodē ca-vbi dr in postilla-nō ei hic ex dictis infert cor- Addio

IHeremie-ix-ca-dr sic Oēs gētes hñt prepucīū-oīs autē domus isr̃l incircūcisi sunt corde ex q̃ p; q̃ duplex ē prepucīū-s-spūale a corpale Sicut q̃ circūcisio nō seruantiū legē ē facta prepucīū Et p̃phet accordat expresse cū apl̃o ꝛc̃-

In ca-iij-vbi dicit in postilla-ut iustificeris- Additio-

HOc qz dicitur-Vt iustificēris in sermonibus tuis non vide² hñ exponi de xp̃o nascituro prout postillator exponit- Dato enī q̃ dauid fuisset eternaliter damnatus:posset ex eo descendere xp̃s qui ex multis descendit pctōribus

ut p3 in sua genealogia. Vñ predicta verba meli9 videnť exponenda ſm glo. q̄ in eodē loco sic dicit. preamina g̃ dauid ut portat. a sic impleat q8 p̄misit de venia ingemiscētis. d. Quacūq3 hoā pct̄or ingemuerit oīm iniquitatū ei9 nō recordabor. q. d. iō me mūda. ut iustificer in sermonibz tuis q̄ sunt de p̄missio ne venie ingemiscenti. et vincas. q. uincas eos q̄ dicūt q̄ nō p̄ces m̄eo q̄ grauiť peccauī cū iudicarī abeis. hec in glo. Et de ſ ampli9 in addicōe sup illū p̄s. vide ibi.

¶ In eodē ca. vbi dr in postil. Sed endū g̃ q̄ p̄s. p iij. ¶ Additio

Psalm9 iste. s. Dixit insipiēs. de quo sumpta ē scptura hic allegata ad lrām p̄ p̃e exponiť de iudeo xp̄i in p̄sona ant̄ptore. sicut glo. exponit ibidē. q̄ quidē expositio magis accordat lrē. put declaratū fuit s̄. in addicōe sup p̄s. illū. Vñ a apl̄s ſm sensū lrālem hic intelligi2 allegat. ideo bene q8 hic dic2. sicut scriptū ē. ad illud ptinet q8 diximus paruz sup. Quid igiť precellim9 eos. s. iudei gentiles. ¶ Sequaq̄ sicť scriptuz glo. de iudeis de quibz min9 vide2 eo q̄ sub lege diu iué videban2. a ſm hunc sensū glo. ostinuat expositōez b9 allegacōis. vide ibi.

¶ In eodē ca. vbi dr in postil. qui iustificat circūcisionē. iudeos circūcisos. ¶ Additio.

Per hoc q̄ dicit apl̄s circūcisionē iustificari ex fide. a prepucium p fidē sc̄m dñm petr̄ de tharā thasia intelligi2 q̄ in iustificacōne iudei fides nō solū ē termin9 ad quē. sed etiā termin9 a quo. Procedit ei ex fide in fidē ut dictū fuit sup. j. ca. in addicōe. sed in iustificacōe gentilis fides ē tm̄ termin9 ad quē. nō a quo. a ideo circūcisionē dicit iustificari ex fide a prepuciū per fidē.

¶ In eodē ca. vbi dicit in postilla. Et arguit primo q̄ sic. Leui. xviij. dicit. Custodite leges meas. ¶ Additio.

Pro pte affirmatiua h9 q̄ōmis posset argui efficacit̄. ut h̄etur ex illo dicto apl̄i sup̄ Roma. ij. vbi sic. Nō auditores legis iusti sunt apud deū. sz factores legis iustificabunť Ex quo p3 q̄ p̄ceptis legis impleta iustificabāt. sed h̄ argum̄ solui ť a scō tho. in prima scē. q. ca. j. Sic apl̄s accāpit ibi iustificationez p execucōe iustic̄e ꝛc̄.

¶ In eodē ca. vbi dicť in postilla. Alio mō magis large p̄ significacōe iustic̄e. ¶ Additio.

Large iustica nō solū acāpi2 p significacōe iustic̄e. sed etiā p dispoſicōe ad iustic̄ā. sic̄ medicina dicť sana eo q̄ ē dispositiua ad sanitatē. a isto mō etiā lex vetus iustificabat inquātū disponebat ad grām instificantē p xp̄m accipienda. Vnde galat. iij. c. Lex pedagog9 nr̄ fuit in xp̄o ꝛc̄.

¶ In eodē ca. vbi dicť in postill. Si autē accāpiatur iustica impfecta a lege vetus quantū ad moralia.

¶ Additio.

Per opa legis q̄ iusta erant nō acquirebať hītus iustic̄e. misi cēnt multotiēs iterata vt in. ij. et hic cōq̄. cū aūt iteratio nō fit de ratōne p̄cepti. idō nō videť accedendū simpliciter q̄ p̄cepta moralia iustificabāt effectiue etiā loquendo de iustica politica misi cū hac addicōne multotiens iterata sed bñ accreditur simpliciter q̄ iustificabant ſm execucōem iustic̄e inquantū ostinebāt illud q8 ē ſm se iustū ꝛc̄.

¶ In eo. c. vbi dr in postil. Si vo accāpia2 lex ꝑ̄tum ad cerimoialia pure q̄ ñ ostēbāt aliq̄d iustū ¶ Addi°

Recepta cerimonialia ostēbāt iustic̄ā ſm se in gñali. put. s. exhibebanť in cultū dei. in sp̄ali vo nō ostinebant ſm se iustic̄ā misi ex sola determinacōe legis diuine. a iō tm̄ ex deuocōe. obedic̄tia facienti iustificabāt mō pred̄o

¶ In ca. v. vbi dr in postilla. vix ē p iusto q8 moriť. ¶ Additio

Vod dicit hic-vix em̃ p iusto quis moriet expone fiet in glo- (Vix) -r raro (moriet aliqs) etiã (p iusto) -r p dilcõe iusti a hõi nedũ impio- Ideo raro dico- forsitan põt inueniri qs -r aliqs qui audeat mo ri p hono-q-d- sed difficile ẽ inueni re q hoc faciat- Et sequit (Cõmendat autẽ suã caritatẽ ꝛc) q-d- pro iusto f hono vix mori² aliqs- h xps p nobis pctõribz mortuus ẽ- Vnde in h deꝰ cõmendat suã caritatẽ ꝛc

¶ In eodẽ ca- vbi dicit in postilla- Sicut pr̃nũ hoiem- s- adã peccatũ in trauit in mundũ- ¶ Additio- Sr lrã sic hẽtur- Propter ea sic̃ p vnũ hoiem in hunc mundũ pctm̃ intra uit- Vbi aduertendũ q ligpter ea ctinuat dicenda hijs q dicta fuerũt in p̃imo- qꝰ fm glo- sic intelligit Propter ea p xpm iustitia a vita pce dit in oes: a p eius grãm in regna tos- qr p vnum hoiem in hunc mũ dũ pctm̃ intrauit ꝛc- a exponat sic̃ in postilla ꝟ; circa h aduertendũ ẽ q h qꝰ aplꝰ presupponit- s- q p vnũ hoiem- s- per adam intrauit pctm̃ a mors in oes: nega² omuniter ab he breis q auctes no- le- remuũt acdpe: dicẽtes q h nõ posset haberi ex libris ab eis receptis: sed h ẽ mani feste falsũ- Dz em̃ genẽ- iij- q deꝰ cõ demnauit adã ppter pctm̃ trãsgres sionis ad mortẽ- d- ibiꝰ- qr putuis es a in putuerẽ reuertere- q q dẽ pe na quantũ ad mortẽ corpalem ma nifeste trãsiuit in posteros: sed q il lud pctm̃ trãsiuit in posteros etiã q ad culpã: põt haberi dare ex dictis apd eos valde autẽticis- Hñt in be nedictione sacri circũcisionis q est eis apud eos hec verba merito hꝰ -s- sacri- Deus viuꝰ ps nrã aptector nr̃ precepit erui carnẽ nrãm ab in feris ppt̃ fedus suũ qꝰ posuit in car ne nrã Ex quibz quidẽ verbis que apud eos tante auctis sunt sicut a pud nos ea q ab vniuersali eccã de terminant manifeste hẽtur q p sa cramentũ circũcisionis eruebant² ab inferno Et cũ illud sacrm̃ baba² in viij- die ut leui- xiij- Puer aũt octo dierũ nullo mõ p pctm̃ actuale in digebat erui ab inferno cũ nondũ vsũ liberi arbitrij hẽt- Restat g̃ q dẽbat erui a pctõ ꝛtracto p originẽ sed q h ꝛtrahatur ad adã hẽtur in multis locis in suo talmud specialr in quodã libro sup gene- qui dicit brefich raba in- ij- ca- sup illud ver bum- Iste sũt gñationes celi a ter re qñ create sũt- Quidã doctor cog noie rabi salmay sic dicit- Oes ge neracões q in sacra scriptua scribũ tur diminute sũt pr̃t duas q plea rie scribunt- s- iste iste sũt gñacões celia hre- genẽ- ij- Iste sunt gñatio nes phares- ruth vlt̃- In quo nob oñditur q licet in primordio creac te fuerũt res -r hoies fm plenitudi nẽ suã atq; pfectionẽ: tñ qr peccaut adã primꝰ diminute sunt a corup te atq; ꝛcusse Et vlteriꝰ non erũt re uertẽtes ad decentẽ dispositionẽ do nec veniat filiꝰ phares -r xp̃s filius dauid- de quo ruth vlt̃- Iste sũt ge neracões phares- hec ille- Ad intel ligendũ tñ dicta sua sciendũ est q multe sũt dictiones in sacra scptu ra q in hebrayca lrã dupl̃ scribun tur- Vno mõ plene- a ẽ qñ interpo nunt lrẽ vocales sufficãtes ad silla bisandũ dictionẽ put sonat- Alio diminute a ẽ qñ non interponunt tales lrẽ vocales: sed sillabisat dcõ p aliquas regulas a puncta extra dictionẽ posita- Et qr toldach q in hebreo significat gñatõnes scribitur plene tñmodo in duobz locis- s- ge ne- ij- - vbi supra- qꝰ dictũ est ante pctm̃- Et ruth vltimo Hec sunt ge neracões phares: qꝰ dicit² de gene logia dauid a quo xp̃us descendit Cetẽ ãt toldach scribũt² diminute ut cũ dicit²- Hic ẽ liber gñationis adã genẽ- v- Et hec sunt gñationes noe vj- Et hec sunt gñatoaes ifmahel- gñ- xxv- Et hec sũt gñationes ysa ac- ibidẽ- Et hec sunt generationes iacob- genẽ- xxxvij- a sic de ceteris-

Idcirco predictus doctor concludit qđ dictū ē. Si forte quis dicat ex tali variacōe in mō scribendi nō clare sequi intentū predictū. Dicendū q̄ misteria in ve. le. tradebant sub velaīe figuraꝝ a signoꝝ: ex quibꝫ tacite prudētiores aliquid intelligerēt veritatē. qđ in multis locis sacre scripture cōtingit. Vndea apls dicit. In multis ea. q̄ tpibus eternis. v. antiquis misteriū xp̄i erat tacitū. v. tacite nō expresse traditū. Valet etiā p̄ dicta aucte a ꝯsiles ad cōfutandū hebreos pctm̄ originale imprudenter negantes ut dictū ē. Habet em̄ p̄ ꝯfessionē doctoꝝ suoꝝ q̄ genꝰ humanū erat diminutū seu corruptuꝫ p̄ pctm̄ ade: donec veniret filiꝰ pharesaeus. s. xp̄s ab eo dñdens. qđ satis cōsonat sme apli dicentis. Sic in adā oēs. Sunt etiā multa dicta seu autoritates doctoꝝ hebreoꝝ de pctō originali. a de qꝰ effectu veritatē nrām tenentes q̄ largius tradunt a mgrō raymundo in sua pugione. iij. pte. d. j. in iij. ca. vj. a seqntibꝫ vsqꝫ ad finē q̄ cā brevitatis hic obmittunt.

In eodē. ca. vbi dicit in postilla. Et q̄ priuatio cognoscit p̄ hītum: idcō primo videndū ē quid sit originalis iustitia cuius priuatio ē orginalis culpa.

Additio.

Peccatū originale licet tēat priuacōez originalis iustitie: non tñ ē pura priuatio: sed ē quidā habitus corruptus. Nā sicut egritudo corpalis hꝫ aliquid de priuacōe in quantū tollit armonia in qua cōsistebat sanitatis. Habet etiā aliquid positiue. s. ipsos humores ioꝛdinate dispositos. sic pctm̄ originale hꝫ priuacōez orginalis iustitie. et cū ꝫ inordīatam dispositiōz ptium aīe. a sic non ē pura priuatio: sed q̄dam hītus corruptus vt dictū ē. vñ pctm̄ originale dicit a doctoribꝫ fomes pctī concupiscētia. qđ sonat aliqđ positiū: ut in. ij. d. xxx. et de ꝫ vide amplius in p̄. sc̄de. q. lxxxij.

In eodē ca. vbi dicit in postilla

Ideo dꝰ carentia cū debito hñdi eā dicit pctm̄ originale.

Additio

Quod oēs dñdentes ab adā per vim gratiuā in eo fuerūt obligati ad debitū hñdi iustitiā originalem put dicit in postilla. nō videt̄ rōnabile dictū. tum q̄ nō appet rō q̄ posteri fuissent obligati ad debitum hñdi iustitiā originalem nisi ex lege naturali vel ex aliq̄ p̄cepto diuino. ꝫ nō ex lege naturali cū iustitia originalis non erat ex p̄ncipijs hūane nāe cuius opus ē naturale corruptibile ut ipē postill. dicit modicū ē. Nec tale debitum ē ex aliq̄ p̄cepto diuino. Nullū ei p̄ceptū legit fuisse datū ipsi ade añ pctm̄: nisi tm̄ illud de nō comedēdo lignū vetitū. qđ quidē p̄ceptū nō obligat adā ad debitū hñdi iustitiā originalē. licz ex trāsgressione predā p̄cepti ea; oñr amisisset. tum q̄ tale debitum nō habꝫ rationē culpe put postillator ī tendit. ex hoc em̄ q̄ homo ē obligatus ad seruanda p̄cepta diuīa nō peccat: sed potius ex ꝫ q̄ nō seruat illa. vnde manifestū ē q̄ non est formale in pctō originali debitū hñdi iustitiā originalem put postillator supra dixit. Sed ipsa inordinata dispoſiō ptium aīe q̄ fomes pctī vel tā guor nature vel ꝯcupiscentia dicit ē ꝓprie formale in pctō originali. sic in egritudīe corpali inordīata dispositō humoꝝ ē formalis rō egritudinis ut dictū est.

In eodē ca. vbi dicit in postilla. Qualiter pctm̄ originale p̄ grām baptism̄ tollitur.

Additio.

Peccatū originale tollit p̄ baptism̄ quo ad reatū inquantū aīa recupat grām quantū ad mētē a sic excludit ab ea ille hītus corruptꝰ qui ē ꝓprie culpabilis. remanet tñ pctm̄ originale actu quantū ad inordinationē inferioꝝ ptium aīe: put ptinet ad pēm pene tm̄.

In. ca. vj. vbi dicit in postilla. Cum em̄ serui essetis peccati liberi fuistis iustitie.

Additio.

Hoc qđ dicit. Cū em̄ serui essetis pcti. a liberi fuistis iustitie. sic videt exponendū. Illi em̄ qui sunt serui pecati ex diuturna ꝯsuetudīe credunt se iā nō esse obligatos iustitie eo mō quo dicit ihere. ij. ca. A seculo ꝯfregisti iugū dixisti nō seruiam. v. libera fum. Decipit em̄ homo credens se libertate agere quicquid vult sine freno legis: put. j. ca. vij. in postilla ttē.

Jn eodē. ca. vbi dicit in postilla. Sed qr deus punit arca ꝯdignū. iō subdit. stipendia em̄ peccati mors est. Additio.

Apostolus pumtionē pcti stipē diū noīauit. Stipendiū em̄ dicitur a stipenda. v. sba ponderāda. Antiquitus em̄ potius ponderabant pecunia que militantibꝫ p̄ p̄ia tribuebat q̄ numerabat. ideo dixit stipēdia pecati mors: ut mortē peccato nō immerito illatā demonstraret. Stipendiū em̄ p ope dyabolice militationis ut debitū reddit nō donat grām vero nisi gratis detur grā nō ē. Vnde qr ipsa hoīs bona merita dei munera sunt quibꝫ cū vita eterna redditur: quid nisi grām p grām reddit cū ipsa merita ex grā sint. Notuit ergo dicere. stipendiū iustitie vita eterna: sed maluit dicere. grā dei vita eterna. qr eadē merita quibꝫ redditur nō a nobis sunt: sed in nobis a deo facta sunt p grām. Hec ex glo. in hoc loco.

Jn. ca. viij. vbi dr in postill. Nullus em̄ damnatur nisi pro pcto originali. Additio

Licet em̄ sancti pres descenderet ad limbū p pena per adam incursa non tñ ꝓpter hoc dicendi sunt damnati. put videt dicere postillator: tales em̄ fuerūt a deo predestinati. a fic scdm ꝓpositū eternū vocati sci

Jn eodē. ca. vbi dicit in postilla. de pcto. v. de seipso facto hostia pro peccato. Additio

Quod dicit hic. de peccato damnauit peccatū: pōt aliter exponi. a ut videt magis ꝓprie. Pro quo sciendū q crucifigētes xp̄m maximū peccatū ꝛmiserūt vt ē manifestū. de quo pcto deꝰ deleuit. v. abstulit peccata nra: a hoc est qđ dicit. de pcto. v. de passiō e xp̄i qđ maximū pctm fuit respectu inferentiū. Damnauit peccatū. v. deleuit ttē. ut in postilla. que quidē expositio videt magis ꝓpria quantū hec dictio pctm vmiformiter accipit vtrobiq. Et ꝛtinuat ad precedētia sic. Nā impossibile erat legi naturali seu scripte: q ex pcto qđ est quedā transgressio legis: eligeret bonū redēptionis. sed ꝫ ad solutum deū ptinet q̄ adō bonus ē vt eligiat ꝛm augmam ex malis bonū. eliciat ꝛm augmam ex malis bonū eliciat ꝛm augmam ex malis bonū eliciat ꝛm augmam ex malis bonū

festinabit: a in significato scdō est sensus q̄ qui crediderit xp̄o: de quo ibi ꝓpheta loquit: non festinabit ad credendū eo q̄ doctrina xp̄i maxie ē supra sensū hoīs Vnde discipuli qui eius doctrinā ꝯtinue audierūt a eis miracula viderūt nō tñ festinauerūt credere Vñ eis dicit etiā post resurrectionē tardi corde ad credendū Lu. vlti. ca. a mar. vlti. apl̄is dicit Exprobrauit deus incredulitatē eor̄ a fm hunc sensū hec aucts quodam mō facit ad aliq̄lem excusacōz iudeor̄ q̄ nō ita cito crediderūt xp̄o quā excusacōez licet nō pfectā seu legitimā intendere videt apl̄s cū statū de eis dicit in p̄ncipio sequentis ca. Testimoniū phibeo de illis q̄ emulationē quidē dei hñt.

In. ca. x. vbi 8i in postilla. Aut quō credent ei quē non audierūt.

Additio.

EX hoc q̄ dicit apl̄s. Quō credēt ei quē nō audierūt ꝛc. a posteā quibusdā interpositis ꝯcludit q̄ fides ex auditu. Quidā vo tūt inferre q̄ fides catholica de qua hic agitur fit acquisita. q̄ hoc fides ut dicit genera² in hoīe ex his q̄ audiens accedit predicatori a adhibet fidē ei⁹ dictis: nō fide infusa sed acquisita ex tali auditu. Idē volunt arguere ex dictis aug⁹. xiij. de trinitate dei q̄ fides gn̄atur in nobis a nutrit̄ p scientiā: ergo sine infusione. Sed hñ cōsideranti p̄s non sequit ex dictis apl̄i nec etiā augustini. Ad q̄s sciendū q̄ fm sanctū thomā sc̄da sc̄e. q. vj. ad fidē theologicā de qua agit duo requirunt. Vnū ē ut hoī credibilia ꝓponant. aliud ē assensus firmus credentis ad ea q̄ ꝓponunt Hui⁹ quidem assensus pōt duplex cā assignari Vna quedā exteri⁹ inducēs p fidez vel auditū: sicut miraculū visum vel psuasio hoīs quor̄ neutrū ē sufficiens cā ad assensū predictū Videtiū eñ idem miraculū a audientiū eandem predicationē ali⁹ credit: a ali⁹ non. Vnde oportet ponē aliā causā interiorē que mouet hoīnem intus ad assentiendū hīs que sunt fidei. Nec est autē dicendū hanc causam esse liberū arbitriū. sicut pelagiani dicebāt Esset eñ cōtra apl̄um ad ephe. ij. de fide dicentē. Dei ei donū est. Nec valet dicere q̄ ibi dicit apl̄s de fide formata. nam fm glo. j. chor. xiij. Fides etiā q̄ ē sine caritate donū dei ē Cui⁹ ratio fm tho. vbi supra ē. Nam cum homo assentiendo hīs que sunt fidei eleuat sup̄ naturā suam: oportet q̄ hoc insit ei ex supnaturali p̄ncipio intius mouente qd̄ est deus. Vnde cū apl̄us dicit hic Quō credent ei quē nō audierūt a fides ex auditu: loquit̄ de causa ponente ad credendū que licet ꝯmuniter requirat̄ ad fidē sicut causa: sine qua nō: tñ sufficit ad causandū assensū seu hītum fidei sine causa supnaturali intius mouente ut dictū est. Et ideo cū apl̄us dixisset. Fides ex auditu: statim subiungit. Auditus autē p verbū xp̄i. glo. v. p grām xp̄i Similit̄ dicendū est q̄ dictū aug⁹. prefatū intelligendū ē p modū exterioris psuasionis. sufficiens āt a ꝓpria causa fidei ē illud qd̄ interi⁹ mouet ad assensū: qd̄ est donum dei. Vteri⁹ supradicti mitun² ꝓpositum suū ꝯcludere ex autoritate aug⁹. in epl̄a cōtra manichēū dicentis. Nō crederem euangelio: nisi crederē ecclesie catholice illud approbāti. Vñ dicunt q̄ fide acquisita creditur euangelio: eo q̄ ecclesia tenet suos scriptores esse veraces. a sic audiens acquirit sibi habitū credendi eor̄ dictis. ꝫ nec ex hac autoritate habēt intentū. Nam explicatio credēdor̄ ꝯmuniter fit p revelacōem diuinam in sacris libris canonicis cōtentam que quidē revelatio de cōmuni cursu oportet q̄ veniat ad inferiores homines p maiores sic̄ ad hoīes p angelos diuinor̄ notitia puenit sc̄z ꝺponisium de cele. ierarchia Vñ q̄ inter omnes grad⁹ eccie autoritas vniuersalis ecclesie in hīs que sūt

fidei precellit eo q̄ non p̄ōt in hijs dē ficere: dicente dño ipō petro in pſona ecc̄e Luce. xxij. Ego p te rogaui petre: ut nō deficiat fides tua. Jō liz habitus fidei a deo sit infusus: tñ in explicacōe credēdoꝝ que in sac̄ scriptura p̄cipaliter ꝺtinētur vacuum dū est ad autoritatē vniuſalis ecclesie. a hoc insinuat aug⁹. cū dic̄. Nō credere euangelio nec. Sed q̄ predā opinātes conātur tollere nc̄itatem ponendi fidē infusā de credibilibus nobis reuelatis p aliquas cōes apparentes: q̄ est ꝺtra glo. a omunē expositionē doctoꝝ: ideo videt discurrendū de illis cōibz: ut veritas magis illucescat. Quarū rationū vna talis est. q. vt dicūt ad oēm certitudinē actꝰ credendi quā exigimur in nobis sufficit fides acquisita. g̃ sup fluū ē ponere infusā. a cōseqūtiā ex hoc ꝓbant q̄ frustra fit p plura q̄ p̄t fieri p pauciora. antecedēs autē p hoc q̄ sicut firmit̄ adhęremus hiſtorijs a gestis scptis de rebz bellicis. a alijs q̄ scribunt in cronicis fide acquisita: p ℔ q̄ credim⁹ eos veraces esse qui talia esse referūt. a scripserit ita fide acq̄sita firmit̄ adherem⁹ hiſtorie sacre scripture. a euāgelio. q̄a firmit̄ credim⁹ eos ee veraces. q. huiusmodi libros canonis ꝺiderūt. ergo pret̄ fidē acq̄sitā sup fluit ōnis alia: q̄ ad certitudinē actꝰ credendi ponit hñda nc̄. Vlteri⁹ arguūt ad ꝓpositū suū p exemplū de hęretico q̄ sic firmit̄ adhęret errori suo: q̄ etiā p fide illi⁹ vult mori. que quidā hęresis ē acquisita: a ē in vōe inclinās ipsū firmit̄ in illū errorē. a hoc sine psuasione vōnis vel argumento: sed solū q. credit auditui a doctrine aliorum a ꝓpo ꝺceptui. Ex quo ꝺcludūt q̄ simplr̄ p fidē acquisitā p̄t quis firmit̄ adherere credibilibz nobis reuelatis sine fide infusa. Vlteri⁹ arguunt sic. Si fides infūderet nobis a dō illa non posset corrūpi in nobis nec minui. ꝺsequētiā ꝓbant. q. ille habitus a solo deo creat̄. a sic nō gña

tur ex actibz nr̄is: ita nec corrūpitur p̄serti q. ille hītus cū corrumpit̄ totalr̄ annihila². q̄ nō p̄t fieri per creaturā. q. sicut non p̄t creare ita nec annihilare. Nec etiā p ꝺmerituꝫ p̄t corrūpi. q. etiā ꝺmones credūt licet hęant ꝺiuꝫ dei q̄ est maximū pct̄oꝝ. Ex quo pt̄z q̄ fides p̄t stare etiā cū maximo pct̄o. Vlteri⁹ arguunt q̄ si habitus fidei esset a deo infusus esset pfectior oī hītu acq̄sito: a p oēs actꝰ credendi per fidē infusā esset pfectior q̄ actus intelligendi prima p̄cipia: q̄ ꝺicunt esse incōuemēs. Vlteri⁹ ad suū ꝓpositū ostendendū sic ꝺcūt. Ponat̄ q̄ vn⁹ puer⁹ nō baptisatus nutriat̄ inter fideles more fideliū ꝺsciplinat⁹: talis fides acquisita crederet oībus quibz nos credim⁹: sicut a fide acquisita credit quilibz nr̄m ex auditu alioꝝ quoꝝ veracitati credit. credimus em̄ multa tempa transiuisse a roma ee quā nunq̄ vidim⁹ sic etiā p fidē acquisitā ex auditu firmit̄ credim⁹ reuelatis in scpturis a ecc̄ie ap̄z obāti veritatē illoꝝ. Consideradū tñ ē q̄ ꝓdicte cōes nō ꝺcudūt intentū suū. Ad primū ei ꝺcendū q̄ quicq̄d sit de cōseqūtia: ancedēs nō ē cōnabiliter dictū. Manifestū ē em̄ q̄ plus requirit ad certitudinē fidei hñdā de hijs que in sacra scptura. a euāgelio cōtinent q̄ de hijs q̄ in gestis scriptē dicūtur rebz bellicis in cronicis habent. Nā sc̄m p̄bum in primo ethicoꝝ. ꝺsciplinati est intantū certitudinē inq̄rere sc̄m vnūq̄sq; genꝰ inquantū natura rei recipit seu req̄rit. Constat autē q̄ ea que p̄cipaliter traduntur in sacra scriptura excedūt facultatē humane nature. vt cū ibi asseritur q̄ deus ē trinus et vn⁹. a q̄ filius dei ē incarnatus. a fuit passus. a mortuus. a huiusmodi. Vñ ꝓpheta dicebat. Dñe quis credidit auditui nr̄o quasi ꝺceret. Talia p̄dicam⁹ seu ꝓpbam⁹: q̄ nullus posset p se credere ex facultatē humane nature excedāt. a ꝺō nullꝰ ꝺsciplinat⁹ talibz adhęret

certitudinaliter ex sola hoim narratione quantūcunq eos veraces reputaret · q̄ propter ad fidē de talibus hñda oportuit fieri miracula facultatē totiq̄ nature excedentia · quibz visis hoies disponerent ad hītum fidei recipiendū ¶ Nō ei predicacōes seu frequentes narracōes ad hoc sufficiūt · sicut in aliis gestis seu historiis ut cōiter nisi miraculis ostenderent · Vñ mar · vlti · dño cooperante a sermone confirmante sequentibz signis · Que aūt in hystoriis bellicis omunit traduntur nō excedunt hūane nature facultatē · a ideo in talibz sufficit narratio otinua plorum virorum ad eorum firmū assensum hñdum · presertim cū nō inueniunt alia tales narracōes negātes q̄ tunc etiā in hmōi historiis de rebz bellicis disciplinatq̄ cōnabitur dubitaēt cuipti cōtradictionis assentiret · q̄ quidē otradictio circa ea q̄ in sacra scriptura traduntur maxime reperit · Maiores ei e turba hereticorum infideliū seu paganorū negātiū multa de hiis q̄ in sacra scriptura otinent · q̄ fidelium credentiū cadē · Ex quibz pz assūptum seu añcedens predicte cōmis minor verū · Ad secm dicendū q̄ cū illā q̄ p fidē tradunt excedūt humanā facultatē ut dictū e · de quibz eccle · iii · ca · prima supra sensū hois oñsa tibi sūt · Inde e q̄ hereses sibi oppositas habent appentias · a quasi cuidētiam sm omune dictamē naturalis cōis humane tuite supnaturali carētis · Vñ tales hereticī nō indigēt fide infusa ad hoc ut talibz erroribz adhereant · q̄ exquo carēt lumine fidei fine quo vera credibilia nō cernūtur · remanet in eis firmit ignorātia veritatis · p quā suis erroribz firmissime adherēt · presertim cum in talibz opatholica suggestio solet inuenire · Vñ apls petrus dicit · Adūsarius vī dyabolus circuit q̄rens quem deuoret cui resistite in fide · Ex quo pz q̄ dyabolus circuit ad psuadendū ō fidē · Ad tertiū dicēdū q̄ q̄uis hītus caritat fit altior a nobilior · q̄ hītus fidei · tñ p vnū actū pcti mortalis amittit · sic nō e inconuenies q̄ hītus fidei p aliq̄s pctm̄ amittat · ¶ Hītus ei a deo infusi libere a deo dant · sic a iuste a deo subtrahunt sm dispositionē subiector · ¶ Nec talis subtractō pōe dicit anmihilatio · sed quedam cessatio influxus diuini · sic p clausuram fenestre lux solaris subtrahit sine aliq̄ anmihilacōe · nec obstat q̄ obijcit de demonibz · tum q̄ odiū dei a alia q̄ ptinēt ad malicia cor · ticz sint pessima · ñ tñ sūt demeritoria cū ia sunt ipsi in termino dānacōis · a sic nō pñt mereri · nec demeri · Secus e de viatoribz qui p pctm̄ demerēt ut ab eis subtrahant dona dei · tū q̄ ex hiis q̄s dr ab apl̄o deones credūt ñ e nēcarium credere q̄ habeant fidē etiā informē · sed tm̄ actū fidei qui e credere · ¶ Nō em̄ credūt ex hītu ad hoc in dīāte · sed coacti ex signor euidentia a frequētia a ex psuasibilitate naturalis intellectus · sicut etiā q̄ opatur iusta solū ex coactione nō dicit iustus quasi hñs habitū iustitie

Ad quartū dicendū q̄ actus fidei e dignior simplicit ceteris habitibz acquisitis intellectualibz · inquantum habz certiorē causā · eo q̄ fides inmitit diuine veritati · q̄s nō facūt alii habitus intellcūales acquisiti licz sint certiores scm̄ quid · s · quo ad nos · nec etiā certitudo fidei acq̄site e similis certitudini fidei infuse ī adhesionis firmitate · Illa em̄ quorum fides acquirit ex narracōe assidua seu relacōe hūana p otrariam corrūpit assuefactionē · sic otigit in aliis hītibz acq̄sitis · Certitudo aūt q̄ inē per fidē a deo infusā nō pōt corrumpi p talia · Vñ apls petrus dicit Vt pbatio fidei nre multo preciosior sit auro tēt · j · pet · primo · ¶ Habet etiā fides infusa nobiliorē effectū · s · puificationē cordis iuxta illud actuxv · Fide purificās corda eor · Ad qñtum dicendū q̄ fides seu credulitas q̄ ex sola reuelacōe hūana acq̄rit nō est fides theologica de q̄ loquimur

s · iii ·

Nam fides theologica non assentit alicui credibili: nisi qz ē a deo ordiatum a sanctis reuelatū. Vñ ipsi veritati immitit tanq̄ medio. Vnde si aliquis crederet oīa q̄ a fidelibz creduntur: nō tñ ea crederet tanq̄ a dō reuelata. talis nō hīet fidē theologicam Sicut si aliq̄s haberet noticiā alicuius coclusionis geometrice p medium dialeticū tm: ex ꝟ nō acquirēt habituz geometricū de illa coclusione Ex quibus pz q̄ predcā verba apli de fide ī hoc. ca. otēta intelligēda sūt put in glo. mō supradicto ꝛc

Jn eodē. ca. vbi dicit in postilla. Et iō hec predixit moyses deu. xxxij

Additio.

Sentētia hoz duoz versuū. s. ipi me puocauerūt ꝛc Et ego puocabo eos q̄ in carmine mosayco otinētur hītur in addicōe deu. xxxij. sup eisdē versibz. a ibidē oñdit q̄ moises statū hoc iernū iudeoz a xpō credentiū prenosticauit. qđ ꝓprie cōcordat cū intētione apli in ꝟ loco. Sed qz illa additio ē aliqualit̄ plixa: idō remitto ibi.

Jn. ca. xj. vbi dicit in postil. Grā salui facti sūt dcō mō iā nō ē ex operibz.

Additio.

Jq̄ratur quō ex auctōe ab apostolo allegata q̄ sūpta ē. iij. Reg. xix. de helia coducat q̄ reliq̄e ille saluabunt ex grā. Ad qđ dicendū q̄ ꝟ oñdit apls ex ꝟ q̄ in rñso diuino ad heliā dr. Reliq̄ mihi septē milia virorum. Nō em̄ dixit. relicti sunt aut relinqñtur. ꝟ reliq̄ mihi ut manifeste oñdat q̄ ex sua mera grā et liberalitate eos reliq̄t.

Jn eodē. ca. vbi dicit in postilla. Et dorsū eoz. v. voluntas sit notata.

Additio.

Quod hic dicit dorsū non ē nāe q̄ p ꝟ intelligat voluntas: put in postilla: sed plane pōt intelligi de dorso. Jncurrat em̄ dorsū alicui p aggrauacōz ponderis. Vñ qz iudei ī hac captūtate exñtes in vindictam mortis xpi otinue aggrauant p iugaa seruitutes dñoz. Jdcirco dorsū eoz spvidet incurrari ex talibz. Et qz ista nō credūt eis euenire in vindicta mortis xpi ut dictū ē: sed alijs causis sibi attribuūt. iō pretermittit. Obscurent oculi eoz ne videāt q̄ si. d. ꝓphetice nō optatiue. Tanta est miseria istoz q̄ oculi eoz nō videbūt qua vōe dorsū eoz semp incurue modo predicto.

Jn eodē. ca. vbi dicit in postilla. O altitudo diuitiaz sapie a scie dei

Additio.

Aq̄ ptinet ad sapiam a sciam diuinā pñt dicit altare: eo q̄ sunt magibilia a nobis. sicut a pñtia: eo q̄ sūt a nobis inscrutabilia. Vñ nō ē nāe q̄ altitudo in ꝟ loco intelligatur p pfunditate. Jte notandū q̄ hec verba apli. s. O altitudo diuitiarū ꝛc otinuā ad precedētia. sm glosā. pmiserat apls sīam miserie pfunditatē. s. q̄ deus duxit oīa in incredulitate ut oīm misereat. sic pfunditatē veluti horrore pcussus a velut abissi altitudinem expauescētes clamat. o altitudo. Nō em̄ sensus hoīs attingit ad discutiendā iustitiā iudicioz dei ad discutiendā grām gratuitā nullis meritis precedentibz redditā. a de hoc ampli9 in glo.

Jn. c. xij. vbi dr in postil. Vt exhibeatis corpa vīa.

Additio.

N hīs verbis apli. s. vt exhibeatis corpa vīa ꝛc. pret illas coclusiones q̄ in postilla tangunt quevere fuit a ꝓposito ꝓprie: sunt tñ quedā alia q̄ hic vident innuere aplis. s. q̄ oblata per fideles xpi excedere debēt ea que apud veteres offerebātur Olim em̄ apud veteres aīmalia occisa offerebātur. Nunc autē viuā hostiam debent offerre. Jdō dicit. Vt exhibeatis corpa vestra nō corpa aīaliū: hostiā viuentē nō occisā seu mortuā Sancta: deo placentē. Illa em̄ que olim offerebātur nō hēbant sāctitatem deo placentē in seipsis. qz nō ex ope opato placebāt. Vñ pā. Nunqđ māducabo carnes thauroz. nec

autē qz p macerationez carnis cor poris vicia perimunt pcōres ad pe nitentiā vult cōuerti. Olim etiā in quolibet sacrificio sal offerebat qđ signū ē discretionis in quolibz ope re bono requisite. Nūc autē illud qđ p sal significat qđ melioz ē discreto offert. vnde dicit. Rōnabile obsequ um vīm put in postilla

In eodē ca. vbi dicit in postilla. Vt probetis. i. ut experiri possitis p spm sanctū hītantē in vobis Additio

Hoc qđ dicit Vt probetis q̄ sit vo luntas dei bona ꝛc. pōt aliter ex pon. Ad qđ sciendū q̄ voluntas dei q̄ dicit voluntas signi multiplex di cit. ut in primo sententiaz di. xlv. a quantū ad positū spectat triplex. s. phibitionis preceptia cōsilij Volū tas dei q̄ manifestat in phibicōne ē bona. Ille em̄ q̄ se abstinet a phi bitis p diuinā legē: bonus debet di ci: sed ex hoc solo nō dicit beneplacēs qz nō sufficit solum recedere a malo ad beneplacēdum deo nisi cū hoc fa ciat bonū. a sic dicit beneplacēs Vo lūtas autē dei q̄ significat in ofilijs ōmis ōi pfecta. qz ea implens dici tur pfectus. iuxta illud Matth. xix. Si vis pfectus esse ꝛc

In eodē ca. vbi dicit in postilla. Hec em̄ facies carbones ignis ogge res sup caput ei9 Additio

Hoc qđ dicit in puerbijs Si esu rierit inimic9 ꝛc Carbones ig nis cōgeres sup caput exponit ibi sic. i. induces ad pnām ō malo qđ tibi fecit seu facere attēptauit ꝛc

In ca. xiij. vbi dicitur in postilla Sicut in die. s. iudicij Additio

Hoc qđ dicit. Sicut in die nō vi delicet ꝓprie exponendū de die iu dicij. Nō em̄ possum9 in hac vita q̄ multis incōmodis a nēcitatibz ē sub dita fieri in die iudicij ambulare: ſ qz tps grē cōpauit dicit dies. Dies autē appropinquit. Similr vtutes cōpauit armis lucis dies. Jndua mur arma lucis. Jdō subdit. Sicut in die honeste ambulem9. i. in actu virtutū nos exerceam9 honeste. sic illi q̄ in clara die ambulāt honesti9 hūt incedere q̄ q̄ ambulāt de nocte

In ca. xiiij. vbi dicit in postilla Ad maiorē intelligentiā dicendoz ſ videndū est breuit Additio.

Qz bona spūalia sint ꝓpt scan dalū dimittenda: sicut a cō tpa lia tenet plene in scō a secūde. q. xlij. arti. vj. vij. avij. vbi sunt oīa q̄ hic tradunt. et plura alia nōbilia ad ſ ptinentia vide ibi ꝛc

In ca. xv. vbi dicit in postil. Jm perantiū tibi ceciderūt sup me Additio.

Improperia improperātiū dō ceciderunt sup xp̄m. qz nō recipiendo xp̄m deo qui xp̄m misit improperati sunt a improperia ceciderūt sup xp̄m: q̄ q̄i blasphem9 ab eis occidit ut in glo

In eodē ca. vbi dicit in postilla. Propterea confitebor tibi in gentibz. Additio

Hec autoritas psal. Confitebor tibi in gentibz ꝛc non mistice sed ꝓprie ad litterā intelligit de xpō qui cōfiteri facit credentes fideles de gentibz. Vnde statim subiungit in psalmo. Faciens misericordiā xpō suo dauid a semini eius vsq; in seculum. Jxp̄i em̄ regnū qui de semine da uid factus ē sēm carnē Ad roma pri. est vsq; ī seculū: quia regni ei9 nō erit finis ꝛc.

In eodē ca. vbi dicit in postilla. Et iterū dicit psa. xxxv. Letamī gētes. Additio.

Hec autoritas que allegat ab apostolo cū dicit Letamini gētes cum plebe eius. non est in psa. sed potius in deutro. xxxij. vbi dicit Laudate gentes cū plebe eius. vbi hebraica veritas habet. Letamini gentes vel exultate gentes cū plebe eius. Que quidē autoritas ad lrām intelligit de vocatōe gentiū. ut ibi dem fuit plene expositū in addicōe sup illud vbū. laudate gētes. vide ibi. In ca. xvj. vbi dicit in postil la Tpibus eterms tactū Addi°

s. iiij.

OJaꝯ aũt miſteriũ xp̃i tpibus eternis taciti ſcã licet ex aliq̃ pte antiquis patribz fuit cognitũ: tñ plene a nullo erat preſcitũ: quo uſq; ſuo tpe p ipſũ xp̃m fuit reuelatum p ſcripturas pphetaꝝ ab eo reſeratas teſtificatũ vt in glo-

Prima ad corinthios.

In ca. j. vbi diꝯ in poſtill. Paulus vocatus apl̃s Additio

Sc̃m glo. hic aliꝯ incipit q̃ ad romanos. qr alia cã eſt hic q̃ ibi. Hic ei nõ vocat ſe ſeruũ ſicut ibi qr potius vtiturhic autoritate contra ſuperbiã corinthioꝝ apud quos vilu erat Apl̃s dicit etiã p voluntate dei ꝺtra pſeudo apl̃os q̃ nec miſſi fũt a deo. nec vꝝ eſt qđ dicũt hic in glo.

In eodẽ ca. vbi diꝯ in poſtilla Vbi doctor puuloꝝ Additio

Pſa. xxiij. hec aũctas ſic habeꝯ. vbi ẽ lr̃atus. vbi v̊ba dei ponderãs. vbi doctor puuloꝝ. a in hoc qđ diꝯ vbi ẽ lr̃atus: intelligiꝯ pb̃us ſc̃m glo. vbi diꝯ vbi ẽ verba legꝭ ponderãs: intelligiꝯ pprie phariſeus a ſcriba q̃ verba legꝭ potiꝰ q̃ mentẽ legꝭ ponderant. Vñ matꝫ. xij. ca. curari hoĩem in ſabbato dicebãt eſſe illicitũ verba legis ponderãtes nõ mentẽ In hoc aũtẽ qđ diꝯ vbi doctor puuloꝝ intelligiꝯ legiſperitus q̃ dicꝫ doctor puuloꝝ qr ad gal. iij. Lex pedagogus nr̃ fuit in xp̃o.

In ca. ij. vbi diꝯ in poſtil. In miſterio abſconditã. v. in ſecreto incarnationis Additio.

Sc̃m glo. apl̃i loquebanꝫ ſapientiã. v. xp̃m ĩ quo oñſa ẽ dei ſapia. ſ. filiꝰ dei incarnatus. q̃ quidem ſapĩa dicꝫ in miſterio abſcõdita qr in ſcpturis veteꝝ teſtamenti figmificaꝯ ſeu figuraꝯ.

In eodẽ ca. vbi diꝯ in poſtilla. Si ei cognoſſent: nunq̃ dñm glorie crucifixiſſent Additio

Hoc qđ diꝯ apl̃s Si em̃ cognouiſſent nunq̃ dñm glorie crucifixiſſent: referendũ eſt ad deitatem xp̃i quã pñcipes iudeoꝝ nunq̃ cognouerũt fuiſſe in xp̃o perſonaliter de q̃ deitate ſtatim ſupra dixerat qꝺ fuit in miſterio abſcondita quã nemo pñcipũ huiꝰ ſeculi cognouit. Et idõ de ipſa immediate ſubiũgit. Si ei cognouiſſent. ſ. deitatẽ xp̃i ĩmediate antedictã: nunq̃ dñm glorie crucifixiſſent. Xp̃us em̃ eſt deus glr̃ioſus ſc̃m qꝺ eſt deus. a idõ cognitionẽ de qua hic loquiꝯ apl̃s manifeſtũ eſt eſſe referendaꝝ ad cognitionem deitatis xp̃i. Qꝛ autẽ arguiꝯ in ꝺtrariũ de illo verbo matꝫ. xxj. Agricole dixerunt intra ſe. hic ẽ hereꝺ: venite occidamuſ eũ. Ex quo verbo ihĕromiꝰ infert qꝺ pñcipes non p ignorantiã ſed p inuidiã filiũ dei crucifixerũt: intelligẽdũ eſt qꝺ illi maiores nõ habuerũt ignorantiã de hoc qꝺ ihĕſus nazarenus eãt meſſias in lege a pphetis promiſſus. qr de hiſ erant ſatis informati p pphetias de ipſo impletas. put in poſtilla. Sed de deitate ipſiꝰ oporꝫtet dicere ipſos habuiſſe ignorantiã. ſi em̃ agricole illi q̃ dixerũt hic ẽ hereꝺ: extimaſſent ipſũ hereꝺẽ ſc̃m diuinitatẽ. ſ. qꝺ eadẽ eſſet deitas patris a filio: ſicut in tpalibus eandẽ rem habet filiꝰ per hereditatẽ qua pater hẽbat: nulla eos amentia ad tantã potuiſſet trahere inſaniaꝫ: ut crederẽt diuinã maieſtatẽ in pp̃a perſona ſuparе. Qꝛ em̃ deꝰ ſeu diꝯ trãſcẽdunt oẽs ptãtes: omuniter tenetur etiaꝫ apud ydolatras: q̃ nõ veros deos ſed fictos hñt. Vñ ridiculũ eſſet dicere qꝺ eo ipſo qꝺ pñcipes illi crederẽt ipſũ hereꝺẽ. ſ. deũ vꝝ conarenꝫ eũ interficere. ſed liz crederẽt ipſũ eẽ pphetã ſeu ſciſſimũ hoĩem puꝝ tñ nõ eſſet multũ mirandũ qꝺ ex inuidia ſeu rãcore vellẽt occidere eũ. Jam em̃ mopſẽa aaron q̃ ſciſſimi fuerũt a deo approbati p multa miracula populus iudaicꝰ voluit lapidare. Numeri. xiij. ca. Et ſilr̃ ꝺtingit de pluribz ſcis ve. teſta. Vñ qđ diꝯ hic ẽ hereꝺ intelligendũ ẽ de regno tpali

ipsi⁹ dauid: qs ipsi principalit spe
ctabant: a adhuc spectāt restituen
dum p messiā. Nec vr dicere q tpe
crucifixionis nō cognouerāt: liz an
te cognouissent: put vide² dicere po
stillator. q patola euangelica ma
nifeste loqui² de tpe crucifixionis cū
dicit. Hic ē heres: venite occidam⁹
eū. Et attendendū q postillator in
hoc loco nō aperit mentē suā. s. an
predicti principes iudeoz tpe passi
onis xpi cognouerūt xpm esse deū
vel nō. Sed sup ca. supradictū Ma
th. xxi. manifeste asserit q cognoz
uerūt ipsū esse deū: qs etiā ibi cona
tur p bare: sed fuit improbatū satis
in additōe sup illud ca. put plenius ibidē pōt haberi

In ca. iii. vbi dicitur in postilla
Ego plantaui. Additio

Glosa. Ego plantaui. v. predica
tione ad fidē inuerti. Apollo ri
gauit. s. baptismo: sed deus. nō nos
mentis incrementū dedit. q. d⁹ tm̄ dat in
crementū ex se.

In eodē ca. vbi dicit in postilla
Aliqui exponūt hanc sup edificati
onē de opibus superadditis funda
mento fidei. Additio

Hec expositio secūda quā postilla
tor dicit eē moralem nō min⁹
litteralis videt q̄ prima. Doctrina em̄
curiosa aut vana nō magis significan
tur p lignū fenū aut stipulā sm̄ pri
am lr̄ē significatōem: q̄ p̄ctā vialia
sed in vtraq; significatōne oz q̄ lig
nū fenū aut stipula intelligant⁹ pato
lice seu similitudinarie sic otinētur
in sēsu litterali: put fuit dictū in qōne
sup plogum geñ. in rñsione ad qr
tum articulū. In eplis em̄ apli nō
ē querendus sēsus litteralis. Nō ei ip
si⁹ verba fuerūt allegorizāda seu mo
ralizāda: sed potiꝰ enudianda: put
oñsum fuit in predicta. q. artic. v.
Vñ q̄ aliqñ do allegat auctes sacre
scripture in sēsu mistico. ut gal. iiii
de duob⁹ filiis abrahe dicit q̄ sunt p
allegoriā dicta. Hoc etiā facīt au
ctores q̄ allegant auctes sacre
scripture in dubiis sensibz: licet illa
que ipsi tradunt nō sint exponēda
nisi ad litterā ꝛc

In ca. iiii. vbi dicit in postilla. ho
aut fratres trāsfigurauit in me

Additio.

Hoc q̄s dicit. Hoc aūt frēs trās
figurauit ꝛc. sic vide² exponēdū
oformiter ad glo. Dixerat ei apl⁹
non eē gloriandū in ministris a q̄
bus fuerūt edocti: sed trāsfigurauit
v. q̄posuit figurā i sea apollo alios
nō nominando figillatim: ne maior nas
ceret materia discordie. Nemo em̄
audiens nomē suū in tpa: otentus
ē tacere: sed tacito nōie audiēs de se
aliq̄s dictuz q̄nq; dissilat. a. s. fecit
apl⁹ ad instructionē corinthioruz
Ideo dicit. Propter vos ut in vobis
discatis nō gl̄iari. supra quā scriptū
ē. s. in iheremie. vbi hētur q̄ null⁹ glori
etur in sapia sua: nec fortitudie ꝛc
sed in dño ꝛc

In ca. v. vbi 8i in pos. Qs declarat
p figurā agni paschalis. Etei pas
cha nr̄m Additio.

Per hanc figurā agni paschalis
quā allegat apl⁹ satis oñdi² q̄
legalia q̄ a pseudo apl⁹ p̄ apiebā²
obseruari impfcā erāt et null⁹ valo
ris respcū rei figuāte p eā. sic̄ expur
gare debet⁹ fermentū ad lr̄az intelligēm
a epulari in azimis null⁹ opacōis
ē in rōe vtutis respcū purgacōis a
pcto mōtis: a respcū trāsitus vite p
sentis in azimis puritatis a veritatis
a sic de alijs otentis in hac figura i
q̄ oīa otenta solū lr̄aliter intellecta
modice spūalitatis a vtutis sūt ꝛespe
ctu rez figuratarū a sic p̄z q̄ adueni
ente pfectione rei figurate cuacuari
oz figura quā pseudo apl⁹ persuade
bāt obseruari In ca. vi. vbi 8i in
pos. Sclaria igr iudicia si hūeritis
inter vos otēptibiles q̄ sunt in eccia

Sicut apl⁹ reprehendit Addi⁹.
eos q̄ cās agebāt apud infi
deles otēptis fidelibz. Hic nūc reprē
dit eos q̄ otēptibiles iudices licet si
deles ostituebāt. Jō dic. Si iudicia

s. v.

habueritis cōstituite ꝺcēptibiles-v indiscretos qui sunt in ecca q-ꝺ-ihc ē qꝫ fecistis vos exquo coacti frēs re currerūt ad infideles-qꝫ redarguit in eis apls promice loqns-a iō sub iecit-Ad verecūdiā vestrā dico: vt ve recūdemini-qr nō est inter vos quis q̄ sic sapiēs qui possit iudicare iter frēm a frēm suū ꝛc̄ꝛ-Hec in glo-fm quā fmam huiꝰ dicti vertit in cōtra riū vltꝰ qꝫ ē in postilla-tñ expositio postillatoris in hꝫ loco videt magis ꝺcoꝛdare plamori sensu lr̄ē-

¶In eoꝺē-ca-vbi dicit in postilla-Esca ventri debet mō dicto-

¶Additio-

QVia dixerat qr nō erāt repetenda hō hꝫ dicit-qr qñq; licet repetere-s-ppter necessitatē victꝰ-a hoc ē qꝫ dicit Esca debet ventri-Reficimꝰ em̄ quotidianas ruinas corpis cōꝺa bibēꝺo-Vñ p escā notātur nāria nature-a vent debet escis qui aliter nō pōt sustentari-a iō licet nr̄ā repetē ppt̄ nēcitatē-sed qr non ē multum p hjs laborandū cū sint trāsitoria: iō subdit-Deꝰ aūt a hunc et has destruet-hec in glo-ꝛc̄ꝛ

¶In-ca-xj-vbi dicit in postilla-Qr sicut caput influit cet̄ris mēbris sē sum-

¶Additio-

QIrca influxū grē a capite xpō in mēbris eccie duo ꝺsideratur-quoꝝ vnū cōrñdet sēsui-s-fides-nā sicut p sensū recte ꝺispositū cognoscunt sensibilia q̄ naturaliter ptinent ad corpis sustentacōz seu ꝺseruacōz Sic p fidē cognoscū² credibilia q̄ ptinēt ad salutē aīe-Aliud vero cōrñdet motui-s-caritas-Sicut ei p motū corpalem vō nabilr̄ ordinatū hō tendit ad ea q̄ sunt nāliter sibi ꝺuemēntia-sic p virtutē caritatis hō tendit in finē sibi supnaturaliter ꝺuemēntē

¶In eoꝺē-ca-vbi dicit in postilla-Veruntñ est ꝑncipū filja sic habz quanꝺā eminētiā inquantū nō est ex alio-

¶Additio

EMinētia videtur importare seu sonare quānꝺā inēqlitatē-a iō ꝺiuinis psonis q̄ omīno fuit cōcēne a cocēles ñ videt̄ secuz posse attbui eminētiā vni psone vel p aī altius-Ex hꝫ aūt qr pr̄ nō ē ab alio-filiꝰ autē ē a pr̄ē bñ ꝺicendū qr in ꝺiuīs fit ordo origis: tñ absqz prioritate-ut in ꝑma pte-q-exliꝫ-Et filr̄ absqz p eminētia-Sāa filiꝰ p gr̄iacōem ptingit ad hñdum eandē p fectionez natura que ē in patre ꝛc̄ꝛ-

¶In-ca-xij-vbi dr in postill-Circa istā ꝺistinctionē ꝺsiderādum qr fiat ꝺictū est gr̄ē gratis ꝺate vant̄ avtilitatē ecce-

¶Additio-

HEc ꝺistinctio apli de ꝺiuisione g̃ riaz gratis ꝺataz declarat plene m̄ prima sc̄de-q-ca-xj-arti-iij-in quo ꝺtinētur oīa q̄ hic tradit postillator-a plenior mō vide ibi ꝛc̄ꝛ

¶In-ca-xiij-vbi dr in postil-Ptās & hec faciendi ꝺicit angeli lingua-

¶Additio-

QVm locutio exticr per quā aliquis loquit alteri fit per aliqꝫ sensibile signū: puta vocē vel nutu l aliquo corpis mēbro puta lingua vel digito: qꝫ angelis ꝛpetere non pōt-ideo quiꝺā per hꝫ qꝫ ꝺicit hic liguis angeloz: intelligūt linguā p fectorū hoīm-Homines em̄ perfecti qñq; angeli ꝺicūtur in scptura-vñ ꝺicēꝺum fm scm̄ thō-prima pte-qca-vij-qr lingua angeloz nō ppriez sed metaphorice ꝺicit ipsa ptās angeli-qr suū ꝛcēptū alti manifestat

¶In eoꝺē-ca-vbi dicit in postilla-Es aūt co qr ē planū exvna passione reddit sonū-

¶Additio-

DEr hoc qr ꝺicit-velut es sonās aut ambalū tinnīēs Intelligitur scm̄ glosā qr ista sic sonātia si bi nō prosunt: licet alios qñq; ꝺelectant Jn quo ē apta cōparationis similitudo-qr sicut es a ambalū cum pulsu aliquo nō p se resonāt-sic loquēs linguis nō per se: sed virtute spiritus sancti pfert ea quibus audiētes mulceat-

¶In eoꝺē-ca-vbi in postilla dicit-Omnia suffert-

Additio.

Hoc qđ dicit Omnia suffert intelligit scđm glo. p veritate. In hoc autē q dicit Omnia credit. Notandū q nō dicit omnibz credit qz nō oībus: ꝫ tm̃ deo firmit̃ credit ut.

In ca. xv. vbi dicit in postilla. Et si arguat̃ ꝛtra hoc de lege machometi falsa.

Additio.

Deceptio legis machometi nullo mō ē assimilanda receptōi legis euāgelice. Naz ut dicit postillator lex machometi vi armoꝝ erat recepta. qđ p suū alchoranū nephādum pōt ꝛprobari. Dicit em̃ ibi: q machometus petiuit a deo q cōcederet sibi facultatē fadēdi miracula vt gentes crederēt ei. Ad qđ ut asserit fuit sibi rn̄sum a deo q nō dicebat. Nā iam miserat deꝰ mopsē cū magnis miraculis a portētis: et tn̄ non steterūt in fide sua. a postea miserat ihesum facentē magna miracula: tn̄ pauci crediderūt nec extiterēt in fide sua. a ideo disposuerat ibs q ipē. s. machometus solū in potētia gladij daret legē: ut q nollēt eum recipere interficerētur. Hec sunt in alchorano sentētialit̃ ex quo nō pōt fingere qđ machometū fuerūt facta alīq miracula. Itē est manifestū q machometus nihil credendū tradit trā scendēs ea q ꝛprehendi pōt p fantasiā humanā. Dicit de padiso q sūt ibi delectabilia corpalia in quibz p mia beatoꝝ ponit. a ab hoībus modice intellectus fuerūt recepta. Secꝰ est de fide catholica. in qua qđ oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascēdit traditur credēda q nullo mō fuissent recepta: misi miraculis ꝛfirmarent̃. Faciūt etiā ad hoc alie vōes q in postil. tradū. ꝛ.

In eodē. ca. vbi dicit in postilla. Vt deꝰ omnia sit in omnibz.

Additio.

Hoc qđ dicit. ut deꝰ sit oīa in oībz sic expomit̃ in glo. ut nemo cohērentiū ei. v. xpō amet aliquid aduersus eū. a tunc manifestū est qđ dicit. Quid habes qđ nō accepisti Tunc em̃ manifestū erit nihil boni aliquē hōiē seu habuisse n̄ a xpō ꝛ.

In eodē. ca. vbi dicit in postilla. Sed scđm hoīem. Additio.

Vp hoc qđ dicit. Scđm hoīem glo. vō nabilit̃. qz hoīs est credere nō mori hoīnem ut bestiā Itez si mortui nō resurgēt: ꝫ solū restat ut manducem⁹ a bibam⁹. eras moriemur.

In. ca. xvj. vbi ꝫ in postil. Marāta macha. sic ei dz scribi Additio

Hoc qđ dicit. Marāta macha nō recte expomit̃ in glo. nīs dicendo q sunt dictōes in syro significātes idē q dns nr̄ venit. put in postilla. vel donec veniat dns: put in glo. tum qz mihi istoꝝ ꝓprie significatur p ista verba. tum qz nō apparet aliqua ratio quare aptius qui semper ꝫ nomen ihesus a ꝫ nomē xp̄us ponit ꝫ ꝓpria forma latina quibuscunq locas vbi de eo tractat in ꝫ loco mutaret stilū suum nomina xp̄i ponēdo in syro. tum qz nō bene ꝛcordat ratio huiꝰ ꝓpositōis causalis cū dicat. Si quis nō amat xp̄um sit anathema. qz dns nr̄ iam venit. Nō em̃ tm̃modo ex ꝫ q xp̄us iam venit sum⁹ obligati ad dilectōem suā. qz etiā ante aduentū suū hoīnes obligabātur ad dilectionē dei. ut in vele. Vñ ad verā expositōem harū dictionū sciēdū ē q iudei tribz modis exercebāt censurā seu sentētiā iudicialem ꝛtra rebelles seu inobediētes fidei vel legi diuine. Primo mō p separationē a fidelibz. sicut inter nos per sñam excōicationis. a ꝫ ē qđ dicit Qui nō amat xp̄m sit anathema. separatus a fidelibz put in postill. Secundo mō p destructionē seu p̄dicōz oīm suoꝝ. a ꝫ vocat apud eos herē de quo hētur leui. vlti. in trā. a in postilla. Et ille q isto scđō mō incurrebat predictā censurā seu sñam: vocabat macharā: qđ ē nomē deriuatum ab ipso herē predcō. Tercio mō p maledcōem solemnē. in q ille qui

hoc incurrebat maledicebat solem
niter tubis canentibz: sic inter nos
solemnit maledict excoicatus qui
in vsu cotumacia psistit extinctis
candelis a pulsat campanis a bo
cat inter eos samatha: qd figficat
mortificacoem- q quide tres modi
maledicedi seu sepandi hoiem sunt
noti int eos sb predict vocabulis-
Apls g illos tres modos predictos
innuit- Primo mo p sepacoez- a de b
dict- sit anathea- Secdo mo p destru
chone suoz- a de b die maranatha
- v macharā- Fuit em hic- h- q e ira
aspiracois amota: eo q in lingua
nra rarissime inuenit: a vltima ira
m muta2 in n p b q sceptores nri ig
norat i deoma- d- Terdio imprecat
illis vltima mortificacoez q dia2 sa
matha q est vltima mortificato ut
dictu e- a fuit amota prima sillaba
p imperitia lingue ut dictuz e- Sic
g apls imprecatur tres fmas odem
natiuas hjs q xpm no amant- s- a
nathema q e sepatio a fideliu cetu
a here qd e destructio bonoz suoz-
a samatha qd e quedā vsua a solē
nis mortificaco in sua ciuilitate seu
polida- Et qz opposita tuz se posita
magis elucescut: i deo oar imprecat
bndictione homis- d- gra dn nri cū
oibus nobis tc put in postilla

Secunda ad corinthios-

In ca- ij- vbi dr in postilla- Adul
terātes verbū dei- Additio

Sup hoc verbū adulterātes
- v falsa admiscētes et p vo
luptate non p prole predi
cātes- hec in glo- Vñ no so
luz ex pte finis indebiti dict qs ad
ulterari verbū dei- s- qui ppt questuz
vel vanā gla: sed etiā periculosi9
vidt adulterari verbū dei q corrup
ta doctrina veritate violāt admiscē
do eā veris- De quibz fm glo- psa- a
it- j- ca- Caupones in vio aquā mis
cent- Itē in b qd sequi2 Sed ex sincē
ritate q tuoz tangun2 q requirun2 in
sana verbi dei predicacoe- Primū e
q fit ex recta intōne -s- nop que
stu seu vana gla ut dictū e a de hoc
dicit- ex sincēritate- Secundū est q
fit sine admixtione aliene doctrine
que in sacro eloquio non hz funda
mentū seu in recta nōe naturali que
a deo est de quo dicit- sicut ex deo- s-
discim9 in scripturis ab eo reuelate
seu luce naturalis nōis nobis oīs
fis Tercū est q fit sine aliqua ypo
crisis fictione- De quo dicit- corā do
Quartū est q non alta nec plus q
oportet excedat- de q dicit- in xpo- s-
nū q sana ei9 doctrinā excedētes tc
Nā

In ca- iij- vbi dr in postilla- Addi
nec glificatū est qd daruit Additio

De qd dict Nā nec glificatuz
est qd daruit tc exponat vno
mō in glo- sic- Nā qd daruit- v mo
yses in hac pte- s- in facie non e glo
ria ppter excellentē gla; q est in no
uo testa- vbi pueri vident gla; dei
- v opatione hz excellētis glorie- q
nulli p fuit gloria vultus mopsi: li;
hoc fuit culpa illoruz non sua- Hec
autē gloria multo maioz e q abun
dat: ut p eam purificati homies ab
terra caligine possint videre gla am
dei- Hec in glosa q magis videt cō
sona lrē: eo q in precedentibz apls
loquens de mopsi dicit- q filij isr
nō poterāt videre facē mopsi ppter
gla m vultus eius- Ex quo possent
sumere pseudo apli quodammō oc
casionē arguēdi q legalia a deo va
ta p mopsen qui tāte excellentie fu
it ut vult9 ei9 sic glificaret nō eāt
euacuanda etiā tempe euangelij-
Ad qd rñt apls q nec glorificatuz
e qd daruit tc ut expositū tc

In ca- iiij- vbi dr in postilla- in fa
cie xpi ihesu- Additio

Hoc quod dict- in facie xpi- ex
ponit in glosa- v- per xpm: que
est facies patris: sine quo non cog
noscitur-

In capitulo quinto vbi dicitur
in postilla- Siue absentia id est du
sumus in presentivita-

Additio-

Hoc qđ dicit hic. Siue absentes siue pntes videt exponendū sic Omnibz modis otendim9 placere illi .s. deo siue absentes .s. ab vltimo premio. siue pntes quo ei astabimus elaboram9 em̄ ut hic a ibi placeam9 illi. a sic expedit. nā oēs manifesta ti oportet ꝛc̄.

Jn eodē ca. vbi dicit in postilla. p nobis pctm̄ fecit de9 Additio.

Per hoc qđ dicit p nobis pctm̄ fecit deus. pōt intelligi fitudo carnis pcti. qz misit de9 filiū suuz in fitudinē carnis pcti. Simit dicit mortuus est pctō .i. fimilitudīe carnis mortalitatē exutus ē. a ē sēsus fecit eum .i. mortalem.

Jn ca. vj. vbi dicit in postilla Tāq̄ nihil hntes Additio.

Sup hoc qđ dicit. Tanq̄ nihil habentes. Glo. qz sibi insufficientes putabant. a omnia possidentes: non solū spualia sed etiam tpalia. qz timentibz deū nihil deest quefuit glā apostoloz nihil oīno habere: ut sine sollicitudine essent: et tñ res quas dñi eoz relinquebāt: ipsi possidebāt. qz oīa ad pedes aploruz mittebant. actu. iiij. Pōt etiā exponi hoc qđ dicit. Tanq̄ nihil hntes ꝛc̄. sic. Nā apli licet essent omīno paupes in effectu. et sic tanq̄ nihil habentes. qz de eis dic². ecce nos reliquimus oīa: tñ erāt omnia possidentes. qz appetitus eoz erat totaliter quietatus: a a bonis terreis abstractus: ac si oīa tpalia nō solum haberēt: sed etiaz possiderēt. nlle em̄ qui habet aliqđ ppriū: si illud nō possidet: adhuc appetit eius possessiōnē: sed cū iam possidet: quietat appetitus circa illud.

Jn eodē ca. vbi dicit in postilla. Notandū q aplus vario mō loquit ponēdo bonū tpale otra spuale Nā in tpalibus addit dictionē cōditionalem. Additio.

Hoc q aplus in aliquibus addit dictionē ditionalem seu similitudinariā. a in aliquibz nō: nō videt referēdum ad dīam spiritualium a tempalibus: put in postilla. Cū em̄ dicit vt seductores a veraces vtrūq̄ est spuale. Similit cū dicit. quasi tristes. semp autē gaudētes. Sed dīa attendit scdm̄ certitudiem a incertitudinē put in glosa. Jn illis ei que narrātur ut incerta ut ea que vident in somnis ostueuit apponi hec dictio q̄si vel sicut. Nā si quis somniū narrat addit q̄si dicēs. quasi sedebā. seu quasi loq̄bar a hmōi. Sed de hijs q̄ tō narrat ut vigilans nō apponit talis dictio. a iō q̄ apli nō erant seductores: nec ignoti id ē nō approbati nec castigati. s. a verberibz que patiebant ut abstinerēt a predicacōe: a qua tñ pter hoc non abstiebant. nec tristes. qz in pseutionibz gaudebāt. nec egentes. qz q̄ ventibz dñm nō deficit oē bonuz. nec nihil habentes eadē ratione Jdō in oībus istis ponit dictio fitudīaria .s. quasi vel sicut a hmōi: ad denotādum q̄ ista nō dicebant de eis certitudinaliter: sed in suis oppositis talis dictio similitudinaria nō ponit Erāt ei vere veraces a vere cogniti .i. approbati. a sic de alijs.

Jn eodē ca. vbi dicit in postilla. Et ambulabo inter eos ꝛc̄.

Additio.

Hoc qđ dic² Et ambulo inter vos a deo illoz de9 ꝛc̄. exponit alit a magr̄ ppie in addicōe. j. sup illđ ca. leui. xxvj. vide ibi ꝛc̄.

Jn capitulo. xj. vbi dicitur in postilla. Cum sitis sapientes ꝛc̄.

Additio.

Quod dic² hic Cū sitis ipsi sapientes. scdm̄ glo. nō intelligit iromice: sed exponit .i. deberetis esse sapientes.

Jn eodē ca. vbi dicit in postilla. A iudeis quinq̄es quadragenas vna minus accepi.

Additio.

Plage seu verbera q̄ imponebantur iudeis p trāsgressiōe aliq̄z preceptoz legis semp erāt in nūero

quadragenario min9 vna nec pl9 nec min9 dabat aliqui ut h̄etur in libro qui dic̄t machoch q8 sonat plagas. Vnde ap'lo tanq̄ trāsgressori legis sicut a alijs trāsgressoribz eq̄lem numer plagar imponebat nō addendo vel minuēdo.

¶ Ca. xij. vbi dr in postilla Siue in corpe siue ex corp9 ¶ Additio

Hec verba ap'li cū dicat. Siue in corpe siue extra corp9 ꝛc̄. diu̇simode a diuersis exponun̄ put in sca secūde. q. dxxv. arti. vj. Inter quas expoic̄ones pmi̇t̄ h̄ que est in postilla. a est augustini sup gene. ad lr̄am: ut in predicto articulo. et videt magis ꝛsona r̄ē

¶ In eode ca. vbi dicit in postilla. Et audiuit archana verba ꝛc̄.

¶ Additio.

Ex hoc quod dicitur hic. et audiuit archana verba. non videtur haberi q̄ ap'lus vidit diuinam essentiā. Diuina em̄ essentia nō vē fig̃nificat per archana verba q̄z in diuinis tm̄ vnū verbū est. non aūt plura. Similr ex hoc quod sequit. Que nō licet hoī loqui: non habet q̄ archana illa erant incōprehensibilia seu inenarrabilia. De talibus em̄ dixisset q̄ erāt archana que nō p̄ōt explicare seu enarrare. sed cum dicit. q̄ non: licet potius arguit oppositū. s. q̄ si licuisset loqui potuisset ea enarrare. Vñ ad hñdum fm̄am hui9 dicti. Et audiuit archana verba. Considerandu est q̄ sicut scūs thomas in prima pte. q. xij. ponit. aliqui sunt potētie cognoscitiue q̄ ex speciebz primo ꝛceptis alias formare possūt: a sic paulus vel quicūq̄ alius videns deum: ex ipsa visione essentie diuine p̄ōt formare in se similitudines rerū: que in essentia diuina vident qui remanserūt etiā postq̄ defuit essentiā diuinā videre: de quibus p̄t intelligi illud apostoli. Audiuit archana verba. Et q̄ illa erant secreta licet enarrabilia. iō de ipsis dicit. Que nō licet homini loqui: quasi diceret Si licuisset loq̄ explicarem illa. Nec mir q̄ paul9 talia secreta post visionē diuine cētie in memoria retinuiss̄: cum etiā pphete aliqua sibi revelata in secreto custodiebant. ut patet psa. viij. a dam. vlti. Et q̄ ista visio quavidenr res p̄ species sic ꝛceptas ē valde minor avisione qua res videtur in deo. ideo istam visionē vocat audit̄ dicens. Audiuit archana. Auditus em̄ est sensus minoris pfectionis q̄ visus. Si aut̄ quer̄ vnde habuit aug9. q̄ paulus vidit diuinam essentiā si ex verbis predictis s. audiuit archana verba ꝛc̄: h̄ nō habet. Dico q̄ sentētia augustini habet ex hoc q8 paulus testatur in eode ca. se fuisse raptum ad paradisum. p quod intelligit scūm glo. celum empirreū. vbi angeli a sancte animē fruuntur dei ꝛtemplacōe. ad quod celū seu paradisum ā dicit se raptum: significat q̄ deus oñdit ei vitam in qua vitēdus est in eternū a beatis. que quidē vita solū ꝛsistit in clara diuine essentie visione. Vñ ex hoc oñditur q̄ paulus vidit diuinam essentiā: ex quo premia beatorum vidit a hoc fuit prenosticatum de paulo. actu. ix. cū de eo x̄ps dixit ananie. Ego em̄ oñdam illi quanta oportet eum pro noīe meo pati. Ex hoc em̄ q̄ premia beatorū vidit: raptus in paradisum manifeste fuit ei ostensū q̄ nō sunt condigne passiones hui9 seculi ad futurā gl̄am: que revelabit in nobis. Ad roma. viij. ca. Ex quo manifeste oñditur quanta oporteat eum pati pro noī ne x̄pristi ꝛc̄.

¶ Ad galathas.

¶ In capitulo secundo vbi dicit in postilla. Ego em̄ p legem. s. nouā.

¶ Additio.

Hoc q8 dicitur. p legē legi mortuus sū. fm̄ glo. intelligit q̄ p legē ve. test. spū aliter intellectā: mortuus sū legi ne carnalr in ea viuā. vel sic p

legē mortuus sum-v-per autoritatē legis ipsam dimisia sic ipsa lex mo saica denūciat suam dimissionē ad qs allegant in glosa tres autorita tes-Prima deutro-xviij-Prophetā suscitabo as de medio fratrū vestrorū Que quidē autoritas bñ intellecta denotat q̄ ꝓphēta-s-xp̄us suscitādus erat cui erat credendū tanq̄ vero legislatori put plane fuit oñsum ī ad ditione supra predictū ca-deutro-a sic habet q̄ alia lex a lege mosaica erat danda-Allegat secūdo ad ps in glo-illud ihere-xxxj-qs in postilla allegat-Tercio allegat illud psal-Sacrificiū a oblacōem noluisti-aures autē p̄fecisti mihi-qs ad ihām significat q̄ sacrificia et oblacōes q̄ erant de precipuis cerimonialibz ve te-testa-nō erāt deo placita de se-ut ibidē exponit in postilla-Vnde hec tres autoritates quarū vna accipit de libro legis-alia de ꝓphetis-alia de psalmis sunt satis efficaces ad oñdendū q̄ legalia-vete-testa-erant euacuāda ecc̄e-

Un-ca-iij-vbi ds in postill-Lex ātnō ē ex fide-

Additio

Quod hic dicit aplus-Lex autē nō est ex fide-non videt recte exponēdum p ps q̄ in ve-le-nō fuerunt data precepta de credēdis ut ī postilla dicit-Nam in veteri lege manifeste dant precepta de credēdis ut cum dicit deutro-vj-Audi isrl-deus tuus vnus ē-in quo precepto dei vnitas expresse precipit credēda-Similiter ibi trinitas apud vere intelligētes implicite credēda precipit-Similit ī dicit deutro no-xviij-ꝓphētā suscitabo-qs intelligitur ad ihām de xp̄o ut dictū est in precedēti addicōe-ibi subiungit-ipsum audite-v-credite ī quo manifeste mandat q̄ credatur xp̄o tunc venturo-a ps est qs dicit in euāgelio ioh̄s v-ca-Si crederetis mosi-crederetis forsitan a mihi-quasi dicerē-Moyses mādauit ut credatē mihi-qs verificat ex p̄dicta autoritate-et sic manifestus est q̄ in lege ve-fuerūt data p̄cepta de credendis Nec valet dicere q̄ fides antiquoꝝ nō erat explicita-q̄ fides implicita manifestū ē q̄ est fides-Et iō cū ds Justus ex fide viuit-intelligēdum ē de fide simplr sumpta siue explicita siue implicita put cōgruit diuers psonis a tpibus-Vñ verba aposto li in hoc loco videntur intelligēda Vult enī aplūs ꝓbare q̄ in le-ve-sez in opibus vet-le-nemo iustificatur apud deū-qs intellige de iustitia q̄ hō ē dignū vita eterna-qs ꝓbat ex hoc q̄ abbacuc dicit-Justus ex fide viuit nō advēs nec assignās aliqs op̄ ex teri⁹ factum-Ex quo pt̄z q̄ iustitia iustificās ē ex sola fide-s-formata ei am sine aliquo ope exteriori-sed in le ge videt attribui vita nō fidei-sed factis-ut cū dicit-qui fecerit ea viuet ī illis-qs intelligit qualitercūq̄ ēt faciet sine fide-a ps est qs dicit aplūs Lex aūt nō ē ex fide-v-nō ꝓmittit vitam ex fide-sed ex opibus legis-qs videt extra predictā auctem abbac-Ad quā extractatē tollendā oportet dicere q̄ abbacuc loquit de vita eterna que hētur per fidē formatā-et iam sine extrinsecis operibz-a sic sonāt verba sua cū dicat-Justus ex fide sua viuit-Aliaverō auctes loquit de vita sm quid-s-de euasiōe a lapidacōe seu occasione vel aliq̄t hmōi-que in lege dabant transgressoribz Et idō nō dicat q̄ fecerit ea viuet simpliciter-sed viuet in illis-s-erit securus a morte ominata in illis p̄ceptis-Vñ ex predictis duabz autoritatibz adminicē ꝑideratis ꝓbat notabiliter suū ꝓpositū ut dictū est-Sed circa predicta nō videt prętermittenda quedā autoritas talmudica-q̄ manifeste ꝛsonat dictis apostoli su pradictis-q̄ habet in libro qui dicit machoc-vbi quidā doctor nomine rabbi camblap ponit q̄ sexcēta-xiij precepta data sunt mopsi-qs intelligit numerādo sēm eos omia precepta que in pentatheuco ꝛtinentur tā affirmatiua q̄ negatiua-a addit

vltra venit dauid & stituit predicta oia precepta sup xj-d- Dñe q̄s hītabit in tabernaculo tuo xx-a subdit Qui ingredit sine macula & operatur iustitiā xx-in quo ps-xj-cōdicōes numerātur que sm predictū doctorez requirunt et sufficiunt ad illū q̄ habitare hz in tabernaculo dei-sī vita beata-Conseqnter dicit ille doctor-venit ysa-& stituit ea-s-illa precepta mosayca oia sup sex dicēs ysa-xxxiij-Ambulas in iustitijs-& loquēs equitates-& subdit- Ipē excelsa hītabit-in qua aute ponunt sex cōdicōes q̄ req̄runt & sufficiūt ad habitandū in excelsis-& in celestibz- Cōseqnter dicit ille doctor-venit micheas & stituit ea-s-predicta precepta sup tribz dicēs micheę vj- Nō q̄d ē bonū tibi & q̄d dñs petit a te n̄ facere iudiciū- Et diligere misericordiā & honeste ambulare cū deo tuo- in quibus tribz micheas reduxit oia precepta supradicta-Consequēter ille doctor dicit-Rursus ysa-& stituit oia precepta in duobz dicēs ysa-lvj- Custodite iudiciū & facite iustitiā- q̄ ppinqua est salus nostra & appareat-& sic in illis duobz sc̄m eus cōdudunt omnia ad salutē ptinētia Conseqnter dicit ille doctor-venit abbacuc & stituit ea sup vnum trm- Abbacuc-ij- Justus ex fide sua viuet- Patet ergo ex dictis istius doctoris a primo ad vltimū & fideraliq̄ omnia precepta mosayce legis īsola fide & fistunt-sic q̄ habēs rectaz fidem-s-formatā viuet sc̄z vita etna etiam sine alijs operibz exterioribz que in lege mosayca precipiūtur- q̄ valde & sonat sm̄e apostoli: licet forte ille q̄ dixit nō bñ intelligeret verba sua ppria- Cōtingit em̄ sepe aliquos ppheta ne sciētes-ut pz de cappha-

¶ In ca-iiij-vbi dicit in postilla-q̄ sunt p allegoriā dicta ¶ Additō

Licet in questione super plogū gen̄-in ar- quinto dictū fuit q̄ epl'e pauli habēt vm sensū litteralem: tn̄ nihilomin9 ipē aplus plures auctes allegat in sensu mistico-sicut hic & in alijs locis- Fuit em̄ p̄cipalis doctor sacre scripture ad quē ptinet exponē quo sē sensu accipiātur auctes- Sic etiam faciunt sancti doctores ecc̄e que licet in libris suis multas auctes allegāt īsensum mysticum sēsu: ipsi tn̄ dicta sua sc̄m sēsum lrālem tradunt-

¶ In eodē ca-vbi dicit in postilla-De hac psecucōe dictū fuit gen̄-xxj

¶ Additio-

Quālit intelligi hec psecutio ismahelis otra ysaac habet plene in addicōe sup xpitur locum sc̄z gen̄-xxj-que bñ cōsonat dictis ap̄li in hoc loco Jsmahel em̄ irridebat ysaac videns seipsum fuisse maiorē natu & legitimū & etiā a deo benedictū & sic credebat se succedere in hereditatē Jdō irridebat de magno festo facto ipsi ysaac in ablactatione- Super quo sara dixit abrahe Eijce ancillā & filiam eius- Nō em̄ erit heres filius ancille cū filio meo quasi dicerz- Nō erit heres ismahel sicut ipse se iactat deridendo ysaac- quam sentētiam sara de9 confirmauit dicēs- Omnia que dixerit tibi sara audi vocem eius- cuius ratiōem reddens subdit- q̄ in ysaac vocabit tibi semē- q̄si dicēt- Licet ismahel sit filius tuus primogenitus: nō tamē heres erit put putat- Et hc expositō videt magt̄ nicolaus de lira in hoc libro- Judei em̄ videntes se fuisse primogenitos a dō p̄ suscepcōe legis deridēt de gentilibus ex hoc q̄ credūt q̄ ad ipos ptinet hereditas- q̄ tn̄ nō ē ita Nā in sctō filio- s- ysaac qui sm promissionē natus vocabit nomen abrahe-

¶ In ca-v-vbi dicit in postill- Quorum distinctio accipit sm q̄ mentbis per psciū spūssancti disponit

¶ Additio-

Hec distictio nobilis de fructibz spūssancti sumit a prima sctē q-lxx-ar-iij-vbi oia q̄ hic ponunt

verbo adverbū ptinenť-a quedā alia ad hoc ptinētia vide ibi-
In-ca-vj-vbi dicturin postilla-
Opus autē suum pbet vnuſq̄ſq;-

Additio-

Hoc qđ dicť Opus autē suum pbet vnuſquiſq; ſic expomť in glo-. Vnuſq̄ſq; diligēter inſpiciat nō pctm alteri9: ut phariſe9 qui dicebat- Nō sum ſicut ceteri hoīm qui nō ve ſed fallaťr iuſtus erat-ťc
In eo dē-ca-vbi in postilla dicť- Quicunq; em̄ vult placere vobis

Additio-

Dvlteriorē intelligentiā huiꝰ dicti- Qui em̄ volunt placē vob in carne: attendēdum ē q ſicut in vete-le- inducebanť hoīes ad obſeruantiā preceptoꝝ diuinoꝝ per tpales pmiſſiones a ominacōes- ut ptz ex decurſu penthateuci Et pſa- pmio dicť ſummatī- Si audieritis me: bona terre comedetis a ſi nolueritť gladius devorabit vos- Sic in nouo teſtamento ſpecialiť in primitiua ecclēſia homines in dei amore radicati: examinabātur a pſecebātur per acerbas a crebras pſecucōes: quas imitādo crucē xpi ſuſtinebāt ex quo hoīes inducebātur ad otemnēda tē poralia ꝓpter amorē celeſtiū- Ratō huiꝰ differētie eſt- q ꝓpius ille opaťr puero ſub pedagogo exiſtenti- ad galatħ-iiij Imperfectoꝝ autē eſt talia bona deſiderare ſed ad legē nouam que pfectis data ē pertinebat ut illi quibꝫ data eſt preſertī ipſius primi fundatoꝛis otemptis tempalibꝫ: ſpūalibus adhereret- Vñ pbi lipē-iij- Que quidē retro ſūt obliui ſcens ad anteriora me extēdo- Qui cunq; ei pfecti ſumus: hoc ſentiam9 Vnde in veteri lege licet multa avaria precipiebātur: nihil tñ aſperum ſeu duꝝ niſi circumciſio carnalis q̄ quandā afflictōnem carnalem importabat: ſed in lege noua multa aſperaa quaſi otra omunē hominum affectū precipiebātur ſeu ofuleban² ut cum dicť- Qui vult venire p9 me abneget ſemetipſū a tollet crucē ſuam ťc- Per qđ intelligiť q ſequentes xpm hñt eum imitari in tolerātia paſſionū a tribulationū- qđ eſt valde durū omuniter ſaltē viris impfectis- qr eſt cōtra cōmunē indinationē humanā- Ex quibꝫ cōſideraťr habe² q pſeudo apoſtoli qui inducebant ad circumciſionē carnalē que in lege precipieba² volebāt placere in carne tm̄: id ē releuare ſeu excuſare homines a pſecucōe legis noue q̄ ꝓprie dicatur pſecutio crucis xpi: in quātum ē imitatiua ipſi9 crucis: ut dictū eſt- et hoc eſt qđ dicť- Quicū q em̄ volūt placere in carne- v- in carnali circūciſione: hij cogūt vos circūdi tm̄- v- nolūt vobis inferre iſtam moleſtiā tm̄: ſcilz circūciſionis carnalis- a hoc ad finez q excuſetur a circumciſione ſpūali: per quā homo martirū patitur intrinſecū ſeu extrinſecū- et hꝰ eſt qđ dicť- ut crucis xpi pſecucōem nō patiātur- ſ- ut excuſētur ab imitacōe crucis xpi: que maxime dura ē in viris impfectis- Et qr de iſta circūciſione carnali gloriabātur pſeudo apli quaſi magiſtri legē pro deo ſuſtinētes- Ideo de eis dicť- a volūt vos circūdi ut in carne vrā glorien²iactādo ſe de tāta tolerātia ꝓpter deū- Sed qr iſta temperātia nihil eſt in cōpacōe tolerātie imitationis crucis xpi- ideo ſubdit- Mihi autē abſit gloriari niſi in cruce dñi noſtri ihesu xpi- ſ- imitatioīs ipſius paticie- Et nota q nō dixit Mihi autē abſit glari niſi in ptāte dñi noſtri ihesu xpi ſeu in ſapiētia- vel in maieſtate eius a huiuſmodi ſed in cruce ad denotādā predictam opationē- Et qr in iſta imitacōe crucis xpi nō circūdiciť aliqꝫ membrū corpaliter ſed cor a cunctis vicijs ve ſcindiť- ideo ſubdit- Per quē mundus mihi crucifixus eſt a ego mūdo qđ intelligiť ſcōm gloſā- q nec ego in mundo aliq̄d cupio: nec ipē mundus aliqꝫ ſuū in me cognoſcit- iuxta illud domini- Venit em̄ pncepſ

mūdi hꝫa in me nō hz quieq̄-Et ē sensus-qz p cruce xp̄i mundi ocupiscentie nō hñt in me dominiuz:nec mundꝫ iam se mihi ingerit Hec in glo-Ex quo aplꝰ manifeste oñdit intentū-s-q abſit gl'ari in crucifixione carnali vel hmōi:sed in cruce domini nr̄i ihesu xp̄i in qua oīa vicia rescindunt²-Deinde cū dicit infra-De cetero nemo mihi molestus sit-cē-Cōfirmat predcā prebens exemplū in seipso-Sic em̄ erat ofirmatus in amore xp̄i :q maxime desiderabat imitari quantū poterat eiꝰ psecuciones-Jdō dicit-decetero nemo mihi molestus sit-i-erit Nā scdm sanctū thomā prima scde-q-ñ-ar-supradicto in precedēti addicōe: qui pfecte cor habet in vno positū a nullo alio molestari pōt cum alia quasi nihil reputet-Ego em̄ stigmata-i-signa militie xp̄i a vestigia ipsiꝰ passionis in corpe meo porto:p assiduas persecucōnes-Cetera exponant put in postilla-cē-

Ad ephesios

¶In ca-j-vbi dicit in postilla-Deitas em̄ pprie nō ē noiabilis a quacunq creatura Additio

Licet deitas sit incomplē sibilis a creatura: ē tn̄ noiabilis a creatuā:alioqn̄ nō verificaren²multa de dō dicta cū dicit Exo-xv-de dō omnipotens ē nomē eius-et exo-iij-de noie tetragramaton dns mosi dicit-hoc ē nomē meum in eternū-Doctores em̄ sancti aliqua noia de deo dicta dicunt scdm pprietatē intelligi-Vñ ambrosiꝰ in secūdo de trinitate-Sunt quedā noīna q̄ euidēter pprietatē deitatis oñdunt-a q̄dam q̄ perspicue diuine maiestatis exprimūt veritatē-hec ille-Ex hoc autē q̄ aliquid noiatur put ab intellectu apprehendit put allegat a pho piarme-nō ſ̄tur q̄ deitas nō sit noiabilis seu cognoiabilis put ab intellectu apprehēdit vel put a deo reuela² in sacris scripturis-Sitr̄ p hoc q̄ dicit autor de causis q̄ prima cā ē super oē nomē quo noiatur:nō excludit quī prima cā noietur-sed assignat q̄ nomē prime cause excedit aliud oē nomē-a de ista materia tractat in addicōe sup exo-iij-ca-et spāliter in-ij-iij-iiij-articulis vide ibi-

¶In ca-ij-vbi dicit in postilla Invnū nouū hoīem Addito

Hoc qꝫ dicit-Invnū nouū hominē videt referēdum ad xp̄m qui ē pprie nouus hō-q ipse solus deus a homo-vel scdm glosā-in nouū hoīem dico-i-in se solo a quo a nō aliunde ē nouitas cē-

¶In ca-iij-vbi dicit in postilla-q̄ sit latitudo-s-caritatis Additio

Nr̄ꝫ quod dicit-q̄ sit latitudo scdm glosam nō solū intelligitur q caritas de se vsq ad inimicos extēditur:sed etiā auz hilaritate bñ opari-q qui tristis dat:perdit qꝫ dat- Jn hꝫ autē q dicit-que sit longitudo:intelligit pseuerādi longanimitas vbi quodammō stando p seueratur-i hoc qꝫ dicit sublimitas intelligitur q surſū dirigatur ut deꝫ in premiū spectetur-Nā si bene operaris:etiā vsq ad inimicos a hilaritate tribuis:sed omnia hꝫ si pter meredem eternā nō facis:altitudiem nō habes Dpfundū caritatis intelligitur occultū dei iudiciū ee quare isti dāta nō illi-de pfundo em̄ iudicio dei sūt que scrutari otēplariq̄ nequimus:abissus em̄ ē a pfundū

¶In capi-iiij-vbi dicit in postilla-Ex quo-s-capite xp̄o totum corpus opactum Additio

Totum corpus-s-xp̄i misticū est opactum p virtutē fidei-qr̄ quantū fides est vna omnes fideles efficiūtur vnum corpus etiam per fidem iformē-sicut corpus humanū etiam sine anima est vnū corporis organici integritatem cōsurgentem p virtutem caritatis que ē forma fidei p quaz corpus ecclesie assimilat corpori organico animato p omnem iuncturam submīstracōis

qꝫ fiant in corpe humano organico p iuncturas distinguunt membra ꝑm diuersa officia: sic in corpe xpi mistico diuersa mēbra ecclie diuisis opationibus deputant. de quo sē dit. scd̄m opationē in mensura vni uscuiusq; mēbri.

¶ In ca. v. vbi dicit in postil. Nec noietur in nobis. Additio

Glosa. nec nomiet in vobis. nec suspitio sit devobis ꝓbabit. ꝛc

¶ In eodē. ca. vbi dicit in postilla. Redimentes tpus.

Additio.

Hoc qđ dicit Redimentes tpus scd̄m petrū de tharāthasia dupliciter legit. Vno mō de tēpore futuro sic. Redimentes tps id ē tpis oportunitatē advacandū a seruiendum deo etiā cum incōmodo tempali. Tempus em̄ redimit scd̄m glo. qui dat de suo ut deo vacet. Lu. vj. Qui aufert que tua sūt: ne repetas a te necesse est: quoniā dies mali sunt id ē multa occurrūt impedimēta que impediunt hominē ne possit deo vacare. Et dicūtur dies mali ꝓpter malicia ā miseriā hominū. Ma. tē. vj. Sufficit diei malicia sua. Alio mō legit de tempore pretito sic. Redimentes scilz temp9 preteritū tanq; quid carum a predoſū. i. redimētes in vno tempe quod minus fecistis in alio. ut sic sitis dimidiātes dies: nō sicut mali qui non dimidiant dies suos: sed totū diem in malo expendūt. Boni autē si aliquid diei expendūt in malo: reviduū aūt expendūt in bono. Nec mirū si minus fecistis in preterito. quoniā dies mali sūt. i. multa occurrerūt impedimēta. Gen. xlvij. Dies peregrinationis mee pauca mali. Et qm̄ dies mali sunt: ꝓpterea nolite imprudentes fieri id est indiscreti. hec rle.

¶ In eodē. ca. vbi dicit in postilla De carne eius: a de ossibus eius.

Additio.

Sup hoc qđ dicit De carne eius ꝛc. Glosa. in alius rei figura adam qui erat forma futuri cū de costa facta mulierē vidisset: dixit. hoc os de ossibus meis: a caro de carne me. Sicut em̄ eua de adā facta traxit ab eo carnē a ossa: ita nos a xpō instituti sumus in ossa. s. robusti Alij vero ut caro. s. infirmi.

¶ In capitulo. vj. vbi dicit in postilla. Vt detur mihi sermo in aptione oris mei.

Additio.

Hoc quod dicitur. Detur mihi sermo in aptione oris mei: videtur referendū ad illud quod fuit a dño dictū apostolis. matth. x. ca. Dabitur em̄ vobis in illa hora quid loquamini. scd̄m enim fragilitatē humāe nature timebat apostolus ne pressura tribulationū impediretur a ꝓptitudine responsionis in misterijs euangelij declarādis. Et idō petebat per suffragia orationū ut daretur sibi a deo sermo. s. rectus in aptione oris mei id est ꝓmpte a fiducialiter ꝛc

Ad philippenses.

¶ In capitulo secūdo vbi dicitur in postil. Non rapinā arbitratus est

Additio.

Hoc quod dicit (Nō arbitratus est se esse equalez deo potest intelligi de xpō scd̄m humanitatez: scd̄m quam proprie esset facere rapinaz id est non suū vsurpare: si arbitratus fuisset se equalem Xpristus em̄ scd̄m qđ homo est minor deo ipso testante. Pater maior me est. a etiā minor angelo scd̄m humane nature passibilitatē. De quo psal. Minorasti eum paulominus ab angelis. et scd̄m hanc expositionez commendatur humiltas xpi ꝓ oppationē ad superbiā angeli mali: qui licet non esset in forma dei. s. assumptus a deo invnitate persone: voluit

tñ se esse equalem-de qua ps̄a-xviij ca- assimilatur altissimo

Ad colosenses.

Capitulo-ij-vbi dicit in postilla Aut sabbatorum in fine ebdomade-isti em̄ dies in lege dicunt celebres

Additio-

Vm obſuatio sabbati ponit inter precepta decalogi que omniter sunt moralia-precepta aūt moralia le-ve-manēt put omnit tenet a doctoribz-Attendendū est q̄ quō apl̄s observacōe sabbatorum ponat cū alijs celebritatibz ve-testa- que manifeste erāt cerimonialia- et sic dēbant cessare tēpe noue legis-Ad qd̄ dicendū ſm scūm thomā secūda secunde-q-cxxij-ar-iiij-Preceptū de scificatione sabbati trāliter intellectū-ē ptim morale ptim ē cerimoniale-Morale quidē quantū ad hoc q̄ hō deputet aliqd̄ tps vite sue ad vacandū diuinis-sic naturaliter inclinat hō ad hoc q̄ cuilibet rei nēcarie in vita sua deputet aliqd̄ tps-ut p corpali refectione a somno-a alijs hmōi Vnde spūali refectione q̄ mēs hois in deo reficit aliqd̄ tps deputari hoc scdm dictamen naturalis rōis a sic hīe aliqd̄ tps deputatū advacandū diuinis cadit sub precepto morali-sed inquantū in hoc precepto determinat specialē tps in signum creationis mundi: sic ē preceptū cerimoniale-a ideo nō obseruat hoc preceptū in noua lege- nec quantū ad diē-q̄ nō dies sabbati sed dies dñica celebrat-nec quantū ad modum observandi- q̄ in die dñica cibi coquunt a hoīes itinerant et alia hmōdi faciunt-Obseruatio ei dicit dominice in noua lege successit obseruatōi sabbati nō ex vi precepti legis sed successit ex ordinatōe ecclie cōsuetudīe ppli xp̄iani put in predicta-q-a ē in obseruacōe sabbati allegorica significatio: put fuit figura xp̄i ī sepulchro in die sabbati q̄escente-Est etiā in obseruacōe sabbati moralis significatio: put significat cessationē ab oī actu peccati a quietē mentis in deo: ſm quā significationē ē preceptū morale-Est etiā in hac obſuatione sabbati significatio anagogica: put-ſ-figurat quietē fruiti omis dei q̄ ē in pria-

In ca-iij-vbi dicit in postilla Et auaricia q̄ ē ydolorum seruitus-

Additio-

Scdm glosā-Auaricia par vicium est ydolatrie q̄ rebus proprijs deo seruit-a q̄ radix est omniū malorum- Nā sicut ydolatria a deo mittit auferre gloriam ne solū deitatis nomen habeat: ita auarus in rebus a deo factis se extendit ut solus vsurpet que deus omnibz debet Vtraq; ergo sunt deo inimica-q̄ negant deo que sunt eius

In eodē ca-vbi dicit in postilla-Et pax xp̄i id est data a cōmendata a xp̄o

Additio

Hoc qd̄ dicit Et pax xp̄i exponitur in glosa-v-quam xp̄us habuit in se a haberi precepit vel quā inter deū a hoīem facit ?

In eodē ca-vbi dicit in postilla-Nolite ad indignationē-v-impatientiā filios vestros prouocare-

Additio-

Pusillanimitas vicium est speciale put opponitur magnanimitati: ut p3 in quarto ethicorum Nā sicut p presumptionē fiue potētie dum mittit ad maiora q̄ debet seu possit: sic per pusillanimitatē deficit de ꝓportōne fiue potētie: dum recusat in illud tendere qd̄ est fiue potētie cōmensuratū-Et q̄ iniurie illate ex quibz ira causatur deijciunt animū patientē preseruantes timent cū non possit se vindicare Jteratis filijs in uias frequēter a patribz fugiunt: deijcit eos animo ita q̄ fiunt pusillanimes cū nō p̄nt de iniurijs a patribz illatis se vindicare ?

Sequit epla prima ad thessalonicenses

In ca-iij-vbi dicit in postilla-Scias vnusquisq; vas suū possidere-

Additio.

Hoc qđ dicit. Vt sciat vnusquisq; vas suū &c. scđm glo. pt expo ni aliter. s. q non solū ab illicito q̄s abstineat: sed nec licito abuta: hꝫ sci at vnusquisq; possidere vas suuz. v ꝓpriez suam in scificatione. s. ut nō turpit abutendo eā possideat

In eodē ca. vbi dicit in postilla. Rogam9 autē vos frēs ut abundetis magis.

Additio

Hoc qđ dicit. Vt abundetis magis &c. intelligit q licet facerēt opera dilectionis bona: possent tn facere meliora ad que rogat ut opam dent. q difficile est dimittere cōsuetudinē. Et qđ sequit. ut quieti sitis & ut vīm negocijs agatis: intelligit dimissis alijs Qui em circa aliena multū occupat nēce est ut sit inquietus vel ut ꝓpria negocia negligat.

In eodē ca. vbi dicit in postilla. Sed istud non videt cōuenienter dictū. q glosa premittit q antixp̄us fulminabit.

Additio

Sententia glose tenenda est tanq̄ planior scđm otinuacōez ad immediate predicta nō obstantibz obiectionibz postillatoris. Intelligit em glosa hec verba apostoli Cū dixerint pax & securitas: tunc repentinus &c. De tempe illo intercepto qđ erit inter mortē antixp̄i & iudicij. De quo. s. die iudicij immediate añ dixerat. Dies dn̄i sicut fur: qđ tempus otinebit. xlv. dies ut pōt haberi damie. vltō. In istis em diebus ministri antixp̄i videntes se euasisse ab illo preho maxio in quo antixp̄s a maxima ps exercitus eius perierat extimabūt se taliter esse extra periculū: licet primeps eoz fit interfectus. sicut cōtingit multis q̄ postq̄ eripiunt ab aliquo maximo periculo: credūt se ab aliis periculis ee securos. Nec hꝫ est otra anuē doctoz opinionē dicentiū q mortuo antixp̄o a falsitate ex̄ detecta: omnes gētes cōuertent ad xp̄m. q hoc intelligit post lapsum xlv. dieꝝ predictoꝝ.

Secunda ad thessalonicēses Ca. ij. vbi dicit in postilla. q ꝑm testimoniū saluatoris Matth. xxiiij approximante antixp̄i tpe abūdabit iniquitas.

Additio.

Scđm testimoniū saluatoris ꝓpe aduentū xp̄i secundū fides deficiet in multis. Legit ei luce. xviij. Verūtamē filius hoīs veniens putas inueniet fidē in terra. a loquit de pfecta fide put in glosa

In ca. iij. vbi dicit in postilla In caritate dei erga omnes et patientia xp̄i.

Additio.

Hoc dicit. In caritate dei. ꝑm glo. intelligit in caritate quā deus dat. Et patientia xp̄i. s. ut patientes sitis sicut a xp̄s patiēs fuit.

Prima ad thimotheū Capitulo. j. vbi dicit in postil. ꝑ fabulis a genealogijs

Additio

Per fabulas ī hoc loco itelligendē vident quedā fabule friuolee inanes. que sepe in talmudicis doctrinis inueniunt: ut dictum fuit satis large in additionibz sup ysa. xxxiiij. a zacha. v. Que quidē fabule a doctrina phariseyca descenderūt sicut a totū ipsum talmud. Inter quas fabulas multa dicuntur de tempe messie venturi fabulosa que potius sunt deridēda q̄ audiēda. ut cū dicit in libro qui dicit cāhedem q tempe messie germinaret terra pmissionis panes coctos & formatos: & sic ēent in cibano. Similit q terra illa germinaret tempe messie vestes sericeas scđm exigentiā cuiuscūq; induere volentis. ex quibz fabulis multi eorum inciderūt in errorem credētes q xp̄s nōdum venit. exquo ista a principia nō fuerūt facta Obseruatio aūt legalium ꝛ sit erronea: nō tn ꝓpe dicit fabulas. Habuit em aliqñ veritatē realē Habuit etiā fundamentū in trā. a si nō sane intellecta. Traditiones etiam iudeorū quibus irritū faciebant

t. j.

mandatū diuinū: licet dicēde fūt erronee seu permicioſe: non tñ fabule- Circa genealogias in h̄ loco dictas ꝯsiderandū est ꝙ iudei asserebāt ꝙ null9 erat p̄done9 ad docēdum de lege diuina nisi esset de tribu leui vel de tribu ysachar- De leui em̄ legit deut'-vltimo Docebunt iudicia tua iacob: a legē tuaz isr'l- De ysachar vero legit' primi paralip'-xij'-De filijs q̄z ysachar viri eruditi qui nouerāt singula tempa ad p̄cipiēdū quid facere debet isr'l- Vnde ex istis genealogijs iudei nitebāt excludere paulum ab p̄doneitate docēdi legē diuinā eo ꝙ nō esset de aliqua predictarum tribuū: sed de tribu beniamin a multo fortio9 excludet̄ scōm eos thimothe9 a titus ꝙ alie i gene- a in p̄s-dicit- Non fecit talit omī nationi: a iudicia sua non manifestauit eis Que quidē genealogie dicūtur indeterminate ꝙ nō sunt determinate p̄ sacras autoritates- Illas ei autoritates q̄s ad hoc inducūt manifestū est ꝙ nō excludunt alios a doctrina legis

In eodē ca-vbi dicit' in postilla- Que qōnes magis prestant-v-lites a ꝯtēciones-

Additio-

Hoc qđ dicitur hic Que questiones ⁊c̄- scōm glosā nō solum intelligēdum est de hereticis seu iudeis vel de pseudo ap̄lis: sed etiam de catholicis actoribz qui nō debent intendere fabulis seu dubijs que magis prestāt questiones id ē lites disputatiuas: q̄z edificationez iusticie dei- idē nō edificāt homines in iustitia dei- que edificatō est in fide- que quidē exhortatio apostoli facit ꝯtra multos qui dubia que nec ad fidē- nec mores- nec ad expoſicōz alicui9 passus sacre scripture sunt pertinentia introducunt in doctrinis theologicis ⁊c̄-

In eodē- ca-vbi dicit' in postilla- Regi autem seculorum: id est trinitati eterne-

Additio-

In nomine seculoruz vident' intelligi p̄sēs seculū a futurum que quidē secula ꝯprehēdunt omnē durationem-

In ca-iij-vbi dicit' in postil- Nō neophitū-v- de nouo ꝯuersū ad fidē-

Additio-

Hoc quod dicit' hic- Nō neophitum-v- de nouo ad fidem cōuersum intelligēduz est de ꝓpinqua nouitate tempis- Vnde glosa in hō loco- heri cathecumin9: hodie pontifex heri in theatro: hodie in ecclesia- vel pere in curru hodie in altari- Hec in glosa- Ex quo patet ꝙ nō loquitur apostolus de longinqua tempois differentia: sed de breui- Non enim dixit glosa- olim cathecuminus: hodie pontifex: a sic de alijs- in quibꝫ differentia longīqua posset intelligi- sed heri a hodie: que sunt differētie preteriti tempis a futuri: breues tamen- In religione autē neophitus dicitur vsqz ad annū ꝓbacōnis nō vltra ⁊c̄-

In capitulo-v-vbi dicitur in postilla- Peccantes corā oībus argue

Additio

Sunt nonnulli q̄ ex hoc verbo apostoli cū dicit- Peccātes corā omnibz argue intelligere volunt ꝙ decet predicatorē p̄sonas arguere seu reprehēdere de vitijs: que scit seu credit ipsas p̄sonas omisisse- Vnde a sepe in sermonibz detrahunt p̄sonis p̄sētibus seu absētibus notādo eas de vitijs: sed hō est erroneum a etiā nociuum- tum ꝙ predicator solum debet dicere illa quorū certitudo solū p̄ sacra eloq̄a: vel doctorum: seu per rectam rōem fūdari possent- alia enim nō pertinent ad predicatorē veritatis Constat autē ꝙ peccata que a singularibus p̄sonis cōmittuntur nō habent certitudinē ex solis predictis nisi cum hoc addatur sensuatis cognitio: cuius certitudo nō habetur ex premissis- tum ꝙ predicator in corripiēdo: solum debet intēdere correctōi peccātō-

qui sc̄m ihero. cū se infamatū con spicit p talem predicationē: magē irrefrenate peccat. tum qz sc̄m au. in quadā epla ad ipponē. ait de aliquo qui sanctū nomen pfite tur atiqd crimis sonuerit. instāt satagunt ambūit hoies vt de omni bus hoc credat. a sic nō solū in ta libz predicationibz derogat fame il lius cui detrahit: sed etiā alioz suo officij. seu status. qđ est otra illos qui prelatos seu clericos vel religiosos in predicacōe publi ce arguūt. Ex quibz manifestū est qđ omniter dicit. a a psonis dis cretis obseruat p predicatoz otra vicia nō otra psonas predicare dz presertī cū vicia nō sint oīno publi ca. qz tunc talia publice arguens nō correctoz sed predicatoz dz cense ri put in glo. Auctis autē apli pre dicta intelligit de iudice ecc̄astico. q̄ publice dz punire publica pcta. qđ ptinet ad correctionē que est a chus iustitie que nō se extendit ni si ad prelatos seu iudices. Vñ ad thimotheū qui erat primas epha finus pertinebat punire subditos suos de publicis pctis eos arguen do. a etiā puniendo: ut ceteri timo rem habeāt. Et sic intelligit augu stin9 de verbis domini dictū aposto li supradictū. In correctione autē fraterna que est act9 caritatis a p cōsequens se extendit ad omnes. de necessitate est p secreta admoni tio publicā denunciationem precē dat: put in capitulo math. xviij. Si peccauerit in te frater tuus: va de a corripe ꝛc̄. Et illa etiā denunci atio in qua dic̄. Dic ecclesie: omu niter intelligit p debet fieri prela to ecclesie: non autē omunitati seu populo. Vñ subdit ibidē. Si autē ecclesie nō obedierit: sit tibi ut eth nicus a publicanus qđ manifeste intelligit de illo qui nō obedit suo prelato in hijs que tenet obedire. Nec valet arguere cōtra predicta de hoc quod legit psa. lviij. ca. Cla ma ne cesses Annūcia populo meo scelera eorū. qz per hoc sane intelli gitur p predicatoz debet cōtra sce lea a peccata que credit seu suspica tur in pplo omissa predicare a non cōtra psonas omittentes Vnde no tanter dixit. Annūcia popnlo ꝛc̄. Et si hec autoritas potius facit otrē eos qđ etiā si pphēta expresse dixis set noīa sceleratoz seu peccātes nō videretur trahendū ad cōsequenti am in alijs. qz pphēta ibi procedit tanq̄ executor dei: cuius reuelatiōe talia debebat publicare. secus au tem de alijs.

¶ In eodē. ca. vbi dic̄ in postilla Manus cito nemini imposueris.

Additio.

Expositio sc̄a quā pōit postil. de hoc dicto. Manū cito nemi ni imposueris est magē autētica. est em̄ textus decreti. xxiij. dist. in principio. Exponit etiā huiusmo di dictū de cōfirmatione electionis que nō est facta in concordia que nō debet fieri festinanter: sed cū discus sione debita in capi. finali de elect. lib. vj.

¶ In capitulo. vj. vbi dic̄ in po stilla. Existimantiū questū eē pie tatē.

Additio.

Hoc quod dic̄ Existimantiū questū esse pietatē. pōt aliter expon. i. q̄ isti homines mente cor rupti. de quibz statim ante loquit existimant q̄ questus est pietas: eo q̄ sit ad prouidendū questori de necessarijs. a ideo asserebant q̄ erat licitū predicare ꝓpter questū tantū ꝛc̄.

¶ In eodē. ca. vbi dic̄ in postilla Radix em̄ oīm malorū ē cupiditas

Additio.

Hoc quod dicitur Radix enim omnium malorum est cupidi tas: potest proprie intelligi de cu piditate. sc̄m q̄ nomen cupidita tis est amplificatū ad omnem im moderatū appetitū habendi. Vnde augustinus tercio de libero arbitro

t. ij.

dicit q̄z auaricia seu cupiditas nō ex solo argēto vel nūmis ꝯsistit: ꝫ in oibz que immoderate cupiūtur intelligēda est. Et q̄ in oīi pctō est cupiditas īmoderata alicne rei cum oñe pctō ꝯsistit in ꝫ q̄ spreto bono incōmutabili bonis cōmutabilibus inhereꝫ. Ideo cupiditas sic amplificata ꝓprie dr radix omnium malorum.

Secunda ad thimotheū Capitulo. ij. vbi dr in postil. Sz tñ verbū dei nō est allegatū.

Additio.

Sup hoc q̄ dicit. Sz verbū dei nō est allegatū glosa licz ego sum allegatus corpi tñ verbū dei nō est allegatū. q̄ ego sermone pñtes a littera absentes docere nō cessō

In eodē ca. vbi dr ī postil. dicūt aliqui q̄ iste philetus ꝛ himeneꝰ ex ꝫ acceperūt occasionē errandi.

Additio.

Isti hereticī de q̄bz apłs loq̄tur nō arguebāt ex dictis matth. xxvij. dicētis. q̄ tpe passionis x̄pi multa corpa surrexerūt impossibilitatē resurrectōis future. q̄ de hoc potius habeꝫ ꝛtrariū. vt dicit postillator. sed ex ꝫ q̄ iā fuerat facta semel resurrectio mortuoz tpe passionis x̄pi. asserebāt q̄ nō erat iterum fienda alia resurrectio. eo q̄ ꝓphetantes nō faciūt mentionē mīsi de vna resurrectōe nō de duabz. ex ꝫ motiuo accipiꝫ occasio errādi horum hereticorū. quoruz motiuū nō valet. Nā ꝓphete loquunt̄ de resurrectione generali in fine mūdi fienda. Resurrectio aūt illa que tempe passionis x̄pi fuit facta erat ptialiter ꝛ longe añ finem mūdi.

In ca. iij. vbi dr in postilla. Argue peccātes ex ignorātia. obsecꝛ peccātes ex infirmitate.

Additio.

Hoc q̄ dicit argue increpa obsecra pōt distingui ſm triplicem statū. Sunt em̄ cōiter aut maiores aut minores aut mediocres vt intelligaꝫ argue ad mediocres obsecra ad maiores. q̄ vt. v. ca. ad thym̄. j. Seniorē te ne increpaūis sed obsecra vt prēm. increpa ad minores vel ſm glo. aliter pōt legi a distingui. ſ. sic. opportune a importune argue. ꝛ. de pctis argue quoscūq̄ negligētes opportūe a importūe vt expositū est. deinde facta tali arguitione obsecra. ꝛ. adiura volētes verbis aspis resistētes a hoc i omni patientia ꝛc.

In eodē ca. vbi dr in postilla. prurientes auribus. ꝛ. desiderātes audire ab istis doctoribz

Additio.

Super illud verbū pruritus auribz glo. nepharij doctores ipa occultatōe ꝺicūt sua venena auditoris. vt idō extimēt eos dicere aliqđ magnū. q̄ hūt secretū vt suauius hauriāt insipientiā quā putāt scientiā. dulcisq̄ gaudeāt q̄ palā in ecclesia dicā credicq̄ ꝓhibentur. ꝫ in glosa ex quo intelligiꝫ quō ille pruritus auriū. ſ. desiderium audiēdi paraꝫ a talibz doctoribz. ſ. q̄ quādam obscuritatē seu occultationeꝫ eoz q̄ ab eis dicunt̄ q̄ vt hēt puer. ix. ca. Aque furtiue dulciores sunt. q̄ tpibz istis nōnulli faciūt i suis ꝓdicationibz vel scriptis.

In eodē ca. vbi dr in postil. pēnulā quā vetiq̄ troade nō est ciuitaꝫ

Additio.

Licet apostolos pluries legiꝫ allegasse se esse ciuē romanū. nunq̄ tñ legitur se allegasse hrē huiꝰ modi vestem consularē. Nec videꝫ verisimile q̄ talem reseruasset. q̄ cum fine tali signo sibi crederetur q̄ erat ciuis romanus. vt habetur act. xxij. ca. Habere talem vestem potius videbaꝫ ad inanem gloriā pertinere q̄ ad aliquam necessitatem. Vnde secunda expositio videtur ꝓbabilior. a est ibero. dicentis

put in glo. Volumen hebreū repli
co qđ paulus iuxta quosdā vocat
penulā. Nec obstat huic expositio
ni qđ subdit. Et libros. Naz ꝓba
bile ē ꝙ hīet alios libros. a tñ se-
orsū faciebat mentionē de volumīe
legꝭ ꝓpter eius auctōrem seu dignita
tem. sīc ē si aliqs hñs plures libros
a bibliā: diceret alicui. porta mihi
bibliā. i. libros meos.

Ad titum.

In. ca. primo vbi dicit in postill.
ut ꝓz per aristotulem q̄ licet veri9
alijs scripserat: aliq̄ tñ falsa immi
scuit.

Additio.

On videt aristotules con
cludere seu asserere eternī
tatē mundi sed potiꝰ istō
rum q̄ tanq̄ ꝓbleuma
neutꝝ. licet em̄ ꝓbat ꝙ matia prīa
nō fit gñabilis nec corruptibilis:
sīc ꝙ gñatio vnius ē corruptio al
teriꝰ a hmōi. Ex hijs nō sequit ꝙ
mundꝰ nō incœpit esse ꝓ modū cre
ationis. Sīc licet in. ix. metaphi.
cludit numerꝝ intelligentiaruz se
parataꝝ: hoc est sēm cōsiderationem
motuū orbiū celestiū. a ē ꝓcessus
naturalis. qr ad cognoscēdū intel
ligibilia nō possumꝰ naturalit̄ per
uenire nisi ꝑ sensibilia. sed ſm sen
tentiā sc̄oruz q̄ scripturas diuinas
scrutan. tur ē immateriales excedūt
quasi incōpabilit̄ ſm multitudi
nem ſbas materiales.

In. ca. iij. vbi dicit in postilla.
Stultas autē questiones.

Additio

Qvid intelligat ꝓ hoc ꝙ dicit
Stultas autē questiōes a ge
nealogias dictū fuit in additōe su
pra ad thimotheū primo cap̄

Ad hebreos.

Capitulo. j. vbi dicit in postilla.
Multipharie cap̄

Additio.

O maiorē euidentiā quo
rundā que in hoc. ca. oti
nent̄ sup illa que hñtur ī
postilla quedā videntur
addenda. Circa q̄ ꝓsupponendum

ē ꝙ apls in hoc loco in dictis suis
innuit aliqd qđ fundat̄ in aliqua
autoritate sacre scripture vel in dict̄
apud hebreos autētias ut ptēbit.
Vñ in ll̄s ꝙ dicit. Olim deꝰ loquens
patribz in ꝓphetis videt̄ innuere ꝙ
añ aduentū xp̄i ꝑ aliqđ tpus iam
cessauerat ꝓphetia. sicut ē tradunt
hebrei in libro q̄ dicit ioma super il
lud ps̄. Signa nrā nō vidimꝰ. iam
non est ꝓpha cap̄. Añ finē templi se
cundi p. xlij. annos: qđ tps cucur
rit cū passione xp̄i: cessauerūt mul
ta signa in templo quibz oñebat̄
ꝙ deus acceptabat sacrificia ibidē
oblata. Sitra cessauerat ꝓphetia qr
iā nulla ꝓphetia int̄ eos erat. Ex q̄
bus reprobatō illiꝰ status quodā
mō oñebat̄ qđ apls intendēs de ll̄s
hebreos volens instruē dicit. Olim
deꝰ loquens patribz. q. d. olim lo-
quebat̄ patribz deus in ꝓphetis: sed
iā nūc cessauit illa locutio aduen
iente pfectiori locutiōe. qua nouiſſi
me locutus ē nobis deus in filio. si
autē obijcia. de ioh̄e baptista. dicē
dum. ꝓphetia ioh̄is cōcurrit cū tpe
xp̄i cuius fuit precursor immedia
tus. a idō non ē putanda inter ꝓ
phetias antiquoꝝ. Jt̄ in predictis
verbis oñdit idemptitatē illiꝰ qui
patribz loquebat̄ cū illo qui nouiſ
sime loquebat̄ cū dicit ꝙ deus qui
patribz in ꝓphetis loquebat̄ nouiſ
sime locutus ē ī filio in quo innuit
impleri illud ps̄a. lij. ꝓterea cog-
noscet ꝓpls nomen meū in illa die.
qr ego qui loq̄bar ecce assum: ꝑ
fuit largius expositū in additōe su
per illud capitulū ps̄a. In qua idē
ptitate refutant̄ duo errores. s. ma
nicheoꝝ a iudeoꝝ. Manichei em̄ an
tiquū testamentū attribuebāt ma
lo pn̄cipio. nouū vero bono. Judei
econuerso antiquū testamentū di
cebant esse a deo. nouū autē non.
Vnde vtrūq; errorē refutās apls
asserit predictā idemptitatē scilicet
inter illū qui olim loquebat̄ patri
bus a illū qui diebz istis loquitur

t. in.

nobis sed prius p ꝓphetas a nūc p filiū qui maior est ꝓphetis Ex q̄ eminentia no-le-respectuve-oñr-Nam sicut in oībz ptātibz a artibz ordīatis-illē q̄ est superior artifex seu p̄sidens-principalē a pfectū actū operatur p seipm-eavo q̄ disponūt advltimā pfectionē opat p ministros sicut naufactor opagmat nauē p seipm-sed ꝓparat materiā p artifices subministrātes-Sed lex noua que data est p ipm filiū dei hoiem factū est pfecta Lex aūt vetus que data est p anglos seu p ꝓphas est impfecta-qđ etiaz habet ex dictis hebreoz-Vñ sup illud eccias-j- oīa vanitas exponēdo li oīa q̄dā glosa eoz sic dicit- Oīs lex istius tpis q̄ in p̄nti-vana est respcū legē messie que quidē glo-multū ostinet veritatis-Nā sicut medicina q̄ nō cōfert sanitatē vana dr-sic lex vetus q̄ nō ducebat ad beatitudinē vana dicebatur si nō supuenisset lex noua-q̄ ad beatitudinē induxit Sed contra p̄dicta iudei murmurāt-d-qđ p autoritatē sacre scripture probat-q̄ deus dedit le-ve-p seipm-legit em̄ in datione legis exo-xx- Locutusq; ē dñs sermo-hos -Conseq̄nter cē m-exōr dio decalogi dr Ego em̄ sū dñs deꝰ tuus-Ex q̄bz videt q̄ lex mosayca a deo imediate fuisset data ñ p angelū Jtē intendūt probare p illd qđ legit exo-xxxiij-Loquebat ci dñs ad moysen facie ad faciē sicut loq̄ solet hō ad amicū suū Ex quo videtur q̄ reuelatōnes facte ipsi moysi nō solū in datōe legis-sed etiam in alijs erāt immediate a deo-sic ei loquitur hō ad amicū suū-s-imediate Ex quo mitun² ꝺcudere q̄ lex data p seip̄z moysen esset pfectissima Ad primū dr-q̄ sm gregl-in-j-moral- Angli qui moysi appuisse legit q̄ anglis mō dñs memorat- Anglis-s- ꝓpter hoc q̄ exteius loquēdo seruiebat-dñs aūt dr q̄ interiꝰ p̄sidens loquēdo efficaciā mīstrabat -Et attendendū q̄ in serie decalogi in quo p̄cipalia legis p̄cepta tradun² hec sīa grē-aptē demōstratur-primo em̄ loquit in psona dei cū dicit-Ego sū dñs deus tuꝰ ꝛc a nō sint tibi dij alieni p̄ter me ꝛc Jn q̄bz loquēs loquit vt deus-Et sequit-nō assumes nomē dei tui in uanū ꝛc -Jn quibz loquēs oñt se aliū esse a deo-Nō em̄ dixit-nō assumes nomen meū inuanū-sed nomen dñi dei tui- a sic ī seq̄ntibz Ad secundū dicendū q̄ p hoc q̄ dr-loq̄batur dñs ad moysen facie ad faciem-nō intelligit q̄ deus loqueret moysi immediate-legi² em̄ deut-v Facie ad faciem locutus est nobis dñs de medio ignis-s-toti ꝓplo q̄ sm augt-intelligi² ꝓpter rep emēdātiam-a quodām̄ diuine maiestatis p̄tiam de qua dubitari nō potest-Jn moyse aūt p hoc q̄ dicitur q̄ loquebat² ei dominus facie ad faciem intelligi² quedā eminēs contemplatio- quā moyses familiaris habebat q̄ ceteri ꝓphete-a ꝺo ēa us habebat q̄ ceteri ꝓphete-a ꝺo ēa liter ī hoc q̄ deus loquebat² sibi sic familiariter -q̄ quocunq; terrore impediente sublato conceptus suos deo exprimebat a eius reuelatōnes plane recipiebat-a hoc sonat ꝓpie sicut loquitur homo ad amicum -s- absq; terrore turbante sicut alijs ostingebat ꝓphetis-vt patet danielis-x-capitulo-a Job xiij-capitulo-a huiusmodi- Oñia ista tamen intelligun² extra essentie diuine visionem-Nam sm augustinū sup gene-ad litteram-p̄ q̄ de moyse legitur loquutus est domino ꝛc -postea in eodem contextu subditur-Ostende mihi gloriam tuam ex quo patet q̄ aliquid q̄s nondū videbat videre desiderabat-Vnde licet postea sc̄m augustinū deum videbat moyses essentiam vidit diuinam-non tamen in datione legis que data fuit per angelum-vt dictum est Ex hoc igitur q̄ lex noua data est ī filio ꝓut dr̄m est-intēdit

apl̃s eminentiã eius sup veterem legẽ oñdere. Et attendendum q̃ q̃ cõtingit in humanis esse aliquos filios qui nõ succedũt in hereditate pẽna ꝓpter aliquos defectꝰ ideo subdit. Quẽ ostituit hꝛedẽ vniuersoꝝ: quasi diceret. filiꝰ de quo agit ostitutus est hꝛes a patre: a nõ solum ꝑticulariter: sed hꝛes vniũsorum. qũ intelligit scõm glo. respectu omniũ nationũ mundi. Nõ ei soli hec hereditas extendit se ad isrl̃ hel: sicut antea dicebat in carmine moysaico. ps dñi est ꝓpl̃s eius a isrl̃ hel hereditas eius: sz omnes mũdi nationes in hac hereditate oducunt̃ in quo apl̃s tacite videt allegare illud ps. vbi de filio dicit. dabo tibi gentes hereditatẽ tuã ꝛc. q̃si diceret apl̃s. Hec filiatio de qua loquit̃ est illa de qua ps. Filiꝰ meus es tu: ego hodie genui te. dabo tibi gentes hereditatem tuã ꝛc. Et q̃ ista scm naturã assumptã intelligunt̃ que in tpe cepit esse. ideo subiungit illud qũ cõpetit filio tm̃ scm naturã assumentem dicẽs. ꝓpter quẽ fecit a seculo: qũ cõpetit filio tm̃modo scm deitatẽ. ut in postilla. et in hũ videt allegare apl̃s tacite illud geñ. pri. In principio creauit deus cẽlũ a terrã vbi ꝓpter in principio intelligit illud ꝓ qũ deus fecit oĩa. sicut dicit in ps. Omnia in sapia fecisti. que quidẽ sapientia se habet ad creaturas sicut ars in mente artificis exẽs ad artificiata. a sic intelligũt aliqui expositoꝛes hebreoꝝ dictum verbũ. In principio creauit ꝛc. licet hũ obscure et ꝑfuse tradãt. put dictũ fuit in additione sup geñ. ca. j. a sequi. Quia cũ sit splendoꝛ. Circa qũ notandum scm glo. ꝓ q̃ ad loquendũ digne de deo lingua nõ sufficit. nec ad ꝓpiendũ ꝓualet intellectꝰ. Inde è q̃ etiã ipsum paulũ videmus quasi in quibusdã infirmari a nõ intẽdente exẽpla. ut cũ dicit. Quia cũ sit splendoꝛ patris. Tpalia eñ integra collacõe eternis ꝛpari nõ pñt: cũ in eternitate oĩa stant. In tpalibz autẽ alia accedũt: alia succedunt: quorum qñ tñ ꝓua in creaturis. ut splendoꝛ ignis vel solis: per q̃ coeternã in creatore. s. persona filij ad prẽm intelligam̃ qũ quidẽ exemplũ apl̃i in scripturis hꝛtur. Vnde sap. vii. de ipsa sapientia dicit. Candoꝛ ẽ lucis eterne. a q̃ licet in creaturis aliqua ꝓua: nõ tñ gñans a generatum. in quibz gñans sp ꝓcedit ĩ creaturis. Idcirco cũ apl̃s dixisset. locutus ẽ nobis in filio: ne ex hũ patrẽ filiũ ꝓcessisse intelligit. Ideo subiũgit. qui s. filius est splendoꝛ glie. Ex quo intelligam̃ q̃ sicut ꝓcedit splendoꝛ ab igne vel a sole: licet nõ ꝓcedat ab eo tpe: sic filius a prẽ p gñationẽ ꝓcedit. liz ab eo tẽpore non ꝓcedat: sed sit sibi coeternus: sic̃ splendoꝛ coeternus ẽ igni vel soli. a sic p3 võ quare hũit apostol9 adꝺere istud exemplũ. Ut cũ sit splendoꝛ glie. s. ad tollendã occasionẽ erroris: ne ex hũ qũ dixerat in filio intelligeret filiꝰ patri succedere se in tpe. sicut in creaturis generãs ꝓcedit tpe suũ genitũ. a seq̃tur. figura sbe eius. Circa qũ sciendũ q̃ licet in corpalibz oĩs imago sit figura. nõ tñ econtrario oĩs figura ẽ imago. Vñ in ꝓposito saluo semper meliori iudicio nõ videt nccariũ q̃ figura accipiat̃ ꝓ imagine. put in postilla: sed ut accipiat figura ĩ sua ꝓpria võne. s. ꝓ aliquo qũ termio vel t̃minis includit̃: put ẽ in q̃rta spẽ q̃litatis. Cõstat autẽ q̃ figura sic accepta otinet totã qualitatẽ illiꝰ cuiꝰ ẽ figura. Vñ in hũ exꝓ intendit apl̃s oñdere q̃ filiꝰ in diuinis totã naturã seu sbam vel essentiã patris ꝛpreh̃edit ꝓ gñationẽ. sic̃ figuã totã quantitatẽ ꝛph̃endit ꝓ ipsã terminatã. a sic p istud exẽplũ excludit apl̃s aliqs dissitudines: que in predictis noiationibz hñtur. imago ei in filio regis a multomiꝰ ĩ denario seu statua ñ ꝛpreh̃edit nam seu

t. iiij.

essentiā vel substantiā illius cuius est imago-vt est manifestum-fi milit nec splendor totā naturā sol seu ignis ꝯprehendit-Figura aūt cō prehendit vt dictū est totā naturā seu quantitatē figuratā p ip̄az-vt circulus a quadratū a hmōi totuz spaciū in circulo seu quadrato otē tum figurādo ꝯprehendit pfecte-ꝫ qz in diuīs nō est quātitas dimensio nalis :sed pelagus sbe seu essentie infinite-Ideo subiūgit figura sbe eius ꝫ est dicere-figura dico ꝯpr̄hē dens sbam nō quantitatē-a sic vi detur intelligendum illud núi-xij-vbi dñs de moyse qui essentiā di uinā ꝑm augt-vidit ī hac vita-sic dicit-Et figurā dñi sic intuet-s-fili um dei qui totā diuinā eētiā com plectitur sicut figura totū spaciuz ī ea otentū ꝯprehendit-Si aūt otra p dicta q̄s dicat qz figura suprad cō mō intellecta nō pōt dici in dīnis-tū qz figuā sic acceptā ꝑtie ad q̄n titatē molis ptinet-tū qz rem fini tam seu determinatā demōstrat cū de sui rōne importat inclusionē in termino seu terminis-Ad ꝫ dicen dū qz ꝑm glo-illa que de deo dican tur cū religiositate debemus accipe accipiendo-s-illa que ptinēt a excu dendo illa que a dīno sunt aliena-sicut in nomine filij intelligimus generationē nō aūt ꝑm successionē a in imagine intelligimus veram repsentationē nō aūt lineamenta corpalia seu attinētia que in q̄libz imagine creata intelligun² -Vnde in ꝓposito in hoc qd dicimus figu rā substantie intelligendū est to talem ꝯprehensionē immensitatis essentie seu substantie dīne quā p generationē infinitā filius habz a patre-nō aūt molis quantitatem seu aliquā terminoz finitatez-Et isto modo quidā philosophorū di cebant de deo qd est spera intellā alis-cuius centrū est vbiqz a circū ferentia est nusq̄-vt per hoc qd di cit spera-intelligit figura in quan ta specie qualitatis accepta-p hoc autez qd dicit intellectualis-amo uet ab ea corporeitatē dimensiona lem-p hoc aūt qd dicit cuius cētz est vbiqz intelligit qz vestigiū di uinū in qualibet re creata inuenit sicut est centrū qd est ꝑ priū vestigi um spere-p hoc autē qd dicit a ar cūferentia est nusq̄-intelligitur qz repsentatio cuiuscuqz creature deh cit ab oīmoda repsentatione dei in infinitū sicut circūferentia infini tē distat a centro-Qz aūt sequitur portansqz oīa verbo virtutis sue-exponat ꝑput in postilla-hoc addi to qz istud videt fundari puer-xxx vbi cū agitur de quibusdam ad su stentationē seu gubernatōez prin cipaliū partiū mūdi ptinentibus dicens-Quis ascēdit tz-quis su scitabit-a-sustētauit terminos ter re-sbdit qd est nomē eius a quod est nomē filij eius si nosti-Ex quo patet qz illa que ibi dicūtur ad su stentationē seu gubernationē mū di pertinētia ptinēt ad filiuz sicut ad patrē-p hoc aūt qd dicit-Ver bo virtutis sue metaphorice videt designare ꝑm glo-facilitatē otinē di oīa ad modū illoz qui sine vl lo labore verbo a digito mouēt aliq̄ vel efficiūt-qd vero subdit purga tionē pctōz facies ꝑput in glo-ptī net ad xp̄m ꝑm humanitatē-i qua crucis passionē a mortē ptulit per quā a peccatis nos purgauit vt hz tur plene ysa-liij-Cetera exponā tur ꝑput in postilla vsqz ibi-Cui em aliqñ angeloz dixit filius meus es tu ego hodie genui te Contē quod posset dici qz nō solū angeli sed et am homines a aliqe creature q̄ndoq; in scriptura dicunt filij dei a a deo ge nerari-vt cū dicitur deut-xxxi-De um qui te genuit dereliquisti-Et iob-xxxviij-capi-Quis es pluuie pater aut quis genuit stillas rois Vnde qualiter intelligatur efficaz dā rationis apostoli-ex ꝫ dicto p̄s Filius meus es tu ego hodie genui te

tētur plene in addicōne sup pō-se, unduū in verbo predcō vide ibi-

¶ Jn-ca-ij-vbi dicit in postilla-Te status e in quodā loco spūs-

Additio-

IN quibusdā libris dicit-Te status est aūt in quodā loco spūs Et dicit spūs-qz hebrei quibz loquebat apls agiographa i scripturis diuinis otenta-in quibus psalteriū ē principale dicebāt esse scripta spūsancto-Alia vero dicebant ꝓphetica Vñ apls istū modū tenet infra-iij-c-vbi dicit Quaꝓpter sicut dicit spūssanctus-hodie si vocē eius audieritis

¶ In eodē-ca-vbi dicit in postilla Et ideo pari cōe qua dānati dicerē tur redire a pena ꝛa eadē diceret qꝫ beati possent cadere a gloria-

Additio-

ONvidet par cō in reductione damnatoꝝa odemnacōe beatoꝝ-Reductio em dānatorū ꝓcederet ex misericordia diuina que talem reductionez sine ꝓiudicio sue iustitie posset facere-sicut cū aliqs offensā in se omissam dimittit-vel liberaliter aliqd det nō facit cōtra iustitiā ſm scm tho-in prima pte q- talis mia qnqz est quedam iustitie plenitudo Vñ iaco-ij-Mia sup exaltat iudiciū-Dānatio autē beatoꝝ esset manifeste otra diuinā iustitiā ſm quā iusti nō sunt puniendi-sed premiādi-a multomagis otra diuinā miam-Vñ ex paritate rōnis ꝑ postillatorē allegata non odemnaret error origenis-sed auctoritas euangeliū-d-Jbunt hij in supplicīū eternū suffiat ad dicti erroris exclusionē-

¶ Jn-ca-iij-vbi dicit in postilla-Hodie-vtpe grē-in quo veritas ē revelata-

Additio-

HOc qđ dicit in pō Hodie si vocem eius audieritꝫ expom² ab hebreis in libro qui dicit cahauit ihesu solimitano ꝛformit ad dictū apli. legitur ibi sic-Si isrl ageret pmam vna die-statī venissz filiꝰ david-vpō-Scriptū est em-Hodie si vocē eius audieritꝫ nolite obdurare cordaꝛa-hec ibi-Ex cuius dicto manifeste tētur qꝫ nō tardabatur aduētus messie xpi nisi ꝓpt hoc qꝫ israhelite nō audierūt vocē eius qꝫ si audiuissent-statī veniret-qđ verbum verificat quotidie de ipsis-nā illi q audiūt vocē eius-s-xpi p fidē-statī eis venit a hec vide² ꝓpria expositio istius versus a nrē fidei fauoratꝛis-Jn qua expositōe li si tenet in sua ꝓpria sigficacōe-s-ditionaliter-nec oportet qꝫ exponat pro qꝫ sicut in postilla-

¶ Jn-ca-iiij-vbi dicit in postilla-Timeamꝰ ergo-vsolliciti simus-

Additio

HOc qđ dicit Timeamus ḡ relicta pollicitacōe existime² aliquis nobis deesse videt sic exponē dū-Posset em quis dicere-licz antiqs fuit pmissum intrare requiez terrenā-ñ tñ alicubi vide² fuisse illꝫ pmissū intrare in requiē celestē-a sic ex illa figura nō accepet argumentū efficax ad hō qꝫ nobis essz ꝓmissa veqes celestis-a hō ē qđ dicit apls-relicta pollicitacōe-vnō odita pollicitacōe quā tēmus ad intrādū veqē celestē-Existimet nob aliqs deē-vexistiet qꝫ nobis dē talis pollicitatio cū nō lega² inveteqđ refutat apls-d-Etsi nobis nūciatū ē quemadmodū a illis-vnūciatū ē nobis regnū celeste quēadmodū a illis regnū terrenū-a hoc ē manifestū-qz xps expsse ꝓmisit regna celestia credētibz-sicut antiquis regnū terrenū fuit ꝓmissum obedientibz-Vñ ex ōnī arguit qꝫ sicꝫ illis nō ꝓfuit ꝓmissio ꝓpt eoꝝ defectꝰ-sic timendū ē ne hō ōtingat pūtibus ꝛcꝫ-

¶ Jn-ca-v-vbi dicitur in postilla Et exauditus ē ꝓ sua reuerētia-

Additio-

HOc qđ dicit-Exauditus ꝓ sua reuerētia-ꝓt etiā aliter itelligi

t-v-

fm glosam-s-p reuerentia passionis cui maxima veneratia debe²-eo q̄ sine pcto passus ēp sola caritate

In eodē ca-vbi dr in postilla-De quo-s-de pontifice nostro ihesu xpo-

Additio-

Hoc q̄d dr hic de quo grandis sermo nobis a interptabilis ad dicendū fm glo-referendū est ad sacerdotiū xpi scz quō fm ordinē melchisedech-appellatus est sacerdos vt statū supra dixerat-De hoc em fac aplo grandē ser-z-et inēptabilē id est indigentē interptatione nō ppter materie difficultatē-q̄ ipsa que iā ppositerat de xpo in principio huius eple-d-Qui cū sit splēdor patris &c-Nōn maiorē difficultatem-a indigēt altiori interptatione-vt est manifestū-Sed hec materia de sacerdotio xpi nō hz in se tantam difficultatē nisi solū ppter imbecillitatē audientiū q̄ nō valebāt discutere intelligentiā eoz q̄ de hoc traduntr in scriptura-put aplo declarare intendebat-a hoc est q̄d dr quōm imbecilles facti estis ad audiendum &c-q-d-Nō indigeremus grādi sermone a interptabili-nisi ppter imbecillitatem vestrā-

In vj-ca-vbi dr in postilla-Licet aūt hec expositio sit subtilis priā tñ magis videt̄ accordare littere-

Additio-

Hanc expositionē scdam videt tenere glo-a est magis cōformis ītē-accipit em illud q̄d dr-impossibile ī quo tota vis rōnis cōsistit in sua ppria significatōe-Non aūt p difficile q̄ est significatō large sūpta-Sicut q̄ dicit-Rursū crucifigentes &c-magis sonat huic expositioni secūde-qe put in glo-qui putāt secūdo baptizari quantū ad se xpm crucifigūt-q̄ sicut sol moritur est in carne-ita nos ī baptismo sol pcis morimur Vñ nō ē iterandū sic nec mors xpi est iterāda- In eodē ca-vbi dicit in postilla-Sed hoc est contra rōnem a scripturam sacram-

Additio-

Prout dictū fuit supra-nō videtur eadē ratio q̄ bti possent cadere a btitudine-a q̄ dānati reuertantur a damnatōe-tū q̄ dānatio beatorū esset manifeste otra dīnam iustitiā-Sicut otra diuinā miseri-cordiam reductō aūt dānatorum posset p cedere ex dīna mīa fine pīu dicto plenitudīs iustitie sue-put dictū fuit in secūda additōe secūdi ca-huius eple-tum q̄ put sanct⁹ tho-j-secūde-q-v-multiplicat oīno

Impossibile est q̄ aliq̄s videns diuinam essentiā vellet eā nō videre-Dānati vero maxima supplicia sua sentiētes-nō irrōnabiliter ad vitationem erroz suoz p̄teritoz possent reuerti-Ad obiectatōem tñ erroris origeis sufficit aucts scripture fm determinationē ecclesie intellecta-

In eodē ca°-vbi dr in postilla ad argumentū primū in otrariū dicm q̄ nō est sile de baptismo-

Additio-

Baptismus est quedā regeneratio spūalis-dicēte xpo ioh-iij-Nisi quis renatus fuerit ex aq̄ a spūsancto-pmā vero est quedā medicina spūalis-iuxta illud mathei-xix-c-Nō est opus valentib⁹ medicus sed male hñtib⁹-Ex q̄bz pōt sum drā hoz sacroz quantū ad eoz iterationē-Nā sicut generatio corpalis nō iterat-ita nec baptismus-Et sicut medicina corpalis iterat-ita a pmā a sic habet alia respōsio ad primū argumentū

In ca-vij-vbi dr ī postil-Sz videt aliqui q̄ istū argum nō valet

Additio-

Hargumentū aplī nō fundatur in hoc q̄ si aliq̄s est maior pōte ppterea sit maior filio-a talis ratō multiplex deficit-sed ratio aplī fundatur in hoc q̄ abrahā apud tuba os erat maxie dignitatē intantū q̄ ipm abrahā ppone vole bāt ipsi xpō-Vnde ioh-viij-ca-Nunq̄d tu

maior es pr̃ē nostro abraham
In eodē ca-vbi dr in postilla-trās
lato aūt sacerdotio necesse est vt le
gis trās̃latio fiat-

Additio-

Hoc qđ dicit apl̃s trās̃lato aūt
sacerdotio necesse est vt legis
trās̃latio fiat-Nō videt fundari in
cōcomitantia legis a sacerdotiō ī ge
nerali ꝛsiderata-qr si sic tota lex es
set trās̃lata trās̃lato sacerdotio qđ
est falsū-Nam lex vetus etiā trās̃
lato sacerdotio manet quantuz ad
moralia Sed adverā intelligentiā
dictoꝝ apl̃i videt attendendū q ce
timonialia legis ve-vt fūt sacrifi
cia hmōi-nō poterāt impleri p̄m
titū mosayce legis nisi p sac̃dotes
de semine aaronvt habet nūi-xvj
a in alijs q̄plūmis locis-Silr iudi
cialia ad que implenda requirit
autoritas iudicis-nō poterāt im
pleri sub eodē ritu nisi p sacerdotes
p̄dictos apud qs erat autoitas iu
dicialis-Vñ deut-xxj- loq̄ns scrip
tura de quodā negocō iudiciali sic
dicit. Accedentq sacerdotes filij le
ui-qs elegit dñs deus tuus vt mi
nistrent ei a benedicāt in noīe eius
a ad verbū eoꝝ oīe negociū pēdet
Ex q̄ ptz manifeste q trās̃lato sac̃
dotio ve-tes-necesse est vt legis trans
latio fiat quantū ad cerimonialia
a iudicialia tm̄-nō aūt quantum
ad moralia que nullā dependentiā
habebant a sacerdotio ꝛc̃-

In eodē ca-vbi dr in postil-Jura
uit dominus ꝛc̃-

In eodē vbi dicit-Jurauit dñs ꝛc̃
nō videt arguere apl̃s solū ex ma
iori firmitate eius qđ statuit ꝑ iu
ramentū-sed cū hoc etiā videtur in
nuere q istud sacerdotiū sub iura
mento firmatū-est sacerdotiū x̄pi
ex ꝑ q misteria x̄pi ꝛsueuerunt in
sacra scr̃ptura sub iuramēto diuino
vallari-Cōstat q cū deus denūciaſ
set abrahe q in semine suo benedi
cerentur oīes gentes-qđ intelligi
tur ad trām de x̄pō-ibi intexposit fir
mū iuramētū geñ-xxij-p memetipz
iurauit dicit dñs ꝛc̃-de q̄ iuramēto
apl̃s agit sup ꝛc̃ ca-vj-Silr cuz de
regno x̄pi ageret in ps̃-qui īcipit
Memēto dñe dauid deus ac̃-ibi in
terposuit iuramentū-d-Juāuit do
minus dauid veritatē a nō frustra
bitur eū de fructu vētris tui ac̃-a sic
patet q ex interpositōe iuramenti
intelligi debet ꝑ sacerdotiū ad x̄pm
ptinere-Et notandū q in ꝑ quoli
bet p̄dictoꝝ iuramētoꝝ supaddit
aliq̄d ad solemnioꝛē iuramenti fir
mitatē ptinēs-vñ geñ-xxij-Non
solū dixit-Juraui dicit dñs sed ad
dit p memetipm iuraui ac̃-a in ps̃
nō solū dicit iurauit dñs ꝑ addita
nō pemitebit eū-Silr a in ps̃ Mem̃
to dñe dauid-Non solus dr-Jura
uit dñs dauid ꝛsed addit-Et ñ fru
strabitur eū-Que quidē addicōes
nō ꝛsueuerūt fieri in sacra scr̃ptura ī
alijs iuramētis diuinis ac̃-

In eodē ca-vbi dr in postil-Ad
argumēta dm qđ patet ex dictis

Additio-

Sed adhuc cōtra verba apl̃i vi
dentur multe autoritates esse
sacre scr̃pture in quibz patet q̄ crea
ture benedicūt deū-vt cū dr-Bñdic
aīa mea domino-a benedicte āge
li domini domino a huiusmodi-Ad
quod dicendū q benedictio potest
esse duplex-s-activa a passiva-Acti
va est per quā aliquid datur a be
nedicente ipsi qui benedicit-a tli
benedictione deus benedicit creatu
ras-per quam benedictionē eis cō
feruntur aliqua bona-sicut geñ-j-
Benedixitq eis deus a ait-crescite
a multiplicamini-Benedictio au
tem passiva est p quaz nihil accre
scit rōni qui benedicit sed tantū rōni
qui benedicit-Et isto modo creatuē
benedicunt deum qui bonorum no
strorum nō egetvnde talis benedi
ctio nō est nisi quidā modus lau
dandi-Benedictōes aūt q̄ dant a
sacerdotibz seu mīstris dei reducun²
ad p̄m modū bñdicendi inquantū

in psona dei: seu eius auctē hoc fac
unt seu imprecanē. a de isto mō be
nedicendi loqui² aplūs

¶ In ca. viij. vbi dr in postill. Di
cendū q doctrina xpi nō debuit ab
eo describi. Additio.

Scōm sanctū tho. prima secun
de. q. cvj. Lex noua pncipalr
est ipsa grā spūssancti que da² per
fidē xpi fidelibz. que quidē lex no
ua ē indita bīs non solū indicans
quid sit faciendū: sz etiā adiuuās
ad illud implendū. a hoc pbat p
multas autoritates sacre scripture
a dicta sanctoz. Vñ in scriptura eu
angelij nō ottinētur nisi ea que pti
nent ad grām spūssancti. vel sicut
dispositiua quantū ad intellectuz
p fidē: p quā datur spūssancti grā
Vel scōm affectuz: vt sunt ea que p
tinent ad ctemptū mundi p quaz
homo fit capax grā spūssancti. vel
quantū ad vsum spūalis gratie p
opa virtutū. ad que multipliciter
scriptura noui testamēti hoīes ex
hortatur. a sunt scōaria in lege no
ua: de quibz oportuit fideles xpi in
strui verbis a scriptē. a ideo lex no
ua pncipalr ē lex indita. sipa grā
scōario ātt lex scpta. Vnde scōm hō
ad questionē motā p postillatorē
dicenduz q lex noua. s. pncipalis
nō solum nō debuit scribi a xpō sed
nec etiā potuit scribi. Grā em scōm
suam essentiā est quedā qualitas
mentis que non est scptibilis. nec
etiā pnūciabilis. Quantū vero ad
scōariā dicenduz q lex noua ē lex
scpta ut dictū est. a de hac vide plenius
in predcā. q. arti. primo.

¶ In ca. ix. vbi dr in postilla. Au
reum hns thuribulū. a archā testa
menti ex oī pte auro. Additio.

In archa testamenti que erat
in sancta sanctoz nihil erat in
clusum: nisi tm due tabule lapidee
quas ibi posuerat moyses vt habe
tur exp̄resse. iij. Re. viij. ca. Vna
autē habēs manna. virga aaron
erant coram illa archa. ut habetur
exo. xvj. a nume. xvij.

¶ In capitulo. x. vbi dicitur in po
stilla. Corpus autē aptasti mihi.

Additio.

Di hic dicit. Corpus autē ap
tasti mihi habet in ps. scōm
hebrayca veritatē. a in libris nīs
correctis. aures autē pforasti mihi
a ē sensus q xps habuit obedien
tiam pfectā. Obedientia em in scri
pturis p aures designat ad cor de
uenire. Vnde in ps. Inclinate au
rem vestrā ad verba oris mei. vbe
alibi. In auditu auris obedi
uit mihi. Dicit ergo ps. Deo patri
in psona xpi. aures autē perforasti
mihi. i. obedientiā tam pfectam de
disti mihi: ut facerē voluntatē tuā
deus meus volui. Vñ ex excellentia
obedientie xpi ad prēm: xpus hu
militer passionē acceptauit. iuxta
illud ad philipp. ca. ij. Xps factus
est p nobis etc. Itē sup illud qđ di
citur infra. In capite libri. i. in sci
lio deitatis que est caput mei. qui
liber sum hūani generis in quo le
gant oīa sibi nēcaria. a ideo nō est
op9 lege. vel in capite libri. i. in p
mo ps. s. Otūs vir. Et notādū q. v
bi nos hēm9 in capite libri in ps.
in hebreo hētur ī voluīe libri. Eadē
em dictio hebraica po² hic. a iacob.
v. vbi dr Et ecce volumē volās hm
quā īrām pōt pprie intelligi p volu
men libri tota sac scptura ve. test.
q ad xpum refert eius mistcia pre
nunciādo vel figurādo. iuxta illud
Luc. xxiiij. Oportet ipleri ea q scpta
ta sunt in lege. psalmis a pphis de
me. a sic pphe pōt intelligi in psona
xpi. Ecce venio in volumīe libri. s.
totius scpture sacre qđ scptum est
de me.

¶ In eodē ca. vbi dicit in postilla.
Mihi vindicta. a ego reddam.

Additio.

Hoc qđ dicit. Mihi vindictā ma
gis vide² exponendū ī supplen
do defectū iudicij q multa mala re
linquūt impunita. qsi dicēt. Et si

iudices huius seculi talia nō vindicent mihi vindictā a ego reddā.

In eōdē capitulo vbi dicit in postilla. Ad tertiū dicendū. q̄ oblationes a sacrificia noue legis.

Additio.

In hac questione nō videt sacere postillator nisi tm̄ duo argumēta p̄ pte affirmatiua. a tn̄ ōt se rñdere ad tertiū argumentū. qđ potuit ōtingere ex vicō scriptoz qui forte tertiū argumentū p̄termiserunt. vel forte in secūdo argumēto innuit tertiū si circūcisio conferret grām pari rōne oblationes a sacrificia. ex quo re. sponderet ad ł tanq̄ ad tertium.

In ca. ij. vbi dr in postilla. Fides est substā a ad cuius intellectū sciendū

Additio.

Dvlteriorē declarationē quorundā que in ł ca. ōtinētur p̄ ter illa q̄ hic habent in postilla. q̄ dam vident addēda. Et p̄mo circa hoc qđ dr. Fides est substātia sperandaz rerū a cetera. Circa qđ attēdendū q̄ licet expositio postillatoris de hac diffinitōe seu descriptione fidei quā ap̄s ponit sit satis vera a videz esse sumpta a sācto tho. se. se. q. iiij. arti. j. Exponūtur tamē etiā hec verba ap̄li ſm alios sic. vt cum dr. Fides est substātia sperandaz rerū intelligat causa substistēdi in nobis res sperādas. que quidem sunt bona futura. que nō abiliter ab homine virtuoso sperari debent. s. beatitudo q̄ ab oībus est appetenda. Vnde in hoc qđ dicit. sperādarum rerū excludunt res sperate. que tamē non sunt sperande. sicut sunt bona mundana seu temporalia que nō ducunt ad veram beatitudinem. Bona autē ad veram beatitudinem pertinētia substistunt in nobis per spem que a fide generat vt in glosa mathei primo. a sic cū dicit. Substantia sperandarū rerū per ł substantia intelligit causa. s. fides que spem causat. cū autem dicitur. Argumentū nō apparētium per argumentū intelligit p̄batio. per fidem em̄ est in nobis quedā p̄batio rerum nō apparentiū. s. que de se nō habent euidentiā sed per fidem per quā in nobis causatur assensus de inuisibilibus sperādis sicut argumentū ostendit cōclusionem in scibilibus. Consequēter dicit hoc qđ dicit. In hoc em̄ cōsecuti sunt testimoniū senes. Notandū q̄ cū apostolus loquat hebreis quorum cōmunis status popli q̄ diu legē obseruabat semper in p̄speritate fuit. a cū a preceptis dei declinasset in multas aduersitates incidebat. sicut patet in hystoriis cōmunibus ve. le. prout in prima. n̄. q. xxx. declarat. ideo in primitiua ecclesia hebrei ad fidē uersi sicut ad legalia obseruādo ex primeua consuetudine inclinabantur credentes ipsa esse necessaria cum fide xp̄i. sic extimabāt q̄ ad iustitiā fidei debebāt sequi aliqua p̄ntia a visibilia bona. a spēaliter redēptio eoz a captiuitate gentiū. Vñ a post passionē xp̄i quidā de discipul nōdum p̄fecte doctis dicebāt. Nōs xp̄m. nos sperabamus q̄ ipē redēpturus esset israel. a iō apud hebreos ponere totū premiū fidei in bonis futuri seculi. q̄ omino in hac vita nō habētur nec ad plenū videntur. erat eis dux ad credendū. Vñ ap̄s hūc errorem intendēs ab eis excludere dr. In ł em̄ testimoniū obtenti fūt senes. s. in hac fide q̄ est de rebus sperandis vt iā dixerāt nō de rebz visis seu iam adeptis seu in p̄ximis adipiscendis cōsecuti sunt testimonium. s. iustitie a deo senes. i. antiqui. Ad qđ p̄bandū. s. q̄ fides meritoria p̄ prie sit de rebus sperādis a nō adeptis inducit exempla. a primo ponit vnum exemplum de fide que est de rebus non sperandis sed iam existentibus. a hoc cū dicit. Fide ītelligimus. Secūdo ponit p̄la exempla

de fide q̄ est de rebz sperādis-ibi Fi de plurimā hostiā-Circa primū dt Fide intelligiō adaptata eē secula noīne dei-Ad qđ sciendū q̄ credere mundū esse a deo creatū ꝑt geñ-i dicit licet sit fides vera nō est tñ sperandaꝝ rez:ħ ē de rebz iā exñtibz-ideo p istā fidez solū nō legit aliq̄s testiomiū iustic fuisse ꝓsecutus:ħ p fidē de rebz sperādis-Vñ notanť dixit-Fide intelligim9-nō āt dixit Fide credim9 hec-q-d-Hec fides per quā mund9 creditť fuisse creatus a deo in q̄ nō includitť aliq̄d sperādū nō legitť cōmendari in saťe scꝑtura-sic ut aliq̄s dicatť iustus eo solo q̄ credit mundū a deo eē creatū:ħ illa fides q̄ de rebz sperādis est sepe in scꝑtura ꝯmendatť ꝑt pz p exēpla ꝯñr inducēda-Et p̄mo de abel q̄ cō mendatť in scꝑtura tanq̄ iust9 dupl'r-Primo p acceptacōez muneꝝ suoꝝ:cū de eo dr geñ-iiij-Respexit dñs ad abel a ad munā ei9-Secō p hoc q̄ de9 post mortē dr audisse clamorē sanḡnis ei9-Geñ-iiij-a de ħ dicit q̄ defunct9 adhū loquitur-s-da mādo de terra-Secō ponit exēplū de enoch q̄ ꝯmendatť in scꝑtura tāq̄ iustus p trāslacōz ei9 ad deū-Ex q̄ bus duobz exēplis aplūs intēdit ostēdere q̄ p fidē de rebz sperandis:a nondū adeptē antiq̄ ꝓsecuti sunt testiomiū iustic fidei eo q̄ predā nō legunť aliq̄s op9 meritoriū fecisse misi q̄ crediderūt verā fidē de sperā dis-Qz si ō predcā dicatť-vñ ħētur q̄ abel credidit aliq̄d sperandū Si mirꝛa enoch cū scꝑtura nihil circa ħ dicat de eis-Ad quā tacitā qōnē rñdit dicens Sine fide aūt impossi bile ē placere deo Vñ q̄ predā duo legunť placuisse deo-utz p predcā-sequitť q̄ hūerunt fidē:ħ nō de rebz adeptis cū talia nō legunť hūisse ī hac vita-ḡ de rebz sperādis qđ est intentū-Sz ꝯtra ħ adhuc posset q̄s dicere Vñ ħētur q̄ sine fide impossi bile ē placere deo-Ad qđ rñdet-ere dere cū oportet accedentē ad deum q̄ est a inquirētibus se remunera tor fit-Pro quo sciendū q̄ natura lis ratio dictat hoī q̄ aliqui superi ori subdatť ꝓpter defect9 quos in se ipso sentit-in quibz eget adiuuari a dirigi-qui apud oēs dicitť deus-put scđa scē-q-lxxxv-Ex quo se quitť q̄ si quis ad vez deū accedere intendit: oportet q̄ credat ipsum deū esse superiorē illo ad quē acce dere intēdit-a sic verificatť qđ ac cedentē ad deū oz credere q̄ ē-Oport tet etiā q̄ acceděs speret ab illo ad iuuari a dirigi in futura-alias frus stra ad talem superiorē accederē-a sic verificatť q̄ oportet accedentē ad deū credere-a q̄ inq̄rētibz ipsū-s-de um remuneratorē fit Ex quibz ꝓba tur q̄ abel a enoch q̄ iustic testio miū ꝓsecuti sunt fidē hūerunt de eo p quā sperauerūt ab eo remunera ri-quā remunerationē in hac vita nō habuerūt: qđ est intentū apli ad fundandā diffimcōez seu deseri ptionē suam supradictaꝝ-Sed que rendū videťcum ista verba apli-s-Sine fide autē est impossibile pla cere deo-a credē-oz accē-tēť cōitť pti neāt ad fidē de q̄ agitť-q̄re interpo suit illa verba inter testimonium abel a enoch a testiomium noca se quentiū-Debuisset em̄ vel ꝓponere illa ante oīa testiomia antiquoꝝ vel postponē ea post ommiū fideliū testimonia-Ad qđ dicendū q̄ ra tio est-q̄ in duobz solis primis-s-abel a enoch nō legitť expresse aliq̄ fides de re speranda-a ideo probat eam p rationē-Jn alijs vero-s-noe a sequentibz inuenitť clarius fides de re speranda-ut ptz in ommibz se quentibz-Et primo de noe qui vi huiiū futuꝝ credidit-a ab eo cepit ꝓ archā iuxta diuinā reuelationez a sic habuit fidē manifestā de rebz sperandis a nondū adeptis-Jdez habetť de abrahā a alijs qui sequū tur in quibz inuenitť fides de rebus sperandis-ut patet intuenti ꝓ sin gula a exponant cetera ut in postil-

vsqz ibi. Et alijs pphetis q p fidē vicerūt regna opati sūt iustitiā. Cū qs attendendū q fides antiqz q manifestata fuit seu ostensa īte-le-p miracula subtentia aduersarios contra liberatia pplm dei vt ī egipto a ī mari rubro a hmōi in no-le-potiꝰ fut oñs avt īplmū p miabilē pacaz scōz ī cruciatibz acerbissimis a assiduis psecutōibz sm qs vē dicunt martires a testes fidei quā q dē dām int antiqs a nouos videt ꝫ innuere apls q de antiqs dt q p fidē vicerūt regna ttē. obturauerūt ora leonū q oīa vsqz ibi. Alijs vo distenti exclusiue ptinēt ad statū antiquoz vbi oīa ista a pla filia legis. a sic ī illo statu vt īplmū testimoniū fidei accipiebat ex victoria fideliū a liberatōe ppli dei visibiliter a miraculose factis. Ex ꝫ testimoniū ppe ptinebat ad illū statū qui ppter eius imperfectionē p pmissiones tales deducebat ad observantiā pceptoz. vt in-j-secūde-q-xar. vña apls ille opara² puero sb pedagogo exñti. vtz gal. iij. Et iō si pncipales prēs antiq test. ut pzi archa moyses a hmōi. tpalia oīa ostēpissent ñ hrēt locū ipōz doctrina vñ optebat apls pplm illū q tlia sb papua estimabat q eoz doctores tāq sb mag illa estimātes sic tpalibz boīs publice adhererēt vt de eis pmissiones alijs facerēt. sic mgr puerozz munuscula puerilia qbz pueros itēdit puocaē ad alqd tuosū opus faciendū. illa asserit esse magna maxie desiderabilia. vt p ea deducant ad opa tuosa. Et iō dz q oīa suis tpibz a loc suauiter dispomit. pzibz illiꝰ tpis bona tpalia ēoiter pstabat. q. in pmiū meritoriū. vt ex talibz induceret pplm ad obseruantiā pcep. q erāt in suis effectibz potiora. Qz aūt apls in pdicbs vbis. s. cū dicit. p fidē vicerunt regna loquat de pzibz seu de iustis vet. test. ptz manifeste ex plano sēsu lrē. Cū em dixisset Quid adhuc dicā de gedeon. dauid. samuel. a alijs p phetis. Immediate subiunxit qui p fidē vicerūt regna. vbi manifestū est q illud relatiū. qui refert ad p phetas a alios supdictos q omnes fuit de antiquo test. Si aūt otra hoc arguatur de dauid fugiēte a saula absolon. dom. q dauid de vtroq aduersantiū pdictoz tenuit victoriam manifeste in hac vita Si aūt de helya arguat. dom q nō est tradendū ex. q. fuit vnus tm a irūdo vna sm pbm. j. etb. ñ fact ver. nec docuit pplm vt pspera mūdi despicerent: sed vt ab ydolatria declinarēt Et q erat in regione dcē tribuum vbi oīs erāt ydolatre. Ideo oportuit eū fugē a sortilegio eoz. De ysaia a machabeis nō pōt sumi argumentum. cū psecutōes eoz nō legāt ī autētica scptura. Vñ manifestum est q in supradictis apls loquit de iustis q fuerunt sub ve. test. De hijs aūt qui sub no. test. fuerūt subdit. Alij vero distēti sūt inuemētes redemptionē. Vñ bñ dicit. Alij vo vt denotet q isti de qbz loquit sūt sb alio testamēto. s. no. quoz q ꝑ p̄uri mi pīsertim in pmitiua ecclia ī qua psonaliter erat apls. non inuenerunt redemptionē. s. corpalē vt melioꝝ inuenirēt redemptionē. s. spū alem. de istis ppue dr. Lapidati sūt secti sūt in occasione gladij mortui sūt. Egētes angustiati afflicti. oīa ista otigerūt sctis in pmitiua ecclesia sequit. quibz dign nō erat mūdus qs pōt dupler exponi vel q mūdus nō erat dignus. v. mūdam ut tales haberēt ī sorte. vel q illi sctis mūdus nō erat dign. s. mūdana sm illud ad gal. vj. c. Mundus mihi crucifix est a ego mūdo Si aūt qrat vō p dcē drē int vtrūq statū ecclie. s. antiquū a nouū. Dicē dū q duplex est Vna. s. q prius fuit tacta a sumit ex diuisitate pploz sub diuisis statibz pdictis exītium primi enim erant imperfecti. a iō p bona tpalia a visibilia ducebātur

Alij vero pfecti: q̃ ꝺtentis terrenis potius desiderabãt spiritualia-iuxta illud apl̃i ad phil-iij-Que retro sunt obliuiscẽs ad añriora me extendo-Alia vo võ pt sumi ex pte p fidentiũ-Jlli vero nondũ pfecti seq̃ban² vestigia moysi a alioꝝ patrũ q̃ supando vincebãt hostes tẽre Jsti vo vestigia xp̃i q̃ patiẽdo a moriẽdo vincãt hostẽ-Vñ de antiq̃s ꝑprie ꝺr Vicerũt regna-qui vicerũt egiptum-chananeã-idumeãa hmõi-q̃ sunt reg̃ ptialaria-Nouj vo ꝑprie dicũ turvincere nõ solũ reg̃ sed mundũ iuxta illud-j-ioh-v-c-Hec ẽ victoria q̃ vincit mun-fi-ve-Cuius võ est-Nã ille iust9 q̃ tormẽta mũdi vsq; ad mortẽ patiẽdo-immobilit in fide manet nõ solũ vnũ ẽgnũ vel plura vincit: sed mundũ-Nõ em̃ mund9 congregat9 amplius posset facere ꝺ vnũ hoiem q̃ ipsũ multiplicãt tot q̃rea interficẽ-a ideo sci q̃ ista sustinuerũt sub fide totũ mundũ vicerũt supando oĩa q̃ mund9 ꝺ illos posset facẽ-Et iõ sumus mgr̃i h9 historie noue-lu-xij-dicit-Ne terreami ab illis q̃ occidũt corp9 a p9s nõ hñt amplius quid faciãt-Sz antiqui qui hmõi doctrinã nõ hũerunt vto nec exẽplo liz p fidẽ vicerũt regna aliq̃ ut dictũ ẽ: nõ tñ mundũ vicerũt q̃ forte si plura reg̃ fuissent congregata ꝺ eos nõ potuissent ea vincere-sic illa pauca-vñ nõnter ꝺr de antiq̃s p fidẽ vicerũt reg̃: nõ mundũ-Sed de nouis ꝺr-Hec ẽvict-q̃ vin-mũ-fi-ve-a de ista matria dictũ fuit in addicõe sup ps̃-lxxvj-sup illud v bũ mutatio dextre excelse Cõseqũr apl̃s ꝺcludẽs primũ pncipale intẽtum suũ dicit-Et hij oẽs testimonio fidei pbati muẽti nõ accepẽrt repromissionẽ tẽre-qꝺ intelli² ꝑm glo-de plena bũtudine corpis a aĩe-quã sci cõiter nõ acipiũt vsq; ad finem mũdi-vel de bũtudine aĩe tm̃ quo ad priores q̃ nõ accepẽrt statũ vitã repromissam eternã vsq; ad xp̃m-Ex quibz oĩbus bñ ꝺliderat9 pz q̃ võ fidei in hois sperãdis a inuisibilibz ꝺfistit-nõ autẽ in homis in hac vita visis seu iã adeptis put quidã hebreoꝝ estiare videbant-qꝺ fuit intentũ pncipale h9 ca-put dictuꝝ est in precedentibz

¶In eodẽ-ca-vbi dicit in postilla-Videt etiã alicui q̃ deũ esse non sit creditũ-¶Additio-

Deũ esse ꝑpe loq̃ndo nõ ẽ artic9 tus fidei: sz̃ preambulũ ad articulos-fides ei presuppomit cognicõnẽ nãlem sicut grã naturã-a perfectibile pfectum-

¶In ca-xiij-vbi ꝺr in postil-Doctrinis varijs a pegrinis nolite abduci-¶Additio-

Per ꝺ q̃ dicit ap̃lus-doctrinis varijs a pegris nolite abduci ꝺ ꝑprie pt intelligi doctrina phariseica q̃ in talmudicis codicibz diffusse hꝫtur a dispendiose-In quibz multe falsitates a enormitates continent̃ put fuit oñsum in additionibz-psa-xxxiij-a zach-v-Et q̃ ꝺm glo-nulla falsa doctrina ẽ q̃ nõ aliq̃ vera intermisceat-Jõ predicẽ doctrine dicunt̃ varie-sic corp9 diuisis coloribz coloratũ ꝺr variũ-sic ita dicit pegrine-q̃ nõ a deo actore sic fingũt revelata fuerũt: sz̃ ab hoĩbz dyabolica inuestigacõe inuenta-a de hz̃ vide in predictis additionibz-

¶Sequunt̃ notule defensiue postille fris nicolai de lira adũsus impugnacões dñi burg̃-in epl̃as pauli

¶Ca-j-epl̃e ad Romanos-

¶R-j-ca-epl̃e ad roma-vbi postilla-ꝺr hebreos ꝺcõs ab heber-Burgen-dicit hebreos ꝺcõs ab heber-Sed oppomit: sed eius oppositũ corrigit̃ geñ-x-a-xij-

¶R-c-iij-bur-oppoit ꝺ expõe; postil-dr̃ id qꝺ allegat̃-ut iustificetur in sermonibz tuis tẽre-Sz ipse9 oppositio corrigit̃ circa ps̃-Miserere tẽre

¶In eodẽ-ca-ps̃-Dixit insipiens-allegatũ postil-exponit de pctõribz gñaliter-bur-aũt eũ restringit ad iudeũ cõtemptorẽ xp̃i-Sed hꝫ correctũ est in allegato loco-

Capitulū v. Ad romanos. Rca v. vbi postilla dicit peccatū originale priuationē qr carentiam iusticiae cū debito hñdi eā. Burgē. aūt dicit ipm nō esse priuationē: ꝯ quēdā corruptū habitū q̄ a quibus dā dicit fomes a scripscētia. q̄ sonant positiuū. Cōtra quē modum dicēdi pōt sic argui. Oīne positiuū est effectiue a deo. Si igit peccatum originale est tale positiuū igit est effectiue a deo. sed falsa igit aliqua p̄missa; nō maior qr ab oībus sequens igit minor falsitas cōsequentis p̄bat. Nā si deus effectiue p̄ducit aliq̄d positiuū ad pctm originale ptinēs. aut p̄ducit illud cōcurrente causa secūda aut nō. secūdum nō pōt dari qr in causato a solo deo nulla est obliq̄tas saltē vicā. in pctō aūt originali est morbus corruptio. a obliq̄tas. igit a solo deo p̄duci effectiue nō pōt. Nec primū pōt dari qr in hmōi p̄ductōe nō currit p̄mus paręs qr eo nō exīte nihilomin9 currit pctm originale Nec p̄m9 paręs cadē rōne. Si autē currere & ctralēs tūc potiꝰ est dicendū actuale q̄ originale. Confirmatur qr nihil indifferēs ad statū culpe a grē immo vtriq; statui cōsequens possibile. pōt esse pctm originale ꝯ fomes q̄tas morbida corruptus habitus qualitatiq; noiet ex q̄ cōsurgit rebellio viriū aie. est vtriq; statui p̄dicto possibilis igit talis habitus a burgē. cōficto nō est pctm originale. maior notat. qr peccatū originale nō stat cū grā imo instituit filios ire. minor pt; qr paul9 apls exīs in grā. 1. c. vij. a ad gal. v. de hmōi q̄litatibus sibi adherētibus a cū colaphizantibus facit q̄relas a petit absolui dicq; & sufficit tibi grā mea hmōi ca. dicit illā deordinationē a fomite p̄tinē ad rōem pene ñ culpe qr culpa tollit̄ p grām fomite remanēte. Est igit pctm originale p̄uā p uatio p anselm. a alios sic descripta.

pctm originale ē carētia iustic origi nalis cū debito hñdi eā. sic q; debi tū hñdi ē fōrale in descriptōe illa. ꝯ 3 ꝯ arguit burgē. in seqnti corruptorio sic. Aut illud debitū hñdi surgit ex lege naturali. ā ex alīq̄ p̄cepto dīno. Vbi dico. ex lege naturali Cōtra qꝯ obiicit burd. qr iustica originalē nō erat ex p̄ncipijs hūane nature cū corp9 ē naturalr corrupti ergo igit debitū hñdi eā nō ē ex lege naturali. p; aūt pma etiā docto q; illa sequntia ñ valet. surgit em illꝯ debitū hñdi ex rea cōe. Vñ ortū hz lex nature. rea ei cō exigit vt vm qꝯ q; tēdat ad sui neceārij cōi sua tionē. ꝯ ei nō solū tāq; qꝯdā dīnū inditū est cōibz ꝯ ee ex cūctis viuētibz. q̄bz tāq; naturalissimū inditū ē gñare sibi sile p sue nature sua. nevt dr aris. ij. de aīa. Multo āpli9 ꝯ inditū ē cōnali creature vt i cōnū suū tēdat. Et ad cōi sibi necārij sua tionē aspirat. Cū aūt bo m a finis cōnatis creature sit felicitas. scd̄m p̄bos a theologos. Hō ei fm btūm augē. fact9 ē ad dei imaginē vt deū itelligat. intelligēdo diligat. diligēdo fruat. fruēdo possideat a ꝯ ē finis a bītudo creature cōat ad quā p naturā attīgere nō p̄t. In nature aūt alīq9 institutōe ñ decuit deus illa frustrare suo fine. Inditū igit iustice originat supaddit nature. vt qꝯ natura ex se ñ posset. suffragio supnaturat additamēti valet. ꝯ āt cōnū fuit datū nature p tota nā sua. da Qꝯ igit nature p modū deposīti p deum fide amissū fuerat. nā dēbat. Quis igit adā p actuale pctm alā iustica p̄ducāt ꝯ naturā a debito hñdi ñ excusat qr ñ fuit fide amissū ipsi adep adā solū: ꝯ p tō nā. Ex tali igit p̄n° legē nature surgit debitus hñdi iustica originalē ñ hñs igit culpabilr est nō culpa actuali que supposita est: ꝯ culpa originali q̄ est nature. Et ꝯ est fma. btī augē. i. retrac. ca. ix. Vñ p; argum burgē. m̄ hil valē de hac matia scripsit late

ñ-fm̃ar a-dis-xxx-vsq; ad di-xxx iñ-a-ñ-fm̃ar-di-iñ- Pret hec vide scotū di-xxx-ñ-libri-in solucōe-q-prime pulchre-

R-ca-aūt-viñ-vbi dicit postil-q dānatio est p mortali vel origiali pctō-aut p pena incursa p adam- Burg̃-vult nō debere dici pīes ad limbū vñtentes dānatos-q; fuer̃t predestiati- Ad ꝟ dicendū q; pīes illivsq; ad mortē xp̄i fuerūt p sentētiā a drographū deputati ad penam dāmi- q̄ fm̃a dicta pōt dānatio q̄uis nō eterna-

In eodē-ca-vbi dicitur- de pctō dānauit pctm̃ postill- ficut glo-exponūt q; xp̄s de pctō-v- de seipso hostia p pctō facta dānauit pctm̃-q; aūt hostia p pctō pctm̃ dicat̃ pbat p illud ozee-iñ-vbi dicat̃- Peccati ppli mei comedent-glo-v-hostias p pctō comedēt- Bur-aūt dicit magr̃ ppriā esse expoticōez ut pctm̃ tenea-t vniformit̃ ut de pctō iudeoz crucifigentiū dānauit pctm̃: sed ista expositio burg̃-videt̃ extra vōez-nā mihi cuidē vōnis est destructiuū suiipsi9 Nā ficut vuū q8q; inquantū tale nāturaliter ē conseruatiū suiipsi9 ita mihi ē destructiū cuiuscūq; mi si sit ci aliquo grāe oppositōnis oppositiuū- Valde igit̃ improprie oz dicit pctm̃ destruē pctm̃ tenēdo peccatū vniformit̃-grāmatici em̃ pprietatē taliū oronū saluare volentes vtunt relatiuo diuisitatis a nō idēptitatis: ut mulier saluauit q̄ dānauit- fit̃ p xp̄iem mors- ita p xp̄iem resurrectio mortuoz- Oportet igit̃ pctm̃ hic nō accipi vniformit̃- nā passio xp̄i practicata ē a deo a iudeo-ut a dō fuit a ē optima-ut a iudeo ē pessima-ut a deo habuit vōez saluatiua a pcti destructiua- Non aūt ut a iudeo-q; sic fuit mala-malum autē nō destruit malū ppe a vniformit̃: sed potiꝰ auget- Nec valet declaratio bur-qua dicit q; solꝰ deꝰ a deo dꝰ est: ut sciat elicere dnū ex malis iudeoz crucifigentiū: q8 erat impossibile legi-ut in ipa ex pctō q8 ē ipsi9 legis trāsgressio eliceret dnū redēptionis- Illa em̃ declaratio falsificat trām apli- Nam si deꝰ ex maiori malo-s-iudeoz crucifixione sciuit elicē dnū redēptionis sciuit ꝟ idē ex minori malo-s-ex legis trāsgressiōe- Dicit aūt trā apli hoc legi impossibile- q8 falsū esset fm burgñ-interptationē- q; deus pōt ex q̄cūq; malo elicē q8cunq; dnū- Meli9 igit̃ a ppria mgr̃ a postilla-exponit illū passū- d- impossibile erat legi ut p legē quantūcunq; obseruatā destrueret malū- q; lex oñt pctm̃ nō tulit-iō deꝰ filiū suū mittens in similitudinez carnis pcti fact9 est pctm̃-i-hostia p pctō-a ꝟ pctō damnatū-i-deletū est pctm̃

In eodē-ca-vbi ꝺr-abba pater Bur-dicit esse abba nomē hebray cū-sed mar-xiiij-dicit eē nomē syra Ita etiā pōt esse greū-q8 ibidē videbat reptendere in postilla- Et in eodē-c-allegat suū corruptoriū-ex o8-xxxij-Vbi etiā vide corrupcōez eiusdē

Ca-xv-

R-ca-xv-Burg̃-culpat apli9 nō verē quasi falsā fecerit allegacōez dicēdo- Et iteruz ysa-ait-letamini gētes cū plebe ei9 Dicit em̃ bur-q; illa allegata aūctis nō ē in ysaya: sed deu-xxxij- Hic ꝺ burg̃-presupponē dico duo-primū q; bur-malegat de deu-nō sonat intētioni apli- q; q8 allegat fm verba nec fm sensū- Pri mū-q; nō hēt-ibi-letamini gētes- ꝟ hēt-laudate gentes ppli9 ei9- Pr̄ sēm q; nō currēdet illa lrā intētioni apli- q; ibi affligit̃r p cā dicti-vindicā cū subdit- q; sanḡnē fuoz ꝟ oꝝ vlciscet̃-hic aūt cā dicti apli nō ē vindicā sed grā- q; vocatio iudeoz a gentilitū- Vñ p cā letitie gentis cū plebe apls añcedent dixit- pter veritatē- s- p missionū vocauit deus iudeos p plebē significatos- a per mīam vocauit gētiles p gētes sig ficatos- ppter ea inq̄t apls Cōfitebor

tibi in gentibz ꝛc. Et itez letamini gentes cū plebe .s. vōe talis vocatio nis nō vindicte q̄ describit deutro. xxii. Nō ē igr multū mirādū q̄ burgł postil. inuadit: q̄ apłō nō pepercit. Cōsi igit̄ presūpcōez eiusdē burgł dico secō q̄ apłs recte psay. allegat. q̄ psa. xxxv. hētur sensus quē vult apłs: q̄uis in aliis vbis Ait eñ psa. de letitia deserte iudee a soli tudinis. v. gentilitatē p̄out exponit ibi postil. a burgł. ibi eū nō reprehēdit. Et causa h9 letitie ē ut ibi dicit cōgregatio gētis a plebis invnā ecclesiā xp̄i. a sic illud capitulū in sē sū sonat hic apłō.

Ad corinth. Capitulū secūdū.

Epła prima ad cor. ij. ca. vbi 8z Si cū cognouissent nunq̄ dñm glē cuā fixissent: dicit bur. hic postilla tores mentē suā nō aperuisse. qđ falsum ē. Nā cōclusionē p̄batā matth. xxi. hic repetit. a ad locū illū remittit. Et q̄ burgñ. dicit illā cōclusionē i illo loco matth. ij. satis p se improbatā est falsū. q̄ ut patz in corpore ibidē bur. mihil pbat: h9 replet quaternos.

Capitulū iij.

R. ca. iij. vbi apłs dicit. Si quis āt supedificat supra fundamētuz hoc aurū argentū. fenū. stipulā ꝛc. dicit postil. quosdā illā supedificacōnē exponere de opibz vite supaddis fundamēto fidei. Sed dicit postil tatoz illā expoticōez magł esse moralem q̄ litteralez: eo q̄ littera seqñs p precedēs ē de doctrina fūdamētali a supedificata. 8z h9 egreferēs burgł satisfacio. Sed miz videt cū quelibz scriptura cōtinēs aliq̄d moralitatis possit moralisari: et pñs passus sic exponit multiplr etiā secōm burgł quaz vna expositio ptinet ad fidē a doctrinā. alia ad actus a opa avulsa. dicit q̄ credere ptinet ad allegoriā. agere autē ad mores a tropologiā. igit̄ ille due expticōes advnū sensū nō ptinēt put vult burgñ. Si igit̄ primus sēsus ē allegoricꝰ a irā lis: secūdus erit moralis. q̄ de agēdis. Nec ē inconuenies moralitatez sup allegoriā fundari: questiōe sui plogi p eū allegata nō obstāte. In qua multis dubia ostinētur ne dixerim falsa de quibz differre nō est pñtis operis. Et notādum hic q̄ burgēñ. in questione illa allegata a in multis aliis locis potit p certo q̄ ex solo sēsu lrāli pōt fieri efficax argumentū. hic autē ponit q̄ apłus aliq̄ allegat scripturā in sēsu mistico Ex quo dicto et prius dcō sequit q̄ apłs frustra allegat. q̄ hmōi allegata efficacit̄ mihil pbant. qđ nō ē de apłō legisperito sentiēdū: q̄ etiā nō ab hoīe: sed p reuelacōez habuit euangeliū. ut p̄z ad gal. primo

Capitulū. xj.

R. xj. ca. dicit postil. secōm opacōez p̄fectionis. filiū esse equalem patri sed secōm operationē originis. pater habet aliquā eminētiam. q̄ nō est ab alio. Burgeñ. dicit nō esse securum vti termino eminētie in diuinis: a prioris a posterioris. Sed h9 est contra beatū hilariū. ix. de trinitate circa mediū. vbi ponit cōtra arrianaz hęresim asserentem filiū imparē patri: dicens q̄uis pater secōm autoritatē generationis sit filio maior. filius tñ secōm dom̄i professionē nō ē patri minor. De ordine originis prioria posteriori eiusdē ordinis in diuinis: dicit beatus augł. in de triplici habitaculo. In patria videbimus quō pater precedit origine filium. sed a grandis est disputatio de hoc ordine inter scolā fratrū minoz et predicatoz q̄ nō sunt pñtis ꝓpositi.

Capitulū. xvj.

Rvltimo. ca. Maledictionē eorum qui xp̄m nō amāt ponit apłs in lingua extranea. Circā quā burgñ. se opponit a hēa omnibz doctoribus: quasi nullus itellexit vere terminū ibi positū vel terminos. Respōdeat ibi pro doctoribz qui voluerit: ideoz ma est mihi ignotum.

Capitulū sextum.

In epl'a. ij. ad chor. vj. ca. vbi dicitur de apl'is. tang̃ nihil hñtes cũt. vbi burgl. ponit expositionẽ; repugnãtẽ quasi cũctis doctoribꝫ a speciali ter beato aug̃. xviij. de ciui. ca. iij. Qui dicit illos potẽtes apl'os potẽter voluisse dicẽdo. Ecce nos reliquimus oĩa cũt. Et idẽ. iij. libro mirabiliũ sacre scripture dicit dñs eis efficaciter precepisse nihil hẽre. a sic otrauotũ potẽtes apl'i vemissent si relicta a dñs et ad pedes eoꝝ posita possedissent put hic dicit burgen̄. Credo q̃ nõ fuerit pauptatis amator. Similit otrauenissent apl'i precepto dñi qs̃ de scissimis apl'is post missionẽ spũssancti nõ est dicẽdum

In eodẽ ca. notat postillator q̃ apl's vario mõ loquit̄ ponẽdo tpale ꝫ spũale. in tpaliꝫ apponit odicõẽ; quasi: a sicut in spũaliꝫ loquitur simplr. Burgl. autẽ obĩcit q̃ nõ; talis distinctio. q̃ aliq̃n vtrũq; extrmũ ẽ spũale sicut seductores a vera eos. quasi tristes semp autẽ gaudẽtes vbi neutꝫ est tẽpale. Dicit igit dĩam illã loq̃ndi debere attendi penes certitudinẽ a incertitudinẽ; ut vbi ponit quasi denotet incertũ. reliquũ vero sine odicõe denotet certũ Sed hꝫ nõ videt bñ dictũ. q̃ apl's cõparat hoĩm carnalium opiniones ad veritatẽ. sed certũ est apud apl'm illa determinata p cõdicões q̃ fuerũt hoĩm illoꝝ opiniones Certũ etiã reputabãt opinãtes: hñtes respectũ ad defectũ tpaliũ. a q̃uis opiniões nlle erãt false apud apl'm tñ erant certe apud eos. Hoc ad argumentũ burgl. q̃uis aliq̃ subiecta opinioni eoꝝ erant spũalia: tñ nõ nisi in relacõe ad sensibilia: ẽm quorũ penuriã appentẽ ipsi iudicabant defectũ taliũ spũaliũ: putãtes eos iõ tristes a seductores: q̃uis in veritate potiꝫ gaudebãt de illis sensibiliũ a tpaliũ defectibꝫ

Capitulũ vndecimũ.

In ca. xj. de plagis apl'i dicit postil. q̃ omittebat iudicibꝫ nũs plagarũ sic q̃ quadragenariũ nũm nõ excederet: ut hẽtur deutro. xxv. Burgẽ autẽ allegat libꝫ machoch ad oppositũ. q̃ vult dimittere textuꝫ sacre scripture a credere burgen̄. a suo machoch poterit: ego nõ

Capitulũ duodecimũ.

In ca. xij. vbi dicit de raptu pauli illum passũ exponit postill. sicut beatus aug̃. q̃ videlz in illo raptu vidit diuinã essentiã. Burgl. libenter obĩceret. sed q̃ vidit factũ illud nõtã postill. q̃ be. aug̃. vix potuit abstinere motus debilibꝫ rõmbus. Primo arguit q̃ non põt haberi ex hoc apl'm vidisse diuinã essentiã qs̃ audiuit archana v̄ba cũ ibi sit vmaum verbũ nõ verba. Apparet obiectõ temptatiua. Dicit tñ ad ea; q̃ q̃uis sit in diuinis tñ vnicũ verbum plonale: sunt tñ ibi plura relucẽtia in essentia diuina q̃ est scdm beatũ aug̃. plena oĩm rationũ viuẽtium adq̃ artifex respicẽs nevideret irratõnabile opans. Alia rõe odicit ibi alia rõe equũ cũt. Ille em̃ rõnes hõ fictitudine verba dici pũt. q̃ significatiua. Hec aũt dicit apl's se in cẽtia diuina audisse. v. vidisse. Vñ põtest habei apl'm vidisse diuinã essentiã. sinã q̃ nõ potuit videre relucentiã. sinisi videret id in quo relucẽret. Sic nemo põt videre formas resultãtes in speculo nisi videat speculũ. Sedõ moueꝫ q̃ nõ põt habei apl'm vidisse diuinã essentiã ex hoc qs̃ dicit que nõ licent hoĩ loqui. Potiꝫ em̃ dixiss. Que nõ põt hõ loqui. idõ ex illa lrã potiꝫ hẽtur dicit burgl. q̃ nõ videret diuinã essentiã. q̃ sonat si licet; loqui q̃ posset: qs̃ de cẽtia diuina ẽ impossibile. Ad qs̃ dico q̃ sicut diuina essentia ẽ visibilis ab hoĩcita enarrabilis. nõ est aũt visibilis q̃ tum videri põt q̃ tunc hõ infinitũ infinite videret. a adeq̃te. sicut deet. hꝫ aũt impossibile ẽ. ita etiã ab hoĩe inexplicabilis ẽ viz ad plenũ. Si em̃ hõ essentiã diuinã explicare posset quantũ diabilis est: posset ex

essentia diuina visa gñ̃ verbuz ſc̃e ciuſdē p̃sonale-sic em̃ solus p̃ explicat dicendo verbū Si igitur a p̃lo licuisset: vtiq; loqui potuisset ea que vidit-Sed illud q̄ vidit sim pliciter inexplicabile ē-sic ab hoīe etiā inuisibile sicut dictū est-Istā ṽsionem p̃bat burgē-p sanctum thomā p̃ma p̃te-q-xij-put h̄ ex allegat-Rñdeo ād ad oēs bur-tēp tacōs sic̄ q; si ex vna p̃te ꝛē nō h̄z tur paulū vidisse diuinā essentiā: put arguit: h̄etur tñ ex summa ꝛē totali-viz q; raptus ad p̃adisum: vidit oīa beatitudinis-q; audiuit ar chana-q; audita loq; nō licuit-ꝛc̄-Ad q̄ burgē-dicit p̃enosticatā il lam ap̃licā visionē non vidit multuz rōnabile-q; cū dicit-Ego oñdam illi quanta oportteat p nomīe meo pati: ex h̄ nō h̄etur q; deus oñderit ei essentiā suam-q; extra visionē es sentie diuine potuit oñdere ei p spi ritū vel alia visione cuncta p eū fu turā-et ibi ad ea visis quocunq; modo passionibz oīm sanctoz nō solum ap̃li nō sequi: eēntiā diuinā bēatifice ad dare visam-q; nō sunt opabiles passiones tales ad gl̃am sempit nā-ait em̃ idē ap̃lus roma-viij-Nō sunt odigne passiones ꝛc̄

Ca-iij-ep̃le ad galathas.

N-iij-ca-ep̃le ad gal̃-vbi dicitur Lex nō est ex fide-postil-dicit fidez esse credendoz-lex aūt ē factoz-idō dicit in vc-le-nō fuisse data preceꝑ de credēdis: sed solum de agendis-Bur-obijcit p hoc q; dicit Audi is rahel-deꝰ tuus vnꝰ ē deus: q̄ē ma nifestū preceptū de vnitate credēda Oppositū aūt hꝰ assumpti oñt bur gñ-supra exo-ij-ca-in mag̃ sua di gressione quā facit ꝺ iudeos asserē tes q; primū preceptū ē de credenda vnitate dei-cū dicit-ego dñs deꝰ tu us-Cōñ quos sic̄ dicit burgñ-nō oportuit daé aliq̄ p̃ceptū de h̄ q̄ ē credere deū vel credere deos: cū h̄ pre suponeb̄ ad preceꝑ decalogi tan q; p se notū ei qui hz fidē-a ideo nō indiget p mulgacōe: acceptā infusi one fidei-vt-j-scē-q-c-ar-iiij-a de hoc intelligi: illud hebre-ij-A credē tem ad deū oz credere ꝛc̄-Vñ mani festū ē in hoc q̄ dicit-dñs deus tu us ēvnus: mihi precipit eis: sed so lum intimat q̄s ē qui loq̄batur sc̄z dñs deus ꝛc̄-hec oīa bur Vñ p; q; otradicit sibi ipsi-a fortassis odiuz quo ferebat in postil-nō sinebat cū hoc alibi otradictionē cauitare.

Capitulū quartum.

In ca-iij-vbi dicit que sunt p allegoriā dicta-burgē-dicit q; q̄uis a plis aliqñ allegat auctes sacre scꝑ ture in sēsu misticoꝝ vt hic a in alijs locis ꝛc̄-Sz h̄ est ꝺ postil-a etiaz ꝺ veritatē-Nā aplis allegat hic scꝑ turā sicut vera ē ad lrām-ipse tñ ut doctor p̃cipalis docet eā exponere p allegoriā-Et si q̄s exponēt idem allegatū de agendis essꝫ tropologi a: si de sperādis essꝫ anagogia-sic̄ aplis exponēs de credēdis ut fiat al legoria-ex h̄ ei nō fundavēt predā expositores sensū misticū in allego ria ap̃li: sed in veritate textus alle gativide supra-j-coꝝ-iij-Jn eotē ca-de ludo ismahel-vide corrup-ge ne-xxj-ꝛc̄-

Ca-primū-ad Ephesios.

In ca-j-ad epl̃-vbi postil-dicit de um p̃po noīe adeq̄te sig̃ficāte ipsuz innoiabilē-Bur-mistat cū noīne te tragra-ꝛc̄ q̄ circa-iij-ca-expo-som miauerat q̄vide ibi p̃tractari.

In ca-iiij-vbi aplis p̃bat onexiōez membroz ecc̄ie ad vnū caput q̄ē est xp̃s-ita a postil-exponit-bur-aūt volens aliq̄o spāliꝰ dicere ꝺ totū corpꝰ xp̃i misticū opactū p virtutē fidei-q; inq̄ntū fides ē vna: oēs fide les efficiunt vnū corpꝰ etiā p fidē i formē-sicut corpꝰ humanū ē̄ fine aīa ē vnū-Sed illa bur-additio vi: erronea-Nā error vide: dicere xp̃m fore p̃tem corpis mistici inanīati q; p solā caritatē q̄ ē forma aīa fidei xp̃s viuificat membris a mēbra xp̃o-fides ei informis nō fac̄ aliq; eē

v-j-

membꝝ xpi: nec membꝝ ecclesie: mi si ſm quid: vel veri9 puta dū qz p si dem informē quisq; ē in ecc̃a: est i ea sotū nūo nō tñ merito. Sicut igi tur a scō quid ad simplr non va let argum. ita etiā ſm fidē informē nō dicr corp9 xpi opactū misi scō m quid. sicut ho mortu9 nō dr ho: misi cū determinacōe distrahente

Ca. v. prima ad thessalo.

Rprima epla ad thessal. ca. v. vs bi postil. declinat glo. mgr̄ sup illo verbo. qñ dixerit pax a securitas tūc repentin9 venit interitus. nā glos. exponit hō de sociis antixpi: qui p9 mortē eius credētes se esse securos i pace: facient festa a conuiuia exercen tes diuisos iocos &c. qō postil. dicit in cōuenient dictū. qz eadē glo. pre mittit qz antixps fulminabi2 a ma xima ps exercitus ei9 peribit cū eo a ideo nō ē verisile qz remanētes de beāt exercere ludos in securitate sed cē sub maximo timore. sic filij ista bel: thore cū sua societate peunte: p ut hētur nume. xvi. Itē videtur illa glo. esse ō mentē ecc̃e a sanctoꝝ do ctoꝝ qui dicūt qz mortuo antixpō a falsitate ei9 detecta: omnes gētes cō uertētur ad xpm. a sic nō remanes bunt aliq de secta antixpi. Sed bur gen. p glo. dicta certare videt assi gnās tps. xlv. dieꝝ ex dan. vltio. qñ dicti antixpiani letabunt. Sed hō nonvidet verisike. qz letant victo res. psa. ix. Nō āt sic horribiles victi immo nec illū horore scientes leta ri potuerint. sed poti9 timere sic sup dictū est in exēplo chore. maxie qz videbunt oēs gentes cultū dei a xpi p eos impeditū resumē. a sic non vi debunt osolantē nec opatientē: sed oēs aduersari eoꝝ malicie p casum antixpi detecte. ideo hñt poti9 mate riā tristicie q̄ gaudij. Nec illi. xlv. dies p burgē. cōficti ex dan. vltimo put ipse allegat haberi dare viden tur. quibz tñ datis. visibus ē qz alij q̄ metu antixpi latuerāt: intelligen tes horren. ā positionē ipsi9 a sui ex eratus resumāt gaudia sublato ho re. q̄ illi q̄ de exercitu tā miserabili rejecto remanserūt. Illi enī hēbunt materiā gaudij. isti aūt nō ñ tucti9 De quibz diuinare nemo pt ñ ꝑphe tavel filij9 ꝑphete.

Capitulū quartū.

Rca. vltimo. ij. ad thim. vbi 8r penulā quā vel q̄ troade &c. postil ficut a mgr̄ in glo. exponit de veste solari. Burg. obij dicās qz ibero nim9 penulā dicit volumē hebreū. sz beatus ibero. hō nō facit ſm ꝑphām. sz alioꝝ expositionē. Dicit nāq; volu men hebreū replico: qō paulus ſm quosd ā penulā vocat. nec ptinet vt dicit burg. ad manē gr̄am. p vestē hic dictā penulā aplm se oñdere fo re ciuē romanū. Naz nō magis ad vanitatē ptinet hō facere p vestes qz p vocalē ptestacōez. qz tñ aplī sepe legit fecisse spāliter qñ cesarē appel lauit. Nec valet vō burgē. qñ sup flue exprimeret liber vn9 qñ indiffi nite dic2 de libris. nec dignitas ali cuius libri hmōi supfluitatē tollit ut si quis depositū bibliā cū multe alijs libris supflue diceret. Remit te mihi libros a bibliā. Nā cū qs dicat de libris vtiq; pncipalr de pn cipalibz loquit. a sed ario de mi9 pncipalibz. Sed si quid int libros esset qđ nomē libri nō digne reap retz merito specificaret. ideo aplus addidit specificādo mēbranas. Vi de in lrā non ē magne speculacōis.

Capitulū primū.

Repla ad titum primo. ca. vbi po tulla. dicit arestotulem in plibus locis bene scribentē: falsitates tñ se pe inseruisse. sic eternitatē mundi. a nūm intelligētiaꝝ &c. Burg. hic ficut a ioh. j. mitit arestotulez defen dere ab erroribz illis in quibz tñ seo la pisieñ. eū dānauit. a corrupcōz il lius vide ioh. j.

Capitulū. j. ad hebreos.

Rca. primo ad hebreos bur facat lōgā digressionē. in qua nonnulla dubia ad expositionem

lrē ĩptinētia pot. De quibz nō iudi
co. qz directe otra postil. nō facit.
Sed illud dissilandū nō est qđ cū
dr ĩ eodē. c. qz filiꝰ est splendor gl̃e
dei: a figura sb̃e eius. exponēdo iđ
dicit bur. nō est nēcariū figurā ac
dpi p imagine put in postil. sed q
accipiat figura in sua ꝓpria vōne. s.
in eo qđ termīo vel terminis indu
dif. put ē quarta spēs qualitatis.
In quo app̃et bur. nō hīc p inconu
enīēti deū ponē in predicamento
qz ponit ali q̃d formal̃r dictū de dō
ſm ꝓpriā vōem esse quartā spēm q̃
litatis. s. figurā dr vel formā. ſ em
burgl̃. faciens audet a fortiori deū
in predicamento sb̃e ponē: qđ tñ ē
otra mg̃r̄m. di. viij. li. j. Nec vide²
bur. assignare ꝓpriā vōem figure p
ut est quarta spēs qualitatis: di
cendo q termino vel terminis īdu
dif. nā sic diceret vōem mensurabi
lis vel mensure put ipse declarat. fi
gurā totā quantitatē ꝓpreh̃endere:
p oēs mensurare. sed vō mēsure nō
ē ꝓpria vō alicꝰ qualitatis. Sed ē p
pria vō a intrinseca quātitatis: utz
p omnes pb̃icē loqñtes. Ideo qua
litas nō ē ſm ꝓpriam vōem mensu
ra qñtitatis: sed econuerso Propa
aūt vō figuē a forme de quarta spē
qualitatis ē resultatio ex ordine a
dispositōe ptium totiꝰ. ptz qz ad
positionē illiꝰ ordinis ptium resul
tat figura. a ad mutatōez eius mu
taf figura. a ad diuisionē ptiū ab
inuicē desimit esse figura. a ſm illā
ꝓpriā vōem deo nullo mō cōpetere
pōt nomē figure. qz in deo nec ē ps
nec ordo ptium ut fide tenem⁹. Do
tuit igi² bur. stare otētus in dcō po
stil. q̃ exponit figurā p imaginem
nālem: distinguēs inter imaginez
nālem a artificialem. Et notanter
imaginē sb̃e dei dicit illā figurā qz
ē causdē sb̃e cū patre pluſq̃ filiꝰ re
gis cū rege q̃ non hñt vnā sb̃am ni
si vnitate specifica nō numerali. di
cit etiā burgl̃. circa ps. ij. se docuis
se: quō ex allegato hic per aplm

ad ephe. efficax vō otra iudeos dim
dicit Filius meus es tu: ego hodie
genui te. Sed vide circa eundē ps̃
correctū ꝓpetens. Ca. ij.

Ca. ij. in quo postil. arguit otra
errorem origen̄. ex illo math. xxv.
Ibunt hi in eternū supplicū: hi
aūt in vitā eternā. Cū vtrobiqz vni
formit̃ describi² eternitas pene ma
loꝝ a gl̃e beatoꝝ. ita pari vōne. Si
ſm origenē eternitas terminū ha
beret in penis: etiā eternitas termi
nū hīet in gl̃a. Burgē. frontose se
opponit huic paritati vōnis. a sb̃
sumit quasi hꝰ silitudo vōis currat
quatuor pedibz. subsumit inq̃ de
diuina iustitia. a mia. qđ non est si
milis vō de gl̃a beatoꝝ. a pena dā
natoꝝ: sed nec postil. vult illā simi
litudinē esse debere gr̃ialem: sed so
lum in materia. a vōne eternitatis.
Et vide iob. xiij. correctionē talium
deceptionū. quibz burg̃. sepe decep
tus ē in materia silitudinū otra su
am ꝓpriā in multis locis positionē.

Capitulū qu'artū.

Ca. iij. vbi dicit. timeam⁹ ergo
ne forte relicta pollicitatōe eūl. Bur
gen̄. videtur sentire q̃ p̃missiones
facte in vetere solū erāt de terrenis:
nō de celestibz. Ad oppositū nitit² p
bare tribz vōnibus circa. xv. c. gene.
in scđa digressione: a in vltima
addicōe circa. c. xlviij. gen̄. a circa
ca. xviij. leui. a multis alijs locis.
Effect⁹ tñ hꝰ addicōis ē ad idē cuz
postil. Ca. vj.

M. ca. vj. restruit bur. illud qđ. ij. c.
s̄. a vide correctionē eiꝰ ibi a io. xiij.

In eodē ca. vbi disputat postil.
q̃re baptism⁹ nō ē iterabilis hīc p̃ma
Et rñdz qz baptism⁹ imp̃mit cara
cterē: nō p̃ma. Bur. āt reddit aliā
vōez diūsitatis. qz inq̃t. baptism⁹
ē gnatio spūalis p̃ma medicina. si
aut igif in corpalibz gnatio non ē
iterabilis sed bn̄ medicina. ita h. Sz
iste silitudines vsq; q̃qz nō currunt
q̃tuor pedibz. certū ei ē peccātē mō
liter mori. sicigi² p medicinā n̄ p

v. ij.

suscitari mortuus. ita nec p pñam mõliter peccans. oñs est falsu: tñ antecedẽs p; in pñ. vbi habe² p impossibili q medici suscitabũt a ofite bunt tibi. igi² opatio illa non ẽ vniuersalis. Cetey. pña põt opari generationi sicca baptismꝰ. igit p hº nõ dat burgl. causã diuisitatis in p posito. assumptũ p; q p cessus a ñ esse ad esse ẽ pprie gñatio in corpatibꝫ. sic p gressio a nõ esse grẽ ad eẽ grẽ est gñatio in spũalibꝫ talis ãt p gressus sit p pñam. ut p; igitur pña est gñatio vel saltẽ sitis gñationi. a ita p; modꝰ calũniandi ofuetus apud burgl. q siũtudines a tñslacões sepe otra postil. accipit gñaliter. a ẽm generalitatẽ vniuersalit subsumens.

Capitulũ septimũ.

¶ Ca. vij. vbi apls arguit sacerdotiũ melchisedech digmꝰ sacerdotio leuitico. postil. ponit hꝰ mediũ. s. q̃c quid ẽ maius maiore. etiã ẽ maius minore. hꝫ abrahã fuit maior a digmior leui. si igitur melchisedech fuit maior abrahã. fuit etiã maior leui. ¶ bur. abñdit hꝰ mediũ postil. dicẽs q multiplr deficit. a ponit aliꝰ mediũ rationis apli. viz q iudei reputabant ipsũ abrahã xpõ digniorẽ dicentes ioh. ix. ¶ Nunq̃d tu maior es prẽ nrõ abrahã. Hic dico primo q nõ ẽ pbabile q mediũ postill. deficat si regulariter assumat. Dicere autem iuxta illud mediũ q pẽ epi sit maior epõ est regulariter assumptu ex medio qꝰ nunq̃ fallit in magnitudine molis. hꝫ nec etiã in magnitudine virtutis. vnisormit sbsumendo. Dico scdõ q accepto medio burgl. si vult ẽ. adhꝰ seruit mediũ postil. ¶ Nã si iudei reputauerũt abrahã maiorẽ xpõ. tunc ex medio postil. apli oduxit intentũ sic sbsumendo melchisedech ẽ maior abrahã. igit melchisedech ẽ maior quocũq minore q̃ abrahã sed leui ẽ minor abrahã. igitur ẽ minor ipso melchisedech.

¶ In eodẽ. ca. vbi dr. trãslato sacerdotio. nõce est ut trãslatio legis fiat. Circa quẽ passũ burgl. arguit q illꝰ dictũ apli nõ põt fundari sup cõmunitantia legis a sacerdotij in gñali cõsiderata. q si sic. tunc trãslato sacerdotio tota lex fuisset trãslata. qꝰ falsũ est. nã vt inquit burgl. lex vetꝰ mãsit quantũ ad moralia etiã sacerdotio trãslato. Hic dico q burgl. tasiat. putãs preceptã moralia originaliter eẽ de lege mosayca. qꝰ falsũ ẽ a õi docto. cõiter dicẽtes q precepta moralia sunt de lege nãe. q̃uis enim in lege mosayca fuerũt magis explicata. ex hꝰ nõ sequit q sint alicuius legis originaliter. sicut sibi modo q̃uis precepta moralia sint in euangelio magis extensa. a explicata q̃ in lege mosayca. ex hꝰ tñ non sequit q sint originaliter preceptã legis euãgelicæ. Est igit̃ cõmunicãtia legis a sacerdotij i gñali. ¶ Nec valet quod burgl. arguit de moralibꝫ. q illa non ptinẽt originaliter ad legẽ veterẽ. sed ad legẽ nãe. a ideo fũt indispensabilia. sed cæremonialia. a iudicialia ptinent directe originaliter ad veterẽ. Et talis generaliter dixit apli⁹ translato sacerdotio. necesse ẽ legem transferri. Hec est sentẽtia postilla. Et similiter burgẽ. post fragile argumentũ suũ. qꝰ putauit insolubile.

Capitulũ octauum

¶ Ca. viij. vbi mouet postil. q. vtꝫ lex noua debuit dari a xpõ in scriptis. Circa ei⁹ solucõ; burgl. laborãs in cetera dixit q lex noua principaliter ẽ indita mẽti. s. ipa grã. igitur nõ debuit a xpõ scribi. grã enim cum sit quedã spũalis. q̃ltas mẽtis nõ ẽ scriptibilis. hꝫ fundamentũ hꝰ põmis erroneũ est. q tollit a xpõ oipotentiã. p osequẽs deitatẽ. ¶ Nã dicere xpm aliq̃d nõ posse qꝰ tñ otradicit omnipotentiã. hꝫ qualitatẽ spũalem exprimere signo sensibili sic. verbo vel scpto. minꝰ includit otradicõ; q̃ patrẽ in voce a spm sanctũ in volumine spe sensibili exhibere. Igitur hmõi

qualitatem spūalem sicut est grā scribere a pnunciaé sensibiliter nō est xpō impossibile. Incautū igit ē fundamentū illi9 rōmis p burgē addita a scō thō. redpit prima se unde. q. cvj. put bur. allegat. po still. igit rōes potiores sunt.

Capitulū nonū.

In ca. ix. vbi dicit de archa. burgē qui mitit sepius oportune a impor tune saluaé dcā scī thō. a alios nō curat hic saluare veritatem lrē cui tñ ille honor debet q potiꝰ dēmꝰ pu tare nos in tētionē lrē nō intelligé q̄ otradicere. Hic āt plane dimit tit lrām apli tanq̄ otradicentē lrē iñ. xe. viñ. Nā hic dicit q̄ in archa erat vrna hñs mannā. a virga aa ron q̄ floruit. ibi aūt dicit q̄ nihil erat in archa nisi due tabule ctt. q̄ videt manifesta otradictio. Circa quā dīam laborat dupliciter circa locū allegatū de iñ. xe. Vno mō q̄ trā il la debeat intelligi principaliter. apli aūt occasionaliter. q̄ archa facta fuit vt tabule ibi reponerētur. Sed post vrna a virga occasionaliter ī me moriā ibidē reposite sunt. Alio mō q̄ factuꝫ fuit q̄dam scamnū appē dicū ad latus archē in quo vrna a virga reponebant. a ideo amplius dicē illa fuisse ī archa. nō q̄ intrūse rus. sed in appendicē. q̄. vnū cuꝫ archa cēsebat. a sic quidaꝫ expo nunt q̄ dicit deutro. xxxj. de libro legis. pones eū in latere archē ctt.

Capitulū decimū.

In ca. x. vbi dicit. mihi vindictaꝫ ctt. hoc expomit bur. in supplendo defectū iudicū. q̄ multa relinquūt impunita. Sed hō nō videt bñ dictū cū apls hic loquat de pctis infidelitatis a alijs otra deū omissis de q̄ bus iudices seculi se nō hñt intro mittere. q̄ non hñt quem q̄ ad fi dem cpellere. Etiā iudices solū se intermittūt de publicis legis transgressionibz nō de occultis ꝫ deuz cō missis. de quibz hic agitur

Capitulū vndecimū.

In ca. xj. burgē. facit longā digressionē in qua inter cetera pomit differentiā inter scōs no. a vet. testa. p agere fm fidē a patres. sic q̄ antiq̄ fuerūt in spera actiuoꝫ. noui ī spera passiuoꝫ. allegat bur. ad id q̄ dixit circa ps. Voce mea ad dñm primū. sed hoc ibi correctū est vide te correctionē ibidē ctt.

Ca. xiij. a vltimū.

In ca. xiij. vbi burgē. expomit quid intelligit p varias doctrinas alle gat ad hoc talmudicas tradicōes quas pomit ysa. xxxiij. a zach. v. a in fine apoca. tradicōes saracenicas machometi. que q̄ nō sūt otra postil. transeant alioꝫ iudicio relicta. Et sic est finis. Et hec sunt q̄ reperi in dictis burgē. otra postil. correctione digna. Dauca aūt que pomit circa actus aplorum. canonicas epīas a apocalipsim q̄ sūt modici ponderis trāseo. q̄ ut plurimū alias supra tacta sunt. inquantuꝫ sunt postil. otraria. que sic per me scripta a alia sub debita ptestatiōe offero vestris amatoribz mgrī Nicolai de lira media caritate corrigēda. Satis eñ mihi est p hunc laborez odiū caritasse a maioribz meis dedisse occasionē ut otra postill. corruptorem efficaciꝰ exurgant.

Postilla sup actus aplorum fratris Nicolai de lira ordinis minorum incipit.

Repleti sunt omnes spūsancto. a cepe runt loqui act. ij. Sicut lex euāgelica p xpm deum a hoīe fuit data. vt ptz in euangelio. ita p aplos alios q̄ xpi discipulos p orbē fuit publicata. ut ptz in hoc libro apostoloꝫ actibus intitulato ppter quod saluator dixit eis Mathei vlti. Euntes in mundū vniuersum. predicate euāgeliū omni creature. Hec autem publicatio facta est per spiritumsanctū principaliter

a per aplos ministeriale mathē ꝛ
Non em vos estis q̄ loquimini sed
spūs pris vestri q̄ loquit in vobis
ꝓpter qđ verbū ꝓpositū ad ihām di-
cit de ipsis. Repleti sunt etc. In q̄
duo notantur. s. aplorū aliorumq̄
xpi discipulorū p spūm sanctū ohor-
tatio cū dicit. Repleti sunt omnes
spūsco Scdm est p eos dē euangelij
publicatio cū subdit. a ceperūt lo-
qui que duo scūs lucas psequ² in
hō libro vt videbit psequendo. Circa p̄
mū tria ponunt. s. virtus efficiens
ibi. Spūsancto. modꝰ sufficiēs ibi
Repleti sunt. terdo effectus suscipiēs
ibi. oēs. Circa primū sciendū q̄ ꝓ-
phete spūsancto inspirati locuti sūt
sm q̄ dicit ij. pet. j. nō voluntate hu
mana allata ē aliq̄ ꝓphetia sed spū
sancto inspirati locuti sūt sancti ho
mines. legē euangelicā denūciaue
runt p xpm dandā. psa. ij. De spō
scribit lex. a verbū dñi de ihrlm. ibi
em legit xps frequēr dixisse a ihe-
rej. Ecce dies venūt dicit dñs. a fe
riā domui isrl. a domui iuda fedus
nouū. nō sm pactū qđ pepigi etc.
a sicut prenunciatū fuerat p ꝓphas
xpm hoiem spūsco repletū fuit lex
euāgelica data. Vñ luc. iiij. dicit de
ipso q̄ ingressus synagogā legit i
li. psa. qđ in eo scribit. lxj. Spūs dō
mini sup me ꝓpt qđ vnxit me euan
gelizare pauperibꝫ misit me. a seq̄t
ibidē. s. lu. iiij. Cepit aūt dicere ad
illos. q̄ hodie impleta ē scriptura hꝫ
in auribꝫ vris. Et sic spūssanctus
aplos ohortauit a ꝓfecit ut essent
apti ad predicandū euanm. ꝓpter
qđ de ipso dicit. j. cloꝝ. xij. Nec āt
oia opat vnꝰ atq̄ idē spūs diuidēs
singulis put vult a sic p; primū. s.
cā efficiens. Circa sm ohderādū q̄
ꝓfectio sufficiens ad predicatō; eu
angelij ñ solū respic psonā ꝓpriā ꝛ
etiā alias p quandā redundantiā
q̄ sunt instruende p sanā doctrinā
Talis autē fuit aplorꝫ ꝓfectio col-
lata eis a spūsancto. nam p sapiaꝫ
a eloquentiā sancti sunt apti ad pre

dicandū euāgelū p vniuersū mū
dū. a hō nōtur cū dr. repleti. eccle. ri
Si replete fuerūt nubes imbrem ef
funtēt sup terrā. Nubes iste sūt a
pli de quibꝫ dr. psa. lxx. q̄ sunt hij q̄
ut nubes volant. Nubes iste fuerūt
scia a eloqntia replete. ꝓpt qđ effu
derūt sup vniuersā terrā imbres eu-
angelice doctrine. Vñ a in q̄libꝫ ip
sorū fuit impletū qđ dr. eccī. xxxix.
Ipē tanq̄ imbres emittet eloquia
sapie sue. a sic pt; secundū. Circa
terdū ohderādū q̄ donū spūssancti
confirmās a ꝓficiens ad publicatōē;
euāgelij nō solū fuit data vni apo
stolo hō oibus. nec solū aplis. sed eti
am alijs discipulis simul exñtibꝫ.
sm q̄ dicit ihero. in epla ad pauli
nū de oibus sacre scripture libris. er
primo. c. hō libri dr. Erat autē tur
ba hoim simul fere. cxx. a hō notat
cū dicit. omnes. in q̄ exprimit cetꝰ
suscipiens spūssancti donū scdm q̄
scribit. j. ij. c. Et dū cōpleren dies
penthecostes erāt oēs discipuli pa
ter in eodē loco. a facto ē repente de
celo sonus tanq̄ aduenientis spūs
vehemētis a replenit totā domū v-
bi erāt sedētes. a sic p; primū pri
pale Circa scdm vero qđ ē euāgelij
publicatio qđ ponit ibi. a ceperūt
loq̄. duo nōntur ad hō nōtaria. s. ex
clusio timoris a offensio feruoris. pri
mū nōtur cū dicit. a cepērūt. p hō in
sinua² manifeste q̄ añ loq̄ non au
debāt. immo nec etiā appere. sm q̄
dr. iohā. xx. Cū sero esset die illa vna
sab. a fores essent clāse. Sed recepto
spūssancti dono qđ foras mittit ti
mor. sm q̄ dicit. ij. iohā. iiij. ꝓfecta
caritas foras mittit timorē. timor
iste fuit exclusus ab aplis a ostan-
tia supra data. Vñ quilibet eoꝝ po
tuit dicere illud psā. lxxvj. Nunc ce
pi hō mutatio dextre excelsi. q̄ quili
bet cepit habere cōstantiā terroꝛe
maloꝝ sublato. a hec mutatio fuit
dextre excelsi dātis aplis ostātiā ꝓ
dicādi. sm hō. s. oīsio feruoris nō
cū dr. loq̄. q̄ feruor in actu ꝓdicādi

recepto spūsancto statim fuit ostē sus corā iudeis vulgarib3: cū dicit ·j·ii·ca· q3 petrus feruenter locut9 ē de xpō dicēs viri frēs licet audac ter vobis dicere ·ꝛc·a subdit ibi Qz ḡ receperūt sermones ei9 baptisati sunt a apostite sunt in die illa aīe circiter tria milia· Sc̄dō fuit oīsus corā iudeor3 principib3 quib3 petr9 a ioßes ostāter rñderunt ·j·iiij·ca· Nō possumus q̄ vidim9 a audiui mus nō loq̄· Postea fuit oīsus eti am corā gentilib3 ·vide·j·xij·iude is ꝛtradicentib3 euāgelice predica tionī ḡr· tunc ostanꝫ paul9 a bar nabas dixerūt· vobis opor· pri· lo qui verbū dei· sed q̄m repellit illud a indignos vos iudicat eternevi te3: ecce conuertimur ad gētes· sic em̄ nobis precepit dōs cui est honora gl̄a in secula seculor3· Amen·

Incipit plogus sup act9 apl̄or3

Lucas antiochen· ·ꝛc·· In isto plogo p̄cedit p hūc modū· Primo ponit ihe ro· multiplicē autoris notificacōz Sc̄dō in scribendo euangeliū oīndit ipsi9 fidelitatē· ibi· Hic spūsc̄o in stigāte ·ꝛc·· q3 fidel̄r scripsit euāge liū· Tercio dicit q3 congruum fuit vt scribendi act9 apl̄icos hēret p̄tātez· vñ dicit· Cui nō immerito ·ꝛc·· Qñ to dicit ibero· se vitare sermonis p lixitatē· ibi· Qz legentib3 ·ꝛc·· Quia to lucas fuit medicus officio· Qñ to officii ipsi9 oīndit vtilitatē· ibi· Quē ita diuina ·ꝛc·· Ista sufficiāt de plogo isto· Supra em̄ fere totus exponit̄ in plogo sup lucā·

Capitulum Primū

Primū quidē)· Hic incipit liber actuum a pl̄or3 in quo scūs lucas primo se cōtinuat ad precedentia· se cundo p̄sequit̄ subse qñtia· ibi· Et cuescēs· Precedentia vero dicā sci lucē sunt in ei9 euange lio: in quo incipiēs a xpī precurso re: ceptionē xpī· natiuitatē· conuer sationē a predicationē· mortē a re surrectōe: a ascensionē declarauit· a b̄ est q8 dicit (Primū quidē)· v primo· s· in euan° (Sermonē feci de oībus) nō dic̄ oīa· q3 oīa facta xpi nō possent p singula scribi scōm q3 dr ioß· vlt̄· Sunt āta alia multa q̄ fecit iß s: q̄ si scriban2 p singula nec ipsū arbitror mundū capere eos qui scribendi fuit libros· h̄ dicit (de ōnib3) q3 de p̄tinētib3 ad xpī ꝛcepcōz· natiuitatē· vitā a mortē· resurrōz a ascensionē aliq̄ scr̄pſit (o theophile) Hic erat quidā ep̄s asie cui scr̄ serat euangeliū utz in ei9 plogo· a eidē scripsit hunc libr3 (Que cepit iß facere a docere)· ne filius esset scri bis a phariseis: de quib3 dr impro perādo matb̄· xxiij· dicūt ei a nō fa ciunt· bñ em̄ dicere a malevitē mi hil aliud ē q3 se suaviter damnare (vsq3 in die) ascēsionis sue (q̄ precepiens apl̄is p spm̄sanctū) q3 ·s· pre dicaret euangeliū matb̄· vlti· ut s allegatū est· (Quos elegit) pre ce teris ad officiū apl̄atus (Assumptus ē) de terra ad celu3 in sua hūa nitate· sm̄ diuinitatē ei q̄ nūcario ē vbiq3: nō cōuenit ei de loco ad lo cū trāsire· assumptus ē aūt a tō tri nitate assumptionē illā faciente q̄ in oībus effectib3 principal̄r opa2 a etiā a seipō· nā corp9 gl̄osum fit ē in p̄tate aīe q3 obediūt ei ad nutū ad motū localem· Assūptus ē etiā a nube prestante ei obsequiū· (Quibus a prebuit seipsū viuū) p9 r̄surrectionem (in multis argument̄) de sua resurrōe facientib3 fidē (p dies quadraginta apparens eis) q8 non est sic intelligēdum q3 in illis quadraginta diebz fuerat cōtinue cū eis: sed q3 in illo tpis spacio fre quent̄ eis apparuit (loquēs de regno dei)· v· de beatitudine celesti· Ad maiorem intellectū dictorum duo hic sunt videnda· Primū est vtrū resurrectio xpī debuit argumentis p̄bari· Ad q8 dicēdū q3 argumētū

v· iiij·

vno mō est vō rei dubie facēs fidez
-v certitudinē-qđ esse nō pōt nisi p
cedat ex principijs p se notis-sicut
fit in sciētijs demōstratiuis a alijs tali
bz argumētis nō debuit resurrectio
xpi probari q ē articulus fidei-de tali
bus em nō hētur certitudo euidētie
in pñti saltē de cmuni cursu-Alio
accipit argumentū aliqđ sēsibile si
gnū: qđ inducit ad manifestacōez
alicuius veritatis: quō noīe argumēti
aliqñ vtit pbs in libris suis-a hoc
mō accipiendo argum xps suā resur
rectionē declarauit argumētū: inqn
tum p euidētia signa sensibilia resurre
xisse oñt-qđ fuit necessariū aptus fieri
Primo ppt seipsos: eo q eoz corda
nō erāt dispositā ad credendū de fa
cili eius resurrectōez Vñ dixit eis lu
cevlti-O stulti a tardi corde ad cre
den-in oi-q lo-sunt pphete-Secōd pp
ter alios ut p hmōi signa eis ostē
sa eoz testimoniū de xpō efficacius
redderet Sm illud-j-iohā-Qđ audi
ui-a vidi-oculis nīs a manibus nīe ctre
ctauerūt de verbo vite testamēto a annū
ciamus vobis-Secōm ē de q̄stione ea ef
ficacia hmōi argumentorū Circa
qđ sciendū q vera resurrectio de q̄
fit sermo hic ē reditus eiusdez hoīs
in nūo de morte corporali ad vitam
gloriosam-a hoc fuit ostēsum in xpō
tā ex parte corpis q̄ ex parte aīe-Ex p
te em corpis primo fuit ostēsum q
xpi corpus post resurrectionē fuit ve
rum corpus a solidū-nō corpus fanta
sticū vel raptū sicut ē aer-vel p hoc q
palpabile prebuit ipsū-Luc-vlti-
Palpate a videte-q spūs carnē et
ossa non hz: sicut me videtis habere-
Secōd fuit oñsum q erat corpus huā
nū p hoc q oñt vera humana effigiē
oculis distinguibilē ab alijs effigi
ebz-Tercio fuit ostensū q erat idez
corpus numero qđ habuit prius añ
mortē ostendēdo cicatrices vulnez
Lu-vltimo-Videte manus meas et
pedes meos-q ego ipse sū-a io-vl-
dixit thome-Infer digitū tuū huc
a vide manus meas a affer manum
tuā a mitte in latus meū a noli esse
incredulus: sed fidelis-Fides ex pte
aīe iterato corpori vnite veritatē fue
resurrectionis oñt a hoc p opa tripli
cis vite Duo quidē p opus vite nu
tritiue in hoc q cū discipulis mādu
cauit-ut hētur Lu-vlti-Obtulerūt
ei ptem piscis assi a fauū mellis-et
cū māducassi corā eis: sumēs reliq̄
as dedit eis-Secōd per opa vite sen
sitiue in hoc q discipulis ad interro
gata rñdebat a eos salutabat-In
q̄ se ostendit videre a audire Tercō
per opa vite intellectiue in hoc q au
dis loq̄bat a de scripturis disserebat
Lu-vl-Hec sūt verba q̄ locutus sū
ad vos etc-Qz etiā resurrexit ad vi
tam gloriosam ostendit p hoc q ad vi
cipulos ianuis clausis intrauit-et
hoc per dotē subtilitatis-Unde dic
grego-ome-xvij Palpandā carnē
dns prebuit quā ianuis clausis in
troduxit ut esse post resurrectionez
ostenderet corpus suum eiusdē natu
re alteri9 glē-De efficacia istorum
argumentorum dicit ab oibus q hic
vnum p se sumptū vel duo nō sufficī
cerent: tñ oia simul sumpta fuerūt
efficacia in suo gne ad manifestan
dā veritatē resurrōnis dñice-a au
ctio ad hoc inducta fuerāt ab illo a ipsis p
fecta sunt opa-Secōd terciū pōt que
ri-vtrū in hac manifestacōe fecerit
certitudinē euidētie vel adhesionis
tm-Ad qđ dicunt alīq̄ q fecerit cer
titudinē adhesionis tm qualis est
in hijs q̄ sūt fidei-de quibz ē resurre
ctio xpi-Alijs dicūt q fecerit cer
titudinē euidētie: eo q talis manife
statio fuit p signa sensibilia euidēp
tia-Sz saluo meliori iudicio mihi vide
tur melius dicēdum q xps pōtuit osi
derari-Uno mō inquātum hō tm-
a sic argumenta predicā fecerūt cer
titudiem euidētie de resurrōe hūa
ne nature-q sicut dictū ē erāt euidē
tia sensibus bene dispositis-ad qđ
reducitur etiaz certitudo euidētie de
monstracōis-Alio modo potest osi
derari inquantū deus a homo-siue

deus hūanatūs ·a sic argumēta p̄ dicta de resurrēōe dei hoīs nō fecerī certitudinē euidentie sed adhesioīs tm̄ ·q̄ ē fidei ·qr diuinitas xp̄i a añ resurrectionē a post nō fuit aliī co gnita ab apl̄is ·a ꝫ videf maīfeste dicere btūs gre· ome· xvīj· thomas aliud vidit a aliud credidit A mōī li q̄ipe hoīe videri ōnitas nō potu it· hoīem ḡ vidit a deū ofessus ē· d· dñs me9 a deus meus· vidēdo ḡ cre didit· qr ofiderādo vex hoīem hunc deū quē videre nō poterat exclama uit· licet ḡ p argumēta predcā eui dēs fuerit apl̄is illū q̄ dicebaf ihs nazaren9 vere resurrexisse· nō tn̄ fu it euidēs· ſ̄ solū creditū deuz a mor tuis resurrexisse· sicut a creditū fuit tm̄ a nō scitū illū hoīem esse deū· ob iectū aūt fidei ē ipse de9 nō visus· et ideo articulus fidei ē aliq̄ nō visuz circa deū· ꝑpter qđ articulus fidei ē deū resurrexisse a mortuis a non ho mine tm̄· ꝑpter qđ dictū est supra q̄ illa argumēta nō fuerūt efficaci a ad manifestādū euidenter resur rectionē xp̄i· put ē articulus Et per predicta p̄z solutio ad rōes vtriuſ q̄ opīonis aliī sentiētis· (Et ascen dens)· Postq̄ lucas cōtinuauit se ad dcā in euangelio· hic oñr pſeq̄ tur dicēda in hoc libro q̄ fiē dictū ē ē de legē euāgelice promulgacōe· Cir ca qđ ofiderādū q̄ fieī corp9 mobi le subiectū ē in tota nāli pßia sub rōe absoluta in ptialibz vero libruſ sub rōnibz determinatis vt in li· de celo a mūdo corp9 mobile ad situz· in libro vo de gñatione corp9 mobi le ad formā· ita de9 sub rōe absolu ta subiectū ē in tō sac̄ scp̄tura· ideo ꝫ theologia q̄i sermo de deo sub rō nibz vo determinatis ē subiectū in li bris ptialibz ut oñsum fuit in prin cipio geñ· a in alīs seq̄ntibz libs· In toto vo no· test· subiectū ē vt re cēptor in cōi· ſ̄ in libs ptialibz ſ̄ rōibz magr determinatis· Vñ in euā gelio deus recēptor ē subiectū vt le gis euāgelice lator In ꝫ aūt libro ut eiusdē legis p orbē publicator· primū tn̄ fecit p seipsum· scdm vero p apl̄os ad ꝫ missos· ꝑpter qđ liber iste ab actibz apl̄ōrum noīatur· ad ꝫ āt p apl̄i alīq̄ discipuli essent ad hanc publicacōez idonei prexige bat in eis solidatio a pfectio p do nū spūssancti q̄ essent ōma notitia prediti ostātes a eloq̄ntes a carita te feruidi· ꝑpter qđ liber iste in du as ptes diuidiī qr primo describit apl̄oz debita dispo°· scdō p eosdez euāgelīj publicatio·ī·cribi· Ptās aūt petrus· Debita vo dispositio a pl̄oz facta ē p spūssancti donuz ut dictū ē· a ideo primo describitur p missio h9 doni· scdō expectatio pro missi· ibi· tūc reuersi sūt· tercio col latio expectati in prin°·ī·c· Prīa adꝫ in duas· qr primo po2 hꝫ p miſ sio· scdō circa ꝫ moue2 qō· ibi· Igi2 qui conuenerāt· Circa primū sciēdū q̄ licet scūs lucas in fine euangelīj sui loc9 fuerit de hac pmissione· ꝫ fuit tn̄ breuit a succīcte· Hic aūt tangit eā magr diffuse ꝑpter qđ ab ea mcipit p secucōz dicendoz in ꝫ li bro· Dicit ḡ (Et conuescēs)· scibs cuz apl̄is suis quibz precūbentibz appa ruit in die ascēsionis vt refert mar cus in fine sui euāgelīj· d· Nouiſſi me āt recūbentibz illis xp̄i· appuit il lis ibs ac̄ (Et precepit eis ab ihero solimis ne discederēt) donec p spīm scūm reddercn2 apti ad publicacōz euāgelīj· iō subdi2 (ꝫ expectarēt p missionē p̄ris quā audi· mḡt p os meū) Jo· xiīj· paclitus āt spūssan ct9 quē p̄z in noīe meo mit· il· vos do· cēt (Qz ioꝫes quidē baptisaut aq̄ solū) nā e9 baptiſm9 grāz nō cō ferebat (vos aūt bapti· spūscō) ex hoc loco dixerūt aliq̄ q̄ apl̄i nō fue runt baptisati baptiſmo xp̄i qui ē in aq̄ ſm q̄ hēt ioꝫ· iīj· ſ̄ hoc nō ē consonū dictis scōrum· nec etiā rōi Dicit em̄ saluator io· iīj· Nisi quis renatus fuerit ex aq̄a spūscō· non p̄t intrare in regnū dei· a iō p9illā dm̄ sīnam null9 factus est membz

v ·v·

xpi misi p suscepcōem sui baptismi vel alic9 supplentis ei9 vicē. sicē est baptism9 sanguinis a flaīs. Prēt ea paulus apl's vocatus ad fidē: de mādato dn̄i fuit baptisatus vt h̄z actu. ix. Et idē tenendū ē de alīs a pl'is q̄ibus nō fit scriptū. q̄ nō oīa xpi facta sunt scr̄pta. ut dictū est s̄ Itē q̄ Joh. iiij. dr q̄ discipuli xpi baptisabāt: a nō ēverisimile q̄n cēnt baptisati eodē baptismo. Vñ dicit augt. ad selentiā q̄ credibile est discipulos xpi cē baptisatos ei9 baptismo ut h̄ret baptisatos suos per q̄s cet̄os baptisaret. nec defuit humilitat̄ mīister q̄ etiā pedes eorū lauit. Vñ sup illud io. xiij. Qui lot9 ē nō indiget tē. dicūt doctores aliqu q̄ illa lotō intelligitur de sacro baptismi. igit̄ q8 dicit hic. vos autē baptisabīmī spūsc̄o intelligendū ē de receptōe spūssā in signo visibili. de q̄ h̄etur. c. seq̄nti: q̄ dr baptism9 metaphorice: eo q̄ grā spūs scī vnctio dr. j. Joh. ij. Vnctio aūt de liq̄dis est ut aq̄. Vñ dicit hic glorabami q̄ in quibusdā libris sic h̄z tur. vos aūt vngemini spūsc̄o. igi2 hic arca dicta mouet q̄. Multi ei de discipl's xpi de regno ei9 adhuc carnal't sentiebāt. utpote nōdū receptа spūssancti grā: estiantes ipsū tp̄aliter regnaturū. ꝑp̄t q8 filij zebedei petierūt q̄ vn9 ad dextrā eius sederet ali9 ad simistrā. math. x. Et regnū isr̄l tēp̄ale q8 ablatū erat a iudeis p̄ romanos statū restituēdū ideo q̄sierūt (Dñe si in tpe hoc tē) Et q̄m hec q̄. erat stulta: repulit eā. d. (Nō est vr̄m nosse tp̄a vel momenta tē) q. d. nō p̄tinet ad vos s̄ scire nec q̄rere. sic a petic̄e zebedei filiorū repulit vt stultā. d. nescitis quid petat̄. Sed illud q8 sequi2 ad vos p̄tinet cū subdit. (Sz accipietis virtutē spūssā supuemētis i vos) ad ostant'a efficaciter euan'm predicandū p orbē mīuersū. Jō subdit (Et eritis m̄ testes tē Cūq; h̄ dixisset vidē. nūlis cle. ē) p modū superius dictū in prin° h9. c. (Cūq; intuerent in cēlū cuntē illū) admirātes de ascēsione tā gl'osa. (ecce duovi) r. angeli in spē vitoꝝ (in̄estitꝰ albis) ad designandū solemnitatē h9 ascēsionis s̄m q̄ dicit gregt. (Viri galilei) nacōe. est em̄ galilea quēd̄ p̄s iudee. de q̄ erāt apl'i saltē p matrē pt̄e (quid statis aspicientes in cēlū) q. d. nō expectate q̄ibs amplius h̄itet corporaliter vobiscū sicut antea fecit: tñ videbitis eū in fine mūdi venientē ad iudiciū. ideo sequit (Sic veniet quēadmodū vidistis eū euntem in cēlū) r. sic̄ ascendit in fōr̄ hūanitatis gl'osa: sic veniet ad iudicandū (Tūc reuersi sūt) Postq̄ discepta ē sci spūs p̄missio. hic oñr p̄m2 p̄missi nuncīes expectatio. q̄ nuncīa ex duobꝰ oñditur Primū ē p̄sentia eorū. Secūm ē apl'ici nūi reintegratio q̄ p̄mittit ibi. Jn diebꝰ illis Circa primū dr (Tūc reuersi sūt in ih̄lēm) sic fuerat eis dictū Luc. vl. Vos aūt sedete in ciuitate quoadusq; induamī virtute ex alto (a monte q̄ voca2 oliueti) vnde xp̄s ascēdit in cēlū: a vbi antixp̄s fulminabit sicut dictū est s̄. in. thessa. ij. (sabbati h̄ns iter) r. distans a ih̄lēm mille passus: q̄ faciunt dimidiā leucā Et dica2 hic iter sabbati. q̄ licebat iudeis in sabbato a sua ciuitate vel loco tantū elongari. talis ei ambulatio magt erat ad recreacōem q̄ ad laborē. ꝑp̄ter q8 nō erat ō sabbati quietē (Et cū introissent cenaculū ascenderūt) Est aūt cenaculū solariū. a sic prius ascenderūt: a postea introierūt cenaculū. a ē figuralis locutio. sic cū dr. moriantꝰ a in media arma ruam9 Ascenderūt aūt discipuli duplicī de cā. vnā vt cēnt securi9 timētes adh̄ calumniā iudeoꝝ: q̄ diu nō essent p̄ spūm̄ sc̄m roborati. Alia ut ibi vacarēt liberi9 oīōm sic̄ postea subdi2 (h̄ij oēs tē) Consequēter ponunt apl'oꝝ nōia. a pt; vsq; ibi (Jacobꝰ alphei) s. filiꝰ. a dr hoc ad dīam. s. precedētis Iacobi: q̄ fuit

filij zebedei (a simō zelotes) ꝫ dr ad
dām simonis petri (a iudas iaco
bi) ſ. fr. fuit em filij zebedei. a dr iu
das iacobi ad dām iude ꝓditoris
(hꝝ oēs erāt ꝓseue. vnaī in orōe)
Ꝑseuerātia vero ēvnitas cordiū in
bono q facit orōem exaudibilē (cū
mulieribz devotis) q scaute fuerant
ihm a galilea. ut hēt matꝫ. xxvij.
(Et maria mrē ihesu) quā assocīa
bāt alie mulies ille ex devocōe ea in
ter istas mulieres maria ponit ad
dām a ad distinctōez. q ista sola
erat mr a virgo (a fribus ei9) vali
os de cognatione ei9 quoz ꝓles erant
ibi. a dicūtur eius frēs ſm moduz
loqndi hebraycū: q illi de eadē cog
tione dicunt frēs. vnde gn. xiij. abr
bā loth nepotē suū frēz noiaut. d.
Ne qso sit turgiū int me a tea int
pastores meos a pas. tu. frēs em su
m9 (In diebz illis) Hic oñr ponit
ſm dispositm ad spūssancti dom. ſ.
apl̄ica nūi reintegratio. Et dividi²
in duas ptes. q primo ad ꝫ indu
citur vō. ſcdō subdi² executio. ibi. Et
statuert. Ꝓma in. d. q primo indu
cit petrus scpturā ad ꝓpositū. scdō
adducit intentū. ibi. Oz ergo. Ꝓma
adꝫ in duas. q ꝑmo petrus scptu
ram allegat in gnali: int̄posito iu
de casu. scdō in spāli ibi. scriptū est
si. Circ primū dr. (In diebz illis) v
in tpe medio int ascēsionē dñi a pē
thecostes (exurgens petrus) tangꝫ
principalis (dixit) q postea subdit
Sed nūs exītiū ibidē interpom² cū
dr (Erat aūt turba hoīm sit fere. c.
xx) nō dr fere: eo q spūssctus q in lu
ca loqbat dubitaret de nūi certitu
die: sed in ꝫ seruabat modo nūanti
um q cū modicū deficit de magō nūe
ro: exꝑmūt magnū nūm cū hac di
ctione fere: p ꝫ designdo q illud q
deficit modicū ē q si nihil reputand
ut hēt. iij. phisi. Et subdit verbū
petri cū dr (Viri frēs oz impleri scp
turā quā predixit spūssctus) cuius
verbi nō pōt esse falsi (p os dd) si
cut videbi² ꝓte seqnti. ꝫ int̄pom² ca
sus iude ꝓditoris. idō subdit (de iu
da: q fuit dux eoz qui oꝑabat ihm)
utz ioh. xviij. (qui annūatus erat in
nobis) v vnus de. xij. apl̄is. matꝫ
x. (a sortitus ē sortē tēt) v dignita
tem apl̄icam. quā nō habuit a ca
su vel p sortē: sed p xpi electionē. si
cut dr ioh. vj. Nōne. xij. vos elegi
avn9 ex vobis dyabolus ē. Sors ei
aliqñ accapit ꝓ ꝓte. a sic accapit ꝫ
quō in ꝓte apl̄oz vocatus ē (a hic
quidē possedit agr de mercede iniq
tatis) v possideri fecit ab aliis. quia
xxx. denarios quibz iniq xp̄m vēdi
derat in tēplo ꝓiecit: ex quibz prin
cipes sacerdotū emerūt agr ꝓ sepul
tura ꝑegrinoz ut hētur matꝫ. xxv
ij. Aliq aūt dicūt q iudas fuit ibi
sepultus a sic possedit agr illū: ꝫ ꝫ
nō ēverisile. q principes sacerdotū in
tēti erāt circa mortē xp̄i procurandā
ꝓter qd nō ita cito emerūt agrum
illū nec ēt ager ille emptus statim
fuit ꝓ sepultuā dispositi9 a sic vide²
fuisse tractus tpis int̄medius. Ju
das aūt ꝓiectis argēteis ex verbis
matꝫ. videt eadē die se suspēdisse.
ꝓt qd expositio pma melior videt
(Et suspēsus crepuit) ut pena rñdeat
culpe. Justū em erat ut viscera
q tantā ꝓditiōez cōceperant enormit
caderēt. (a notū factū ētēt) ſ. enor
me factū iude (ita vt appellat ager il)
emptꝰ de pcio sanḡnis xp̄i. (līgua
eoz) v principū sacerdotuz q emerūt
agrū illuz. matꝫ. xxvij. (achelde.)
Sciēdū vero q ille due dictiones agru
sanḡnis in latino signntes: nō sunt
ꝓpe hebraice: ꝫ magis siriace: tñ līgua
hebraica a siriaca sūt valde ꝓpin
q: ut dr ihēt. in plo. galeato. bnies
āt nōbit trāti magis vtebant līgua
siria q hebrea. Vñ a libri eoz q sūt
ex bibliā p magōs pte scpti sūt i illo
idō materiās tñ hebraicis: qd de fa
cili pōt fieri. q hē hic a ibi sūt eius
dē núia somniantes tm caracthz:
ut dr ihero. in plogo galeato (Scp
tū ē) Allegata scptura dd in gnali
a int̄posito cau iude. ꝫ oñr po² dca

scriptura in spāli cū ōr-(Scriptū ē ei in libro pſ̄) q̄ ōr vn9 liber: nō ab vnitate actoris-qz multi pſ̄-fecerūt: ut dictū fuit in p̄cipio illi9 li bri: ꝫ abvnitate collcōnis-qz psalmi a diuſis actoribz apositi fuerūt collecti p esdrāvt coīter tenef-a in vno volumīe repositi ut ibidē plen9 fuit declaratū (Fiat ꝺmoratio eorū deserta-a nō sit q̄ inhābitet in ea) hoc scribit pſ̄-lxviij (a ep̄atum ei9 accipiat alter) ꝫ scribit pſ̄-cviij-vbi tn̄ psalm9 intitulat a dauid tanq̄ ab actore- Contūxit āt btūs petr9 istas duas aucēs sil̄-qz loquunt de pena p morte x̄ inflicta- Pria ei loq̄t de pena sacdotū mortē x̄ p curā tiū sic dictū fuit plen9 sup pſ̄ illū In penā ei morte x̄pi templū ciuitas ihr̄m ꝺbusta fuerīt p rōnos: a sacerdotes ptim interfecti a ptim captiuati-a ꝫ ē qđ ōr predixit (Fiat cō moratio)-habitatio (eor deserta ⁊c̄)-Sed a vo loq̄t de pena iude p ditoris q̄ xp̄m vendidit p̄cipibz sacdotū: sicut ibidē fuit dictū Isto em̄ iuda p suspēsionē mortuo: mathias successit ei in aplatū vt patebit ⁊-Aplatus vo ep̄atus ōr-vna ipsi fuit succesſores aplor fm qđ ōr ī decre-xxj-di-c-in nouo testa-a ꝫ est qđ ōr (ep̄atum ei9)-s-iude (accipiat alter Or q̄) Allegata scptura ad p posituū-hic oñr petrus ꝺcudit intē tū-ꝺ-(Or ergo) ad reintegranduz nūm aplicuz (ex hīs viris q̄ nobis cū sunt ⁊c̄) q̄ p expientiā nouerūt ꝺūsationē ihu xp̄i a ei9 opa (incipiens a baptismate iohis) Nō ei legit ihs ꝺcuisse publice a mīcula fecisse nisi postq̄ baptisatus fuit a iohe (testē resurrcōis ei9 ⁊c̄) a etiā alior ad fidē x̄pi ptinētiū-resurrectio tn̄ expr̄mit qz ꝺuersatio x̄pi et miracula q̄ fuerūt in palā corā hoī bz nō sic indigebant testiomo-sic resurrectio q̄ manifestata tm̄ aplis a alīs discipul fuit (Et statuerūt) Posita allegacōe petri hic oñr po² executō facti-nā alīq̄ statū acq̄euerīt ei9 ꝺcō tanq̄ rōnabili ideo ōr (Et statuerīt ꝺuos) istos nō distixerūt ab alīs p sortē: ꝫ p electōnem tanq̄ magis notabiles in scia a factor x̄pi expientia (ioseph q̄ vocabat barsabas) iste ē ille q̄ infra vocabat barnabas vt aliq̄ dicūt (q̄ cognoiatus ē iustus) ex euidentia scitatis-q̄ nabilit hic exp̄mit ne repulsus ab aplatu tanq̄ indign9 videret-Vñ cū paulo postea ad aplatum assūptus ē ⁊-xiij-c-ut fil̄r dicūt predā ōr meli9 vi² dicendū q̄ fuerit ali9 ut plen9 dicet ⁊-iiij-ca (Et oātes dixerūt-tu dñe ⁊c̄) licet ei istos elegissent ut nōbriores alīs vt dictū ē: tn̄ ignorabant q̄s eor essz digni or ad aplatum-x̄pt q̄ sup ꝫ iplo rauerīt diuinū iudiciū p tpationē sortiū fm q̄ ōr pū-xvj-sortes mittun² in sinū: ꝫ a dño tp an² (et dedit sortes eis ⁊c̄) a pr̄ q̄ iste ioseph fuit cognat9 x̄pi ut dicet ⁊-iiij-c-a fibi p̄posuit mathiā: p ꝫ oñdens q̄ ad offida eccāstica nō fuit hoies ex ꝺsanguitate p mouendi-Ad maiorem h9 autoritatis intelligentiam querit hic vtr vti sortibz fit liatuz Ad q̄d dicēdū q̄ vti sortibz ē ex vario cuētu seu dispoticōe alic9 rei sēsibilis p̄posite- determinare aliq̄d ꝺubiū vel incertū: sic ex festu d̄ p̄positis p ꝫ q̄ aliq̄s accipit breuioz vel longioz: seu in pjectōe tapillor ex ꝫ q̄ aliq̄s p̄ncipit plura p̄cta k̄ pauca vel ex ꝺsiuīs aliq̄s ꝺubiū inter hoīes determinat a fi ꝫ fiat ad alic9 rei diuisionē int hoīes: ut p ꝫ determine² quis quā p̄tem accipiat vel tur sors diuisoria- si aūt ꝫ fiat ad aliq̄d determinate agēdū vocat² sors ꝺsulatoria-igit² si dispo° vel cuētus sortiū expecte² a fortuna tm̄: n̄ vi dū ē si mittant sortes ad determinā dū int hoīes q̄s quā p̄tē accipiat alic9 rei-a ꝫ ex cōi ꝺsēsu omitt² fortune- Cā tn̄ motiua p̄t cē p̄ctm̄ ut ſ x̄pt cupiditatē p̄riā vel aliq̄s vidum nō p̄nt ꝺcorditer alio mō diuidere-si āt dispositio sortiū vel cuētus

non expectet solū a fortuna: sed ab alia cā. a ꝫ est duplex. Vno modo a cā corpali. ut a disposicōe stellarū a sic cū act9 stellay ad ꝫ se nō extē dat: superstitiosū ēa illicitū a nō ea vel occulto pacto demonū. Alio mō qr expectat cuētus a dispōi9 sortiū a cā spūali dirigente. a ꝫ ē duplex Vno mō a demone. a ꝫ ē illicitū. qr inducit familiaritatē a pactū cum demonibz. Alio mō a deo expectat immediate vel mediantibz angelis scis. a ꝫ nō ē illicitū ꝛm se si fiat cū cuēntia debita. Vñ dicit puerb. xvj. Sortes mittunt in sinū ꝫ a dño tpantur. Pōt tñ in hoc pctm̄ qua dupler incidere. Duo si absq; vlla nēcitate ad sortes recurrat. hoc em̄ videt ad dei temptacōez ptinē. Vñ dicit ambro. sup lucā. Qz sorte eligit hūano iudicio nō oprehendit. Scdō si q̄s etiā in nēcitate absq; reuerētia debita sortibz vta². Vñ sup actus aplorū dicit beda Si q̄ alīq nēcitate opulsi deū putāt sortibus aplos ex ꝫ esse osulendū: videant hic ipsos nō nisi colleō fratrū cetu a precibz ad deū fusis egisse Tercio si diuina oracula ad terrena negocia ꝛuertant. Vñ dicit augl. ad inquisicōes ianuarij. hijs q̄ de pagamis cuāgelicis sortes legūt. a si optandū sit q ꝫ faciant potiꝰ q̄ ad deuocia osulenda ocurrāt tñ m̄ disply ista cōsuetudo ad negocia secularia a ad vite hꝰ vanitatē diuīa oracula velle ꝛtere. Quarto si in electionibz eccīasticis q̄ ex spūssancti īspiracōe fieri dñt alīq vtant sortibus Vnde dicit beda sup actus aplorū Mathias añ penthecostē ord inandꝰ sorte q̄rit qr nondū erat scispūs plenitudo in eccīa dei effusa. Septē aūt diaconi postea nō sorte. ꝫ elcō ne discipulorū ordīati sunt. ꝑter ꝫ phibet nōnabilit talis electio. ex de sortile. c. vlti. nō tñ peccauerunt apli eligendo mathiā p sortes. qr nō erat phibitū. a qr fecerūt ꝫ faltia ꝛi ofilio spūssā. q̄ nō ē tractand ad

ōntiam. maxie qr twies nō sic vsi fuissent prettendo oīōem' deuotā. sic ei licitū erat añ phibicōz ut dictū ē Secus aūt ē in tpalibz q̄ ordināt ad terrena disponēda a iō in elcōe illoz pñt twines vti sortibz. sīc a in diuisione rez tpaliū. ut predictū ē Si vero nēcitas aliq̄ alia ab electōe dignitatis eccāstice imineat: licitū ē cū debita reuēntia sortibz diuinū auxiliū implorare. Vñ dicit augꝰ. in epla ad honoratū. Si int̄ dei mistros sit deceptatio q̄ ex coz tēpe p secucōis maneāt: ne fuga oīm q̄ eorum fugiāt ne morte oīm deseraꝫ ecclesia. si ꝫ deceptatio aīe nō poterit terminari quantū m̄ videt q̄ manean a q̄ fugiant sorte eligēdi sunt. a ꝫ mō vsi sunt sortibz viri sci: q̄ in ve. a no. test. vsi fuisse sortibz legūtur. sīc iosue iudicio sortiū pumiut achor. iosu. vij. a saul ī oīōe dēphendit ionathā filiū suū mel cōedisse. j. re. iiij. a zach. sorte exīt ut incēsū ponēt. Lu. j. a sic pz rñsio ad q̄ōez.

Capitulū Secundum.

ET dum opleren²) Premissa promissionea expectacōne debita spūssancti. Hic oñr pōitur adimpletio promissi. Et diuidit in duas ptes. qr primo describitur hec adimpletio. scdō admiracōis admiratio. ibi. Erant autē. Circa primū nōtur impletionis tpus cū dicit (Et cū ople. dies pen.) vel. dies. a pentha q̄ ē. v. a coste q̄ est decē. q̄nquagesima nāq; dies a pascha celebris erat apud iudeos in memoriā bñficij date legi q̄ fuit data in mōte sinay. exo. xx. quinq̄gesima die a prim⁹ exitus de egipto. a ꝛuenient illa die infusuz fuit aplis spūssā donū: p q̄ ꝫ ex cuāgelica imprssa fuerit a firmit radicata in cordib9 coz (Erāt oēs pa. in colo.) piter corpea aīo. (Et fact9 est repen. son9 de celo tanq̄ spūs vehe.) ventivel tonitrui. nō tamen aplia alij. cum eis exītes fuerunt terreti

deo hoc facentes in signū q̄ habat as spūssancti qui ē consolator cordium (a replenit totā domū) insolita claritate (vbi erāt sedētes) .v. manētes eo mō quo dr dixit .ij. a sedistis in cathesbarne multo tpe .v. manfistis. Aplī em̄ tunc erāt in oratione vt pbabilit̄ credit ex precedentibz vbi dr q̄ erāt pseuerātes in oratione q̄ non fit communiter sedendo sed magt flectēdo genua vel stando (et appuerunt illis) visibilit oculis corpalibz (diſ ptite lingue tanq̄ ignis) ad signā dū signo visibili exterius inuisibilē grām spūssancti receptā interius: p quā essent feruidi in amore dei: a loqntes in oibus linguis ad publicacōe; euāgeliū. ideo subdit (Et cœperūt loq̄ variis linguis) .s. m q̄ dicit hic glo. apli nō solū loq̄bant a intelligebāt oia ideomata sed ipsis loqntibz in vno ideomate q̄d cū q̄ esset illud: oēs audiētes quātū cūq̄ essent diuisoz ideomatū intelligebāt: quilibz ideoma ppriū: vtute diuina dñ facente. Sic ei p rebellionē ad deū diuise fuit lingue. gū. prius ita p infusionē spūssancti sunt vnite (Erāt aūt) Hic onr posequs dicit hy admiratio. q̄ nō fuerat visū file vel auditū. ideo dr (Erāt aūt in ihrlm hītantes iudei viri reli.) .v. in cultu dino deuoti (ex oi nacōe q̄ sb celo ē) q̄ conuenerāt in ihrlm vōne festi. Judei em̄ captiuati p salmanazar regē assirioz nō redierūt in iudeā. sic dictū fuit ozee. j. Sic̄ captiuati p regē caldeoz nō redierūt oēs q̄uis hīent licentiā redeundi: sz remanserūt multi amore filioz q̄s ibi genuerāt a possessiones q̄s ibi acq̄sierāt detēti. sicut dictū fuit .j. esdre. Sic̄ multi captiuati p antiochum regē grecoz a diuisis gentibz vendi ti remanserūt Veruntn̄ alicq̄ coz magis deuoti ppt reuerentiā tēpli venirebāt aliqn̄ in ihrlm maxie in solēnitatibz magnis quarum vna erāt pēthecostes (Frā āt hac voce) .s. spūs vehemētis vel aplorum a aliorum cū eis exn̄tiū. deū voce magna laudantiū q̄ prius timore ducti nō audebant loq̄ (Cōuenit multitudo a mēte admirata. a sb sa ē) .v. stupefacta a admirata. a sb dic̄ cā cū dr (quō audiebat vnusq̄sq; q̄ tē) q̄ tale miraculū nunq̄ fuerat visū vel auditū. a pz trā in q̄ noīantur hītatores diuisarum regionū in q̄ bus fuit diuisa ideomata tōliter sic in iudea a roma a pluribz aliis. vel in pte sic lingua picardica a gallica distinguunt a sic erāt ī mesopotamia q̄ ē ps syrica iuda. quar ling ue fuit ppinq̄ ut ē s dictū (Judei q̄) .v. illi de tribu iuda (a pseliti) .v. cōuersi de gētilitate ad iudaismū. Alij aūt irridebāt credētes eos ebrios esse (Stans āt) Posita confirmacōne aplorum p donū spūssancti. hic cōsequr pmi. p eos publicatio euangelij. licet āt p oēs aplos publicatū fuerit euangm in diuisis ptibz mūdi. lucas tm̄ psequit tm̄ predicatōz petri a pauli. tū q̄ isti duo fuerunt inter alios precipui tū q̄ facta istorum vidit: a maxie pauli cuius fuit in diuidus comes sic̄ dicit ihero. in illustriū virorum. a sic vsi duū hoīm bri in duas ptes diuidit. q̄ primo describit predicatio petri. et secūdo pauli. xiij. c. Prima in duas. q̄ primo ponit predicatio petri facta iudeis. sc̄dō gentilibz. c. xj. Prīa adhuc in duas in ptem principalē in cōtalē q̄ incipit. ca. vj. Prīa adhuc in duas q̄ primo ponit predicatō petri verbo. sc̄dō facto adiūncto miraculo. iij. c. Prīa in duas. q̄ primo petrus remouet estimationē falsā. sc̄dō declarat veritatē ibi. sed hic ē. Circa primū dr (Stās āt petrus) constanter a itrepide (cū .xj. aplis eleuauit vocem suam) ut loqr magt autētice. (Viri iudei) q̄ hītis noticiā scripturarum maxie (q̄ hītatis ihrlm) ī q̄ tunc vigebāt studiū legis a pharisēi (nō ei fiebat vos estimatis) erronee. (hīj ebrij sūt cū sit hora diei tercia) tunc em̄ incipiebāt comedere hoīes hora sexta maxie iudi q̄ erāt magt tpati eo q̄ erāt

cultores vm9 dei a potissime ī ibrīm vbi vigebat ille cultus. Dicit igit (cū sit hora diei tertia) q. d. adhuc nō ē comedendi a bibendi hora (Hoc est) Hic ostr petrus declarat vēritatē. Et diuidit in duas ptes. q primo ibi declaratio pmi scdō audiētiū uersio. ibi. Hīs auditis Prima in duas. q primo petrus declarat ppositū p ioelis verbū. scdō per dauid dictū. ibi. viri israelite. Circa primū allegat scripturā q̄ hētur in primo capitulo. iōel. pphete sm significatiōz veritatis hebraice. ut ibi dem dixi. Circa q̄s sciendū q angeli apparentes in ascēsione xp̄i eā declarantes sibi dēnūciauerūt aduentū eius ad iudiciū. d. Hic ibs q̄ assūptus ē a vobis sic vādet. sicut expositum ē supra. Datio vero sp̄ūssancti in sigo visibili fuit manifestatio glē xp̄i ad dexterā p̄tis assumpti. sm q dicit. io. viii. Nondū erat sp̄us datus. q nondū erat ibs glificatus. Et ideo ioēl ppha sic prædixit effusiōz sp̄ūs sci. a sig precedētia diē iudicii. In hac igit eius auctē p̄tio denunciat primū cū dr (Et erit in nouissimis diebz) a. in diebz noui testa. q dicit nouissimi eo q nō succederet alius testa. ppter q̄s dicit Zach. ii. Filio li nouissima hora ē. a hēb. i. Nouissime diebz istis locutus ē nobis in filio. ctē (Effundā de sp̄u meo super oēm carnē) q̄s exponit ra. sa. sup io he. (sup oēm carnē) a. sup oēm hoiem nē cuius cor erit tenex ad modum carnis. a. nō obstiatū in pctis a ad ih̄s inducit auctem ezech. xxxvi. Auferā cor lapideū de carne trā a dabo vobis cor carneū. Dicit etiā idez doctor ih̄s implendū tpe messie a in h̄ dicit nex. sed erat dicēs futurū q̄s de pmisso ē impletū. Cor aūt vero a plōx erāt tenera p deuocōem a dispōsita ad sp̄ūssancti recepcōz. ut p p̄dcā. Pōt a alr exponi (Sup oēz carnē) a. super iudeos a gentiles in dēnter. sic hētur Isa. ix. ca. ppt q̄s dicit xxvi. Nō ē distinctio iudei a grec

Nā idē dns oim diues in oēs q̄ inuocāt illū. abundant dādo eis sp̄iritū scm. (a ppbabūt filij vra filie vre) a. mdēnter dabit sp̄ūssanctus psonis vtriusq; sexꝰ Vna cū apīs fuerēt mulies in die pentex. utz ex p dictis q̄ receperūt sp̄m cū eis. Dicit etiā actu. xxi. q philippo erāt quatuor filie vgines ppbetantes. a de viris act. xiii. dr. Erāt in eccia q̄ erat antiochie ppbea doctores aē (Iuuenes vestri vīs) a. ibus cuiuslibet etatis dabit sp̄us ppbetie (somnia somniabūt) a. reuelacōes diuinas in somnis hēbunt. ad q̄s papien das tunc aīa magl ē dispositā. ppt quietacōez sensuū exteriorū. hic plenius in primo li. pōs. dixi (Et quidē sup seruos meos a ancillas) gnaliter em in prīmitiua eccā oibus baptisatis p impositionē manuū apl̄oruz dabat sp̄ūssanctꝰ in signo visibili. utz actu. ix. a pluribz alijs locis. a adh̄ dat inuisibiliter oibus baptisatis. nī obex ponat (Et dabo) Hic ponit dēnūciatio signoz diē iudicii p cedentiū cū dr (Et dabo ꝓdigia i celo sursūa sig in terra deorsū) sm q dr lu. xxi. Erūt signa in sole a lu. a stellis a in terris p̄ssura gentiū ctē (Sanguinē) nā p̄secutio antixp̄i p cedet aduentū xp̄i. in q̄ fundet sanguis innocentiū (a ignē) scōflagrationis precedentē aduentū iudicis (Sol conuertet in tēbras) nō sm vēr sed sm appentiā. q. in nubibz dēsis absconde. a lumē (a luna in sāg.) Sibi sm appentiā. sic rubea vi. qñ eclipsim patit. (antequ veniat dies dnī) a. dies sui iudicii (magnꝰ) nā oēs ibi apparebūt (a manifestꝰ) nā occulta cordis nūi tunc manifesta erunt (Et erit) nō in die iudicii sed añ. ppbete em loquūtes de vno tēpe tūsceunt ad aliud (quicūq; inuocauerit nomen dnī) fidelit a p̄seueranter (saluꝰ erit) salute eterna. Ro. x. Corde creditur ad iustitiā. ore aūt cōfessio fit ad salutē (Viri israelite) Hic ostr petrus declarat ppositum p

autoritatē dō Et diuidit̄ ·d· ptes
ſm duplicē eius autoritatē ·secūda
ibi· ¶Non ei dauid· Prima in tres
qr primo autoritas introduc̄· se
cundo adpositū applicat̄ ·ibi· viri
frēs· tertio intentū cludi² ·ibi· dex
tra igit̄ Prima adh̄ in duas· qr p̄
mo intentū ppom²· scdō aucts indu
cit ibi· dauid em· Circa primū exci
tat attentōz audientiū ·d· (Viri isr
aelite) ad quos missi fuerūt pro
phete (audite verba h̄) q nō sunt de
uidēda ꝫ magł attente audiēda: cū
sint pbāt oracula· Conseqnr potit
xp̄i mortē a resurrōz· d· (Jēm na
zarenū virū pbatū in vobis) ·v· corā
vobis (virtutibz) ·v· opibz & tuofis·
(a pdigis) ·v· miraculis maioribz
ut in resurrōe mortuoꝝ a ofiibus
(Et sig mis) ·ſ· minoribz : vt infir
mitatū curationibz· (q fecit de⁹) ·ſ·
tō trinitas (p illū) ·v· p hoiem xp̄m
Inquantū em humanitas erat or
ganū diuinū diuinitati cunctū· fi
cut manꝰ suo mō ē artificis orgaⁿ
(in medio vī sicut scitis) q· d· sic ē
euidēs q nō potestis negare (Hūc
diffinito cliº a prescia dei traditū)
p mundi salutē a maxia caritate·
iudas tñ tradidit eū ex cupidita
te a malignitate· quoꝝ actor nō ē
deꝰ (p manꝰ iniquoꝝ affligētes in
teremistis) ·ſ· p manꝰ mihtū pilati
q gentiles erāt a pdolatre (quē deꝰ
suscitauit solutis doloribz inferni)
quantū ad ipsū eo qr ipsuꝫ nō lese
rūt a quantū ad prēs scōs q̄s inde
absoluit· Cuius ei ibi nō sentirent
penā sensus: hēbant tñ penā dāni
inq̄tum retardabant a visiōe a fru
itione dei: qꝰ erat mentł afflictiuū
ſm illud pū· xiij· Spes q differ² af
fligit aīam (Juxt qꝰ impossibile erat
teneri) ·v· detineri· ¶Nō em pctm ali
qꝰ attrahēat: ꝫ ad oē pctm destruē
dū venerat (Dauid ei)· Hic oñr in
ducit auctem dauid ad propositum q̄
hētur pū· xv· a intelligit̄ de xp̄ō ad
hām sicut ibidē fuit oñsum· Jō in
psona eius dī (Providebā dñm co
rām me semp) ¶Nā aīa xp̄i ab instan
ti creacōis habuit continue caritatē
dīne visionis (qñ a detris ē ñ ne
cmouear) Ex h̄ em qr humanitas
xp̄i erat organū dīmitatis cunctū
ut dictū ē: nō potuit moueri ad ali
qꝰ nisi ſm voluntatē deitat̄· pter
qꝰ nullꝰ inordinatꝰ motus potuit
insurgē in xp̄ō ex iniurijs sibi illa
tis ā ex quibuscūq aliꝭ causis· a
qr h̄ erat aīe xp̄i cā delectationis spi
ritual̄· ideo subdi² (qr h̄ delectatū
ē cor meū) interiꝰ (a exultauit ling
ua mea) prumpēs exteriꝰ in laudē
diuinā· sic dī tu· p· in ip sa hora ex
ultauit ihs in spū· ſ· (in supa caro
mea) ab aīa sepata (requiescit) in se
pulchro (in spe) ·v· certa resurrectō
nis expectatiōe (qñ nō derelinqēs
aīam meā) a corpe sepatā (i infer
no) ·v· in scōꝝ timbo in q̄ fuit p· xp̄i
x· horas tñ· ſ· ab hora nona ferie
sexte in q̄ fuit sepata a corpe vsq;
ad diluculū diei dñice in q̄ ſm cōio
rem opīonē fuit corpi reunita· idō
subdi² (neq; dabis) ·v· dari pmittet
(scūm tuū) ·v· corpꝰ meū scificatum
(videre corruptionē) ·v· putrefactō
nē vel incineracōz· Si tñ accipiatur
corruptio p mortē: sic fuit ibi cor
ruptꝰ qr corpꝰ xp̄i fuit vere mortuus
p sepacōez aīe a corpe· vtrūq; tñ
mānsit dīmitati vnitū· ſ· aīa exīs in
limbo a corpꝰ iacēs in sepulchro· (no
tas m fed· vi· vite) p acceleracōez
resurrōnis mee (replebis me iocū
ditate) qr resurrexit in corpe gloso
qꝰ fuit ꝑpus passibilea mōrle a sic
habuit materiā iocūditatis ex fui
corpis glificacōe (Cū facie tua) ·v·
cū dara visiōe cētie dīne quā ha
buit aīa xp̄i ab instāti creacōis suc
iō dī (cū facie tua) ·v· cū visione faci
ei tue iā prius hīta (Viri frēs) Hic
oñr dicta aucts ad positū applica
tur: oñendo qr nō loquit² de psona
dauid: sed de psona xp̄i cui dī (viri
frēs) ·v· israhelite sicut a ego (liceat
audacter dicere ad vos) tanq̄ veri
manifestū (de p̄iarcha dauid quō

defunct9 a sepultus est) utz-iiij-ꝑ-
ñ-(a sepulchꝝ eius ē apud nos)-
in quo iacuit ꝙ tanta tpa corpus
eius qđ putrefactionē passū ē a in
cineratione-ꝑ qđ dicta autoitas
intelligi non ꝑōt de ipso-Ideo oñr
oñditur ꝙ intelligenda est de xpō
cū dicit (ꝑpheta ꝯ cū esset dñs sci-
vet qꝝ iureiurādo ꝛc) sicut hꝫtur ps
cxxxi-Jurauit dñs dauid veritatē
ꝛc-qđ pncipalr intelligi2 de xpō de
scendēte a dauid ſm carnē ut dēm
fuit ibidē-ideo subdit (puidens lo
cutus ē de resurrcōe xpi) in autoita
te predcā q in ipso impleta ē ut pz
ex dictis-ideo sequi2 (neqꝫ derelict9
ē ꝛc) a pz lrā (Dex) Hic oduditꝫin
tentū de collacōe sci spūs a deo-Cir
ca qđ sciendū ꝙ hec collatio nō cāt
implenda añ xpi ascensionē-ut di
dr ioh-vij-Nōdū erat spūs datus
qꝝ nondū erat ihs glificatus-ideo
oduditꝫ (Dextera igit dei)-i-eq potē
tia (exaltatus) ad celestia (a pmis
sione spūssā accepta) q sedz ad dex
terā pūs sic erat sibi pmissum ps-
ax-Sede a dextris meis ꝛc (effudit
hunc) spm (quē vos videtꝭ) in ling
uis ignēis (a auditis) in varijs lin
guis-Erāt em hꝫ signa sēsibilia ad
designandū spm̄sanctū hītantē in
cordibz eoꝝ-Sciendū aūt ꝙ sic mi
nicula fiebāt a tota trinitate sic a
cā pncipalia ab hūanitate xpi sic a
cā mstrumētali oiuncta ut dictū ē
ō-ita intelligēdū ē de hac infusiōe
spūssancti (Nō em̄) Hic ponit2 scđa
auctās ad ꝙ positū q hꝫtur ps ax-qui
ps-ad lrām intelligit de xpō-ut ibi
declarauī-Dicit igit2 (Nō em̄ dauid
ascendit ad celos) sed fuit sepultus
a incineratus ut predictū ē-(Dicit
aūt ipse) de xpō (dixit dñs) pī (dño
meo)-i-filio ei9 incarnato-Ꝑ hꝫ em̄
ꝑbat2 diuinitas xpi-matꝫ-xxij-qꝝ
si esset hō purus: dauid nō vocaret
eū dñm cū esset filius eius naturalis
trīa nō dei: sed trīm adoptiu9-sic da
tida alij sancti-(sede a dextris me
is)-i-ad equalitatē pūs scōm diui
nitatē-a in potionibz bonis ſm hu
manitatē (donec ponā ꝛc) Ꝑ hꝫ nō
ē intelligendū ꝙ xps debeat aliqñ
dimittē sessionē ad pūs dexterā qꝝ
li donec aliqñ capi2 finite-s-qñ figꝫt
terminū ei9 cui oiungit-ut cū dicit2
sedete hic donec veniā-aliqñ vero in
diffinite-ut cū dicit-iste nō peniti
it donec vixit ꝛc-i-nunq-qꝝ p9 mor
tem penitere nō potuit-Et hꝫ mō te
net cū dicit (Sede a dextris meis: do
nec ponā inimicos tuos scabellum
ꝛc) ibi tibi totaliter subiectos Si em̄
accipia2 xps ſm diuinā naturā oia
sunt ei subiecta ab eterno ſm ſdo
rum dispoſicōez: non tñ quantū ad
execucōz: sed solū in tpe in q̄ hñt eē
Si vo oideret quantū ad nām hūa
nā sic oia sunt ei subiecta auctiue a
prin° incarnacōis ex vnione ad ver
bū-Executiue vero oia ei erūt subie
cta in fine mūdi cū in oibus exerce
bit suā voluntatē-bonos premian
do a malos puniēdo-a sic scabellum
terit pedibz a eis suppom2-ita mali
orent in pemis a supponen2 xpō ſz
hūanitatē q̄ p pedes designatur-ꝑ
qđ oduditꝫ (Certissime ꝯ sciat oīs
domus isrl absqz dubitacōe aliqua
(qꝝ a dñm eū a xpm fecit deꝰ)-i-to
ta trinitas (hunc ihm) hūanitatez
ei9 vniendo verbo a ad pūs dexterā
exaltādo (quē vos crucifixistis) p ig
norantiā quidē quantū ad ꝑpetrum
cōem: sed p invidiā a malicā quā
tū ad pncipes sacerdotū-(Hijs au
ditꝭ) Postq̄ posita ē petri predica°
Hic oñr ponit auditoꝝ cōfusio-a se
cūdo eoꝝ cōfusio-ibi-erat aūt-Cir
ca primū dr (Hijs auditꝭ cpūcti sunt
corde) de xpi morte-(a dixerūt ꝛc)
pati obedire (pmaz agite) pcta pre
terita detestando: a dr ponerēt obex
spūiscō (Et baptisē2 vnusq̄sqz vrm
in noie ihu xpi) In hac em̄ forma
baptisauerūt in primitiua eccīa ꝯsilio
spūssancti ut nomen xpi qđ erat a
pud iudeos ꝛctemptū a odiosū ama
bile redderēt a venerandū-q̄ facto
vidit eccīa ad formā a xpō institutā

matħ-vlti- baptisantes eos in noī ne pīis a filij a spūssancti-Verūtñ in noīe xpi intelligit tota trinitas Xps enī grece ūrvnct9 latine: a sic in noīe xpi intelligit pater vngēs a filio vnctus-a ipsa vnctio que ē spūssanct9 (in remissionē pctōrum vrōm) qz baptism9 delet oīa pcta- quantū ad penā a culpā (Et accipietis donū spūssancti) qđ tūc dabatur baptisatis in signo visibili per impositionē manuū apl'orum-ut ħētur infra-x-ca-a-xj (Vobis ei re promissio) predicta facta p iohēlē pphetā: ut dictū ē supra-cetera patent vsqz ibi (Saluami a gnatōne ista praua)-s-iudaica: q̄ p maiori pte remāsit in infidelitate obstimata (a appositē sūt) ad núm fideliū- (In die illa)-s-pentħecostes-utz ex predictis (circiter tria milia) in signū h9 baptisacōis fiebat antiq̄tus baptism9 gnalis in die pentħecos- (Erāt aūt) Hic oñr po² uersoz cō uersatio cū ūr (Erāt aūt pseuerantes in doctria apl'oz) quantū ad fidē a mores (a cōicatione fractioīs panis) tū qz quotidie cōicabāt-tū qz cēs alios sic a cetera coīa habebāt (Fiebat aūt oī aīe)-v oī ħoī: denomīando totū a pte vigmiori-(timor) tū ꝑpter predicacōez petri-tū ꝑpt miracula q̄ p apl'os fiebāt-iō subdi² (multa q̄ tūc-Vēs etiā q̄ credebāt) in xpm (erāt pariē) in signm caritatē-(a ħēbant oīa coīa) in signū fratermitatis a ex hīs oīs religio habuit exordiū: im q̄ nō licet habere ꝓpriū- (possessiones q̄)-v agros a vineas (a sōas)-v pecora a ofia (vendebāt)-ut de predio cōiter oīb⁹ puideret: tñ fm indigētias eoruz (Quotidie q̄ pdurātes vnanimiter in tēplo) vbi erat locus orōis quo ad oēs: a predicacōis q̄ ad apl'os (a frangētes circa domos panē) in reditu suo de tēplo (sumebāt abū cū exultacōe) mētis in deū (et simplicitate cordis)-v sine plica dolositatē a fictionis- (collaudātes deū) de bñficijs acceptis (a gratiam ħntes ad oēm plebē) ut sic de quo libz eoz posset dici qđ de scō sebastiano legi²-nōce erat ut quē de9 tāta pfuderat grā ab oībus amaretur- (De9 autē augebat) supp̄ núm eoz (q̄ salui fiebāt) p receptōez fidei catholice (quotidie) a nō solū in die pentħecostes: ħ etiā in alijs dieb⁹ seqñtibz (in idipsū)-v in vnionem apl'ice doctrine-

Capitulum Tercīū

Petrus aūt)-Hic oñr deseribi² predicatio petri a diūcto miraculo-Et diuidi²-in tres ptes-qz primo po² opatio miraculi-secō predicatio petri-ibi-videns aūt petrus-tercio exatatio zeli eiusdē-Circa primū nōtur ħora cū dicē- (Petrus aūt a iohēs ascendebāt in templū)-v in atriū iudeoz qđ erat orōis locō (ad ħorā orōmis nonā) Tribz ei ħoris in die orabāt iudei- Vñ ūr dani-vj-q̄ daniel tribz tpi- bz ī die orabat ꝫ ihīm-s-mane-ħora nōa-vespe (Et q̄dā vir q̄ erat claudus de9 ex vtero mris sue)-ex q̄ miraculū fuit amōētius q̄ si finiē claudus ex aliq̄ accidētaliter-(baiulabat) qz nō solū erat claudus sed etiā sic otract9 q̄ nō poterat incedere (quē ponebant quotidie ad portā tēpli q̄ ūr speciosa)-Ista ut dicūt aliq̄ ē illa porta quā edificauit ioathan rex iuda sublimissimā-ñ-pali-xij Sz si intelligebāt de porta eadē numero quā edificauit ioathā non ē vez-nā illa fuit obusta p calcēos iiij-Re-vlt-potuit tñ alia in eodē loco reedificari ad similitudinē primea retinuit nomē antiquū (ut peteret elemosinā) sic osuetū ē talibz q̄ nō pñt lucrari victū suū-cetera patēt vsqz ibi (respice in nos)-v cōsidera nos paupes mihil tibi dare valentes ut dicūt aliq̄-a videt ħ glo-interlineare dicere-ħ saluo iudicio meliori vide²-aliter dicendū-Si ei petr9 sic ei rñdisset spem recipiēdi aliq̄d

ab eis sibi nō dedisset sed magis otra
riū. a tñ subdit (At ille intēdebat)
in eo sperās se aliq̄d accepturū ab
eis. ideo dicendū q̄ petrus a ioēs
q̄ erant valde miseicordes respexērt
eū dementibz oculis cogitātibz sibi
meliꝰ dare q̄ petebat. idō dixit ei pe
trus (Respice in nos) nō in nrā pp
ter qđ subdit (Argentū a aurū nō ē
mihi) memor illiꝰ precepti nolite possi
dere aurū a argentū ꝛc. ut dicit glo
(qđ aūt habeo hoc tibi do) Qđ em̄ p
alios possumꝰ quodāmō p nostros
possumꝰ. viñ. et hic. sanitatē aūt il
lā poterat petrus dare ut tute dñi sui
a amici ihu xpi. idō subdit (in noīe
ihu xpi) v. in ut tute eiꝰ (surge a am
bula) neutr em̄ antea poterat. (a p
tinꝰ solidate sūt bases eiꝰ) v. cura
a tibie quibz inmitt. corpis pōdꝰ (a
plante) v. pedes usq; ad ultimā sup
ficiē (a exiliēs stetit a ambulabat)
in quo oñditur curatio perfecta. a in
instāti quā solus deus pt facere (et
intrauit cū illis in templū) ut redde
ret deo grās de tāto bñficio. Cetera
patēt usq; ibi (ad porticū q̄ appella
ba. salomonis) Porticus ei illa quā
fecit salomon in tēplo fuit p caldeos
obusta ꝙ post reditū captiuitatis ba
bilonice in eodē loco fuit alia redifi
cata vetinēs nomē antiquū (Videš
aūt) Hic oñr pmi. exhortatio petri
in q̄ primo arguit iudeos inīq̄tatē
fedō eos inducat ad veritatē. ibi. Et
nūc frēs. Circa primū dicit (Viri is
rahelite q̄d miramī) ꝛc (q̄si nrā vir
tute a pietate fecerim) sic bñt libri
correcti. Ad faciendū em̄ aliq̄s tm
requnt facultas a bō voluntas q̄ p
virtutē a pietatē designant. q. d. pe
trus. Si fecissemꝰ hec nrā ptāte a vo
luntate bñ esset admirādū. sed sic
nō est. pp qđ subdit (Deꝰ abrahā
deꝰ ysaac a deꝰ iacob) Vtit ꝙ mō lo
quendi. q̄ eis erat apud iudeos i
assertionibz veritatis. utz ex decursu
re. testa. (Deꝰ pīm nrōꝝ) qui est oī
potēs (glōrificauit filiū suū ihm). eū
resuscitando a collocando ad dextrā
suā (quē vos quidē tradidistis). pi
lato ad interficiendū. hoc ei fecerāt
pncipes. in quibz erat totus pplus
vtualiter (a negastis añ faciē pila
ti) dicendo. nō hemus regē nisi cesa
rem. ioē. xix. (Judicāte illo). s. pila
to (dimitti) supp debere ihm. s. innocē
tem. ut hētur ibidē. (Vos aūt scūm
a iustū negastis). a dicit scūm a iu
stū absolute. q̄ scūs a iustꝰ est an
thonomatice. Vñ dicit sanctus scō
rum. dañ. ix. (a petistis virū homici
dā). s. barrabā qui pp seditionē q̄
dā in ciuitate hōicidiū missus eāt
in carcerē. Luē. xxiij (auctorē vero
vite) corpalis a spūalis qđ xpō ope
rit ꝙ eius diuinitatē (interfecistis)
in hūanitate assumpta. (quē deus
suscitauit) p suā oipotentiā. (cuius
nos testes sumꝰ) nō tm̄ duo vel tres
ad sufficientiā. sed multo plēs ad
supabundantiā (a in fide noīs eius
hunc quē vos videtis) nūc sanū a in
columē (a nostis) añ fuisse claudū
a impotentē (confirmauit) in saītate.
(nomen eius). v. inuocatō nois xpi
(a fides ꝛc) Sā inuocatio sine fide
efficax non esset (Et nūc frēs) Hic
oñr inducit eos petrus ad veritatē.
a primo vō. secūdo scriptuē allega
tione. ibi. mopses. Circa primū dicē
(Et nunc fratres) dulater eos allo
quit ut verbū eius magis recipiatur
(Scio q̄ p ignorantiā fecistis. sicut
a pncipes vestri) alia tñ fuit igno
rantia hica ibi. nam pncipes qui
erāt litterati p scriptuās q̄ predicte
erant de xpō a p eius opa cognoue
runt. primo de ihu nazareno q̄ ipē
esset xpūs in lege a in pphis promissus
fiē dēm fuit plenꝰ sup iº matth. xxi
Primo aūt agricole dixerūt. hic est
heres. sed q̄ incepit predicare ꝫ cor
vida publice. ceperūt otra eū inui
diā a odiū. sic q̄ i eis fuit subūsa di
cta notida. q̄ corrupō affectōis cor
rumpit iudiciū vōis. a in augmē
tū malicie decepērt pplm simplicē in
ducentes eū ad petendū mortē xpi
matth. xxvij Pncipes aūt sacerdotū

a seniores pfuaserūt pplo vt petē rent barrabā-ihm vero p̄derent-et sic pz q̄ ignoratia principū multo fuit grauior q̄ pplorum (Deus au tem q̄ prenūciauit p os oim pphā rum ⁊c̄) dicat autē os in singulari ad designandū q̄ oēs pphete vno spū sunt locuti-a passionē xpi oēs trāliter vel mistice predixerūt (Im pleuit sic) nā malis actibꝫ hoīm vti tur ad bonū-sunt ei ab eo inquan tum act9 (Demitte nimi igi²) a pctis vīis (a uertim nim) ad xpm (ut de leant pctā vīa) p baptismū (ut cū veneint tpa refrigerij)-v-vltimi iu dicij-tunc em ad refrigeriū beatitu dinis trāsferent electi-(a ospā do mini) fm ordinationē eius-(a mi serit eū q̄ predicatus ē vobis ihesus xp̄m) ad iudicandū seculū p ignē in forma hūanitatis gl̄osa (quem oz quidē celū suscipe)-v-interim in celis ad dextrā p̄is sedere ut dictū ē s̄-ca-j-(vsq; in tpa restitucōnis oim)-v-extremū iudicij in quo oīa reducent ad statū ordinatissimuz fm hnēā diuīe iusticie (q̄ ē locutus p os scōrum suoz a sclo)-v-ab an tiquo a nō solū de nouo (Moyses) Hic añr ad positū induat scriptu ras pphaz-a primo in spāli dicēs (Moyses quidē dixit) deutro-viij-(Qm̄ pphetā suscitabit vobis dñs deus vr̄) qđ sicut ibidē dictū fuit in telligit principalit de xpō qui dic² pphā magnus-Lu-vij-a dñdit de iudeis fm carnem-matb-j-(tanq̄ mapsū audietis)-v-latore nouū te sta-sicē meveteris-(oīs aīa)-v-oīs hō-pm¹ hic ps principalis p toto (q̄ nō audierit pphetā illū) legē eu angelicā remuēdo (exterminabit de plebe)-v-de scōrum sodetate-Cō seqñr induat scpturas pphetaz-in quod ā gñali dicens (a oēs pphete a samuele ⁊c̄) sub illo ei incepit re gnū istl̄ a iuda-ut-j-Re-x-pz-tem poribꝫ vero regū a deinceps fuerūt pphe q̄ darius locuti sunt de miste rio xp̄i-ut est supius oñsum in ex posicōe pphetarū-Vñ de ysa-dic ihe ro-q̄ videt magis euangeliuz q̄ p phetiā texere-(vos aūt estis filij p phetaz)-v-in eoz scpturis nutrim-(a testamenti)-v-p missionis (qđ disposuit deus ad prēs nr̄os) de se mine tuo (dicēs ad abrahā) gen-xij (in semie tuo benedicent oēs familie ter re)-qđ impletū est in xpō ab abra hā dñdente-ut-z p omnes ptes oz bis in quibꝫ sunt alię xp̄iania ad huc magł implebit cū fine mūdi qñ oēs uerten² ad fidē xp̄i (vobis primo suscitās)-v-manifestās (fili um suū) q̄ int̄ iudeos fuit natus a uersatus (misit eū bñdicente; vo bis) In psona ei pria predicauit iudeis a multa bñficia tulit: mor tuos suscitādo-lepr̄osos sanādo-ce cos illuīando-a hmōi-(ut uertat se ⁊c̄) ad ꝺ em̄ req̄ritur act9 libei ar bitrij-Vñ augł-dicit-Qui creauit te sine te nō iustificabit te sine te-

Capitulum Quartum

Loquentibꝫ āt illis ⁊c̄) Po sita predicacōe petri-sequr pm¹ exaltatio zeli Circa qđ primo pmit duplex zelus-scđ vt usq; p̄cessus-ibi-Factū est autez-

Circa primū sciendū q̄ zelꝰ aliq̄n accipit p inuidia-aliq̄n vero p sin gulari aīdcia-Primus aūt zelꝰ po mit cū dr (Loqñtibꝫ aūt illis) s-ad pplm (supuenerūt sacerdotes ⁊c̄)-moti inuidia otra xp̄m (a saduce dolētes ⁊c̄)-Jsti spāliter expimū tur dolore-q̄ negabāt resurrectōez mortuoz-ut hētur s̄-xxiiij-(a posu erūt eos in custodiā)-v-in carcere-(vsq; in crastinū) eo q̄ iā trāierat hora ducendi eos ad iudiciū-scđ pmit exaltatio boni zeli cū dr (mul ti aūt eoz q̄ audierāt verbū)-s-per dictū (crediderūt) in xpm-(a fa ctus ē nūs eoz quinq; milia) cū p cedentibꝫ uersis prius p predica tionē petri-a fm ꝺ fuerūt-viij-mi lia-qđ videt verū-fm alios vo tria milia predcā-ca-ij-in hoc numero

includunt (Factū est aūt) Hic ꝺn ter ponit vtriusq; zeli ꝓsecutio Et primo mali-scdō hoīi-ibi-dimissi sunt-Circa primū primo poꝛ aplōꝝ inꝛrogatio-scdō petri rñsio-ibi Tunc petrus-tercio sup predcā collatio-ibi-videntes aūt-Circa priꝰ ꝺi-(Factū ē aūt in crastinū ut congregarenꝰ ꝛc) multi eōꝝ magni fuerūt ꝙuōti ut ex hīs aplī magt terrerent a inverbis suis capenꝺiō sub ꝺi-(a statuētes eos inꝛrogabāt) ex duūs ptibz ad eos stupefaciēꝺ (in ꝙ virtute: ā in ꝙ noīe fecistis hī vos) q-ꝺ-ꝓz manifeste ꝙ hī fecistis artibz magicis-vñ aiste curatꝰ fuerat cū eis detētus ut maleficꝰ pticeps (Tunc repletus) Hic ꝺñr poꝛ rñsio petri dicētis (Prīcipes ꝓpli a seniores audite) ⁊ diligent veritatem attendite (si nos hodie diꝰudicamur) ⁊ ad iudiciū trahimur ut malefactores-a acāpit hic fiꝑ qꝛ ꝙ sic trahebant (in bñficio hoīs infirmi) ⁊ ꝓ bñficio curacōnis eius (notū sit oībus ꝛc-ꝙ in noīe iēu xpi nazareni quē vos crucifixistis) ꝑ milites prefidis aꝰ ex inuidia a neꝙ ꝺiaꝺza (quem deus suscitauit a mortuis) ex sua oīpotētia (in hoc) ⁊ in fide ipsīꝰ (Iste astat corā vobis sanꝰ vere a nō ficte Conseqñr inducit scriptura ad ꝓpositū ꝙ hēbat pēs cxvii-ꝺ-(Hic ē lapis ꝛc) ꝙ de xpō intelligit ad lrām-sic ibidē declarauit ꝑ doctores hebraycos a latinos Q; enī lapis xpūs ꝺi in scptura vetest-ꝓz dañ-ij-lapis aūt ꝙ ꝑcussit statuā: factꝰ ē magnꝰ: a implet vniuersaz terrā-qꝰ ad lrām expoꝛ de xpō a doctoribz hebreis a latinis (Reꝓbatus a vobis edificanti) ⁊ a vobis sacerdotibz a legisdoctoribz ad quoꝝ officiū spectat edificare ꝓpli in fide a moribz (ꝙ factꝰ ē in caput anguli) ꝺiungēs iudeos a gentiles tanꝙ duos pietes in vnā eccīam-ꝑ quē ꝺicit io-x-Aliās oues hē ꝙ nō sunt ex hōc ouili a illas oꝛ me adducere a fiet vnū ouile ⁊ vnꝰ pastoꝛ (a nō ēt aliꝙ alio) ⁊ ꝓ aliquē aliū (salus) qꝛ ipē ē mediatoꝛ dei a hoīm (Neq; ei aliud nomen est sub celo ꝛc) ⁊ res signata p nomē saluatoris nō est data alteri hoī-soli enī xpō datū ē ꝙ sit de us a homo (Videntes aūt) Hic ꝺse quenter ponit sup petri rñsionē sacerdotū collatio- et primo poꝛ collationis actꝰ-scdō effectꝰ ibi-a vocātes ꝛc Circa primū ꝺi-(Vidētes āt petri ꝺstantiā a iobis)-qꝛ in nullo stupebāt nec terrebant (ꝺpto ꝙ essent hoīes sine lris) ⁊ cautēs scia acqsita a tñ allegabant scripturaz ut visū est (idiote) ⁊ simpli ces a pue industrie (ammirabant) eo ꝙ ignorabāt cām-s-spūssanctiunctionē q̄ docet de oībus-i-iob-ij (a cognoscebant eos) qm̄ cū ihu fuerāt q̄ freqñter predicauerat in templo a aplī erant cū eo (hoīem q; videntes stantē cū eis) pfecte curatū ab eis-(nihil poterant ꝺtradicere) qꝛ dicere non poterāt ꝙ aliꝰ essꝫ hō ab illo dando curato-nec ꝙ nō essꝫ curatꝰ vere a pfecte-qꝛ vtrūq; falsū apparebat manifeste- (Miserūt autē eos foras ex ꝺsiliū secedere) ut in eoruꝫ absētia possent meliꝰ ꝺferre (quid faciemus hoībus istis) q-ꝺ-nō possumꝰ eos ad mortē: vel ad carcerez ꝺemnare-a cā subꝺit (qm̄ quidē notū signū) ⁊ miraculū (factū est ꝑ eos) a sic inꝛficiendo vel detinēdo eos ꝺcitabimꝰ totū ꝓplm ꝺtra nos-Si querat cur nō crediderūt exquo signū tam manifestū viderūt-dicē ꝺū ꝙ malicia eoꝝ excecauit eos ꝓpter qꝰ factū illud attribuebāt dēonū virtuti fica facta xpi matb-xij In beelzebub prīcipe demoniorꝝ eiꝫ ꝺt demonia-(Sed ne amplīꝰ ꝺiuulget) in populū (ꝺminemur eis) p̄ apiēdo sub pena mortis (ne amplius loquant in noīe hoc) ꝛ nazareno (vlli hoīm) iudeo vel gentili (Et vocantes) Hic ꝺñr ponit collacōis effectꝰ que ē ꝓhibitio ex pte sacꝺotū cū ꝺi-(denūciauerūt aē) a pz cōnatis

rñsio aplox cū subdit. (Si iustū ē in ospectu dei vos potiꝰ audire qꝫ deum iudicare) q. d. nō potestis hoc dicere: cū nullā autoritatē habeatis præcipiendo misi ab eo. ideo oc̄dudūt (non em̄ possumꝰ) dicite. (quæ vidimus) s. xpi miracula. eius resurrectionē a ascensionē (a audiuimꝰ) ipsū ventux ad iudicū. a ꝫ ab angelis. ut pz supra ca. j. (nō loqui) maxie cū præceperūt nobis ꝫ testificari ſ. ca. p. a lucæ vlti (At illi omnātes dimiserūt eos) a subdit cā. (nō inuenientes quō punirent eos xpter ppm) ex quo pz q̄ repressi fuerūt ab hac pumicōe hūano timoe tñ (qr oēs clarificabāt id qꝺ factū fuerat) ostētes ꝫ esse factū diuina vtute. a subdit cā (Annoux em̄ amplius xl. erat hō) a sic erat notus oibus fuisse diuꝰ p longū tps. ofessio etiā veritatē erat efficax in eo nē etatē. ex quibz appebat factū id ē diuina vtute (Dimissi aūt) Posita psecucōe zeli mali ex pte sacerdotum. hic oñr pmē psecutio zeli hoi ex pte credentiū. et ꝫ quantū ad duo. s. quantū ad deuotā orōem. a scdō scām oversationē q̄ po. ibi. mltitudīs aūt. Circa primū ꝺr (dimissi aūt) a pz lrā vsq; ibi (vnaīter leuauerūt vocē) cordea ore decantes a orōnem suā fundant: primo sup dei potentiā. d (dñe tu q̄ fecisti celū ter) scdō sup eius grām cū ꝺr. (qui spūsc̄ō ter. dixisti) de xpō. pꝫ. ij. qui mtelligit ad lrām de xpō etiā scōm doctores antiqs hebreox. ut ibidez fuit declaratū (Quare fremuerūt gētes) v. gētiles. (a populi) v. iudei i pīs tribubz diuisi. vtriq; em̄ egerunt ad mortez xpi. Pilatus em̄ et milites xpm crucifigētes fuerūt gētiles. iudas āt p̄ditor. a illi q̄ xpm tradiderūt prlato fuerūt iudei. (meditati sunt inania) Dicit aūt inānis meditatio qñ non hētur ꝓpositū sed magꝫ oppositū Isti em̄ crediderunt xpi nomen extinguere p eius mortem. p quā fuit magis exaltatum a glificatū: eo q̄ ad eā secuta est eius resurrectio. ascēsio. spūssā missio a aplorum ostans predicatio. ꝓpter qꝺ imminēte sua morte dixit. nūc clarificatus ē filius hoīs. a subdit a deꝰ clarificabit eū in semetipso. a otinuo clarificabit eū (Astiterūt reges terre) s. herodes: a pontiꝰ pilatus. ut postea expomit. a viam̄ reges a regnādo. nā herodes erat tetrarcha galileæ: a pilatus p̄uātor iudee. illuc a cesare missus ut hētur lu. ij. (a pncipes) s. iudeox (convenerunt in vnū adūsus dñm) v. aduersus deū prēz (a adūsus xpm eius) ab eo missū in mundū. ꝫ ꝫ hoc fiebat cō quid fiebat ō filiū missū: fiebat cōtra prēm mittentē. a sic expomit cū ꝺr (convenerūt vere ter) a pz ex dictis lrā vsq; ibi. (facere) imq̄ voluntate ꝫpte ipsox (q̄ manꝰ tua) v. posi tua. (a ostitiū tuū) v. ordinatio tua (decreuerūt fieri) ex maxia pietate a mia ex pte dei: a ex maxima caritate et obedientia ex pte hominis xpi (nē dñe respice in minas eox) ut ipsis nō terreamur (a pa seruis tuis aut) fiducia loquiverbū tuum) a subditur modꝰ (in eo q̄ manꝰ tuas ertēdas ad sanitates) q̄ fiunt verbi diui mi ostirmatia Mar. vl. Illi aūt ꝓfecti predicauerūt vbiq; ter (Et cum orassent motus ē locus ter) p terremotū sub pedibz eox figmificata fuit exauditio peticōis eox. s. q̄ glificatio nois xpi per terrenas ptātes nō impediret a q̄ finalr terrene ꝓtestates xpi iugo subiicerent. Qꝺ adimpletū p; q̄ tpe p̄secucōnis ecclie maxime creuit fides a nomen xpi. a ipsiꝰ iugo submiserunt colla multi principes maxime a tpe constātim (Et repleti sunt oēs spūsancto) p augmentū caritatē a gratie. (Multitudinis) Hic oñr describit credentiū oversatio scā a pūo gnaliter. scdō spāliter. ibi Joseph. Circa primū ꝺr (Multitudīs credētiū erat vnū cor a aīa vna) nā simul erat adimicē caritate maxia. (nec ql q̄

cor que possidebat aliquid suū eē
dicebat) sibi vel suę familię appro-
priando. a ex hac congregacōe hūit
ortū cōis religio. (Et virtute magē)
in signis a prodigijs virtute diuina
factis: (reddebant apli testimoniū)
diuinis miraculis confirmatū. (et gē
tia magna erat in cōibus illis). scz
grā dei ad seipōs a cōm ipsoz adin
uicē. ideo subditur (neq; enī quisq;
egens eāt inē illos) a subditur cā
(Quotcūt ei possessores agroz ꝛc̄)
a pz hīā (Joseph aūt) Hic cōñr po
nit exēm in spāli de ista cōicatione
sociali. a diuidit in duas ptes. in
ptem principalē a incidentalem q̄
incipit in pncipio. v. ca. Circa pri
mū dr (Joseph aūt q̄ cognoīatus
ē barnabas) iste ſm ihero. in lib.
illustriū viroz fuit ille qui cū pau
lo vocatus fuit ad aplatum. ut hē
tur ꝛ. xiij. a fuit ali9 ab illo ioseph
q̄ cū mathia accepit sortes sup. i.
ca. ut dr in hist. scola. Et hoc vide²
noz. qz ille cognoīatus ē barsabas
iste vero barnabas. a qz ille fuit fi
lius alphei: a sic de galilea oriūd9
Iste vero dr apīus. v. de apro nat9
Dicit enī gre leuites de q̄ tribu nō
videt fuisse alphe9 (Cū hīet agrū
vendidit eū) hz enī leuite nō hrent
agros in iudea: poterāt tn hīe in
alia terra. pentes aūt istius tēpe
antiochi vel alterius tirānī fuerāt
ad insulā cipri trāslati vbi agros
licite poterāt hīe a eos vendere. (et
attulit precū) integrū nihil sibi re
tinēdo (a posuit ad pdes aplorū)
ut inde puideret cōitati ſm dispōsi
tionem cor.

Capitulum Quintū

(Vir aūt quidā). Hec est ps
incidētalis: in q̄ occasiōe io
seph qui totū precū fidelit
dīcauit: ponit exemplū de anania
q̄ p oppositū ptē defraudauit. Nā
oppōsita iuxta se posita magis eluce
scūt. Et diuidit in duas ptes. qz p
mo ponit culpa. scdō pena. ibi. Au
diens aūt. Circa primū dr (Vir āt
quidā ꝛc̄) a pz hīā vsq; ibi (Cur tē
ptauit satbanas te mētiri spūi sanc
to). premiserat ei deo oēs de societa
te illa viuē sine ꝓprio: a sic mētitus
deo fuit ptem sibi appropiando. mē
titus etiaz fuerat hōibus dicēdo q
erat totū agri precū. sicut pz p ver
bū vroris sue. dicētis q̄ p tanto
predio agro vendiderāt: q̄ erat oscia
facti ut premissū ē. a p oēs pbabi
levide² q̄ ipsa a vir suꝰ uenerāt m
modū loq̄ndi de ista vendicōe a rē
dendi. (a fraudare de predo agri)
retinere ei sibi soli q8 ē cōe a occul
te est cōmunicantē defraudare (Nōne manens tibi manebat). s. añ vo
tū (a venūdatū in tua erat ptāte).
q. d. tunc poteras agrū vendere vel re
tinēa de predio tuā voluntatē facē
nec aliq̄s coegit te vo tū facere a cōi
tatē istā intrare (quare posuisti in
corde tuo hanc rē) .v. dictā fraudē
volebat ei de medietate precij expē
sas cōes hīe sicut alij. a de alia me
dietate viuē lauti9 in occulto (nō es
mentitus hōibus). s. soli (sed etiaz
deo) ut pz ex predictis. (Audiens
aūt) Hic cōñr ponit pena cū dicit.
(Cecidit) subito a deo punitus. tāl
gressiones enī alicui9 legis seu ordi
nacōis grauiores sunt in pncipio pu
niendę: ut lex firmet a alij teneant.
Et hō mō nadab a abiu filij aaron
offerentes ignē alienū punit⁹ fue
rūt a deo in die suaꝝ cōsecrationū.
leuiti. x. a colligēs ligna in sabbo
lapidatus. nūe. xv. iō subdit. (Et
factꝰ ē timor magnꝰ) retrahēs ali
os a cōiūbus. hō tn dr hic p antici
pacōz. qz pauci adhc sciebāt hoc fa
ctū. q8 pz ex eiꝰ vroze postea venīē
tea factum penitus ignorante (Surgentes aūt iuuenes amouerūt eū
ꝛc̄) Ex hō aūt dicit aliq̄ q anaīas
audiēs verbū petri perijt a mors
illa fibi p expiacōne culpe fuit. nā
petrꝰ preuidit q religiosi monētes
ꝑ etarij forent eccāstica sepultura
caituri: a sic non permisit anamā

p. n.

sepeliri misi permisisset: cuz esset ordinator ecclē. Sed quicqd sit de veritate: hō nō videt valere. qz nō dicit hic vbi fuerit sepultus. s. in loco sacro vel nō sacro a vide² magis qz in loco nō sacro a occulto. si em portatus fuisset ad dimittendū cōe pbabilevidet qz vxor sua sciuit. alibi autē sepeliri pōt pprietarij (Factū ē autē) Hic ondit penā vxoris. a patz trāsq; ibi (Si tanti agrū vendidistis) vbi tanto predio a nō maiori et expressit petrus precise summaz quā vir eius posuerat in cōitate. q rñdit (etiā) certe (tanti preciū Quid vtiq; conuenit vobis tēptare spīm dñi) hec em fraudatio dicit dei tēptatio. qz p ipsā exq̄sierūt experientiaz de dei noticiaz occasionaliter illā fraudez grauit punitēdo. Tēptare ei ē experimentū accipere de aliq̄. (Ecce pedes eoz q̄ sepelierūt virū tuū) iā reuersi de eius sepultuā (a efferēt te) punitā sūm pena. cēca patēt vsq; ibi. (Et factus ē timor magn9 in vniuersa) vbi in conuersacōe credentiū in xp̄um: retrahens quelibet de congregacōe a simili trāsgressione (a in oēs q̄ audierūt hec) nā alij q̄ nō ponebāt sic bonū suum in cōi nihil omnino ex hoc facto fuerūt territi cogitātes seueritatē vlcōis diuine (Q̄ manus aūt) Postq̄ superius posita ē predicatio petri apud iudeos singulariter. Hic ondit po² eius predicatio apud eos dē cū alijs apostolis cōiter. Et diuidit in duas partes. Nā primo describit hec predicatio tanq̄ virtuosa. secō ex hoc orit iudeorū detractio venenosa. ibi. Exurgēs. Circa primū oēndit apl̄oz predicatiō virtuosa ex duobz. s. ex miraculis eā confirmantibz a ex multiplicacōe credentiū ad exhortacōez apl̄oz. a hoc ē qđ dicit (Q̄ manus aūt apl̄oz fiebāt sig. a pdi. mul. in plebe) nō dicit in primapibz. qz nō credebāt: pauci excepti q̄ occulte xp̄iani erāt ut gamaliel. micotemus a alij q̄ alij (a erāt vnanimiter omnes). s. apli (in porticu salomonis). vbi erat locus ordinatus a predicacōis (Cetērorum aūt nemo audebat se coniungere illis). s. fidei timētes penā que venerat supra anamiā a eius vxorē. (Sed magnificabat eos pp̄l̄s) pter curacōnes a miracula q̄ fiebant. a qz bona pro malis suis pscutoribz reddebant. a subdit de multiplicacōe credentiū cū dicit (Magis autē augebant credentes) qz (a pz trāvsq; ibi (vt veniente petro saltem vmbra illi9 q̄) in quo po² vīa petri ad alios apl̄os i opacōe miraculorum. nā alij apti curabāt infirmos p tactū manuū sicut dr supra. p manus apl̄oz q̄. petrus aūt non solū per tactū: sed etiā p vmbrā qđ est maius. qđ fiebat ad oēndendū qz erat principalis apl̄s. Q̄ audiendū tñ q̄ si cōsiderent miracula ex ptibus actiue vnū non ē maius alio qz oia fiunt virtute diuina infinita cū sint opa tota virtutē nature create trāscendētia. si aūt cōsideret² qđ tum ad rem facta: sic vnū est maius alio. sicut suscitatio mortui q̄ curatio leprosi. a curatō lepre orit q̄ curatio subita languidi. Sicut si cōsideret² qđ tum ad modū faciendi: sic maius ē curare lepros vel languidū solo verbo q̄ tactu. a p vmbrā q̄ p verbū. verbū em est aliq̄d p cedēs ab ore. hōis virtutē: sed vmbra nihil ē ipsius: sed tñ priuatio luris ex infectione corpis. a qz xp̄us nō legit aliquē rasse p vmbrā sicut petrus. ideo vidit impletū fuisse qđ dixit ioh. xiiij. q̄ credit in me: opa que ego facio ipse faciet: a maiora horū faciet. Cetera patēt in trā (Exurgens aūt) Hic ondit seqñr pomi² sacerdotū odiatōne venenosa. nam odiati inuidia que venenum est aīe: voluerūt apostolos p nem: sed nō potuerūt: diuina virtute eos protegente. a sm hō tripliciter. q̄ capituli in quatuor partes diuidit. qz primo pomi² apl̄orum captō. secūdo captoz increpatio. ibi. a increpatoz rogant. tercio excusa° increpatoz ibi. Rñdens aūt. quarto excusatoz dimissio. ibi. cōfēserunt aūt.

Prima adhꝫ in tres · qꝫ primo poꝛ
apl̃oꝝ iniuriosa captio · secō eorū
miraculosa liberatio · ibi · angelus
autē · tercio eoꝝ cautelosa reductō
ibi · tunc abīt · Circ primū sic (Exur
gēs aūt pn̄ceps sacerdotū ꝛc) ex hꝫ
videt qꝫ ipsa q̄ cū illo erāt de secta
erāt saduceoꝝ q̄ negāt resurrcōem a
spm̄ et angelū · ut hꝫ · xxiij · q · idō
subdit (repleti sūt zelo) · vi inuidia
a ira · nā apl̃i predicabāt in ihesu
resurrcōem ex mortuis ut dictū est
supra in prim° · iiij · c · Dicunt aūt sa
ducei a sedec qs̄ ē iustitia ī hebreo
nā saducei int̄ alios hebreos erant
in iudicijs a punitionibꝫ acerrimi
ut sic in scolasti · hist · ꝓpter qs̄ sibi
nomē iustitie vsurpabāt (a posue
eos in · ci · pu) · v in carcē in q̄ pone
bant malefactores publici · homicidia
de · latrones a hmōi (Angelus āt)
Hic ons̄r pomꝫ apl̃oꝝ mirabilis li
beratio · a scō hꝫ liberationis ad
miratio · ibi · Aduenīes aūt · Circa
primū sic (Angelꝫ aūt dn̄i p noctē
apiens ianuas ꝛc) Dicit hic q̄dam
glo · qꝫ nō apuit sm̄ vem̄ sed scōm
appentiaz · qꝫ eduxit eos p ianuas
clausas ita libere ac si essent apte a
circa hꝫ non ē dubiū qꝫ hoc potuit fi
eri virtute diuina · sic corpꝫ xp̄i nō
dū gl̃oſi exīt de vtero virgis clau
sis · sed nō potuit fieri virtute ange
lica · q̄ se nō extendit ad faciendū
duo corpa esse sic · potuit tn̄ ange
lus virtute ꝓpa ianuas apiēa clau
dere sic prius · a huic mō educēdi
apl̃os videt lra magis concordare
(Ite a stantes loq̄mini in tēplo)
astāter a intrepide (plebi) ibi cōue
nīeti (oīa verba vite hꝫ) · s · xp̄iane
q̄ est in pn̄ti p grām a p gl̃am ī fu
turo (q̄ cū audissent intrauerūt di
luculo) tanq̄ feruidi ad implecōez
mādati (Aduenīes aūt) · Hic ons̄r
pomꝫ dicte liberacōis ammiratio
cū sic · aduenīes autē ꝛc a pz lra vs̄
qꝫ ibi (a miserūt ad carcerē ut ad
ducerent) ad hꝫ em̄ positi fuerūt in
carcere vt in crastio inde detraherē
tur ad iudiciū a dempnaren̄ · cetera
patēt vsq; ibi (Et custodes stātes)
· v diligēter custodientes q · d · nō ex
erūt p defectū clausure vel custodie
Cetra patēt vsq; ibi (ambigebāt de
illis quidnā fieret) · v vbi a quō q̄
veren̄ ut capent̄ · (Aduenīes autē
quidā) qui viderat eos astātes in
tēplo a intrepide docētes · (annūcia
uit eis ꝛc) a pz lra · (Tunc abīt)
Hic ons̄r pomꝫ apl̃oꝝ cautelosa re
ductio · misert̄ ei isti ofliū ad redu
cendū eos turpiter a spe fit malefa
ctores publicos · hꝫ videtes deuotio
nē ꝓpl̃i timētes ne lapidarent̄ mu
tauerūt ꝓpositū · a ad reducendum
eos vsi sunt tn̄ verbo simplici · a hō
ē qs̄ dicit (Tunc abīt mgr̄ātus) ·
nomen ē officij · a tenet collectie p
maioribus ꝛitatis (cū ministris)
ad capiendum apl̃os (patis) a il
los adduxit sine vi · cuius cā subdi
tur ex pte ipsoꝝ cū dicitur · (Time
bant em̄ ꝛc) Ex pte apl̃oꝝ cā fuit
ꝓmpta voluntas vemēdia securitas
de assistētia dei · (Et interrogauit
eos) Hic pomꝫ apl̃oꝝ incepa° cū
s · (precipiendo precepim9) · v auto
ritate pontificali ꝓhibuim9 (ne do
ceretis in noīe isto) · v in noīe ihesu
nazareni (a ecce replestis ihr̄m do
ctriavr̄a) extra preceptа nr̄a (a vul
tis introducere sup nos ꝛc) · q · d ·
nō solū estis inobediētes · hꝫ etiam
crimē homicidij nob̄ imponentes ·
(Rñdens aūt) Hic ons̄r pomꝫ incre
patoꝝ rn̄sio q̄ ē duplex · scda pomꝫ
ibi · surgēs āt · Prima vo ē p apl̃o
rum verba cū sic (Rñdens āt petr9
a apl̃i) licet glo · intrlineatis dicat
qꝫ apl̃i ex feruore moti nō fuerunt
passivnū pro oībus loq̄ · nō est tn̄
verisimile qꝫ oēs loqnt̄es · fit debe
rint rn̄sionem q̄ sequit p ordinem
qꝫ ibi fuisset ofusio vocū · qs̄ nō esꝫ
decēs nec bn̄ intelligibile · nec sic p
mittit hoibus loq̄ in loco iudicij ·
ideo magis videt · saluo tn̄ melioꝛi
iudicio qꝫ petrus solus dedit rn̄sio
nē · q̄ data alij apl̃i approbauerūt

iam tāq̄ suā: nec illa glo-cū non
fit mgrālis est autētica-(Obedire
oportet deo magis q̄ hoibus)-ħ ē
per se notū cū hoies nullam autori
tatē preapiendi hēant misi a deo: a
quo est oīs ptās-(Deꝯ pīm nrōꝝ)
-quē coluerūt prēs nrī(suscitauit
ihm quē vos interemistis)a sic nō
imponim⁹ vobis falso sanguinē ip
sius(hunc principē)-ecīe militan
tis a triūphantē(a saluatorē)hoi
nū(deus exaltauit)ad celestia(dex̄
sua)-vtute sua: hē declaratū est s̄
ca-j-(ad dandā pnām isrl̄)-ad
dandū tps penitēdi(a remissionē
pctōꝝ-a nos testes eius sum⁹)-q
nobis preceptū ē ista testificari ut
pz s-j-a lucevlti-q-d-ppt ħ oportz
nos in ħ obedire deo(hoꝝ verborū)
-s-resurrectionis-ascēsionis a missi
onis spūssancti(Et spūssc̄us)testi
ficat ista q̄ loquit in nobis: a eius
vtute fiunt signa ac prodigia- Hz qm̄
hoies in malis obstiati rnsionē nō
nabilem nō recipiūt-ideo subditur
(Hec cū audissent)principes sacer
dotū(dissecabant)q rnsionem eo
rum nō poterāt infrigere a tm̄ vole
bant eos occidere(Surgens aut̄)
Hic pomit scda excusatio p gamali
elis verba: q̄ ut dicat glo-erat disci
pulus aplorum occultus tm̄: ut iu
deoꝝ pessima cōsilia dissipaēt(pha
risē⁹)in ħ q̄ credebat resurrectōē: a
spm̄a angelū: sed nō seqndo mali-
cia pharisecoꝝ(legis doctor honora
bilis)-a sic magl̄ hēbat autoritatē
loquendi(iussit foras ad breue fie
ri hoies)-vaplos ut in eoꝝ absētia
efficacior esset p eis sententia(viri
israhelite)qui estis in lege a pphis
eruditi(attendite vobis q̄ꝯ)-q-d-
nō debetis eos precipitāter cōdēna
re: sed facta preteita cōsiderare-quo
rū duo vedtat dicens-(Añ em̄ hos
dies extitit theodas-d-se ee aliq̄)
-s-magnū ppheta-qui ut dicit iose-
magicis artibz multos de ihrusa-
lem decepit: a multis facultatibz ex
ihrlm sublatis duxit eos vsq; ad ri

pas iordanis-d-se prebere eis tran
situ per arentē alueū(q̄ occisus ē et
omnes q̄ꝯ)-p milites ad ħ missos
a fado preside sirie-(p⁹ hunc extitit
iudas galile⁹ in diebz pfessionis)
-tpe quo singuli de iudea ibāt ad
ciuitatē suā: ut se ee cōscriptos roma
nis pfiterent-ut hētur tuce-ij-(a a
uertit pplm̄ suū post se)affirmans
publice q̄ illicitū erat iudeis alie-
dñm cognoscere: misi solū deū: qui
eduxerāt eos de seruitute egipti-sed
hoc erat falsū-q̄ ihēremias q̄ sācto
fuit inducebat zedechiā a alios de
pplo iudeoꝝ ad seruiendū regi cal
deoꝝ-ihere-xxxviij Sicut-ij-pali-vl
ti-zedechias inculpaē de ħ q̄ fregit
iuramentū q̄ fecerāt nabugodono
sor de seruiendo sibi sub tributo q̄
scptura non fecisset si iuramentū il
lud fuisset illicitū-Sicut daniela sor
ciī eius qui fuerī sancti humiliter
a fidelē seruierūt nabugodonosor
regi-pp terea etiā saluator matth-x
xij-interrogatus si liceret iudeis red
dere censū cesari: rndit-Reddite q̄
sunt cesaris cesari: a que dei deo(et
ipse perīt a omnes quotq̄t obseruāt
ie)adherentes eius false doctrine-
Consequr applicat ad ppositū pre-
dcā dicens(Nūc ita q̄ dico vobis-
discedite ab hoibus istis)-vab eoꝝ
rum psecucōe(qm̄ si ē ex hoibus cōsi
silium hoc)-vsi doctrina eoꝝ est hūa
nitus ficta(dissoluēt)sicut a pre-
dictoꝝ(si vero ex deo ē)-vex ordina
cōe diuina(nō pot̄e dissol)nā euis
ordinacōz null⁹ pt impedire(ne for
tea deo repugnare videamini)q-d-ci
ħ incurret̄ pctm̄ graue repugnando
ordinationi diuine(Consenserūt)
Hic oñr pomit excusatoꝝ dimissio-
cū dicit(obseruerunt aūt)Tum q: le
gis doctor erat honorabilis-tum q:
obseruerunt ei de dimissione aplorū
nō tm̄ de iudicio diffendi-q: cōsule
rat simplr eos dimitti-a ipsi prius
eius psuasio erat vōnatis: licet tm̄
fuerūt cesi a phibiti nō p̄dicare no
men xpi-ideo sequit(a quo cantra

apl̃os cēsis denunciauerūt ꝛc̃. Et illi quidē ibant gaudētes ꝛc̃) ita ꝙ aduersa nō solū sustiebant patien ter: sed etiā gaudent. in quo ostitit excellētissim9 fortitudīs grad9 (oī aūt die nō cessabāt in templo a dr̃e domos docētes ꝛc̃) in nullo verbis aut verberibꝫ territi: hꝫ magꝭ ad prē dicandū xp̃m fort9 aīati

Capitulum Sextū

IN diebꝫ illis) Descpta predicacōe petri singularia cū alijs apl̃is hic oñr occasione h9 pomit ps in den talis. in qua agit de electōe septē dyaconoꝝ: ne impediret orōa pre dicatio apl̃orum. Et diuidit in d-ptes. ꝙ primo pomit cām actꝰ elec chionis. scdō subdit pscutio de ele ctis. ibi. Stephan9 aūt Prima ad huc in duas. ꝙ primo pomit electi onis causa siue vō. scdō ipsa electō ibi. Et placuit Circa primū 8r (In diebꝫ illis crescente nūo discipulo tum factū ē murmur grecoꝝ) Non em̃ pōt regi tanta multitudo pace: fict pauci: eo ꝙ difficile ē quin in magna multitudine sint aliqui di scoli (adūsus hebreos) Oēs erāt iu dei: sed aliq̃ erāt nati in iudea a illi dicunt hic hebrei. a aliq̃ in grecia ex iudeis ibidē p antiochū dispers sis. a illi dicunt hic greci. a firmit illi q̃ de gentilitate erāt ad iudaīs mū uersi (eo ꝙ despicerent in mi nisterio quotidiano vidue coꝝ) qđ exponit dupl̃r: Uno modo ꝙ grecæ mulieres tanꝙ magꝭ rudes repelle bant ab hebreis ne ministrarent. Alio mō intelligit iste despectus in 8 ꝙ grecis viduis nō amministra bant ita bene nēcaria sicut hebreis (C̃uocantes aūt. xij. apl̃i multi. discipulos) nō bñ regibile ē p eos ī tpalibꝫ absq; detrimento in spūali bꝫ (dixer̃t. nō ē equū nos derelinq̃ re verbū dei ꝛc̃) ꝛ predicacōz verbi diuini. nā spūalia sunt tpalibꝫ p ponēda. (Considerate g̃ frēs vivos exvobis) qs melius cognoscitis ꝙ extraneos. a ipsi melius p̃nt scire modū regendi multitudinē hanc ꝙ extranei. (tom testionij) ꝛ tone fame (septē) hic nūs opetit septēa rio spūssancti. ideo subit. (plenos spūsancto a sapīa) quantū appere pōt p signa exteriora (quos ostitu amus sup hoc op9). s. ad ministra tionē tpaliuꝫ. (nos vero orōni ꝛc̃) p quā ascendit in deū (a ministe rio verbi) p qđ fit descēsus ad pri m ad modū angelorū in scala iacob ascendētium a descēdentiū. gen. xx viij. (Et placuit) Hic oñr pomitur electio cū dic2 (Et placuit sermo co ram multitudine) qr rational̃ eāt a vtilis (Et elegerūt stephanū vi rum plenū fide) ꝛ fidelitate. ꝓpter qđ tale negociū poterat sibi secure omitti. a idē intelligendū ē de alijs Iste tñ specialr̃ laudatur tanꝙ pri m9 mr̃. futur9 (a nicolaū aduenā) ꝛ de gentilitate uersum ad iuda ismū (antiochū) ꝛ đ antiochia na tum (hos statuerūt ante conspectū apostoloꝝ). s. illi qui eos elegerūt (a orantes). s. apostoli (imposuer̃t eis manus) ipsos ordinando in dy aconos. vndea dyacon̄i p impositi onē manus ordinātur (Et verbum dn̄i crescebat) ꝛ effect9 predicacōis verbi dei p multiplicacōez crescenti um (Multa etiā turba sacerdotum obediebat fidei) ꝓpter miracula q̃ fiebāt manifeste. occulte tñ erāt xp̃i ani. sicꝭ gamaliel etiā eadē racōne (Stephan9 aūt) Hic oñr sanctus lucas psequit de electis. Et primo de stephano. scdō de philippo. viij. ca. ibi. philippus autē. Prima in duas. ꝙ primo dirca stephanū de claraf virtutis opatio. scdō consur gēs inde pscutio. ibi. tūc submise rūt. Circa primū 8r. (Stephan9 āt plen9 grā) ad bene opandū (a fortitudīe) ad adūsa tolerandū (facie bat p̃digia a signa magna ī popu lo) ad veritatē fidei catholice firmā dā (Surrexerūt autē quidā de sina goga que appellabat libertinoꝝ) a

ꝑ. nñ.

regione sic noiatur- ut dicit glosa interlinearis (a cirenēsiū) a cirene ciuitate (a alexandrinor) ab alexandria metropoli egipti (a eorū q̄ erāt a cilicia a asia) noīa sunt regionū uidere ꝓpinquor- (disputantes cū stephano) fidē catholicā verbis quantū poterāt impugnādo (a nō poterant resistere sapiēcie spiritui q̄ loq̄batur) ꝯm q̄ ꝓmiserat saluator- d- luce- xxi- Ego dabo vobis os a sapiam cui nō poterūt resistē a cōtra dicere omnes aduersarij vri- (Tūc submiserūt) Hic ōñr ꝓmit oriens ꝓsecutio- ut qui vōe vel scriptuā stephano nō poterāt resistē violentiā superiorꝭ apponerēt- a primo po² ipsi⁹ stephani ꝓsecutio singularis sed cōis ecīe gñalis- in pncipio viij- capituli- Prima adhuc in tres- q̄ p̄ mo ponit stephani accusatio falsa sed cōis eius respōsio vera in pncipio- c viij- tercio eius lapidatio iniusta- & finē sequentis- ca- ibi- Audiētes autē- Circa primū dicit (Tunc submiserūt viros) ꝛ submisse īfor mauerūt a fraudulenter de testimo nio otra stephanū ferendo- (qui dicerent se audisse eū dicentē verba blasphemie in mopsen a deū) ꝛ otra deū a mopsen- blasphemi⁹ aūt in lege precipit lapidari- leui- xxiiij (Cōmouerūt itaq̄ plebē) ꝛ ꝓlīm omunem (a semiores) ꝛ maiores ꝓpli (a scribas) ꝛ legisd doctores (a arripientes eū) quasi furia moti- et nō racōe (a statuerūt falsos testes dicentes- hō iste ꝛc̄) a nō nominat eum ꝓprio noīe ex otemptu a superbia (Nō cessat loqui ꝛc̄) quasi dicant- Nō solū est blasphem⁹ sed ē blasphemaē assuetus (hic destruet locum istū a mutabit ꝛc̄) Videtur q̄ nō dixerūt falsū- q̄ xp̄s dixit de tē plo matth- xxiiij- q̄ nō remanerꝭ lapis sup lapidē qui nō destruet- a de immutacōe traditionū mosi Io- iij- Venit hora in qua nec in monte neq̄ in iherosolimis adorabitis prēm- sed veri adoratores erūt qui adorabunt prēm in spū a veritate- in quo figurabat ipsū corpale legis cultū in spūalem ꝛmutando- Ad primū dicendū q̄ xp̄s nō dixit se templū destructurū- sed predixit destruendū sicut factū est postea ꝙ romanos armo- rūm- p⁹ passionem xp̄i- Si autē obijciat q̄ romani nō destruxerūt nisi in virtute dei- et sic xp̄s cū fit deus destruxit- nō valet- q̄ testes nō loquebant de ihu xp̄o inquantū deus- cū eius diuinitatē negarēt- a put homīnē fuisse dicebant- a sic loquebant- ihs nazarenꝰ hic- ꝛ otemptibilis homo- Ad secundum dicendū similit q̄ traditiones illas nō dixit se mutaturꝰ- sed q̄ essent mutande dicto modo- a licet hoc fecerit in quantū deus- hoc tñ modo nō loquebant testes ut dictū est- Sciendū tamē de hac mutatione q̄ triplex fuit ibi mutatio de otrario in cōtrariū ꝓprie- & de imperfecto ad perfectū- q̄ cultus noue legis est multo perfectior q̄ veteris- sic diffuse ostensum fuit in pncipio epīe ad hebreos- ꝓpter q̄ dicit hebr- viij- nihil ad perfectū adduxit lex q̄ aūt sic mutatur nō ꝓpe destruit sed magis firmatur- q̄ virtualit remanet in quo dā meliori ꝓpt q̄ dicit saluator matth- v- Nō veni legē soluere- sed adimplere (Et intuentes in eū) vultu irato (viderunt faciē eius tanq̄ faciē angeli)- ex quadā pulchritudine a dantate sibi diuinitus data ad declaracōem sue sciatis a innocētie ut sic a malicia sua retraherent vel dānabiles magis redderētur-

Capitulū Septimum

Dixit autē) Hic po² accusatōris finis- Circa quā pmo datur rūndendi locus cū dr- (Dixit autē princeps sacerdotū ꝛc̄) secō po¹ it ꝛc̄ Circa quod sciendū q̄ stephanus fuit accusatus de quatuor- & locutus fuerat contra deū- otra mosen- otra templū a contra legem-

ut pz ex predictis-ideo primo excusat se de primo-s-de deo-scdō de moise-ibi-eodem tpe-tercio de templo ibi-tabernaculū-quarto de lege-ibi dura cervice-De primo ait excusat se p hoc q oñdit se colere dēū quez coluerūt sancti prēs a patriarche breuit replicans eoz historiāvsqz ad moysen-Et diuidit in duas pres-q primo tetigit historia impiendo ab abrahā vsqz ad iacob-scdō a iacob vsqz ad moysē-ibi-Et iacob-Dūa adh in d-q primo tetigit historiā abrahe extra pmissionis terrā-scdō intra ipsā-ibi-Et mox-Ad euidentiā dicendoz sūt ꝫ aliq̄ prenotanda ꝓpter ꝛcordiā hꝰ passus ad ea q̄ dicta sunt de abrahā-gen-xj-a-xij-Primū ē de appitione dei dicētis abrahe-exi de terra tua etc-bis enī videt ꝫ deꝰ sibi dixisse-semel añ pāris sui mortē thare de q̄ loquit hic stephanꝰ-veruntñ illū exitū nō fuit executus vsqz post mortē pāris sui q̄ senex erat-ut ei obsequiū debitū impenderet-a hoc de voluntate dñi licet nō sit expressū Et iterꝝ semel post mortē patris-a tunc dedit executioni-a de ista vice fit mentio gen-xij-sic iob-xx-dr q̄ ps in die sue resurrēois dixit apostolis-Sicut me misit pāris a ego mitto vos-s-ad predicandū a tñ de voluntate eꝰ executio eius fuit retardata vsqz post sancti spūs missiōez Vñ in die ascēsionis illud mandatum fuit replicatū cū tali retardatione-actu-j-accipietis virtutē spūs sanctivos-a eritis mihi testes etc-Nec istud repugnat ei qꝰ dixi gene-xij-improbās ra-sa-dicentē q illud-exi de terra tua etc-fuit dictū abrahe p-lxx-amos añ mortē patris sui-a q̄ extūc exiuit-q̄ non repbaui eū nisi quantū ad ꝫ dictum-exi de terra etc-ad qꝰ secuta ē executio añ mortē pāris qꝰ ē falsū ut dictū ē-Scōm ē de loco appitionis-Circa qꝰ sciendū q̄ mesopotaīa est nomē ciuitatis a regionis siue puincie ficut babilonia in libris-Re-a pali-a ꝓphetaz aliq̄n accipi² p ciuitate babilōe precise a aliq̄n p tōpuincia-vñ in pluribz locis dicunt iudei in babilonīa captiuati-q̄ tñ fuerūt in diuisis regni ciuitatibz collati-a samaria accipit frequēnter p noīe vni ciuitatis-ut-valde in multis locis a aliq̄n p regione-sicut iob-iij-dicit vent ibs in ciuitatē samarie q̄ dicitur sichar-a sic manifeste pz q̄ samaria ibi accipit pro regione vel p uincia Sirie mesopotamia aliq̄n accipit pro ciuitate arā precise-q̄ hic noīatur charrā-a sic sunt noīa similia nomina-sicut dictū fuit gen-xxiiij Sed mesopotamia ē nomē grecū dictū a meso qꝰ ē medium a potamos qꝰ ē fluui⁹-q̄ ciuitas illa ē sita inter duo fluīa-vnde gen-xxiiij-vbi trāslatio nrā hz mesopotamiā: in hebreo hētur in arā fluuioz-Aram autē est nomē siri Aliq̄n vero ꝫ nomen mesopotamia accipit p tota puincia circa dictā ciuitatē-Abraham vero exiens de caldea cū pāre suo thare prius intrauit mesopotamiam put ē nomen regionis q̄ put ē nomē ciuitatis q̄ alio noīe dr tharam-Quibus ḡ premissis exponenda ē lra-(Viri frēs) ꝫ dicit quantū ad sibi coetaneos a iuniores (a prēs) q̄ntum ad seniores (audite) veritatē (deus glē) v deus gloriosus: quē colo-afic nō sū blasphem⁹ (apparuit pri nrō abrahā) primavice (cū esset in mesopotamia) v intrasset termi nos mesopotamie regionis (priusq̄ moraret in charrā) cū prē suo (a dixit ad illū-exi de terra tua) sed q̄ mō hic dicit-q̄ iam exierat de caldea in qua natus fuerat-nā mesopotamia a caldea puincie sūt diste Ideo dicunt aliq̄ q̄ liz exiuisset corpe nō tñ mente-q̄ ꝓponebat illuc redire-Sz istud dictū improbatur gen-xij-Et iō dicendū q̄ fic dictū fuit: q̄ exire hic dr p se magis elongare-a huic ꝛcordat lrā hebraica gñ-xij-avbi nrā trāsla° hz egredere

de terra tua ꝯ-in hebreo hꝫ̄tur-va de tibi de terra tua-q-d-pro vtilita te tua vade longius (de terra tua et cognacōe tua) qz nacho2 frater abr̄ he remāsit in mesopotamia (tūc exi uit)-v-longius abijt (de terra calde oꝝ) de q̄ iam añ exierat ut dictū ē- (a hītauit in charrā) cū prē suo vsq; ad mortē eius- suprade cā ex cō e (Et inde)-Hic oñr recitat breuiter historiā abrahe in terra p̄missionis dicēs (Et inde postq̄ p̄ eius mortu us tr̄ist̄ulit illū) reiterādo preceptū illud-exi de terra tua: ꝓm qz dictū ē s-a hꝫ̄tur gñ-xxiij- aliq̄ tamē dicūt qz illud qđ hic dicit exi de terra ꝯ dicit p̄ antidapacōez-a qz solū dictū fuit ei semel post mortē patris- Sed melio2 accordat hē qz bis-ut dictuz ē (a nō dedit illi hereditatē in ea ꝯ) sed habitauit in terra chanaā sic aduena a pegrinus-qđ nec est ō il lud qđ hꝫ̄tur gene-xxiij-qz emit a grum ab effron ethteo- qz hoc nō fe it ad habitandū vel colendū: sed p sepultura ; are (sed repromisit dare ei ea ma semi eius-gen̄-xiij-Omnez terrā quam ospicis tibi dabo:a sē tuo (cū nō haberet filiū) Rondū ei natus erat ysaac: nec etiā ismahel ut p; gen̄-xvj-(Locutus est autez ei deus) gen̄-xv-(qz erit semē eius accola in terra aliena)-s-chanaā a in egipto (a seruituti eos subiicēt: a male tractabūt) affligētes eos ſ uitute nimis dura post mortē Jo seph-ut habet expō-primo (annis quadrīgētis) ecce isti quadrīgē ti anni sunt incipiēdi a nūtate ysa ac vsq; ad exitū filioz isr̄l de egip to-sicut diffuse oñsum fuit gen̄-xv a pōt hic breuit aliq̄d repeti-A na tiuitate em̄ ysaac vsq; ad natuita tem iacob fluxerūt anni-xl-gen̄-x xv-Jacob aūt erat annoz-cxxx- qñ descēdit in egiptū cū filijs suis- gen̄-xlvij-indevsq; ad exitū de egi pto fluxerūt anni-cxx-ꝓm hebreos quibz sīr̄ iunctis hñtur anni-cccc- preter-in quibz semē abrahe acco ta fuit i tra aliena-a sic p; qz nō fue runt in afflictōe-cccc-annis: sed p ptem minorē illius tpis-a ideo ly quadrīgētis annis nō refert ad illud qđ immediate premitt2 a af fligēt eos misi p sinodicē-s-accipiē do ptem p toto-sicut dia2 xps iacu isse tribz diebz in sepulchro sed ꝑte refert ad illud qđ ante pmit (erit semen eius accola in terra aliena) qz tot annis habitaut semē abra he in terra aliena: ut oñsum est (et p hoc exibuut) sub moyse duce-ex ođ-xij-(a seruient m̄i in loco isto)- qđ fuit impletū tpe iosue: sub quo ꝑr̄s isr̄l intrauit in terrā ꝓmissio nis-(a dedit illi testamentū circūci sionis) gen̄-xviij-(Et iacob)-Hic oñr recitat historiā a tpe iacob vsq; qz ad moysē-a primo recitat histo riam tpis seruitutē precedētis-sed subsequit ibi-Cū autē-Circa ꝑmū dicit (a iacob) fuꝑ circūcidit (duo decim p̄triarchas) filios suos: q̄ di cun2 patriarche-v-prēs principales a pater-a archos qđ est p̄ceps qz ab ipsis denoiantur duodecī tribus isr̄l (a p̄triarche emulātes ioseph) -v-inuidētes ei-gen̄-xxxvij-(vendi derūt eū in egipto) eo-ca (a erat de us cū eo: a eripuit eū ꝯ) primo de scđo de cisterna vbi posuerūt eū mo titur fame-Tercio de carcere regis egipti vbi posuit eum mgr̄ militie gen̄-xlj-(a dedit ei grām a sapiam in ospectu pharaonis) ad exponen dū eius somniū de futuā fertilitate a sterilitate terre (venit autē fames ꝯ) gen̄-xlij-(misit prēs nros)-v filios suos (primū)-v-prima vice (a in scđo)-v-in scđa missione (oz- mitus nō ē ioseph a frib9 suis ꝯ)- gen̄-xlij-(Mittens autē ioseph ac cersiuit iacob prēm suū) eo dē-c (in aiabus-lxxv)-exo-j-gene-tū-xlv ij-dicit-oēs aie domus iacob q̄ in greſſe egiptū fuere-lxx-sed ibi nūe rant tm̄ psoe egresse de iacob actu nate-hic autē exo-j-nūant cū illis

quinq; nepotes ioseph: eo q; ptine bant ad ppīm isrl̄-ppter qđ-lxx-in terp̄tes gene-xlvj-posuerūt-lxxv-quā interp̄tationē sequit hic scūs lucas (et descēdit in egiptū) Hic cō seqñr recitat descensū in egiptū-d-(a dñcit iacob in egiptū a defūct9 ē) gene-xlix-(a prēs nūc)-s-xij-p̄ū archē-De morte vero ioseph in egi pto h̄etur gene-vl-a de morte alio rum exo-p̄-(a trāslati sunt in fich̄ē x̄ē) hec trāvidet multū intricata et discrepare ab eo qđ h̄etur gen̄-xxi ij-de spelunca quā emit abrahā-a gene-xxxiij-de agro quē emit Ja cob a filijs emor-ppter qđ ad intel lectū h9 passus sciendū q; abraha; emit illā speluncā ab ephrō etheo a iacob illū agr̄ a filijs emor p̄ūs fich̄ē-ut p; in textu-Jn spelūca ve ro ab abrahā empta fuit iacob se pultus illic portatus de egipto-Ge ne-vlti-Jn agro vero quē emit ia cob a quē dedit ioseph filio suo: ut h̄etur gene-xlviij-sepulta fuer̄t os sa ioseph illuc apportata de egipto ut habet iosuevlti-De alijs vo pat archis nō habet de scriptura satis: vbi sint sepulta-Sed ithero-dicit de sancta paula q; ipsa p̄trāsiuit vsq; in fichem a vidit ibi sepulturā-x̄ij-patriarchar̄-Joseph9 vero libro-ij dicit q; fratres ioseph mortui i egi pto a posteris suis fuer̄t tr̄slati in ebron: a ibidē sepulti-a in h9 magt vidē credendū dicto ioseph q; ithero nimi-q; longo tempe fuit ante ibe ronimū-a q; natus fuit in iudea: a certi9 cognuit oia iudee loca-Hijs ꝑ premissis: sciendū q; scūs lucas hic fit recitat duas historias intri cate-a expom̄ trā sic (Et translati sunt in fich̄em: a posit̄ sunt in sepul-qđ erat abrahā)-s-ptim hic a par tim ibi-q; de ioseph certū est q; se pultus fuit in fich̄ē in spelūcā ab ē h̄e ut predictū ē-De iacob vero cer tum est q; sepultus fuit in ebron-de alijs p̄archis dubiū est vtrū; hic vel ibi sint sepulti: licet mihi p̄ babilius videat q; in ebron sicut d9 ctū est (a filijs emor) Istud nō ōiū gitur trē immediate precedēti: sed antecedēti vbi dicit (a trāslati sunt in fich̄ē) supp̄ emptā (a filijs emor) per ipsū iacob ut predictū est-a sic expomit scolastica historia Ex huic expositioni videt obuiare qđ sequi tur (filij sichem) q; gen̄-xxxiij-d; q; iacob emit ptem agri a filijs emor p̄ūs fichem-a sic emor nō fuit filius fich̄ē: sed pater eius-seqñdo tñ expo sitionē istā p̄ōt facile responderi q; idem dō frequēr dx p̄māta filiū eius dem noīs-sicut dñs Karol9 comes valesij bone memorie habuit p̄ēz regē francie noīe philippū-a sic po test dici de isto emor: q; habuit pa trem noīe fich̄ē-de quo fit hic men tio cū dicit a filijs emor filij fich̄ē a filiū eiusdē noīs-de quo d; gen̄-xx xiij-a filijs emor patris sichem Sed q; expositio dictaui² multū intrica ta a q; trāvi² pretendere q; abrahā emit predio argenti a filijs emor-Sciendū q; ibi posset dici fine tñ p̄ iudicio q; nlle emor de quo hic lo-q̄ tur lucas fuit idē cū patre seor-p̄re ephron-a fuit binomij-sicut in scp̄ tura multi leguntur binomij-sic abr̄ hā emit a filijs emor-q; ab ephrō emit de filijs eius-a iste emor alio noīe dictus ē seor-habuit p̄ēz noī ne fich̄ē-ille autē emor de q̄ fit men tio gene-xxxiij-habuit filiū noīne fich̄ē: nec est inconuenies si ponant eadē noīa diuersor̄ hoīm hic a ibi-q; frequēr hoīes diuersor̄ locor̄a tē por̄ in noibus inuenīt-a ꝑm hāc expositionē trā planior videt-Sciē dū etiā q; fich̄ē hic duplr̄ accipit-Vno mō put ē nomē ciuitatis cum d; trāslati sunt in fich̄ē-Alio mō p̄ ut ē ppriū nomen hois cū d; filij fi-ch̄ē (Cū autē) Hic oñr recitat histo riā p̄ tpe seruitutis filiorum isrl̄ in egipto-a primo po² hui9 seruitutis occasio cū d; (Cū aūt appropīquā ret tps p̄missionis quā p̄fessus fu erat deus abrahe) promittens a q;

semen ei9 seruiret ei in terra iudee-
gen-xv (Creuit pplus a multiplica
tus ē in egipto)-exo-j-a hec multi
plicatio mouit regē egipti ad affli
gendū pplm isrl ut minus possent
vacare gnationi a multiplicarivt
tētur ibidē (quoadusq; rex alius
rexit in egipto) Dicit em ioseph9 q
regnū tūc trāslatū erat ad aliā do
mū (q nō sciebat ioseph)-v-bnficia
q fecerat ioseph regno egipti (q ar
cūuenies)-v-frauvulent opprimēs
(genus nrm) primo subiiciēs du
ris laboribz: sed qz p hs nō fuit im
pedita ppli multiplio: precepit ob
stetricibz ut in ptu hebrearuz neca
rent masculos: sed qz nō fecerūt hoc
deū timentes p̄cepit ut masculi na
ti in flumen pi̇cerent-exo-j-a hs ē
qd dr (ut exponerēt infantes tē)-
(eodē tpe) Hic oñr stephan9 excu
sat se de blasphemia ostra moysen oñ
dens eū ppli fuisse liberatorē-a pri
mo pmīt ad hanc liberacōz moysi
dispositio-scdō ipsa liberatio-ibi-
Cū aūt-Circa pmū dr (eodē tēpe
natus ē moyses a fuit gratus deo)
qd appet ex hs qz deꝰ seruauit eū ne
perivet cū alijs pueris in fluīe (Et
nutritus ē tribz mēsibz in domo pa
tris sui) Vidit eū elegantē puez a
idō quantū potuit seruauit cū quo
usqz appebat periculū mortis non
solū pueri: hz etiā pentū occasione
ei9-a tunc eū emendauit p tectiom
diuine ponēs eū in fluīe inclusū tñ
in vasculo vitrio picē limito (Expo
sito autē illo in fluīe) modo dcō (su
stulit eū filia pharaonis a nutriuit
eū)-v-nutriri fecit sibi in filiū qz ad
optauit eū-a hec oīa hñtur exo-ij-
vbi diffusi9 ea exposui (a eruditus
est moyses in oī sapīa egiptioz)-
q sic noīatur qz primo viguit ī egi
pto humane sapīe studiū-ut ha-
bez-j-metha- (Et erat potēs in ver-
bis a opibz suis) ex quo pz eius dis
positio ad liberandū pplm de egip
to (Cū autē implerēt) Hic oñr de
scribit ipsa liberatio-a primo figu
ralis-scdō realis-ibi-a implett Cir
ca pmū dr (Cū aūt implerēt eius
tps-xl-annoz)-qd est tps virilis
etatis (ascendit in cor ei9 deo insti
gante (ut visitaret frēs suos filios
isrl) qui erāt in duā seruitute (a cū
vidisset quendā hebreū (iniuriaz
patiētē) ab egiptio-(vindicauit
eū) egiptiū interficiendo-a subdit dō
cū dicī (Estimabat autē intelligere
frēs)-v-hebreos (quō deus p manū
ipsius daret salutē illis) iam em dō
minus inspiraueāt moysi qz liberā
turus erat populū per ipsū de servi
tute egipti-a sic iam erat ostitutus
a deo tutor-a defensor populi-pter
qd nō peccauit vindictā illā faci
do-a illa liberatō pticularis fuit fi
gnum a figura liberacōis gnalis
totius ppli fienda p manū moysi
(Sed illi nō intellexerūt) quod de
clarat p factū sequens cū dicit (Se
quenti vero die appuit illis litigā
tibz)-v-duobz hebreis adinuicē pu
gnantibz-exo-ij-(a vocōsiliabat eos)
volens eos reducere ad pacē a ami
cicīā (qui autē iniuriā faciebat)-v-
repatus sup hoc (repulit eum)-v-
eius monitionē a incepationē-d-
(quis te ostituit principē tē)-q-d-
tu vsurpas tibi indebitā ptātem-
Ex quo patz qz iste nō intellexit qz
moyses essz ostitutus a deo tutor a
liberator ppli-Et qz iniurians ha-
bebat aliqs sibi fauentes-a itē sen
tientes: ideo supra dixit plurale-et
illi nō intellexerūt (nunqd interficere
tu mevis tē) illud qd erat secretuz
publicauit in tantū qz venit ad au
res pharaonis a q̄rebat occidē mo
ysē-exo-ij-ideo subdit (fugit autē
moyses in verbo)-v-ppe publicacō
nem h9 facti ne occideret (vbi gna
uit duos filios) manasses a effrai
de zephora vxore sua-exo-ij-(Exple
tis) Hic oñr describit moysi lega-
tio-secūdo legationis impletō-ibi
Hic edurit-Prima adhz in duas
qz primo scūs lucas facit ppositū-
scdō infert qdam cōmelatiū-ibi-

Hunc moysē. Circa primū primo describit tempꝰ legationis cū dicit (Et expletis annis. xl.) a fuga moysi de egipto (apparuit ei in deserto mōtis sina angelus) exo. iii. dicit quia apparuit illi deꝰ. Dicendū q̄ sm veritatē fuit angelus vt hic dicit sed quia ꝑsonam dei ꝛepñtabat: a in eius ꝑsona loq̄batur. ideo aliq̄n deus. aliquādo angelus noīatur ut dicit gregorius (in igne flamme rubi). Angeli enī apparent hoībus in corpoibꝫ formatis a q̄ tales apparicōes fiūt ad aliud fignificandū: ideo formātur sm ꝙuenientiā ad id qđ est figuificandū. Q ignē frequēter in sacra scriptura figuificat tribulatio purgans. ecclesiā. In igne ꝑbatur aurum a argētum a hoīes receptibiles in camino humiliacōis. ꝑpter qđ angelus apparuit in specie ignis ardentis: ꝙ nō ꝛburētur: ad figuificādum q̄ populus israhel in tribulatione egipti nō ꝛsumeret sed purgaretur: a purgatus liberaret (Moyses autē videns admiratus est) q̄ ignis arbōs nō ꝛburebat rubū qui de facili est ꝛbustibilis (a accedēte illuc ꝛba dñi). v. angeli loquentis in ꝑsona dei (Ego sum deus patrum vestroꝝ) qui coluerūt me: cetere gentibus ad ydolatriā declinantibus. (Tremefactꝰ est moyses). ꝑpter diuinā reuerentiā (Solue calciamēta pedum tuoꝝ). Modꝰ em erat antiq̄ tum a specialit hebreorū nō ingredi loca sancta pedibꝫ calciatis. Vñ et sarraceni adhuc tenēt hūc modū. nō ingrediunt locū diuini cultꝰ nisi discalciatis pedibꝫ: ut a fide diuinis intelligi (Locus em in q̄ stas terra scā est) ꝑpter apparicōem diuinā: ibi dē modo dicto (Vidēs vidi afflictōem populi mei) oculo pietatis a cū affectu miseracōis. ideo sequitur (Et descēdi liberare eos) Deo autem descēdere nō cōuenit nisi p affectū miseracōis sed angelo q̄ loquebat hñ ꝛpetit dñderea descēdere: ꝛm motū localem: eo mō quo motꝰ localis ꝛpetit angelis (Et nūc veni) ꝑmptꝰ obediendo m̄ (a mittā te in egiptū) ad liberādū ꝑplm. a sic ptz legatō miūcta moysi (hūc moysē) Hic stephanꝰ ꝛ iudeos infert coīrelariū de rebelliōe coꝝ. d (hūc moyquē ignoraūt) sic predictū ē. illē q̄ ꝛbū predixit hēbat oculos: q̄ idē dixerūt verbo vel saltē facto. ꝑpt ꝛba q̄ ꝛt hic in ꝑlī dicētes (Quis te ꝛstituit principē. hūc deꝰ primā ꝑma redēptorē misit) q̄ tñ nō erat ꝑncipalis in ꝛba facto ꝙ angelus apparēs in ꝑsona dei. iō subdit (Cuz manu angeli). v. cū ptāte ipsiꝰ a sic moyses erat illi tanq̄ minister ad iunctꝰ. p hāc autē rebellionē ꝛ moysē intēdit stephanꝰ notare iudeos de rebellione ꝛ xp̄m liberatorē totius mūdi de seruitute dyabolī: ut ex ꝑmi. ſ. eo. c. vbi ꝛa. cecidērūt eos q̄ prenūciabāt de aduētu iusti cuius uūc ꝑditores a homicide fuistis (Hic eduxit) Hic oñr describit impletio legacōnis iniūcte moysi Et diuidit in. du. ꝑtes. q̄ primo facit ꝑpositū. secō īfert coīrelariū ibi. cui voluerūt. Cir̄ primū ꝛt (Hic eduxit illos) sic erat sibi iniunctū (facēs ꝑdigia a sig̃ in ter. egip) sicut ꝙz a ꝑncipio. v. exo. vsq; ad finē. xi. (a in mari rubro) ut hētur exo. xiiii. (a in deserto) ut ꝙz in li. leui. nume. a deu. (Hic moyses) cui nos credē dicētis a debet (q̄ dixit filiꝫ israh) deu. xviii. (ꝑphetā vobis suscitabit deꝰ de frībus) qđ principalit intelligit de xp̄o ut ibidē dictū fuit Qui descēdit sm carnē de iudeis. (tanq̄ magnū audietis). v. legislatorē noui testamenti sicut ego sum veteris Sciendū tñ q̄ xp̄s nō dicit ꝑba q̄ tum ad cognicōez euangelicā. Nā ab instāti ꝛceptionis aīa xp̄i hūit claritatē diuine visionis: ꝙ ꝑ tanto ꝛt ꝑba fuisse in quantū ꝑba ꝛt ille q̄ annūciat remota: a cognicōne illoꝝ cū quibꝫ hītat. Xp̄s autē ante suā passionē fuit viator habitūs

cū ipsis ioh̄-j- Et denūciabat tñi
scendētia capacitatē intellect9 hu-
mani- Sicut dr ꝓpha luce-vij-ꝓphe
ta magn9 surrexit in nobis ꝛc̄ (hic
ē qui fuit in eccā) -v- in cognicōe he
breox- (Cū angelo q̄ loquebat in
monte sina) dans ei leges a māda
ta- utz exo-xix- a deinceps quasi p
totū (Et cū patribz vestris) quātū
ad -x- preceꝑ decalogi q̄ dedit audi
ente ꝓplo- exo-xx- (Qui accepit v̄
bavite dare vobis) Dicūtur autē il
la precepta verba vite: nō qr oferūt
vitā grē iustificantē ſm q̄ dicitur
ro- Nō iustificabit hō ex opibz legis
iustitia q̄ facit dignū vita eterna:
liz iustificarēt iustitia politica: sic
dictū fuit sup epl̄am ad ro- a gal-
ſz dicūtur verba vite- qr seruantes
ea nō incurrebant penā mortis cor
palis: q̄ trāsgressoribz infligebat
ſm dictū fuit gal- iij- sup illud- faci
ens ea viuet ī eis (Cui noluerūt) hic
ex dict̄ infert corrolariū de rebellio
ne iudeox ꝯ moysen a deū- d- (Cui
noluerūt obedire prēs nr̄i) sicut pz
in multis locis exo- a nui- (Et aūſi
sunt cordibz suis in egiptū) oñden
tes displicentiā q̄ in te ceperāt (di
cētes moisi) exo- xxiij- quid hic fa
cere voluisti ut educeres nos de egi
pto ꝛc̄- a in pluribz alijs locis hēt
file- a nō solū oñderunt hāc displi
centiā exitus: ſz etiā voluntatē reuer
tendi dicētes nu- xiij- Cōstituam9
nobis ducēa t̄ uertamur in egiptū
Conseqr̄ oñdit eos rebelles fuisse
nō solū moysi: sed etiā deo cū dicāt
(dicentes ad aaron) exo- xxxij- (Fac
nobis deos q̄ precedāt nos) In hoc
em̄ rebellabāt deo q̄ eos eduxerāt de
egipto a etiā moysi ei9 ministro cū
subdi² (Moyses em̄ hic ꝛc̄ Et vitu
lum fecerūt) qr aaron ad faciendum
coegerūt a aur̄ ei ministrauerūt (a
obtulerūt hostiā simulacro) q̄ debe
bat offerri soli deo (Conūtit autez
eos deꝰ a tradidit) -v- uertia tradi
ptis sit demonibz ꝓpter suā malicia
am (Seruire milicie celi) ſz nō legi²
esse factū tpe quo filij isr̄l fuerunt
in deserto: sed post ꝛc̄ intrauerūt ter
ram promissionis hoc multotiens a
multiplr̄ fecerunt- utz in ti- iudicū
a regū sp̄aliter in- iiij- a- ij- par- (si
cut scriptū est in libro ꝓphetaꝝ) -s-
xij- q̄ est vn9 liber ut declaratū fuit
ibidē (Nunq̄d victimas ꝛc̄) ſz scri
bit amos -v- a referr̄ prima ps h9
auctis ad tpus quo fuerūt filij isr̄l
in deserto- utz manifestet nō tñ per
ſz intelligēdū q̄ filij isr̄l nullas vi
ctimas: aut hostias obtulerūt deo
in deſto- qr leuit- ix- dr exp̄sse q̄ in
ſecracōe aaron a filioꝝ ei9 fuerūt plu
res hostie deo oblate- a filr̄ in dedi-
cacōe tabernaculi- ut h̄etur nu- vij
Sed ideo dr- qr pauce victie fuerūt
tunc oblate- Vñ dicit ra- sa- sup illud nu- ix- fecerūt filij isr̄l phase ꝛc̄
q̄ toto tpe quo in deserto fuerūt ñ
fecerunt phase nisi illud tñz: ad tñ
erat solemnitas principalis a pre
ceptū erat- xij- exo- ipsum quolibet
anno fieri - a ideo si fuit sic omissa
in illis quadraginta annis multo
magis sacrificia que precipiebant
fieri in solemnitatibz a in diebꝰ mi
nus solemnibz- Fuit em̄ cū populo
sup hoc dispensatū a dō propter in
certum motū nubis sicut a de arā
cione que gene- xviij- precipit fie
ri vij- diea tñ oīssa fuit q̄diu ꝓpls
fuit ī deserto: utz iosue- v- (Et susce
pistis tabernaculum moloth ꝛc̄)
Istud refert ad tpus iudicum et
regum: ut ostensū fuit amos- v- a
pendet in fine huiꝰ autoritatis (Et
sidus dei vestri remphā) id est idu
ferum siue stellā matutinā vt dicit
glosa que pre ceteris stellis a plu
ribus adorabat ꝓpter eius pulchi-
tudinem (figuras) -v- imagines di
uersas (quas fecistis vobis adoras
re eas) id est ad adorandum eas-
(Et transferā vos in babilonē) ꝓp
ter illud pcīm̄ a transgressionē ex
quo pz q̄ ydolatria de qua loquit
hic amos ꝓpheta fuit causa capti-
uitat̄ iudeox de terra sua- a ſz fuit

ꝑfecta post ingressū hui⁹ terre a
marie tpibus regis. Amos. v. dici
tur. Migrare vos faciā trās damas
cum. v. vltra damascū vel longius a
terra vīa q̄ sit damascus. Babilō
autē plus distat a iudea. nā dama
scus est ꝑpe terminū iudee. vel ste
phan⁹ posuit in babilonē. q̄ iudei
duarū tribuū fuerūt trāslati in ba
bilonē. ut p⁹. iiij. Re. vltimo. Judei
vero decē tribuum fuerūt trāslati ī
terrā assirioꝝ. iiij. Re. xviij. et trāsla
tus ad illā est p damascum. a ideo
ad exprimendū vtramq; captiui
tatē que inducta fuit ꝑ tres idolatri
am. amos scripsit vltra damascū.
Stephan⁹ autē eodem spū loquēs
dixit (in babilonē. Tabernaculuꝝ)
Conseqnter stephan⁹ se excusat de
blasphemia ꝓtra templū. ꝓfitens il
lud ordinacōe diuina fuisse factū.
a primo loquit̄ de tabernaculo mo
ysi. Ad cuius similitudinē quantū
ad aliq̄ templū postea fuit factum
Dicit ꝙ (Tabernaculū testimoīi fu
it cū patribꝫ nr̄is in deserto. sic̄ dis
posuit illis deus. put p⁹ exo. xxv.
(q̄s a induxerūt suscipientes prēs
nr̄i cū iesu). v. cū iosue qui erat dux
populi (in possessionē gentiū). v. in
tra terrā chananeorū (q̄s expulit
de⁹) Illud em̄ fuit magn̄ factū virtu
te diuina q̄ humana (vsq; in dies
bus dauid) supp̄ fuit illud taberna
culū in terra illa. nā primo posituꝫ
fuit in silo. ut h̄etur iosue. xviij. et
inde postea trāslatū in terrā philis
timorū. j. Re. v. a inde reductū in ē
ram israel. j. Re. vj. a inde pluries trās
latū de loco ad locū ꝑpter guerras.
(vsq; in diebꝫ dauid). qui transtu
lit in ihrlm archam dn̄i. volens ei
edificare templuꝫ. ut habet. ij. Re.
vij. Sed dn̄s distulit edificacōnem
templi vsq; ad tps salomonis filij
sui. ideo dic⁹ (qui inuenit grām) a
p⁹ lrā vsq; ibi (Sed nō excelsus in
manufactis habitat) q̄ est incom
prehensibilis a natura spūalis. hō
autē addit beatus stephan⁹ ad re
mouendū errorē aliquoꝝ iudeoꝝ
existimātiū q̄ deus hītaret in tem
plo sicut homo in sua domo. ex h̄ q̄
ꝑ idatoriū q̄s erat in tēplo dei se
des dicebatur. sicut dixi plen⁹ exo.
xxv. a. ad ꝑpositū induc⁹ autoitas
ysa. lxvi. (Celū mihi sedes ē). hec
ē locutio metapho. ad designādū de
um eē. p̄tem esse. vbiq; eē in celo
a in terra. Sibi em̄ nō ꝙpetunt cor
pis lineamēta. ideo subdi⁹ (quā do
mū edificabit̄ mihi). s. ad hītan
dū mō predcō. q. d. nullā. h̄ tm̄ ad
h̄ q̄ ibi fiat oblatio deo orōnū a sa
crificioꝝ. vt dixit salomō. iij. Re. viij
(Aut quis locus requiecōis mee) q̄
si. d. nullus alius a me q̄ deus requies
cit in seipso. q̄ p seipsum est btūs.
(Dura ceruice). Hic oñr excusat se
stephan⁹ de blasphemia ꝫ legē ꝙfi
tendo eā scām a a deo datā. a vetꝫ
quēdo in suos adūsarios blasphei
am. eo q̄ eā multi p̄r violabāt a h̄
ē q̄d dicat (Dura ceruice). v. obstina
ta mēte (a incircūcisis cordibꝫ) a vi
cijs a sordibꝫ (a auribꝫ) a blasphe
mijs a detractionibꝫ (vos sp̄ spūisā
cto resistitis) loqnti in moyse a p⁹
phetis (sicut prēs vr̄i). ut⁹ ex predi
ctis (quē ꝑphetar̄ nō p̄secuti fuit pa
tres vr̄i) q. d. valde pauci (a occide
runt eos). s. ꝑphetas. ut⁹ de zacha
filio ioiade. ij. pali. xxiiij. a ysa. ut
dictū fuit in principio ysa. a amos
ut dicit ihero. in plogo. a multis a
lijs locis (q̄ prenūciabāt de aduen
tu iusti). v. xp̄i. qui dicit̄ iust⁹ anto
nomatice. Vñ dicit ra. sa. q̄ vniuer
si ꝑphete nō sunt locuti nisi ad dies
messie. s. principaliter (cuius vos nūc
ꝓditores) cū iuda tractando (a ho
micide fuistis) ei⁹ crucifixionē pcu
rando (qui accepistis legē in dispo
sicōe angelorū) q̄ data fuit p ange
lum in ꝑsona dei loquentē ut ē pre
dictū (a non custodistis) q̄ irrituꝫ
fecerāt māndatū dei ꝑ ꝓpr̄ tradicōs su
as. math. xv. (Audietes) Hic vlti
mo po⁹ ipsi⁹ stepha lampidatio in
iusta. a ꝓ⁹ ei⁹ pacā ꝑcā. ibi. et la-

Circa primū dicit (Audientes aūt hec dissecabant cordibz suis) qr nō hēbant vōem intficiendi cū. a tamē oībus modis intficere volebant. a sic dissecabant intrinsecus. qr passio p̄ualens discrepat a vōne. (a stridebāt dentibz suis) sicut canes rabidi (Cū aūt esset plen9 spūsancto) hec ei plenitudo fuit augmētata in mētirio qđ ē act9 caritatis p̄fecte (intēdens in celū) vbi fiduciā suā collocauerat (vidit gl̄am dei) ad cōfortationē suā ex grā speciali (a ihesū stantē). ꝟ dicit ad affirmandā ei9 resurrectionē. a qr tales visiones fiunt fm quemētiā ei9 qđ significat ut predictū ē. ideo stephanus vidit ihm stantē ad designandū qr erat paratus ad ei9 roborationē. qr stare p̄priū ē diuinitatis in prelio. sedere vo p̄priū ē iudicātis vel regnantis p̄ter hoc mar. vl. vbi describit regnū xpi ꝟ sedere a dextris dei. (Ecce video celos apertos). de modicōe h9 visionis plen9 dicit in fine h9 ca. (Exclamātes aūt voce mag̃) ne audirent stephani verba (continuerūt aures suas) ac si essent blasphēatoria (a impetū fecerūt) nō vōne ꝟ furia moti (a eiectes eū ex ciuitatē. lapidabāt) tanq̃ blasphemū (a testes deposuerūt vestimenta sua) ut expeditio9 a celeri9 eū intficerent (a lapidabant) Hic nōr ponit beati stephani p̄fecta paca. a p̄ia ex ei9 intencōe ad deū. ibi. Inuocantē a dicentē. dñe ihu suscipe spūm meum scdō ex eius benigna descensione ad primū actu intficientē ipsū cū ꝟ (positis genibz) ut in orādo modus essꝫ deuot9 (Clamauit voce magna). qr procedebat ex affectu magno ad primor salutē (Ne statuas illis ꝟ pctm) reseruando eis penaz eternā. ꝟ da eis p̄miam. In aliq̃bz libris subdit qr nesciunt q̃d faciūt sed nō ē de textu. nec ē in libris correctis. Ssti ea saltē pro pte magna magꝫ fuerūt moti passione q̃ ignorātia. Ignorātia autē multor cā

ta erat ex precedēte malicia. s. ex odio a inuidia ō xp̄m ut dictū ē sup c. iij (Et cū ꝟ dixisset) ex feruore caritatis fm dictū saluatoris matth. v. Orate p̄ sequentibz a calūmiantibz vos (obdormiuit in dño) nā ei9 aīa sanctissima absorpta fuit in abisso supne caritat. Circa predicā dubitat vtr visio bti stephani predicta fuerit mental aut imaginaria vel corpal. et dicūt alii q̃ tm fuit mētalis. ita q̃ ex spāli grā fuit cōcessū stephano videre nō solū hūanitatē xp̄i. sed etiā diuinitatē sicut et paulo. de quo dicit btūs aug. ad paulinā de videndo deo q̃ sibi fuit cōcessū videre diuinā essentiā eo q̃ erat doctor gentiū a modi q̃ fuit doctor iudeor. a ꝟ videt dicere quedā glosa sup locum illū. q̃ talis est. quidam eloq̃or. alii ī hac vita detēti mūdana dicit hic stephan9. a paulus ad tertiū celū raptus. Sed ꝟ dictū nō videt bñ consonare dictis scōrum a doctor. q̃ coniditer dicūt q̃ talis visio nō est successa alicui in vita p̄senti tenti sensibz exterioribz nisi xp̄o. Vñ a paulus non dicit deū sic vidisse nisi in raptu ab istis sensibz. Stephan9 aūt videt tunc nō fuisse raptus. ꝟ magl̃ tens sensibz utpote loqns iudeis audientibz. p̄t q̃ dicūt q̃ fuit visio imaginaria. ita q̃ in ei9 imaginatiōe fuerit effigies diuinitus formate ad repñtandū deū a hoiem xp̄m. fuit psa. vi. ysay. vidit dñm sedentē sup solū excelsū a seraphin stātia ex vtraq̃ parte ibidē fuit plen9 declaratū. a mēte ognouit stephan9 signatū illud repñtationis. a sic quantū ad hoc nō solū fuit imaginaria. ꝟ etiā cū ꝟ mentalis. fuit tamē p̄phetis. ut plenius dictū fuit in libro p̄s. a nō ē dubiū q̃ illo mō potuit fieri. ꝟ ex modi loqndi scripture videt q̃ fuerit corporalis. qr dicit in textu. Cū esset stephan9 plen9 spiritu. scō intendēs in celū vidit gl̄am dei etc. Cit qs aliq

dixerunt q̄ visus stephani a dō fortificatus fuit in tantū q̄ vidit ibm
-s. exītem in celo empireorcelos a-
cutevisus penetrādo. Sed ꝫ nō vi-
detur bene dictū q̄ supponēvidetur
q̄ visus fiat extramittendo ab ocu
lo a nō intus suscipiendo ab oculo
qđ improbat pbs libro de sensu et
sensato. ꝓpter qđ sine preiudicō vi
det pbabilius dicendū q̄ a corpe
xpi exītis in celo fuit immutatus
oculus stephani ad visionē humanitatis xpi. nā in ptāte eius est q̄
corpus suū sic videat alonge. sicut
de ꝓpe. a forte idem ē de aliquo cor-
pore glōso. q̄ totalit est aīme sub
iectum. ꝓpter qđ videt q̄ ad nutuz
eius possit immutare visū mdīnter
alongea ꝓpe. sicut in ptāte eius est
q̄ immutet visū in ꝓpria vel alia ef
figie. sicut dicit de corpe xpi glōso
Lu. vlt. De itatē vero nō potuit vide
re isto mō. sed sicut in visione ima-
ginaria formant in virtute imagi
tiua aliqua effigies ad repñtandū
deū. ut dictū est. ita exterius ꝑ di
uinitus formari ad immutacōz cor
poralis oculi. fiet suo mō fit in appiti
one angelor. qñ appent in corpori
bus assumptis. q̄ corpaliter vident. -
ita aliq̄ effigies corpal̄ ñ a deo assū
pta. q̄ formata ꝑ ipsū repñtat oculo corpali a fiet pbabilit absq; alia
assercōe ꝑ dicta q̄ sic fuit in visiōe
beati stephani. mentalit tñ cognouit q̄ illa effigies non erat ipsa dei
tas. misi tñ repñtative. a huic mō
dicendi concordat lra cū dicit Ecce vi
deo celos apertos. a filiū hois stantē
a dextris dei. nō sic intelligēdo q̄ ce
li fuerint diuisi cū sint incorruptibiles. sed q̄ sic dare vidit. ac si nullū
esset obstaculū intermediū. Vnde
dicit quedā glo. q̄ hec visio non fuit
facta p reseracōez elementoꝝ. a sub
elementis hic intelligunt etiā corpora celestia.

Capitulū Octauum

Saulus aūt erat). Postq̄ descripta ē stephani psecutio
singularis. hic oñr describit
ecclie psecutio gñalis. et q̄ habuit
ortū ex psecucōe stephani. ideo ad
ipsam fit ꝺtinuatio cū dr. (Saulus
autē erat ꝺsentiēs neci eius). a p cō
seqñs peccati pticeps. sm q̄ dr. ro-
j. Qui talia agūt digni sūt morte
nō solū q̄ faciunt ea. sed etiā q̄ ꝺsen
tiūt facientibz. a subdit de psecucō
ne eccle cū dicit (Facta ē aūt in illa
die). i. in illo tpe. q̄ psecuꝰ pūbus
diebz durauit (a oēs discipuli dispersi sunt) sm q̄ dixerat saluator. ma
tth. x. Cū vos psequunt in ista ciuitate. fugite in aliā (preter aplos).
Isti erāt pncipales a firmiores ꝓpter qđ remanserāt in psecucōe ne ex
fuga coꝝ crederet fidē catholicā nō
habere firmū fundamentū. Consequent interpolat beati stephani sepultura q̄ supra fuerat omissa cum
dr. (Curauerūt stephanū). i. decenter
sepelierūt (viri timorati). i. timētes
deū. inter quos gamaliel fuit princi
palis. ut ht̄ur in legenda de inuencōe corpis scī stephani (a fecerunt
planctū magnū sup eū) sm morez
iudeoꝝ. ut ht̄ur gñ. vl. de morte ia
cob a in li. nūi de morte aaron a ma
rie. a deutro. vlt. de morte moysi. a
in multis alijs locis de morte nōbilium psonaꝝ. Illi aūt q̄ sepelierūt ste
phanū erāt ꝺuersi de iudaismo. et
ideo tenuerūt morē pīnum. Consequent reuertit lucas ad scribendū
psecucōez eccie. d. (Saulus vo deuastabat eccām) mitēs ea annihilare
(trahens in custodiā). i. in carcerē
Nō dicit q̄ interficeret. q̄ sicut dicit
glo. deus manuipli9 preseruabat.
ne sanguine innocentiū polluerent.
Et q̄ sicut dicit augl. deus adeo oīpotens est a bonus q̄ de malis elicit bona. ideo de ista psecutione elicuit bonū dissemināciōis fidei catholice. ꝓpter qđ subdit (Igit qui dispersi erant ptransibāt). diuisas ciuitates (euāgelisātes vbū dei) iudeis

bītantib9 in ciuitatib9 illis-ut ha
bet-ſ-xj-(Philipp9 aūt) Postq̄ lu
cas p̄secutus ē de primo dyacono
-ſ-de stephano-hic oñr p̄sequit de
philippo:q̄ pmiſ scōs-vj-c- Et di
uidit in-d-qz primo po2 predicatō
philippi-scdō cōuersio sauli-ca-ix-
Prima adḣ in tres-qz p̄mo descri
bit scūs lucas ei9 predicacōez in sa
maria-scdō describit ei9 predicacōz
ethiopi in via-ibi-Angel9 aūt-ter
cio in terra maritima-ibi-philipp9
autē-Pria adḣ in-d-ſcā p̄mo ad
predicacōz philippi p̄mo pmi2 mk
toz uersio vera-scdō vmi9 ficta-ibi
Vir autē quidā-Circa primū dic2
(Philipp9 aūt) q̄ cū alīs gp̄t p̄secu
tionē exiceāt de ihrlm (dñens ī ciui
tatē samarie) qz tpe regū fuerāt me
tropolis in regno decē tribuū-(pre
dicabat illis xp̄m) bītantes ei ibi
erāt p̄tim iudei-recepant em̄-v-li-
bros mopsi fict a saducei-(intende
bāt aūt turbe hīs q̄ a philippo di
cebant2) de xp̄o (vnanimit audien
tes)-v-uel ētenta deuote-a subdit
vō (Et vidētes signa q̄ faciebāt)-v-
miracula diuine virtutis declarati
ua in testimōiū veritatis a philip-
po predicāte-(multi em̄ illoz q̄ ha
bebāt sp̄us immūdos)-v-obsessi a
demonib9-(clamātes voce magna
exibāt)-ſ-demōes coacti v̄tute xp̄i-
Et ne diceret q̄ ḣs fieret v̄tute supe
rioris deōnis sicut dictū fuit de xp̄o
lu-xj-in beelzebub p̄ncipe demoni
oz ejcit demonia-iō subdunt alia
miracula q̄ nō p̄nt fieri nisi virtute
dīna:cuiusmodi ē curatio paliticō
rūa claudoz subita cū dr (multi āt
Factuz est g̊ gaudiū magnū in ci
uitate illa) de veritate cognitōe ea di
ctoz curacōe (Vir aūt) Hic oñr de
scribit vmi9 uersio ficta cū dicit-
(Vir aūt quidā erat noīe simon)
omunit dicit a doctoribz q̄ iste fue
rit simon magus q̄ postea multū re
sistebat petro a paulo rome predi
cantibz-a ideo dixi q̄ eius uersio
fuit ficta-qz si et ad hōrā vera fuit:
tñ ad vomitū redijt (Qui ante fuit
in ciuitate magus)-v-phūs ut dicit
aliq̄ a magnitudine scie sic dict9-sic
a illi qui venerūt adorare xp̄m na
tum-matḣ-ij- Sed huic deō otrari
atur qđ subdit (seducens)-v-extra
uiā veritatis ducens qđ nō est phi
losophi cuius ēt p̄ncipiū amare verita
tēa decere-primo ethicē-sed ēt p̄ncipiū
hōis arte magica vtētis (dicens se
esse aliquē magū)-ſ-gp̄hetā vel xp̄m
Vndea ioḣ-iiij-dicit q̄ samaritani
sicut a iudei expectabant xp̄m-Vñ
dixit illa mulier samaritana- Scio
messias venit qui dicit xp̄s-cum ḡ
venerit ille annūciabit nobis oīa
ideo subdit-(dicentes hec ē virtus
dei) a sic loquit aplūs de xp̄o-j-co
rin-j-Predicam9 xp̄um dei virtutē
et̄ (Attendebāt autē eū) credētes ei
(gp̄t hoc q̄ multo tpe magicis suis
artib9 demētasset eos)-v-mētes eo
rū a veritate alienatḣ Ex quo p̄z q̄
supradictus est mag9 a magicis ar
tibus (in noīe xp̄i baptisabātur)-
Hac ei forma vtebat ecclesia p̄mi
tiua vōmibus dictis supra-ij-cap-
(Tunc simō a ipē credidit)-ſ-sicut p
si vere:hoc tñ fuit tm̄ ad hōrā (a qui
baptisatus essḣ adherebat philip-
po) a subdit vō (Vidēs etiā signa a
virtutes marias fieri et̄) Dicit em̄
ab aliquibz a p̄babilr q̄ ad ḣs faili
aritatē philippi q̄rebat-ut p ḣs ose
qui posset virtutē seu artē sibi fac
endi-Vña infra dicit q̄ obtulit pe
cuniā apostolis: ut p impositionē
manuū posset dare donum spiritus
sancti in signo visibili-Ex quo vi-
detur q̄ nō fuit cōuersus vere:sed fi
cte tm̄ (Cū audisset) Descripta pre-
dicatione philippi-Hic osequēter
describit collatio sp̄ūsancti-Circa
qđ sciendū q̄ philipp9 erat tm̄ dy
acon9-p̄ter qđ licet possḣ baptisa
re:non tm̄ man9 imponēre:nec p ose
quens donū sp̄ūsancti in signo vi
sibili dare-ḣs em̄ p̄tinebat ad apo
stolos Vndea soli epi qui sunt suc
cessores eoz-xxj-di-in nouo testa-

manꝰ imponūt. ꝓpter qđ philippꝰ
significauit apłis ut aliq̄ eoꝝ veni
rent ad samariama supplerēt illud
qđ ad eius officiū nō spectabat. et
ħ est qđ dicit (Cū audissent apłi)
ꝛc̄ꝛ. a pz lrā vsq; ibi (Rondū ei in
quem q̄ illoꝝ veneāt). s. in signo vi
sibili: venerat tn̄ in eis inuisibilit
ficā a mō in baptismo (Sz a baptisa
ti tn̄ erant in noīe dn̄i ihu) Hec di
ctio tn̄ nō est determinatio hꝰ qđ ē
in noīe dn̄i ihu: excludēdo alias du
as psonas: sed magł includunt in
eo: ut dictū est supꝝ. ꝓpter qđ li tn̄
est magł determinatio hꝰ: sed bap
tisati erāt tn̄ sic q̄nō receperāt im
positiōez manuū. iō subdit (tūc im
ponebāt ꝛc̄ꝛ. Cū vidisset). Hic añr
pmꝰ simois incepatio. volebat ei
emere ptātem dandi spūscūm im
positiōe lucri iñ recipiēdi. ꝓt qđ ab
ipso noiatur vicū simonie q̄ aliq̄s
vendit a emit spūalia. Et pz lrā vsq;
q̄ ibi (nō est tibi ps neq; sors ī ser
mone isto). v. in hac ptāte. s. ut spūs
scūs det p impositiōez manꝰ tue (coꝝ
eñ tuū non ē rectū corā dño) virtu
te eñ dei revelātis videbat intima
sui cordis. (in felle ei amaritudis)
v. in nequicia intētionis q̄ fac̄ ama
ritudinē culpe ducit ad amaritu
dinē gehēne. (precaminiwos p me
ꝛc̄ꝛ) hoc dixit magł timore ductꝰ pe
ne q̄ amore grē (Et illi quidē testi
ficati: a locuti sunt verbū dei) ad cō
firmationē credentiū (redibāt in ihe
rusalem) nō ociosi ꝫ in via p ciuita
tes predicādo verbū dei (Angelus)
Posita predicacōe philippi ī sama
ria. Hic añr ponit eiꝰ predicatio in
via. a ħ ethiopi de ihrlm in terraz
suā reuertēti. Et diuidit in v. ptes
q̄ primo ponit philippi predicatō
secō ethiopis occursio. ibi. Et dum
ireāt (Circa primū dz (Angelus aūt
ꝛc̄ꝛ. vade ꝑ meridianū). Ethiopia
eñ ē in plaga australi respectu ihe
rusalem (ad viā q̄ descēdit ab iheru
salem in gaazm). Iherusalem eñ
est in loco altiori q̄ sit illa gaza (ħ
est deserta) Gaza eñ vetus fuit om
mino destructa. a postea ciuscdē noi
mis fuit edificata: in alio tamē situ
Via autē illa transibat per gazam
deserta. a nō per gazā de nouo edifi
catā. ideo ad dīam illius dr. (hec ē
deserta) (Et ecce vir ethiops eunu
chus) p hoc autē q̄ dicit vir: designat
eunuchꝰ nō ex prescisione mē
broꝝ genitaliū: sed castitate a tōe
state moꝝ. sm q̄ dicit saluator ma
th. xix. Sunt eunuchi qui se castra
uerūt ꝓpter regnum celoꝝ (Qui erat
sup omnes eius gazas) Erat ei eiꝰ
thesaurarius. a sic gaza est hic no
men appellatiuū. supra vero est no
men ꝓprium ciuitatis exūtis in ter
ra philistinoruz. ut hētur. j. Re. vj.
(Venerat adorare in ihrlm) Multi
em̄ gentiles ex deuocōe veniebant
(adorare) deum (in ihrlm). ut habe
tur iohis. xij. vel forte iste erat con
uersus de gentilitate ad iudaismū
qđ videtur ex eo quod subdit. (Le
gensq; ysayā pphetā) sicut erat eo
etus a iudeis. sicut a multi laici ex
deuotione dicunt horas canonicas
in latino q̄uis nō intelligant. cete
ra patēt vsq; ibi (tanq̄ ouis ad oc
isionē ꝛc̄ꝛ) qđ scribit psa. liij. et in
telligit ad lrām de xpō. sicut ibidez
diffusius dictū fuit q. cū verbo vno
possit aduersarios omnes ꝓsteruēz
pmisit tn̄ se ad occisionē duci. (Et
sicut agnꝰ coram se tondēte obmute
scet ꝛc̄ꝛ) q. verba iniuriosa ꝓ iniuri
is nō reddidit a cū false accusare² co
rā prlato tacuit. matth. xxvij. (In
humilitate iudicū eius sublatū ē)
psa. liij. sic hētur de āgustia a de iu
dicio sublatus ē q. sic ibidē fuit ex
positū (de angustia). s. mortis (a de
iudicio). q̄ oēs decedētes ex diuina
sma detinebant in limbo. (sublatꝰ
ē) p potentiā sue resurrecōis. a eodē
mō exponēda est hec lrā (in humili
tate) v. p mortē quā humiliter su
stinuit in hūanitate assūpta. phił.
ij. Exinaniuit semetipsū fac. obe. vs
q̄ ad mortē. (iudicū eius). v. sma

diuina q̄ sua erat inquantū deus (sublatū est) qz xp̄o resurgēte sācti qui erant in limbo detenti inde fuerunt sublati (Gr̄ationē eius quis enarrabit) ⁊ multiplicacōz fideliū q̄ regnantur in xp̄o per baptismū (qm̄ tollet de terra vita eius) ſ. per mortē. a in ꝑ redditur cā multiplicationis fideliū. Jo. xij. Nisi grā frumenti cadēs in terrā mortuū fuerit ipsum solū manet &c. Cetera patent vsqz ibi (Et incipiēs a scr̄ptura ista) q̄ de xp̄o ad lrām ē intelligenda ut declaratū fuit diffusi9 psa. hij (Et dū irent) Hic oñr describit ipsius eunuchi vera uersio p ꝑ qbaptismū deuote petijt a fidelt suscepit. a pz lrā vsqz ibi (Sp̄us dñi) ⁊ sp̄ūsanctus vel angelus q̄ in scriptura sp noīatur sp̄ūs. P ꝑ aūt qđ dr sp̄ūs dñi absolute intelligit spiritus bonꝰ. qñ aūt fit sermo de sp̄ū maligno exprimit. sicut pz. j. Reg. xvi. Sp̄s dñi malus arripiebat saul (rapuit philippū) ab aspectu eunuchi ad confirmacōz sue fidei. Per hunc raptū cognouit philippus a deo missū specialiter ad ipsū informandū de fide a baptisandū. ideo subdit (Ibat em̄ p viam suā gaudens) de veritatis cognitōne a baptismi susceptōe (Philippꝰ āt). Hic oñr describit predicatio philippi i terra maritima. terra em̄ philistiorum in q̄ est azotus dauditur mari mediterraneo in pte occidētali. (et ptransiēs euangelizabat ciuitatibus cunctis) ⁊ iudeis hītantibz in illis q̄ fuerāt dispsi a tpe regt antiochi (donec veniret cesaree) q̄ est ciuitas supra mare mediterraneum sita. sicut pz in descriptōe terre sce.

Capitulum Nonū

Saulus autē) Premissa predicacōe philippi. hic oñr describit uersio sauli de qua mentio facta fuerat breuit in principio precedentis. ca. Et diuiditur in tres ptes. qz primo describit eiꝰ uersio miraculosa. scdō uersi generatio gratiosa. ibi. Erant autē. tercio regnati predicatio virtuosa ibi. Fuit autē Conūsus autē fuit i actu psequēdi xp̄m. a xp̄s ipsū da ritate excessiua excecāte corpalt a ad terrā psternente in voce sēibi loquēte. xp̄e qđ hec uersio fuit miraculosa. a cā solemnisat ecclesia. non sic autē uersionē alio rum scōz q̄ fit tm̄ p inuisibilē gratiā. Primo igit ponit psecutionis actus cū dr (Saulus autē adhc spirans) ⁊ exvehementi sp̄ū ignē pse cucōis in sca in alijs accendēs ostra ecclesiā (minaz) in verbis iniurioſ (a cedis) ⁊ in verberibz a flagellis (in discipulos dm̄) ⁊ ostra credētes in xp̄m. qz tunc dicebant discipuli qz nondū noīabant xp̄iani: ut habetur j. xj. (Accessit ad principē sacerdotū) nō vocatus: ꝑ se ingerens vol̄itate nocendi inflammatus (a petijt ab eo epl̄as) ut ex eiꝰ auctoritate magt posset fidelibz no cere (in damascū) ut ibi psequetur credētes sicut fecerat in ihrlm. cetera patēt vsqz ibi (Et subito) vbi pom̄ eius illustratio a pstratio. excecatō a vocatio cū dr (a subito circūfulsit eum lux de celo) sicꝰ solet fieri in ciuis cacōe a fulgue (a cadens in terrā) pre stupore a ammiracōe (audiuit vocē) auditu corpis a mētis (Saule Saule) Hec duplicatio fit ad magis mouendū eius attencōz (quid me psequris) in mēbris meis q̄ pse queba. saulus a nō xp̄m in ppria p sona q̄ sedebat ad dexterā gl̄osus ideo subdi. (Dux ē tibi ostra stimulum recalcitrare) ⁊ potētiori te insopabiliter resistere. iō subdit (Et tremēs ac stupens) de cognita xp̄i ptāte quē ante nō credebat in celo regnare: ꝑ magis ut falsū pphetaz cū dānatis esse (Dñe quid me vis facere) q. d. ecce nūc paratus sū tibi in oīb⁹ obedire (a dicet tibi quid te oporteat facere) nō statī pfecte ut docaut. nā sic in cognicōe naturali

fit p̄cessus de impfecto ad pfectū. Vña pueri primo vocāt oēs viros prēs a oēs frias mrēs. postea dist̄i guunt ꝓpriū prēm ab alijs viris a mrēm ab alijs mulieribz ut dr̄ pri⁹ phificor. ita freqñr fit in cogmicōe supnaturali: ꝫ tñ nō puenit ex impotētia dei. qr̄ posset totū fier̄ in vno instanti reuelare. (Stabāt stupefā audientes quidē vocē). s. pauli. nō aūt xp̄i. ut h̄etur ff. xiij. ca. (Et quia mecū erāt lumen quidē viderūt) vocem aūt eius nō audierūt q̄ loq̄batur mecū. Sz qr̄ audierāt pauli dicētem. Quis es dñe. q̄o me vis facere: a nō videbāt aliquā p̄sonā qui diriger̄et sermonē. ideo stabāt stupefacti. cetera patēt vsq; ibi (a eāt tribz diebz nō videns). s. visu corporali: videbat tñ visu mentali. qr̄ sz doctores cōmuniť in isto triduo fuit raptus vsq; ad tertiū cēlū. a habuit illā excellentē visionē q̄ h̄etur j. cor. xij. quā exposui ibidē diffuse. (Et nō manducauit neq; bibit) sustentatus illa visione. sic a mopses. xl. diebz in monte. (Erat autē) Hic dñr pomť pauli ouersi regnatio p baptismū. ad q̄d agendum mittiť anamias cū dr̄. (Erat autē q̄dā discipl̄s). de iudaismo ad xp̄m ouersus: sciaa vita famosus. ut habet ff. xxij. Cetera patēt vsq; ibi (et q̄re in domo iude) hospes em̄ pauli iudas vocabatur (tharsense). v. de tharso oriundū. illuc em̄ p̄ pauli trāslatus fuerāt de iudea a ibi creuerat in ptātea fama. sic dictū fuit s̄ j. thi. vlti. (Ecce em̄ orat) Est em̄ orō mentis elevatio in deū. ff fuerat autē vsq; ad tertiū cēlū raptus. et ex illo raptu egressus grās dō agebat (a vidit) in reuelacōe dñi (viz anamā nomē) ita q̄ reuelatio fuit facta nō solū de p̄sona: ꝫ etiā de ꝓpo nomē (introeuntē a imponentē sibi manꝰ) Hec autē impositio nō fuit fict⁹ illi de qua dr̄. ca. precedēti q̄ p impositiōez manuū apl̄or. data fuit spūssancti in signo sensibili: ꝫ erat ad curationē corpalem. sic de beato laurentio legitur q̄ ponebat manꝰ sup̄ cecor. oculos a illuīabantur. nō em̄ apl̄s iste erat anamias (Respondit autē anamias) se excusādo eo q̄ saulus erat famosus in persecucōe credentium in xp̄o (Vade q̄m vas electōnis ē). v. spāliter vas electū grēa scie ostentiuū (ut portz nomen meū) opea predicacōe. sic patebit in seqñtibz huiꝰ libri (Ego ei oñdam illi) p effectū (quanta oportebit eum p nomē meo pati) qr̄ p mlt̄as tribulacōes or̄ trāsire ad regn̄ ut h̄etur ff. (a abijt anamias) ad exequendū dn̄i mandatū (a implearis spūsancto) p augmentum grē in baptismo (a ofestim ceciderunt ab oculꝭ eius tanq̄ squame). v. macule albe et dure. sic sunt squame piscium que causate fuerāt in eo a lumine excessiuo ipsū excecante (a surgēs baptisatus est in nomē xp̄i) (Et cū accepisset cibum: ofortatus est) duplici ofortacōe. s. spūa corpore (Fuit autē) Hic dñr pomť ipsiꝰ sauli baptisati ostans predicatio a sedō ex ꝫ insurgens ostra eū psecutio. ibi. Cum autē. Circa primū dicitur (Et otinuo ingressus in synagogas predicabat dn̄m ihm) statī post baptismū Ex quo p; q̄ doctrinā euangelicā nō hūit ab hoīe ꝫ a deo. sic ipse dicit gal. j. (Stupebāt autē oēs qui) ex tāta mutacōe sibi ta p quā atrocissimꝰ fidei catholice psecutor fact⁹ fuerat cōstātissimus eiꝰ predicator (saulus autē multo magis ualescebat) p cedēs semp de bono in melius (affirmans quō hic est xp̄us). v. q̄ ihs nazarenꝰ est vere xp̄us in lege a pphetis p̄missus qđ declarabat p scripturas ve. test. quas primo didicerat a gamaliele: a postea multo p fectius a deo illustrāte (Cum autē) Hic oseqñter pomť orta ō eum psecutio cū dicit. (Cū autē oplerent̄ dies multi. ꝛc̄) Notandum autē ad intellectuz sequentiuz q̄ ille saulus nō statī pꝰ

p. j.

baptismū suū iuit de damasco ī ihe
rusalem sicut ipē dicit gal.j. sed p⁹
us abijt in arabiā q̄ lustrata p̄di
cando reūsus est damascū. deide p⁹
annos tres ascēdit in ihrlm videre
petrū a māsit apud eum diebz. xv.
Vtz aūt psecutō mota ō saulī ī da
masco de q̄ fit ħ mētio fuerit fcā qñ
p⁹ fuit ī damasco p⁹ ei⁹ baptismū
vel qñ ibidē redijt arabia plustra
ta glo. nō determinat. videᶻ tñ ma
gis dedisse ad ħ q̄ fuerit qñ de a
rabia redijt in damascū. Et ħ ratō
nabiliter. p⁹ q̄ ꝺr ħ. Cū aūt imple
rentur dies multi ttt. ex q̄ videf q̄
nō fuit dto post baptismū eius Sz
postea p magnū tps. s. im reditu de
arabia. secūdo q̄ post istā psecutō
nem īmediate subdif eius aduēt⁹
in ihrlm cū ꝺr. cū aūt venisset ī ihe
rusalem aē. Jste vo aduentus fuit
post reditū eius de arabia ī dama
scum. vt dictū est. hijs dictis expo
natur ītā sic (Cū aūt implerentur
dies multi) qui fluxerunt a baptis
mo saulivsq; ad eius reditū de ara
bia in damascū (cōsiliū fecerunt iu
dei) tractādo de morte eius. eo q̄ p
eum fides x̄pi multū ꝛualescebat.
(Custodiebāt aūt portas die ac no
cte) ne ab alijs p̄aperet (p murū
dimiserūt eū) a ipē tāq̄ mīles strē
nuus ꝛsensit vt ab obsidione habeā
tus p fide catholica vtilius a effica
cius certaret. a impleto suo cursu
martirium rome ꝛstāter sustinuit
sub nerone (Cū aūt venisset in iheru
salem) immediate post dictā euasi
onem (tēptauit se iungere discipu
lis). v. credentibz in x̄pm q̄ tūc ad
huc nō noīabant x̄piam (a oīes
timebāt eum refugiendo eius socie
tatem a eius familiaritatē. Et sub
ditur causa (Nō credentes q̄ esset
discipl⁹). s. x̄pi verus. nā post bap
tismū eius in damasco abierat lon
ge in arabiā vt predictuz est. a sic
ignorabāt facta eius. a p ꝛseqns
q̄ esset x̄pi discipl⁹ verus. saltez de
ħ multi dubitabāt (barnabas au
tē) alijs ꝛstātior. a q̄ forte plus a
lijs audiuerāt de cōuersione sauli (aup
tensū illū) familiaritatē a sociета
tē ꝛbendo cū illo. Vña .j. xiij. sic vo
cant ad apl̄atū (duxit ad apl̄os)
cant ad apl̄atū (duxit ad apl̄os)
. s. petrū a iacobū frēm dñi gala. j.
(a narrauit illis quō in via vidisset
dñm). s. eundo de ihrlm ī damascū
ad capiendū credētes in x̄pm. (Et
quō in damasco fiducialit egerit)
. s. primo a secūdo vt predictū est (a
erat cū illis intrās a exiens). v. ha
bitans cū illis. xv. diebz. a tūc mā
sit apud petrū (loquebaf q̄ gēti
bus). v. gētilibz quoz plesq; vēbāt
in ihrlm adorare quib⁹ p̄dicabat
xp̄m (a disputabat cū greis) Jsti
erāt iudei in grecia tñ nati p dis̄per
sionē iudeoz factā tpe regis anthi
ochi (Videf tamē glosa dicere. q̄
hec disputatio cuz greis nō fuit in
ihrlm. sed in via eundo versus syriā
a cilicia. Sed textus magis oñdit
q̄ in iherusalē. Ideo dicit glo. que
est magistralis parū est curandū
(querebāt occidere eū) q̄ non pote
rant resistere verbis eius (Qⁱ aū
tem cognouissent frēs). v. in x̄pm credē
tes (duxerūt eum cesaream) que est
ciuitas sita sup mare mediterrane
um (Et tharsū dimiserūt) p nauis
giū ei iuit ī tharsū q̄ est ciuitas cili
cie (Ecclesia quidē p totā iudeā.
hoc addif ad reddendū cām quare
frēs potuerūt sic reducere saulū de
iherusalē vsq; ad cesaream. a ad oñ
dendū pacem ecclie redditā in iudea
post psecutionē occasione sācti ste
phani mo tā (Et edificabaf) p mlt
iplicationē fideliū que apud mul
tiplicatio nō erat tñ nūeroz etiam
merito. ideo subdif (Ambulās in
timore dñi aē. factū est aūt) Supe
rius descripta est predicatio euan
gelij p petrū in iherusalē. a inde
taliter p̄dicatō stephani a philip
pi similiter conuersio pauli. Nic
consequēter reuertif lucas ad p̄n
cipale ꝓpositū. s. ad describendum
euāgelij publicatōez p petrū. a ħ

extra ihrlm iudeis tñ. Et diuidit ei duas ꝑm duo miracula p petrū facta: ad q̄ credidit multitudo magna-scdm po2 ibi-Joppe-Circa pri9 dr(Factū est aūt ut petrus dū trā sireet vmúsos)-s-im xp̄m credentes: in diuisis locis iudee hītantes. Ad quoꝝ ofirmacōem in fide discurebat petrus tanq̄ bon9 pastor(a deuemiret ad scōs)-v-in xp̄m credētes q̄ sunt scificati p baptismū (Oz hī tabant lidde)ē nomē ciuitatis(Inuenit aūt ibi hoī-qñ-noīe enēā)ex primit aūt nomē eius ad maiorez historie certificacōez(ab annis octo iacentē in grabato q̄ erat paliticus)-a sic ex infirmitatis dinturnitate a q9 incurabilitate seqñs curatio subita mirabilioz declarat cū subdi2(Surge a sterne tibi)q-d-de cetero nō indigebis leuāte te de lecto: nec pante tibi lectū sed ista potēs p te facere(et otinuo surrexit)vtute xp̄i q̄ est infinita(a videt cū oēs q̄ hītabāt lidde a sarone)subito pfecte curatū: quē cognouert infirmitate longa a incurabili p nāz detentū (q̄ uersi sunt ad dñm)pter deelante q9 virtutē a similitez ihu xp̄i(In ioppe)Hic pom2 scdm miraculū de suscitacōne mortue cū dr-(In ioppe aūt fuit quedā discipula)credēs in xp̄m ut predictū ē-(noīe tabita)sic vocaba2 in hebreo (q̄ int̄pretata dr dorcas)a ꝑ in greco ꝑmone in q̄ scripsit lucas hunc libꝝ a vtrūq; nomē in latino hz eā dē int̄pretacōz-s-capra vel damula Cetꝝ patēt vsq; ibi in trā(ne pigritet venire vsq; ad nos)Spabāt ei eā resuscitari p orōnem petri-q8 a factū fuit(a duxerūt illā in cenaculū)vbi erat funus positū(Et arcū stetert oēs vidue flentes)ut monert petr̄ ad pietatē a ad dep̄candū dñm p suscitacōe defuncte(a oñ dētes tunicas a vestes q̄s faciebat illis dorcas)Dicit aliq̄ q9 ipsa mk tum laborauerat in ofuendis vestibus paupez: sed qñ ofuere videt esse modicū-a tñ s-. dr q9 erat pleā operibz bonis a elemosinis-iō melius expomit(quas faciebat)-v-sicri faciebat de suis sumptibz quantum ad pamūa futurā(Eiectis āt oībus foras)ut in ope miāculose elationē vitaret: a ut dū secreti9 a efficaci9 exoraret(Petrus ponens genua)in terra(oauit)deuote deum quousq; intellexit se exauditū (Et uersus ad corp9 eram̄e dixit)in xpristi vtute(tabita surge)a somno mortis-(At illa aput oculos suos: a viso petro resedit)exercens duo op a vite-s-videdo a seipsā mouendo-(dans aūt illi manū exeuit eā)a sic appuit pfecte viua-(Et crediderunt multi in dño)videntes virtutē xp̄i i ꝑ facto-cetꝝ patēt

Capitulū Decimū

Ir quidā)Postq̄ sanctus lucas descripsit publicacōez euangelij p petrū inter iudeos-Hic osequenter idē facit de p̄dicacōe petri inter gentiles-Et diuidi2 in duas ptes-q̄ primo describit hec predicatio-secdō subditur petri psecutio-ca-xj-Prima in duas in ptem primā palem a inā dentalē ca-xj-ibi-Et illi quidē-Prima ad huc in duas-q̄ primo p predicationē petri describit cōuersio cornelij a pluriū aliorū-Secdō ex hoc orit disceptatio iudeorū-ca-xj-Prīa ad huc in tres-q̄ primo pmit apparitio angeli-secdō vocatio petri-ibi-Et cū descēdisset-tercō conversio cornelij-ibi-Aperiens autē-Circa primū sciendū q̄ appitiones angelice fiunt illis q̄ hoc meren2 ex bonitate vite-a iō primo po2 cornelij vtus cū dicitur(Vir autē quidā)sic dictus a corpis virtute a mentis-(erat in cesarea)-q̄ erat ciuitas fortis ex situ-nā erat sup̄ mare meditaneū: a etiā ex fortitudīe muroꝝ ꝑpt̄ q̄d in ea hītabant milites cōa mi p terre custodia: q̄ romanis erat subiecta(Centurio)-v-hūs centum

p-ij-

milites sub se (cohortis que dicit ytalica) erāt em̄ illi milites de ytalia cuius caput est roma. a sicut videbant esse de principalibz militibz ad tre custodiā deputati (Religiosus) vnū deū colendo. sicut a multis alijs gētiles legē moysi nō hñtes. (Et timēs deū) offensas eius cauēdo (cū oī domo sua) quā fic erudierat (faciēs multas elemosinas plebi) .v. pauperibz iudeis (a deprecans dñm sp) .v. oībz tpibz ad ꝟ apti vt eū dirigeret in viā salutis. Ex ꝟ loco dicūt doctores cōiter q̄ si aliqs paganus dūtat se ad deprecandum primā cām cuius p̄ seipm pōt brē noticiā aliquā. rogādo vt dirigat eū ad salutē fūā a caueat a pctis. deus revelabit sibi de fide catholica quantū necessariū est ad salutē. vt mittet sibi doctorē (Jsvidit) Hic secundo po² angeli appitio cū dicit (isvidit in visu) corpali. s. q̄ angelus appuit sibi in corpe assūpto vt patet ex ꝟ qđ dr hic (Angelū dñi introeuntē ad se a dicentē) voce sē sibili (Cornelij) in ꝟ exaltat eius attentionē (At ille intuēs in eū fiore correptus.) ꝓpter fulgorē insolitū p̄cedentē de vultu angeli (Dixit q̄s es dñe) videbat em̄ maior homine (dixit aūt illi etc̄) nō respōdit aūt ei q̄s esset. sed q̄d cornelio vtile foret. vñ videt fuisse angls custodie cornelij deputatus (Orōes tue a elemosine tue etc̄) fūt corā dō acceptę ꝓpter qđ puidit tibi de salutis tue doctore. ideo subdit. (Et nūc mitte etc̄) a patet hrā (Et cū discessisset) Hic dñr describit vocatio petri. et secundo eius receptio in domo cornelij. ibi. Altera aūt die. Prīa aūt diuidit in duas. q̄ p̄° po² missio nuncioz. secundo ꝺina revelatō ibi Postea aūt. Circa primum dicit. (Cum discessisset angelus) dispa rendo ab eo. nā sicut in ptāte angeli est formare corpus vt appareat ita a dissoluere vt nō appareat. vel subito trāsferre ipm ad alū locū vnde videri non possit (vocauit duos domesticos suos a militē metuentem dñm.) de duobz domesticis nō exprimit hic q̄ essent timētes dñm. q̄ supra in p̄ncipio istius capituli erat exp̄ssum q̄ cornelius cāt timens deū cū omni domo sua. ꝙ de isto milite exprimit qui non erat de domo sua sed de suis stipēdijs in ꝓprio domo viuebat (ex hijs qui ei parebāt) erat em̄ de illis cēturionibus qui erāt ei subiecti. (quibus cū narrasset oīa) ab angelo sibi dicta (Misit illos in ioppem) ad querendū petrū (Posteā aūt) hic onr ponit revelatio facta petro. a diuidit in duas ptes. q̄ p̄mo po² visio petri. secūdo visionis expositio. ibi Et dum intra se. Circa primū dr (Posteā aūt die) .v. immediate sequēti q̄ nūcij cornelij recesserūt in die visionis sibi factea secunda die venerunt in ioppem (Ascendit petrus in supiora) vt ibi secretius a deuotius oraret ante comestionē. sicut etiā de beato francisco legit (a cum esu riret voluit gustaē) orōne tñ p̄mittit vt dictū est. (Parātibz aūt illis) .v. cecidit sup eū mentis excessus.) .v. raptus a sensibz exterioribz (avidit) visione imaginaria (celū apertum) sicut fieri solet in elevatione. (a descendēs vas q̄d am velut linteū magnū) dicit velut. q̄ totum erat in imaginaria visione (q̄ tuor initijs) .v. angulis (Submitti de celo in terrā) p̄ cordas in angulis ligatas (in quo erāt oīa ābrupedia etc̄.) .v. aīalia immūda sēm legem moysi p̄ que intelligebantur gētiles q̄s iudei abhoīabant. vt immūdos nec etiā comedebāt. Quadrupedia tñ in spēali intelligebātur auari. Serpētia inuidie venono plemi Volatilia superbi. q̄ vicia in gētilibz abūdabāt (Et fcā ē ad eū vox) de celo (Surge petre occide) interficiendo ī eis vicia (a māduca) incorpādo eos ecclie p̄ fidē a sacramēta q̄ tñ petrus ꝟ tūc nō intellexit. Jdō

rñdit (Absit dñe qz nunq̄ manducauj omne ꝯmune a immundū) ⁊ abū in lege phibitū. qđ apud iudeos dicebat immundū a etiā cōe: eo ꝙ a gentilibz ꝯmunit cōcebat sicꝫ carnes porcinea hmōi. (a vꝫ iter scđō ad eū) ad repellendū eius rñsionem (q̄ deus purificauit tu ne ꝯmune) ⁊ immundū (dixerꝫ xp̄s q̄ passus ē non solū p salute iudeoꝝ: sed etiā p salute gentiliū. ꝓpter qđ nō sunt reputādi immūdi Silꝫ p suā passionē euacuauit legꝫ ceremonialia sic̄ ſ. declaratū ē in primo epl̄e ad hēb. a in pl̄ibus alijs locꝫ ad q̄ pertinet phibitio alimentoꝝ et sic eos purificauit tactos faciēdo. a ꝫ etiā dicit ra. moyses i glosa magna sup genē. oīs bestia q̄ immūda reputaſ in hoc sc̄lo deꝫ scūs a bñdictus faciet eaꝝ mundā in futuro sicut illo. sicꝫ primitus fuit filijs noe genesi. ix. (Ē qđ morif aut viuit aut vtroꝫbis in abū ꝛc̄) Dñs āt secutū hoc dicit vsq; ad aduentū messie. futurū aūt a tpe messie a vltra. a eo dē mō accipit rab. sa. a alij doctores hebrei loquētes de pñti sc̄lo a futuro (ꝫ āt factū ē p ter) ad maiorē exp̄ssionē (a straū receptū ē vas in celū) ad figurandū ꝙ gentiles p fidē xp̄i habēt ingressū ad celestia sicut iudei (Et dū intra se) Hic oñr aperit intellectꝫ dicte visionis. qz non dū petrus intelligebat. ꝓpt qđ dr. (Et dū intra se hesitaret ꝛc̄) a pz hrā vsq; ibi (Petro aut cogitāte de visiōe) q̄d significaret (dixit sp̄us ei) revelando intellectū. (Ecce viri tres q̄runt te) q̄ sunt gentiles (surge itaq; de) orōe (a dñe) ad eos. orauerat em̄ in superioribz dom̄ ut dictū ē. (Et vade cū eis mihil dubitās) de ꝯmunicando cū ipsis. et tunc intellexit petrus verbū dei dicētis. q̄ deꝫ purificauit ꝛc̄ intelligēdū esse de gētilibz p principaliꝫ a de cibis legis phibitis oñr. cetera patent ex supdictis vsq; ibi (Introducēs ḡ eos recepit hospicio) cōicans eis ex dñi verbo.

(Seqñti aūt die surgēs) absq; dilatione (pfectus ē cum illis) obediēs diuinis mādatis (Et quidā ex frib⁹ ⁊ credētibz de iudaismo (ab ioppe comitati sunt eū) Qz aūt subdit in aliquibz libris. Vt petro testes sint nō ē de textu: nec hētur in libris correctis: sed p̄mo fuit quedā glo. int linearis. postea textui inserta ē p ignorantiā scriptoꝝ. sicꝫ in mltis alijs locis ve. ac noui test. (Altera autē die) ⁊ hic oñr describit̄ receptio petri in domo cornelij cū 8r. (Altera āt die) ⁊ in crastino recessus petri in ioppe. (Cornelius vero expectabat illos) aū magno desiderio audiendi ⁊ būtis (suis cognatis suis) ut omnes essent participes grē dei (obuius ei venit cornelius) ut reuerēter reuerēti⁹ (Et p adēs ad pedes eius adorauit eū) adoratiōe dulie. sciebat em̄ aut nō esse deū: ꝫ eius nunciū. (surge a ego ipse hō sū) nō angelus: sicut ille qui apparuit tibi. ꝓpter qđ nō decet tantā reuerentiā mihi fieri. cetera patēt vsq; ibi (Vos scitis quō abhōītum ē ꝛc̄) hoc em̄ sciebāt p experientiā qz gēti les erant a inter iudeos hītabant. (Et mihi oñdit deus) ⁊ in visione predcā a eius expositiōe. (neminē) ex iuscūq; nationis. (ꝯmunē ⁊ immūdū dicere hoīem) ⁊ q̄ nō licz alicui hoī dicere de quocūq; alio q̄ sit immundus (ꝓpter qđ sine dubitatiōe) alicuius trāsgressionis (veni accersitus) a vobis gentilibz (Interrogo ḡ vos ꝛc̄) Licet autē audiuisset causam in grāli a nuncijs cornelij: tñ adhuc magis volebat audire in speciali (a nudiustertiana die vsq; ad hanc horā) Fuit em̄ die q̄ cornelius circa horā nonā vidit visionem missit nūcios vt dict̄ glo. a sēda die venerūt in ioppē que distat a cesarea p. xxxiiij. miliaria. ut hētur i descriptiōe terre scē. tertia vero die petrus iuit de ioppe. a die quarta intrauit cesaream. cetera patēt ex supdictis vsq; ibi (Nunc ḡ oēs assumus

p. iij.

in cōspectu tuo) parati cū magno
desiderio a deuotōe (audire oīa que
cunq; p̄cepta tibi sūt a dño) p nrā
salutē (apiens aūt) Hic oñr describi
tur ip̄ius cornelij a cor q̄ cum eo
erāt cōfio. a sedō cor baptiza° ibi
Adhuc loquēte. Conūfio aūt cor
facta est p p̄dicationē petri. iō dr.
(Apiens aūt petrus os suū dix̄t)
in apiens p modū breuis phemj a
iustitia a tomitate dīma (Invitate
operi) v exp̄imēto p hanc (q̄ ñ est
psonar acceptor deus) v discernēs
inter gētiles a iudeos quantuz ad
salutē eternā q̄ vult oēs saluos fi
eri a ad cognitionē veritatis venire. j
thy. j. iō subdit (Sed in oī gēte q̄
timet eū) dedimādo a malo (a op̄a²
iustitiā) faciendo bonū (acceptus ē
illi) sed ctra hr videt q̄ dr ab oībus
doctoribz nullū vnq̄ fuisse saluatū
nisi p fidem mediatoris. nec p oñs
grām habuisse q̄ facit deo acceptū
quā nō habebant gētiles. Dicen
dū q̄ fides mediatoris sp fuit nēca
ria ad salutē nō tñ vnīformit oīm
tpe a oībz ꝑphs post publicatōez
eī euāgelij oēs tenen² hrē fidē ex
plicitā de mediatore q̄m ad articu
los incarnatōis natūtatis a hmōi q̄
cōiter in eccīa oībz ꝑponū² credēda
añ declarationē de natūtate x̄pi ma
iores iudeoz q̄bz data est lex a ꝑphe
te de istis facientes mentionē tene
bant hrē fidē de mediatore. minꝰ
tñ explicatā q̄m in no. tes. im q̄ vitas
est magis eluc data. minores vo iu
deoz adh̄ minꝰ explicite. Et suffi
ciebat eis ad salutē credere messiā
futurz. sicut lex a ꝑphe nūciabant i
quodā tñ gñali. lz figmificatōez le
gis a ꝑphar nō intellexerīt i sp̄ali
Añ vero lege a ꝑphas. s. tpe legis na
ture sufficiebat oībz credere vm deuz
remuneratorē bonorū p modū ab
eo cognitū. iō dr hēb. xj. accedentez
oportet credere q̄ est. a inq̄rentibz
se remunerator fit. Et in h̄ implicite
ostenditur fides mediatoris p quem
fit remuneratio bonoz a pum° ma
lorum fm q̄ dr ioh. v. Pater omne
iudiciū dedit filio. Et q̄ gētilibus
nō fuit data lex nec ꝑphie. idō talis
fides sufficit eis vsq; ad publicatō
nem euāgelij tlez āt habuit cor
tius a eius domestici vt satis pt ex
tertu (Verbū) p̄missō p modū p̄
themj de iustitia a tomitate diuina
Hic oñr petrus accedit ad ꝑpositū
annūciando x̄pm. d. (Verbum) s.
euāgelicū (misit deꝰ filijs ysrahel)
primo (annūcians pacē) interna
grēa supnā glie (p ihm x̄pm) qui
in psona ꝑpria filijs ysrahel p̄dica
uit. Et ne credat hō purus subdit
(Hic est oīm deus.) a p oñs verus
deus (vos scitis) q̄ inter iudeos ha
bitastis (qđ factū ē p vniuersā iu
deam verbū) v res verbo signata. a
que fit illa subdit post (Jhm a na
zareth) s. venisse ad p̄dicandū sa
lutē (Incipiens a galilea) ibi enim
incepit p̄dicare vtz luc. x. (post ba
ptismū) s. iohis q̄ nō añ legi² pu
blice p̄dicasse (qđ p̄dicauit iohes)
v qđ misteriū x̄pi futuri iohis p̄di
cauit. vtz ex decursu euāgelij (quō
vnxit eū deus) s. ihm i hūana na
tura (sp̄ūsancto) v plenitudie grē
(a virtute) in op̄atōe miraculorū
in q̄bz hūanitas x̄pi erat instrumē
tum diunctū (qui ptrāsit benefad
endo.) quantū ad informationem
moz a sanationē tāgundoz (Et sa
nando oēs oppressos a dyabolo) mē
bra corpe (Qm deus erat cū illo) p
plenitudinē grēa p vnionē psona
lem i suppositō vbi (Et nos testes
sumus q̄ d) p visū a auditū (a deo
eū manifestū fieri.) p multa argu
menta sua resurrectionē declarāta
q̄ posita sunt sup. j. ta. (nō oīm po
pulo sed testibz p ordinatis a deo
fm em qđ dicit dyo. li. celestis ie
rarch. hec est lex diuinitus īstitu
ta. vt ea q̄ transcendūt cognitionē
naturalē p̄mo supioribz reuelent
a p supiores alijs manifestent fiant
patet in spiritibz angelicis in ordie
ierarchie. nā supiores immediate

a deo illuīantur. medij vero a superi
oribz. a inferiores a medijs. Resur
rectio aūt xpi ē de trāscendentibz a
ideo primo manifestata ē apl̄is. a
cū ipsis manentibz. p quos tanq̄
p testes idoneos alijs manifestata
ē. de qua idoneitate subdi². Nobis
q̄ manducauim⁹ a bibim⁹ cū illo.
postq̄ ꝛ surrexit a mortuis) ad decla
randū veritatē fue resurrcōis. ut di
ctū ē supra. j. ca. (Et precepit nob̄
predicare pp̄lo a testificari) ut ha
bef supra. j. ca. a eritis mihi testes
ꝛc̄. (q̄ ipse ē qui ostitutus ē a deo)
pz̄e. (iudex viuoz. a mortuoz) .v. iu
stoz q̄ viuunt vita grē. a iniquoz
qui mortui sūt morte culpe pp̄e q̄d
dr ioh̄. v. D̄s omne iudiciū dedit fi
lio (huic oēs pphete phibent testio
niū) q. d. nos soli non sum⁹ testes
eius. sed etiā oēs pphete antiq̄ diui
nitus inspirati. Vñ dicit. ra. sa. he.
breus sup zacha. q̄ vniuersi pp̄he
nō fuit locuti nisi ad dies messie. s.
de principali intencōe. (Adhuc lo
quente) Hic osequr pomit cornelij
a cū eo exñtiū baptisatio. a primo
p receptionē spūssancti in signo sē
sibili q̄ dicit quedā baptisatio. ca.
seqñti. a sup. j. ca. de qua subdit.
(Et cecidit spūssanct⁹ ꝛc̄. a obstu
puerūt ex circūcisione fideles). am
mirātes q̄ tanta grā dare² gentili
bz sicꝫ a iudeis nutritis in lege et p
phetis. Consequr pomit baptisatio
in aq̄ sub inuocacōe noīs xpi cum
dr (Tunc rñdit petrus) illis q̄ cū eo
venerāt ammirātibus (Nunquid
aquā quis phibere p̄t ꝛc̄) q. d. nō
ex quo spūssanct⁹ non distinxit int̄
nos a ipsos gentiles sicut videtis.
(Et iussit eos baptisari in nomine
ihu xpi) In hac em̄ forma dabat
baptismus in primitiua ecclia vō mi
bus dictis. ij. ca. s̄. (Tunc rogaue
runt cū ut maner⁹ apud eos aliq̄t
diebz) ut plenius instruerent in fide
a solido aduenit.

Capitulū Vndecimū

Audierūt aūt apl̄i) Postq̄
descepta ē corneli⁹ cōuio. hic
oñr pomit² ex hijs orta disputa
tio circa quā primo questio ꝓponi
tur. a secō soluit ibi. incipiens Circ̄
primū dr (Audierūt aūt apl̄i). xj.
(fili⁹ a frēs). v. alij fideles cū eis exñ
tes (q̄ erant in iudea) Cesarea ei ad
quā ierat petrus erat in terra phi
listinoz (qm̄ a gentes receperāt ver
bū dei). s. corneli⁹ a amicis sui (Cum
aūt ascendiss̄ petrus ihrosolimā)
hoc dr q̄ ihrlm erat in altiori situ
q̄ cesarea q̄ est sup mare mediterra
neū sita. (Disceptabāt adūsus illū
qui erat ex circūcisione). .v. ouersi de
iudaismo (Quare introisti ꝛc̄) q.
d. nō est licitū comunicare cū incir
cūcisis. (Incipiens aūt) Hic oñr sol
uit questio. a hijs p reuelacōez factā
petro qua fuit sibi oñsum neminē
debere reputari immundū. a p ver
bū spūssancti dicentis q̄ iret cū gē
tilibz a comunicaret cū eis sine dubi
tacōe. a pz lrā ex dictis. ca. precedē
ti. q̄ repetitio ē illius q̄ dictū est
ibi. vsqz ibi (sicut a in nos in initio)
.i. in die penthecostes. (recordatus
sū verbi dñi ꝛc̄) Ex quo pz q̄ talis
datio spūssancti in signo sensibili
dicit quedā baptisacō. a in fine cō
cludit petrus (Si ergo eandē grāz)
in signo sensibili (dedit illis) inci
rcūcisis. (sicut a nobis) circūcisis (qui
credim⁹ in dñm ihesū xp̄um). q. d.
Circūcisio aut prepucij nihil facit
ad hijs. sed fides ibu xpi (Ego em̄ q̄s
eram) qui sum pulus a canis (qui
possum phibere deū). s. dare grām
suam scōm suum beneplacitū. Q̄d
autē in aliquibz libris subdit. ne
daret spiritū sanctū credentibz in no
mine ihesu xpi non ē de textu ut hr̄
tur in libris correctis. sed fuit que
dam interlinearis glosa p scripto
res textui inserta (Hijs auditis) nō
nabilibz a veris (tacuerūt) ab ince
pacōe petri eius factū approbātes.
(a glificabant deū) grās agēdo de
hijs q̄ grām suā extēderat ad gētiles

p. iij.

ideo sequit (Ergo a gētibz pmiam dedit deus) ꝛ tps a locu pme (advitam) ſ. eternā ꝛsequendā (Et illi) Hec est ps mdētalis ꝛa diui² in duas ſm duplex mdēs. scōm ibi In hijs aūt diebz. Primū autē in dxens est de publicatōe euangelij p fideles q̄ recesserī de ihrūm ꝓpter pſecutionē ecclie in morte stephani motā. vt habet supꝑ in p̄n°. viij. c. Et ħ est qđ dr (Et illi qui dispersi sunt a tribulatōe) ꝛ ꝓpter tribulationē (que facta fuerāt sub stephano) ꝛ in morte eius. (pambulauerunt vsq; ad phenicē.) q̄ puincia ē firie (Et aprū) ī sula est mare satt nota. (a antiochiā) ciuitas est ab antiochio magno denoīata (nemini loq̄ntes verbū) euangelicū (nisi solis iudeis) postea aūt locuti sunt gētibz. audiētes q̄ petrus p̄dicauerat cornelio a aliis gētilibz. ideo subdit. (Erāt autē quidā ex eis) ꝛ ex dispſis de ihrūm (viri ciprei a cirenei) ꝛ de cipro a cirene nati Et dicūt hic alīq̄ doctores a satt pbabiliter q̄ isti fuerāt gētiles. quia si tñ primo ad iudaismū. deinde ad xp̄m. a de istis subdit (Qui cū introissent in antiochiā) p aliquod spaciū tpis ibi manēdo (Loq̄bantur ad grecos) ꝛ adgentiles. (annunciātes dñm ihm) vt sicut iudei natione agebāt ad ꝛuersionē iudeorum. sic isti ex gētilibz nati ad ꝛuersionē gentiū (Et erat manus dñi) ꝛ virtus dei in opibz miraculosis (cū eis) ad ꝛfirmationem fue doctrine. cuius subdit effectus. cū dr (Multus est nūs q̄ puenit autem sermo ad aures ecclie que erat ihrosolimis) eo q̄ apti erāt ibi q̄ bus figmficabat pfectus fidei (Et misert barnabā vsq; antiochiā). ad informandū plenius credētes et ꝛfirmandū (Qui cū puenisset a vidisset grām dei) in multiplicatōe fideliū (Gauisus est) valde ꝓpter honorē dei a salutem ꝓximi (Et hortabatur oēs in ꝓposito cordis manē in dño) q̄ qui pseuerauerit vsq; in finē hic saluus erit matħ. x. (quia erat vir bonus) p virtutes acquisitas (plenus spū sancto a fide) p infusas (a apposita est multa turba dño) p p̄dicationē barnabe ad illā multitudinē q̄ prius crediderat (pfectus est tharsū vbi saul⁹ iuerat) vt dictū est. x. ca. videbat ei sufficere ad tantā multitudinē erudiendā a regendā fine sauli sollicitate (a docuerūt turbā multā) q̄ creuit in aduētu sauli (Itavt cōminarent p̄m antiochie discipuli xp̄iam) añ em̄ credētes in xp̄m vocabant tm̄ discipuli. Ex tūc cepert noīari xp̄iani a xp̄o sic platonici a platone (In hijs aūt diebz.) ħ pt secundū mdēs de p̄nunciatōne future fais cū dr (in hijs diebz supuenerūt ꝓphe ab ihrosolis antiochiam) tūc em̄ in eccia erāt multi hntes spm̄ ꝓphie ſm q̄ p̄dixerāt iohel ꝓpha. a allegatū est s. ij. c. (Et surgens vn⁹) vt in tāta multitudine melius audiret. (figificauit p spm̄) ꝛ denūciauit in spū ꝓphetico (famē magnā tēpe q̄ facta est) a sic apparuit veritas ꝓphie (sub claudio) ꝛ tēpe claudij ipatoris (Discipli aūt) id ē xp̄iani q̄ erāt antiochie (put q̄sq; hēbat) ꝛ ſm suā facultatē nō volūtatem q̄ libent plus faciebant si potuissent. (Decreuerīt ī ministeriū mittere hītantibz in iudea frib) ꝛ in ihrūm. illi em̄ tanq̄ magnorigio si venūciantes ꝓpetati venditerunt possessiones vt mde ꝓuiderent cōitatiui t̄ē s. iij. c. fuerāt em̄ etiā hīs mobilibz spoliati ī pſecutōe q̄ mota fuit ī morte stephani. ꝓpt qđ ꝛdigebāt ab alijs credētibus auxiliari maxie tpe famis. q̄ a fecerī suū hostium ꝓpositū adimplendo (mittentes ad seniores) aūt multitudinis hntes (p manꝰ barnabe a sauli) q̄ erāt ad ħ fideles a apti nunci-

Capitulū Duodecimum

EOdē aūt tpe) Postq̄ superius descripta ē petri predicatio hic inserit inserit inditis dictis describit ostra eū orta psecutione. Et diuidit in duas ptes. q̄ primo ponit psecutio petri. scdō pumo adueſarij. ibi. descēdens q̄. Prima in duas. q̄ primo ponit psecutōis occasio. scdō ipsa psecutio. ibi. Quez cū ēēt. Ad intellectū primi sciendū q̄ tres herodes fuerūt in iudea de q̄bus scripta facit mētionē. Primus fuit institutus rex iudee a romanis: cuius pr̄ fuit p̄dumeus. iste vocatus fuit herodes ascolonita. a tpe ipius natus fuit xp̄us. matb. ij. ppt quē iste occidit innocētes. Scds fuit vocatus herodes antipas filius herodis ascolonite: nō tñ p̄mogenitus a iste nunq̄ fuit rex: sed tetrarcha galilee. Lu. iij. a iste decollauit ioēz baptistā. Tandē accusatus ad imperatorē romanū: missus fuit in exiliū apud lugdunū. Tercius vocatus fuit herodes agrippa filius aristoboli filij herodis ascolonite: a frat herodis antipe. a tiz iste in prīo fuerit paup tñ postea fauentibz sibi duobz imperatoribz romanis. s. gayo et claudio: fuit eleuatus ad regnū. a iste de romanis mīes in iudeā: honorificē valde receptus fuit a iudeis. ppt q̄d ī fauorē eoz occidit iacobū fratrē iohis: a incarcerauit petz. Vñ. Ascolonita necat pueros. antipa ioēz. Agrippa iacobū dantes in carcere petz. Et scdm h̄ pz sīa h̄ ptis vsq̄ ibi (Erant aūt dies azimoz) .s. qñ apprehēdit petrū. Et addit h̄ ad significandū cām quare statū nō occidit petrū: sicut fecerat de iacobo. volebat em̄ expectare transitū solēnitatis paschalis: in q̄ iudei. vij. diebz vescunt panibz azimis (Quem cū apprehēdisset) Posita occasione psecutionis petri. hic ōn̄r describit ipsa psecutio. Et diuidit in tres ptes. q̄ p̄mo ponit eius incarceratō iniuriosa. scdō eius liberatio miraculosa. ibi Cū aūt. Tercō cū suis assolatio grōsa. ibi. Cōsideratisq̄. Circa primū dr (Quem cū apprehendisset misit in carcerē) ne posset effugere. (tradensq̄ quatuor quaternionibz militū). Dicit aūt quaternio qui hz quatuor milites sub se. a sic quaterquatuor sunt sedecim q̄ eū custodiebāt (volens p̄ pascha producere eū pplo). .s. exponē morti ad volūtatē ppl̄i (Hoc aūt fiebat ēēt) ut xp̄s sum vicarium adh̄ seruaret in vita (Cū aūt) Hic ōn̄r describit liberatio petri miraculosa cū dr. (Cū autē producturus eū esset herodes). .s. de carcere ut occideret (in ipsa nocte) immediate precedēti. (erat petrus dormiēs inter duos milites ēēt) ita custoditus q̄ nō patebat vlla euasio via hūana. sed q̄ deficiente hūano subsidio solet esse diuinū. iō sequit (et ecce angelus dn̄i astitit) ad petri liberationē (Et lumē refulsit in habitaculo) ad eius consolationē. (percusso q̄ latere petri) ut excitaret eum a somno (a cecidērūt cathene) diuina virtute vel angelica: cui natura corpalis obedit ad motū localem. ppter q̄d potuit illas cathenas statim dissoluē. (Precēgere) ut sis aptus ad ambulandū. resoluerat em̄ petrus cingulū suū ut vestis posset coopire pedes ō frigiditatē carceris h̄ em̄ sibi erat licitum. a maxie ō imminēs periculū (a calcia te caligas tuas) Est autē caliga genus calciamenti nō hñs corrigiā sup pedē ut dr glo. In greco in q̄ scribit scīus lucetur sandalia. ppt q̄d aliq̄ dicunt q̄ vera ītā ē. calcia te caligas gallice galothes. (Existiabat autē servi sui vivere). fortitudo ei carceris. a diligēs custodia fecerūt sibi imaginationē de euadēdi impotētia. ppt q̄d rē gestā sommū estimabat (trāseuntes aūt primā a scdam custo.) .s. militū q̄ erāt oppressi somno vel q̄ vigilantes erāt accrisia p̄cussi. sicut .iij. Re. vij. dr de militibz q̄ capere volebant helisēū (Venerunt ad portā ferr. ēēt) Illa erat exitus porta

p. v.

carceris (que ducit ad ciuitatē) ex quo videt q̄ ille carcer erat ex̄ ciuitatē. sicut fit in plūbz locis (q̄ vltro apta est eis) v̄ tute diuīa vel angelica mō p̄dicto de cathenis (a exeuntes p̄cesserūt vnā vnū) ad maiorē petri assecurationē (a ōtinuo discessit angl's ab eo) subito disparēdo sic dictū est sup̄. x. c. (Et petrus ad se reūsus dix̄t) a tūc cōpit q̄ nō erat somniū ꝯ res gesta. (Considerans qz.) Hic ōnr p² restitu° petri ad fideles cū dr. (ōsiderās qz) .s. vbi esset a q̄ diutē posset ne a custodibz īuenire². nō fiore passionis ductus ꝯ q̄ p visitationē angl'ī circa plongationē vite sue sciebat voluntatē dei esse. (venit ad domū marie) q̄ n̄ solū erat fidel' ꝯ etiā hospita fidelium (Pulsante aūt eo ad ostiū ianue) Que causa erat de nocte p infestiū p̄secutōe (p̄ gaudio) .s. libeātionis petri a eius aduētus (ꝯ ītro currens) vt bonos rūores velocit' nunciaret (insanis.) ꝓpt' fortitudinē ei carceris a custodiā diligentē credebant euasionē petri īpossibilē esse. (Angl's eius est) ex ꝯ loco a ex hoc q̄ dr matth. xviij. Angl'ī cor ꝓ vident facē p̄ris. dicūt accidit sāctia doctores. q̄ singuli hom̄es hñt singulos angl's ad sui custodiaz deputatos. a aliq̄n apparēt in spē illorū. sic angl's in spē btī ambrosij mediolani exñt' appuit turonis in sepultura bī martini. a btūs franciscus in remot' agēs appuit i carcere latēsi. (Et obstupuerūt) p̄ ammiratione videtes petr̄ liberatū. a ign̄rantes liberatōis modū. ꝓpt' q̄ dr petrus cepit narrare ip̄m. cū dr (Annuens aūt tacit' nūciare iacobo a fratribus ꝯ) vt reddāt grās deo q̄ eum duxit petitōz cor ꝓ me factā vt dēm est sup̄. Oratio aūt fiebat a ēcl'ā aūt die) in q̄ ordinatū erat occidi petrū (erat nō parua turbatō int' milites) q̄ timebāt negligētie cor ꝓ putari. a p ōnēs puniri sicut a fēm est. vñ subdit (Herodes aūt cū requisisset eū. .s. petr̄ (a nō inuenisset) a porte carceris inuēte fuissent apte. sicut exp̄sse dr de porta ferrea (iussit eos duci) .s. in carcerē tanq̄ suspectos de liberatōe petr̄ vt postea punirent. ꝯ herodes fuit impeditꝰ celeri morte p̄uentus vt hz² ꝓte sequenti (Descendēsqz.) Hic ōnr describitur herodis punitio. a p° po² eius pena. secūdo ponū² duo contraria. ibi. Verbu dñi. Circa primū dr. (descendēsqz a iudea) .s. a iherlm que est ī altiori situ iudee (in cesaream) nō philippi vt dicit glo. que est in puincia phenic'. ꝯ in cesarea palestine q̄ antiq̄tus dicebat turris stratonis a est ī ōfinio palestie a phenicis. a cā subdit cui dr (Erat aūt iratus tiriis a sidonijs) q̄ erant de puincia phenicis ꝓpt' qđ termin̄ eoz ꝓpinq̄uit vt eos rebellare a punire. (At illi vnanimes venerunt ad eū) ad placandū p oblatōnem emēde. a vt ꝯ melius facerēt rogauerūt eius cubiculariū q̄ erat ei secretarius. vt essz huiꝰ negocij mediator ꝓ eis a subdit cā cū dicz (Eo q̄ alerent' regiones eoz ab illo) .s. ab herode. nō em̄ terra eoz poterat hrē victualia sufficiēter mi si de terra herodis acceptaret p cā trāsportata (statuto aūt die) ab herode vt tirij a sidonij eius audirent fiaz (Herodes vestitꝰ) veste regia .s. in signijs regalibz decoratus ad suā magnificentiā ōtendā (sedit p tribunali) magnifice (cōcionabatur ad eos.) loquēs valde egregie (ꝓpl's aūt acclamabat) adulando herodi (dei voces a nō hoīs) dicebant em̄ q̄ talis eloquētia nō cāt hoīs puri. sed deitatē hñt' (Confestim aūt percussit eū angl's dñi) vehemēti dolore vteri. vt dr ioseph9. ñ. li. antiquitatū (eo q̄ nō dedisset honorem deo) ōsiderādo ꝓpriā fragilitatē. sed magis gaudēs de ꝯ q̄ ꝓpl's attribuebat sibi diuinū honorē (a vñ ptus a vermibz expirauit) .s. putrescentibz em̄ intestinis generaban-

ibi vermes eū interi9 corrodentes. (Verbū aūt) Hic ponunt duo correlaria. Primū est de multiplicato ne fidei mortuo herode ipius pseudore. a ptz ex dictis. Secundū est de reditu saulia barnabe in antiochiam (expleto ministerio) p quo venerant ihrusalem. vt habet in fine capituli precedentis.

Capitulū Tredecimum

Erant autē) Superi9 descripta publicatōe euangelij facta p p̄dicationē petri cū aliq̄bus tñ madētibz. Hic oñt describitur eadē publicatio p p̄dicatōem pauli. Et dimittit in duas. qr p° describitur eius ad aplatum vocatione. secundo huius officij executio. ibi. a ipsi quidē. Circa primū 8r (Erant aūt in ecclia q̄ eāt antiochie ꝓphe) denūciantes futura p donū ꝓphetie vt dictū est de agabo supra. xj. c. a pbes alij erāt sibi eādem grām habētes (a doctores) sacram scripturā exponentes p dona sapiētie scientie a interptatio nis sermonū. (In quibz barnabas) iste fm ihero. in libro illustrium virōz est ille q̄ supra. iiij. c vocat ioseph leuites cipprius gne (a symon q̄ vocabat magus.) ad drām symonis petri (a lucius cirenensis) vel natus de arene (a manaen q̄ erat herodis tetrarche) ille est q̄ dictus est herodes antipas. a de collauit ioh̄em bap. ut dictū est in primo ca. p̄ce. (collactaneus) vel de eodē lacte nutritus. (Et saulus) de cuius vocatōe ad aplatum principaliter hic agit (ministrātibz aūt illis dño) in bonis opibz fm suos gradus a officia (a ieiunātibz) vt mens essz eleuatior ad 8ima (Dixit illis spūssanctus) vtz aūt h̄ fuerit verbo mētali tñ in revelatōe. vel vbo sensibili 8imus formato. vel vtroq̄ mō nō habet ex textu. glosa tñ interlinearis dicit q̄ h̄ dictū fuit ꝓphetice a p ose quēs in revelatōe. tñ illa glo. ñ ē multū autētica (segga te mihi barnabā a saulū) vt p cedant ad conversionez gentiū. tūc em isti duo fuerūt ad aplatum vocati (in opus ad q̄d assūpsi eos.) vel in opus publicatōis euāgelij sicut a alij apli ad h̄ sunt assūpti (tūc ieiunantes a orantes imponētesq̄z eis manus) in morem ordinando ꝓt vt dicit glo. interlinearis. ꝓpt̄ q̄d aliqui expositores dicūt q̄ hic breuit inculcant due hystorie ita q̄ illi q̄ erant antiochie ieiunauerūt a orauerunt p ipsis. a tūc miserūt eos ī ihrlm vbi erāt apli ad q̄s solū manuum impositio ptinebat. Sed textus nō videt hoc innuere. ꝓpt̄ q̄d melius 8r vt videt. q̄ iam in antiochia in qua notabiliter creuerat ecclesia. vt dictū est sup̄ in fine. xj. c ad regimē ipius fuerāt ab aplis aliqui epi ordinati illuc missi a illi imposuerūt barnabe a saulo manus q̄d spectat ad officiū epōz. eo q̄ sunt successores aplorum. xxj. disca. in nouo tes. (Et ipē quidē) Hic oñr describit officij ipsiti executio a primo publicato euāgelij p paulum cū barnaba. secūdo cū sila ca. xv. ibi post ali qt dies. Prima diuidit in tres ptes. qr p° ponit p̄dicatio saulia barnabe in cipro. secūdo in pconio. xiij. c. tercio po2 quibusdam subortis q̄stionis determinatio. c. xv. Prima adh̄ in duas. qr p° ponit aplorum p̄dicatio. secundo iudeorum cōtradictō. ibi. videtes autē. Prima adhuc in duas. quia primo ponit aplorum p̄dicatio in cipro insula secūdo in antiochia. ibi. Et cū a paulo. Circa primū 8r (Et ipsi quidē missi a spūsancto) vt ptz ex dictis (abierūt selentiā) q̄ est cīvitas edificata a selenco rege asie de q̄ fit sermo. ij. macha. iij. (Et inde navigauerunt cipprū) q̄ est insula famosa (p̄dicabāt verbū in synagogis iudeorū) qr debebāt eis denūciare verbū euangelicū vt h̄etur. ſ. eodē ca. (habebant aūt a ioh̄em in ministerio) .ſ. p̄dicatōis. a h̄ est q̄ cognoscit9 est

marcus in fine cā precedētis. (Inuenerūt quendā virū magū) q̄ sua malicia decepat p̄consulē a p̄p̄tum (cui nomē bariehu) Sic ē in greco a in libris correctis: a tm̄ virū sic filius ihesu (q̄ erat cū p̄consule sergio paulo) ab isto mutatū ē nomē sauli ī paulū ut ꝯmuniter dicūt doctores. q̄ fuit p̄ma p̄sona nōbilis q̄ legif ꝯuersa p predicacōz sauli. anti quitus ei ꝯpies ex aliq̄ facto nōbili sortiebant noīa noua. sic ioēs filius simonis machabei ex victoria quā hūit de hircanis: ioēs hircan⁹ vocatus fuit: ut hētur in hist. scolastica. (Resistebat aūt illis elimas mag⁹) iste ē qui vocat⁹ ē bariehu. Elimas ei int̄pretat dei mei mensura vel cēsus. sic ei faciebat se vocari ut crederet nunc⁹ dei (q̄rens aūtere p̄consulē a fide). ut eū magis in sua failiaritate posset tenere (Saul⁹ aūt qui ē paulus) .i. ille q̄ prius saul⁹ vocabat a mō paulus vōe dcā. (repletus sp̄ūscō) c⁹ v̄tute videbat ea q̄ erāt alīs occulta (intuēs in eū dixit) p̄nundās dei sm̄a; (plenus oī dolo) in agibilibz (a oī fallacia) in credibilibz (fili dyaboli) p imitationē in operibz (inimice oīs iusticie) acq̄sitea infuse (nō desinis subūtere) quantū ē in te (vias dn̄i rcās) .i. fidēa mores (Ecce man⁹ dn̄i sup te) .i. ci⁹ vindcā (a eris ceus) ut pena rūdeat pctō. s. cecitas corpis cecitati tue mētis (a ꝯtinuū) .i. in instanti: ad oñendū q̄ cecitas illa ñ fuit a cā naturali: sed supnaturali. (tunc p̄consul cū vidisset factū). p̄cedens ex d̄ma v̄tute in testi⁹ doctrie per aplos predicate (credidit) cognoscēs q̄ deus q̄ veritas prima est nō p̄t cē testis falsitatis (ammirās sup doctrina dei) q̄ cēt tante excellētie q̄ ostēre² operibz diuina virtute factis. (Et cū a paphꝫ) Hic oñr describit aplor⁹ predicatio in antiochia circa quā primo ponun² quedā preābula. s. de recessu ioēs a ac cessu ad antiochiā. Sctō po² ipsa p

dicatio ibi Surgēs aūt paulus.

Circa primū dr. (Et cū a paphꝫ navigassent paulus a qui cū eo erāt). s. barnabas a ioēs (venerūt pergen) nomē ē cuitate in regno pāphilie (Joēs aūt discedēs ab eis). huiꝰ aūt recessus cām nō exp̄mit text⁹ non videt tn̄ fuisse vōnabilis. q̄p ter ipsū paulus iudicauit eū nō ee ītez recipiendū in societate eor vt hētur .i. xv. c. (Illi vero ptrāseūtes venerūt antiochiā pisidie) dr. ad differentiā antiochie edificate a re noīate ab antiochꝰ mḡno. de qua dictū est in p̄cipio huiꝰ capituli. (et ingressi synagogā die sabbato rum) ī qua ꝯgregabant iudei (sederunt) ad audiendū ideo subdi². (p⁹ lectionē aūt legis a p̄phetarū misserūt p̄cipes synagoge etc̄) Ex quo p⁹ q̄ eor predi⁹ fuit efficatior ex q̄ se nō ingesserunt ad predicādū sed vogati fuerūt (Surgēs aūt) Hic oñr ponit ipsa predicatio in q̄ paulus ad eor ꝺuersionē facit tale; ra tionem. Ille deus q̄ tot bñficia patribz antiquis ꝺtulit: rēptionem vobis in semine dauid p̄misit. Sc⁹ hanc in ihu nazareno implenit: ḡ ei adherendū est tanq̄ vero redemptori. Prima autē p̄positionē cōcedebant a adhuc ꝺcedunt oēs iudei: sm̄ secunda negabant a adhuc negāt Sic ergo p̄cedit aplos. q̄ p⁹ tangit beneficior collationē a bene dictionis p̄missionē. scdō eius ad impletionē. ibi. Hꝰ deus. tercio infert ꝺclusiōz ītentā. ibi Videte. Circa primū dr. (Surgens aūt paul⁹) ut melius audire² in tanta multitudine (viri israhelite) qui habetis legis a p̄phetar⁹ noticiā (q̄ timetis deum) vitantes eius offensā. hoc em dicit captando eor benuolentiā a ut in meli⁹ recipiant eius exhortationē. (Deus plebis isr̄l elegit pr̄es nostros) in abrahā. (a plebē exaltauit) p ipsū ioseph (cū essent ice le ī terra egipti) in qua post mortē ioseph subiecti fuerūt ḡui seruituti

vt patet exo-j-(a in brachio excelso)-r-in signis mirabilibz-(eduxit eos ex ea) vtz in exo(a p-xl-anno tum tps mores eoz)malos (sustinuit in deserto)qz multotiēs rebellauerunt dño-vtz in h-exo-a núi-(destruens gentes-vij-)-s-chana neos amorreos ferezeos etheos-vtz in iosue-(sorte distribuit terram eoz eis)vtz iosue-xiij-(quasi post-ccc quinquaginta annos-)-s-a natitate ysaac a quavsqz ad exitū de egipto fluxerūt anni-ccc-vt oñsum fuit geñ-xv-a supra-vij-c-a-xl-vbz ad ingressū terre promissionis-a in de-x-q̄bz pugnauit iosue ꝫ gentes p̄dictas añ diuisionē terre-vñ 8r-iosue-xj-multo tpe pugnauit iosue ꝫ reges istos(a post hz dedit iudices)ad regimē ppl̄ iudic̄-j-(vbz ad samuel pphetā)induxit qz fuit vltꝰ iudex(a exinde postulauerūt regē)-j-re-vij-(a dedit illi deꝰ saul filiū cis)-j-regl-x-annis-xl-m hoc nūo inducit tps quo samuel populū iudicauit-qz saul tñ annis-xx-regnauit(Et amoto illo ppter peccata sua(suscitauit eis dauid regem)-j-regl-xvj-tūc em̄ vnctꝰ fuit p samuelē(Cui a testimoniū phibens dixit tc̄)-j-regl-xiij-(Huius deus)Hic oñr apl̄s declarat diuine promissionis impletionē secūdo ad hz inducit scripture testificationē ibi Et nos vobis-Circa primum dicit(Huius deus)-s-dauid(ex semine fm promissionē eduxit israhel salua torem ihm)qz em̄ fuerit de semine dauid-patet matth-j-hz etiā otinet in annalibz iudeoz-Intelligendū tñ est xp̄m a dauid descēdisse scdz corpulentā sbam tñ-a nō fm rationē seminalē-Qz aūt ihus nazarenus fit saluator israhel declarat primo p p̄dicationē ioh-bap-que fuit fic autētica qz xp̄s cē credebat nō solū a vulgaribz: hz etiā a maioribus-vtz ioh-j-a ideo subdit(protestante ioh̄e)denūciando xp̄m venturū de p̄rio-a ip̄m ostendendo cū digito-d-Ecce agnus dei tc̄-iohā-j-(baptismū pñe)vt ppl̄s esset dispositus ad xp̄m recipiendū-avt baptismus ioh̄is esset dispositiuꝰ ad baptismū xp̄i (quē me arbitramī tc̄)p hz apparet ioh-humilitas a etiam veritas(cuius nō sū dignꝰ calciamenta pedū soluere)-voffician̄ sibi etiā minimū impedere-nō em̄ intelligitur p hz qz xp̄s calciatus incesserit-hz qz ioh̄em improporcionabiliter excesserit-Hic em̄ modꝰ loquēdi nō solū ad hoīes hz etiā ad inanimata applicat-sicut de vino multum debili ordinando ip̄m ad vinum optimū 8r-qz nō est dignū illi⁹ discalciare significādo qz nullius est momēti respectu illius(vobis verbum)-s-incarnatū(salutis huiꝰ missum est)-s-p̄cipaliter tū qz in p̄sona iudeis p̄dicauit-tū qz in medio iudee-s-in ihrlm operatus est salutem-iō subdit-(Qui em̄ hītant ihrlm)quantū ad vulgares(a p̄ncipes eiꝰ)quantū ad maiores(hūc ignorātes)-s-ih̄m nazarenum esse xp̄m vel⁊Alia tñ fuit ignorātia p̄cipum-alia vulgariū sicut dictum fuit supra-iij-ca-tñ neutra excusabat a toto-īmo pº aggrauabat qz p̄ cedebat ex malicia(a voces pphar)de xp̄o loquētiū-qs sacdotes a scribe p inuidiā excecati male interp̄tati sūt-a sic ppl̄m decepērūt-(iudicantes)-s-ih̄m morte esse dignum (impleuerūt)pphias de eius passione p̄dictas fm qz 8r ysa-liij-tāq ouis ad occasionē ducet tc̄-a ī mortis alijs pphar dās(a nullā cām mortis inuenientes in eo)sicut ptz in euāgelio a pylato testio°(petierūt a pylato vt interficerēt eū)p milites ipius-a licet pº restiterit tñ finaliter petitōi eoz acq̄uit-iudeoz fauorem cesar timore(Cū osumassent oia)iudei mali(deponentes eū de ligno)-s-vom iudei ioseph a michodemus-vt habet ioh̄-xix-Hac em̄ scptura sb vno ordine freq̄nter

transit de tomis ad malos a eccñs so-sicut ps-lxxviij- Cū occideret eos quebāt eū-occasi nō poterāt eū que rere-a ideo cū dr-cū occideret eos intelligit de obstinatis in pctō-et q subdi² querebant eū intelligi² de penitentibz a reuertētibz a malo-a sic sm illum modū exponēdi sacrā scpturā qui dr de corpe dñi vero a simulatore put plenius dixi in pncipio gene-(Deus vero suscitauit eū)-s-hoīnem xpm (qui visus ē) viuens (per dies multos)-s-xl-ut dictū est supra primo-ca-(Hijs q̄ sit ascenderāt)-v-apls q̄ vsq; nūc sūt testes eius visū a auditū a operationē miraculoz in noīe ipsius (Et nos) Hic oñr inducit sacrā scripturā ad suū ppositū-d-(Et nos vobis amūdamus ea q̄ ad pres nros repromissio facta est) de verbi incarnacōe a eius a mortuis resurrcōe (sicut a in ps-ij-scriptum ē) qui ad lrām intelligi² de xpō sicut ibi plenius dictū fuit (filius meus es tu) naturalis-a p oñs eiusdē substantie-q̄ natura diuina nō ē multiplicabilis-alij vero sūt filij adoptiui (Ego hodie genui te)-v-eternaliter-Eternitas aūt p pñs significat eo q̄ in eternitate nihil trānsit in preteritū nec aliq̄d expectat futurū-a sic ex auctē psalmi declarata ē diuinitas xpi-hūanitas vo eius apparuit ad sensū imē hoīes ouersādo-a in ea mortēdo-Cōsequēr declarat eū resurrexisse ad vitā immortalem-inducens ad hoc auctem ysa-xl-vbi em̄ nra translatio hz-feriā vobiscū pactū sempiternū mias dauid fidelis-trāslatio-lxx-hz q̄ hic vid² (Dabo vobis scā dauid fideha)-v-adimplendo vobis verba dauid firmaa verissima-a q̄ sunt illa sūdit-(nō dabis scūm tuū videre corruptionē) ps-xv-q̄ intelli² de corpore xpi scissimo-q̄ nō fuit putrefactū nec incineratū: sed vtute diuina celeriter resuscitatū ut dictū ē s-pleius-ij-c-a q̄ hī scriptura nō intelliga² de dauid hī de xpō oñr oñdit-d-

(Dauid em̄ in sua gnatione)-v-in suo tpe (cū ammimistrasset) regnauit isrl (voluntati dei) supp obediēs (dormiuit) somno mortis (a vidit corruptiōz)-v-putrefactionē a incineratiōe; (Quē vero deus suscitauit a mortuis)-s-hō xps (non vidit)-v-nō est passus (corruptiōe;) nā accelerata fuit ei⁹ resurrectio a ad vitā immortalem (notum g̃ sit vobis) absq; aliq̄ dubitacōe (q̄ p hunc) tanq̄ p salu atorē (vobis remissio pctōz amūciat) facta p eius hūanitatē meritoriez a p eius diuinitatē effectiue (quibz nō potuistis in lege moysi iustificari) sm q̄ dr heb-x-impossibile ē em̄ sanḡne hircoz aut thaurorum auferri pctā (in hūc)-s-in xpō (oīs qui credit) fide formata caritate (iustificat²) vnde gñ-xv-dr-credidit abrahā dō a reputatū ē ei ad iusticiā- (Videte g̃) Hic oñr aplūs infert ocnsionē intentā: viz q̄ nō deberent ee incredeuli xpō: ne sup eos veniat pena a maledictio-d-(Videte) g̃)-v-diligēter cauete (ne supuenerit) g̃-v-diligēter cauete (ne supuenerit) atvobis q̄ dictū ē in pphetis)-v-in hab²o-xij-pphetaz-Abbacuc ei primo sm trāslationē nrām dr Aspicite in gentibz a videte a admiāmini te in gentibz a videte a admiāmini a stupescite-q̄ op⁹ ē factū in diebus vestris q̄ nemo credet cū narrabit⁹ Sēm vero trāslationē-lxx-quā allegat hic lucas dr-(videte ptēpto res) diuine p missioms p xpm adimplete (a admiramini) de magnitudine mali sup vos venturi-iō subdit (Et dispdimini)-p rōnos: q̄ in pena mortis xpi destruxerūt ciuitatē a templū-et pūm iudeoz ptim occiderunt: a ptim captiuauerūt-dispgentes eos p diuisas ptes orbis a ista captiuitas q̄ maxima ē a irrepabilis fuit figurata p captiuitatē babilonicā-de q̄ loquit abbacuc p illā tanq̄ p figurā dās intelligere captiuitatē factā p rōnos a tunc futurā-de q̄ loquit hic paul⁹ (q̄ opus operor in diebz vestris)-s-opus incarnacōis xpi-passiōis

a resurrectōis (qs nō creditis aē) licet ei ad p̄dicationē xp̄i a ap̄lor pl̄es de iudeis crediderint. vt; ex p̄ dictis. tñ illi fuerūt pauci respectu nō credentiū (Exeūtibz aūt illis). s. paulo a barnaba (rogabāt). s. p̄ dicpes synagoge. (vt alio sequenti sabbato loquerent sibi ꝟba). dicunt expositores a glo. videt innuere ꝙ rogauerūt ꝟs malicioſe. iā em̄ moti erāt ꝫ barnabā a paulū. eo ꝙ paulus dixerat ꝙ i lege mop si nō potuerāt iustificari. a ideo voluerant ꝟs iterꝙ audire ex ore eius. vt sic haberent maiorē occasionē eos magis p̄sequendi sicut postea fecerūt. (Cuiꝙ dimissa essꝫ synagoga) q̄liz bet redeunte ad domū suam (secuti sunt multi iudeoꝝ) vulgariū (xp̄o credentiū (nō aūt principū sinagoge otra ap̄los machinantiū (a co lentium). s. (deū aduenarū). n. iudeorum de gētilitate ad iudaismū. (suadebāt eis vt p̄manerēt in grā dei) a firmiter starēt in fide xp̄i ad quā erāt vocati p grām dei. cetera patēt (videtes aūt) posita pauli p dicatione. Hic ōnr po² ōdictio p̄n cipū synagoge cū ꝺr (videtes aūt turbas) fauētes ap̄lis (repleti sūt zelo a ōdicebāt hijs q̄ a paulo dicebant) ex motu iuidiea nō ex vitatis amore (blasphemātes) dicendo ꝙ erāt pl̄i seductoes (Tūc ostanter paulus a barnabas dixerūt) post posito fuore (vobis optobat primū loq̄ verbū dei). n. verbū euangelicū (ꝙz qm̄ repellitis illud.) veritati ō dicendo. (a īdignos vos iudicatis) facto (eterne vite) q̄ dat a xp̄o (Ec ce vltimur ad gētes) p̄dicādo eis euangelicā veritatē (sic em̄ p̄cepit nobis dñs) sic hē² supra. j. c. Erit mihi testes in ihrlm a in oī iudea a samaria. a vsq; ad vltimum terre. a mar. vl. cūtes in mundū vniuersū aē Inducit etiā ad ꝟs auctem ysaiā. xlix. q̄ ad lrām intelligit de xp̄o vt ibidē dictū fuit (posui te in lucē gētibz q̄ p ap̄lor p̄dicationē delete

receperūt fidē xp̄i (vt sis in salutez vsq; ad extremū terre) qz fides xp̄i diuulgata est vbiq; etiā a tpe apostoloz sicut declaratū fuit ps. xviij sup illud. In oēm ter. exi. so. e. a. a ro. x. (Audiētes aūt gētes gaui se fiunt) de sui illuīatione a salutis osecutōe (a glificabant verbū dei). n. xp̄m q̄ est verbū patris (a crediderunt q̄tq̄t erāt p̄ordinati). s. a dō cuius ordinatio non potest frustrari. (disseminabat aūt verbū dñi) vtitur autē tali mō loq̄ndi. eo ꝙ semē est verbū dei. vt ꝺr luce. viij. (iudei autē). n. p̄cipes synagoge (cōcitauerunt mulieres religiosas a honestas) fauētes ap̄lis eis ammīstrātes nēcaria de bonis suis (a p̄mos ātatis) q̄ hēbant regere cōmunitatem (a excitauerūt psecutionē) inuidia motivt supra dictū est (At illi excusso puluere pedū) sicut dixerat saluator matth. x. a ꝟs in testiom̄ p prij laboris ad ouersionē infideliū. a obstinatōis vel pe verbū dei nolentiū (venerūt yconiū) sicut dixerat saluator matth. x. c. Cūvos pse cuti fuerint ī vna ciuitate fugite in aliā nō fuore supplicij sed amoe publicationis euāgelij. (Discipli q̄) n. credētes in deū (replebant gaudio) de cogmitōe veritatis a assecutione salutis (a spūsancto) a q̄ huiusmodi gaudium causatur.

Capitulū Decímumquartū

Actū est autē) descepta p̄dicatione ap̄lorū in ap̄ro a antiochia. Hic oseqnter ponitur eoz p̄dicatio in iconio a quibusdam alijs locis p̄ijquis. Et p̄o circa ꝟs po² pgressus ad p̄dicandū secūdo ꝛgressus ad confirmandū ibi Cūiꝙ euāgelisasset Circa primū describit eoz p̄dicatio in tribz ātatibus. a p̄ma fuit iconiū de q̄ ꝺr (Factū est aūt in iconio vt sil). s. paulus a barnabas (intrarēt synagogā iudeoꝝ) vbi ꝺuemebāt a maxie diebz sabb̄oz (a loq̄rent) eis vbuz

euangelicū. a ōnr subdit lucas hꝰ predicationis effectū (ita ut crederēt iudeorū a grecorū multitudo copiosa) Et dicunt hic greci ſm aliquos iudei in grecia nati: ſed ad iudaiſmū uerſi (qui vero incredvli fuerūt iudei) ſ. nacōe. iſti em̄ magꝭ ꝺtradicebāt euāgelice veritati (aduerſus fr̄es) v. aduſus credētes in xp̄m vel aduerſus paulū a barnabā. cui expositiōi magis videt ſeqns lra cōcordare (fiducialr agentes in dño) humano timore postpoſito. a ſbdi tur cā (Testimoniū phibenti) ſcz dño (verbo grē ſue) v. vbo euāgelico. qꝫ grāa veritas p ihm facta est ioh. j. Et subdit modꝰ testificandi cū dr (dante ſigna a pdigia fieri p manꝰ eoꝝ) v. aplorꝫ. cetera patēt. (Cū aūt) Hic ſcdō poꝫ publicaō euangelij p paulū in locis licaonie. Et diuidit in. iiij. ptes. qꝫ primo deſcribit hec predicatio. ſcdō predicationis confirmatio. ibi. a quidā vir terdo erroris remotio. ibi. turbe āt a quarto inſurgēs pſecutō. ibi. ſu puenert āt Circa primū dr (Cū autē ſacꝰ eſſet impetus ↄc̄) qꝫ nō mouebant ꝫ aplos vōcz passione ire a iudice (ↄfugert ad ciuitates licaonie ↄc̄) ſm verbū xp̄i allegatū. ca. prece. (a ibi euāgelizantes erāt) officiū ſibi iniunctū fidelr diligenr exeqntes (Et quidā vir) Hic ōnr poꝫ dē predicatōis confirmatio p opꝰ mirabiloſū. hꝫ em̄ mō confirmant illa que trāſcendūt intellectū humanū: cui iuſmodi ſunt ea q̄ ſunt fidei cū dicit (Et quidā vir) notus quātū ad pſonā a infirmitate incurabilitatē. (Hic audiuit paulū loquentē) a credidit (q̄) ſ. paulus (intuitus eū) viſu corpalia mētali. iō ſubdit (et videns qꝫ fidē hz̄et) fides ei oculis corpalibꝫ videri nō pōt (ut ſaluꝰ fieret) mētea corpe (dixit magna voce) ut magꝭ attendere. miraculū ad honorē diuinū (ſurge ſup pedes tuos rectꝰ) corā oībus aſtantibꝫ (Et exiliuit) v. agilit ſurrexit (a ambulabat) ad declaratōez ſubite a perfecte curatōis (Turbe aūt) Hic ōnr poſt erroris remotio. qui pmo deſcribit. a ſcdō remouet. ibi. qꝰ vbi. Circa primū dr (Turbe aūt) videlicet (cū vidiſſent qꝰ fecerat paulus) credētes hoc eū fecſſe ꝑpario ideomate (dicentes. dii ſimiles facti hoībus dñderunt ad nos) credebant ei eos de celo dñdiſſe in humana effigie (a vocabāt barnabā iovem) eo qꝫ videbat ſenioꝝ etate (paulū vero mercuriū qm̄ ipſe erat dux verbi) v. ꝑponēs edificationis verbū. utz in textu. Mercuriꝰ ei dr fuiſſe eloqntiſſimus a ꝑpt hanc excellentiaz dicebat a gentilibꝫ deus eloqntie. a qꝫ eā daret hoībus (Iacerdos q̄ iouis) v. eius cultui deputatus (thauros) ad immolādū (a coronas) ad templū ornādū. ſicut dr primo mach. iiij. Ornauerūt fa dē tēpli coronis aureis (Cū ꝑpis volebat ſacrificare) barnabea paulo (Qꝰ vbi) Hic ōnr dictus erroꝝ remouet per aplos facto a verbo ipſum detestātes. ideo dr (ↄciſis tunicis) in ſignū doloris eo qꝫ hoīes volebāt eis impendē honorē diuinū quē exhibere a reipe erat nephas. um. iō ſubdi (dicētes. viri quid hec facitis) v. facere vultis qꝰ ē blaſphe matoriū diuine maieſtatis (a nos mōrles ſumꝰ) a nō dii. (annūciantes vobis ex hiis vanis) ſupple. vt deſere. que dicunt vana. qꝫ nulla vera ritas āvtilitas ē in idolatria ꝫ magis dānabilitas maxia (ꝺuerti ad deū viuū) v. q̄ ē ipſa vita p eſſentiā a dr hꝰ ad diſtictōez eoꝝ q̄ ſūt mortua erronee putant dii: ut iupiter mercuriꝰ a hmōi. (q̄ fecit celū a terram ↄc̄) creando de nihilo ſua potētia infinita (qui in preteritis gnatōbus) vſqz ad publicaōz euāgelij (dimiſit oēs gentes) v. gētiles (ingredi vias ſuas) v. agere ſm libertatē arbitrij. qꝫ nō dedit eis legē vel ſtingētem a prophetas ſicut dedit

iudeis (a quidē non sine testimonio semetipm veliēt) ꝛ-ſ-oñdere se cēvexp deū oim gentiū: ſed oñdit ꝟ testificans p multiplicē effectū-iō subdit (Benefaciēs de celo dās pluuias ꝛc) vña pꝟi natuāli vōne ex effectibus multiplicꝫ p̄bauerūt vnitatem dei-vtz-xp̄i-metꝟ- a in pluribz aliꝫs locis (vix sed auerūt turbas) ꝓpter p̄mitatē eaꝝ ad ydolatriam- (Supuenerūt) Hic oñr pom² otra paulū p̄secutio-cū ꝟ (supuenerūt aūt quidā ab anthiochia) q̄ est ī regione pfide vel pfidie ſm aliam lrām (a icomio) vbi p̄dicaūat paulus-vtz in huius ca-p̄ncipio (a p suasis turbis) que de facili ad malum mouent (lapidātes paulum traxerūt extra ciuitatē) tanq̄ vile cadauer indignū sepulture sed ab auitꝫ a bestiꝫs deuorandū (Circūdantibus autē eum discipulis) ne p̄ apere² adhuc viuus a iudeis (surgens intrauit ciuitatē) ꝛ-ſ-listrā a deo curatus q̄ ptz ex eo qꝺ subdit- (a postea die pfectus est ī derben) nō em̄ virtute nature post dictā lapidationē posset ita trāſire in aliā ciuitatē (Cūq; euāgelizassent) hic oñr describit aplōrū regressus ad confirmandū illos q̄ crediderāt ī xp̄o a patet trā vsq; ibi (a antiochiā) que est in regione pſidie (confirmātes aīas discipulorū) in moribz a fide (a dicētes qm̄ p multas tribulationes ꝛc) ꝛ-q-d-nō debent vos retrahere p̄secutiones a mala tpalia fine quibz nō habem² bona celestia a eterna q̄ tpalibz bonis sūt incōparabiliter meliora (Et cum ꝛstituissent illis p singulas ecc̄ias p̄sbiteros) a noīe p̄sbiteroꝝ ꝟ intelliguntur etiā alij ecclesie ministri vt epi dyacones a hmōi (a cū orassent cū ieunatōmibz) qr p ieiunū caro refrenaſ a p orationē mens in deū eleuaſ (cōmendauerūt eos dño) ſine cuius custodia spēali ñ possent p̄seuerare in bono-p̄s-cxxvj- (Nisi dñs custodierit ciuitatē ꝛc-) (Et loquentes dñi verbū in pgen-) q̄ est ciuitas ī regione pamphilie (descēderunt in ptalia) ſm alios est nomen ciuitatis ſm alios vero regioīs (Et inde nauigauerūt in anthiochiam) que est in syria a ab antiocho magno noīata (vñ erant traditi grē dei) vt dictū est supra in p̄ncipio-xiii-ca-(in opus) p̄dicatioīs euāgelij (qꝺ opleuerūt)-v- fideliter sunt executi (retulerūt quāta fecisset deus cū illis) in doctrina a miracul (a qr appuisset gentibz ostiū fidei) vocās eos p grām suā- sine q̄ grā nō sufficēt doctrina a miracula-nā audientiū eandē p̄dicationē a videntiū idē miraculū vnꝰ credit alter ñ ideo ꝟ saluator ioh-vj-nēo pōt venire ad me nisi pat̄ q̄ misit me traxerit ꝛc-a ioh-xv-c-ꝟ apls- Sine me nihil potestis facere (morati sūt autē ibi tps nō modicū cū discipulis) cōfirmādo eos ī fide vita a doctrīa piter

Capitulū Decímumquíntū

Et quidā descendētes) descripta paulia barnabe p̄dicatōne- Hic oñr po² determinatio cuiusdā questionis subortē-ſ-de legaliū obseruatōe quā q̄dā credētes de iudaismo dicebāt eē necessariā ad salutē etiā gētilibz oīs- Paulus aūt a barnabas asserebant otrariū-qr p legē nouā iudei fūt absoluti a debito obseruāde legē-gētiles vō nūq̄ fuerāt ad eā obligati qr nō fuit eis data ñ q̄m ad moralia q̄ sūt de dictamīe legis nature q̄ oēs obligāt- fiant plenius declarat in epīs pauli ad ro-a gal-a in plūbz aliꝫs locis- Dīo igit p determinatione hꝰ dubij ad aplos in ihrlm recurrit-secundo ꝟ dubiū soluit ibi- Surrexerūt- Circa p̄mū ꝟ (Et quidā) oñt de secta phariseorū (a descēdentes de iudea) q̄ est ī alteri situ quā sit antiochia (Docebāt frēs) de gētilitate oīs (qr nisi circūcidamini ꝛc) a p oñs seruetis oīa legalia- qr circūcisio est

quedā ꝓtestatio a obligatio vniu̇
se legt seruande-ut 8r gal'-v-(Fcā
ꝝ sedicōe nō mīma pauto a bar=
nabe)qr asserebāt ꝛtrariū-nā hoc
dicere erat euacuare euanm̄(statue
runt vt ascēderent ad̄)a pz lrā(Sur
rexerūt)Hic ōn̄r pomit solutio du=
bitacōis-Et diuidi2 in tres ptes-
qr primo ꝓ vtraq; pte fit allegacō
scō veritatis determinatio-ibi-a pz
q̄ tacuerūt-tercio veritat determi
nate publicatio-ibi-Tunc placuit
Circa primū primo allegat ꝓ pte
affirtiua cū dixerūt (Surrexerūt au
tē quidā de hereſi)-v-secta (phariseo
rū)erāt em̄ tunc apud iudeos tres
secte-Vna saduceoꝝ q̄ negabāt re
surrectionē spūm a angelū-Alia
phariseoꝝ q̄ vtrūq; ꝛfitebant Ter
cia vero essenoꝝ q̄ ꝛfitebātur resur
rectō em̄ spm̄a angelū: sic phaisei
sed viuebāt religiosius: hītes oīa
ī ꝛmuni ut dicit ioseꝑ anti-li-xviij
dicentes (Oportet aūt ꝛc̄)a pz lrā
vsq; ibi (Surgēs petrus) vbi alle=
gatur ꝓ pte altera cū 8r (Viri frēs
vos scitis) qr factū fuit notorium-
(Qm̄ ab antiq̄s diebz)-v-satis ꝓpe
tps missionis spūsancti in die pē
thecostes in signo visibili-ut hētur
s̄-ij-ca-(deꝰ m vobis elegit per os
meū audire gētes ꝛc̄)-q-d-ego nō
iui ad predicandū cornelio a alijs
gentilibz exn̄tibz cū eo ꝓpria volun
tate: ꝟ ex diuina missione-utz supꝝ
x-ca-(a q̄ nouit corda deꝰ)Hō em̄
videt ea q̄ patēt-deus āt intue2 cor
j-re-xvj-(Testimoniū phibuit)
q̄ erāt iustificati: li; essent in circū
cisi (dans illis spm̄sc̄um)-in signo
sēsibili-s-in dono linguaꝝ (a nihil
discrenit inter nos) circūcisos (a il
los) in circūcisos (fide) ihu xpi (pu
ficās corda eoꝝ) a nō ꝑm circūcisio
nē carnis a obseruacōz legaliū-et
ex h̄ oducit ꝓpositū-d (Nunc ꝝ q̄d
temptatis deū) ut em̄ 8r in glo-ille
deū temptat q̄ alit q̄ ipse precepit
facere laborat-sic faciebāt illi q̄ di
cebāt legē euangelicā fine obſua
cōne legaliū nō sufficere ad salutē
(q̄d nec nos nec prēs nr̄i portare po
tuim9) ꝟ 8r de iudicialibz precepti
a cerimonialibz ꝓpt iudicialiū scie
ritatē a cerimonialiū multitudie;-
Moralia vo precepta q̄ sunt de dā
mine legis nātis obseruabilia sūt
a remanēt in lege noua-Faciendu;
tñ q̄ iudicialia et cerimonialia nō
fuert simplr in obseruabilia Vñ di
cit ihero-in expoſicōe fidei catholi
ce-anathema sit q̄ dicit deu; aliq̄d
impossibile precepisse: sed dicūtur
inobſuabilia-qr de difficili obſua
bilia-sic 8r ahq̄d intrāsibile q̄d ē
de difficili trāsibile-v-metha-(Si
p grām dn̄i nr̄i ihu xpi saluari cre
dim9) a nō per opa legis-(quēad
modū a illi)-s-prēs ve-testa-Vnde
de abrahā dicit gn̄-xv-anteq̄ essꝫ
circūcisus credidit abrahā deo a re
putatū ē ei ad iusticiā-Ex quo p;
q̄ nō fuerat iustificatus ex circūci=
sione: ꝟ ex fide circūcisionē precedē=
te-ꝟm q̄ deducit apl9 ro-iiij (Ta
cuit aūt oīs multitudo) ꝛsentiēs pe
tro (a audiebāt barnabā a paulū
ꝛc̄) vbi pomit aliud argumentū ꝓ
pte ista (Nisi de ꝛuersione gentiū
in circūcisoꝝ approbassꝫ signa a dī
gia in eis p apl9s non fecisset (Et
postq̄) Hic ōn̄r pomi2 veritatis det
minatio cū 8r (Rūdens iacobz) cui
em̄ epūs ihero solimitanus-a ideo
licet petrus essꝫ primapalis inter a
pl9s: tñ decuit ei in sua dyocesi ut
determnacōz dubij pferret-d-(Vi
ri frēs) fide licet nō carne-(audite
me) in questionis determinacōe-(si
mon narrauit ꝛc̄) a pz ex dict lrā
(a huic)-s-dicto ei9 (ꝛcordant ꝛba
ꝓphetaꝝ)-de gentiū vocacōe loque
tium-inducit tñ in specialiū nā au
toritatē ad ꝓpositū cum dic2 (sicut
scriptū est) amos-ix-que sicut ibi
dem dictū fuit intelligit ad litterā
de reedificacōe ecclesie p vnionē iu
deoꝝ a gentiū in vna fide xpi-a ad
intellectum huiꝰ autoritatis que
allegatur hic sc̄m trāslacōez-lxx-

aliqua breuiter repetenda sunt q̄ dicta fuerūt amos. ix. Primum q̄ xp̄s noīaf dauid in scp̄tura veteri ozee. iiij. Post hꝫ reuertēf filij istrahel a querent dn̄m deū suū a dauid re gē suū. vbi trāslatio caldaica apd hebreos autētica sic hz. post hꝫ reū tentur filij ysrahel a querent cultū dei sui a obediēt messie filio dd regi suo. a fiet ihē. xxx. Seruiēt dño dō suo a dauid regi suo. vbi trāslatio caldaica sic hz. Colēt corā dño suo a obediēt messie filio dauid. Ecce m est q̄ vna est eccia q̄ iccepit a p̄mo abel iusto vsq; adultimū electū q̄ in fine mūdi est nasciturus. vt dt bus gregl. omeł. vij Terciū est q̄ ista eccia vocaf tabernaculū dei siue xp̄i ysa. iiij. Et tabernaculū in vm braculū dicia ē. a apocal. xxj. Ecce tabernaculū dei cū hoībz. hīs p̄mis sis exponaf lrā cū dr in psona dei. (Post hꝫ) v. post cursū ve. tes. (reū tar) ad genus humanū naturam hūanā assumēdo (a reedificabo ta bernaculū dauid) v. eccīam dei siue xp̄i p p̄dicationē xp̄i a aplox (qd ceādit.) p multa pcta a maxīe per ydolatriā (a dirupta eius reedifica bo) q̄ gētiles erāt diuisi p ydolaf am multiplicē. aliquibz volentibz iouem. a alijs dyanā. a sic de alijs diis gentiū. Fiet iudei erāt dirupti a diuisi p varios errores. nā aliqui negabāt resurrectionē spiritū a an gelū. vt dictū est sup̄. a aliqui iniq ta faciebāt mādata dei p̄ter tradi tiones suas qd est valde erroneū q̄ oia sūt amota p p̄dicationē xp̄i a aplox. (a erigā illud) p magna a multa miracula ad exaltationē fi dei catholice facta (vt requirāt cete ri hoīm) v. gētiles (dn̄m) qd ptz p orbē impletū (notū a seculo est do mino) v. ab eterno est sibi notū (o pus suū) qd disposuit opari in tpe vocatōe gentiū (p̄ter qd ego iu dico nō inq̄etari eos q̄ ex gētibz cō uertunf) dicēdo q̄ oportreat eos ab q̄dia legalia obseruare (sed scri bere ad eos) p̄t vnitatē sotietatis eox a iudeox (vt abstineāt se a cō taminatōibz simulacrox) v. a cō estione de ydolaticis. qz p hoc de fa cili possent iudei suspicari q̄ genti les vellēt ad ydolatriā reuerti si co mederēt de illis (a fornicatōe) quā gentiles cōiter credebāt esse licitā p̄ter qd necessariū fuit eā p̄hibere (a suffocatō a sanguine) hūc em̄ d bum cōuersi de iudaismo abhorre bant. Et ideo licet essꝫ dbz licitus. tñ p̄ter amicabilē sotietatem scri ptum fuit gentilibz. vt abstinerēt a talibz. sicut frequēter cōtingit q̄ aliq̄s abstinet a dbo quē scit abho minabilē sotio suo. p̄cedente autē tpe cessante cā cessauit effect9. ma nifestata euāgelice doctrine verita te q̄ saluatoꝛ dixit matth. xv. q̄ nō hil qd p os intrat coinq̄nat hoīem a q̄ nihil est reiciendū qd cū grāx actōe recipiē vt dr. j. thy. iiij (moy ses em̄) v. scp̄tura mosi hz (A tpi bus antiq̄s in singulis ciuitatibz qui eū p̄dicēt) Illo em̄ tpe euan gelio nondū publicato poterāt iu dei observare legalia. sicut frequē ter dictū est sup̄ in epla pauli (tūc placuit) Dic oñr pomē veritatis de terminate publicatio. cū dr (tunc placuit ap̄lis a seniorbz cū oñi ec desia) ista sic explicanf ad oñden dum q̄ hec determinatō erat ab oī bus approbata absq; dissensione. (eligē viros) vt sic manifestaref de terminatio scp̄ta vel vbo (viros p mos īsrīz) qz hz nō essent ap̄li. tñ erāt de notabilioibz post ap̄los vt sic eis magis crederef. a eox lega solēnior redderef (qm̄ audiuimus q̄ quidā ex nobis exeūtes.) a nrā sotietate discedētes. (turbauerunt vos verbis) volentes vobis impō re vel portabile onus legꝫ (eū tentes aīas vestras) a veritate euangelij (Quibz non mādauimus) talia di cere sicut ipsi finxerunt. cetera pa tent vsq; ibi. (Qui tradiderūt aīas vras) v. exposuerūt se pericło mortꝭ

(pro noīe dñi ītē) ⁊ p predicacōe nois xpi· (qui a ipsi referent vobis verbis hec eadē) q̄ scribim⁹ in epla ut cū epla que ē vox mortua cōcurrat etiā vox viua (visū est em̄ spūi sancto) a quo nō pōt egredi nisi verum a scūm (a nobis) q̄ scribimus fm eius instinctū· (nihil vltra imponē vobis oneris) legaliū observantiaꝝ (q̄ hec nēcaria) ad viuēdū cmuniter cū iudeis in eccīa primitiua (ut abstineatis ītē) vōmibus predictis· (a fornicacōe) quā erronee liatā esse putatis a iō abstinendū ē ab ea: nō solū ꝓpter amicabilem societatē cū iudeis: sed ꝓpter nēcitatem salutis· cētera patēt vsq; ibi· (Gauisi sunt sup cōsolacōe) eo q̄ expediti erāt a legis onere (Judas āt a silas a ipsi cū essent ꝓphete) ⁊ illuminati a deo ꝓphetie dono (vbo plurimo cōsolati sunt frēs) referendo ea q̄ erāt in epla ad maiorē affirmationē (a cōfirmauerūt eos in fide)· cētera patent vsq; ibi (visū est aūt) Tota lrā ista vsq; ibi· paulus aūt exclusiue nō est in greco: nec ī libris correctis: sed primo fuit appositap modū glo· eo q̄ postea subditur q̄ paulus epūs antiochie accepit silam in socīū· a postea inserta ē ex tui ꝑ imperidā scriptoꝝ (docētes a euāgelizantes) ad plenioꝝ instructionē a cōfirmationē credentiū (Ꝑ9 alios⁹ ītē) Supius descripta est publicatio euāgelij ꝑ paulū in societate barnabe· hic cōfir pmittē publicatio p eū in societate sile· et diuidit in duas ptes· q̄ primo pmittur paulus a barnabe sepatio· secundo ipsi⁹ a sile assōciatio· ibi Paul⁹ vero Circa primū dr (Dixit ad barnabā paulus) q̄ de salute hominū erat valde sollicitus· (reuertētes visitem⁹ frēs) a sic sequi² (quō se habeant) ut videamus si firmit̄ stent (Barnabas aūt) in hoc sentiēs (volebat secū assumere ioh̄em) eo q̄ sibi familiaris erat· (Paulus āt rogabat eū)· s· barnabā ut abstineret a societate ioh̄is· (eo q̄ discessit⁊ ab eis de pāphilia) ut hētur supius· ꝓ iij· c· discesserat ei timore pericul⁹ imminentiū: vel amore minis carnali ad mrēm manentē in ihrūm· vel forte cā vtriusq; ꝓpter q̄ paulus eū remuebat· Nā illi q̄ vadūt ad predicādū dñt esse valde firmi· a ab amore carnali segregati a maxime q̄ vadunt inter infideles et psecutores· fuerat in ꝓpōsito (Erā ē autē dissensio) nō tñ ōria caritati q̄ quilibz eoꝝ respiciebat ad bonū tñ alia a alia motus vōe a hoc etiā ōtigit· q̄ p hoc maior fructꝰ predicationis factus ē: eo q̄ predicauerūt in pluribz locis (Et barnabas assumpto marco nauigaret ād) vnde erat oriund⁹· ut hētur s· iij· ca· (ut cōfirmaret eos in fide· Paulus vero) Hic cōfir pmittē predicatō pauli cū sila· Circa quā primo p2 multiplex pauli discursus p orbē ad predicandū· scdō ei⁹ recursus in ihrūm ad tolerādū· ut vbi psecutꝰ fuerat eccīam: ibi ꝑ ea fustimeret p secutionē· scda incipit· xix· ca· ibi· Dūs aūt expletis circa medīū ca· Prima in duas· q̄ primo pmittē discursus pauli ad cōfirmandū cōgregatos· scdō ad conuertendū nōdū conuersos· xvj· ca· ibi· Trāseuntes autē· Prima adhuc in tres· q̄ pmo discursus ad cōfirmandū incipit· scdō associacō thimothei int̄ pmittē in pincipio· xvj· c· tercio discursus ad cōtendū resumit² ibi· Cū aūt ptransiret Circa primū dr (Paulus vo elect⁹ sila) in socīū p2 barnaba (pfect⁹ est) ad predicandū (tradit⁹ gre· dei) ⁊ recōmendat⁹ (a frībus) ꝑ eo deuote orantibz (pambulabat aūt firmās eccās) q̄s aīs cū barnaba instituerat (papie· custodire precep̄ apl̄oꝝ) posita· c· prece· ad mōnē gentiliū a iudeoꝝ

Capitulū Decimūsextū

Euenit aūt) Hic p2 associatio thimothei cū dr· Ecce

discipulus quidā) ꝛ s notabilis in fide a moribꝫ (mulieris vidue fidel ꝛ credentis in xp̄m (huic testimoīum reddebant) de fide a moribꝫ. Ex quo ptꝫ q in sanctitate erat famosus (hunc voluit paulus secū p̄ficisci) ad predicandū verbū dei (a assumens circūcidit eū p̄pter iudeos) ꝛ ne scandalisaret eos ducendo secū toīem incircūcisū de mrē iudea natum. nec ista circūcisio fuit ficta ut dicit ihēronim⁹ sed vera ut dicit augustin⁹ q ꝛ illo tpe nati de iudaismo a cōuersi ad xp̄m poterāt licite legalia seruare. ples ei sequif ventrem ꝛ a q maior ē certitudo de matre q̄ de p̄re. ꝛ ideo q̄uis pater ei⁹ esset gentilis: reputabaf tñ iude⁹ (q̄debant tñ omnes q pater eius esset gentilis). Hoc autē dicif. q simplicit̄er erat notū q p̄ nō p̄mi serat eum circūcidi. Sic igi² paulus eū circūcidendo nō male fecit. q p hoc q8 erat licitū vitauit scandalū iudeoꝝ. Titum qui gentilis erat ex patre a mrē nō circūcidit: ut habet gal. ij. (Cū autē) Hic resumif pre dicō ad confirmandū credētes. ꝛ p̄z lrā vsq; ibi (Et eccē quidē confirmabāf fide ecc̄e) ita q augmētaban² fideles a merito a nūo (Trāseuntes). Hic ponif descripcio pauli ad cōuersionē infideliū. a primo ondit in quibꝫ regionibꝫ phibiti fuit predicare. a ꝫ ex diuina reuelacōne. s. in asia a bithunia. q ptūc maior fructꝰ imminebat in alijs locis p̄dicando. ꝛ p̄z lrā. (Cū aūt ptransissent). Hic ponif ondit in quibꝫ regionibꝫ predicauit paulus q prīo predicauit in regno macedonie. secundo in quibusdā alijs ptibꝫ grecie. secūdā incipit. xvj. c. ibi. Et autē ducebāt. Prima in d. q primo describit vocatio pauli ad macedoniam. secō ei⁹ predi⁹ ibidē. ibi. Eram⁹ aūt. Circ̄ primū d. (Cū aūt ptransissent troadē) nomīa fuit ciuitatū ei⁹ macedoniā. (a visio p noctē paulo ondsa ē) a dō (vir macedo) ꝛ similitudo viri hñtis habitum et effigiē macedonis (trāsiens in macedoniā. adiuua nos) annūciando nobis viā salutis (ut aūt visū vidit scil̄) q paul⁹ fuit certificat⁹ q non eāt visio vana: ꝫ a dō immissa a deꝫ suos certificauit. Secta patent vsq; ibi. (Et inde philippis) ciuitas ē denomīata a philippo rege macedonū p̄ie alexandri magni (q ē p̄ma ps macedonie) est em̄ prima ciuitas occurrēs exeūtibꝫ de mari ex illa pte q̄ paul⁹ cū suis socijs exiuit (ciuitas colonia) dr aūt colonia. q defectu indigenaꝝ replef colentibꝫ alijs. idō fic nōīatur a cultura agri (Eram⁹ aūt) Describit accessu ad macedoniā. hic onr describit predi⁹ facta ibidē. a p̄mo in philippi ciuitate. secō in thessalonica q ē etiā ciuitas macedonie. ut dr in prologo sup epla. j. ad thes. secūa ps incipit. xvij. ca. Dīa in d. q p̄mo po² pauli predi⁹. secō insurgēs psecuto. ibi. Factū ē aūt. Circ̄ primū dr. (Eram⁹ autē in hac vrbe). s. philippis (diebꝫ aliq̄t conferētes) volebat ei paulus obiterare odicōz ꝫpli p̄iusq; ꝫponeret verbū (Die āt sabbatoꝝ). ꝛ quiet̄ ab opibꝫ in q̄ magis congregaf ꝫplus (vbi videbaf oratō esse). ꝛ locus aptus ad orandū a p̄dicādū (loq̄bamur cū mulieribꝫ q̄ conuenerāt) solent ei magis ee deuote q̄ viri. (a quedā mulier noīe lidda) Exprimit aūt eius nomen ad maiorē historie certitudinē. (purpuraria). q purpurā vendebat q̄ ē res preciosa. erat em̄ diues ut p̄z inf seqñtibꝫ (ciuitatē thiathirenoꝝ) de hac ciuitate dr apoc. ij. Et angelo thiathire ecc̄e scribe. De hac em̄ ciuitate erat ꝫ mulier oriunda ꝫ manebat in philippis q̄ repleta erat alijs colonis ut dictū est (Colens deum) Jam em̄ ante conuersa fuerāt de gentilitate ad iudaismū. in q̄ colitur vnus deꝰ (cuius aperuit cor dñs scil̄) Hō em̄ non pōt docere nisi exterius credēda ꝫponendo: sed deus

docet interi9 mentē illuīando. iō dicit predicatorib3 Joh. xv. Sine me nihil po-fa (Cū autē baptisata essē a dom9 eius). v. familia q̄ erat magna. ideo subdit postea (Introite in domū meā a mane) ut ibi veficiamī a q̄scatis: nō tm̄ vna die ꝫ plūb9. hoc em̄ importat mansio. et sic ptz eā diutē fuisse a etiā valde deuotā. ideo subdi² (a coegit nos) precibus valde efficacib3 (Factū est autem) Hic oñr describit insurgēs p̄ secuō cuius primo ponit occasio cū dicit (Factus est autē cuntib3 nobis ad orōem). v. ad locū orōmis. (puellā quandā hītē3 spm̄ phitonē). v. divinautē. Nō em̄ ista puella erat sic phitonissa sicut illa mr̄ phitonissa de q̄ hē². j. Re. xxviij Illa ei nō erat obsessa a demone: ꝫ p artē magicā faciebat apparere demonē in fictitudinē alic9 mortui ad dandū rñsuz de occultis. ut dictū fuit ibidē Ista vero demon exp̄s in ea dabat responsa. q̄ multa fūt a demonib3 cognita: q̄ hoīb3 sunt occulta. a hoc modo respondēdo prestabat magnū questum dnīs suis damabat. d. (Isti homines ꝛc̄) Dicit hic glosa q̄ timore spūssancti cogēte spūs mendax vera loquebat. sed ꝫ nō videt verū. q̄ subdit (dolens aūt paulus ꝛc̄) nō doluisset de ꝫ q̄ spūsancto cogēte factum fuisset: nec illud impediuisset. p̄p ter q̄ videt melī9 dicendū q̄ paulus imposuit illi puelle silentium eī ꝺicendo ab ea demoniū: eo mō quo xp̄s hoī habenti spm̄ immundū dicēti ei. scio q̄ sis sanctus dei dixit. obmutescea exi de hoīe Marci. Hoc em̄ facit xp̄s ne veris falsa miscerēt. sic venenū sub melle p̄bi tur. a q̄ nolebat habere testimoniū scitatis a demone: ne p ꝫ dare² appentia dicto phariseoꝝ qui dicebant eum facere miracula in beelzebub principe demoniorū a eisdē causis paulus ꝫ eiecit demoniū. q̄ imponebat sibi a aliis apīs q̄ vtebātur magicis artib3 (Videntes autē ꝛc̄) Posita occasione. hic oñr subdit p̄secutio. a scdō diuina liberatō ibi. Media autē nocte. Circa primū dicit (Videntes autē ꝛc̄). a per oēs dolentes de damno tpali (apprehendē tes paulū silā p̄duxerūt in forū) vbi tractabant lites (ad p̄cipes) ut punirēt eos tanq̄ malefactores. ibi subdit eos accusādo (Hi hoies turbant ciuitatē nrām) ideo fuit digm̄ morte tanq̄ aduersarij reipub lice (a annūciant morē quē nō licet nobis suscipe). s. ihesū xp̄m esse deum (cū sim9 romani) Jā em̄ erat decretū a romanis ne q̄s reciperet deus nisi approbāte senatu (Et cōcurrit plebs aduersus eos a mgrāt9) motis impetu passionis a nō ductu rōnis. (a scissis tunicis eoꝝ). s. paulī a sile ꝺicēptibilē (a iussērt eos virgas cedi) caudēt ad augmētū cudelitatis. subdi². (a cū plamul. eis impositis fuissent ꝛc̄) a pz lrā (misit eos in interiorē carcerē) qui erat fortior a ḡ unior (a pedes eoꝝ strinxit ligno) ad maiorem securitatem ponēs eos in cippo (Media aūt nocte) hic sequit ter ponit eoꝝ liberatō. a primo miraculo diuino. scdō humano mādato. ibi. et cū dies. Circa primū dicit (Media autē nocte paulus a silas adorātes) scōm illud ps̄. media nocte surgebā ad confitendū tibi (subito vero terremotus factꝰ ē magn9) ad oñdendū orōmis coꝝ virtutem. a ad mutiendū hoīb3 dñi timorem (expergefactus autē custos carcerē) ex terremotu (cuaginato gladio volebat se interficere). ne ꝑp cuastionē paulū sile. de quoꝝ diligēti custodia hūerat p̄ceptū stricte a spāle: punire² graui a ꝺemptibili morte (clamauit autē paulus) scies p spm̄ causaz quare volebat se interficere (a tremefact9) cognoscēs terremotū diuīa virtute factū (pedit paulo a sile ad pedes) ad quoꝝ orōez fuerat factū miraculū. et q̄ a morte fuerāt liberat9 p pauli vbū (a pdu-foās) carcerē (ait. dnī q̄ me

oportet facere ꝛc) q. d. patus sum viā salutis audire a fidelit obedire- cetera patēt vsq; ibi (a letatus ē) de cuasione mortis corpal p vbuz paulia etiā spūalis p suscepcōez fi dei (Et cū dies) Hic onr ponit cor liberatio mādato hūano cū dr. (di mittite hoies illos) Trāseunte em passionis impetu: adūterūt mgrā tus q paulus a silas iniuste fuerāt verberati a incarcerati. idō volebāt eos liberare (paulus aūt dixit ill) . lictoribz q venerāt p cor libera- ne (cesos nos publice) qs nō dr fie ri nisi publicē malefactoribz. (indē natos) qr puniti fuerīt impetu pas sionis a nō iudicio rōnis (hoies ro manos) quibz magt dr deferri q a liis eo q romani tenebant dnium or bis. Rz aūt paulus essi diuis rōnq tētur ꝛ xpi. c. (Et nūc occulte eos eiciunt) volentes a me suū occul- tare (nō ita) supp erit (sed veniāt et ipsi nos eiciāt) facto ostētes q in iuste nos verberauerūt a incarcera uerūt. a ita factū est ut pz ex trā se quēti (exeūtes aūt de carcere) quē introierūt: ne custos carcer pq cor vecessū inculparet apt cor eductōez (introierūt ad lidiā) nomen ē re gionis sm glo. (a visis fribus) . xpianis ibidē bītantibz (consolati sūt eos) sua pnīa a scā doctrina (a profecti sunt) alibi ad predicādum verbum dei.

Capitulū Decimūseptimū

Vm āt pambulassent) hic onr ponit predicatio pauli in aliis locis macedonie. Et primo in thessalonica. scdō in bero ne. ibi. Frēs vero. Dria in duas qr pmo po predicatio. scdō insurgēs psecuo ibi. zelātes. Circa primū dr. (Cū aūt pambulassent amphipolī a apollonia) ciuitates sūt in quibz nō otraxerīt morā (venerīt thessaloī cāvbi erat sinagoga iudeoz) in illa ci ciuitate cū gentilibz habitabāt mlti iudei (sm consuetudiez aūt paulus introiuit ad eos) . s. iudeos quibs paulus consueuerat prius predicare q gentilibz. ut pz ex precedētibz (a p tria sabbata disserebat eis ds scpturis) legis a pphas (adapiens a in sinuās) ex eis (qr xpm) in lege a p phetis promissū (oportuit patiq surgere a mortuis. sic pz psa. lij. a o see. vj. a in plibus aliis locis. sic de clarauit exponēdo dicta pphetaz. (a qr hic est xpūs) . s. ihs nazarenus (quē ego annūcio vobis) ita q nō solū declarabat ex scpturis passiōz xpi a eius resurrectione. sed etiā ista esse cōpleta in ihu nazareno. a sic nō esse expectandū alū xpum: sic expectant iudei. hmōi vero scripturas p quas ista pbant: ego posui saltē in pte in quadaz cōne de ad uentu messie (a quidā ex eis) . s. iu deis (crediderūt) in xpm (a adiuncti sunt paulo a sile) fide a societate (a de colentibz) . v. de gētilibz prius cō uersis ad iudaismū. a sic colebāt vnū deum (gentilibz) . v. de eis qui vsq; tunc pmanserūt in gētilitate (Zelantes aūt) . Hic onr ponit in surgens psecutio cū dia² (Zelātes aūt iudei) . v. inuidia moti (assumē tes q; de vulgo viros quosdam ma los) q pmi sunt ad faciendā mala- (a turba facā concitauerūt ciuitatē) . otra paulū a silā. a sm q dicit Jo bes caso. a veritate se esse vacuos p fessi sunt q multitudine se armauc rūt (a assistētes domui iasonis) in q paulus a silas fuerāt hospitati. (a cū nō inuenissent eos) qr iā alibi transierāt (trahebāt iasonē a quos dā frēs) . v. xpianos cū eo. (ad pncs ciuitatis) ut punirent. (clamantes qm hi vbē concitant) . s. paulus a silas (quos suscepit iason) a idō pticeps ē maleficij cor. (a hij oēs otra decreta cesaris faciūt) a subdi tur in quo (regē aliū dicētes ihesū esse) . s. nō subiectū cesari: sed magt eius dnm. Jmpatores em romani hñ permittebant alios reges cē: dū tñ eis essent subiecti a redderent eis

z. iij.

tributū (Et acceptā satisfactione a iasone) p rationabilē excusationē vel emendē solucōem vel alio cōuenienti mō. qz nō hētur in textu modus hꝰ satisfactionis. (Frēs) Hic ons describit predicatio pauli a file in beroe. a pz ltrāvsq; ibi. (Hij āt) .s. iudei manētes in beroe (erāt nobiliores gñe vel aīo: vel utroq; mō (eoꝝ q̄ sunt thessalonice) .v. magis nobiles q̄ illi qui habitabant in thessalonica (qui suscepērt verbū) cuā gelicū a paulo a sila ꝓpositū. (cū oī auiditate) .v. ardēter a cuotīe (quotidie scrutātes scripturas) legis et ꝓphetaꝝ (Si hec ita se hīent) .s. q̄ essent implete in ihesu nazareno. sīc paulus a silas asserebāt. (et multi quidē crediderūt ex eis) .s. iudeis (et gentiliū multaꝝ honestaꝝ) .v. iā añ uersaꝝ ad iudaismū (Cū āt) Hic ons mouet questio ō paulū. a pz rā vsq; ibi (Statimq; tūc paulū dimiserūt frēs) ut alibi posset predicare euangeliū xpi (Silas autem a thimotheꝰ remāserunt ibi) ad plenius instruendū a cōfirmandū in fide uersos ad xpm (Qui autē deducebāt) Hic ons predicatio pauli describi² in alijs ptibus grecie. a primo in ciuitate athenēsi. scdō in corintho. ca. xviij. terdio in epheso ibi. Paulus vero. Circa primū primo describit eiꝰ ad athenas puenꝰ scdō cū phīs disputatio. ibi. Paulus autē. terdio predicatio eiꝰ ibi. Stās aūt. Circ primū ꝺr (Qui aūt deducebāt paulū) ut p mare iret alibi ad predicādū. (deduxerūt eū vsq; ad athenas) ꝛsolati eiꝰ societate et doctrine veritate (a accepto māda to ab eo) a p illos q̄ deduxerant eū vsq; ad athenas (pfecti sunt) istructis plenius a confirmatis beroēsibz ad qꝰ remāserāt (Paulus autē) Hic ons describit pauli disputatio cum phīs cuius primo po² motiuū cum ꝺr (Incitabat spūs eiꝰ in ipso) nā ex zelo fidei molestē ferebat ydolatriā q̄ fiebat in cīuitate: a alios errores. iō subdit (Disputabat igit in synagoga cū iudeis a colentibz) .s. vnū deū. a isti erāt gētiles conuersi ad iudaismū. a isti cū iudeis errabāt ō xpm di cētes cū ē ventur. Paulus autē asserebat otrariū oēs p scptuās ihm nazarenū esse xpm (a in foro) .v. in loco cōi vbi cōueniebāt phīa disputabat cū eis (quidā autē epicurei a stoici philosophi disserebāt) .v. disputabant cū eo de felicitate hois quā epicurei dicebāt cōsistere in corpis voluptatibz. Stoici vero in aīe virtutibz. tū in pīma nāta nāvtriq; .s. epicurei a stoici negabant resurrēcōem a p oēs aliā vitā Paulus autē asserebat eā esse in a nima a corpea ꝺ invita futura. nā beatitudinē aīe dicebat esse in apta dei visione a fruicōe. prima cor. xiij. Videmꝰ em nunc p speculū in emigmate. tūc autē facie ad faciem. Beatitudiem vero corpis ex totibz claritatē. subtilitatis. agilitatis. a impassibilitatē. q̄ causabunt i corpore ex redundātia glorie aīe. que fiet in resurrectione. a hoc ex xpi virtute Philip. iij. Saluatorē expectamus dnm ihm xm q̄ reformabit corpus humilitatis nrē cōfiguratū corpori claritatis sue. a qz ista vicebantur eis impossibilia. ideo subdit (et quidā dicebāt. quid vult semiuerbius) .v. sciator verboꝝ dicere. q. d. nō est nisi multiplicator verboꝝ sti uoloꝝ (alij vero) supp̄ dicebant. qꝰ nō ē de textu. licz in aliquibz libris ponat (nouoꝝ demoniorū videt annūciator esse) dicit glosa q̄ phī illi audierūt a iudeis inter eos habitantibz ex dispersione coꝝ facta tempore antiochi regis. nomē demonij ē abhominabile. a ideo doctrinā paulī vocabāt annūciationē demoniorū tanq̄ eis abhoiabilem. Ꝝ; istud nō vide² vez. qz subdi² q̄ (duxerunt pauli ad ariopagū) vbi erat locꝰ studij volentes plenius audire q̄ essꝫ eiꝰ doctrina. qꝰ nō fecissent. si esset eis abhoiabile. Itē ꝺ nomē demon

vel demoniū non ē nomē hebraycū sed grecū ut dicit ysi. viij. ethimo. a ideo hoc vocabulū nō dividissent greci ab hebreis: sed magis econuerso. a sm q ibidē dicit ysido. demon grece: interpretat sciens ā peritus latine. a p oēs demoniū interpretā sciā vel peritia. Sic g vide hec irā exponēda. pbi em disputātes cū paulo non erāt eiusdē opinionis: ut satis p; ex textu. a ideo illi qui reputabāt doctrinā ei esse frivolā: vocabant eū semiverbiū. Illi aūt q volebāt eū audire plenius tanq bonū reputātes eā: liz nō intelligerēt ad plenū dicebāt paulū (annunciatorē nouoz demoniū). v. nouaz sciaz. ꝑter qđ (deduxerūt eū ad ariopagū) vbi erat locꝰ docendi (athenienses aūt oēs). v. de terra illa nati (a aduene hospites) q aliunde illuc venerāt vō studij si aut mō inuenīūt parisijs (ad nihil aliud vacabāt) pncipalr (nisi ad dicere) quantū ad mgros (aut audire) quantū ad discipulos (aliquid nouū). a in ꝟ eis assimilant parisienses multi (Stans āt). Hic oñr describitur pauli pdicaō. a sedō auditoz distinctio. ibi. Cū audissent. Prima in. d. qr primo incipit paulus a q dā qđ erat athenienſibz notū a cōcessū. sedō psequit intentū. ibi De q fecit mundū. Circ primū dr (stās aūt paulus) ut melius audire a mltitudine (ait. viri athenienses p oīa superstitiosos). v. p doloruz cultores (vos video) ꝟ ptēbat ad sensū. qr i ciuitate illa erāt pdola multa. ideo subdif (Pretiens em̄ a vidēs simulacra vīa inuenī arā in q scriptum erat deo ignoto) in q̄libet em̄ ara titulus erat superscriptus cꝰ erat hōre dicebat: ut iouī. mercurio a hmōi. In ꝟ aūt altari erat talis titulus. deo ignoto supō dicebatū est ꝟ altare. de cꝰ dicebacō e varie dictū ē. Alii qui em̄ dixerūt q fuit dicebatū a instituū a posteris hercules: q p cꝰ mortē electi de regno suo a ptātē re

currerūt ad auxiliū athenienſiū p qđ restituti fuerūt ad statū pristinū. ꝑter qđ dixerūt mīam in athenis sibi posuisse sedē. qui dicebat aūt arā. Sed qr mīa non erat aliq̄ persona q̄ fuisset nota hoībus sicut iupiter a mercurio a hmōi fuerāt quos gentiles ad deos eē trāslatos dicebāt. Vñ a primo mach. dr. prē nostro int deos trāslato etc. Jō illud altare intitulatū fuit ignoto deo. a determinatū q nō fierēt oblacōes a sacrificia nisi de gemitibz. lacrimis a precibz miseroū ibidē miserico diā postulantiū. In scolastica vero historia dr: q pbi athenis exīntes a tenebras factas in die passionis xpi cōsiderātes q nō poterāt esse de tute nature: eo q nō facte fuerūt p interpositionē lune ut dicit dyonisius se vidisse lunā retrocedentē ab oriente a supponentē se soli. tūc em̄ erat. xv. a iteꝝ eā redeuntē ad locū suū versus orientē. Talis aūt motus lune erat extra cursū nature. ꝑter qđ illa eclipsis nō fuit naturalis. Item qr illa eclipsis solis cepit a pte orientis: a in eadē pte fuit terminata. ut p; ex dictis. Eclipsis autem naturalis ipsi9 solis semp incipit in pte occidentali. a in pte opposita terminat. Jtē qr illa eclipsis durauit tribz horis. s. ab hora sexta vsq; ad horā nonā. ut ht̄ur Mat. xxvij. Eclipsis aūt solis naturalis non tantū durat: sed modico tpe. Dicit igit a filia attendētes pbi dicebatū altare deo q̄ talia mirabilia faciebat. quē vocauerāt ignotū. a bene si videreī eius excellentia q̄ incōprehensibilis est a quacūq; creatura etiā beata. a p oēs alios mō sibi incognita. a multo magis nō beate. Dixerāt etiā q ille deus nolebat sacrificiū de aialibus: sed de precibz deuotis a orōmibus. Consequenter apl̄us applicat ad ꝑpositū dicens. (qđ g ignorātes colitis ego annū cio vobis). s. ibm verum deū a hominē. a hec applicatio p; ꝑ multimam

z. iij.

institutionē dicti altaris-conuenit etiā xp̄o fm primā institutionē em-qr dicit cōsecratū misericordie- qr xp̄o ꝓprie nomē misericordie conuenit-p pitū em eius ē misereri a pcēre-pter qđ misericordia vocat ps̄-lxxxij-Oñde nobis dñe misericordiā tuam a salutare tuū da nobis (Deus q̄ fecit cēlū) Hic oñr apls ꝓsequit intentū oñdens primo cōditionē xp̄i quantū ad diuinitatē-secō quātuz ad humanitatē-ibi-Et tpa-Circa primū dicit (Deꝰ qui fecit mundum a oīa que in eis sunt) Hanc ꝓpositionē ꝛcedebant ꝛmuniter philosophi deū primā causā ommū-a licet auerrois neget deū habere rationē cause efficientis: dicit eum tñ habere rōem cause finalis-a imponit arestotuli ꝟ sensisse- ꝟ tñ nō habet ex dictis arestotulis expssez sed magis oppositū-ut dicūt alij exposituores arestotulis Plato autē dixit deū cāz efficientē mundi-a etiā exemplarem-Vñ dicit-viij-phisicorū qr solus plato generauit temp9 Alij vero philosophi q̄ ponebāt mundū eternū-ponebant tñ vnam causā efficientem ommū-ut pz de auicenna-a multis alijs-et ex hoc ꝛcluditur declarat qr deus nō ꝛcludit aliquibus locas determinatē dicens (Hic celum terre cuius sit dñs)-utz ex dictis (nō in manufactis templis habitat) tanq̄ ibi cōtentus-sed magis ꝛtinet omnia tanq̄ causa dans eis esse-a ꝛseruans- Et ex hoc ꝛcluditur vlteriꝰ qr nō indiget sacrificijs humanis-a oblationibꝰ dicens (nec manibus humanis colitur)-v-sacrificijs humanis manibus sibi oblatis (indigēs aliquo) cū sit ꝑ se sufficiens-a oīa alia eo indigētia-ideo subdit (cū ipse det ommibus vitā) quantū ad spūales creaturas cuiusmodi sūt angeli (a inspiratione) quantū ad aialia q̄ viuunt per respirationē aeris ad refrigerium cordis-in quo ꝛsistit vita-vel ꝑ aliqđ supplens vicē respirationis- ut sūt pisces a hmōi-a ꝑ ꝟ intelligunt hoīnes viuētes vita spūali quantū ad aīaz-a corpali ꝑ respirationē (a oīa) qr quicqđ hoīm ē in creatura q̄uncq̄ totū ē a dono dei (fecit q̄ ex vno)-s- ex ada hoīe-ꝓpō (oē genꝰ hoīm) per gnationis ꝛtinuationē (inhitare sup vniūsam faciē terre) qr multiplicato gne hūano ocpēt inhitare diuisas ptes tre (a diffinitis statuta tēpora)-nā añ diluuiū vixerūt hoies maiori tpe q̄ p9 (a terminos habitationis eoꝝ) nā in vna regione diuinꝰ viuūt q̄ in alia-sic in regione pigmeoꝝ viuūt hoies-ix-anims tñ vel circit- Pōt etiā alr exponi-qr deus minauit quantuz q̄libet gens habeat in terra sua manēa postea ab ea expelli-sic chananei fuerūt expulsi de terra ꝓmissionis ꝑ filios isrl-a sic de multis alijs Vnde dr dañ-ij-Ipse mutat tpa a etates-trāsfert regna atq; ꝛstituit Consequenter oñdit ad quid fiant ista predicta-d (Querere deū)-v-ad ꝟ ista fiunt ut hoies querant ꝑ cogmitionem (a attrectēt eum á inueniāt) ꝑ amorē (q̄uis nō longe sit a vno q̄q; nrm) immoꝝ pe-qđ oñdit oñr-d- (In ipso enim viuimꝰ mouemꝛa sumꝰ)-sicut in cā efficiente-nā causat in nob viuere mouere a esse-a sic ē intimior nobis-q̄ nos ipsi-qr ꝛiungit primo pia intrinseca- Sciendū tñ qr viuere hoīs ē intelligere-nā hō est hō ꝑ intellectū-ꝓt qđ dicit pri-metha-Aialia imagi nationibus a memorijs viuunt-Hō autē hoīes intellectu Viuere etiā viuentibus ē esse-et sic intelligere ē cōhumanū-est etiā moueri ipsius quantū cetere potētie mouent ꝑ voluntatē a intellectū-a fm ꝟ inuētā autoritatē poete arati dicēs (Sicut a quida poetaꝝ vōrum dixerunt) aratus a cui sequaces-cuius autoritas erat athenienſibus nota a autēticaz-nō sic āt sacra scꝑtura-ꝓt quā allegauit eā-a subdit auctus cū dicitur (Ipsiꝰ em̄ genus sumꝰ)-v-ꝓpinquitatē seu affinitatē ad ipsū hūtes inquantū sumꝰ intellectuālis nāe sic

a ipse in q̃ facti sum⁹ ad imagine⁊ ei⁹. Veruntñ qz ista in tellcūalitas nō est eiusdē cōmis in ipsoa nobis ideo nō dicimur ei⁹ imago ⁊ sed ad imagīnē ei⁹ facti filij⁹ āt qui ē eiusdem nature cū prē ðz imago ei⁹ in quo appet excellentia xp̄i respectu nr̄i (Genus ǧ) ·posita deductōe sua hic infert ꝯclusionē intentā dicēs (Genus ǧ cū sum⁹ dei) ·intellcūales naturę tñ infinitis gradibz distantes ab eius pfectione· (Nō debem⁹ ꝛc̄) iungaf sic lrā (nō dēmus estimare diuinū) ·ens diuinū (cē simile auro a argento ꝛc̄) ·nā ista sunt infra hoīem· qz sunt irrōnabilia a etiā insēsibilia· deus aūt supē hoīem ut dictū ē· ꝓpter qđ latria q̃ ē cultus deo debitus nō ē talibz idolis adhibenda (Et tpa) Hic oñr declarat ꝯditionē xp̄i quantū ad humanitatē· in q̃ int̄ hoīes appuit annunciās eis viā salutis· Primo p seipsū· postea p aplos a discipulos alios· q̄ ħ ē qđ ðz· (Et tpa ǧ hui⁹ ignoratie) qua cultus diuin⁹ impē dif idolis (despiciēs deus) ·nolens vltra deos duraé (nunc) ·tpe grē (annūciat hoībus) p filiū suum a p credentes in eū (ut oēs vbiq; pmi tentiā agant) ·de idolatria· a alijs peccatis (eo qz statuit diem in quo iudicaturus ē orbē in equitate) rēdendo debitas penas p pdis· a premia p meritis (in viro in q̃ statuit) ·pviū p quē diffiniuit iudicare seculū· ſ· hoīem xp̄m qui iudicabit in forma hoīs glosa sicut dictū est supra primo· c· Hic ibs qui affuptus ē a vobis· sic veniet· ſ· ad iudicium· fiet fuit ibidē expositū· a de hoc iudicio ðz io· ·v p̄ nō iudicat quē ꝓ· sed omne iudiciū dedit filio· Et qñ hoc iudiciū erit in resurrōe generali quā precessit resurrectō xp̄i fiet eius exēplara cā· ideo subdit (fidē prebens ꝛc̄) ordinet sic lrā (fidē tans eū) ·ſ· hoīes xp̄m (a mortuis) quā mortē sustinuit p salute oīm ex maxia caritate ad gen⁹ humanū a obediētia ad prēm deū· (fidē prebens oībus) resurrectionis future· qz resurrectio xp̄i cā ē a exēplar nr̄e resurrōis (Cū audissent)· p⁹ qđ descpta ē predicatio pauli· Hic oñr ponit auditoꝝ distinctio· Et ðz uidit in tres ptes· qñ alīq; resurrectionē mortuoꝝ reputabant impossibilē· de quibz ðz (Quidā quidē irridebāt) Alij vero volebāt ꝯtendere a isti dixerūt· (Audiem⁹ te de hac itez rū) tercij vero crediderūt· int̄ quos notatur (dyonisi⁹ ariopagita) tanq̃ famosior (a mulier nōine damaris) q̃ ab aliquibz ðz fuisse vxor ei⁹

Capitulū Decimumoctauū

(Post hec) Hic oñr describit predicatio pauli in corintho Et diuidit in duas ptes· qz primo ponit hec predicatio· scdō adversatioꝝ insurrectio· ibi· Gallione autē· Prima adhuc in duas· qz primo ponitur quodda⁊ predicationi preuiū· ſ· ad⁹ aduentus ad corinthū· cū dic² (Venit corinthū) q̃ est ciuitas in pduncla achaie· ut pt⁊ infra eo dē· ca· (a inuenīs quendā iudeum noīe aquila) qui tñ in xp̄m credebat (cū priscilla vxore sua) ut manifeste p⁊ ex sequentibz· (eo qz precepisset claudius ꝛc̄) hui⁹ aūt imperialis precepti cā nō exprimitur sed in historia scolastica ðz· qz hec fuit cā qz iudei hītantes rome fāliaritatē ꝯtraxerāt cū agrippina eius vxore· a faciebāt cā iudaisare (accessit ad eos) tum qz erāt catholicā tum qz erant eiusdem artis scenefactorie a scenas qđ est tabernaculū siue tentoriū Opabatur enī paulus in hac arte p victu suo hñdo ne gē uaret eos quibz predicabat sumptus ab eis accipiendo· a ut p hoc repellerētur pseudo aplī ꝓpter questū predicātes (Disputabat) Hic po² pauli p̄dicaō cū ðz (Disputabat in sinagoga p oē sabbatū) alijs aūt diebz intēdebant opi manuali (cū venissent aūt de macedonia fratres a

thimothe⁹ instabant verbo) predi
cationis. ⁊ aūt subdit in aliq̄bus
libris euangelij. nō est in lib⁹ co⁊
rectis: sed subintelligit Ante aduē
tum autē filea thimothei predica⁊
bat paulus tm̄ in die⁹ sabbato⁊
sed post co⁊ aduentū cepit predica
re freq̄ntius. (testificās iudeis ih̄m
esse xp̄m) in lege ⁊ pphetis p̄missū.
a ih̄ per testimonia legis ⁊ pphetarū
(Cōtradicentib⁹ eis ⁊ blasphemāti
bus) ipsum ih̄m (exercitiēs vestimē
ta sua) in signū q⁹ fecerat debitum
suū de annūciando eis verbū verita
tis. (sāguis vester sup caput vr̄m)
⁊ pena debita veniet sup vos ex re⁊
bellione vrā. (Et migrās inde) non
trāsiens ad aliā ciuitatē. ut p⁊ ex
seq̄ntibus: sed ad aliū locū ciusdē
ciuitatis. Ideo subditur (Intrauit
in domū cuiusdā noīe titi ⁊ ⁊) prius
autē manebat in domo aquilee ꝑ
scille (que erat ⁊iuncta sinagoge).
p hoc em̄ paulus poterāt facē maio
rem fructū in predicacōe: eo q⁹ ꝑplꝰ
ociebat illic. ideo subdit (Crisp⁹
autē) Iste ē quē baptisauit paul⁹
sic scribit. j. co⁊. j. Cetera patēt vſ
q⁹ ibi. (Sedit autē ibi) ⁊ māsit sic
⁊ deu. p. Sedistis ḡ in cadesbarne
multo tpe ⁊ māsistis (Galliōe āt)
Hic ost̄r describit aduersariorū in
surrectio ō paulū. et p⁊ trāvsq⁹ ibi.
(dicētes. q⁹ ⁊tra legē hic persuadet
hoīb⁹ colere deū) ſ. ō legē moysi.
q⁹ lex moysi docet colere deū p cere
monias legis: quas paulus cessare
debere dicebat. ut p⁊ in epl̄is suis ī
pl̄ibus locis. (Incipiēte autē pau
lo apire os) ad rñdendū (dixit gal
lio ad iudeos) respondēs p paulo.
(Si quidē esset iniquū aliq̄d) infe
rendo nocumentū alteri in reb⁹ suis
furto rapina vel aliq̄ hmōi (ā pessi
mū facin⁹) nocādo alteri in p⁹sona p
priave sibi ⁊iuncta. utpote in vxo
re vel ple: q⁹ est peius q⁹ ferre nocu
mentū in reb⁹ (recte vos sustinerē)
audiendo querimoniā vrām a fa
endo iustitiā (si vero qōnes sūt ⁊ ⁊)

Erat em̄ gentilis a iō nō cuābat noc
ad eū ptinebat discutere qōnes iu
daice legis. (a minauit eos a tribu
nali) tanq̄ detinētes tps in ritu o⁊
(ap̄hendētes autē oēs) ſ. ministri
pconsulis: q̄ ta les repulsos a iudi
ce solent patiendo expellē. (Gau
lius vero) Hic ost̄r describit pauli in
epheso predicatio. a ih̄ usq⁹ ad pri
mo in suo aduētu. scdō in suo redi⁊
tu. xix. ca. Prima in duas. ſ. in par
tem p̄incipalem incidētalem q̄ in
cipit ibi. Vidēs aūt. Circ̄ primū di⁊
(Paulus vo cū adiss̄ sustu). ⁊ expe
ctasset. (dies multos) in corinthio⁊
(fribus valefacēs nauigauit in si
riā). ⁊ q⁹ tunc venit epheſū. ut p⁊ ex
seq̄ntibus: q̄ nō ē in siria. ⁊ in asia
(q̄ sibi totū derāt in chentris). q̄ ē
portus corinthio⁊. (caput). ſ. paul⁹
ſm ritum nazareno⁊ ꝑpleto tempo
re voti sui. Hoc em̄ fecit q̄ erat nati
one iude⁹ ad euitandū iudeo⁊ scan
dalū. ut dictū est s. xvj. ca. de circū
cisione thimothei. Ideo vero voluit
sp̄ūssanct⁹ ut in primitiua eccā nō
statū inhiberet hīs q̄ ex iudeis con
uertebant obseruatio legaliū. sic
inhibebat hīs q̄ ex gentilib⁹ cōuer
ban² gentilitatē ritus ut int⁹ hos ri
tus dā oīderetur. nā gentilitatis ri
tus reputabat tanq̄ oīno illicitus
a sp̄a deo ꝑhibitus. Ritus autē le
gis cessabat tanq̄ implet⁹ ꝑ passi
onē xp̄i. utpote a deo in figurā xp̄i
institutus q̄ cessat aduentē veritā
te sed nō statim oīo cessare debuit:
ne ab aliquib⁹ crederet semp fuisse
illicitus: sicut gentilitatē ritus. ꝑt
q⁹ quersis de iudaismo licebat le⁊
galia obseruare tpe medio int⁹ pas
sionē xp̄i a publicacōem euangelij
sic tñ q⁹ nō ponerent fidē credētes q⁹
sine tali obſuacōe fides xp̄i nō suf
ficeret ad salutē (deuenit q⁹ epheſū
a illos ibi dereliquit). ſ. aquilam a
priscillam (Ipse vero ingressus sy
nagogam: disputabat cū iudeis)
ostendens per scripturas in ih̄u na
zareno p̄missiones p̄m ē ꝑpletas

(Rogantibz aūt eis ut ampliori tē pore maneret)-ad plenioꝛē coꝛ in formacōem(nō ꝛsensit)volens ali bi pficere vbi nondū predicatū eāt euanm:ordinauit tñ ibi ministros ecīe ad fideliū instructionē(Et va lefaciēs a dicens)ad sui excusacōz a coꝛ ꝛsolacōem(itez reuertar ad vos deo volente)qđ etiā feat-ut pz ca-seqñti-Qꝛ autē in aliq̄bz libris inꝛpomit:oz me die solemnē adue ntē facere ihꝛosolimā nō ē de text tu:nec est in libris correctis:qꝛ nec tūc paulus iuit in ihꝛlm:ꝯ postea p magnū tps (a dñtens cesaream) q̄ est metropolis capadocie ut dic glo-Alia aūt ē cesarea philippi in puincia phenicis a itez alia in pa lestina de quibz hītum ē supꝛ-cetrā patēt vsq; ibi(Confirmās oēs dis cipulos)-ꝛ xp̄ianos in fide xp̄i(Ju deus aūt)Hec ē ps inchoatiꝛ:in q̄ occasione predicacōis pauli de q̄ scūs lucas locut9 fuerat fac menti onē de predicacōe quā apollo feat ibidē-d-(Jud9 autē quidā)nacōe (apollo noīe)exprimit em nomen ei9-qꝛ erat famosus (alexandꝛin9 gnē)-ꝛ in alexādria natus p disp sionē iudeoꝛ quā fecerat antioch9 (potēs in scripturis)legis appbarum (Hic erat edoct9 viā dñi)-ꝛ euanm xp̄i impfecte tñ-idō subdit(sciens tñ baptisma iohis)sed aq̄la a pri scilla q̄ remanserāt ephesi hāc imp fectionē supꝛpleuerūt-Ex quo pz qđ dictū est s-in prin°-ca-eos ee xp̄i anos(Qui cū venisꝫ)-s-in achaiā in q̄ est corīthus(otulit multū hīs qui crediderūt)prius p predicacōz pauli-ꝛpt qđ paulus-j-coꝛ-iij-c-dicit-ego plantaui:apollo rigauit

Capitulū Decimumnonū

Actū ē autē)Hic ondꝛ describit predicatio pauli apud ephesū in suo reditu-Circa quaz primo ponit predicatio hec-scdō quorundā presūptionis repꝛ sio-ibi-Ceptauerūt-Prima in-d-qꝛ primo describit doctrina pauli quantū ad veritatē baptismi-scdō quantū ad predicacōe; euangelij-ibi-Ingressus aūt-Prima pz vsq; ibi(Si spm̄ sanctū accepistis)-s-in signo sensibili qꝛ tunc sic dabatur baptisat p impositionē manuū a pl̄oꝛ(Et neq̄si spūssanct9 ē)ꝛs mō datus vel dādus(audiuim9)licet audiuissent qꝛ de9 esset trin9 avn9 Cetra patēt vsq; ibi(iohes baptisa uit baptismo pnie pplm)Erat ei baptismus iohis quedā ptestatio faciendi pnām:a disponēdi se ad baptismū xp̄i in quo da² grā iusti ficās(dicens in cū q̄venturus esset ff)Hoc em̄ predicabat iohes utz matth-iij-a ioh-j-(Hijs auditis baptisati sunt in noīe dñi ihesu)in hac em̄ forma dabat baptism9 in primitiua ecīa vōmbus dictis supꝛ ij-ca-cetera patēt(Ingressus āt) Hic ondꝛ ponit doctrina pauli quā tum ad publicationē euangelij cū dicit(Cū fiducia loq̄batur)postpo sito timore humano(disputās)cū otradicentibz(a suadēs)audienti bz voluntarie-(de regno dei)-ꝛ de su pna felicitate q̄ ꝛsistit in aperta dei visione-s-deitatis primdpalꝛa hūa nitatis scdario-Suadebat etiam de mō veniendi ad hāc bītudinē q̄ ē p fidē caritate formatā(Cū autē q̄ dā indurarētur)in sua infidelitate (maldicentes viam dñi)-ꝛ doctri nam xp̄i-(coram multitudine)qđ erat signū obstiationis coꝛ(discē dens ab eis paulus:segregauit dis cipulos)-ꝛ credentes:ne inficerent vbis obstinatoꝛ(quotidie disputans)-ad declarationē euangelice veritatis(in scola)-ꝛ-i edificio:de q̄ paulus scolam fecerat(tirāni cuinsꝺ dā)Dicunt aliq̄ qꝛ tiranni est ꝛpri um nomen illi9 cuius erat edificiū Alijvero dicūt qꝛ est appellatiuū a accipit tiranus hic p hoīe potēte a fecerat ibi paulus scolā:ut obsti nati timerēt cum impedire ꝛpter do mini loci potestatē-ideo subditur-

(Hoc factū est p biennīū) pacifice (ita ut oēs qui hītabant in sīa audirent verbū) .i. audire poterāt libere (vtutesq;) ad ꝯfirmacōez hꝰ doctrine (nō q̄slibz faciebat dꝰ) .i. nō modicas vel cōes: sz multas & excellentes. Vñ subdit. (ita ut etiā infirmos ttt) qꝰ ē maius q̄ si p tactū pauli vel eiꝰ ombrā em fierēt tatia. (Temptauerūt) .i. Postq̄ descpta ē predicaᵒ pauli. Hic oñr poᶻ presbiterōis quorūdā repssio: q̄ volebāt demones expellē ab obsessis vtute nominis xpi a paulo p̄dicati: in quē tñ nō credebāt. a pz lrāvsq; ibi (scene iudei) Est aūt scene nomē ꝓprīū illiꝰ (p̄cipis sacerdotū ihm noui a paulū scio) .i. virtutē eoz ꝯgnosco (vos aūt qui estis) q. d. ad vos nō ptinet virtutes eorū imuōre cū sitis mercenarii (a dñatus amboz) .i. duorū de. vn. filiis p̄cipis iudeoz. Cōsequñr pomit fructꝰ hꝰ repssionis cuius. (Hoc autē notū factū est ommibus) p diuulgacōez eoz q̄ viderāt (a ceciderat timoz sup illos) ut nullꝰ auderet talia attēptare (a magnificabat nomē dñi ihesu) tanq̄ magne vtutis exñs (multiq; credētiū veiebāt) ad paulū (ꝯfitētes pctā sua) a relinqñtes ydola (Multi autē ex eis qui fuerāt curiosa sectati) .i. artes magicas (ꝯtulerunt libros) .i. apportauerūt ad aplm. (a cōbusserunt) in ꝯtemptū dyabolica honorē ihu xpi. (a ꝯputatis precijs illoz) hꝰ addit ad oñendū q̄ hoc fecerūt ex magꝝ voluntate ꝯburētes libros q̄s emerāt ita care. Sciendū etiā q̄ denarius valebat .x. nūmos vsuales ideō sic denomiabat a nūo denario (ita fortiter crescebat verbū) p multiplicacōez fideliū (a ꝯfirmaba²) p augmentū fidei credentiū (Hīs autē expletis) Supius positus ē multiplex pauli p gressus p orbē ad p dicandū. Hic oñr pomᵗ eius regressus in ihrlm ad tolerādū p fide catholica quā psecutus fuerat ibitē. ut dictū est supra. viij. ca. a. ix. Et diuidit in tres ptes q̄ primo pomitur ꝓpositi inspiratio. scdō remotio impedimēti. ibi Facta est autē. tercio prosecutio inspirati. xx. ca. ibi. Nos vo. Circa primū dr (Hīs aūt expletis) .s. discursibz pauli p predicacōe euāgeliī. (ꝓposuit paulus in spū) .i. nō ꝓpa voluntate: sz magꝝ spirituss. revelacōe ea ordinacōe (Tūsi ta macedonia a achaia) ad ꝯfirmādū credētes & accipiendū collectam portandā fidelibz pauperibz q̄ erāt in ihrlm (oportz me & romā videre) Tunc em fuit sibi revelatū q̄ de ihrusalem iret romā. modꝰ tñ eundi a cā nō fuerūt sibi tūc revelati: sz xpiī. ca. (mittēs aūt in macedoniā duos ttt) .s. fecit ut collecā esset facta antēq̄ illuc veniret. qꝰ erat sibi honestius & expediti⁹ qz nō sic oportuit cū trahere moraꝫpter dictā collectā (Facta est autē) Hic oñr poᶻ remotio impedimēti. Et diuidit in duas ptes ſm duplex impedimentum. scdm pomᵗ. ca. xx. ibi. vbi autem fuisset Prima in tres. qz primo impedimentū pomᵗ. scdō tollit ibi. Et cū sedasset. tercio iter pauli resumitur in prinᵒ. xx. c. Prūa advʒ in. duqz prūo poᶻ impedimēti motū pria piū. scdō eiꝰ exercitiū. ibi. Hīs auditis Demetrius em fecit vtile impedimentū cōmouens civitatē ꝰ pauli & eiꝰ socios: motus ꝓpter damnū tpalea cultū dyane. & pz lrā pauli ex ceptis q̄ exponent (devia dñi) .i. de fide xpi (faciens edes argēteas dyane) Luna aūt wca² dyana. a dyana qꝰ ē lux greca. & neos qꝰ ē nouus. qz eiꝰ lux renouaᵗ oī mense. Dicebatur etiā a gentilibz pīces viarū. qz eas oñt de nocte. & qz in illis nihil crescit: pingiᵗ dyana mvltis figuris tenētis sagittas: eo q̄ radios suos emittit vsq; ad terram. Tales ꝑ imagies dyane faciebat de argēto iste demetrius. & tabnacula argētea p reponēdis imaginibz. sic freqñter fit in ecclīa de imaginibz scōz. (prestabat artificibz). inter quos erat

principalis (scitis q̄ de hoc artificio nobis acq̄sitio) magni lucri (paulus ꝫ suadēs auertit multā turbā) ab empcōe taliū imagiū-d-in eis nihil ee numinis ⁊ virtutē (nō solū aūt ꝫ pclitaba² ps nobis in redarguco3 venire) q̄ redarguim̄ de falsitate faciēdo imagies nullā virtutē hñtes (ꝫ a magne dyane templū ee) ⁊ cultus ei9 totā deficiet: quē seruauerūt pres nr̄i (Hijs auditis) Hic oñr po² motionis exercitiū ō paulū a locos ei9 q̄s volebāt intrficere p ciuitatē motionē ō eos-a p3 lxx vsq3 ibi (Et impetū fecerūt vno aīo in theatrū) locus erat vbi puniebant rei-a dr a theoro-⁊ speculo: eo q̄ multi veniebāt ad talia spectanda dū. Illuc eū violenter traxerūt conniles pauli. Cetera patēt vsq3 ibi (Erat ci ecca) ⁊ congregatio pplī (confusa) qm̄ p magna pte ignorabat cām illi9 motionis (De turba autē detraxerūt alexandrū pcellētibꝫ eū iudeis) q̄ volebat excusare paulū: ꝫ nō habuit auditū: ꝫ magr clamoris tumultū (Et cū sedassꝫ) hic impedimentū dicte motōis tollitur cū dr (Et cū sedassꝫ scriba turbas) hic ei tōbat officiū publicū in cītate-ppt q8 potuit pplm magr sedare (Quis ē hoim q̄ nescit tē) q-d- Nō oportꝫ ꝫ clamare cū sit notū oībus (plisꝫ iouis dyane) ⁊ dyane pgenite a ioue de lathonia ei9 cubinavt poete scribūt. Cetera patent vsq3 ibi (Si demetri9 a q̄ cū eo sūt artifices hñt aduersus aliquē istoꝝ hoīnū) cām aliquā rōnabilē (ouentus forēses agun²) in quibꝫ cāe ventilātur. (a pcōsules sūt) -s- pñtes ad iudicandū (accusēt mutuo) corā iudicibꝫ si hñt rōnabilē cām (Si q̄d aūt alteri9 rei q̄ritis) pter cām demetrij a q̄ cū eo sūt artifices: a in ꝫ alloq̄tur pplm p artifices motū (in legitima ecca) a in congregacōe pconsilium legitime iudicātiū (poterit absolui) ⁊ declarari (nā a periclitam̄) ⁊ in piculo sum9 (argui sedicōis hodierne) a pside vel impatoē tanq̄ negligētes de custodia ciuitatis in pace (cum null9) -s- nr̄m (sit obnoxius) ⁊ rei (de q̄ nō possum9 rōez reddere) nr̄is supioribꝫ (cursus isti9) ⁊ motionis pplī (a cū hec dixisset) ille scriba (dimisit eccam) ⁊ congregationē pplī: papiens ut quilibꝫ iret in pace ad domū suā.

Capitulū Vicesimū

Postq̄ aūt) Hic oñr resumitur iter pauli cū dicit- (Vocatis paulus discipulis) ⁊ catholicis (exhortatus eos) ut in tono inchoato p manerēt (valedixit) recedēs ab eis (a pfect9 est ut iēt in macedoniā) Sic em̄ per spiritū scm̄ ordinatū fuerat ut prius tñsita macedonia iret versus ihrūm: ut dictū ē ca-p̄cedenti (Cū autē pambulasset partes illas) -s- macedonie (a exhortatus fuisset multo sermone) ut firmiter p manerēt in fide- (venit ad greciam) ⁊ ad aliā partem grecie nam a macedonia ē in greca large dicta (Vbi cum) Hic pon² secundū impedimentū sibi factū ex insidijs iudeoꝝ in via dispositā ab eo eum occidere volentiū (habuit a cōsiliū ut reuerteret per macedoniam) ad euadendū illas insidias-a sic fuit ꝫ tardatus ab itinē- (comitatus est eum sosipater piri) -s- filius (vrbis) ⁊ de ciuitate vrbe (hij cū precessissent nos: sustinuerunt nos troade) ⁊ expectauerunt- Lucas ei qui loquitur remāserat cū paulo a rcā via ppter insidias declinante (Nos vero) -s- remotis impedimentis itineris pauli- Hic asequenter ponitur psecutio ituneris inchoati-s- versus ihrūm-a primo pon² per viam p cessus- scdō ad terminū accessus-ca-xxj-ibi- Et9 dies autē istos Prima diuidit in q̄tuor ptes sm̄ q̄tuor loca in quibꝫ paul9 fec aliquā morā q̄ patebunt pseqñdo- Prim9 vo loc9 fuit ciuitas troade: ad quā pue

describit pauli puentio cū dicitur· (Nos vo nauigauim⁹ p⁹ dies azimoꝝ)·v· solemnitate paschali trās acta (a philippis) q̄ ē ciuitas macedonie quā primo paulus intrauit ut hētur s· xvj·c·a ab eavltimo ve cessit ut hētur hic (avenim⁹ ad eos troadē vbi hītabant comites pauli q̄ cū preesserāt) ut dictū ē· (vbi demorati sum⁹ diebꝫ septē)· ad ce dentiū ofirmationē· (Vna aūt sabbati) Hic scō ponit pauli predicatio cū sequ· (Vna aūt sabbati)·v· die dnica q̄ est prima p⁹ sabbatū (auz uemissem⁹ ad frangendū panē)· p refectōne corpali (paulus disputabat cū eis)· prius reficēs eos pane verbi diuini (pfecturus in crastinū) ut verba q̄ recedēs dicebat artius in cordibꝫ audientiū impressa remanerēt (ptraxitq; sermonē) mlt̄umq; sollicitus de alto spūali a parum de corpali (Sedens) Hic tercō ad ofirmationē doctrine pauli po² fuscitatio mortui· a p; trāvsq; ibi· (Jncubuit sup eū) ex magna opassione deū orans p eius fuscitacōne (Nolite turbari tē) Sciebat em̄ p spm̄ adolescentē resuscitandū (ascēdens aūt ad cenaculū) vñ iuuenis recedrāt (frangēsq; panē a gustās) ·v· modicū accipiens (statūq; allocutus ē) circumstantes verbis edificatoriis (vsq; in lucē diei) a fic pfect⁹ ē Ex q̄ p; sollicitudo pauli p salute primi· qz pfecturus in crastinū p totā noctez nō dormiuit intētus p dicationi vsq; ad mediā noctez· et tunc resuscitato cuchitore a modico pane gustato sermonē resūpsit vsq; ad diē clarz· a sic iuit viā suā (adduxerūt aūt puerz viuentē in ofolōm ofolati sunt nō mimime) devita puerla fcō miraculo ad gl̄az dei (Nos aūt) Hic oñr po²scōs locus in q̄ paulus otraxit morā· s· apud miletū: ad quē p̄mo descripi² accessus· scō oñs fruct⁹ ibi A mileto āt Tercio flebilis recessus· ibi· Et cuz H dixiss· Cū primū &c· (Nos āt ascendentes nauē) sine paulo· (nauigauim⁹ in asson) est nomē loci ad quē paulus venit p terrā (assūpto eo)· s· paulo (venim⁹ mitilenē) nomen ē insule (a inde nauigātes: sequnti die venimus cō titū) aliq̄ dicūt q̄ sint due cōes· alij q̄ vna tm̄ (alia die applicuim⁹ samū) nomen ē portus· (a seqnti die venim⁹ miletū) vbi ppositum erat paulus aliq̄n tulum pausare· a reddit vōez q̄re navigādo trāsierat ephesū absq; applicatione ad locū q̄ tm̄ erat ciuitas metropolis: a in q̄ paulus freqnr predicaūt cū subdi²· (ne q̄ mora fieret illi in asia) si ei declinass illuc: oportuiss cū diuti⁹ morari ppt̄ credentiū multitudinē a solemnitatē loca· et cā festiuitatis pauli subdi² cū &c· (ut die pentheostes faceret ihesus) ·v· solēnisaret· Erat āt dies illa solēnis ppt̄ dationē legis qu ātū ad vetus ppt̄ dationē spūsci lege noua· a ppter dationē spūsci credētibꝫ in signo visibili· s· xij· (A mileto) Hic po² oñs fruct⁹· qz paulus mādauit ibi cōuenire mistros eccē de tō ephesina dyoceſi: exhortans eos ad bonū regimē eccē vitam informās eos primo ō seuicia pse autoꝝ· scō ō fraudulentia recepturū· ibi· Attēdite· tercio ō cupiam tpaliū bonoꝝ· ibi· Argentū āt· aū oībus s ponit sep exēplari docēs facto averbo· Prima ps ptz vsq; ibi· (Et temptationibꝫ)·v· periculi mortis (Que m̄ acciderūt ex insidijs iudeoꝝ)· p quibꝫ mihil omisi vt cōtingentibꝫ ad vrām salutē (Et docere vos publice a p domos)·v· priuate (testificās iudeis atq; gentilibꝫ) in dm̄ inter (in deū pm̄am)·v· munitā do eis penitentiā in deū ordinantē (a nūc ecce alligatus ego in spū)· ·v· ex revelacōe spūsancti ad s astri ctus: cui tm̄ volo pmptus in oībus obedire· (vado in ihlm̄ q̄ in ea mihi ventuā sunt ignoro) in spāli· sciebat tm̄ ea in generali· idō subdit (nisi q̄ spiritussanctus per omnes

ciuitates) ⁊ freqñr (ptestat mihi dicens qm̄ vincula a tribulacōnes ihēro solis me manēt) ⁊ ibi me expectant (sed mihil horum video) ⁊ timeo sustinere ꝑ xp̄m (nec facio aiam meā) ⁊ vitā meā sensibilē (preciosiorē q̄ me) ⁊ q̄ aiaz meā intellīaz q̄ dia ipse hō eo mō loquendi quo totū noiatur a pte nobliori cetera patent vsqz ibi (Quapropt ptestor vos hodierna die) ⁊ hec vltima vice ꝑ oibus (q̄ mundꝰ sū a sanguine oīm) ⁊ vīm si decetero incurrat aliq̄ graue pctm̄ a subdit causa (nō em̄ subterfugi) ꝑ t quecūq; pericula imminētia m̄ (quo minꝰ annunciarē oē cōsiliū dei vobis) de pertinentibz ad salutē (Attendite vob̄) Hic oñr informat eos ctra fraudulētiā decepton. d. (Attēdite vobis) in psonis ꝑpijs (a vnīūso gregi) omisso vō regimini (i quo) ⁊ gregi (vos spūssanctꝰ posuit epōs) ⁊ ministros sub noīe em̄ epōrum intelligunt alij ecclesie ministri. Vñ epūs grece sup intendēs est latine a hmōi vigilantie subdit causā dicens (ego scio) p reuelacōnem spūs sancti (qm̄ intrabūt post discessiōz meā lupi rapaces in vos) ⁊ falsi apli ad decipiendum vos (a ex vobis metipsis exurgent viri loqñtes peruersa) ⁊ hereticorūpentes articulos fidei (ꝑpter q̄ vigilate) sup custodia gregis vobis omissi (memoria retinēdo) ea q̄ sollicite vos docui Ideo subdit (qm̄ p triennīū nō cessaui cū ꝛc̄) Et q̄ nisi dñs custodierit ciuitatez frustra vigilat q̄ custodit eam. pſ. cxxvj. Ideo subdit (Et nūc commendo vos deo a verbo grē eius) ⁊ facto vel effectu. verbū em̄ in scptura freqñter accipit p facto. ij. Re. j. Qd̄ est verbū qd̄ factū est. a maxime in deo. cuius dicere ē facere. pſ. cxxxij. Ipse dixit a facta sunt (q̄ potens ē edificare) p grām in pñti (a dare hereditatē) glē in futuro (in sanctificatis ommibz). nā ibi nullꝰ admittit nisi sanctꝰ (Argentum aūt

Hic oseqñter informat eos ctra cupiscentiā tpalium p suū ipsiꝰ exēplū. qd̄ erat eis p experientiā notū (ministrauerūt manib⁹ iste). Apud eos em̄ vixerat de ꝑprio labore. a sīlit causam dicens (omnia oñdi vobis) p exēplo pfectionis (qm̄ sic laborātes) ⁊ de ꝑprio labore viuētes. (oportet suscipe) ad doctrinā fidei. (infirmos) q̄ sunt auari. a ad dandum tardi. Licet em̄ paulus posset accipe sūptus ab illis quibz p̄dicabat. tñ frequēter abstinebat. ne fructꝰ predicationis impediret in illis qm̄ ꝑpter auaricīā suam ab auditu p̄dicationis retraherētur. Subdit etiam aliā causam dicēs (ac meminisse verbi dm̄ ihesu) supp. oportet. (qm̄ ipse dixit) licet ipse nō habeat in cuāgelio. tenēdum tñ est firmiter ꝑpter verbū apli qd̄ dixit. q̄ nō oīa eius facta sūt scripta. Joh. vltimo a multo minꝰ eius verba. sed per reuelacōem paulus habuit hoc xp̄i verbū. sicut eius cuāgelīū. gal. p. (Beatiꝰ em̄ est magis dare q̄ accipere) Ex his voluerūt alīq̄ dicere q̄ maiorīs pfectionis ē diuitias ꝑpas in sclo erogare pauperibz q̄ in religione mēdicare. Sed hoc reprobat. de eccāsticis dogmatibz. vbi dicit. Bonū ē cū dispensacōne bona pauperibz erogare. sed melioꝰ ē intencōe sequendi xp̄m totū simul dare a solutū a sollicitudine cū xp̄o egē. Et ibidem ostra vigilantiū dicat q̄ asserit melius facere quis tunc rebz suis. a paulatī fructꝰ possessionū pauperibz diuidūt ꝛc̄. seqtur nō a me sed a deo rēdetur. Vade a vende oīa q̄ habes a da pauperibz ꝛc̄. ꝑpter q̄d verbū istud (Beatiꝰ ē ꝛc̄). intelligendū est ceteris paribz q̄ non sunt in ꝑposito (Et cū hoc dixisset) Hic vltimo ponit pauli flebilis recessus eo q̄ dixerat q̄ nō viderēt amplius faciē eius a pri hīc excepto (orauit cū oīb⁹ illis) ⁊ p. p obseruacōne eoꝝ a quibz recedebat. a directione suia eoꝝ quos secum ducebat.

Capitulū Vicesimūprimū

Dum autē factū esset (hic) pomit tercius locus in quo paulus fecit aliquā mora-ſ-duitas tiri-ad quā primo po² ac cessus-a exprimunt hic aliq̄ loca p que trāsiuit paulus fine mora-a pz trā-Sciendū tñ q illud q8 po mi²im aliquibz libris-deinde mirrā nō ē de textu: nec ē in libris corrās (in phemicē) nomen ē puincie (avenimus tiz) a subdit cā cū 8r-(Ibi em̄ nauis in q̄ eram9 erat expositura onus)-q-d-ppter h̄ nāte fuit q ibi applicarem9-(inuētis aūt discipulis)-v-xp̄ianis (mansim9 ibi diebus-vii-) ad solacōz nrām corpalem post nauigacōez-a ad credentium ibi manētiū spūalem solacōz (q̄ paulo dicebāt p spm̄) ppheticē (ne ascēderet iherosolimā) Sciendū q h̄ nō dicebāt immediate p spm̄ scūm q̄ paulo dicebat illuc ascendere-a sic ōria diceret: sed p spm̄ ppheticē hēbant-q si paulus ascēderz in ihrlm ibi susticret psecucōez-ppter q8 ei opatientes ex suo spūz suadebāt ne illic ascēderet-est em̄ ihrlm in situ altiori q̄ tirus-ceta patent (Nos vō)-Hic po²quartus locus vbi moratus fuit aliquātulū paulus-ſ-cesarea-ad quā describit accessus cū 8r-(Nos vero nauigacōe expleta)-v-dispoīta a prepata (a tiro dñdimus tholomaidā) q̄ nunc 8r acon-(a salutatis fratribus)-v-xp̄ianis ibidē manētibz (mansim9 die vna apud illos) Ista mora ppt̄ fui brenitatē nō addit ad nūm aliaz quatuor (Alia aūt die pfecti venim9 cesaream) palestine quā herodes in noīe cesaris appellauit-q̄ prius turris stratonis dicebat-(a intrātes domū philippi euāgeliste) aliq̄ dixerūt q iste fuit philipp9 apl̄us eo q 8r hic euangl̄a-v-amūciator euāgelij-q8 ppe ptinet ad apl̄os-Sed istud remouet p hoc q8 subditur-(Hic vnus erat de septē)-ſ-opa cōmibz de quibz h̄etur-vj-ca-Si em̄ esset philipp9 apl̄s dicere²-vnus de xij-Dicit em̄ iste euangl̄a-q: tēpe psecutionis verbū euangelicū prediceunt feruent supra-viii-ca-(Cum uenit quidā vir hūs spm̄ pphetie) ut h̄etur supra-xj-(Tulit q̄ zonā paulia alligās sibi pedes tē)-in h̄ imitabat modū ppheaz antiquoz-q̄p phetisabāt aliqñ nō solū verbis-h̄ etiā sensibilibz factis: sicut etiā ihe remias posuit cathenas ligneas i collo suo-ihezc-xxvij-ad sig̃ficādū q̄ illi de quibz pphetisabāt ducerē² in captiuitatē cathenati-cetera patent) Po²dies aūt-Postq̄ descriptus ē p gressus pauli p viā-hic oñ ter describi² eius accessus ad termi nū-ſ-ihrlm vbi p spm̄ venichat ad tolerādū psecucōez-sic̄ ibidē psecutus fuerat eccām-Ideo diuidit in duas ptes-q: primo po² eius beni gna receptio a xp̄ianis-secō e9 maligna psecuō a iudeis-ibi-Dū aūt-Prīa in-2-q: pri° describi² pauli receptio-secō sibi frā psuasio-ibi-Dixērtq ei-Circ pri^m 8r (Po²dies autē istos) mānionis in cesarea (ascendē bam9 ihrlm) q̄ ē in altiori situ q̄ cesarea (venerūt aūt qui-ex discipulis) de hospicio (apud quē antiquū discipulū)-v-a longo tpe in fidelitate p batū-iste iason videt² hūisse domi liū int̄ cesareā-a ihrlm vbi caritatiue receptit paulū (Et cū venisse-ihe roso-libent̄ recē-nos frēs)-v-xp̄ianis in ihrlm hītantes (Egressi aūt die introibat paulus nobiscū ad iacobū) ep̄m iherosolimitanū-ceta patent (Dixērtq ei) Hic oñr describitur psuasio facta paulo Circa quā sciendū q aliq̄ detrahētes paulo seminauert discordiā in ihrlm: q ip se predicās iudeis p alias ptes dispis affirmabat rlicitū eas cē etiā illo tpe circūcisionē a alias legis cerimonias seruare q8 nō erat vex im mo ipēmet thimotheū circūcidit vt dictū ē ſ xvj-a in cent's sibi caput

totondit ꝙ-xviij-ppt qꝫ ad remo-
uendū scandalū iudeoꝝ in ihrlm
bitantiū pfuaserūt paulo iacobꝫa
alij semores ut purificaret in tem-
plo cū quibusdā nazareis-ut sic oī
bus apparet factū qꝫ de ipso dictuꝫ
fuerat a ipse ꝛsensit:ut p ℔ qꝫ erat
sibi licitū illo tpe amoueret scanda
lū infirmoꝝ ¶Primo ġ circa hoc poꝛ
pfuasio iacobi-sedō assensus pauli
ibi-Tūc paulus-¶Vña ps a secūda
patēt ex dictis paucis exceptē q̄ dis
curreꝛ(a oēs emulatores fuit legis)
-s-seruande:ne statū diuittat tanq̄
illicita sic ritus gentiliū(audierūt
enī de te qꝫ dissensionē docuas a mo
yse)qꝫ tñ nō ē uerꝫ(oporteat conuenīe
multitudīem)de uerbis falsis scā
dalisatā-(a impende in illis)-v-sac
oblacōꝫ cū illis q̄ solet fieri in tabis
(℈ ambulas a ipē custodies legē)
tanq̄ adhuc seruari licitā: duꝫ tñ ibi
nō ponat fides tenēdo legalia qꝫ fiē
tati observacōe fides xpi nō sufficeꝛ
ret ad salutē-ideo dr(De hijs autē
q̄ crediderūt ex gentibꝫ) q̄s saluari
credim9 p fidē ihu xpi sine circūcisi-
one a alijs legalibꝫ-ut habeꝛ supra
xv-(scripsimus iudicantes ut se ab
stineāt cēē) p iudeoꝝ a gentiū cōi
sociatate seruāda-ut dictū ē ꝙ-xv-
(annūcians explecōeꝫ diey purifi
cacōis)℔ enī denūciabat facto pu
ficatus cū illis nazareis:q̄ purifica
bant ꝛmino suiꝛoti expleto-nūi
vi(Dū autē)¶Hic nōr describiꝛ pau
li psecuo a iudeis-a pūo poꝛ hoc pse
quo-sedō subdit pauli appello-c-x
xv-ibi-Festus autē-¶Vña in du-qꝫ
pūo poꝛ psecuo pauli in ihrlm-sedō
apud cesaream-c-xxiiij-¶Prima adhs
in duas-qꝫ primo poꝛ illa psecutio
sedō psequtiū dissensio xxiij-ca-ibi
℈ aēs autē paulus-¶Prima adhs in
duas-qꝫ primo inflecto pauli q̄
tur-sedō eripit ibi-Querentibꝫ Cir
ca primū dr(Dū autē septē dies cō
summarent)Confirmatio istoꝝ dicrū
accipienda ē a prino ascēsus pauli
in ihrlm-dicit tñ glo-qꝫ nōdū erat
ista cōfirmatio:sed approprinq̄bat-
ita qꝫ ℈m ueritatem erat dies quin
ta-et hoc dicit glosa ad uerifican-
dū uerbū qꝫ dicit paulus ℨ-xxiiij-
¶Nō sunt m̄ plus dies q̄-xij-exquo
ascēdi adorare in ihrlm-qꝫ cuꝫ istis
v-oportet addere die in q̄ dissoluit
paulus saduceos a pharisees a ite
rum alia in q̄ ductꝰ fuit cesaream utꝫ
in textu a iteꝝ-v-pꝰ quos princeps
sacerdotuꝫ accusauit paulū in cesa
rea-ut habet infra-xxiiij-quibꝫ sic
iunctis sunt-xij-dies precise:ꝫ hic
modꝰ loqndi videt extraneꝰ-s-qꝫ p
v-diebꝫ dicat-vij-ideo alr pōt dici
-s-qꝫ dies illa purificacōis fuit sep-
tima ab ingressu pauli in ihrlm vt
textus innuit a quinq̄ dies quibꝫ
princeps sacerdotū uenit cesareaꝫ ac
usare paulū incipiūt a pauli puri
ficacōe a capcōe exclusiue-a sic hñ
tur-xij-dies precise-Dies autē in q̄
soluit ab inuicē phaiseos a saduce
os-a alia in q̄ ductus fuit cesareā
simul ocurrēt cū duobꝫ primis in
illis-v-quibꝫ princeps sacerdotum
uenit cesareā (Vij q̄ de asia erāt iu
dei)in iudaismo obstinati:qui ibi
deꝫ paulo otradixerāt(cū uidissent
eū in templo)vbi cāt iudeoꝝ obsti
natoꝝ multitudo-(ocitauerūt oēm
ppm)otra paulū (a imiserūt ei ma
nus clamātes)cū morte dignū-iō
subdit(hic est hō adūsus ppm a
legē a locū hunc:oēs ubiq̄ docēs)
hoc dicebāt-qꝫ paulus preferebat
gentiles uerbū dei deuote recipiētes
iudeis ipsū repellētibꝫ-utꝫ in plūbꝫ
locis ꝙ-a qꝫ legē nouā preferebat
ueteri-a qꝫ dicebat uerꝫ sacrificiū-s-
eucaristiā ubiq̄ posse offerri-a nō
solum in ihrlm ubi tm̄modo licitū
erat offerri sacrificia iudeoꝝ-(Insu
per a gentiles in templū induxit)
Licet aūt gentiles possent ingredi
templū qm̄tum ad alia:ptem in q̄
orabāt hoies immūdi: tñ ingredi
nō poterāt ubi purificabanꝰ nazaei
ad quē estiabāt paulū gētiles in-
duxisse (a apphendētes pau-trahe-

cū extra templū) ut ibi occideret² sic
ioiada pontifex fecit educi athaliā
extra septa tēpli ut ibi interficeret-
ñ-pal'-xxiij-(et statū clause sunt ia
nue) ne templū ptaminare²ex eius
morte(Quevētibz)Hic ōñr paul⁹
de iudeoꝝ manibz eripit'-a ꝑmo tri
bun⁹ eripit illū-Sedō paulus petit
alloq̄ ꝓpīm-ibi-Et cū cepiss̄-Circa
primū 8r-(Nunciatū ē tribuno co
hortis) cui cāt impōsita custodia d
uitat'(a iussit alligari cathenis du
abz) ne poss̄ euadere donec inq̄uis
set de eo-cēta patēt vsq; ibi-(tolle
cū)-s-de vita p̄ñti tanq̄ viuē indig
nū(Et cū cepiss̄)Hic ōñr paulus
petit alloq̄ ꝓpīm-Et diui²in duas
ptes-qꝝ ꝑmo pmi² allocucōis occa
sio-secō allocucōis executio-ibi-Et
cū ille-Circa primū 8r(Et cū cepis
set duci in castra)-v-intra fortalicī
um vbi manebat tribun⁹ cū militi
bz(si lz mihi loq̄ tēt) humilt petit
ut citi⁹ impetraret qđ q̄rit (q̄ dixit
ei-grece nosti) ex hoc videt q tribu
n⁹ iste fuit grecus-ꝓpt' qđ petebat
si paulus sciret linguā grecā:vt si
bi loq̄ret in idiomate magl sibi no
to-a ut iudei assistētes nō intelligē
rent(nōne tu es egipti⁹ tēt) de isto
dicit iose-xx-li-anti-q venit in iu
deā fingēs sep̄phetā a congregauit si
bi multitudinē educēs eā ex ihrlm
dicēns q ad eius iussū muri ihrlm
corruerēt-a sic intrarēt subito a tō
rapent ciuitatis:sed felix preses p
uenīēs cū multis armatis multos
ex eis occidit:a aliqs viuos cepit-
Ille vero falsus ꝓphā a pe fugā dispa
ruit-a ꝓbabile ē q multi cū eo fic
euaserūt:liz iosephus nō dicat (a
eduxisti in desertū)-ꝑmo ei illos in
duxit in desertū:a postea reduxit p
pe ihrlm ut dep̄daret' ciuitatē mō
pred cō(quatuoꝝ milia virorꝝ ficari
orꝝ) est aūt sica gladi⁹ breuis quo
tunc vtebant²latrones a hīdē-Et
inde sicarij dicebant² (Et dixit pau
lus se excusādo (ego tō quidē sū iu
de⁹ a tharso cilicie) natus a non sū
ille egipti⁹ (nō ignote ciuitat') im
mo famose (muīceps)-v-inhītatoꝝ
(Rogo aūt te pmitte mī loq̄ ꝓpo)
Volebat ei p narrationē sue ꝛsio
nis annūciare ihm xp̄m a incredu
litatē iudeoꝝ ut pz ex seqñtibz (Et
cū pmisisset) Hic ōñr ponitur allo
cutionis executio in q̄ paulus prio
ad 8 disponit'-secō ꝓpositū exequit
xxij-c-Circa primū 8r(Et cū ille)
-s-tribun⁹ pmisiss̄ paulo loq̄(pau
lus stās in gradibz) ut meli⁹ audi
ret' ab exñtibus inferius-(annuit
manu ad plebē) ut facerēt silentiū

Capitulū Vicesimūsecūdū

(Viri fratres) Hic ōñr paul⁹
ꝓpositū exequit'-et ꝑmo po
mi² eius narratio-secō plebi
acclamatio-ibi-Audiebant autē
terdo cause discussio-ibi-vaferā
tibz aūt-Prima in tres-qꝝ primo
paulus narrat suam iudaicā con
uersationē-secō suaz ad xp̄m ouer
sionē-ibi-Factū est aūt-terdo sibi
factā in templo visionē-ibi-Factū
est aūt mihi Circa primū dicit(vi
ri frēs) quantū ad minores-(a pa
tres) quātū ad maiores-(audite)
diligēter q̄ sequunt' (magl āt pre
stiterūt silentiū) tū qꝝ p hoc sciuerūt
ipsū esse iudeū-tum qꝝ linguā suaz
meli⁹ intelligebant q̄ aliā (ego sū
vir iude⁹) nacōe a religione-(nat⁹
in tharso cilicie) vbi p̄ pauli trās
latus fuerat (nutritus autē in ciui
tate ista)-s-ihrlm vbi fuerāt missus
a prē p̄o studio sacre scripture-qꝝ
vigebat ibi (secus pedes gamalie-
lis)-v-in doctrinā eius qui erat val
de famosus doctor-ut tēt̄ur sup̄-v-
ca-(emulator legis)-v-zelans ꝓ ei
obseruacōe-qđ declarat p effectum
d-(qui hanc vitā)-s-doctrinā xp̄ia
nā-(psecutus sū vsq; ad mortē) in
tendēs annihilare ipsā ut hītum ē
sup̄-viij-a-ix-c-(sicut p̄ceps sac̄
dotū testimoniū reddit mihi) reser
uauerat em̄ lr̄as sibi datas a prīd
pe sac̄dotū de ꝛsitio maioꝝ ē-ix-c-q

sibi erāt in testiomiū eor (Factum est) Hic ōñr narrat suā mirabilez ꝯuſionē. a p̄z ſmā ex dictis ſ. ix. c. vſq; ibi (Deꝰ p̄m nr̄ōr p̄decordinauit) ſua benigtate (ut cognoſceres voluntē) de mea ꝯuſione (a videōs iuſtū. ſ. xp̄m hoiem a deū: quē vidit in raptu nō oculis corpis: ſ mentis (a audires vocē ex ore) dicētis. Saule q̄d me p̄ſeq̄ris &c. (q̄ eius testis illi) ſ. xp̄i (ad oēs hoies) iudeos. ſ. a gentiles (baptisare a abluere p̄cta tua). p virtutē baptiſmi q̄ ē sacm fidei (inuocato noīe ipſi) tunc em in noīe xp̄i dabat baptiſm̄ vōmibz dictis. ñ. ca (Factū est aūt) Hic cō ſequēter narrat viſionē ſibi factā d. (Factū ē aūt reuertēti m̄ in ihrlm) ſ nō fuit immediate poſt ſuā ꝯuerſionē ſ cū luſtrata arabia redijt damaſcū a inde ihrlm. ut dictū ē ſup. xx. ca. a h̄etur ex epla ad gal. j. c. (fieri mihi in ſtupore mentis). r. in raptu (a videre illū). ſ. xp̄m in viſione imaginaria a intellcūali (Feſtina a exi velociter ex ihrlm). q. d. inuti liē ibi remanere. a ſubdit cā (q̄m nō recipiēt teſtimoniū tuū de me) admirās paul⁹ rñdit. (Dñe ipi ſciunt &c.) q. d. p ea q̄ feci ō te a fideles tuos dñt eſſe certi q̄ nullo mō te p̄dicarē: niſi de veritate certificatus eſſem (Vade q̄m ad nacōes longe mittā te) q. d. gentiles verbū meū recipiēt q̄ iudei in iheroſolimis impugnāt (Audiebāt) Hic ōñr ponitur ortꝰ damoris ō paulū. q. p̄ver bū ei⁹ vltimū inſinuabat q̄ maxie habitantes in ihrlm a deo cēnt reprobati a gentiles q̄s iudeos viles reputabāt eē a deo electi. ideo clamabāt paulū dēre mori (Vociferātibz) hic ōñr inq̄rit cā dicti damoris. a diuidit in duas. q. primo attēpta. inde binus inq̄rendi modus. ſcdō ſubdit alios debitus. ibi. (Poſtera aūt. Circa primū ſ. (Vociferātibz aūt eis) ut p clamorē obtinerēt q̄d p vōem nō poterāt (a p̄icientes veſtimenta ſua) in ſignū doloris (a pulueré iactantibz in aerē) in deteſtacōē. vertꝰ pauli (iuſſit tribunꝰ eū induci in caſtra) ut cām dicti damoris inq̄reret p tormēta (et cū aſtrinxiſſent eū loris) ut flagellaret. a torq̄retur (dixit aſtāti ſibi centurioni) q̄ preerat tortoribz: ne modū conſuetū torquendi excederēt vel diminuerent. (ſi hoiem romanū. a indēnatū licet vobis flagellare) q. d. certū ē q̄ nō (Ciues em romam reputabant nobiles p totū orbē: eo q̄ ciuitas romana dñabat toti orbi. nobiles autē nō queſtionabātur tunc tpis. a adhuc nō queſtionātur. in multis locis Cetera patēt vſq; ibi. (Ego multa ſūma). ſ. pecunie (ciuilitatē iſtā cōſecutus ſū). ſ. ut ciuis romanꝰ eſſem q. d. quō ciuē romanū te ita facilit dicis qui paup. a abiectus videris. (Et paulus ait. Ego autē a natus ſum ciuis romanꝰ) q. d. pinguius ius habeo in hac ciuitate q̄ tu. pater em̄ pauli inſigne nobilitatis habuit a romanis. ut dictū fuit. ſ. ñ. thimo. iiij. a ſic paulus eius filius natus fuit ingenuꝰ. oēs autē ingenui erāt romani ciues (Tribunus q̄ timuit) ne ex applicacōne pauli ad tormeñ accuſarer ſuperioribꝰ a puniretur.

Capitulū Vicesimūtercīū

(Poſtera aūt die) Hic ōñr poniſ atiꝰ inquirendi modꝰ a lictus: p tes. ſ. wcādo. a eas diligent exaudiendo. a p̄z ltrā vſq; ibi (Ego oī ꝯſcia bona ꝯuerſatus ſū ante deū vſq; in hodiernū diem) et nō ſolū ante hoies ſicl faciunt ppcite. q. d. ſine cā perſequimini me (Princeps aūt ſacerdotū &c.) dolēs em̄ de h̄ q̄ paulus ſe iuſtificabat: iuſſit (paute. os ei⁹) a p h̄ inſinuās q̄ falſū dicebat (paties te deꝰ pariēs dealbate). r. hūs tm̄ appentia ſtide: ſed nō exiſtentiā (Summū ſacerdotē dei maledicis) quaſi dicat. ſi nō eſt aliud crimē: ex h̄ tū incurriſti grauē penā (dixit aūt pau.) ſe

excusando (nesciebā frēs ꝛc) de longinqs em̄ ptibus venerat: ut pz ex
predictis. a pax in ihrlm steterat
ꝑt qđ psonā summi sacerdotē nō
cognoscebat (scriptū ē) exo. xxij.
(Sciens paulus) Supius descpta
ē pauli psecutio. Hic oñr describit
pseqñtium dissensio. Sicut em̄ vi
tas bonoꝝ utilis ē: sic vnitas malo
rum ē nociua bonis. ꝑt qđ dissen
sio eoꝝ ē expediēs: ut p hs eoꝝ mali
cia impedia². ꝑt hs paulus coꝝ dis
sensionē ꝓcurauit. a diui² in duas
ptes. qꝝ ꝓmo po² h9 dissensionis p
curatio. scdō ostit ō paulū noua ma
chinatio. ibi. Fcā ē aūt dies Circa
primū 8r (Sciens āt paulus ꝛc).
qꝝ p magnū tps añ inceperāt iste
secte. ut dicit ioseph9 anti. li. xviij.
(Exclamauit in cōsilio) ut ab oīb9
audiret. (ego phariseus fīī) quan
tum ad hs qꝝ credebat resurrectionē
mortuoꝝ. spm̄ a angelū (sīh9 pha
riseoꝝ) pz em̄ suus spūalis qui eū
instruxerat. s. gamaliel phariseus
fuerat ut; supra. v. ca. a simlr pz
suus carnalis qui eū posuerat sub
disciplina gamalielis (de spe et re
surrectōe mortuoꝝ). ꝑt spem vi
te future q ē expectatio ꝛc. quā ex
pecto. a resurrcōz mortuoꝝ quaz p
dico. (ego iudicor). ad mortē ꝺēnari q̄roz (Et cū hs dixiss facta ē dis
sensio ꝛc). nā pharisei ei9 dictū ap
ꝓbabāt. saducei vo reprobabāt. a
cā subdit cū 8r (saducei aūt dicunt
nō ee resurrectionē mortuoꝝ). a sic
negabāt resurrectionē futuram. mi
hil em̄ immōrle dicebāt in vie ē
(neq angelū) negabāt em̄ oēz cre
aturā spūalem (neq spm̄) gñalr
nāa ipsīī deū dicebant ee corpeum
ꝑt qđ de libris sacre scpture recpi
ebāt tm̄. v. libros mosi. q̄ min9
exposse loquunt de istis q̄ libri p
phetaꝝ a hic error ꝓcessit ex hoc qꝝ
intellect9 humanus sp intelligit cuz
fantasmate. qđ nō ꝑt ee. palia trā
scēdere. vñ cogitās angelū formatꝝ
sibi fantasma hōis alati. a cogitās
deū formatꝝ sibi fātasma cuiuscā re
gis magni oībus ꝓsidētis. ꝓcess
fit etiā ex falso intellcū scpture: q
deo attribuit formam corpoream: vt
manꝰ. oculos. aures. a cēta corpis
mēbra p qđ tutes ei9 spūales ītelli
gunt. ut dicit gregoꝝ. in mora. Hic
nāq oculos 8r. qꝝ cūcta videt. ma9
qꝝ oīa opatur. et sic de alijs. Et ex
eisdē causis ꝓcessit error quorūdā
simplicīū monachoꝝ deū esse corpo
reū existimantiū. ꝑter qđ vocati
sunt antropomorphite: ut 8r li. de
collationibz pīm. (Facta aūt ma
gn9 damor) phariseoꝝ cū saduceis
disputantiū (a exurgentes quidā
phariseoꝝ pugnabāt) verbis pro
paulo (dicētes mihil mali ꝛc) quē
prius pseqbant ad mortē mō vict
innocentē (quid si spūs). s. diuin9
(locutus ē ei ā angelus) q. d. mihil
ē mirandū. qꝝ vtrūq legit in libris
mosi qs recipiebāt saducei. nā de
us legit locutus cū abrahā. a etiā
angelus in pluribz locis in gen̄. a
in hs arguebāt ō saducēos ex scptu
ra ab eis recepta (timēs tribun9 ne
discerperet paulus ab eis). s. sadu
ceis. cetera patēt in trāvsqz ibi (hic
te oportet a rome testificari) a ex hs
motus fuit ad cesarē appellare. s.
xv. (Fcā aūt die) Hic oñter noua
machinatio otra paulū cogitat. a
scdō dissipat ibi. Qđ cū audissī Cir
ca primū 8r (Fcā āt die seqnti col
legerūt se quidā ex iudeis) dolētes
qꝝ paulus sic euaserat sapient. Ce
tera patēt vsqz ibi. (nūc q̄) ut ad
expediamur a iciunio. a vos hēatis
intentū. (vos notū facite tribuno
cū ocilio) iungat hic trā (vos cū oh
lio). v. vos sit ociliati pharisei et sa
ducei ne p vrām [dissensionē impe
diatis pauli mortē (notū facite tri
buno) rogantes eū. (ut adducat il
lū ꝛc) a pz trā (Qđ cū audiss). Hic
oñr dcā machinaō frustrat. Circa
qđ primo ponit dcē machinacōis
reuelaō. scdō eiusdē frustraō ibi Tri
bun9 igit Circa primū 8r. (Qđ cū

audisset filiū sororis pauli) ·q̄ erat p eo solliciatus inq̄rendo quid p eos ē cū posset fieri (venit a intrauit castra) nō enī sic tenebat paulus q̄n amicā sui ad eū possent ingredia mī straē ei tū q̄ nō erat p iudicū ꝺē natus tū q̄ erat ciuis romanꝰ (vocans autē pau·ad sevnū de cētu·) Dicat aūt centurio qui hz centū hoī nes in armis sub se·a fic misit mi noꝛē ad maioꝛē· Cetera patēt vsq; ibi (Apphendēs aūt tribu·ma·illi) ut loq̄ret ei secretiꝰ·et forsitā credēs q̄ paulꝰ ad eū aliq̄s encemiū mtꝛ teret in secreto (Ille aūt dixit· iude is ꝺuenit vogare te) ·v iudei fecerūt ꝺuencoꝛ de vogādo te (ut die crastia ꝓducas paulū) volentes ꝓitorie occidere eū (expectātes ꝓmissū tuū) ·v q̄ tu ꝓmittas eis eductōem pau li ad eos a impleas ope (Tribunꝰ igit) Hic ōnr describi² revelate ma chinacōis frustratō p ls q̄ iteꝝ du dū fuit cesaree ad presidē q̄ erat in deꝝ supioꝛ·a ls ē q̄s ds (Tribunꝰ q̄ dimisit adole) ut iretviā suā (preci piens ei ne cui loq̄re²) ·ne forte p ls deductio pauli in cesaree impedire² Cetrā patēt vsq; ibi (timuit ei ꝛ̄ᵉ) totū istud vsq; ibi inclusiue (q̄si pe cuniā acceptuꝛus) nō ē de textu nec ē in libris coꝛrectꝭ fuit quedā glo sa reddens vōem q̄re tribunꝰ mitte bat paulū cū securitate tāta q̄ post ea p septoꝛes fuit textui iserta (scri bens ei epl̄am ꝛtinentē hec)·s·cām missionis a cū sūptibz tantis·et pꝛ lā ls excepto (eripui cognito q̄ ro manꝰē) ls dicat ad acq̄rendā presi dis benivolentiā q̄si hns magnu; zelū de ciuibz romanis·q̄ q̄n eripu it cū de manibz iudeoꝝ nō cogunt q̄ esset ciuis romanꝰ·ls postea cogūt q̄n eū q̄stionaē voluit·ut hētur in fi ne·ca·xpij·(duxerūt ihū p noctē)· ut euaderet insidias iudeoꝝ (in an tipatridē) nomē ē ciuisdā ciuitatis exñtis int² ihrlm̄a cesaree tñ magꝭ ꝛpe cesaree (a postera die di·eq̄·ut cū eo irent)·s·cū paulo·(reuersi sūt ad castra)·s·ad mumicōes; q̄ erat in ihrlm̄·ic autē reuersi fuert milites a lancearij q̄ erant pedites·q̄ paulus erat ex̄t periculū insidiaꝝ (audi am te mq̄t cū accu·tuivene·) melioꝰ em̄ inquirit veritas in pntia ptiuꝝ q̄ in absētia alteriꝰ (iussitq; in pre torio herodis) ·v q̄s fuerat herodis (custodiri eū) Herodes ci ascoloni ta renouauit a ampliauit illā ciui tatē vocans eā cesaream in honoꝛē ce saris q̄ prius dicebat turris stratō nis·a ibi edificauit pretoꝛiū q̄s ad huc retinebat nomē actoris·

Capitulū· Vicesimū quartū

Post quinq; aūt ꝛ̄ᵉ) Superi us descpta ē psecutio pauli in ihrlm̄·hic ōnr poꝛ² eius p secutio apud cesaream Et diuidit in tres ptes·q̄ pmo poꝛ² pauli accusa· scō eius defensio·ibi·Rñdit autē; paulus·terco iudicis rñsio·ibi·Di stulit autē· Circa primū patet lit tera vsq; ibi (Et citato paulo) p vi am iudicij; ut rñderet ad obicā (ce pit accusaē tercullius) oratoꝛ ad ls adducꝰ a primo scōm modū bonꝰ oratoris captat benivolentiā iudi cis·d·(cū in multa pace agamus) ·v vitā istā trāseamꝰ· (multa coꝛri gant) ad ꝛseruacōz pacis ꝛmunis (p tuā prudentiā) ·v p tuū regimē (q̄ avbiq; suscipimꝰ) regimē tuū· (cū oī grātumactione) deo a tibi de tali regimine (ne diutiꝰ autē p tra ham te) detinēdo tps in verboꝝ pli citate (oro te breuit·audias nos p tua clementia) q·d· q̄ petimus sūt exaudiri digna· Conseqñr accusat paulū·d·(invenimꝰ hunc hoīe; pe stiferū) nomē eius nō exp̄mit: q̄si p nimia malicia noīari indignū· (et ꝛcitantē seditionē omnib; iude is) cum tñ essꝭ predicatoꝛ euangeli ce pacis (a auctoꝛē sedicōis secte naz areoꝝ) ·v xp̄ianoꝝ a ihesu naza reno sic dictoꝝ (qui etiā templū vi olare conatus est) inducendo ibi gē tiles· Hoc enim imponebant sibi

falso. ut pz ex predictis supra. xxj. e. (Quē a apprehensum) in tēplo (volum? scōm legē nrām iudicare) q. d. istud ptinet ad nos sicut a cultū templi custodire. cetera patēt vsq; ibi (adiecerūt ātā iudei) ad appbās a pfīndū vba tertulli (Ānt autē) Hic onr ponit pauli defensio. et p mo captat benivolentiā. d. Ex mlt̄is annis te esse iudicē huic gēti) rebellia male regibili (sciens) q. d. p hoc manifeste pz bonitas tui regiminis q tādiu habuisti regimen h? gentis a ꝺ ego sciens (bono animo p me satisfaciam) onides de tua iustitia a mea innocētia. Conseqñter rñdet ad obiecta. a primo ad p mū. s. de actacōe seditionū in ihrm salē. d. (potes enī cognoscē) p multos testes fide dignos (q nō sūt m̄ plus dies) sicut declaratū ē ō. xxj. c (Et neq; in tēplo inuenerūt me cū aliquo disputantē) q disputatō facit aliqñ motionē audientiū (aut concursū turbe facientē) qđ ē sedicōis signū (neq; in synagogis neq; in ciuitate). sup̄ inuenerūt me predicta facientē (neq; pbare pñt tibi) sup̄ illa (de quibz nunc accusāt me). et tñ pñt pbare cū sint actores. (Cōfiteor). Hic rñdet ad scōm. s. de secta xp̄ianoz quā onitet se tenē tanq̄ scām a bonā. d. (Confiteor ꝺ aūt tibi) tanq̄ iudicā (q secōm sectā xp̄ianoz quā dicūt hereſim) a magr̄ teneri ex ptinacia a ignorātia populariū. q̄ ex testionijs scpturaz. vñ dicēbāt iob. vij. (Quāqd ex primipibz ahāq̄s credidit ī eū aut ex phariseis. sed turba ꝺ q nō nouit legē maledicti sunt (sic defuio deo pīi). oīm (credēs oībus q̄ in lege a pphetis scripta sunt) a in ibu nazareno adīpleta sunt (spem hñs in deum) de beatitudine cōsequenda p ipsū (quā a hij ipsi expectāt) quātū ad phariseos. q etiā ꝑm eos nō habebit. nisi in resurrcōe mortuoz. in q̄ iusti eternalr premiabunt a iniq̄ damnabunt (in hoc a ipse studō si ne offendiculo cōsciam hābe) a fine scandalo actiuo (ad deū a ad homines semp) nō solū cauēs offensam dei. sed etiā hoīm quantū est ex me Sic offensa accusatoz meoz p̄cedit ex eoz mera malicia. (Ānos) Hic onr rñdet ad terciū. s. de violacōe templi. d (post annos aūt plures) a uersione mea ad xp̄um (elemosinas faciuz in gentes meas). a in fideles in ihrlm manētes. qui suas vendiderāt possessiones. ut hētur supra. iiij. ca. ꝑpter qđ paulus p eis faciebat collectas in gentibz alijs. ut hētur supra in ep̄lis suis. (veni) in ihrlm (a oblacōes) factu rus (a vota) deo reddituruus (in quibus inuenerūt me purificatū in tēplo) a sic ipsū nō violauī. sed magr̄ honorauī (nō cū turba neq; cum tumultu) inuenerūt me. sed offerentē oblacōes meas deuote. Conseqñter oñdit q̄ fuerīt illi qui in tēplo cū inuenerūt a tumultū fecerūt. d. (q̄ dā aūt ex asia iudei) ut pz ex supra dictis. xxj. (quos oportebat modo apud te presto esse a accusare cōq̄) sed eoz absentia oñdit eos magis culpabiles esse de actacōe in tēplo facta quā fecerant fine cā (aut hij ipsi) qui sunt hic pñtes. (dicant si quid inuenerūt in me iniquitatis cū stem in cōsilio) a iudicij loco (nisi dcyna hac solummō voce). q. d. Ego nō fui cā dissensionis eoz. sed ipsimet admuicē pro defensione sue ctaz suaz (Distulit aūt). Hic onr pomi? rñsio iudicis. a sctō sui successoris. xv. c. Prima ī duas. q̄ primo pomit iudicis rñsio. sctō predicatōis pauli auditio. ibi. Post aliqđ Circa primū dicit (Distulit autē ille felix) differendo dare finaz (certissime sciens de via) veritatis pro paulo. formidabat tñ turbare iudeos. motus timore humano. sicut a pilatus sciens innocentiā xp̄i tñ dedit eū tñ iudeoz voluntati. nec ī cū aliqđ machinarent erga cesarē. cum censp excusatione dilacōnis (cum

tribunus lisias dñderit) de ihrlm
cesarea q̄ ē in inferiori situ (audiaz
vos) Hac aūt excusacōz accepit ex
verbis terculi : q̄ in allegacōe sua
dixerat q̄ de oībus q̄ dicebat felix
poīat a lisia cognosce veritatē (iuss
sitq; centurioni custodire eū) ſ pau
lū (a hīe requiē) ꝛ a cathenis vel ī
festationibz suis (nec quenq; phi
bere de suis) amicis (ministrare ei)
nēcaria victꝰ a vestitus (Dꝰ alicꝫt)
Hic oñr po² predicatio pauli felici
a eiꝰ vxori cū subdit (Et au- ab eo
fidē q̄ est in ihm xp̄m) vxoē sua iu
dea ad ħ inducentē vir suū (dispu
tante āt illo) ꝛ predicāte (de iusti
cia) seruanda ad p̄imū (a castita
te) ad semetipſū (a de iudicio futu
ro) cꝰ cōsideratio induc timorē dinū
(tremefactꝰ felix) ex auditu taliū
(rndit q̄ nūc attimet vade) tunc ei
libertauit eū a clausura carcerē dās
ei libertatē eundi p ciuitatē: ita tñ
q̄ rediēt ad mādatū ipſi⁹ (fit a spe
rans q̄ ei pecunia dare² a paulo)
q d nō solū dedit hāc libtatē pau
lo diuini iudiciꝫ timore: ſ etiā cu
piditate pecunie (Biēnio āt exple
to) istud bienniū nō ē tps p̄fixū at⁹
felicē: aliē nō videre² vex q⁸ ei pau
dixit ē eodē c Ex multē āmis te eē
iudicētē sed est tps more pauli ī
cesarea Tpe ei felicis surrexerūt in
iudea multi latrones: a falsi ꝓphete
ꝑplm seducētes a ꝛmunitatē pertur
bātes: ut dicit ioseph⁹ in quib⁹ ca
piendis a vexi mēdis felix fuit oc
cupatus: ita q̄ cām pauli nō deter
minauit a q̄ eiꝰ determinacōz dif
ferre volebat: ut ex predict (acce
pit successorē felix porticiū festū)
ita scribit in libris correctis : a ita
noīat eū iosephus xx li antiqui
(volens aūt grām prestare iudeis
felix) timēs ne accusaret ab eis de
malo regimine terre (relict pauli
vinctū) reuocās libertatē quā dede
rat a: tñ p ħ nō euasit accusacōz iu
deoz apud cesarē nō p paulo: ſ ꝓp
ter malā terre gubernacōz ꝛ vt dic
ioseli predcō Et idē otigit pilato
qui in fauorē iudeoz ꝛdemnauerat
xp̄m nā accusatus a iudeis fuit re
legatus in exiliū

Capitulū Vicesimū quintū

Festus ḡ) Posito tractatu
felicis circa paulū hic oñr
pomt tractatus sui successo
ris erga eū a primo in pauli absē
tia scdō in eius p̄tia ibi Et alteā
die Circa primū ꝺr Festus ḡ cum
venisset in puinciā iudee (pꝰ triduꝫ
um ascendit ihēroſolimā) eo q̄ eāt
metropolis terre Cetera patent vſ
q̄ ibi (Insidias tendētes) ꝛ tende
re disponētes (Festus autē rndit
cōt) q̄ in causis maxime arduis si
cut ē mos vel vita hoīs nō est p̄ce
dendū leuiter sed mature (Et alīa
die) Hic oñr pomt tractatus ī pau
li p̄tia a p; trāvsq; ibi (Circūste
terūt eum) ut eoꝝ multitudie a ar
cūdatione terrētur (multas a ḡues
causas obn̄dientes) q̄ nō exp̄imū
tur hic: sed ex rnſione pauli ptēnt
in pte cū dicit (Paulo oībus vōz
reddēte) ad excludendū excusacōes
eoꝝ (qñ neq; in legē iudeoꝝ cōt)
ut pt; ex rnſionibus pauli ca pre
cedenti (Festus aūt) Supius est de
scripta multiplex p̄secutio pauli a
iudeis in ihrlm a in cesarea hic ose
quenter pomt eius appellaco p quā
exiuit de iudea: a iuit romā fic dñs
dixerat ei supra xp̄iñ ca Et diuidi
tur in tres ptes q̄ primo pauli ap
pellatio interpomt scdō de appellā
te ꝛsulit ibi Et cū dies aliq̄t ter⁰
romā mittit ca xxviij Circ primuz
ꝺr (Festus autē volens grām pre
stare iudeis) q̄ timebat accusaī ab
eis sicut a pluribz alij qui in eodē of
ficio precesserāt (rndens paulo) nō
ad eius verba ꝓpter que debuisset
eum dimittere tanq; fine culpa (di
xit) volens eum inducere ut cōsenti
ret (in ihēruſalem vdica ibi iudica
ri) q⁸ erat paulo periculosū ꝓpter
quod habuit causā appellādi ideō

A ij

subdit (ad tribunal cesaris sto) qr festus nō hēbat autoritatē iudicā di nisi a cesare. Cetera patent vsq; ibi. (Nemo pōt me illis donare) cū sum innocēs qđ patet ex p̄dictis. qr iudei mihi poterāt de grauibz p bare in q̄bz cū accusabant. ideo fōrt suā appellationē. d. (Cesarē appel lo) tanq; iudicē supiorē. ad quē lz appellari ab inferiori. (tūc festꝰ cū cōsilio locutus) .v. habito cōsilio cū sapiētibz sibi assistētibz (rndit cesa rem appellasti) referēdo appellatōz sicut iu stum erat a dignū. (Et cū dies) hic q̄r de paulo appellāte queritꝰ cōsi tiū quantū ad missionis eius mo dum. a p̄mo in eius absentia. secū do in eius p̄tia. ibi. Altera āt die. Circa p̄mꝫ dz. (Et cū dies aliq̄t trās acti essent) ab appellatōe pauli (A grippa rex.) iste fuit filius herodis agrippe quē p̄cussit angl̄s dñi. vt habe² supra. xij. (a beronice) sozor eius. vt dt iosephus li. j. de iudai co bello (Descenderūt cesarēā ad sa lutandū festū.) tenebat em̄ ista a grippa regimē suū a cesare. ideo vo luit salutare festū qui in iudea tene bat cesarē locū. cetera patēt vsq; ibi (Postulātes adūsus eū damnatō nem mortis ad q̄s respōdi qr non est romanis cōsuetudo donare) qui buscūq; p̄sōis a quantūcunq; ma gnis (aliquē hoiez) puniendu; ad mortē (p̄iusq; is q̄ accusat̄ p̄ntes hēat accusatores suos) aspectus em̄ a auditus p̄tū p̄ntialiter multū cō ferunt iudici ad cognitionē veritā tis. cetera patēt vsq; ibi (Nullam cām ferebāt de q̄bz) .s. causis. (ego suspicabar malū) vt de homicidio vel aliquo hmōi. (q̄stiones vo q̄s dā de superstitōe sua) .v. de religiōe iu daica quā bñ noīat superstitionē qr superstitio ppe loq̄ndo est vana vel su pflua religio q̄ tūc vigebat ap̄d iu deos magī aūtes de traditōibz ho minū q̄p de mādatō diuis math vij (Desitās aūt ego) de hmōi q̄stio ne qr gētilis erat nihil sciēs de cor rituvel lege (paulo appellāte vt fa uaretur ad augusti cognitionē) .v. impatoris. Sicut em̄ ip̄atores vo cati sūt cesares a iulio cesare p̄o impatore. ita noīati sunt augu sti a dl̄s ita noīan² ab augusto ce sare. eo qr multū auxit imperiū (vo lebāt ipē hoiem audire) nā agrip pa iudeus erat a multa de paulo au dierat (Altera aūt) Hic q̄r queri tur cōsiliū in p̄tia. a p̄o cōsiliū que ritur. Secūdo paulo locus loquēdi cedit. ca. xxvij. Prima ps pat; paucis exceptis q̄ discurren² (cū mꝰ ta ambitōne) .v. cū multo appatu a cultu vestiū a societatē (petēs a ac damās) vt ex magnitudīe damo ris indicaret animꝰ festi ad cōce dendū mortē pauli (de quo q̄d cer tū scribā dño nō habeo) qr sicut di ctum est gētilis erat ignorās que stiones (a discordias q̄ sunt int² iu deos a p̄ianos a maxie ad te o rex agrippa) q̄ es iudeꝰ (vt interroga tione facta) a paulo (p te habeam quid scribā) de ipō. Et subdit cā. (sine ratione enim aē)

Capitulū Vicesimumsextū

Agrippa vo) h̄ q̄r paulus in quiritur. a diui² m. ij. qr p̄o audit pauli rnsio. secō sup eā hē² collatio. ibi. Et surrexit rex. Pria adl̄s in. ij. qr p̄o po² respondit pauli ad agrippā. secūdo ad festu; p̄sidem ibi. Hec loq̄nte. Circa primū paulus captat agrippe benivolen tiā. d. (de oībz q̄bz accusor a iudeis rex agrippa estio me btūm apꝰ te) .v. innocentē a te iudicari (cū sim de fensurus me hodie) in tua p̄sentia a sic intelligis vba mea legi a p̄ phetis consona (propter quod obse cro patienter audias me) hoc au tem dixit quia intendebat phiā vi cere. vt ex sequentibus patet (Et quidem) Hic consequenter prose quitur suam intentionem. Circa quaz apl̄s primo narrat suā cōuer sationē in iudaismo. secō p̄secutōem

quã intulit ꝑplo xp̃iano ibi-a ego quidē-tercio suã ꝟuersionē ab errore pristino-ibi-In quibꝫ ꝛc̃ꝛ-Circa primū dicit-(Et quidē vitā meaz a iuuētute: q̄ ab initio fuit in gente mea iherosolimis) qz paul9 fuit ibi missus a tradit9 doctrine gamaliel ut dictū ē s̄-xx̄ii-(qm̄ ſm certissimā secta nrē religionis virꝫ phariseus) Secta em̄ saduceoꝝ q̄ in cetē dis diuidebat5 istā nulla erat: cū negaret gñaliter spm̄a resurrectionē mortuoꝝ-(Et nūc in spe)-i-pro spe(que ad pres nros repromissionis)-s-de xp̄o venturo-a de resurrēnea bt̄ificatione per eū fienda(Facta ē a deo) p̄iarchis a ꝑphetis(sto iudicio subiect9) tanq̄ malefactor a deo9(in qua)-s-spe(-xii-tribz nrē die ac nocte seruiētes) deo(sperant deuenire)-nā pharisei nō credentes xp̄o sperabāt ipsū ventuꝝ a resurrectionē mortuoꝝ factuꝝ Saduceus5 sperabāt ipsū ventuꝝ hoiem tn̄ puū: sed potentē a tpale regnatuꝝ-a romanoꝝ potētiā ablaturu: negabant tn̄ resurrectionē mortuoꝝ Iudei vero in xp̄m credētes tenebāt aduentū eius primū in ihū nazareno impletū: sperabāt tn̄ ipsū scdō ventuꝝ ad iudiciū a suscitatuꝝ mortuos penas a premia eis ſm merita a deo9 ita redditurꝝ(de q̄ spe accusor a iudeis rex) a phariseis obstinatis de hꝫ qz paulus dicebat ihm̄ nazarenū esse xp̄m̄ i lege a ꝑphet̄ promissū a saduceis5 de spe resurrēois mortuoꝝ-iō subdit-(Quid incredibile iudicat2 apud vos ꝛc̄ꝛ) q-d-nō ē vō-qz deus legit̄ mortuos suscitasse in ve-test-ad preces helie-iii-Re-xvii a ad preces helisei-iiii-regl-iii-(Et ego) Hic ait narrat ꝓsecutōz quā fecerat credētibz in xp̄m-a ptz sm̄a ex s̄-dictis-viii-a-ix-c-vsq; ibi(a cū occideren2) Ex q̄ vide2 qz in illa ꝑsecutōe nō solus stephan9 fuit occisus hꝫ etiā plures alii(vetuli sm̄az) nō tn̄ sicut iudex-qz paulus tūc nō erat iudex sed adhuc iuuenis-hꝫ qz sm̄am data a principe sacerdotū et aliis seniorib; deferebat executoribus-Vñ supꝫ in fine-vii-c-di qz testes deposuerūt vestimēta sua secus pedes adolescētis q̄ vocabat saulus a lapidabāt stephanū ꝛc̄ꝛ(Cōpellebā blasphēare)-i-negare ihm̄ nazarenū esse xp̄m(a amplio9 insaniens in eos) nā nō sedebat sana mē de hꝫ errore(ꝑsequebar vsq; ad exteras ciuitates) q̄ sunt extra iudeā-sicꝫ p; de damasco q̄ ē in syria-sicꝫ di ꝑ sa-vii Caput sine damasc9-(In quibꝫ) Hic ait narrat ꝟuersionē suā miābile-a primo eaz narrat-scdō ad ꝓpositū applicat-ibi-hac ex cā-Prima ps pt; ex dictis supꝫ-ix-c- vsq; ibi(Omnesq; nos cū decidissem9 i terrā) hic supple2 q̄d s̄-ix-a-xx̄ii-omitti2-s-de casu socioꝝ pauli cū eonō tn̄ ibi di qz solus saulus cecidit hꝫ casus alioꝝ nō exprimi2 certa patent ex dās s̄-ix-c-vsq; ibi(ad hoc ai appui tibi)-i raptu(ut ꝟstituā te ministrum a testē eoꝝ q̄ vidisti et audisti) Illud ē efficax testimōū-s-p visūa auditū(a eoꝝ quibꝫ appeto tibi)-sicꝫ in hꝫ libro leguntꝫ ꝑles apparitiones diuine et reuelacōes paulo postea facte(a ꝟuertan2 a tnbris errorum ad lucē) fidei x̄piane(a deptāte sathane) in q̄ detinent5 captiui p idolatriā(ad deū) p latriā-(ut accipiāt remissionē pctōꝝ) p grāz in pn̄ti(a sortē inter scōs) p glam in futuro-a qz hec acq̄runtꝫ per veram fidē-subdi2(p fidē que ē in me) tanq̄ in redemptorē hoim: a glificatorē(vnde rex agrippa non fuit incredulus) qd̄ est nephariū-Dia vero predicta narrauit paulus ut agp̄pa sibi magl crederet(Sed hīs qui sunt damasci primū) utz supꝫ-ix(a iherosolimis) nō immediate p9 damascū: sed prius lustrata arabia: redijt paulus damascū-a inde vait ihrlm̄ amūdās ibi xp̄m̄-ut dictū ē s̄-ca-ix-a-xx̄ii-(Digna q̄ opera penitētie facientes) ut scdm̄ quantitatē delictoꝝ sit qlitas bonoruz

opex-vñ dicit gregt-omel'-iiij-Tã ta dz q̃sq; a se iudicata rescindere quã ta se meminit iudicata ꝑ tẽsse (hac ex causa) Hic oñr narrationẽ suaz applicat ad suã intentionẽ -s-q; captus fuerat a ligatus ꝑt suã iusti diã-d-(hac ex cã)-s-q; annũciabã iudeis a gẽtibz ꝛsionẽ ad deũ p pe nitẽtie opa (me iudei cũ essem in tẽ plo) in loco duotõis a nõ ꝛtentõis (ꝓphensũ tẽptabãt) volẽtes me (i-terficere) vt hẽ²-xxj-(auxilio autẽ adiutus dei) me ptegẽtis (vs̃ in hõ diernũ diẽ sto) firmꝰ a ꝛstãs in scõ ꝓposito (testificãs mĩoi ac maioi) -v indifferenť oĩbz fidẽ xp̃i (mihil ex dicẽs ꝙ ea q̃ ꝓphe locuti sũt futura essea moyses) q̃ p̃ dixit de xp̃õ futu roa ipleta sũt in ihu nazareno (Si passibilis est xp̃s) h̃ accipiť sic ꝙ h̃ em̃ dixerit ꝓphe sic̃ declaratu i ꝑh bus locť exponẽdo libros coꝛ-a vñ replico qđ hẽ² ysa-liij-ꝙ totũ intel ligiť ad lrãm de xp̃õ sic̃ ibidẽ fuit de claratũ-Et ibi dr de ipõ-tanꝙ ouis ad occisionẽ ducť a-q-agnꝰ corã se tondẽte obmutescet-ita Sicť moi ses h̃ p̃ dixit p sacrificia legis a potissi me agni pascať-figuificãs xp̃m p salute mũdi immolandũ ꝓpter qđ ioh̃-bap-de ihu nazareno dixit-Ec ce ag-dei ec-q̃ tol-pec-mũdi joh̃-j-Sicť moises scribens ꝓphetiã p̃ciar che iacob geñ-xlix-Nõ auferet sce ptrum de iuda a dux de femore ꝙ donec veniet q̃ mittẽdus est-ita-q̃ꝑ phetia dr ad lrãm de xp̃õ-Vt ibidez fuit declaratũ-a sic moyses scripsit ipm de tribu iuda ꝼm carnẽ nasci turũ-a p oñs carnẽ passibilẽ hĩtu rum-Itẽ deut-xxxi-Deũ q̃ te genu it derelinquistia oblitus es dñi creato ris tui-ꝼm doctoes antiqs hebreos h̃ est lrã-dñi q̃ te nasci fecit debili tať a obliuiscris deũ doloratũ tuũ (si p̃mus ex resurrectõe mortuoꝝ) sic̃ qđ-qđ p̃mus resurrexit advitã immortalẽ sic̃ manifeste p̃dixit pro pheta dauid ps̃-xvj-Non derelin ques aiam meaz in iferno nec dabis sanctũ tuũ videre coꝛruptionẽ ita-si cut expositũ est s̃-ñ-c-(Lumen an nũciaturus est ꝓpl̃o) ysrahel (a gẽ tibus-) h̃ em̃ fuit p̃dictũ ysa-xlix-qđ ad lrãm intelligiť de xp̃õ sic̃ ibi fuit expositũ pax ẽvt sis mihi ꝙ ad suscitandas tribz iacob a fetes istť ꝛtendas-dedi te in lucẽ gẽtiũ vt sis salus mea vsqz ad extremuz terre (Hec loquẽte eo) hic oñr poť rñsio pauli ad festũ p̃sitem-q̃ pau lo loquẽti de resurrectõe mortuoꝝ dixit-(insanis o paule) qꝛ resurre-ctionẽ mortuoꝝ credebat impossibi lem tanꝙ gẽtilis ꝓpť qđ dẽm pau liwo cauit ĩsaiã (multe ire te ad ĩ saiã duerterũt) hoies em̃ circa mi tas scꝑturas ꝛtentes vehementer suũ studium hñt aliqñ cerebꝝ tur batũ a organũ fantasie lesũ a p cõ sequẽs intellectũ impeditũ-qui in actu suo indigẽt fantasmate necã rio (nõ insanio iñqt optime feste)-nõ dixit h̃ ex adulatõe-h̃ qꝛ taľ cãt modus loquẽdi cũ reuerẽtia loquz impatoꝝ tenẽtibz (Sed veritatis) quãgelice (a sobetať vba loquor) qꝛ nõ excedebat modũ debite locu-tionis (scit em̃ de hijs rex agrippa) qui erat instructꝰ in lege a ꝓphetis cetera patẽt vsqz ibi-(In modico suades me fieri xp̃ianũ-) qđ dupliť põt intelligi-vno mõ negatiue (in modico)-v in nullo-ficut freqnter dr in cõi ꝼmone-Alio mõ affirma tiue (in modico suades)-v aliquan tulũ indimas me ad h̃ q̃ nõ ꝓfecte a h̃ sensus magis cõgruit seqnti ire vt videbiz ceťa patẽt (Et exurrexit rex) h̃ oñr sup vba pauli hẽ² colla-cũ dr (q̃ cũ secessissent) ad ꝓpẽ vt se cretius loqrent²-d-qꝛ mihil morte aut vinať dignũ qđ fecat ipe iste)-Et inter istos sic dicentes fuit agp pa primus a principalis-tã ꝓpter dignitatez regiam q̃ ꝓpter eius sa-pientiam-fuit em̃ sapiens valde a eloquens vt refert iosephus ꝑmo libro de iudaico bello-ꝓpter qđ p-tulit ꝛclusionẽ ysili-d-festo (potat

hic hō dimitti) sicut innocēs-a hoc mō pz ipsū inclinatuz fuisse aliquo mō ad credendū xpō aliter nō dixisset paulū innocentē: sed magnoz te dignū tanq̄ pseudo xpi predicatorē. Vñ legit in hystoria scolastica imminēte destructōe iudee a ihe rusalem p romanos xpiani q̄ erāt āmoniti ab āgelo trāsierūt i regiōē agrippe q̄ erat ofederatꝰ romanis- ut pz p iosephū de iudaico bello-a ibi fuert pacifice recepti (Si nō appellasset ad cesarē) ex quo em̄ ad superiorē erat appellatio inꝯposita a recepta -a paulū inseq̄bat ut moz te dignū ps aduersa: nō potat eū preses absq̄ suo periculo dimittere liberū.

Ca. Vicesimumseptimum

UT aūt iudicatū ē) Hīto ystilio de missione pauli ad cesarē-hic oñr describit lucas huiꝰ ystiliꝰ executionē. Et primo describit pauli ꝓgressus-Secō ad romaz eius accessus -ibi-Dꝰ menses aūt tres- c-xxviii- Prima diuidit in tres ptes- qr primo poꝛ pauli p mare nauigatio-secō eiꝰ naufragatio-ibi-Multo aūt tpe-tercio post naufragiū recreatio in primo xxviii c- Circa primum sciendū q̄ multa noīa ponunꝛ hic de quibz aliq̄ dicūt q̄ sunt noīa insularū-aliꝰ ciuitatuz maritimaꝝ-vtrumq̄ in plūbus hz paruz de certitudine-tū qr ex longitudine tpis multa noīa sunt mutata villaꝝ-terraꝝ a insulaꝝ-sicut patet suis antiq̄tus bathesia dicebaꝛtuz qr noīa fūt equiuoca-sicut babilonia ad illā q̄ est in egipto a ad illā q̄ fuit antiq̄tus in caldea-dicit aūt (Vt aūt iudicatū ē nauigare) per ystiliū p̄dictū (tradiderūt pauli cū reliquis custodiis)-vincti vel custodia detētis- (centurioni noīe iulio cohortis auguste) Cohortes aūt militū hebant ꝓpria noīa ut q̄libet ciuis ꝯgregari possꝫ ab aliis distincta Vñ a illa cui preerat cornelꝰ vocabat italica: ut hē-ō-p (Ascendētes nauē adrumetinā)-sic dicta a ciuitate adrumes nomie q̄ ē in affrica ut ỏt glo (sustuliꝰ)-va terra retrahim ad altitudinē marꝭ (pseuerāte nobiscū aristarchꝰ)-aliis q̄ cum paulo venerāt ibiūn ut hētur ō-xp reuertētibz ad loca sua (Sequēti aūt die deuenimꝰ sidonē)-in q̄ ciuitate paulus añ predicauerat (permisit ad aīcos ire) ad eos salutādū a in fide firmandū (a curā sui agere) ac apiēdo ab eis necaria nauigātibz p sea suis socijs (subnauigauimꝰ cipz) appropiāndo insule: sed nō ibi dñdendo (ꝓpterea-qr venti erant ōrij) q̄ ñ p̄mittebāt nauē currere versus italiā a sic declīabāt ad latꝰ (et pelagꝰ cilicie a pāphilie nauigantes) hīc a inde euagando (veniminꝰ listrā) nomē ē ciuitatꝭ (q̄ ē) in puinda (licie trāsposuit nos in eā) ut a tiꝰ a expeditiꝰ veniremꝰ romā- (a cuz multꝭ diebz tar- naui-) ꝓpꝭ defectū venti (a vix deuenissemꝰ ō quidū) nomen ē insule ꝑm glo- (phibente nos vento)-q̄ mutatꝰ erat a debili p eis tñ i ꝓtrariū eis a fortiorē- (ad nauigauimꝰ cretē)-v ꝓpe cretā q̄ ē īsula (iuxꝝ salmonā) q̄ ē ciuitas maritima dicte insule opposita (Et vix iuxꝝ nauigantes venimꝰ in locū qñ dā quiuocabat boni portus) incerta nō tñ sic dictꝰ a bonitate-utz-ſ-vbi ỏt q̄ nō erat aptus ad hyemandū sicut aliqñ aliqua villa notatur bō villa: q̄ tñ ē multū defectiua (Multo autē tpe)-Hic ostenditur describit naufragatō-Et diuidit in tres partes-qr primo ponit periculi denūciatio-secō nauigantiū ahīq̄lis cōsolatio-ibi-Et cū multa-terō naufragij ꝓpessio-ibi-Cum autē dies-Circa primū dicit-(Multo aūt tpe pacto)-nō in portu-qr ibi nō manserunt ut ſ-dicit (et cū iā nō esset tuta nauigatio eo q̄ ieiumiū iā prefisset) Aliq̄ dicunt q̄ istud ieiumium fuit xp̄ianoꝝ ante natiuitatē domini-vel iudō ꝓp morte godolie vel ꝓ

A -iij-

templi destructõe-Et nullũ istorũ videt vex qr cẽturio a milites a etiam naute saltẽ p maiori pte erant gẽtiles h̃ ieiunia nõ seruãtes-Jdõ magis videt qp h̃ ieiuniũ fuit ī mai vbi ꝑpt tẽpestatẽ ñ vacabat nautis cõedere nisi pax ꝑpt nauis regimena aliis ꝑpt timorẽ-ꝑpt qđ naute debiliores erãt facti (Consolabatur eos paulus) dãs eis bonũ cõsiliuz si accepe voluissent (virivideo) spũ ꝑphetico q̃ certior est expiẽtia nautica (qm̃ cũ iniuria ceꝑt)-v-cũ periculo magno vexa corpoz nr̃oz (cẽturio autẽ gubernatoria naudero magis credebat) ꝑpter nauticã sciẽtiam-Est aũt naudcrus dñs nauis possessiue vel oductiue-a dict a nauea dcros qđ est sors (a cum aptus portus ñ esset ad hyemãdũ) cũ tñ hyems imminere (plurimi statuerũt osiliũ)-v-firmiter deliberauerunt (nauigare inde) otra pauli osiz (si quo possent deuenientes phenicẽ) q̃ est ꝑpe locũ vnde recesserãt-Phenice em̃ ꝑpinq̃ est palestine ī q̃ est cesarea de q̃ recesserãt-vt; ex p̃dictis (hiemare) ibi em̃-s-in phẽice erat portus aptus ad hiemãdũ (portũ crethe) vñ volebãt recedere-vt; ex p̃dictis a ex seq̃ntibz (respicientes ad affricũ a chor) ti respicẽtem refert ad phenicẽ q̃ respicit crethã siue portũ crethe ad ptẽ occidẽtalẽ affricus em̃a chorus sũt venti occidẽtales latales tñ- affricus ex pte meridiei-chorus aũt ex pte aq̃lonis-glo-vo alr ordinat lrãm-d-q̃ portus crethe de quo fit h̃ fmo ẽ in phenice-h̃ dr portus crethe eo q̃ respicit crethã ad occidentẽ-h̃ ꝑma expositio melior videt a magr cõsona osueto mõ loq̃ndi (Aspirãte ãt austro) q̃ est vẽtus meridionalis-(estimãtes ꝑpositũ se tenẽ)-s-nauigare in phenicẽ p ventũ lateralẽ q̃ freq̃nter vtũ² naute volebãt ei nauigare vsus orientẽ vt; ex p̃dictis (cum fluctuassem⁹ de ason) loc⁹ ẽ vñ solutũ² naues mare ig̃ dieteꝰ q̃ ī latino dr statio (legebãt crethã) -v-nauigio trãsibant ab ea recedentes-Legẽ em̃ est equiuocũ-qr figi cat furari colligẽ nauigio trãsire a lrãs sonare-vñ vsus (Fur aux-vir go flores mare nauita-libros Clericus-eq̃uocẽ fingr̃a q̃sq; legit (nõ p⁹ multũ aũt misit se ō ipax)-s-nauẽ (vẽtus tifonicus)-v-marẽ inflatiuus a tẽpestuosus-dict⁹ a tiphos qđ est inflatio (Euroaq̃lo) sic noiaꝰ nlevẽtus a est latalis aq̃lonis ex pte tñ orietis-a sic oppomꝰ affrico ñ tñ directe oñino-ex q̃ pte nauiga bãt (Cũq; arrepta esset nauis) violentia vẽti (a ñ posset conari ī vẽtũ) -v-ventũ (data naue flatibz ferebamur)-v-amotis velis ibam⁹ fm flatũ vẽti (Insulã aũt quandã decurrentes)-v-cuꝰ eã currẽtes-qr nõ ibi poterãt applicare ꝑpt vim venti (quia tuim⁹ vir obtinẽ scaphã-)-v-cavit ad muniendũ nauẽ-Et capha est ei nauicula q̃ naute vtũ² ad eundum circa nauẽ a agendũ ea q̃ sũt necessaria p nauis tuitõe-iõ subdi² (adiutoriis vtebant accãgentes nauẽ) ne ligna solueẽ² a vi maris-a vt tardius incederet nauis-iõ subdit (timentes aũt ne syrtim incidereꝰ) ex mimo velocẽ cursu-Est aũt syrtis vt syrtes locus periculosus ex arena (ꝑ misso vase)-s-scapha-(sequẽti die iactũ fecerũt) eoꝝ que nauí erãt minis necessaria-(vt tercia die suis manibz armamẽta)-v-vtensilia (nauis piecerũt) retinẽtes ea tñ q̃ necessaria erãt ad nauigandũ-cetera patẽt (Et cũ multi) h̃ oñr describi² pauli osolatio-a p° po² cã cũ dr (a cũ multa ieiunatio fuisset) ptũ ex ño te ptũ ex nautaꝝ otinua occupatõe ꝑpt qđ multũ indigebãt osolatiõe (tunc stãs paulus) ostãter a ītrepide-(dixit) eos arguẽdo de otẽptu sui osilij (optebat quidẽ oviri audito me nõ tollere nauẽ a crethe) -v-sed ibi hiemare (Lucriq; facere) -v-p hoc euitare ista periculaa damna-Consequẽter osolat eos-d-(a nũc

suadeo vobis) q̄uis me nō audieri
tis (bono eē aīo) ⁊ solatos. qr na
uis sola perdit ꝓsomis salutis. hoc
predixit: ut cū venerit ꝓphetico spū
cū locutū sciant fuisse. a de ptinen
tibz ad salutē sibi credant (Astitit
em̄ mihi angelus) dei (hac nocte)
Tales ei reuelacōes magt fiūt de no
cte quietat sensibz q̄ de die (cuius
sū ego) apls a minister (ne timeas
paule) a piculo maris (a ecce donā
uit tibi dō omnes q̄ nauigāt tecū)
quantū ad salutē corpalem. nam
oēs euaserūt. utz in fine. ca. Vtuz
aūt dederit eos quantū ad salutez
spūalem nō h̄etur exp̄sse: h̄ ꝓbabi
le ē q̄ visa implecōe sui dictia mi
raculis q̄ fecit in insula vipera sine
sui lesione cōburendo. a infirmos
oīōe curādo: crediderūt xpō. vnde a
centurio q̄ erat p̄cipatior phibu
it victos int̄fid: volens suare pau
lū. vnde videba² extūc inclīatus ad
credendū. Cetera patēt vsq; ibi. (h̄
postea q̄. viiii. nox) ab ortu tempe
statis. (nauigātibz nobis in adri
a) ⁊ in mari adria dicto ꝓpe montē
garganū ut dicūt aliq̄. Alij aūt di
cunt q̄ adria ē nomen appellatiū.
a figificat mare petrosū sic dictū
ab adros grece qđ ē petra latine a
huic magt sonat trā seqns cū dr.
(Suspicaban² aūt naute appere si
bi aliquā regionē) ex scopulis ap
pentibz delonge (q̄ a subm̄tētes
bolidā) mstrm ex quo temptat p
fundū mare p plumbū vel stamū
pendens ad cordā (timētes aūt ne
in aspera loca incidere mus). qr nō
inuenerant p fundū maris eq̄liter
distās in breui spacio (de puppi) ⁊
vltima pte nauis (mittētes anchy
ras. iiii) ut facerēt nauē stare ne in
ciderēt in aspera loca (optabāt die
fieri) ut magt viderēt, alonge si es
sent ibi aliq̄ scopuli (nautis vero q̄
ventibz fugere) in scapha q̄ magis
auitare pōt talia loca q̄ nauis ma
gna (sub obtentu) ⁊ fictatione (q̄si
ma pent a pra) ⁊ prima pte nauis
(anchoras extēdere) ad nauē magt
arestandū. qđ percipiens paulus
spū diuino (dixit centurioni a mili
tibz. nisi hij in naui māserint vos)
qr nauis sine nautis in mari p celo
soo periditat ato (Tunc abscidert
milites funes scaphe) ne p eā nau
te possent fugere. cetera patent vsq;
ibi. (Ieiuni pmanet nihil accipiē
tes) ⁊ modicū accipiētes qđ quasi
nihil reputaz̄. phisi. a etiā cōmu
ni mō loq̄ndi de homīe modicū cō
dente dr q̄ nihil comedit. nō ei tan
to tp vixissent sine aliq̄li omestio
ne (ꝓpter qđ rogo vos accipe cibū
p salute vrā) ut fortiores fiat i nau
fragio imminēti ad euadendum de
mari (Aīequiores aūt facti sūt om
nes) verbo paulia a9 exēplo. (Erā
mus vero omnes aīe. ccxxvii) ⁊ ho
mines: denoīando totū a pte nobi
liori. (Cū aūt) Hic oīr describitur
naufragij ꝓpessio cum dr (terrā nō
agnoscebāt). s. in litore maris (Si
nus vero quēdā osiderabāt) ⁊ recep
tacutū in quadā īsula (a cū anchy
ras sustutissent) ⁊ de mari leuassēt
(omittebāt se mari) q̄uis videret
ibi piculū naugādo. maius tñ pi
culū erat ibi manē q̄ ad finū tende
re predictū (a leuato artemone) ⁊
p velo qđ magt deseruit directio
ni nauis q̄ celeritati motionis (a
cū incidissem⁹ in locū bitalassiū) lo
cus ē altus in fundo mare hns ma
re p fundius extractq; pte sic dcis
a bis a thalassam qđ ē mare in gre
co (impegerūt nauē) ad terrā illaz
altiorē (a pra quidē fixa manebat
immobilis) qr mare nō erat ibi tā
p fundū q̄ nauis posset ibi natare
(puppis vero soluebat a vi maris)
Ex impetu ei fluctuū a pte posteri
ori irruentiū soluebat cōpago lig
noz. cetera patēt vsq; ibi. (Iussitq;
eos q̄ possent natare exire) Isti erāt
milites Dic ei vegeti⁹ in li. de re mi
li. q̄ tirones romani a prim° addis
cebāt artē natandi q̄ frequēr ē nēta
ria in exercitibz. cetera patēt.

A. iiii.

Capi. Vicesimumoctauum

ET cū euadissem⁹.) Hic ōnr post naufragiū p⁹ passor recreatio. a secūdo huiꝰ bñficij recōpensatio. ibi. Cōtigit aūt. Circa primū dr. (Et cū euadisse⁹ tūc cognouim⁹) p hītatores īsule (qr militene) sic hñt libri correcti. (barbari vo) .v. hītatores insule q̄ dicunt barbari. eo qꝺ nō loquebā⁹ hebraice grece nec latine. alia enī prōmata barbarica dicunt (p̄stabant nō modicā hūanitatē nob) .v. patiendo naufragis (accensa aūt pira) .v. congerie lignoꝝ ardentiū; q̄ dr pira a pir qđ est ignis (refocillabant nos.) q̄ de mari exieramus aqua totaliter madefacti. vt; ex dictis a cū ꝫ erat frigiditas tpis (Cū cōgregasset aūt paulus sarmentoꝝ tc̄) in quo appet eius caritas. qui totus madefactus nō statī cucurrit ad ignē. sed collegit sarmēta ad ignis augmentationē (vipa) ꝺ p̄s est venenatus sic noīatus eo qꝺ vi pareat. nā catuli exītes in ventre matris q̄n crescūt latera eoꝝ rodūt a fic exeūt mrēm interficiēdo (a calore cū p̄cussisset) fugiēs ignis calorem (inuasit manū eius) ipsum mordendo. cetera patēt vsq; ibi (vtiq; homicida est hō ille) sciebāt em̄ qꝺ cōmune est apud oēs gentes qꝺ homicida dr mori (ultio) .v. iustitia diuina (nō p̄mittit eū viuere) mortē sibi debitam quā euaserat in mari. supplens p aliā viā (Et ille quidē excussit bestiā tc̄) ꝺm saluatorē p̄missionē huic. x. Dedi vobis virtutē calcandi sup serpentes a scorpiones a nihil vobis nocebunt (at illi estimabāt cū in tumorē cuertēdū tc̄) ꝺm morē cōsuetū talē p̄cussorū (cuertentes se) vnus alteri colloqn̄do (dicebāt eū esse deū) credentes eū immortalē. deos em̄ dicebāt gentiles hoīes immortalitatē cōsecutos. ꝺm suā estiationē vt saturnū iouē a sic de alijs (in loc aūt illis erant p̄dia) .v. possessiones a domicilia q̄ nos suscipiēs) caritatiue (triduo benigne exhibuit) victualibz refocillādo (Contigit autē) ꝫ ōnr describit dictoꝝ bñficioꝝ recōpensatio caritatiue tñ. qꝺ dona dei nō cadūt sub p̄cio fic dictū est s. viij. c. a ꝫ est qđ dr (Contigit aūt prēm publij) p̄ncipis īsule (febribz a dissenteria) .v. fluxi ventris cū excoriatōe intestinoꝝ (vexatū iacere) hijs ei duabz infirmitatibz fere occurrentibz est hō mortiferus (ad quē paulus ītrauit) visitādo eū caritatiue. (saluauit eū) statī ab vtraq; īfirmitate (q̄ ee mīt tis honoribz nos honorauerūt) de bñficijs ḡti. a ī paulo cōgrecētes deinde tutē oparī (Post mēses) descripto multiplicato cessu p viā Hic ōnr describit ei⁹ accessus ad t̄minū. s. romā. a p⁹ describit accessus. secūdo amorādi modus ibi. Cū aūt Circa p̄m dr (Post mēses aūt tres) vtq; āt ꝫ tps incipiat a p̄n⁹ nauigationis de cesarea vel aduentus ad hāc insulā textus ñ dr. videt tñ magis probabile qđ oputet ab aduentu ad insulā. nāvt; ex p̄dictis itendebāt hyemare alicubi. nec videt hyemasse alibi q̄ī hac insula (cui erat insigne castoꝝ) sic est in libris correctis duo ei germani. s. castor a pollux q̄ dicū⁹ ꝫ castores in p̄lati a p̄mogenito sic noīati. audientes helenā sororē suā cē raptā insecuti fuit p mare. a orta tēpestate nunq̄ apparuit ꝓpt qđ gētiles crediderūt illos immōrtales esse factos. vocātes eos deos mar. a ꝓpter ꝫ eoꝝ īsigne hēbat illa nauis (Et cū venissem⁹ sira causā) facilie ātatē vñ fuit btā tuda (inde circūlegētes) .v. insulā nauigantes (deuci⁹ regiū) villa est ī calabria (secūdo die venim⁹ puteolos) ꝫ est locus vltē romāv biv gili⁹ edificasse dr balnea supponēs titulos fingut ostra q̄s infirmitates valent q̄s alternitami postea destruxerīt. (a fic vsq; romā) .v. ꝓpe romā (Et inde cū audissent fratres) id est christiani

rome hītantes. Ex quo p3 q̄ pau
lus non fuit p1im9 qui predicauit
rome xp̄m (occurrerūt nobis vsq3
ad appij fo4) sic noīatum a quodā
ꝯsule noīe claudio appio a quo est
via appia nūcupata (a tribustabꝫ
mis) ē nomēvnū ꝯpositū ex duob3
integris a ē indeclīabile ꝓpter qđ ē
hic acc̄i casus. Est aūt ꝓp1iū nom̄
cuiusdā nōbilis dom9tves fōtes cō
fines hītis in q̄ vendebātur venati
a ꝓ trāseuntib3 a vbi hospitabant.
(quos cū vidiss3 grās agens deo)
de inuencōe xp̄ianor4 (accepit fidu
cīā) p ficiendi ibi in predicacōe eu
angelij (Cū aūt) Hic oñr describi2
manēdi modus. a pri° quantū ad
pauli odicōz cū 8r. (Dmissū ē pau
lo pmanē sibimet) v vbi voluisset
(cū milite custodiēte se) ita q̄ non
tēbat carcerē clausū (D9teraum)
Hic sēdō po2 mov9 manēdi quātuz
ad accusacōz pauli. Circa quā prīo
po2 narratio cāe siue appellacōnis.
sēdō pomi2 ab eo verbū edificacōis.
ibi. Cū ꝯstituissent. Cir̄ primū 8r.
(Cōuocauit p̄mos iudeor4) in q̄bz
alīj virtualr ꝯsistūt. (nihil adūsus
plebē facīes aut morē p̄inum) Sā
in tēplo inuētus fūi oblacōez facīes
ꝑm modū iudeor4. (vinct9 ab ihero
solimis ꝛc̄) utz s̄. xxj. (q̄) s. roma
mi (cū introgationē de me habuis
sent3 voluer̄t me dimittē) ut inno
centē3 utz s̄. xxv. a. xxvj. (otradicē
tibz autē iudeis) q̄ volebāt me oc
cidere insi dīs. utz s̄. xxiiij. a. xxv.
(Coact9 fūi appel. cēsa) q̄ videbā iu
dicē incliatū ad facīēdū oīm iudeor4
peticōez iniustā. (nō quasi gentez
meā) s. iudaicā. (hīs aliquē accu
sare) erga cēsarē (ꝓp̄ hanc igi2 cāz
rogaui vos videre) ad oñendu3 vo
bis innocētiā meam (ꝓpter spē em̄
isr̄l) de xp̄o p̄misso in lege a ꝓphet
que in ihesu nazareno impleta est
a de resurrechone mortuor4 que in
eius aduentu secūdo implebit (ca
thena hac circumdatus sum) eo q̄
ista p̄dicauia predico. Certa patēt
vsq3 ibi (Rogam9 autē a te audiē
que sentis) de ihesu nazareno (nā de
secta hac). s. xp̄ianor4 (notū est no
bis q̄ vbiq3 ei otradicit) a p̄ncipi
bus iudeor4 utz ex s̄. dictis in mul
tis a diuīsis locis (Cū ꝯstituissent)
Hic oñr paulus ad eor4 peticōem
ꝓponit verbū euāgelice predicatio
nis put subdi2 (quibz exponebat)
scp̄turas ve. testa. (testificās reg.m
dei) v ianuā būtudinis aperiam p
passionē xp̄i (suadēsq3 eis de ihesu)
nazareno q̄ ēvere xp̄s (ex lege mo
ysi a ꝓphetis) v ex eoruz scripturis (a
mane vsq3 advesperā) in quo ap3
paret eius solliatudo circa predica
tionē (Et quidā credebāt) a deo in
teri9t tacti. Jo. vj. Nemo pōt veni
re ad me nisi p̄ qui misit me trax
erit eū (quidā nō credebāt) a deo ꝓ
ter sua demerita reprobati (discre
bāt). s. nō credētes (dicēte paulo v
nū verbū) obstinatis. (q̄ bene spi
ritussc̄is locut9 ē p ysayā). vj. ca.
(vade ad ꝓplm istū ꝛc̄) q̄ anc̄s al
legata ſm translacōez. lxx. referr̄
ad tps xp̄i ſm sensū trālem: ut ibi
dem plen9 dictū fuit prenūciās iu
deor4 obstinacōm ꝑ ꝓpte maiori in
primo aduētu xp̄i (aure). s. corpa
li (audietis a nō intelligētis) q̄ iu3
dei audierūt predicacōz xp̄i a eius
apl̄or4: a ꝑ maiori pte veritatē ab
eis dictā nō recepēr̄t credēdo (a vide
bitis a nō pspicietis) q̄ videbāt mi
racula xp̄i corpalibz oculis a nō co
gnouerūt virtutē siue diuinitatis.
(Incrassatū em̄ est cor ꝓpli hui9).
metaphorica est locutio. q̄ fīt crās
situdo circa cor cōgregata suffocat
vitam corpalem: ita malicia iudeō
rū exaggerata in mēte eor4 exstitit
in eis vitā spūalem. (a auribz gra
uiter audier̄t). dicētes ioh. vj. Du
rus ē hic sermo: quis pōt eū audiē
(a oculos suos). s. mētales (ꝯpsse
rūt) v a veritate declīauerūt (ne fo2
te videāt ꝛc̄) a lī 8r ꝓpter libertatē
arbitrīj ꝑ quā poterāt a veritate a
uertia ad eā auerti. ad quā si nō sūi

A. v.

fuissent grām sanātem diuinitus habuissent (notū ergo sit vob) iudeis (qm̄ gentibz missū est ꝟ salutare dei) iudeis repellētibz ipm- nā aplī ex ordinatōne dei p̄dicauerūt gētibz euangeliū xp̄i iudeis repellentibus sicut dixerūt barnabas & saulus sup- xiij- Vobis oportebat primū loqui verbū dei- ꝟ qm̄ repellitis illud a indignos vos iudicatis eterne vite- ecce conuertimur ad gentes- sic em̄ p̄cepit nobis dñs (a ipi audiēt) sicut patet impletū p orbē terraꝝ (Et cū hec dixisset exierunt ab eo iudei) indignati- & gentiles eis ꝑponebat (multā inter se habētes questionē) nā aliqui credebant paulo aliqui discredebāt (Manſit aūt paulus) Hic secūdo po² p̄dicatio pauli indifferēter oibz iudeis & gētilibz cū dr (Māſit aūt bienmio toto)- ſ- rome (in suo conductu)- & in hospi° ab eo locato (& suscipiebat oēs) indifferēter (qui ingrediebātur ad eū-) ad audiendū dei verbū (p̄dicans regnū dei)- & beatitudinē eternā (a dom̄ que sunt de dño ihesu xp̄o) ea q̄ sunt necessaria ad salutem (cū omni fiducia) de adiutorio saluatoris (sine phibitione) imperatoris- Ex ꝟ aūt q̄ hic dr (Māſit aūt bienmio toto ꝛc)- Et q̄ dicebat de ihesu sine phibitōe innuit veritꝫ q̄ iuit ad p̄dicandū in ptibus occidentis a maxime in hyspania- sicut scribserat romanis -xv- p vos pficiscar in hyspaniā- paulus em̄ anno secūdo neronis fuit adductus romā- a bienmio māſit ibi vt dr ꝟ- Nero vero impauit -xiij- āmis in quoꝝ vltio iterfecit petrū & paulum- Et sic videt q̄ tēpe intermedio paulus iuerit ad p̄dicandū i ptibus occidentis a maxime in hyspania- & postea venit rom̄ā -vt circa finē imperij neronis ipē cum beato petro p mātirij palmā trāſiret ad gl̄am ad quā nos p̄ducat q̄ cum patre & spiritusancto viuit & ꝛgnat in secula seculorum amen

Postilla fratris nicolai de lira super actus apostolorum finit- Incipiunt additiones super eosdem

In ca-j- vbi dr in postilla- Sed saluo meliori iudicio mihi videt̄ melius distinguendū q̄ xp̄s potest dupliciter considerari

Additio-

Cum doctores dicāt q̄ oia argumēta ꝑ fidē fūpta fuit efficacia ad manifestandum veritatē dñice resurrectionis- intelligendū est cū testimonio sacraꝝ scripturaꝝ & angeloꝝ reuelatōne- put in tercia pte- q- iv articulo- vj- Non em̄ alia signa p eū oīsa fine hmōi testionijs videt̄ sufficiasse ad certitudinē fidei inducendam- Et ꝟ patet- Nā licet corpus palpabile xp̄us p̄buit ad sensum- & in hūana effigie ab alijs distinguibili- & cū sūbus omnino eisdem accidentibus manuū & pedū- q̄ tñ similia corpa virtute angelica fōrmari p̄nt- ideo talia in corpore xp̄i ostēsa nō sufficiunt ad certitudinē fidei inducendā absq; testimonijs predictis- Sicut ea que fuerunt ex parte anime iterato corpi vnite talē certitudinē nō inducūt- sicut apparēs māducatio & collocutio & declaratō scripturaꝝ & hmōi- sicut em̄ p̄dictorum angeli ꝟbz apparētes fecerūt vt̄z gen̄- c- xviij- & exo- c- xij- & in alijs locis- vñ nec p̄dicta oīa q̄ sensibiliter apparebāt videnti sufficiasse mīſi ꝑ ter scripture testimoniū- & angeloꝝ dicta recte intellecta & applicata ad ea que sensui appebāt- & ideo de xp̄o cū discipulis p̄tialiter exp̄ta & as colloquente- legit̄ luce vltimo- Aperuit eis sensū vt intelligerent scripturas & ibidē- O stulti & tardi corde ad credendū in oīmibus que locuti sunt p̄phete ꝛc- non em̄ dixit- O stulti & tardi corde ad credendū ea que palpant seu sentiūt & hmōi: sed ad credendū in oīmibz

que locuti sūt ꝓphēte. Ex quo patz ꝙ sufficiētia argumentorū reſurrectionis dñice p̄apue ꝛsistebat ī auctoritate ſcꝑturaꝝ bene intellectaꝝ a ad ea q̄ sensui apparebant applicatarum. Constat aūt ꝙ veritas n̄ p̄apiē ꝓfecte misi ex autoritate ſacrum ſcripturarū talia non tausant certitudinē euidentie ſed fidei tm̄. a sic patet ꝙ loquendo de xp̄o etiā in quantū homo. argumēta p̄dicta n̄ fecerunt certitudinē euidentie de resurrectione hūane nature. ꝗa sicut dictū est talia non erant euidentia etiā sensibz bene dispositē misi mediante sacraꝝ ſcꝑturaꝝ autoritate modo p̄dicto. cuius autoritatē certitudo nō trāscendit certitudinē fidei que tñ certitudo sufficit ī ꝓposito. a est magē meritoria ꝙ certitudo euidentie.

¶ In ca. iij. vbi ꝛi in postilla. Si ei petrus sic ei rñdisset spem recipiendi aliq̄d ab eis sibi nō dedisset ꝛc̄.

¶ Additio.

Licet petrus in sua rñsione nō dedisset spem dando illi recipiendi aliq̄d ab eo put v̄ba plane sonant. non tñ ex hō sequit ꝙ dauid ille nō sperasset se aliq̄d ab eis recepturum. chananea em̄ licet audisset a dño. Nō est bonū sumere panē filioꝝ a mittere canibz. q̄bz v̄bis xp̄s nullā ei dabat spē impetrandi petitionē suā mihilominus illa tanq̄ sperās aliquid recipe ꝓsistebat in sua petitōe vtz matt̄. xv. c. vñ simi liter posset in ꝓposito dici. idō glo. īterlinearis ī suo vigore stat vide.

¶ In ca. v. vbi ꝛi in postilla. Dicit autē saducei a cedeus q̄ est iustitia in hebreo.

¶ Additio.

Sicut ariani dicunt ab arrio qui fuit primus iuentor hereſis arriane. sic saducei dicunt a q̄dam qui nōiabat sadoch qui fuit primus iuentor heresis saduceorū vt h̄z in glo. sup libꝝ talmudicū qui ꝛi abboth. vñ nō dicunt a iustitia ꝙ nec reputabantur īter alios iustiores. ꝫ ecōtra. nā pharisei coꝝ emuli iustiores reputabā² vtz luc̄ xviij. c. vbi ꝛi de phariseis ꝙ confidebant ī se tanq̄ iustia spernebāt ceteros.

¶ In ca. viij. vbi ꝛi in postilla. Et seruient mihi in loco isto.

¶ Additio.

Quod ꝛi exo. iij. Et seruient mihi ī loco isto fuit impletū tpe moisi sub quo ꝓp̄s israhel post exitum de egipto accessit ad montē synai vbi legem a deo recepit. vt habetur exo. xix. a. xx.

¶ In eodē ca. vbi dicitur ī postilla. Sed ihero mimus dicit de sācta paula ꝙ ipsa ꝑtransiuit vsqz in sichem a vidit ibi sepulcra. xij. p̄triarchaꝝ.

¶ Additio

Et ꝫ ꝙ iosephus longo tpe fuit ante ihero. ꝛc̄. nō sequit ꝙ nō sit magis credendū ihero mimo q̄ iosepho. tū q̄ sancti q̄ sunt ī nouo testamēto diligentius a deuotius ista pscrutant q̄ antiqui hystoiographi. tū ꝗa possibile fuit ꝙ ossa patriarchaꝝ post q̄ fuissent trāslata ab egipto in ebron sicut dixit iosephus ꝛsequēter post lapsū tpis inde fuissent trāslata ī sichem. a sic dō ihero. ñ repugnāt dcā iosephi.

¶ In eodem. c. viij. vbi ꝛi in postilla. Cum aūt approximaret tps p̄missionis quā p̄misit deꝰ abrahe

¶ Additio.

Non legitur geñ. xv. capitulo deum p̄misisse abrahe ꝙ semē eius seruiret ei in terra iudee. sed ꝙ semen eius hereditaret terraz chananeoꝝ ꝛc̄. vtz ibidem in littera.

¶ In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Cum esset stephanus plenus spiritusancto intendens in cēlum vidit gloriam dei.

¶ Additio.

Visio stephani nō videt fuisse corpalis ex modo loquendi. quod patet discurrendo particulas littere hic positas. Nā ex hoc q̄ dicit. Cum esset stephanus plēꝰ

spūsancto nō habetur q̄ visio illa quā tunc vidit esset corpal' ex plenitudine eñ spūssancti qñq; hoīb; reuelan' aliq̄ supnatuālia etiā sine aliq̄ visiōe imaginaria l' corpali: ut dr de dauid .ij. Re. xxiij. c. Sicut lux aurore oriente sole mane absq; nubib; rutilat. Itē nec ex hoc qd dr. In tēdens in cēlū hētur. Nā hoc pōt plane intelligi de rectitudīe intētionis stephani q̄ solū in deū q̄ in cēl' hītat tēdebat: sicut j. macha. j. ca. dr. Nec nūc clamem9 in cēlū ad designandū q̄ affectio orantiū seu damantiū solū dirigeba' in deū habitantē in cēlis: nec etiā ex hoc qd seqūtur Vidit gl'am dei hētur q̄ visio illa fuisset corpalis: sic' nec visio ezechiel' in qua legit' Apti sunt cēli: a vidi visiones dei. ezech. j. que quidem visio apud oēs enumer' dia' fuisse imaginaria cū mentali tñ p̄ceptione: put ē in p̄phetijs. vñ p̄babilius videt dicēdum hic q̄ visio stephani fuit imaginaria. c9 figmenti catū mentalē p̄fecte cognouit. Et attendēdum q̄ altitudo grad9 visionis stephani resp cū visionū alia rū p̄phetaliū ex multis p̄t oīderari Primo ex vi tuis mentē illustrātē Nā sic' maior vis p̄phetia tuis ē q̄ aīam occupatā circa sensibili a īvigilādo abstrahit ad supnaturalia q̄ illa q̄ aīam abstractā a sensibilibus in dormiēdo inuenit ut in scda .ij. q. dxx. arti. iij. sic maior vis supnatuālis tuis est q̄ aīam maxime afflictā intormētis vehemētib; ad supnālia abstrahit: q̄ illa q̄ aīam tñ circa sensibilia occupata: & nō afflictā inuenit: sic' invigilās. Itē quāto signa in reuelationib; p̄phetias visa magr̄ sunt expressiua veritatis: tanto altiora sūt in gradu p̄phetico. sic' sig̃ ihēremie oñsa de incēdio ciuitat' Ihere. j. altioris gradus fuer̄t q̄ signa pharaōis de spicis. gen. xli. ut in predcā qōne. Vñ q̄ visio stephani maxie fuit expssiua dig̃tatis xp̄i ad dextrā p̄tis stātis. idō altior oīderat' a eius mens magr videt' approp inq̄re ad causā reuelantē. Itē eius altitudo oīderatur ex odicōe xp̄i visi ad dextra; dei stantis qd est magr q̄ deū videre sedentē sup soliū cū: cū seraphin astantib; ut ysa. vi. sic' maior ē vigilitas xp̄i ad dextram dei sedētis: q̄ angelor̄ ut aplūs p̄bat heb. j.

In. ca. ix. vbi dr in postill. Ego eñ oñdam illi p effectū quāta cū.

Additio.

Hoc qd dr. Ego eñ oñdam illi quāta oportteat eum p nomine meo pati videt' impletū qñ raptus fuit in paradisum. ut hētur. ij. cor. xij. In hac eñ visione intelligitur p̄ma beatorū videsse q̄ excedūt tota humanā facultatē. nā qd oculus nō vidit: nec auris audiuit: cū j. cor. ij. a sic oñsum fuit sibi q̄ nō sunt cōdigne passiones hui9 seculi ad futurā gl'am cū. Ro. viij. Ex q̄ oñditur manifeste qñta oportteat pati p amore xp̄i.

In. ca. x. vbi dr in postilla. in veritate operi. j. experimento p̄bauit.

Additio.

Hoc qd dicit hic. In veritate cōperi. nō videt' referendū ad experimentū sensibile seu corpale. q̄ scire q̄ de9 non ē acceptor p̄sonarū adueritatē vōis fm quā operatur: q̄ de9 qui fūme bon9 a summe iustus ē nō debet esse p̄sonar̄ acceptor. Si āt dicat' q̄ ex hoc q̄ gentiles i primitiua ecīa baptisabātur: p̄phetabāt a hēbāt dona linguar̄: sicut a iudei p hoc experimento p̄batur q̄ deus nō discreuit int' iudeos a gentiles quātum ad salutē eternā. Dicendū q̄ p̄phetare a linguis loq̄ sunt grē gratis date tñ a nō grē gratum facientes a ideo p tlia nō p̄batur p̄positū.

In. ca. xv. vbi dicit' in postill. a suffocatis in sanguine cū. hūc eñ abū oīsi de iudaismo abhorrebāt.

Additio.

Carnes animaliū suffocatorū hebrei credūt cē illicitas ad esum-a ꝙ hñt p traditōes talmudicas a iō p decollatōes eas interficiunt-In q̄ etiā saracēni eos sequūt vñ nō abstinēt a tālz carnibz q̄a eas abhorrēt ꝙ qr eas extīant illicitas. In ca-xvj-vbi dr in postilla-nec ista arctatio fuit ficta vt dicit ibero. Additio.

Similato quā ꝙ ponit ibero-ñ sic intelligenda est-q-illos actus ꝑm rei veritatē nō fecisse sed qr nō faciebat tanq̄ legis cerimonias obseruās:sed solū quadā pia fictione ne scādalizaret iudeos a corū conuersionē impediret sicut si q̄s pelliculā virilis mēbri abscīderet-ppt sanitatē nō causa legalis arctatio mis obꝛuāret i-j-ñ-q-ciij-ar-iiij In eodē ca-vbi dr in postil-dicit hic glo-q̄ timore spūssancti cogēte spūs mēdax vera loquebat-

Additio.

Dubus nō intelligit ꝙ debuisse de ꝙ spūsancto cogēte fēm erat ꝙ de ꝙ puella a dyabolo possidebat-vt in glo-interlinearia iō hec glosa nō videt reprobanda-In ca-xviij-vbi dr in postilla-q̄ hec eclipsis duraut tribus horis

Additio.

Eclipsis solarē hñ durat q̄nq̄ tribus horis crescēdo a minuēdo in obscuritate licet in mora obscuritatis valde modico tpe duret-In eodē ca-vbi dicit in postilla-ī ipso em̄ viuimus mouem̄a sumus

Additio.

IR ꝙ qđ dicit apls in quo viuimus mouemur a sum9 pñt intelligi tria in q̄ phi pncipaliter intendebāt-s-ens in qđ pncipaliter aspiciūt methaphisici q̄ tractāt de ente vt ens-Et de ꝙ dicit apostol9 sumus-secundū pncipale est motus de quo tractāt phisici videntes corpus inquantū mobile vt in libris phisicoꝝ-tertiū est vita de q̄ tractant in libris de aīa a de aīatibus a plātis-Et de ꝙ dicit in ipso em̄ viuim9-q-d-apls phis athemensibus-q̄uis nō lōge sit ab vnoquoq̄ vestrū-ī nō est nec debz esse longe ab vnoquoq̄ vestr̄ qđ dicit in ipso em̄ viuim9 mouemur a sumus-ī q̄ ab ipso habemus vitam a motū a esse circa quoꝝ triū cogitationem cōmuniter laborat-

In ca-xx-vbi dr in postil-vbū ci in scptura freq̄nter accipit p facto-

Additio.

Verbum gratie in hoc loco ꝑm glosam intelligit verbum qđ prestat gratiam audientibus-In eodē ca-vbi dr in postil-beatius est magis dare q̄ accipere

Additio.

Hec oduho apl̄i-s-q̄ beati9 est magis dare q̄ accipe-videtur hr̄ nō modica in rōnis dictamīe fundamēta-potest em̄ primo in participatione diuine beatitudinis fieri sic-Nam diuina beatitudo cōplectit omnes bītudines sicut a diuina pfectio oplectit omnē pfectionem vt in prima pte-q-xxvj-Constat aūt q̄ deo maxime opetit dare creaturis-tā in esse nature q̄ in eē grē a glorie put omuniter scptura testat-Non aūt ouenit sibi accipere qr bonoꝝ nostroꝝ nō eget-vt ips-ergo beatius est dare ꝑm q̄ deo assimilamur q̄ accipe p qđ a participatione diuine simlitudinis deficiū-Item q̄ dans acquirit in datione bonū honestū sed recipies nō acquirit ī receptōe nisi bonū vtile-bonū aūt honestū melius est q̄ vtile ꝑm phm-Itē ad dātem ptinet agere-ad recipientē aūt ptinet pati-a sic habet intentū-Item excellētiq̄ est agere q̄ pati a per osequēs virtuosius-qua virtus circa difficile consistit-que quidē tres vltime rationes possunt haberi a phō in-ix-ethicoꝝ-vbi tractat de amore hñdatorus ad beneficiatū-a econtra-hīs tñ dimissis qr apls fundat se

Hr burgēn dr gr Minores et reliqui ordines mendicantes

in autoritate diuina -d- Cum ipse dixit-s-xpus-Beatius ē magis dare ac-Attendēdum ē q licet ista verba nō otineātur sic sub eadē for in euāgelio otinētur tñ virtualr-loqñdo em de dacōe put ptinet ad elemosi nā vel ad bñficentiam-de quibz vel saltē de alīo coz apīs agit ad pñs ut in lrā pz-Cōstat q xps in multis locis euāgelij dacōez omēdauit precipiēs seu osulens actū ad ipi nētes-De elemosina em pz aī dicit

ca-Date elemosinā a oīa mū da sūt vobis-abscōdite elemosinā in sinu pauperū ac-a sic in multis alijs locis De dacōe vero q ptinz ad bñficentiā matb-v-dic²-Bñfacite hijs q oderūt vos ut sitis filij pīs vestri q solem suū facit oriri super bonos a malos ac-nō tñ legit cōmē dasse precepisse seu osuluisse receptōem nec mēdicacōem-Sicut in ps q dicit-vade vende oīa q habes: a da pauperibz a veni sequre me: manifeste oñdit q pfectio osistit in dādo oīa pauperibz a seqñdo xpm-Et hz seqla xpi sit pfectio: tñ datio illa seu erogatio a xpō precepta seu cōsulta ē dispositio ad illā pfectōem nō tñ acceptio ei oppositā-Vñ acceptio elemosinaz seu bñficioz nō p apīm nec osulitur seu omēdatur: vñ nec hz vōem būtudmis seu virtutis Nēcitas tñ ad eā qñq opellit: que nēcitas vōem meriti ab ea excludit iuxta illud apī-j-coz-ix-c-Si euāgelisauero nō ē mihi gla: nēcitas tñ mihi incūbit-Aucts aūt q alle gat in postil-de eccāsticis dogmatibus nō obstat-Nā ibi omēdatur egestas nō ppter seipsā sz ppter solicitōem a sollicitudīe-Si em aliqs abūdās diuitijs tāte pfectionis esset ut ex eaz sollicitudine nō impediret a dei dilcōe: nihilomiz esset pfectus quantū ad statū vie ptinet De abrahā ei q mgnis abūdabat diuitijs legi² genē-xvij-c-Ambula corā me a esto pfectus-Sicut pz de dauid a de multis alijs Jdē dicēdū de autoritate ihero-qz in rñsione diuina quā allegat: tota pfectio pnī apīi dependet a sequela xpi aī dic Veni et sequre me- Ex quibz oībus pōt oduci q simplicit loqñdo-beatius ē dare q̄ accipere put sonāt verba apīi: mihi eis addēdo: licet qñq ſm quid egere sit pfectius sicut egere ppter sequelā xpi-

Jn-ca-xxvj-vbi dr in postil-ut ostituā te ministrz a testē coz q vidisti a audisti- Additio-

Licet in rebz humanis efficax testimoniū principaliter est pvisum nō p auditum: tñ in hijs q ptinēt ad fidē testimoniū efficax ē p auditū Fides ei ex auditu-ut vox-ca- preserti cū illa q̄ hñtur ex auditu-s-autoritate sacre scripture p prie applican² ad ea q̄ videnf-Tūc em testimoniū reddi² magis efficax sicut cū illa q̄ credebātur de xpō in lege-psalmis a pphetis implebātur i eoz: tūc auditus a visus simul vez testimoniū tribuebāt de xp risto- Vnde luce-xxiiij- Oportet impleri ea que scripta sūt in lege psalmis a prophetis de me-de qua ordia scilicet visus a auditus-Psal-dicit Sicut audiuimꝰ ita vidimus ac-a de tali visua auditu reddebat apīs testimoniū-

Jn-ca-xxvij-vbi dr in postilla- Et cū iā nō esset tuta nauigatio

Additio-

Dic quod dicitur- Cuz iam nō esset tuta nauigatio eo q̄ ieiunium iam preceſſerit: nō videtur ferendum ad debilitatē nautaruz ppter paucitatem omestionis prius facte-tum quia ppter hoc nō ppter dicēretur nō esse tuta nauigatio: sz q̄ naute erāt debiles- Nauigatio enim tuta fuisset cum fortioribus nautis- Tum quia naute propter tempestatē a timorem non desinūt sustentacōem cibi sumere intantuz q̄ dicantur ieiunii- Vnde melius videtur dicendum q̄ ratio huius qđ dicitur- Cum iam non esset tuta

nauigatio) est ꝓpter tpoꝝ ꝺrām-
qꝫ iaz tps autūnale inapiebat ī q̄
nō fūt tute nauigatōes ꝑsertī lon
ginque-ꝙ aūt iā inapiebat autū
nale tps ꝺecarat cū sb̄dit-(eo ꝙ ie
iumiū iā ꝑteriſſet) Ad qꝰ ſciendu
ꝙ ieiumiū principatiſſimū a celeb-
timum iuꝺeoꝝ est festū expiatōis-
qꝰ est decima die mēſis septī-vt hꝫ
tur ī leuitico q̄ quidē mēſis occurrit
cōiter cū mēſe septēbꝛi-a sic ei⁹ de
cima dies cōiter est ꝓpe equinoctiū
autūnale a ꝑte añ vel post-a sic in
apiebat tps ineptū ad nauigādū
Nec obstat qꝰ obiȝcit postillatoꝛ-
dicēs ꝙ cēturio milites a naute ta
lia ieiuīa nō seruabāt-qꝛ hꝫ vō ñ pē
ꝺet ex obseruātia ieiuniȝ hꝫ ex muta
tione tpm ab estate in autumnū-
Additiones sup actus apłoꝝ
finiūt-Incipit postilla sup epłas
canonicales sanctoꝝ iacobi petri
iohānis euāgelīstē a iude

Prohemiū sup canonicas

QAtuoꝛ sūt minima terre-
a ipa sūt sapiētioꝛa sapi
entibus ꝙ-xxx Septem
epłe q̄ canonice ⁊ regła
res nuncupant-edite sūt a q̄tuoꝛ
apłis iacobo petro iohēe iuda-et
in vno libro collocant-ideo ꝺebent
hīs autoꝛibꝫ hꝫ ministeriale tm̄ nā
autoꝛ p̄cipalis est spūssanct⁹-iō
pōt ꝺuemēter ꝺici verbū ꝓpositum-
Quatuoꝛ sūt minima terre etc Jn
quo circa istōs apłos tria notan-
Nūationis tip⁹-ibi-Quatuoꝛ sūt
huīliationis actus-ibi-Minima t
re-Cōtēplatōis excessus ibi Et ipa
sūt sapiētioꝛa sapiētibꝫ-Circa p̄m
sciendū ꝙ q̄ternarius est primus
nūs quadrat⁹-qꝛ ꝺsurgit ex ductu
p̄mi nūi-s-bimarij in seip̄m bis em̄
duo quatuoꝛ sūt-q̄ꝺraturaꝫ ꝓfec-
tionē virtutis figurat-vt pbs p°
etb-virtuosū vocat quadratū-ꝺ-q̄
vtiqꝫ vere bonus a quadratus sine
vituperio Nam sicut corpus q̄ꝺra
tum in quolibet latere optīe sedet-
ita virtuosus in q̄libet casu a fortu
na bñ se hꝫ Jstiveꝛo quatuoꝛ apłi
fuerūt virtute ꝓfecti-ꝓt qꝰ in mł
tis quaternarijs sūt figurati-Jsti
em̄ sunt quatuoꝛ fluuij paraꝺysi-
aqua sapiētie militantē ecclesiam
irrigantes genē-ij-Quatuoꝛ aurei
circuli in archa testamēti-que est
xp̄s in eius latebꝛis exītes exo-xxv
Quatuoꝛ venti celi mortuos viuifi
cantes ezech-xxxvij-Quatuoꝛ viri
in fornace tribulatōnis illesi ꝑma
nentes ꝺan-iij-vbi ꝺr q̄ spēs v⁹
quasi spēs filij ꝺei-qꝛ btūs iacobꝫ
ꝺei filio ihesu xp̄o in forma a figura
corpis fuisse ꝺr fūmus-Hȝ sūt q̄-
tuoꝛ fabri comua p̄ctoꝝ ꝺeȝdētes-
zach-j-Et alij plures quaternarij
possent ad ꝓpositū induci de sacra
scriptura: sed isti sufficiāt-Circa se
cundū sciendū ꝙ humilitas est de
usa custos oīm virtutū-Gregł-q̄
ceteras v̄tutes sine huīlitate ꝺgre
gat quasi putuerē inventū portat-
Jstiveꝛo quatuoꝛ apostoli sicut ex
eoꝝ actibꝫ a ꝺoctrina patet fuerūt
humilimi-qꝰ notatur cū ꝺr Mini
ma terre vnde quilibet eorū potuit
ꝺicere illud-j-chorꝝ-xv-Ego sū mi
nimus apłoꝝ-Fuerūt em̄ apłi de
natura p̄ncipiorū que sunt mini
ma quantitate a maxima virtute
sic isti apłi p verā humilitatē mi-
nimi fuerunt in sua reputatione-
a maxime ꝙ suam p̄ꝺicatōnem in
fidelium multiplicatōe scōm illud
ysa-xl-minimus erit in millea p-
uulus in gentē fortissimam-Circa
terciū ꝺiserandū ꝙ sicut ꝺicitur p
uerbiorꝝ-xj-vbi humilitas ibi sapiē
tia ꝓpt̄ qꝰ cū istos apostolos post
actus huīliationis notat excessus
ꝺeplationis cū ꝺicitur-Et ipa sūt
sapiētioꝛa sapiētibꝫ-sapiētes autē
hui⁹ mundi reputati sūt pbi q̄ tñ
ad verā sapiētiā q̄ xp̄s ē nō attige
rūt ꝑm ꝙ-ꝺ-ihero-ī epła ad pau
linum de omnibus sacre scripture
libris-hoc ꝺoctus plato nesciuit-hꝫ
demoscenes eloquens igȝauit Jsti

aũt apl̃i hanc sapiam attigerunt-
a fic sapiẽtiores sapiẽtibz fuerũt- de
quo põt exponi qđ dicit-j-coꝝ-j-qđ
stultũ est dicit-v-qđ dicit de deo ſm er
rorẽ gentiliũ sapienti9ẽ hominibz
-v-cõtinet maiorẽ sapiam q̃ ab hoĩ
bus possit capi ad plenũ Dei autẽ
fuerũt a sunt isti apl̃i tanq̃ mẽbra
principalia corpis eius mistici-Et
licet stulti ac stolidi fuerũt a mun
di sapientibz reputati:tñ fuerũt sa
pientissimi- Sapia em̃ phorum fu
it deorsũ descendẽs ex cogmicõe isto
rum sensibiliũ a corruptibiliuma
ducens in amorẽ terrestriũ - ꝓpter
qđ dicit terrena animalis a catho
lica-Jaco-iij-Sapia vero apl̃oꝝ
sunt desursũ descendẽs a pĩe lumi9
coꝝ mẽtibz impressa p spm̃ sanctũ
ꝓpter qđ fuit pudica-pacifica-mo
desta-suadibilis-bonis cõsentiens-
plena miaa bonis fructibz quibus
pfecte fruent electi in aula celestis
glorie- ad quã nos pducat q̃ sine
fine viuit a regnat

Prologus Jheronimin cano
micas epl̃as incipit -

NOn ita ẽ ordo tẽ) In isto
plogo tria tangit ihero9
q̃ reddũt auditores do-
les-benivolos a attẽtos-
Prio tangit ordinẽ a nũm canoni
caꝝ epl̃aꝝ-p qđ auditor docit red
dit-Dicit g̃ tuli9 q̃ docles audito
res hĩc poterim9:si summã cãe bre
uit exponam9-scdõ tangit vtilitas
a difficultas opis p qđ auditoris
attẽtio exãtat dicit ei tuli9 Attẽtos
hẽbim9:si pollicem̃ nos de rebz ma
gnis-nouis-inusitatis verba factu
ros-Terdo ouertẽs sermonẽ ad au
stochiũ tangit incõmoda q̃ euz ar
cũstant ꝓpt interpretacõz sacre scpture
-D er qđ benivolẽdia captat Di
cit tuli9-benivolos auditores facẽ
possum9:si nrã incõmoda referim9
inopiã-sollicitudinẽ calamitas aẽ
Scdo ps incipit ibi-q̃ fiyt ab eis di
geste sunt tẽ Tertia ibi-sed tuꝝ go
xpi-In prima pte duo tanguntur

Primũ ẽ q̃ latini nõ ita ordinant
istas epl̃as sicut greci-Scdm ẽ q̃ ea
rum rect9 ordo hẽtur ſm traditionẽ
ihero-qđ nõtur ibi-Si fiẽ euangeli
stas-Dicit g̃ (Nõ ita ẽ ordo septez
epl̃aꝝ) glo- Septẽ sunt ꝓpter septẽ
dona spũssancti vel ꝓpter fidẽ scẽ tri
nitatis quã otinẽt:q̃ per quatuor
mundi ptes diffusa ẽ Ordo a nũsa
actores istaꝝ epl̃aꝝ hñtur per istũ
verticulũ-Vna iacob-pe-due-tres
sunt iohã-vnica iude-(q̃ canonice
nuncupant)-v- regulares ad distã
tiã eaꝝ q̃s fecerũt pseudo sub nomĩe
apl̃oꝝ (vel catholice)-v- vniũsales
a fide vñs eccãe-qz nõ vni ꝓpl̃o:nõ
vni ciuitati scpte sunt:sed vñi eccãe-
Catholicõ greece vniuersale latine-
(Nõ ẽ in q̃ ita ordo apd g̃cos q̃ ite
gre sapiũt)-q̃ntũ ad cognitionẽ ac
dendoꝝ (Et fidẽ rectam sectãtur) qñ
tum ad opa fidei-q-d-hñt cogniti
onis pfectionẽ in credẽdis-habent
fidei directiõem in agendis-vnum
em̃ istoꝝ nõ sufficiat sine reliquo
Vnde iacobi-ij- Fides sine operibus
mortua est-Et onr dicit ibi de abra
hã- Fides cooperabat operibz illi9 a
ex operibz fides osummata est-(Si
cut in latinis codicibz inuenit)-s-q̃
scripti sunt añ translacõnem ihero
nimi (ut)-s-(qz petrus est primus
in nũo-apl̃oꝝ) Cui principalit da
te sunt claues ligandi atq̃ soluen
di-Matth-xvj-Tibi dabo claues re
gni celoꝝ tẽ-Vñ eccã cantat de eo
Tu es pastor ouiũ pnceps apl̃oꝝ
(Prime sunt e9 epl̃e tẽ) Hic queri
tur quare a ihero mimo aliter ordina
tur-Rñdeo-possunt ordinari ſm or
dinẽa dignitatẽ scribentiũ-et sic p
me sunt epl̃e petri-vel ſm ordinem
temporuꝝ quibz scripserunt-a sic pri
ma est epl̃a iacobi qui prim9 scrip
sit inter apl̃os - Jacobz em̃ trigin
ta annis rexit eccãm iherosolimita
nã post passionẽ dn̄i-s-vsq; ad sep
timum annũ neronis a tũc sunt marti
risat9 Petrus xo-xxxviij-v-vltimo
ãno neronis-a certũ ẽ q̃ in vltimo tpe

vite sue scripsit. Vñ dicit. ij. pet. i. vertū est q velox est dispositio tabernaculi mei. Ex q̄ pt; q̄ scripsit post iacobū. Joh̄es vero multū p̄ euangeliū a epl̄as suas scripsit. s. p̄ mortē domiciaī q̄ reūsus de exilio inuenit ecc̄iam p hereticos pturbata. tam. a tūc scripsit euāgeliū a epl̄as otra ipsos (Sz sicut euāgelistas) h̄ oñr q̄ f̄m translationē ihero. recte ordinant. Ista plana est. Hic queritur q̄d est q̄ dicat h̄. Euāgelistas correximus. Rñdeo. Correxit q̄ p tinebat ad euāgeliū veritatez q̄ p pseudo fuerāt deprauatū a q̄ p trās latorū imperitiā fuerat immutatū. (Ita has epl̄as p̄no ordini reddidimus). s. f̄m q̄ ordinate sūt ap̄ grecos. a nō f̄m latinos antiquorū codices q̄ rectū ordinez nō h̄ebant. (Deo nos iuuāte) sine q̄ mihil possumus facere b̄n. nec etiā cogitare bonū. ij. cor. iij. fiduciā talē h̄emus p xp̄m ad dēū nō q̄ sufficiētes simꝰ cogitare aliq̄d a nobis. q. ex nobis sed sufficiētia nrā ex dō est (Que si ficut ab eis dr̄) Jn hac pte ta tanguntur. Primū est vtilitas translationis debite. secūdum est error trāslationis antique. ibi. Jn qua etiā ab infidelibz aī. Terciū est pericul̄ imminēs vel imminēs ex hmōi errore. ibi. in q̄ maxime aī. Irā est plana (Digeste). v. ordinate eo. s. ordine quo sūt scripte Nota q̄ digerere. s. ordinare vel explicare vel ordinem describere vel in nūm ordinare. vel exponē. vel diuidere ordinatim. vel euacuare. vel ebrietatē deponere cū abaria a potus diuidū. a queda; ps purior trāsmittit ad mēbra ad aliñta vite. quedā grossior emittit in secessū. Et inde dicit digestus tantū. (Ab interpretibz) latinis (Ambiguitatē) v. dubietatē in ordine (Nec sermonum varietas) p̄pt diuersitatē lr̄ē (Jn prima epl̄a) v. ioh̄. v. Tres sūt qui testimium dāt in celo p̄ verbum a spūs sanctus a illud omserāt latini int̄pretes (Jn quo) s. testimonio patris vbi a spiritus (Fides catholica maxime roboraf) v. firmat̄ otr̄ hereticos impugnātes (Et vna diuinitatis sb̄stantia approbat̄) esse (patris a filij a spūssancti) v. q̄ sit vna sb̄a triū p̄sonaꝝ. Q̄ negat arrius sicut sabellius negat eaꝝ trinitatē vñ versus Arrius tollet idem dicit q̄ sabellius idē (In cetris) s. a prima iohānis (Sz tūc vgo xp̄i) h̄ tanguntur duo. Primo em̄ tangunt in cōmoda occasione interp̄tationis sacre scripture ip̄m circūstantia. Secundo fortitudo ip̄ius siue ostātia. ibi. Sed ego in tali op̄e aī. Dicit q̄ (Sz tui vgo xp̄i custochiū) vide sup̄ versus finē plogi sup̄ iosue. a inuenies satis de custochio (Jmpēsiꝰ) v. instātius. v. freq̄nter a cū magna instantia (Mea senectutē) v. me senē (Dētibz) v. mordacibz detractōibz Ecc̄. x. si mordeat serpēs i silēdo mihil eo miꝰ hz; q̄ occulte detrahit p̄xrrij Gnatio q̄p dētibz gladios hz p̄. linḡ eoꝝ gladius acutꝰ (scripture falsariū (int̄missēdo falsa (corrupō nē scāꝝ scripturarū) dānando. a ab alijs scripta. Et h̄ ꝺ asterisc̄os. a obelos q̄bus supplebat diminuta. Jugulabat. a dānabat supflua in tali op̄e tā vtili (Nec emulorꝝ meoꝝ inuidentiā p̄tescō) p̄. xxviij. Fugit ipius nēie p̄sequente. Justꝰ aūt. q. leo ofidēs absq; t̄rore erit. Nec negabo veritatē sacre scripture. h̄ ei esset inuidē imo cōicabo ex caritate (Et marie posc̄tibz.) sap̄. vij. q̄n sine fictōe didicit. a sine inuidia cōico

Capitulū Primum

Jacobus ih̄u xp̄i) Liber iste diuidit̄ in quatuor partes f̄m quatuor ap̄los huius libri scriptores. sicut dictū fuit de libro. xij. p̄pb̄aꝝ q̄ diuidit̄ f̄m numerum. xij. scriptoꝝ. partes ār libri patebunt p̄sequēdo. Prima ps ōtinet epistolā beati iacobi. q̄ diuid̄ in duas ptes. s. in phemiū a tractatū

Scđa inđpit ibi. Omne gaudium
In prima pte primo describi2 pso
na salutās ex noīe cū 8r (Jacobz)
Jste ē iacobz minor frat iude apli
a filio alphei. Alio vero iacobz q̄ 8r
maior fuit frater iobis apli in euan
glio filio zebedei. Scđo ex religione
cū 8r (xpi seruo) nō aūt dicit apls
qz scribebat ouersis ex iudaismo q̄
preferebāt se ouersis ex gētilitate
utz actu. vj. a in epis pauli in pli
bus locis. ꝓpter qđ ut eos induce
ret ad humiliacōē exēplo sui non
noīat se aplm: qđ ē nomē dignita
tis: sed seruū qđ nomen ē subiectio
nis. Consequēr describunt psone sa
lutate cū 8r. (xii. tribubz) Ex quo
pz qđ scribebat ouersis de iudaismo
Populus em iudaicus in. xii. tribz
diuidebat (q̄ sunt in dispsione). v.
ex terrā iudee. Illos em q̄ erant in
iudea potat informare verbo: q̄ mo
dus informādi efficatior ē qz scrip
to. erat em eps itherosolimitanus. a
sic illi q̄ erāt in iudea cuius metro
polis ē ihrlm erāt de dyoceſi sua.
Consequēr exprimūtur bō optata:
cū 8r (salutē). s. p grām in pūti. et
glam in futuro. (Gē gaudiū) Hic
inđpit tractatus in q̄ btūs iacobz
informat credētes bene se hīe ꝓmo
respcū sui. scđo respectu primi ca
ii. tercio respcū dei. ca. iiii. ibi. Adt
teri sm ordinē doctrine a magr ad
minr notat pcedēdo. Jsta tri diuisio
nō ē sic precisa quin in vna pte po
nat aliq̄d de ptinentibz ad alias a
econūso. a hoc ꝓpter connexionē virtu
tum. Circa primā ptem ꝓsiderādū
qz respectu sui bō bene se hz per hoc
qz temptationibz viriliter resistit. a p
bō qz veritati humiliter acquieſcit. qz
p primū vitant vicia a acquirunt
virtutes morales. p scđm vero ex
pellit ignorātia a acquirunt virtu
tes intellcūales. Scđa inđpit ibi. sci
tis frēs mei. Prima diuidit in tres
Nā beatus iacobz primo ponit suā
informacōz. scđo infert intentā ꝺdu
sionē. ibi. Glietur aūt. tercio remo
uet erroneā opinionē. ibi. Nemo
cū temptat. Prima adhuc in du
qz primo inducit ad resistendū tē
ptationibz in casibz certis. scđo i du
bijs. ibi. si qs aūt. Ad euidētiā pri
mi ꝓsiderādū qz temptiones metū
inducētes de amissione bonī iā ha
biti sūt vehemētiores qz ille q̄ indu
cunt appetitū de acquisitōe nō hīti
Vñ dicit aug. Terrena viligunt ar
tius adepta qz ꝓcupia cōstringat.
nā illa velut incorpata presciunt
ista vero velut exnea repudiant. et
quanto sunt magis intrinseca tāto
metus de amissione ē vehemētior.
sicut metus de amissiōe vite vel mē
broz aliorū qz de aīssiōe bonoz pos
sessoz. a ideo q̄ bene resistit tēptati
onibz istis: bene pt resistere a alijs
qz scđm qz dicit quidam. Non est
ꝓsentaneum rationi cupiditate aut
vinci: qui metu non frangitur. Et
ideo beatus iacobz docens resistere
temptationibz ponit exemplum de
temptationibz metuz inducentibz
de amissione bonī iam habiti cuius
modi sunt psecutiones in psonis:
vel rebz iam possessis. Dicit ergo.
(Omne gaudiū). v. celeste gaudiū
qđ induxit in se pfectionē eminen
tis omnis boni gandij (existimate
frēs mei) finaliter ꝓsequi (cū in tēp
tationibus variis incideritis) si for
titer eis resisteritis. (scientes qz pba
tio fidei vestre) in pſecutionibz per
quas declaratur bō fidelis adhereve
deo q̄n p aduersa quecunqz non se
patur ab eo (Pacām opaf) nā p
talem sufferentiā frequentatā virtus
patientie acquirit per quē quidā ha
bitū sufferentia taliū q̄ primo erat
sibi difficilis reddit facilis (Pacā
aūt opus pfectū habet) in pſecuti
onibz em illud qđ primo occurrit
sustienti est tristicia. ex hoc ulterius
insurgit ira q̄ ē appetitus vindicte
ꝓtra pſequentē. a tercio odiū. Vir
tus autē pacē aufert tristiciā istā
ut pz ex dictis. a sic precidit radi
cem duobz aliis. qz qui nō tristat

in psecutõe nõ iraſcit otra psequẽtem nec odit eũ- ideo bñ dr-q in hz opus pfectuz-ppter qđ ſubdit-(ut ſit pfectꝰ integꝛ) qꝛ qui bene ſiſtit tẽptationibz iſtis de facili reſiſtit aliis-vt ſup dictũ eſt(i nullo deficiẽtes) qꝛ ſic ꝫ dictũ eſt nõ ſolũ p hꝫ autanꝫ vicia-ſed etiã acquiriũt oppoſitꝛ vtutes(Si q̃s) Hic oñr do cet reſiſtere tẽptationibz in caſibz dubijs-temptat em̃ q̃s aliq̃n de aliquo ꝑtrãdo qđ ignorabat cẽ licitũ-a aliq̃n de malo ſub ſpẽ bonippt qđ ad reſiſtendũ tẽptationi i hmõi caſibz neceſſe hz ab alio diri gi-Infallibileꝛo directiuũ eſt ipſe deus-q̃ nõ deficit ad ſeueracit recurrentibz-qꝛ ſi natura nõ deficit in neceſſarijs multominus auctoꝛ nature-ppt qđ tales dirigit p ſcipm t p mministrũ- ſicut ptz actu-p-de cornelio ad cuius directionẽ miſit petrum-ideo dicit btus iacobz(Si q̃s aũt veſtꝝ indiget ſapiẽtia) qđ otigit in dubijs(poſtulet a deo q̃ dat oĩbus affluẽter) nã oñibz hoibus dat bona nature q̃ ſũt magna valde-a ſup hoc ſe diſponẽtibz dat bona grẽ que ſũt maiora-a pſeuerãtibus bona glie q̃ ſunt maxima(a nõ improperat)-ſ-gratꝫ-nã frequẽter ingratis iudeis improperauit-p pphetas bñficia eis exhibita i egitu de egipto in deſerto a in tra promiſſionis(a dabit ei) nã petitõ ſp exaudit qñ fit piep ſea pſeuerant(poſtulet aũt i fide) ibu xpi-(nihil hesitans) de dina ptãte ac etiã volũtate dãdi petẽtibz debite-ſ-piep ſea pſeuerãter(qui em̃ hesitat) de poteſtate vel volũtate diuina(ſimilis eſt fluctui maris) qꝛ eſt inſtabilis non hns mentẽ in deo ſtabiliter fixam(nõ ergo eſtimet hõ ille q̃ acꝛipiet aliq̃d a dño) de ptinentibus ad bona grẽ-qꝛ nature bona ſũt homis a malis omunia matth-v- qui ſolem ſuũ oriri facit ſuper bonos a malos ꝛc-Si aũt aliq̃s hesitet de ppio defectu in petẽdo-dubitans nepẽtat in ſufficiẽti mõ-p tali hesitatione nõ impedit ſue poſtulatõis exauditio-ſed hesitãs de deo impeditur de quo adhꝫ ſubdit-(Vir duplex aĩo) nũc deo adherẽs nũc mũdo(Inconſtans i oĩbz eſt vñs ſuis) in opibz ſuis mihil ducẽs ad pfectũ (glietur) poſtq̃ btus iacobus idurit ad reſiſtendũ pſecutionibz-hic oñr oncludit intentũ-ſ-qꝛ nõ ſolũ ſũt ſuſtinende patiẽter-ſed etiã gaudẽter ꝛppter premiũ-ſcõm qꝛ dt ſatuatoꝛ matth-v- Beati eſtis cũ maledixerint vobis hoies a pſecutivos fuerint ꝛc-Sequit gaudete a exultate qm̃ merces vrã copioſa eſt in celis a hꝫ eſt qđ dicit(glietur aũt frater humilis) in abiectus a depſſus (in exaltatione ſua) in celeſtibz futura (diues aũt i huilitate ſua) promea eſt locutio vt dicat gloriau ocoꝛdat ſequens lrã-cũ dicit (qm̃ ſicut flos feni tranſibit) ita dto deficiet eius potẽtia Et ponit exemplũ ſenſibile-d-(Exoꝛtus eſt em̃ ſol cũ ardore) expñs in cancro vel leone (a arefecit fenum) qꝛ deficit eius virtꝰ a decoꝛ-a applicat ad ppoſitũ-d-(ita a diues in itineribz ſuis)-ſ-potentia a glia (marceſſit)-ſ-in morte a etiã aliq̃n ante mortẽ-(Otus vir) in ſpe-(qui ſuffert tẽptationẽ) ita qꝛ non vincit ab ea-ſed vincat eam (Quonia cum pbatus fuerit) ſicut aurꝫ in fornace (Accipiet coronam vite) a tũc erit btus in re (quã repmiſit deus diligẽtibus ſe) qꝛ mihil eſt acceptũ deo niſi fiat ex caritate ꝑma cꝛoꝛ-xpi-Si diſtribuero oñs facultates meas in cibos pauperum ꝛc-Sequit-caritatẽ autem nõ habeã mihil mihi pdeſt (nẽo cũ tẽptat) Hic oñr circa p̃dicta t̃mouet errorẽ duplicẽ-ſecundũ t̃mouz ibi-Nolite itaq̃-Circa primũ ſciẽdum qꝛ qꝛ potẽtie anime ſunt a deo a actus earꝫ-ideo dixerũt aliqui qꝛ temptatio inducens ad malũ eſt a deo ita qꝛ deꝰ eſt actoꝛ mali culpe volentes p hoc pctã ſua excuſare-

ꝓpter qđ remouet ꝺ dicens (Nemo cū tempta²) ꝛ ꝓ temptacōz ad peccatū īduc' (dicat qm̄ a deo tēpte tur) qm̄ ꝺ est falsū. (Deꝰ em̄ intēptator malox ē) sed bonox tm̄. sicut ꝺr geñ. xxij. Tēptauit deꝰ abrahaz ut eius īobedientiaz innotesceret aliis. a dare² eis in exemplū (Ipse em̄ neminē temptat) inducēs eum ad peccandū (vnuſq̄sq; vero tēptatur) tali temptacōe ad pctm̄ īducente (a cupīa sua) inordīata. ꝓpter qđ dicit aug'. xiij. de ciuita. dei q̄ amor sui vsq; ad ꝺtemptū dei facit ciuitatē ꝺyaboli. ad quā ptinꝛ ꝺ̄ per pctm̄ gr̄aliter. Ideo amor sui tendēs ad ꝺtemptū dei qui ē idē qđ ꝺcupiscentia inordīata: ē causa oīs peccati. Et subdit ꝓcessus cum dica² (abstractꝰ a intellectꝰ) q̄ primo insurgit ꝺplacētia seu delectaᵒ absq; ꝺsensu pfecto a tunc adhuc stat in terminis pctī venialis (deinde cō cupīa cū ꝺceperit) ꝛ inualuerit. (parit pctm̄) īducens ad cōsensū pfectū (Pctm̄ vero cū cōsummatū fuerit) in ope exteriori (gr̄at mortē) nā īducit ad reiteratiōnē a ꝺsuetudinem. ad quā sequi² obstinatio q̄ ē mors anime. nec argumentū inductū q̄ deus sit actor pctī valet. qꝛ actus peccati inquantū actus est aliqđ bonum. a ideo reducit' in deū sicꝫ in causā primā efficientē. Sed inq̄ntum malus ē priuatio. nec hꝫ cām efficientē: sed deficientē. s. malicaz voluntatis vel eius defectū. sicut motus claudicationis ē a virtute gressiua effectiue. deformitas aūt talis motus est ex curuitate tibie (Nolite) Hic remouet scōm errorē. qꝛ sicut dixerūt aliq̄ deū esse actorē peccati ut dictū est: ita alij dixerūt bonū meriti esse ab hoie. s. pelagiani: dicentes hoiem sine gr̄a posse vitā eternā mereri. qđ remouet dicens. (Nolite errare). a subdit in quo. (Omne datū optimū) qđ ē bonum meritoriū faciens hoiez vita eterna dignū. (a omne donū pfectū) ꝛ bonum gr̄e (desursum est descendēs a prē luminū) a non ē ab hoie. qꝛ bonum meritoriū excedit ꝓportionez nāe create. sic ē a finis ad quē ordīatur. s̄m illud prima cor. ij. Oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascen. tit (Apud quē nō ē trāsmutatio) immutabilit' em̄ facit mutabilia sicut nē intellectus immaterialit' intelligit materialia. Vnde dicit boeti. de ꝺsola. immobilis manens dat cūcta moueri. Et idē declarat pbs. viij. phisicoꝝ (Nec via sit tudinis obūbratio) nā in eo nō sūt plures actꝰ intelligendi et volendi sibi succedētes) sed vnico actu sim plicissimo a eterno intelligit a vult sea oīa alia (voluntarie nos genuit verbo veritatis) ꝛ ꝓ verbū incarnatū qđ ē ipsa veritas. ioh. xiiij. Ego sū vi. ve. a vi. (Vt simus initiū aliquod creature eius) quantū ad ee grē qđ hic inchoat' a in celo ꝓficit'. qꝛ gl'a est grā ꝺsummata. (scitis fres mei) Postq̄ beatus iacobꝫ induxit fideles ad resistendū temptationi bic ꝺñr eos inducit ad acquiescendū veritati. a primo eā deuote audiendo. secō ope adīplendo. ibi (Esto te aūt. Circa primū dicit (Sit fratres mei dilectissimi) ꝛ scire debetis qđ subdit (Sit aūt oīs hō velox ad audiendū) veritatis verbū (tardꝰ autē ad loquendū). nā hoc ptinet ad doctoris officū ad qđ se ingerere ē presūptuosum. (Et tardus ad irā) nā ira que ē ꝓ vicio ocultū mentis excecat a ira q̄ est ꝓ zelo ipsum aliqñ pturbat: ut dicit gregoꝛ. in moꝛa. (Ira em̄ viri) q̄ est ꝓ vicium (iusticiā dei nō operatur) imꝰ dicit a plus significat. nā ira que est ꝓ vicio non solū iusticiā omittere facit. sed etiā frequēter ad faciendum iniusticiā inducit. ꝺñr ꝓpositū ꝺdit dicens (ꝓpter qđ abiicientes omnem immundiciā) corpis a aīe q̄ intellectū hebetat (Et abundantiā malicie) ꝛ ire ꝓcessū a augmentū vsq; ad opꝰ iniusticie qđ intellectū

ꝓcedcat ut dictū est. (In māsuetudine suscipite insitū verbū) .i. verbū fidei qđ debet mentibꝫ inseri humanis. Est aūt māsuetudo quedā tractabilitas mētis. ꝓpter qđ ē debita dispositio ad recipiēdū impssionē verbi diuini. sicut cera tractabilitas ad impssionē sigilli (Estote) hic ꝛñr inducit ad acq̄escendū veritati ipsā ope adīplendo. a primo facit ꝓpositū. secō remouꝫ oppositū. ibi. Si quis aūt. Circa primū dicit (Estote aūt factores v̄bi a nō auditores tm̄) Precep̄ em̄ diuina salē in pīs sunt de opabilibꝫ a iō nō sufficit auditus: ꝫ req̄rit op9 ꝓpter qđ dicit pīs. j. ethi. q illi q̄ sunt ꝛtenti scia morali absq; opere sunt filēs illis q̄ attēte medicos audiūt. sed mihil faciūt eoꝝ q̄ dicunt. a sicut infirmi non hñt corp9 bene cuātum: sic nec illi aīam. ꝓpter qđ de tali auditore subdit (Hic opabit viro ꝛsiderāti vultū natiuitatis) .i. vultū suū corpalem in quo natus est (in speculo) in quo videt vmbratice a impfecte. ꝓpt qđ talis ꝛsideātio puam aut nullā facit impssiōz sic ē de auditu p̄ceptoꝝ dei sine operacōe. (q̄ aūt pspexerit in legē pfecte libertatē) .i. in lege euāgelica q̄ 8i lex libertatis. tum q ē lex amoris. lex aūt vetus fuit lex timoris. Aug. in li. 3 ad amātiū. dīa legis a euāgelīo timoris amor. Timor aūt respicit ꝛdicōem seruilē amor aūt liberā. Tū q lex noua libeāt a seruitute legis ve. a onere ut frequēter dictū est ꝫ (a pmanserit in ea) ꝫm eā viuendo (hic btūs in suo scō ait) .i. ex ope suo (Si q̄s) Hic ꝛñr remouet oppositū. q aliquis volebāt videre ociosi credētes q̄ eis sufficeret ad salutē fuisceptio fidei. ꝓpter qđ ꝫ improbat. d. (Si q̄s autē putat se ee religiosū) .i. vera a pfectū xp̄ianū (nō refrenās linguā suā) iactādo se q̄ ꝫ credere sibi sufficit ad salutem (ꝫ seducēs cor suū) p falsā opinionē (hui9 vana ē religio) q̄ nō dirigit ad finē debitū. sicut medicina 8i vana q̄ non inducat sanitatē. (religio autē) .s. xp̄iana. (mundaa immaculata apud deū) .i. acceꝑ apud deū (ꝫ ē visitare pupillos ttē) .i. exercere se in operibꝫ mīe erga ꝓxi[m]a in operibꝫ mundicie erga seipsū.

Capitulum Secūdum.

(Fratres mei) Postq̄ beatus iacobꝫ īformauit fideles ad bñ se hñdum respectu sui. hic ꝛsequr idē facit respectu ꝓximi. Et diuidit in duas ptes. q̄ primo inducit fideles ad bene se hñdum erga ꝓximū in collacōe homi. secundo in cautacōe mali. c. iij. Prima in duas. q̄ primo facit ꝓpositū in collatione homi honorabilis. secō i collacōe vtilis. ibi. sic loquimini. Ad euidentiā autē primi duo sunt premittenda. Primū est q̄d sit personarū acceptio. Secundū qualit habet locū in exhibitione honorum. Circa primum sciendū q equitas distributiue iustitie in hoc cōsistit q aliqua diuersis tribuunt scōm ꝓportionem ad dignitatē vniuscuiusq; ꝓpter qđ si i tali distributione attendat ad cām propt quā aliquis ꝓportionat ad tale donum fit scōm equitatē iustitie distributiue. ut si cancellari9 parisiensis p moueat aliquē ad magisteriuꝫ attendēs ad suā sufficientiā scientie: p quā efficiat proportionat9 vel dignus respectu talis honoris. Si āt attēdat ad psonā tm̄ vel aliā quācunq; causā q̄ nō facit ad hoc q ꝓportionet ad talem honorē. vt q est ꝛsanguineus. ꝛpatriota. vel diues. vel aliq̄d huiusmodi. facit cōtra equitatē iustitie distributiue a p ꝛseqns peccat. q nō opponit virtuti mīi vitiū. a tale peccatū vocat acceptio psone seu psonax. Contingit tn aliquā psone cōditionē facere eā dignā respectu vni9 rei: nō tn respectu alteri9. sicut ꝛsanguineitas facit aliquē dignū ut instituat hēs

patrimonij-nō autē ut detur ei ma
gisteriū vel platio ecclesiastica-Cir
ca secundū sciendū q honor dat ali
cui in testimoniū virtutis-iiij-ethi
cor-a ideo sola virtus ē causa debi
ta honoris exhibendi a hoc ptingit
dupliciter-Vno mō virtus ppria a sic ꝺ
tuoso debet honor-Alio mō virtus
aliena-a sic principes a plati sunt
honorādi etiāsi sint mali: inquan
tum gerūt psonā dei a comunitatis
cui presunt-a cadē cōne parentes-
a dñs ppter ptipacōem diuine di
gnitatis: qm deus est oim pia dñs
Similiter senes ppter signū virtutis qꝺ
ē senectus-a filij diuites-q maior
locū obtinēt in comunitatibz-Si au
tem solo intuitu diuitiarū honorā
tur est acceptio psonax a sic pctm
a sic loquit gregorius ome-xxviij
Superbia vrā retūdit qui in homini
bus non naturā qua ad imaginē
dei sunt facti: sed diuitias honorat-
His igitur premissis accedamus
ad litterā: in qua beatus iacobus
excludit a fidelibus psonax accep
tionē: per quā indebite honor exhi
bet: a sic eos reducit ad debitū ho
noris exhibitionē: in qua sic proce
dit-q primo ppōit intentū-scꝺ in
ducit exemplū-ibi-Etenim-terꝺo p
bat assumptū-ibi-Audite frēs-q
to excludit falsū intellectū-ibi-si ta
men-Circa primū dicit (Nolite in
psonax acceptione habere fidē) in
ducendo ad fidē vel recipiendo p am
ministracōem sacramentoꝝ vel nu
triendo in fide p bonā exhortacōem
cū psonax acceptōe qꝺ fit quando
in istis debita causa nō attenditur
ut pz ex predictis sed indebita-s-at
tendēdo ad ppriū questū vel ad alia
huiusmodi: ppter que predicta nō
debet exerceri-Si autē attendat ad
honorē diuinū a ecclesie bonū-et de
uotionē recipientis fidē vel exhorta
tionē: non est acceptio psonarū in
talibz: si predicta magis exhibean
tur aliquibz qꝫ alijs scōm maiorita
tem deuotionis eoꝝ: vel honoris di
uina ecclesie-sicut conuersio astanti
um ad fidem: ex cuius exemplo val
de multi venerūt ad fidem-a ex eius
facto est ecclesia promota a honorata
quasi per totum orbem-Sic etiam
laborare ad conuersionē a nutricōem
in fide diuitū a potentum magis qꝫ
pauperū: non est personarū accep
tio attendēdo ad bona que ex ipsis
puenire possunt magis qꝫ ex pau
peribz (dñi nostri ihesu xpi glorie)
-v fidem xpi qui est dñs a dator glo
non scōm psonarū acceptionē-sed
scōm meritoꝝ gradus a ppositōem
(Etenim si introierit) Hic osequen
ter ponit exemplū ad ppositū de pau
pere a diuite ingredientibz congre
gacōem fidelium in ecclesia Et pōt
dupliciter intelligi-Vno mō de pau
pere a diuite infidelibz qui sunt ad fi
dē inducēdi-Alio° de paupe a diui
te fidelibz q sunt in fide nutriendi-
Si igit paup infidelis vel fidelis sic
otemnat ut de eius conuersione a nu
tricōe in fide parū aut nihil curet:
semp est peccatuz-Similiter si diues
ppter diuitias tm in istis prepona
tur-q vtrobiq est acceptio psona
rum-a in hijs duobz casibz videlo
qui beatus iacobz-Si autē diues p
hōratur a ppositi in predictis pau
peru: nō habendo respectū ad diuiti
as precise sz ad bonū qꝺ ex eo subio
nevel nutricōe in fide pbabilit estima
tur proficere: nō videt cē psonax ac
ceptio: nec pctm a sic intelligenda
est ista lra cū subdi² (Et si ei dixeri
tis)-s-diuiti (tu sede hic bene)-attē
dendo ad diuitias precise (pauperi
aūt dicetis tu sta illic vel) ipsū otem
nendo-vel ppter pauptatē precise ip
sum min9 hōrabilē a amabilem deo
iudicādo-ideo subdi² (Et facti estis
iudices cogitationū iniquarū-Au
dite)-Hic oñr pbat suppositum-s-
q diues ppter diuitias precise nō ē
magis honorabilis-nec pauper pp
ter paupertatē otemptibilis a hoc
dupliciter-Primo diuina auctē cū dicit
(Nōne deꝰ elegit paupes) ut pz de

apūs: tamen a principio elegit ali
qs diuites ut zacheū a lazaꝝ (diui
tes in fidē ꝛc) q. d. ē debetis confo
mari. a sic dz in ecīa fieri. qz pau
peres in tpalibz: diuites tñ in spū
alibz sic q ex eoꝝ spūalibz diuitijs
magꝭ pcedit honor diuinꝰ a bonus
ecīe diuitibz in tpalibz sunt preho
norādi. scdō hoc idē pbat ex diuitū
austeritate. d. (Nōne diuites per
potentiā opprimūt vos) in bois pos
sessis dāmificando (a ipsi trahunt
vos ad iudicia) ut odēnemini ad
mortē in psonis. hꝫ em̄ frequēter fie
bāt in ecīa primitiua. Tercio hꝫ p
bat de diuitū malignitate. d. (Nō
ne ipsi blasphemāt nomē bonū) .s.
ihū xp̄i. qꝫ sicut dicit bernhar. est
mel in ore. melos in aure. iubilus
in corde (Si tñ). Hic removet falsū
intellectū ex precedētia. Ex hijs ei
q̄ dixit de diuitibz posset aliqs cede
re qꝺ essent a fidelibz odiēdi. qꝫ nō
uet. d. (Si tñ legē pficitis regalē)
.s. a rege regū datā (fm scpturas)
ve. ac no. test. (Ptiges primū sīm
ipsū) .s. ad eandē būtudinē oseqñ
dā. Et notē primi intelligit oīs hō
qꝺ ad imagmē dei factꝰ a ad beati
tudinē aptus (Si aūt psonas acci
pitis) mō predcō (ꝛd arguti a lege)
dou. j. ita puum audietis ut magꝭ
nū: nec accipietis cuiusq; psonā. a
subdit malū qꝫ inde sequit cū dic²
(Quicūq; aūt ꝛc) qꝫ ē intelligen
dū de pena dāmi q̄ ē carentia diuīe
visionis quā incurrit hō p vnā tīs
gressionē legis diuine. qꝺ peccatuꝫ
mōrale ē trāsgressio legis diuine: hꝫ
pena sensus incurrit grauior ē qui
ptes transgressiones facit. Et q de
pena dāni intelligat hrā seqñs oñ
dit cū dicit (Qui em̄ dixit. non me
chabeis ꝛc) ab vno em̄ deo sūt oīa
ꝓpter qꝫ p vnū trāsgressionē offen
dit a p oēs eius visio tollit (Sic lo
quimini). Hic oñr beatus iacobꝰ i
formāt fideles de collacōe bonꝝ vtik
q̄ osistit in operibz mīe. Et diuidit
in duas ptes. qꝺ primo facit ꝓpo
situm. scdō removet oppositum. ibi.
Quid pderit Circa primū dic (Sic
loq̄mini sic faci.) ut op avrā sint
verbis oformia. Et qualr subdit.
(sīc p legē libertatis) .s. legē evan
gelicā (mapiētes iudicari) .s. iudi
cū futuꝝ debite dispomi. vbi dabi
tur sīa būtudinis oseqñde p opi
bus mīe. Matb. xxv. Venite bene
pa. mei. ꝛc. a subdit. Esuriui de
distis mihi māducare ꝛc (Judicia
um em̄ sine mia ꝛc) Ma. xxv. Ite
maledicti in ig. eter. sequi: esuriui
em̄a nō dedi. mihi mā. ꝛc (Super
altat aūt mia iudicū) nā in casibz
dubijs inf mīama iusticiā sp dedi
nandū ē ad ptem mīe. Vñ dicit ra
sa. sup exo. qꝺ apud hebreos sunt ā
tiq̄tus ostitutū qꝺ si maior ps iudi
cū in vno odēnet aliquē ad mortē
nō ꝓpter hꝫ ē interficiendꝰ: sed expe
ctanda ē maior deliberatio. si autē
maior ps in vno tiberet cū: ē liberā
dus (Quid pderit) Hic oñr nōuet
oppositū. s. q fides sine operibz mīe
valeat ad salutē. Et removet prīo
p rōm. scdō p exemplū. ibi. Vis āt
scire Cīr primū po² quadrupler nō
Prima accipi² ex defectu talis fidei
a ē talis. Illud qꝫ ē mortuū spūa
liter: non pōt saluare eternaliter: fi
des sine operibz est hmōi. qꝺ viuifi
cat p caritatē Amor aūt dei nunq̄
ē odiosus. operat em̄ magꝭ si ē. si āt
opari remuerit: amor nō est ut di
cit grego. ome. xx. a hꝫ est intelligē
dum habita opportunitate opandi
ꝓpter qꝫ fides q̄ p dilectōē nō ope
rat mortua est: a sic inefficax ad sa
lutē. a hoc est qꝫ dicit (Quid pde
rit fratres mei ꝛc) q. d. mihil pdeit
ad salutē. (Si aūt) Hic ponitur se
cunda ratio que accipit ex simili.
Fides em̄ sine operibz fitus est verbo
sine effectu: sed tale verbū mihil pfi
cit. sicut si aliquis dic famelico va
tea comedere: a nō det ei aliquid ad
comedendū. tale verbū mihil pdest
sed magis est frustratorium a deri
sorīū. Et hoc est qꝫ dicit (Si autē

frater aut soror nudi sunt ꝛc) a p; ex dictis lrā (Sed dicet quis) Hic ponitur tertia ratio que accipit ex opprobrio qđ pōt inferri alicui sic credenti- qr non pōt oñdere fidem suaz si requirat: que nō verbis: sed operibz vere oñditur- a hoc est qđ dicit (Sed dicet quis)- r pōt dicere cōnabit impropando sic credenti (tu fidem habes) scđm dictū tuū; (ostende fidē tuā mihi sine operibz)- q- d- nō potes: sed ego potero qui opera habeo (Tu credis) Hic ponit quarta ratio- a accipit ex demonibz qui credunt ex euidētia signoz: a cōtremiscūt timore penarū- a tamē hoc nō valet eis ad salutē- qr non pñt agere opus meritoriū a similr suo modo fides que nō operatur p dilectionē nō pficit ad salutē (Vis aūt scire) Hic osequr dictū errorē remouz p exemplū duplex- secundū ponit ibi- Similr autē- Primū est ipsius abrahe: qđ pponit inuehendo cōtra aduersariū dicens (Vis autē scié) p exemplū (o homo inanis)- dicit autē res inanis q̄ nō osequit finem debitū: sicut medicina q̄ nō inducit sanitatē- et eadē ratione homo qui per opa bona nō osequit beatitudinē (qm̄ fides sine operibz odiosa ē)- q- d- ostendā tibi p exemplū patris nostri abrahe- ideo sequit- (Pater noster nonne ex operibz iustificatꝰ est) q- d- sic- Sed contra hoc videtur dictū apli ad Ro- iiij- Si enī abrahā ex operibz legis iustificatus est- hz glam: sed non apud deū- a ibidem iij- ca- Ex operibz legis nō iustificabitur oīs caro Dicendū q̄ apl̄us loquit ibi cōtra illos qui opa cerimonialia legis dicebāt esse necessaria ad salutē: q̄ tñ iam cessauerant in morte xp̄i quantū ad efficaciā- Consequnter ponit exemplū de obedientia abrahe ad deū: procedente ex magna dei dilectione que semp manet efficax ad salutē cū dicit (Offerens ysaac filiū suum sup altare)- gen- xxij- patus illum immolasse ex fide a dilectione ad deum- ut habet hebre- xj- credēs q̄ a mortuis posset eum saluare deus- Ideo subdit (Videns q̄m fides cooperabit operibus illius) que nō essent meritoria sine fide: sine qua impossibile est placere deo- Hebre- xj- (a ex operibus fides cōsūmata est)- Habitus enī firmatur a manifestat per opera- et similr magnitudo fidei abrahe apparuit ex eius obedientia offerēdo filiū ꝓpter quod dictū fuit sibi a domino- Nunc cognoui q̄ timeas dominū- r- cognoscere fecit alios- Noticie enī dei nihil accrescit de nouo (et sic impleta est scriptura dicens) (Credidit abrahā deo ꝛc) Hoc enī dān fuit abrahe gene- xv- nō solū anteqū offerret ysaac: sed etiā anteqūna tus esset: sed ex oblacōe ysaac scriptura illa dicit esse impleta inquantum p hoc magnitudo fidei abrahe fuit aliis declarata- ut dictuz est- a sic oducit intentū (Videtis q̄m ex opibz iustificat hō: a nō ex fide tñ) ita q̄ vtrūq; est nēcariū ad iustificacōez- nā fides q̄ nō operat per dilectionē mortua ē a informis- a itez opa sine fide nō fuit deo placētia: ut predictū est (Sic̄) Hic ponit scđm exm̄ de raab: q̄ ex fide vmius veri dei saluauit exploratores iudeoruz: ut habet iosue- ij- a p hoc apposita est ad ppīm israhel- Josue- vj- a cōcenta est ad salutē ex fide fit a operibz a ꝝ ē qđ dicit (Similr aūt) a p; īnō ex dictis vsq; ibi- (Et p aliā viā eiciens) Recepit enī eos p ianuam a emisit p fenestrā- a suasit eos declinare ad mōtana: ne repirent a psecutoribz in strata publica- a sic infert exclusio intēta cū dicit (Sic enī corpus sine spū mortuū ē)- qui dat vitā corpori- (ita fides sine operibz)- r- sine dilectione opa autē q̄ ē vita aie- j- Joh- iij- Trāslati sum9 de morte ad vitā: qm̄ diligim9 ꝛc-

Canonica Jacobi Capitulum Tercium

Nolite plures mgri &c. ꝓ9 q̃ beatus iacobꝫ docuit fideles bene se hꝫe ad primū in collacōe hom. hic oñr idem facit in cautacōe mali. a primo in verbo. a scdō facto. ca. iiij. Prima in duas. qꝫ primo oñdit mala ex vicio lingue pnemētia. ꝓpter que debꝫ ab oībus refugi. scdō bona ex tacturnitate seqñtia. ꝓpter que debet ab oībus captari. ibi. Quis sapiēs Prima in duas. qꝫ primo declarat malum loquacitatis in doctrina. scdō in cmunivita. ibi. Jn multis. Circa primū sciendū q ex loquacitate puenit q aliq̃ presūptuose docere volūt qđ nesciūt. ctra quos dic (Nolite plures mgri fieri) nā docere ē opus sapiētis quoꝫ puus ē nūs stultoꝫ aūt infimus. ecā. j. (Scientes qm maius iudiciū sumitis). v. maiorē dānationē incurritis qꝫ tales mgri faciunt alios errare a per hoc multiplicāt damnacōem incurrunt. Ma. xv. Si cecus cecū ducatū prestat: ambo in foueā cadūt (Jn multis) Hic oñr oñt malū loquacitatis in cmunivita. a hꝫ ex q̃tuor. s. qꝫ infert cmunit. multiplr. incurabiliter. a innāliter. scdm po. ibi. Pōt etiā. tercū ibi. Dis em̃ natuā quartū ibi. Jn ipsa benedicimus. Circa primū dicit (Jn multis offendim9 omnes). a maxie in verbo. qꝫ lingua sita ē in lubrico. ꝓpter qđ dim9 mouet ad malū q̃ alia mēbra. ideo subdi. (Si quis in verbo nō offendit hic pfectus vir ē). qꝫ facilꝫ custodiunt alia mēbra. a qꝫ pauci sunt valde pfecti. ecā. vij. virum de mille repperi vnū. idō vicū lingue infert cmuniter (Pōt) Hic oñter oñdit q infert multiplr. preittens ad hꝫ explex exemplū. Primū ē ami male. nā equꝫ est aīal magnū: dr cūducit tñ freno puulo. Scdm artificiale. qꝫ nauis magna mouet cū puo gubernaculo. Tercū naturale qꝫ modicus ignis magnā silvā incendit. Et eodē mō lingua q̃ ē modicū membꝝ multa mala facit per otētiones. detractiones. sedicōes a hmōi. ita q fere oīa mala puenīt ex vicio lingue. a ex dictis ptz īrā: pauds exceptis q̃ discurrent. (pōt etiā freno circūducere totū corpꝫ). s. animalis magni (a magna). s. mala (exaltat). v. puocat (ecce quā tus ignis). v. qꝫ modicꝫ (a lingua). s. mala (ignis ē) accendēs otentiones. sedicōes. a alia mala. iō subdi. (vniūsitas iniq̃tatis) supp̄ ē mala lingua virtualit. (q̃ maculat totū corpus) Nā in alia vedūdat malū eius (a inflāmat rotā natiuitatis nrē). v. cursum vite nostre qui assimilat rote. q̃ incipit a terminat in eodē puncto. a sic nascitur hō impotens a ignorās. sic moritꝫ naturaliter: redit ad eundē statū de cōmuni cursu (inflāmata a gehēna). v. a dyabolo q̃ sic notatur eo qꝫ gehēne deputat. (Omnis em̃ natura) Hic oñr oñditur qꝫ infert incurabiliter qꝫ lingua mala nō est domabilis. sicut cetera mēbra: que pñt ligari et a suis actibꝫ impediri: nō sic āt lingua nisi prescindat. a hoc est qđ dicitur. (Omnis em̃ natura bestiarum &c.) hꝫ videmus ad sensū qꝫ mlta aīalia ferocia domant. ab homīe (linguā aūt) maliloquā (hominū nullus) quantūcunqꝫ sapiens (pōt domare) a subdit ratio (est em̃ inq̃etum malū). qꝫ sita ē in lubrico ut dictū est (a plena veneno) detractōmis (mortifero). nā detractor interficit eū de quo detrahit. p infamiā. a eū qui libēter audit: a seipsū per culpā. (Jn ipsa) Hic oñr oñdit q vicū lingue infert innaturaliter. ctra em̃ cursū nature ē qꝫ ex eodem principio p̄cedunt ctraria. nā ctraria qꝫ contrarie sunt cause. a tñ ex eadem lingua p̄cedunt ctraria. s. bñdictio. a maledictio. a hoc est qđ dicitur (Jn ipsa em̃ benedicimus deū prem) p beneficijs suis. (a in ipsa maledicim9 homines) qui freqñter sunt innocētes. q̃ ad sīlitudinē dei

D. iij.

facti sunt) a sic maledictio redūdat in deū-sicut vituperiū factū imagi mi regis redūdat in ipsū (nō oportz fratres mei ꝫ ita fieri) qr videtur na ture ꝛtrariari-a subdit ad ꝫ exem plum de fonte-a pz littera-a ficus-q nō ꝓducat nuces-qr hoc esset cōtra eius naturā-Et simile ē quodāmō de lingua que creata est ad benedi cendū a maledicere ē ei innaturale Et de aqua salsa que nō fit dulcis: sed manet in ꝓprietate nature sue-Lingua autē maledicā trāsmutat a natura sua ut dictū est (Quis sa piēs) ¶ Postq̄ beatus iacobus oñdit mala ex loquacitate puenīētia ꝓp ter que est fugienda-hic ꝛseqñter oñdit bona ex taciturnitate puenī tia ꝓpter que est appetenda-hec au tem bona sunt sapīa a disciplina a eis annexa-que beatus iacobꝫ pri mo ꝓponit-sed̄ sapīam distinguit ibi-Sz si zelū-Circa primū sciēdum q̄ ex taciturnitate que ꝛsistit in au diendo bona puenit disciplina ¶ Nā discipuli boni ꝓpriuz est audire-ex auditu vero sapīa acquirit a acqui sita augmentat-puer-pri-Audi ens sapiens sapientior erit-a sic vl teriꝰ sapiēta in bonis operibꝫ ma nifestat-a hoc est qđ dicit (Quis sapiens a disciplinatus inter vos) ꝼm habitū acquisitū vel infusū-vel vtroq̄ mō-qr sapientia acquisita bene disponit ad sapientiā infusā sicut pz de daniele a socijs eius-da nie-pri-(ostendit in bona conuersati one) ꝛ-p effectū exteriorē (in māsue tudīe sapīe) que oppom² loquacita tia vicio lingue (Sz si zelū) Hic ꝛse qñter distinguit sapīam in mūda nā a diuinā-sed̄a describit ibi Que autē desursū ē-Circa primū sciēdū q̄ sapīa hūana hec dr que p cautе las a mendacia tendit ad finē imme bitū-a ꝫ ꝓcedit ex passionibꝫ inor dinatis-a maxime inuidia a odij-a ꝫ est qđ dicit (Sz si zelū amarū) ꝛ inuidiā hñtes a dimicē (a ctēcōes sunt in cordibꝫ vr̄is) ꝛ intencōnes inferendi nocumentū ꝓximo (noli te gloriari) si deducatis ad effectū tanq̄ fitis sapiētes (a mēdaces esse adūsus veritatē) qr nō est vera sapi entia: sed magꝭ stultitia-Jdeo sub ditur (Nō em̄ ista sapīa descendēs) ꝛ a deo a quo est omne bo nū (sed terrena) inq̄ntum ꝓcedit ex cupiscētia oculoꝝ (animalis) ꝓcedēs ex concupīa carnis-(diabolica) ꝓce dens ex superbia vite-Jdeo dr sapia mūdana qr oē qđ ē in mundo vel ad ista tria-j-Jo-sed̄ (Que aūt) Hic ōñr describit² sapīa diuina siue a deo data a ordīata-Primo quan tum ad terminū a quo facit recedē qđ est malū cū dr-(Que aūt desur sum ē sapīa) ꝛ-a deo data (primuꝫ quidē pudica ē) ꝛ faciens recedē ab oī turpitudīe ¶ sed̄ quantū ad ter mīnū ad quē facit tendere q̄ est bonu do in q̄ quietat appetitus-qđ nota tur cū dr (pacifica) Tercio quantū ad vtilia p q̄ sapīa ꝓducit ad pacē-si ue finē vbi post recessū a corrupte la turpitudinis-primo occurrit boni q̄ in oībus modū habitū teneat-iō dr (modesta) sed̄ ut in hijs in quꝫ ipse sibi nō sufficit alioꝝ monitē acq̄escat-a q̄tum ad ꝫ subdit² (sua dibilis) a ꝫ duo ptinēt ad ꝫ q̄ hō pacē habeat in seipso-Sed vlterius ad ꝫ q̄ sit pacificꝰ etiā alijs-primo req rit² vt eoꝝ bonis nō repugnet-iō dr (bonis ꝛsentiēs)-sed̄ q̄ defectibꝫ p primi ꝓpatiat in affectū-a subueniat in effectu-a quantū ad hoc subdit (plena misericordia a fructibus bo nis) Tercio requirit ut defectꝰ alio rum emendare caritative satagat-hoc est qđ dicit (iudicans sine si mulacōe) ne-s-correctionē exerceat ex odio precedēti sub caritatis ostē sione-hec autē bonis pacificacō in se a cū alijs invia ē quedā pretibatō pfecte pacis in pātia-a sic ē finis sa pie ꝓput habetur in via-ideō subdit (fru ctus autē iustīe) ꝛ bonū ultimo eternа q̄ per iustīdā acquiritur-a in fruiti one beata ꝛsistit (in pace seminat)

qꝫ sicut semen obtinet fructū futurū
potētialiter a imperfecte: sic pacifica
tio in via de qua dictū est obtinz pa
cem eterne glē.

Capitulum Quartum.

(Vnde bella) Postq̄ beatꝰ ia
cobz monuit ne ꝓximo ma
lum inferat verbo: hic oñr i
ducit ad hoc qꝫ nō inferat facto: cuiꝰ
radicē volens prescindere: d(Vnde
bella) quibz infert nocumentū cor
pis (a lites) in iudicijs: quibz infer
tur nocumētū in rebz possessis (nō
ne ex cupiscentijs vr̄is) supp̄ talia
oriunt (q̄ militāt) & dñantur: (in
mēbris vr̄is) qꝫ mēbra mouent in
talibz malis a cupia ō dictamē re
cte rōnis (cupiscatis a nō hētis) qꝫ
frequr tales nō assequunt intentū
(occidit) inno cētes: (a zelatis) ho
mis inuidētes (a nō potestis adipi
sci) satisfactionē cupie vestre que
sp ad malū accendit (litigat a bel
ligeratis a nō hētis) replicatio est
eiusdē sm̄ie ad maiorē exaggeracō
nē (ꝑter qꝺ nō postulat) aliqꝺ a
deo presumētes obtinere qꝺ cupis
cētis vrā fortitudīe (petitis a nō ac
cipit) q: d: si aliqñ aliq̄ petit a deo
nō accipit: a subdit rō (eo qꝫ male
petatis) petendo ea q̄ sunt salutive
stre cōtraria: ut inimicia mortē: vel
possessionē vel aliqd hmōi: idō sub
dit (ut in cupiscentijs vr̄is insua
tis) & cupias vestras impleatis:
Insumo insumis ē verbū cōpositū
ab in & sumo: a sic insumē est int9
sumere qꝺ est cōcupiscentiā malā
adiplere (Adulteri) Supius btūs
iacobz docuit fideles bene se hīe re
spectu sui a ꝓximi: hic oñr idē facit
respectu dei. Et primo facit hoc vō
diuine bonitatis q̄ debet hoīes attē
here: secō vō e sue sanctitatis que de
bet recedentes ab eo terrere: ca: v:
Prima in duas: Nā primo monet
a mundo a diabolo recedere: Recess
sus em̄ ab vno contrario accedit acces
sum ad aliud: scda incipit ibi: Ap

ꝓpinq̄nte deo Circ̄ ꝑmū pri° monet
recedere a mūdo: secō a diabolo: ibi
Resistite: Prima in duas: qꝫ ꝑmo
monet relinquē mundū: secō induc
it scriptūrā ad suū ꝓpositū: ibi An
putatis: Jgit primo monet recede
re a mūdo & ab inordīata cupiscē
tia delectabiliū hꝰ mundi: d: (Adul
teri) a ꝓpa sponsa q̄ est lex diuina
sap: vij Exq̄siui ea a iuuētute me
a & quesiui ea sponsā assumere for
micarie adherētes: s: cupiscētie mū
dane: (Nescitis) q: d: bene dēretis
scire ex rōnis dictamine ea ex frequē
tiuobis facta āmonicōe: (qꝫ amici
cia huiꝰ mundi) s: inordīata adhe
sio i delectabilibz hꝰ mūdi: (inimi
ca est deo) qꝫ facit recedere ab ipso:
(Quicūq; ergo voluerit &c̄) hꝰ sequi
tur ex primo: a ptz: Consequēter in
ducit scripturā ad suum ꝓpositū di
cens (An putatis qꝫ inaniter dic̄)
q: d: hoc nō est putandū: qꝫ nō obti
net aliqꝺ falsiz aut superfluū (ad
inuidiā cōcupiscit spūs qui hītat
in vobis) Hec lrā dupliciter expo:
Vno mō de spū humano & sic legi
tur de p̄sūe & intelligit assertiue:
& est sensus qꝫ spiritus humanus
tendit ad inuidiā & ad tristiciaz de
bono alterius qꝺ inordīate cupis
cit: qꝺ ptinet ad amicitiā hꝰ mun
di: ut ꝑz ex predictis: & scōm hunc
sensū hec lrā accipit de genē ix: vbi
dicit Sensus em̄ & cogitatio cordis
humani ꝓna sunt in malū ab ado
lescentia sua. Aplī nāq; nō sp alle
gant verba scripture: sed frequr sēsū
tm̄ modo: & scōm hunc sensū qꝫ im
mediate subdit Maiorē aūt dat gr̄
tiā: dicit de alio spū: s: diuino Alio
mō legit dicta lrā interrogatiue &
intelligit negatiue (ad inuidiā cō
cupiscit spūs qui hītat in vobis):
q: d: nō: & est sensus (Spiritus) sā
ctus (qui habitat in vobis) qui da
tus fuit vobis in baptismo (nō cu
piscit) & nō facit vos cupiscere (ad
inuidiā) & nō inducit vos ad tristi
dam de bono ꝓximi qꝺ facit aīdia

hui⁹ seculi. a ſm hoc iſta trā ſumi² ex primo. ca. ſapie. Benign⁹ ei eſt ſpūs ſapie a ſic nō induat ad inui diā: ſed magis ad mutuā caritatē. ideo ſubdit (Maiorē autē dat gratiā) q dat bona ſpūalia q̄ ſunt maiora a meliora. a hec expoſitio videt melior q̄ prima. q magis cōtinuat trām. ut p̄z. a q in libris correctis puncta² interrogatiue mō dicto. a p ꝺ ſeqñs intelligi² negatiue (ꝓpter qđ). ⁊ ꝓpter maiora bona que dat ſpūs diuinus (dicit). ſ. ſcriptura p uerbio. iij. (Deus ſuperbis reſiſtit) denegādo eis grē bona (humilibus autē dat grām) nā humilitas ē de bita diſpoſitio ad eā. Hec em̄ littera hētur puerbi. iij. ſm trāſlacōem lxx. vbi noſtra littera habet. Ipſe deludet illuſores: a mānſuetis dabit grām. ꝓpter qđ ꝺcludit. (Subditi ergo eſtote dō) tanq̄ vere humiles ut det vobis grām ſuā; (Reſiſtite) Hic ꝺſeqñter monet a dyabolo recedere. Circa quod ſciendū q dyabolus eſt ſuperbus: ſm q dicit de eo Job. xli. Ipſe eſt rex ſup omnes filios ſuperbie Quanto autē aliquis eſt ſuperbior: tanto magis abhorret ſuperari. ꝓpter qđ dyabolus videns a liquē fortiter reſiſtentē dimittit eū temptare: timēs ne ab eo ſuperetur. ꝓpter qđ recedit ab eo ante faciem belli. Vnde dicit ambro. ſup luca; q dyabolus iſtare formidat. q fre quenti⁹ refugit triūphari a hoc eſt qđ dicit (Reſiſtite aūt dyabolo) viriliter repugnādo (a fugiet a vob) (Appropinquate deo) Hic ꝺſeqñter beatus iacob; monet accedere ad deū ratione ſue bonitatis que debet attrahere. q ab eo p̄cedit eſſe gratie a eſſe nature. Primo ergo inducit racōe primi. ſecō ratione ſecūdi. ibi Ecce nunc. Circa primū ſciendū q ad deū accedimus p dilcōem. dilectio vero dei includit dilectionē primi. ꝓpt qđ induat primo ad diligēdū deū. ſecō primū. ibi. Nolite detrahere. Dūa adh̄ in duas. q primo i

ducit ad dei dilectionē. ſecō ad q̄dā hōnia ad ipſā ꝺnexionē. ibi. Emundate Circa primū ꝺt (Appropiquate deo) q̄ appropinq̄tio termina² ad dilectō; q̄ ē vmo amātis cū amato (a appropinq̄bit vobis). bona grē ſue ꝺferendo a etiā augmētando ſ; ꝺtra bi videt qđ ꝺr. j. ioh. iiij. In hoc ē caritas. nō q dilexerim⁹ deū: ſ; q̄m ipſe p̄ior dilexit nos. Dicendū q dligere ē velle aliqui bo⁹. Si igitur ꝺſideret actū diuine dilcōis q̄ eſt in ipſo: p̄cedit oīa tpalia cū ſit eternus a ſic loquit ioh̄es in aucte inducta Si aūt ꝺſidere² h⁹ dilcōis effectū qui ē tpalis: ſic aliq̄d eſt p̄cedens ex pte dei a aliquid ex pte nris. Sicut em̄ deus influxu gñali ꝺuertit oīa ad ſeipſū ſicut ad finē vltimū ſcdm eſſe nature: ſic influxu ſpūali ꝺuertit humanā naturā ad ſe ſicut ad finē ſupnaturalē. a hic influxus ſpūalis non ē aliqua grā habitualis: ſed ē motio diuina ſiue inſtinctus q̄ mouet naturā humanā ad bonū meritorium: nec denega² aliqui q̄ diu ē i hac vita p̄ntis: ſed bonines diuiſimode ad hunc inſtinctū ſe hñt. q aliq̄ acq̄ſcūta ſequunt² a ſic ad grām habitualem de ꝺgruo diſponunt². quibus diſpoſitis deus dat grām habitualem per quā meritorie operan². Alij vero reſtūt inſtinctui diuino a ſic merito habitualis grā denegat. Patet igit² q diſpoſitio ad grām de ꝺgruo q̄ ē ab vie mō predcō p̄cedit collacōem grē habitualis q̄ ē a deo. a ſic dr. hic (Appropinquate deo a appropinq̄bit vobis) veruntn̄ hanc diſpoſicōē; de ꝺgruo p̄cedit diuinus inſtinctus ſeu motio ad bonū meritoriū. ad qđ nā hūana de ſe nō pōt aſſurgē. a ſic dicit ſalua tor Jo. vj. Nemo pōt venire ad me niſi p̄ me⁹ qui mi. me traxe. cū. et ſic p̄z q principiū meriti ſimpliciter ē a dō a nō a libero arbitrio (Emundate) Hic ꝺñr induc ad queda; aneria diuine dilectionis. d. (Emundate manus). ⁊ opa. (a purificate corda). quia qui diligit cordis mundiciam

ꝑter grām labioꝝ suoꝝ habebit amicū regē. puer. xxij. (Duplices animo) .v. qui prius fuistis duplices animo. nūc deo. nūc diabolo: nunc mūdo adhereādo (miſei eſtote) .v. statū miseri assumte recurrendo ad deū cuius ꝑpriū est miseria pcere (risus vī) p dissolucōem (in luctum uertat) p strictōem. Est ātē risus letitia exterior. gaudiū mentem respicit interiorē. vt sit mutaº integra: in facie. s. a mente (huīliamini in ꝺspectu dī) q̄ videt omnia quecūq; latētia. a nō solū in ꝺspcū hoīm qui tm̄ vident patētia (Et exaltabit vos) in cēlo vbi ē ꝑfecta dilectio (Nolite detrahere) .Hic ꝺcr inducit ad dilectionē ꝓximi: remouendo dilectionis impedimenta. ꝺ (Nolite detrahere alterutr) .p qđ infert fame detrimentū. a p hoc innuit oppositū. s. ꝺseruacōez bone fame ei9 augmentū qđ ē opus dilectionis ꝓximi (q̄ detrahit frī) ī ꝺcre. (ā qui iudicat frēm suū) eē malū ī corde (detrahit legi) q̄ ꝓhibet ℔ fieri. Leui. xix. (Nō eris susurro nec criminator in ꝑplo (a iudicat legē) facto desigñs eā esse malā. qr facit tanq̄ licitū qđ ipsa dicit illicitū. (Si aūt iudicas legē nō es factor legis) inobediēs ei ut superiori (ſ iudex) tanq̄ supior ipsi. qđ tñ ē falsū. idō subdit (Vnus ē ei legis. a iu) .s. deꝰ (qui pōt ꝑdere) trāsgressores. (a liberare legis factores (Tu aūt q̄ es q̄ iudicas ꝓximū) q. ꝺ. tu usurpasti dī officiū diuinū. Ad ei9 maiorē intellectū sciendū q̄ iudicare ꝓpa autoritate soli deo conuenit. hoibz autē ex diuina ꝛmissione: tā in foro eccleſiastico: q̄ in seculari. Ista tñ cōmissio nō se extendit ad ea q̄ sunt oīno occulta: sed diuino iudicio reseruant. De hīs aūt q̄ aliquo mō patēt vel ꝑ facta vel ꝑ signa possūt hoīes iudicare. Et ℔ pōt esse duplex. Vno mō cum ꝓcessu ad punitionē. a ℔ solū ptinet ad iudices. Alio mō sine tali ꝓcessu. a ℔ etiā ptinet ad alios hoīnes. Sciendū tñ q̄ iudiciū importat sñam firmā de aliq̄. Si ergo ꝓcedat ex cuidētia facti nullū est pcm̄. ut si q̄s iudicet alium homicidā q̄ vidit eū homicidium ꝛmittentē. Et idem videt si ꝓcedat ex vehementibz figmis. ut si q̄s videat solū cū sola. nudū cū nuda: in cubz lecto: misi appeat aliq̄d vnde possit ℔ excusari in toto vel in pte. ut ꝛsanguineitas multū ꝓpinq̄ficut ē matris ad filiū. vel infirmitas grauis. seu aliq̄ hmōi. a sic vidēs iudicat psonas esse fornicarias si ambe sint solute. vel adultere: si ambe vel altera sint ligate. Si āt ꝓcedat iudiciū ex ꝓbabilib9 seu leuibz figmis a ē iudiciū de gui pctō pcm̄ ē mōile. qr tale iudiciū est ō caritatē ꝓximi ex puerso affectu. si aūt nō fit iudiciū: vel sña firma: sed magꝭ suspicio. qr q̄s incipit dubitare de bonitate ꝓximi: sic ē veniale pcm̄: graue tñ vel min9 graue ſm maioritatē vel minoritatē suspicōis a ꝓbabilitate a leuitatis signoꝝ (Ecce) .Hic ꝺcr inducē ad amorē dei ex bonitate ei9 q̄ data cōseruat esse naturale inducēs ad hanc ꝛsideracōez: a remouēs oppositū. ꝺ. (Ecce nunc q̄ dicitis. hodie aut crastino ibim9 ꝛc) q̄ vīm esse a opari sit totaliter in trā dictōe cuz tñ nō fit ita. idō subdit (q̄ ignoratis q̄d fit in crastinū) .v. futuruz. qr deus poterit interim opus vīm a vitā subtrahere. ideo subdit. (q̄ est ē vita vrā) a rñdet (vapor ē ad modicū patens) .v. valde cito transiens. (ꝓ eo ut dicatis) .v. ꝓpter hoc debetis dicere tanq̄ coacti a veritate (si dñs voluerit a vixerimus) .v. preponentes suppositōem diuine voluntatis in omnibz factis vestris ex qua dependet vita a omnis operatio vrā. (Nunc autez exultatis in superbiis vestris) quasi diuino adiutorio nō indigetis (omnis exultatio talis malignа) .v. malo igne ignita. quia a demone ꝓcedens a ad ignē gehēne

P. v.

disponens: a maxime hoīes trātos
a scientes. ſm q̄ dr luce. xij. Seruꝰ
q̄ cognouit voluntatē dn̄i sui: a non
fecit: vapulabit multis. s. plagis. a hꝫ
ē qđ dicit (Scienti igit bonū facere
a nō facienti pctm̄ ē illi) a si sit bo
num nēcitatis eius omissio ē pctm̄
mōrle. si aūt sit bonū supererogacōis
pctm̄ est venialea aliqñ nullū.

Capitulū Quintum

AGite nunc diuites) Postq̄
beatus iacobꝫ induxit ad ad
hevendū deo ex ꝯsideratione
fue vomitatē. Hic oñr idē facit ex cō
sideracōe fue seueritatē q̄ maxime i
iudicio appebit. Sciendū tn̄ q illud
iudiciū fiet erit terribile malis: sic
erit ꝯsolabile iustis. Vñ sal. de ipso
loqñs lu. xxj. dixit aplis. Hijs au
tem fieri incipientibꝫ: respicite a le
uate capita vrā. v exhilerate corda
vrā. ut exponit grego. omel. pūa.
Ideo beatus iacobꝫ malis primo i
cutit iudicis terrorē ut a pctis reſi
liant. scdō iustis eius fauorē: ut ea i
sepabiliter adhereāt. ibi Patiētes
igit. Circa primū primo incutit ti
morē iudicis cupidis a auaris. di.
(Agite nūc diuites). s. vrās voluta
tes. a ē promica locutio: que est in
telligēda p ꝯtrariū. iō subdi. (Plo
rate vlulātes) Est aūt vlulatus cō
fusus sonꝰ qui ē signū magni dolo
ris (in miseriis vestris). v p miseri
is vūs (que aduenīēt vobis) in iu
dicio futuro. ut pz ex seqñtibus. et
subdit duplex causa. Prima est in
debita bonoꝝ tpalium ꝯgregatio a
ꝯseruatio cū dicit. (Diuitie vrē) na
turales. ut bladū in hōreo. a vinuꝫ
in cellario a hmōi. Conseqñr loqui
tur de diuitijs artificialibꝫ. d (Aurꝫ
a argentū vīm erugināuit). in ter
ra absconditū (a erugo eoꝝ in testi
moniū vobis erit). v ꝫ vos. (a man
ducabit carnes vras). v affliget q̄
erit causa afflictionis in gehenna:
post iudiciū. q̄ tunc anima auꝫ cor
pore affligetꝰ igne gehenne (thesau
rizastis vob irā). v aggregastis vob
dei vindictā. (in nouissimis diebꝫ)
tunc erit finale iudiciuꝫ. Conseqñr
pmit causā scdā q̄ est pauperuꝫ de
fraudatio cū dicit (Ecce merces ope
rariorꝝ vrōrum). rel (clamando cla
mant) vos accusando. Et sciendū q̄
tria sunt pcta que spāliter dicunt
clamare ad deū. s. innocētis occisio
gene. iiij. Vox sanguinis fratis tui
clamat ad me de terra. vicij contra
naturam ꝑpetratio. geñ. xviij. Cla
morꝫ sodomorꝝ a gomorreorꝝ multi
plicatus ē rel. a pauperꝫ defrauda
tio. ut dr hic (a clamor eoꝝ i aures
dn̄i sabaoth). v exercituū (introīt)
ad faciendā vindictā p angelos q̄
dicunt ei exercitus. q̄ sunt diuine
iustitie executores (Epulati estis)
Hic scdō incutit terrorē carnalibꝫ
a lasciuis. a hoc ordiate. q̄ diuine
prestant fomentū hmōi vicijs Dicē
igit (Epulati estis sup terrā) hꝫ est
in pñtivita (sed esurietis postea) sicꝫ
pz de diuite epulone q̄ positus i tor
mentis guttā aque nō potuit impe
trare. Lu. xvj. (a in luxurijs enutri
stis corda vrā) in illis delectando a
bene de luxuria loquit. post gulam
q̄ ministrat sibi materiā. q̄ semē
est de superfluo alimenti. ij. de aima
(In die occisionis) Hic tercio incu
tit terrorē crudelibꝫ a malignis qui
ex diuitijs suis a potētia mouēt pz
secutiōez iustis: eo q̄ sunt dissimiles
eis. ſm q̄ dicit sapi. ij. in psona co
rum. Circūuenīam9 ergo iustū q̄n
inutilis est nobis rel. ideo dicit (In
die occisionis rel). v tpe primitiue
ecclesie. in quo fideles ducebant ad
iudicia. a occidebant sine sui resistē
tia. a sic pmit hic singulare p plu
ri cum dicit (occidistis iustū). vi
stos. qđ freqñter fit in scptura. Ali
qui autē exponūt hoc de occisione
xpi qui dr iust9 anthonomatice. q̄
nō solū est iust9 formaliter: sed etiaꝫ
effectiue alios iustificādo. nec obsi
stit suis occisoribꝫ: cum tn̄ possit resi
stē (Patiētes igit) Conseqñr ꝯsolat

iustos ne in tribulationibz deficiāt a primo inducit eos ad pacīam-secūdo ad reuerentiā dei-ibi-Añ oīa-Circa primū dicit (Patiētes igitur estote frēs) in tribulationibz (vsqz ad aduentū dñi) q̄ reddet vobis laboris vr̄i mercedē-a ponit exemplū d-(Ecce agricola expectat) vsqz ad tps debitū (patienʒ ferens) laborez in cultura terre sue-(donec accipiat tpaneū)-v-primitiuū fructū Terra ēm promissionis de q̄ loquit reddit duplicē fructū in anno-s-in apli-a septēbri (Patiētes estote) repetitō ē premisse sñie ad maiorē impssionē (Nolite ingemiscē frēs in alterutrū) videtes mutuas penas ꝙ magis ꝛfortate alterutr̄ ad fortiter tolerandū-sic sex frēs cū mrē videtes cruciatū p̄mi: inuicez se hortabant fortit mori-ij-macha-vij-(ut non iudicemini)-v-damnemini:sed permutuā querelā a tuctū iurgantiū p impacīaz (ecce iudex)-s-xps-(añ ianuā assistit) ad vos roborandum velociter a premiandū-a inducit ad ꝙ exemplū sanctor̄-d-(Exemplum accipite frēs exitus mali)-s-quātū ad malū pene a nō culpe-q̄ predosa ē in ꝛspectu dñi mors scōr̄ eius-puer-exv-(a longanimitate) i expectacōe p̄missi (a laboris)-quotidiani (a pace) in adūsitate (ꝙbatum) vobis datoz in exemplū: ad talia sustinendū (q̄ locuti fūt in nomine dñi) ꝛstant ꝛtēptis pscutiōibus q̄s ꝙp ꝙ passi fūt-sic pz de michea-zacꝫ-ysaya-ihereminaa plūrz aliis (Ecce būficam9 eos)-v-beatos dicim9 (q̄ sustinuerūt) tribulacōes patient-Et inducit duo notabilia exēpla-d-(Sufferentiam iob audistis) q̄ exēplar pacīe datus ē vobis (a finē vidistis dñi) q̄ in sua passione sustinuit dolorē acerbissimuz patiētissime-dicit (vidistis) q̄ mīti adhuc viuebāt qui passionē dñi ihū xpi viderāt (qm̄ misericors est dñs) in affectu (a miserator) in effectu-Ex maxima ēm dei misericordia

apposuit ꝙ daret nobis filiū suū in redēptionis nrē pretiū a fortitudis exemplū (Ante oīa) Hic oñr inducit fideles ad dei reuerentiā-a hoc in quatuor-primo in iuramēti detrimentō-secdō in feruēti deuocōe-ibi-Tristat aūt-tercio in sacrā suscepcōne ibi-Infirmat̄ quarto m ꝙrim correctōe-ibi-Frēs mei-Circa primuz dicit (Añ oīa frēs nolite iurare) v-nō ꝓponatis iuramentū oībus verbis vr̄is a primissis-hꝫ dicit ad removendū errorē illor̄ qui dixerūt iuāmentū esse frequētandū: eo ꝙ dicit deutro-x-Dñm deū tuū timebis a illi soli seruies-ipsiq̄ adhereb̄is-iurabisq̄ in noīe illi9-ꝙr̄ qđ dixerunt ꝙ frequētatio iuramēti facit ad reuerentiā dei-a sic ē exercēda-Sed hꝫ pz falsū p dictū xp̄i matꝫ-v-Ego aūt dico vobis nō iurare oīno tē̄-a per dictū beati iacobi in hꝫ loco-hoc etiam pz per rōnem-q̄ illud qđ nō requirit̄ nisi ad subueniēdum defectui nō ē p se appetēdum seu frequētandū sicut pz de medicina q̄ nō querit nisi ad subueniendū infirmitatia sic ē de iuramēto-q̄ nō querit nisi ad subueniēdū defectui q̄vn9 hꝫ nō credit alteri-im q̄ casu subuenit̄ p iuāmentū in quo inducit̄ veritas dei in fallibilis in testimoniū in se-sicut eū iurat̄ p deū vel in aliqua creatuā inquantū relucet i ea veritas ei9 ut p celū q̄ thron9 dei ē vel p terrā q̄ scabellū pedū eius est-matꝫ-v-Jurare p creaturā vero ꝑm se ē illicitum-a sic pz q̄ iuramentū nō ē inducendū nisi in casu i quo ē nēcarium ad ꝛfirmationē veritatis a sic intelligenda est autoritas inducta deutrono-x-In tali ēm casu iuran dū est p nomen dei a non p nomīa ydoloz-ꝑm q̄ dr̄ exo-xxiij-Noīa deoz extraneoz nō iurabis-q̄ per ea nō est ꝛfirmanda veritas-hoc ei ptinet ad infidelitatē tē̄ (Sit autē sermo vester) extra casū predictū (ē est-non nō) simpliciter veritatē affirmando a negādo falsitatē (ut nō

ſb iudicio) ⁊ dāpnacōe (dedarat) ex frequenti iuracōne cauendo ī falſam fidē Eccle. xxviii. Vir multum iurās replebit iniquitate (Triſtatur) Hic ꝓſeqūter inducit ad dei reuerentiā in feruenti deuocōe dicēs (Triſtat quis in vobis) ⁊ patifac addiā que ē quedā triſticia in obſeqūs diuinis (oret equo animo a pſallat) ⁊ nitatur ſpūm erigere ad orandū deo deuotea ſecrete. ideo dr (oret) q̄ publice (a pſallat). Oro em̄ a pſalmodia ſunt ꝺ dictā triſticiā optima remedia (Infirmatur) Hic ꝺn̄r inducit ad dei reuerentiā ī ſumpcōe ſacramenti. a ꝑmo facit ꝑ poſitū. ſcdo declarat q̄ dā dictū ibi Multū em̄. Primū facit in duplicē ſacrō. ſ. vnctionis extreme. a pn̄e Quantū ad primū dicit (Infirmatur q̄s in vobis) infirmitate ꝺ qua ꝓbabiliter dubitat mori. nā iſtud ſacramentū ē exauntiū de hac vita. (inducat preſbros ecc̄ie tē). Licet iſtud ſacramentū a xp̄o fuerit inſtitutum: tn̄ ꝑ beatū iacobū fuit hic expreſſius publicatū (Et orō fidei ſaluabit infirmū) corpaliter a ſpū aliter. ideo ſubdit. (Et alleuiabit eū dn̄s) ab infirmitate ſi expediat ei (a ſi in peccatis ſit) venialibꝫ (remittent ei) virtute huiꝰ ſacrām̄ti Conſeq̄nr inducit ad reuerenter ſumendū pen̄itēcie ſacramentū: quo remittunt pcta mōrtalia dicens (Cōfitemini ergo alterutr) Ex quo ꝓ q̄ ꝺfeſſio non ſolū debet fieri deo: ꝫ etiam hoī. Vndea in lege veteri ſacrificia q̄ offerebant deo ꝓ peccatis offerebant ꝑ manū ſacerdotis (Et orate pinuicē) nā ꝺfeſſor tenet orare ꝓ ꝺfitēte a econūſo (Multū em̄) Hic ꝺn̄r declarat quoddā dictū. ſ. q̄ oratio ſit magne efficacie. q̄ dixerat q̄ valet ꝺ tra triſticiā ad dei reuerentiā in ſacramentoꝝ pceptōne. ideo dicit (Multū em̄ valet dep̄catio iuſti) nā ecōtra de iniuſto dicit eccle. xv. Nō eſt ſpeciosa laus ī ore peccatoris (aſſidua) nā vna deditionibꝫ que faciunt orō em̄ ſemper exaudibilē eſt q̄ ſit ꝑſeuerās. Alie vero due q̄ ſit piacꝫ ꝑ ſe (Heliseus) hō erat ſimilis nobis paſſibilis) nā timore mortis fugit a facie iezabelis. iii. Re. xix. (a orōe oranit ut nō pluveret). iii. Re. xvii. (ſuper terram). ſ. iſrl. Nā ꝓpter maliciam achab fuit illa plaga inducta ut dictū fuit ibidē (a rurſū oranit a celi dedit pluuiā. iii. Re. xviii. (Patres mei) Hic vltimo inducit ad dei reuerentiā in fraterna correctōe. que ē actus dilectionis p̄mi. a per oēs ordinat ad dilectionē a reuerentiā dei. d. (Si q̄s ex vobis errauerit a veritate) fidei vel moꝝ (a quis conuerterit eū) ab infidelitate ad fidē vel a vicijs ad virtutes (ſaluabit animā eius a morte). ſ. culpe a geheme (a operit multitudinē peccatoꝝ) ut nō videant a deo puniēda pena eterna a ſic ab eo recipiet in gīa. ad quā nos p̄ducat qui cū patre a ſpūſancto viuit a regnat in ſecula ſeculoꝝ Amen.

Poſtilla fratris nicolai de lira ſuper iacobū finit.

Inc̄piunt addicōes ſup eundē

In capitulo primo vbi dicit in poſtill. De gaudiū. v. celeſte gaudiū

Additio.

Ratio autē hꝫ dicti. omne gaudiū eſtiate fidēs tē. declarat in gloſa. vbi ſic. Nō eſt xpiane dignitatis in tpalibꝫ exaltari: ſed potiꝰ deprimi. mali nihil hñt in celo: boni nihil in mūdo ſed ſpe illiꝰ boni ad q̄ intendit q̄ quid in via ꝓtingat gaudere debetis hec in gloſa.

In eodē. ca. vbi dicit in poſtilla. Sit aūt oīs hō velox ad audiendū

Additio.

Licet hꝫ q̄ ꝺr Sit aūt oīs hō velox ad audiendū. tardꝰ ad loquendū: ſatis ꝓprie intelligatur de auditu a docentea huiuſmodi: tamē videtur etiam hoc documentum

se extenderet ad alias collocationes humanas: in quibz hō prius debet audire q̄ loq̄. Juxt illud pū. xviij. Qui ante rñdet q̄ audiat stultū se demerāta confusione dignū. a hī exposito magr cōcordat ire seqñti cū dicit. et tardo ad irā Ex locutionibz ei mordi natho fuerit ira puocari: magr q̄ ex hīs q̄ hs se ingerāt ex officio doctoris

In eodē. ca. vbi dr in postill. In speculo in quo videt vmbratice imperfecte.

Additio.

Super illud. Hic cōparabit vir o sideranti vultū natiuitatis sue in speculo Glosa sicut talis cōsiderās nō vem: sed solū vmbrā videt sic ille qui habet solū vmbrā verbum nō corp9 operis:

In. ca. ij. vbi dr in postill. Quicū q̄ autē totā legē seruauerit: offendit autē in vno.

Additio.

In hoc q̄ dicit aplūs. Quicūq; offenderit in vno factō ē oīm reus: nō videt loq̄ de pena dampni tm̄ cū de distinctione inter penā dampni et penā sensus nulla fit mētio in hō loco: nec in precedētibz: nec in seqñtibz. In hō etiā sequit Qui em̄ dixit nō mechaberis a nō occides: non hoc nec innuit talis distinctio. Vñ expositio postil. de hō qđ dicit Qui offenderit in vno ꝛc nō vide2 ppria seu hoc sonat: licet qđ presuppomit vez sit. Et ideo alr vide2 dicendū. Ad qđ saiendū q̄ precep̄ diuīe legis presertim q̄ obligant ad sp̄a p sp̄. de quibz hō agit copulatiue sunt intelligēda: sic q̄ ad oīa seruāda oēs obligant2 vñ q̄ in vno offendit manifestū ē q̄ nō oīa seruat: ad quoz oīm obseruatiōz tenet2 Et ideo factō ē oīm re9. v. re9 tā q̄ ille qui nō oīa seruauit ut tenet2 Et hō videt dicere glo. vbi sic. Reus ē apd deū qui nihil dimittit impunitū qui scit qm̄ nēcariam legē dederit: qui negligit mandatū credidit illud maniter a dō datū. Nec i glosa. Ex quo hētur q̄ qui offendit in vno: oñdit suo facto hō esse nēcariam totā legē. a sic toti9 legis ē re9 Et notandū q̄ beatus iacobz in hō docet ō falsā doctrinā phariseorū q̄ legē diuinā falso interpretātes omnim̄ tenēt q̄ ille qui plura māndata nūo seruat: a tm̄ in paucis trāsgredit nihilominus ē iust9 apud deū: eo q̄ deus dicūt iudicat hoiem sm̄ plalitatē vel paucitatē meritorū a demeritoz ita q̄ ille q̄ plā opa meritoria fēt etiāsi pauca aliq̄ nūo de meritoria postea omittat: nō ppt hō ē iniust9 apud deū. qđ manifeste ponit ra. mo. in suo deutro. in ti. dist. prima de pēna. a sic tenēt alij omnim̄. q̄ quidē doctrina falsissima ē a erronea. Legit em̄ deut. xxvij. int maledictiones q̄ ibi ponunt ō trāsgressores legis vltima Maledict9 qui nō pmanet in sermonibz legis h9 nec eos pficit Ex quo p; q̄ p trāsgressionē vnius9 precepti nō pficit lex. a sic incurrit illa maledictio. Itē habet expressiū9 ezech. xxxiij. vbi sic etiam Si dixero iusto q̄ vita viuat a cōfessus in iustitia sua fecerit iniquitatē oēs iustitie ei9 obliuioni tradēt: a sic p; q̄ pharisaica doctrina in hō sic i alijs q̄plūmis deuiat a veritate sacre scripture. a de hō docet nos aplūs in dictis verbis: ut predictū ē ꝛc.

In eodē. ca. vbi dicit in postilla. Superexaltat aūt mia iudiciū ꝛc

Additio.

Hoc qđ dia2. Superexaltat autē misericordia iudiciū. aliter et magis ppie exponit in glo. vbi sic Supponi2 mīa iudicio. q̄ iudicium qđ est cū mīa p ipsam misericordiam emendabilius ē a magr placet Hec i glo. Hz aūt postil. allegat de ra. sa. est vna de iniq̄tatibz talmudicis quibz irritū faciebāt mandatum dei ppter traditiones suas ut largius fuit dictū in additione super ysa. xxxiij. a zach. v.

In capitulo quīto vbi dicitur in postilla Donec accipiat tempora num ꝛc.

Additio.

Qn memini legisse de terra p missionis q̄ duplicē fructū in anno redderet. nec de hoc amenda² dentro. viij. vbi de alijs ptinentibz ad fertilitatē seu fructificacōez terre laudatur. Multi etiam pegrini ibi trāseunt qui h̄ nō referūt. h̄ autem q̄ dic² Donec accipiat temporaneū a serotinū pōt intelligi de h° q̄ amuniter ōtingit in omnibz regionibz. s. q̄ aliqui fructꝰ eiusdem speciei remūt magis tēpestiue q̄ alij. quoꝝ primi dicunt tpanei. sc̄i vero serotini.

Addicōes sup iacobū sumunt.

Incipit postilla sup epl̄as canonicales petri.

Petrus apl̄s). Hec est secunda ps principalis h9 libri. in qua ponuntur epl̄e bū petri. et diuidit in duas: sm duas eius epl̄as. Epla vero prima in tres ptes diuidit. s. in prefationē. pscucōez. a conclusionē. sc̄da incipit ibi. Benedictus. tercia ibi. Per fil uanū fidelem ꝑpetuē. In prefatione primo describit psona salutans a h̄ ex noīe cū dic² (Petrus) Primo em̄ vocatus fuit simō. h̄ postea cognoīatus petrus. a petra q̄ est xp̄s ꝑpter fidei firmitatē. Vnde dic̄ aug⁹. In oībus ardentissime fidei īuenit petrus. Et ex officio cū subditur (Apl̄us ihesu xp̄i). Secundo describunt psone salutate cū dicitur (electis). s. a deo ad fidē catholicam (Aduenis) aduene dicebant illi q̄ de gentilitate conuertebātur. a illis vide² beatus petrus specialit scribere (dispersionis). i. exñtibus extra terrā iudee. q̄ p̄z ex hoc q̄ subdi² (Ponti galathie &c.) a noīat ista loca q̄ situan9 p quē scripsit qui ē situs fortitā volebat ire ad illa loca ad cōfirmandū fideles: eo q̄ ibi fuerat in predicacōe cū paulo ut p̄z in actibz apl̄oꝝ (sm p̄sciam) istud refertur ad illud q̄ s. s. dr electis. h̄ em̄ electio includit aliq̄d eternū. s. scire a velle diuinū. a quantū ad h̄ dr (sm presciam dei p̄is) a accipi² h̄ p̄scia p p̄destinacōez. q̄ includit ē aliq̄ tempale. s. collationē grē in p̄nti. a glorie in futuro. a quantū ad hoc dr (In sanctificacōe spūs) Talis em̄ sanctificatio appropriat spirituiscō (in obedientiā &c.) i. per obedientiā (ihesu xp̄i) qui fuit obediens vsq; ad mortē. mortē autē crucis. phik. ij. Ab hac aūt passione h̄nt efficaciā sacramenta noue legis: que sunt instrumēta nostre sanctificationis. Tercio describunt optata bona cū dic² (grā vobis) in p̄nti (a pax) in futuro (multiplicetur) q̄ tunc quietabi² totus hōmis appetitus. (Benedictus). Hic incipit p̄secutio siue tractatus in quo beatus petrus informat fideles. Et primo gñaliter quantū ad oēs. secō magis specialiter quantū ad aliquos status spūales. ibi Serui subditi estote. post medū. ij. cap. Prima ī duas. q̄ primo informat fideles de spūali regeneracōe. secūdo de renatoꝝ educatione. ij. capitulo. Prima adhuc in duas. q̄ primo describit de regenerationis beneficio ad quod vocatur. secō renatos admonet mūdiciā exhortat. ibi. ꝑpter q̄ sucūcha. Prima adhuc in tres. q̄ primo vocatur de regeneracōe baptismali. secō rñdet tacite questioni. ibi. In quo exultabit. tercio ꝑpositū cōfirmat oraculo ꝓphetali. ibi. de q̄ salute. Circa primū sciendū q̄ beneficium regeneracōis baptismalis est omune fidelibz cunctis ꝑpt q̄ de h̄ beneficio regratiat beatus petrus ꝑ sea alijs. a ut eos inducat ad similes grārum actōes. Dicit igit (Benedictus de9) quātū ad totā trinitatē. (a p̄) quantū ad p̄is p̄sonā (qui sm magnam miam) a nō sm merita nrā. (regenauit nos) i. ī sacramento baptismi per q̄s efficimur filij dei adoptiui (ī spē viuā) i.

certam (per resurrectionē ihesu xpi ex mortuis) p quā habemus certitudinē future glorificationis qz cū essē passibilis homo sicut a nos ad vitā immortalem resurrexit. et qz filij adoptiui habent ius in hereditatis ptīcipatione. ideo subdit. (in hereditatē) ⁊ ad sequendū hereditatē (incorruptibilem). nam hereditas celestis nunq̄ deficit (a incōtaminatā) qz mihi immundū recipit (immarcessibilē) nā suum decorem nunq̄ minorauit. sed qz nō omnes renati p baptismū hāc hereditatē sequunt. sed solū pseuerantes in bono. scīm qz dicit matth. x. Qui aūt pseuerauerit vsq; in finem: hic saluus erit. ideo subditur (Cōseruata; in celis) nō omnibz renatis: sed (in vobis) ⁊ pro vobis. (qui in virtute dei custodimini) perseuerātes in bono: que perseuerātia principaliter est a deo p fidem caritate formatā. (in salutem) .s. sequendam (paratam revelari in tempe nouissimo) ⁊ in finali iudicio. Tunc em̄ revelabit manifeste. nā electi apparebūt glōsi in anima a corpore (In quo exultabitis ꝛc̄) Hic inter beatus petrus rīdet quidā tacitā questionē que posset ex predictis oriri. nā ex hoc qz dictū est baptisatos esse filios dei adoptiuos a coheredes regni celestis: posset aliquis infirmus fidelis quere. Igit quomō dimittit nos deus filios suos tot a tantas tribulacōes sustinere. nā in ecclesia primitiua credētes sustinebāt multas tribulacōes. Ad qd rīdet btūs petrus dicēs. qz ls nō est ad maturū credentiū: sed ad bonū eorū. sicut autum in fornace pectū inde nō detei orat: sed purius a melius efficit. a ls est qd dicit (In quo exultabitis) et. naliter (Modicū nūc si oportet contristari) temporaliter (in variis temptationibz) pīsecutionū in rebz possessis. aut in amicis. vel etiā corpi bus ppriis. Omnes em̄ pene temporales modice sunt respectū eternitatis (ut probatio fidei vre) in tribulacōis fornace. (inueniat) ⁊ cedat vobis (in laudē a glām) sempiternā (i revelacōe ihesu xpi) ⁊ tpe iudicii: in quo manifestabit glām electorū. vt predictū est (quē nō videntes diligitis) Licet em̄ aliqui adhuc viuerēt qui humanitatē xpi viderāt: tñ ei9 diuinitatē nō viderant de q̄ ē fides. Ideo subdit (In quē q̄ nō videntes nūc creditis) fide formata caritate. q̄ facit credentē dignum vita beata Ideo subdit (Credentes autē exultabitis ꝛc̄) a pz lrā ex predictis. (De q̄ salute) Hic ostēdit principaliter confirmat predicta oraculo pphetali. d. (De q̄ salute) fienda p xpm (exquisierūt atq; scrutati sūt pphe) nō naturali lumine aut vōce: sed supnaturali illustracōne (in qs vel q̄le tpus) .s. xpi ministerū impleret tpe pphe quinq̄ vel longinq̄. a si impleret tpe pacifico vel belli coso. de tro qz em̄ pphetauerūt. nā gen. xtix. prīarcha Jacob pphauit qz esset implendū tpe q̄ deficeret regnū iudee. d. Nō auferet sceptr de iuda dux de femore eius donec veniat qui mittendus est. Silr pphauerunt qz tpe pacis esset implendum psa. lxxi. Et conflabūt gladios suos in vomeres a lanceas suas in falces. xps ei oībus regnis pacatis sub impio romanorū natus ē. tu. ii. (Spūs xpi) q̄ loqbat in pphis qui dr spūs xpi sicut a pūs. qz procedit a pīncipio filio (p nūciās eas q̄ i xpo sūt) ipletē (passiones a posteriores glas) sic pz psalmū. vbi multiplr loquit de passione xpi a glificatione ipsius in fine. cadit tñ passiones a glas in pluralī. qz nō solū est passus in se: sed ēt in mēbris suis. sicut eius gla derivatur ad mēbra. (quibz revelatū est. qz nō sibi ipsis) misterium em̄ xpi qd fuit eis revelatū nō fuit eorū tpibus adimpletū sed tempe xpiano rū. ideo subdit (vobis āt ministrabāt) prenūciando futura (q̄ nūc nūciata sūt vobis) ipleta (p eos q̄ euāgelisa. nobis) ⁊ predicauerūt euangl

spūsancto de celo missō)-in signo visibili in die penthecostes-tunc ei fuerūt illuīati a stantes effecti ad predicandū euangeliū in omnibz linguis ꝓpter qđ eis nō min9 credē dū est q̄ ꝓphetis-q̄ oēs spūs locuti sunt: immo magis inquantū per eundē spm̄ fuerūt magis illuīati (in quē desiderāt angeli ꝓspicere) ¶ Nā eadē evisio a fruitio truū psonarū-Jstud tñ desideriū nō importat expectacōez nō hīti: sed otinuacōz habiti (Propter qđ) Hic oñr induat renatos ad mundiciā vite-a pmo ponit suā monitionē-secdō induat ad ꝟs multiplicē vōem-ibi-Et si patrem-Circa primū dicit-(Propter qđ)-v-q̄ estis filij dei p adoptionē: ut predictū est (Succincti lumbos mentis vrē)-v-casti corpe a mente (sobrij) invictu a vestitu (a pfecti) in oi virtutis actu (sperātes in eaz q̄ offert vobis grām)-v-sperate ad oñdam gl'am q̄ est grā osūmata-q̄ offert qñ grā in pñti daf q̄ est arra gl'e (in revelacōez ihu xp̄i)-v-per eius revelacōez qñ apte facie ad faciē videbit (quasi filij obedictie) in mandatoz dei adimplecōe (nō configurati)-v-non oformati (priozibz ignoratie vre desideriis)-v-carnalibz vitiis quibz eratis dediti antеq̄ de tñbris ignoratie vocati essetis ad lumē fidei (sed ꝟm eū q̄ vocauit vos scūm) ut ei oformemini-ꝓpt̄ qđ sb ditur-(ut a ipsi sancti in omni conuersatione sitis) imitantes eum p ut potuit (q̄m est scriptū) leui-xix (Sā eritis etc̄ Et si prem) Hic oñr induat ad suū ꝓpositū multiplicē vōem-Prima accipit ex dei timore q̄ facit ab immūdicia recedere-pū-xv- Timore dedinat oīs homo a malo-d-(Et si prez invocatis eū) a accipit hic sp q̄-q̄ fideles invocant deū tanq̄ prem suū (q̄ sine personar acceptione iudicat in equitate iustitie ꝟm vnuscuiusq; op9) reddens ei penā vel premiū ꝓpt̄ hoc ē magis timend9 (in timore etc̄) iungat sic ītā (conversamini tpe incolatus vestri)-v-tpe pñtis vite-(in ho re) q̄ facit offensā dei patris cauere (Scientes) Hic ponit scdā rō q̄ ac apit ex duōis valere-q̄ p3 ex ꝟs q̄ re dēptus est tanto precio-s-sanguine xp̄i precioso-ꝓpter qđ non debet se pretipendere vicijs carnalibz macu lando Vnde dicit hugo lib-de arra sponse-Amplius mihi esse vilis nō debeo-q̄ tantū deo placui: ut mori p me eligeret: ne me ptereat-idō dr (Scientes q̄ nō corruptibilibz etc̄) (de vana vrā cōuersacōe pzne traditis) Conūsi em̄ de gentilitate a parentibz erāt informati p dolis seruire qđ ē valde vanū-nā p dolū nihil est-j-corr-r-Sicut ouersi de iudaismo erant informati a pentibz spū alibz-s-sacerdotibz velinq̄ mandata dei ꝓpter traditiones hominū-ut hētur matb-xv-qđ erat etiā valde matū-Pōt etiā hoc intelligi de cerimonijs ve legis q̄ dicunt vane-tuq̄ nō oferebāt grām-tum q̄ cessauerūt in morte xp̄i quantū ad obligacōez-(precogniti quidē añ mū di institucōez) nā ab eterno misterium xp̄i fuit preordiatū a deo (ꝓpt̄ nos) -v-ad vtilitatē vrāz-(q̄ suscitauit eū a mortuis) Suscitatio vere xp̄i licq̄ facta fuerit a tō trinitate: attribuit tñ patri-sicut a potētia per quā facta ē-(a dedit ei gl'am)-s-corporis: in sua resurrectōe-nā ab instāti cōceptionis habuit gl'am aie (ut fides vrā a spes) de būtudine osequēda-(esset in deo)-v-ab ipso recipienda (Animas vestras) Hic ponit ratio q̄ accipit ex fraternitatis amore-qui turbatur qñ aliquivis eiꝰ se maculant: que alij abhorrēt ideo dicit (Animas vestras castificantes)-v-vosmetipsos: totū a vigilanti pte noiando (in obedictia caritatis)-v-ex caritate mandata dei seruando-in quibz phibet a dulteriū a etiā cupiscētia vxoris aliene (in fraternitatis amore)-v-fit vere fides in fide-(simplici corde)-v-sine

plica dolositatis seu falsitatis (mu
cem diligite attenti?) qz si homo di
ligit fr̄em suū carnalem quātoma
gis debet diligere spūalez fratrē su
um (renati). Hic ponit quarta ra
tio que accipit ex origimis honore
Homo em̄ attendēs nobilitatē sue
origimis etiā sc̄m carnē abhorret
vicijs fedare eā. a multomagis de
bet abhorrere fedationē sue spiritu
alis origimis que incompabiliter
est digmior. a hoc est qđ dicit. (Re
nati nō ex seie corruptibili) debetis
supplere vosmetipsos castificare. Vñ
refert ad id qđ predixit. Aias vrās
castificātes (p verbū dei viui) ex ps
sum in sacrō baptismi: in quo fit
regeneratio. Accedente em̄ verbo ad
elementū fit sacramentū (a pm
tis in eternū) in suo effectū. Car
em̄ baptismalis ē indelibil
etiā ibi data ē arravite e
ois ca. ut se) a b̄ accipi
ea. per qđ oñditur
carnalis origimis
spūalis (Hoc est
euangelisatuz in
Nā primo pred
tismalis. a pos

Capitulu

quibz infertur nocume
eius fama q̄ est preci
(sicut modo gemi
biles sine dolo) R
baptismū debēt
tibz quantū ad
tum ad igno
te). s. facti
dr̄ prim
in xp̄o
n

dei templū-qz in eo ha
s-a sacerdos a hosti
ulit semetipsū deo
undi-sic fideles ei
m9 vel templuz
in eis p grām-
hostia inquā
p deuocōez
i² (offerē
nales-
dō

duxit fideles ad pfectōez oñr am-
hic oñr inducit eos ad h9 pfectōis
diffusionē-tunc eiñ dr aliq̄d pfectū
cū pōt alterz facere quale ipsū est-
iiij-methz-a primo inducit ad hāc
diffusionē faciendā verbo predica-
tionis-scdō exemplo sacre conuersati
onis-ibi-Carissimi- Circa primuz
dicit (Vos aūt genus electū) supp
estis p baptismū in q̄ facti estis fi
lij dei adoptiui-a p oñs de genē eoz
(regale sacerdotiū)-vel formati xpō
qui ē vera sacerdos fm ordinē mel
chisedech-q̄ fuit rex a sacerdos-ge
ne-xxiiij-a sic ē de veris xp̄ianis q̄
fūt reges p subiectionē passionū a
sacerdotes p orōnis deuote sacrifi-
cū-iō dr apo-v-Fecisti nos dō nrō
nū a sacerdotes ☩-(Gens scā)
baptismū lauata a mundata-
cōfitiomis) precōso sanḡne
ictū est-ca-precedēti (ut q̄
mūcietis) verbo sācte
q̄ de tenebris) igno
uit in ammirabile
i a grē-a finalit
i aliqñ nō ꝑplus
Dec autē scriptu
imo a intelligi
one gentium
bitē-a hic ī
st in prima
etrus vitā
uersis
icebā
latrie
plis
sta

uersationis. scdm̄o per exemplū debite subiectionis. ibi. Subiecti estote. Circa primū dicitur (Obsecro vos tanq̄ aduenas a pegrinos) a ciuitate celesti. Heb. xiij. Non em̄ habem9 hic manentē ciuitatē. ꝫ futurā inquirim9. ideo pegrini sum9 (abstinere vos a carnalibz desideriis) Pegrini em̄ nō querunt in deliciis manere. sed festināt ad pātriam trāsire. a ꝫ potissime ꝛpetit predicatoribz. scdm̄ q̄ dicit apostolus pricipe. ix. Castigo corpus meum. a in seruitutē redigo. ne forte cū alijs p̄dicauerim. ipse reprobus efficiar. deuict9 a delicijs carnalibz ideo subditur (qui militāt aduersus aīaz) a culmine virtutē ipsam deijciendo (uersationē vrāz inter gentes habentes bonā) nō ad laudem ꝓpriam sed ad dei gl̄am a ꝓximi edificacōz Ideo sequit (glorificent deū in die visitationis) diuine gratie. eos ad fidem conuertēdo (Subiecti) Hic cōsequent̄ inducit eos ad dandū exemplū debite humiliationis que ē fūdamentū a custos oīs virtutē dicēs (Subiecti estote) vera humilitate. (omni humane creature ꝓpter deū) inquantū eius imago relucet in ea. a potissime superioribz psonā dei representantibz. ideo subdit (Siue regi) tāq̄. a sequit (ad vindictā malefactoꝝ) sicut sūt extirpatores vitiorū a obseruatores virtutū. ꝓpter q̄ dis debet̄ hōr qui exhibend9 ē alicui vō nevirtutis in seruel in alijs. ut dūz ē supra iacē. ij. (q̄ sic ē voluntas dei) quā implere debetis. (ut bñfacientes obmutescere faciatis tāq̄) q̄ per ꝫ ab eis auferet̄ materiā loquendi de vobis (quasi libei) ꝫm veritatē q̄ est libertas a vicijs (a nō quasi velamen hñtes malicie libertatē). q. d. Libertas vrā sit ad bonū a nō ad malū. q̄ dicit ꝫ aliquos qui dicebant se esse liberos a tributo. eo q̄ erāt filij dei p baptismū. q̄ nō est verū. a sic vēl dēdo illud q̄ debebāt dūs tpalibz omittebant furtū. (ꝫ sicut serui dei). qui reddūt vnicuiq̄ q̄ ē sibi debitū. Math. xxij. Reddite q̄ sunt cesaris cesari. a q̄ sunt dei deo (Omnes honorate) inquantū relucet in eis imago dei (Fraternitatē diligite) q. d. Licet oēs sint caritate diligendi. tñ spāliter xp̄iani q̄ sunt frēs vri ex xp̄o a ecīa fīcaūos regenerati (deū timete) timore filiali (regē honorificate) inquantū gerit psonā dei (Serui) Postq̄ beatus petr9 informauit oēs gnāliter. Hic ꝑticularizat exēplificat in aliquibz statibus spāliter. a primo in statu seruili. scdo in statu iugali. iij. ca. tercio in statu pastorali in principio. v. ca. quarto in statu iuuenili. ibi Similr adolescentes. Prīa in duas q̄ primo ponit suū documentū. scdo cōfirmat p exemplū. ibi. In ꝫ ei. Circa primū dicit (Serui subditi estote in oī timore. dūs) Hic accipit oēp toto Totū autē a pfectū ide sunt. v. metha. Est igit̄ sensus (in oī timore) v. pfecto timore. Est aūt timor pfectus. q̄n quis cauet non solū offensam dei. sed etiā ꝓximis ꝓpter deū. ideo sūbdit (nō tm̄ bonis) v. bñ moribz (a modestis) v. opantibz ꝫz moderamē vōis (ꝫ etiā discolis) v. discordantibz ab istis moribz. a imperandi mō (ꝫ ē em̄ grā dei) v. res ḡti osa corā deo. q̄ est supervogacōis (Si ꝓpter osciam dei) v. ꝓpt̄ osciam timorosā quā aliquis hz de deo. q̄ non solū vult implere mādata sed etiā ofitia (sustinz quis tristicias) v. illatas a dūs penas (patiens iniuste) v. patiēter sustines q̄ infertur iniuste. q̄ declarat ꝛñr dicens (que ē em̄ grā) supervogacōis. (Si peccantes a colaphisati sufferte) q. d. nulla. sed ē magis iusticia (sed si bñfacientes) v. bene seruiētes dūs vīs (patienter sustinetis) ꝓpter deum penas ab eis illatas vobis (hec ē grā apud deū) vnde redet supervogacōis premiū (In ꝫ ei) Hic ꝛñr dictū suū ofirmat p exm̄. d. (In ꝫ ei vocati estis) ut iniuriā pat̄ent

toleretis (qa xps passus est pro vobis) similiaa maiora a pz trā vsq; ibi (Tradebat aūt iudicāti se iniuste) ꝟ pilato qui iudoꝝ fauoꝛem cesaris timoꝛe ꝺemnauit eū iniuste Jo. xviij. Tradidit aūt se pilato. qz tradidit se iudeis cū queretibz ad mortē. quibz obuiauit. ꝺ. Ego sū. si g̃ me q̃ritis sinite hos abiē sciens q traꝺituꝛi erāt eū pilato. Hec aūt traditio ex pte xpi p̃cessit ex obediēcia ad pāz. a maxia caritate ad nos. Ex pte vero iude ex maxia cupiditate. ex pte iudoꝝ ex maxia maligmitate. ꝓpt qꝺ in xpō fuit sūme meritoꝛia. in alijs aūt dānabilia. q̃ (qz pcta nrā ipse ptulit i coꝛpoꝛe suo) penā p ipa debitā sustiendo (sup lignū) scē cucis (ut peccati mortui) ꝟ ut ampliꝰ nō peccem⁹ sic mortui coꝛpaliꝛ cessant ab actu operādi. (iustic̃ viuam⁹) ꝟ xpō qui ē nrā iustitia effectiue. (cuiꝰ liuoꝛe) quē habuit in coꝛpe ex colaphisatōibz a passionibz (sanati estis) a pcatoꝝ infirmitatibz. qꝺ declaꝛatiꝰ teriꝰ. ꝺ. (eratis ei) añ uersionē (sicut oues errātes) p uaria vicioꝝ (sꝫ uersi estis nūc ad pastoꝛē) ꝟ xpz q̃ pascit vos coꝛpea sanḡne suo in eucaristie sacō (a epm aiaꝝ vrāꝝ) eaꝝ saluti supintēdendo. eps ā g̃ce supintēdens ꝺiaᶻ latine. ab epi qꝺ ē supra. a scopos qꝺ ē intētio.

Capitulū Tercium

Similiter mulieres) Hic oñr informat exūtes i statu cōiugali. a sēdō reuertit ad informandū omnes in gñali. ibi Jn fide aūt oēs vnanimes. Prima in duas. qꝝ primo informat sexū mulieb̃re. sēdō virilem. ibi. Viri similr. Prima aꝺhuc in duas. qꝝ primo mulieres informat ꝺe ꝺebita subiectione. secūꝺo ꝺe honesta oposicōne ibi. Quaꝝ sit. Circa primū ꝺicit. (Similr a mulieꝰ subiecte sint) in hoc otinuat se aꝺ ptem precꝺentē in qua agit ꝺe subiectione seruoꝝ aꝺ ꝺnos suos (viris suis) in quibz magꝫ viget ratio q̃ in mulieribz p pter qꝺ aꝺ eos ptinet regimēa aꝺ mīistratio ꝺom⁹ (uta si qui) ſ. viri (nō ædunt verbo) predicacōis (p mulieꝝ uersationē) ꝟ p ꝓuā suaꝝ uersacōem sanctā (sine verbo) predicacōis cōmunis (lucrifiāt) ꝟ uertant ad fidē. scōm qꝺ ꝺicit. i. coꝝ. vij. Sanctificatus ē vir infidel p mulierē fidelem (ꝛ fiderates uer sacōem sanctā vestrā) O vos mulieres (in timoꝛe) filiali ipsi⁹ ꝺei a mutat hic mod⁹ loqñꝺi ꝺe terda p sona aꝺ secunꝺā. qꝺ fit freqñr in sc̃a scriptura (Quaꝝ) Hic oseqñr agit ꝺe mulieꝝ oposicōe q̃ ꝺebet esse hōesta a nō curiosa. ideo ꝺicitur (Quarum non sit extrinseus capillatura) ꝟ nō sit extrinseus apparēs vi ꝺentibz. qꝝ hoc est aꝺ puocacōnem incōtinentie. (aut circūꝺatio auri) ꝟ ornamēta aurea circa caput suū sicut coꝛone aureā hmōi (aut ꝺimenti vestimentoꝝ cultus) iungat sic trā (aut cultus) ꝟ oñtus (ꝺimenti vestimentoꝝ) ꝟ ꝺimenti nimis preciosi aut curiosi. ꝓpt qꝺ ꝺi. ꝺimentū vestimentoꝝ p excellentiā. sicut rosa ꝺi. flos floꝝ (sed q̃ absconꝺitus est hō coꝛꝺis) ꝟ mēs ipsa q̃ ꝺiaᶻ homo interioꝛ. ij. coꝛi. iij. licet is q̃ foris est hō nē coꝛrupaliꝛ tñ is qui intus est renouat ꝺie in ꝺiē. nā est incoꝛruptibilis. a ꝺicitur hō interioꝛ in mulieꝛ sicut in viro. qꝝ omunis gñus est hō. Unꝺe versus. Est omunis hō pariter ac virgine latro (in incoꝛruptibilita te quietia modestꝫ spūs) ꝺiaᶻ vūt spūs hūan⁹ q̃etus qñ ñ p turbat a passionibz ꝺcupiscibilia a irascibilia. Et ꝺicitur modestus qñ in actibus humanis tenet mꝺum ꝺebitū fm moꝺeramen recte ratiomis. Primū fit p virtutes moꝛales que sunt circa passiones. Scōm aūt p virtutes circa opationes. sicut iustitia. liberalitas a huiusmoꝺi. Et qꝝ iste sūt vre diuitie. sic ꝺicit gre. ome. viij.

Vere diuitie sūt q̄ nos diuites viri
tutibus facūt-iō subdit (qui est ī
ospectu dei locuples) (Sic em̄) Hic
oñr īducit exemplū ad suū ꝓpositū
& ornatua subiectōe mulier dicēs
(sic em̄ aliqñ)-v-tpe p̄terito (a scē
mulieres sperātes in deo) a nō ī la
bili mūdo (ornabāt se) ornatu vtu
tum interiori-a pax curabāt de ex
teriori) subiecti ꝓpriis viris) eis o be
diendo ī licitis a honestis (sicut sa
ra obediebat abrhe) vñ gñ -xviij-
ad eiꝰ dictuꝫ celerit omiscuit filas
faciens īde panes (dñm eū vocās)
vñ ibidē dicit Postq̄ senuia dñs
meus vetulus est-voluptati operā
dabo (cuiꝰ estis filie benefacientes)
qz sic eā imitamini tanq̄ mrēz (a
ñ ptimētes vllā pturbationem)-
q-d- sic eā imitādo ñ habetis timere
q̄ p vos erga vir vel familiā veniat
aliqua turbaō (Viri simr) Hic ose
quenter instruit viros d-(Viri simr
cohabitātes ſz scientiā) aliqui ex
ponunt hāc cohabitationē de ꝛdditione debiti-q̄ dz fieri ſm scientiā
vt vir non mouea² ad ꝟ libidine: ſz
plis amore ad dei cultū educande-
Potest etiā exponi vt magis sonz
p̄cedentibz a seq̄ntibz vt videbit-de
cohabitatione domestica in q̄ mu
lier dz esse subiecta vt dictū est Et
eodē mō vir qui p̄est debet p̄esse ſz
scientiā-ita q̄ nō trctet vxorē sicut
ancillā sed sicut sociā-Vña mulier
facta est de latere viri geñ-ij-iō ſb
ditur (quasi īfirmior i vasculo mu
liebri) nā mulieres īfirmiores sūt
viris corpe de omuni cursua etiam
mente-q̄ minus vigēt intellectua
tione (imptientes honorē) eis p
uidendo de victu a vestitu sufficienti
a honeste ſz statū a ꝓprias facultā
tes (tāq̄ coheredibz grēvite)-v-vi-
te beate ad quā p grām puem² ex
quo em̄ vir a vxor sūt coheredes vi
te future debent ī pñti sociabiliter
a amicabiliter conuiuere-idō subditur
(vt nō impediant orōes vrē) Nā
cū vir a vxor ñ sūt bene ꝛdentes mi
nꝰ pñt orōi vacare-a eoꝝ orōes
sunt minus exaudibiles (In fide)
Apls hic reuertit ad īformādum
oēs omuiter-ordinādo ꝑmo eos
ad ꝓximū-secundo ad deū-ibi- Do
minum aūt xp̄m-tercio ad seipsū
ca-iij- Prima in duas-qz ꝑmo or
dinat eos in collatione boni secūdo
in ꝓfessione mali-ibi Nō reddētes
Circa primū ꝟ (- In fide āt vnam
mes) fides aūt accipi² vno modo vt
est virtus tlxeologica-a sic inducit
eos ad vnitatē ecīe vt nō sint int
eos scismata Alio mō vt est virtus
moralis-a sic fides idē est q̄ fideli
tas-a hoc mō īducit eos ad vnita
tem fidelitatis mutue q̄ ꝟ subdi² in
aliquibz libris ī orōne estote non
est ex textu nec est in libris correc
tis (compatiētes) adimicē sicut mē
bra vni⁹ corpis mistici ipius xp̄i
p ꝟ em̄ allegat nlle q̄ patit cū pa
pit alios sibi compatiētes- sicut sustī
nēs gue pōdus corpale qñ alij cū
eo oneri se supponūt vt ꝟt pbs-ij-
ethicoꝝ (fraternitatis amatores)-v-
cōitatis fidelīū qz hz q̄libz p se sit di
ligēdus-tñ magis est cōitas diligē
da (miseicordes) elemosinas in
digentibz tribuēdo (modesti) in oī
bꝰ modū debitū tenendo (humiles)
vt nō de p̄dictis deis p superbiā ele
uemini: sed totuz attribuatis gra
tie dei (Nō reddētes) Hic oñr ordi
nat fideles ī ꝓfessione mali-ī quo
q̄s p̄t dupl̄r deordinari-vno mō p
audaciā vicē repēdendo Alio mō p
timorē in pusillanimitatē deridēdo
igit p° remouet primū-secūdo ſm
ibi-a q̄sē- Pria in-ij- qz p° monet
vicem nō rependere-secūdo inducit
ad ꝟ autoritatē scripture-ibi Qui ei
Circa primū dicit (Nō reddētes ma
luz p malo) ī factis iniuriosis (nec
maledictum p maledicto) ī verbis
otētiosis (ſz econtrario benedicētes)
huius racōnē assignat-d-(qz in ꝟ
vocati estis) ad fidem catholicam-
(vt benedictōnē dei hereditate pos
deatis) q̄ nō dat maledictis ꝓpter

C-j-

quod dicit saluatori huic·vj· Ñdi
cte maledictibz vobis· (Qui eñ
vult·) Hic oñr inducit adpositu
autoritatē scripture pō ·xxxiij·d· (q
eñ vult vitā diligere) ·s· beatā in q
null9 moriē (a videre dies bonos)
in bītudīe celesti vbi dies noctibz
nō interrūpun²· faciat supple qđ se
quitur (coherceat linguā suā a ma
lo) vt nō reddat maledictū p ma
ledicto in apto (a labia eius ne lo
quanē dolū) otra maledicentē sibi
machinādo malū in occulto (declīet
aūt a malo) in ope (a faciat bo^m)
Hec sūt eñ due ptes iustitie (iqui
rat pacē) cūpprio etiā iniurioso ro
gēt·q· exvobis est pacē cū oībz bo
bus hñtes (a psequa²eā)·v·pfecte
sequaē·a subdiē vō cū đz (q· oculi
dñi sup iustos) sicut sup spūaliter
dilectos·oculus ei dirigiē ad id qđ
spēaliter amaē (a aures eius ad p
ces eor) tanq̄ parate ad exaudiē
dum (vultus aūt dñi)·s· irca indi
gnationis vñ i hebreo sic hē² (Ive
dñi sup facientes mala·) ad eos pui
endū·vñ in pō subdiē· vt pdat de
terra·s·viuentiū memoriā eor (Et
q̄s est) Hic oñr remouet timorē in
ordinatū·p· quē bō cadit ī pusillaī
mitatē·a frangiē p inconstantiā
d· (Et q̄s est q̄ vobis noceat) vos p
sequendo (si bomi emulatores fueri
tis)·q·d· null9 est bs bomi gemtiui
casus a neutri gnis· Amatoribz ei
bomi a imitatoribz qđ importa² per
emulari· vñ versus· Émulor inflaē
amat inuidet ac imitaē· psecutōnes
nō sūt ad detrimentū: sz magē ad v
tutis augmentū· idō subdiē (sz a si
qđ patimī ppter iustitiā bti) supple
estis ī spe·a postea eritē in re si ps
uenerit·s· iō ocludit (timorē aūt eor
ne timueritē·) tīore deiciēte a bono
vtutē (vt nō oturbemini) īpatientē
adūsa sustimēdo (Dñm aūt·) bs oñr
ordīat fideles ad deū·a secūdo indu
cit ex^m ibi· Quia a xps· Ad deū āt
bene ordia² bō p fidē caritate fōitā
a bs in tribz· Primū est q̄ hȳ fides ī
eius corde firmeē·a quantum ad
bs 8t (Dñm aūt xpm sāctificate)·v·
firmate·sanctū eñ ivna significatōe
idē est q̄ firmū (in cordibz vestris)
sibi firmiter adhērēdo·q̄ firm9 est
in seipō· Secundū est vt hȳ fides ad
alios deriueē·a quantū ad bs subē
dit (parati sp ad satisfactionem) q̄
fit duplr· Vno mō fideli simplicia q̄
petit a magis pfecto ī fide plenius
erudiri· Alio mō infideli fidē irra°
nabilē reputāti· Prima satisfactio
est p doctrinā caritatiuā· secunda
vero p fidei rationabilē defensionē
oñendo q̄ otinet omnē sanctitatē
a q̄ p miracula a deo confirmata est
q̄ nō pōt esse testis falsitatē a hmōi
(sm grām a dño datā) ipi defendē
ti vña ille permittit huic·xxj· Ego da
bo vobis os a sapientiā cui nō pote
runt resistere a otradicere oēs ad
uersarij vestri·verūtamē ista defen
sio debet carere p̄sumptione a iactā
tia idō subdiē· (sed cū modestia)·v·
modo debito a honesto (a timoē dei
scientiā habentes bonam·) ita q̄
fit bona dispositio īterius a exterius
(vt m eo qđ detrahunt de vobis) re
putantes eos fatue a male credere·
(confundantur) in scipsis ex bona vi
stra responsione a sancta conuersatō
ne· Tertiū est q̄ pter quecūq̄ ad
uersa homo a fide non euellatur·a
quantū ad hoc subdiē (melius est
eñ) Et iungatur sic littera (bene
facientes) fide p dilectionē operante·
(pati) aduersa quecunq̄ (si velit deo
tuntas dei) pro fidei cumpbatione·
(q̄ malefactōres) id est īdebite resi
stentes (Quia a christus) Hic ad
ppositum īducit exemplum de xpō
in quo non potuit poni exemplum
quantū ad primā fidei conditionē
·s· eius confirmationē in corde credēn
tis·nam in eo non fuit fides sed da
ta visio ab instanti concepcōis· Sed
quantum ad alias duas·s· quan
tum ad fidei meritū em in alijs·a
sufferentiam aduersor ppē eius ve
ritatem·ponit ex^m de xpō·a primo

quantū adultimā vt ꝺtinuet se ꝺ̄
immediate p̄cedenti-ꝺ-(Nā a xp̄s
semel p peccatis)-ſ-aliemis(mor⁹
tuus eſt)-q-ꝺ-ꝺdit nobis exēplū
in ꝟ̄ Et ꝺicit semel qꝫ resurrexit ad
vitā immortalē a qꝫna mors ei⁹
sufficit ad oīa pcta ꝺlenda (iust⁹
p iniustis) vt ipōs iustificaret-iō
subdit (vt nos offerret ꝺo mortifi
catos quidē carne)-i-insensibiles
factos ad ꝺficiendū carnis (viuifi⁹
catos aūt spū)-i-sensibiles a mobi
les factos ad sequendū instinctu⁹
spūssancti-(In quo) Hic oñr po²
ex̄m ꝺ alia ꝺitione-ſ-ꝺriuatione
fidei a p̄dicatione-a p̄° ponit ex̄m
secundo infert corrolariū-ibi-Qꝫa
vos Circa primū sciendū qꝫ p̄dica
tio noe vocādo ad penitentiā pctō
res sui tēpis ne perirent in diluuio-
fuit figura p̄dicationis xp̄i p se a
discipulos vsqꝫ ad finē mūdi vocā
do pctōres ad penitentiā ne peant
in iudicio finali-ꝓpter qꝺ ꝺ ꝟ̄ pot
ex̄m p locū a minori facēs argumē
tum-qꝫ si illos vocauit ad pñam-
multo fortius vocauit a vocabit ali
os-a ꝟ̄ est qꝺ ꝺi-(In q̄)-i-adfigu
randū pctōꝝ mortificationē in car
ne-a viuificationē in spū mō ꝺcō-
(a hijs q̄ in carcere erāt) ligati cō⁹
suetudīe peccādi-ꝑm illud puer-v
Imq̄tates sue capitū impiū-a fu
nibus pctōꝝ suoꝝ ostringet-qꝺ e
rat tpe noe-ꝑm qꝫ ꝺicitur geñ-vj-
Dīs caro corrupit viā suā (spū vi
miens p̄dicauit)-ſ-p noe cui īspira
uit facere archā a p̄dicare pñam-
licet eñ nō fuit adhꝫ hūanitas xp̄i
tñ suppositū est eternū ꝟ̄b-xiij-ihe
sus xp̄s heri a ꝺ ꝺie ipā a in secula-
(qui increduli fuerant aliqñ) ipsi
ꝺo loquēti p noe-qꝫ nō ꝺcredebant
qꝫ diluuiū dēret inūdare (qñ exspe
ctabāt ꝺi patiētiā) pctōres ad pe
nitentiā-cxx-annis-ꝑm qꝺ ꝺi ge
nes-vj-Erantqꝫ dies illi⁹-cxx-an
noꝝ (cū fabricaret archa) p noe a
filios eius (In q̄ pauci-i-octo aīe)
-ſ-noe a tres filij eius a vxores eorū

genī-vij (salue facte sunt p aquā)
inquantū eleuauit archā in subli
me a terra geñ-vij-Isto mō expot
glo-a ꝺctores cōiter passū istum
Sed ꝗa ꝟ̄ expositio acāpit mistice
carcerē p ꝺsuetu ꝺīe peccādi-iō aīe
pōt ꝺici absqꝫ p̄iudicio tñ-qꝫ ꝟ̄ ac⁹
cipitur carcer p timbo inferni in q̄
ꝺtinebant prēs antiq̄-sic exponē
ꝺo (In q̄)-ſ-vt plēs offerret ꝺō p̄ri
(a hijs q̄ in carcere erāt)-i-ī timbo
(spū venies) qꝫ ī aīa ꝺscēdit ad ꝺ⁹
tentos in timbo corpe iacēte in se⁹
pulcro (p̄dicauit) qꝫ tūc eis miste
riū sue incarnationis a redēptionis
impletū esse ꝺclarauit-inter quos
erāt aliqui q̄ perierāt ī diluuio cor
poraliter-Et pōt ꝺici pbabilit qꝫ vi
dentes diluuiū increscere ꝑm qꝫ p̄⁹
dixerat noe crediderūt multi q̄ pri⁹
erāt increduli-a penituerūt ꝺ pec
catis suis a sic ꝺscenderūt ad tim⁹
bū cū p̄ibꝫ alijs-Si aūt cōtra ꝟ̄ di
catur qꝫ diluuiū veīt sic subito qꝫ ñ
potuerūt penitere ꝑm qꝺ videt sal⁹
uator ꝺicere tucē-xviij-Ecebant a
bibebant ēt̄-a venit diluniū a p̄di
dit oīs-Dicendū qꝫ licꝫ subito ve
nerit īvallibꝫ a plana terra-nō tñ
sic in mōtibꝫ-qꝫ aque in augmēto
suo po fuerūt-xl-dies-a-xl-noctes
a sic habitātes in locis arduis vi⁹
dentes aquas increscere sicut dixe
rat noe potuerūt penitere a forte ꝺ
alijs-sic igit ꝺ istis ꝺi (qui incre⁹
duli fuerāt aliqñ)-ſ-añ inundatio
nem diluuij-ſ tūc crediderūt vt di
ctum est-cetera exponā² sicut ꝑus
(Qzavos) ꝟ̄ ex p̄dictis infert corre
lariū-dixerat ei paucos p aquā fu
isse saluatos ī diluuio inquātū ar
cha eleuauit eos a tra-iō ꝺicit qꝫ si
mili mō aq̄ baptismaꝫ saluat spū
aliter qꝫ p grāz ibi datā eleuat mē
tes a tremis ꝺsideriis ad petendū
celestia a ꝟ̄ est qꝺ ꝺicit (avos nūc
saluos facit) spū aliter-iungaꝫ sic
littera (baptisma figās forme) iv ē
modo simili-tū qꝫ pauci saluanꝫ p
baptismū respcū ñ saluator-tū qꝫ

C-ij-

eleuat a terremis ad supioā modo dicto-sicut aq̄ diluuij saluauit noe a qui cū eo erāt-corpaliter eos eleuā do ad supiora (nō carnis repositio sordiū)-q-d-vtus baptismi ñ est solū in lotione corpis :ꝫ pncipaliter in lotione mētis-ideo subdit (sed cō scientie bone interrogatio) nam a baptizādo queri²-credis in deū a respondet credo :p se si ē adultus vl p patrinos si est puerulus-Fides aūt caritate formata facē sciētiam bonā in deū tendentē-a iō iungit cū eo qđ pdicit (scie bone) supple tendētis in deū (p resurrectōem dñi nri ihu xpi) p quē hēmus introitū ad celestia ſm q dr in collecta pasce-Deq̄ hodierna die pvmigeitū tuū ecclīa nob aditū deuicta mō te reseraſti ꝛc (q̄ est in dextra dei) p suā ascensionē mar-vlt-Assūptus est in celum-a sedet a dextris dei (deglutiēs mortē) qr ꝛc surrexit advitā immōrtalem-a qr abstulit a nobis mortez culpe (subiectis sibi angelis ptātibz a vtutibz) ꝫ angloꝝ tres ordies exprimū²-vnq̄ de iferiori ierarchia-cū dr angelis-a duo de media-cū dr a ptātibz a virtutibz a pos:omnes alij intelligunt quibz homo xps prefatur-

Capitulū Quartum

Xristo igit) Hic btūs petrus ordīat fideles respcū sui-Et secūdo reuertit ad ordinandū eos respcū pxi-ibi-Añ oīa-tlis em̄ vēūsio maxie fit in moālibz ppter oppressionē virtutū-vñ a pēs-j-etꝫ ꝛ tractat de felicitate-a iterꝝ redit ad tractandū de ea ī fine libri-respcū vo finē bñ se hz hō qñ caro subditur spūi-ꝫ aūt fit p maceratōem a corruptiscētiaꝝ repssionē-a p diuīe punitionis appropinquationē-q̄ po² ibi-Oīm finis-Circa primū dr (Xpō igit passo ī carne a vos eadē cogitatione armamini) qr tlis cogitatio inducit ad maceratōez carnis a repressionē corruptīe carnalis-iō sūbdit tur (qr q̄ passus est ī carne) ꝛ vede git carnē suā ī obediētia aīe (desijt a pctis) carnalibz (vt iā non hoīm desideriis)-ꝛ voluptatibz cārnis q̄s cōiter desiderāt hoīes (ꝫ voluntati dei ꝛc) iungat sic lra (ꝫ voluntati dei viuat) ei obediēdo (qđ reliquū est tē poris ī carne)-ꝛ residuū pēntis vite (sufficit em̄ pteritū tps ꝛc)-ꝛ debz pemitēti sufficere q̄ pterito tpe vixit carnalr quāvitaz gētes volunt cōiter a appetūta p ꝫ q̄ dicit sufficē intelligēda nō est approbatio vite pterite:ꝫ magꝛ reprobatio Potest etiā aliter exponi vt hꝫ lrā-(sufficit em̄ pteritū tps) iunga² cū eo qđ sb ditur (ad voluntatē gentiū ostumā dam) qm̄ aliquis se laxāt ad pecca ta carnalia p alioꝝ monita (q̄ am bulauerūt in luxurijs) quātum ad actū exteriorē (in desideriis) quan tum ad affectum interiorē-Conse quenter tangit vicia gule qđ est ī tamentū luxurie-d-(vinolētijs) p excessum ī vino (comessatōibus) in cibo (potationibz ebrietatibus) quibuscūq- quaꝝ atique fiāt a vi mi potatione (a illicitus pdoloꝝ ali tibus) qui cultus frequēter oriunt ex p̄dictis exo-xxxij-Sedit populꝰ māducare bibere a surrexit ludē ꝛ pdolatrare-(in quo admirant) infideles a luxuriosi (nō concurrētibz vobis ꝛc)-ꝛ qr ñ comitamini am plius eos ī p̄dictis vicijs (blasphe mantes) xp̄m in quē credītis (qui reddent rationez) in iudicio finali (pter qđ em̄a mortuis)-ꝛ īfidelibz ſm illud math-Dimitte mortuos sepelire mortuos suos (euangelizā tū est vt iudicent)-ꝛ vt credētes cō demnent (ſm hoīes in carne)-ꝛ ab hoībz carnaliter viuiētibz (viuant aūt ſm deū) ex conversione em̄ ad fi dem ista duo cosequunt:sed primū occasionaliter-ſm aūt intentione euangelizantiū fidē (Omniū aūt) Hic po² secundū repssiuum carna lium vicioꝝ cum dr (Oīm aūt finis appropinq̄bit) qr de die iudicij nēo

fcit-ꝑpter qꝫ est cogitāda tanꝯ sē per ꝑpinquā talis cogitatio repri mit carnalia vida-iō subdiſ (esto te ꝯ prudētes)-ꝟ vobis ꝓuidentes vt appareatis mūdi-(a vigilate in orōibꝫ) vt deus vos dirigat-sine cu ius directōe nō potestis viuē mūde (Añ oīa) Hic oñr reuertiſ ad ordi nandū fideles respectu ꝓxi-a ꝑmo in cōicatione bonoꝝ-secundo ī ꝑfes sione maloꝝ-ibi-Rarissimi- Circa primū dicit (Añ oīa ꝛc̄) qꝛ caritas excellētior est ceteris vtutibꝫ-j-co-xiij-maior aūt boꝝ caritas est-idō subdiſ (qꝛ caritas opit multitudi nem pctōꝝ) ne videant tanꝯ ꝥino iudicio puniēda-sed qꝛ caritas dꝛ oñdi in ope aliter nō esset vera ꝥm qꝫ dicit gregꝫ-omel-xx-Amor dei nunꝯ est odiosus-opaſ ei magna si est-si autē opari renuit amor nō est-iō subdiſ (hospitales inuicē si ne murmuratōe)-ꝟ sine expēsis ho spitum-(vnusquisqꝫ sicut accepit grām) a dño liberaſ (in alterutrū illā administrātes) aliꝭ cōicando gratis a benigne (sicut bom dispē satores) dñoꝝ vō ꝛsormes qꝛ dat ꝯ tis a liberaſ (multiformis gratie dei) videſ em̄ ꝫ btūs petrus loq̄ de grā gratis data q̄ daſ ad vtilitatē ecīe dei-a ꝫ est multiformis-sicut dicit apls-j-cor-xij-Aliꝭ quidā p spm̄ daſ ꝥmo sapīe-aliꝭ sermo scīē tie ꝛc̄) a in fine adudit- ꝫ aūt oīa opaſ vnus atq; idē spūs diuidens singuſ prout vult-ꝫ qꝛ ī vsu taſ grē requiriſ intētio recta-iō subdiſ (si q̄s loq̄ꝫ) exhortatōis v̄ba (q̄si ꝥmo nes dei)-ꝟ totū bonū attribuat deo a nō sibi (si q̄s ministrat) egētibꝫ tpalia bona (tanꝯ ex vtute quam ammīstrat deꝰ)-ꝟ attribuat ꝫ dō q̄ dedit sibi voluntatē a facultatē ꝫ faciēdi-iō subdiſ (vt in oībꝫ honoꝛi ficetur deꝰ)-j-cor-x- Oīa in gꝛiam dei facite (p iēm xp̄m) qui est me diator dei a hoīm (Rarissimi) ꝫ or dinat fideles in ꝑfessione mali pe ne ab adūsarijs fidei-vñ ꝫ inuitat eos ad gꝛiaꝝ mātirij-Cir̄ qꝫ ꝑ̄ dou cit ad ꝛsidentiā- secūdo tollit erube scentiam-ibi- Si exprobramini- Circa primū dicit (Rarissimi noli te pegrinari)-ꝟ a fide alienaī (ī fer uore) psecutionis-sic exponiſ omu niter- Potest etiā aliter expī ma gis trāliter sic (Nolite pegrinari) -ꝟ coꝛpe elongari ſiore mortis im minentis (in feruore) psecutionis Licet em̄ licitū sit fugere- tñ pfecti us est remanere misi in casu-vnde qñ psecutio est psonalis-a quādo ex fuga appaꝛet magis bonū ecīe-ꝑpter qꝫ sit elongatio ad tēpus a nō timore mortis-sicut paulus fu git de damasco a de ihrlm actu-ix- (qui ad temptationē vobis sit)-ꝟ ad ꝓbationē fidei vrē-(quasi noui aliq̄d vobis ꝛtingat)-ꝟ nolite pe-grinari dictis modis-q̄si psecutio ad mortē sit aliquid nouū- q̄a multi años sustinuerūt martiriū (ꝫ cō municantes xp̄i passionibꝫ) p tol lerantiā martirij (gaudete) spiritu (vta in reuelatōe gꝛie eius)-ꝟ ī ap tavisione ipius ad quā p martiri um puenīt (gaudeatis exultātes) eternaliter cū angelis (Si exprobramini) Hic oñr tollit erubescen tiā-a ꝑ̄ in vobis-d-(si exprobrami ni) pva ignominiosa vobꝭ illata-(in noīe xp̄i)-ꝟ ꝑpter ꝛfusionē no-strum eius (Beati eritis) ꝑ̄ in spe apostea m re (Qm̄ qꝫ est honoris gꝛie a vtutis dei) ita q̄ honoꝛ refer² ad opus virtuosū-gꝛia ad ꝛsciētie bonū testimo⁹-vtus vo ad trū-phum de diabolo habitū-(a q̄ est eius spūs)-ꝟ spūs sanctus q̄ dꝛ filij sicut p̄is nā abstrocꝯ ꝓcedit (sup vos requiescit) in vob spūs aſ habitā do ꝫ aliſ (supvos requiescit) sic̄ sessoꝛ sup equū ducēs eū ꝥm suū libitū- sic spūs scūs induit tres ꝥm suū in stinctū-vo-viij-Qui spū dei agun² hij filij dei sūt-ap oñs qꝫ est bono ris a gꝛie meritoriū a vtutis opera tiuum habitat ī eis (Nemo aūt) hic secūdo tollit erubescētiā ī factis

C-iij-

dicens (Reo enī vestr patiaī sicut homicida) Illi enī q̄ patiū[r] p suis criminibz vōnabiliter erubescunt- (Si aūt vt xp̄ianus) ꝛ pro fide xp̄i patiaī a nō p crimīe (ñ erubescat) qr ꝫ est opus virtuosū qđ nō ē erubescibile- ꝫ magis honorabile- ideo subdit (glorificet aūt deū in isto nomine) ſ- q̄ nō solū vocabiť xp̄ianꝰ sed etiā fidelis xp̄i testis p martirium- Martir enī grece testis videť latine (qñ tps est vt incipiat iudicium) ꝛ dēnatio ad mortem (a domo dei) ꝛ a fidelibz xp̄i- in p̄mitua enī eccia multi trāsibant p martiriū- sicut p̄dixeāt saluatoꝛ ioh- xvj vemit horaꝝ vt oīs qui interficit vos arbitreť obsequiū se p̄stare deo (si aūt primū a vobis) incipit taī dēnatio (quis finis eoꝝ q̄ nō credūt) q- d- incōparabiliter durioꝛ ſ- dēnatio ad mortē eternā- (Et si iustus vix saluabiť) qr p multas tribulationes oꝛ eū ingredi regnū celorū- act- xiiij- (impiꝰ a peccatoꝛ vbi parebunt) q- d- nusq̄- nā in iferni p fundo absc̄oditi erūt- a sic cōcludit ꝓpositū de iustis pacētibz- d- (ita q̄ habij q̄ paciun[r]) martiriū (ꝑ voluntatē dei) q̄ sic fieri ordīauit (fideli creatoꝛi cōmendēt aias suas i bñficijs) a fie secure eos ꝛseruat- a cū angelis glie coꝛonat-

Capitulū Quintum

Semiores) Postq̄ beatus petrus īformauit fideles gr̄aliter- a seruos a cōiugatos sp̄ealiť- a postea inꝓposuit īformaones aliq̄s in cōi- ꝫ informat sp̄ealiť exñtes i statu pastorali- d- (Semiores ergo) dicū[r] aūt semiores epi p̄sbiteri a doctores- vñ- j- de aīa- vbi trāslatio noua hz Si senex hrēt ocu tū iuuenis videretꝰ tic q̄ vt iuuenis antiquaꝝ hz- Si p̄sbiter hrēt ocu tū iuuenis tic- Debēt enī esse mīni stri eccie maturi moribz a etate (obsecro) humiliter a caritatīe ꝛsemioꝛ ꝛ ſūs eis i etate a officio (a testis xp̄i passionū) quas ego vidi- vel aliter testis xp̄i passioī) q̄ p eo fui paratus ad martiriū in carcere hierosolimis act- xxj- (a eius q̄ futuro revelanda est glie cōicatoꝛ) ꝛ ad horam ꝓticeps facti visionis glorie xp̄i i trāsfiguratōe- vbi se tūc ostēdit petro iohānis a iacobo in forma hūanitatis gloriosa i qua appebit manifeste i iudicō- vel aliter (cōmunicatoꝛ) ꝛ p̄dicatoꝛ (glie) xp̄i- (q̄ revelanda est in futuro) mō p̄dicto- Conseq̄nter ponit formā sue ꝛsecrationis- d- (Pascite q̄ in vobis ē gregem dei) ꝛ pl̄in ꝛmissū vrō regimini (quidētes) ꝓpho de dei verbo a eucharistie sacramēto (nō coacte ꝫ spōtanee) ꝛ nō amaro aīo ꝫ libero (neq̄ turpis lucri grā) ꝛ ꝓt questus tpalē (ꝫ voluntarie) ꝓpter honorē diuinū (neq̄ vt dñantes i clero) ꝛ nō eleuati p supbiā vōe p̄lationis- (ꝫ forma facti gregis) lij facti est noīa tui casus a p̄latis nūi ꝛ tenentes debitā humilitatē ad subditoꝛ informationē (a ex aīo) itavt humilitas sit vera a nō ficta (a cū apparuerit p̄nceps pastoꝝ) ſ- xp̄s in iudicio (papietis immarcessibilē) ꝛ in defectibilē (coronā glie) in aīa sīa a corpe (Similr) Dicvltio īformat exñtes in statu iuuenili- a p̄mo de humilitate q̄ oꝛ esse i iuuenibz- d- (Adolescētes subditi estote) seniorib⁹ reverentiā a obedientiā debitā exhibendo (oīs enī inuicē humilitatē infinuate) ꝛ vbis a opibz demonstrate- vt exaltetꝰ vos mutuo ad ocpera humilitatis (qr dñs supbis resistit) vt patet in eiectōne angelorū supbientiū- a in eleuatione hominum humiliū ad loca angelorum ꝓpter quod concludit (humiliamini ergo) -omnem sollicitudinem vestram p̄jacentes in eū) nō q̄ omittant facere qđ i se est- nā ꝫ esse tēptare deuz- ꝫ q̄ ipsi teneant assequi omne bonum per virtutem dei- (Sobrij estote) ꝫ secūdo īformat eos de vigilātia a sobietate q̄ sunt multū

necessarie ꝺ. (Sobrijestote) ī victu
a vestitu (a vigilate) ꝛ. diligēter a
pctis p̄cauete (qꝛ adūsarius vester
ꝺyabolus tanq̄ leo rugiēs) p seui-
ciam (circuit) p malicīā (querens
quē deuoret) īcorporādo sibi p mor
talem culpā (Cui resistite fortes ī
fide) Formata caritate q̄ est arma
tura sufficiēs ad sibi resistendum.
(Scientes eandē passionē) ꝛ. demo
nis insultū a temptationē (eius q̄
in mūdo est vrē fraternitati fieri) .
ꝛ. filijs vestris p mundū dispsis q̄
si dicat. rhistite ꝺyabolo sicut a ipi
Et qꝛ talis resistētia indiget ꝺina
assistētia. Jdeo subdit (deꝰ aūt oīs
grē) .s. dator (qui vocauit vos) p fi
dem (in eternā glām suā) finaliꝫ
(in xpō ihesu) cōsequenda ꝛ. p xpō
ihū (modicū passos) Quis em̄ pena
tpalis est modica respectu eterne
vite. a etiā respectu mercedis expe
ctate (Jpē pficiet) ꝛ. ad qꝺ vrā vir
tus nō sufficit (a cōfirmabit) vrām
fragilitatē (solidabitq̄) grām vob
datā (ipsi glia etc.) Per siluanū) ꝯ
est vltīa ps siue cōclusio huiꝰ epl̄e.
In qua pꝺ oñdit p que scribit vt
recipientes ea sint magis certi qꝺ
emanauerit a petro. a nō ab aliq̄
pseudo apl̄o. ꝺ. (p siluanū fidelem
frēm vt vobis arbitror breuiter scri
psi) vt melius possitis retinere et
ope adimplere (Obsecrās) ꝛ. obse
crando monēs. a nō impans re p̄
dictoꝝ adimpletōe (a testās hāc
esse verā grām dei) .s. fidei catholi-
ca (In qua stat̄) firmiter radica
ti. Secundo eos salutat ex pte fideli
um. qui cū eo erāt rome. vbi scꝑsit
hanc epl̄am ꝺ. (Salutat vos etc.) ꝛ.
congregatio fideliū (q̄ est in babilo-
ne) ꝛ. m roma. quā figuraliter ba
bilonē vocauit sm̄ qꝺ dicit ihero. ī
ti. illustriū virorum. qꝛ sicut babilon
fuit ciuitas maxia a ydolatrie vdi
ta. sicut patz in ꝺañ. Sic roma fuit
postea suo ope. vñ dicit leo papa
in ser. de sanctis apl̄is petro a pau
lo de ciuitate romana. q magnaꝝ
credebāt fecisse religionē. si nullius
respuerent falsitatē ꝛ. ydolatriā (col
lecta) .s. ad fidē xpi sicut a alie ecc̄e
(a marcus filiꝰ meus) .s. spūalis ī
baptismo a doctrina (Salutate inui
cem) in signū mutue caritatis (in
osculo sancto) nō adulatorio sicut
absalon osculabat̄ ꝓpm. ñ. re. xv.
nō fictorio sicut ioab amasā. ñ.
regl. xxvj. nō ꝓditorio. sic iudas
dñm matb. xxvj. Non īpudico sic
mulier adultera iuuenē pū. vj. (ꝯ
osculo sancto) qꝺ est caritatis sigm̄
a eius fomentū (Grā) .s. dei (vobis
ommbz) supple sit (qui estis ī xpō
ihesu) incorporati sibi p fidem.

Epistola secunda petri.

Simon petrus) Hic inci-
pit secūda petri epistola
quā scꝑsit eisdē q̄bza pri
mā Et diuꝝ in. ꝺ. ptes .s.
in salutationē a psecutionē. secūda
ibi. vos aūt. In prima pte pꝺ de-
scribit̄ psona salutās ex noīe pꝺ.
cū ꝺr (Symō) qꝺ nomē habuit añ
q̄ vocaret̄ a xpō. a ab adiūcto. cuꝝ
ꝺr (petrus) .ꝯ nomē sibi imposuit
xp̄s a firmitate fidei a ad discretio
nem alterius symonis q̄ dict̄ est
zelotes act. j. Describit̄ etiā ex hui
litate cū ꝺr (seruus) a ex officij di
gnitate ibi (Et apl̄s ihū xpi hūs)
Hic secūdo describū. psone salutā
te. cū ꝺr (Hūs q̄ coequalē nobiscū
sortiti sūt fidē) p ti coequalē nō ex
cludunt̄ diuisi gradus in fide ñ ar
ca obiectū. Nā ad fidē in q̄libet re
quiritur q articuli fidei credant̄. si
q̄s vnū solū articlm̄ discrederet. nl̄
tius fidē p̄ꝺe dictā hret. Tñ in fide
sūt gꝺ quātū ad explicationē. ꝯ
em̄ oīs fideles credāt oīs articu
los saltē implicite tñ hūtes maio
rē noticiā pl̄a credūt explicite. Si
militer quātū ad intētionē qrvn
credit feruētiꝰ a firmiꝰ alio. Sed p
ti coequalē excludit̄ distinctio iudō
rū a gētiliū. qꝛ gētiles credētes eq̄
liter receperūt dona dei. int̄ q̄ est fi
des. sicut a iudei. vñ ro. x. Nō ei est

distinctio iudeia greca. ¶ Nā ide dñs oīm diues in oīs q̄ inuocāt illum vñā act. x. Cornelius a alij gentiles q̄ erāt cū eo sp̄m sanctū receperūt eodē mō sicut iudei receperūt in die pentē. a ꝫ est qđ dr (hijs) .v. gentilibus adhuc loquēte petrō vt dictū est in p̄n° epla p̄cedente (qui eo equalē nobiscū) .s. iudeis de q̄bꝫ erat petrus (sortiti sūt fidē) a etiaꝫ alia dona dei. Ideō subdi² (i iustitia dei) .v. data p deū. a accipit ꝫ iustitia put est oīs virtus. sicut accipit phs vno mō. v. etē. ꝫ ibi loqui² de iustitia adquisita. Hic aūt agi² de infusa. (Grā) Hic tercio describū² optata dona cū dr (grā vobis) i p̄nti. (a pax) in futuro vbi quietabit totus hoīs appetitus. (adimpleat in cognitōe dñi nr̄i ihu xp̄i) .v. p cognitionē eius in p̄nti q̄ tingit ad pacē illā cognoscēdo de xp̄o que sequun² (qm̄ oia q̄ꝫ) totū est ꝫ vno verbo vsq; ibi. Vos aūt exclusive. Et ideo est de salutatione i qua exprimunt optata dona. a est littera intricata ꝓpter qđ sic iungat. (In cognitōne dñi nr̄i ihu xp̄i quō a cetera) .v. vt cognoscat quā benigna ea p̄fecte (donata sunt nobis oīa q̄ ad vitā) grē ptinēt. (a pietatē) .v. cultū latrie q̄ pietas a tullio a doctoribꝫ catholicis noīatur (diuine virtutis) .v. p virtutē diuinā que est i eo. s. xp̄o. Verūtamen q̄a cognitio xp̄i a donoruꝫ eius derivata est ad gētiles p p̄dicationē apl̄oꝝ immediate illuminatoꝝ. Ideo subdit (p cognitionē eius) .s. xp̄i nobis dōa tam ab eo (q̄ vocauit nos ꝓpa glia a virtute) cum essemus simplices a p̄deote. act. iiij. ꝓpt qđ totū est ab ipō (p que) .s. gliam a virtutē xp̄i (maria a p̄ciosa nobis promissa donauit) .s. sp̄m sanctū signo visibili a donū linguaꝝ sicut p̄miserāt luc. vlt. vos aūt manete i ciuitate donec induamini virtute ex alto a lo. xvj. Si enī nō abiero paclitus nō veniet ad vos. si aūt abiero mittā euꝫ ad vos. a subdit ibidē. Cū aūt venerit ille sp̄us veritatis docebit vos omnē veritatē. (vt p ꝫ) dona sp̄us sancti vobis data (efficiamini) credentes nr̄ē p̄dicationi (diuine consortes nature) p dona grē sicut a nos. Sicut ei p̄fectōes naturales sūt quedā diuine nature ptic̄patōes i esse naturali. Sic dona grē in esse supnaturali a qm̄ accessus ad terminū ad quē includit recessū a termino oppōito ideo subdit (Fugientes etc̄) a patet (Vos aūt) Hic incipit pleu° epla in qua p̄mo credētes inducit ad tenendū firmiter fidei veritatē. Secūdo ad p̄cauendū oppositā falsitatē ca. ij. Prima i duas. qr p° ponit dictā inductionē. secūdo inductōis rōnem ibi. ꝫ em̄. Circa primū sciendū q̄ fides sine opibꝫ mortua est vt dictū est supra ia. ē. ij. Propter qđ nō est p̄fecta vsquequaq; non ꝓpt aliq̄ falsitatē. nā fidei n formate n subest falsū. ꝫ ꝓpt opis defectū. ideō credētes inducit ad fidē q; opantē p dilectionē a alias virtutes annexas d. (Vos aūt) supple scitē (curā oēm subinferētes) ad implendū qđ sb ditur (Ministrate in fide vrā virtutem) .s. bñ opandi vt appareat vita. (in virtute aūt scientia) .v. discretōis opis directiua. (In sciētia autē abstinentia) nō solū ab illicitē ꝫ etiā ab aliquibꝫ licitē puenientes ad cōfilioꝝ p̄fectionē. (In abstinētia ātpacām) sicut dr matē. vj. Cū aūt ieiunatis tpibꝫ nō mutuētis. s. notite fieri sicut ypocrite tristes etc̄. (In pacā aūt pietatē) ꝫ est em̄ p̄fectionis q; tō sic sit sibi durus p abstinentiā a alijs pius p condescensionē. (In pietate autē) circa aliqs p̄sonas singlares (fraternitatē) .v. cōitatis fidelium (amorē) qr bonū cōe est diuinius a melius. (In amore ātfraternitatē caritatē) .v. vnionē ad deū q̄ est vinculū p̄fectōis col. iij. a p cō sequēs oīm p̄dictoꝝ p̄fectiua. (Hec em̄) Hic ostenditur p̄mit inductōis dicte ratio. a p̄mo ratione sumpta

ex pte inductionis-secūdo ex pte ī ducentis ibi-ꝑpter qꝫ-prima ratō qꝫ sic acquiescat inductōi dicte p uenit inde magnū tonū- a cuitat magnū mahī-a ꝫ est qꝫ dicit (ꝯ em̄) p̄dicta (si vobiscū assint) inse parabiliter (a supent) oppositavi cia (nō vacuos nec sine fructu) im mo plenos meritis a p̄mijs (Vos ostituent) finaliter (in dñi nostri ihu xp̄i cognitōe)-v- eius apta visione Joh-xvij-Hec est aūt vita eterna vt cognoscāt te solū deū-a quē mi fisti ihm xp̄m (Cui em̄ nō p̄sto fuit hec ceca est) in intellectu (a maū temptās)-v-dubijs effectū (obliuio nē acapiēs ꝛc)-v-p effectū videt ob litus (siue purgatōis) p baptismū in quo accepit nouā vitā p fidē ca ritate a alijs vtutibz opantē (qua ꝑpter frēs mei satagite) p cetēdo de tono in melius-(vt p tona opera certā vocationē) ad fidē catholicā- (a elcōez) ad beatitudinē (faciatis) q-d-Si essetis a tomis opibz odosi videt vocatio a electio vrā magis eē ſm p̄sentē iustitiā q̄ ſm eternam dei p̄destinationē-Sciendū tñ q̄ ꝫ acapit certitudo p ppbabili dictuā q̄ certitudo est in moralibz a hūa mis agibilibz veqrenda ſm qꝫ dicit etꝫ-disciplinati em̄ intantū certitu dinem inqrere ſm vnūqꝫq; gen inquantū natuā rei recipit-primū em̄ videt mathematicū psuadētem acceptare-a rethoricū demonstratō nes expetere-(Hec em̄ facētes)-v- opa tona ctinuātes (nō peccabitis) aliq̄-s-mortali pctō-qz vēiale nō pōt vitari oīno (Sic em̄ habūdā ter)-v-p multa merita (ministrabi tur vobis itroitus in eternū regn) qꝫ est sume desiderandū (ꝑ qꝫ) Hic oñr inducit ꝑpositū rōne sum pta ex pte inducēs a ꝫ est duplex secūda po² ibi-nō em̄ (Dūa vero ac apitur ex cura pastorali-que mo uere dz pastorē ad ifirmandū ſbditos in tono a firmandū- a ma xime qñ scit obitū suū ꝑpinquū- a

sic erat in petro pastore fidelius- a ꝫ est qꝫ dicit (ꝑpter qꝫ inapiā vos semp̄ mouere de hijs)-v- de opibz tomis a dicit (inapiā)-v- ita frequē ter ꝫ facā-ac si sp̄ essem ī p̄cipio (Et quidē sciētes) tonū facere-(a firmatos vos in p̄senti veritate) sup ple debitero esse-ꝑpter qꝫ po² in ali quibus libris volo-q; subintelligi tur ꝫ nō sit de textu (Justū ei arbi troz) rōne officij mihi imposīti (q̄ diu sū in ꝫ tabernaculo)-v-viuens in ꝫ corpe-qꝫ dr tabernaculū aīe (suscitare vos ī omonitōe)-v-excita tewos ad tonū-(certus qꝫ velox ē depositio tabernaculi mei) Sciebat em̄ mortē suā ꝑpinquā p xp̄i reue lationē (dabo aūt opam)-v-effica citer a frequēter ꝫ facā-(hrēwos) supple memoriā de omotōibz meis (post obitū meū) Pastor em̄ tonꝰ desiderata querit salutē sui gregis nō solū p tpe suoz ꝫ etiā p futuro- (vt horū memoriā faciatis)-v-ope ipleatis-Ex dictis pz q̄ hāc epla scp̄sit tome sicut a p̄cedentē-nā sic dr ꝫ ꝑpinquus eāt passioī sue quā sustinuit tome (Nō ei) Hic ponit secūda vō q̄ acapit ex doctoris certitudine- q̄ tāto magis mouet ad docendū quāto scit suā doctrinā eē verā-Erāt aūt petrus de veritate sue doctrine duplicia via certus scda po nit-ibi-Et habēs-Dūa via fuit p auditū immediate a dō prē a quo nulla falsitas pōt esse-iō dicit-(nō ei indoctas fabulas secuti) sicut se quūt poetē a doctores falsi (notā fe cimus vobis dñi nīi ihu xp̄i virtutē) vob̄ p̄dicando-a sermonē mirāc xp̄i noīe factis confirmādo-ad sue di uinitatis oñsionē (a p̄scientiā) nā inq̄tū deꝰ nouit oīa ab eterno-a in quantū hō ab instāti receptōis no uit q̄ cognoscit deꝰ scia visionis-q̄ re spicit hñtia esse scōm quamcunq; drām tpis (Sed speculatores facti illius magnitudinis-) -v-magnifi ce trāsfigurationis-quam viderūt petrus iacobus a iohānes in qua

C-v-

transfiguratōe apparuit eis in fōi hūanitate gl̄iosa (Accipiēs ei a dō prē honorē a gl̄iam) ꝛ testiōm̄ honoris a gl̄e dīne (voce lapsa) de cē lo (ad eū) sensibilit̄ (a magnifica gloria) ꝛ a deo prē (huiuscemodi) ꝛ q̄ vox fuit talis (ꝟ est filius meus dilectus) ꝛ s. naturalē a p ōnīs eiusdē natuē a eiusdē gl̄ie meū (in quo mihi opplacui) ut p eū pfidā salutē generis hūanī (ipm audite) aute cordis a mētis credētes eius doctrine (a hāc vocē nos audiuim9) sensibiliter a itelligibilit̄ (cū esse9 cū ipō in mōte scō) q̄ dr sāct9 vōne h9 appi° mis sācte. q̄ describit̄ matꝟ. xvij (a hēmus) ꝟ po² secūda via certitudinis quā hūit petrus ex scptura pphetica. cui9 intellectū hūit p xpm lucēvl. Apuit illi sensū vt intelligerent scpturas. s. pphaꝝ. a ꝟ est qđ dicit (Et hēmus firmiorē pphetic̄ sermonē) q̄ firmitas pōt vno modo referri. s. ad sermonē petri. a sic sermo pphet̄icus nō est firmior p̄mōe eius simplr̄ ꝟ magis econuerso. nā apli fuerūt magi illuīati a deo q̄ pphete antiq̄. erat tñ firmior alicui vt pote iudeo in pphali doctrina nutrito. hoies em̄ magis credūt cōsuetis dicī apud eos. sicut dr pꝟs. in metꝟ. q̄ aliq̄ magis assentiunt fabulis a dictis poetaꝝ q̄ vōibz certe phoꝝ Inter gētiles aūt q̄bz petr9 spēalr̄ scribebat erāt aliq̄ de iudaismo q̄si eo q̄ fiebat vna eccia ex gētilibus a iudeis. Pōt etiā dicta firmitas referri ad p̄mones aliorū pphaꝝ a dauid cuius p̄mo firmior est q̄ alioꝝ. eo q̄ fuit eximius pphetaꝝ vt dr in p̄n° glo. h. psalm. eo q̄ alīq pphē veritatē sibi revelatā in visionibz imaginarijs vidēt. vt ibi dr. Dauid aūt p intellectū sine talibus imaginibz. sicut darius videt q̄ demōstratōes geometricas capit sine descriptōe figuraꝝ q̄ illi q̄ non capiūt sine tali descptōe. vt plenius dixi eū tractarē de gradibz pphetie in p̄n° libri psalm. a ꝟ mō videt petrus loq̄. eū dicit (habem9 firmiorem pphetic̄ sermonē) nā p̄m glo. intelligit de sermone dauid. q̄ hēt psalm. ij. Dñs dixit ad me filius meus es tu ego hodie genui te. q̄ ad trāz intelligit de xpō. sicut ibi fuit oñsū etiam p antiq̄s doctores hebreoꝝ. hāc aūt auctoritatē nō exp̄mit hic btūs petrus. qr eadē est in sīa aut prius allegata. ꝟ est filius meus dilectus quantū spectat ad ꝓpositū. (cui bñfacit̄ attēdētes) s. sermonī pphaꝝ (quasi lucerne lucēti i caliginoso loco) ꝛ in ꝟ mūdo ignorantie tenebris obscurato (donec dies illucescat) ꝛ dara visio oriat (a lucifer) ꝛ diuīa daritas (oriat in cordibus vestris) qr nō est visibilis oculis corpalibz ꝟ tm̄ mētalibz (hoc primū) ꝟ reddit rōem sui dicti. s. q̄ sermo pphet̄icus dr attēdi q̄ procedit ex diuīa revelatione a nō ex humana fictōe a ꝟ est qđ dicit (ꝟ primum itelligētes q̄ oīs pphēta scptura) ꝛ in sacra scptura posita. qđ dicit ad excludendū pphetias alias que nō sunt alicuius firmitatis (propria interpretatione nō fit) ꝛ nō fit sensu hūano. ideo subdi² (Non em̄ etc. Sed spū sancto īspirati) a q̄ nō potest mīi veritas īspirari. a in virtute eius pnunciari.

Capitulū Secundū

Fuerunt ergo) Postq̄ btūs petrus īduxit fideles ad tenendū fidei veritatē. hic sequenter īducit eos ad p̄cauendū oppositā falsitatē. Et p° circa aduētum xpi in mundū Secūdo circa aduentū eius ad iudiciū. c. ij. Prima falsitas est hereticoꝝ fidē xpi corrūpentiū. quoꝝ p̄mo oñdit malicias. a secundo penaz. ibi. Quibz. Circa primū dicit (fuerunt vero pseudoprophete in pplo). s. iudeoꝝ añ xpi aduentum. sicut pt̄z ī libris p̄aliꝑ. a regū. in plibz locis (sicut a vobis) xpianis (erūt magistri mēdaces) quales fuerūt pseudo apli a hēticī

(qui introducēt sectas pditionis) sicut ebion a cherinthus negātes diuinitatē xpi etiā a tpe apl'oꝝ p pter qs̄ btūs ioh̄-in p̄n° euangelij sui declarauit diuinitatē xpi-d-Jn p̄n° erat verbū ꝯ-fm q dicit ibe-to-in plogo sup ioh̄em-Et postea arrius a multi alij errauerūt circa fidē xpi(sup ducētes sibi celerē pditionē)-v-cām pditionis a nō solū sibi-sz etiā alijs-ideo subdit(Et eā q plēs eos sequerent occidebāt multi sequūtur eoꝝ luxurias)ad ꝟ carnales delicias-ad q̄s duces fuit pmi(p quos via veritat̄)-v-fides catholica(blasphemabit)a pagānis a iudeis tanq̄ mala-p ꝟ eā datur infidelibus occasio detrādia de nen di fidē catholicā(a vobis fictis)id ē ad decipiendū oppositū(de vob̄ nego dabunt)bona vrā tēpalia subtrahendo(Quibz)Postq̄ oñdit hereticoꝝ malicā-Hic oñr declarat eorū penā-a secundo pene grauitatē ibi Magis aūt prima diui² i duas q̄ p̄mo facit pposituꝫ-secūdo ī ducit ad ꝟ triplex exemplū ibi-Si em̄ angelis arca primū-d-(Quibz iudi^m)-v-pena ad quā dēnabunt (Jam olim nō cessat)q̄ semp durabit vt exponūt aliqui-Sed ꝟ expositio videtur excludi p ꝟ qs̄ p̄mittit iam olim a sic loquit de p̄terito-dura° illa sempiterna erit a de futuro-Jō melius sic expo²-vt videt (Jā olim nō cessat)-v-a p̄n° mūdi est p̄parata-nā a p̄n° distinctōis rer-locus inferni est ab alijs dictictus-a sic dr psaie-xxx-p̄parata est abherico phet a rege p̄parata pfunda a dilata-nutrimentū eius ignis a lignā multa-flatus dñi sicut torrens sulphuris succendens eā(Si ei)Hic oñr pbat pposituꝫ p triplex exēplum Primū est de angelis peccātibus de quibz dicit (Si em̄ deus angelis peccātibz nō pepcit)a pena debita-(sed rudētibz)-v-similibz īferni-q̄ fu nes sunt pctā q̄ fūt causa detractōnis ad īferna-fm q dr puerbioꝝ v-Jniq̄tates sue capiūta funibus pctōꝝ suoꝝ ostringit-(detractos) a societate angeloꝝ sāctoꝝ (in tartarum tradidit cruciādos ī iudi^m)-v-post iudiciū(reseruari) p̄mo em̄ ceciderūt in hūc aerē caliginosum-vbi sūt ad exercitiū bonorū-hūtes tamen suā penā a suppliciū post iudiciū vo detruden² ī īfernū deficiēte sanctoꝝ exercitio-a tūc crescet eoꝝ pena acūtētatis ex hijs q̄s induxerunt ad pctm̄a damnationē-sicut glia sanctoꝝ angeloꝝ ex hijs q̄s ī duxerunt ad bonū a salutē a ex dictis supplendū est-q sit deus non pcet hereticē(Ex origiali)Hic po² secundū exemplū de submersis in diluuio ꝓpter pctā eoꝝ-d-(a origiali mūdo nō pepcit)dr autē ꝟ originalis mūdus hoīes q̄ fuerunt añ diluuiū-eo q tūc currebat prima etas mūdi q̄ terminata fuit in diluuio(Sed octauū noe) q̄ cum eo fuerūt-vij-psone a diluuio saluate(iustic̄e p̄conem)q̄ p̄dicauit hominibz illis tpis pmam vt dictū ē sup epla-j-c-iij (diluuio mūdo impioꝝ inducēs)dicit autoꝝ mūdo q tūc oīs caro corrupat viā suā genrix-(Et cīates)Hic po² terciū exēplum de ciuitatibz tpe loth-vt ꝟ² genī-xix-d-(Et ciuitates sodomoꝝ a gomorreoꝝ in cinerē redigens) q̄ pluit sup eas ignem a sulphur vt habet ibidē(exemplū eoꝝ q̄ impie acturi sunt ponēs)-v-oñs q sic puniēt nisi penitēat (Et iustum loth oppressū a nephādoꝝ iniuidia) fm q dr genī-xix-vimq̄ faciebant loth vehemētissime cīt̄(ac luxuiosa cōuersatōe)Nā vidum ꝺ naturā wolebāt exercēre eripuit anglos q̄ cū cū vxore ac filiabz ex ciuitatē duxerūt vt ꝟ² ibidē-a subdit causa(aspū em̄ a auditu iustus)-v-vita a fama eius iustitia apebat(hītans apd̄ eos qui de die in diē)-v-quasi cōtinue(aīam iustā)ipius loth-(iniquis opibz cruciabāt) nā emēdare nō potat-a sic cū dololoe portabat

cōcludit ergo (nouit dns pios de tē ptatione) ꝛ de morte (eripe) qñ ex pedit eis vtz de lotha noe (Inimi cos vero in diē iudicñ) ſ. extrēi (ſeruare cruciādos) qz tūc cruciabū tur nō ſolū in aīa ſicut añ iudiciū ꝫ etiā in corpe. Et ex dictis exēplū ꝺ cludendū eſt qꝺ ſiūt hēticis de pēa debita nō parcet (Magis aūt) ꝫ ꝺr oñdit hꝰ pene grauitatē de q ꝑº poˢ duplex vō. ſecūdo ꝑme vōis declaratio ibi (Hñ vo) Ꝺria adꝺ ī ꝺ. ſm duplicē vōnem ſcda ibi vbi angeli. Ꝺria vo ratio accipit ex ꝑte culpe penā meretis Ex q̄ntitate eñ culpe accapitur quātitas pene ꝺunt xxv. Scōm menſurā pcti erit a plagaꝝ modꝰ. Scōm aūt expoſi tores btūs petrus dicit ꝫ hēticos grauiꝰ puniēdos qꝫ demones. a alios de q̄bz poſuit exēpla Ita qꝺ nō ſolū ꝫ eſt argumentū a fortiꝫ etiā a maiori negatiē. cū ꝺr. Si deus an gelis peccātibz non peperat a alijs de q̄bz ꝺñr ꝑſequit. multominꝰ hē ticis. ex ꝫ ſequit pctm̄ eoꝝ eē gra uius a ꝫ ſatis ꝑz de pctō mortuoꝝ in diluuio. a ſubuerſione ſodome a gomorre. nā pctā ꝓpter q̄ princi paliter inducte fuerūt pumitōnes ille. fuerūt carnalia. vtz ex p̄dict hereſis ꝰo eſt pctm̄ infidelitatis qꝫ eſt directe ō deū. a ſic ſm ſuū genꝰ grauius eſt pctis carnalibz. Item hereſis eſt ḡuior ſpēs infidelitatis ſnā grauius eſt fidē ſuſceptā coꝝ rūpere vel negare qꝫ facīūt hereticī q̄ nō ſuſceptam. qꝫ facīūt iudei et pagani. ſicut apud hoīes peius eſt ꝑmiſſis denegare q̄ nō ꝑmiſſū nō facere. a ſic ſequit qꝺ pena hereticoꝝ ſit ḡuior. a maxie qñ ſunt inuo luti cū hoc pctis carnalibz. q̄les de ſcribunt ꝫ ꝑ beatū petrū. vtz ex p̄ cedentibz a ſeq̄ntibus De pctō ꝰo a pena demonū magis eſt dubiū. ve rūtamen idē pōt dici ꝑ babiſt de ip ſis. ſaltē quātū ad multos eoꝝ. qꝫ doctores catholici dicūt ꝺ coꝛditer. qꝺ hoīes hom̄ ꝑ meita ſūt aſſumen di ad ſinglos ordines angloꝝ. a ſic ad equalē gl̄iam. Et eadē vōne videt vt hoīes mali ꝑ ſua demeita. ſm plus vel minus puniēdi ſūt in ſimilibz gradibz penalibz demonum Cū igit hereſis ſit peſſima ſpēs īfi delitatis q̄ eſt valde graue pctm̄. ſequit qꝺ eoꝝ pena ſit grauior qꝫ multoꝝ demonū. Et maxie qñ ſūt hereſiarchea alijs vicijs irriti q̄les deſcribunt iſti vel ſaltē eoꝝ aliqui Hijs dictis patz prima vō grauis punitionis hereticoꝝ q̄ accipit ex grauitate culpe eoꝝ. cū ꝺr. (Magis aūt eos) ſ. hereticos ſeruat deus cruciādos (qui poſt carnē) ei obedi endo (in ꝺcupiſcētias immūdicie) ꝛ luxurie q̄ fedat totū hominem a maxie in pctō cōtra naturā qꝫ fre quenter in ſcptura noīatur immū dicia (ambulant) ſic viuēdo (dñati onem ꝺtēnunt) ꝛ ꝓm qui nō ſolū dicit dñs in cōcretoꝝ ſed a dñatio in abſtracto ꝓpter excellentiā dñi qꝺ eſt rex regū a dñs dominantiū. apoc. xix (Audaces) affirmādo fal ſum ꝑ vero (ſibi placētes) ꝛ de ſcip ſis magnā ſapientiā eſtimantes. qꝫ eſt argumētū inſipiētie (ſectas) hereſim (nō metuunt facere eas) ad inueniēdo a docēdo (blaſphemātes) fidei veritatē. a ꝑ oñs eius autorē. (Vbi angeli) Hic ponit ſecūda vō grauitatis pene hereticoꝝ que ac cipitur ex ꝑte ſbiecti penā ſuſtinē tis. nā demones qui ſūt fortiores ad ſuſtinendū vix ꝑñt ſuſtinē pe nam infermi. a multominus here tici qui ſunt debilioris vtutis. a ſic ex hac ꝑte grauius affligunt. a ꝫ eſt qꝫ ꝺr (vbi) ꝛ in pena infermi. (Angeli) ſ. mali (fortitudine aut tute cū ſint maiores) qz naturalia remāſerunt in eis integr vt ꝺr ꝺ. (nō portāt) ꝛ vix ſuſtinēt ſicut em ipoſſibile ꝺr qꝫ eſt de difficili poſſi bile. v. metꝫ. Ita ipſtabile ꝺr qꝺ cū difficultate portat. (exēcrabile iudi ciū) ꝛ penā q̄ñ ꝺr exēcrabilis in q̄m eſt a dō qz ſic ē iuſta ꝫ ex ꝑte dēo m

quin execrant eam tanq̃ ministã- (Hij vero) ·v· Hic declarat primã cõ nem de grauitate pene hereticoꝝ ꝓpter grauitatẽ culpe ipõꝝ· Et p° po² hꝫ declaratio· secũdo intẽta cõclu sio· ibi· Si em̃· Jn ista vo declaratio ne notant de luxuria insipientia a superbia a sup in p̃n° ca· de auaricia Jdeo ista quatuor declarat in qua tuor ptibꝫ q̃ patebũt ꝓsequendo· p° declarat coꝝ insipientiã· d· (Hij ve ro) hereticꝰ· s· supple sũt (velut irra tionabilia pecora·) carẽtes intelle ctu veritatis· (naturaliter in captõem a pmicẽ) ·v· ex impetu nature bruta lis ad pabulũ· a fic incidunt in la queũ a capiunt a necant· a fic du cuntur ī pmicẽ q̃ sũt a pa neco cas· (Jn hijs q̃ ignorãt blasphemantes) ·v· sic heretici blasphemãtes· (ī hijs q̃ iguorãt) ·v· articulis fidei· ī q̃s ex errore latrãt (ī corruptõe sua) ·v· ī sẽsu suo corrupto q̃ corrupti sũt alios corrũpunt (pibũt) pena ge henne (p̃ apietes mercedẽ iustitie) ·v· penã debitã sue malitie (Voluptatẽ) Hic p̃n̄ declarat hereticoꝝ lu xuriã· d· (voluptatẽ existimantes diei delicias (Cir̃ q̃s sciendũ q· volu ptas idẽ est q̃s delectatõ q̃ põt esse bona a mala Bona si sit de opibꝫ vtutũ intellectualiũ vel moraliũ Ma la aũt si sit de actibꝫ venereis volup tas igi² q̃ idẽ est q· delectatio põt eẽ bõ alꝫ ẽsta· mala a turpis· licet ãt freq̃ntius accipia² p delectatõe car nis q̃ turpis est maxie m venereis· tũ ß accipi² p delectatõne bõ esta in opibꝫ bois· Jõ ßr voluptas diei q̃a q̃ facit veritatẽ veit ad lucẽ ioß· iii· Est igit sẽsus q· heretici luxuriosi delectatões carnis reputãt esse vo luptatẽ diei ·v· eas esse honestas a bo nestas a sic iungit lrã (voluptatẽ diei) ·v· delectationẽ honestã (existi mantes) supple esse (delicias coiuq̃ nationis) ·v· luxurie· vbi est coiuq̃ natio ex duaꝝ psonaꝝ diũctõe (a macule) ·v· gule· Jõ subdi² (delicijs affluẽtes) ī diuijs suis in q̃ nota² excessus in q̃litate a q̃ntitate abia pot9 (luxuriãtes vobiscũ) ·v· vos ad ß ptrahẽtes (oculos hñtes plenos adulterij) ·v· figs adulterij (a incessabilis delicti) ·v· gule q̃ satisfactio nẽ repetit q̃tidie (pellicẽtes) ·v· dei pientes (aias instabiles) ·v· q̃ ñ sũt in fide firmate (Cor exercitatũ) hic p̃n̄ declarat eorũ auaritiã· d· (Cor exercitatũ auaricia hñtes) qꝝ freq̃n ter cogitãt q̃liter bõ simpliciuꝝ ad se trahãt (maledictõis filij) ·v· ma ledictõe diuĩa digni· sicut ßr moꝝ tis filiꝰ ille q̃ est morte dignus· ij· regl· xij· (derelinq̃ntes viã rectam) iustitie (errauerũt) p deuiũ auari cie (secuti viã balaã ex bosor) q̃ cu piditate ductꝰ iuit ad maledicẽdũ pplo ysrl nũi· xxij· q· erat iniquũ· Jõ subdi² (q̃ mercedẽ iniq̃tatis amauit) tanq̃ cupidus a auarus (coꝝ reptionẽ vo habuit sue vsãie sub iugale aial) ·s· afinã suã q̃ corripu it eũ a via declinãdo a petẽ eius pa rieti allidẽdo· a etiã ßma virtute lo quendo· vt hẽ² nũi· xxij· (p̃hibuit ꝓphe insipientiã) oñendo p hꝫ sig q· ibat ad balach mẽte pũsa (Hij sũt) ß declarat hereticoꝝ superbiã· d· (Hij sũt fontes sine aq̃) nã ab eis nõ emanat fons sapiẽtie (nebule) ꝓt obscuritatẽ erroꝝ (turbinibꝫ exagitate) ·v· ventis tẽpestuosis sup bie (quibꝫ caligo tenebraꝝ) iferni (reseruaꝝ) vt pea rñdeat culpe (superbia em̃ vanitatis loq̃ntes·) erroneã doctrinã (pellicũt) ·v· deapiũt (ī de sideriis carnis) ·v· luxurie carnalis ad distinctionẽ p dolatrie· q̃ est lu xuria spũalis (eos q̃ paululũ effugi unt) ·v· aliquantulũ se ßtrahũt a doctria eccie· tales em̃ dño ab hẽtici deapiunt (qui) ·s· hẽtici (ī errore cõ uersant) ·v· indurati· (libertatẽ illis pmittẽtes) dicẽdo· q· licite possint vti delectabilibꝫ carnis· vt sic dicti deapiãt· laxãtes ea ad q̃ sũt bõies pmi (cum ipsi) ·s· heretici (serui sint corruptionis) q̃s ꝓbat ꝛsequenter d· (a quo em̃ q̃s superatus est huiꝰ

est seruus) ipsi vero supati sunt a corruptione vicioꝝ vt; p ꝑdicta-ğ ꝛc̃ (Si em̃) infert cōclusionē intētā -s-ꝙ hereticī sunt alijs pc̄oribꝫ grauius puniēdi-qꝫ reddituū ad infirmitatē a alia vicia eoꝝ culpā aggrauat p ingratitudinē - a ꝯ ē qđ dī-(Si em̃ refugiētes coinquinatōnē mūdi) -ꝛ vicia luxurie-gule- a auaricie-a superbie (in cognitōe dñi nr̄i) -ꝛ p ꝛceptionē fidei q̄ talia phibet (hijs rursus ĩplicati) p ꝛcāduū (superant) p cōsuetudinē (facta sunt eis posteriora deteriora ꝓribus) ꝑter aggrauationē ꝑdictā- iō sb ditur (Melius em̃ erat illis nō cognoscere ꝛc̃) qꝫ p reddituū ingratitudo diuini bñficij p̄acepti aggrauat peccatum - cetera patent

Capitulum Tercium

ET hāc ecce vob̄ karissimi) - Postq̄ apls remouit errorē circa primū xp̄i aduētū stingentē- Hic oñr docet p̄cauere errorē futurū circa fm̄ eius aduētū Circa qđ sic p̄cedit-qꝫ p° fideles inducat ad tenendū suā doctrinā - d- (hāc ecce vobis karissimi scdam scribo epl̄am in q̄bꝫ) ꝓmaa secūda (vrām excito cōmonitionē) -ꝛ p monitionē caritatiuā (vt mēores sitis eoꝝ q̄ ꝑdixi verboꝝ) sanctoꝝ vt ea retineatis in mētea ĩpleatis ope Et subdit cuius sūt verba- d- (ꝑhetarū a apl̄oꝝ vrōꝝ preceptoꝝ dñi a saluatoris) -ꝛ q̄ verba sūt dñi p̄cepta nos aūt sumus eius ministri denū dando vobis ipa (Hoc primū) hic oñr inducit ad p̄cauendū errorez q̄ error p° po² a eius motiua ratio secundo vōis exclusio ibi- latet em̄ eos- tercio veritatis determinatio- ibi- aduenier aūt- Circa primū dicit (q̄ primū sciētes q̄ venīēt in diebus nouissimis) potissime circa ā thirp̄i tpa (in decepti5e illusores) -ꝛ illusores veritatis hñtes verba cōposita ad decipiendū (Juxta ꝓpria sc̄upiscētias ambulātes) -ꝛ fm̄ de lectabilia mūdia carnis viuentes (dicētes ꝛc̃) Circa qđ sciendū q̄ circa futuꝝ iudiciū fuit vnus error a tpe apl̄oꝝ-s-ꝙ illud iudiciuꝫ erat valde ꝓpinquū quē remouet paulus apls in thessal- ij- d- Rogamꝰ aūtvos frēs vt nō cito moueamini a vrō sensu neq; terreamini q̄si instet dies dñi- Alius autē error est totalr̄ contrarius -s- illoꝝ q̄ negāt iudiciū futuꝫ - Et est error illoꝝ q̄ diuerūt diuinā puidentiā nō se extēdere ad actꝰ hūanos- a etiā illoꝝ qui negāt immortalitatē aīe hūane- advtrūq; em̄ errorē seq² iudicium nō esse futuꝫ - Errores āt isti renouabunt a inualescent circa tēpora ātixp̄i- a p oñs cōclusio seq̄ns de gñali iudicio non futuro- Rōvo motiua ipōꝝ est ꝓpter cursū naturē qui a tēpibꝫ de q̄bꝫ nō est memoria p̄cessit p reuolutōes dieꝝ a annoꝝ ita ꝙ nō fuit mūdi notabilis mutatio nec fiet erit vt dicēt- Et h̄ est qđ dī (dicētes vbi est ꝓmissio aduentus eius) -q-d- nō p̄t oñdi p aliqđ apparēs q̄ sit xp̄s venturus ad iudicandū nec p oñs q̄ ĩpleturus sit illas ꝓmissiones- q̄s xp̄iam dicunt in eis impleri fm̄ qđ dī lucexrij- Hijs aūt fieri incipiētibꝫ t̄ixpi ātea leuate capita vrā qm̄ approꝑinquat redēptio vrā - Et subdit dicti cōfirmatio cū dī (Ex q̄ em̄ patres dormierūt) antiq̄ssimi (oīa sic pseuerāt) in suo cursu a eadē cōne sic pseuerabūt sine tali mutatōe q̄ dī in iudicio futura (latet em̄) hic oñr po² vōis exclusio- Jn hac em̄ vōe duo implicant- vnū est q̄ nō fuit de p̄terito notabilis mutatio- Ex q̄ cōcludit q̄ nec erit de futuro - Aliud est q̄ ꝓmissiones facte xp̄i amis nō sūt ĩplete nec ĩplebuntur Et ex tali retardatōe impletōis argumentatur iudiciū nō esse futuꝫ ꝑpter qđ btūs petrus p° excludit primū a secūdo fm̄- ibi- vnū vero- Primū aūt excludit tanq̄ falsū p diluuiū qđ mutabilit mutauit mundū sub

mergendo omne viuũ-preter illa q̃ saluata fuerũt i archa geñ-vij-terra etiã fuit notabiliter immutata-nã añ p ferebat fructus plesa meliores-pter q̃ esus carniũ a piscium ocessus est post diluuiũ geñ-ix q̃ p debilitatõe hũane nature-Igitur p hãc mutationẽ p° dictũ alioꝝ exclusiꝫ-a secũdo ppositũ oclu ditur ibi-Celi aũt-Circa primũ sciendũ q̃ liã dupliciter ẽ exponẽda scõz duas expositões de formatõe rerũ earũ distinctõe-quas diffuse posui in p̃n° geñ-vna est q̃ materia omniũ corpaliũ excepto celo empireo p̃ducta fuit p° sub vna omuni forma-ppter q̃ vocat̃ p̃bz noibz scz terra-geñ-j-In p̃n° fecit deus celũ a terrã-Scõm bedã emã strabũ a alios sequẽtes hñt expositõis modũ-p celũ intelligit celũ empireũ q̃ statim factũ angelis est repletum Per terrã vero materia corpaliũ vocat̃ etiã abyssus a aqua ibitẽ-tenebre erãt sup faciẽ abyssi a spiritus dñi ferebat̃ sup aq̃s-siẽ volũtas artifices sup materiã de q̃ vult aliq̃ distincte fõire-Ita q̃ de illa p̃ma die fõita ẽ tur-scõa die celũ stellatũ a cristallinũ sup ip̃m-tercia die quatuor elemẽta-Sciendũ etiã q̃ btus petrus nõ loq̃² ẽ de aliq̃ celo nisi de aere-eo q̃ fuit purgatũ p diluuiũ ascendẽs-xv-cubit̃ sup̃ montiũ-de q̃ purgatõe loq̃t̃ ẽ btus petrus-Igi² ꝑm hũc modũ sic expo² liã-(latet ei eos)-i-illos q̃ dicũt mutationez notabilẽ mũdi nõ esse factã in p̃terito ẽ-s-q̃ seq̃² postea-(volẽtes)-q-d-hꝫ ignorãtia ẽ affectata-q̃ poterãt scire p sacram scripturã q̃ loq̃² de diluuio-de quo subdit̃ (q̃ celi erãt prius)-i-q̃ añ diluuiũ erat celuz aereũ-q̃ dr celi i plurali-ppt̃ eius duas ptes-s-supiorem q̃ transcẽdit cacumina montiũ-que cũ celo reuoluit̃ motu diurno-vt t̃r²-j-methcoroꝝ a inferioꝝ que nõ sic reuoluit̃ ppt̃ impetũ mõtiũ (Et t̃ra)-i-elementũ t̃re (de aq̃)

i-de isoimi materia q̃ noiat̃ aqua vt dictũ est a de illa facta fuit elemẽta vt dictũ est (a p aquã ofistẽs)-q̃ ptibz t̃re admiscẽ² aque-vt t̃ra hẽat otinuationẽ a ofistentiã-aut̃ em̃ resoluere t̃ in puluerez (dicibz) supple facta fuit istavtz geñ-j-(per que)-s-tria elemẽta p̃dicta-aerem aquã a terrã-(Ille tũc mundus)-i-tpe noe (aqua)-s-diluuij (mũdatus) a sordibz factus in mũdo sensibili (p̃it) q̃ oĩa viuẽtia fuerũt mortua exceptis saluatis in archa-Elemẽta etiã fuerũt deteriora-Q̃z aũt diluuiũ p cessit ex tribz elemẽtis p̃dict̃ ptz geñ-vij-vbi dr rupti fuit oms fontes abyssi magne-i-occeani q̃ cauernositates t̃re intra q̃s otinet̃ mare rupte fuerũt-a sic aque maris effuse fuerũt sup t̃ram habitabilem-ex q̃ pz q̃ p aquã a terrã factum est diluuiũ-Sic̃ p aerẽ-nam ibi subdi²-Et facta est pluuia sup terrã-xl-diebz a-xl-noctibus-a sic magꝝ ps aer̃ ꝛsa fuit in aquã-Aliavo expositõ accipit̃ ꝑm dictuz t̃re breuꝝ a pluriũ doctoꝝ catholicorũ qui dicũt a p̃ncipio creatõis oĩa corpalia quãtũ ad p̃ncipales mũdi ptes-s-corpa celestia a q̃tuor elemẽta fuisse sic̃ producta sub formis suis substãtialibz ab inicẽ distinctis-Et formatio seu distinctõ coꝝ q̃ describit̃ in p̃n° geñ-Facta p̃ma die secũda-tercia-a quarta-nõ accipit̃ nisi ꝑm ꝓpetates a q̃litates accidentales-sicut dr aliq̃s tõ sici q̃n̄ puenit ad etatẽ adultã-a h̃ ppter debitã quantitatẽ a robur corporis a filia q̃ tũc attingit-a tñ nõ fuit misi ꝓpietates accidẽtales-q̃ ꝑm suã substantiã factus est homo a p̃ncipio vnionis anime cũ corpe-a sic lux que dicit̃ facta p̃ma die est ipsa claritas solis que est eius qualitas Q̃z aũt dr sol fieri t̃cia die-h̃ est ꝑm motũ eius ꝓpriũ ab occidente in orientẽ-Celum vero q̃ dr factũ secunda die-i-corpa celestia-hꝫ factio accipit̃ ꝑm soliditatẽ tunc eis data

ſm hebreos. Scom alios vero est vi
tus influendi in īferiora q tūc fuit
eis data. Sicc formatio elementoꝝ
seu distinctō facta fuit tercia die se
cundū ꝓprietates accidētales. nam
añ die tercia elementū aq nō hūit
debitā densitatē: ꝫ vaporabit eleua
batur p totū aeris spaciū. a sicvm
elementū nō videbat ab alio disti
ctum nec sicc terra qr erat aqs coo
perta: ꝫ tūc aqua fuit data debita
densitas a sic occupauit minorē lo
cum. a facte fuerūt cauitates ī ter
ra vbi recepta fuit vna ps elemēti
aque. a sic remānsit discoopta vna
ps tre aqs phītatōe lōim a aīalīū
a aer apparuit in sua trāsparentia
sicut plenius dixi in pncipio genē.
Et ſm ꝫ exponēda est sic lrā ꝫ. cū
dr. (Celi erāt prius). i. due ptes ae
ris supiora inferior. (Et terra) id ē
elementū terre. (de aqua) formata
mō dicto qr p densitatē aquea re
ceptionē eius intrā cauitates tre
apparuerūt elemēta distincta certa
exponāt sicut prius. (Celi) Hic ex
pdictis coducit ꝓpositū arguēs a si
mili. q sicut mūdus fuit immuta
tus p aquā tpe noe. Sic aduemē
te iudice immutabit p ignē cōfla
grationis. q ſm doctores catholi
cos tantū ascendet quantū aq dilu
uij ascenderūt. a ꝫ est qd dicit (Ce
li aūt qui nūc sunt). i. supior ps a
eris a inferior (a terra). i. elemētū
terre. p qd etiā intelligit elemētū
aque. eo q nō est totaliter sepatū
a terra: ꝫ ptes atique aq immisceñ
ptibus terree aliq intra cauita
tes eius otinent vt dictū est (eodē
verbo) diuino (repositi sūt). i. ser
ua. qui sic virtus dei seruās ab eis re
traherent in mhilū redigerent. (Ig
ni reseruati in die iudicij). i. tunc p
ignē purgādi (a pditionis īpioꝝ
hōim) tunc em in corpea aīa dāna
buntur. (Vnū vero) Hic excludit
secundū motiuū de retardatōe im
pletionū diuinoꝝ promissoꝝ qr non
est retardatio ex pte dei. ꝫ nob vide
atur. Propt qd dr (qr vnus dies a
pud dñm sicut mille anni) ap nos
sic aūt loq petrus ſm qd dr ps. lx
xxix. Mille anni añ oculos tuos tā
q dies hysterna q pteriit. p mille
nariū em intelligit quātacunq re
uolutō tpm. q modica esta nulliꝰ
momēti ꝛpata diuīe eternitati ꝓ
ter qd rñdendo coꝝ argumēto sub
dit (non tardat dñs promissis). i. in
redditōe promissorū nō tardat vltra
debitū (sicut quidā existimāt) erro
neeꝓpter ꝫ negātes futurū iudiciū
ut pdictū est (ꝫ patienter agit) iudi
cium differēdo (ꝓpter nos) vt iusti
. s. in meito pficiāt. a mali p pnīaꝝ
redeant. iō seq (nolēs aliqs pire)
quantū est ex se (Aduemet) Post
q excluſit errorē circa iudiciū fu
turū. Hic añr determinat veritatē
a pō po ꝫ determinatio. secūdo ſb
ditur vtilis monitio. ibi. Cū ꝫ igit
tādo doctrine pauli approbatio ibi.
Sicut a karissimꝰ. ītio coducit in
tenta cōclusio. ibi. Vos igit. Circa
primū dr (Aduemet aūt dies dñi).
i. dies iudicij q dr dies dñi. qr tūc
in oīb fiet voluntas eius in punitōe
maloꝝ a pmiatione bonoꝝ. a ſbdi
tur modus remēdi cū dr (ut fur). i.
repētea ex īprouiso sic dr math. xxiv
. de die aūt illa a hora nēo scit (nec
(in q celi). i. supior ps aeris a infe
rior (magno impetu trāsiēt) a statu
in q nūc sūt p impetū ignis exclaꝰ
tionis (Elemēta vo calore solue).
q. d. ñ solū aer ꝫ etiā alia elemēta
ignepurgabūt (terra āt que). i. ñ so
lū terra: ꝫ etiā oīa q in ipsa sūt fcā
de ipā a producta exurē (Cū ꝫ igit)
hic ex dictis subdit vtilis monitō
qr si tāta districtō iudicis appebit
in sensibilibz elemētis. hōies meiti
a demeriti hōim a mali capaces de
bent cē solliciti q sint in aduētu iu
dicis ꝓparati. et ꝫ ē qd dr (Cū igit ꝫ
oīa elemēta dissoluēda sint) mō di
cto) quales oꝝ vos esse in sanctis cōuer
sationibz) ad hoīs (a pietatibus)
ad pximos q si dicat oportet vos esse

multum in talibz ꝑparatos (expectantes) cū securitate (apperātes) cū hylaritate (in aduentū dei) scz extremi iudicij sicut dicit saluator noꝫ-xxi. Hijs aūt fieri incipientibz respicite & leuate capita vrā-i-exhilerata cordā vt expoit gregł-omeł. i. (p quē)-s. aduentū dei iudicij-(cœli ardentes) exponat vt sup (nouos ℞o cœlos &c) nō dicit alios: sed nouos-i-eos dē in sba i melius tam immutatos a sic innouatos (scōm ꝓmissa ipius) ysaie-lxv. Ecce ego creo cœlos nouos & terrā nouā-(in quibz iustitia hītat)-i-habitabit a loquit de futuro p modū ꝓteritip pter certitudinē ꝓphie q tūc oīa ad finē iustitie reducent-iō ꝯdudit (ꝓpter qđ karissimi hꝫ expectantes)-s. iustā retributionē p meritł vel demeritł (satagite immaculati) a peccatis carnalibz (& inuiolati) a spūalibz (inuenīri i pace) ꝯscientie (& dñi nostri longanimitatē)-i-remunerationis vrē ab ipō dilatatōnem (salutē arbitrammi)-i-reputare ad augmentū p̄mij vestri a meriti (Sicut & karissimus) Hic consequenter pom² doctrine pauli approbatio-cui pseudo apł detrahebant dicentes q nō erat apłs eo q non fuerat cū xpō sicut alij-a ideo dicebant doctrinā eius nō esse recipiendam vt apostolicā-secūdo dicebāt eam otinere erronea puertētes eiꝰ intellectū verbi grā-Ex eo qđ dicit ro-v-vbi abundauit delictū super abūdauit & grā-dicebāt cū iducere homīes ad frequentationē peccati vt ꝯsequerent augmentū gratie-qđ non est verū: sed intendit ibi docere q sicut tpe legis mosaice peccatuz abūdabat eo q ipā oīendebat pctm̄ & nō sanabat-sic p xp̄m sub lege factum grā abūdabat-Ideo dicit² ioh-iiij-q salus ex iudeis est-Ideo petrus apłs vtrūq; remouet-Vñ primo oīndit paulū esse verum apłm nominās ipm frēm karissimū-(sicut & karissimus &c) Secundo oīndit eius doctrinā esse sanctā-(secundū datā sibi sapientiā) a dō (scripsit vobis) nō instinctu ꝓpo sed diuīno-ostendit etiā ipm esse cōformem sue doctrine-(sicut & in oībus epłis loquens eis)-s. epłis (de hijs)-i-de eisdem de quibz scripsi vobis-s. de veritate fidei catholice-& de ꝓparatione ad futurū iudiciū-sicut patet in epłis pauli ī pluribus locis (in quibz sūt quedā difficilia intellectu) maxime rudibz-idō subditur (que indocti) in sacris scripturis (& instabiles-) ī fide & moribz (depravant) male interpretando (sicut & ce teras scripturas)-s. etiā gelij a ꝓphārum quas iudei & heretici corrumpūt ad suam ipōrū damnationē vt dictū est supra ca-p̄ce-(Vos ig²) Hec est vltia ps in qua ꝯdudit intentū-(vos igit frēs p̄scientes) iudicem esse venturū & fallacias hereticorum (custodite)-i-diligenter cauete q sequit in aliquibz libris vestrīs ipōs nō est de textu (ne insipiētium errore traducti)-i-extra regulam fidei ducti (excidatis a ꝓpria firmitate) fidei & moꝝ (crescite vero in grā) merendo eius augmētum per opa bona (& in ꝯgnitōe dñi nostri ihesu xp̄i)-i-vt magis explicite cognoscatis articulos fidei & bñficia ihesu xp̄i (Ipsi gl̄a & nūc & ī diem eternitatis)-i-sine fine (Amen)

Postilla epłarū beati petri finit-Incipiūt additōes sup easdem

Prima petri in ca-j-vbi &c in postilla Aduenis-Aduene dicebant illi q̄ de gētilitate ꝯuertebantur

Additio-

Aduena in sacra scriptura non accipitur p illo-qui de gentilitate cōuertitur a huiusmodi sed p illo qui aduenit de alia regione ad cohabitandū cum indigenis alterius terre sicut erant iudei q̄ a ihero solimis ꝓpt̄ aliās ꝓsecutōes ad alias

terras transibāt. Vnde gen. xxiij. Abrahā dicebat otheis. Aduena ego sū apud vos. qđ nō pōt intelligi ex ħ q abraham cōuertere ab eor gentilitate. sed solū ꝓpter ħ q ab alia ꝛegione venerat ad habitādum cū eis. Illi aūt qui conuertebātur de gētilitate dicebant ꝓselyti. Et cū hec cōcordat prima glo. in ħ loco licet secūda videat discordare prima tn est tenēda. Nec etiā est verisile q beatus petrus qui apl̄s crucifiomis erat spēalius scriberz crucifis ꝓselytis q crucifis fidelibus antiquis ꝛc̄.

In ca°. ij. vbi dr in postilla. Et regale sacerdotiū. v. cōfortati xpō q est vera sacerdos.

Additio.

Notandū q ꝓpl̄s dei sub antiq testamēto exns dicebat regm sacerdotale. Exo. xix. Vñ regnum apud illos ponebat in substātiuo tanq̄ pncipale. sacerdotiū vero in adiectiuo tanq̄ minus pncipale. Sacerdotiū em illius tpis erat ipfectum. Nō em offerebat ibi n sanguis hyrcoꝝ a vituloꝝ a hmōi. Dz gens in no. tes. exns dr regale sacerdotiū vt ħ in q̄ po² sacerdotiū in substantiuo tanq̄ pncipale a regale in adiectiuo sicut minus pncipale. q sacerdotiū noue legis est pfectissimū p qđ xp̄s immolat. De ecclia tn supioꝛi vbi hec dignitates cessant dr. Fecisti nos deo nrō regm a sacdotes Apō. v. q ibi nulla est pēminentia nōne dignitatis sacerdotalis seu regalis misi fm ꝓpa merita psonalia.

In eodē. ca. vbi dicit in postilla. Aliqn nō ꝓpl̄s dei Additio.

Hoc qđ dicit beatus petrus q ali quādo nō ꝓpl̄s dei. Nūc autez ꝓpl̄s dei. pōt bn dirigi ad iudeos ad fidē de pfidia iudaica. in q exntes nō erāt ꝓpl̄s dei. a nūc p grām baptismalē facti sunt ꝓpl̄s dei. Vñ ex ħ nō hē² q btus petrus epla ista spēalr scripsisset iudeis de gētilitate put vult postillator. Nec obstat q autoꝛitas ista sit sūpta ab oꝛce secundo vbi agit ad trām dēvocatō ne gentiū. Nā ali ibi sic accipiat hic tn allegat p fide advocatione iudeoꝝ ad fidē xp̄i reapiēdā a eius sacramēta. Vñ in ħ loco dicit glo. q in ħ versu. s. aliqn nō ꝓpl̄s. misti ce recordat veteris hystorie a hāc in nouo ꝓpl̄o impletam spualiter docet. hec in glo.

In eodē ca°. vbi dr in postil. Et non quasi velamē hntes malicie libertatem.

Additio.

Nħ q dr velamen malicie pōt intelligi ignorantia que est q̄si velamen occultans factū. Vñ cū aliqs ignoꝛāter vult vt excusationē pēcti habeat fm illud iob. xxi. Scientiā viaꝝ tuaꝝ nolumus talis ignoꝛātia affectata ꝓprie dr. velamē malicie libertatis. v. p illā vult liber esse a iustitia ꝛc̄.

Secunda petri secūdo ca. vbi dr in postilla hns. v. gentilibz conersis.

Additio.

Hoc qđ dicit beatus petr⁹ hijs coequalē nobiscū sortiti sunt fidē non solū intelligit de cōuersis a gētilitate put postillator dicit. q etiā a iudaismo. specialiter de illis iudeis qui p tps post q apl̄s accoperunt spiritūsanctū in die pentħ. fuerūt ad fidē conuersi. a ideo de illis dr. fuerunt sortiti fidē cum apostol primitiuis. intelligendo coequalitatem nō fm gradū. sed put in postilla. a sic h epla sicut a pncipens vtrisq; conersis dirigitur.

In eodem ca. j. vbi dicit in postilla. Et habemus firmiorē ꝓphetiā sermonem ꝛc̄.

Additio.

Per hoc q dicit apostolus habemus firmiorem ꝓphetiam sermonē satis habetur q loquebatur conuersis de iudaismo pncipaliter q ꝓphetica vba recipiebāt ab antiquo. de ħ aūt qđ dixit postil.

q̄ dauid fuit eximius ꝓphetaꝝ ⁊c̄.
In additione sup principiū libri
psalmoꝝ habetur plenius.
In eo dē ca. vbi dr in postil. Sed ru
dentibus ⁊ fumibus. Additio.
Super illud verbū rudentibus
glosa rudentes sūt funes quibus nautę vela suspendunt.
In capitulo iii. vbi dicit in postilla. Circa primū sciendū q̄ littera hęc dupliciter est exponenda

Additio.

Sicut dictū fuit in additōe super geñ. Primo ꝓpter varietates opinionū circa formationē rerū a earū distinctionē nō est variāda expositio trāsitus sacre scripture de productione rerū que in illo ca. tradit. Idē dicendū est de expositōe verboꝝ beati petri in hoc loco cū dr. Latet eā eos ⁊c̄. qđ nō dependēt ex varietate opinionū p̄dictaꝝ. Sed ꝓpria expositio huius satis habet in glo. vbi super illud verbū. Latet enī eos ꝟ volentes q̄ erant celi prius ⁊c̄. sic dicit. Ideo dicūt oīa p̄seuerare eodem mō q̄ vel vere nesciunt vel fingūt se nescire vt nos decipiāt. duo dei iudicia alterū p ignem qđ restat ꝟ dicit. Latet eos q̄ celi ⁊ iste aer huiꝰ⁹ a tps de quo dr mirabiliter in celo cogūit tps suū. erāt prius ⁊ inter p̄ores creaturas mundi. Vel prius ⁊ ante diluuiū. a q̄ terra erat prius ꝟsistens de aqua ⁊ p̄ remotionē aq̄ que ꝟ ante verbo dei congregata est in vnū a ita apparuit arida. a cōsistens p aquā. q̄ diuina dispositōe vemis aquarū est tota plena. sicut corpus aīalis venarū sanguine ne arriditate deficeret. si irrigatio deficeret aquaꝝ p̄ que duo in duabꝫ ptibꝫ aera terra q̄ tunc erāt in vnis alteriusmodi q̄ iste. p̄ iit mundata aqua diluuiū. Nam supiores ptes nō attigit diluuiū. celi aūt q̄ nūc sūt a terra eodē verbo dei reposīti in eā formā quā mō hñt sunt reseruati igni in melius ꝟmutandi in die iudicij. hęc in glo. q̄ ꝓpria est a

psona littere. nec indiget introductione variarum opinionū vt patz bene consideranti.

Epistola iohānis apostoli euāgeliste prima.

Quod fuit ab initio. Hic incipit tercia ps p̄cipalis huiꝰ⁹ libri in q̄ ponū² epl̄e bti iohis apli euāgeliste. Et q̄ ꝟm ordinē doctrie cōmunia debēt sp̄ecialia p̄cedere. Ideo po² prima epl̄a ad informandum fideles gnaliter. secūdo ad īformādū aliq̄s psonas sp̄ialiter in pn̄o epl̄e secūde. Dñs i duas ptes diuī². s. in ꝓhemiū a tractatū q̄ incipit ibi Et hęc est annūciatio. In plogo tria facit. q̄ ꝓmo reddit auditores attentos. secundo docales siue doctos ibi. Et vita. tercio benivolos. ibi. Quod vidimus. Circa primū sciendū q̄ difficultas materie reddere debet auditores attentos. nam ad capiendū talia requirit maior attētio. Inter illa ꝟo que sp̄ectāt ad doctrinam catholicā maxia difficultas ē circa emanatōem filij a p̄re in diuinis de qua tractat j. ca°. v. d. tres sūt qui testimoniū dāt in celo. pater verbū a spūssanctus. Similiter maxima difficultas est circa incarnationē p̄sone filij assumentis naturam humanā in vnitate suppositi. de qua dicit j. quarto. oīs spūs qui confitet ihm xp̄m in carne venisse ex deo est. a hoc est qđ dicit. (qđ fuit ab initio ⁊c̄. (Cōstructio est sufficiens vsq; ibi. Annūciamus vobis. Et ideo sic construēda est littera (Annūciam⁹ vobis qđ fuit ab initio) ⁊ verbū qđ p̄cessit eternaliter a p̄re quiesit principiū seu initium totius emanatōis p̄sonarū. ꝟm q̄ dicit aug⁹. iiij. de trinitate. pat̄ est principium totius trinitatis. principium enim significat id a quo aliquid p̄cedit verbum siue ius. nam eodē mō est verbū quo a filio procedit a patre. Ideo p̄ dr. principiū siue initiū filij siue verbi. Et q̄

ille fit intellect⁹ huius lr̄ē ptz p ꝫ
q̄ subdit-aliq̄bz tñ interpositis de
v̄bo vite Conseq̄nter p̄cedit ad mi
steriū incarnatōis d-(q̄ audiui
mus)-s-a iohāne bap-icarnati v̄
bi p̄cone-cuius discipl⁹ fuit ille io
hānes apl⁹ a euāgelista vt dicūt
cōiter doctores q̄ ipē andreas fu
erūt illi duo discipl⁹ q̄ audito a be
ato ioh̄e bap-de xp̄o- Ecce agn⁹ dei
secuti sūt ihm ioh-j Sed ioh̄es expſ
fit nomē andree suū tacuit qr no
lebat se ꝫmēdare(-q̄ vidi⁹ oculis
nostris)cū ipō cōsando ſm q̄ dicit
ioh-j- Verbū ca-f-est a habi-ī no
a vidimus gl̄iam eius-ocul⁹ ei cor
poralibus viderūt eius hūanitatē
a diuinitatem ei⁹ ocul⁹ mētalibz p
fidē a nō solūmō p fidē ꝫmunē que
est ex auditu etiā p illustratōem
sp̄ealem q̄ est quodāmō ex visu iō
subdit(q̄ -ꝓspeximus)-v-pfect⁹
inſpeximus-viderūt enī ap̄l⁹ xp̄m
cecos illuminātez mortuos suscitā
tem a hmōi q̄ nō p̄nt nisi diuina v̄
tute fieria talia frequēter faciebat
impando tanq̄ ꝓpria v̄tute-a sic v̄
t⁹ ōmitatis videbat quodāmodo
in opibz ill⁹-sicut causa in effectibz
suis suo mō-(Et man⁹ nr̄ē ꝓtrecta
uerūt-)ad declarationē veritat⁹ sue
resurrectōis luc̄-vl-palpatea vide
te qr sp̄us carnēa ossa nō habet si
cut me videt⁹ hr̄ē(v̄bo vite)qr v̄
bū incarnatū est vita p essentiam
actiā p efficaciā Est em̄ actor vite
gr̄ē natuā gl̄ie(Et vita)ꝫ t̄ddit
auditores docles Illa em̄ q̄ dari⁹
ognoscūtur darius pferūtur vnde
ihero-ī plogo sup penthateucū ōt
q̄ meli⁹ nouim⁹ meli⁹ a pferim⁹-
Ap̄l⁹ vero de diuīs fuerūt magis il
luminati q̄ alii p̄cedētes vel futuri
ꝓpter q̄ darius potuerūt docere ō
diuīs-a ꝫ facit auditores docles
ideo dicit(Et vita)-v-verbū q̄ ē vi
ta p essentiā vt dictū est-(manife
stata est)p opa diuīa in hūanita
te assūpta exercita(a vidim⁹)nos
ap̄l⁹ ceteris dari⁹(a testam̄-)devi

so a audito(a annūciam⁹ vobis)
vt docti fit⁹(vitaz et̄nā)-v-verbū
incarnatū vt dictū est ioh-xvij Hec
est eterna vita vt ognoscāt te solū
deū-a quē misisti ihz xp̄m(q̄ erat
apud p̄rem)vt p̄sona distincta ab
eo p eternā generationē in diuina
natura(Et apparuit nobis)tpaliter
in hūanitate assūpta-(Q̄ ō vidi⁹)ꝫ
vlti⁹ redit audito ēs benivolos ex
tomitate finis hui⁹ doctrine naz p
eā hab̄z vita grē in p̄senti a vita glo
rie in futuro-aꝫ est q̄ ō dicit(q̄ ō vi
dimus q̄ē) iā expositū est sup̄ (an
nūciamus vobis vt a vos societatē
habeatis nobiscū)p caritatē q̄ est
eadē cum grā-vel ei inseparābiliter
ānexa (a societas nrā sit cū patre
a filio)a p ꝫ intelligi² sp̄ūsanct⁹
qui est tercia in trinitate p̄sona-p
caritatē em̄z tota trinitas inhabi
tat mētes iustoz sicut amās habi
tat in amato a conuerso-ꝓpter q̄
dicitur ℣-quarto- qui manz in cari
tate ī deo manet a deus ī eo Sic au
tem nō est ī peccatoribz licet sit in
eis p presentiā essentiā a potentiā
p quē modu⁹ etiā est ī ceteris crea
turis Et qr societas gr̄ē est dispositio
ad societatē glorie Jdō subdit
(a hec scribim⁹ vobis vt gaudeat̄
de gloria iā habita in sp̄e(a gaudi
um vest⁹ sit pleuū)qñ habebit⁹ in
re (Et ꝫ ānūciatio)finito p̄hemio
hic accedit ad tractatū Jn q̄ agit
ō hīs q̄ in p̄hemio fuit breuiter p̄li
bata-fuit aūt tria vtz ex p̄dict⁹-s-e
ternal⁹ verbi generatio-tēpo ralis
eius incarnatio-fideliū admuicēa
cum deo associatio Et de hīs tractat
in p̄cessu huius epistole nō tamen
eodē ordīe-nāvt ꝓtinuat dicēda di
ctis immediate p̄imo tractat ō vl
timo-s-de-dei-a fidelin associatione
secūdo de verbi incarnatōe quarto
ca-tercio de eius eterna gnātione
ca-quinto-Circa p̄imū sciendum
q̄ societas dei-a hominū ī caritate
meritaꝫ inviaa ꝺsummaꝫ in p̄zia
Jgit p̄o tractat de cavt in via hēt

scdō ꝓut in patria expectat-ca-iij-Prima diuidit in tres ptes-Prā ꝑmo excludit hȝ societatis impedimentū-scdō inducit ad eius ꝓmotiuū-ibi-Et in hȝ scimȝ Tercio ut cui tetur prede cē societatē facte dissipatiuū-ibi-Nolite diligere-Prīa ad huc in duas-qꝝ ꝑmo declarat ꝓpositum-scdō cōcludit intentū in prīcipio-ij-ca-Prima adhuc in duas-qꝝ ꝑmo facit ꝓpositū-scdō remouet quoddā falsum dictū ibi-Si dixerimȝ Circa primū sciendū q̄ fili⁹ tuus facit associacōem-ecclē-xiij-Omne aīal diligit sibi sile-Oīs caro ad sibi silem iungit-a oīs hō sibi silū associabit-a ꝑ oppositum dissimilitudo impedit eā-ij-Cor-vj-Que em̄ ꝑticipatio iustitie cū iniq̄tate-aut q̄ societas luc⁹ ad tenebras? Peccatū aūt tenebra est-a ideo sāt dissimilitudinē ad deū qui ē lux vera-et per ꝝsequens impedit societatē cū eo-Dicit ergo(Et hec est annūciatio)-ꝝ-res annūciatione dig̃(quaz audiuimȝ ab eo)-ꝝ-a verbo inearnāto(Et annūciamus vobis)tanq̄m eius apl̄i a ministri-a q̄d sit illud subdit(qm̄ deus lux est)hoc audierunt ab eo ioh̄-ix-Q; diu sū in mūdo lux sum mundi? Lux em̄ habet manifestare-sed in verbo diuino omnia declarantur-ꝓpter qđ ꝓprie lux dicitur Vnde aug⁹-iij-sup gen̄-xp̄s non dicit sic lux sicut lapis-sm illud ꝓprie hoc figurate(a tenebre)ignorātica culpe(in eo nō sunt vle)Nullus em̄ defectus in eo pōt esse-ideo subdit(Si dixerimȝ q̄)-Et in tenebris ambulamȝ)-s-culpe-a ꝑ ꝝsequās ignorantie que semp cōmitat culpā-iij-ethic̄-Ignorat oīs malus-a puer-xiij-Errāt qui opantur malū-(mentimur verbo)qꝝ sumȝ ꝝscij malorū nostrorū(a veritatē non facimȝ)mentiēdo factis a non solū verbo-Ypocrisis em̄ mēdacū ē in facto (Si aūt in luce ambulamus)-viuendo in operibz meritoriis(societatē hemus mutuā)ꝑ

pter similitudinem ad ipsū(a sanguis ihu xp̄i filij ei⁹ emūdat nos ab oī pcto)qꝝ sacramēta noue legis de quibz est baptism⁹ a pena quibus aufert omne pctm̄ efficaciā habēt a passione xp̄i (Si dixerimȝ)-Hic removet qđdā falsū dictū quo aliq̄ iactabāt se immunes esse a pcto-oīdens q̄ aliqs non ꝑt hȝ dicere de pcto pūti-nec de preterito:nisi sibi ꝛ uelatū fuerit a deo-Dicit igit (Si dixerimȝ qm̄ pctm̄ nō hemus) in pūti-(ipsi nos seducimȝ)-ꝝ ex societatē dei ducimȝ per falsitatē-qꝝ si de peccato veniali fit sermo:id nō pōt in pūti vita totali vitari-de illo ēt ꝑ puer-xxiiij-Septies in die cadit iustus-a sic nullus ꝑt veraciter affirmare illo se carere-Sed q̄ pctm̄ veniale nō separat a dei societate-ideo melius videt q̄ de pcto mōrtali loq̄t Nullus em̄ potest scire se peccato mortali carere:nisi deus sibi revelaverit-Ecc̄-ix-Nescit hō motu⁹ amore vel odio dignȝ sit-ꝓpter qđ si absq̄ dei revelacōe asserat se oī peccato mōrtali carere iā incurrit pctm̄ iactātiea superbiea etiā falsitatis:asserēdo qđ nescit-iō subdit-(a veritas in nobis nō ē-Si ofiteam̄)-ꝝ humiliter a vere(fidelis)ē in red̄dēdo ꝓmissa-(a iustus ē)qꝝ ꝓmissū ē alicui modo debitū:a sic reddere ē iustū (ut remittat nobis pcta nra)-sic em̄ ꝓmittit matth̄-iiij-Dīam agite:appropinq̄t em̄ regnū celoꝝ-(a emūdet nos ab oī iniq̄tate)ꝑ ecclē sacra sicut dictū ē(Si dixerimȝ nos qm̄ nō pec-)de preterito(mēdaces facimȝ q̄)-s-deū dicētē ꝛtrariū Si q̄ratur-dicūt doctores aliq̄ q̄ hoc dicit Job-xv-Quis ē hō ut immaculatȝ sit:et ut iustus appeat natus de mulie-vbi trāslatio alia hz- Nemo mundȝ a sorde:neq̄ infās cuius ē vnius diei vita sup terrā-Hz isti nō vident hū dicere-q̄ verbū allegatū nō ē ipsi⁹ dīi:nec scī iob ex spū dei loq̄t ꝟ ē verbū elephat themanit q̄ licz in pcessu lib̄ multa vera dixit tñ flām

Qꝝ

ocdusionē mittit sustinere-ut p; per sē tentiā in fine libri-ppter qđ dicere q verbū ei9 sit verbū dn̄ nō videtur ouenient dictū-ꝫ alibi dic̄ de pc̄tō originali p os dauid ppbe-pō-xl-ix-In iniq̄tatibz ceptus sū a i pec catō cepit me mr̄ mea-Et de actua li dicit matħ-vj-vbi docet nos oēs orare p pc̄tō; suos remissione-Di mitte nobis debita nr̄a: qđ ē ftiuo- tum ei qui nō hz̄et pc̄tā-a p oppo situm Ro-iij Est autē de9 veraz-ois autē hō mendax (verbū ei9)-i-xp̄s qui est verbū dei p̄ris (nō est in no bis) p grām sanctificantē-

Capitulum Secūdum

Filioli mei) Hic ex predictis infert cōclusionē intentā-s-q dēmus vitare pc̄m̄-d (Filioli mei hec) predicta (scribo vobis: ut nō peccetis) ne sc̄ietati dine impedimentū ponatis (Sed a si q̄s peccaverit) ex hūana fragilitate (aduocatū hēmus apud prēm ihesum xp̄m)-ostendentē patri p peccatoribus vulnera (iustum) quasi dicat-nō interpellat p quibus cūq; pc̄tōribus: sed solū p vere penitentibz (Et ipse est ppiatō p peccatis nr̄is) actiue a passiue-Nā semp̄ obtulit p nr̄ā expiacōe (nō p̄o nr̄is aūt tm̄: sed etiā p totius mundi)-s-quātuz ad sufficientiā: ꝫ p̄o electis tm̄ qñtum ad efficaciā-nā alij ponūt obi cem (Et etiā hoc scim9) Hic oseqñter ponit dicte sc̄ietatis p motiuū qđ ē opus meritoriū p qđ caritas p quā de9 in nobis hitat: a nos in ipso: meret augeri vt aucta mereat a pfici Sic ergo p̄cedit beatus ioh̄s q̄ primo ad op9 meritoriū induxit omnes gr̄aliter-scdō aliquos sp̄ālit-ibi-Scribo vobis filioli-Prima in duas-q̄ primo induxit ad op9 meritoriū-scdō confirmat suū dictum ibi-Carissimi-Circa primū dr̄-(Et in hoc scim9) p babili tn̄ coiectura-(q̄ mā cognouim9 eū) notitia amatiua que ē practica put praxis extendi tur a d effectū (Si māndata ei9 obseruem9) q̄ sicut dicit gregl-ome-xx-Amor dei nunq̄ ē ociosus-opatur em̄ ma gna si ē-si autē opari rēnuit: amor nō ē-ideo subdit (Qui dicit se nosse eū)-notitia caritate forma ta (a mandata eius nō custodit) fa cultate hīta (mēdax est) q̄ veritas nō subest dicto ei9 (Qui autē seruat verbū ei9) corde recto a ope adiplendo-(vere in hoc caritas dei pfecta ē) p fectuz dicit cui nihil deest-v-matħ-Sed hoc p̄t intelligi dupl̄r quo ad p̄ns-Vno mō cui nihil deest de hijs ad q̄ tenet-a sic qui seruat verbū dei quantū ad ei9 p̄cepta dr̄ in cari tate pfect9-Alio mō accipit-cui ni hil dē de hijs que p̄t habere-a sic caritas nō est pfecta in via-q̄ semp̄ p̄t quilibz quantūcunq; pfect9 in meito cr̄escere-vnus tn̄ dicit alio pfectior: inquantū non solū seruat mādata q̄ sunt n̄cāria: sed etiā aliꝫ hꝫ ofilia q̄ sunt supererogacōis-sicut dicit xp̄s matħ-xix-Si vis pfectus esse vade a vende omia que habes a da pauperibz a veni a sequere me-a q̄to quis feruenti9 eius mandata vel pl̄a de cōsilijs ex caritate seruat: et strictius dr̄ magis pfect9-a q̄ per caritatē deus hitat in nobis-Ideo subdit (In hoc scim9 qm̄ in ipso sumus) tn̄ hic accipit scia large p iectura p babili-ut dictū est-a p̄cedēti nisi sup hoc h̄eatur reuelatio diuina-Qr aūt sequitur in aliquibz libris (si in ipso p fecto fuerim9) non ē in libris correctis (Qui dicit se in illo manere) p caritatē (debet sic̄ ille ambulauit) inter hoies ouersando-(a ipse ambulare)-ipsum imitādo nō solū in obseruacōe p̄ceptoz ꝫ etiā ofiliox ꝫm suā possibilitatē-q̄uis ad hoc nō teneantur de nēcitate-(Carissimi) Hic oñr confirmat dictū suū-s-q̄ p̄ceptū dei a p̄rimi ex q̄p cedunt opa bona ē ab antiquo datum-d-(Carissimi nō mandātū nouum scribo vobis ꝛc̄) Est enim hoc

Canonica Iohis Prima Capitulū Secundū

mandatū de dictamine legis naturalis q̄ tō diligat deū a quo hz esse a viuere a ioiem sibi sile̅m in spē. vñ a bruta aīalia ds facit. Ecc. xiij. oē aīal diligit sibi sile: sic ē insertū mēti hūane a sua prima ꝺicōe a etiā de lege scripta diuina. deu. vj. Diliges dn̄m deū tuū ex toto cōde tuo. etc. a de dilcōe ꝓximi ds leui. xix. diliges ꝓximū tuū sicut teipsū a sic ē datū ab imio legis. (Iterū mandatū nouū scribo vobis) q̄ id̄ ꝓceptuz de dilcōe renouatū ē in eu an° qđ ds lex amoris (qđ verū ē) .i. ꝟificatū (a in ipso). s. deo hūanato q̄ ex caritate maxia passus ē ꝓ nobis (a inuobis) q̄ ꝓ ds dedit maximū ioibus ī centiuū amoris. ꝓt qđ imminēte sua passione dixit ioh. xiij. mandatum nouū do vobis vt diligatis inui cē sic dilexi vos (q̄ tenebre) .i. figurea umbreue. testa. (transierūt). in passione dn̄i in cuius signū velū tēpli sciſſū fuit tunc. Lu. xxiij. (Et verū lumen iā lucet) .i. veritas euangelij (Q̄ dicit se in luce esse) .i. in veritate euangelica viuere. (a frēm suum odit: in tenebris ē) culpea ignorantie. a ꝓ oppositū (qui diligit fratrē suū) in deo a fm deū qđ ē caritatiue diligere (in luce manet). s. grē. a ꝓ oñs in luce mereato. in quo manet ꝓ grām sicut amās in amato (a scādalū in eo non est). s. actiuū a passiuum. Scandalū em̄ est dictū vel factū min9 rectū prebens alteri occasionē ruine. manēs aūt in luce dicto mō ex facto vel dicto suo non prebz alteri occasionē peccandi: nec ex facto alteri9 vel dicto ruit in peccatuz (Qui autē odit frē) pz ex dictis sententia. (Scribo vobis) Hic ꝺseqñr ad opa meritoria inducit aliquos specialiter. a primo baptisatos ab eo de quoz salute erat specialiter sollicitus. Non em̄ oēs eusdē ciuitatis vel patrie baptisauit vel ꝺuerit. nā in ptibz illis paulus predicauit. a thimothē9 a plures alij. utz ex epistolis pauli ex actibz apl̄oz. dic̄ igit (Scribo vo. fi) Filioli ꝓpē dicuntur alic9 a quo sunt baptisati vel a baptismo leuati (qm̄ remittunt vob pcta). .i. remissa sunt in baptismo q̄ delet totā penā a culpā. (ꝓt nomē eius). s. xpi. in cuius noie dabat baptismus in primitiua eccā. ut habet actu. ij. q. d. decetero nō debetis inq̄nari p pcm̄. Sc̄o inducit ꝺuersos moribz a sciētia. de quibz est multū curandū: eo q̄ bonū ipsoz vedū dat in totam eccīam. ꝓpter qđ vocat eos prēs dicens (Scribo vobis prēs qm̄ ꝺgnouistis eū qui ab imio est) .i. vbū incarnatū ꝓcedens a patre: vt dictū est in principio hui9 epl̄e. q̄si dicat eis. exquo h̄etis maiorē scientiā plus alijs debet cē alioz ex.m ꝓ opa virtutis. Tercio inducit adolescentes in quibz incipiūt ꝺcupie carnis vigere. ꝓpter qđ laudat eos de castitate: ut ad eā magis animen. nā virtus laudata crescit. Ideo dic. (Scribo vobis adolescentes qm̄ vicistis malignū) .i. mali ignis incentiuū qui ē ignis ꝺcupie carnalis q̄ si. d. decetero nō debetis ꝓmittēdos vinci a carnalibz deiderijs. Quarto inducit infātes: tñ aliq̄ mō vōis capaces: q̄ licet pauca cognoscant de diuinis: tñ vere ꝺgscunt deum esse prēm ipsoz. Dicit igi. (Scribo vobis infātes: qm̄ cognouistis prēm). q. dicat. exq̄ cognouistis eu: dēbetis eu reuereri: a put ē possibile vobis imitari. Quinto inducit iuuenes q̄ hnt robur corpis. d. (Scribo vobis iuuenes qm̄ fortes estis) q. d. sicut estis fortes ī corpe: ita fiat mēte. ut nō desperatē in quacūq̄ tribulacōe. a sub di. ad hoc vō (Et vicistis malignū) .i. dyabolū renūciando ei a pompis ei9 in baptismo. q. d. dēbetis firmiter stare: ne decetero vincami ab ipso (Nolite diligere) Hic ponit diuīe sodetatē cū hoibus dissipatm̄ ut eui tet. qđ est duplex. s. cupiditas que ē venenū caritatē in q̄ caritate ꝺsistit dcā sodetas: et hereſis puersitas q̄ dictā sodetatē dissoluit. Igit ꝓmo

docet cauere primū-scdō secdm-ibi-Filioli-Circa primū dicit-(¶Nolite diligere mundū) ¶Nō accipit hic mundus pro uniuersitate creaturaꝝ-sicut dr Iob-j-mundꝰ per ipsū factus ē Creature em̄ sunt diligēde inquantum p eas ascendim9 tanqꝫ p scalā ad cognicōē creatoris-Ro-j-Inuisibilia em̄ ipsi9 dei a creatura mūdi -v-ab hoīe p ea q̄ facta sūt intellecā spiciunt-sempiterna q̄ virtus eī9 a diuinitas-Dr accipit hic mundꝰ p hoībus delectabilia hꝰ mundi inordinate q̄entibꝫ-de quibꝫ dr ioh-p-Mundꝰ eū nō cognouit-qr occupatio circa delectabilia mūdi impedit cognitōnē dei-licet autē natura sit in ipsis diligēda -v-vicīū tñ est odiē dū a fugiendū-nā amicus stultoꝝ fit⁹ eis efficit-p̄ū-xiij-¶Notatur autē hic mundꝰ hōe vicioꝝ-ideo sb dit (¶Neq; ea q̄ in mundo sūt) -v-vicia eoꝝ(Si quis diligit mundū)ꝫ mō dicto (¶Nō est caritas pr̄s i eo) nā amor delectabiliū hꝰ mundi retrahit ab amore diuino(qm̄ oē q̄ ē in mundo)-v-in hoībus mūdanis (cōcupia carnis ē) que viget in voluptuosis (a cupia oculoꝝ) que ē in cupidis a auaris (a superbia vite) in ambiciosis (q̄)-s-triplex cupia (nō ē a pr̄e)-qr mibi vidosū ē a dō licet res cupite sint ab eo a etiā potentia cupiscibilis a eī9 actus inq̄tum ē ens-nō autē inquantū desordinatus (ꝫ ex mundo ē) qr puenit ex defectu seu malicia hoīm mundanorū (a mundꝰ)-v-hoīes mūdani (trāsibit) de hꝰ mundo p mortē ¶Nāvita pr̄s nō ē nisi quidā trānsitus-sap-ij Vmbre trānsitus ē tps nr̄m (q̄ autē facit voluntatē dei manet meterniū) qr de statu grē trānsit ad statū glē: q̄ est grā cōsūmata (¶Filioli) ¶Hic cō seqñr docet precauē hereticoꝝ puerſitatē-a scdō firmit̄ tenere catholicā veritatē-ibi-vos q̄ audistis-tercio circa dicta facit breuē recapitulacōē ad maiorē dictoꝝ firmitatē-ibi-¶Hec scripsi vobis-Prīa in duas

qr prīo monet hereticos cauē-scdō docet eos cognoscē-ibi-Dr vos-Circa primū dicit (¶Filioli) hic accipit filioli largius q̄ supr̄-s-p oībus fidelibꝫ qui dicūtur filioli beati iohis: eo q̄ erat aplūs in illis ptibꝫ (nouissima hora ē)-v-sexta etas: avltima hꝰ mundi que sit̄ currit cū septima q̄ est etas quiescentiū in celo a tpe passionis xp̄i p quā ē apta ianua regni celestis-Aliter exponit̄ de tpe antixp̄i qđ dr hora nouissima: eo q̄ ē futura circa finē mundi: tñ aliquo mō incepit a tpe aplōrum in quo ebiō a cherūticis surrexerūt: a plures alii hereticī q̄ fuerūt figura antixp̄i-sicut beatus iohes baptista dr venisse in spū helie-Lu-pri-a huic expositioni magr̄ accidat trā seqñs cū dicit (a sic audistis qr antixp̄us venit) -v-venturus ē suo tpe (nūc antixp̄i multi facti sūt)-s-hereticī corrūpentes veritatē euangelij-sicut faciet antixp̄us (vnde scim9)-v-ex hꝰ ꝓpendimus (qr nouissima hora ē)-v-qtps antixp̄i quodāmodo incepit in eis (ex nobis prodierūt)-v-ex societate nrā-nā hereticī ꝓprie dicūtur q̄ fidez catholicā susceptā corrūpunt-(sed nō erāt ex nobis)-ſm eternā dei p̄ destinacōz (nā si fuissent ex nobis) hoc mō (p̄māsissent vtiq; nobiscū) qr diuina predestiatio nō frustra'ef fectu suo (sed ut manifesti sint) supple exierūt de societate nrā-ut sic a fidelibꝫ meliꝰ cauteñ (Dr vos) ¶Hic oñr docet modū cognoscēdi hereticos qui aliqñ aliunde veniebāt ad subūtendū fidē simplicū-a primo tāgit a ꝓte fideliū-d-(Dr vos vncti onē) grē (hētis a scō)-v-spū q̄ data ē vobis in baptismo (a nostis oia) -s-ad salutē nēcaria ¶Natura em̄ nō deficit in nēcarijs-a multo minus actor nature-veritas autē fidei nēcaria est ad salutē: tñ magr̄ vel minꝰ explicite ſm statū credentium-¶Nā sacerdotes plura tenentur explicite cognoscere de hijs q̄ sunt fidei q̄ lai ci simplices-a iō sufficiat hereticꝰ ad

peccat) non ē per hō intelligendū q̄ creatus fuerit malus ut dixerūt aliqui-q̄ scribi² genē-v-Vidit deꝰ cuncta q̄ fecerat a erant valde bō-sed q̄ exquo primo peccauit: semp ī pctō pseuerauit-nā pctm̄ eiꝰ ē irremediabile-a ad peccandū homines induxit-(In hō apparuit filiꝰ dei) in hūanitate assumpta (vt dissoluat opa diaboli) p mortē suā-a ecclē sacrā ab eius morte efficacā hñtia Jdeo cōcludit (Omnis q̄ natus ē ex deo)-p sacrm baptismi: qđ ē sacramentū fidei formate (pctm̄ non facit) inquantum sic natus q̄ fides formata caritate nō stat cū pctō mortali ideo subdi² (Qm̄ semen ipsiꝰ in eo manet) scilz grā que nō cōpatit secum tale pctm̄ (a nō pōt peccare) inquantū habēs grām q̄ non pōt esse ratio peccandi sicut sedēs inquantum sedēs nō pōt ambulare-a in hō sensu sedentē ambulare ē impossibile: pōt tamē peccare p defectibilitatē liberi arbitrij q̄ nō cōfirmat in bono p grām in p̄senti: nisi in aliq̄bus ex grā speciali-ppter qđ infert distinctionē filioꝝ dei a diaboli-d-(In hō manifestati sunt filij dei)-s-q̄ nō peccant mortaliter (a filij diaboli) p operationē peccati-a sic pz q̄ nō sunt aliq̄ filij dei p fidē sine operibz qđ cōcludere intendebat (Dīs) Hic ponit secunda dispositio ad beatitudīem q̄ est caritas fraterna-Math-v-Dē miserecordes: qm̄ ipsi misericordiā cōsequēntur-Et diuidit in duas-nā primo inducit ad fraterne caritatis actū-secō debitū modū ibi-Filioli-Circa primā pte; primo cōtinuat se ad precedā-d-(Dīs q̄ nō est iustus)-iustitia infusa (nō ē de deo) q̄ illa sola facit dignū eterna vita (Et q̄ nō diligit frēm) silr nō ē dignꝰ vita beata (Qm̄ hec ē annūciatō)-v-res annūciata (quā audistis ab initio) cōuersionis vestre (ut diligatis alterutr) caritatiē (a nō sicut cayn) supp sitē (q̄ ex maligno erat)-v-diabolo (Et occidit frēm suum) abel-genē-iiij-et ppter quid occidit eum: rndit (qm̄ opera eius maligna erāt-fris autē eius iusta) ista fuit occasio preuianā munera abel ppter eius iustitia; erāt acceptā deo Jn cuiꝰ signum ignis descēdit de celo a cōsūpsit eiꝰ sacrificiū-Vñ genē-iiij-vbi dr-a respexit deꝰ ad abel a ad munera eiꝰ-Interpretatio theodotionis hz-inflāmauit deꝰ sup abel-talis em̄ inflammatio signū est acceptationis diuine ut pz-vj-iudicū de oblacōe gedeōis a-xiij-in oblacōe manne-et-iiij-Regxviij-in oblacōe helie-a-ij-pali-iiij de oblacōe salomonis-qđ videns cayn cōcepit odiū ctra frēm inuidiā ex quo odio sicut ex cā ppinqua occidit eū Dicū² āt opa cayn fuisse maligna-q̄ liz offerret deo: tñ de peiori hz a ex voluntate puersa-Jdeo dicit genē-iiij-ad cayn autē a ad mūera eius nō respexit-q-d-ppter malitiam cayn munera eiꝰ nō acceptauit Et ex hō cōcludit-d-(Nolite mirari frēs si odit vos mundꝰ) q̄ opa eius maligna sunt-vrā autē bona-a sīc dit causā homitatis dicens (Fratres nos scimꝰ) certitudīaliter si referatur ad aplos q̄ receperūt spūmsanctum in signo visibilia in grā fuerūt confirmati-a de hō p diuinā reuelacō; fuerūt certificati-Si autē; ad alios referat tunc hoc scire accipit p probabili coniectuā q̄ ē ex fide (Qm̄ trāslati sumꝰ de morte) culpe (ad vitā) grē-(qm̄ diligimꝰ frēs) Opavero ex caritate facta fit meritoria-iō subdit p oppositū-(Qui nō diligit manet in morte)-q̄ caret caritate q̄ est vita aīe (Dīs qui odit frēm suū) qđ ē peius q̄ nō diligere eū-(homicida ē) suūpsius spūaliter: a fratris sui corporaliter: dispositiue tamē-nā odium est dispositio ad homicidiū-sicut dictum est de cayn (Et scit quomā omnis homicida non habet vitam eternā in se manentem)-quia nō habet gratiam que est in nobis quedaz inchoatio vite eterne: que cōsummat in gloria que est gratia

ꝯsummata. (In hoc cognouimus) Hic oñr induit ad actuz fraterne caritatis p exemplū xpi qui mortē uoluit p nrā salute. et primo facit suā inductionē. secūdo aliquoz exclusionē. ibi. Qui habuerit ꝛc. Circa primū p3 ī3 ex ꝯsq3 ibi. (Et nos debemus p fratribz animas ponere) ꝟ. vitaz corporalē p salute coꝝ spūalit̄ exponē. a hoc debitū p3 ex ordine caritatis. ſm quē de9 sup oīa diligend9 est. a post ipsū aīa ꝓpria a terdo loco aīa ꝓximi. quarto aūt timo ꝓpriū corp9 ſm aug9. in de doctrina xp̄iana. hoc uero min9 diligibile ſm ordinē rectū debz exponi p salute magis dīligibilis. ꝓpter qđ vita corpalis ē exponēda p salute ꝓximi. nō tñ oēs semp ad hoc tenen3. nec uniformiter. cuius rō est. qz cuilibet sp imminet cura sui corporis. non autē cura de salute spūali ꝓximi. sed solū in casu nēcitatis. ut si ꝗs videat piditari ꝓximū spūaliter a nō possit sibi aliť subuenire nisi p hoc. q talis vidēs exponat se morti corpali. in tali casu tenetur hoc facere. a nō alias. a hoc mō videť beatus vitalis martir vrsinū medicū in articulo mortis positu. p fide xp̄i a expauescentē suis exhortacōnibz roborasse. p quo ad mortē fuit odēnatus. Illi uero q̄ curā aīaruz hñt. ut sacerdotes curati. a epi. alij prelati nō solū in hoc casu sed etiā in alijs tenēt̄ p salute subditoꝝ suo rū vitā exponere corpalem. utpote si lup9 intret gregē ad corrūpendū eū in fide uel moribz. aliť nō essz pastor sed mercenari9 ſm testimoniū saluatoris. ioh. x. ca. (Qui habuerit) Hic oseqñr oñdit in aliquib9 defectū hui9 caritatis. d. (Qz habuerit sbam hui9 mundi) ꝟ. diuitias. hic tangi3 duplex casus in quo elemosinā facere nēcitatis est. a precepti. Vn9 accipiť ex pte facientis. scz qñ habet supfluū victui a restitutis ꝯsideratis nēcitatibz psone. a status. a nō solū scđm p̄tem statū. sed etiam scđm ea que ꝯ babiliť p̄nt occurrere. a frequēr occurrūt. a ſm hoc dr hoc. ꝓ. Qđ supest date elemosinā Vñ basilij. Famelici panis ē quez tu tenes. nudi tunica quā in cōda ui ꝯseruas. discalciati calceꝰ qui apud te marcescit. indigētis argentum qđ possidem9 inhumatū. q̄ circa. tot iniuriaris. q̄t dare valeres a hoc idē dicit ambrosi9 in decretis. dxlvij. ca. si tū hñ. a hoc nota3 cū dicit (Qui enī habuerit sbam h9 mundi) ꝟ. diuitias supfluas mō dicto. Secund9 casus accipiť ex pte recipientis. s. qñ patiť vrgentē nēcitatez. a nō appet vnde sustentari possz nisi p elemosinā istius. a tunc iste tenet̄ dare nō solū de superfluo. sicut in casu predicto. sed etiā de nēcario nō psone sue ſm indiuiduū ꝯsideranda. qz plus quilibz tenet sibi ꝙ alteri si sit in nēcitate simili. Sed de nēcario sui status. nā quilibet debz se restringere ut ꝓximū adiuuet in vltima nēcitate. a ſm hoc subdiť (aviderit fratrē suū nēcitatē habere) scz vltimā. (a clauserit viscera sua ab eo) subuentionē denegādo. (quō caritas dei manet in eo) q. d. nullo. In tali enī casu ē trāsgressor precepti diuini. ꝓpter qđ dicit aug9. Da sce fame morienti. si nō pauisti. occidisti. (Filioli) Hic oseqñr induit ad debitū diligēdi modū. d. (Filioli mei nō diligam9 verbo) s. tm. sic illi qui verbo dicūt se fratribz patisfacto. sed de facto mihila hic ē amor ficti9 siue van9 (neq; lingua) s. fallax. sicut ioab dixit amasie. ij. Re. xx. Salue mi frē. a stati interfecit eū. a hic amor nō solū ē ficti9 vel van9 sz etiā peruersi9 (sed ope) ꝫ primū (a veritate) ꝫ secundū (in hoc diligēdi mō) s. efficaciť a veraciter (cognoscimus qm̄ ex veritate sum9) ꝟ. ex deo qui ē ipsa veritas. (a in hoc cognoscim9 quia debemus corda nrā) ad vere caritatē opera. Vel aliť (Suadebim9 corda nrā) ꝟ. confidenter p̄tare poterim9 coram eo corda nrā. ꝙ si aliť diligeremus

ſ. vane vel falſe hoc facere nō poſſe. Ideo ſubdi² (qm̃ ſi reprehenderit nos cor nr̄m) de vana vel falſa dilectione (maior eſt deus corde nr̄o a nouit omnia) ꝓpter qđ talis vanitas vel falſitas nō latebit eum (Cariſſimi ſi cor noſtr̄m nō reprehenderit nos) de vana vel falſa dilcōne (fiduciā hēmus ad deū) ſ. in noſtris nēcitatibz recurrendi ad ipſū (a quicqđ petierim⁹ de pertinentibz ad nr̄am ſalutē a perſeueranter accipiem⁹ ab eo) nō tñ ſemp ſtatim: ſed tpe oportuno. nā aliqñ differt peticōes fideliuz implere: ut nō ſic vileſcat qđ preſtat. a ut plixi ori deſiderio a poſtulacōis repeticōe meritū eis acceſcat. a ſubdit nō impletionis cū dicitur (qm̃ mandata eius cuſtodim⁹ ꝛc̄) Ipē autē cuſtodientibz mādata eius vitā eternā promittit. matħ. xix. Si vis ad vitam ingredi ſerua mādata. a fidel eſt oz adimplendo promiſſa a q̄ ſunt ei⁹ māda ſubdit dicēs (Et hꝫ eſt mandatum eius ꝛc̄) Hic accipit ſingulare ꝓ plurali. qr oīa mandata eius otinent in fide p dilcōem opante. Ro. xiij. Plenitudo ḡ legis ē dilectio (et qui ſeruat mādata eius p dilectōē ad implendo (in illo manet) ſicut a mās in amato a etiā econuſo (et in hoc ſcim⁹ qm̃ manet in nobis) de cōmō (in ſpū) hꝫ eſt p ſpūm (quē dedit nobis) ſi hꝫ intelligat de beato ioħe a alijs aplis. Iſtud ſcire ē per certitudiem diuine reuelacōis. Si aūt de alijs eſt p ꝓbabilē ꝛiecturā. ut dcūz eſt ſupra eo dē. ca.

Capitulum Quartum.

Cariſſimi) Hec eſt ſecūda ps ꝓncipalis tractatus hꝫ epłe in qua beatus ioħes agit de verbi incarnatione. a primo veritatē declarat. ſcō declaracōem confirmat ibi. Et nos vidim⁹. Prima in duas qr primo determinat veritatē. ſecūdo mduc̄ ad caritatē. ibi Cariſſimi Et qr oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcunt: ideo determinādo veritatē ponit iuxta eā oppoſitā falſitatē Et diuidit in duas ptes. qr primo determinat veritatē in opacōne ad docentes. ſcdō ad audientes. ibi. ipſi de mūdo ſunt. ꝛc̄. Circa primū dicit (Nolite omni ſpūi credere) v. omni loquēti de ſpūalibz: inter que incarnatio verbi eſt de maioribz (Sed pbate ſpiritus) modus aūt pbandi poſtea ponit. Sed primo ponitur ratio pbandi cū dicitur (qm̃ multi pſeudo ꝓphete) v. multi doctores fidei de incarnacōe (exierūt in mundū) ſ. ebion a cherintus. ut dictū eſt ſupra. a ſubdit modus pbationis cū dr (In hoc cognoſcitur ſpūs dei) v. loqns de ſpūalibz ex inſpiracōe dīna (Oīs ſpūs qui confitet ihm xpm in carne venisse ē ex deo) v. loqui² ex inſpiracōe diuīa xps ē nomē ſuppoſiti in duplici natura. ſ. diuina a hūana. in diuīa ab eterno. ī hūana ex tpe. Venit igi² in carnē humanā naturā aſſumēdo in virgīe: ſed venit ī carne naſcēdo de ea ī carne aſſūpta a ſic pz qr venisse ī carne ēcludit veniſſe in carnē. qr ſcdm̄ preſupponit p mū ꝓpter qđ apłus magis expreſſit ſm̄ qr primū (Et oīs ſpūs q̄ ſoluit ihm) fīt ebiona cherintus negātes ei⁹ diuinitatē. a oēs male sentiētes de incarnacōe verbi (ex deo nō ē) v. nō loqui² ex ſpū diuīo ſz maligno. ideo ſubdi² (a hic eſt antixpus) nō in pſona: ſed in figura: ut dictū eſt ſupra. ij. ca. a ſic pz trā ſequens cū dicit². (de q̄ audiſtis ꝛc̄. Vos ex deo eſtis filioli) p baptiſmū regnati (a viciſtis eū) ſ. figuralem antixpm: cōfitendo ihm xpm eſſe deū a hoīem. vel (vicistis eū) v. mundū: de victōe ꝛcupiſcētiā oculoz a carnis a ſuperbiam vite q̄ noīe mūdi intelligūtur ut dictū eſt ſupra. ij. ca (qm̃ maior eſt q̄ in vobis ē) ſpūs dei in quo vicistis ꝛcupias mūdia nō virtute ꝓpria. (q̄ qui in mūdo) v. q̄ ſpiritus maligni qui hītat in hominibus mūdanis a exaltat concupias ꝓdictas. (Ipſi de mundo ſunt).

Hic ōñr determinat ex pte audiē tuū. Circa qđ sciendū q̄ quilibet libenter audit illud ad qđ p̄mitatē hz a oppositū abhorret. Ideo heretici q̄ in doctrina sua laxabāt hoībus mūdanis delectabilia: ut facilius peruerterent eos circa credibilia. a ħ ē qđ dicit (Ipsi) .v. hereticī q̄ fuīt figura antixp̄i (de mūdo sunt) .s. quecūq̄ tos huius mundi delectabilia. Vnde dicit aug⁹ in li. de vtilitate credēdi. Hereticus ē qui alicui⁹ est talis cōmodi a maxime glē principatus ē sui grā falsas ac nouas opiniones gignit vel sequit (Ideo de mūdo loquunt) nā ex abundātia cordis os loquit (a mundo eos audit) nā ad ea que predicāt afficit (Nos ex dō sumus) regnati (qui nouit deū) .s. fide formata caritate (audit nos) .s. q̄ escendo doctrine nrē (qui nō est ex deo nō audit nos) sed magis abhorret doctrinā nrām. (In hoc cognoscimus spūm veritatis) a doctorē a discipulū erroris falsi (Carissimi). Declarata veritate de verbi incarnacōe hic reuertit ad tractandū de caritate de qua in hoc libro principaliter intendit. ut p̄z ex p̄cessu libri ꝑt qđ tractādo de alijs interminscet de caritate. ad quā inducē hic quadruplici cōe. Prima sumit ex filiacōe dei quā per caritatē ꝓsequimur. nam ipsa diuidit int̄ filios regni a p̄ditionis Ideo dicit (Diligamus nos inuicē: qm̄ caritas ex deo ē) .v. a dō infusa est (a oīs qui diligit) frēm suū (ex deo natus est) q̄ caritas ē quedam ptipatio diuine nature ī nobis (Et cognoscit) Hic ponit ratio secūda que accipit ex dei cognicōe: quā debem⁹ appetere. a sic hāc habem⁹ per caritatē. Nā sicut malicia voluntatis per habitū viciosū peruertit rationis iudiciū. ita econuerso tomitas ei⁹ que ē p caritatē causat in intellectu iudiciū rectum. ꝓpter qđ dicit pro. xx. .ij. Aīal homo non sapit ea q̄ sunt spūs dei. spūalis autē iudicat oīa. a ħ est qđ dicit (Et cognoscit deū) .s. hūs caritatē (qui nō diligit) dilectione caritatīa. (nō nouit deū) .s. notitia meritoria (qm̄ deus caritas ē) nō ē per ħ intelligendū q̄ deus sit caritas mouēs immediate voluntatē humanā ad actū diligendi sine hītu medio. ut videtur sentire mgr sm̄ax. xvj. di. pri. bb. q̄ sic tolleret ratio delectabilis ab actu diligendi. Nā hītus ꝓficiens potentiā facit actu⁹ delectabilē. .v. etħ. Deus aūt nō pōt esse forma ꝓficiens voluntatē creatā. q̄ tūc sibi meriti. nā sic in actu diligēdi voluntas esset tm̄modo mota. a sic nō diligeret libere. nec per ꝓseqns meritorie. ideo tenet ab oībus doctoribus q̄ deus mouet ipsā voluntatē ad actū diligēdi meritoriū per hītum caritatis infusi sicut intellectū ad actū credendi per habitū fidei. Est igitur sic intelligendū (qm̄ deus caritas ē) .s. increata. sicut ē tomitas a sapia. ad cuius cognicōem rectā inclinat caritatis habitus. ut dictū est sup. Obiectū em̄ huius cognitionis non est vere absolute sed vere ꝓformit se hūs appetitui recto. ideo subtracta dilectione caritatīa que facit appetitū ad intellectū rectu⁹ maxie circa deū nō manet talis cognitio (In hoc apparuit) Hic ponit tercia ratio q̄ accipit ex dei imitacōe q̄ ex dilectione ad nos (misit filiū suū in mundū) .v. in hūanitate assumpta (ut viuamus p eum) vita erga quā influit nobis sicut caput influit sensum a motū mēbris suis (Si q̄m prior ipse dilexit nos) Diligē autē ē velle alicui bonū. quicq̄d autē bonī naturē vel grē vel glē in nobis ē vel pōt eē totū ē a deo agēte voluntarie (a misit filiū suū ꝓpiacōem) .v. hostiā. per quā deus p̄z nobis ꝓpici⁹ redderetur (p̄ peccatis nr̄is) .s. tollendis. Ex hoc cōcludit intentū. d. (Carissimi nō) .a p̄z trā (deū) Hic ponit quarta ratio q̄ accipit ex diuīa māsione in nobis quā debem⁹ appetere summe. a hāc facit caritatiua dilectō. nō aūt

visto que nō ℓ̄tur in p̄ti vita-a ℔ est qđ dicit (deū nemo vidit vm q̄) exo-xxxiij-Nō videbit me homo: a viuet-Dicit tñ aug̃l-q̄ cōcessū fuit paulo a mop̄ videre diuinā essentiā: sed ℔ fuit in raptu a trāsitorie a nō manſue-de q̄ manſionē est hic sermo-ut p̄z ex trā-(Si dilga9 inuicem) caritatīe (de9 in nobis manet) ſicut amatū in amato-q̄ quidē māſio ē aliquaℓ eatē cū māſione p̄ue. Nā hitis caritatℓ nō euacua2 adue. miēte statu p̄ie: sed manet a pfiat sed cognitio vie euacua2 (a caritas q̄9 in nobis pfecta ē) exponat ſicut ſ-ij-ca-(In ℔ cognoscim9 etc̄) -exponat ut supra in fine-ca-precedentis (Et nos vidimus) Supra in p̄ncipio h9-ca-tractauit de incarnacōne verbi-hic confirmat dictā determinacōem-a primo facit ꝓpositū-ſcđ̄ inducit ad dilectionis actū-ibi (Deus caritas ē) Determinacō; vero supposita de incarnacōe verbi confirmat p ℔ q̄ uersatus fuit cū verbo incarnato a opa eo9 vidit-a ℔ ē qđ dicit-(Et nos)-ego a alij apℓ (vidim9) Viderūt em̄ ei9 humanitatē oculis corpalibz-a ei9 diuinitatē oculℓ mētalibz nō in se ꝫ in effectibz suis-ſic̄ videt cā in effectu Viderūt em̄ eum facientē miracula virtutē toti9 nāe. create trāscendētia-a nō solū oīa-do. ſicut alij sci sed etiā impando tanq̄ virtute ꝓpria (Et testificam̄) de visu dcō mō (q̄m p̄ misit filiū suū) eius dem nature ptātis cū eo (saluatorē mundi) p suā passionē in hūanita te assumpta Ideo adidit (Quisq̄s confessus fuerit) cordea oīe confessiōe caritatīa (q̄m ihs) hō verus (est filius dei)-ita q̄ idē est suppositū vtriusq; nature-s-diuine a hūane-(de9 in eo manet) p grām (a nos cognouim9) verbū incarnatū mō predicto (Et credim9 caritati quā habz in nob̄) -v credim9 ipsū specialiter hitat̄ no biscū p caritatē-(De9 caritas est) Hic inducit ad caritatē-a ut magmoueat-primo cmēdat eā-scđ̄ ad eaz inuitat-ibi-Nos ℊ-Circa pm̄ cmendat eā de tribz-primo q̄ facit nos ptīpare beitatē-a ℔ est qđ dt (De9 caritas est)-s-increata (a qui manet in caritate) creata q̄ est que dā ptīpatio caritatℓ increate que ē deus (in deo manet) ſicℓ ptīpās in ptīpato (a de9 in eo) ſic̄ ptīpatū in ptīpante-scđ̄ q̄ extra horo rem futuri iudicij dat securitatē; et hoc ē qđ dicit (In ℔ est pfecta caritas dei etc̄) Amor em̄ facit cfidere de p̄ntia amati-iō subdi2 (q̄ ſic̄ ille ē) -s-benefactōes de celo iustis a iniustis (a nos sum9 in ℔ mundo) p amore ei9 amicos a inimicos diligēdo-sm q̄ dicit2 matℓ-v-Diligite inimicos vrōs etc̄ a subdit-ut sitis filij p̄ris vr̄i qui in celis ē qui solem oriri facit su-bo-a ma-a pluit sup iustos a iniustos Tercio q̄ excludit timoris seruilitatē-Ideo dicit (timor nō ē in caritate) qđ intelligit de seruili timore a inquantū seruilis ē (sed p fecta caritas foras mittit timorem) caritas autē quecūq; excludit timo tē seruilē-et ideo qđ dicit ℔ (caritas pfecta ē)-v pfectio caritatℓ etiā mi nime hz timorē excludē (q̄m timor penā hz)-v timori seruili debet2 pena q̄ facit cauere pctm̄ solūmō ne pu niat: nō ꝓpter detestacōem vicij: nec ꝓpter vitādam offensā dei-ſic̄ mul er hīs voluntatē adulterādi: abſti net aliq̄ñ: timēs a viro punirī (qui autē timet) ℔ modo-(nō ē pfect9 in caritate)-v nō habet caritatē ipsiꝫ p ficientē-Alio mō exponit de timo re initiali: qui facit cauere peccatū ptim ꝓpter penā a ptim ꝓpter offen sam: tñ primaliter ꝓpter offensā dei a hic timor dei inquantū ℞spicit pe nā: semp minuit̄ crescente caritate-Et ideo ℔ timor nō ē in caritate: ſ℔ intelligit perfecta (Nos ergo) Premissa caritatis cmendacōe-hic ſequenter inducit ad caritatē habendā-a primo ad caritatē dei-d-(nos ergo diligamus deū: q̄m deus p̄or dilexit nos)-exponatur ſicut supra

eo dē. ca. Conſeqūr inducit ad cari
tatē pximi. d. (Si q̄s dixerit q̄m di
ligo deū: a frēm ſuū odit mēdax ē).
q̄ dilectio pximi includit in dilcōe
dei. a ad hoc inducit vōem. d. (Qui em̄
nō diligit frēm ſuū quem videt &c.)
Ad cui⁹ intellectū ſciendū q̄ duplicit
eſt aliq̄d cā dilectionis. Vno modo
ſic id q̄ eſt vō diligēdi. a hoc mō bo
num alicui⁹ cā diligendi ipſū. Sic cā
vnūq̄q; diligit in q̄ntum bonū. Ao
mō id q̄ ē via q̄dā ad acq̄rendū di
lcōz. a hoc mō viſio alicui⁹ eſt cā dilecti
onis ei⁹ nō tm̄ ſic q̄ ea vōe ſit diligi
bile q̄ ē viſibile ſed q̄ p viſionē hoc
modi ducit quis ad dilectionē eius
Igit̄ nō oportet q̄ illud q̄ ē magis
viſibile ſit magis diligibile. vel q̄
magis diligaz ſed bñ ē illud q̄ prio
nobis occurrit ad diligēdū. a hoc mō
arguit aplus q̄ pximi eo q̄ ē magis
nob⁹ cogitus occurrit magis diligen
dus. ppt̄ q̄ ſi aliq̄s pximū nō dili
git: argui pōt q̄ deū nō diligat: non
q̄ pximi ſit magis diligēdus: ſed q̄
nob⁹ primo occurrit diligēdus vt di
ctū eſt Vñ dicit gregorius. xxxvij.
Ex hijs q̄ animus nouit ſurgit ad in
cognita q̄ nō nouit: ut p hoc q̄ ſcit
notū diligere: diſcat incognita amare
et diligere. a ſic intelligit̄ q̄ dicit
hic (Qui em̄ nō diligit frēm ſuum
quē videt) a ſic occurrit ſibi primo
diligendi⁹ vōe ſimilitudinis in ſpē. Ec
cle. xiij. Oē animal diligit ſibi ſimile &c.
(deū quē nō videt) a ſic p̄mo nō oc
currit diligēdus (quō pōt diligere)
q. d. Nō ē probabile. q̄ dilcō pximi ē
quedā via ad dilectionē dei. nō tm̄ ſe
quit̄ p hoc q̄ ſit maior l̄ perfectior
ſed magis eonūſo. nā illud q̄ ē pri
us in via generationis ē poſteri⁹ ordi
ne perfectionis. ſicut p; de puericia a
ſtatu virili (Et hoc mandatū hēmus
a deo) matth. xxij. vbi preceptū de di
lectione pximi cōiungit̄ mādato de
dilectione dei.

Omis q̄ credit) Hec ē tercia
ps p̄incipalis tractat⁹ hui⁹
epl̄e. In qua tractat beatus
ioh̄es de eterna verbi emanacōe. Et
diuidit̄ in duas ptes. q̄ primo ti
nuat ſe predictis immediate de dile
ctione pximi. ſecō tractat de emana
tione verbi. ibi. Hec ē victoria. Cir
ca primū dicit (Oīs qui credit) fide
caritate formata (quoniā ihc̄s nazа
renus xp̄us eſt) in lege a pphetis p
miſſus (ex deo natus eſt) p regnati
onem baptiſmalem (Et oīs qui di
ligit eum qui genuit) s. deum qui fi
deles ſuos filios facit (diligit a eum
qui natus eſt ex deo) s. quemcūq;
fidelem: aliter nō diligeret ſufficie
ter deū: niſi eum diligeret mem
bra eius. Ideo ſubdit (In hoc cognо
ſcim⁹ q̄m diligim⁹ natos dei cū deū
diligamus) nā dilectio dei includit
dilectionē pximi ut dictū eſt. ſed q̄
amor dei non ē ociosus. operatur em̄
magna ſi eſt. ut dicit gregorius. ome.
xx. ideo ſubdit (et mandata eius fa
ciamus). probatio em̄ dilectionis: ex
hibitio eſt operis (Hec ē em̄ caritas
dei) s. hoc exigit caritas dei (ut māda
ta eius cuſtodiam⁹) cor de retinendo
a opere adimplendo. a ne aliq̄s ſe ex
cuſet ꝓpter difficultatē: hoc remouet
dicēs (Et mandata ei⁹ grauia non
ſunt) ſ. amanti. nā illa q̄ de natura
ſui dura ſūt a aſpera: amor dei a ſpes
premij facit leuia. Ideo ſubdit (q̄m
omne q̄ natū ē ex deo). p fidē cari
tate formatā (vincit mundū) s. tēp
tacōes diaboli. mūdi. a p̄ſecutōes
(Et hec). Poſita continuacōe dicti de
dilectione pximi. Hic oñr determi
nat de emanacōe verbi. a p̄mo ponit
determinatio. ſecō determinatio
manifeſtatio. ibi. a ſpūs eſt. tercio
manifeſtacōis intētio. ibi. Et hoc ē Cir
ca primū continuādo ſe ad hoc q̄ dixe
rat immediate (Oē q̄ natū ē ex deo
vincit mundū) oñdit quid ſit illud
q̄ facit vincere dicēs (a hoc eſt victo
ria q̄ vincit mūdū.) s. facit vincere (fides
nra) de verbo dei. Ideo ſubdit (Quis

est autē qui vincit mundū nisi qui credit) fide formata (qm̄ ihs est filius dei) naturalis. a per oseqns eius dē nature cū eo: nō idēptitate specifica. qz natura diuina nō ē diuisibilis sic humana: sed idēptitate nūali: distinctū tñ in psona. qz natura nō patit nec ratio q gignēs a genitus ab eo sint vnū in suppositō (hic est) .s. dei filius eternalit a pīe gemitus (q̄ venit in mundū) ad nos saluandū (p aquā) baptismalem. qz per tactū siue sacratissime carnis in baptismo dedit vim regenerātiuā aqs (a sanguinē) effusū in preciū nre salutis (ihs xp̄s) verus ℔ a verus deus (nō in aqua solū) sicut iohs baptista: cuius baptismus solū lauabat corpa. sed nō auferebat pcta sicut facit baptisma xp̄i (sed in aqua a sanguine) .i. in baptismo virtute regnatiuā hñte a sanguinē ad infimitas aīas si essent redimēda a sufficiēte (Et spūs est) Hic oñr pomit dicte determinacōis manifestaō a ē q̄druplex. nō tñ ponūtur fm ordinē tpis. Vna fuit p spūssā missionē sup aplos in signo visibili ī testimoniū q ihs ad dextrā p̄ris glificatus ē eius naturalē filius vnus cū ipso deo. Et de ℔ testimonio predixit saluator iohis. xv. Cū autē venerit paditus quē ego mittā vobis a patre spūm veritatis q̄ a p̄ie procedit: ille testimoniū phibebit de me. a ℔ ē qđ sz (Spūs) .s. sanctus (est q̄ testificat) cuius testimoniū nō pōt esse falsū (qm̄ xp̄s est veritas) .i. dei p̄ris filius qui procedit a p̄re p modū intellectus a sic ē eius verbū. Jdē em̄ est verbū a filius. pter ℔ q illa que ptinēt ad intellectū. ut veritas a sapiētia a hmōi: appropriant filio in diuīs (Qm̄ tres sunt) Hic pomit secūda manifestatio que ē p apertā visionē. nā ipsa btā trinitas manifestat se beatis quantū ad psonarū distinctionē. a verbi emanacōez a p̄re et spūs .s. ab vtroq. a hoc ē qđ dicit. (Qm̄ tres sunt q̄ testimoniū dant in celo) veritatē manifestādo. Nā testimoniū dare ē veritatē manifestare. (Dī) ingemitus (vbuz) ab eo gemitū (a spūssanctus) p̄cedens a patre a filio (a ihī tres vnū sunt) in essentia. a sic vnus deus sup oia gloriosus (Et tres sunt) Hic pomit tercia manifestatio q̄ est p xp̄i passionē in qua aīa xp̄i fuit a corpe separata a a corpe mortuo fluxerūt sāguis a aqua. Joh. xix. Dicit igit (a tres sūt q̄ testimoniū dāt in terra) .i. veritatē filij dei manifestando (spūs) .i. aīa xp̄i in qua ad limbū patruz descēdit a eis se manifestauit: oñdēdo suā deitatē a p̄nalem ppietatē. extunc em̄ deū dare videbūt. pter qđ dñs dixit latroni hodie. xxiij. Hodie mecū eris in padiso (Aqua a sāguis) q̄ veritatē manifestāt in ecclesie sacrīs hñtibus efficaciā ex ipsis. Que quidē sacra oferunt in fidei cōfessione trinitatis. (a ihī tres vnuz sunt) qz conueniūt in assercōe vnius veritatis (Si testimoniū) Hic pomit quarta manifestatio q̄ fuit p sensibilē vocē. nā in baptismo xp̄i a q̄ trāsfiguracōe audita fuit vox sensibilis p̄ris dicentis de xp̄o. hic ē filius meus dilectus (hic) singulariter dicit p hoc oñdens q ipse solus ē eius naturalis filius a p oñs vnus cū ipō in natura a psona distinctus. ceteri ho qui purificant fiūt eius filij adoptiui. Dicit g̈ (Si testimoniū hoīm accepimus) accipit hic sic p qz. nā testimoniū hoīm recepimus tanq̄ sufficiens in rebz humanis (testimoniū dei maius est) .i. certius. nā ei nō pōt ℔ esse falsū: sicut subesse pōt testimonio hoīm. a p oñs est magis credibile in rebz diuinis (q̄ testimoniū hoīnū in humanis) qm̄ testificatus ē de filio suo in trāsfiguracōe a baptismo: ut predictū est. (Qui credit in filium dei habet testimoniuz dei in se) .i. effectum illius testimonij (q̄ nō credit filio) doctrine eius acquiescēdo (mendacē facit eū) .s. deū p̄rez qui dixit testificando. hic est filius

meus dilectus. a adiunxit. Ipsum audite. ut hētur matth. xvii Iō subdit (qr nō credit in testimoniū) a pte ex dictis (Et hec ē). Hic onr ponit predcē manifestationis intētio. et primo exponit dei testificātis. secō ex pte iohis scribentis. ibi. Hec scribo vobis. Circa primū sciendū q predicte manifestacōis intētio exponit dei ē q hoīes p hoc osequant eternā vitā. a hoc ē qđ dicit (Et hꝫ ē testimoniū). v. intētio eius siue finis (qm̄ vitam eternā dedit nob deꝰ) Si ei accipiat vita beata formaliter q est visio a fruitio diuina. sic dedit eā in pnti in spe. a in futuro in re. a de pnti illis qui iā sunt in beatitudīe. Si aūt accipiat vita beata obiectiue. sic dei filius vōe deitatis ē ipsa visio btā principalr. in cuius aspectu btī reficiuntur interius a vōe hūanitatis secūda rio. in cuius aspectu reficiunt exteriꝰ. sicut dicit augr. sup iohem a sic quodāmodo dedit nobis vitā beatā qm̄ dedit nobis filiū suum vez deum a vez hoīem. Ideo subdit (Et hec vita in filio suo ē). s. obiectiue (qui hz filiū dei) p fidē caritate formatā (hz vitam). s. beatā in spe. a si hz filiū p visionē a fruitionē habet eā in re (Qui nō habet dei filiū) ꝫ mō vel illo (nō habet vitā) osilr. qr sic affirmatio sequit ad affirmacōem et negatio ad negacōnem. (Hec scribo) Hic onr ponit intētio iohānis scribentis. a primo quantū ad bonum hītum. secō quantū ad iam hītum. ibi. Scimus qr. Prima in duas ꝑtes dupler bonū osequēdū. secūda ibi. Et hic ē. Circa primū sciendū q voluntas beati iohis oformis erat voluntati dei testificantis. a iō intēdebat q illi quibz scribebat p hoc vitam beatā cōsequentur. Ideo dicit. (Hec scribo vobis ut sciatis qm̄ vitam eternā habebitis q̄ creditis) fide p dilectionē opante (in noīe filij dei) si tū pseueretis. (Et hec ē fiducia) Hic ponit secundū bonū osequēdum. s. orationū suarū effectū. a primo illud ponit. secō circa hoc quandā distinctionē facit. ibi. Qui scit. Circa primū dicit. (Et hec ē fiducia quā hēmus ad deū). s. ad dei filium (qr qcūq petierimꝰ ꝑm voluntatē eius). s. beneplaciti (audiet nos) nō tamē semp statim. sed tpe opetēti. (a scimꝰ qr audit nos quicqd petierimꝰ) qđ ē intelligendū qm̄ petitio est pia. p se a pseuerans. Dīs enī occurrentibz semp exaudit. a sic est intelligendū qđ subdit (scimꝰ qđ) qr repetitio est eiusdē ad maiorem assertionē (Qui scit) Hic osequit circa peticōem p pctōribus facit qm̄ dā distinctionē. v. (Qui scit fratrē suū peccare pctm̄ non ad mortē). v. excludēdo impenitētiā finalem qua quis moritr. a in pctō mōrtali peccat. (petat) orādo p eo (a dabit ei vitā). s. grē. qr talis pctor in grā morie. de quo sciri tñ q sit pctor nō ad mortem. scīri non potest. nisi p diuinā reuelacōem (Et peccatū ad mortē). s. finalis impenitētia qua quis in peccato mortali moritur (nō p illo dico ut roget quis) qr nō est orandū p damnatis. a si ipso viuēte sciretur q esset de prescitis. similr nō esset p eo orandū. vt penā eternam euaderet ut dicunt aliqui. posset tñ orari p eo ut min9 peccaret. a p ose quens min9 puniret in inferno. Sz qr hoc nescit. qr quilibet pctor q̄diu viuit pōt redire ad grām. Ideo pro omnibus peccatoribz adhuc viuentibus est orandū. (Omnis iniquitas). v. trās gressio diuine legis. q̄ otinet equitatē iustitie (peccatum ē) mortale (a est pctm̄ ad mortem) Si quis in eo pseueret vsq; ad finē vite indusiue. (Scimꝰ) Hic ponit intētio beati iohis circa bonū iam hītum. a ē dupler. secm̄ pmi. ibi. Et scimꝰ. Intētio vero beati iohis ē assecurare filios dei p adoptionē de vitatōne peccati mortalis. Si volucint p donū grē qđ iam habēt Iō dicit (Scimꝰ qr omnis q̄ natus ē ex deo) p grām baptismalem (non

peccat) q̄diu in ea stat. ⁊ intelligit de pcto mortali: qđ nō pōt stare cū grā (Sed generatio dei) ⁊ ipsa grā p quā ⁊stituit in quo dā esse diuīo supnaturali (⁊seruat eū) quantū ē de se. (a malign⁹ nō tanget illū) in ducēdo ad mortale pctm̄ misi uolūtarie declinet a statu grē: subiicien do se maligno p peccatū mōrle ex li beri arbitrij defectibilitate. (Sam⁹ qm̄ ex deo sum⁹) si hoc referatur ad aplos qui erant in grā ⁊firmati a de hoc p reuelationē certificati Jſtō poterāt scire p certitudinē. Si autē referat ad alios iustos: est p ꝓbabilē ⁊iectura. sicut dictū est supra. (Et mund⁹ totus) ⁊ homīes in delcā bilibz mundi (finē suū ponentes in maligno) ſ. in malo igne ⁊cupiscē tie (positus est. Sam⁹) Hic ponit secundū bonū habitū. ſ. dei cognitō eū dicit (Et scim⁹ qm̄ filius dei ve nit in mundū ⁊a dedit nobis sensū ut cognoscam⁹ verū deū) Hoc em̄ de dit aplis qñ aperuit illis sensū ut intelligerēt scripturas. Lucevltō. Alijs autē fidelibz dat sensū cogno scendi deū per fidē quā habens scit se habere illā: saltē illā que ē ex au ditu: q̄uis nesciat se habere carita tem (Et scim⁹ etiā in vero filio ei⁹) ei adherentes p fidem Apli vero ⁊g nouerūt se esse in eo p fidē caritate formatā. a ſ certitudinaliter. Alij ve ro iusti ⁊iecturaliter. (Hic ē verus de⁹) ſ. filius (q̄ est vn⁹ deus) eū pōe Jn hoc excludit error omnium ne gantiū xp̄i veram deitatē (a vita et na) ſ. obiectiue. ut predictū est ea. ca. vlti. dicit (Filioli custodite vos a simulachris) ⁊ a cultu ydolatrie per hoc insinuās q̄ diligēter se ab stodiāt in cultu vm⁹ veri dei inſepa bilit̄ manere (Amen) ſ. ⁊i ad pre cedentiū ⁊firmationē.

Epistola secunda Johīs.

Emior electe dñe) Postq̄ beatus iohēs in epla pri ma instruxit fideles gnaliter. Hic aggr in duabus eplis instruit aliquas psonas ſpe ciales. Diuidit autē hec epla in tres ptes. ſ. salutationē. psecutionēa cō dusionē. scđa ibi. Gauisus sū. ter cia ibi. Plura hīs scribere. Jn pri ma pte nota² primo psona salutās cū ⁊i (Semior) a ſ est vōe etatis pue cte. a status seu officij. Jlli em̄ qui tunc regebāt eccās seniores vel semio res dicebant vōe discretionis a ma turitatis in moribz. Inter rectores vero ecclesiaꝝ q̄ tūc erāt in asia Jo hēs erat primapalior. ideo ⁊i hic se mior. Scđō notant̄ persone salutate cū dicit (electe dñe a natis ei⁹) erat em̄ magna a nobilis dña nōie ele cta hīs plem et familiā fidelem. a mministros eccie sustētabat (q̄s ego diligo in veritate) ⁊ caritatiua dile ctione absq; fallacia a silatione (a nō ego solus: sed oēs q̄ cognouerūt veritatē) ⁊ omnes fideles q̄ cogno uerūt xp̄m q̄ est ipsa veritas (p̄pter veritatē) ſ. fidei a bone vite (q̄ ꝑma net in vobis) p grām. (a vobiscum erit in eternū) p glam q̄ est gratia ⁊fūmata. Tercio ponunt̄ optata bō cū ⁊i (Sit vobiscū grā) iustificans. (Mia) penā pctis pretert̄ debitā relaxans. (a pax) ⁊ eterna būtudo appetitū totalt̄ quietās (a deo p̄e) a q̄ sunt ista bona. (a a iheſu xp̄o fi lio p̄ūs in caritate) per quā intelli git ſpūſsanct⁹ cui caritas appropri at̄. a sic tres psone exprimunt̄: eo q̄ indiuisa sūt opa trinitatis Alit etiā pōt dici q̄ p exp̄ssionē p̄ūs a fi lij intelligit ſpūſsanct⁹ qui est am bor̄ nexus a cū subdi² (in caritate) in veritate supplendū ē ut p̄ficiatis (in caritate a veritate) ⁊ in dilectōe a eius cognitione (Gauisus sū) Fi nita salutacōe. hic incipit psecutio Jn qua primū hortat̄ dñam predi ctaꝝ eius domū ad bonū ꝑseq̄ndū scđō ad malū precauendū. ibi Qm̄ multi. Circa primū sciendū q̄ vir tus laudata creſcit. Jdeo beatus io hannes ut incitet ad p̄ficiendū in futuro laudat bonū de preterito. d.

Congratulando (gaudius fuit valde) in dño (qm̃ inuenī de filiis tuis ambulantes) ꝛ pficientes (in veritate) fidei a mox (sicut mandatū accepim9 a pr̃e) ꝛ xp̃o qui est p̃ oim̃ xp̃ianorum. Conseqũr inducit ad pficiendū in meli9 d (Et nunc rogo te domina) de pfectu in mādato dilectionis in q̃ tota lex impletur. Ro. xiii. Plenitudo legis ē dilectō (nō tanq̃ mandatū nouū t̃t̃) qz sic dictū est supra ij. ca. Mandatū de dilectione ē de dictamine legē naturalis. a sic a pncipio ꝺditionis humane. a de lege mosayca. a sic ē ab inicio legē date. Et renouatū ē in lege noua a sic ē ab inicio legē euāgelice. (vt diligam9 alterutr̃) in deo a pter deū (a hoc ē caritas ut ambulem9) sem̃ p pficiendo (sc̃m mandatū ei9) ea ope adimplendo (hoc ē em̃ mandatū) ſ. dilectionis dei a pximi. in quo implicite ꝺtinētur oīa mādata que sunt quedā explicacōes mādati dilectōis (ut quēadmodum audistis ab inicio) vīe ꝺuersionis (in eo ambuletis) semp pficiēdo (Qm̃ multi) Hic oñr inducit ad precauēdū malum. a primo oñdit ipsū a inducit ad cauendū. scdō tradit cauēdi modū. ibi. Si quis. Circa primū dicit. (Qm̃ multi seductores) q. d. ad hoc monuīvos in bono pficere. qz multi seductores inducūt ad ꝺtrariū. a quibz ē cauendū. a qui sūt illi subdit (q̃ nō ꝺfitētur ihm̃ xp̃m̃ venisse ī carne) ꝛ ipsū esse verꝫ deū ab eterno a hominē in tpe. Sicut fuit iudei obstinatia hereticī puerse sentiētes de xp̃o (Hic ē seductor) q̃ sic de eo perꝛuerse sētit (a antixp̃s) in figura. liz nō in psona (Videte vosmetipos) ꝛ diligēter ꝺsideratea cauete (ne perdatis oīa) opa bona (q̃ opati estis) nā p̃dunt̃ per corruptionē hereſis. (sed) sup̃ sic in bono pseueretis. (ut mercēdē plenā accipiatis) in p̃ia vbi totalit̃ satiat̃ appetitus. (Qis q̃ recedit) ꝛ q̃ primo bñ incedit p viā iustīe (a nō permanet in doctrina xp̃i) a via iustīe recedēdo (deum nō habet) p grām que p dilectionem p̃ctm̃ mōrale (Si quis) Hic oñr tradit precauendi modū dicēs. (Si q̃s venit ad vos) sub spē religiositatis (a hāc doctrinā) ſ. xp̃i. (nō affert) sed magꝫ ꝺtrariā (Nolite eū recipere in domo) ꝛ nolite cōicare cū eo i potu. vel cibo. seu hītaculo. ne seducamini ab eo (Nec ei aue dixeritis) cōicādo ei in verbo. a hoc ē fugite p̃ter periculū corruptōis. (Qui em̃ dicit illi aue) cōicando ei in verbis. (cōmunicat opibus ei9 malignis) ꝛ exponit se periculo cōmunicādi cū eo in opere maligno. Aliter etiā exponit̃ ista ltra de hereticis ab ecclīa presciſis. p excōmunicationē. qz p̃ncipās sciēter cū talibz incurrit excōicatiōez saltē minorē: nisi in casibz ꝺcessis. (Ecce predixi vobis) ea q̃ dicā fūt. ſ. p̃seuerantiā in bono a dedinacōez a malo (ut in die dn̄i) ꝛ iudiciū (Nō ꝺfūdamini cū reprobis) ſ magꝫ bonorem̃i cū electis (Plura habēs) Hec ē ꝺclusio huius epl̃e. in q̃ primo se excusat de brevitate scripture dicēs (Plura hñs vobis scribere) q̃ nō ꝺtinētur in hac epl̃a (Nolui per cartam a atramentū q̃ est vox mortua (Spero ei me futurū ad vos. a os ad os loq̃) p vocem vivā. q̃ hz maiorē efficaciā. Vñ dicit ihero9. ad pauli num. De oībus sacre scripture libris habz nescio q̃d latētis energie viue vocis act9. Et etiā in aures discipuli de actoris ore trāſfusa fortius sonat (ut gaudiū vr̃m plenum sit) ex mea p̃dicatia a efficaci doctrina. vel aliter. (vt gaudiū vr̃m plenū sit) ꝛ ut p meā doctrinā puenīatis finaliter ad patriā vbi ē gaudiū plenitudo (Salutāt te filii sororis tue electē) Habebat em̃ ista dña sororē ciusdem nois cū ea cuius filij erāt cū beato ioh̃e euangl̃a. (Grā tecū amē) hoc ē ꝺfirmatio epl̃e. in qua aplus optat isti dñe ꝺfirmacōez in grā ad optionis. tñ iste versus non ē in libris correctis.

Canonica Johānis Euāgeliste. Tercia

Epla Johannis tercia. Emiot gaio) Hec epla sicuta precedēs diuidit in tres ptes. s. salutacōnē. psecucōez a cōclusionē. scda ibi. Carissime. tercia ibi. Multa. In prima pte describit primo psona salutās ex eta tea officio cū ōz. (Semiot) sicl dictū ē in epla precedēti. Scdō persona salutata ex noica familiaritate cū ōz (Gayo caissimo) ille erat corinthꝰ ille de quo dicit paulus. j. corin. v. Grās ago deo meo q̄ neminē vīm baptisaui nisi crispū a gayū a de q̄ dicit Ro. xvj. Salutat vos gayꝰ hospes meꝰ. Recipiebat enī a sustentabat predicatores verbi diuini. ppt̄ qđ erat aplo caissimꝰ. tercō nota tur affectꝰ salutātis ad salutatū cū dicit (quē ego diligo in veritate) nō verbo solū aut lingua. (Caissime) Hic incipit psecutio huiꝰ eple. in q̄ btūs iohēs primo monet gayū de pseuerātia in bono. scdō de declinacōe a malo. ibi. Scripsissem. Circa primū ut gayꝰ efficaciꝰ recipiat suam monitionē: primo grās agit ꝰ suis bonis operibz preteritē dēpcās p futurē. d (Caissime de oībus). s. bonis operibz q̄ facis (oro ez facio p spere te in gredi valere). v. de bono in melioꝰ sp proficere (sicut pspere agt aia tua) q. d. ista nō sūt opa ficta sicut sunt ypocritaꝝ opa q̄ nō procedūt ex scia a intencōe recta. iō subdit (Gauisus sū valde veniētibz fribz). v. predicatoribz a pegrinis fidelibz (a testimoniū phibētibz veritati tue) in fidei a operibz mie (maioꝛē harum nō habeo grām). v. nihil mihi ē gr̄ti osius audire (q̄ vt audiā filios meos) nō carnales. q. virgo in eum p manfit: sed spūales (in veritate ambulare) p viā fidei a moꝝ. Ideo oñr in bono cōfirmat eū. d. (Caissime fidelē facis). erga deū a primū (quic q̄d) boni (operaris in frēs) per baptismū regnatos nobiscū (a hōs in pegrinos) sup̄ maxime ē acceptū cō diuink autē hic pegrini: fideles de suis ciuitatibz ꝓpter fidē xpi electi. (qui testimoniū reddiderūt caritati tue) quā eis exhibuisti. (in ospectu ecīe) a per hoc multi moti sūt ad simile faciendū exemplo tui (quos benefaciēs) deducēs deo digne. iungat a sic hīa (quis). s. peregrinos cū ad te venerūt (deducens). v. tuis elemosinis puidēs vt inde transeāt ad alia loca (benefaciēs digne deo). v. ad honorē dñi. a subdit cō (p noīe eiꝰ eius). v. p fide vnius dei a nō p crimibz suis (pfecti sunt). v. cōpulsi sunt exire de locis suis spoliati bonis ꝓpriis (nihil accipientes a gentilibz). v. a suis otribumbus et ciuibz. ut dicit glosa. nō q̄ non possent accipere: sed q̄ illi nolebāt dare: ut egestate cōpulsi redirent ad ydolatriā gentilitatis. a cōcludit. (Nos ergo dēmus suscipe hmōi). cū expensis nīis. Hoc autē dicit iohannes: nō quia haberet diuitias sed quia de ofilio eius diuites talia faciebāt. a q̄ bona ecīe data pro pauperibz ipse dispensabat i epla so. sicut apli alij in ihīm. ut habet actu. iiij. (ut simꝰ cooperatores veritatis) ministrādo nīcaria illis q̄ veritatē predicāt. a illis q̄ p veritate fidei tribulacōes a exilia sustinent. (Scripsissem). Hic oseqñr instruit gayū de euitacōe maloꝝ: a associatione bonoꝝ. d (Scripsissem forsitā ecīe). v. omunitati fideliū in tua ciuitate (q̄ is qui amat). v. cupit ordinate (primatū gerē in eis dyocrepes). nomē est ciuisdā hereticharche q̄ vsurpabat sibi primatū illiꝰ ecclesie (nō recepit nos). v. epl̄am nr̄am (ꝓpter hoc si venero) ad locū illum (amoueā eius opa que facit). v. arguā in palā a pumā. apli ei tales rebelles tradebāt aliq̄n sathāe ad vexādū corpalit ut discerent pri. corin. v. (verbis malignis). v. malo igne ignitus scilicet igne superbie a invidie (Garriens in nos) id est inaniter et irrationabiliter loquens

otra nos veros xpi discipulos (a q̃ si ei ista nō sufficiāt) p mimia impietate (neq; ipse suscipit frēs) ⁊ paupes fideles a veritatis predicatores nō recipit (hospitio⁹ a eos q̃ suscipiunt p hibet) sub ominacōe pene ne recetero recipiāt. (a de eccīa ei⁹dit) si otra p hibitionē ei⁹ faciāt iniustissime tñ: cū opa caritatis faciāt p ter qđ de isto a suis sequacibus subdit (Carissime noli imitari malū sc̄d) a subdi² vō (Qui bene facit ex deo ē) nā omne bonū p cedit ab eo (Qui male facit nō videt eū) cognicōe formata caritate (demetrio testimoniū red di² bonū) de operibz caritatis (ab oībus) ipsū cognoscentibz (a ab ipsa veritate) ⁊ a deo q̃ est ipsa veritas. (a nos testimoniū p hibem⁹) qr experti sumus (a nosti fili⁹ter) p experientiā (qm̃ testimoniū nr̄m verū est) q̃ si diceret. istū debes imitari a assocare. Spoce repe autē a eius seq̃ces deuitare. Multa habui) Hic pmīt cōclusio epl'e: a exponat sicut cōclusio epl'e precedētis vsq; ibi. (pax tibi) i quo optat gaudio pacē internā scīe a pacē fraternā amicīe. a pacē supnam gl'e (Salutant te amici) ⁊ fideles q̃ sunt apud me (Saluta tu amicos) ⁊ fideles q̃ sunt apud te (nomatim) ad maiorē caritatis exp̄ssionē que ē inchoatio future felicitat. Ad quā nos p ducat qui vivit a regnat in secula seculoꝝ. Amen.

Postilla epistolaꝝ beati Johannis finit.

Incipiūt addicōes sup eas dem

In canonica prima beati ioh. c. j. vbi dic² in postil. qđ audiuimus ⁊ a beato iohanne baptista.

Additio.

Hoc qđ dicit a beato ioh. qđ audiuim⁹. pōt referri ad illa que in antiq̃s scripturis sacris de xpō traduntur: que p fidē que exaudita est. ut ad roma. x. intelligun². qđ vidim⁹ oculis nostris refert ad illa q̃ apli viderūt in conversacōe xpi. quē p prie erāt oformia illis que audierūt in prenosticis p phetaꝝ eo mō quo xp̄s dixit luce. vij. ca. Ite renūciate iohanni que vidistis ⁊ audistis put fuit expositū in additione sup illud verbū. qđ p sp exp⁹ in transfiguracōne in qua gl'am humanitatis xpi diligēter inspexerūt. a manus nr̄e otrectauerunt in resurrectōem: put in postilla sc̄d.

In eodē. ca. primo vbi dicitur in postilla. Dicūt doctores alii q̃ ih̄s dicit iob. xv. q̃s ē hō vt īmaculat⁹ sit.

Additio.

Quod autē autoritate diuina testetur q̃ omnis homo peccator est habe² expresse eccles. vij. ca. vbi dicitur. Nō est homo iustus in terra q̃ faciet bonū a nō peccet. Silit in p̄s. Omnis hō mendax.

In capitulo sc̄dō vbi dicit in postilla Carissim nō mandatū nouū scribo vobis.

Additio.

Precepta de dilectione dei a ppximi in quibz tota lex et pphete pendent. ut Math. xxij. inquantuz sunt de necessitate salutis implenda in veteri lege ad plenum otinentur. s. leuiti. xix. deutro. vj. sed inq̃ntum ad perfectionē impletionis dictoꝝ preceptoꝝ p tinent tanq̃ cōsilia: non in vetei lege: sed in lege noua otinent. qđ de primo p; matth. xix. Si vis p fectus esse vade a vende omnia que habes a da pauperibz. De secundo vero iohis. xiij. Mandatum nouū do vobis: ut diligatis inuicem sicut dilexi vos. Modus em dilectionis xpi ad discip̄los seu ad humanū genus. qui quidez modus declarat cum dicit. Sicut ego dilexi vos: attingit summū gradū p fectionis dilectionis p primi put fuit plene declaratū in additione sup euangeliū iohis. ca. supradicto. Vñ predicta precepta quātuz ad ea q̃ sunt de necessitate salutis in veteri lege p tinent. a ideo nō fuit noua quantū

vero ad ea q̄ ptinent ad pfectionē
p̄ modū ꝺſilij tm̄ in noua lege cōti
nent-a ſm hoc dicūtur noua-a ſic
ꝺ̄e intelligūtur verba beati iobis:
q̄ dicit-Nō mandatū nouū ſcribo
vobis:ſed mandatū vetus-ſ-quātū
ad ea q̄ ſunt de nōcitate precepti-et
q̄ dicit-Iterꝝ mandatū nouū ſcri
bo vobis ꝛc̄-intelligēdū eſt quātū
ad ea q̄ ptinēt ad pfectionē imple
tionis-a de hoc vide ampliꝰ in addi
tione predicta.

In-ca-iiij-vbi dicit in postil-qm̄
deꝰ caritas eſt:nō eſt p hoc intelli
gendū q̄ deꝰ ſit caritas mouēs im
mediate voluntatē.

Additio.

Quāuis rationes quas tangit
postillator ad oñendū q̄ nō ē
intelligendū deū eſſe caritatē mouē
tem immediate voluntatē ad actū
diligēdi meritorium:ſine aliquo ha
bitu medio ſicut efficaces-a cōmu
niter a doctoribꝰ teneātur tñ viden
dū eſt quid dicendū ſit ad auctes
ſanctoꝝ:precipue augſt-ex quibus
videt q̄ deꝰ eſt illa dilectio qua hō
diligit primū-ut in-viij-de trinita
te dicit-eccleſ-in-xv-de trinitate q̄
ita dictū eſt-Deꝰ caritas ē-ſicut ꝺr
deus ſpūs eſt:ſed manifeſtū eſt q̄
deꝰ eſſentialr dicit ſpūs:ergo a cari
tas eſt ipſe deꝰ eſſentialr-Ad quaſ
auctes rñdendū eſt ſcđm ſcūm tho
in ſcđa ſecūde-q-xxiij-q̄ ipſa eſſen
tia diuina caritas ē ſicut a ſapia ē-
et ſicut bonitas ē-Uñ ſicut bonꝰ di
cunt bonitate q̄ deus eſt a ſapiētes
ſapia que deꝰ-q̄ bonitas qua for
maliter bonꝰ ſumꝰ eſt ptičpatio que
dā diuine bonitatis-a ſapia q̄ for
maliter ſapiētes ſumꝰ ē ptičpatio di
uine ſapie-ita etiā caritas qua for
maliter diligimꝰ primū eſt ptičpa
tio quedā diuine caritatis-Hic ci
modꝰ loq̄ndi ꝺſuetus eſt apud pla
tonicos q̄z doctus aug-fuit ibutꝰ
q̄ q̄dā nō aduertētes ex verbis eoꝝ
ſupſerūt occaſionē errādi Hec ille

In-ca-v-vbi dicit in postil-qm̄
omne q̄ natū eſt ex deo.

Additio.

Circa hoc q̄ dicit hic-Hec eſt
victoria q̄ vincit mundū fides
vra-Attendendū eſt q̄ apls ſupra
hebre-xj-dicit de scis q̄ per fidē vice
runt regna-Unde ꝺſiderāda ē dīa
inter iſtas duas victorias:q̄ ſiunt
p fidē-q̄ p vnā dicunt vincā regna
a peri alia dicā vincā mundus-Ad
q̄ ſciendū q̄ antiq̄-ſ-prēs ſub vete
ri teſtamēto exītes p fidem vince
bant reḡ-ſicut moyſes egiptum-io
ſue chananeā-dauid ydumeā a hoꝰ
modi q̄ ſunt regna ptičularia-a hoꝰ
p̄z in hiſtoriis veteris teſtamēti-Sz
ſancti ſub nouo teſtamento in pri
mitiua eccleſia exītes nō ſolum p
fidem vicerūt regna:ſed etiā mūdū
Et ideo de eis dicitur-Hec eſt victo
ria que vincit mundū fides veſtra-
Cuius ratio ē-nā ille iuſtus q̄ tor
mēta mūdi vſq̄z ad mortē patiēdo
immobilis in fide manet:nō ſolum
vnū regnū vel plura regna vincit:
ſed mundū-Mundꝰ em̄ congregatus
nō poſſet amplius facere ꝛ vnū bonꝰ
q̄ ipſum multiplicit torquere a finali
ter interficere-Et ideo ſancti q̄ iſta
ſuſtinuerūt p fidē:totū mundū vi
cerūt ſupando oīa que mundꝰ totꝰ
illos poſſet facere Juxta illud luce
xij-Ne terreamini ab illis qui occi
dunt corpꝰ-a poſt hoc nō hñt amplius
q̄d faciāt-Antiq̄ tñ qui hmōi
doctrinā nō habuerūt explicitā ver
bo nec exēplo exptam:liz p fidē vi
cerūt reḡ aliqua vt dictū eſt:nō tñ
mundū p hoc vicerūt-q̄ forte dice
ret q̄ ſi plura regna fuiſſent cōgre
gata totꝰ eos nō potuiſſent ea vin
cere:fiē illa pauca vicerūt-Uñ notā
ter ꝺr de illis q̄ p fidem vicerūt reḡ
nō mundū-De nouis vero ꝺr-Hec
ē victoria q̄ vincit mūdū fides vra-
Et de iſta materia vide plenius in ad
dicōe ſupra dcā-ad hebr-xj-

Scđa iobis-j-ca-vbi ꝺr in postil-
Semior-a ꝺ eſt vōe etatis puecte a
ſtatus ſeu officij ꝛc̄.

Additio.

Beatus ioēs tante humilitatē fuit q̄ in suis libris ñ noīat se aplm. nec de se dicit aliq̄s nomē dignitatē designans: ꝫ noīat se discipulū quē diligebat ibs ñ exprimens nomen suū ꝓpriū ex humilitate Similiter in prima sua canonica nō exprimit nomen suū: nec officiū: nec aliq̄d hmōi: q̄ oīa ad magnā ptinent humilitatē. vñ ex hoc vide² q̄ cū hic dica² senior referendū est ad etatē solū que nō importat aliquā dignitatē: nec statum altioꝛē: sed solū quandā maturitatē: q̄ coīter in seniꝫ debet inueniri. Juxt illud Jn antiq̄s est sapīa etc̄ a sic nō cōmendat se ex rectoria seu prelatura sed solū ex antiq̄tate dieꝝ ꝑm quā suis sermonibꝫ dārent acq̄escere. a sic intelligēdū est in seq̄nti cano.

Jn eodē. ca. vbi dicit in postilla Non tanꝯ mandatū nouū.

Additio.

Qualiter intelligat q̄ mādatū de dilectione dei a ꝓximi non ē nouū. a quare debet intelligi ēe nouum ḧetur supra in addicōe ꝑmaꝛ. ca. vide ibi.

Jncipit epla Jude apli.

Judas ihesu xp̄i seruꝰ) Hic incipit epla beati Jude apli q̄ sicut due p̄cedentes diuidi² in tres ptes. s. salutacōem ꝑsecutionēa cōclusionē. sed a ibi. Carissimi oēm. tercia ibi Ei aūt q̄ ptēs ē Jn prima pte notificat psona salutās ex noīe cū dicit (Judas). secundo ex religione cum dī (ihu xp̄i seruꝰ). v. fidelis xp̄ianus. a ex cognoīe cū subdit (frater aūt iacobi) sic aūt fuit cognoīatus ad distinctionē iude ꝓditoris. Et cō ponunt psone salutate cū dicit (hīs q̄ in dō prē sunt) fide formata caritate. (dilectis) a deo a mea fidelibꝫ cunctis (a xp̄isto ihu conseruatis a vocatis). v. xp̄ō ihu adunatis a congregatis sicut mēbra vniunt capiti a hꝰ ꝓvocationē ad fidē a ꝛseruationēi eadē que sunt ex grā diuina. Et licet vocatio ponat hic posterior conseruationē: tñ prior est tpe. nec est vis in hoc facienda. q̄ trāspositio noīm nō variat significacōē ex con.

Tercio ponunt optata bona cū dicitur (mīa vobis) pcta vestra relaxās (a pax) conscia quietans (a caritas) deo ꝛiungēs (adimplea²) in celesti gl̄a vbi a nō alibi caritas ꝑficitur. (Carissimi) Hic incipit epla ꝑsecutio. q̄ diuidit in duas ptes. q̄ primo iudas apls ꝓponit intentum. secundo ꝑsequit ꝓpositum ibi. Cō mouere. Est aūt apli ꝓpositū cōfirmare fideles ꝛtra hereticoꝝ decepcōnes a hoc est q̄ dicit (Carissimi omnē sollicitudinē faciens) q̄ pastor debet esse sollicitus de ouibꝫ (scribē vobis) de cōi vrā salute. Jn hac em̄ epla instruit beatus iudas omnes fideles gn̄aliter: a nō ꝑsonas aliq̄s spāliter sicut beatus ioēs in duabꝫ eplis precedētibꝫ facit (nāte habui scribere vob̄). ꝓpt hereticos insurgētes ut postea subdi² (deprecās) supp. vos (supercertari). v. fortit certari a vob̄ (sed tradite scis fidei) q. d. istud certamen ē (fidei). v. ꝑ fidē tradita (scis). s. apls a xp̄ō (sed). v. ꝑfecte qñ aduit sensū eis ut intelligerent scripturas. Lu. vltimo dicitur etiā (semel) ꝓpter vnitatē fidei a actoris ipsi9. Ephe. xiiij. Vnus dñs. vna fides. vnū baptisma. Et subdit dicti certaminis cā cū dicā² (subintroierūt em̄). v. sub spē pietatis introierūt (quidā hoīes impij). s. hereticī. Dietas em̄ vno mō sigt diuinū cultū. hereticī vero sub spē religiositatē a diuini cultus introduxerūt ꝛtrariū. ꝓpt q̄ dicun² impij (q̄ olim prescripti sunt). v. ab eterno prescīti a deo (in hoc iudicīū). v. damnationē. Aliter p̄t dici (q̄ olim prescripti fuit). v. a longo tpe ꝑfigurati. a h̄ sensus videt magꝭ accordare se q̄ntibꝫ a ponunt plures ꝑfigurācōes istoꝝ hereticoꝝ (dei nīi grāz). v. fidē

catholicā nobis gratis datā (trā
ferentes in luxuriā) ut eñ trahereñt
hoīes ad suā sectā ꝛcedebāt peccata
carnalia tanq̄ licita-ad q̄ ꝓmi sūt
hoīes-ac etiā ipsi exercebant vt fre
quenter dictū est supra (a solū do
minatorē) p ꝫ aūt q̄ ibs xp̄s ꝺr ꝫ
solus dñator a deus-nō excludunt
p̄a spūssanctus-q̄ dictio exclusi
ua adtūctavmī psone in ꝺmis re
spectu p̄dicati essentialis nō exclu
dit alias-a sic est imꝓposito Solus
enī idē est q̄ nō cū alio ꝓpter q̄ ex
cludit solū id q̄ importat alietatē
pater aūta spūssanctus nō sunt a
lius deus a dñator a filio sed vnus
(Abnegātes) falsa doctrina a vita
mala (Cōmouere) Hic ꝛñr ꝓsequi
tur ꝓpositū-s-ꝛfirmādo fideles ꝛtra
versutiā hereticorū in q̄ sic p̄cedit-
q̄ p° multiplr eoꝝ prauitatē decla
rat-secūdo fideles īveritate ꝛfirmat
ibi-Vos aūt-Primū vero facit du
pliciter-p° p scripturas figurales-se
cundo p similitudines naturales-ibi-
Similr hīj sūt-Prima adhr in tres-q̄
p° inducit tria de scriptura-secundo
ad ꝓpositū applicat ipa-ibi-Et hīj
carnē-tercio īducit alia-tercia-ibi
Ve illis Primū aūt est punitio iu
deoꝝ ꝓpter incredulitatē suā rebel
lantiū in deserto-vtz exo-xvj-a nu
meri-xiiij-a in plūbz alīs locis di
cit ḡ (Cōmouere aūt vos volo) a ñ
docere de nouo a subdit vō (sciētes
vos)-s-(semel)-v pfecte ita q̄ non
oporteat vos iteꝝ docere-sed de scitis
in habitu ꝛmouere (oīa)-s-ad salu
tem necessaria (q̄ñ ibs)-s-xp̄s (de
terra egipti ꝓplīn saluans) p virtu
tē siue diuīitatis q̄ ab eterno est-iō
ꝺr hēb-xiij-Jbs xp̄us heri a hodie
ipē a in secula (secūdo)-v post (eos q̄
nō crediderūt p̄dixit)-v destruxit ī
deserto vt dictū est (Anglos) Hic
poꝛ fm-s-casus angloꝝ de quo hē
ysa-xiiij-a ezech-xxviij-q̄ ꝓpr suaz
superbiā deiecti fuerūt in hūc aerem
caliginosū ad tonoꝝ exercitiū ꝙ fi
nito ꝙ exercitio ī die iudicij finalis
detrudent in inferno-a ꝙ est q̄ ꝺr
(angelos vero q̄ nō seruauerūt suū
principatū)-v sue ꝛditōmis nobilē
statū (Sed dereliquerūt suū domi
cilīū) glosa īterlinearis celestē ha
bitationē spūalem visionē dei-si p
visionē dei intelligit ipē glosator
visionē aptā essentie diuīe-non di
citur q̄ nullꝰ videt diuinā essen
tiam p̄t peccare-Si aūt itelligit co
gnitionē naturalē angeloꝝ de deo
adhuc nō videt bñ esse vꝝ-q̄ na
turalia remanserunt ī eis integra-
Jdeo melius ꝺr vt videt-(ꝙ reliq̄
runt domicilīū suū)-v cetū empire
um ī quo creati fuerūt tanq̄ ī loco
ꝛueniēti siue naturea ab illo deiecti
fuerūt vt dictū est (Jn iudiciū tē)
ꝛstruat hic lrā (reseruauit)-s-deus
peccantes anglos (sub caligine-)
-v in ꝙ aere caliginoso tōne p̄dicta
(in iudiciū magni diei)-v vsq; ad
tps extremi iudicij (vinculis eter
nis) datiui casus est q̄ tūc traden
tur vīculis eternis-v in īferno ꝛtru
si (sicut zodoma) hic poꝛ teraū exm
q̄ ꝺr hē geñ-xix-de ātatibz submer
sis a igne sulphureo ꝛbustis ꝓpter
habitantiū feditatez in q̄bz vige
bat vicīū cōtra naturā-a ꝙ est q̄ ꝺr
(Sicut zodoma a gomorra a fini
time ātates)-v ꝓpīque duabz dicit
(sūi mō exformicate)-v eo dēviao ī
fecte (a abeūtes post carnē alterā)
-v inconuenientē-masculi ī masculos turpitudinē operantes (penā su
stinentes) incēdij sulphurei-(facte
sūt exm)-v sīlitudo a figura (ignis
eterni)-s-gehēne (sīlr)-Hic ꝛñr
tria p̄dicta applicat ad malicīam
hereticoꝝ-Et p° facit ꝓpositū-Secō
declarat q̄ꝺam dictū-ibi-Cū mi
chael-Circa primū dicit (Sīlra hīj)
-s-hereticī (carnē quidē maculāt)
a sic sūt sīles zodomitis-a in ꝙ notā
tur nō solū de formicatōe vel adul
terio ꝙ etiā de vicio ꝛtra naturā (do
minationē spernūt)-v ipm xp̄m-
qui nō solū ꝺr dñs ī ꝛcretoꝛ ꝙ etiā
dñatio ī abstracto ꝓpter excellētiā

dominꝫ ſui apoc-xix-hz in veſtimẽ to a ĩ femore ſuo ſcriptũ rex regũ a dñs dominantiũ- a ſic aſſiſtant he retici angłs de celo electis ꝑt̃ ſuã ſup biã (maieſtatẽ blaſphemant-) ⁊-ſanctã trinitatẽ- qꝝ blaſphemia eo rum otra xp̃m redũdat in totã t̃ni tatẽ- a ĩ hꝫ aſſiſtant iudeis exñtibꝫ in deſerto de qbꝫ dr núi-xxiꝫ- Vſqꝫ quo detrahet mihi ꝑtꝰ ille a ſic me retur odenari apumiri ſicut p̃dicti- (Cũ michael-) hꝫ oñr declaratvltio dictũ-ſ-qꝫ blaſphemia fit valde gra ue pctm̃ p hꝫ qꝫ michael nõ fuit au ſus blaſphemare demonẽ ꝑpter eꝰ naturã bonã Et p hꝫ ptz qꝫ blaſphe mare deũ cuius natura eſt excellen tior ĩ infinitũ eſt grauiſſimũ pctm̃ dicit ĝ- (Cũ michael archãgelus cũ dyabolo diſputãs &c-) volebat em̃ dyabolus revelare corpꝰ moyſi iudeis ad ydolatriã ꝓmis vt eũ ado rarẽt tanq̃ deũ- Michael aũt tunc p̃ceps ſinagoge volebat ĩpedire- (nõ eſt ausus iudiciũ iferre blaſ phemie) ipi dyabolo võe dcã (Sed dixit ĩpat tibi dꝰ dñs) vt deſiſtas a dcã revelatõe-lz aũt hꝫ nõ fit ſcri ptũ in fine deut-vbi agit de ſcptu ra moyſi- tñ credendũ eſt firmiter ſic fuiſſe ꝑt̃ dictũ apl̃i loquẽt̃ ex ſpũ di (hñ aũt) ⁊-ſ-hereticꝫ (quecũqꝫ quidẽ ignorant) circa articulos fi dei a maxie circa trinitatẽ ꝓſonaꝝ ĩ vnitate cẽtie-a vnionẽ dine na turea hũane ĩ ſuppoſito verbi (bla ſphemant) aſſerentes eẽ falſa (que cunqꝫ aũt naturaliter norũt) ⁊-cgno uerunt ſẽſuali cogmitõe eſſe carni deleabilia q̃ cogĝtio dr eſſe naturaliꝫ put natura diuĩ otra võem-iõ ſub ditur (tanq̃ bruta aialia) q̃ ſũt võe carẽtia (in hꝫs corrumpunt̃) p ſẽ ſum) ⁊-oſẽſu vohitat̃ a p abuſũ cõ ſuetudis (Ve illis-) hꝫ item̃ mduat tria de ſcptura otra hereticos-pmũ eſt de cayn qꝫ ex inuidia fraṫna a o dio interfecit abel- ſic hereticꝫ ex in uidia a odio veros apl̃os a fideles ꝓſequebant̃ ad mortẽ- ꝑt̃ qꝫ im precat̃ eis nõ optãdo-hꝫ p̃nuncian do ipius cain maledictionẽ-d-(ve illis q̃ in via cayn abierũt-) eſt ãt ve ominatio maledictõis eterne- Secundũ eſt de balaã q̃ cupiditate ductus voluit maledicere filiꝫs iſrl̃ vt hr̃2 núi-xxiꝫ-a-xxiiꝫ-a qñ nõ po tuit a deo phibitus-dauit balaach ponere ſcandalũ corã filiꝫs yſrahel p meretrices eos ad ydolatriã puo cantes núi-xxv- Sic hereticꝫ ꝑpter queſtũ p̃dicantes verbi miniſtrẽt xp̃i maledicebãt a eos quantũ poterãt ſcandalizabãt-iõ ſubdit̃ (a errore balaã mercede effuſi ſunt) ⁊-ꝑpter queſtũ tpalẽ ſe matis expoſuerũt Terdũ eſt de chore q̃ ex ambitione ſacerdotiꝫ ſeditionẽ mouit-ꝑt̃ qꝫ a terra cũ ſibi adherẽtibꝫ abſorbus fuit núi-xvꝫ-Sic hẽticꝫ p ambitõe honoris a glie ſectas erroneas fixe runt a p oñs penã chore meruerũt iõ dr (a ꝺdictione) ⁊-avertit̃ q̃ (ꝺdictione chore) ⁊-ꝑt̃ ſeditionẽ ĩ ecclia motã ad ſilitudinẽ chore (pierũt) ⁊-pire meruerũt (Hꝫ ſũt) Poſtqꝫ declarauit malicia hereticoꝝ p ſcpturas figurales-Nic oñr idẽ facꝫ p ſilitudines naturales-Et diuĩ2 in tres ptes-qꝝ pꝰ facit ꝓpoſitũ-ſecũdo inducit ad hꝫ ꝓphetici dictũ-ibi-p phetauit aũt-tercio apl̃i-ibi-Tũc vos aũt-Circa pm̃ dr (hꝫ ſũt ĩ epu lis ſuis macule ominãtes) a notã tur hꝫ de exceſſu notabili ĩ alio a po tu-qꝝ nõ ſolũ dicũ2 maculati ĩ ocre torꝫ etiã macule ĩ abſtracto-Jreo ſubdi2 (ſine ſiore) dcia bonoꝝ bim (ſemetipõs paſcẽtes) ſupfluẽ ĩ q̃n titatea q̃litate (nubes ſine aq̃) ſa pientie ſalutarꝫ (q̃ avẽtꝫ arauferũ tur) ſupbie motibꝫ avanitatis (ar bores autũnales) apparentie folia tm̃ hñtes-iõ ſubdit̃ (infructuoſe) ⁊-bonis opibꝫ carentes (bis mor tue) ſeꝫ añ aſſionez p mõrle pctm̃ a ĩtroꝝ poſt p lapſũ in hereſim (era dicate) a radice caritatꝫ (fluctus fe ri marꝫ) ⁊-iquieti a bonoꝝ turbati (diſpumãtes ſuas oſuſiões) ⁊-cum

magno statu a supbia suas hēses pnunciātes ex q̄bz deuemēt ad cō fusionem eternā (fidera errātia) p varios errores (quibz pcella tenebraz) .i. tēpestas penaz (oseruata est in eternū) .s. in īferno vbi nulla est redēptio (pphetauit aūt) hic ad ppositū īducit dictū pphetiā .d. (p phetauit aūt de hīs) .s. de hereticis futuris (septimus ab adā enoch) ambobz computatis vt habef geñ .v. a .j. pal .j. .d. (Ecce venit dñs in sāctis milibz suis) .s. angelozū sibi assistentiū a ministrantiū .ſm q̄s dicitur dañ .vij. thzoni positi sūt a antiquis diez sedit ccc. a subdit milia milliū ministrabant ei a decies milies cētena milia assistabāt ei . (facere iudiciū) ōdēnationis (ōtra oēs) .s. reprobos. Judiciū em̄ electoz nō erit ōtra eos ſp eis (a arguere oēs impios) sicut dicit salnator matb. xxv. Jte maledicti in ignē eternū. Esurui a nō dedistis mihi māducare ccc. (hī) .s. hereticī (sūt murmuratores) cōtra veros a postolos a dei mīstros (q̄ruloſi) de defectu sīlato victꝰ a vestitus vt pecuniā extoz queāt ab illis q̄bz p̄dicant vt lautius viuāt. ideo subdit (ſm desideria sua ambulantes) pecunia nāq̄ p̄bet facultatē viuendi voluptuose .ſm illos ecc. x. pecunie obediūt oīa (a os illoz loquit sup biam) de suis opibz a doctrina falsa a inaniter se iactādo. a p̄dicatores veritatis ōtēnendo (mirātes) .v. miābiles dicētes (psonas diuitū) a potentū (questus causa) adulādo em̄ diuitibz a potētibz dicebant eos facere mirabilia facta ad honorem dei a cōis homi. a sic ab eis donaa pecunias extoz quebāt. (Vos aūt) declarata hereticorū prauitate p dictū pphetiā. Hic oñr idez facit p apostolicū .d. (vos aūt karissimi memores estote) cordea ope (verborum q̄ p̄dicta sūt ab apīs) de hereticis (q̄ dicebāt vob) ad cautelā ꝫ falsos doctores (qñ m nouissimo tpe veniēt illusores) p doctrinā erroīs l; em̄ a p̄ncipio ecclie aliq̄ venerint tñ imminēte antixpi tpe plesvenient q̄ erūt eius nūcij de pp̄inq̄ (ſm sua desideria ambulātes) .v. carnaliter viuētes a hāc vitā hoībz laxātes ad quā sūt pni (in īpietate) .v. vt p hō auertāt eos a vero cultu diuino q̄ pietas noīat (hī sūt qui semetipōs segregāt) ab vnitate fidei catholice (Aīales) .v. sensualitate; sequētes. sicut aīalia bruta. (spm nō hāntes) .s. sanctū .ſ magis spm erroneū (Vos aūt) declarata multipliciter hereticoz p̄uitate. Hic ose quēter fideles solidat in fidei firmitate .d. (Vos aūt karissimi supedificātes vosmetipōs in sāctis) opibz a meditatoībz (sāctissime vre fidei) .v. supadditēs ista fidei vre sāctissime sicut firmo a stabili fundamēto (in spū sancto orātes) q̄ eleuat fideliz mētes. Oratio em̄ ſm damascenū est ascēsus mētis in deū (vosipōs ī dilectōe dei seruate) opa caritatis ōtinuādo. nā ista dilectio nō sōtra hitur ex p te dei misi p̄o deficiat ex p te hoīs. a sic in eius ptāte est hāc dilectionē ōfnare (exspectātes cc.) a ſ̄ ī spe q̄ certa exspectatio est future b̄ūtudinis. ex grā a meritis p uenies (a hos quidē) .s. hereticos obstinatos (Arguite iudicatos) .v. arguēdos oñdite tanq̄ ꝺdēnatos (Illos vo) q̄ nō sūt adh obstinati (saluate) p bonā doctrinā a vitam (de igne rapiētes) .v. ne descendāt ad ignē gehēne (alīs aūt) .s. pctō ribz q̄ nō sūt hereticī (misereminī) eis ꝺpatiētes ad emēdationē coz laborātes (m timore) ne forte ōfugat vos filr peccare (odiētes a eā q̄ carnalis est maculatā tunicā) .v. cōfusionē. Istud addit eo q̄ dixerat. alīs aūt misereminī q; l; pctōribz fit ꝺpatiendū. tñ cozuicū est odiendū (ei aūt) h est vltra ps a cōfirmatio h9 eple quā t̄minat beatus iudas in ōina laude .d. (Ei autē q̄ potēs est vos ꝰuare sine pctō) sc;

E .ij.

deo sine cuius grā ihō non pōt a pec cato resurgere. nec ī bono meritorio pseuerare (a ostituere). s. nos (ante ospectū glie sue) p aptām visionē (ī maculatos) qr null9 hñs maculaz admittit ad eā apoc. xxi. ¶ Nō intrē bit in eā aliq̄d coinquinatū (in ad uentu dñi nr̄i ihu xp̄i) ad iudiciū tūc em̄ dabit electis glia p̄fecta in corpea aīa (Soli deo saluatori nr̄o) ipē solus pōt nos saluare etna salu te (p ihm xp̄m dñm nr̄m) ¶ Nā hu manitas xp̄i est hūane salutis in strumentū diuīitati iunctū vt fre quenter dictū est sup (glia) inq̄n tum apparet dignus oī laude Et ei glia data est cū laude noticia (ma gnificentia) ex diffusione sue bōtatis sup oīa (Impiū) ex obedien tia totius creature ad ipm (Et po testas ī punitōe maloz a p̄miatio ne bonoz (añ oīa secula) licet em̄ p dicti actus circa creatuās sint tem porales tamen virtus dīna qua ta lia facit est eterna (amen)

¶ Postilla fratris nicolai de lira su per apocalipsim incipit.

OPortet te iterū p̄phare po pulis a gētibz apoc. x. Si cut dixi in p̄n° gen. vet9 a nouū tes. admirīcē cor respondēt. nā se hñt sicut vota ī me dio vote exceb. ī. Et h̄ p tz p libros vtriusq;. Inue. em̄ tes. sūt libri le gales. hystoriales. sapiales. a p̄ phetales. In nouo vo le. rñdet cuā getiū libris legalibz. hystorialibz aūt actus apl̄oz. sapiētialibz vero ep̄le pauli cū septē canonic. p̄phe talibus aūt apocalipsis Vñ bñ dr bto iohi verbū p̄positū. oz te iterū p phetare p̄lis a gētibz. a dr iterū. post p̄phas ve. tes. Vñ nō vo p̄poīto p̄nt notari q̄tuor ordītōes h9 libri. Prima est eius nēcitas q̄ nota. ibi Oportet. Secūda est ip̄ius veritas ibi. te p̄phare. Tercia ordīs q̄litas ibi. iterū. Quarta eiusdē grialitas ibi. p̄phisa gētibz Circa p̄m̄ osideranda dū q̄ sicut dr apl̄s heb. x. Pacientia est vobis necāria. qua facti9 habe mus. si tribulatōes futuras aliq mō p̄cognoscam9. sm q̄ dicit bea tus gregr. omel. xxxiij. min9 iacu la ferūt q̄ puiden. a nos tolerābi lius mūdi mala suscipim9. si ꝫ hec p puidētie clipeū munimur. Dūs vo iohes in h̄ libro p̄phetice deseri bit tribulatōes ecīe futuras a suo tpe vsq; ad finē mūdi sm catholi cos doctoes. vt ꝫ ipas. pacientie di peo necārio muniat. Et sic p; nēci tas hui9 libri. p̄t q̄s dr iohāmi. ī. c. Scribe q̄ quevidisti q̄ sūt a q̄ oportet fieri ato. q. d. scribe in h̄ li bro q̄ vidisti. i. reuelatōes diuinit9 factas tibi Et q̄ sūt q̄ tribulatōes ecīe iā inceperāt. a q̄ oportet fieri ato sm diuinā ordinatōem ad pa dētie fidei tū p̄bationē post h̄. ¶ Nā licet a p̄n° nascētis ecīe fuerit tribulatōes otra cetū fidei tū. vt p; in actibz apl̄oz. tū maiōes surgēt circa finē mūdi tpe antixp̄i. Circa secundū osiderandū q̄ in cogitōe habita inuestigatōe hūana. frequn ter falsitas otingit. ¶ Nā licet p̄ma p̄ncipia sint p se nota. tū in dedu ctione ipōz ad oclusiones maxime remotas otingit frequnter errare. h̄ in cogitōe habita reuelatōe dīna nō pōt esse falsitas. cū sit ip̄a regula veritat. Cogitatio vo p̄phetica qua lis est in hoc libro otēta nō p̄cedit ex inuestigatōe hūana. h̄ reuelatō ne diuina. ij. pe. i. nō em̄ voluntate hūana allata est aliq̄n p̄phetia sed spūsancto inspirati locuti sūt san cti dei homines. p̄pter q̄s in h̄ libro nō est falsitas aliqua. sed veritas mera. ideo dr ei vltio ca. a dixit mi hi. s. angelus loq̄ns iohāmi. h̄ ver ba fidelissima a vera sūt. a dūs deꝰ spiritū p̄phar misit angl̄m suum oñdere seruis suis q̄ oportet fieri a to. Circa terciū in quo notat ordi nis qualitas cum dr. Iterū. i. p9 p phetas vete. tes. osiderandū q̄ sicut

libri pphetales in vet-tes-sūt vltimi
ſm ordinē quē hūt in biblijs nīis
cōiter-nā apud iudeos est ak̄r-Li-
cet aūt libri machabeoꝝ ponan² in
biblijs nīis post libros pphaꝝ-tñ
nō sūt de canone ſm qđ dicit jero-
in plogo galeato q̄ p̄mittit libris
regū-a iō inter libros canonicos ve-
tes-libri pphetales sūt vltī sicut dixi
Et sik̄ inter libros no-tes-h-apōē-
est vltī? Vñ pōt exponi illud qđ 8ı
ioh̄-xxj-Manifestauit se iterꝝ ibs
ad mare tiberiadis-Ad cuius ītel
ligentiā sciendū q̄ locus aliq̄n ac
epi²p hītantibꝫ in ipō-Sicut dic²
cōiter-parisius fecit tale festuꝫ vel
spectaculū-v-pphs habitās paris?
Ītūs vo ioh̄es ppe mare galilee qđ
altero noīe 8ı mare tiberiadis fuit
natus-a in eodē piscationibꝫ fuit
occupatus a inde a xp̄o vocatus-vt
habet matħ-iiij-ppter qđ nuemē-
ter pōt noīe tiberiadis designai vt
fit sensus-manifestauit se iterū ibs
ad mare tiberiadis-v-ad ioh̄em cuā
gelistā-Jterꝝ-v-post pphas ve-tes-
Jtē ak̄r iterꝝ-s-semel in euāgelij de
scriptione a alias in apo-reuelatō
ne-Circa quartū considerandū q̄ p-
phete ve-tes-lꝫ pphauerint de pbꝫ
pphs a gētibꝫ vtꝫ libros eoꝝ intuē
ti-tñ pphauerunt tñ vni pphe siue
gēti-s-iudeorū-Jona tñ excepto q̄
fuit missus ad pphetandū ninuite
Ceteri vo ad pphetandū iudeis-Jo-
hānes vo pphauit in ħ libro oībus
gētibꝫ a pphs-qr pphauit vnūsali
ecie ex oībꝫ gētibꝫ a pphs a līguis
cōstitutevt magis videbit in libri
psecutōe ppter qđ de ipō pōt dici il-
lud ysa-lv-Ecce testē pphs dedi eū
ducē ac p̄ceptorē gētibꝫ dicit testē
qr ptestatus fuit vnūsali ecclesie de
futuris tribulatōibꝫ-ducē ac p̄cep
torem vt p eius vitā a doctrinā om
nes gētes si sequant ipm ad cele-
stem glām reducan²-pstante dño
nrō ihu xp̄o qui cum p̄dā spūsan-
cto viuat a reg-in se-se-Amen-

Prologus gilberti in librum apo
calipsis incipit-

OMnes qui pie volūt viue
re ꝛc) Cum effect9 efficē-
tia opus artifici inuenie-
ter nñdet-Artificū autē
quidā est artifex autoritate-Qui
dā ministerio-sic etiā de efficiente
Gilbertus huic opi p̄mittens plo-
gum istū: p° ipm determinat in re
latōe ad artificē siue efficiētē auc̄te
Secūdo in relatōe ad artificē siue ef
ficientē ministerio-ibi-Vidit aūt
Johānes a scpti ꝛc) Cum autē arti
fex nō est opans cū impetu: ſ p̄ce
dente dispositōe quā quidē osequi
tur opatio circā materiā-Et ipam
opationē informat intētio ex pte
agentis-a modus ex pte opis ad
quē vel que sequit ipm operatū in
effectum-p° determinat de efficiē-
te siue artifice inquantū est dispo
nens-secundo inquantū est agens
ibi-reuelauit aūt tota trinitas-ter
cio de materia actōnis-ibi-de qua
reuelatōe hūc libꝝ scpsit ꝛc) Quīto
de intētione agentis-ibi-vt q̄s de
nūciata suppticia terrēt ꝛc-Quīto
de ipō opato-ibi-iō iste liber int̄ re
liquas scpturas ꝛc-sexto de modo
actionis-ibi-Cū aūt iohāni hec in
visione fuerūt reuelata-Et in hijs
sex tanguntr quatuor causevna cū
causato Efficiēs aūt inquantū est
de duplici drā-s-disponēte a genat̄r
Premittēs igit̄r expositor huius li
bri-s-Gilbertus in p̄ma pte istius
plogi-breuē fidelū translationē
exverb̄ ipsi? osolatorr xp̄i subiun-
git qualiter de? disposuit tribula
tiones futuras ecclesie reuelare-Et
qr dispositōni nō nabili rñdet ratio
cōuenies-inserit rationē quare
de? sic disposuit-ibi-p̄terea vidēs
de? p̄ tribulatōes ꝛc-Tria igit̄r in
hac pticula primo tangun²-s-cōso
latio fideliū-vō dispositōis diuine
a ipa dispositio-Dicit g̃-(oēs qui
pie)-v-iuste a religiose(volūt viuē
in xp̄o sicut dicit apls)-ñ-thy-iiij-
(psecutionem patiunt)iuxta illđ

ecc̃-iij-(filij accedẽns ad fruitutem dei)cui seruire regnare est(Sta in iustitia)firmꝰ a paratus ad opa iustitie exercẽda-tho bie-v-Egressus thobias inuenit iuuenẽ stantẽ splẽdidum p̃anctũ a-q-paratũ ad ambulandũ(a tũore)vt mihi qꝺ facẽ dũ est negligas ecc̃-vij-Qui timꝫ dñm mihil negligit(a ꝓpara aiam tuã)-v-voluntatẽ tuã(ad tẽptationem)sustinendã iaĉ-j-Ꝺtus vir q̃ suffert temptationẽ supple sponte Et q̃re ꝺ sit faciendũ-subiũgit-d-(Tẽptatio nãq; est vita hoĩs super terrã)-vij-iob-Alia lrã(Milicia ẽ vita hoĩs sup terrã)-q-d-lõ ad ꝺ positus est sup terrã-vt tanq̃ miles fortis a strẽnuus-fortis siti tẽptationibꝫ(Ne aũt fideles ĩ hñs)iã dictis-psecutõe-s-a tẽptatõe(deficiant)-q-fatigati(Consolat eos dñs)vt hylares reddat a alacres-(atq; cõfirmat)vt fortes efficiat a stabiles-Cõsolat inq̃a ꝺfirmat-d-(vbiscũ fũ vsq; ad ꝺfũmationẽ seculi)matħ-vl-s-ad tuendũ vos(a nolite timere pusillus grex)luce-xij-(ꝓtereavitẽs deꝰpẽ)posita fideliũ ꝺsolatõe-Tãgit cãm q̃re tribulatõnes ecc̃ie reuelare disposuit-viz vt p̃uise a fidelibꝫ minus timeant-gre go-Minus iacula feriũt q̃ p̃uidentur(ꝓtera)-s-qz ꝺsola² a ꝺfirmat fideles-(Vidẽs deus pẽ tribulatões q̃s passura erat ecc̃a ab aplis fundata super petrã xp̃m)-j-cor-x-petra aũt erat xp̃s-Et matħ-xvj-super hãc petrã-s-me xp̃m edificabo ecclesiã meã(vt minus timeã²)scz tribulatões(disposuit)deus pater (vna)-v-piter(cũ filio a sp̃usancto eas reuelare-Reuelauit autez tota trinitas ꝛc̃)Hic tangit de artifice inquantũ est opans siue agẽs-Et qz hꝰ actio nõ solũ req̃rebat materiam ĩ qua ꝫ cui-a subiũgit-d-(xpõ fm hũamitatẽ)-v-xpõ imq̃m est dõ a inquãtũ est deus ipẽ etiã sibi coeternus reuelauit-Sz nõne aia xp̃i a tpe cõceptionis sciuit oĩa q̃ deꝰ Rñ°-tiez oĩa sciuit-nõ tñ ita simpliciter sicut deus-ꝓter qꝺ arca ea q̃ sciuit aliq̃ poterat a deo reuelari sibi-(Xp̃s vo iohãni p angelm iohes ecc̃ie)reuelauit(Ecclesie)-s-alie sp̃aliter-j-iovij-ecclesijs q̃ sunt in asia-hꝫ gñaliter vmúse(De q̃ reuelatõe)materialiter-i-de q̃bz reuelatis vel aggregatiue-i-de q̃bz reuelatõibz(hũc libꝝ cõposuit)-s-iohes(Vñ)-v-qz de hac reuelatõe(Apocalipsis ꝺz)-v-reuelatõ ab apo qꝺ est rea calipsis qꝺ est velamentũ-q-reuelamẽtum vel reuelatõ qz ibi multa reuelan²-Vñ apocalipsoz ris-idẽ q̃ reuelare-q̃a hic ꝺtinẽ²(q̃ deus reuelauit iohãni (a iohes ecc̃ie q̃nta passa sit ĩ tpe primitiuo)-v-tpe fundatõis a plãtationis sue(Et quãta nũc)-v-tpe moderno patia²(Et q̃nta in nouissimis tpibz antixp̃i passuã sit)qñ tanta erit tribulatio-vt si fieri pot moueant etiã electi Matħ-xxiiij-a q̃p hñs a nũc)in aliq̃bz mẽbris (a ĩ futuro)in oĩbz (p̃mia sit susceptura)vel nũc quantũ ad dona gr̃atie-in futuro quantũ ad dona gr̃atie (vt q̃s denũciata supplicia terrẽt)Hic tangit intẽtio reuelãtẽ(p̃missa p̃mia letificẽt)qz ꝼm-b-Cõsideratio p̃mij minuit vim flagelli-seneca-spes p̃mij solatiũ sit laboris-(Ideo iste liber inter reliq̃s scripturas no-tes-ꝓphetie noie censet-)hꝫ declarat de ipõ opato a pꝺ simplici-secundo eius excellentiã respectu aliarum ꝓphetiarũ manifestat-ibi-q̃ alijs est excellẽtioꝝ ꝓphetijs-Tercio eius autoritatẽ declarat-ibi-ad cuius autoritatẽ ꝺfirmandã-determinatur igit quare iste liber ꝺz ꝓphetia cũ dicatur ideo-q-d-quia hic p̃ nunciant tribulatões p̃cedentes a premia que sequunt-(ideo liber iste ꝛc̃)Que alijs ꝛc̃)Hic declara¹ de eo in ꝺparatione-a determinat primo q̃ excellit alias prophetias Secundo hoc pluribus de causis sue rõmibus ostendit ibi-qz de xpõ a ecclesia ꝛc̃-dic²ergo(que alijs ẽ

excellentior ꝓphetijs) a modus excellentie subiungi² (sicut enī nouū testamentū pstat veteri euangeliū legi-ita hꝫ ꝓphetia ꝓphetijs vet-testimonij) quō aūt pstat no-tes-veteri Nōne dr ezech-iij-q vota erat i volta-awe-testa-i nouo a eōuerso-ğ vnū alteri pstat Rñsio-vetus est i nouo p explationē-hꝫ nouū in veteri p implationē-Preterea vel est in nouo materiale-Nouū in veteri formaliter-Et idō nouū pstat veteri-q-forma pstantior a elegātior materia (Quia de xpō a ecclesia magna ex pte iā adipleta sacramēta denūciat) vel etiā idō q cū alijs vnisaria-isti trisaria data est ꝓphetis simul-s-de pterito pntia futuro Hic tangūtur nones due-q̄ hec phetia est excellētior alijs Una est q multa de misterijs xpi a ecclesie iam opleta ꝓphetat-Alia est q illi data est trisaia ꝓphia alijs vnisaia Nota q forfaris opo² cū vnus a dr vnisarius a-um-i-de vno loquēs-vñ vnisarius dr ꝓpha q̄ tm ꝓphetat de vno tpe-bisarius q̄ de duobz Et quō bisarius po² p biligui-Trisarius q̄ de tribz-In aliq̄bz vo libris scribi² vnipharia p ph-a tūc opo² abvnus a-um-a phares qđ est diuisio-vñ vnipharia-i-simplex dei ꝓphetia-Tripharia triplex (ad cuius autoritatē confirmandā occurrit etiā autoritas mittēt deferentt et accipientt-mittēt-s-trinitatt-a deferentis-s-angeli-a accipientt-s-iohannis) Hic declarat auctem-q-d ex hijs hz autoritatē liber iste-q̄a trinitas ea q̄ ibi dicunt revelauit-a revelatones angls apportauit Et iohes apls eas ecclesie nunciauit-Hijs tribz testibz credendū est-q̄a in ore duorū vel triū testiū stabit oīe verbū deut-xix-a matth-xviij (Cū aūt iohānī hꝫ in visione fuert revelata) a fūt tria gña visionū sb quo gñe otineat videndū est-Primo determinat modus actōis-Secundo subiungit distinctō visionū ibi-Visio enī alia corpalis ttꝫ Tercio determinat sub q̄ gñe visionis fiebat hꝫ revelatio ibi-quō vidit iohānes q̄ in hc libro referunt ttꝫ-dt ğ (visio enī alia corpalis qñ videt cet corpalibz oculis aliq̄d videm⁹) sicut balthasar vidit manū scribētē in pariete-dañ-v-Et helizeus currus igneos in q̄bz helias raptꝰ fuit iiij-regl-ij- (Alia spūalis seu pmaginaria cū viz dormiētes vel vigilātes pmagines verū cernimus-q̄bz aliq̄d alđ signatur q̄ cernit) supple-(sicut vidit pharao spicas)-v spicaꝝ pmagies geñ-xlj-(a moyses rubū ardere) exo-iij- (Iste dormiens illevigilans) hꝫ ꝫ-corpalibz oculis vidit moyses a hc corpale erat qđ videbat ergo visio rubi nō erat spūalis visio-Rñsio referēdo visionem ad illud qđ erat corpe vel corporaliter visū-erat visio corpal-referendo aūt ad signatū p id qđ sic videbat imaginaia seu spūal vidpōt-Vel fortevt q̄dā dicūt-videbatur ignis q̄ revera ñ erat ig-s-Visio aūt imagiaria fuit visio petri act-x-qñ-s-positus ī extasi vidit q̄druppedia a serpētia a dictū ē a macta a māduca (Alia intellectual qñ viz spūsancto revelāte intellectu mentē veritatē misteriorꝝ sicut est capi⁹) Hac enī visione res intellcūales q̄ fūt sine imagine videm⁹-vñ glo-ij-cor-xij-dicit hac visione q̄ dr intellectualis ea cernunt q̄ nec fūt corpora nec vllas gerūt fōis corꝝ fikes velut ipa mēs a oīs affectio bona-(Quō vidit iohes q̄ in hc libro otinentur-nō enī figuras tm spū videt-hꝫ a corꝝ fignificata mēte intellexit) otra quedā glo-dicit iohes in mēte imagines vidit-Rñsio sm diuſos respōs imagiaria fuit a intellcūalis q mēt intellcū illuīato a spūsancto veritatē coğuit-p hc pz q verissīe fuit ꝓphia-Nota q nō dr visio-misi otinebat aliud misticeqđ deo revelāte sciat-a iō tplex visio dr triplex celū (vidit āt iohes a

E-iiij-

scripsit in pathmo insula relegatꝰ a domiciano i exiliū pncipe ipiissimo) Jn hac secūda pte plogi determinat de ipso ope fm qꝰ refert ad efficiētē siue ad artificē mīsterio q̄ ē iohes. pgreditur igit hac pte fic. pº expoⁿ. q̄s est iste artifex a q̄ sit eius actio. Et qꝰ hꝰ actio cum sit materiat requrit locū a tps subūgitur de loco a tpe ibi. in pathmo insula vbi tangit q̄ loco scripsit a q̄ sez tpe exilij sui qđ dat itelligi p hꝰ qꝰ đr relegatus. ptim pūm em tps ꝛsignificat Et qꝰ artifex ose opans opaⁿ alīq̄ cā motus. Conseq̄nter sđdit de cā mouēte eū ad scribendū q̄ est duplex. vna est pullulatio errorū q̄ tangit ibi. (hac eū ad scribendū ꝛpellēte cā) Alia cā est īstructō eccīaꝝ asiea eccie gnalis. Vñ pma cā fuit extirpatio malorꝝ. Secūda informatio siue īstructio bonorꝝ. q̄ tangit ibi (Scripsit aūt iohes eccīis asiea eaꝝ septē epis. de p̄dictis īstruens a p cā totā gnalem eccleſiam docens). s. p asiā minorē. De q̄ dicit pfiđ. ethym. xiij. Asia minor ab oriēte capadocia angit ab alīs ptibz vndiqꝝ mari circūdat. ſ. Nā a septētrione pontū enfinū hz ab occasu. ꝛpontidē. a meridie egiptum mare ctē. Alia est asia maior dicta a noīe cuiusdā mulieris q̄ apud antiq̄s impiū tenuit oriētē. hec ī tria ptes orbis dispositā ab oriēte ortu sol. a meridie oceano ab occiduo nō mari finit a septentrione meotbide lacu a thanai fluuio termīatur aē. Et qꝰ actio hmōi requrit materiā. ꝛseq̄nter sđdit de materia hꝰ opis cū đr (est itaq̄ materia iohānis in hꝰ ope status spēaliter asiane eccīe necnō a totius) viz (que). v. quāta mala (in p̄senti patia². a que p̄mia ī futuro receptura sit) Et q̄a intētio regit agentē siue informat a modꝰ opationis ꝛñr tangit a intentio scribentis cū đr. Jntētio eius est mouere ad pacām q̄ seruanda est tū qꝰ breuis labor. tū qꝰ p̄miuꝝ magnū. Deide subdit modꝰ cū đr (modus tractādi talis. pº premittit plogū in salutationē vbi reddit auditores benignos a attētos aē) Sex igit sūt ptes iste ius ptis et sic ordīate. Prio em tangit de efficiente inquantū est efficies ibi quisez iohes scribēs Secūdo de loco a tē pore q̄bz scripsit. Tercio de cā motiua ad scribendū. Quarto de materia Quinto de intētione. Sexto de mō dicat g̃ (Vidit aūt iohes a scripsit in pathmo.) Apoc. iij. Fuit ī insula q̄voc. pathmos. Et nota qꝰ đr hꝰ pathmos a hꝰ pathmus mi in cas̄ significatōe a vtrūq; hz pathmo ī dativo a ablatio. sicut claros vel nedos do. delos lo. (Jn ecclesijs q̄ bus p̄erat asie minoris cuius metropolis erat epheſus. p̄sunt em iohānes septē ecclesijs illīs asie (pullulārūt) inchoatiōe. pullulo las. đr germinare vel multiplicari (Atq; moleuerūt). v. creuerūt ꝛsuetudine vicia. q̄ mores corrūpunt (Atq; diuerse hēses) q̄ violabāt fidē (errāt em quīdā.) Manifestat cuiusmodi hereses pullulabāt ibi. s. ī asia. Alpha p̄nᵐ est elemētoꝝ g̃coꝝ. O finis qđ bñ cōuenit ei de q̄ đr ysa. xl iiij. Añ me nō est formator deus. a post me nō erit añ finē seculi defitura. v. defectura a defino mis. defij vel defiui definere defitū tu. Hec aūt dicebāt nō credentes veritati q̄ đt mathi. vl. Vobiscū sū oibz diebz vsq; ad cōsu. se. (a p labore ñ p̄miū eternū susceptura) cū tñ dicat sap. x. Reddet dñs mercedē laboꝝ scoꝝ suoꝝ (et ecciam p experatū tribulatiōᵐ) supple oñt (ñ deficē) hꝰ p̄ficere qđ facit apo. xij. vbi đr qꝰ mulieri date sūt due ale aquile magne. vt volaret in desertū locū (hꝰ p̄ficere) sicut aut ignis nō deficit sed p̄ficit. Sap. iij. dicit de iustis. Tanq̄ aut in forna cepbauit illos (a p hijs). s. modicis tribulationibz (Drauiū eternū recipe). v. vitaz eternā. ij. thimo. ij Si ꝛmortui sumus a ꝛuiuemus. Si

sustinemus a regnabimus ꝫ erit qñ sponsa ducta in thalamū sponsi dotabit dote bona .d. cū tia nlli ge xerit dotauit me dñs dote bona .q. i pñti seculo patiat a q̄ in futuro re ceptura sit .s. pmia eterna p modi ca a leui tribulatōe .ij. clxx. iij. id qđ m pñti est momentaneū a leue tribulatōis nrē supra modū in sub limitate eternū gle pondus opat in nobis (Intētio em̄ eius) Hic tā gitur intētio scribētis .q. est mone ad pacam. Intētio em̄ iohis fuit supra .s. subditos instruere quātū ad effectū (modo tractādi tal est) Hic tangit formalis cā ꝫm qđ at tendit penes modū agendi .p mo p̄mittit iohes plogū cum dicat apo cal. ihu xpi ⁊c. a saluationē .ibi. Joh. vij. ecclesijs ⁊c. quo p̄misso accedit ad narrationē .ibi. Ego io hānes frater vr̄ ⁊c. a ca. vij. .s. ꝫm septē ecclias quibz scribit ꝫm septē status ecclesie generatis.

Apocal Capitulum Primū

a Pocalipsis ihu xpi ⁊c.) Liber iste i duas ptes dr̄ i pheniū a tractatū q̄ ia pit ca. ij. In pheio vo ca facit .qr p̄mo reddit auditores attē tos .secūdo benuolos ibi (iohānes septē ecclesijs) Tercio docles siue doctos ibi (ego iohes) q̄ tria in plo gis fieri osueuerūt Primū facit du plicater .p̄mo ex aucte a arduitate huius doctrine .secūdo ex eius vtili tate .ibi (btūs qui legit) ad hec em̄ duo solent hoies attēdere Circa pri mum sciendū .qr sicut dictū fuit in principio libri psalmo .x. reuelatio pphetica q̄ fit cū imagmaria visio ne. qualis est ista q̄ describit in ꝫ libro. Nā iohānes habuit imagi narias visiones a qđ signmficarent itellexit a altioris ē gđo qñ appaet aliqua psona instruēs de occultis qr si fieret sine tali appitōe psone a quāto psona sic apparēs est altior tāto reuelatio est gradus altioris ficait persona angelica altior est qr hūana .a đina qr angelica. Licet aūt angls apparuerit iohām eū i struens m apoc. tn̄ apparebat tan qr repn̄tans psonā filij dei hūana tia in eius persona loquens vt po stea magis appebit .p ter ꝫ reuela tio in ꝫ libro otēta est valde ardua a autētica .a ꝫ est qđ đr (apocalip sis ihu xpi) .v. reuelatio facta i pso na ihu xpi mō dicto (quā dedit illi deus) pater .nā filius deitatē habz a prē (palā facere) .v. manifestare (seruis suis) .v. deuotis fidelibz a stu diosis (que oportet fieri cito) .s. tri bulationes ecclie q̄s oportz fieri .nā ꝫ procedit ex đina ordinatōe q̄ nō pt frustrari .a ꝫ fit ad p bationē fide lium a augmentū gle ipōr (a fig nificauit mittēs p angelū suū) dicto mō apparentē (seruo suo iohanni) euāgeliste (qui testiōm phibuit v̄ bo dei) in pncipio euāgelij sui .quā tū ad emanationē eius eternā .d. In pncipio erat verbū a verbū erat apud deū .a deus erat verbū .a quā tum ad eius incarnationē tpalem d. a verbū caro factū est a habita uit in nobis .ideo subdit (a testio nium ihu xpi) .v. de ihu xpō (q̄cunq; vidit) in eius p̄satione. miracu lor̄ operatione. morte a resurrectōe sicut ptz in euāgelij sui p̄secutione (Btūs) Hic oñr reddit auditores attētos ex huiꝰ libri vtilitate q̄ cō sistit in btitudinis cōsecutione .d. (Btūs qui legit) quantū ad docto res (a qui audit) quantū ad disci pulos studiosos (v̄ba pphetie hꝰ) mēte attendēdo (a seruat ea que in ea scpta sunt) tribulatōes futuras patiēter sustinēdo .a subdit ratio. (tps em̄ ppe ē) .v. dto transiēs .q. d. latoꝛ pace breuis est a premiū beatitudis eternū (Joh̄es) hic oñr reddit auditores benuolos .a diuꝰ in duas ptes .qr p̄mo ꝓpositū facit Secundo questionē tacitam soluit ibi (Ecce venit) Primū facit ex ꝫ q̄ eis optat bona spūalia a eterna .d.

(Johānes septē ecclesijs) p hunc
septenariū intelligit ōnr vniuersi
tas ecclīaꝝ ī orbe ꝯstitutarū. Vñ &t
gregł. omel. xxv. qr septē diebus
omne tps ꝯprehendit. recte septena
rio nūo vmúsitas figura² (grā vo
bis) in pñti vita (a pax) in futura
nā ibi quietabit totaliť hūan⁹ ap
petitus (ab eo q̄ est a q̄ erat a q̄ ven
turus est). a deo eterno. Et mitas
em̄ ſm boetiū de ꝯsola. est intermi
nabilis vite tota sīl a pfecta posses
sio. sed a nobis q̄ intelligimus cuꝝ
ꝯtinuo a tpe simplicitas eius non
apprehendit nisi p ꝯpationē ad tps
nā assūmit oī tpi etiā infinito si esſ
ꝓť qđ nobis hic exprimit p trās
tpis p̄sentł p̄teriti a futuri (a a sep
tem spiritibꝫ) vmúsitate angelorꝫ
qui ministri sūt nrē salutł. (qui in
ꝯspcū throni eius sūt) parati eius
exequi voluntatē (a a iēu xp̄o qui
est testis fidelis) paterne gr̄e a ma
iestatł. vtꝫ ī euāgelio. (p̄mogenit⁹
mortuorꝫ). i p̄mus inter resurgen
tes a mortuis. lz añ ip̄m lazarus a
plēs alij fuerūt a morte resuscitati
ōs tñ fuit ad vitā mōrlem. q̄ magł
ꝓprie &r mors q̄ vita ſm q &t gre
go. omel. xxxv. ꝓť qđ vera resur
rectio sit ad vitā imortalē ad quaꝫ
xp̄s resurrexit p̄mus. Nā eius re
surrectio est cā resurrectōis aliorū
(a p̄nceps regū terre) ꝓť qđ dixit
in sua resurrectōe. data ē mihi oīs
ptās ī celo a ī tra matł. vl. (Qui di
lexit nos a lauit nos). i sola dilectō
ne sua a nō meritł nostrł nos lauit
(a ptis nostrę) originalibꝫ a actua
libus (in sāguine suo) sacrām̄ ei ba
ptismi a p̄me q̄bꝫ delet originale
pctm̄ a actuale hñt efficadā a sua
passiōe bñdicta (a fecit nos regm̄)
i assūmpsit nos in regnū (a sa
cerdotes) offerētes hostias laudis
acceptabiles p ip̄m (deo). i toti tri
nitati (a patri suo) ad cuius glīaꝫ
oīa ordīat (ipi glīa) in seipō (a im
periū) sup oīa alia (in secula seculo
rum). i eternaliter (Ecce venit). Hic
ōnr rñdet cuidā tacite questioni q̄
posset q̄ri q̄ñ dabi² fidelibꝫ vita bea
ta quā iohēs eis optat. a respondē
tur q ī iudicio finali q̄ñ in corpe a
aīa erūt totaliť beati. cuius exspe
ctatio breuis a nulla est ꝯparata eter
nitati. iō dicit (ecce venit) de ꝓpīquo
(cū nubibꝫ) sic em̄ veniet ad iudīm
matł. xxiiij. videbūt filiū hōis ve
ntē in nubibꝫ celi cū virtute mul
ta a maiestate (Et videbit eū oīs
oculus) q ī iudicio appebit in for
ma hūana q̄ est visibilis oībꝫ. ideo
subdit (a q̄ eū pupugerūt). i iudei
qui eū lingua crucifixerūt. a mili
tes manu. a pylatus iudicādo. Vi
sio tñ ip̄ius erit valde delectabilis
iustis. Nā veniet eis saluator. ꝓť
qđ loquēs de suo aduētu ad iudi
cīū luc. xxi. hīs aūt fieri incipiēti
bus respicite a leuate capita vrā. i
exhylarate corda vt expōit beatus
gregł. omel. j. qñ appropinq̄t vob̄
ptio vrā. Sed erit terribilis impijs
q̄ vidēt eis puītor. iō sūdit. (a tūc
plangēt se sup eū oīs tribꝫ terre). i
oīs quoꝝ corda ī terremis affecti
bus sūt defixa (etiā amen) etiā est
aduerbiuꝫ affirmādi ī latīo. a filii
amen ī hebreo. Et p hāc dupliceꝫ
affirmationē insinuat q̄ est irrefł
ctabilis veritas. a subdit vō cū dia²
(Ego sū alpha a o p̄n⁹ a finis dic
dōs deus tēł). q. d. nō pōt frustrari l
imutari mea sīa. &r aūt alpha a o
Nā alpha est p̄ma ītra grecoꝝ. a o
vltīa. a p ꝟ insinuat q̄ deus est p̄n
cipiū oīm effectuū a finis ad quem
oīa ordinā² pū. xvj. vmúsa ꝓť ses
metip̄m operatus est dōs Et ideō qđ
subdit. p̄n⁹ a finis. est exposīo hr̄
duplicis p̄cedentł (qui est a q̄ erat
a q̄ venturus est omnipotens) expo
vt sup̄ (Ego iohēs). Hic ōnr reddit
auditores dociles. p ꝟ qđ modū et
materiā reuelationis in ꝟ libro cō
tente. tangit sub quadā breuitate
qđ in libroꝝ pheniis fieri cōsueuit
Et diuidit in duas ptes. qa p̄mo
tangit huiꝰ reuelatōis locus a tē

pus. Secundo materia a modus ibi (a audiui) Circa primū dicit (ego ioßes frater vester) nō carnali cognatione: sz spūali regnatione p sacramentū baptismi (a particeps in tribulatōe) nā ppter xpm fuit mersus in feruētis olei doliū (a regno) celesti ad qđ oportet p multas tribulationes intrare act. xiiii. (a patīa in ihu) v. ppter ihm. qz dat pacāam in tribulatōibz (fui in īsula q̄ appellat pathmos) de feruētis em̄ olei dolio nō adustus exiens: sz vt fortē athleta punctus ad īsulā pathmos fuit in exiliū relegatus. in qua dño reuelāte apocalipsim scripsit. a sic tangit locus (ppter verbū dei a testimoniū ihu) in quo tangit cā sue relegatōis. ppt hoc em̄ qz nolebat xpm negare. nec a predicatōne noīs eius cessare fuit in exiliū relegatus Consequenter tangit reuelatōis tps cū dr (fui in spū) v. in extasi mentis. (in dñica die) qui deputatus est cōtemplatōi diuīe a p oēs aptus est reuelatōi fiende. (Et audiui) b oēr tangit in breui reuelatōis materia a modus. Et diui² in q̄tuor ptes. qr p° po² reuelātis descriptio. secūdo audiēti trepidatio ibi (a cumvidissem) tertio timēti consolatō ibi (a posuit) quarto scribenti informatio. ibi (scribe q̄) Circa primū dr (a audiui post me vocē magnā tanq̄ tube) in q̄ designatur virtus a autoritas angeli loq̄ntis in psona xpi (dicētis) mihi (qđ vides scribe in lib°) ad instructōez fideliū (a mitte. vii ecclīs. epheso etc) hīs em̄ septē ecclesijs p̄mo scripta oēr alijs vmūsis vt p̄dictum est a in psecutione amplius appebit (a cōfusus sū) per hanc conversionē intelligit qz in apprehensione reuelatōis diuīe oportet mentē a tremis aūti. a ad celestia cōti (vt viderē vocē) v. vocē platoē qz ex xpe nō est visibilis. pōt tn̄ fieri expom (vt viderē vocē) v. p aperē. sicut exo. rix. cūct9 aūt ppls videbat voces (a cōfusus vidi septē candelabra

bra aurea) septē ecclias significantia. vt expo². s. (a in medio septē cā delabroz filem filio hoīs) v. anglm repntantem xpm. q̄ filius hoīs frequenter in euāgelio noīat. vt; intuenti. avt oñdatur qz ille q̄ apparebat erat anglus a nō xps. Jō nō dr hic qz ioßes viderit filiuz hoīs: sz filem filio hoīs. p ꝟ aūt qz dicit in medio septem candelabroꝝ intelligitur qz christus est in medio ecclīarum in nomine eius cōsecratarum. sm qz dicit matth. vl. Ecce vobiscum sū oñibz diebz vsq; ad cōsummationē seculi. (vestitū podere) est aūt podere vestis sacerdotalis linea que cōiter dr alba. Et dr a pos qđ est pes a hero heres q̄si pedibz herēs nā attingit vsq; ad pedes (Et p̄cinctum ad māmillas) p p̄cinctione; ad renes intelligi² restrictō carnis que p̄cipitur in ve. tes. p cā aūt que est ad māmillas circa pectus intelligitur restrictō mētis q̄ p̄cipitur in nouo. vñ matth. v. Audistis quia dictū est antiquis nō mechaberis Ego aūt dico vobis quicunq; viderit mulierē ad concupiscendū eā. iā est mechat9 in corde suo. apparitio vero angeli fiebat ad designandū cōtinentiā que debet esse in ministrē xpi p statu noui tes. Faciendū tn̄ qz lex vet9 p̄hibebat concupiscentiā alienevxoris. exo. xx. Nō cōcupisces vxorem pximi tui tamē quia nō puniebat nec puniēdam aperte dicebat Jdeo dr in glosa phil. ij. qz lex vet9 p̄hibebat manū non animū quia nō ita exp̄sse a efficaciť p̄hibebat sicut lex noua. a qz modicū est quasi nihil reputa² libro. ij. phisi. (Caput aūt ei9 a capilli erāt cādidi) Appebat em̄ angel9 in spē sacerdotē qz vestitus podere. a etiam iudicās in hoc qz gladi9 ex vtraq; parte acut9 procedebat de ore ei9. vt habetur infra. maturitas aūt etatis a morum q̄ p eandem designa² vez iudices a sacerdotes. ppter qđ in eandē appebat. econtrario vero in decōs

est iuuenis camides. a io xps cati-
v. vbi describit vt iuuenis spōsus
dicunt eius capilli nigri. come ca
pitis eius sicut elate palmarū nigre-
quasi corui (a oculi ei⁹ velut flam
ma ignis) nā acuties sui visus pe
nit vsq; ad intima rez cognoscenda
oia em nuda a apta sūt oculi eius
heb. iiij. (a pedes eius simles aurica
co igmito) io subdit (sicut in cami
no ardenti) in q designat ardor tri
bulationis xpi fidelibz imminēte.
(a vox illius tanq̄ vox aquarū mlt
arū) in q notat virtus a auctas lo
quētis sicut sup p vocē tube. est em
eadē significatio replicata p illam
similitudinē ad maiorē expssionē (a
hēbat in dextera sua. vij. stellas) v.
epōs vt expo² in fi. ca. q dicū² stelle
q debēt ecclām illuīare vita pitera
doctrina dañ. xij. Qui ad iustitiaz
eruditūt plūmos. q. stelle i ppetuas
eternitates. dicū² aūt esse i dextera
xpi. sine q nō pūt recte oparī ioh.
xv. Sine me nihil potestis facere h
d̄t aplis q̄z successores sūt epi i ec
desia dei. vt d̄r in decret. dis. xxj. ca.
in no. testa (a ex ore eius gladius
vtraq; pte acutus exibat.) v. fīna
iusta. (a facies eius sicut sol) nam
est luxuria q̄ ituīat omnē hoīem ve
mentē in hūc mundū. ioh. j. (a cū
vidissem) Hic oñr po² iohis trepi
datio cū d̄r (a cū vidissem cū ceidi
ad pedes eius tanq̄ mortuus) h āt
factū est ad declarandū fragilitatē
hūanā iuxta virtutē angelicā. sic
legit de dañ. in angeli visiōe dañ.
x. h tñ magis hz locū in ppōsito in q
angls apparebat. vt repñtans p
sonā dinīā. vt p dictū est. q incō
pabiliter excedit angelicā (a posu
it) Hic oñr po² timentē cōsolatio cū
d̄r (a posuit dexterā suā sup me) ad
confortandū fragilitatē meā. io sub
ditur. d. (Noli timere) a sēdit nō
nem (ego sū primus a nouissimus) p
h idē signat q̄d sup d̄r. Ego sū al
pha. a o. a sic exponatur. q. d. po
tens sū te saluare. io nō debes timere
(a fui mortuus) in hūanitate assū
pta p grām hūani saluti ppter q̄d
nō debes timere (a ecce sū viuēs in se
cula seculorū) q̄z xps h resurrexit
ad vitā immortalem. (Et habeo
claues mortis a inferni) v. ptātem
educēdi inde iustos q̄d fecit in sua
resurrectōe. a ibi reludēdi impios
q̄d maxie faciet in iudicio finali. d
illud terribile verbum math. xxv.
Ite maledicti in ig. et. tc̄. (scribe
g̃) Hic oñr po² scribentē informa
in quo etiā tangit materia huius
libri in quo dā grām cū d̄r. (scribe
g̃ quevidisti) v. appitionē iā dictā
(a q̄ sunt) v. tribulationē ecclesie
iā inchoatā. a circa finē mūdi ma
gis ingravescentē. io subdit (a q̄
oportet fieri) i futuris tribulatōibz
ad pbationem electoz (sacrm. vij.
stellaz) v. sacrū secretū p ipas sig
ficatū q̄d oñr expomit cū dicit. vij
stelle angeli sūt septē ecciarū) id ē
epi ipaz. vñ angelus q̄ interp̄tat
missus est hic nomē epalis officij
sicut malach. ij. ca. d̄r. Labia sacer
dotis custodiunt scientiā a legē ex
ore eius requirent. angls em dñi ex
erciuū est. epūs ei est sacerdos pñ
cipalis in alīq̄ dyocesi. vña i lege
supmus inter mīstros dei vocat sa
cerdos sūmus (a septē candelabra
aurea septē ecclesie sūt) nā sicut cā
delabra sustentant luīaria. sic ecclie
doctores qui sunt luīaria ecclesie.
de tomis ecclesie debent sustentari.
a dicunt aurea. nā hoc debet ex ca
ritate fieri. q̄ p aurū signat q̄z sicut
aurum excellit oīa alia metalla sic
caritas alia dei dona. j. corin. xiij.
maior aūt horū est caritas.

Capitulum Secūdum

Angelo ephesi tc̄.) Finito
ptemio. Hic incipit tracta
tus. a diuidit in duas par
tes. Nam primo informantur sep
tem ecclesie in speciali. Secūdo tota
ecclesia in generali quarto. c. prīa
diuidit in septē ptes scōm septem

ecclesias-que patebunt psequēdo
In prima vero pte informat eccle
sia ephesina cuius pmittit emēda
tio vt melius recipiat seqns cor re
ctio que po2 ibi-sz habeo aduersus
te) In pma pte dr (āgelo ephesi ec
clesie)-v-eius ego sicut pdictum est
a ita accipiat in seqntibz-a infor2
mando epm q est caput illi9 eccie i
format pplm sibi subditū-vt ex se2
quentibz appaebit-dicūt aūt expo
sitores cōiter q iste fuit thymoth9
pauli discipls-quē ostituit epm ec
clesie ephesine sicut dictū est supra
j-thym̄-j-tm̄ btūs ioh̄es apls erat
sup oms epos asie-cuius eccias fū
dauit a rexit-vt hr2 in li-illustriuz
virox-tm̄ cōiter māebat ephesi-(sz
dicit q hr septē stellas aē-)expona
turvt sup (scio opa tua)-v-apprebo
(a labore)-v-tribulationē ab adū2
sariis fidei (a paciam tuā) i tribula
tione tibi suscitata (a qr non potes
sustinere malos) cū eis emunican
do2 sed magis eos vocis a osortio fi
delīū ne corrūpant malis exx (a tē
ptasti eos) experimentū accipiendo
de ipsis pvitā eorūa doctrinā (q se
dicunt apl̄os esse)-v-a xp̄o missos
ad docendū pplm (a nō sūt) sz ma2
gis subuersoes fidelīū-q̄les erant
ebion a cherintus a cetei heretici q
tūc in asia surrexerūt-a sūt pseudo
apli q dicebāt se missos ab aplis
in ihr̄m manētibz-s-petro a iacobo
a sub hoc p̄ textu falso tm̄ docebant
obseruationē legaliū sic cū euāge
lio esse necāriam ad salutē-vt pa
tuit supra eplis pauli i pl̄bz locis
(a inuenisti eos mēdaces) nō solū
in doctrina sz etiā invita-qr exteri9
sanctitatem sibabant vt simplices
magis decaperēt (a patiētiā habes)
in tribulatoibz i quas excitauerūt
otra te (a sustinuisti pter nomen
meū) nō pter manē gl̄iam (Sz ha
beo aduersus te-) Hic oñr subdit
correctio-avt melius portet-emē
datio subdit ibi-(Sed hoc habes)
Circa primū dr (Sed adūsus te ha
beo) defectū corrigēndū q9 subdit
cū dr (q caritatē tuā primā) id est
opa caritatis q̄ habuisti in pncipio
tue conuersionis (reliquisti) Ex hoc
apparet q9 supra dictū est-s-q ver
bum dñi dirigit ad epm non solū
p se2sed etiaz p pplo sibi subdito-
nā cū thimotheus esset pauli spē
alis discipls a p̄dilectus nō est veri2
simile q pcesserit i spūalibz deficiē
do2sed magis pficiēdo-pter quod
istud intelligi2 de pplo sibi subdito
o2 suaderēt em̄ sustētare paupes xp̄i
anos feruentera deuote a elemosi
nam mittere fidelibz i ihr̄m habi2
tantibz q̄ suas possessiones vendide
rant ad sustentationē xp̄o credenti
um-vt patet act-iiij-a refrigerat9
erat ab hoc feruore- Ideo nō dicit
q reliquerit simplr caritatē sed p2
mā-v-feruorē gradū prius habitū
ad quē reducatur cū dic2 (Memor
esto itaqz vñ exciderīs) -v-a quāto
gradu caritatis (a age penitentiā)
de omissione tanti boni (a prima o
pera fac)-v-sic feruēter a deuote sic
prius- Ex hoc patet q nomine an
geli non intelligitur hic angelus
sanctus custos eccē ephesine vt vo
luerunt aliqui dicere nā angeli sā
cti ñ possunt ab aliquo gradu sue
pfectionis excidere (Sin āt) supple
te corrigas (veniō tibi)-v-ad te pu
niendū (a mouebo candelabz tuū
etc) subtrahendo subditos tuos ab
obedientia tua-vt exponunt alīq-
Sz hoc non videtur benedictū-qr sic
culpa p̄cipaliter retorque2 in epi
scopum a nō in pplm q9 est impro
batum-posset etiā dici q ifrigidato
dicta prime caritatis nō contigit
tpe tāti doctoris-s-thimotheī sz al
terius sibi succedentis-naz illo tpe
epi sancti qui populo p̄ficiebātur
primi ad tormenta ducebātur-a
sic frequēter mutabātur-Illi em̄ q
dicūt q thimotheus hic intelligi2
angelus ephesi ecclesie movent ex
q9 arca illa tpa null9 eo excellētior
inuem2 vexisse eccām ephesinaz-a

hoc magis mouet ad oppositū qz tē
pore plati excellētioris mino⁹ otin⁊
gunt defect⁹ in eccia sibi omissa-p
pter qđ saluo meliori iudicō magł
videt qz fuerit ali⁹ a sancto thom̄-
(ſ ł habes) Hic oñr subdit omen
datio vt more boni samaritani p⁹
vinū mordicatiuū infundat oleū
lenitiuū cū dr (Sz ł habes) ſ-bonū
a omendatōe dignū (qz odisti fca
nicolaitas) nō dixit nicolaitas sed
facta-qz psone sūt ex caritate dili⁊
gende-Sz eox vicia odio sūt hñda
Iste nicola⁹ fuit in pmitiua eccia-
hñs valde pulchrā vxorē-a impos
tum fuit sibi qz nimis zelabat eaz-
pter qđ ad oñendū otrariū eccī⁊
dit in peius vicū-fm illud poetica
dedit in scillā cupiēs vitare carib
dim- Expositum em̄ vxorē suaz alīs
xp̄ianis-d- erronee ficvxores esse
cōicandas sicut a alias res- Dicit
in hysto-scol'-li-iij-c- xix-qz nico⁊
laus iste vixit sancte a caste-ſ alīj ī
cōtinentes ł dixerūt (q̄ hz aurē)-v
intellectū capacē (audiat) -v mēte
capiat (quid spūs dicat eccīs) Ex
ł pt⁊ qz licet sermo dirigat hic p°
eccie epheſine-tñ oñr dirigit oībus
alīs p orbē constitut-vt dictū est ſ
(vincēti) mundū carnēa dyabolū
(dabo ei edere de ligno vite cc̄) istō
lignū xp̄s est vt he² in fine h⁹ li- q̄
fruunt beati -ſ R ā eius dimitate re
ficiunt interius-a eius hūanitate
exterius-fm qđ dicit aug⁹ sup illud
iob-x- Ingredient egredie² a
pascua inuenient (a angelo) hec est
secunda ps pncipalis in qua īfor
matur ecclesia smirnēſ - cuius po²
hic omēdatio a exhortatio-cū dr (a
angelo smirne ecclesie) iste fuit sā
ctus policarpus fm doctores cōi⁊
ter (ł dicit primus cc̄) expona² vt
sup- (Sdo tribulationē tuā)-v ap⁊
probo in ea tuā patientiā (a paup
tatem tuā) ī tpalibz (sed dives es)
in spūalibus (a blasphemaris ab
hīs q̄ se dicūt esse iudeos a ñ sūt)
fm veritatē (ſ sūt synagoga sathā

ne) qz sūt obstinati in sua infidelī⊼
tate otra xp̄m-fm em̄ qđ dr ecclesi
astice hystorie li-iiij-c-xij-in ciui⊼
tate smirneox multi iudei hītabāt
qui exātauerūt gētiles ad psequ⊼
dum grauiter xp̄ianos-in qua p⊼
secutione plurimi nō solū fuerūt fu
is rebz spoliati-ſ etiā martirio co⊼
ron ati - inter qs btūs policarpus
fuit ī ignē piectus-a cū ignis cum
nō lederet gladio pcussus migfuit
ad dñm-iō subdr² (nihil hoc timeas
q̄ passurus es)-q-d-me ptegēte p
martirij palmā trāsibis ad gl̄iam
(Ecce missurus est diabolus cc̄)
qz ad ł faciendū ī citabit infideles
(vt tēptemini)-v pbemini sīc au⊼
tem ī forma cē-Ista tñ pbatio non
est ex intētione dyaboli-qz non in
tendit tribulatox bonū-ſ ex intē⊼
tione dei q̄ ex mal' elicit bona a sic
ex sevicia tyrānox elicuit pacam
inartix-a coronā (a habebis tbu
lationē diebz decē) istud expo² mul
tipliciter-vno mō referēdo ad tbu
lationē ecclesie gnaliter-aliq⁹ a do⊼
ctoribus dicunt esse-x- tribulatio
nes q̄ signan² ł p-x-dies Alio mō
ut p-x-diex tribulationē intelliga
tur tribulatio pfecta- qz denarius
est nūs pfectus a prim⁹ limes nu
merox-qz núi seqntes sūt replica⊼
tiones denarij a ptiū eius-ut dr-iij
phisi-vndecim em̄ est vnū a decem
xij-duo a-x-a sic vsqz ad-xx- q̄ sūt
bis-x-triginta ter decē a sic oñr-A
lio mō applicando ad-x-p̄cepta de
calogi-q-d-tribulatio ecclē dura⊼
bit q̄diu observatio p̄ceptox decā
logi-qđ est vsqz ad finē mūdi-pos⊼
set etiā aliter saluo meliori iudi⊼
expoñi-vt p-x-dies intelligan² x-
anni fm illud ezech-iiij-diē p āno
dedi qz forte tantū durauit pfectō
smirnens ecclē (Esto fidelis) -v fir⊼
mus in fide (vsqz ad mortē) p ipa
tolerandā (a dabo tibi coronā vi⊼
te)-ſ-vbi mors nō hz locū (q̄ hz au
rē) exponat' vt ſ vsqz ibi (ñ leđt a
morte scđa)-v ab īferno q̄ dr mors

secunda ꝓ xxj (a angelo) hꝫ est ter
cia ps in qua po² informatio pga
mensis ecclesie cuius ꝑ° po² omen
datio de bono · vt melius reapiat
correctio de malo q̄ po² ibi · Sed hēo
Circa primū dr (a angelo pgamē
sis aē) · beato carpo vt dicē cōiter
doctores (hec dicit qui hz rumpheā
aē) · gladiū ex vtraq; pte acutus
sicut dictū est · j · ca · a expositū (scio
vbi habitas) · s · in bono tribulatio
nis · icō dr (vbi sedes est sathane)
· eius potestas infideles inducēdo
ad psecutionē ecclesie (a tenes no
men meū) moribz a fide (a nō nega
sti fidē meā) in psecutōibz a tormē
tis (et) p · · (In diebz antipas te
stis meus) ille martir spēaīt noia²
qr verbo suo aexēplo alios ad mar
tiriū añauit · (Sed habeo) Hic oñr
po² correctio de malo cū dr (sed hēo
aduersū te pauca) · s · pcta corrigē
da (habes illic) · in ecclesia perga
mensi (tenētes doctrinā balaā aē)
hec hystoria habe² nūi · xxv · vbi di
citur q balach rex moabitarum ex
doctrina balaā misit puellas pul
cras ꝓpe castra hebreox vt eaz pul
critudine hebrei q̄ erant luxuriosi al
liceret ad ydolatriā · a sic deus of
fenderet cōtra totū ꝑpulū · dicunt
ergo hic aliq̄ expositores q in eccle
sia pgamensi tūc erāt aliqui verbo
a ex° alios inducētes ad fornica°
nem tanq̄ licitā · a ad ymedenduz
de p doloz sacrificijs ad coz venera
tionē · dicūt etiā q cū hec erant ibi
aliqui tenētes a docētes errorē mi
colai supra positū · Sed hꝫ nō videtur
ver · qr si sic fuisset nō dicerēt in te
xtu habeo aduersū te pauca ꝙ mul
ta · ꝓ ter qđ melius videt dicendū
q in ecclesia pgamensi erat tm̄ er
ror micolai apud aliqs · vt dr in te
xtu · a doctrina balaā inducā tm̄ p
sūtudine vel exēplo · a sm hoc salz
uo meliori iudicio · sic est exponen
dū alrā (habes illic tenētes doctrinā
balaam aē ·) nō re sed sūtudine si
cut homo largus q quandā sūtuz

dinem dicit alexāder · Et q iste sit
intellectus · videt ex hꝫ qđ sequi² ꝓ
(Habes a tu tenētes doctrinā nico
laitarum) · q · d · manifeste sicut ba
lach tenuit doctrinā pestiferā ba
laam · Sic apud te sunt aliq̄ tenen
tes doctrinā micolai erroneaz sicut
dictū est supra · (Sike penitentiam
age) sicut dictū est supra ephesine
ecclesie derelicta prima caritate (si
quo minus) · si ī aliquo neglexe
ris hec corrigere (veniā tibi cito) in
finali iudicō · qđ est valde ꝓpinquū
etermitati ypatū · ꝓpt qđ dicit ioh̄ ·
j · nouissima hora est (a pugnabo
cū illis) in errore obstinat (in gla
dio oris mei) · in sentētia illa ho
ribili · Ite maledicti in ignem eter
num aē · mat h̄ · xxv · (qui hz aurē)
exponat vt sup̄ tūc ibi (Vicenti da
bo māna absconditū) māna figuā
le corpalem manifestū · datum fuit
filijs ysrahel in deserto exo · xvj · Sz
ver māna est ipē xp̄s sm q ipse dr
ioh̄ · vj · Amē dico vobis nō dedit vo
bis moyses panē de celo · sz pī me⁹
dat vobis panē verū de celo · a subdi
tur · Ego sū panis vite aē · hꝫ est mā
na celeste qđ beatos reficit in teius
a exterius vt p̄dictum est · a dr ab
sconditū hoīz vite p̄ntis sm q dr
psal · xxx · Quā magna mul · dul
tue dñe q̄ ab a · te · (a dabo illi cal
culum candidū) · corpus dote da
vitate decoratū · qđ dr calculus siue
lapillus qr est terreū a dnō sicut a
lapis (a in calculo nomē nouū scri
ptum) qr tunc quilibz btūs mani
feste a corpaliter p dotes corporis
glōsi erit asscriptus ciuitati cele
stium (qđ nemo nouit nisi qui acci
pit) sm q dr · j · cor · ij · Occult nō vi
dit a aurē nō audiuit a in cor hoīs
nō ascēdit q̄ ꝓparauit de⁹ diligēti
bus se · Immēsitas em̄ illi⁹ dulce
dinis nō est cogītabilis a viatoribz
hꝫ a ꝓhensoribz q̄ iā acceperūt (Et
angelo) hꝫ est ps q̄rta principalis ī
qua infirmatur thiathirēsis eccia
Et diui² in tres ptes · quia primo

pmīt eius ꝺmēdatio. secūdo malo
rum reprehensio. ibi. Sed habeo. ter
do bonoꝝ a malis discretio. ibi.
Vos aūt. Circa primū ꝺr. (a ange
lo thiatire ecclie) qui ab aliq̄bus ꝺr
fuisse sanctus hyrenei q̄ nō solum
istā ecclām ꝫa multas alias vita a
doctrina illustrauit. a vsq; ad tug
dunū q̄ est gallax ātas puenit Sz
ꝫ nō videf ꝓbabilit dictū. Dño q
nō fuit ꝺtpaneus beate iohī q̄ vide
tur scribere epis sibi ꝺtpaneis. flo
ruit aūt hyrenei sub ꝺmodo aure
lio. vt dicit jero. in li. illustriū vi
roꝝ. qui cepit īpare anno dñi. clx
xxij. Secundo q nō est verisile q epi
scopus tāte vite a doctrine in ec
clesia sua pmitteret ulla q̄. s. scribū
ꝓpter qꝺ saluo meliori iudicio. vi
detur mihi qꝺ fuerit alij minoris
excellētie a iohāni ꝺtpaneus tunc
regēs ecclām thiathirēsem (ꝫ dicit
filius dei) naturaliter q̄ est xp̄s ceteri
sūt filij adoptū (q̄ hz ocu. tūc) expō a
tur vt s. i. c. (noui) p approbatōez
(opa tua) in effectu (a fide) in intel
lectu (a caritate) in affectu (a mini
sterio) seruiēdo deo deuote (a patiē
tia tua) in tribulatōne (a opa tua
nouissima plia ꝑioribus). s. de bono
i melij (Sz hēo) hic ꝺnr arguit suos
defectꝰ q̄ notanf cū subdit (q̄ per
mittis mulierē iezabel) certū est q
nō est ulla q̄. iij. regi. ꝺr ydolatra et
fornicaria q. cccc. annis a amplij
añ fuit pedibz eāꝝ ꝺculcata. iiij. re
ix. Et dicūt alīq̄ q erat vxor epi Sz
ꝫ nō est verisile q vir tā bonꝰ sicut
pmissū est talē hrētvxorē. a iō di
cendū q fuit alia falsa ꝓphetissa vel
forte aliq̄s hereticus q figuraliter de
signaf noīe mulieb̄ ꝓpt mollicē
carnal vicij. vñ a freq̄nter tō mol
lis a effeminatus femina noīa (q̄
se dicit ꝓphetā) false tñ (docere) er
rorez (a seducere seruos meos) sim
plices xp̄ianos (fornicari). ꝺ. ꝫ cē
licitū. multi etiā dixerūt erronee for
nicationē simplicē esse licitā. vel ꝫ
intelligif de errore nicolai q̄ tūc vi
gebat vt supꝝ dictū est (a māduca
re de ydolaticis) inueneratōe ydo
lox. aliter nō essz illicitū nisi ratōe
scādali simplicitū ſm qꝺ docet apo
stolus. j. cor. viij. ca. (a dedi illi tē
pus vt pñam ageret) a sic eāt ob
stinata. ꝓpter qꝺ subdit pena (a ec
ce mitto eā in lectū) infernal pene
de q̄ ꝺr ysa. xxxij. detracta est ad īfe
ros superbia tua. addit cadauer tu
um subter te sternef tinea. a opi
mentū tuū erūt vermes (a q̄ mechā
tur cū ea) ꝺmunicādo malis ipīus
(in tribulatōe maxia erūt) in infer
no cū ea (nisi pñam egerint) in pñ
tivita (a filios eius). v. imitatores
ipīus (interficiā morte). s. gehēna
(a sciēt oēs ecclie) tūc manifeste q
est mō occultū (qr ego sū scrutans
corda a renes) examinās a pumēs
ocupīas a malas cogitatōes (a da
bo vnicuiq; vestrū ſm opa sua) pe
nā impijs a gl̄iam iustis (vob au
tē). Hic po. discretio bonoꝝ a mal
a pō eos sp̄ealiter informādo. secū
do premiū pmittēdo. ibi. Et q̄ vice
rit. Circa primū ꝺr. (vobis āt dico)
a q̄ sunt illi subdit (quicūq; nō ha
bent doctrinā hāc). v. nō recepiūt do
ctrinā iezabel (q̄ nō cognouerūt al
titudines sathane). v. nō approba
uerunt superbias ebioīs a cherinthi
qui superbia elati dixerūt ꝺtra reue
rentiā p̄sone xp̄i eius diuinitatez
negātes. ꝓpter qꝺ btūs iohes i pri
cipio euāgelij sui eius diuinitatez
declarauit ſm qꝺ ꝺr in li. illustriū
viroꝝ. Quēadmodū a dicūt. Hic
tangif vitatio alterius erroris. sc;
pseudo apl̄oꝝ q̄ cum euāgelio dice
bant esse necessariā obseruationez
legaliū. q̄ ꝺr pondus importabile
act. xv. a quātū ad ꝫ dicit iohꝫ. vel
potiꝰ angl̄o apparēs ei i p̄sona xp̄i
(quēadmodū dicūt) pseudo apl̄i (ñ
mittā super vos aliud pōdꝰ). v. obser
nationē legis qꝺ pōdus falsi apl̄i
dicūt vobis esse imponendū (tñ id
qꝺ habetis). v. veritatē euāgelicā
vob ꝑ vos apl̄os p̄dicatā (teneto)

firmiter (donec veniã) ad iudiciũ (a q̃ vicerit) Hic oñr p̃dictos ĩfor mat premiũ p̃mittẽdo. d. (a q̃ vice rit) tẽptationes mũdi cãmis a dya boli (a q̃ custodierit vsq; in finem) .v. vsq; ad mortẽ (opa mea) ꝟ dicit qr ibs cepit facere a docere. act. pº (dabo illi ptãtem sup gẽtes) ĩ fina li iudicio. Jn q̃ pfecti iudicabunt cũ xp̃o. a sic tẽbunt ptãtem sup gẽ tes iudicãdas (a reget illas ĩ vga ferrea) .v. inflexibili iustitia (a tanq̃ vas figuli confingent) qr tũc pec catores in infernũ detrudent (sicut a ego accepi a prẽ meo) oĩa ei que hz filius hz a prẽ (a dabo illi stellã matutinã) .v. corpus glorioſum do te claritatis refulgens (qui habet aurem) exponatur vt supra.

Capitulũ Teraum

ET angelo sardis) dicunt ex positores aliq̃ qp iste fuit sã ctus mellico. quem asserũt circa tpa illa fuisse sardensem epm a ibidẽ martirio cõsumatũ. hoc alle gantes ex ecclesiastice hystorie. v. li. xxiiij. c. Sed falsa eoz reuerẽtia ꝟ nõ habe2 ibi. ꝟ qp fuit eunuchus ꝓpter regiã celoz castitatẽ cõsuãdo a qp plenꝰ spũsancto ĩ ciuitate sar densiũ requieuit exspectãs aduen tum dñi. Et dato qp cum istis q̃ ibi dicũtur de ipõ qp fecit martir a epi scopus. ꝟ tñ nõ est ad firmandum eoz dictũ sed magis ad ꝛrariũ. nã in textu subdit. Nomẽ habes qp viuas a mortuus es qꝰ de tã sancto epõ nõ videt verificari. nec etiaz de ꝓlo sibi subdito. qr culpa sb̃di torum redundat in prelatũ. a tẽpe sancti p̃lati solent in ꝓlo subdito vicia magis euitari ꝓpter qꝰ videt melius dicendũ qp fuerit aliꝰ epꝰ sardeñ. qui nõ fuit tãte sanctitatis Nã tũc tpis sicut dictũ est sup̃ fre quenter epi mutabã2. Sic g̃ ꝓcedi tur. qr ꝑmo pmi2 pctõz reprehensio secundo paucoz cõmẽdatio. ibi. sed habes. Circa primũ ꝺr. (Hec dicit qui habet septẽ spũs dei) .v. mĩsi tatem angelorũ sibi assistentẽ. (a septẽ stellas) .v. mĩuersitatẽ epõz vt dictũ est supra. v. c. (Scio opa tua) qr mihil latet me (qr nomẽ ha bes qꝛ viuas) .v. sanctitatẽ apparen tem a famã (a mortuus es) spũali ter ſm veritatẽ. (esto vigilans) ad cognitionẽ defectuũ in te a tuo gre ge (a cõfirma cetera) .v. tibi sb̃ditos verbo a exemplo (q̃ morituã erãt) ꝓꝰ em̃ de facili ad pctã labit. nisi exẽplo a verbo ꝑlatoz sustentetur. (nõ em̃ inuenio opa tua plena) .v. pfecta. sed magis defectiua (in mẽ te ergo habe qualia accepis a au dieris) .s. doctrinã xp̃i p eius apo stolos veros (a serua) opere adim plendo (a pñiam age) de omissiõe bonoz a cõmissione malorz (si ergo vigilaueris) .v. diligẽs fueris circa dicta (veniã ad te) in morte sic sur qr nihil incertius hora morte. (Sed habes) Hic oñr ꝓmit. emendatio paucoz cũ ꝺr (Habes pauca no mina ĩ sardis q̃ nõ inquinauerũt vestimẽta sua). q. d. multitudo sb̃ ditoz tuoz maculata est p pctm̃. (Et ambulabũt mecũ in albis) scz illi qui nõ sũt p pctm̃ maculati. a p albedinẽ vestis intelligitur stola glĩe a immortalitatis. Et qr nõ est acceptio ꝑsonaz apud deũ. Jõ sb̃ ditur (qui vicerit sic vestiet etc̃) .q. d. nõ solum isti sed quicũq; vicerit mundũ carnẽ a dyabolũ stola glo rie vestiet (a nõ delebo nomen eius de libro vite) Est autem liber vite dei predestinatõ in quo nullus scri ptus simpliciter deletur quia fina liter saluabi2 dicitur tñ deleri scõm quid qñ cadit a iustitia a describi grã culpata (a cõfitebor nomẽ ei9) .v. qr vere sit xp̃ian9 (q̃ habe aurẽ etc̃) exponat2 vt s. (Et anglo philadel phie.) dicunt expositores cõiter qp iste fuit q̃dratus. de q̃ ꝺr eccliastice hystoi. li. iij. ca. qp fuit hõ sacer valde litterat valde ĩtelligẽs. a multa scripsit ad fidei xp̃i declaratõem a infidelitũ

ostitutionē: Sic ergo p̄cedit. qz p̄o
po² eius ꝺmēdatio. secūdo p ipm̄ īs
fidelīū ꝺsolio. ibi. Ecce dabo. tercio
p̄miꝫ p̄missio. ibi. Qui vicerit. Circa primū ꝺr (hꝫ dicit sanctꝰ aver)
v. xp̄s q̄ est sāctus sanctoꝝ dañ. ix
Et ip̄a veritas ioh. xiiij. Ego sū via
veri. a vita (qui hz dauē dauid) v
ptātem apiendi intellectū scriptu
rarū tuē. xxiij. Aperuit illis sensū
ttē. (q̄ apit a nemo claudit ttē) q̄a
nullus p̄t impedire ab intellectu
scp̄turarū eos q̄s vult erudire. nec
aliquis p̄t eas intelligere ñ ipso
reserāte (Scio opa tua) v approbo
(ecce ded coram te ostiū apertum) ad
scp̄turas intelligendū. vt p̄dictuꝫ
est (qđ nemo claudere p̄t) v te im
pedire a doctrine veritate (qz modi
cam habes virtutē). q. ꝺ. qz nō de
di tibi grām miraculoꝝ. sicut mul
tis alīs epis illius tp̄is recompen
sauī tibi in ītellectu sacraꝝ scriptu
rarum excellēti (a seruasti verbum
meū) opta doctrina (a nō negasti
nomen meū) in p̄secutōe fidelīū (ec
ce dabo) Hic ponit ōñr infidelium
ꝺuersio p ipm̄. In ꝺpoesi em̄ sua
multi hītabant iudei. quoꝝ plures
p eius doctrinā fuerūt ꝺuersi. a hꝰ ē
qđ dicit (ecce dabo de synagoga sa
thane) v aliqs de iudeis. quoꝝ cōs
gregatio ꝺr synagoga sathane p
illo tp̄e. qz post resurrectionē xp̄i a
ascensionē ad celos ap̄dicationem
ap̄lorꝝ manebāt in īfidelitate (qui
dicunt se iudeos esse a nō sunt) he
brei em̄ vocati fūt iudei a iuda pa
triarcha a quo descendit xp̄s scōm
carnē. a iō postq̄ negauerūt xp̄m
nō remānsit in eis res hꝰ notis. hꝫ in
xp̄ianis ostētibꝫ xp̄m de tribu iu
da venisse crucifi spū a nō carne
fm qđ dicit ro. ij. nō em̄ qui in ma
nifesto iudeꝰ est neq; que ī mani
festo ī carne est circūcisio. sed qui ī
abscōdito iudeꝰ est a circūcisio cor
dis in spū nō lrā (ecce faciā illos vt
veniēt a adorent añ pedes tuos) qz
plures de iudeis vt dictū est ꝺuersi
fuerūt ad xp̄m huīliantes se cum
eo a eius ministro q̄ꝺrato (a scīēt)
p illuminationē fidei (qz dilexi te)
p̄mouēdo nō solū ad fidē catholicā
sed etiā ad ep̄alem dignitatē (qm
seruasti verbū pacīētie mee) verbo
a ope (a ego seruabo te) ab hora tē
ptationis q̄ventura est in vniūsuꝫ
orbem p̄ imp̄atores romanos do
minantes toti orbi a vbiq; fidē ca
tholicā p̄sequētes. Sed ꝺra hꝰ vide
tur. Qā ista p̄secutio iā fuerat sub
duobꝫ imp̄atoribꝫ. s. nerone a domi
ciano. vt habet in legēda btī ioh.
euāgeliste. q̄ de p̄cepto domiciani
missus fuit ī exiliū in insulam q̄ dr
pathmos. in qua scp̄sit hūc librū
a eodē anno domicianus interfectus
fuit. Dicendū q; licet p̄secutio xp̄i
anorū p istos imp̄atores trāsisset
tñ maior erāt futura p aliqs alios
sequētes. de qua loquit hic ioh es
p modū futuri a antēq̄ veniret iste
fuit assūptus a dño. Ꝺco ꝺicit.
(Ecce venio cito) ad te accipiendū
(tene qđ habes) v grām tibi ꝺatā
(vt nemo accipiat coronā tuā) ca
dentibꝫ em̄ aliquibꝫ a mistica in p
senti. alīs eis subrogan². sicut pt; ī
legēda. pl. martiꝝ. qz vno ex eis ca
dente clauicularius subrogatꝰ fuit
a eius corona accepit (Qui vicerit)
Hic ōñr ponit p̄miꝫ p̄missio. Istū
tñ premiū videt esse augmentum
grē in p̄senti tp̄e. ꝺicit igit (Qui vi
cerit) malignū (faciā illū columnā)
v fortē a potentē in fide nō solū p
se sed etiā p alīs ostādis a fulcīē
tandis. fm hūc modū petrus a io
hannes a iacobꝫ columne ꝺicunt ga
lath. ij. (In tēplo dei mei) v ī ecclia
militāte. vt patebit ex sequentibꝫ
(a foras nō egredietur amplius) p
apostasiā nec p excommunicatōem
(a scribā sup̄ eū nomē dei mei). q̄a
tales in scriptura dicunt dii psal.
lxxxi. Ego dixi dii estis. qđ expo
nens saluator ioh. x. ca. ꝺicit illos
ad q̄s factus est sm̄o dei vos dixit
repūtāt em̄ in ecclesia p̄sonam dei

(a nomen ciuitatis dei mei noue ihe rusalem) ⁊ ecclie militātis-q̄ p3 ex ꝺ qꝺ subdit (q̄ descēdit de celo a dō meo) ¶ Nā ecclia militās regit² a ordinatur a spūsancto-¶ Notandū vero q̄ xp̄s inquantū ħō loq² ꝺ-noīans deū suū a nomē meū nouū q̄ dicit xp̄ianus a xp̄o qꝺ nomen nō hūit a p̄n° l3 vocatus fuit ibꝺs in circūcisione tu-ñ-ꝺ post baptismū inter ꝺīes vocatus est xp̄s-Et filii eius fideles a p̄n° nō fuerūt vocati xp̄iani:ꝺ tm̄ discipuli-postea fide diffusevsq3 in antiochiā-fideles ibi mltiplicati p̄° vocati sūt xp̄iani vt ħr tur act-xj-(q̄ h3 aurē etc̄) exponit vt sup̄ (a angelo laodicie) ħ est septima ps p̄ncipalis-¶ In q̄ scribit ep̄ō laodicēti quē aliqui expositores asserūt fuisse sanctuz segarē-ħ allegātes ex-v-li-ecclīastice hyst-xxiij ca-ꝺ; salua eoꝝ reuerētia non noīat ibi ep̄s:ꝺ sacerdos a martir a ibi ꝺr q̄ laodicie veq̄scit p̄les āt alij ibidē noīati sub noīe ep̄i exprimunt-dato tm̄ q̄ fuerit laodicie ep̄s-nō h²c² ꝓter ħ ꝓpositū:ꝺ magis vt videt oppositū-¶ Nā illud qꝺ sequ tur in textu q̄ tepidus es a nō calidus nec frigidus inapiā te cuomē ex ore meo nō videt conuenienter sibi applicari q̄ ex feruore caritatis obtinuit palmā martirij-nec etiā populo sibi subiecto vōibz predictis in ofliꝫ articul¶ Jō salua meliori iudicio dico q̄ fuit alius minoris p̄fectionis exñs-tūc em̄ vt p̄dictuz ē sancti ep̄i frequenter occidebā²-vel in exiliū mittebā²-a succedebant eis alij minus deuoti-¶ Sic ergo p̄cedit q̄ p̄° po² culpe reprehensio-secūdo salubris mon°-ibi-¶ Suadeo tibi-tercio p̄mij p̄missio-ibi-¶ Qui vicerit-Circa primū ꝺr (ħ dicit amē) adūbium est hebraicū a signat idem q̄ vere-ꝓter qꝺ attribuit² xp̄o qui ꝺt de seipō ioh̄-xiiij-Ego fui via veritas a vi-(testis fidel) pat̄ne maiestatis ſm q̄ ꝺr ioh̄-iij-qꝺ scimus loq̄mur a qꝺ vidimꝰ testamur-(q̄ est principiū creature dei) ¶ Nā omnia p ipm facta fūta sine ipō factū est nichil ioh̄-j-(¶ scio opa tua) ee supple imp̄fecta-iō subdit (q̄ neq3 calidus es) ⁊ implens precepta mea feruore caritat (neq3 frigidus) deuitans trāsgressiones pene timore (sed q̄ tepidus es) ⁊ tardꝰ ad bonum accidiosus a ocīosus (¶ Inapiam te cuomere) ⁊ a me te reicere sicut qꝺ abhoīabile nam ociositas omniū vicioꝝ est sentina (q̄ dicit) te falso iactādo de merit (q̄ diues sum) sciētia a virtute (a locupletatus) ex exercitio doctrine (a nullio egeo) ⁊ doceri ab aliq̄ (a nescis q̄a tu es miser) p carentiā grē (a miserabilis) p veatū pene (a pauper) bonis spūalibz (a cecus) q̄ non vides tuos defectus (a nudus) ⁊ vt tibus spoliatus (suadeo tibi) ¶ Dic onr p° salubus monitio-cū dicit (suadeo tibi emere a me) opibz bonis (aurū ignitū) ⁊ sapientiā caritate accensā alit inflavet p superbiā-ꝺ; ō h̄ dictū vide² aplꝰ dicere ro-rj ¶ Si aūt grā iā nō ex opibz alioquī grā iam nō est grā-Caritas autez idē est cū grā vel ei inseparabilit annexa-a p oñs nō emit p opa-Dicendū q̄ grā vno mō acapit p habitu aiam gratā facientē dō-alio° p motione diuīa q̄ mouet animā ad bonū supnaturale-sicut motōe geneāli mouet oīa ad bona sibi cō naturalia-silr meritū duplicit accipitur-vno mō p merito cōdigni Alio mō p merito congrui-si aūt accapiatur gratia p̄mo mō a oñimo prima-sic nō cadit sub merito odigni-a sic intelligit dictū ap̄li pal legatum-tamē habens gratiā primam ex operibus meret de odigno eius augmentationē-prima tamē gratia bene cadit sub merito congrui-quia si homo faciat qꝺ in se ē se disponendo ad gratiam cōgruū est q̄ deus illi infundat eaz-¶ Si aūt acapiatur gratia secundo mō sic ñ cadit sb merito:ꝺ p̄cedit oē meritū

cōdigma cōgrui-talis ei influxus
diuinus cōiter fit oīnibz hoībz q̄
viu sunt in vita pñti: sed aliqui se
quunt hunc influxū p conatū libe
ri arbitrij se disponētes ad supna
turale bonū a sic merent de cōgruo
grām habitualē sibi infundi a dō-
a p eā ē eius augmentatio de digno. Alij vero nō sequunt ꝓpt q̄d
demerent sibi ipsis relinq-a vlteri
us in pcā labi p defectibilitatē li-
beri arbitrij-sequit-(Vt lo cuples
fias) diuitijs spūalibz (a vestimē-
tis albis induaris)-r virtutibz (ut
nō appareat cōfusio nuditatis tue)
corā deo a angelis sanctis (a collu-
rio inunge oculos tuos)-r grā spi
ritussancti q̄ illuīat oculos mentē-
dixit autē inunge q̄ licet grā sit a
solo deo data-tñ in pātē hoīs est
vt sibi def-q̄ pōt se ad eā disponē
mō dicto (Ego quos amo arguo a
castigo) sicut pater filios dilectos
(emulare ḡ)-r imitaē bonos (a pe
nitentiā age) de pctis ꝓpetrat (ec-
ce sto ad ostiū) cordis hūani-(a
pulso) ad bonū supnatuāle mouē
do (si q̄s audierit voc̄ meā) motōi
mee cōsentiendo (a aperuerit michi
ianuā) p conatū liberi arbitrij ad
bonū (Introibo ad illū)-s-p grām
gratūfacientē hītando in illo (a cē
nabo cū illo a ipē mecū) Nā deus in
tali hoīe delectat-a ipē in deo (qui
vicerit) Dic vltō po² p̄ mij p missio
cū dr-(qui vicerit insultus mundi
carnis a dyaboli (dabo ei sedē mecū
in throno meo)-r quietē in celesti
regno (sicut a ego vici) p passionez
meā (a sedeo cū prē meo-) matha-
vl-Assūptus est in celū a sedet a de
xtrā dei (q̄ hz aurē) exponat vt sup

Capitulum Quartum

Post hec vidi tc̄) Descp̄tavi
sione btī ioīs-q̄ respicit in
formationē-vij-ecc̄iaz asie
spēaliter-lz ex cōsequenti respicat ali
arū ecc̄iaz informationē-ut p dēm
est-Dic cōr ponū² visiones eiusdē
respicētes directe informationem
totius ecc̄ie gñaliter-Nā in spiritu
sub quibusdā pmagibz-vidit de
cursū ecc̄ie ab apl̄oz tpe vsq; ad fi
nem mūdi-quantū ad tribulatōes
cōsolationes-īmutabilitates nota-
biles-quaz tñ alique iā p̄cesserūt
a alique sūt future-visiones autē
istas pmaginatas btūs ioīs-scrip
sit intellectū tñ eaz nō exp̄ssit-Li-
cet ad plenū intellexerit-aliq̄ tamē
interposuit-p q̄ da² via ad relīq̄ a
liqualiter capiēda sicut sup̄-j-ca-
dixit-vij-candelabra aurea-vij-ec-
clesie sunt-a-vij-stelle-vij-angeli
-r-ep̄i eaz-Et fit in seq̄ntibz aliq̄
dicit lz raro ad aperiendū aliqua-
liter intellectū occultoz vt patebit
in locis suis dño cōcēdēte-ꝓpter q̄d
intellectus hūanus nō est ille q̄ p vo
ces significat immediate-sed ille
q̄ p ymagines figm̄ficat-sicut iū
dic̄-ix-dr-q̄ ligna dixerūt ad ar-
borē rampni-veni a impera nobis
sensus hūanus nō est de arboribz vel
lignis-sz de viris spāl̄ibz p ligna siḡ
ficatis-q̄ fecerūt sup se abimelech
regē-Faciendū etiā q̄ iste visiones
nō distinguunt ex pte tpis-ī quo
facte sūt-q̄ ioīs-totū vidit vna die
q̄d pt; p lz q̄d dicit-j-ca-fui in spū
in dñico die-sz distinguunt a parte
tpm in q̄bz ptim implete sūt a p tī
implende-vt magis videbit inferi
us p̄sequēdo-reliquū igit hō libri
in duas ptes diuidit-q̄ p° pmit
modus hō visionis-secūdo cursus
impletionis ca-vj-Circa primū scie
dum q̄ tota trinitas revelavit apo
calipsim xp̄i xp̄ō-xp̄s aūt ioh̄anni
p anglm in eius p̄sona loquentē-
xp̄s em̄ hō superior est angelis ꝓpt
vnionē ad suppositū diuinū a ple-
nitudinē grē-lz sit minor angelis
cōne nature sm̄ q̄ dr hēb-ij-Igit
p° po² maiestas dei revelātis-secū
do dignitas hoīs xp̄i revelationē re
cipientis ca-v-Primū declaratur
ex tribz sc; ex impiati throno a ex
nobili cōortio-ibi Et ī circuitu sedis

a ex reuerenti obsequio ibi. Et requiem nō hēbant. Circa primū dicit btūs iohēs (post hec vidi ostiū apertū in celo) Sic em̄ videbat imaginarie acsi ostiū celi apiret. per qđ designabat q̄ recursus ecclesie sibi revelabat. q̄ celū i scp̄tura nominat. ꝑm qđ dicit grego. omel. xxxvij. regnū celoꝝ pītis tpis ecclesia dr. In qua doctor q̄ mandatū solvit minimus voca² tūc (avor primatūc) In quo notat aucts angeli loquētis vt dictū est supra. j. ca°. (ascende huc) ad videndū eccē recursū. iō subdit (a oñdam tibi q̄ oportet fieri post hec) ꝑm ordinationē dei q̄ nō pōt frustrari (a statū sui in spū) visionē imaginariā intelligendo (Et ecce sedes posita erat i celo) p quā sedē intelligit auctas a potestas dei ecclesiā regentis (Et sup sedē sedēs). s. dei trin⁹ a vn⁹ (a qui sedebat simil erat aspectu lapidis iaspidis a sardinis) tres appitōes siūt ꝑm ꝺuementiā ad id qđ revelatur. deus aūt sic apparebat vt gubernans ecclesiā militantem. circa quā se hꝫ vt ꝺsolātoꝛ a caritatis in censoꝛ. ꝑpt qđ in ꝑmitiua ecclesia sup aplos misit spm̄ sanctū in figura ꝺne ignis Ideo dr ꝟ color iaspidis. ⁊ viridis. qui color est ꝺfortatiuus visus a sardis. ⁊ rubei coloris q̄ ꝑpt figuratiuē ad ignē designat i cendiū caritatis (a eāt iris in circuitu sedis) p quē designat fedus dei ad ecclesiā suā. nā iris signū est federis inter deū a terrā vt dr gen. ix (Visus visionis smaragdine) smaragdus aūt est viridis coloris. a hic est vnus de coloribꝫ iridis. a sic apparebat ille iris imaginarius q̄ color viridis intēsior ceteris videbat in quo designabat ꝺsolatio dei suis electis affutura. maxie in tribulationibꝫ ecclesie futuris. eo q̄ viridis color est ꝺfortatiuꝰ visus (a in circuitu sedis sedilia. xxiiij.) p que designā² vmōse cathedrales eccīe q̄ l⁊ sint multe. tñ sub tali nūo designātur ꝑpter ꝺcordantiā no. tes. advetus. In quo legit. j. pal. xxv. q̄ sā ctus dauid volēs augmētare cultū diuinū statuit. xxiiij. sacerdotes in tēplo p ebdomadas succesſiue ministrātes. In sacra em̄ scp̄tura frequenter po² determinatꝰ nūs p in determinato sicut s̄ dictū est. j. ca. q̄ p septē spūs dei intelligit multitudo angeloꝝ sanctorū. a sic dicit gregi. omel. xxv. q̄ p septē demones vmōsa vicia figurant (a super thronos. xxiiij. semiores sedentes) p q̄s designā² vmōsi epi in q̄bꝫ ꝺz ee etatis a moꝝ maturitas (circūamicti vestimētis albis.) nā in ipis ꝺz refulgere castitas (a in capitibꝫ eorum corone auree) nā in mentibꝫ eoꝝ q̄ dicū² capita respcū viriū sentituarū ꝺz refulgē sapie caritas q̄ p aurū frequēter in sac scp̄tura designatur (a de throno). s. dei (p cedebant fulgura a voces a tonitrua). ⁊ ꝺscruscatio miraculoꝝ. a denūcia° p̄mioꝝ p vis operibꝫ. a terror supplicioꝝ p malis. Istaꝰ tria in p̄mitiua ecclesia a post tpibꝫ multis ꝺcedebantur a deo ecclesie p̄latis (a. vij. lampades ardētes añ thronū). s. dei (que sūt. vij. spūs dei) a exponēdo q̄ p lāpades. vij. intelligat apit aliqualis ad alia capiēda. dicunt aūt hi septē spūs dei. vij. dona sācti spūs pata dari disponētibꝫ se Idō dicunt añ dei thronū esse. vel p septem spūs intelligitur vmōsitas sanctoꝝ angeloꝝ pata ad dei beneplacitū exequendū ꝑm illud hēb. j. oēs administratorii spūs sunt tūc. q̄ dicunt lāpades ardētes. q̄ illuminant a accendūt fideles ad ꝺgmitōnem a amorē celestiū. (a in ꝺspcū sedis tanq̄ mare vitreū) ⁊ baptismi sacrm̄ (file cristallo) q̄ non est mobile vel fluidū. hꝫ imꝑmit caracterē īdelibile ꝑpt qđ nō ē reiterabile (a ī medio sedis a ī circuitu sedis iiij. aīalia) ⁊ iiij. euangeliste vt dicunt alicꝫ. hꝫ ītā seqns videt in aliq̄ dissonare. vbi dr. Et aīal pri⁹ simile

F. j.

leonis: a tertiū aiāl hñs faciē quasi hois) nā per faciē hois intelligit matheū: ut dictū fuit supra in pncipio euangelistaꝝ: a in hoc ordinant sci doctores. Matheus vero nō ē tertius in ordine euangelistaꝝ: sed primus a primū scīpsit euāgeliū: ut dicit ihe ro. in plo. sup math. iō vident alii p babilō dicere. s. qp p. iiii. aīalia itel bgū. iiii. pncipales eccie q̄ pria ē ihersolimitana. nā ibi incepit ecclesia: a assimilatur leoni ppter ostantiā ibi exhibitū: ut pz de petro a iohe actu. v. q̄ ostanter dixerūt pncipib; iudeoꝝ. Obedire deo oportet magis q̄ hoibus. Et itez. si melius ē in ospectu dei vos potius audire q̄ deum iudicate. nō em nō possumus q̄ audiumus a vidimus nō loqui. Secūda ē antiochena q̄ assimilatur vitulo: qz fuit pata obedire mādatis apl̄oꝝ in ihrlm existentiū: ut pz actu. xv. a qz primo in ea vocati fūt discipli xp̄iani. actu. xi. Tercia ē alexādrina: que assimilatur hoi. nā in ea a pncipio fuerūt doctores docti: nō solū in hīs diuinis: sed etiā humanis: ut pherecides phūs a athanasius a plures alii. Quarta est ostātinopolitana: q̄ assimilat aquile volanti. nā in ea fuerūt viri p ottemplacōz elevati ut grego. nazanzenus. a plures alii. (Et quatuor aīalia singula eoꝝ hē bāt alas senas) Ala prima est lex naturalis. scda lex mosayca. tercia pphetaꝝ oracula. qrta euāl̄ oſilioꝝ quīta doctrina apl̄oꝝ. sexta statuta gnalia odiosoꝝ. Istis em alis servit ecclesia: pnt ascendere furtū p ottemplacōem diuinoꝝ. a dñdere de ortū ad edificationē primoꝝ: a volare ad dextrā p grārum actionē in psperis: a ad sinistrā p patiam in aduersis (a in circuitu a intus plena sunt oculis) osiderādo pūtia. preterita a futura (Et requiē nō habebāt) Hic ondit dei maiestas ex obsequio reuerēti. a prio in priarchalibz ecclesiis cū dz (a req̄ē nō hēbant) s. iii. aīalia. iii. priarchales eccle

sias designātia (die ac nocte dicentia. scūs tc̄t). Nā in illis ecclesiis p mo valde deuote celebratū fuit diuinum officiū: diurnū pariter a nocturnū. a postea hic ter scūs ad designādū trinitatē psonaꝝ a subdi. (dñs deus opūs) ad designandū vnitatez essētie. nā tres psone sunt vnus deus a dñs opūs (qui est a q̄ erat a q̄ venturus ē) p hoc exprimit eius eternitas q̄ nō apprehendit a nobis invia mi si per operationē ad dīas tpis. ut supra dictū est. i. ca. (Et cū darent). Describit obsequiū diuine laudis quantū ad alias cathedrales ecclesias p orbē ostitutas q̄ in diuīs offi cijs celebrādis seq̄ dñt ordinacōez quatuor ecclesiaꝝ priarchaliū: scz ecclia tñ romana q̄ principalis a caput est oim. a hoc est q̄d dicit. (a cū darent illa aīalia glam a honorē a benedictionē) ci seruiēdo a ipsiz collaudādo in plūbus modis officioꝝ a ministrationibz sacroꝝ (prodebant. xxiiii. seniores). Valie cathedrales ecclie se eis oformātes (a mittebant coronas suas ante thronū) in signū reuerentie: per hoc cōfitentes q̄ hñt a deo dignitatē virtutis a sapie: que p coronas aureas designātur. ut dictū est supra (dicentes Dignus es dñe deus nr̄ accipe glam) tc̄t. nō est p hoc intelligendū q̄ deus accipiat aliquid de nouo: vel q̄ ei aliquid accrescat ex operibz humanis: hoc q̄ homines ex beneficijs ab eo receptis: tenentur assurgere ad laudandū a glorificandū excellentiā eterne sue maiestatis. (q̄ tu creasti omnia) de nihilo p ducendo (a ppter voluntatē tuam erant) in diuina positione tua ab eo anteqū crearent. Sicut domus materialis anteqū fit in effectu preexistit in dispositione artificis. a sm hoc dicitur. viii. methaphi. q̄ domus sit a domo que ē in anima. omnia vero creata se habent ad deū sicut artificiata ad artificem. sapien. vii. ca. Omniū enim est artifex oēm habens virtutē (et

creata sunt) ⁊ ꝓducta in effectu in tpe. a ꝫ ex ꝺina uolūtate. nō ex natura necessitate.

Capitulum Quintum

Et vidi in dextera sedētis &c.) Hic oñr describit dignitas xp̄i ꝟois revelationē accipiētis. Circa quā p̄mittit ꝓfunditas diuini secreti. secūdo difficultas apiendi. ibi. Et vidi. Tercio infertur dignitas xp̄i ibi. Et vnus. Circa primū ꝺr (a vidi in dextera sedentis sup thronū) Iste sedēs est deus trinus a vnus vt dictū est (libꝝ) liber iste est ꝺina scia in qua oīa sūt scꝑta. Sacendū tñ q̄ in deo ꝓ² duplex scientia vel potꝰ vna duplici mō dicta. s. scientia simplicis noticie que se extendit ad oīa possibilia q̄ nunq̄ fuerūt nec erūt. a scia visionis q̄ respicit exñtia ꝓ quacūq; drā tpis. s. p̄teriti vel p̄ntis vel futuri Et ista sūt mꝰtute dei operatiua imq̄ntū ea operatur ī aliq̄ tpe. Talia vo sūt illa q̄ revelata sunt ꝟois xp̄o a ab eo iohāni apl̄o Virtus vo dei operatiua metaphorice ꝺr manus eius dextera. qa ꝑ manū dexterā operamur. a ideo liber q̄ ꝺr dei noticia de dispositis ab eo fieri. quemēter ꝺr esse in dextera manu dei (signatū) signatio ista de signat dauñonē ꝺine sciētie de dispositis ab eo fieri quousq; sint ab eo ꝛevelata fierivel in effectu ꝓducta (sigillis septē) ⁊ oñimodis obscuritatibꝫ vt exponūt aliq̄. Et ꝫm hoc ꝓ² ꝫ nūs determinatus ꝑ indeterminato. s. septenarius ꝑ obscuritatum multitudīe. sicut ꝺr greglome lia. xxv Maria g̃ septē demoīa habuit q̄ vñuersis vicꝫs plena fuit. Sed ꝫ dictū nō bene ꝛsonat hijs q̄ sequūtur ca. vj. de apitōne sigillorum ꝓcedendo a ꝓmo sigillo vꝫ ad septimuꝫ determinate. Ex quo ptꝫ q̄ septuarij sigilloꝝ nō ponit ibi ꝑ indeterminata multitudine obscuritatū. Ideo videt melius dicendum q̄ sigilla ista nō sunt aliud ñ

deivolūtas daudēs a apiēs suū secretum. puta qñ a. quō sibi placet que ꝫ sit vna in se ꝺr tñ multiplex advarios effectꝰ relata. ꝫm illꝺ pꝫ ex. Magna opa dñi exq̄sita in oēs volūtates eius. Septenarius igit sigilloꝝ est septenarij revelatōnis ꝺine volūtatis. ad revelāda iohanni distincta revelationibꝫ septē. vel fienda in septē tpibꝫ (Et vidi) Hic oñr describit difficultas apiēdi. cū ꝺr. (a vidi angelū fortē) iste videt fuisse gabriel q̄ interp̄tat fortitudo dei. (q̄s est dignꝰ apire libꝝ) ⁊ manifestare dei secretū (a soluere signacula eius) ⁊ figillata oñdere q̄liter singula de q̄bꝫ dicit ꝑcedunt ex diuina volūtate (a nēo poterat in celo) quantū ad āgelos (neq; ī terra) quantū ad ꝟoies (neq; subtus terrā) quantū ad demones in q̄bꝫ remanserūt naturālia integra (apire libꝝ) q̄ nullꝰ istoꝝ pōt ad secreta diuina attingere nisi deo revelante q̄ ꝑ° revelauit xp̄o ꝟoi. a xp̄s iohi. (a ego flebā multū) ꝑ hūc fletū designatur iohis desideriū sciendo eccl̄ie futuꝝ ꝓcessū (a vnus) Hic ꝛsequēter infert dignitas xp̄i qui solus inuentus est dignus. dicta secreta ꝑ° accipere alijs ꝑ iohānem nūciare. cū ꝺr (a vnꝰ de senioribus dixit mihi) cōsolādo me de desiderij mei ipletione. q̄s aūt erat iste senior nō ꝺr a dicūt aliq̄ q̄ fuit matheꝰ euāgelista. q̄ dixit in persona xp̄i matħ. vl. Data est mihi oīs ptās in cē. a ī ter. io ꝺr (Ecce vicit leo de tribu iuda &c.) nā xp̄s victoꝛ fuit in sua resurrectōne. Sed q̄cqmd sit de veritate. vō tñ nō videt valere q̄ iohes ñ accepit hāc noticiā ꝑ mathi scripturā ꝫ ꝑ revelatōem spālē Est āt dictū ꝫ q̄ ꝑ seniores ītelligūtur eccl̄ie plati. Et io videt melius q̄ iste senior fuerit petrus. a ꝺr vnꝰ ⁊ ꝓmus inter aplos ex eo mō loquendi quo ꝺr geñ. j. factū est vespe a mane dies vnus ⁊ primus transierat ei iam btūs petrus ꝑ martiriū ad

gloriam ·qz sub nerone passus sit·ioēs aūt postea tpe domiciani hanc reuelacōem accepit·a sic aīa petri assistēs xpō vel aliqua effigies petrū repñtans dixit ioēi (Vide ne fleueꝛ radix dauid)·v de radice dauid descendēs ſm carnē·scōm qz prediꝛerat ysa·xj·(Egredieſ virga de radice esse tꝛ (aperire librū)·v manifestare eccīe decursum a deo pordinatū·(Et vidi·a ecce in medio throno tꝛ agnū stantē tāq occisū) ·v·xpm in medio ecclesiaꝝ p orbem in noīe eius ꝛstitutaꝝ·sicut ipse dicit matħ·vlti·Ecce ego vobiscū sum oibus diebꝫ vsqz ad ꝛsummacōem seculi:qui sic dictꝰ est leo vōe resurrectionis·ita ꝛ hic agnus vōe immolacōis·ꝓter qꝰ etiā dicit stās qz resurrexit advitā immoꝛtalem·roma·vij·Xps resurgēs a mortuis iā nō moꝛit (a tanq occisus) qz quotidie in eccīa immolaꝫ nō ſm carnē qz resurrexit advitā immortalem·ut dictū est:sed ſm effectū a repñtationē·qz p oblacōem eucaristie cōicatur nobis effectꝰ sue passionis Ipsa etiā est sūma tudo repñtatiua ipsiꝰ ſm qz dicit hucē·xxij·Hoc facite in meā cōmemoꝛationē·Illud em qꝰ repñtat aliquid vocat noīe ipsius·sicut imago petri noiatur petrus a cauſe ratione eucaristia ē agnꝰ immolatus·a ad hꝰ designādū nō dicitur hic agnꝰ occisus simplr sed tanq occisus (habentē cornua septē) ·v ptātes·a itē designat per septez spūs·qz septē dona sancti spūs sūt quasi septē cornua siue ptātes ad reprimendū virtutē inimici (missi in omnē terrā) qz xps patus ē dare dona sci spūs omni hoī ad ea debite se disponēti (a vemitꝫ a accepit de dextra sedētis in throno libꝝ)·nō ē p hoc intelligendū qz xpus tunc accepit noticiā de processu ecclesie· Nā aīa xpi ab instāti sue creacōis ꝺimitati ꝺiuncta habuit noticiā omniū q̄ deus cognoscit:scīetia visionis inter que ē processus eccīe·ut pz ex pdictis·a ideo p hꝰ qz ioēs vidit accipe cū libꝝ designat acceptio noticie a primo creacōis aīe xpi: sed de nouo ioēi reuelāt·a per cūvū eccīe·(Et cū aperuiſſ)· Hic ꝺseqñr describit assistētiū xpō ioāditas a primo sibi assistentiū in eccīa militāte·scōō in triūphante·ibi·Et vidi a audiu· Circa primū ꝺr (Et cū apuisset libꝝ) ad reuelandū eccīe processuz·(4 tuoꝝ aīalia)·v quatuoꝝ eccīe pūarchales·(a xxiiij·semioꝝes)·v vnú se cathedrales eccīe per orbē diffuse a per hꝰ etiā subintelliguntꝰ alie ab eis ꝛstitute (ceciderūt coram agno) Nā ex hꝰ hūerunt materiā veneranꝺi ipz (hñtes fin·cithꝰ·tꝛ) qꝰ expmitꝰ cū subditꝰ (q̄ sunt orōnes scōꝝ) methaphoꝛice·a per hꝰa fiūa aperit aliq̄ mō via ad exponēꝺū reliq̄ ut predictū ē (a cantabāt cantica nouū)·v ptinēs ad nouū testa·(ꝺignus es ꝺne ꝺeꝰ tꝛ) a ptz ex supꝺictis sūma (qm occisus es)·meritū p cedit illud qꝰ cadit sub merito ꝓpt qꝰ acceptio noticie processus eccīe q̄ precessit mortē xpi ut dictū ē:a nō cecidit sub merito ipsiꝰ·siē nec gla aīe xpi· Sz gla corpis q̄ secuta est hñ cecidit·Meruit em sui corporis glificacōez a exaltationē·a eoꝰ mō ioēis per cūvū eccīe ad declaracōez pōt ꝺici de reuelacōe ꝺā processus feā homitatis a maiestatꝫ xpi· Naz hec reuelatio facta est post passionem·(Ex oī tubu tꝛ) Nā eccā est ex ombz gentibz collecta·(a fecisti nos deo nrō regnū)·v regnī ei9 ptiapes·(a sacerdotes)·hostias laudis deo offerētes (a regnabim9 sup terrā) nō dicit in terra vbi sancti ꝺoulcantur·sed sup terram·v in celo vbi sancti cum xpō dñantur (Et vidi) Hic ꝺseqñr ponit iocunditas assistētiū xpō in ecclesia triumphāte ai dicit (Et vidi a audiui voce angelorum multoꝝ tꝛ) in hoc notatur ipsoruz multitudo maxima·scōm illud iob xxv· Nunquid est numerus militum eius·a ideꝝ designat in hoc qꝰ

subdiſ (a erat nūs cor̄ milia mil lium (ſicut em̄ cor̄pa celeſtia totā re gionē elarem exc̄dūt q̄ſi incōpa ⸗ biliter in q̄ntitate ⁊tinua- Sic āge li oīa cor̄palia in q̄ntitate diſcreta accipiēdo quātitatē diſcretā p q̄li⸗ bet multitudīe nūabilivel nūata - (dign⁹ eſt agn⁹ q̄ occiſus eſt acci pere virtutē a diuinitatē ℞) oīa iſta hūit vel ſaltē plā añ paſſionē q8 dico x̄pc̄ glām cor̄pis-a hmōi q̄ ſecuta ſūt- a iō acceptō taliū hic accipi² p manifeſtatōe cor̄ ad lau dē a honorē noīs x̄pi- Et oñr pmi² laus x̄pi in oīb⁹ creaturis-cū dicit (a omnē creaturā q̄ in celo eſt) q̄n tum ad hoīes q̄ iā ſūt in p̄ria (et in terra quantū ad exñtes) adhuc in via (a q̄ ſubtus terrā ℞-) nā oīs creaturea irratōnales a vita caven tes dicunt laudare x̄pm inquātuz ſūt materia a occaſio laudādi ipm q̄ intellc̄uales creature p eas aſcē dunt ad cognoſcendū deū-a p oſe quens ad ipm laudandū a glificā dū- Cet̄a q̄ ſequū² patēt ex p̄dict̄

Capitulum Sextū

ET vidi q̄ apuiſſet) Poſt q̄ deſcriptus eſt modus 8ime revelationis Hic oñr deſcri bitur decurſus ipletionis- a 8 ſub ſeptē ſigillor̄ apitōib⁹-q̄b⁹ ſigillis liber dicebat ſig̃tus- Et iō ſm-vij ſigilla diui²in-vij-ptes q̄ patēt in ſrā- Jgit in p̄ma pte dicit (a vidi q̄ apuiſſ agn⁹ vnū de-vij- ſigill) -ſ-primū eo mō loq̄ndi q̄ 8z gen̄-j-a factuz eſt veſpe a mane dies vn⁹ -v-p̄mus- Vñ a oūr ibi 8z-factū eſt veſpe a mane dies ſecūdus a ſic cō ſequēter vſq; ad-vij- Eodē mō oſe quenter 8 deſcribit apitio ſecūdi ſi gilli a tercij vſq; ad-vij-(a audiui vnū de q̄tuor aialib⁹) -v-primū ea dē rōne q̄a de ſigillis dictū eſt- Sz oñr agit de aliis trib⁹ aialib⁹ a ſm illos q̄ p aialia dicūt ſignari q̄tuor euāgeliſtas- Jſte fuit marcus i ſimilitudine leonis deſignatus q̄ ſili tudo po² p̄ria ſup̄ ea-iij- 8z qm̄ ill8 dictū nō ꝛſonat ordī euāgeliſtar̄ i quo matheꝰ po² primus a marcus ſecūdus-iō dixi ſup̄-c-iij- q̄ p q̄tu or aialia q̄tuor p̄riarchales eccle ⸗ ſie deſignā²: a ſic habeo oñr dicere q̄ ille q̄ p primū aīal deſigna² fuit patriarcha p̄me ecc̄ie p̄riarchalis -ſ-jheroſolimitane q̄ fuit beatus ia cobus appellat⁹ frater dñi eo q̄ fu it ſimus ſibi -a añ iā tranſieāt p gladiū ſub nerone-vtz p ioſephuz x̄p-li-antiquitatū-hec aūt revela° facta fuit iohanni tpe domiciani - (Veni a vide) decurſū eccleſie p̄mitti ue-(a ecce equus albus) p quē vt dicūt expoſitores aliq̄ deſignat ga yus impator qui ſucceſſit immedia te tyherio ſub quo paſſus x̄ps fuerat- Et deſigna² p equū album eo q̄ nō fuit x̄pianis moleſt⁹: ſed magn̄ cōſolabilis ℣Nā pplatū miſit in exiliū qui x̄pm inique iudica⸗ uit- a ſic̄ herodem qui decollaueāt iohannē a x̄pm in paſſione ſp reue rat tuē-x̄pij-ideo ſubdiſ-(a exiuit vincēs vt vīceret) -ſ-adūſarios x̄pi vt dictū eſt- Sed 8 nō videt̄ michi ꝛuenienter dictū- ℣Nā iſte gayus in tantū fuit elatus a puerſus q̄ per orbem miſit ſtatuā ſuam vt in illa adoraret̄ vt deus-a q̄ habitantes in iudea vēnuentes hec facere miſit petronū cui⁹ exercitu in iudeā vt in tēplo poneret dictā ſtatuā a vēnuē tes interficeret vt dicit ioſephus li bris antiquitatū a de iudaico bello tñ petronius nō vedit hoc executōi q̄ gayus fuit morte p̄uentus- Et in illo tpe apli a alij x̄piani ha bitabant in iheruſalez a in iudea- a ſic patet q̄ gayus nō fuit eis cōſo labilis: ſed magn̄ horribilis- eo q̄ p̄ ceteris habitatorib⁹ iudee horribū erat eis mandatū gayi de dcā adoā tione- licet aūt ipſe miſerit in exi⸗ lium herodem a pplatum hoc tamē non fuit p̄pter x̄pm: ſed p alios cau ſis totaliter deſperatis - vt refert ioſephus quas cauſa brevitatis

omitto. Similr qđ subdit. (Exiuit vincēs vt vinceret) nō vidr sibi ꝺue mient applicari. qr rome fuit turpi ter infectus ꝑter suas malicias a vxor ei⁹ gladio ꝺfossa a ei⁹ vnica fi lia pieti allisa. ꝑter qđ vident alij meli⁹ dicere. s. q ꝑ equū albū intel ligi² cetus apl̄oꝝ dealbatus scitate vite a qr beatus iacobz ihēroſolimi tane ecc̄e ep̄s ut dicit ihēro. in lib. illustriū virorꝝ dicit vsus fuisse tūc nō vestibz lancis: sed lineis. a p ꝺse quens albis. a ide̅ estimari p̄ōt p̄ babilr de alijs apl̄is. Vña macho metus vocat eos viros dealbatos. ¶ sedentē sup equū primū intelli git xp̄s sessor a ductor eoꝝ. ꝑm illꝫ Ro. viij. Qui spū dei agunt hij filij dei sunt. a ꝑm hoc sic est trā exponē da (Et ecce equ⁹ albz). s. apl̄oꝝ se natus (a qui sedebat sup eū). s. xp̄s (h̄ebat arcū in manu sua). v. verbū predicacōis in manu opationis q cepit facere a docere. actu. j. a fecerī apl̄i per instinctū a ducatū ipsius. (a data ē ei corona) in sua resurrcōne a ascēsione (Et exiuit) p effcūm suum dando apl̄is in signo visibili spūm sanctū (vincēs) adūsarios su os in iudea primo. ¶ Nā eadē die ꝺú si sunt ad eū predicāte petro ka mi lia hoīm. act. ij. a altera die. v. mi lia. actu. iij. (vt vinceret) p totū or bem subijciendo sue fidei iugo colla gentiū. ¶ Nā in breui tpe p predica tionē apl̄oꝝ a alioꝝ xp̄i discipu loꝝ xp̄o coopantea sermonē eoꝝ signis seqñtibz ꝺfirmāte. mar. vlti mo predicatū fuit euangeliū. nam viuēte adhuc beato petro fides ca tholica diffusa fuit vsqz ad fines ter re hītabilis. ꝓut declarauī super il lud ps. xviij. In omnē terrā exiit son⁹ eoꝝ tēt. a sup ep̄lam Ro. x. c. (Et cū aperuisset). Hec ē secunda ps. in qua describit status ecc̄e a tpe neronis vsqz ad titū impatorē cū dicitur (Audiui seđm aīal) seđm predicta iste fuit primus pāarcha ecc̄e antiochene. s. beatus petrus: q primus regit illā ecc̄am ut habetur libro illustriū virorꝝ: qui tpe hui⁹ visionis iā trāsierat p martiriū: di cens (Veni a vide) statū ecc̄e sub ne rone. (Et exiuit alius equus rufus). v romanus ꝓpls: qui dicit rufus tpe ne ronis dupl̄r. Vno mō accipiendo ru fedinē p rubedine. sicr in pluribz lo cis accipit scriptura: eo q nero mul tos romanoꝝ occidit ex sua crudeli tate. nā etiā mrēm. ꝓpriā vxorē. fra trem a sororē. a etiā senecā huī pre ceptorē dicit occidisse. Alio mō ma gis ꝓpe p ipsa rufedine q nero ciui tatē romanā incendi fecit in magn̄ pte: ut videret quale fuerit antiqui tus incendiū tropee. In tali vero in cendio ex admixtione fumi a flāme appentia rufedinis causat (a qui se debat super eū). s. nero hns dnium (datū est ei). v. a deo permissū (ut su meret). v. auferret (pacē de terra) q turbata fuit ātas a romanū impei um ꝓpr̄ sua maleficia (a ut inuicez se interficerēt) nā ex actōe sue pfidie ipō interfecto otto gabavitelli⁹ voluit cūt vsurpare imperiū a ex eoꝝ pu gna adinuicē valde multi fuerī inter fecti (a data⁹ fu. ei gla. mag). v. ptās interficiendi xp̄ianos. nā ipē primā psecucōez mouit ꝺ ecc̄am loqñdo de psecutionibz motr̄ p impatores rō nos. nā antea psecucōez sustinuerat p iudeos. Mādatū vo crudele gap su ꝓpositū nō fuit directe ꝺ ecc̄am sed ꝺ hītantes iudeā. q̄r paucī cōpatiue erāt xp̄iani: nec ēt mādatū id fuit datū exercitui. a iō pāa psecuō ecc̄e attribuit neroni. Claudi⁹ etiā ipera tor q fuit medi⁹ inter gaiū a neronez nō legit fecisse xp̄ianis aliquā p se cucōz. nero āt apl̄oꝝ pncipes. s. pe. a pau. occidit. a alios multos xp̄ia nos voē. a p ip̄iū occidi fec̄ (Et cū ape) Hec ē. iij. ps in q̄ describit ecc̄e statꝫ sub tito cū dr (Audiui terciū āīal). v. pāarchā primū ecc̄e alexā drine. s. beatū marcū ꝑm q in li. illu stri. vi. h̄etur. (Et ecce equ⁹ niger). v. exercit⁹ romanus q dr niger effectic-

ſiait ſol diſk calidus. Exercit⁹ em̄ romanus ſub tito intantū afflixit habitātes ihrlm q fuerūt fame de migratia alijs afflictōibz ſm q refert ioſeph⁹ li. de iudaico bello (a q̄ ſedebat ſup eū). ſ. titus regēs illū exercitū (hēbat ſtaterā ī manū ſua) .v. diuinā iuſtidā quā ope exeq̄batur. nā ex ordine diuīe iuſtidie poeſſit q exercitus rōnus iudeos ptim occidita ptim captiuauit in vindictam mortis xp̄i ſicut maīfeſte p̄dixit luc. xix. Ecce vement dies in te a circumdabunt te inimici tui ⁊c q tū erat p̄ter intentionē titi a exercitus ſui q̄ p̄ter aliā cām venerit otra iudeos. ſ. p̄ rebellionē ipſoz otē impiū romanū. vtz p ioſephū li. de iudaico bello. Jdō dr q hēbat ſtaterā in manua nō in mente. nā exequebat opus dīne inſtidie mō p̄dicto. Per manū em̄ opus intelligit q p eā efficit (a audiui voc̄ de medio q̄tuor aīaliū.) .v. de throno dei in c⁹ circuitu erāt q̄tuor aīalia. vt dictū est ſ. ca. iiij. Et p ℔ deſignat q factū titi ō iudeos p cedebat ex ordinatōe dīna a q̄ procedit malū pene ſm q dr amos. iiij. nō est maluz in cīate q nō fecerat ei dñs. (Dilibris tritici denario vno ⁊c) Ad intellectū h⁹ ſciendū q dr hugo floriacēſ de fine belli rōnoz otra iudeos. feſti demiq rōni multa cede quebāt q̄bz māipia captia venderēt. Et q̄a plurimi venales a pauci inueniebant emptores non defuere q triginta māipia vno nū miſmate mercarent. Vt ſicut dñm emerāt triginta denarijs. ſic ecōuerſo p denario vno trigita venderent. Sūt aūt nūmiſma a denarius vm a idē. matth. xxii. dicēte dño. oñdite mihi nūmiſma cenſus. ſubdit at illi obtulerunt ei denariū. dicebat autē denari⁹ eo q valebat. x. nūmos vſuales. Jtē notandu. q bilibris est nomē opositū ex bis a libra q otinet duas libras. quīq vo iudei ℔ p vnā librā deſignāt. eo q̄ q̄nq libri mopſi ab oīb' iudeis reapiunt. Alios autē libros iudei nō reapiunt q̄ ſaducei dicunt. Est igit ſenſus (Dilibris tritici denario vno ⁊c) q ſicut de denarijs iudeis vilioribz q̄ p ordiū q̄ est vile granū deſignant triginta p vno denario dabant vt dictū est. ita dece de fortioribz aptioibz ad ſeruiendū p vno denario vendebant. (a vinū a oleū ne leſeris) p vinū q̄ est letificatiuū intelligunt xp̄iani q̄ replebantur gaudio ſp̄uali ſm q dr act. xiij. Diſcipli vo replebant gaudio a ſp̄ūſancto. Et ſilr p oleū ꝓpt pietatē a mutue caritatē obſequiū. ſm q dr act. iiij. q̄tū est em̄ poſſeſſores domoz a agroz erāt. vendebāt afferētes p̄cia coz a ponebāt ad pedes apl̄oz q̄ diuidebāt ſingulis put cuiq opus erat. Et iſti nō fuerunt leſi p exercitū titi. ſ. Nā añ eius aduentū xp̄iani hītātes in ihrlm a in iudea monitu angelico tranſierūt vltra iordanē in cīatē noīe pellā ī regno agrippe exñtē q̄ cōfederatus erat rōnis (a cū apuiſſ) Hic incipit ps q̄rta vbi deſcribit⁹ ſtatus ecīe tē pore domiciani q̄ ſecundā p̄ſecutionē mouit ō ecīaz a multa alia mala fecit in īpio rōno. dr igit (audiui voc̄ q̄rti aīal.) .v. p̄iarche. ſeu epi ſtātinopolitani iā defūcti ſicut dictū est de alijs tribz. (a ecce equus pallidus) .v. p̄l's rōnus. domicia⁹ ei magnā p̄tē ſenatoz a alioz nobiliū in exiliū miſita interfecit imponens eis crimīa vt ſic rapet eoz bō ꝓpt q̄s ceteri romei a alibi erant in magno fiore poſiti ne ſilr eis fieret Tiot aūt ſedit exteriora mēbra pallida a potiſſ facīē ꝓpt q̄s roma⁹ imperiū p tpe illo fig̃ficat p equū pallidū (a q̄ ſedebat deſup) ſ. domicianus impēator (nomē illi mors) actiue a paſſiue quia multos iniocentes interfecit vt dictum est poſtiſſime chriſtianos. contra quos mouit ſecundam perſecutionem. Et finaliter interfectus fuit a ſenatu

romano ꝓpter suā crudelitatē. ut hꝫ
tur in legenda beati iobis euangle
(Et infernꝰ seqbatur eū). qz pꝰ aur
sum vite pnūtis statū captus est ad
penā gehenne. (Et data est illi po
testas sup quatuor ptes terre). in
quibꝫ dilatū erat romanū imperiū
(interficere gladio). Nā in oībus
istis ptibus multi xp̄iani fuerunt
gladiati de mādato eius. (a fame)
qz multi in carceribꝫ fame cruciati
mortui fuerunt. (a bestiis terre) qz
plures eoꝝ deuorādi bestijs trade
bant. Sicut pz in legēdis plurium
martirū. et qz pluribꝫ alijs modis
aliq̄ martirizabant. s. suspensione
submersione. ꝯbustione. hmōi. ideo
interpolat (a morte) ut oīs modꝰ
affligēdi martires includatur. Ex
predictis vero pz qz sicut zacha. vi
per equos quadrupedes in colore va
riatos designata fuerūt. iiij. regna
ut dictū fuit ibidē. sic in isto loco p
equū albū designat regnū xp̄i. put
fuit in cetu apl̄oꝝ. a credentibꝫ pri
mis. Ꝑ alios tres eqs romanū im
perū cuius statꝰ fuit variatꝰ in tri
bꝫ temporibꝫ (Et cū aperuisset quin
tū). Hic incipit qnta ps in q̄ describi
tur ecclē psecutio a trajano impera
tore q̄ domiciano successit vsqz ad
dyocletianū. Iste em̄ trajanꝰ terci
am psecucōz exercuit ꝯ ecclesiā. mē
cius anthoniꝰ quartā. severus quī
tā. maximꝰ qui ē maximinianꝰ sex
tā. decius septimā. valerianꝰ octa
uā. aurelianꝰ nonā. Licet autē mꝭ
ti impatores int̄medij fuerūt ī ter
istos: quoꝝ tēporibꝫ multi xp̄iani
fuerūt martirizati. isti tñ specialit
dicunt xp̄ianoꝝ persecucōes exercu
isse. qz fecerūt a renouauerūt edicta
ꝯ xp̄ianos. alijs vero nō fic. a ideo qz
aliq̄ tēporibꝫ suis fuerūt martiriza
tis. hꝫ fuit ex edictis precedētiū impa
toꝝ q̄ nō erāt reuocata. Tēporibus
igit̄ istoꝝ impatoꝝ nō erāt eccē nec
altaria stabilia. hꝫ in locis occultis a
potissime in martiꝝ criptis: in quī
bꝫ sunt corpa eoꝝ ibidē sepulta po
tabant a erigebant altare ligneū p ce
lebracōe missaꝝ. a hꝫ ē qđ dz. (Et cū
ape. quī. sigil. vidi subtus al. aīas
int̄fectoꝝ). r. mīes int̄fectos: eo qz
erāt ibi corpa eoꝝ. a ē filis modus
loqñdi fīē exo. j. Oēs aīe q̄ egresse
sūt de femore iacob. r. oēs aīe eoꝝ
nō fuerūt egresse de femore iacob q̄
nō sunt ex traducē. sed a deo p crea
tionē infuse corporibꝫ egressis de ia
cob per gn̄ationē (ꝓpter verbū dei)
quantū ad doctores q̄ fuerūt marti
rizati ꝓpter predicacōz verbi diuini
(a ꝓpt̄ testiꝫ qđ hꝫebāt) quantū ad
simplices xp̄ianos q̄ martirizabāt
eo qz nolebāt negare xp̄m. hꝫ magꝭ
ꝑtestabant se credere in ipm̄ (a cla
mabāt voce ꝛ̄ē) Iste clamor nō est
aliud q̄ manifestatio neq̄cie tirāno
rū corā deo merito puniēda. a inno
centie martirū premiāda. sic dixit
dñs ipsi cayn. gen. iiij. Ecce vox sā
guinis frīs tui abel cla. ad me de ter
ra. r. ei⁹ innocētia declarat tuā nequi
ciā puniendā in morte ei⁹ vindicā
Ideo sub di². (vsq; q̄ dñe) supp. q̄ es
(sanctus a verus nō vindicas sanguinē
nr̄m de hīs q̄ habitant in terra). r. de
tirānis dñantibꝫ sup terrā (a date
sūt eis singule stole albe) qz cuilibꝫ
data est glā aīe (a dictū ē ut req̄es
cerēt) corpora eoꝝ in monumentis
(tps adhꝫ modicū). s. vsqz ad iudi
cīū. qđ dic² modicū eternitati opa
tum. ꝓpter qđ. j. ca. ioh. ij. c. dicit
Filioli nouissima hora ē. tunc ei re
surgēt in corporibꝫ glōsis. a sic ha
bebūt scām stolā que ē glā corpo
ris (donec opleant² q̄ꝫ) nā postea ꝓ
ter nomē xp̄i multi sunt int̄fecti. et
adhꝫ plēs int̄ficient̄ in psecucōe an
ti xp̄i (Et cū aperu.) Hic oñr descri
bi² status eccē sub dyocletiano q̄ de
imā psecucōz inuenit ꝯ eccām. cū col
lega suo maximiano. a ista perse
cutio fuit atrocior precedētibꝫ int̄m
q̄. s. xxx. dies. xvij. milia p misericor
diā legunt̄ martirio coronati. et hꝫ
ē qđ describit ioh. sb apercōe figil
li. Et diuidit in duas ptes. qz prīo

describi² immanitas psecutōis. secundo suauitas sine ꝯsolatiois. ibi Dñe hec vidi. Circa primū dicā (Terremotus factꝰ est magnꝰ). qz in oībus partibz imperij romani ex imperio ꝺpdetiani a maximiani moti fūt iudices a potētes ad interfectiōē ppū xp̄iani (a sol factus est niger ꝛc̄) .i. xp̄us qui ē sol iustitie de nigrus ē quantū ad famā noīs: et etiā in mēbris suis quibz imponebaf qz cēnt malefici a magi. et in hꝰ a xp̄o edocti per aplos. alios qz discipulos quos docuerat de talibz vt dicebāt infideles. a sic quantū erat in se nomē xp̄i denigrabāt (a luna tō facta ē sicꝫ sanguis) qz tunc eccā tō fiunt sanḡne martiꝝ rubricata. (Et stelle ceciderūt de celo) .i. multi eminētes in eccīa timore mortis inclinati fuerūt ad ydola trandū. Vñā marcellus papa tūc timore mortis thuificauit ydolis. a p hꝰ comicā² qz plures alij fūt fecerūt. Verumtn̄ btūs marcellus penitētia ductꝰ postea martiriū pro xp̄o sustinuit a cessauit episcopatus romanꝰ. vij. annis. a. vj. mensibz ꝓpter immanitatē persecutōis illiꝰ (Sicut ficus emittit grossos suos cū magno vento mouef) Dicunf aūt grossi ficus primi tpis a immaturi: q̄ defacili cadūt a magno vento ꝯcusse. tunc autē flauti in eccā turbo tempestuose persecutōis (a celū recessit sicut liber inuolutꝰ) Celū hic dicit eccā pñūs tpis. sicā Matḥ. xxiij. Sile ē regnū celoꝝ. thesab. in agro ꝛc̄ put exponit gregoome. xxxvij. qz xp̄iani tūc se occultabāt quantū poterāt: exceptis valde paucis: q̄ ex maximo feruore se offerebant (Et oīs mōs a insule de locis suis mote fūt). Nā super mōtes a rupes q̄si inaccessibiles a insulis mai clausis vbi fugerāt xp̄iani q̄rebanf a exterminabanf a sic dicūtur ista loca mota: ꝓpter motionez hītantiū. sicut dicit parisiꝰ facē volpati: qꝫ ꝓpls inhabitās agit vel patitur. (a reges terre a pncipes ꝛc̄).

In oībus em̄ partibz orbis iā diffusa erat fides catholica ut supradictū ē (a de oi statu) hominū maiorꝝ minorꝝ a mediocrū aliq̄ ceciderūt qui rabiē persecutōis motē ꝓ ꝺpdetianū a maximianū nō ferētes q̄rebant se abscōdere in locis caūnosis sub montibz. ideo subdi² (Abscōderūt se in spelūcis) a aliq̄ etiā coꝝ timētes ibi capi a lōgo cruciatu ad mortē ꝺduci: deliberabāt mori breuiter: suppōita tn̄ dei voluntate nevitorum coꝝ inclinarenf ad negandū xp̄m. a hꝰ deliderū exp̄mi² cū ōz (et dicunt montibz a petris. cadite super nos: a abscōdite nos a facie sedentis super thronū) irati otra nos: liz in deo nō cadat ira ꝓprie: dicā² tn̄ irasci metaphorice otra aliqs: qñ flagellat eos: qz ad mo̅m irati se ḃz. tn̄ qñ flagellat eos hꝰ facē magis ex sua benignitate ad augmentū meriti ipoꝝ ac premij (a ab ira agni) .i. xp̄i: qui videbatur irasci cōtra suaz eccleſiā modo dicto (qñ venit dies) magnus (ire ipsoꝝ) .i. tēpus persecutōis magne ab eis permisse (a quis poterit stare) quasi dicat vel de pauci. Ceciderat em̄ Marcellꝰ papa qui caput erat ecclesie: ut prędictū est. ꝓpter quod videbaf difficile qz alij inferiores possent stare. Aliter autē exponif ab aliquibz illis (a dicunt montibz a petris. cadite super nos ꝛc̄) qz ꝑ montes a petras intelliguntf sancti qui iā erāt in patria: qui dicūtur montes ꝓpter suā exaltationē ad celestia. (Et petre) ꝓpter confirmacōez in bono quoꝝ suffragia postulabāt fideles in psecutione positi. a sic ē sensus (Et dicūt montibz a petris) .i. sanctis (cadite sup nos) .i. descēdite nobis. (a abscondite nos a facie) .i. protegite nos orōmbus vīs ergo deū a agnū ut cesset a nobis rabies hꝰ psecutōis, sed alia expositio videtur magis literalis.

Capitulum Septimū

Post hec vidi) Postq̄ descripta est acerbitas psecutionis-l Hic oñr describit suauitas ysolatōis q̄ facta est in ecclesia dei tpe ystantini ex helena nati Et diuidit in duas ptes-qr p° pmit̄ ysolatio quantū ad exñtes in ecclesia militāte-secundo quantū ad exñtes ī eccīa triūphante ibi- post hec vidi turbā- prima adh̄ ī duas qr p̄mo p̄mitti² psecutōis breuitas -s- quatuor tyrānor in diuīsis ptibus imp̄ij romani dñantiū-secundo eor rep̄ssio p ystantinū-ibi-Et vidi alter-Circa primū sciendū q̄ sicut dr in eccīastica hystorē-ix-li-Postq̄ dyocletianus a maximianus deposuerūt insignia īp̄ij- ysti tuti sūt impatores duo-s- galeri⁹ a ystātinus- Galeri⁹ aūt duos cesares instituit-s-seuerū in ptaliā a maximianū in oriēte- Constātin⁹ aūt ex helena genuerat filiū noīe ystantinū q̄ mortuo prē fact⁹ est impator-a assūpsit in ysortiū imperij licinū-q̄ licet p° fuerit pacificus xp̄ianis-tñ dto postea fact⁹ est psecutor-Maxētius vo rome tiranizabat-a sic erāt q̄tuor psecutores eccīe in q̄tuor ptibz īp̄ij-s-maximianus in oriēte- Seuerus ī ptalia-maxētius rome-licin⁹ alexandrie q̄ est in egipto-Itē notādum q̄ hoies maxie potētes a in dignitate ystituti in h̄ libro freq̄nter nominant angeli-sicut dictū est sup ca°-ij-de ep̄is-vij-eccīar q̄ angeli nomināt- a si sūt bni sūt angeli dei-a si mali magē sūt angli sathane-saltē p illo tpe quo sūt mali- sicut dictū est supra-iij-c- de anglo sardis nomē habes q vivas a mortuus es-Hoc ḡ mō quatuor psecutores ecclesie dicti noiant h̄ angli cū dr (Post h̄ vidi quatuor angelos stātes) -r- dñantes (sup q̄tuor angulos terre) -r- quatuor ptes īperij vt dictū est (tenētes q̄tuor vētos terre ne flarent) -r- impedientes doctores eccīe ne verbū dei p̄dicarēt de quo flatu dr ca-iiij-Surge aq̄lo a vei auster pfla ortū meū a fluēt aromata illius-qr p flatū p̄dicatōnis fecundat ortus eccīe militātis (Sup terrā neq̄ sup mare neq̄ in vllā arborē) xp̄ianor em̄ aliq̄ habitabant in arida- aliq̄ in insulis maris-a aliq̄ in situs psecutionez fugiētes- a oñs isti designāt noībus locor istor-sicut habitantes pisius designant noīe ipius vnde cōi mō loquēdi dr pisius fecit tale festū-r-pl⁹ habitās ibi (a vidi) h̄ oñr describit dictor q̄tuor tirānor rep̄ssio-Circa quā p° po² rep̄ssiōis actus-secūdo subdit seq̄ns fructus ibi-Et audiui Circa primū p̄mittitur rep̄mentis yditio cū dr- (a vidi alter angl̄m) -r- impatorē ystantinū (ascendentē ab ortu solis) nam ex ordinatōne sol⁹ iustic⁹ alcēdit ad dignitatē impialē vt daret pacem eccīe (h̄ntē sig^m dei viui) -r- sig^m crucis xp̄i-scribit em̄ eccīast-hysto-li-ix-q̄ ystātinus venies roma ō ma xentiū ibi tirannizantē-a freq̄nter cogitaret de dispositōe belli-a p victoria exoraēt deū celi q̄ quis nō dū esset baptizatus-Aspicāes in cēlū vidit signū crucis rutilās-a cū mi raret de insolita visione vidit āgelos assistētes a dicētes sibi-In siḡ h̄ vinces-tūc de victoria futura securus-signū crucis sicut viderat depīgi fecit in militaribz vexillis-a sic p cedens ostra maxentiū obtinuit plenū triumphū (a clamauit voce magna q̄tuor angelis) -r- q̄tuor tiranis p̄dictis (quibz datū est) -r- permissū est (nocere terre a mari) -r- xp̄ianis habitātibz in terra arida a īinsulis mais-d- (Nolite nocē q̄ nā istos quatuor tirānos rep̄ssit a nocumēto xp̄ianor atiq̄s debellādo-sicut dictū est de maxentio a itē postea accidit de licinio ō xp̄ianos crudeliter insurgēte in alexādria a egipto-Alios aūt duos suo māda to deterrēdo-Et hec habē eccīastihystorie li-ix-(quousq̄ signem⁹

seruos dei nr̄i in frontibz eor̄)· Constantin⁹ em̄ a beato silvestro baptisatus ho̅ rauit a exaltauit eccl̄am a potissime sacerdotes a alios eccl̄e ministros· a multa ꝓuilegia xp̄iamisedit· a sic ex⁰ a vbo multos ad baptisinū induxit· a sic p̄ ministeriū sacerdotū seruos eos xp̄i ostendit ¶ Iacēdū aut̄ q̄ dictio q̄ad usq; nō tenet hic finitiue· sic intelligēdo q̄ signat fidelibz tpe ostātim q̄tos tirām predicti dēbent redire ad p̄secutionē eccl̄e· sic cū dr· sedeas hic q̄ad usq; venīā· p q⁸ designat q̄ me aduenīēte nō dēas ampli⁹ sedere· ꝛ tene· indefinite· sic cū dr· iste nō permittit q̄ad usq; vixit· ⁊ nunq̄ petuit q̄ p⁹ mortē pmittere nō potuit (Et audiui nūm signatoꝝ) Hic oñr describi· dicte ꝛpsionis fructꝰ qui ē multiplicatio credentiū xp̄o· a dicūt expositores q̄ hic p̄ūo pom· nūs cōuersoꝝ ad xp̄m de iudaismo· a ideo subdi· ex oī tribu filioꝝ isr̄l· a post ea cū subdi· (Post hec vidi turbā magnā) ponit multitudo ꝺuersoꝝ de gētilitate q̄ fuit multo maior q̄ incōparabilit̄ q̄ de iudaismo· sed saluo meliori iudicio primū nō vide· ratione dictū· q̄ añ tpa ostantini iudei iā erant in sua infidelitate obstinati· ꝓpter q⁸ nō videt̄ q̄ tpe cōstātini tot fuerūt baptisati sic dicitur hic· ſ· cxliiij·milia· Itē q̄ ex q̄libet tribu excepta tribu dan loco cꝰ noīatur tribz ioseph· dicun· xp̄i· milia sigīa tñ ꝑm hebreos a latinos x· tribz fuerūt captiuatea induse vltra montes caspios· Et dicat de illis nō vident̄ tunc aliq̄ fuisse baptisati sicut sc̄m de ꝺuersione gentiliū nō videtur ꝓbabile dictū q̄ textus dissonare videt̄ in pluribz· q⁸ magis debit̄ ꝓseqñdo· Dic igit̄ quantū mihi videt̄ ad p̄ns In hac prima ꝑte describit̄ multitudo ꝺuersoꝝ ad xp̄m tpe ostantini de quacūq; gente vel nacōe exqui p baptisinū venī noīnis isr̄l cōsequun· ꝑm q̄ predixit ysa· xliiij· Effundā spūm meum sup̄ semen tuū· a benedc̄ones meas superstirpē tuā a germinabūt· a sequit Iste dicet· dn̄ ego sū a alle inuocabit ī noīe iacob· a hic scribet in manu sua dño· Et in noīne isr̄l assimilabit· q⁸ intelligit de gentilibz ꝺuersis ad xp̄um· sicut ibidē plen⁹ fuit dictū· Hoc etiā dixit ap̄ls roma· ij ¶ Nō em̄ qui in manifesto iude⁹ est· neq; q̄ in manifesto in carne ē circūcisio· sed q̄ in abscōdito iude⁹ est· ſ· per fidē xp̄i a circūcisio cordis in spiritu· ſ· ꝓ reuelationē vidoꝝ· a sic pt; q̄ nomē isr̄l ꝑm vem a veritatē trāsit ad ꝓpm in xp̄o regnantiū· a p oēs noīa· xij· tribuū isr̄l ad· xij· ap̄los noui testamenti· qui correspondēt xij· p̄archis veteris testamenti· tribus vero dan hic omittit· eo q̄ de ipsa dicit antixp̄s nasciturus· Iacē dum etiā q̄ cū dicit hic (· cxliiij· milia signati) po² numerus determinatus ꝓ indeterminato· nā multo plures temporibz illis ꝓ diuersas ptes orbis fuerūt baptisati· sicut supra· iiij· ca· per· xxiiij· seniores ītelligit vniuersitas prelatoꝝ eccl̄e q̄ ē multo maior· sicut dictū fuit ibidē· Hijs vero dictis p; trā (Post hꝫ vidi) Hic oñr describit̄ ꝺsolatio quātum ad exñtes in ecclesia triūphante· ¶ Nā sicut post persecucōs acerbissimā temporibz ꝺpodetiani a maximiani facta ē cōsolatio magna in eccl̄a militāte per ꝺstantinū pacē ei attribuentē· sic in eccl̄ia triūphante de martiribz illi⁹ tempor̄ facta ē letitia magna per xp̄m aīas eoꝝ suscipientē· Igit̄ hec letitia primo describit̄· ſcō iobs de hꝫ plen⁹ instruitur· ibi· a rñdit· Circa primū dic̄· (Post hec vidi turbā magnā) martirū· (quā dinūerare nemo poterat) temporibz ei ꝺpodetiani a maximiani tot fuerūt martirisati q̄ per homines nō potuerūt ad certū nūer̄ reduci· ¶ Nā insta· xxx· dies legūtur xvij· milia martirisati· ut dictū ē· vna etiam vice maximianus interfecit legionem thebeoꝝ in qua erāt

sex milia·cccc·lxvij· milites xpi ani· Judices etiā in diuisis tēpibz de mādato istoz ipatoz tot mtfe cerunt xpianos q nō poterāt sub certo nūo redigi· ſRā dyodetian9 legit·xx·annis ipasse (ex oibz gē tibus a tribubz a pplis ꝛc) Ex hoc uidetur q nō agit h de diuisis ex gēti litate tm̄·sicut dicunt alīq· Sed de martirizatt p dyodetianū a maxi mianū inter qs fuerūt alīq de iu daismo diuisi ad xpm̄a de oī pploa gēte (stātes añ thronū) p clax di uinitatis aspectū (a in ꝯspectu agni) q sicut beati uidun² interiꝰ in aspectu diuinitat·ita exteriꝰ in aspectu hūanitat xpi· sm̄ qꝺ dicit au gus·sup ioh· (amicti stolis albis) Per gl̄am aie q p stolā albā sig nat·vt dictū est ca·p·ce· (a palme in manibz eoz) in signū pfecte victorie·q nō habet in pñtivita in q̄ hoies q̄tūcunq sancti sunt spī pugna·Et sic nō loq² hoc uide² de baptizatt exñtibz in via·Hz de mar tirizatis in pria (a clamabant voce magna) nā in celis est laus dō cō tinua (dicētes salus deo nrō)·v·sa lus quā hēmus inest nobis a deo a agno (a oēs angeli stabāt in ci rcuitu throni) tanq̄ parati ad exe quendū uoluntatē dei (Et seniorū a quatuor aialiū)·v·epōz a pria rchaz iā in celo regnantiū (a cecide runt in ꝯspectu throni ꝛc) grās a gentes deo a triūpho martiz (dicē tes amē·) post laudē martiz supra posita (Salus deo nrō ꝛc) a subdi² eoz laus cū dr (Ñdictio)·v·laus· (a claritas)·v·diuulgatio nois a ce tera q̄ sequunt·supple attribuan² (deo nrō in secula seculoz) nō est p h intelligendū q ex creaturis ali qd accrescat deo in seipō·sz tm̄ in ef fectibz suis (a rñdit) Hic oñr ioh· de dictis martiribz instruit plem9 cū dr (a rñdit vn9 de seniorib) sm̄ illos q̄ dicit q lrā immediate p ce dens loq² de diuisis ex gētilitate tē pore ostātim· Iste senior fuit btūs siluester· Sed h nō videt̄ conuenient dictū· q ioh̄es nō fuit instructꝰ a beato siluestro p multa tpa pꝰ na scituro· q floruit tpe ostātini q ce pit imperare anno dñi·ccc·ix· Et iō videt melius q iste senior fuerit be atus petrus·q dr vn9 seniorū·v·pri mus inter plat̄os eccie· sicut dictū est supra ca·v· (Hij q amicti sunt stolis albis q̄ sunt ꝛc)·q·d·tu de bes scire (a dixi illi dñe mi tu scis) qui regnas in secula cū eis· ſRā añ reuelationē ioh̄i factā p martiriuꝫ trāsierat ad gl̄am vt oñsum est s c·v·q·d·ioh̄es· Tu q̄ scis potes me docere de ipis (a dixit mihi hij sūt qui uenerūt de tribulatōe magna) exeūtes de mūdo p martiriū tēpore dyodetiani a maximiani ipatoꝝ q tūc fuit tribulatō maxia·vt di ctum est· Ex h etiā videt̄ q non lo quit de diuisis ad fidē tpe ostantini q tūc nō fuit eccl̄esie tribulatio sed maxia ꝯsolatio·ꝓter qꝺ loq² sicut dixi de martiribz tpis pcedentt·idō subdit (a lauerūt stolas a deal̄ba uerunt eas in sāguine agni) ꝓter qꝺ eoz sāguis fuit effusus a iō mei to dr sāguis agni quia est sāguis mēbroꝝ ipius·in q̄bz dicit se pse cutionē pati ac·ix·Saule saule q̄d me pseq̄ris· martires autez p̄dicti acceperūt primā stolā·v· aie gl̄am vt sup̄ dictū est p effusionē sui san guinis (iō sūt añ thronū dei) vidē tes eū facie ad faciem (a seruiūt ei die ac nocte in tēplo eius·) q ibi e laus iugis·psal·lxxxiij·Bti qui hi tant in domo tua dñe i secula secla rū laudabūt te (a q sedz i throno)·s·de9 (hītat super illos) q nō pñt ab eo euelli (nō esuriēt neq sitient amplius ꝛc)·v·nullā tribulationē a inquietudinē patiētur amplius·nā in btūdine quieta² appetit9 (qm̄ agn9 q̄ est i medio throni)·s·xps (reget eos) imediate· fideles ād in terra exñtes regunt ab eo p mini stros eccie (a deducz eos ad vite fōtes aq̄e) ꝯtinuādo in eis gl̄az aie

quousq; cū hoc accipiat gr̃am cor-
poris in futura resurrcōe a tūc erūt
in fontibz aquaꝝ vite p duplicem
gr̃am-s.corpis a aīe(Et absterget
de⁹ oēm lacrimā ⁊c)-nāvitra nō h̄e
bunt aliquā tristicie materiaz:sed
plenā a perfectā ꝺsolacōem-Cōtra
hanc expoicōz quā posui ex textu
possit argui-primo qꝝ dicit(Post
hec vidi turbā magnā ⁊c)-ex quo
videt q nō loquit de martiribz tpe
ꝺstātim precedētibz-de quo ante fe
cerat mentionē: sed magis de ouer
sis ex gentilitate tempore ipsius-si
cut dicūt expositores aliqui-secū do
qꝝ infra-xxi-iobes loqns de ciuita
te celesti dicit-a templū nō vidi in
ea-hic aūt dicit-a seruiēt die ac no
cte in tēplo eius-ex quo vide⁹ q nō
loquit de martiribz exñtibz iam in
pr̃ia:sed de fidelibz q̄ sunt adhuc in
via-Ad primū dicendū q cū dicit
Post hec vidi ⁊c-ly post nō refert ad
ordinē rei geste:ꝫ ad ordinē visio-
nis seu descriptionis-Illa em̄ q̄ sunt
prius facta frequr̃ sunt posteri⁹ oñ
sa ꝓbis a descripta-sic manifeste p;
in scriptura vete-ac no-testa-ꝓter
q nō valet argu⁹-Ad scm̄ dm̄
q post illud verbū iobis subdit im
mediate-Dñs ei de⁹ op̄s tēplū illi⁹
esta agn⁹-Ex quo p; q p verbum
iobis nō excludit a ciuitate celesti
templū oīmode:sed tm̄ templū ma
teriale a figurale quale fuit in ve-
test-respectu noui-a in nouo respe
ctu celi-Cultus ei dei in nouo testa
mento ē quedā figura a repñtatio
cultus ipsi⁹ siue laudis ab angelis
sāctis a beatis in celo-qꝝ cultus ce-
li non est ad aliud ordinatus-ideo
nullo mō est figuratiu⁹ qꝝ ibi deus
colit a laudatur:ut dare a pñtialr
visus sine figura a enigmate-a sic
negat ibi templū figurale a domi⁹
op̄s dicit templū eius-sicut plenī⁹
ostenderetur quādo erimus ibi: dño
concedente.

Capitulū Octauum

ET cū aperuisset)-Postq̄ su
peri⁹ in apicōe sex sigillo-
rum descripta ē ecc̄e pugna ꝺ
tirānos-ut p; ex predictis-hic oñr
describit ecc̄e pugna otra hereticos
sub apericōe septimi sigilli-ista tñ
diuisio nō ē precisa-nā a tpe apl̄o
rum ꝺ ecc̄am insurrexerūt hereti-
ut p; ex supradictis in apl̄oꝝ ep̄ūs
a post tps ostātim fuerūt a erūt a
liqui tirāni:sed hec distīctio accipi
tur ſm illud qꝺ principalr describi
tur in precedētibz a subseqñtibz De
retici vero futuri sūt inter x̄pianos
vsq; ad finē mundi-sicut oñdit sal
uator matħ-xiij-p parabolā zizanie
seiate in medio tritici quā voluit ir
radicari vsq; ad messem:p quā in
telligit tps iudicij-ꝓpr qꝺ ps ista
in gr̃ali durat vsq; ad finē seu tmi
nū h⁹ libri-Et diuidit in tres ptes
principales ꝓmo describit status ecc̄e iudici
um precedēs-secō iudiciū ꝺ commitās
xix-c-ibi-Et vidi thronū-tercio sb
seqns ibi-Et ego iobes-Prima ps
diuidit in in duas ptes Prīa primo
describit pugna inter ecc̄am a here
ticos dictos ꝓprie-secō inter ipsā a
hereticos deos extenso noīe ca-xij-
Prima adħ in duas-nā p̄mo agit
de inuentoribz heresū-secō de fauto
ribz eoꝝ-c-ix-Prima adħ in duas
qꝝ primo ꝺtinuat se predictis-secō
exequit de hereticis-ibi Et septē an
geli-In precedēti vero pte duo sūt
dca de statu ecc̄e-s-p secutio tirānoꝝ
a ꝺsolatio seqns p ostantinū-Pri
mo se q̄ ꝺtinuat prīo-post secō-ibi
Et angel⁹-Circa primū p̄mit q̄ꝺā
breuis p̄secutio post tps ostantinī
excitata per iulianū apostatā q̄ int̄
fecit paulū a iobema p̄les alios-a
multa mala a dāna intulit x̄pianis
a de ipso dicit hic(Factū ē silentiū
magnū in celo)-v-in ecc̄a militāte:
que frequr̃ in libro h⁹ celū noīatur
ut predictū ē- Iste em̄ iulian⁹ pre-
cepit ecc̄as claudi ꝓhibēs diuinū
officiū solemnit celebrari-a sic fa
ctū ē silentiū in celo-qm̄ iulianus

apostata pax impauit·s· ānovno a sex mēsibz ſm iero·iō subdi² (q̄si dimidia hora) nā ipō in bello psax inſecto apte fuerī ecīe· a cepit re ligio xp̄iana gaudere·vt hē² ī legē da sanctox martix iobis a pauli· Conseq̄nter po² otinuatio ad seq̄n tia cū 8r (a vidi septē anglos ꝛc̄) de istis vo septē angel' a cox tubis nīs dicē' in sequētibz figillatim· (a alīs anglis) Hic po² otinuatio ad secūdum p̄cedens· qđ fuit ecīe liberatio p ostantinū ad quē secu ta fuit ecīax edificatio· a 8inox solēnis celebratio· Ad hāc aūt ce lebritatē addidit damasus papa qui sat' circo post tēpus iuliam a postatē p̄fuit ecīe romane· a ordi nauit vt p oēs ecīas psalmos die noctcq; canerēt· avt ī fine psalmo rum dicere' gl̄ia pat'· a fi· ꝛc̄· ppt qđ de ipō 8r (a anglis alīs)·s·pp̄ da masus q̄ fuit alīs a septē p̄dictis· (venit a stetit añ altaꝛ̄) qr p̄fuit ec desie rōne (hīs thuribulū aureū) ·v· cox deo devotū· ſm illud ps̄· exl· Dirigat' oro mea sicut incensū ī cō spectu tuo (a data sūt ei incēsa mł ta) q̄ sunt orōes sanctox· ſnā p au toritatē aplicam a deo sibi datā o rationes sāctox augmētate sunt a multiplicate sūt p orbē· (vt daret sup altare aureū qđ est añ thro ml) ad summū cm̄ pontificē ptinet re ferre devotionē pplī in deū cū sit ca putv miúsalis ecclesie (a accepit ā gelus thuribulū a ipleuit illud de igne altar') nā a deo accepit donū feruide caritat' (a misit ī t̄rā) qr ex feruore caritat' a deo accepte· idu xit ad feruorē devotōis hītatores terre· vt dictū est· (a facta sunt to mitrua) sācte p̄dicatiōis· (a voces) diuine laudis (a fulguā) choruſca tionū ī miracł· ſnā illo tpe multi p̄latia alīq devoti habuerūt grām miraculox in ecīa dei (a terremo tus) nā p ista mota fuerunt cora terrena ad opationē dei· Conseq̄n ter po² otinuatio ad seq̄ntia cū 8r·

(a septē angelis ꝛc̄) de q̄bz stati di cetur postea (a p̀mus anglis) Hic onr exequit' de hereſiarchis· a licz multi fuerūt tm̄ de q̄tuor tm̄ fac' ex p̄ssam mentioue ō quos q̄tuor ge neralia ofilia a p̄ncipalia fuerī cō gregata· Et ſm 8 diui² in q̄tuor p tes q̄ patebūt p̄sequēdo· Jn hac p ma sit mētio de arrio q̄ supbia īfla tus errorē asseruit ō articulū sācte trinitat'· d· q̄ sicut p̄a filiq a spūs sanctus sūt distincti in psonis ita e tiam in essentiis· a sic solus p̄ esſ verus deq· filiq a spūssanctq creatu rea neuter posset dici deq misi tm̄ p ticipatiue· Cōtra hūc errorē ogre gatū est gn̄ale consiliū· ccc· xviij· epox ī iudea cātate bitinie a odēna tū est ibi dogma puersum arrij nō tm̄ ab errore destituerunt pl̄es eius discipł· ſ cū reuocātes inſecerūt etiā pl̄es p̄ncipes a īpatores p̄seci tionē otra catholicos mouētes ī se quentibz appebit· de 8 igit' arrio 8r (a p̀mus anglis) ·v· arrius· ſnā ho mines mali noiant' in 8 libro āge ti· sicut a hom̄· vt dictū est in p̄nci pio ca· p̄cedentis (tuba ceāit) aiz magno watu a supbia· dictā here ſim publicādo (a facta est grādo) ·v· grādis tēpestas· q̄ noīe grandi mis frequēter in vulgari locutōne designat' in ecclesia· q̄ p 8 fuit ītra se diuisa· ſñ 8r· x· libro ecclesiasti ce hystorie· ea tēpestate facies ec desie feda a admodū turpis erat· nō em̄ sicut prius ab extermis sed appīs vastaba²· fugabat alios a alios fugabat'· a vterq de ecclesia esse se dicebat (a ignis mixtus sā guine) ·v· ignis emulatōis· ex qua secuta est effusio sāguinis· a potiſ sime tpe valētiq ipatoris· q̄ lapsus in heresim arrianā· psequebat' ca tholicos· cox aliqs oburēdo a ali os gladio occidēdo· a alīs modis varīs affligendo (a tercia ps t̄re obusta est) 8r āt 8 t̄cia ps t̄re xp̄i am· Ahe due ptes iudeia pagaī q̄ legem moisi nō habuerūt· nec fidē

xpi receperunt. igit de tercia parte que xpiamitas dicit loquitur iohs hoīes que igne arriane pfidie fuit corrupta in lapsis: qui p terrā designātur: eo q terrenis actibz sūt intenti. a in prelatis a clericis qui figurant per arbores: eo q p cognitōez scripturaz sunt sup alios eleuati. Pfenū viride intelligunt nouelli: ad xpiamitatē dispositi. a hij fuerit plūs gothoz: quivolens xpianus fieri: misit ad valentē impatorē p sacerdotibz xpianis habēdis qui docerent eos de fide catholica a ecclastica sacris. a ipse misit eis pbros arrianos: sicut ipse arrianus erat: q̄ corruperūt eos hereti arriana. ideo dr (Et tercia ps terre combusta est ꝛc) a pz ex dictis īrā. (Et secundus angelus) Hic seqnter agit de scdō hereticharcha. s. macedonio: qui differebat ab arrio: dicens filiū esse emsdem nature cū patre: sed discrepabat cum eo: dicēs spūmsanctū esse creaturā a seruū filij. ideo de ipso dicit. (Et secundus angelus) .i. macedonius qui dicit angelus sathane (tuba cecinit) .i. flatu supbie motus errorē docuit (a tanq̄ mons magnus) .i. hereticis magna (ardēs igne) .s. pfidie. (missus ē in mare) .i. in ecclām hōes baptismi p mare designatā eo q mare est receptaculū oīm aquaz. et ecclā vnita ē per baptismi sacramentū. (Et facta est tercia pars maris sanguis) .i. corrupta ē tercia ps aque baptismalis accipiendo tm̄ p tempval de large. Baptismus em̄ offert in noīne trinitatis: cuius tercia psona est spūssanctus. qui sm errorē macedonij dr deturpari: p quē asserit creatura a seruili condicōis ut dictū ē (Et mortui sūt eo) .i. in errore dō (tercia ps creature) q̄ multi p baptismū regnati a noua creatura facti: corrupti fuerūt p errorē macedonij (a tercia pars nauiū interiit) q̄ maxia pars prelatoz a curatoz per quas duc debent alij ad salutis portū corrupti fuerūt per errorē dictū. cōtra hunc vero macedoniū cōgregata fuit secūda vniuersalis sinod9 in constātinopoli. d. cpōrum. in qua dēs error fuit dēmnat9 (Et tercia9 angelus) Hic ag̃r de tercio hereticharcha. s. pelagio: qui tpe archadij a honorij errauit arcta grām spūssancti asserens q̄ sine ea potest hō ex pure naturalibz mereri vitā eternā. Dicebat etiā q̄ pueri nascūtur sine culpa originali a per osequēs q̄ a culpa nō purgant aq̄ baptismali. De hoc g̃ dr (Et tercia9 an.) .i. pelagius (tuba cecinit) exponat ut prius (et cecidit de celo) .i. de ecclā militante q̄ frequēr celū noīatur in scptura noui test. ut s. dictū ē. de ꝺ em̄ celo cecidit pelagius in errorē predictū. de q̄ subdi2 (stella magna) Fuit em̄ hō lrātus a religiosus. s. monach9 (ardens tanq̄ facula) multos em̄ corrupit vōe lrāture. a vōe appentie scitatis in hītu religioso a conversacōe (a cecidit in tercias ptem fluminū ꝛc) Per fontes et flumina designatur ecclesia baptismalibz aquis cōgregata a scificata (Et nomē stelle dicitur absinthius) q̄ ostra dulcedinē g̃ti e spiritussā predicabat (Et facta est tercia pars aquaz in absinthium) q̄ magna ps ecclesie corrupta fuit p eius dogma puerili (Et multi hoīes mortui sunt) spūalit (de a quis) .i. de eius dogmatibz puersis (q̄ amare facte sunt) .i. contrarie dulcedini spiritussā: a spūaliter viuificanti (Et quart9 angelus) Hic cō sequēter agit de quarto hereticharcha. s. entice: qui in dño nrō ihū xpō asseruit esse vnā naturā: sic a vnā psonā: dicēs q̄ ex natura diuina et hūana in incarnacōne facta ē vna nā p quatidā confusionē seu cōmixtionē fit ex elemētis suo mō resultat vna mixti natura: q̄d ē impossibile cū natura diuina nō sit alteri omis dūlis: nec aliquo mō trāsmutabilis. ig̃r de ipso dr (Et q̄r.an) .s. entices (tuba cecinit) exponat ut s. (a percussa est ps tercia solis) .i. deitatis

que dr sol sap̄-v-a sol intelligētie
nō tuxit nobis-tñ ꝟ ps accipi² val
de large inquātū filiꝰ est vna de tri
bus psonis in dīnis-q̄ fm errorez
entiās dr pcussus qz fm ipm ñ esꝛ
tō neq; deꝰ-sicut mixtū nō est ali-
qd elemētoꝝ:ꝛ alia natura ex eis
resultās-(a tercia ps lune)-v-ecīe
cuiꝰ multi simplices infecta pcussi
fuerūt dicto errore (a tercia ps stel
laꝝ)-v-epōꝝ q̄ꝝ aliq̄ entiā dsensērt
a subsēpserunt-a sic obscurati te-
nebris erroris fuerūt (a diei nō lu
ceret ps tercia a nocti sibi) Per diē
intelligiē no-tes-a p noctē vetus-
to-xiij-Nox p̄cessit dies aūt appro
pinquabit ꝛc̄-Est igiē sensus q̄
iste entices cū suis seq̄abz obscura
uerunt scripturas ve-a no-tes-q̄ lo-
quunꝰ de natura dīna a hūana xp̄i
tā q̄ de distincta a incō fusis eas expo
nēdo pūse (a vidi) Deꝰ q̄ btūs iohēs
locutus est de hereſiū inuētoribus-
Hic oñr loq̄² de eaꝝ fautoribz-a p̄
mo p̄mittit breuē p̄sationē-secūdo
psequi² intentionē ca-ix-Ciē primꝰ
dicit (a vidi a audiui vocē vnīꝰ aq̄
le)-v-ipiusmet iōbis q̄ p aquilaz
designa²-loq̄² em ꝟ de semetipō tā
q̄ de alia psona-sicut cōiter loqui
tur in euāgelio suo vñ ca-vl-dicit
de seipō-hic est discipl̄s ille q̄ testi
monū phibet de hijs ꝛc̄ (volante
p mediū cēli) qz vidit ecīe decursū
vt p dictū est-que quidē ecīa in ꝟ
libro frequēter cetū noīaf (a dicē-
tis voce magna) p qd designa² ma
gnitudo tribulatōis futuē (vevve
habitātibz in terra de ceterꝝ vobz
ꝛc̄) p qd designaf q̄ sub tubidmo
triū anglorꝝ sequentiū describitur
maioꝝ tribulatio q̄ sub tubidnis
quatuoꝝ p̄cedentiū-dicit aūt (ha-
bitantibz in terra) qd est cōe bois
a malis-Nā vterq; fuit hītatores
terre fm cursū vite p̄ntis-tribula
tiones em̄ descpte ſ̄ tubidmo tri-
um angeloꝝ sequentiū pti fuerūt
catholicoꝝ a ptim hereticoꝝ vt vide
bitur psequēdo-Dōt aūt ps ista a

liter exponi-vt vox aq̄le de qua dr
ꝟ fuerit vox cuiusdā sancti p̄iarche
cōstātinopolitani p aquilā designā
vt dictū est supra ca-iiij-que assi-
stentē deo vidit iohēs a vicentē q̄ ꝟ
ponunꝰ ceteroꝝ expositio ñ mutaf

Captulum Nonum

Et quintus angl̄s-) Hic be
atus iohēs psequit intentū
de hereſiū fautoribz-qui dicā
turꝓ hereticā-a diuidi² in tres-qz
p̄o agit de hereticis dictisꝓ quātū
ad wandolos-secundo quantū ad
ptalicos-ibi-Et sextus angelus-
Tercio quantū a gothos-xj-c-ibi-
Et in illa hora-p̄ma in duas qz p̄o
iohēs exequit ꝓpositū-secūdo decla
rat quoddā dictū-ibi-Et fiet tuds
Circa p̄imū sciendū-q̄ valens i-
peratoꝛ ad terrā gothoꝝ volentiū re
cipere fidē xp̄i-misit sacerdotes ar-
rianos-vt sup̄ dictū est-p̄ās infe-
cta est gens illa hereſi arriana-Et
fiet gens wādalica: que magnā
tribulationem fecit in affrica-a po
stea in ptalia a etiā in gallia vt hē
tur-xxj-li-hystorialis-a in plūbz
cronicis-dr igiē (a q̄ntus angel⁹)
-v-valens q̄ cepit impare anno do
mini-ccc-lxvij-(a vidi stellā de ce
lo cecidisse)-v-valentē-q̄ ex psuasi
one vxoris sue de altitudine fidei ca
tholice cecidit in hereſim arrianā-
vt dictū est-qui dr anglus ꝟ a stel
la-sicut supra-j-c-hij idē hoīes stel
le dicunꝰ a angeli-Septē stelle an
geli sunt septē ecīaꝝ (a data est ei
clauis putei abyssi)-v-ptās releua
dia exaltandi hereſim arrij odēna-
tam-nā p ptātem impialem misit
sacdotes arrianos ad infidendum
pl̄os multos-iō subdiē (a apuit
puteū abyssi a ascēdit fumus ꝛc̄)-
-v-doctrina erronea veritatis obscu
ratiua-iō subdiē (a obscuatus est
sol)-v-xp̄s qui fm hereſim illā ne-
gatur esse verus deꝰ vt dictū est ca
pitulo p̄cedenti-(a aer) id ē eccle
sia q̄ illuminaf a christo sicut aer

a solevisibꝫli-tpibꝫ aũt illis eccle-
sia errore atrij fuit obscurata intrm̃
q̃ maior ps eccē fcā fuit arriana (a
de fũo putei exierũt locuste) ⁊ wā-
dalũ hereſi arriana infecti-q̃ dicun²
locuste-qr sicut locuste saltāt de lo
co ad locũ-sic wādali de hyspaia
trāſierunt in affricā-a inde postea
intrauerũt ptaliā a galliā eas va-
stando-iō subdit (a data est illꝫ po
testas) ⁊ nocēdi bꝫibꝫ cautelis de
ceptionibꝫ a armis-ꝫ em̃ pmissus
est eis a deo suo iudicio occulto (et
p̄cepti est illis) ⁊ pphetatū a deo-
(ne lederēt fenū ⁊c̄) Ad cuius ītel
lectum sciendū-q̃ affrica añ īgreſ
sū wādaloꝝ eāt hītata pū a xp̄ia
nis a ptim a paganis-sicut a mul
te terre tpibꝫ illis-paganos autē
occiderũt-nō aũt xp̄ianos-q̃ xp̄ia
ni quātū ad minores figmificant
(p fenū terre) quātū ad medio cres
(p om̃e viride) quātū ad alios sc̄z
quātū ad maiores (p arbores mis
tm̃ bōies q̃ nō hũt signū dei) ⁊ pa
ganos q̃ nō sũt signo crucis ꝺsigti
(a dictum est illꝫ ne occiderēt eos)
istud referꝫ ad xp̄ianos de q̃bꝫ p̄di
xerat-sub vno em̃ cōtextu lr̄ē sacra
scp̄tura trāſit aliq̃n de aliq̃bꝫ pso-
mis ad alias-loquēdo acsi eēnt ea
dem sicut pt̄z psal-lxxxvij-cū occide
rent eos querebāt eū-a tm̃ certuꝫ ē
q̃ alij erāt occisa alij q̃rentes eum
pm̃a ducti-a eode mō loq̃² ꝫ de hī-
tatoribꝫ affrice q̃ ptim erāt xp̄iani
a ptim pagani-a sic de vna par-
te trāſit ad aliā sub eode ꝺtextu (ꝫ
ut cruciarēt eos) lꝫ em̃ nō occiderēt
xp̄ianos vt dictū est-tm̃ afflixerũt
eos multiplicter-a spēaliꝫ epōs a
doctores expellēdo-a aliq̃s corpa-
liter affligēdo-vñ honorius wan
dalorꝝ rex multos epōs in exilium
misit-a silꝫ trāſcemūdus qui post
eū regnauit a gillorine q̃ aliquibꝫ
epis ortho doxis linguas fecit extī
bi a radicitus āputari q̃ tm̃ postea
dono dei loquebanꝫ a p̄dicabant-
ſm q̃ dicit gregl-dpal-li-iij-(mē
fibꝫ-v-) p ꝫ designaſ q̃ regm̃ wā
dalorꝝ duāuit tpibꝫ-v-regū-a tūc
fuit exterminatū p belisariū patri
cium a iustimiano īpatore ī affricā
missū (a cruciatus eorꝝ vt cruciat⁹
scorpij) ¶ Nā aliq̃ istorꝝ regū p° filꝫ
uerũt bemuolentiā xp̄iams a eos
postea grauiſ afflixerũt ītātum q̃
multi eorꝝ magꝫ vellēt mori q̃ vidē
talē ɔculeationē ecciaꝝ a mīſtrorū
eius-sic ꝺr̄-j-machꝫ-iij-melius est
nobis mori in bello q̃ videre mala
gētis nr̄ē a sanctorꝝ-iō subdit (a ī
diebꝫ illis querēt hōies mortē ⁊c̄ꝫ-
(Et fillitudines)-Hic oñr declarat
quodda dictū-wādalos ei dixerāt
locustas-iō ɔditiōes aliq̃s wāda-
lorū exp̄mit sub noīe locustarꝝ-ꝺ-
(a fillitudines locustarꝝ silles equis
patis in prelium) p ꝫ designās q̃
wādali fuerũt hōies bellicosi (a su
per capita eoruꝝ tanq̃ corone silles
auro) p aurꝝ in scp̄tura signaſ sul-
gor sapīe-wādali vero int̄ ceteros
barbaros plus br̄ēvidebā² de ful-
gore naturalis industrie q̃ si ordi-
netur ad bonū sortiꝫ nomē sapīe-
q̃ ꝺr̄ scientia sapida Si aũt ad malū
sortitur nomē cautele-sic aũt erat
in eis-a ideo nō ꝺr̄ q̃ haberēt coro
nas aureas ꝫ silles auro-nā p q̃n-
dam fillitudinem bonū ad malum
trāſferimus-v-metꝫ-sicut dicit sa
piens latro vel bonus q̃ p̄cedit in
furtis suis cautelose (a facies eorꝝ
sicut facies hōim) qr ratio q̃ distin
guitur hō a ceteris aīalibus plus
vigebat in eis q̃ in ceteris barba
ris gētibꝫ vt dictū est-(a hēbant
capillos sicut capillos mulieꝝ) qr
nutriebāt capillaturā Sicut fit ad
huc in aliq̃bꝫ gētibꝫ (a dētes eorū
sicut leoꝝm̃ erāt) in q̃ designa²ferod
tas eorꝝ (Et habebāt loricas aure
as) nā armati erāt ad gētes alias
impugnāduma vox alarꝝ earū sic̄
vox curruū ⁊c̄ꝫ) qr cū magꝫ strepitu
p̄cessit eorꝝ exercit⁹ p italiā a galliā
vt p̄dictū ē (a hēbāt caudas silles
scorpionū) pz sm̃a ex dās ꝫ vꝫ ibi

G-j-

(a habebāt sup se regē angelum abyssi) Ad cuius intellectū sciendū q̄ sm dyo-in demonibz naturalia remāserunt integra-a p̄ oēs remāserunt i eis ordines distincti prout se quūtur distinctionē nature-tene² aūt cōiter a doctoribz q̄ alīq̄ cecidерunt de singulis ordinibz-a sic noīa singulorū demonū remanēt i demoī bus-Primꝰ aūt ordo īferiorū ierarchie nominat ordo p̄ncipatuū-qr p̄sunt diuīsis regnis-a sicut angli sancti p̄mouētes diuīsa regna sibi ōmissa ad bonū: sic p̄ oppositū sūt angeli mali ea impellētes ad malum-igit de angelo malo p̄sidente regno wādaloꝝ dr hic (a hēbant sup se regē angelū abyssi) ꝯpellentē eos ad vastationē hom-iō sb dit (Cui nomē hebraice abbadon-) v disp gēs vel exterminās-a po² hic nomē i tribz linguis p̄ncipalibz q̄ plēs hoīes de linguis istis exterminauerūt-vel qr ioh̄es scribebat vniuersali ecclie-q̄ fundata est in oībz linguis p tres p̄ncipales h̄ sig̃ficatis (vnū abīt) v vna g̃ uis p̄secutio-s-wādaloꝝ (a ecce vnū ad huc due ve) v due g̃ues tribulationes alie (Et sext⁹ angl⁹) Hic ōnr agit de fautoribz hereſi quantum ad ytalicos a p̄cipes ostātinopolitanos-Ad intellectū sciendū q̄ anastaſi⁹ impator hereſi enticiana corrupt⁹-cepit īpare āno dñi-cccc xciij-a impauit annis-xxv-a tunc regnabat i ytalia theodoric⁹ rex arrian⁹-a tūc tpis electi sūt duo pape ī ostētione-s-simach⁹ a laurenti⁹ p q̄bz facta est ostētio magna ī populo xp̄iano a ī dero p̄cedēs vsq̄ hoī cidia multa finalr cū eccia laurētiū repulita simachū approbauit Dascasius aūt dyacon⁹ cardīalis tic; alias esset sācti⁹ a deuotus: tñ in h̄ errauit-qr laurentiū quātū potuit sustinuit-p̄t̄ q8 post mortē suā īuentus fuit ī pena purgatorij a germano epō capuano vt refert gregl dyal-li-iij-Ex h̄ aūt mota est tribulatō magna in eccia p quatuor hoīes p̄dictos-s-laurentiū a simachum p papatu-a anastasiūa the odoricū p zelo hereſū suaꝝ (Nāvitē tes dey catholicū ostendētes vsq̄ ad homicidia reputauerūt eū peiorē q̄ añ a filr doctrina; catholicā-p̄pter q8 īcitati fuerūt ad eiꝰ p̄secutōem a isti q̄tuor p̄dicti noīan² h̄ angeli qr nomē angeli ī h̄ libro īmdifferēter attribuit hoīs a malis-vt; ex sup̄ dictis-Hīs igit p̄missis dicit̄ur-qr p̄o po² eccie tribulatō-secundo eiꝰ cōsolatio ca-p̄-Dīa adh̄ in duas-s-ī p̄tē p̄ncipalem īcipit ibi-Et ceteri hoīm-Circa primū dr-(Et sextus angl⁹ tuba cecinit)-s-laurētius q̄ conatu improbo a vbo sup̄bo ad papatum anhelauit (a audiui vocem vnā ex cornibz altarē tc̄)-s-vocē pascasij cardīalis-de collegio eccie romane existentē-qui ī electōe vendit vocem suā laurentio a eius p̄tē sustinuit contra ecclesie ōmunitatē (dicentē sexto angelo) id est laurentio (solue quatuor angelos-qui allegati sunt i flumine magno eufrate)-v in romano impio q8 vocat flumē magnū p̄pter multitudinē p̄plorū in eo existentiū-sm q̄ dicit̄ s-p̄vij-aque multe populi multi-nomīa² etiā eufrates quia sicut eufrates ē quart⁹ fluuiꝰ paradysi geñ-ij-sic ītr quatuor regna principalia regnum romanū dicitur quartum-damiel-ij-In hoc autē impio quatuor angeli-s-laurenti⁹ simachus anastaſi⁹ a theodoric⁹ tenebā²-ligati ante electionē laurētij inquantū cessabāt ab ecclesie turbatōe qui p eiꝰ electionē ad turbationē ecclesie excitati fuerūt mō p̄dicto-ideo subditur-(et soluti sūt tc̄-qui parati erāt in horā a diem tc̄)-s-ostinue ecclesiā p turbare-Sciendū tñ q̄ pascasiꝰ stās p laurētio nō intēdebat hāc turbatōez h̄ qr secuta fuit-tic; p̄pter eius intentionē ad electōnem laurētij cui voce suā dedit-ideo dic²

hoc dixisse laurētio. ¶ Solue quatuor anglos qui ꝙ ꝑ eius ambitū ex ipēa alij tres ꝓcesserūt ad ecclie turbationē (vt occiderēt tertiā ptē hominū) ¶ Hec tertia ps dr ꝓpls catholicus. vt dictū est. iiij. c. q̄ in magna ꝑte fuit occāsus. ꝓpt̄ ꝑ malos adherentes laurētio. a filr ꝑ adherētes simacho. a ꝓpt̄ ꝑ anastasiū impatorē hereticū. qui multos epōs in exiliū misit. a multos catholicos afflixit. a ꝓpt̄ ꝑ theodoricū regē arrianū. q̄ totā ytaliā quantū ad oc thodoxos gladio ꝑterwoluit. a sānctum iohēm papā a simachū a hoc tiumviros ꝑclarissimos a cōsules martirizauit. vt hr̄2 in legēda sancti iohis papa martiris (a nūs e questris exercitus) ¶ adherētium ꝑdictis quatuor a mouentiuz eos ad turbationē xp̄ianoz (vigesies milies dena milia) ꝫ po2 nūs determinatus ꝑ nūo indeterminato. sicut supr. iiij. c. a designa2 ꝙ ibi erat magna multitudo (a itavidi eq̄s) ¶ subditos ꝑdictis q̄tuor a obediētes eis in malo a spēaliter anastasio a theodorico (a qui sedebāt sup eos) ſ. q̄tuor ꝑdicti angeli eos ducentes (hēbant loricas) sicut in bonis hoīb3 iustida dr eorum lorica. Ep̄s. vj. induti loricā iustitie. sic ꝑ oppositū iniustida dr hic lorica malor (igneas) per appetitū feruidum nocēdi (a iacinctinas) ¶ celestis coloꝛ in quo designat apparens zelus fidei. ¶ Nā hereticī asserētes se hrē fidei veritatē ex ꝫ exercitāt ꝓtraxere catholicos ꝑsecutionem. (a sulphureas) ꝓpter feditatem vidor exītem ī eis a ꝓcedentē extra in opib3 malis (a capita equorū) ¶ ꝑncipes malor eis obedientiū. (erāt tanq̄ capita leonū) in q̄ notatur crudelitas eor (a de ore eorū ꝓcedit ignis) ſ. emulatōis quantū ad simachū a laurentiū (a fū9) vanitatē quātū ad anastasiū (Et sulphur) fetoris quātū ad theodoricū arrianū (ab hīs tribz plagis occīsa est tercia ps hoīz) ¶ magna ps xp̄ianor mō ꝑdicto. (ptās em̄ equor in ore eor est) ¶ in quatuor ꝑncipatib3 ꝑdictis ſicuta os est ꝓma ps capitis (a in caudis eor) ¶ in ministris seq̄ntib3 eos ad malū (nā caude eor sūt serpētes) ꝓpter astutiā serpentinā q̄ erat in eis ad catholicos ꝑsequendū (hāntes capita) nā in exercitib3 sūt tribuni a centuriones a hmōi q̄ sūt capitanei respectu sūditor sibi (a in hīs nocent) indicabāt em̄ suos subditos ad ꝑsequendū vere xp̄ianos (a ceteri hoīm) ꝫ est ps indētatis. nā iohes in ꝫ libro describit statū ecclesie. Tpe vō theodorici regis de quo immediate añ dixerat ostigit q̄dam occāsio magna in pagānis qui nō sūt de eccia. Et sic describit ꝫ indē taliter Tūc em̄ saxones ō turingios pugnauerūt a ꝑtes eor fuerūt occāsi hinc a inde q̄ de xp̄ianis ī ꝑdicta anastasij a theodorici ꝑsecutōe a ꝫ est qđ dr (a ceteri hoīm) ſ. saxonū a turingior q̄ nō cōfitebātur xp̄m (q̄ nō sūt occāsi in hīs plagis) ¶ ꝑ fide xp̄i supple sūt occāsi morte corpalia eterna. a est ꝫ modus loquēdi q̄ apud hebreos dr decurtatus sicut. ij. regū. v. ꝓposuerāt dauid in die illa ꝓmium ei q̄ ꝓcussisset ie buseum cū. a nō dr q̄le sit illud ꝓmiū. ¶ Sz est supplendū ꝙ esset princeps militie sicut supplet. j. pal. xj. a sic subintelligendū est ꝫ. ꝙ isti nō solū erant mortui morte corpali. sz etiā gehēne. Et subdit cā. quz dr (Reges pñam egerūt de opibus manuū suar) ¶ de ꝑctis cōmissis. Et notant tria genera ꝑctor. ſ. multiplex ydolatria a homicidiū a furtū a patet litera.

Capitulum Decimum

Et vidi) Postq̄ descripta est ecclesie multiplex tribulatio Hic oñr describit eius imitialis desolatio. a ꝑ ꝓ2 act9 desolationis. sed ō fruct9 deuotōis. ca. xj.

Prima in duas · qr̄ p̄mo po² dicta ꝯsolatio p̄ impatorē iustimū· sedō eius ꝯtinuatō p̄ iustimianū nepotē suū·ibi· Et vocē quā audiui· Circa primū sciendū q̄ iustin⁹ senio⁹ p⁹ anastasiū hereticū īpauit āmis·x· a cepit īpare anno dñi·cccc·xviij qui more religiois xp̄iane ferues voluit ī ptibz ociētl ecc̄ias arriano rū eis auferre·a p̄ eōs catholicos ꝯsecrari·Sed nō pfecit īpeditus p̄ cibus iohis pape ne occasionē hui⁹ oīs xp̄iani de ptalia occiderē² gla dio p̄ theodoricū regē arrianū·q̄ tū postea intfecit sanctū iohem·vt p̄ dictum est·Jgit̄ de iustio dr̄ h̄ (Et vidi alterū angelū fortē) q̄ntl īpia lem ptātē (descendentē de celo)·s·mi htātl ecc̄ie p̄ regnatōez baptismal lē (amictū nubē) baptismal grē (a iris ī capite eius) qr̄ nūciauit pacē ecc̄ie·Est em̄ iris sig^m federis geñ·ix· (a facies eius sic sol·) q̄ntl fidei siue splendorē (a pedes ei⁹ tāq̄ columna ignis) p̄ pedes intelligū² affectōes qr̄ sic corp⁹ mouet pedibz sic am⁹ affectibz·hūit aūt iste iustin⁹ affe ctiones accēsas igne caritatis ad p motionē xp̄iamitatis (a hēbat ī ma nu sua libellū aptū) qr̄ scr̄ptū a mi sit eplas p̄ totū imp̄iū suū in sauo rē xp̄iāoq̄ (a posuit pedē suū dextq̄ sup̄ mare a similtq̄ sup̄ terrā) quia scr̄ptū hītātibz ī tra a ī insul mare vel alit p̄ mare q̄ est locus aq̄q̄ in telligit̄ ppls xp̄ian⁹ p̄ aquā bapi regnatus·p terrā vo pagani m̄ tu mis desideris fixi· devtisq̄ vo multi erāt de impio iustini·q̄ fuit magis sauo rabilt xp̄iamis·q̄ntl q̄ dr̄ posu it pedē suū dextq̄ sup̄ mare ttl·(Et clamabat voce mag̃) dās īpiali au toritatē mādata (q̄ēadmodū cum leo rugit) ad terrorē arrianoq̄·vñ dr̄ pū·xx·sic rugit⁹ leonis ita a ter roi regl·a sicut clamor iste fuit ter ribilis arrianis ita fuit ꝯsolabil ca tholicl·iō subdit (a cū damasti lo cuta sūt septē toitrua voces suas·) ·v·vmūsitas ecc̄iaq̄ septenario nūo dēsig̃ta eo q̄ vmūsitas septenario designatl·vt dr̄ gregl·omel·xxv· exclamauit ī voces laudū diuinaq̄ veritamē qr̄ iustin⁹ nō pfecit ꝫ ar rianos q̄ dr̄ itēdebat rōne p̄ dicā·idō p̄hibel iohi ea scribere vñ sb̄dit· (Signa q̄ locuta fuit ttl a anglis) Hic oñr describit ecclie cōsolatio p̄ missa p̄ anglm iustiniai Circa q̄ sciendū q̄ īpatores a reges habēt duos anglos custodes·vnū ratōe singlarl p̄sone sic a ceteri homies matb·xviij· Videte ne ꝯdēnatl vm ex hīs pusillis·dico ei vobis q̄ ā geli eoq̄ sp̄ videt faciē p̄is mei qui in cel est·a isti anglī sūt de ordine inferiori·Alterq̄ aūt rōe dignitatl seu officii·singul em̄ regnis p̄sunt angeli q̄ dicunt p̄ncipatus·et sūt de superiori ordīe īferiorl ierarchie· a isti sūt custodes sp̄ealt regū inq̄ tum ī eis virtualt ꝯsistūt regna q̄p ter q̄ nomīā² p̄ncipes ī sc̄ptura dañ·x· Nemo est adiutor meus in oībz hīs nisi michael p̄ncips vī· a ibidē cum egrederet appuit prin ceps grecoq̄ venīes· a ideo isti āge li aliq̄ accipiūtur p̄ regibz seu reg nis q̄bz p̄sunt·a sic est ī positio vt magl videbit p̄sequēdo·dicit igit̄ (a anglis quē vidi stantē sup̄ ma rea sup̄ terrā)·a·anglis iustini rōe imperij (leuauit manū suā ad celū a iurauit) ad maiorē rei future as sertionē (q̄ tēpus ampli⁹ nō erit) Nō est per hs intelligēda cessa° tē poris simplr·qr̄ post tubicinū sep timi angeli in hs lib ro describi² ma gnus deursus temporis vsq̄ ad fi nem mūdi·sed cessatio tēporis q̄n tū ad virtutē here arriāe vt videbi tur ca·seq̄nti·q̄ fuit impletū iusti iuniozis tpe·q̄ fuit tercius īpator ab isto iustino seniore·Ex quo p̄z q̄ illud q̄ dr̄ hic de anglo stante supra mare a s terrā q̄ leuauit ma num suā a iurauit ttl·nō p̄t intel ligi de iustino seniore·qr̄ nō habu it noticiā de fiendis post mortē suā sed anglis suus cogn̄uit p̄ diuinam

uelationē·q; uolūtas iustini semoris de destructōe arriane hereſis q̄ tñ fuit impedita nōne p̄dicta· tpe iustini inmoris foret cōplenda· a sicut p̄cognouit sic iurauit·(cū ceperit tuba canere)nā in p̄ncipio īperij iustini iumonis fuit ꝫ opletū vt videbit (Consūmabit omē mi steriū)·v·secretū a deo puisti·(sicut euāgelizauit p seruos ꝓphetas·)q̄ p̄dixerunt dñm ihm xp̄m cū suis fidelibus regnaturū· a sic tpe septī angeli p̄ualuerūt xp̄iani cōtra hēticos īfideles· a tūc audiuit ioēs voces in celo dicētes·Factū est regnū huius mūdi dñi nr̄i ihu xp̄i eius vt hē ca·seq̄nti(a voce quam audiui) hic oñr p² osolatōis ecc̄ie ostinuatio p impatorē iustinianū qui in principio sui regni fuit vere catholicus Et cepit impare Anno dñi·cccc·xxviij·Fuit aūt hō lrātꝰ a leges romanas abbreuiauit a ī vno voluīe opilauit qꝫ dictū ē codex iustiniani·Jn quo multas leges xp̄ianis fauorabiles posuit de quo loq̄ꝫ ꝫ ioēs·d·(a vo·quā audi·de ce·)ista fuit vox angli p quē xp̄s loq̄batꝫ ioēi·vt hē in p̄ncipio huiꝰ libri(vade accipe librū aptū)·v·codicē iustiniani q̄ dr ꝫ acapiendus a ioēe qz fauorabilis erat ecc̄ie vt dictū est(de manu angeli stātis supra mare a sup̄ terrā·) Hic fuit angl̄s iustiniam nōne impij vt videbitur(a dixit mihi accipe a deuora illū)tanq̄ mē in ore delectabilē·(a faciet amaritare ventrē tuū·)qz iustinianꝰ in fine vite sue fuit hereſi deprauatꝰ· a sic eius mēoria ī litōtēta facta fuit fidelitꝫ amara q̄ in p̄ncipio vite sue erat dulc̄·Ex hoc ptz q̄ angl̄s iste q̄ tradidit librū ioh̄āni nō fuit iustiniāꝰ q̄ lapsū suū in hereſim ñ p̄uidit·ſꝫ angelus eiꝰ qui etiā addidit loquēs iohanni·(oportet te iterū ꝓphetizare popul̄is ⁊c̄) qz postea de multis gētibus a populis iohānes ꝓphetice scripsit in hoc libro·

Capitulum Vndecimum

Datus est mihi calamꝰ) Post actū ecc̄iastice ꝺsolatōmis p² ꝫ fructꝰ deuotionis Et sc̄dō reuertit̄ ioēs ad describendū p̄dus ciuitatis ecc̄iastice tbulationis·ibi·Et ātatē sanctā· Circa primū sciendū q̄ felix ꝑp̄ qui tpibz illis p̄fuit ecc̄ie rōne īstituit festitatē dedicatōis ecc̄ie p ānos singulos c̄elebrari·Jn dedicatōe eī⁹ eps circuit ecclesiā dedicādā· a sic se hz p modū mēsurantis muros eius extrinsecus· a in pauimēto ecc̄ie ab āgulo in angulū trāsuersaliter scribit alphabetuz greca· a sic quodāmō mēsura² spaciū interi⁹· Et ſm ꝫ ꝺt ioēs in p̄sona ecc̄ie loq̄ns ꝓphetice(a datus est mihi calāmꝰ filius virge)nā dedicās templū in manu sua portat aspsoriū (Surge a metiē tē plū) verbū est felic̄ pape ad quē libet ep̄m p dedicatōe ecc̄ie·(Atriū aūt exteri⁹ eij ce foras ⁊c̄ꝫ·) ipē em̄ instituit qꝫ ñ c̄elebraret missa nisi in loco ꝺsecrato (qm̄ datū est gētibus)q̄ offerūt sacrificia sua ñ solū in locis ꝺsecratis·ſꝫ etiā in ꝓphanis (a ciuitatē) Hic oñr reuertit̄ beatus ioēs ad describendā tribulaōnē quandā ecc̄ie exitatā p anthemiū patriarchā ꝺstātinopolitanū· qui ꝓpter hereſim enticianā q̄ erat corruptus p agapitū papā fuit depositus· a loco eius mēnas seruus dei monachus institutus·ſꝫ theodora imperatrix infecta eadē hereſi·petijt a filuerio ꝑp̄ anthemiū restitui sicut pz in legēda sācti filuerij a qz vēnuit ꝫ facere theodora īdignata a iustiniāꝰ eiꝰ maritꝰ hēs entician̄a p anthemiū depuatus·mouert psecutionem ⁊tra ministros ecc̄lesie·ita qꝫ filuerius fuit depositus a in exilium relegatus per belizariū patriciū· Et mennas seruus dei m carcere afflictus· Et hoc est qꝫ dicit iohannes(a ciuitatem sanctā) id est ecc̄lesiam que dicitur ciuitas

sancta-nā est vmitas diuiuz spūscō
ogregata (Calcabūt) anthemiq; iu
stinianq; theodora a belisariq-ecclie
ministros grauit oppzimēdo (mē
sibus-xliij-) tantū em tpe vel arat
ꝺr illa psecutio duraſſe-s-p tres an
nos a dimidiū (a dabo duobz testi
bus meis ostantiā a sapiam) sup-
plea isti fuerūt siluerius a mēnas
dei seruq ꝙ ostāter steterūt ō fauto
res hereſis entidianeveritatē pdicā
do-iō subdiſ (a pphetabūt diebus
mille-cc-lx-) que facūt idē tēpus
qꝺ pīus-s-tres annos a dimidiū-
vel arater (amicti sacis)-v- vilibz
vestimētis-¶nā siluerioq; pp spolia-
tus fuit veste papali-a indutus ve
ste monachali-(hij fuit due oliue)
ppter plenitudinē pietatē-(a duo
candelabra) ppter ardorē caritatis
(In ospū dñi terre stāt) p ostan
tiā veritatē (a si qs eos voluerit no
cere) sicut factū fuit p pdictos pse
cutores eccie (ignis exiet de ore eo-
rū)-v- verba ex feruoē fidei p cedētia
(a deuorabit inimicos eoz) eos fe
riēdo de sīa excōicatōis-iō subdiſ
(a si qs voluerit eos ledere) gladio
matdiali-s-(sic oz eū occidi) gladio
spūali (hij hūt ptātem claudēdi ce
lū) p claues eccie (ne pluat diebz p
phetie eoz) nā bñficia eccie nō pri-
uāūt excōicatē iuste (a ptātē habēt
sup aqs)-v-hēticoz doctrinas-de q̄
bz ꝺr pū-ix-aq̄ furīe vulcoēs fūt-
oūtendi eas i sanguinē) oñdēdo eo
rū falsitatē (a pante terrā)-v-hereti
cos i terreis fixos-vñ ꝺt aug-Si e
rā diligt terra es (oī plaga)-s-spūa
li sīam excōicatōis aggrauando-
(a cū finiuerūt testiōm suū) veritatē
o stāter defendēdo-(bestia q̄ ascēdet
de abysso)-v- belisariq patricius eo
mō loq̄ndi q̄ crudelitō ꝺr leo vel ca
mis rabidq (faciet adūsus illos bel
lū) mō pdicto (a occidet illos) mor
te ciuili-p relegationē exilij (et coz
pora eoz iacebūt)-v-reputabū2 vi-
lia-sicut cadauer iacēs in terra (in
plateis ciuitatis magne)-v-infideliū
ogregatōe q̄ tūc erat valde magna
(que vocat spūaliter sodoma) ppter vi
ciorū vilitatē (et egiptus) ppter erro
rum tenebrositatē (vbi a dñs eoz)
-s-xps (crucifixus est) ex hoc em q
pdicabat ꝺtra vida scribaq; pha
riseoq; ceperūt mui diā a odiū con
tra eū-ex quo oñr obscurata est il-
la cognitio-quā habebāt de xpō p
scripturas pphaq; sicut plenq; decla-
raui sup illud math-xxj-Agricole
autez dixerunt-hic est heres tēp-a
sic obscurati pcesserūt ad eius occi
sionē (a videbūt de tribubz a pplis
tēp) nā mors eoruz ciuilis a electio
multe pplis a diuisaq; linguaq; fuit
nota (p tres dies a dimidiū) h ac-
apitur dies p anno sm ezech-iiij-
Diem p anno dedi tibi-tantū ei du
rauit delectō eoz vt pdictum est (et
corpora eoz nō finēt poni in monu
mentis)-v-principes entidaī non p
mittent eis exhiberi aliqꝺ benefiū
hūanitatē (et habitātes terrā)-s-
entidianā qui tūc dñabatur i terra
(gaudebūt sup illis) de eoz delectō
ne (et munera mittēt inuicē) in sig
num letidie (qm hij duo pphete cru
ciauerūt eos) excōicationibz a ag-
grauatōibus (et post tres dies a di
midiū)-v-post tres annos a dimi-
diū-(spūs vite a deo intrauit i eos
tēp) qr restituti fuerūt ad statū pri
stinū-et sic viuificati fuerūt a mor
te ciuili-Siluerioq; em anno domini
cccc-xxxvj-sedit iterum in sede pa
pali (et timor magnus cecidit super
eos)-s-entidianos (et audierunt vo
cem de celo magnā)-v-de militāte
eccia eos restituēte ad gradū pristi
ni honoris-Verūtn btūs siluerius
in exiliū remissus ibidē mortuus fuit
a sic p palmā mātirij ad celū ascē
dit-Et idē tenēdū de suo dei mēna
Et sic aīt pōt expoī qr ꝺr (a audierūt
vo-mag-)-s-dei vocāt eos ad glo-
riā (a viderūt illas inimici eorū) p
miācta suā glificatōez testificātia
scribi2 ei i legēda btī siluerij qr ipō
mortuo i loco exilij occurrit multo

male habentiū a salui fiebāt. Passus aūt iste suppositus cōiter exponit de enoch a helia q̄ diuinit futuri testes xp̄i ad p̄dicandū ꝫ p̄fidiaꝫ antixp̄i tribꝫ annis a dimidio (a micti sacc⁹) .i. in hītu abiecto (qui diuinit due oliue) p exuberantiam pietat⁹ (a duo cādelabra) p ardorē caritat⁹ (a stātes in ꝯspcū dei) p cōstantiā ꝫ antixp̄i malicia. Et etiaꝫ hic q̄ (ignis exiet de ore eoꝝ) .i. vbū ferude p̄dicatōis q̄ malicia antixp̄i a suoꝝ detegēt. a verbū deuote oīs q̄ meritorie antixp̄s a magnapes exercit⁹ fulminabit. sicut dictū fuit plenius. thesi. ij. c. faciēt a tūc miracula vera ꝫ signa ātixp̄i mēdacia. q̄bꝫ antixp̄s cū suis affligetur iō subdi² (hij hūt ptātē etc⁹) finalit⁹ tñ antixp̄s q̄ dr hic (bestia) ꝑt⁹ suā crudelitatē (ascēdēs de abysso) ꝑt⁹ demoīs sibi prauati ptātē (occidet eos a iacebūt corpa ipōꝝ insepulta) ad terrorē xp̄ianoꝝ (in medio ūtat⁹ magne) .i. ꝯgatioīs antixp̄ō adhērēt⁹ q̄ erit valde magꝝ (a dr sodoma a egiptus) .i. vilia a terrenosa (a videbūt de ꝑplis a tribubus) qr de cūctis gētibꝫ multi adherebūt antixp̄ō (ꝑ tres dies) .s. naturales a ptē q̄rti diei (a inhītantes terrā gaudebūt) .i. adhērētes antixp̄ō (a post tres dies a dimidiū spiritus vite etc⁹) qr resuscitabūt² a ad celestia trāsferent⁹ in testiōm vitatis sue p̄dicatōis. Et hꝫ expoſiō magis ꝯcordat lrē q̄ p̄cedens. vtraq; tñ pōt dici lrālis. Ad cuius euidentiā sciendū q̄ illud qd̄ est alterius figura neccārio est in se res aliq̄ qr qd̄ mihi lē nō pōt aliq̄d figurare vel sigificare. ꝑt⁹ qd̄ figura triplex pōt accipi. Vno mō vt res i se tm. Alio mō vt figura alteri⁹ tm. Tercō mō vt res in se a figura alteri⁹. Et hic triplex modus inuenit⁹ frequēter in sac̄ scptura. vbi grā. qd̄ de salomone dr. iij. regū. xj. de prauatū est cor eius p mulieres etc⁹. dr de eo ꝑm se tm a nullo⁹ vt fuit figura xp̄i. a sic sensus lrālis est tm de salomōe. Et illud qd̄ de eo dr psal. lxxj. ātequā solē pmanet nomē eius. ñ pōt intelligi de salomone ꝑm se. ꝯ tm vt fuit figura xp̄i. ꝑpter qd̄ sēsus lrālis tm est de xp̄o sicut ibidē fuit plenius declarat̄. Illud aūt qd̄ dñs dixit de eo. ij. regū. vij. Ego ero illi i p̄rem a ipē erit mihi in filiū. Intelligit⁹ de salomone ꝑm se. a ꝑm qd̄ fuit figura xp̄i. qr fuit filius dei p adoptionis gr̄am saltē i prin⁹ regni sui. vtz. ij. regū. vij. Et fuit figura xp̄i q̄ est dei filius p naturā. q̄ filia⁹ p̄fectior est q̄ alia. a sic est ibi duplex sēsus lrālis. vnus de salomone q̄ne filiatōis adoptiue. alius de xp̄o q̄ne filiatōis naturalis. p illā figuā te. Et ꝯ secūdo mō inducit apls dictam autoritatē hēb. v. ad p̄bādū similitatē xp̄i. q̄ ꝑba⁹ nō fit p scpturam efficaciter. nisi accipi² in sensu lrāli. sicut dr augꝰ. ctr̄ donatistas. Sic aūt est inꝑpositō duplex lrālis. a vnus est ipletus in siluerio ꝑ p̄ mēna dei suo. q̄ fuerit figure enoch a helpe a alius implebit⁹ in enoch a helya cui magr̄ ꝯcordat lra. vt visū est. a p̄fectius in eis implebitur ꝑpter qd̄ de ipsis est sensus p̄ dicaliter intētus (a in illa hora) de scripta p̄secutiōe ecclesie a vādal⁹ a p̄cipibꝫ ostātinopolitanis a ytalicis. Hic ꝯr̄ po² ciuslē p̄secutio a gothis q̄ fuerūt arriani vt dictū ē supra ca. viij. a diuidit⁹ in tres p̄tes. nā in p̄mo pomit⁹ gothoꝝ p̄secutio. scdō eoꝝ destructio. ibi. Et septim⁹ angl⁹. Tercō deuotōis augmētatio. ibi. Et aptū est tēplū Cir̄ pri⁹ est sciendū q̄ eo tpe q̄ iustinianus a theodora a anthimius p̄seq̄bant⁹ mīstros ecc̄ie vigilius ꝑ fuit elc̄o in collo eius missō fuit tractus per ciuitatē ostantinopolitanam. a clerus qui cum eo adduct⁹ fuerat dānatus ad metalla scindenda per diuersa loca. ꝑpter quod dei iudicio totilla rex gothorum collecto magꝝ exēcitu ruinā fit impiā a multas

puindas puagatus ptaliā vasta uit ·a sanctū hercultanū epm pusi uum cū pplo ciuitat̄ interfecit a mlt̄os alios xp̄ianos p diuīsas puin cias ·a ꝫ est qđ dr· (a in illa hora) ·v tpe iustiniani hereſi arriana de pranati dto post mortez filierij a mēne serui dei de quibz immediate añ fecerat mentionē (fact9 est t̄re motus magn9) ·v motio magna habitantiū in t̄ra p totilā regē vt dictū est (a dcā ps ātat̄ ccidit) ·v magna ps pl̄i xp̄iani itavt ad dcām ptēvel ārat̄ posſ estiari (et ocasi sūt in terremotu noīa hoīm) ·v hoīm noiatoꝝ (septē milia) ·v in magno nūo· qz po2 ꝫ nūs determi natus p indeterminato sicut s̄ ·iij·c· (et reliq̄ in timorē missi sūt) ·s· populus rōn9 q̄ multū timuit qñ to tila ciuitatez cepit ·verūtñ qz pplm nō occidit nec ciuitatē incēdit· ideo subdit· (et dederūt gloriā deo cēli) de sua euasiōe (ve secundū abijt) ·v tribulatō p̄dicta (a ecce terci ue ve mict dto) ·s· gothoꝝ destructō ꝓpter qđ istud ve nō fuit sup catholicos· Ideo dictū fuit s̄ ·viij·c· ve ve ha bitātibz ī terra qđ est cōe catholicē a arrianis (a septū9 angl̄s·) ꝫ oēr describit gothoꝝ destructio· Justi nus em iunior successit in imperio ipi iustiniano· a cepit ipare anno dñi·cccc·lxvj· Hic aūt ostituit ar cē patriciū rōnoꝝ viꝝ ī armis strē nuū· mittēs eū ad reprimendū gē tē gothoꝝ· q̄ collecto exercitu mag̃ gothos expugnauit a regē eoꝝ occidit a sic ptalia ab eis liberata· xp̄o ab sqz tūre seruiūt· a ꝫ est qđ dr· (Et septū9 angl̄s) ·v ipator iustin9 (tu ba ccinit) qz autoritate ipiali nar cē in ptaliā misit (a facte sūt voces mag̃ ī ce·) ·v ī eccia militāte· qz go this occasis eccia prupit īvoces di uine laudis (dicētes factū est regn̄ h9 mūdi dñi nr̄i xp̄i eius) tūc em ptalia in q̄ est roma q̄ caput est re gni xp̄i ī terra libere xp̄o seruiūt a gothis a ceteris arrianis liberata (a

xp̄iij·cc̄l·) id ē vnitas epōꝝ a ec clesiaꝝ suaꝝ vt dictū est sup̄ ·iij·c· (grās egerūt deo) de liberatōe eccie ad qs rumor h9 facti deuenit (a ira te sūt gētes) ·v gothi de regē coꝝ in terfectōe· a sua debellatōe· (aduenit ira tua) ·v punitio tua sup gothos qñ em deꝰ punit ad modū irati se hz· vt freq̄nter dictū est sup̄ (a tps mortuoꝝ) ·v tps punitōis gothoꝝ p catholicē interfectis ab eis (a dare mercedē seruis suis pphet̄ cēli·) q̄ int̄ illos interfectos a gothis fue rūt aliq̄ p̄dicatores magni q̄ dicū tur pphē· annūciantes p̄cas a pre mia futura· a aliq̄ valde sācti· a ali q̄ ī seculo magni· a alij mediocres a pui (a exterminādi eos) id ē go thos a alios arrianos (q̄ corrupert terrā) nrām corpalē armis a spūa liter false doctrine vbis (a aptū ē) Hic terdo p2 deuotōis augmētū· Nā illis tpibz otigit magn̄ mortali tas ī ostātinopoli ad quā reprimē dā institutū fuit festū purificatōis btē marie vgīnis secūda die febru arii solēniter celebrari In q̄ beata virgo obtulit filiū suū in tēplo· q̄ ꝫ archa testamenti· Nā in eo est pleitudo scietie a veritat̄ p tabulas designata· a ptāt̄ p vnā· a pieta tis p māna· q̄ tria fuerūt in archa a tunc cessauit mortalitas· a ꝫ est qđ dicit (Et apertū est templū dei in celo·) ·v in ecclesia militante in qua templū materiale fuit apertū ad dictū festū solēniter celebran dum (a visa est archa testamēti) id est xp̄s de cuius oblatione in tē plo a manifestatōne p sanctum sy meonem a annā pphetissaz fit mēo ria in purificatōnis festo· qđ festū a ostātinopoli ad alias ecclesias p ortē est deriuatū· Ideo subdit (Et facta sunt fulgura) id est accēsa lu minaria ad modū fulgurū lucētia q̄ a fidelibz portant̄ in festitate dic ta (a voces) diuine laudis (a tonitrua) sancte p̄dicationis (a t̄remotus) qz multi terre ī ad deuotionez

fuerunt moti (a grādo magna) qz potestas demoms dictā pestilen= tiam pcurātis fuit vēssa.

Capitulum Duodecimum

ET signū magnū) Descpta impugnatōe ecīe ab hereticis dictis ppe. Hic oñr describit eiusdē impugnatio ab hētic large dictis p quē modū pagani saracēni. s. scismatici discipli anthi xpi a ifideles alij hētici dicti pñt. a fm ꝫ ptes pncipales h9 libri in se quētibz appebūt. Jgit primo agitur de impugnatōe a paganis. Et pmo sub cōsdree psaz rege. secūdo sub eius succesſoe. xij. t. pīa adꝫ in duas. qz pº describi² ecīe dispositio. secūdo cōsdree psecutio. ibi. Et visū est aliud signū. Circa primū sciendū q foca ipantr q cepit impare. āno dñi. cccc. v. pse. sb cōsdree rege. gnissima bella gerentes multas rōnoz puincias a ipaz ihe vsolimā inuaserūt. a destruentes ecīas sāctaq loca pphanātes. inter ornamēta saē q abstulerūt vexillū dñice crucꝭ expoztauerūt. vt hē² in legēda exaltatōis sācte crucꝭ Jgit ecīa sic afflicta cruciabaē donec pepet filiū xpianuz q liberaret eā ab afflictōe cōsdree a suoz. a ꝫ est qđ 8z (a signū magnū apparuit in celo) militātē ecīe. (Mulier) .v. ecīa gn aliter. a ihesu solimitana spēaliter q oīūcta est xpō sicut mulier viro (amicta sole) .v. xpō q est sol iustice. gaē. iij. quicūq baptizati estis xpm induistis. Jpse em est spōsus a pamentū ecīe. (a lūa sub pedibz eius) .v. oīa mutabilia a defectiua p lunā signficata quoz dispositio ptinere debz advltia ecclesie mēbra. j. chorin. vj. secularia igit iudicia si habuerit. otēptibiles q sūt in ecclesia illos cōstituite ad iudicandū (a in capite eius corona stellarū. xij.) .v. pdicatio. xij. apl̄oz que splenduit in primitiua ecīa q 8z caput eius. eo mō loquēdi q principium alicuius rei cōmuniter 8z caput eius. (a in vtero hns a clamat pturiēs) nā in āgustia posita clamabat ad dēū vt daret sibi filiū q liberaret eā ab oppressione infidelitū (a visū est) hic oñr describit cōsdree psecutio. a secundo ecīe liberatio. ibi. Et pepit Circa primū 8z. (Et visū est aliud signū in celo tē) .v. cōsdree rex psarum qui 8z in celo militātis ecīe fore visus tanq̄ gnis psecutor ipius de q subdit (a ecce draco) ꝫpter astutiā eius a dolositatē (magn9) ꝫpt ptātis magnitudinē (Rufus) .v. rubeus ꝫpter multi sāguinis effusionē. q autē rufus accipiat alii qñ p rubeo pz. j. vegt. xvj. vbi dic² de dauid q erat rufus a pulcher aspectu .v. rubicūdus fm expositores dict ctiā cōsdree rufus ꝫpter incē diū ecclesiaz a locoz scōz (hns capita. vij.) .v. sex reges sibi sbditos a ipē erat septū9 vñ postea subdit. (a in capitibz suis septē diademata) q sūt signa regia (a cornua. x) .v. decē acies in suo exercitu. Vñ. j. macb. iij. acies ordīata ad bellandū vocat cornu. vbi dic² bachides aūt erat in dextro cornu tē. Aliter expo² ab aliqbz vt p septē capita ī telligat vnitas principum sibi subditoz p decē cornua vnitas suoz rebellatoz. Nā p septenariū vnitas aliqñ intelligi². eo q totum tps septē diebz replicādo oppendit. a sit p denariū eo q seqntes núi sūt replicationes denarij a eius ptiū vt dic². ij. phisi. (a cauda eius) .v. exercitus sequēs eū (trahebat terdā ptē stellaz) .v. fideliuz qui dicūtur stelle in scptura deus. j. c. estis hodie fit stelle plumi celi exercit9 em cōsdree de egipto a libia a tra scā a alijs locis. multos valde xpianos interfecit a alios captiuos duxit. intātū vt estimarēt q̄si ad tdā ptē xpianoz ī tris nr exñtium. sīlū mō loquit dañ. viij. de antiochio epiphāe q dicebat de

stellis a caudā suā eas. & de filiis pf rahel colentibz deū qs interfecit in iudea a ihrlm (et draco stetit añ mulierē etc) qz cōsdree oibz modis insidiabaf ad interficiendū quēcunqz principē xpianū insurgentē ad ecclesiā defendēdū (Et pepit filiū) ꝟ añr describit ecclie liberatio. et diuidit in duas ptes. qr ꝑ° factꝫ positū. secūdo declaraf quodda dictū ibi. Et date sūt. prima adhꝫ in duaſ qr ꝑ° po² impatorē eradij creatio. secundo cōsdree rebellatio. ibi. et factum est prelīū. tercō subditoꝫ oppssio. ibi. Ve terrea mari. Circa ꝑmū dr (et pepit filiū). s. eradiū catholicū qui post focā impauit annis. xxx. et cepit impare anno dñi cccc. xij. (masculū) hoc addif ad denotandū qz erat vir strēnuus et armis exercitatus vt dr in legenda exaltatōis sācte crucis (qui rectur⁹ erat oēs gētes in virga ferrea) qr rexit impiū romanū cui rebellantes domauit p gladiū (et raptus est filius ei⁹ ad dēū. a ad thronū ei⁹). s. in ꝓtectōe dei posit⁹. qui ꝓtexit eradiū ꝯtra machinatōes. a dolos cōsdree q̄bz querebat occidere eum (a mulier fugit in solitudinē) nā ecclia q̄ erat in asia. tūc cōsdree transito mari qd dr brachiū sancti georij. fugit in greciā q̄ dr hic solitudo non qr esset inhabitata. sed dr solitudo fugitūs eo mō loquēdi quo fugitiui ad aliā terrā dicū² ibi esse quasi exilio seu deserto (vbi pascāt illam) xpiani habitātes ibi (diebus mille ducentis seragita) qui faciunt tres ānos. a dimidiū. et .s. eodē ca. dr de hac mulier vbi alitur p tps et tpa. a dimidiū tpis. s. p tres annos. a dimidiū. tps em̄ sumptū singulariter in scriptura significat vnū annum. pliter vo absq; nūo significat duos ānos sicut dictū fuit plenius dañ. xij. Ista tēpora silr ducta septē ānos faciūt. a tātū durauit bellū inter psas. a eradiū (Et factū est) Dic añr describitur cōsdree de bellatō. a secūdo ex hꝫ grāz actō ibi Et audiui vocē. Circa primū dicit (et factū est prelīū) inter psas. a eradium magnū. s. intensiue qr multi bellatores erāt extracti ꝓte. a extensiue qr durauit tpe longo vt dictum est (Michaela angeli eius) qd exponūt aliqui de michaele archangelo. q̄ est ꝓnceps ecclie sicut tpore. tes. fuit princeps synagoge dañ. x. c. ꝓpter qd cū angelis suis astabat ad ꝓtectionē diuectōnē eradij a exercitu eius q̄ pugnabant p ecclia. sed qr p draconē angelos ei⁹ intelligit cōsdree a suus exercitus ꝟm oēs expositores. quēcūq; est vt sit p michaelē a angelos eius intelligat eradius a bellatores ei⁹ michael em̄ interpretat qs vt deus eradius em̄ in hoc bello p ecclia erat vicari⁹. Ex supdictis etiā pt; qr in hoc libro tota mali hoīes frequēter noīantur angeli (a nō ꝓualuerunt). s. cōsdree a viri eius. sed pluries rebellati fuerūt (neq; locus inuentus est eoꝝ amplius in celo). s. in ecclesia. nam eradius psequēs cōsdree fugauit eū de ethiopia libia a terra sancta in quibz añ vigebat ecclesia. a ꝓpulit eū turpiter redire in terrā suā. iō subdit (a ꝓiectus est draco ille magnus serpēs ātiquus) tñ qr ipēmet cōsdree erat antiquus etate. ꝓpter qd postea sat⁹ cito tradidit regnū filio suo. vt postea dicet (Qui vocat diabolus a sathanas) ꝑ nimia eius nequicia. fit de hoc nequā dr cōiter qr est vn⁹ diabolus vel sathanas (q̄ seducit totū orbē) Nā ab illo quos subiugabat sibi faciebat se sicut deū adorari. ꝓpter qd dr in legēda exaltatōis sancte crucis fecerat turrē argenteā in qua interlucentibz gēmis thron⁹ extruxerat aureū ibi solis quadrigā a lunea stellaq; imaginē collocauerat atq; p occultas fistulas aque meat⁹ adduxerat. vt quasi deus pluuiā desup infundere videre². p hoc aūt qr dr vniuersū orbē nō est in

telligendū q̄ ipē sibi totū orbē sub iecerit -S; est locutō ypalolica ad designandū- q̄ magnā ptē orbis sibi sbiecit- et dicto mō seduxit-sic cōiter 8r -tota ātas currit ad tale spectaculū l; maior ps remaneat- (piect9 est ī terra ēt-) q̄ cū exercitu suo opulsus fuit ī terrā suā refugere (Et audiui) Hic oñr po2 grātumactō a filiis eccie p cosdree deiection cū 8r (et audiui vo- magnā) ad grāmactōem (de celo) -v- ecclesia militāte- (nūc facta ē sal9 a virtus aē) q̄ fideles potuerūt xpō libere f uire liberati a cosdree oppssione (q̄ piectus est acusatoz fratū nrōm) -v- xpianoz q̄s faciebat accusabiles corā deo ad matū eos impellēdo cogens eos ad latrie cultū sibi impēdendū- vt dictū est (a ipsi vicerunt eū ꝓpter sanguinē agni) Istud nō refert ad cosdē xpianos ī núoz sed ad illos q̄ nō acquieuerūt ei- magis eligētes mori- et sic erāt victores p palmā martirij- iō sbdit (et nō dilexerūt aīas suas) -v- vitā suā coz palē- silē hē2 psal- lxxvij- cū occideret eos q̄rebāt eū- nō ei de eisdē núo pōt itelligi q̄ essent occisi q̄ verēt eū penitētes- cum pna nō sit post mortē- S; de aliis eiusdē ppū- (ꝓtea letamī celi) de martiū gūsi catōea de cosdree electōe- (de tre) ß oñr describi2 sbditoū cosdree oppressio- q̄ opulsus redire ad terrā suā fuit valde irat9- et cepit guare sbditos suos p exactōes a extoztiones multiplices ad multiplicandō sibi bellatores vt reg̃m suū posset defendere ab eradio īpatoē- a ß ē q̄ 8r (de tre a mari) q̄ ñ solū dñabat ī aridis ß etiā ī plūb; īsulis mar a q̄ de merādmonijs p mare portatis augmētauit exactōes a pedagia- (q̄ descēdit dyabol9 -v- cosdree fugatus q̄ noi2 dyabol9 ī pte p cedēti- sic visū est (S dēs q̄ modicū tps h2) erat ei iā senex- a sic ñ hēbat tēpus vite ī q̄ se posset de eradio vindicare- ꝓpter q8 tradidit regnū filio suo (Et postq̄ vidit draco) l; ei añ psecut9 fuisset ecclesiā maxie ex terrā suā- tñ tūc cepit grauamē ei9 augmentare ī terra sua ī qua habitabant multi xpiani ei9 tribuarij q̄s cepit nō solū ī verb; sed etiā ī personis grauio9 psequi- Sicut sēnacherib fugiēs de iudea ꝓpt psecutione; exercit9 sui tpe regis ezechie cepit gūuius affligere iudeos ihītantes in sua tra q̄ añ- vt hē2 thob- j- (a date fuit) ß declarat q8 dā supi9 dictū -s- quare mulier amicta sole fugit in solitudinē- Nā ß fuit p auxiliu; eradij- iō 8r (a date fuit mlieri due ale aq̄le magne) Aq̄la vo sig̃m est imperij rōm- iō p ipam itelligitur eradius- Alevo ei9 fuit acies sui exercitus- vna ala īvna significatione est acies militar- Et dicun2 ß due ꝓpter methaphorā seruandā- na; auis nō volat vnica ala- ß duab; 8r aūt exercitus eradij mutasse eccia; sub rege p fidis omorantē- q̄ eradius misit milites ex parte grecie ad rapiendū xpianos fugientes de perfide- vel q̄ reg̃m pfidis sic fortiter inuadebat ī extremitatib; suis- q̄ cosdree bellatores erāt ibi totaliter occupati- q̄ xpiani de pfidie facili9 potuerūt in greciā transire- vel vtroq; mō (vbi alitur p tēpus q̄l) -v- tres annos a dimidiū vt dictum est supra- (a misit serpēs ex ore suo post mulierē aquā) -v- gentē multā- sm q̄ 8r -s- xvij- aq̄ multe ppū multi ad interficiendū xpianos fugiētes (et audiuit tra mulierē-) -s- hītatores grecie- vel milites eradij mō p dicto (et absorbuit flumē-) q̄ tūc gēs a cosdree missa fuit debellata (et iratus est draco ī mulierē) -v- otra catholicā plebem (et abijt facere pliū cū reliq̄s de semie ei9) -v- cū illis xpianis q̄ nō potuerūt fugē cū aliis- vel cū eradio a ei9 exercitu- ne ītrarēt reg̃m pfidis iō subditur (astetit sup harenā maris) per mare q8 ē ogroga° aq̄e intelligit cosdree reg̃m- q8 eāt valde

ppl'osum·aque ei multa a ppl'o multi·p arenā q̄ est in littore maris intelligit extrēitas regn̄ pfidis·i qua stetit exercitus cosdree·ne eradi⁹ cū suo exercitu posset trāsire·

Capitulum Tredecimū

Et vidi de mari) descripta pse autō e ecclie sub cosdree·Hic idē describit sub eius filio sibi succedēte Et diui²in·iij·ptes·q̄a p° describit successio regn̄·secūdo processus pl'ij·ibi·Et vidi·tercio t̄minus belli psarū a eradi⁹·ibi·Si q̄s h̄z aurē Circa·j·dr ioh̄·(Et vidi de mari)·v·de regno pfidis vōne p̄dicta(bestiā)·v·filiū cosdree bestialr viuentē(ascendentē) ad regm̄ pfidis ptātē(habentē capita septē a cornua decē) exponat sicut ea·p̄ce·de prē suo (a sup cornua eius decē dyademata) qr capitaneis suarū acies impēdit honorē·q·regiū·vt fortius decertarent otra eradiū(a sup capita eius noīa blasphemie) qr dicti capitanei prūpebant i blasphemiā x̄pi·sicut a p̄cops cor̄vt h̄²pte sequēti (a bestia quā vidi fuit & est & non) ppter varietatē vicōr̄ in q̄bz obstinatus erat t̄m illō ibe·x̄pi·si pōt ethiops mutaē pellē suā a p̄ous varietates colorū suā vos poterit bñfacere cū dixeritis malū·(a pedes eius sicut pedes ursi) habētis plātas magnas ad calcandū·Sic a iste anelabat ad calcandū ecclam (a os eius sic̄ os leonis) ppter crudelitatē(a dedit illi draco virtutē suā·) qr cosdree p̄ eius tradidit illi regnū suū·sedēs i turri sua argētea·vt dr in legēda exaltationis sācte crucis (a ptātē magnā)·v·exercitū fortem ad pugnandū ō eradiū(a vidi) hic oñr describi²pcessus pl'ij·Circa q̄d sciēdum q̄ expositores aliq̄ dicūt h̄ q̄ exercitus eradi⁹a exercitus filij cosdree·occurrerūt sibi iuxta danubium·a ex sensu vtriusq; pte eradius a cosdree filio pugnauer̄t ad singulare certamē·tali pacto q̄ victus subiiceret victori cū toto populo suo·Eradius aūt victor exti tit·Et sic filius cosdree cū toto suo pplo ei se sbmisit·Et t̄m h̄ dr ioh̄·(a vidi vnū de capitibz eius)·v·p̄m⁹ a p̄cipale caput·vnū em̄ i septura sac̄ aliqñ po²p p° genī·j·Et fcā est vespera mane dies vnus·v·p̄m⁹ Et istud caput vnū fuit filius cosdree·q̄ fuit vnū de septē capitibus bestie sicut p̄dictū est·c·p̄ce·de prē eius cosdree(·q·occisū i mortē)·v· dextrū a subiectū eradio·a qr p h̄ nō fuit mortu⁹ simplr·ō nō dr occisū absolutē·h̄·q·occisū(a plaga mortis eius curata est) qr postea rebellauit eradio·a sic curata fuit ab eius subiectōe·Sz illud q̄d seq̄² Et adorabūt bestiā·d·q̄s filius bestie a poterit pugnare cū ea·q·d·nullus nō accordat cū dcā expositōe·q̄ em̄ victus ab eradio rebellaret·ñ est argumētū q̄ essz iuincibilis·h̄ magis ad oppositū sic ipē iā fuerāt victus ab eradio·a p̄ eius p̄lies rebellatus·Jtē qr q̄ isti expositores dicūt q̄ h̄ rebellio fuit post recessū eradij de pfidie intfecto cosdree·a reporta to vexillo crucis dñice·h̄ aūt dr· Et admirata est vniūsa t̄ra p⁹ bestiā ppter eius curationē·Et adorauerūt draconē p quē intelligit cosdree·nō em̄ adorauerūt eū p⁹ mortē suā h̄ añ·vt dictū est s̄·Propter q̄d alr expo² h̄ trā de vulnatōe letali filij cosdree in vno afflictu ō eradiū a q̄ vulnē ō spem hūanā fuit satis cito cuātus·ppter q̄d gētes sibi sbdite crediderūt in eo e aliquid numinis·cuius vtute fuerit sic sanatus fiant prēm suū adorauerāt vt dēm est t̄m h̄ dr (a vidi vn̄ de capitibz)·v·filiū cosdree vōe iā dicta·(quasi occisū in mortē)·v·letalr vulnerati (a cuāta est plaga mortis eius) i opinabilr (a admirata est vniūsa terra p⁹ bestiā) ppter talē curatōem (a adorauerūt draconē)·v·cosdree qr dedit potestatem bestie tradendo

regnū filio suo (a adorauerunt bestiā) ⁊ filiū cōsdrec credētes ī eo aliquid numinis esse· (dicentes q̄s similis bestie aē·) q· d· null⁹· q̄ si in ꝓlio vulnerē curabit sicut ꝓdictū est ei os loquēs mag̃) p iactātiā a blāsphemias ō xp̄m a ecclesiam (a data est illi ptās facere menses xlij·) q̄ fecūt tres ānos a dimidiū dictū em̄ est sup̄ q̄ bellū eradi ꝺtē ꝑsas durauit septē annis a sic medietas illi⁹ tpis assciabit cōsdrec· et alia medietas filio ei⁹ (a datum est illi bellū facere cū sāctis aē·) q̄ sanctū anastasiū cū· lxx· mōachis a multos alios interfecit (a data est ptās in oēm tribū aē·) q̄ multe gētes a diuisaꝝ linguaꝝ erāt sb ptāte sua· Et est h̄ ypabolica locutō accipiendo omnē ꝓpl̄m a gētē ꝑ multo ꝓplo a gētē· sicut frequēter fit ī scp̄tura· a in cōi mō loq̄ndi sicut ꝺr tō ciuitas est ī tali festo· ad denotandū q̄ sūt ibi multi de cātate Et sibi q̄s subdi² (a adorabūt eā oēs aē· q̄ rū nō sunt scp̄ta noīa in libro vite agni) ⁊ ī libro p̄destinatōis diuine qui ꝺr liber vite agni· nōne deitatis a etiā nōne hūanitatis· inquantuz oēs p̄destinati saluātur in fide mediatoris· (q̄ occasus est ab origine mūdi) q̄s dupl̄r pōt intelligi Vno mō dispositiue· q̄ sic ds ab eterno disposuit mundū facere· q̄ quidez dispositio pōt dici quedā mūdi ordo· inquantuz ad exēplar mūdi p̄cepte eternal̄r a deo p̄duct⁹ ē mundus tpal̄r ī effectu· vñ beti⁹ libro de ꝺsol· tu cūcta supno duce ab exēplo· mundū mēte gerēs sibi imagine formās· Alio mō figuratiue a sic ab initio mūdi xp̄s ī abel fuit occisus· ſ Nā occisio abel innocentis fuit figura occisioīs h⁹ agni· vnde dicit aug⁹· q̄ fuit ī abel occisus a in ꝓphet exhonorat⁹ (q̄ hz) h vlti⁹ describi² finis belli p̄sagꝝ eradi cū dicitur (qui hz aurē) ⁊ intellectū (audiat) supple finē belli eradi a p̄sagꝝ q̄ p̄se multos xp̄ianos duxerant captiuos ab eradio a eius exercitu fuerūt captiuati (a q̄ gladio occiditur aē·) q̄ cōsdrec q̄ multos occiderat ab eradio est occisus (hic est pacētia a fides sanctoꝝ) q̄ zacharias p̄iarcha iherosolimitan⁹ qui cū aliis ꝓbz sanct⁹ duct⁹ fuerat ī p̄fidē captiu⁹· habuit meritū patientie a p eradiū cū eis fuit ī ihrlm reduct⁹ (a vidi aliā bestiā) Descpta ecclesie p̄secutōe ab cōsdrec a ei⁹ filio· Hic oñr idē describit sub machometo a ei⁹ ꝓplo· Et diui² in· iij· ptes ſ Nā sic p̄secutō primo incepi² secūdo alia intercapit· xiij· ca· ibi Et vidi a ecce nubē· tercio prima re sumi²· xvj· c· ibi· Et sext⁹· Prima adh̄ in tres· q̄ prio po² ꝺditō secte saracenoꝝ· secūdo p̄secutio xp̄iano rū in p̄ncipio· xiij· c· Tercio pumo p̄secutoꝝ· ibi· Et ali⁹ angl⁹· Prima adh̄ in duas· q̄ primo po² dicte secte cōditio· secundo cuiusdā sime secrete relatio· ibi· Hic sapia est· Circa primū sciendū· q̄ lz de inchoatione secte machōetivarie dica² a diuisis· tñ ꝺcrementi⁹ tenet q̄ incepit circa finē tpis eradi· de quo dictū est ī pte p̄cedenti· Hic aūt machōetus de pauptate ad diuitias eleuatus· cogitauit fieri rex p̄fmahelitarū de quo ꝓplo erat q̄ ꝓpe dicuntur agerem ſ Nā ismahel fuit filius agar ancille sare genē· xvj· dicun² tñ vsurpatiue saraceni a sara libera· Ad obtinendū vero ꝓpositū vsus fuit cōsilio a auxilio cuiusdaz monachi heretici noīe sergij ꝺdēdo legē falsā a cānalem· et quibusdaz autoritatibz ve· a no· tes· coloratā· vt sic nō solum a gētilibz ad carnalia p̄mis· sed etiā a simplicibz xp̄ianis et iudeis· de q̄bz aliqui habitabāt cum p̄fmahelitis facilius recipetur· sumpsit etiā legē illā a deo reuelatā tāq̄ ꝓpbe dei sūmo· Jgit de ipō ꝺr (et vidi aliā bestiā) ⁊ machometū vitā voluptuosā ducentē· que bestialis dicit· j· etb· ſ Nā fuit luxuriosus et libidinis ardore succēsus sup oēs

tōies oriētalis regiomis. Jactans se solū sup. xl. tōies ex ōimo mūdi virtutē generatiuā a coēūdi ptātē hr̄ē vt scribit oriētalis ecclie li. j. c. v. q̄ alr̄ noīat liber epi aconensis qr fuit actor h9 libri (ascēdentē de terra) qr p mercatōes a rapinas ascendit de pauptate ad diuitias vt ōr ibitē. (a hr̄bat cornua duo silla agni) .v. xp̄i cuius duo cornua discunt h̄ ppheticā in q̄ fuit viator. p ut declaratū fuit luc. vij. sup illud ppha mag. sur. in nob ℣ℓ. a latio legis noue. Machōetus vō finxit se esse ppheta a legē ōi ne latorē. vt dictum est ppt q̄ ōr hr̄ē duo cornua silla cornibz agni. qr nō fuerūt talia ām veritatē. h̄ ām humanā ficti onē (a loquebat sicut draco) .s. astute mēdaciter a dolose (a ptāte? poris bestie oīm? faciebat) q̄ exponūt aliqui de ptāte filij cosdree. q̄ sup noīatus est bestia. Nā machometus a eius seq̄ces ptātem regni p̄sarū trāstulerūt ad saracēos Et sic ōr h̄ fecisse oīm? ptātem poris bestie. Ex huic expositōi vide? 3 dicere q̄ ōr seq?a fecit terrā a hītantes in ea adorare bestiā primā Nā auferēdo ptātē a p̄sis nō fecit adorare regē eor. h̄ magis ostratiū. ppt q̄ mihi videt saluo iudicio meliou q̄ h̄ prior bestia fit ipē machōetus q̄ ōr bestia vōne vite bestiat vt dictū est. Et p̄ma qr p̄mus rex fuit saracenor. bestialiter viuentiū. Modus aūt primi regis in aliq̄ regno est regimen suū firmare dilatare quantū pōt. q̄ fecit ipē machometus. ideo ōr (a ptātē prioris bestie oēm faciebat) qr q̄cquid solet facē p̄mus rex ad firmandū a dilatandū suā ptātē diligēti9 agebat (In ospectu eius) .v. put sibi ad finē intentū expediēs videbat (a fecit terrā a hītātes in ea adorare primā bestiam) .v. scip̄m q̄ ōr bestia p̄ma pōne dcā. ñ tñ fecit se adorare tāq̄ deū sicut fecerat cosdree. h̄ sicut ppheta dei simū (c9 curata est plaga mortis) Machōmet9 em̄ in quodā bello fuit ḡuiter vulnerātus. h̄ postea curatus vt ōr. j. li. hystorie oriētal? eccie ca. v. (a fecit signa magna) falsa tñ. (vt etiā ignē faceret de celo descēdere in terrā) Hic accipit ig̃s methaphorice sicut alia q̄ dicunt h̄. Machōetus ei postq̄ iā magn9 erat effect9 cepit cadere epilentica passione. ppt q̄ ne ex h̄ vilificaretur dixit se h̄ pati ex appētia gabelis archangeli. vtpote tō purus ñ potēs sustinere refulgentiā ipius sicut dañ. x. c. dixit anglo sibi appēti. Dñe mi i visiōe tua dissolute sūt opages mee a mihi in me remānsit virtū. anglus igmis vocat? p̄s. dic qui facit anglos tuos sp̄us a ministros ignē vrentē. Et qr istud erat falsū. iō subdit (in ospectu turbe) .v. i opinione falsa sibi credentiū. dixerūt a sui discipuli q̄ tunā a seva ca tā fecit descēdere q̄ vōe tuis ouemit cū igne. aliter ām opinionem hominum fecit ignē descēdere (a seduxit habitātes in tra) p sua discipulos suos (ppt signa) q̄ falso dicta sunt de eo (in conspectu bestie) .v. suū? ius faciebat em̄ qr erāt signa mēdacia vel alr̄ (in ospectu bestie) .v. ppter bestialis a de facili seducibilis qualis erat ppls ysmahelitar habitās in deserto (dicēs habitātibz in tra) sibi subiecta (vt faciāt imaginē bestie que h̄z plagā ℣ℓ) h̄ addit ad signādū q̄ bestia hic accipit p ipso machometo a nō p populo p ipsū decepto. Et aūt eius imago lex ab eo data in qua repūtatur eius ditio a vita quā cepit firmiter custodirea h̄ est q̄ ōr (vt faciāt imaginē ℣ℓ.) .v. ope adipleant eius legē (a datū est illi) .v. p̄missū a dō (vt daret spūm imagini) .v. vigorē sue legi Lex em̄ dicit viua q̄ diu viget a mortua cū abrogat (a vt loq̄tur imago bestie) .v. sm̄am suaz oīdat sicut ōr lex talis loquit in tali casu. Nam oīa vere accipiunt h̄ methaphorice (a faciet vt q̄cunq̄ ñ ad

orauerit ꝯ) nã precepit sub pena
morte legẽ suã haberi ĩ magna re-
uerentia-(a facet oĩs pusillos a
magnos ꝯ)-r-oẽs tuis cuiscun
q; ditionis (hrẽ karactere) -r-cir-
cumcisionẽ vt dicũt aliqui-¶ nã sa-
racẽi fuit circũcisi sicut a iudi-Sed
ĩrã sequẽs dissonare videt cũ dr in
dextra manu aut ĩ frontibz suis q;
circũcisio nõ fit ĩ ptibz istis -Et idõ
p karacterẽ videt hic ĩtelligi deter
minatꝰ modꝰ viuẽdi ꝟm legẽ ma
chometi-q; saracẽi ab alĩs gẽtibz
distmguũ²-ideo dr (in dextra manu)
quantũ ad opationẽ (aut ĩ frõtibz
suis) p apertã ꝛfessionẽ (a ne quis
possit emere aut vẽdere) -r-cũ sarace
nis in suis legalibz cõicare (nisi q;
hz karacterẽ bestie) -r-modũ viuen
di dictũ (aut nomẽ) -sicut saracẽi
ficti-¶ nã sicut int xpianos fuit ali-
qui fict -ꝓpter qꝰ ꝓmittunt cõica
re xpianis vert-sic est int saracẽos
(aut núm noĩs eius-) sicut fuit hui
saracenoꝝ alteriꝰ tñ legi-q; cõicãt
cũ eis ĩ hũanis eo q; fuit de núo fa-
milie domꝰ saracẽi (ꝟ sapia est) Hic
po²-relatõ cuiusdã secrete sme-s-nu
merũ annoꝝ respicietis machome
tũ-ideo dr (ꝟ est sapia) -r-res occul
ta ad itelligendũ quã cap ꝓpe est
sapientũ (q; hz intellectũ) viuacẽ a
penetratiuũ occultoꝝ (computet núm
bestie-) -r-machõeti q; bestia dr-vtz
ex ꝓdictis (nús em̃ tuis est-a nús
eius est-cccccc-lxvj-) -s-anni Et ad
qd referat determinate iste nús ptz
q; nõ refer² ad núm annoꝝ vite ip
sius-q; nõ tantũ vixit-sed-lxiij-an
nis-vt hẽ² in hystoriali speculo ꝓp
ter qꝰ aliqui dixerũt q; refert ad
durationẽ legis ipiꝰ-q; tãtũ debz du
rare-ꝟ ꝟ nõ videt verũ-¶ nã lex illa
fuit data circa finẽ tpis eradi-vt
ꝓdictum est-qui cepit impe ãno
dñi-ccccc-xliij-a impauit-xxx-an
nis-A fine aũt hꝰ tpis vsq; ad ꝓ-
sentem annũ qui est annꝰ dñi mil
lesimus-ccc-xxix-fluxit maiꝰ tem-
pus-vtz ꝛsiderãti-a tñ adhũ durat
lex machometi-ꝓpter qꝰ aliqui di
cunt q; post mortẽ machometi lex
eius fuit correcta p sapiẽtes sarace
nos-a ab illa correctõe dr incipere
nús annoꝝ duratõis illiꝰ legis-sed
hoc nõ videt ꝓbabile dictũ-tũ q; ñ
diceret lex machometi-ꝟ sapientũ
tũ q; illi sapiẽtes dicunt fuisse di-
scipuli machometi-Et sic illa correc
tio nõ fuit post eius dationẽ a ma
chometo p tempꝰ notabile magm
a sic ab illa correctõe iam fluxerũt
sexcẽti-lxvj-anni vel de valde ꝓpinq
fuit ꝛplendi-Et tñ lex machometi
nõ videt hic ꝓpinqua cessatõi-nã a
paucis annis multũ inualuit-tar
tari em̃ qui fuit in maxio núo legẽ
illã p ceperũt p maiori pte illiꝰ po-
puli-sicut audiui assertiue a quo-
dã ẽpõ ordis nostri-qui p plres an
nos int tartaros hĩtauit -ꝓpter qꝰ
saluo meliori iudiº videt q; iste nu
merus annoꝝ fit decipiendꝰ ab in
carnatõe dñi a terminãdus ĩ mor
te machometi-de quo ꝓphetice lo-q;
tur hic iohes - q; sic põt declarari-
¶ nã ab anno incarnatõis dñi vsq;
ad finẽ impij eradi fluxerũt anni
sexcẽti-xliij-vtz ex p̃dictis -Et ma
chometus vixit-lxiij-annis-vt dic-
tum est-a isti núi simul iũcti fac
unt septingentos sex ãnos-a quibz
oportet subtrahere ãnos quibz ma
chometus vixit ante eradio-Alit illi
anni bis ꝛputarent-vtz intuenti-
¶ Istiꝰ anni estiman² ꝓbabile fuis
se quadragita-q; machõetus prio
fuit pauper-a postea inualuit per
mercatões-a postea p rapinas a
fraudes-antequ attẽptaret se rege
facere a legẽ dare quam dedit circa
mortem eradi-a sic de vita macho
meti videntur ꝓbabiliter fluxisse-
xl-anni ante tẽpus mortis eradi-
quibus demptis a septingentis sex
remanẽt p̃ dse sexcẽti sexagita sex
anni ab incarnatõne domi vsq; ad
mortẽ machometi-Et ꝟm hoc põt
ĩrã exꝓi (numerus ei hoĩs) -s-xpi
qui fuit homo perfectus scientiꝫ-

a virtutibz ab instāti incarnatōis (a nūs eius est) .s. machometi sexcenti.lxvj.qr tātus nūs annoz fuit ab anno q̄ dñs factus est hō vsq̄ ad terminū vite machometi vt p̄dictum est. Sciendū aūt q̄ liber apocal'. fuit scptus in greco. in q̄ hē tur h̄ nomē anthemos vbi dr h̄ sexcenti lxvj. cuius figficatū ꝓprīū est ōrius q̄ ꝓpe emit machometo q̄ fuit ōrius xp̄ō negās eius dīmitatē vt p̄dictū est. Et pseqns xp̄ianos vt dicet in pte sequēti figficatū āt dicte dictōis accōmodatū est huic nūo sexcēti.lxvj. Ad cī intellectū sciendū. q̄ sicut in latino aliq̄ lr̄ē accōmodate sūt ad signandū nūeros sic̄ lr̄ā c po² p̄cētū a lp̄q̄nq̄gīta asic de aliq̄bz aliis. ita sic̄ i gr̄co lr̄ē aliq̄ ponunt̄ p nūis. a ille q̄bz scribitur h̄ nomē anthemos i greco significant h̄ mō latino sexcētos.lxvj. ꝓter q̄ in aliq̄bz biblīs po² fic. nūs em̄ hōis a nūs eius est dictus que dictō figt apud latīos nūm p̄dictū p lr̄ās quibz scribit̄ qr lr̄ā. d po² p quingēt̄. j. p v°. c. p cētū. l. p q̄nq̄gīta. v. p q̄nq. x. p decē. a h̄ fit tūcta facūt sexcētos lxvj. q̄ nūs ꝓpetit machometo mō dicto Et qr ista ponunt̄ valde obscure vt patet idō p̄mittit. Hic est sapientia tē.

Ca. Decimūquartū

Et vidi. Hic oñr describit̄ premiū p̄secutionē machometi sustinentiū. Et diui² i duas ptes. s. ptē principalē a incidentalem q̄ incipit ibi. Et vidi alterū anglm. Circa primū sciendū q̄ sicut dicit in cronica hugōis floriacēnsis circa finē imperij eraclij. Agarena q̄ saracēni dicunt̄ machomēto duce cepēr egiptū a ethiopiam grauiter inuadere sic̄ h̄omarus machometi discipl's damascū a regionē phenicis a ihr̄lm totā q̄ sirie occupauit. a antiochiā cōprehendit. a in hīs terris erāt multi religiosi xp̄iani i cenobīs magnis ducentoz trecētoz a amplio monachorum in castitate viuentiū. quorum maior ps vel multi erāt virgines. Et in illa p̄secutōne p gladiū saracenoz transierūt ad regnū cēlorū. Et h̄ est q̄d dicit hic iohēs. (Et vidi a ecce agnus) .v. xp̄s q̄ dr agnus dei ioh̄. j. (stabat sup montem syon) .v. in cēcia triūphante. q̄ dr mons syon h̄eb. xij. c. qui describitur h̄ stans. eo q̄ aduuit dictos martires in tolerātia martirij. Sicut act. vij. dr de stephano in agone posito q̄ vidit ih̄m stantē quia stare ꝓprīū est aduuātis in p̄lio. Sedere vero ꝓprīū iudicātis. ꝓpt̄ q̄d marci vl. describit̄ vt sedēs a dext̄is dei (a cū illo centū. xliij. milia) i tāto em̄ numero vel circiter estimāt p̄dicti ocāsi pbabiliter (hāntes nomē ei9 a pa. eius) a p pseqns spūs sancti q̄ est nexus ambor (scriptū in frontibz suis) p aptam a liberā ꝓfessionē (a audiui vocē de celo tāq̄ vocem aquarū multarū.) id est multitudinis sanctoz scōm q̄ dicitur infra. xvij. aque multe populi multi. multitudo em̄ centum quadraginta quatuor miliū magnifice laudat deū de suauictoria a gloria adepta (a tanq̄ vocem tonitrui magni) In quo designat̄ magnitudo laudis huius. non solum ex laudantiū multitudie. sed etiā ex modo laudis a qualitate (a vocem quā audiui sicut citharedoz citharizā.) nā hec laus est corā deo a angelis gratiosa (a cantabāt. q. cāticū nouum) qr dicti laudātes sūt de nūo sanctoz noui test. (añ sedē). s. dei (a añ quatuor aīalia a seniores) id est in p̄sentia sanctoz p̄archarum a epōz in celis existentiū. sicut dictū est supra quarto ca. (a nemo poterat dicere canticū) ex voto em̄ cōtinentie habuerūt aliq̄d sp̄ciale in merito a sic̄ hnt in premio. sicut a de quolibet sancto cōfessore camit ecclesia. non est inuētus similis illi vōe sp̄ciatis meiti (qui empti sūt

de terra) sanguine xpi. (hij sūt quū
cū mulieribz nō sūt coinquinati).
vel simplr integritatē carnis tenē
do. vel saltē postvotū castitatē suā
do (virgines em sūt) ⁊ gimitas em in
scptura aliqñ accipit strictep ītez
gritate carnis. aliqñ magis large
p otinentia maxie voto cōsecrata.
(hij sequūtur agnū quocūq; ierit)
qz sequunt xpm. nō solū p viā mā
datoz; sed etiā ofiliorū (hij empti
sūt ex hoībz p̄mitie.) ⁊ gratioh sūt
primi fructꝰ sūt magis delcābiles
(a in ore ipōz nō est inuentū men
dacū) nā veritatē fidei ofessi sūt oī
no a ostāter. (sine macula sunt āte
thronū dei) nā si aliquā maculam
otraxerāt purgata fuit virtute sui
martirij (Et vidi alterū āgelū) hec
est ps inātētalis in q̄ describit q̄
dam infideliū cōfio mirabilis que
otigit circa illa tpa. Sactus em hu
nefacius missus fuit a pōtifice vōa
no ad p̄dicandū fidē catholicā gē
tibus turingie austrie frisie. ī qua
legatōe multos valde cōfutit ad xp̄z
a ꝫ est qꝫ dz (a vidi alterū anglū)
⁊ sanctū homfacū. Nā angelus ī
terp̄tatur nūcius. Jpē vo fuit nun
cius vbi diximvt dictū est (volan
tē p mediū cœlū) nā velocit̄ a pmpt
te executus fuit officiū sibi iniūctū
(hñtem) in corde a ore (euangeliū
eternū) ⁊ euangeliū xp̄i qꝫ dz et̄
nū. Nā ei aliud nō succedet (ut eua
gelizaret sedētibz sup terrā aē) id ē
pplis p̄dictis ī quibz diuersificanf
lingue saltē in aliquo. Et qz nō so
lū paratus erat p̄dicare dictis po
pulis. ꝫ oībz gētibz generalr cum
audire volētibz. ideo subdit (a sup
oēm gentē aē. d. magā voce) in qua
notat efficacia p̄dicationis sue (ti
mete dñm) tūore filiali (a date illi
honorē) sicut filiꝰ patri (qz venit hora
iudicij eius) generalit in fine mun
di. a singularit in morte cuiuslibz
nā in quali statu qs moriat in tali
in iudicio p̄tabit (a adorate eum
aē) q̄ est creator oīm nō p̄volava
na (a alijs) ꝫ cōr describit pumitio
p̄sequētiū xp̄ianos. Et diui² in. d.
ptes. qz p° describit eoz pumitio.
secūdo huiꝰ occasiōe vno rū p̄mia
tio. ibi. Et audiuit vocē. Circa p̄m
sciendū q̄ ostās nepos eradij cepit
impare āno dñi. cccccc. xliij. Et p̄
suasus a paulo ostantinopolitano
epō incidit ī hresim monachoritaz
duplicē naturā in xpō negantiū. a
multos ecclesie ministros ñ assen
tientes hresi dicte grauit afflixit.
a in exiliū relegauit. ꝑr qꝫ sāctꝰ
martinus p̄p̄ vocato ofilio dictaz
hresim cū suis fautoribz dānauit.
ꝑter qꝫ in ostātinopolim fuit du
ctus vt assentiret dicte hresi. qꝫ rē
nuēs in exiliū fuit missus a ibidem
mortuus. Et de ꝫ exponūt alij q̄ lo
cum istū cum dicat (Alius anglꝫ)
⁊ p̄p̄ martirꝰ (secutus est). d. dictaz
hresim odemnādo (Cecidit babilō)
⁊ imperiū grecoz qꝫ fuit magnū
nā īpatore ī hēsim cadētevt dictuz
est. multi alij fuit ceciderūt. a q̄a ꝫ
erat ofusibile. Jō vocat impiū illꝫ
babilon ⁊ ofusio. dz aūt ꝫ bis cecī
dit ꝑter duplicē casū. s. p̄iarche a
impatoris. Itē sciendū q̄ sicut dz
in cronica figisberti. leo q̄ p̄ꝰ thro
do sium sūpsit imperiū cepit impa
re āno dñi. ccccccc. xviij. a īperauit
āmis. xxiiij. a āno īperij eiꝰ. xij. ꝑp
gregl kaꝰ p̄fuit ecclē a leonē hresi
deprauatū redarguit. a de ofilio ro
manoz eivectigalia denegauit a ne
percussura sui nūmismatis reapere²
ordīauit. a q̄ eius effigies de eccle
sia tolleret. a ne nomē eius in mis
sarum solēnijs recitare². Et scōm ꝫ
exponitur ab eis qꝫ subdit (a ter
cius angelus) id est papa gregoꝛ
rius (dicens voce magna) in q̄ no
tatur ordinationis sue autoritas.
(si quis adoraueit bestiā) leonē be
stialiter viuentē deferēdo ei honorē
imperialē (a imaginē eius) quā fe
cit de ecclesia remoueri vt dictū est
(a acceperit karacterē ī frōte sua)
ofitēdo eū manifeste īperatorē (a im

manu sua) accipiēdo nūmisma ei⁹ caractere figuratū (ḃ bibet de vino ire dei ꝛc) penā excōicationis a aggrauationis incurrēdo. l; aūt ḣ expositio ꝓbabilis videt. qr tñ ante impatorē ostātem fuerūt ipatores alij tantū vel magi hereſi depuati. vt; ex supdictis. videt minus conuenienter expositū qđ dr ē. s. de ei⁹ casu (ceḋit babilon). v. impiū greco rū mō ꝓdicto. maxie cū eius filius ostātinus ecclias diruptas repauerit. a otra heresim monachoritarū insurrexit. vña vniuersalē sinodū ostātinopoli congregauit. ce. lxxxix. epōy. qui duas naturas cē in dño nro ihu xpō approbauerūt a ostēderunt. Silr qđ subdit de gregorio ꝑ leone ipatore. qr acipiēs leonis nūmisma (bibet de vino ire dei ꝛc) excōicationē incurrēdo. videt mi⁹ conuenienter dictū qr subdi² (a cruciabitur ignea sulphure) ꝑ qđ intelligi videt pena gehēne q̄ est eterna vñ subdit (a fluus⁹ tormētoy eoy in secula seculoy ascēdet) a sic nō videtur loqui de pena excōicationis seu corpalis incēdij quā contigisse dicūt ostātino filio leonis q̄ ministroy ecclesie fuit maximus psecutor. Propter qđ saluo meliori iudicio vide² trā ab illo loco (a alius angelus ꝛc) de machometo a eius seq̄cibus exponēda. de quoy psecutione otra xp̄ianos añ fuerat mentionem a corū penā nō dixerat. Et ideo iohes describit hic oñr eorum punitionē. a primo quantū ad penam tpalem. secūdo quantū ad penam eternā. ibi. Et teraus angls Circa primū dicit (a alij angls) .s. sanctus iohes loquēs (secutus est) hoc nō refert ad ptē immediate p̄cedentē. sed ad p̄cedentem in q̄ locutus fuerat de. c. xliij. milibz interfectis p xp̄o a saracenis. dicens coy punitionē tpalem (ceḋit babilon). v. gens babilonica Rā lex eius est ofusionibz plena. qr ibi laxatur vita voluptuosa. q̄ vita pecudum dr. j. etḃ. a etiā ꝓpter cōfusum p̄cedendi modū Nam inordinate tradit. a idē frequēter a mutiliter repetit. nec cōuenit scḋra autēticā fuldē vt; illā intuēti (Illa magna) nā gens illa in breui fuit multum multiplicata a dilatata. dicit aūt ceḋisse. qr circa tpa illa cōflixit cū romanis. in quo oflictu tres amirrei saracenoy cū multis alijs fuit pempti. vt habe² in cronica figisberti (q̄ animo formicatōis fuit potauit oēs gentes) ppatole est ad designandū magnā multitudinem gentiū errore machometi infectam. ceḋit em̄ carnis delectabilia ad q̄ multitudo hoīm est prona (a teraus) Hic oñr describit pena coy eterna. cū dr (a teraius angelus). s. ad hrām vel alios p̄dicator sanctus cōtra machometi sectā (Si quis adorauerit bestiā). v. machometū vt dictū est. c. p̄cedenti vbi dictum est de eius imagie de eius karacteris acceptione (hic bibet de vino ire dei). v. punietur a deo grauiter (qđ mixtū est mero) dr aūt puni⁰ deiuinū mery qñ quis punit tpalit ad eius correctionē. mixtū vero qñ post punitionē tpalem sequi² eterna. sicut est in ꝓposito. q̄a saraceni puniti fuerūt morte tpali vt ꝓdictum est. a cū ḃ eterna. iō subdit. (a cruciabit ignea sulphure) id ē pena gehēne (a fumus tormentoy coy ꝛc) nā illa pena est eterna a p te post (nec hñt requiē die ac nocte). Rā ē otinua cēa pt; ex dicta ca. p̄cedenti. Et quia scḋm q̄ dicit augl. vna causa q̄re pmittunt mali in ḃ mūdo. est exercitiū bonoy in virtute pacie. ideo subdi² (Hic patientia sanctoy est) qr pacīa xp̄ianoy multotiēs a multiplr exercita est p saracenos (Et audiui) Pars ista ab alijs exp² de morte quā qs morit mūdo p religionis ingressum. Rā illis tpibz quidā vir potēs deuotōne ducty reedificat cenobiū sci bñdi apd castry casinū qđ

p longobardos p multos annos
añ fuerat destructū. a ibidē seruiēs
suo exēplo multos īduxit ad fuiē
dū xpō. tūc etiā tpis multi nobiles
in diuisis ptibz relicta ad seruiendū
xpō pompa seculari habitū religio
nis assumētes fuerūt mūdo mortui
de q̄bz fm istos dr. Dī mortui qui
et etiā q̄ subdit. iā dicit spūs vt
requiescāt a laboribz suis. Nā a la
bore vite actiue transierūt ad req̄
em ctēplatiue. Dz q̄ sic morientes
mūdo. nō moriūtur ī dño ꝑ̄ce fz ma
gis inap̄ūt viuere ī ipō. nec a labo
ribus bonis quiescūt. fz magis eos
amore xpi assumūt. s. vigilias. o
rationes. ieiunia. a cetera. Ideo me
lius videf dicendū. q fz post pumi
tionē maloz eterna. describitur re
tributio bonoz eterna. sicut dictū
est sup. vt sic opposita iuxta se po
sita magis elucescāt. Ideo dr hic io
hām. Scribe. tanq̄ rē nobilissimā
(Dī mortui q̄ in dño moriunf). vel
in confessione dñi nr̄i ihu xpi p pal
mā martirij. quales fuerūt centu
xliij. milia. de q̄bz dictū est ca. p̄ce
denti (ammō iā dicit spūs). s. sāct9
qui cū p̄ce filio est vn9 de. expri
mitur tñ fz spēaf. Nā opa sūt me
tona p caritatē p quā spūssanct9
habitat ī nob. a sic retributio mer
cedis quodā mō spēali attribuitur
ei (vt requiescāt a laboribz suis) nā
in bītudine appetitus totaf quie
tatur (opa em illoz) meritoia vite
eterne (sequūtur illos) ī bītudine
quā reap̄ūt p ipsis (a vidi) īchoa
ta psecutōe sarracenoz. hic interpo²
alia. s. lōgobardoz. a fz ꝓpter succes
sionē tpis. cuius ordinē iohes pse
quitur ī hoc libro. Et vidi dif in. d
ptes. Nā prīo po² a longobardis
ecclesie libertatio. secūdo pluriū alio
rum eā p̄sequentiū p caussio ibi. Et
post fz vidi. Circa p̄mū sciendū. q
anno dñi septingētesimo. tiij. hay
sculpus longobardorū rex ī ytalia
multū afflixit ecclesiā. ꝓpter q̄ ste
p hanus ꝑ trāsiit in franciā que
rens auxiliū ctra dictū regē q̄ im
petrauit. a fz describif in hac pte q̄
diuidif in. ij. ptes. q̄ primo describi
tur fz auxiliū tpe pipini. Secūdo
tpe karoli magni filij sui. ibi. a
lius angls. Circa p̄mū dr (a vidi
et ecce nubes candida) p quā itelli
gitur regni frācie candidatū p̄ce
ris moribz a fide (a sup nubē sedē
tem). s. pipinū regē (filiem filio ho
minis). noformatū xpō in fide a iu
stitia. licet fz assistatio fuerit valde
longiqua (hītem ī capite coronā
auream) nā reges frācie ad trām au
rea corona coronātur. (a in manu
sua). ptātē sua (falcē acutā.) id ē
exercitū valde bellicosū p quē pipi
nus multas magnas victorias ha
buit (a alij angls). ꝑ stephan9
(exiuit de tēplo) romāe ecclesie (da
mās voce magā). dēpcans ex ma
gno affectu (ad sedentē sup nubē.)
pipinū regē (mitte falcem tuā a
mete) dirigēdo exercit9 tui potētiā
ō hay sculpū tirānizātē (qnī vexit ho
ra vt metaf). vt a9 tirānia p tuā
potētiā tollaf. (q̄ auuit messis). i
pēa exercit9 obdurati fuit ī sua ini
q̄tate (a misit q̄ sedebat sup nubē
falcē suā ī terrā) nā pipin9 valida
mau intrauit ytaliā a messuit trā
Nā ō hay sculpū virilit pugnauit a fo
dere opulit btō petro q̄cūq̄ fuit tur
cā (a alij angls) fz ōnr describ² au
xiliū eccē ō lōgobardos tpe karoli
magni. a diu² ī. d. p. q̄ p° po² au
xiliū karoli. scdō dilata° cult9 diui
ne. c. cīt. j. scīs q ānno dñi. ccccc
lxxv. Karol9 rex frācie ad p̄ces a
driani pape ītrauit ytaliā cū exerci
tu forti ō desideriū lōgobardoz regē
eccīa; multiplīt affligētē. quē ipu
gnās tādē cepit a secū ī frāciā duxit
ī q̄ lōgobardoz regni defic a fz ē q̄
dr fz (a alij angls). s. karol9 mag
nus (exiuit de tēplo). s. nomomēsi
m q̄ corōat9 fuit vt hz² ī cro. figuisti
ti (q̄ est ī celo) militātē ecclie q̄ fre
quēter celū noiaf ī scptura (hīns a
ipse falcē acutā). exercitū fortem.

immo exercitus pãks sui fortiores (a alĩ9 angl'is) ꝛ ꝑp adrian9 (exĩt de altari) ad qs̃ accessserat p misse celebratõe ꝛ vt de9 vellet ecciam pte gere (q̃ hz ptãtẽ sup ignẽ) ꝛ ad inferendũ exõicationis a aggꝟuationis penã ꝙlibet em̃ pena noiciġs aliqñ designat ꝛ Aliq̃ libri hñt ꝛ Et aquã ꝫ nõ est de textu vt hẽ in tocorrectis (Et clamauit vo magna ẽẽ) ex affectu magno depcans ka rolũ vt ferret sibi auxiliũ (mitte falcem tuã acutã) ꝛ exercit9 tui potentiam (a vindemia totos) ꝛ longobardos eoꝝ auferẽdo potentiã (qm̃ matuẽ sũt vue eius) ꝛ longobardi sũt destructõe digm̃ (a misit angelus) ꝛ karolus (falcẽ suã) ꝛ exercitus potentiã ꝛ Aliq̃ libri hñt acutã in terrã: ꝫ nõ est de textu (a vindemiauit vineã terre) auferẽdo potẽtiã longobardoꝝ de terra ptalie (a misit in lacũ ire dei magnũ) ¶ Nã regẽ deduxit captiuũ ꝛ (a calcat9 est lacus ex ciuitatẽ ꝛ) qr regẽ cũ ꝓre duxit in exiliũ ex̃ terrã suã vt dictũ est (a exiuit sanguis de corpibz occisoꝝ) nã in regĩ captõe multi lõgobardi fuerũt occisi ꝛ (vsq; ad frenos eq̃ꝝ) nã ex sãguĩe occisoꝝ frem mititũ karoli fuerũt rubricati sicut in tlibz bellis solet fieri (p stadia mille sexcẽta) nã fama h9 victorie karoli fuit longe lateq; diffusa ꝛ p q̃ tuor orbis ptes p nũm dictũ designãtas ꝛ eo q̃ est nũs q̃dratus q̃ cõsurgit ex ductu nũi in seip̃m ꝛ sic q̃ternarius q̃ cõsurgit ex ductu binarij̃ i seip̃m ¶ Nã bis duo sũt q̃tuor a sic nouenarius q̃ cõsurgit ex ductu trinarij̃ ¶ Nã ter tria sũt ix ꝛ a sic est ip̃positio ¶ Nã mille sexcẽta est nũs cõsurgẽs ex ductu q̃dragenarij̃ i seipsũ ꝛ q̃dragies em̃ xl ꝛ faciũt mille sexcẽta vt; consideràti a sic p nũm p̃dictũ designã2 q̃tuor orbis ptes

Ca. Decimũquintũ

(Et vidi aliud signũ) Describit a persecutiones longobardoꝝ destructõne. Hic oñr describit̃ psecutio pluriũ psecutoꝝ ecciẽ ꝛ Et diuidit̃ in ij ptes ꝛ qr primo ponit̃ hec psecutio ꝛ Secũdo subdit̃ psecutioms executõ ibi ꝛ Et post hec vidi ꝛ Prima in duas ꝛ qr p̃mo describit̃ psecutio dcã ꝛ Secũdo subdit̃ ex hoc laus diuina ibi ꝛ Et vidi ꝛ Circa primũ dicit̃ ꝛ (a vidi aliud signũ) nam erat de futuro signatiuũ (magnũ a mirabile) ¶ Nam psecutões mimicoꝝ ecciẽ p hoc signate facte fuerũt diuina virtute (angelos septẽ) de q̃bz post ea singulariter dicet̃ ca ꝛ sequẽti (hñtes septẽ plagas) ꝛ virtutes a deo inferendi eas (nouissimas) nõ sim pliciter ꝫ respectu tpis p̃teriti ꝛ sẽ geñ ꝛ xxx ꝛ 8ꝛ ꝛ gregami vt annũcẽ q̃ futura sũt iã opleta a magno tẽpore (qm̃ in illis osummata est ira dei) ꝛ p illos posita est vindicta dei de reprobis in effectu ꝛ Ira ei est appetitus vindicte ¶ Deo tũc osummatur cũ in effectu ponit̃ (a vidi) ¶ Hic oñr describit̃ laus ðma q̃ hz tñ h̃ p̃mittit̃ executõi p9 ꝓpositõez eaꝝ immediate ꝛ frequẽter em̃ prius facta ponũtur post inscptuã a qr sancti i secuta fuerit psecutões reprobor ũ celo p̃uidẽtes psecutiones istas locuti sũt anteq̃ essent in effectu ꝛ dixit igit̃ iohãnes (a vidi tanq̃ manẽ vitreũ) ꝛ ecclesiã militantẽ que ficnoiatur rõne baptismi ꝛ vt dictum est supra ꝛ iij ꝛ c ꝛ (mixtũ igne) sãcti spũs qui dat̃ in baptismo ꝛ (a eos qui vicerunt bestiam) id est gentẽ saracẽicã hic p bestiam designatam ꝛ eo q̃ machometus cui9 secta tenẽt sic nominat̃ supra capitulo xiij ꝛ (a imaginẽ eius) ꝛ similes saracẽis (a nũm noĩs eius) adherẽtes eis vel p numeꝝ nominis eius intelligant̃ infideles ꝛ quicũq; christo ctrariantes a ecclesie ¶ Nam nomen nũi eius suprapositũ est antemos qs̃ de p̃cipali significato signat ctrariũ ꝛ s ꝛ xpõ vt dictũ est sup̃ ca ꝛ xiij ꝛ in fine Septẽ em̃ plage seu psecutões seq̃ntes sũt saracẽnoꝝ a

eis filiuma xpō a ecclesie otrariātiū ut patebit infrā p̄sequendo (stantes) p vite sanctatē. (habentes citharas dei ꝛc̄) a p hoc intelligūtur grārum actiones in vniuersa ecclesia de victoriis seqntibus contra reprobos a infideles. a qr ecclesie orationes ptim accipiūt de veteri testamento a ptim de nouo. Ideo dicit. (Cantātes canticū moysi serui dei: a canticū agni dicentes. magna a mirabilia sunt opa). Nam dictas victorias attribuerūt potētie diuine (iuste a vere sunt vie tue) obstinatos pumēdo: a penitētes suscipiendo. idō sequit (qr solus pius es) peccatores vocādo. Ideo subdit (qm̄ omnes gentes venient). s. ad fidem xp̄i antē finē mundi. multa infideles vidētes victorias xp̄ianorū mirabiles que infra describunt ex ratione intellectū eis dante crediderunt in xp̄um: ut dicetur in. ca. sequēti. specialiter de saxonibz a hmōi. (Et post hoc) Hic osequent describitur septē plagarū executio. Et diuidit in duas ptes. qr primo ponit causar dispositio. secō ipsa p̄secutio. c. xvi. Circa primū dicit (Et post hec vidi: a ecce apertum est templū) v diuinū secretū per impletionē in effectu (a exierunt septē angeli) v dei nuncij qui postea noiabuntur p̄sequendo. (habētes septē plagas) v habentes ptātem infligendi septē vindictas) vestiti lapide mundo) v xp̄ō qui dicit lapis abscisus de mōte sine manibz. dañ. ij. Et mundo. qr pctm̄ non fecit: nec est inuentus dolus in ore eius pri. pet. ij. quo dicun̄ induti boies sancti. Apo. xiij. Induimini dñm nostrū ihesum xp̄m p imitationē operum suor. Ex hoc p̄z qr p istos septē angelos de quibus figillatim postea dicet: boies catholica sancti intelligūtur (Et p cinti circa pectora zonis aureis). p hoc designat castitas mentis q̄ precipit in nouo testamēto: sicut per vnes accinctos castitas corpis pertinēs ad vetus testamentū. Matth. v. Audistis qr dictū est antiq̄s. Non mechabere. ego autē dico vobis. Qz cunq̄ viderit mulierē ad concupiscendum eā iam mechatus ē eā in corde suo. (Et vnus de quatuor aialibz) v de quatuor euāgelistis ut dicunt aliqui dicētes qr iste fuit lucas qui magis loquit de pumicōe reprobor. sed sēm ea q̄ dicta sunt supra. c. x. Iste magis videt fuisse marcus ut dictū fuit: qr p quatuor aialia intelligunt quatuor ecclesie patriarchales. siue quatuor patriarche eas prefidētes. Marcus vero fuit p̄triarcha alexandrinus (dedit septē angelis septē phialas ꝛc̄) v ptātem pumēdi reprobos ex ordinacōe diuina (et impletū ē templū dei fumo ꝛc̄). per qd designatur diuina odescētio. sic. iij. Re. viij. dz qr nebula īplenit domuz dei dm̄ ad designandū dei p̄ntiam acceptādo deuocōnem salomonis a pl̄i. sic in ꝓposito deprecationem reprobos odescēdit electis (Et nemo poterat introire in templū ꝛc̄). qd exponunt aliq̄ de ecclia ihero solimitana quā fideles nō introierūt: donec septē plage seqntes osūmate fuerīt qd ꝛpletū fuit tpe godefridi ducis lotharingie capta ihrlm̄ p xp̄ianos. Sed hoc dictū non videt vera. nā añ cōpletionē septē plagarū hītata fuit ihrlm̄ a xp̄ianis. ut videbit ca. seqnti. ꝓpter qd aliter ē dicendū. s. qr ihes dicēdo qr (nemo potat ꝛc̄) alludit ei qd dicit. iij. Re. viij. Nebula implenit templū dm̄. a subdit ibi. a nō poterāt sacerdotes stare. qr retraxerūt se propt reuerentiā p̄ntie dei. ut diffusio dictū fuit ibidē. P hoc q̄ qd dicit (a nemo potat ꝛc̄) designatur qr ministri ecclie reuēntio solito se hēbant ad deū: ut impleant plage sup inimicos ecclie: ut sic liberio possint ecclesias ingredi ad celebrandum officiū diuinū sublato impedimento infidelitū.

Capitulū Decimūseptimū

H. j.

ET audiui) Descepta dispone ad septē plagas inferendas Hic oñr describi executō earum a primo in gñali cū dicit (Et audiui vocē magnā) in quo denotatur magnitudo autoritatis diuine (de templo) s. glie dei (dicentē septē angelis ite &c) ad exequendū diuina māda ta de reprobox punicōe (Et abiit) Hic oñr pmi executio īspāti a pte diuidi in septē ptes sm numer septē plagax q̄ patebūt pseqñdo. Circa primū sciendū q̄ constantin⁹ qui cepit impare anno domini septingentesimo xlij. fuit pessim⁹ Nā sicut dicit figilbtus imaginem xpi a sanctox ab ecclesijs remouit eosq; qui dei gemitricē inuocabāt a qui pvigilias in eccīs egebāt a q̄ a iuāmentis ab immūdis abstinebāt: pīmonijs priuauit a multi pte crudauit monachos. etiā a moniales cōtrahere mīmonia coegit: qō multi vitātes ab eo martirisati sunt. Posteaverō impante hyrene vxore leonis cū filio suo cōstātino quox imperiū incepit anno dñi septingētesimo lxxxij. adrian⁹ papa ad instantiā pīarche cōstātinopolī congregauit sinodū in micea: in qua ondēnauit heresim execrantiū imagines xpi a sanctox. q̄ sunt libri lapsox: mouētes eos ad deuocōez. Vñ a beatus lucas imagines xpi a beate marie virginis primo dicit depinxisse. Condēnauit etiaz heresim felicianā que ponit in xpō duplicez dei filiacōez. s. verā in natura diuina. a adoptiuā in humana. qō sequit in xpō duplicē esse psonā. vnaz in natura diuina. aliā in hūana. sicut dixit nestoriꝰ. a ad hoc sequit q̄ beata virgo nō sit mr dei sed tm̄ hois. Isteverō hereses hūt similitudinez cū pfidia machometi. Nā sarracēi imagines execrant. Dicūt etiā ihesum filiū marie virginis esse hoiem pur. Igit de dānatione hui⁹ duplicis heresis dicit (Et abiit primus angelus) i. papa adrianꝰ scūs a toni⁹ (a effudit phialā suā in terrā) p̄ncipē do excōicacōis sīa: in terrenos homines dictas hereses tenētes (a sancto evulnerū ac pessimū) Nā excōicatio que est spūalis plaga peior est q̄ talis pena in obstiatis (in hoies qui hēbant caracterez bestie) i. silitudinē machometi modo predcō. (a eos q̄ adorauerūt imaginē eius) reuerendo p̄cipes machōe do formes (Et scdus) Hic po² plaga secūda Circa qō sciendū q̄ aliq̄ dues romani ꝫ leonē papā qui pre fuit eccīe anno. v. hyrene a cōstantini filij diuraverūt ei linguā bis prescindētes a oculos eruētes: a cū in suo sanguine volutatu: q̄si semi mortuū reliq̄runt. De hoc igi² exponunt aliqui īram istā dicētes q̄ ille auis romanꝰ q̄ alios induxit ad dictā enormitatē dia² hic (angelꝰ secundus qui effudit phialā suā in mare) i. eccām vōe baptismi maē nominatā Ille nāq; auis effudit maliciā suā iram in papā qui erat caput eccīe (Et factꝰ est sanguis tāq̄ mortui) q̄ papa fuit cruentat⁹ suo sanguine a quasi mortuꝰ relictus. Sed istud nō videt rationabiliter dictū. q̄ sicp; ex predictis p septem angelos intelliguntr septez viri catholici sancti. Istevero auis romanꝰ fuit pessimꝰ. Itē qō subdit. (et oīs aīa viuens mortua ē in mari) nō bene ꝫsonat predictis. nā alij de eccīa nō fuerūt occisi cū leone papa q̄ psecutio illa fuit psonalis Ideo aliter pōt exponi a metꝰ ut videt de Karolo magno rege francie: qui illo tpe saxones debellauit qui p mare hic designātur ppter multitudinē illius ppli ex mō loqñdi quo dicit Ysaie. xvij. ca. Aque multe ppli multi. Mare nāq; est congregatio aquarum multarū. Itē q̄ saxones per mare nauigātes plures terras xpianox afflixerūt. Dicit igit ihesus (Et secūdꝰ angelus) i. karolus rex deo a ecclesie deuotus (effudit phialā suā in mare) exercēdo diuinā vindictā; in

saxones. (Et sanguis factus ē tanq̄ mortui) q̄ multi valde de saxonibus fuerūt occisi. Sed q̄ de remanētibus aliq̄ videntes victoriā karoli factā virtute dei baptismū suscepērt ideo non dicit. Et factus ē sanguis mortui simplr: sed tanq̄ mortui Ceteri vero obstinati fuerūt occisi. ¶Nā de illis vna die Karolus quatuor milia a quingentos fecit decollari. Ideo subdit (Et oīs aīa viuēs mortua ē in mari) q̄ qui capti fuerunt viui in infidelitate saxonū obstiati occisi fuerūt ut dictū est (Et tertiꝰ) Hec ē tertia ps q̄ similr exponit de Karolo magno impatore: tū scūs ideo notatur hic bis angelus. s. secundus a tertiꝰ eo mō quo dicit primi. Re. x. de saule facto rege q̄ mutatus fuit in virū alterū. Karolus ei xxx. annis regnauit sup francos. a pꝰ impator fuit factꝰ. xxiiij. annis ut dicit in cronica figisberti. a āno tertio sui impij sui auares quia humi diuinit. a multas terras xp̄iano rum affligētes depopulauerāt tota liter debellauit. a eos q̄ remanserūt fidei catholice subiecit. ideo dicit (Et tertiꝰ). s. Karolus impator iratus (effudit phialā suā) .v. dei vindictā (sup fluia a sup fontes aquarū) .v. super maures siue hunos q̄ sic noīnant primitus iuxta paludes metidas hītantes vbi sūt multe ebullitiones aquarū p modū fontiū. a q̄ cū ante paludes ille putarentur immobiles: huni eas transierūt: a gothos q̄ vltra paludes illas hītabant in scithia debellauerūt. ex qua victoria eleuati: alias terras vsq; in galliā sub achila rege ferro a igneva stauerūt (Et factus est sanguis). q̄ Karoli exercitus multos interfecit de hunis (Et audiui angelū ꝛc̄). Ad intelligentiā huiꝰ sciendū q̄ angeli bni q̄ sunt de ordīe p̄ncipatuum p̄sunt diuīsis regnis a gētibꝫ a iō p curauit bonꝰ gētiū sibi omissoꝝ. qp̄ q̄ vident sibi nuicē resistere q̄n ōriantur adinuicē gentes sibi commissas anteq̄ sciant determinacōes diuīe voluntatis. de futura istiꝰ gentis vel illiꝰ subiectione. a hoc mō dani. x. dicit gabriel danieli. Princeps regni p̄sarum restitit mihi. xxj. diebꝫ. s. ibidē fuit expositū diffusiꝰ sed q̄n sciunt diuinā voluntatē p reuelacōem vel effectꝰ positionē ocurrenter approbant diuīam sn̄am. ¶Nā voluntates eoꝝ semp sunt ocordes diuine voluntati. a sm hoc dicit hic. (Et audiui angelū aquaꝝ) .v. bunoꝝ p fontes a fluia figificatoꝝ. ut predictū ē. (dicentē. iustus es ꝛc̄) approbando diuinā sn̄am de cōmissa sibi gente victa (q̄ sanguinē sanctoꝝ tuorū a p̄phetaꝝ fuderūt) Hunni namq; anteq̄ debellarent per karolū multos xp̄ianos interfecerant: inter quos aliqui erāt prediti sanctitate a dono p̄phetie. (Et sanguinē dedisti eis bibere) .eos puniendo sīū pena. Vnde vulgariter dicit sic punito. Iste bibit cum tali apto cū quali alios putauit (Et audiui alterū). s. angelus francoꝝ (dicentē. etiā dñe ꝛc̄). ¶Nā ambo angeli diuinā sn̄am approbauerūt ocurrit. (Et quartus angelus) Hic ponit quarta plaga quaꝫ exponunt aliq̄ de quodā noīe crescētius q̄ factus patriciꝰ romanꝰ debuit ecc̄iam p tegere: sed ea contrario impugnauit. gregoriū papā scūm deiciendo a loco eiꝰ quendā noīe Johannē: nullius aut pui meriti tm̄ nem intrudendo. a sm hoc dicit hic q̄ (quartus angelus) .v. crescētiꝰ. (effudit phialā suam) .v. indignacōem a irā (in solem) .v. in gregoriū papā xp̄i vicariū. a sic locū solis iustitie tenentē. Sed ꝫ dictū nō videt verū. q̄ sicut dictū est supra p hos septē angelos intelligūtur septē bīnes iustia sancti. crescētius autē iste fuit pessimꝰ. p̄opt̄ qꝫ melius exponit de leone papa scō. qui redditis sibi diuīnus visu a loq̄la misit nuncios ad Karolū magnū petēdo eius auxiliū. a sm ꝫ dicit (Et quartus angelus) .v. leo papa bonus a sanctus

H. ij.

ut patet ex predictis (effudit phialam suā in solem) denunciādo animi sui amaritudinē Karolo imperatori: eo q̄ iniuste in dei cōtemptu fuerat excecatus a lingua priuatus a de petri sede deiectus. Dicit autē Karolus imperator sol. q̄ sicut sol precellit planetas alias: sic Karolus fidei magnanimitate refulgēs precellebat cunctos reges terreōs. (a datū est illi estu affligere homines &c.) q̄ data sibi a deo virtute romā adiit: causas examinauit: ac deo rebelles a ecclē grauiter afflixit. a puniuit a leonē papā in sede sua iterū collocauit. ut habet in cronica figisberti. (a estuauerūt homines). a malo estu magni doloris a iracū die: eo q̄ nō poterāt karolo resistē. (et blasphemauerūt nomē dei) ℔ dicit quantū ad obstinatos qui tūc in peccatis suis fuerūt mortui. (Et quīt⁹ angelus) Hic ponit quīta plaga: in qua reuertit iohēs ad persecutionē sarracenor. a punicōe eorū: ut dictū est supra: tñ aliq̄ exponūt partē istam de ottone impatore: q̄ ut dicūt gregorius papā electū per cresentiū in papatu repositi iohānē intrusū expellendo: a ſm ℔ dicitur hic. (Et quītus angelus) .v. otto dict⁹ (effudit phialā suam sup sedē bestie) .v. iohīs pape intrusi viuentis vita bestiali. sed q̄ in superioribus noīe bestie intelligitur machōetus: ut p̄z ex predictis. ideo ps ista meli⁹ exponi videt de sarracenis. Circa q̄ sciendū sicut dicit helimādus pīarcha iherosolimitan⁹ de anno dñi. dcccxvij. Aq̄ multe ꝑuincie multi- (Noīa tur etiā eufrates eo q̄ē quartū regnū q̄ dicit ferreū. Dan. vij. Dicit eufrates ē quartus fluuiū⁹ paradisi. (et siccauit aquā ei⁹) auferēdo ptātem inuestiendi in eccā quantū ad electos mō dicto (ut ꝑparet via regibus ab ortu solis) .v. ut eccā q̄ dicuntur reges eo q̄ habēt ecclesiā regē possint ingredi libere ecclesias. Dicūtur etiam reges solacēs: quia sunt vicarii solis xp̄isti iustitie in diocesibus suis imperatorē: qui fuit instrumentus dei ad puniendū gentē machōeti. Idco subdi⁹ (sup sedē bestie). Dicit aūt hic pīarcha iherosolimitan⁹ hāc phialā effudisse. q̄ Karolū inuitauit ad puniendū ptemptū dei a ecclē. (Et factū est regnū eius). ſ. machometi (tenebrosū) q̄ sarracenī ptim fuerūt occāsia ptim de terra scā ꝑsubiicte expulsi. (a māducauerāt linguas suas pre dolore) mod⁹ em. ē noīs multū iratia afflicti mordere labia sua a frendere dētibus quasi mandūcās linguā suā. (Et blasphemauerūt deū celi) ex mimia impatientia moti. .vel (deū celi) .v. xp̄um q̄ vere de⁹ ē celia terre. sarracenī tñ dicunt eū esse noīs: puta sic blasphemāt eū. (Et nō egerūt pīam) in p̄fidia sua obdurati. (Et sext⁹) Hic ponit sexta plaga. a exponūt aliq̄ partem istam de gregorio papa. p̄mo fuit noīatus ildebran⁹: a p̄ fuit eccē anno impatoris henrici. iiij. q̄ cepit imperare anno dñi. Mlxij. inter quēa gregorii papā mota fuit discēsio: eo q̄ gregorius ꝑ excoīcauit oēs electos in eccā qui inuestituerā p anulū a baculū accipent de manu laycā cuiuscūq̄: cū tñ impēatores a p̄cipes vsi fuissent hac potestate. et sic exponūt īrām istam. (Et sextus an.) .v. ꝑ gregorius (effudit phialā suā) .v. indignacōem (in flumen illud magnū eufratē). .v. in romanū imperiū. q̄ ſ. magnū flumen ꝑ ꝑplī subiecti sibi magnitudīem multitudinē. Vñ dicit .xvij. Aq̄ multe ꝑplī multi-

sicut papa in vniuersali ecclia. Alii tñ pōt exponi a magis ꝓpe trām: ut videl de Karolo magno. qñ mutatus a beato iacobo purgauit viam ad eius sepulchꝝ prius ignotū: eo ꝙ tota hyspania erat a sarracenis occupata. a vascoinia a nauarra qs tñ multis laboribz a bellis Karoli ptim occidit. ptim fugauit. a ptim fidei xp̄iane subiecit: vexacōne illis intellectū prebente. a ꝫ est qs dia² (Et sextus angelus) .i. beatus iacobus (effudit phialā suā) .i. Karoli magni potentiā: quez incatauit ad puiendū gentē sarracenicā q̄ dia² (flumen magnū). ꝓpter ꝓpm illius multitudinē (a siccauit aquā eius) auferendo saracenoꝝ potentiā. (ut preparetur via regibz) .i. pegrinis sci Jacobi. inter qs freqñter fuerūt et sunt multi reges. pncipes a potētes Vñ a ipse Karolus locū illū deuote adiit. Dñt etiaz alii deuoti pegrini reges dicit. eo ꝙ viuūt ſm regnū romanū rectea legi diuine. (Ab ortu solis) Sepulchrū em̄ beati iacobi ē in occidētē terre hītabilis. a iō via veiendi ad ipsū est in ortu solis. similit quantū ad illos q̄ venīūt ab oriente. vel ſm q̄d quantū ad venientes a meridiea ab aq̄lone ſrā respectu occidētis declināt ad ortū solis. (Et vidi) .i. Hic ponit septīa plaga. ainus primo ponit motiua ratōis ꝗdō eius executio. ibi. Et septimus angelus. Circa primū sciendū ꝙ a tpe cōsdre regi ysarū ꝓ maiori ptē ꝓpli catholici in terra ꝓmissionis hītans. a terra fuit in afflictione a seruitute dura vsqz ad eius liberatiōnē ꝑ pncipes occidētales xp̄ianoꝝ a tpe godefridi de billion ducis Lothoringie ſrā alie liberacōsne dicti populi ꝑ eradiū a karolū magnū de quibz supra dictū est fuerūt quasi momētanee. qz dño trāsierūt. nā recedente eradio de iherusalem poꝛz cōsdre interfectionē a sancte crucis reportationē: arabes tōmare ducē: terrā sanctā a ptures alias sibi sub iugauerūt. a similit post recessū karoli magni de terra sancta: sarracenī dñantes in egipto iudeā sibi sub iugauerūt. a postea thurci eam de manu califfe egiptij auferētes eā tenuerūt vsqz dū debellati fuerūt ꝑ pncipes predictos in ptibz antiochie Tunc em̄ debellati thurcoꝝ virtute egiptij abstulerūt ibidē. a iudeam de manibz eoꝝ. ut dicit eps tirēs. libro vij. ca. xij. Ex insta annū vel circa xp̄iani de manibz egiptioꝝ eam abstulerūt vi armoꝝ. Notandū ē ꝙ sicut inter xp̄ianos sunt predicatores eos exatātes ad impugnādū sarracenos: sic inter sarracenos aliqui sunt litterati exatātes alios cōtra xp̄ianos. qs iobes prenūcīs dicē (Et vidi de ore draconis) .i. summi principis in regno ysidis qui vocatur draco. ut. xij. ca (a de ore bestie) .i. califfe seu sūmi principis in egipto. (a de ore pseudo ꝓphete) .i. predicatorum sarracenoꝝ extra xp̄icolas exatantiū. a ponit hic singulare ꝑ plurali. s. ꝓphete ꝑ ꝓphetarū: sicut frequent fit in scriptura (tres spiritus immundos) Verba em̄ ꝓphetarum dictoꝝ a etiā principū dicunt spūs immundi ꝙ inducūt ad immundiciam peccati (in modū ranaꝝ) nam suo garritu alios inquietant Sunt em̄ spiritus demoniorū. ꝙ demones ad hoc exitant (facientes signa). nā intra fideles ꝓmittunt demones ali quando facere signa iusto dei iudicio: licet nobis occulto (a procedunt ad reges totius terre) in qua habitant infideles supradicti. a dicūtur hic reges admirarij satrape a potētes a alij sub sūmis principibz ysti tuti (congregate illos in prelium) Dicunt hic expositores aliq̄ ꝙ sarracenī tā de egipto q̄ de alijs ptibz trāsmarinis circa annū dñi millesimū sexagesimū sextū congregati fuerūt ad deuastandū ꝓpm̄ xp̄ianū: nō solum in iudea: sed etiā in grecia. Ex hoc nō videt verū. qz ſm q̄ dicit eps achanien. a etiā eps tirens. in libris

quos scripserūt de hystoriis tñis ma
nis: postꝙ machometi sarracen
in duas sectas fuerūt diuisi-nā vna
ps sedē suā posuit in egipto-alia ve
ro in pfidis regno-a nō solū fuerūt
diuisi locis: sed etiā in aliquibz pū
ctis siue legis-ita q̄ istā vocāt alios
subuersores a scismaticos ꝓpter qs
extunc inter ipsos fuit contentio a
guerra vsq; ad tpus saladini: q̄ ce
pit regnare anno dñi millesimō-
centesimo-lxxix-post liberacōe; ter
re sancte per pncipes supradictos
per magnū temp9. Hic em̄ saladi
nus induxit sarracenos habitātes
in egipto ad tenendū cerimonias
alios in pfide existentiū-a sic redu
xit eos ad concordiā-nec tñ post eorū
diuisionē leguntꝰ in aliqua hystori
a notabili in vnū exercitū cōuenisse
ytra populū xp̄ianum-ꝓpter qs il
lud qs hic dicit (cōgregate illos i
preliū) non est intelligendū simul
quantū ad omnes: sed successiue si
cut dictū est supra (Ad diē magnā
oīpotentis dei) qui per congregacōes
istas infideliū punivit diuisis tem
poribz peccata xp̄ianorū-ut dicunt
epi memorati. Vnde subditur- (Et
ecce venit sicut fur) Tales em̄ pu
nicōes immittit dñs repente sup pec
catores in suis impietatibz dormiē
tes-ꝓpter qs subditꝰ- (Beatus qui
vigilat) attendēdo diuinā iustitiā-
(a custodit vestimēta sua)-s-virtu
tum (ne nud9 ambulet)-Rā ipsis
spoliatꝰ per mortale pctm̄ (a videāt
turpitudinē eius)-s-deus a angeli
eius (a congregauit eos) successiue
modo predicto (in locū qui vocatꝰ he
brayce hermagedon) a ꝑm ihero-in
terpretatꝰ insurrectio-Rā in terra p
missionis xp̄s passus fuit a surrexꝰ
it (Et septim9). Hic inseqñr descri
bitꝰ septime plage ꝓsecutio-a ꝓmo
in generali-scdō magis in spedali e
xvij-Circa primū sciendū q̄ aliqui
expositores dicūt q̄ iste septim9 an
gelus fuit alexius impator constan
tinopolitan9-qui scripsit lras vba
no pape pro relevacōe terre sancte
Sed ꝑs nō videtꝰ vez. Rā ille alexius
otra latinos fuit fallax dolosus-a
multipliciter machinatus fuit destruc
exercitū pncipū occidentaliū ad di
ctā relevacōe; cuius tempe pcedentiū ꝑm
q̄ describit dñs epūs tivolen-et alij
qui peregrinationē illā diligentius
descripserūt-ꝓpter qs dicendum q̄
angelus iste fuit petrus heremita:
a dyocesi ambianen-natus-qui de
uocōe motus cū multis laboribus a
periculis iuit vltra mare ad visitan
dū loca sancta-a cū intrasset in ihe
rusalem dato tributo p̄ ingressu tur
cis ibidē dñantibz: p dies aliquot
mansit cū pliarcha a aliis catholi
cis in vrbe manentibz-a sic nō solū
ex eoz relatu-sed etiā ex visu cogno
uit miserias in quibz erat ppls xp̄i
anus: non solū in vrbe: sed etam in
aliis locis iudee-quibz opatiēs dix
it eis q̄ possent hūe remediū: si sup
plicādo scriberēt sūmo pontifici-q̄ si
deles ad ꝑs poterat exhortari-a etiaz
se obtulit ad eoz lras deportandū-
cui gras agētes sibi negocia omise
rūt. Ille aūt q̄ dicto potuit venit ad
papā vrbanū lras ei pntans a pla
alia q̄ viderat enarrās- q̄ dolens sā
cte terre anno dñi-M-xc-vēnit in
galliā a celebrauit concilium apud cla
remontē-vbi multa bō statuit a in
finem miseriā exponēs terre scē ad
succurrendū fideles efficaciꝰ aīaut
a platos eccīe negociū crucis p̄dica
re mādauit. Petr9 etiā predcūs per
pncipes a prelatos discurrēs nego
cū fideliꝰ pmouit. Ita q̄ anno dñi
M-cc-j-multi valde tā de principi
bus q̄ de aliis de fracia-hyspania-
anglia-almania-ytalia a aliis pti
bus crucē suis humeris affixerūt vo
āio xp̄ianis in seruitutē detētis suc
currere intēdentes-qs̄ previdens io
hannes dicit- (Et septimus ange
lus)-i-petr9 heremita (effudit phi
alā suam in aerē) q̄ verbis efficac
bus papea pncipibus terre dicte
miseriam exposuit. Verba etenim

ex aere respirato formant. a per ae re; diffundūtur: ut habetur. ij. de aī ma (Et exiuit vox magna de templo) .v. de ecclesia (a throno) .v. ab autoritate summi pontificis (dicēs. factū est) .v. exaudita est petitio ppā xpi ani in ihrlm habitantē (a facta sūt fulgura. voces. a tonitrua). Per voces. a tonitrua intelliguntur crucis predicationes. a per fulgura signa. a visiones mirabiles: quibus moti fuerūt plures ad crucis negociū assumendū (Et terre motus factꝰ est magnus) multis valde terras ppri as relinquentibꝫ p dicta expeditione (quale nunqꝫ fuit ꝛc) qz fiat dicitur in cronica guilel. nunqꝫ tot gētes in vnuꝫ conuenire scōm opinionē hominū videbat numerus: qꝫ uis estimaretur sexagies centum milia (et facta est ciuitas) .quasi ciuium vnitas. ¶ Nā aīmo vno ihrosolimā pgebāt (i tres partes) ¶ Nam ppter hospicia. victualia recipiēda vnus exercitus primo secutus est petrum heremitā. Alius autē populus secutus est principes: godefridū ducē se iungētes. Alius exercitus exiuit p nauigiū cum hoamundo duce apulie. (Et ciuitates gētiū) .v. saracenorum (ceciderūt) .qz ciuitea bithinica anthiochia: que sunt in regno persidis vsqꝫ in ihrusalez. a vltra vsqꝫ adrianum egipti ciuitates ab infidelibus detente fuerunt per dictum exercitū subiugate: ut describit episcopus tirensis. (Et babilon magna) id est secta sarracenica: que dicitur babilō .v. confusio: qz legibus et mandatis confusibilibus est plena. (venit in memoriā ante deum). ad ipsam puniendū. Ideo subdit (date illi calicem ꝛc. a omīs insula fugit) qz sarraceni habitātes in insul pe trānitum xpianorum per mare nauigātium fugerūt timore ipsoꝝ (Et mōtes nō sunt inuenti) qz mlta fortalicia in mōtibus sita p xpianos fuerūt expugnata (Et grādo magna sicut talentū ꝛc). importabile sarracēis non tam virtute humana qꝫ diuina. multo tēs eī fuerunt a xpianis debellati (blasphema uerūt hoies). .v. sarraceni. (deum). .v. xpm qui est verus deus (ꝓpter plagam grādinis) eis inflictam a xpianis (qñ magna facta est vehemēter) qz nō poterant sustinere. sicut describit diffusius tirens. epūs supmemoratus.

Capitulum decimūseptimū.

(Et venit vnus). Hic seqñter describit plaga septima magis in speciali. a hoc scm opinionē illoꝝ qui dicunt qꝫ tota littera ab illo loco vsqꝫ ad illū. Et sumati fuerūt mille anni ꝛc. circa medium. xx. capituli sit iam impleta de preterito. scōm quā primo exponam totā lrām istam. postea dicaꝫ quid mihi supra hoc videatur. Et dividi² in duas ptes. qz primo describi² in speciali hec plaga. scōo xpianē religionis promotio noua ca. xx. Circa pri^m dicē qñ ista plaga saracenoꝝ est utꝫ ex dictis pō describi² eoꝝ vilitas. scōo xpianoꝝ ipsos potiētiū pbitas xviij. c. Dnā describi² sb qō metaphora q prio po². secundo exponit ibi. Et dixit mihi. Circa primū dicit (Et venit vnus de septē angelis ꝛc) p quem ut dicūt tenetes opinionem dictam designat alexius imperator: qui scm eos supra dict² angelus septimꝰ sed hoc fuit ibi dē reprobatum: nec potest cōuenienter dici qꝫ per hunc angelum designat petrus heremita quem dixi supra fuisse septimū angelū: qz hic angelus dicit hic iohannē euangelistā decuisse. Vnde a subdit. (Et locutus est mecum dicēs. veni. a oñdam tibi ꝛc). Petrus aūt heremita p nouē ānos et amplius fuit postqꝫ iohes scripsit hunc libꝝ. Ideo meliꝰ dicit² qꝫ beatꝰ iacobꝫ qui supra dicit vnus de septem angelis hñtibus phialas fuit angelus iste q anteqꝫ iohēs videret hāc visiōꝫ p palmā mrtrij tūsierat

ad glam· actu· ꝓñ· a sic poterat cū
dicere de futuris ex diuina ordīati
one (damnacōz meretricis magne)
v· secte sarracēice: ut postea magi
dicet (q̄ sedet sup aquas multas)
v· dominat populis multis· ut ex
ponit infra (Cū qua fornicati sunt
reges terre) qz multi reges receperūt
legē machōeti· (a inebriati sunt q̄
habitant terrā ꝛc̄) Nā populi sub
ditis regibz existētes similit̄ recepe
runt legē sarracēicā immundicī
is plenā (et abstulit me in desertū)
ad videndū statū sarracēicū a deo
ꝓpter peccata sua reuelatū (in spiri
tu) Nā hec visio nō fuit corpalis: ꝫ
imaginaria a intellectualis (Et vi
di mulierē sedentē super bestiā) per
hoc intelligunt sarracēni in duas
partes diuisi· ut dictū est supē· tur
ci p mulierē ꝓpter eoz malicīam a
stutiā serpentinā· egiptij vero per
bestiam· qz sunt intellectu minus
vigentes· a per osequēs magis be
stiales· Dicitur autē mulier sedere
super bestiā· nam turci ab egiptijs
abstulerūt iudeā a spriam (cocine
am) v· sanguine xpistianoz rubri
catā· (plenā nomimibus blasphe
mie) qz sarracēni dicunt xp̄um esse
hominē puruz· et sic blasphemant
eum· a similiter beatā virginē· ne
gantes eā esse dei matrē· (habentē
capita septē a cornua decē) De qui
bus quid significent infra dicitur·
(Et mulier erat circūdata purpu
ra)· qz thurci fuerūt opulentissimi
in istis a in alijs rebz preciosis (ha
bēs poculū aureū ꝛc̄) qz multas gē
tes induxerūt a traxerūt ad immū
dicīā sue legis· (a in fronte eius no
men scriptū misteriū babilon ꝛc̄)
Per hoc qd dixit misteriū oñdit io
hannes qd nō loquit̄ de ciuitate ba
bilonica: sed magis de secta sarrace
nica· quantū ad thurcos (mat̄ for
nicationū a abhoīationū terre) nā
orientales ꝓp̄os pro maiori pte sā
tis traxerūt ad errorē sue secte (Et
vidi mulierē ebriā de sanguine scō
rum ꝛc̄)· qz supra uūma mensuraz
effuderūt xp̄ianū sanguinē· Ebria
em dicit quasi extra briā· v· mēsurā
thurci ei crudeliores fuerūt xp̄ianis
egiptijs a sarracēnis· scōm qd dicit
tiren· eps li· pri· (Et miratus sum
ꝛc̄) de patia dei erga sectā nequissi
mā machōeti (Et dixit mihi)· Die
q̄ sequit̄ ponit expositio parole· circa
quā angelus primo ꝓponit intētū
dicēs iohām (quare miraris) quasi
dicat· totū cedet ad dei glaz a eiōz
quibz meritū accrescit ex psecucōne
maloz (ego dicā tibi sacrām) v· sig̃fi
cationē occultā (mulierē a bestie ꝛc̄)
regni turquie ca egipti· ut dictū est·
(Bestia) Die ꝓsequit̄ intentū expo
nēdo parolā· a primo circa regnuz
egipti designatū per bestiā dicens·
(Bestiā quā vidisti fuit a nō est)·
nā egiptij primo occupauerūt dñi
um ihrlīm in iudeā· a postea perdide
rūt: turcis terrā illā occupantibus
ut dictū ē supra· Ideo dicit q̄ (besti
a) prius dñans in iudea (a nō est)
inde ꝓ turcos eiecta (a ascēsura ē de
abissō) v· de egipto q̄ tenebra inter
pretat̄· a ꝫ fuit q̄n debilitata virtu
te thurcorū ꝓpter xp̄ianos: egiptij
recuparuerūt iudeā a ihrlīm ut dictū
ē supra (Et in interitū ibi)· Nā egi
ptij per xp̄ianos fuerūt ibi occisi· a
residui inde eiecti: ut refert epi acto
nēn· a tirens· describentes historiā
terre scē (Et mirabunt̄ inhītantes
terrā quoz ꝛc̄) v· sarracēni qui nō
sūt predestinati: sed presciti· Mira
bunt̄ em sarracēni quō rex tā potēs
a magnō ꝓpō xp̄iano de partibz
extraneis a tā longinquis venīēti
esset debellatus· (a hic ē sensus)
v· intellectō· (qui hz sapiam) v· circa
occulta scripturaz intelligentiā (se
ptē capita septē montes sunt)· v· p
uincie· (sup quos mulier sedet) qz
regnū turquie muatierat super egi
ptū (a reges septē sunt) v· primāpes
illarum prouinciarū (quinq; ceciderūt) a dominio egipti: dominio tur
quie subiugati· (Vnus est) scilicet

Apocal

hanc litterā
pā calixtū
potestat
gregat c
thenā m
titudi
fact
d

us diadema
auitates re
ef impro
ius nūq̄
atis par
abens
it mi
rō